Bf 352/64

Budapest, 1897. VI. évfolyam 1. sz. (Vizöntő hava.) Vasárnap, január 3.

BUDA ÉS VIDÉKE

HETENKÉNT MEGJELENŐ LAP A KÖZIGAZGATÁS, KÖZGAZDASÁG ES TARSADALOM KÖREBOL.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG, Városmajor-utcza 28. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Buda fejlődése.

Irta: **Dr. Németh Imre.**

Mintegy négy esztendő előtt történt, hogy a budai városrészek érdekeinek előmozditása végett a Budapesti Polgári Lövészegyesület mozgalmat inditott meg és egy nagy értekezletre hivta össze Buda—Ó-Buda polgárait. Az értekezletre a terv már ki is volt dolgozva, szépen meg volt benne irva, hogy mi volt Budának, mi nincs és mi kell; ugy hogy a nagyértekezlet által a jobbparti városrészek külömböző egyesületeinek kiküldöttjeiből alakitott nagybizottságnak nem volt szüksége ujabb eszmékre csak a megjelölt irányban kifejtendő serény tevékenységre!

Az eszme, hogy Budát fejleszteni kell — tetszetős nekünk budaiaknak de sőt [illegible] reavaló is, de a nagyértekezlet két fontos tényezővel nem számolt, az egyik az, hogy a szalmaláng nem tartós, és a mi közügy iránt való lelkesedésünket csak ez a szalmaláng táplálta, a másik az, hogy a végrehajtó közeget szerencsétlenül választottuk meg. Bár kétségtelen, hogy egyes érdekkörök eredményeket tudnak felmutatni, valamint bizonyos az is, hogy több társaskörnek egyes célok elérésére való tömörülése és együttes működése sikert mutathat fel — a mi nagybizottságunk működését és működésének eredményét látva igazán nem mondhatjuk el, hogy a társas körök kiküldöttjei magukban öszpontositják azt az erkölcsi erőt, melylyel a kiküldő társaskör elvitázhatatlanul rendelkezik.

Ha mi Budán, Ó-Budán csak némi eredményt is elérni akarunk, ha elhagyott állapotainkon segiteni kivánunk — nem nélkülözhetjük a külömböző társaskörök támogatását, de viszont nem támaszkodhatunk csakis a társaskörökre. A mi czéljaink elérésében, azoknak az eredményeknek kivivásában, melyeket a nagyértekezlet működési keretébe felvett, ugyszintén azok a közérdekü alkotások létesitésében, melyeknek szükségét csak a legujabb idők teremtették meg — nekünk állami — városi hatóságok hozzájárulására van szükségünk. E hatóságok előtt pedig a társaskörök — ugy a mint arra szükség van — nem érvényesülhetnek, mig ellenben a székes főváros képviselőtestületének Buda—Ó-Buda részi tagjai, ugy egyes esetekben a kerületi választmányok érvényesithetik befolyásukat, ezek hathatnak a székesfőváros tanácsára, közgyülésére és általuk a székesfőváros törvényhatósága meggyőzőleg hathat az illetékes kormányhatóságra, hogy ez, vagy az szükséges, hogy arra a budai, az ó-budai lakosságnak van szüksége!

Ezek szerint a társaskörök a jobbparti városrészek érdekeinek előmozditására azzal hathatnak legsikeresebbe[n], ha eszméiknek megnyerik a székesfővár[os] bizottságának tagjait, vagy egyes es[etek]ben a kerületi választmányt, ho[gy] ezek után az eszmét felkarolva [illegible] vigyék a megvalósulás felé. Ig[y] is lehet minden kivánatosat [illegible] vagy gyors egymásutánban [illegible] tani, mégis több a kilátás arra [hogy] megvalósitható eszmék diadalra

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

Demeter szerencséje.

— Regény. —

Irta: **Erdélyi Gyula.** (23)

(Folyt. és vége.)

Anélkül, hogy érdeke lenne benne, biztatja, bátoratja őt. A dallamos beszéd reszketve ért el a szivéig. Ugyan mi reszketteti?

Csak a részvét? Vagy . . . Nem is mert e vágyra gondolni. Élvezte a hangot, a szemeket. Szivéből agyába, agyából szivébe czikáztak azok.

— Ha én férfi lettem volna, nem csüggednék semmitől. Nem térnék el czélomtól, különösen, ha ötletem már megemésztette a nép és a nép akarja. Nem tréfa az, ha valakit pófétai küldetésre szemel ki a nép.

— A nép jövője és akarata részvényeken, a humanizmus hiénái kezében? Oh kisasszony, nem látott még be az önző lelkekbe!

— Hallgasson reám, Ácszugi ur . . .

— Hallgatok. (Tudott-e volna nem hallgatni?)

— En ugy hiszem, hogy egy férfinak mikor már tervéről beszélnek, visszavonulni nem lehet. Feltéve, ha ez a terv nem gonoszság. Miért ne lehetne a nyaralást, a nyaralás kedvét fokozni Rábolcson? Miért ne gyógyulhatna a lélek? én vagyok rá tanu, hogy lehet a léleknek gyógyulni.

— Lehet?

— Mikor én az ön lélekedző intézetének tervét hallottam, füt, fát vizsgálva, füből, fából tanuságot meritve gondolkoztam rajta és azt találtam, hogy az a terv helyes.

— Azt találta?

— Meg vagyok róla győződve. Nagy városok közelében, divatos helyeken nem pihen, nem edződik a lélek, nincs oly közel az ember a földhöz, a föld költészetéhez; az ehhez való közlekedés füvek és fák akadémiája, a lélek valódi szanatóriuma. Nézze, egy beteg már meggyógyult, az én vagyok.

— És én?

— No lássa, miért ne lenne ön kalauz e lélekedzésben, miért ne mutatná ki az utat? Ez munka, a miért tiszteletdij jár.

— Ha én számithatnék egy ilyen munkatársra, mint a kisasszony . . .

— Számithat. Ott leszek önnél, nem hagyom csüggedni, éltetem reményeit.

— Köszönöm, nagyon köszönöm, — szólt Ácszugi és hirtelen megcsókolta a leány kezét. Ez érezte a forró ajkat, a heves szoritást. Érezte és reszkető keze viszonozta a néma vallomást. Füvek és fák, az egész természet illata meggyőzte őt arról, hogy ez a készfogás szövetség, szerződés egy életre.

Minden ragyogó vallomásnál, beszédnél többet mondott ez a kézszoritás.

— Most már van kiért? — szólt Demeter.

— Tehát előre, én nem akarok önben csalódni. Ki kell vivni Rábolcs jövőjét és . . .

— A mienket?

— Ugy legyen.

Költészetet, szerelmet lehelt az egész természet, minek lett volna ide több frázis.

Másnap megérkezett dr. Sebőfal[vy] Lornyáékhoz szállásolták. Julcs[i] takozott már, hogy mindig Kati a fiatalember jött a házhoz. Örült, ha zásból kimaradhatott és rágondolhat ves Benczéjére.

A mama már sejti is és hozzá Hogy ha egyszer Dálmos Ábrahám képében beköszönt, egy kicsit kéreti n nem ád kosarat. Hadd repüljenek ki a . csak előbb Katinak is lefoglalhassa a .

Dr. Sebőfalvy Geréb nagyon megte[tszett] Katinak és Katit is szivesen nézte a csinos fiatalember, ki eljött formába önteni Rábolcs jövőjét.

Csakhamar hire ment a faluban, hivata[los]an és hivatatlanul, hogy itt van a pe[sti] doktor ur, a ki a lélekispotály tervét ko[ri]csolja ki. Eljött a helybeli doktor is, a ki [nem] szivesen vette volna a konkurenciát. [Ez] egészséges vidék ez a Rábolcs. Egy dokt[or] nehezen él meg, hát kettő. Ott volt Ke[ri] Barna, Tese Tóni, a jegyző, Dálmos Ábrahám, a plébános, a biró, a kántor, Menyétes Márton uram, ki mióta nyugalomba vonult, szorgalmasan látogatja földbirtokos társait . . .

Reggel korán Demeter, a doktor és Sebőfalvy Geréb feltették a szanatórium pontozatait. Hosszu beszédében megmagyarázta Demeter, hogy hát voltaképen e nyaralás-reform legkivált arra való, hogy neki legyen jövője. A nép akarja, nem térhet ki előle. Megnézték a házat is s a doktor nagyon alkalmasnak találta. Vanak összeköttetései a sajtóban is. Megmozdit minden követ.

— Ne félj, kedv[es] öregem, majd meg-

miután pedig Buda és Ó-Buda nem irigyei egymásnak, kölcsönösen örülnek egymás sikereinek, és az egy kerület által felkarolt ezzme biztosabban, gyorsabban halad a megvalósulás felé, ha azt a szomszédkerület is felkarolja, annál fogva, soha nem végez felesleges munkát egy kerület, ha az általa felvetett az egész Budát—Ó-Budát érdeklő eszme felkarolása iránt a többi budai kerület, sőt egyes esetekben a nyilván érdekelt pesti kerületet is megkeresi. Hogy azonban ez az együttmüködés valósitható és megvalósitva tovább fejleszthető legyen, a kerületekben is szükséges az eddiginél nagyobb összetartás és együttmüködés.

Az egyes kerületekben életrevaló gyakorlattá fejlődött ki, hogy a városi képviselőtestület bizottsági tagjai kerületenként mint értekezlet szervezkedtek, időnként összejönnek és megbeszélés tárgyává teszik a közgyülés elé kerülő ügyeket; de ez a szokás, bármennyire életrevaló is — a mai viszonyok között csonka, mert ma van már egy másik testület is, mely községi ügyekkel hivatásszerüleg foglalkozik, és ez a testület a kerületi választmány, mely egyes kerületekben szintén szokott értekezleteket tartani. Azonban ez elhibázott dolog, mert a mint a képviselőtestület ...jai, azonképen a kerületi választmány ...jai is a községi ügyek előbbvitelére, ...dezésére és ellenőrizésére hivatvák, ... semmi nem állja utják annak, hogy ...t testület tagjai közös értekez... anak. Mint ujitást meg kellene ... hogy a bizottsági tagok ér... a választmányi tagok is ...anak, hogy ezeken az értekez... csak a közgyülés elé kerülő ...nem a kerületet érdeklő min... k megbeszélés tárgyát képez... uj eszmék is vethetők fel, me... dott esethez képest mint interpellációk közvetlenül vagy mint inditványok a kerületi választmány határozata folytán a közgyülés elé kerüljenek, mert a kerületi választmányok határozatai csak kivételesen kerülnek a közgyülés elé, pedig ha ott szóvá tétetnének — nagyon sok esetben más és megfelelőbb elintézésben részesülnének!

Itt van az ujesztendő, a legalkalmasabb időpont arra, hogy egyes intézményekbe ujitásokat hozzanak be. A kerületi bizottsági értekezletek nem veszitenek azzal semmit, ha érdekköreikbe a választmányi tagokat is bevonják, Uj esztendőtől kezdve tartsanak közös értekezleteket, a kerületeket érdeklő ügyeket együtt vitassák meg és együtt munkáljanak azon, hogy a székesfőváros fejlődéséből a jobbparti részeknek is jusson valami, azaz több mint eddig jutott!

Te Deum.

Irta: **Schlosser Nándor.**

A midőn Szilveszter napján alkonyatkor a szokásos Istenitisztelet alkalmával az Ur szolgájának ajkairól ünnepiesen elhangzik a „Te Deum laudamus!“ és ez után a Mindenhatót dicsőitő hivők ajtatos énekétől megrezzenek a félhomályosan kivilágitott templom falai, magunkba szállva megköszönjük az Urnak a mit e lefolyt évben jót tett velünk és hálát mondunk neki azért, a mit rosszat elháritott tölünk. És megemlékszünk ekkor kedves mieinkről, minden egyes családtagunkról, megemlékszünk barátainkról és ismerőseinkről és visszatekintünk — mert hiszen a jövöben amugyis csak hiába iparkodnánk bele látni — azokra a kik és a mik v o l t a k, de már nincsenek! Szóval: elmerengünk a multon. . . .

Oh! te Isten végtelen bölcseségéből és akaratából oly gyakran felszinre kerülő m u l é k o n y s á g!

Vigasza vagy a börtönben bünhődőnek, az ágyban fekvő betegnek az utcza sarkán éhen didergő koldusnak az övéitől messze idegenben sinlődő vándornak . . . de szinte réme vagy azoknak, kikkel a sors nem ily mostohán bánik! Mert, mily félelemmel, nehéz szivel néz elébe az, a ki imádott övéi körében ülve, akarva nem akarva, te rád veti figyelmét és gondolatmenetében arra a meggyőződésre kell hogy jusson: Határtalan családjában az egymás iránti szerelem és mégis csak egyik a másikát fogja tán már holnap is a sirba kisérni . . .!

Fogyunk saját magunk körében, kidül a kör egyik-másik támasza, ha statisztikai adatokkal mindjárt annak ellenkezőjét bizonyitják is reánk.

És a mint a természet kérlelhetlen szabályainál fogva fogyunk saját magunk, a mint változnak az egyes családok önönmagukban, ugy változnak a viszonyok, a miket azok egyesei a természet befolyása nélkül létrehoztak és fentartottak, teljes akarat-erővel fentartottak tán addig, mig mások nem jöttek, a kik ezen a viszonyokon változtattak, javitottak vagy roszabbitottak.

A publicistika szempontjából az évforduló alkalmával vissza akarunk tekinteni mi is Buda és vidékének viszonyaira, hogy mennyiben lettek fentartva, mennyiben változtak, mesterségesen, vagy a természet tövényeinél fogva — kik és mik voltak itt, nem is régesség és — mégis n i n c s e n e k már.

Csak 35—40 évre nyulunk vissza és a gazdag anyagból egy kerületet választunk ki czélunkra, mely városrész, a mi mibenlétét, politikai és társadalmi viszonyait illeti, e rövid pár év tized alatt szembetünő tanubizonyságát adta az ember és a dolgok mulékonyságának, a viszonyok aránylag rohamos változékonyságának, — értvén alatta kies fészkünket: a K r i s z t i n a v á r o s t.

Mily változás a közigazgatás, törvényhatóság, rendőrség, a közegészségügyi; a kereskedelem, ipar, közlekedés, földmivelés, vallás- és közoktatásügy stb. terén, mindenütt!

Majdnem hihetetlen, mily egészen uj világ, uj nemzedék tárul elénk, ha a Krisztinaváros szinét-javát magáénak mondó két társadalmi kör: az I. kerületi polgári kör “és a „Budai polgári Casino“ tagjainak névsorát vesszük kezünkbe és keressük bennük a 35—40 év előtti itteni polgárok neveit! Alig csak 8% át találjuk az akkoriban ismert neveknek, ugy, hogy érdekes lesz az alábbiakban, az akkori viszonyok ecsetelése közben ritka betükkel tüntetni fel e neveket, egyszersmind jéléül annak, hogy ez 35—40 év előtti nevek képviselőinek m á r c s a k m a r a d é k a i léteznek körünkben.

A kerület élén állt a fővárosi tanácsnak alárendelve volt v á r o s i b i r ó.

Igazságot szolgáltatott a legbonyolodottabb ügyekben, a legfogasabb kérdésekben és

---

...n, hogy megélhetsz belőle szépen és ...vője a te jövődön épül fel, — szólt ...tor.

...z nagyon derék lesz. Mert már ideje, ...njek.

...Soha nem felejtem el azt a sziveséget, ... kártyás-kozákok kezeiből kimentettél. Nevelőm voltál és hamar megszüntem tanácsaid folytán balek lenni. Itt a revans.

— Kollega ur, reménylem, rólam sem fe...lkezik meg, — mondá a helybeli doktor.

— Ne féljen, kolléga ur, én nem konkur...i jövök ide.

— Derék, nagyon derék.

— Én leszek az első beteg, azután hála ...önet, stb.

— Értem.

— Az intézet, azaz a reformált nyaralás igazgatója Demeter barátom lesz, doktor ur pedig az intézet orvosa. Gyógyszereink igen hatásosak. Munka, költészet és vallás. Aszsziszteneink a fük és fák, szóval az egész természet.

— A legjobb patika, a legjebb reczept a világon.

— Ácszugi Demeter barátom az egész világot hálára kötelezte s az orvosokat figyelmeztette, hogy menjenek vissza oda, a honnan elértek, a fühöz és fához. Füből, fából vegyék gyógyszereiket. Többet ér minden hatásos gyógyszernél egy élveztesen, nemes szórakozással eltöltött nap után a falusi este. Mi városiak nem értjük meg a ha... nyelvet.

— ...elv.

...van szokva, hogy

Körül... ...telt el e nap óta. A ...haltunk

resse a természetet, kedvelje a költészetet. Ez az uj rendszer a gyógyászatban nagy sikereket fog elérni.

— Rajta leszünk.

— De erősen. Szeresse meg mindenki azt a földet, mely ápol és eltakar, ismerje meg mindenki a munka szentségét, az egyszerüséget, szeresse a természetet s imádja az Istent. Fogjon össze a pap és az orvos. Közös igyekezetük megmenti a lélekbeteg emberiséget.

Kati kisasszony áhitattal hallgatta a költői kedélyü fiatal orvost, a ki ugy tett, mintha mindezt neki beszélné.

Vannak pillanatok, melyek egész életre határozók. Ilyen pillanat volt, mikor az orvos beszélt és az egészséges falusi leányre tekintett.

— Munkáljunk közre mindnyájan, de legkivált a nők, kik a vallás, a költészet, a vigasztalás bizományosai. Igen, minden család, hol ezek az elvek érvényesülnek, szanatóriuma, edzője a léleknek. Még van idő. Álljuk utját a realizmusnak és mindannak, a mi a patriarchálizmusnak hadat izent és térjünk vissza a természet költészetéhez, értsük meg a harang szavát, mikor int, hogy boruljunk le a világ Teremtője és Megváltója előtt. Rábolcs jövője igy az emberiség jövője.

A doktor elragadtatva dicsérte kollegáját Demeternek. Sebőfalvy karonfogva vezette hazafelé Kati kisasszonyt és örült, hogy ez a fiatal leány őt megértette s kimutatta azt, hogy nem beteg lélek és megérti egy férfi hivatását.

* * *

a rábolcsi szanatóriumról. Naponkint többen keresik fel ezt a szép helyet, csodálva a természetet és benne az Istent és tévelygő, ferde bölcsészeti irányok elől a költészethez és valláshoz menekülve szivják az üdülést, a lelekedző erőt füből és fából.

Az intézeten, azaz a fővillán kivül mindenkinek ...jut nyaralóvendég. Rábolcs jövője biztos.

A vendéglő megujult. Megfelel minden kivánságnak, de nem romlott el modernül. Bencze vezeti azt és Julcsa kisasszony, ki időközben felesége lett.

Dr. Sebőfalvy Geréb elvette Katit, itt lakik szintén. A Lornya-lányok férjhezmenetele nélkül nem lett volna tökéletes Rábolcs jövője.

A vezető Demeter és felesége, Gertrud boldogok, jókedvüek. Ez a kedély gyógyitja e vendégeket is, kik a szanatóriumban pihennek.

Egészséges észjárásu emberek, mint Menyétes Márton és az öreg Dálmos, Lornya, a plébános, a Kántor. Közévegyülnek a vendégek közé és élvezetessé teszik a józan ész filozófiájával, a költészettel a nyaralást. A helybeliek közül Tessék és Rencsiék is hozzájuk idomulnak.

Rencsinek, a nagy nemzetgazdának az nem tetszik ugyan, hogy a tiszta jövedelmet a község emelésére forditják, de hát Rábolcs jövője ellen nem izgathat.

Az általános boldogság megnyugtatta, Rábolcs gyors emelkedése pedig büszkeséggel töltötte el.

Jertek ide, vagy menjetek bárhová, füből-fából jobban gyógyultok, mint ott, a hol a divat és a modern áramlatok uralkodnak.

(Vége.)

nagy tekintélynek örvendett. Nem volt ember a kerületben, a ki nem ismerte és a ki az utczán találkozáskor kalapot nem emelt volna előtte, noha ezek a birák egyszerü mesteremberek, iparosok voltak birói székük elfoglalása előtt. Negyven év előtt Reinheimer N. bognár vitte ezt a tisztséget és működtek az ő oldala mellett: Rajcsics Lajos mint jegyző, Eberling Ferencz, korcsmáros, Millok József szatócs, Szulzberger Ferencz szatócs, Teller N. szabó, mint ülnökök.

A birónak alá volt rendelve a rendőrség, mely a Krisztinavárosban négy emberből állott, élükön Szojkovics J. nevü „Viertelmeister"-rel. Vörös zsinorzatu, kék egyenruhát és bakancsot viseltek. A biró előszobájában tanyáztak és gondolhatni, meddig tartott, mig az ember szükség esetén ily trabantot, mert ugy hivták őket, megkeritett, ha p. o. a városrész végén történt valami baj.

Megragadva ez alkalmat még nyolcz évvel tovább akarunk visszanyulni és Reinheimer elődéről, Haderer Mátyásról is megemlékezni. Vagyonos, tekintélyes, magas s erős testalkatu férfi volt, ki 18—20 éves korában még a kapával a hona alatt ment hivatása után. Ez az ember önként köszönt le 1849-ben a birósági, még pedig azért, mert midőn Windisgrätz bevonult csapatával Budára, egynehányszor megtörtént Hadererrel, hogy a tisztek, kik nem kaphattak mindnyájan olyan szállást, mind a milyent kivántak volna, a bíróra mutatva oda szoltak a szállászcsináló katonáknak: „Laszt den Kerl niederziechen und ihm fünfzig herunterhauen!"

A szó „polgár" teljesen mást jelentett mint mainapság. Polgár csak az lehetett kit egy másik polgár erre ajánlott. A polgárrá avatás ünnepély számba ment és a főváros tanácsánál a Várban, meghivott közönség jelenlétében történt. Az ajánló bemutatta ez alkalommal a kitüntetendőt, referált felőle erkölcsösség, vagyon és érdemek tekintetében és azután megeskették, felavatták az uj polgárt és kiszolgáltatták neki a polgári okiratot. Mások voltak akkor még a polgár jogai is mint ma. A városházán az őrszem fegyverével tisztelgetett, präsentirozott előtte; nem fizetett vámot sem a lánczhidon, sem a vámházon. Adót pedig, ha vagyona p. o. kitett negyvenezer forintot, fizetett körülbelül 3 forintot! Bormérésére engedély nem kellett neki és ilynemü üzlete után adót szintén nem ismert. Polgárok voltak: fentieken kivül még: Bauer Ferencz bérkocsis, Fischer N. mészáros, Gürsch János, szatócs, Hofstadler Ágoston majoros, Kertschka Károly sütőmester, Kertscher Jakab magánzó, Mihálovics N. nagyfuvaros, Millok J. szatócs, Petz M. czukrász, Poppler Prefort N. nyomdász, Rüblein J. vendéglős, Schaffler Mihály korcsmáros, Schachner F. sütő mester, Schödl István magánzó (él még) Strebeck József fuvaros, Zsák H. kéményseprő.

(Vége köv.)

Buda és vidéke a kiállitáson.

IV.

Fonó, szövő-ipar.

(Versenyen kivül.)

Goldberger S. és fiai kartonnyomó és festő-gyár, jury-tag.

Milleniumi nagy érmet:

Kuncze Rezső kötél-gyáros, nagyban termelés és versenyképességért.

Közremüködők érmét:

Korach Márkus (Spitzer Gerson és társánál), hasznos közremüködésért.

Ruházati ipar.

Kiállitási érmet:

Baral Mihály szabó, jó és szép munkáért.

Rolny Károly czipész, jó és szép munkáért, haladás és törekvésért.

Simon Ferencz szabó, jeles munkáért. Gróf Degenfeld Lajosnak készitett szép frakk-öltönyt és Balásy Antal kuriai birónak készitett izléses zakkoöltönyért kapta az elismerést.

Elismerő oklevelet:

Balogh György czipész Budafok, jó munkáért.

Glauber Ignácz czipész, jó munkáért.

Papir és sokszorositó ipar.

(Versenyen kivül:)

Magyar királyi államnyomda.
Magyar kir. egyetemi-nyomda.

Kiállitási érmet:

Elbl és Pitsch fényképészek versenyképességért, jó izlésért, jó munkáért. Elbl és Pitschet felesleges dicsérni, munkáik dicsérik őket és az hogy a budaiak eliteje náluk fényképezteti magát.

Elismerő oklevelet:

Heisler Jaroslav könyv és kőnyomdája, izléses jó és szép munkáért.

Közremüködők érmét:

Drehr János osztályvezető vegyész az állam-nyomdában sikeres fáradozásért.

Szügyi Ferencz typographiai osztályvezető a magyar királyi államnyomdában, sikeres fáradozásért.

Hadügy.

(Versenyen kivül.)

Stowasser János hangszergyáros cs. és kir. udvari és hadsereg valamint honvédségi szállitó. Kimutatásunk folyamán többször volt alkalmunk nagy szabásu sikereiről emlékezni.

Közremüködők érmét:

Argay János, vöröskereszt-egyleti iroda főnök, a vöröskereszt kiállitás elrendezéséért és a katalogus összeállitásáért.

Cserny Lajos, a hadtörténeti csoportban elhelyezett 1686 évi budai vármodel elkészitéséért.

Geiszt Sándor a honvédségi szervezeti és kiegészitési táblázatok megrojzolásáért és diszitéséért.

Gromon Dezső államtitkár, a hadügyi és hadtörténeti csoportok szervezése körül elnöki mérnökségben szerzett érdemeiért.

König Károly, a hadügyi kiállitással kapcsolatban volt nagyszámu irodai munkáknak gyors és pontos ellátása által szerzett érdeméért.

Lendvai Lindner Imre a vöröskereszt kiállitása körül szerzett érdemekért.

Szendrei János, a hadtörténelmi csoport előadói minőségében szerzett kiváló szervezési érdemeiért.

Varga Imre (Dede) 10 db, honvédségi és 1 csendőrségi tiszti öltözeti képnek olajfestményben történt elkészitésért.

Élelmi czikkek.

(Versenyen kivül.)

Törley József és társa pezsgőgyárosok (jury-tag) Budafok.

Kiállitási érmet:

Budapest III-ik kerületi cognacgyár és pezsgő gyára jó minőségért.

Luppa Péter a kitünő Luppa-féle borokért.

Nagy kanizsai serfőzde, kitünő minőségü söréért (megizlelhető Galambos Ulriknál a Sörkocsiban).

Elismerő oklevelet:

Gróf Keglevich Róbert cognacgyár Budafok.

Közremüködők érmét:

Pfender Emil a Törley-féle pezsgő-gyár igazgatója sikeres és buzgó közremüködésért.

Bossányi Gusztáv Budafok, sikeres és buzgó közremüködésért.

Mükedvelők:

(Versenyen kivül.)

Özvegy Baróthi Jenőné a sz. Kárffy Ilona müfaragás és zománczfestésért.

Pejacsevics Jolán grófnő, legyező festés, müvészi technikáért.

Wattenfeld Mihályné Buna-Bodány, hímzésért. jó izlésért.

Elismerő oklevelet:

Dr. Fridrich Jenőné igen szép női munkákat.

Patrubányi Ferenczné, lá ernyőért.

Széchenyi Alexandra grófnő mü himzésért.

Közremüködők érmét:

Gorzaleczky Ilona, himzések nitásáért és gyüjteménye kiállitásáért.

Kertészeti kiállitás.

Diszoklevelet:

Gróf Andrássy Tivadar, szép jól szerelt gazdag csemege szőllő gyüteményért.

Milleniumi nagy érmet:

Görgey Gusztávné Visegrád, szőllő termelésért.

Kiállitási érmet:

Ditzl József jó szőllő termelés

Budafok község jó szőllő melésért.

közremüködők érmét:

Magyar György, margitszigeti kertész.

Hatos János, alcsuthi főkertés

Röde Károly, kertészeti tani zeti főkertész.

Angyal Dezső, kitünő tanár a tészeti tanintézetben.

Baromfi kiállitás.

Milleniumi nagyérmet:

Bogdánffi Ferencz, disz-gal bokért.

Gejdusek József, sárga cochi Plymouthokért, fekete Langsha Wyandottokért, emdeni kudakért.

Heinlein Antal, keringő-gala kért.

Hoffinger Ferencz, posta-gala bokért.

Hanitz Swetozár mezei madar mesteri kitanitásáért.

Perényi Dénes remek példán

pádvai hollandiai és egyébb fajtáju tyukjaiért.

Szulzberger Ignácz, keringő galambokért.

Kiállitási érem:

Riva Ferencz keringő galambokért.

Weisel Vilmos diszgalambokért.

A kiállitás hivatalos katalognsából vont[illegible] ki a buda és budavidéki kiállitókat. Maguktól a kiállitóktól függ, hogy tárgyaikat a Buda és Vidékében bővebben ismertessék, a mire őket ezuttal is felhivjuk.

A budaiak és budavidékiek kiállitásából egy budai kiállitás telnék ki, a mire ösztönzés és bemutatás végett [illegible]y szükség volna.

A Budapest-Szentendrei vasut.

A Budapest—Szentendrei vasut tudvalevőleg csak egy próbaidőre — két évre kapta meg 1895. év elején az engedélyt arra, hogy a fővárosba egészen a Pálffy-térig közlekedhessék.

Ez a két évi határidő 1897. évi január végén le fog járni. Minthogy hire járt annak, hogy a főváros kiküldöttjei, mihelyt e tárgyban a tárgyalások megindulnak, ellenezni fogják a végleges engedély megadását és azon van, hogy a vasut, mint két évvel ezelőtt csak Ó-Buda-főtérig, esetleg csak a filatori gátállomásig közlekedjék: Szmik Lajos budapesti ügyvéd és kalázi birtokos kezdeményezésére mozgalom indult meg ugy a fővárosban, mint az egész vonal mentén az iránt, hogy — mint ezelőtt két évvel, ugy most is közvetlenül a kereskedelmi miniszter ő exjához kérvény intéztessék, melyben az aláirások csakhamar [illegible] lettek gyüjtve az egész vonalon.

1896. decz. 23-án ezt a kérdést Szentendrén a kaszinóban is egy nyilvános értekezleten tárgyalták s ott elhatározták, hogy e kérvény átnyujtásánál a küldöttségben Szentendre városa is részt vesz s a polgármesterrel élén mintegy 10 polgár fog csatlakozni a küldöttséghez. Pomáz intelligenciája is megérte részvételét s megjelenését a kihallgatásra, melynek határideje decz. 28-ára délután 3 órára volt kitüzve. — Szent-Endre város polgármestere arra is vállalkozott, hogy egy nagyobb küldöttséggel megjelenik Luppa Péter orsz. képviselő urnál s őt a küldöttség bemutatására felkéri.

A kereskedelmi miniszter ur ő exája e küldöttséget a kitüzött időben elfogadta.

Békásmegyer községe és az ahoz tartozó téglatisztviselő-telep 30 főre menő csoportban [illegible]ult fel a miniszter ur elé.

Minthogy a kerület orsz. képviselője is [illegible]egnek jelentette magát, a szónoki tisztet [illegible]mik Lajos ur vállalta magára, a ki az [illegible]kiratot a következő beszéd kiséretében [illegible]jtotta át a miniszternek:

„Nagyméltóságu miniszter ur!

Kegyelmes urunk!

Luppa Péter orsz. képviselő ur volt [illegible]e, és meg is igérte, hogy e küldöttséget [illegible]d elé fogja vezetni. — Minthogy ő azonfekvő beteg lett, a küldöttség kivánsága [illegible]után nekem jutott az a szerencse, hogy a [illegible]küldöttség alázatos kérelmét tolmácsoljam.

A szentendrei vasut helyi érdekek szol[illegible]gálatára hivatva s feladata egyrészt a fő[illegible], másrészt Szent-Endre város és vidéke [illegible]tt gyors és olcsó, könnyü és kényelmes, [illegible] és közvetlen összeköttetést létesiteni és [illegible]tartani.

Fennállásának első 6 éve alatt a vasut [illegible]zen igényeknek megfelelni képes nem volt, a [illegible]nek az lett a következménye, hogy a forgalmi statisztika oly szomoru adatokat tüntet[illegible] fel, melyek az igazgatóságot lehangolták; [illegible]utazó közönség pedig napról-napra szomo[illegible]n tapasztalta, hogy e vasut az igazgatóság[illegible] mostoha gyermeke, valóságos hamu-pipő[illegible]. Mintegy két évvel ezelőtt a vidéki érdekeltség végre mozgalmat inditott a már türhetlen közlekedési viszonyok megjavitása és a vidék fellenditése érdekében s első sorban egy küldöttséggel járult Excellenciádnak nagynevü elődje elé azon alázatos kérelemmel, hogy ő exja engedné meg ezen vasutnak, mely addig csak Ó-Buda széleig közlekedett, bevitelét a fővárosnak egy alkalmas középpontjáig s engedné meg különösen, hogy e vasut a fővárosi körvasut czéljaira a buda és óbudai Dunapart hosszában lerakott vágányokat használhassa. Ő exja saját tanácsosai és a főváros megbizottainak meghallgatása után kérelmünket teljesiteni kegyes volt s megadta 2 évi időtartamra az engedélyt arra, hogy a vasut az emlitett vágányok használata mellett a budai Pálffy-térig közlekedhessék. Ezen engedély ideiglenesen adatott meg — két évi időtartamra — bizonyára azért, hogy egyrészt ezen idő alatt a vállalat életrevalósága igazolást nyerhessen, másrészt azon aggályok, melyek a főváros megbizottai által hangoztatva lettek, a gyakorlat által eloszlattassanak.

Ezen két évi időszak minden irányban fényesen igazolta, hogy ezen intézkedés helyes és vidékünkre, valamint a társulatra nézve üdvös volt. A forgalom e vonalon oly arányban növekedett, hogy az igazgatóság nem volt képes elegendő kocsival ellátni vonatait az utazó közönség befogadására, mely osztály külömbség nélkül összezsufolva szorongott. — Minden egyes állomás sürü rajt eresztett és vett fel a vonatokra.

Aquincum történelmi nevezetességü müemlékeit a felfedezés első időszakát kivéve, nem látogatta 6 éven keresztül annyi ember mint ezen az előző évben. A római fürdő hires telepét, melyet az előtt csak az ó-budaiak nem annyira hygienikus mint szórakozási czálokra használtak, a fővárosi közönség tömegesen látogatta, ugy, hogy a magas kincstár a fogyasztási adót tetemesen felemelni czélszerünek látta.

Békásmegyeren e rövid két év alatt egy uj tisztviselő telep létesült, mely ma már 30 uj házat számlál és ugyanannyi családott telepitettett le, ennek közelében ugy uj fürdő létesült, mely oly vonzó erőt gyakorol, hogy magának a telepnek kiterjesztése ma már csak nagyon rövid idő kérdése.

De a római fürdő mellett is alakult már egy nagyobb szabásu egyesület, melynek alapszabályai a kormányhatósági jóváhagyást már megnyerték, melynek parczellázási tervei most a fővárosi közmunkák tanácsa előtt feküsznek, s 130 villa telket bocsát az aláirt tagok rendelkezésére. Itt az épitkezések jövő tavaszszal fognak megkezdetni.

Békás-Megyeren egy nagy kertészeti telep létesült, mely több munkást állandóan foglalkoztat.

Kalázon több fővárosi ember épitett nyaralót, sőt állandó lakást is; ujabban pedig több oly kisiparos, a ki a nagyobb iparosnak kész munkát szállit, letelepedésre jelentkezett.

Pomázon és a szomszédos kies fekvésü Csobánkán a kertészet vett nagyobb lendületet; Szt-Endrén pedig a kirándulóktól eltekintve a nyaralók oly tekintélyes számmal szaporodnak, hogy a phyloxera által elpusztitott szőllő területek értéke szembeszökően felemelkedett. Emlitést érdemel az is, hogy Szt.-Endrén a munkás betegsegélyző pénztár egy üdülő telepet létesitett. S hogy megne feledkezzem azon kegyes támogatásról, melyben a magas kormány vidékünket részesitette, megemlitendőnak tartom, hogy Szt.-Endre a már korábban fennállot járás mellé adóhivatalt és legujabban közjegyzőt is kapott, az ügyvédek száma kettővel gyarapodott, a mi mind a forgalom fellendülésének jele és faktora. S eltekintve az utóbb emlitett tényezőktől, melyeknek közrehatása a vidék gyarapodására nézve, a magas kormány támogatásának köszönhető, a többi eredmény mind kizárólag a közlekedés közvetlenségének s annak köszönhető, hogy a székes-fővárossal oly összekötetést nyertünk, mely a főváros közönségének lehetővé teszi, hogy kényelmesen és gyorsan kijuthasson vidékünk kies helyeire, a hol nemcsak jó levegőt élvez, henem olcsó és nyári lakást talál és olcsó és jó ellátásban részesül.

S minthogy Szt.-Endre városa mintegy predestinálva van arra, hogy iparos külvárossává legyen a fővárosnak, azt hiszük, hogy megfelelő közlekedés mellett rövid időn azzá is fog válni.

Ily körülmények között méltó aggodalommal töltötte el vidékünk közönségét azon hir, hogy a vasut bejárására engedélyezett időtartam a jövő hónappal lejárván az engedély meg fog vonatni a vasuttól s annak végállomása kihelyeztetik Ó-Buda egyik végpontjára a főváros forgalmi központjától oly messzire, a mely egyrészt távolsaga, másrészt a lakosság zöme előtt ismeretlen volta s a közlekedés bizonytalansága miatt nehezen közelithető meg.

Ezen aggodalmunk onnan nyer tápot, mert tudjuk, hogy a főváros intéző és vezető férfiai ellenezték eddig is és ellenezni fogják, hogy a vasut a Dunaparton végig, be a város középpontjáig közlekedjék. — Pedig a fővárosi közönség érdeke és kivánsága is az, a mi a mienk. S habár igaz, hogy vidékünknek fellenditésére okvetlenül szükséges ezen közvetlen összeköttetés, szükséges az, hogy a főváros duzzadó vérbőségéből egy részecske odaelvezettessék, nem tagadható az sem, hogy a főváros kevésbé vagyonos részének is szüksége van azon kedvező viszonyokra, melyek levegő, lakás és élelmezés szempontjából nálunk feltalálhatók.

Nem hagyhatjuk emlités nélkül azon családapák fontos érdekeit sem, a kik csak e vasut segélyével, csak közvetlen közlekedés mellet járathatják gyermekeiket a főváros kitünő tanintézeteibe, mert ezek egészségét nem tehetik naponta koczkára akkor, ha a gyermekek Ó-Buda szélétől egy félórányi utat télviz idején egy más fütetlen járművön megtenni volnának kénytelenek.

Kegyelmes uram! Meg vagyunk győződve, hogy az emlitett közvetlen összeköttetés megszüntetése esetén Szt.-Éndre és vidéke ujra visszahanyatlik azon elhanyattotságba és szegénységbe, melyben daczára a vasuti közlekedésnek eddig sinylődött, mig az emlitett kegyes intézkedéssel meg nem nyerte a mai közvetlen összeköttetést a fővárossal.

Minthogy pedig exiád kegyelettel emlitett elődje e magas tisztségben ezelőtt két évvel csak azért nem engedte meg a vasutnak még beljebb vitelét, mert akkor még a budai rakparton lóvasuti közlekedés állott fenn, a mely ma már villanyossá lett átalakitva: ezek után alázatos kérelmünket akként bátorkodunk Excellenciádhoz intézni és kegyes jóindulatába ajánlani: hogy a jövő hóban lejáró engedély megujitása, illetve véglegesitése alkalmával e vasutnak a budai hidfőig való közlekedését megengedni s végpontul egy a hidfő közelében levő alkalmas helyet kijelölni méltóztassék.

Végül miután ritkán nyilik alkalmunk hazánk kitünő férfiainak, a kik az államkormányzás nehéz munkáját végzik, tiszteletünket bemutatni, engedje meg Exád, hogy most az uj év küszöbén azon kivánságunkat juttathassuk kifejezésre, hogy az ég Exádat minden áldásában részesitse, adjon erőt, kitartást és munkakedvet testi és szellemi ruganyosságot azon nehéz feladatok szerencsés és sikeres megoldásához, a melyek vállain nyugosznak, kárpótolja családi örömmökkel ezt az áldozatot, melyet hazánk jólétének szentel s ilyen áldásos müködésében tartsa meg és éltesse sokáig!

Báró Dániel Ernő kereskedelmi miniszter ő exja mindenekelőtt a jó kivánságokért mondott köszönetet, majd a kérelemre áttérve kijelentette, hogy nem is ismeri még azon nehézségeket, melyek e méltányosnak látszó kerelem teljesitését gátolhatnák s azért még határozottan nem nyilatkozhatik szándéka felől.

Minthogy azonban a közlekedési eszközöknek fejlesztését és tökéletesbitését tekinti feladatának, hiszi, hogyha volnának is akadályai e kivánság teljesitésének, azokat leküzdeni sikerülend. — Megerősiti e reményében azon tény, hogy a vasut már 2 év előtt megkapta a kérdéses engedélyt e igy hiszi, hogy az engedély végleges megadásának leküzdhetlen akadály nem állhat utjában.

Innen a küldöttség Vörös László államtitkár urhoz ment át, a kit azonban hivatalában nem találván meg, a küldöttség a hozzá intézett kérvényt hátra hagyva, távozott.

Igy a fővárosi középosztály, mint külö-

nösen a szentendrei vidék fejlődése érdekében kivánatosnak tartjuk és reméljük, hogy e kérdés a küldöttség kérelméhez képest kedvezően fog megoldatni.

Különösen alkalmasnak tartanók a vasut végpontjául a budai Bombateret, melynek az apáczakolostor felőli részén a vasut semmi más közlekedésnek nem állana utjában. Alkalmasnak tartjuk ezt annál inkább, mert az árucsarnok e téren fog felépülni, az élelmi szerek tehát a vidékről közvetlenül az árucsarnokig lesznek szállithatók. De ez esetben elvárhatjuk a vasutigazgatóságtól, hogy ide a fővároshoz méltó diszes csarnokot fog állitani.

Karácsony az árvaházban.

A Megváltó születésnapjának előestéjét kegyeletes szivvel s nagyszámu érdeklődő közönség jelenlétében ünnepelte meg a székes-fővárosi Majer-Ferencz-fiuárvaház. Az épület I. emeleti tágas terme, hol a hatalmas, szépen feldiszitett karácsonyfa volt felállitva, alig volt képes befogadni az ünnepi vendégeket, kik között társadalmunk több kiváló egyéniségét láttuk.

A lélekemlő, szép ünnep d. u. 4 órakor vette kezdetét az árvák háromszólamu karénekével. A 75 árva körülállva a csilogó karácsonyfát, szivhez szóló hangon rászenditették a szép éneket:

Szivünk, lelkünk ugy örül. A karácsonyfa körül.

Az ének elhangzása után az egyház képviselője: Rostaházy Kálmán, krisztinavárosi plébános, intézett megindító, alkalmi beszédet az árvákhoz, Isten és embertársaik iránt való szeretetre s a jótevők iránti hálára buzditván az árva gyermekeket.

A tanulságos s mély figyelemmel hallgatott szép beszédet az árvák éneke követte, mely után Császik Ferencz, árva, lépett elő s hálás szivvel mondott köszönetet mindazon jótevőknek, kik a karácsonyi ünnep boldogitó örömeiben a szegeny árvákat is részesiteni kegyesek voltak.

Az árvának tetszéssel fogadott köszönő szavait ujabb ének követte, melynek elhangzása után Somlyay József, árvaházi igazgató, rövid beszédben előadta, hogy e humanus intézet nemes feladatát igyekezik kellőkép megoldani. Két vezér-csillaga van az árvaháznak az egyiken e szó tündöklik ragyogó betükkel: „Imádkozzál!“ a másikon pedig, hogy: „Dolgozzál!“ A gyermekeket itt az örök s végtelen jóságu Isten imádására s kitartó, hasznos munkásságra nevelik. — Megköszönve az egyház főpapjának, a hatóság jelenlevő képviselőjének s a diszes közönségnek az árvák iránt tanusitott jóindulatokat és meleg érdeklődésüket, kivánja, hogy a szent karácsony ünnepe hozzon mindenkinek oly boldogitó örömet, mint a szegény árváknak hozott.

Az éljenzéssel kisért beszéd után a gyermekek záró-éneke következett. — Kezdetét vette most az ajándékok megtekintése. Két hosszú s lépcsőszetes emelvények voltak elhelyezve a nemes emberbarátok adományaiból beszerzett drága, szép játékok s egyéb értékes tárgyak. Az árvák örömét leirni alig lehet, a közönség maga is gyönyörrel szemlélte az izlésesen csoportositott ajándékokat s látható örömmel távozott az intézetből. — Éjfélt ütött az óra, midőn a gyermekek, eltelve a szent este boldogitó örömeitől, nyugalomra tértek.

A karácsony estéje némcsak az árváknak, hanem az intézet egyéb alkalmazotainak is hozott örömet. A főváros Tanácsa 75 frtot szavazott meg karácsonyi ajándékkép az árvaház alkalmazottjainak; ez összeget Kertscher István, árvaházi m. elnök, az ünnepély befejezte után azonnal kiosztotta a tanitók s a többi alkalmazottak között.

A jó tett maga a szeretet. Kivánjuk, hogy az isteni Megváltó szeretetének tüze ne aludjék ki soha az emberiség szivéből!

*

Adomány az árváknak. A székesfővárosi „Mayer-árvaház“ karácsonyfájára ujabban a következő nemes-szivü adakozók küldték be kegyes adományaikat: Halperth Izidor gyüjtés 49 frt, (ehhez járultak: Halperth Izidor 5 frt, Schlesinger és Pollakovits 5 frt, Ifj. Kohn Armin 5 frt. Strasser és König 5 frt, Schreiber D. és Fiai 5 frt, Deutsch és Pollák 5 frt, D. M. Amar 5 frt, M. Heller 5 frt, Flo. Sai. 3, Deutsch fiai 3, K és S. 2 frt, Polakovits Zs. 1 frt.) Németh Titus gyüjtés 26 frt, (Ehhez járultak: Németh Titusz 2 frt, G. K. 3 frt, Steinbach Emilia 2 frt, özv. Steinbach Gy.-né 5 frt, Steinbach Luiza 4 frt, E. M. A. B P. 10 frt,) Geittner A. József 10 frt, Győri Gschwindt Mihály 10 frt, Löwenstein Antal 10 frt, Krisztinavárosi Polgári Casinó 10 frt, Galilei társaság 5 frt, Schumy István 5 frt. Zettel Adolf 5 frt, Vuk Lajos 5 frt, Kertscher István 5 frt, Báró Lipthay Béla 5 frt, Röszler Károly 5 frt Ráth Károly 3 frt, Kohner Ágoston 3 frt, Kanitz C. és fiai 3 frt, Wollner Lipót 3 frt, Osztoits Mihály 3 frt, Gál Károly 3 frt Huber Antal 2 frt, Baletkai Mihály 2 frt. Neruda Nándor 2 frt. Wannek Antal 2 frt, Schumy Rezső 2 frt, Rupp Imre 2 frt Huszár Adolf 2 frt, Olhauser Pál 2 frt, Kleiner N. 2 frt, Peringer Ferencz 2 frt, Biscara Endre 2 frt, Scheich Károly 2 frt. Eisdorfer Gusztáv 2 frt, Dr. Kertész Ába 2 frt, Palanek Ferencz 1 frt, Fraunhaffer család 1 frt 10 kr, Török György 1 frt, Szöllősy István 1 frt, H A. 1 frt, Vajdafy Gusztáv 1 frt, Linczbauer Fülöp 1 frt, Kranz Ede 1 frt, Kurzweil Vilmos 1 frt. Lederer János 1 frt, Dr. Ott Ádám 1 frt, Zsák Hugó 1 frt, Szuly Gyula 1 frt, Kurländer N. 1 frt. — Az árvák nevében a kegyes adományokért hálásköszönetét nyilvánitja s pénz-adományokat bármikor örömmel fogad s szt az árvák neve alatt takarékpénztárban gyümölcsözteti — Somlyay József, árvaházi igazgató (Budapest, I. ker. Városmajor-u. 31. sz.)

A zsámbéki romok.

Irta: **Nyirák Károly.**

Budapesttől nyugotnak körülbelül 29 kilometer távolságra fekszik a Vértes hegység oldalán Zsámbék nagyközség. Igen jó fekvése van, vasuti állomása Herczeghalom puszta, mely Metternich herczegnő birtokát képezi, fél óra távolságra fekszik a községtől. Lakóinak száma 4 és $^1/_2$ ezer lélekre tehető, katholikus vallásuak, a német nyelvet beszélik, de legnagyobb része folyékonyan beszél magyarul is. Lakói földmiveléssel és tenyésztessel foglalkoznak, továbbá kőbányáiból igen sok követ fejtenek ki, szállitván Budapestre, hol jó pénzért eladják. Az uj országház épitéséhez is sok zsámbéki követ használtak. Egy évtizeddel azelőtt a hegyekben még igen kitünő borok teremtek.

Hajdan igen jelentős helység volt, s a török időkben basa székhelye. Török mecset, fürdő, vizvezeték, továbbá a későbbi eredetü Zichy-féle várkastély romjai még most is láthatók s ezeket még napjainkban is sok idegen jön megnézni. Igen szép itt a Nagy Lajos korabeli lovag-terem is.

A török fürdő, melyet utóbbi időkben csak török kútnak nevezett a lakosság 1893. évig nyitott forrás volt s mely sokszor ragályos betegségek okozója volt, Gaul tanár tervezete szerint teljesen elzárták kőlapokkal s most négy csapon teljesen szabályozva folyik a kristálytiszta viz, a csapok alatt elkészitett csatornákba. Azon idő óta a járványos betegségek majdnem teljesen kipusztultak a községből, különösen a difteritisz azóta teljesen eltünt. A köznépnél ugyanis az volt a szokás, hogy a nyitott kutba korsóikat bemeritették és odahaza az egész család a korsóból ivott, most azonban ez meg van akadályozva. A kút magas kőkeritéssel van körülvéve s egy kőlapra a következő van bevésve:

Helyreállittatott:
Khan Simon birósága és
Nyirák Gyula jegyzősége
idejében
1893. évben.

1250. év körül kezdett épittetni Sambok[1]) helység a hegyen és a hegy lejtőjén a vár, a templom s a zárda körül. A zsámbéki templom romja igen nevezetes müemlék, mely a hires párisi Notre-Dame mintájára a XII-ik században épült s melyet a prépostsági kolostorral együtt a premontreiek birtak volt.

A rend II. István korában 1125 körül jött hazánkban s itt csakhamar elterjedt. A káptalanok reformálásának szükségessége nálunk is közóhajjal találkozott. Árpádházi királyaink egyébként sem mulasztottak egyetlen alkalmat sem, hogy ugy a vallásosságot mint a nyugati müveltséget hazánkban terjesszék, mit éppen a szerzetes-rendek betelepitésével értek el. E nemes érzéstől indittatva nem kell csodálkoznunk ha 3—4 év lefolyása alatt a premontreieket is betelepitve látjuk hazánk különböző vidékeire.

Henszlman[2]) a következőket irja a zsámbéki apátság felől: „Nevezetes premontrei egyház a zsámbéki prépostsági templom (mely most már rom) fejlettebb a jáki és a lébenyinél; e haladás a kivülről polygonnal zárt szentélyben az osztályok határa közt jól elhelyezett és nevezetesen kiszökő támain, de főképen az ikertorony aljának mesteri elrendezésén ennek kiváló szépségén mutatkozik.

Alaprajz tekintetében a zsámbéki romot a feltünő egyszerüség jellemzi. Például hiányzik a kereszthajó, sőt a szentély is igenkicsi. Nehéz zömök oszlopok választják el a középhajót az oldalhajoktól. Ezen oszlopok még maig is teljesen épek oly erősen voltak épitve. A mennyezet boltozatos, eleinte félkör ivü donga, majd pedig kereszt, amenyiben az átmeneti korban a csucsives boltozat volt használatban. Egyes freskok a falakon még teljesen kivehetők. Például a jobb oldal hajó elején Szentháromság képe látható, ugyanott egy barát alak térdelő helyzetben látszik, ez imádkozik. A kép még igen jól kivehető. Látszik még egy Mária kép is a nagy hajó bal oldalán ez szintén freskó de már nem teljesen kivehető. Igen szép még egy magányosan álló bolthajtás is mely a magasban teljesen szabadon van támaszték nelkül ebbee még meg van az örök égő lámpának vas karikája is. Nehány évvel ezelőtt az országos müemlékek bizotsága pár ezer forintot rá szánt és Möler müépitész vezetése alatt némelig kijavitatta és megmentette az enyészettől. Például igen szépen kijavitotta a jobboldali s még épebb toronyba tölvezető csiga lépcsőt, ugy hogy a toronyba most igen jól, fel lehet menni. Igen jó volt, hogy deszka keritéssel vétette körül legalább mindenki nem egy könnyen juthat romok közelébe. Tart továbbá egy állandó őrt is s ezen őrre van bizva a felügyelet is.

A zsámbéki premontrei templom rom Keresztelő szt. Jánosról nevezett prépostság. Ezen pérpostság alapitói a szolgagyöri Kővárdy grófok elődjei voltak 1258 körül, nevezetesen Smaragd comes székesfehérvári prépost. királyi alkanczellár s választott kalocsai érsek, továbbá ennek öcscsei Gylet és Egyed comesek.

Smaragd comes Répás falut járulékaival, Zerven földet erdeivel kaszálóival és szolgáival, továbbá az egész zsámbéki határ harmadrészét Gylet és Egyed pedig két pusztát, névleg Szerdahelyt és Pátkát adomanyozták a monostornak[3]).

VIII. Bonifácz pápa az 1295 évi bullájával megemlékezik a prépostságról, megjegyezvén róla, hogy az esztergomi érsekség joghatósága alá tartozik[4]).

A monostor s igy a régi község neve Sambok volt. De a Sambok szó századok forgása alatt változhatott a nép szájában Sambég s végre Zsámbék-ra.

A zárdát, s igy a monostorhoz tartozó összes birtokokat is a premontreiek birtokából, Mátyás király nem tudni mily okokból elvette s 1476-ik esztendőben a pálos barátoknak adományozta. Ezek épitették a kolostor mellett (melynek ma már csak alapkövei vannak meg)

[1]) Sambuk község megfelel Zsámbéknek lásd dr. Balics Lajos Egyház történelem II-ik kötetének 277-ik lapját.

[2]) Henszlman: Mittheilung der k k. Central müemlékek czimü müve 122. k lap.

[3]) Lásd: Fejér, i. m. IV., 2., 482.

[4]) U. o. VI., 1., 350—1. A monstoroknak régibb pöréről, lásd Magyar Sion, 1869.585.

a nagyszerü pinczét melynek két hatalmas torka van, teljesen köből kiépitve nagyszerü bolthajtásokkal ellátva, ezen pincze 1890 év óta Olay Lajos volt országgyülési képviselő birtokában van.

Igen érdekes Ipolyi A., A magyar mütörténeti emlékek tanulmánya, Századok 1878. 31—33., mely a következőket modja. „A mily virágzó volt a müizlés, ugy emlékeink számáról alig szólhatunk. Az Árpád korszaknak legtöbb alkotása az ujabb müizléseknek áldozatul esett melyekben átalakult, vagy egészen lerombolva, nekik helyt adott. Például a Zsámbéki Notre-Dame mintájára épitett templom is teljesen romba dölve áll. Sajátlag tehát csakis a fennmaradt emlékeknek, ezek romjainak számáról lehet szó stb.

Ezek szerint az épitészet képezi minden, a valódi haladás és miveltség eszméjétől áthatott nép müvészeti életének központját. Minden müvészet között ez tárja elénk leginkább a népek tudását, törekvését, szándékait, szépészeti érzékét, müvészeti tehetséget, s a leghübb tüköre mindama vonások és irányoknak, melyek bizonyos korszakban valamely népnek sajátjai voltak. Az épitészet ugyanis a legközvetlenebb kifejezése a népek szellemi és anyagi szükségleteinek, s legvilágosabban érzékiti meg az élet és a müvészet kölcsönös egymásra hatását. Meg is látszott ez a régi magyarokon.

Lelkem el némul, s bizonyos szent ihletség vesz rajta erőt, midőn a hegyoldalon a temetők közt fekvő gyönyörü romokhoz megyek, eszembe jut, hogy szegény magyar hazánknak is kijutott egy ezredéves pályája alatt a szenvedésekből és a keresztből, melynek oly sokáig vértanui védője volt a gaz pogány török ellen; bizonyos nyomasztó szomoruság fog el. De mintegy megkönnyebülve érzem magam, ha egy kevéssé fohászkodom, s imádkozom, akkor jól esik az nekem, mert bizonyos megnyugvást szerzek lelkemnek, s jólesik, ha elgondolkozom a néma csendes magányban, hogy mi mindent láttak e kopasz falak s ilyenkor eszembejut a régi magyar vitézség és dicsőség, ilyenkor azután nehezemre esik elválni a lármás vércsék és huhogó baglyok székhelyétől.

Különfélék.

— **Milán király Budán.** Rokonánál volt, gróf Hunyady Lászlónál, a ki a mienk. Ki az, ki jobban istápolná a budai érdekeket, mint gróf Hunyady László és szeretett neje, a kegyelmes asszony? Eljött ide Milán király a szerbeknek még most is dédelgetett uralkodója, hogy rokonszenvét kinyilatkoztassa Magyarország iránt. Elmondta Beniczkyné Bajza Lenkének a kiváló irónőnek egy a Hunyady László ő excellenciájának palotájában szük körben megtartottt ebéd alkalmából, — hogy szereti ezt az országot, hol ősei birtokosok voltak, és csendes nyugodalmának révpartja csak is ez az ország lehet. Nem a nagy politika diktálja ezeket a szavakat, de jól esik nekünk, hogy egy barátságos állam volt uralkodója ki-bejárta az egész világot, tapasztalatokkal megbővülten, megbecsüli a magyart. Itt akar megtelepedni ebben az országban, a melynek lakói ezred év viharjai között, áldáz csaták dulásai közepette mindég ápolták: a vendégszeretetet. Isten hozta Milán királyt közébünk! Budán akar lakni, hol festőibb táj nem kinálkozik sehol e kerek földön. A bástyasétányról nézte végig Budának hegykoszoruzta vidékeit Gróf Hunyady Lászlóval és a jótékonyságban páratlan nejével. Megállt szeme a Jánoshegyen majd a Svábhegyen, és délre a Sashegyen, és midőn Gróf Hunyady László a főur és neje a főurnő arra a tájra figyelmeztette Milán királyt, azt mondotta: „Soha ennél szebbet nem láttam“ Gróf Hunyady László szereti Budát és ennek környékét, megmutatja fejedelmi rokonának ennek szépségeit. Nekünk pedig öröm az, hogy ily magas pártfogóval dicsekedhetünk, ki mindent elkövet arra, hogy a Duna jobb partja is, a régi dicsőségében felvirágozzék.

— **Kitüntetések.** Mechwart Andrást a király ő felsége a Ferencz József rend középkeresztjével, Hauszman Alajost a müvészeti és irodalmi jelvénynyel tüntette ki. Üdvözöljük a két érdemes polgárt a megérdemlett kitüntetés alkalmából.

— **Szerkesztőváltozás** „A külföldi szónoklatok“ czimü kitünő folyóirat szerkesztését uj évtől fogva König Gusztáv, lapunk munkatársa veszi át.

— **A kiállitási kitüntetésekhez.** A prakfalvi gyár kiállitott czikkeiről elismerték a szakértők, hogy a gyár kitünő hirnevéhez méltó elsőrangu, teljesen szabatos kivitelü gyártmányok. Kiváló érdeme a gyártelepnek, a mivel nagy érdemet szerzett a teknikai ipar terén hazánkban, hogy az öntött aczél gyártását nálunk meghonositotta. Ezen kivül sajtolt lapátokat és hengerelt butorcsöveket egyedül készit az országban. Egyedül ez a gyár teljesit vaslemez háztetőfedéseket az Aradi-féle a gyakorlatban kitünően bevált szabadalmazott rendszer szerint s erre nézve nem jelentéktelen megrendeléseket kap külföldről is. Egyedül ez a gyár készíti az Aradi-féle szabadalmazott öntött aczél üllőket. Maga a gyár pavillonja, melyet vörös fenyőből és vasból a gyár állitott elő, előkelő izlés és kivitel tekintetében olyan sikerült mü volt, hogy a kohászati kiállitás látogatói előtt mindig feltünt. Ez a gyár csakugyan megérdemelte volna a legnagyobb kitüntetést. Nézzük végig a diszokmányozottak lajstromát, s kérdjük, hogy van-e közöttük sok, a ki a legnagyobb kitüntetést olyan kétségtelenül kiérdemelte volna, mint a szepességi gróf Csáky-féle prakfalvi vasgyár! Kézsmárki levelezőnk nagyon elkeseredetten ir nehány szepességi és szomszédos kiállitók kellő méltánylásának szembeszökő elmaradásáról, egyebek között a gróf Csáky-féle vasgyárról. Megbocsát t. levelezőnk, ha nem akarjuk a milléniumi évet az ő bár méltó keserüségeinek özönével befejezni s reméljük, hogy ezért nem vonja meg tőlünk további támogatását.

— **Családi házak Budán.** Örömmel konstatálhatjuk, hogy ezen ügy iránt különösen intelligens középosztályunk érdeklődik. Tudtunkkal az előjegyzések oly tömegesen érkeznek, hogy a tervezők nyugodtan kiválaszthatják az intelligentia szinét, javát. Mert a tervezőknek nem csak az a czél lebeg szemük előtt, hogy családi házakat épitsenek, hanem az is, hogy a telepesek között egyetértés, barátságos jó viszony legyen. Ajánljuk tehát mindazoknak, akik saját maguk, valamint családjuk jövőjét szivükön hordják, hogy ezen kedvező alkalmat, a midőn aránylag kevés pénzzel ezen az Istentől megáldott és nagy jövőt igérő vidéken saját otthonukat megalapithatják — el ne mulaszszák. Közelebbi értesités a szerkesztőségben.

Népszerü felolvasások. A népszerü felolvasásokat rendező társaság felolvasásai érdeklődéssel szép közönség előtt folynak. Reméljük, hogy a felolvasásokról közönségünknek az egyesület elnöksége időnként tájékozást nyujt. Mi is azon leszünk, hogy a felolvasásokat ismertessük.

— **A budai zeneakadémia** Hoffmann Henrik Hamnpipőke czimü regéjét adta elő első egyesületi hangversenyén. Az ének- és zenekarra irt munka elég jelentéktelen, de példás és külön dicséretre méltó az a buzgóság és lelkes szorgalom, melylyel Szautner karmester vezetésével a müvet előadták. A budai zeneakadémia müvészi nivója fokozatosan emelkedik, örömmel figyeljük meg évről-évre a zenekar szabatosabb, egybevágóbb játékát, a karok szebb hangzását és nagyobb precziziőját. A Hamupipőke szólóját Bleuer Andorin énekelte sok izléssel; a tündérkirálynő személyesitője Szörényi Bella pedig valoságos feltünést keltett szépen csengő, tömör alt hangjával és intelligens előadásával. A kisasszony az operaiskola kitünő növendéke. Zádor Dezső baritonja is egészséges, fejlődésre képes orgánum, mely még csak merev egy kissé, a fiatal énekes különben meglepő rutinnal és zenei biztossággal énekel s a mai est folyamán Bleuer és Szörényi kisasszonyokkal együtt minden szám után megujuló tapsokat kapott. A szöveg gondos és izléses forditása Perleberg Artur dr. munkája.

— **Karácsony.** A karácsonyi ünnepek elmultak. C-unya fekete karácsony volt. Buda legnagyobb részét sártenger boritotta. A Tabán, Országut, Városmajor s a déli vasut pályaháza előtt majd nem feneketlen volt a sár. Korcsolya egyletünknek semmi dolga sem volt, de a csolank egyletre különösen a déli vasutnál nagy szükség lett volna. A sárban a napokban egy bérkocsi feldölt, a szerencsétlenül járt kocsist a mentők vitték be aggasztó állapotban. A kocsiban Lits Gyula országos képviselő üllt, ki alig birt a kocsiból ki keveredni. Hála Istennek baja nem történt. Karácsony ünnepén megteltek a templomok. Szép ünnepélyek voltak az árva és szeretet házakban, a katholikus tanoncok otthonában. A budai kereskedők és iparosok felé több figyelemmel fordult a közönség mint egyébkor.

— **Budáért.** Az eskü-téri hid épitése. Az eskü-téri hid próbafurási munkálatai a pesti oldalon, szemben a belvárosi templommal már befejezték s most átvitték a furógépeket Budára s a Rudas-fürdő és az Ördög-árok közt folyik a talaj kutatása. A télen a két hidfő talajfurási munkáit végzik el s tavaszszal hozzáfognak az alapozási munkához. Az uj hid egynyilásu lesz s már részletterveit is kidolgozta a kereskedelmi minisztérium hidépitési osztálya. — A Margit-rakodó kikövezése. A mérnöki hivatal bemutatta a tanácsnak a II. ker. Margit-rakodónak a Halász-utcza és Pálffy-tér kzzt leendő kövezésére vonatkozó részletes épitési terveket és költségvetést. E szerint az összes épitési költségek 177.000 frtba rugnak. — Az omnibusz-közlekedés. A közrendészeti bizottság tárgyalta a budapesti omnibusz-társaság kérvényét a közlekedés megszüntetése tárgyában. A bizottság tagjai közül a tárgyhoz hozzászóltak: Rudnay Béla főkapitány, Grósz Sándor dr., Kiss József dr., Kölbel Fülöp, Komoróczy Sándor, Viola Imre tanácsosok s azután meghallgatták az omnibusz-társaság képviselőjét, Molnár Artur is. A bizottság azt javasolja a közgyülésnek, hogy január 1-én jog legyen a társaságnak a pesti két vonalat megszüntetnie, mig a budai három vonalat az 1899 évi márczius végéig köteles föntartani, a mikor is a társaság a 10.000 frt biztositékot visszakapja. A fővárosnak a pesti oldalon azonban joga lesz, a budai oldalon pedig 1897. márczius végével az üzemet bárkivel is folytatni. A szerződés egyéb határozmányai érvényben maradnak. Azt hisszük, hogy a budai vonalak jövedelmezőbbek a pestieknél. Könnyebb kocsik p. o. aluminium szerkezettel a vállalat anyagi sikerét jobban biztositanák. Ezen kivül szükséges lenne, hogy az utirányokat szaporitsák.

— **A Budai Könyvtár Egyesület** zártkörü-tánczmulatsága, miként minden évben ezuttal is első oly mulatságaink között, a hol együtt szoktuk találni, a buda intelligentia javát, javát. Ott látjuk évenkint városrészünk legtekintélyesebb vezérférfiait, kik ekként megmutatják, hogy e derék kulturintézmény érdekeit, mennyire szivükön viselik. Az ellenpártolói sorában a többi közt ott találjuk Darányi Ignáczot földmivelésügyi minister.

Andaházy László, dr. Axaméthy Lajos, Biscara Endre, Bún József, Cathry Szaléz, dr. Csorba Ferencz, Del Medico Ágoston, Eckermann Ede, dr. Kammer Kornél, Forster Gyula. Frenreisz István, dr. Fombár Tivatar, Gulden Gyula, Hámpel Sándor, Hauszmann Sándor, Herman Béla, Horváth Gyula, Kollár Lajos, báró Liptay Béla, Ludwigh János, Lukse-Fábry Béla, Mayer József, Mechwart András, dr. Mezei Sándor, Palotay Rezső, Rupp Zsigmond Török Árpád, Vörös Sándor, Zimányi Alajós, stb. neveit, kik már maguk is a legfényesebben biztositják e mulatság erkölcsi és anyagi sikerét. Ott látjuk továbbá együtt városrészünk vidám aranyifjuságát, legszebb hölgyeink sziveért, nemes versenyre kelve. A tanczmulatság január 9-én, lesz a medve-utczai „Fáczán“ termében és iránta máris oly érdeklődés nyilvánul, hogy kétséges vajjon a nagy terem képes lesz-e befogadni a vendégek sokaságát. A meghivókat már szétküldötték és a rendezőség felkéri mindazokat, kik azt tévedésből nem kapták meg. vagy arra igényt tartanek, est a rendezőséggel (Budai Könyvtár Egyesület. II. ker. Toldy Ferencz-u. iskola) közölni sziveskedjenek, ugyanitt válthatók a belépő jegyek is.

— **A fő- és székvárosi községi Szeretetház** növendékei részére a folyó évi deczember hó 24-én felállitott karácsonyfa czéljaira a következő nemes szivü emberbarátok adakoztak: 50 frtot 1) Budapest fő- és székváros Tekintetes Tanácsa 2) A „Magyar Országos Központi Tararékpénztár“. 25 frtot. Az „Egyesült Budapest Fővárosi Takarékpénztár“. 10 frtot 1) győri Gschwindt M. 2) Herczegprimási titkári hivatal. 3) Lövenstein Antal. 5 frtot. 1) Jálics A. Ferencz és társa, Özv. Stangl Jánosné 3) Walla József. 4) Krische Antal. 5) Gilly József. 6) Rimamurány Salgó-Tarjáni vasmü részv.-társaság. 7) Darányi Ignácz földmüvelésügyi minister ur ő kegyelmessége. 8) Jankovics József. 9) Hölbert Testvérek. 10. „Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület“. 11) Stowasser J. 12) Heinrich István, 13 Lenz Testvérek, 14 Klein H. János, 15 Budai Légszesz gyár. 16 Steinschneider Jakab, 17 Br. Wodiáner Albert, 18 Br. Liptay Béla, 19 özv. Schaxléner Andrásné, 3 frt, 1 Adler Lajos, 2 Dietzl József, 3 Ráth Károly főpolgárm. 2 frtot. 1 Mauthner Ödön 2 Dömötör Gedeon, 3 Scheich Károly, 4 Neruda N. 1 frt. 50 kr. Gallner József, 1 frt 02 kr. Szőllősy István, 1 frtot. 1 Jeszenszky Danó, 2 Hampel Sándor, 3 Őrley Lajos. 50 kr. Nagy V. — Természetbeli adományok. Schuller József egy csomag iró eszközt. Hajduska A. és társa 1 csomag gyümölcsöt. Singer és Wolfner 5 drb. képes könyvet. Kugler Henrich 1 doboz czukrot és tésztát. Nezsideri papirgyártó részvénytársaság 2 csomag különféle papir nemüt. Max Bettelheim et Comp. 2 tuczat játékot, Kunz és Mösmer 1 csomag ruha félét. Deutsch Zsigmond és T. 5 drb. könyv. Hermaneczi papirgyár 4 csomag különféle irkát és papirt. Riegler József Ede 1 csomag irószert. Back Fülöp 1 csom. irószert. Beliczay Béla 2 csomag mézes kalácsot. Müller J. L. 1 csom. szappant. Seofehlner J. L. 1 csom. irószert. Sigmund József 6 drb. zászlót s 50 drb. emlék lapot. Mandl Fülöp harisnyát és keztyüt. Toldy Lajós 7 drb. könyvet Szt.-István-Társulat 23 drb. könyvet. Franklin-Társulat 28 drb. könyvet. Várady József 3 csomag gyümölcsöt. Geitner és Rausch 1 drb. gyorsfőzőt, 1 drb. gyertyatartót 1 drb. hamutartót Erzsébet Gőzmalom Társ. 1 zsák 5 sz. lisztet. Pesti „Viktória“ Gőzmalom 1 zsák 5 számu lisztet. „Luiza“ gőzmalom részvény társ. 1 zsák 5 sz. lisztet. Haggenmacher Henrich 50 krg. 1 sz. lisztet.

Fogadják, az árvák nevében, az igazgatóságnak ez uton is forró köszönetét. Budapest, 1896 deczember hó 28-án. Kiváló tisztelettel Szőts András.

— **Hernádvölgyi magyar vasipar r. t.** Folyó hó 19-én d. u. 6 órakor tartotta első évi rendes közgyülését Kohner Ágoston elnöklése mellett. Felolvastatott az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentés, mely szerint a mérleg bőséges leirások és az alapitási költségek amortisatiója után tiszta nyereségként 22,767 forint 41 krt tüntet fel. Az igazgatóság javasolja, hogy ez összegből 15,000 forint a tartalék alapba utaltassék mig a fenmaradó 7767 frt 41 kr. uj számlára vitessék át. A közgyülés az igazgatóság jelentését elfogadta és az igazgatóságnak valamint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadta.

Tájékoztató.

— **Kényelem**. A ki szereti a kényelmet, rendet és tisztaságot az száljon a Lánczhid-utcza 2-ik szám alatt levő Corsó szállodába. Szép és elegáns szobák naponként és havonként kaphatók. Napi árak 80 krtól felfelé. Argauer és Unrein Corsó szállodája a buda-vidékieknek, dunántuliaknak különösen alkalmas száló hely. Valódi kellemes otthon. Ugyanitt magán fogatok kibérelhetők. A Corsó szállodából szép kilátás kinálkozik a Dunára.

— **Friss csapolás**. Reggel korán Fukáts vendéglőjében a „Zöld fánál“ reggeli és friss sör csapolás. Izletes reggeli.

— **Citera-művész**. Szabó István gyorsan és alaposan oktat Budán havonta 6 frtért. Kezdők a citerát 3 hónapig kölcsön kapják. Lakás: VIII. József-utcza 54. sz. I. em. 18. Több izben kitüntetett zeneművész és tapasztalt szakember. Szabó Béla „Hang-Gyöngyök“ kiadásai ugy a fenti lakásán valamint Rózsavölgyi és társa cs. és kir. udvari zeneműkereskedésében kapható. Eddig megjelent 10 füzet, jegyzéke ingyen jár.

— **Uj üzlet a várban**. A várban egy igen czélszerüen berendezett és a közönség legfokozottabb igényeit is kielégitő üzletet nyitott Tautz Adolfné Disz-tér 17. szám alatt. Az üzlet czukrázda, sütemény és tejáruda. A nap minden szakában friss és finom sütemény. Keresztelők, esküvők, mulatságok és névnapokra diszsütemények kitünően készitve. A sütemények Hartmann Istvántól vannak, kinek izletes czukrász- és finom süteményeit előnyösen ismeri a budai közönség.

— **Kanizsai sör**. Kleinhackel utódja, Galambos nagykanizsai sört mér. A közönség nagyon megszerette ezt az izletes és jó sört, mely versenyképes kellemetes ital. Galambos jó konyhája és a jó borai ugyszintén a jeles nagykanizsai sör a Sörkocsi régi jó nevét megerősitik.

Pártoljuk a budai ipart és kereskedelmet.

Igen tisztelt Uram! Hatodik éve annak hogy a „**BUDA és VIDÉKE**“ Buda és vidékének fellendüléséért, jobbléteért, közmüvelődéséért, iparáért, kereskedéséért és magyarosodásért küzd.

Tájékoztató rovatában évenkint egyszer 10—15 sornyi terjedelemben dijtalanul közli előfizetőinek hirdetését. Ez a czégekre nézve nagyon előnyös. A „Buda és Vidéke“ nemcsak Budán és vidékén, de a főváros balpartján és egyébbütt is el ven terjedve előkelő közönség között. A lapban való hirdetés hasznos, mert a kiadóhivatal előfizető és hirdető czégeit más uton is terjeszti.

Ezen az uton lehet megismertetni Buda és vidékének iparát, kereskedelmét. Czikkekben is harczolunk, ezért elvárhatjuk tehát Buda és vidéke czégeitől, hogy ezt viszonozzák, előfizessenek és hirdessenek.

Minél jobban erősödik a lap annál jobban terjed Buda és vidékének ipara és kereskedelme.

Kérjük a czéget, hogy a Buda és Vidékét előfizetéssel és hirdetéssel pártolja.

Pártoljuk a budai ipart és kereskedelmet.

Ezt mi hiában hangoztatjuk, ha az iparosok és kereskedők czégeiket, hirdetés utján lapunkban nem ismertetik. Előfizetőinknek 10% engedmény a hirdetéseknél.

Mutatványszámul régibb és uj számainkat küldjük. Nincs oly kis iparos vagy kis kereskedő kinek a hirdetés hasznára ne válnék.

Az előfizetés árai:

Egész évre . . . . 12 korona.
Félévre . . . . . 6 „
Negyedévre . . . 3 „

A ki hirdetni akar az tudassa levelező-lapon és az üzlet megkötésére lapunk képviselőjét kiküldjük.

Erdélyi Gyula,
a „Buda és Vidéke“ szerkesztője
és tulajdonos kiadója.

Kiadóhivatal; Budapest, I. Városmajor-utcza 28.

Felhivás. Vajai János 1871 év. deczember hó 4-én Magyarország, Fejér-megye Vaál községbe született s ugyanott illetékes, jelenleg ismeretlen lelhelyre eltávozott állomás málházó, ezennel felhivatik, hogy jelen felhivásnak a „Budapesti Közlöny-“ben történt egyszeri közzététele napjától számitott 14 nap alatt beosztási helyén, Kiss Czell állomás főnökénél, szolgálattételre annál bizonyosabban jelentkezzék, mivel ellenkező estben ellene a szolgálat rendtartás 53 illetve 58 §-ának végpontjában foglalt határozmányok fognak alkalmaztatni.

Szombathely, 1896. deczember hó 27-én.

Üzletvezetőség.

Rézmálon van 800 □öl továbbá 1000 □-öl. Mátyáshegyen 900 □-öl 3 forintért. 8

Összekötő híd tövében a budai oldalon 300 □öl megvételre kerestetik. Bővebbet a »Buda és Vidéke« kiadóhivatala.

7022
tkv. 896. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A budapesti I-III. kir. járásbiróság, Hauschka János végrehajtatónak Eberhardt Jakab végrehajtás szenvedő elleni 50 frt tőkekövetesés és jár. Iránti végrehajtási (a budapesti I-III. ker. kir. járásbiróság) területén levő I. ker. Magas-ut dülőben fekvő a budai 6374 sz. tjkvből hason szám alatt szerkesztett betétben felvett. A (10836., 10837., 10841.) helysz. (9142. régi) számu szántó és vizárokra az árverést 49 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1897 évi Január hó 20-k napján délelötti 9 órakor az I-III ker. járásbiróság (II. ker. fő-u. 77 ajtó 3.) helyiségben megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiálitási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 4 frt 90 krt kézpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyiminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Budapesten, 1896. évi október hó 30. napján.

A budapesti I-III. ker. kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

Fekete G.
kir. törvényszéki biró.

Ezeréves országos kiállítás: **DISZOKLEVÉL.**

Magyar fém- és lámpaáru-gyár részvény-társaság

Budapest—Kőbánya.

Petroleum-lámpák a legegyszerűbb kiviteltől a legpazarabbig.

Herrmann M.-féle szabad. villamlámpák,

a létező legjobb petróleum-lámpa.

Szesz-lámpák Auer-égőre.

Unikum-lámpa,

a legczélszerűbb használati lámpa.

Fém- és diszműtárgyak.

Valódi király-olaj a legjobb biztonsági petroleum.

Raktárak Budapesten:

V., Gizella-tér I. sz.
VI., Teréz-körut és király-utcza sarkán.
VIII., Üllői-ut 2. sz., a Kálvin-tér sarkán.
X., Jászberényi-ut.

Pozsony: **Lőrincz-kapu.**

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Specialitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csövezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Acélöntés.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését,** különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Szőlő és Borgazdasági Lapok

A szőlő- és borgazdaság minden ágát felölelő szaklap.

Főszerkesztő: **Engelbrecht Károly** m. k. szőlőszeti és bórászati közp. főfelügy.

Felelős szerkesztő: **b. Radossevich Tódor**

Előfizetési árak;

Egész évre	**5 frt — kr.**
Fél évre	**2 » 50 »**
Negyed évre	**1 » 25 »**

A lap hetenkint egyszer (vasárnap) legalább is 16 oldal terjedelemben számos ábrával jelenik meg.

Mutatványszámot szivesen küld a kiadóhivatal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest. V. kerület, Árpád-utcza 8. sz.

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

I. Városmajor-utcza 28.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál,

II., Batthány-utcza 3. sz.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyuvíz

Fukács János

vendéglője

a **„Zöld fához“**

I. Krisztinaváros, Krisztina-tér 7.

Kora regeltől kezdve egész napon át **frissen csapolt** sör az első magy. részvény serfőzdéből.

Schlaucher Ferencz

vendéglője I. k. Alagut-u. 2. az Alaguthoz.

A szinkör mellett levő „Alagut“-hoz czimzett vendéglőben tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár úgy férfiak, mint gyermekek részére.

Budapest (Budán) I., Alagut-u. 5.

özv. Schwartz Józsefné,

kalapkereskedőnél.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker. Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

cász. és királyi udvari sütőmester.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül,** vastagabb betüből **4 kr.** Oly hirdetések után melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó fürdő. Budához közel egy keresett keserü viz forrás fürdőházzal, vendéglővel, elég területtel, mely fásitott eladó. A fürdő forrásvizei legelső szaktekintélyek elismerő vizsgálatai alapján forgalomban van. A fürdőház 15 káddal van ellátva. Értékes sós keserü vizét vese, máj és légbajoknál, női betegségekben, bőrbajokban jó eredménnyel használják. Ára 8000 frt. Bővebbet a kiadóhivatal. 1

Karácsonyi és ujévi ajándékok. Finom illatszerek, gazeták és pipere szapanok csinos kiállitásban. Olcsón kaphatók. **Fölker Alajos,** fodrásznál Tárnok-utcza 3. (várban.) 2

Utmutatás. Vétel, eladás, bérlet, hatósági ügyek és mindenütt utánjárás. Gyors értesités. Levelek 2 ötkrajczáros bélyeggel »Bizalom« czimen intézendők a kiadóhivatalba. 3

Kis villa-telket keresek a budai oldalon 1000—2000 frtig. Czim a kiadóhivatalban. 4

Szépvölgyben kapható gyönyörü helyen, honnan Pestet legszebben lehet látni 12.000 □ telek ¼ rész erdő, a többi szántóföld, a birtokon van jó mészkőbánya is. Ára □ ölenkint 1 frt 70 krajczár.

Telkeket keresek a budai oldalon lehetőleg fensikon. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6

Zenélő automat. Zenélő automatot keresek részlet fizetésre. A Buda és Vidéke megmondja czimemet. 7

Budapest, 1897. VI. évfolyam 2. sz. (Vizöntő hava.) Vasárnap, január 10.

BUDA ÉS VIDÉKE

HETENKÉNT MEGJELENŐ LAP A KÖZIGAZGATÁS, KÖZGAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM KÖREBŐL.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG, Városmajor-utcza 28. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Kisfaludy szinház.

Ó-Budán mint az a lapunk más helyén olvasható hirdetésből kitünik megnyilik a Kisfaludy-szinház. Az igazgató Serly Lajos elismert kitünő magyar zeneszerző és müvész.

Kisfaludy nevét választotta szinháza cziméül. A Kisfaludy név programm. Nem több, nem kevesebb, mint a magyar szellem ápolása. Nem több, nem kevesebb, mint a sikamlós, magyar fajképeket és jellemet ölő kétértelmüségek izlés bontó, rontó silányságok számüzése. Nem minden magyar modern, de nem is minden modern magyar.

Elbeszélő és szinmüirodalmunk eltért a régi példáktól és sikerült az iróknak tőből forditani ki a magyar társadalmat. Megteremtették a modern életet, mely a törvényszéki csarnokokat és erkölcstelen hireket szaporitja. Ezt irják, ezt müvelik.

Kevés ember áldozza fel magát és veti el magától a pillanatnyi sikert azért, hogy eszményeknek hódoljon. Az iró nem küzd azért, hogy a társadalmat javitsa. Beletemetkezik a hömpölygő sárba, nem tisztit, de mocskol.

A gyermekszobáktól kezdve az aggastyánok pihenőiig a legsötétebb bünök nyilvánosságra hozatalával táplálja közönségét halikrával az iró.

Maga a közönség is unalmasnak találja ha ezekkel nem találkozik léptennyomon és mohó falánksággal veszi be a ragályos, példát adó undoritó dolgokat.

A valláserkölcs kiveszett, helyette bizonyos felekezetnélküliség divatozik, melynek orgiáiban burjánzik az irodalmi, szinpadi és képzőmüvészeti szemérmetlenség.

Már azon sem pirulnak, hogy nem tudunk elpirulni.

A szegény szinigazgató nem lehet egészen hittéritő, mindig nem az ő izlése parancsol, de gyakran a közönségé, az irodalom által fekélyezett közönségé.

Üdvözöljük Serly Lajost, ha neki sikerül Kisfaludy szellemét vezetni be a szinfalak közé, szinpadra és közönség közé.

Ez bizony szép feladat. Szép feladat olyan helyen, hol a szinpadnak magyarositani is kell. Botránkoztat és árt, ha nem magyar szellemben magyarosit.

Évek óta czikkezünk arról, hogy az nem haszon ha valaki magyarul beszél és magyarul nem érez. Nem csak magyarul beszélőkre, de magyarul érezőkre van szüksége a nemzetnek, hogy megerősödjék.

Kisfaludy szelleme segitse ahoz Serly Lajost, hogy becsületes vállalkozása oly szinvonalon maradhasson, mely nem hazudtolja meg a magyar szellemet. Ennek ápolása megérdemel minden fajta segitséget, lelkesedést és áldozatot. Szinpadja magyarositson, javitson és ne rontson . . .

A III-ik kerületben van elég müvelt és vagyonos polgár. Az ó-budai közönség egy kis áldozatkészséggel fentarthat egy szinházat . . . . Nem csak kenyérrel élünk, de igével is. A legszegényebb ember is megteheti, hogy néhanéha az eszmények felé emelkedjék, a

A „BUDA és VIDEKE“ TARCZAJA.

A kiskuti primás.

(Egy regényhös gyermekévei.)

Irta: **Erdélyi Gyula.** (1)

A kiskuti kastély udvara, kertje elég tágas, elég nagy arra nézve, hogy egy akár milyen pajkos gyermek minden vágya teljesülhessen a nélkül, hogy messze kellene kalandoznia.

Ábris urfi vásott, váltott gyerek volt. Két hét alatt megszöktette minden nevelőjét. A szegény áldozat futott a bőség szaruja elől s neki vágott a nélkülözésnek, koplalásnak. A világ minden kinja törpe semmiség volt azokhoz a válogatott kinzásokhoz, boszantásokhoz képest, miket időtöltésül az urfi feltalált.

Hire volt neki minden akademián, kollegiumban, mint a tatárjárásnak, nem lehetett volna a jámbor és nem jámbor fiuk közül a neki vadult tátos mellé nevelőt fogadni akkora darab aranyért, mint mekkora az urfi volt.

Tizenharom éves koráig kétszer annyi nevelőt szöktetett meg. Édes atyja kurucz jellemének gyönyörüsége telt a ficzkóban. „Van neki mit apritani a tejbe. Az egész vármegyének elég volna ebédre, ami neki reggelire jut“, szokta volt mondani s bankóval heggesztette be azokat a sebeket, miket Ábris urfi meggondolatlan tettei okoztak.

Sőt öröme is telt benne. Katona viselt ember volt, még abból a korból, melyben a tudományra a katonaságnál nem adtak annyit mint a „rám tekints“ zsidó a vak koldus Márton ütött, kopott szárlyuku öreg szürére, mivel göthös szamarát szokta letakargatni. Hogy fiát ilyen vadmacska módjára nevelte, meg volt a maga oka.

Felesége egy gyengéd testü, olvadékony lelkü német báróné volt, kit még a fuvó széltől is óvni kellett; elsőszülött fiát, (nagyapja nevére Gottfridnak keresztelték) egészen az anyja nevelte. Gyenge idegzetü, vékonydongáju, pápista-szinü volt az első szülött s nem birta ki azt a bölcsességet, amit bele akartak verni. Meghalt sorvadásban. A második fiut azután az apa, Antalhegyi Gábor úr, nem engedte tudós embernek nevelni. Tanuljon meg irni, olvasni, azután csinálja azt, ami neki tetszik, hadd legyen belőle egészséges ember, ne pedig beteges bölcseség-magazin, ki ha harmadfelet ugrik, beadja a kulcsot.

Az anya megsiratta a furcsa nevelési elvet, de nem sokáig sirhatott, mert mellbetegsége elvitte nemsokára első fia után.

Ábris urfi pedig nőtt, a hogy tetszett s ha nevelőt hoztak számára, azt megugratta. A legelső nevelője tudományos, külföldön nevelkedett ifju ember volt. Nőies, gyengéd. Olyan Parmenió, kit a nevelői pályára épen Nagy Sándornak a nyilatkozata vitt, hogy többet köszönhet nevelőjének, mint apjának. Ez a fiatal ember egy évig állta ki Ábris urfi pajkos szeszélyeit, de a mint az idő óráján az évből az utolsó fövényszem lehullott, ő is összeszedte sátorfáját s azon csalódással vett bucsut a kiskuti kastélytól, hogy a XIX. században többé nem születnek Nagy Sándorok.

Ábris urfi annál több időt töltött az istállóban s már nagyon süldő korában ugyült a lovon, mintha centaur lett volna. Ismerte a lovak erkölcsét, jobban mint a történelmet. Az istállóban a kocsisokkal egész országgyülést tartott, a kik azután bálványozták a kis urfit.

A néppel, a romlatlan jó néppel való érintkezés jószivüvé tette, nem éreztette senkivel, hogy szolga. De aki felette zsarnokoskodni akart, annak ellensége volt s erélyes vadtermészete nem nyugodott addig, mig le nem rázta jármait. Szenvedélyei közé tartozott a festés is, már három éves korában a virágokkal ákombákomokat mázolt s tiz éves korában az igás istálló falára olyan lovat rajzolt korommal, hogy János, a parádés kocsis azért szeretett volna egy napra a gondviselés szerepébe belekontárkodni, hogy azt a lovat igazi lóvá tehette volna, mert ennél alkalmasabb gyeplős ló még a paradicsomban sem lehet. A granáriumra pedig odapingálta a tiszttartót olyan jól, hogy a tót mindenes megsüvegelte.

Ábris urfi kenyeres czimborája volt az agárfogó Gazsi czigány Palya fia; csak ugy kiöltöztették a kóczos purdégyereket mint az urfit s ette azt a kalácsot, a miről az öreg Gácsó a nagyidai veszedelem évfordulója napján a győztes Csori vajdának is félve mert volna álmodni. Palya gyerek majd meghalt a betüért, tanulta, nem is tanulta, hanem szivta, mint a levegőt, a mit a nevelő urak beszéltek. Egyikmásik unalomból foglalkozott a gyerekkel s ez mindent elbeszélt Ábris urfinak, a kire igy ragadtak rá az ismeretek elemei.

Az öreg Antalhegyi ur fia viselt dolgairól naplót vezettetett fiával, kinek minden

jobb móduaknak és gazdagoknak pedig kötelessége.

Kívánom, hogy a lelkesedés, a polgári önérzet minden erejével, minden eszközével nyilatkozzék teljes mértékben a Kisfaludy-szinház javára.

Erdélyi Gyula.

Te Deum.

Irta: **Schlosser Nándor.**

(Folyt. és vége.)

Tudományos, képzett ember alig akadt egynehány. Ilyenek gyanánt felsorolandók: Clark Ádám müépitész, a lánczhid épitője, Deák Ignácz, dr. Jankovics egyetemi tanár, József nádor volt házi orvosa, Kiss Károly, Knotz László hivatalnokok, Krászonyi József, Budapest egykori főpolgármestere, Langer Károly, a déli vasut első budai állomásfőnöke, később a vasuti és hajózási főfelügyelőség főnöke, Sauer Antal egyetemi tanár, Linke N. hivatalnok, Klauzál Miklós (a volt miniszter öcscse) magánzó, dr. Schwartzer Ferencz, dr. Turnovszky F. fogorvos, gróf Zichy Hipolyt dificienses pap; Zichyn kivül még egy arisztokratánk volt: Karátsonyi Guido, ki éppen akkor, a boldogult trónörökös születése alkalmával lett gróffá.

Irodalomról sem beszélhetünk. Hisz ujságot, a „Pester Lloyd"-ot és a „Spatzen-Versamlung"-ot is alig találtuk minden tizedik házban, de azért akadtunk majdnem minden családban több példány „Aegyptisches Traumbuch"-ra.

A közegészségügygyel még keveset törődtek és volt orvosunk mindösszesen egy borbély, boldogult Morlin bácsi, a ki egyszersmind a halottkém dolgait is végezte. Gyógyszertárunk volt egy, az Attila-utczában: Kramolin-é, mely később Vlassek Ede birtokába ment át.

Az ipar és kereskedelem annyi volt mint semmi. Ipart egyáltalában nem ismertünk, a kereskedelem pedig a már emlitett szatócsok üzleteire szoritkozott. Az Attila-utcai Planer-, most Braitswer-féle házban volt a „Weisses Lamperl", az Attila-utczai, most Hess-féle házban a „Mehlwaberl", a vérmező mellett a „Blauer Ésel", a koronaőr-utczában fekvő Clark-, most Mezei-féle házban a „Politischer Greisler"-hez czimzett szatócsüzlet, mely utóbbi czimet később egy czipész, Gürsch János, ki szintén boltot nyitott, alkalmazta az idővel vendéglővé átalakult üzletére. Azonkivül volt egy-egy mészárszékünk m. p. a „Drei Raaben"-hez czimzett, a Szt.-János utczában és Fischer N.-é ott, hol a mai Beranak-féle ház áll.

A közlekedésügy annyira még az embrio stádiumában volt, hogy közlekedési eszközökről egyáltalában nem szólhattunk, mert nem voltak sem társaskocsijaink, sem egy-, s még kevésbé kétfogatu bérkocsijaink Ha valakinek szüksége volt bérkocsira, ilyenért a Várba kellett küldenie.

Nem létezett sem pósta-, sem távirdahivatal. Vagy a Várban, vagy a Vizivárosban kellett leveleinket feladnunk.

A levélhordók még sárga hajtókás, fekete egyenruhát viseltek, melyen ott fityegtek a kétfejü sassal ékesitett gombok.

Nagy forgalmunk csak egy-két éven át volt, de az aztán oly mérveket öltött, hogy páratlannak mondható. Közvetlen a déli vasut megnyitása után volt, az abnormalis gabona-kivitel által előidézve. Voltak napok, hetek, hónapok, melyeken át a mostani Alagut-, Mészáros-, Krisztina, Karátsonyi és Alkotás-utczákon át a szószoros értelmében egyik gabonakocsi a másikat követte, ugy hogy az ember ez időben egyebet sem látott végtelen kocsisoroknál. És — horribile dictu! — tán a kerület leggazdagabb polgárának vagyona nem ért fel azon gabonamennyiség árával, a mit a kocsisok világos nappal, a nyilvános utczán, telt zsákjaik egyszerü felmetszése utján elidegenitettek és aztán néhány krajczáron eladtak. Láthatta mindenki, de nem szólt senki.

Főfoglalkozása a kerületnek a szőlőmivelés volt. Alig létezett ház, mely előtt szüret idejében ott nem láttuk volna a házi urat vagy megbizott cselédnépét, a vinczelléreket, a mint egész nap hordták be a ház előtt felállitott kádból a valódi, édesnél édesebb mustot kipréselés és a hordókba való töltés végett. — Hová lettek a fináncz-kunyhók, melyek ilyenkor 4—6 héten át a kerület 5—6 pontján voltak felállitva?

A vallás és közoktatás ügyről a legjobb akarattal is csak keveset, nagyon keveset mondhatunk. — A plébánia ügyeit és a hitoktatást Funk Károly plébános, illetőleg Wirtl Antal és Dohuniczky Ignácz káplánok látták el. Szegény Funk! mily korán szállt a sirba, pedig mennyire szerette a kisvilágot! Nem mult el hét, hogy 2-szer 3-szor össze nem fogdosott volna 8—10 gyereket az utczán, hogy magához hiva őket, méztől csurgó ropogós kiflivel vagy gyümölcsfélével megvendégelje.

Iskolánk csak egy volt, 3 osztályu elemi, a melyben Hofeker Ferencz mint igazgató és Jurman János, Szahota Mihály mint tanitók müködtek. Magától érthetőleg fiuk és leányok együttesen élvezték az oktatást, mert az egész iskola-épületben alig volt 4—5 szoba, melyekből az igazgatónak még lakásra is kellett kitelnie.

Szinházunk szintén csak egy volt, a mai szinkör, melyben ugyan kitünő erők, mint Alsdorf és neje, Hirsch Henrik és öcscse Mór, Rott stb. müködtek, de persze németül. Megelőzte a szinkört a mai krisztinavárosi polgári iskola helyén állott „Kaiser von Oesterreich"-hez czimzett vendéglő „nagy" termében berendezett szinház, a mely terem azonban egyáltalában a mai redoutban lefolyó mulatságok és előadásokhoz hasonló szórakoztatások czéljaira szolgált.

A 60-as évek végén azután Leeb Mátyás, volt szinházi szabó, később egyuttal fuvaros is, a mai Krisztina-utcza végén, közvetlenül a déli vasut indóháza előtt, egy alig 150 személyre elégséges házi kertben, a legprimitivebb módon nyilt szinházat rendezett be, melyben némelykor ugyan szintén egész jó szinészek, mint: Pohl és neje, Rott, Klein stb. léptek fel, de magától érthetőleg, ezek is csak németül játszottak.

Egyleteink nem voltak és a társadalmi élet élvezői e tekintetben kizárólag a „Kaiser von Oesterreich"-ra szoritkoztak, mig nem a Krisztina-utczában fekvő, mostani Krantz-féle ház helyén volt alig 3 méter magas épületben üzemben tartott Kleber-féle kávéház és vendéglő nyilt meg, a melynek meglehetős nagy kertjében nyáron góklerek és népdalnokok léptek fel és a mely kávéház játszószobájában nem egy polgár keservesen szerzett pénze, vagyona, ferblin úszott el.

Nagyban élvezték elődeink a vadászatot, mert még volt vad és azt a sportot az egész vidéken minden polgár szabadon üzhette.

Tüzoltóink nem voltak. A tüzoltás Zsák H. kéményseprő-mester nehány legényére volt bizva, kik a templom-harang felreverése és a templom tornyon a tűz irányában kitüzött vörös zászló által értesittetek a pusztitó elemről, azután gyalog, futó lépésben, létrával a hátukon indultak a szinhelyre, a hol rendesen jó sokáig várhattak, mig negélkezett a községháza melletti (volt Szt.-János-hid) szinben lovak készen-

---

cselekedetét be kellett irni, hogy tanuljon meg egyet s ez legyen törvénye: Ne hazudj!

Ebben a naplóban sok tarka volt. 186* Szept. 22. Ma a zsidó tanitóra dobtam egy követ, mert láttam, hogy a szegény Áron fiát minden igaz ok nélkül megverte.

186*. Okt. 9. A rektor gyerekét megvertem, mert madárfészket vert le a fáról.

186*. Nov. 7. Egy paraszt fiunak megráztam a fülét, mert egy kutyát minden igaz ok nélkül oldalba rugott."

Ilyen s ehez hasonló dolgokból, tényekből állt Ábris urfi naplója s korán hozzászokott ahoz, hogy a hazugság bün s az ártatlant védje.

— Csak jó szive legyen, szokta mondani az öreg ur Jánosnak, kivel minden gondolatát közölte.

— Olyan jó szive van az urfinak nagyságos uram, hogy ha az igazság, meg a jóság a mennybéli hajlékokat elhagynák, csakis az urfi szivében lehetnének harmadnapos vendégek.

— Csak a betü után kapaszkodnék jobban.

— Van ő neki maga magához való esze, nem kellene kölcsön kérni, sőt ha magamforma ember kölcsön kérne tőle, ha százan lennénk is, maradna neki elég.

— Nem esett a feje lágyára.

— De nem ám nagyságos uram.

— Ha tudós embernek neveltem volna, nem lenne ilyen erős, egészséges.

— Csak a szive legyen jó, ha majd [illegible]ország-világot lát, tanul abból többet, mint [illegible]ktől a nyavodás lepkefogdosó instruktor[illegible].

— Majd meglátjuk.

Ilyen beszélgetést sokszor folytattak a nagyságos ur és kocsisa, mert ha János parasztember volt is, de az esze nem járt gyalog. Ő volt az egyetlen ember, ki Ábrisnak meg mert mondani mindent, szerette is a vén szolgát, titokban még apja könyveiből is olvasott, csakhogy Jánosnak mesélhessen valamit.

Igy nőtt fel Ábris s lett 18 éves, a mikor atyja nagykorusitotta s átadta vagyonát.

— Hadd tanuljon vele bánni, mert hála istennek, azt megtanulta, hogy ne nyujtózkodjék a takaróján tul. A ki ezt megtanulta, az járhat a maga lábán.

Husz éves korában elküldte utazni Ábrist s mire két év mulva visszatért, apja már a családi sirboltban aludta az igazak felbeszakithatlan álmát.

Mikor a vér parancsol.

Az idő az ifjuság könnyeit igen hamar letörli. Ábris kibékült sorsával s az első fájdalmas benyomások elenyésztésével, a megye legvigabb czimborája lett.

Egy gazdag örökösnek nagyobb az udvara, mint egy számüzött fejedelmé.

Valamennyi vig czimbora bucsujárást tartott Ábrishoz, istállójában a vendég-lovakból még az egri érsek is tisztességes ménest alakithatott volna. Az asztalnál evett annyi ember, mint valamelyik kis vármegye főispáni installácziján.

A legpajzánabb uri-élczek nála születtek s kihiresedett a csinjéről tizenhárom vármegyében. Eltürtek neki mindent, ha valakinek bal kezével sebet okozott, jobb kezével kötette be.

Nem volt szegény ördög, nem lehetett falu rossza, nem ugatta a kutya. — Ha teszi, jól teszi. ur, van módja benne!

Ábris ur hőse volt a salonoknak s a paraszt lakodalmaknak egyaránt. Ott imádták, mert tudott igazi gavallér lenni, itt róla szóltak a népdalok. Halomszámra, gomba módjára nőttek ezek s a mint a drágakincs Sárik, Juczik, Pannák gondoltak ki, énekelték azt „klavir" mellett is.

Ott volt az a nóta:

Selyem kalap fürtös suba,
Nem minden fattyu hordhatja;
Hej Kiskuton csak egy hordja,
Az Ábris ur eszemadta.

Elmentem a temetőbe,
Megbotlott a lábam kőbe;
Nem a kőbe botlottam meg,
Ábris urfit öleltem meg.

Ezek a nóták az ő kalandos életének élénk naplói voltak. Ha szeretett, ha mulatott, ha hütlen volt, ha valakit rászedett, „szállt a madár ágról ágra, szállt a nóta szájról szájra." A Kender Zsófit mikor elhagyta Ábris ur, akkor énekelték róla.

Perbenyik nem város,
Helmeczczel határos;
Oda jár Ábris ur egy szép barna lányhoz.

Ezüstben, aranyban,
Zinóros dolmányban —
Most is az én kendőm van a lajbliában!

(Folyt. köv.)

tartása nélkül elhelyezett 2—3 vizkocsi, a mely utóbbiak tartalmának felhasználása után, rendesen már az első fél órában, mindig vizhiány állott be.

E vizkocsik továbbitására legtöbb esetben, minden kérdés nélkül, a nyilt utczán hajtás közben feltartóztatott fiakerek lovai alkalmaztattak.

Az „Entreprise des pompes funèbres"-t nem ismertük. A temetkezéseket Mihálovies N. vállalta magára, kinek a mai Mozdony-utczában, a mostani Zettl-féle házban, leirhatatlan formáju, a maiaknál felével alacsonyabb, de azért 2 cmrel szélesebb és hosszabb 5—6 temetkezési, vagyis jobban mondva fekete posztóval bevont lajtorkocsija volt a czélra.

És mennyire változott az egész kerület látképe! A Vár hegyoldala üres volt, mert ott strategiai szempontból — nem volt szabad házat épiteni. Emeletes ház létezett mindössze 6 vagy 7, a melyekre most is könnyen rá ismerhetni.

A Krisztina-körut és Bors-utcza helyén legelő, a katonai kórházén dülő, az „Erzsébet-kórházén" legelő volt, szintugy ott, hol az állami tanitó-képző áll. Nem léteztek a Győri-ut, Mészáros-utcza, Roham és Pauler-utcza. Az utóbbi helyén farakó volt. A déli vasut helyén részint szőllő, részint nádas létezett, ezen vasut mai végpontján pedig az Alkotás és Krisztina-utcza sarkán, egy régi kápolna, melyben szegények laktak. A hozzávaló csontházban pedig Reinheiner N. kovács mühelyét láttuk. És a hol ma a déli vasut kétemeletes lakháza a Karátsonyi-utczában áll, roskadozott egy alacsony földszintes épület, melyben 1849-ig Kossuth Lajos lakott. Végül az Alkotás-utcza és a Győri-ut sarkán volt a vesztőhely a hol az elitélteket az itélet végrehajtása után alkonyatig ott hagyták a bitófán az egész városból kitóduló kiváncsi nép „eltiasztására" . . .

Ime! az emberek, a viszonyok mulandósága rövid negyven év leforgása alatt! És meddig fog tartani: rólunk és viszonyainkról is már csak a multban fognak beszélni! De azért, bár mennyire fájlaljuk is azok vesztességét, kiknek egyike-másika valaha tán legkedvesebbjeink közé számitott és kik tulajdonképpeni megalapitói valának saját létünknek, megis, halát kell mondanunk az Urnak, hogy ugy intézte és intézi a világ folyását, a mint végtelen bölcseségében jónak találta és találja, mert felismerve elérhetetlen hatalmát és mindnyájunk iránt annyiszor tanusitott, végnélküli jóakaratát, Ő kivánja tőlünk a legcsekélyebb áldozatot, a mivel neki adózunk, a midőn kezünket összetéve és ég felé emelve, fölszáll Hozzá ájtatos énekünk:

Te Deum laudamus!

Télen a Pilis körül.

A szép őszi napok után rendesen beálló komor s esős időjárás, egyuttal a rendes turistaidény végét is szokta jelezni. Elkedvetlenedve sarokba vetjük turista botunkat, szögre akasztjuk háti zsákunkat és vagy visszaemlékezve a lefolyt kirándulásokra azokat gondolatainkban még egyszer végig élvezzünk, vagy pedig tervezgetve ujabb turokra készülődünk. A rossz időjárás sem tarthat azonban mindörökké s bár mennyit is esett az eső, kitartó esős szél csakhamar felszáritja a feneketlen sarat, a fák hiányzó lombját pedig a hó és zuzmara helyetessitik. A nedves levegőt frissitő száraz idő váltja fel s a nap — bár felmelegiteni képtelen — csodás fénynyel árasztja el a hóval boritott hegykupokat. Felvidul bennünk ismét a régi turistakedv, mely csak szunnyadozott, rendbe szedjük felszerelésünket és gondolatunkban szemlét tartva ismerőseink felett, társat keresünk a már elhatározott kirándulásra.

A téli kirándulások fárasztó voltuknak daczára különösen vonzerővel birnak. A „Turisták Lapja" olvasói előtt nem ismeretlenek Wundt Tivatar czikkei *) a Magas Tátrában tett téli turjairól. Két i ben, ugymint 1884. április havában és 1891. év karácsony tájékán időzött ő ott és a legnehezebb csucsmászásokat végezve lelkesen emlékszik vissza a feledhetetlen szép napokra.

A Norvégiából hozzánk is átszármazott lábszánokkal (ski) a legfárasztóbb részleteket — a magas puha hóval födött völgyeket — már könnyebb szerrel leküzdhetjük. A lábszánkázó hazánk különféle hegyvidékén, különösen az erdélyi havasokban kitünő terepviszonyokat talál. Itt csak azon katonai őrjáratot akarom ujból felemliteni, melyet Berger Audrás kapitány egy huszár főhadnagygyal és 3 altiszttel Nagyszebenből a több méternyi hóval födött Szeben hegységen keresztül 1895. április 11-től 13-ig Petrozsénybe vezetett. Fővárosunkban is mindinkább terjed ezen, bennünket a turistákat különösen érdeklő sport és Osztályunk nem egy tagja több-kevesebb eredménynyel meggyőződött kirándulásain a lábszánok előnyeiről.

Felszerelésünket máskülönben is a téli időjárás viszontagságaihoz kell, hogy alkalmazzuk. Legfőbb gond természetesen most is a lábbelire forditandó. A legczélszeéübbnek a meleg kecseszőr-harisnyák (de nagyon jó, ha alája még egy pár finomabb szövésüt huzunk) és erősen szögelt fűzős czipők bizonyultak. Ezek fölé lábszárunkat jól körül fogó kamáslikat huzunk, nehogy a hó alájuk hatolhasson. A szokott flanelling helyett sokan az ugynevezett sweatert ajánlják, fövegnek pedig legalkalmasabb a fülvédővel ellátott gyapjúszövésü sapka. Fontos ruhadarabként Wundt még egy flanellel bélelt finom rénszarvasbőrből készült svéd vadászmellényt emlit; testünket szerinte ez képes leginkább a jeges szél támadásai ellen megvédeni. A magas hegységben végre el nem hagyhatjuk a mászóvasakat, csákányt és kötelet; de nem szabad megfeledkeznünk alkalmas főzőkészülékről és zsebben hordható lámpásról sem. Élelmi czikkeink kellő megválogatására is nagy sulyt kell helyeznünk. Télen ritkán találhatván vizet, Wundt a hóviz élvezhetővé tétele czéljából pezsgő porokat használ, nagyon ajánlja továbbá a süritett tejjel péppé kevert kakaoport, mely forró vizzel igen elvezhető italt szolgáltat és éhségünket, valamint szomjunkat is egyaránt csillapitja.

Akaratlanul is már nagyon eltértem a választott témától. Képzelődésem merész szárnyalása a fenséges Magas Tátráig vitt, mig testem a ködbe burkolt fővároshoz van kötve. Szelidebb alaku környékbeli hegységünk merész fen havasi turokra nem szolgáltathat alkalmat, de azért a téli mezben annak is meg van a maga bája; a szoktalan terep- és időviszonyok leküzdése pedig némelykor próbára teszik a gyakorlottabb turistát is.

1896. évi deczember 6-án tehát — jobbnak hijában — ilyen szelidebb téli kirándulásra indultunk. A kirándulást megelőző tiszta és hideg napok a legszebb reménynyel kecsegtettek és miután a hagyományos karácsonyfaünnepélyt ez évre Pilis-Szántóra terveztük, azt pedig valahogyan ugy is elő kellett készíteni, hamarosan elhatároztuk, hogy a szükséges előintézkedéseket egy vargabetü leirása után, a helyszinén személyesen fogjuk foganatositani.

Nevezett napon tehát Ferenczy Károly, Liedermann Rezső, Petrék Lajos és e sorok irója a nyugati pályaudvarból 7 óra 10 perczkor reggel az esztergomi h. é. vasut vonatával Pilis-Csaba felé robogtunk. Az uj vasuti dunai hidon áthaladva a hatalmas folyam zajló jege és a hóval boritott Hármashatárhegy vonta magára figyelmünket, mig a büszke Nagy-Kevély keskeny gerinczén az éles szél már csak kevés havat hagyott hátra. Csakhamar azonban kellemetlen meglepetés ért bennünket; eső cseppek kezdettek vasuti kocsink ablakán kopogtatni, melyeket a hideg szél megfagyasztott. Ezalatt megérkeztünk az ó-budai állomásra, hova a csatlakozó vonattal még megérkeztek: dr. Marinovich Imre és dr. Téry Ödön. kikkel kis csapatunk most már hat főre szaporodott.

Pilis-Vörösvárig nagyobbrészt bevágásokban halad a vonat és a tájékban nem gyönyörködhetünk. Közvetlen Vörösvárelőtt azonban kiérünk azokból és innentől fogva folyton uj meg uj kép tárul elénk. A vasut Vörösvárt elhagyva egy hatalmas kanyarulattal megkerüli a Kálvária-hegyet és majd a Hármashatárhegyet Hidegkuti Csucshegyet és a Nagy-Szénást, majd pedig a két Kevélyt és azontul az egész a Csikóvártól a Pilisig huzódó hegylánczolatot varázsolja élénk. A pilis-csabai tábor előtt vonatunk egy 800 méter hosszu alagutba siet s abból kiérve a tábor környékén áthalad a vizválasztón és fokozódott gyorsasággal czélunk felé tart.

¾9 óra volt, mikor Pilis-Csabára érkeztünk. A gyenge eső még egyre tartott z a szél elég hevesen fujt, de mi azért tartózkopás nélkül neki indultunk és pedig — miután az ut Pilis Szántóra jobb kéz felé vezet — természetesen balra tartottunk.

A Csévre vezető út — mert azon ballagtunk — nyáron homokos talaja következtében nem számitható a kedveltebbek közé, most azonban keményre volt fagyva és göröngyös voltának daczára igen jól járható. Sebesen haladtunk tehát és nem telt bele több miut¾ óra, elmaradoztak a jobbkézt a — Pilis elé — terpeszkedő dombos hegyhátak és megpillantottuk Csév csillogó templomtornyát Nem volt szándékunkban a faluba menni; elhagyván tehát az emlitett hegyhátak nyulványait jobbra fordultunk és a szántóföldeken át, a Csévtől kelet felé huzódó alacsony domb felé tartottunk. Mintha felbőszült volna ezen a szél, oly féktelen dühvel kapott most oldalba s az ólmos esőt csak ugy csapkodta arczunkba.

Nemsokára egész jobb oldalunk fényes jégkéreggel volt boritva. Kezeink dermedni kezdtek, szemeink könyeztek s a mellett izzadtunk a rohanástól. A dombocska tulsó oldalán a talaj különben mocsaras szokott lenni, de most kemény jéggel boritott volt. Alig egy puskalövésnyire innen, fekszenek Csév boros pinczéi, honnan egy gyalogösvény vezet fel a Pilis oldalába. Ferenczy barátommal ezen ösvénynek tartottam s nemsokára Petrik is követett. A csapat másik fele a szél ellan menedéket keresendő, a borpinczék egyikébe sietett. Sorsunkat azonban mi sem kerülhettük ki. Az utolsó pinczék mellett elhaladván egy jókedvü para-zs gazda állott elénk és barátságosan meghitt pinczéjébe. Nem sokat kérettük magunkat. A szé már érdesre fujta arczbőrünket, az eső is esett no meg a három társ is elmaradt. Mind ez elé ok vagy ürügy volt, hogy a meghivást visszu ne utasitsuk. A borocska nem volt rossz, csal egy keveset savanyás; de sokáig nem időzhet tünk, mert még nagy ut volt előttünk. Kézzo ritással bucsut véve egy széles és mely löszszakadás mellet folytattuk utunkat felfelé. Vagy 20 percz mulva a Pilis délnyugati oldalában vezető szép uton voltunk. Az erdő szélén megállottunk és kifujva magunkat visszatekintettünk. Kezdetben a Dorogon tul emelkedő Gete szép csonka kupja vonzá magára tekintetünket, nemsokára azonban szemeinket a pinczéktől felénk huzódó dombos lejtőnek irányitottuk, melyen elmaradt társainkat pillantottuk meg. Ezek a szakadás tulsó oldalán igyekeztek fel felé. Nemsokára azonban észrevették a kerülőt és a mély szakadásnak tartottak, melybe csal hamar leereszkedtek. Kiss idő mulva lát miként — nem éppen könnyü szerrel — paszkodnak ki az inneneső oldalon s gyorsitott léptekkel közelednek felénk.

A két csapat most már egyesülte tatta utját. De háttal a végczélnak, mer még a mexikói erdővédi lakba akartunk gatni. Az erdei ut folyton a Pilis ny ati odalában vezetett. Szépnek szép volt, de leg keserves is volt, mert a fagyott havon eleget csusztunk. Végre az eső is elállott, sőt a nap is kibujt és a szél ellen a Pilis hatalmas teste eléggé megvédett. A Klapecz nevü sziklarészletnél váratlanul gyönyörü kép tárult elénk. Balra alattuk egy gyönyörü katlanban fekszik az esztergomi káptalan tu.ajdonát képező Klastrom-puszta. A katlant észak felé meredek sziklafal zárja be, mig nyugat felé völgygyé alakulva egyenletes lejtősödéssel a sikság felé huzódik, melyen Kesztölcz hosszura elnyuló házsorát pillantjuk meg. Kedélyünket azonban hirtelen egy ujabb, fenségesebb, távolabbi látvány ragadja meg. A Pilistől északnyugat felé vonuló erdős Barostás hegyből Kesztölcz felett kiválik a Kétágu hegy: a Nagyszirt (505 m.) és az attól egy mély nyereg által elválasztott Fehér-

*) Wundt Tivatar: Téli ut a Magas Tátrában I—III, lásd: «Turisták Lapja» IV. évfolyam 268., 297. és 369. oldal.

szirt (364 m.) A két szirtnek hófehér dolomitfalai majdnem függélyesen esnek a sikságba. Most kibujt a halvány nap, sugaraitól a dolomit-sziklák narancssárga szint öltenek. A körvonalak élesbülnek s minden részlet szabad szemmel tisztán kivehető. Az erdő és mezők a legkülönfélébb, de harmonikus szinekben váltakoznak. Uralkodó a halvány lila és sárga szin; ez árnyékos részeken az előteret a hóval fedett ut képezi, mig a távolban a Duna csillog felénk. Bámulatunknak végett vetett egy parányi, a napot elfedő felhőcske. A kép ugyanaz, de a szinek mások. Mindenféle egyhangu szürkeség, melyből csak a hófedte ut ri ki élesen.

Utuuk most már egy mély és meredek bevágásban, az ugynevezett Vörös-utban (Cervena-Cesta) *) vezetett a Simon halála nevü erdőrészlethez. A kapaszkodás a kőkeményre fagyott havon rendkivül fárasztó volt s nem egyszer volt alkalmam otthon hagyott turistabotom után sóhajtozni. A hó meglehetősen magasan feküdt; alul puha volt, felül pedig megfagyva. A mint keresztül gázoltunk rajta, a vékony jégkéreg betörött és érzékenyen snrolá lábbelieinkat, melyek bokán felül süppedtek beléje.

Átszelve a Pilisről a Kétágu hegyre vezető fehér-kék jelzésü utat nemsokára a Pilis-Szent-Léleki völgy felé érkeztünk. A meredek uton lefelé, inkább csuszva mint menve, most már jobbra fordultunk és a Fésüs-hegy (Hreben) alatt a Két Bükkfa irányába lépegettünk. A lejtő, melyen lefelé tartottunk, bár nem nevezhető meredeknek, mégis csak fáradsággal juthattunk előre, mert a mély és sima hóban minduntalan besüppedtünk. Végre azonban mégis felértünk az utra és most már nehány percz mulva a mexikói erdővédi lak ajtaján kopogtunk.

A meleg szobában csakhamar kedélyesen éreztük magunkat, kiürültek a háti zsákok és hozzáláttunk a jól kiérdemelt ebédhez. Vagy másfél órát pihentünk s azután Pilis-Szent-Kereszt felé folytattuk utunkat. A Két-Bükkfa nyergéről gyorsan — némelyikünk akaratlanul tulságos gyorsasággal — ereszkedtünk le a Szent-Keresztí völgybe. Az ut jeges volt; ideoda támolyogva alig birtunk egyensulyt tartani, sőt némelykor nagyot csuszva el is vesztettük azt — s leültünk.

1/4 4-re érkeztünk Szent-Keresztre, hol a dobogókői menedékház ügyében tárgyalandó, még betértünk Prokop Géza főerdész ur vendégszerető házába. Tartózkodásunkat azonban rövidre kelletett szabnunk, mert a sikos utak miatt kocsira nem számithattunk és Pilis-Szántón még sok megbeszélendőnk volt.

A mi azonban ezutan következett, már kinszenvedésnek volt nezezhető. A Szántóra vezető széles kocsiut legnagyobb része tükorsima jéggel volt bevonva, melyen valósággal tojástáncot voltunk kénytelenek mivelni. Már besötétedett, mikorára Szántóra beértünk.

A plebános és jegyző urakkal elvégezvén a karácsonyfa-ünnepélyre vonatkozó megbeszélendőket szekerek után nézettünk, de hiába! Nem akadt vállalkozó, ki ily utiviszonyok mellett befogott volna. Csak Petriknek és Terynek ürült vendéglátójuknak, a szintén a vörösvasut állomásra igyekező Baross Károly ak kocsiján helyet foglalni. Mi többiek elcsuszva meggyujtottuk lámpásainkat és gyalogszerrel elindultunk.

A lámpafény mellett haladó csoport hamar magára vonta a benszülött ifjuság figyelmét. „Itt vannak a Mikulások“ hallatszott mindenfelöl és a csuszkáló és egymáson keresztül bukdácsoló gyereksereg a falu végeig hü kisérőnk maradt.

A falun kivül váratlanul jó utat találtunk, bár keményre volt fagyva, csak helyivel-közzel akadtak sikos részletek. Gyors és biztos léptekkel haladtunk tehát és 1 óra 37 percz alatt — nevezetesebb inczidens nélkül — beértünk a vörösvári vasut állomásra. A kellemesen befütött kis váróteremben hamar mullott az idő. A vonat megérkezett és a friss hegyi levegőt ismét a vasuti kocsi dohányfüstös, büzhödt légköre váltotta fel. Csak félórai késéssel — hazaértünk Budapestre. **Dőri Gyula.**

*) A katonai részletes térképen hibásan Cerna Cesta.

Dr. Andaházy László.

Andaházi és dubravai Andaházy László cs. és kir. asztalnok, ügyvéd, váltó-jegyző, az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár ügyésze, a budai ág. hitv. ev, egyház főfelügyelője, Késmárk szab. kir. város díszpolgára, Budapest székesfőváros törvényhatósága bizottságának tagja, 65 éves korában, vasárnap, hosszas szenvedés után meghalt. Temetése január 5-én volt, koporsóját délután 3 órakor áldozták meg a budai ág. ev. templomban és a viziárosi temetőben, a családi sirhelyen tették örök nyugalomra. Az elhunytat kinek élénk szerepe volt a budai rész közéletében, nagy és kiterjedt család gyászolja. Andaházy László halála nekünk budaiaknak nagy veszteség, mert ő oszlopos tagja volt társas életünknek és közügyinknek. Tudása, befolyása, akaratereje minden részben hasznunkra volt. Nyugodjék békével. Emléke élni fog közöttünk.

Dr. Andaházy László 1832. szeptember 1-én Lőcsén született. Felsőbb tanulmányait a debreczeni jogakadémián és a bécsi egyetemen végezte. 1856-ban a budai országos törvényszékhez kisegitő birónak neveztetett ki, a mely állásban két évig müködött. 1859 ben Budán királyi közjegyző lőn majd pedig két évvel később ugyencsak Budán ügyvédi irodát nyitott. Ugyanakkor a főváros tiszteletbeli főügyészszé nevezte ki. Ebben a minőségben sok érdemeket szerzett a házipénztár és az árvák pénzének a behajtása által. 1872, február 2-án a királyi táblához váltójegyzői minőségben alkalmaztatott, s ugyanabban az évben az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpéaztár jogtanácsosának megválasztotta. Ezt az állását haláláig megtartotta. 1865 ben a budai ágostai evangélikus egyház felügyelőjévé, majd pedig főfelügyelőjévé választatott meg. Ebben az állásban nagy buzgóságot fejtett ki és egyháza köröl hervadhatatlan érdemeket szerzett. 1867 óta a fővárosi törvényhatósági bizottság tagja; Buda és Pest egyesülésekor 1873-ban tagja volt a 36-os szervező bizottságnak. Politikai elveinél fogva kezdetben a balközéphez, majd pedig, a fuzió után a kormánypárthoz tartozott. 1869 ben szülővárosában lépett fel a balközép programmjával jelöltnek de megbukott. Csak tizenöt évvel később 1889-ben került a képviselőházba, a késmárki kerület mandátumával. 1892-ig volt tagja az országgyülésnek s ez idő alatt a képviselőháznak egyik közbecsülésben levő tagja volt. Folytonos betegeskedése azonban csakhamar arra kényszeritette, hogy visszalépjen a politika izgalmas teréről. Állapotta alig észrevehetőleg, de folyton rosszabbodott, mig végre hosszu és kinos betegségének a halál vetett véget, gyászba boritva ez által egy nagy kiterjedésü, tekintélyes családot

Andaházi és dubravai Andaházy László dr. ügyvédet, a késmárki kerület volt országgyülési képviselőjét nagy részvéttel helyezték örök nyugalomra a budai viziárosi temetőben. A koporsót a várbeli ágostai evangelikus templomban szentelték be, melynek falait ez alkalomból teljesen fekete gyászlepel boritotta. A diszes ravatalon számos koszoru illatozott, köztük a család tagjain kivül Budapest székesfőváros közönsége, az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága, ugyanez a takarékpénztár hitelegyesülete, a poprád-völgyi helyérdekü vasut részvény-társaság igazgatósága, a budai év. ref. egyház, a szepesi egyesület Budapesten, s végül egy gyönyörü fehérszallagoz bakérkoszorut küldött Darányi Ignácz miniszter, Késmárk városa — melynek az elhunyt diszpolgára volt — külön gyászjelentést adott ki, koszoruját pedig küldöttei: Kéler Pál városi ügyész, Láng Gyula ügyvéd, Filarszky Nándor dr. egyet. tanár, Lindtner Ernő akad. könyvtáros, Szolényi Oszkár dr. fővárosi orvos, Kéler Béla és Verhovszky Ottó helyezték a koporsóra. A temetésen megjelent a többi közt Falk Miksa dr., Veszter Imre és Degen Gusztáv képviselők, Markus József polgármester. Ludwig Gyula, Bogisich az egyesült fővárosi takarékpénztárak igazgatósága, több testület és a fővárosi közélet számos előkelősége. A koporsót beszentelés után a budai viziárosi temetőben a családi sirhelyen temették el.

Budapesti séták.

Van Budapestnek egy csudaszép része, a melyet nehány „bennszülöttön“ kivül alig ismer valaki; dominál a Dunán Vácztól Tétényig, varázsszerü látóképet nyujt a rákosi síkságon terjeszkedő Pestnek, a félkörben körülötte nyugvó budai hegycsportok pedig barátságosan integetnek feléje. Nincs ehhez fogható kilátás heted-hetországon, még a Várhegy, Gellérthegy és Istenhegy hires látópontjaikat is fölülmulja szépségben, de versenyez a Jánoshegyi csucs panorámájával is.

Pedig, kedves polgártársam, ez az előtted ismeretlen vidék nem hogy távol esnék lakásodtól: sőt inkább a budai városrészek kellő közepén emelkedik a Dunapart fölött; nem is oly magasan, hogy valami különösen nagy fáradsággal kellene rá fölkapaszkodnod; nem is valami apró kicsiny helyecske az, melyre ott jutsz, ellenkezőleg hullámos felülete váltakozó, szebbnél szebb részleteivel több ezer holdra terjed, egészséges, friss levegő fuvalltja vonul végig rajta; nem hatol idáig a gyárak füstje, a nagyvárosi romlott légkörnek legcsekélyebb kigőzölgése sem.

Ne vedd, kedves polgártársam, mindezt rossz tréfának vagy tulzásnak, hanem szedd össze valamely derüs vasárnapon családod apraját-nagyát, menj át velök a Margithidon, onnan pedig a hid irányában továbbb a Margit-utczán föl az Apostol-utcza sarkáig. Innen azután fordulhatsz jobbra vagy balra, vagy mehetsz egyenesen a hegynek, kedved szerint, sétálhatsz órák hosszat, de szemed soha sem fog belefáradni a vidék látásába, szived pedig örömmel fog eltelni, hogy mind e gyönyörüség a szeretett székesfőváros területén található. Bizom benne, hogy azontul többször is el fogsz ide látogatni.

Igaz ugyan, hogy a rengeteg területen barangolva, csak ritkán fogsz akadni emberi hajlékra; csak itt-ott láthatsz egy-egy magános házikót, valamely elszánt uttörő kolonista kunyhóját vagy valamely a természet szépségeiért rajongó külön villáját; az is igaz, hogy kocsiutak nincsenek, az ösvények nagyon is elhagyottak, eső után pedig — feneketlenek, de végre is ilyen élvezetért, mint a milyenben itt részesülsz, föláldozhatsz egy pár — czipellőt.

Ha aztán ismét meg ismét eljösz ide, hogy ujra élvezdhesd ez az isteneknek való kilátást és elmerengsz a természet kifogyhatatlan szépségein, gondolataid meg fognak valamikor akadni azon, hogy ugyan miert maradt el ez a vidék annyira a körülötte oly hatalmasan fejlődő székesfőváros pezsgő életének közepette? Lábad alatt, nehány percznyi távolságban, látod a budai Főutczát, a tuloldalon a Krisztinavárosi és a budai Körut mentén épülő házsorokat, látod messze távolban a Svábhegy nyaraló-telepét, mindenütt a fejlődés, terjeszkedés jeleit, de ezek közt a Rózsadomb, Rézmál és szemlőhegy pusztán maradt, lakatlan területét!

Milyen láthatlan okok lehettek azok, a melyek e kényelmes, közel fekvésü és pazar szépségü vidéket kirekesztették a székesfőváros fejlődéséből? Miért nem keletkezett itt, a helyett hogy a gyáraktól és sertéspiaczoktól körülvett, távoleső, arra felhasznált vidéken, a Tisztviselőtelep? Miért népesiti a főváros nyaraló közönsége e budai hegyek legtávolabb eső zugait, nem pedig e nehány percz alatt elérhető fenséges platót? Igy fogsz töprenkedni: — miért vonul ki a lakosság Palotára, Rákosfalvára, Mátyásföldre, Péczelre, Gödöllőre és tudja a jó Isten, hogy hova még, nem pedig erre, a mindezeket szépségben százszorta felülmuló eme dombvidékre, mely oly közel van és oly kényelmesnek igérkezik.

Lelki szemeid előtt felelevenülnek utazásaid emlékei; feltünik előtted Fiume látóképe, melynek javarésze a kikötő körül terjedő hegysoron épült; magad előtt látod a gyönyörü Zürichberget, mely éppen ugy emelkedik a tó felett, mint a Rózsahegy a Duna felett és melyen a város legkiesebb negyede épült — és sok más hasonló külföldi városképet; nem tudod sehogy sem megmagyarázni, hogy miért maradt el nálunk az, a mi ott oly szépen bevált.

Bizonyosan drága itt a föld, ugy vélekedel, és az árak nem engedik meg a szerény vagyonu polgárnak a megtelepedést; találkozol egy jó arczu budai öreg urral, ki ugy mint te is, itt szokott sétálgatni és nála kérdezősködöl: és ime — ugy értesülsz töle, hogy négyzetölenkint 2—10 frttal gyönyörü telkeket kinálnak mindenfelé, sőt hogy néhány évvel ezelőtt sok nagy terület 50 krért kelt el négyzetölenként. Az öreg jól ismeri a vidék történetét és meg is magyarázza a feltünő visszásságok okait; elmondja, hogy az egész terület még egy évtizeddel ezelőtt kizárólag szőllőkertekből állt és kitünő nedüt adott a borkedvelő budai polgároknak; igérhetted volna akkor, hogy körmöczi aranyokkal kirakod a területet, nem adtak volna belőle egy talpalatnyit sem; de jött a filokszera, elpusztitotta a szőllőket, véget vetett a százados kultárának és jövedelem nélkül hagyta a tulajdonosokat. Volt aztán kinálat elég, de a székes-főváros lakossága, mely a szőllők közti agyagos ösvényeken nem szeret járkálni és nem ismerte a vidék szépségeit, alig vette észre a beállt nagy változást; a már fejlődésnek indult vidékekre vonult, ezeken épitett nyaralót nyaraló hátán, az előtte fekvő Rózsadombot pedig hagyta Rózsadombnak.

Persze a hatóság sem gondolt mivelünk; nem épitett, nem is igen volt, a ki kérte volna; a régiek pedig most is csak olyanok, mint voltak akkor, mikor Budavára ormain még a félhold ragyogott és szomszédságunkban Güllbaba ápolte rózsáit.

Most ugyan már kezd változni nálunk is a világsora; ott van a Szemlőhegy ormán a vizvezeték medenczéje, mely terjedelmes csőhálózatában mindenfelé árasztja termékenyitő és frissitő taralmát; ott diszlik a Kalvárián felül a Wörner-nyaraló, mely királyi laknak is beválnék, lassacskán megépül a török „rózsák apja“ sirja körüli monumotális alkotmány is, mágnások és exczellenciások is vettek már a Rózsadombon telkeket! Folyamodtunk is már a székes-főváros uj polgármesteréhez, kiről annyi jót olvastunk az ujságban, hogy forditsa felénk is atyai gondosgodását, különösen hogy épittesen legalább egy utat, melyen szekérrel is fölmehessünk a hegyre és vihessünk épitőanyagot; reméljük is, hogy megcsináltatja, hisz annyi pénzt költ a város a többi részeire, tán csak jut nekönk is belőle valami kevés, hiszen nem sokról, csaknehany száz méternyi utról van szó . . .

Vajjon igaza lesz-e az öregnek?

(Épitő Ipar.) N. Ö.

Állandó szinház Budán.

A budai szinház reménye csakugyan velünk földiekkel játszó égi tünemény, mely ki tudja teljesedik-e valaha. Mikor már közel volna elrepül. „A szinészek lapja“ szépen irt czikkben elmélkedik a budai szinészet állandósitásáról. Ez a czikk valóban tanuságos és szomoru kép.

Igaza van a czikkirónak ma Buda a szinészet tekintetében, hátrább áll, mint harminczöt év előtt állott.

Szegény Krecsányi Ignácz valóban sajnálatra méltó. Buda—Pozsony és Temesvár között koptatja vándorbotját. A példabeszéd szerint két urnak is nehéz szolgálni, hát még háromnak. Háromféle izlés szerint, kell neki müködni. Mind a három városnak más a typusa, más a szelleme. Legnehezebb állapota van Budán, mert itt a nemzeti szinház, népszinház, most már a vigszinház is féltékenykedik telt házakra s neki saját külön kassza darabokról kell gondolkodni.

A czikk befejezését közöljük és ajánljuk a tánácsnak s a budai vezérférfiaknak.

„Budán a magyar szinészetnek nem csak szellemi hivatása, hanem magyarosodási, kulturrális missziója van.

A Krisztinaváros, Ráczváros, Tabán, Viziváros közönsége, mely hivatva van Budán a magyar szinielőadásokat látogatni és a szinészetet fentartani, nagyrészt még mindig a német szót használja anyanyelvül. De, hogy nevezett városrészekben a magyar nyelv iránti érdeklődés s a magyar szó elterjedt, abban a Budán müködő magyar szinészetnek oroszlánrésze van. Ezt a sikert, ezt az érdemet senki sem vitathatja el töle.

Ámde a magyar szinészet csak akkor fog feladatának teljesen megfelelni, akkor fog hivatásának magaslatára emelkedni, ha a kormány és fővárosi hatóságok áldozatkészsége és a budai közönség iránti méltánylása odáig terjed, hogy hódolva a körülmények és a szükség által beállott követelményeknek, a most tervbe vett s legközelebb épitendő eskütéri hid közelében, Budán, a szarvastér tájékán, egy a budai közönség müigényeinek mégfelelő diszes, állandó magyar szinházat épittet.

Kérünk Budára állandó szinészetet!

A várszinház szóba sem jöhet. Az kicsi szük s egyáltalén nem felel meg a fővárosi közönség követelményeinek. Az épitendő uj szinházat a krisztinvárosi nyári szinházzal kell összekötni s e két szinházvezetését szakavatott, alkalmas egyénre bizni.

Sok okot és érvet hozhatnék fel a budai szinészet állandósitása mellett. Ezek közül csak nehányat akarok felsorolni.

Anyagi szempontból szükséges Budán az állandó szinészet többek között azért, hegy a balparti közönséget, melyet Ös-Budavára és egyéb mulató helyek most már nyáron is viszszatartanak Budától, legalább a téli hónapokban átvonzza, a társadalmi élet élénkségét lenditse s a kereskedő és iparos osztály üzleti forgalmát gyarapitsa.

A budai állandó szinház a magyar szinészet szellemi emelkedését mozditja elő. Ugyanis a budai szinház személyzetének nagyszabásunak, a szinmüvészet minden válfajára szervezettnek kell lennie. Egy ilyen szintársulat hetven-nyolczvan szinésznek, harmincz zenésznek és nagy müszaki személyzetnek nyujt állandó foglalkozást és biztos kenyeret.

A budai szintársulatnak a szinmüvészet minden válfaját, minden ágát kell müvelnie. A budai szintársulat igazgatójának, rendezőinek és karnagyának hivatása, kötelessége volna, hogy ugy a drámának, mint az énekes darabóknak fiatal tehetségeket neveljen, oktasson. A budai szinház intézőinek, müvészi vezetőinek oda kellene hatniok, hogy a pesti legelső müintézeteknek hasznavehető erőket neveljenek.

Hogy pedig ez a tevékeny, minden irányban müködő szinészcsapat a budai oldalon hathasson és fentarthassa magát, szüksége volna elöször az állam és főváros meleg támogatására, másodszor pedig egy nagy, tágas, legalább háromezer embert befogadható, kényelmes szinházra, melyben a társadalom minden osztálya, gazdag és szegény, a páholytól kezdve a legutolsó karzathelyig olcsó pénzért jó és kényelmes helyet kaphasson.

Buda magyarosodása, anyagi javának előmozditása és a főváros szinészetének emelése késztettek ez igénytelen czikk irására. Adja isten, hogy soraim ne legyenek viszhang nélküli szavak a pusztában.

Meg vagyok győződve, hogy a budai szinészet állandósitásától már csak nehány év választ el bennünket. Mert én ennek a kérdésnek megoldását elodázhatlannak, fontosnak és égetőnek tartom. Buda polgárságának szellemi és anyagi érdeke követeli ezt s az államnak és fővárosnak ez általános érdek elől nem lehet, nem szabad elzárkóznia.“ *Y. Z.*

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Pártényi Jánosné.

A népszinház egyik nagyon is kiváló tagja, özvegy Pártényi Jánosné megvált a szinpadtól. Özvegy Pártényi Jánosné nyugalomba vonul és a nyugalmat a városmajori házában, hol már több év óta lakik fogja élvezni, s azt hisszük az egyesületi életben többször lesz hozzá szerencsénk.

Pártényiné számottevő erő volt a szinpadon. Igazi magyar szellemü müvésznő, ki maga saját képességéből, tehetségéből teremtette alakjait. Az ő eleme a népszinmü volt.

Sajnos, hogy a népszinmüvet az irók és a müvészek elhanyagolják. Még a régi jó népszinmü sem vonza annyira a közönséget, mint az izléstelen és erkölcsrontó operette.

Blaháné, Pártényiné és a régibb müvésznők távozása után még sivárabbak lesznek a népszinmü előadások és meglehet, hogy az igazgatók kénytelenek lesznek a népszinmüveket levenni a müsorról.

Pártényiné Blaháné és Tamássy sikereiben osztozott. Szerepeit törekvéssel, kedélylyel adta s a maga nemében páratlan müvésznő volt.

Javabeli nő, még nem oly koru, hogy szolgálatot ne tehetett volna a müvészetnek s távozását a népszinmü elhanyagolásában kell keresnünk.

Sok időt töltött a szinpadon. 1860-ban lépett fel először, tehát 36 évig gyönyörködtette és ragadta el müvészetével a közönséget.

A szinészi pályán sokan vannak a választottak, kevesen a hivatottak. Hova-tova a szinészség is hivatal lesz. Belső tartalom nélkül, külső ügyességü, utánzásra képes nemzedéket idomitanak szinészszé. Nem lesznek, nem születnek müvésznek, hanem kiképződnek.

A primadonnák csinos arczukkal és mókáikkal hatnak, azért kell rájuk szabni a szerepet akár csak a tunikát.

Pártényiné büszkén tekinthet vissza müvészi pályájára, mert ide tehetség vezette, erre hivatott volt és igazi sikereket ért el. Lelket öntött alakjaiba és megjátszotta szerepeit.

Jogos óhaj.

A dunántuli kereskedelmi társulat a következő jogos és teljesitésre méltó kérést terjesztette a közoktatási miniszter elé:

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

Kegyelmes Urunk!

A „Budapesti (budai) kereskedelmi társulat“ kétszáz éves fennállása alatt mindenkor tagjai anyagi érdekeinek előmozditása mellett fő czélnak tüzte ki tagjai és azok családjainak szellemi képzettségét is figyelemmel kisérni és tagjainál mindenkor odahatott, hogy nemcsak kereskedők, hanem e mellett a szépért, jóért lelkesülő polgárai is legyenek a hazának.

E czél lebeg szemeink előtt most is, midőn Nagyméltóságod kegyes szine elé járulunk és bennünket, családainkat fenyegető veszély elháritására közbenjárásáért esedezünk.

E veszélyt abban látjuk, hogy a budapesti II. kerületi állami gymnasiumnak mostani — ugy egészséges helyen fekvése, mint megközelithetősége szempontjából egyaránt alkalmas — helyétől eltávolitása és a Krisztinavárosba, a márvány-utcza tájékára áthelyezése vétetett czélba. Veszélylyel jár ránk nézve e tervezett áthelyezés, mert gyermekeink most az iskolához könnyen hozzáférhetnek, mert a kik közülünk Ujlakon, a Várban, vagy a Vizivárosban laknak, gyermekeink felett a felügyeletet könnyen és sikeresen gyakorolhatjuk, mig ezt nem tehetjük akkor, ha a gymnasium a tervezett helyre tétetnék át, a hova az Ó-Budán lakó polgártársaink a nagy távolságnál fogva gyermekeiket nem is járathatnák.

A tervezett hely környékén bérházak nincsenek és nem is lesznek, mert környéke biztos kezekben van (gróf Karácsonyi Guido, stb.)

Nem alkalmas e hely azért sem mert tőszomszédságában a főváros polgári leányiskolát épitetett, hová már felserdült leányok járnak, mely körülmény figyelembe veendő akkor, midőn a gymnasium felső osztályait is már serdülő ifjak látogatják.

A mennyiben a gymnasium mostani épülete szüknek bizonyult, azon hozzáépités vagy ujraépités által könnyen segithetünk, mert a telek e czélra elegendő nagysággal bir, sőt ren-

delkezésre áll közvetlen szomszédságában a közmunkák tanácsának tulajdonát képező, minden oldalról szabad telek is, a hova a mai hygienikus követelményeknek megfelelő gymnasiumot lehet épiteni.

Mindezeknél fogva tisztelettel kérjük nagyméltóságu Miniszter Urat:

Méltóztassék kérelmünket kegyes pártfogására méltatni, és a budapesti II. kerületi állami főgymnasiumot mostani helyén meghagyni.

A „Budapesti (budai) kereskedelmi társulat“ nevében:

Kollár Lajos, ügyész, jegyző. **Freyberger Pál**, elnök.

Különfélék.

— **A kiskuti primás** czime annak az elbeszélésnek, mit közölni kezdtünk. Irta Erdélyi Gyula. Egy czigányprimás és egy urinő ábrándját tárgyalja az elbeszélés, mely a hetvenes évek elején megtörtént. Rigó Jancsi regénye Chimay herczegnővel alkalomszerüvé teszi a közlést. Ujonnan belépő előfizetőinknek megküldjük az elbeszélés elejét tartalmazó számokat.

— **Beszélő számok**. A fővárosi statisztikai hivatal most megjelent havifüzetében figyelemre méltó adatokat találunk a budapesti házbérjövedelem és házbéradóról 1895-ben. 1874-ben Budán a házak jövedelmeztek 2.747,064 frtot. 1895-ben 3.460,021 frtot. Az egyenlőtlen épitkezési kedv következtében az adómentes házak bérjövedelme nagyon egyenlőtlenül oszlik el. Láttuk, hogy egészben véve az adómentes házakra a házbérjövedelmek közel fele esik, ezzel szemben a Duna jobbpartján $^1/_4$-et, sőt Ujlakon $^1/_7$-et, a Várban $^1/_8$-ot, Ó-Budán $^1/_{11}$-et, Tabánban $^1/_6$-ot, Viziárosbsn $^1/_2$-öt tesz ez az arány. A pesti házak adózási képessége négyszer akkora, mint a budaiaké. — 1896. október havában Budán a születések száma 283, a halálozásoké 140. Halálozási %. I. kerületben 18.1, II. kerületben 13.5, III. kerületben 17.1. Nevezetesebb épitési engedélyt kiadtak tizet. Ezek között a Radeczky-kaszárnyáét és az országos statisztikai hivatalét.

— **Kitűntetés.** Ő felsége a király Del'Medico Ágostont, a budai közélet s a hazai iparügyek kiváló vezérét a Ferencz József-renddel tüntette ki.

— **A bálrendezők figyelmébe.** Felhivjuk a bálok rendezőit, hogy a bálok jövedelméből adakozzanak a magyar egyesületnek. A magyar egyesület hazafias czéljait csak a közönség támogatásával érheti el.

— **Téli esték**. Kertészeti téli esti értekezletek, előadások, felolvasások tartatnak f. évi január 7. óta s a jövőben is minden héten csütörtökön, mindenkor este 7 órakor az „Országos Magyar Kertészeti egyesület“ irodájában (Budapest, IV. ker. Koronaherczeg-utcza 16. sz.)

— **Közigazgatási bíróság**. A közigazgatási bíróság megkezdette működését. A birák és a hivatalos személyzet, alkalmazottak közül többen telepednek Budára. Egy kicsit a vár is meg fogja érezni és az üzletek keveset fellendülnek. Szerintünk a kinek hol a hivatala annak ott kellene lakni már a saját érdekében is.

— **Főszolgabiró választás**. A pilisi alsó-járás érdemekben gazdag főszolgabirája, Bodiz László nyugalomba vonul. A megürült főszolgabirói tisztségre Tahy Iván szolgabiró van jelölve. Tahy Iván mint szolgabiró évek óta szolgál Bodiz László mellett és képességét erre a tisztségre előnyösen bizonyitotta be. Megérdemli törvényhatóságainak bizalmát. Nemcsak azért, mert jó hivatalnok, de azért is, mert feladatát a társadalmi téren is betölti. Tahy Iván fiatal ember, tetterős, képzett, a ki a járás emelkedéséért, fejlődéséért, gazdasági és müveltségi izmosodásáért mindent elkövet.

— **A Turisták télen**. A „Turisták Lapja“ érdekes tartalommal jelent meg. Dőri Gyula egy téli kirándulást ir le a Pilis körül. A czikket olvasóinknak bemutatjuk. Bár csak fokozódnék a turistaság kedve és minél több siker koronázná a vidékünk ismertetésén buzgólkodó turisták sikereit. A Turisták Lapjának ebben a füzetében Bély Mihály budai tornatanár ismerteti a lábszánozást.

— **Egyesületi élet** Buda és vidékén körülbelől hatvan egyesület van. A legtöbb egyesület müködése pedig, vagy legalább életök nyilvánosságra nem kerül. A „Buda és Vidéke“ arra való, hogy abban az egyesületi életet ébresszük és nyilvántartsuk. Vannak olyan egyesületek is, melyek már rég időn keresztül még választmányi ülést sem tartanak. Ez pedig bizony nem helyes. Az egyesületek tagjainak, választmányainak ajanljuk a „Buda és Vidékét“. Mi mindent közlünk miről tudósitanak, vagy a miről mi tudósitást szerezhetünk.

— **Lövészeti ügyek**. A magyar országos lövész egyesület, a mint azt már tudjuk, az 1896. évi junius 14-én tartott Országos lövész kongresszuson tényleg megalakult. Az országos választmány elnökévé Del Medico Ágoston, a budap. polg. lövész egylet főlövészmestere, alelnökévé: Veszter Imre ur, országgyülési képviselő, jegyzővé: Lakner János urat a budapesti polg. lövesz-egylet jegyzőjét választották meg. Megválasztatott a központi igazgató tanács is, melynek tagjai ugy helybeli — mint vidéki lövész egyletek tagjai sorából kerültek ki. Ezen igazgató tanács e napokban tartotta alakuló ülését, a melyben elnökké: Gajáry Ödön országgyülési képviselő, alelnökké: Molnár Béla országgyülési képviselő és pénztárossá és jegyzővé egyszemélyben Lakner János urakat választották meg. Az országos lövész egyesület működését immár megkezdette, felhivást intézett az ország összes lövész egyesületeihez, az egyesület kebelébe való belépés iránt; a mint értesülünk az országos egyesületbe a budapesti polgári lövész egyesület számos tagjával, valamint több vidéki lövész egyesület is már is belépett tag gyanánt. A legközelebbi Országos lövészetet 1899. évben Késmárkon fogják megtartani. Igen kivánatos, hogy ezen hazafias intézménybe minden magyar lövész, tag gyanánt belépjen, mert csak igy lesz lehetséges nagyszabásu lövész-ünnepélyeket rendezhetni.

— **Munkatársainkhoz**. Kérjük munkatársainak, hogy körünkben előforduló eseményekről tudositani sziveskedjenek. Minél több helyről kapunk értesülést, annál élénkebb lapunk tartalma.

— **Hangverseny O-Budán**. Az óbudai nép- és iskolai könyvtár javára nagyon sikerült hangversenyt rendeztek a könyvtár tagjai, f. hó 3-án, vasárnap. A hangversenyen részt rettek: Gráner Antónia, Harkányi Gizella, Klárner Sárika s Mohay Adrienne urhölgyek és Deutsch István, Taksonyi József, Tóth Árpád és Tóth Elemér urak. Az előadás általában müvészi magaslatom állott. Tóth Árpád és Gráner Antónia zongorapontjaikkal valósággal remekeltek. Előbbi Schubert „Menetto“-ját, Liszt „Liebestraum“-ját s az „A—dur Polonaise“-t játszotta Chopintól. Egyaránt megragadott nagy szinszerüsége és auslagjának nemes, zománczos volta által. Gráner k. a. erőteljessége által tünt ki, különösen a 3-ik „Etude“-ben. Klárner Sárika czimbalomjátéka nemes élvezetet nyujtott. „Az első szerelmes levél“ monológgal Mohay Adrienne brillirozott s Harkányi Gizella k. a. dalai, valamint Taksonyi József, népdalai frenetikus hatást értek el. Az énekszámokat, valamint a „Szép Ilonka“ melodrámát, melyet Taksonyi József szavalt, Tóth Elemér kisérte kitünő érzéssel és megfelelő diskreczióval. Ezután Deutsch István hegedüjátéka következett, mely a konczertet be is rekeszté.

— **Játszótereket Budának!** A II. ker. választmánya, nemkülönben a Batthyány-utczai polg. leányiskola tanári testülete az iránt kereste meg a székes-főváros tanácsát, hogy az Irmatér, Donáti- és könyök-utcza által körül zárt, s kisajátitás alatt levő háztömbhelyén egy, a követelményeknek megfelelő játszóteret létesitsen. Ezt a kérelmet a vizivárosi iskolaszék a maga részéről annál melegebben pártolta, mival a Batthyány- és Iskola-utcza sarkán levő iskola épületben 2 tanintézet van elhelyezve, a melyek csak egy közös udvarral birnak, s ez is annyira szük, hogy tanuló ifjuság befogadására teljesen alkalmatlan. Gyermekeink testi épsége s egészséges fejlődése megköveteli, hogy az iskolák udvarai eléggé tágasak legyenek s mielőbb alkalmas játszóterek létesittessenek, melyeken gyermekeink szabadabb mozgást végezve tölthessék az iskolán kivüli idejöket.

— **Értesités**. A Budapesti III. kerületi Torna- és Vivó-Egylet az egyleti jégpályát jan. 3-án megnyitotta. A jégpálya az ujlaki téglagyár telepén van. Bejárat a bécsi-uton s a pacsirtamező-utczán (a kiskorona-utczai iskola mögött.) Bérletjegy minden d. u. 4 óra után a jégpályanál váltható. Ára, jannár 3-a előtt váltva, egyleti tagnak 2 frt. egyleti tagok legközelebbi családtagjainak, valamint a polgári leányiskolák s más női tanfolyamok növendékeinek 2 frt 50 kr., másoknak 3 frt. Január 6-án tul a bérletjegyekért 50 krral több fizetendő: napi jegy ára hétköznap 30 kr., vasár- és ünnepnap 50 kr. Zenedij nincs. Budapesten, Kiváló tisztelettel a jégpálya bizottság.

— **Pomáz község szőllője**. Pomáz község derek előljárósága ernyedetlen buzgalommal, kitartással, áldozatokkal, az Isten segitségével ültetett és fenntartott szőllőjéből már szüretelt és abból hasznot is látott. A derék előljáróság példáját többi községeink is követhetnék. Hiszen irva vagyon: Segits magadon az Isten is megsegit.

— **Kisfaludy Szinház Budapesten**. Bérlet hirdetmény. A III. kerületben épült „Kisfaludy szinház“ 1897. év január 16-án nyilik meg Serly Lajos igazgatása alatt. Az igazgatóság 1897. január hó 18-tól 1897. május 16-ig terjedő 100 előadásra évadbérletet hirdet. Előadásra kerülnek a külföldi modern dráma irodalomnak legkiválóbb termékei, melyek a főváros szinpadjain szinre nem kerültek: Operettek, énekes vigjátékok, bohózatok, népdrámák, szinművek. Az eredeti dráma irodalomból ugy főkép a népszinművek, vigjátékok és bohózatok. Az igazgatóság főtörekvése leend, fiatal erőkből szervezett társulatával a székesfőváros igényeinek megfelelő müvészi szinvonalon álló előadásokat tartani; s a dráma irodalomi termékeket, a lehető legteljesebb összjátékban bemutatni, hogy ekkép a szinház nem csak irodalmi és müvészeti, de főkép kulturális fontos hivatásának teljes mértékben megfelelhessen. Bérleti feltételek: A hely megnevezése. Földszinti páholy 500 frt. Földszinti I. rendü támlásszék 120 frt. Földszinti II. rendü támlásszék 100 frt. Földszinti zártszék 80 frt. Első emeleti erkélyszék 120 frt. Bérelhetni: d. e. 9-től 11-ig II., Zsigmond-utcza 12. I. em. 6 A bérlet eszközlésével Bende Odön titkár lett megbizva. A szinház villamos vasuti megállóhelylyel bir s a székes-főváros minden részéből a legrövidebb idő alatt könnyen elérhető. Budapesten, 1896. deczember 30-án. Az igazgatóság.

— **Nyilvános forgalom.** A magy. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetőségének kezelése alá tartozó Fehér és Tolna vármegyei h. é. vasutak Adony—Szabolcs—Paksi vonala Duna-Adony, Rácz-Almás, Duna-Pentele, Herczegfalva, Előszállas, Duna Földvár, Bölcske és Paks állomásokkal, továbbá a szintén az összes forgalomra szolgáló Nagy-Venyim Baracs-Ménes major és Duna Kömlőd rakodó állomásokkal folyó évi deczember hó 23-án, a nyilvános forgalomnak átadatott. Valamenyi állomás és rakodó állomás az összes forgalomra van berendezve. A duna-adony adony-dunaparti szárnyvonal csak kocsirakományi áruszallitásra szolgál. Személyek és podgyász, velamint gyors és teheráruk szállitására nézve ezen h. é. vasut személy illetve árudijszabásában foglalt határozmányok és dijtételek mérvadók. Budapest, 1896. évi deczember hó 29-én. Az igazgatóság.

— **Osztrák-magyar-svájczi kötelék.** (Fonyód-Fürdőtelep állomás felvétele az 1993 évi szeptember 1-től érvényes III. rész 2. dijszabási füzetbe) 1897 évi január hó 1-jével a cs. és kir. szab. déli vaspályatársaság ‹Fonyód-Fürdőtelep› állomása a Boglár állomásra érvényes dijtételekkel a fennti kötelék III. rész 2. dijszabási füzetébe felvétetik. Fonyód-Gürdőtelep állomással való forpalomban következő kilométer távolságok jönnek számitásba; az I. és II. csomópontig 363 kilométer. a III csomópontig 839 kilométer. Nevezett állomás a ›C‹ recxpeditio csoportba tartozik. Budapest, 1896 deczember 31-én. A m. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

— **A főváros uj gazdája.** A főváros uj gazdája minden valószinüség szerint Prochnow Ede lesz, ki képességeinek, mint a gazdasági és pénzügyi osztály tagja előnyösen adta jelét.

— **A budai polgári kör tánczestélye** folyó hó 2-án volt. Az első az idény alatt, mely méltán sorakozik az előző évek tánczestélyeihez. Bátran beillett egy kisebb fajta fényes bálnak; mert — valljuk be az igazat — fényes volt és szép sikerü. Nem is csuda, mikor a rendezőbizottság élén oly tevékeny tagok vannak mint dr. Rácz Károly, Frommann István és a minden mulatságok főtánczrendezője: dr. Ludvik Elemér. Azután az a sok szép asszony és leány, az ő természetes jó kedvök, az általok meg a czigány muzsika által lelkesitett tánczosok, mindezek közremüködtek a fényes siker érdekében. Tartott is a tánez hajnali 5 óráig, a négyeseket 42 pár tánczolta. Ott voltak asszonyok: Bárczy Lászlóné, Berényi Frigyesné, Csepreghy Istvánné, Csizik Károlyné, Dobrozemszky Mátyásné, Ekkert Antalné, Esty Jánosné, Freyberger Palné, Frommann Istvánné, Gyurmán Andorné, Hamary Béláné, Illés Gyuláné, Jenny Antalné, Klinkárt Bódogné, Lithvay Mátyásné, Megay Oszkárné, Máltás Hugóné, dr. Németh Imréné, Spuller Istvánné, Schletter Ágostonné, Schönoa Aurélné, özv. Szwierák Ágostonné, Wittinghof, Wolráb Flórisné. — Leányok: Antolek Juliska. Bárczy Irén, Derenyi Margit, Csepreghy Irén, Dobrozemszky Józsa és Aranka, Ekkert Ella, Freyberger Vilma, Fischek Mária, Gyurmán Mariska, Heidecker Olga, Illés Margit, Jenny Agáta, Klinkárt Margit, Lithvay Sárika és Juliska, Lukse-Fábry Melania, Máltás Angela, Merfort Mariska, Medvey Ilona, Schönoa Margit és Mariska, Szwierák Margit és Gizella, Szemler Jolán, Schletter Kamilla, Tóth Fánny, Wolráb Flóra.

— **Eljegyzés**. Gyulai Gaál Ernő szolgabiró és tartalékos huszár-főhadnagy mult év deczember 24-én Budapesten eljegyezte eőrményesi és karánsebesi Fiáth Imre földbirtokos és neje benedekfalvi Detre-Detrich Vilma leányát, Sárikát. A vidékünkön és országszerte ismerős tisztelt Fiáth és Detrich családok öröméhez minden jót kivánunk. Adja az Isten, hogy ez a házasság igazán boldog legyen!

— **Az I. k. Krisztinaváros iskolaszéke** e hó 5-én az Attila-utczai iskola tanácstermében igen látogatott ülést tartott, melyen inkább csak a folyó ügyeket intézte el, a fontosabb ügyeket az ujonnan választandó iskolaszékre hagyta. — Dr. Niedermann Gyula, elnök, méltatlankodva hozza fel: mennyit szenved az iskolaügy a miatt, hogy az iskolaszéki választások ily későn történtek; hibázatja a főváros tanácsát: miért nem gondoskodott arról, hogy az uj iskolai évvel az uj iskolaszékek is megkezdhették volna müködésöket? Dr. Jankovits János a késedelem okát az ezredéves kiállitással egybekötött nagy elfoglaltságban s a közbejött országgyülési képviselő választások mozgalamaiban látja. — Az elnök nem óhajt most az ügyben határozatot pravokálni; de kötelességének fogja ismerni a uj iskolaszékben, ha ugyan ebbe is beválasztatik, a tanács késedelmező eljárását szigoru birálat tárgyává tenni s ellene a jövőben orvoslást keresni. — Panaszként hozza még fel az elnök, hogy egyik Krisztinavarosi iskolában reggel 7 s délután 1 órakor még zárva vannak a kapuk, 50—60 gyermek összeverődve a nagy hidegben, reszkedve várja a kapuk kinyitását. — Az iskolaszék tagjainak van arról tudomása, hogy a távol lakó szülők gyermekei a déli órákban is iskolában maradnak s ott kellő feügyelet alatt vannak, azért hibáztatja azokat a szülőket, a kik nem szoktatják gyermekeiket a rendes, $^1/_2$ vagy $^3/_4$8, ill. 2 órai irkolába menetelre. Az isk. igazgatók mind a mellett intézkedni fognak, hogy a szegény gyermekeknek ne kelljen a kegyetlen hideget türniök. — Örömmel vették tudomásul, hogy az Zsák Hugó elnöklete alatt müködött bizottság száznál több gyermeket látott el meleg téli ruhával; ugy neki, mint a Budenz-társaságnak, valamint a Kiss-féle vendéglő asztaltársaságának, melyek szintén több iskolás gyermeket ruháztak fel, az iskolaszék jegyzőkönyvileg köszönetet mondott. — A hat el. iskola igazgatójának jelentését hallgatták meg azután a beiratások eredményéről; a tanulók száma a mult évihez képest kevéssel emelkedett; leginkább nőtt e szám a svábhegyi iskolánál, hol egy uj osztályt kellett nyitni, s mivel az iskola épületben már nem volt hely, az Eötvös-villában bérelt ki a tanács e czélra egy szobát, de csak arra az időre, mig a vendéglő tavaszszal ujból meg nem nyilik. Gotléb György, vezető-tanitót fel is kérték, hogy a Svábhegyi és környéke iskoláztatási viszonyairól alapos munkálatot készitsen, a mely a jövőben teendő intézkedéseknek is alapját képezze. A zugligeti uj iskola a Labancz-uton már felépült, a tetőt most rakják fel az épületre. A mily örömmel vette ezt tudomásul az iskolaszék, épp oly sajnálattal hallotta, hogy az Attila-utczai iskola egyik 12 éves tanulója rábeszélte két más tanulótársát, betörtek egy kültelki villába s onnan több holmit elloptak. Ezeknek javitóházban leendő elhelyezése ügyében az iskolaszék megteszi a szükséges lépéseket. A többi teendő már az uj iskolaszékre vár.

— **Sylvester este**. Schlaucher Ferenczneknek keresett alaguti vendéglőjében kedélyes Sylvester estély volt. Szép és nagy közönség mulatott. A négyeseket 82 pár tánczolta.

— **Gróf Széchenyi István-hid**. Mult évi november hó végén a budapesti sajtó hazafias szerkesztőségei ily czim alatt közzé tették az ez ügyben egész nemzetünknek felterjesztett inditványomat — s ha látszólag mindeddig e felszólalásnak sikere nines is az nemzeti sajtónk buzgalmát ez ügyben nem csak hogy lankasztani nem fogja de igenis fokozni fogja-e kegyeleti ügyben már is szerzett érdemeit. Mert meg van arról győződve minden magyar, hogy ezaz ugyszólván az összes lapok által az egész nemzethez intézett inditvány csak ugy pusztán nem hangzott el és várva figyel a nemzet arra a viszhangra, melyet e felszolalalás tudományos akadémiánk nagy termeiben minden bizonynyal keltett. Sokszorosnak kell e visszhangnak lenni, mert abban a légkörben lebeg nagy Széchenyink szelleme és gyüjti maga köré a nemzet bölcseit. Tény az, hogy a tervezve volt idő rövidsége nem igen engedte a cselekvést, mivel oly ünnepélyes ügyet nem lehet csak ugy hamarosan elintézni. Ámde kérje tehát most velem együttesen minden ember kinek keblében magyar sziv dobog lovagias nemzetünk irányadó köreit, politikai életünk nagy vezérférfiait, hogy tegyék ezt az ügyet magukévá és e kegyeleti aktussal egyszersmind tisztázzák tartozásunkat is, mivel e halhatatlan iránti tartozásunk oly régi mint a mióta a láncz hid áll. Ha már az idő rövidsége nem engedte hogy az átkeresztelkedés ünnepélye nemzeti létünk ezredik évét berekessze hát legyünk azon hogy a budapesti lánczhid „Gróf Szécsenyi István-hid"-ra való átkeresztelése a második évezred első évének első nemzeti ünnepélye legyen. E terv mellett foglaljon állást és támogassa azt az egész magyar nép, mert azzal önönmagunkat becsüljük meg. És ha eddig nem is élt — hát mindaddig mig megszületik és örökkön élni fog — legyen minden igaz magyar jelszava: Éljen a Gróf Széchenyi István-hid!" Hazafias üdvözlettel Ebeling Károly d. g. t. kapitány.

— **Halálozás**. Frey Alajos tisztelt polgártársunkat nagy csapás érte. Nejje született Till Anna meghalt. A derék urnő halála széles körben kelt részvétet. Isten vigasztalja a mélyen lesujtot férjet.

— **Mulatság**. A déli vasuti tisztviselők bálja folyó évi február hó 1-én a krisztinavárosi kaszinóban. Ez a mulatság egyike a legfényesebb és sikerültebb mulatságoknak, s hogy az idén is az lesz, arra biztositék az elnökség és a rendezőség, mely a sikerért mindent elkövet.

— **Kérés**. Gálffy Lajos urat kérjük, hogy velünk pontos lakásczimét tudassa, mert az ő czimére küldött Buda és Vidékét kézbesiteni nem tudják.

— **Gyülés**. A Budapesti bélyeggyüjtők egyesülte 13-án szerdán I. ker. Alagut-u. 1. Wellisch Zsiga kávéházban levő saját helyiségében gyülést tart, melyre a tagok megjelenését kéri, az elnökség.

— **Eljegyzés**. Wachter József központi állampénztári tiszt eljegyezte özvegy Kavasch Julia úrnő kedves leányát Irmát.

— **A krisztinavárosi magyar társaskör**, mint minden hó első csütörtökjén, ugy f. hó 7-én is felolvasással egybekötött összejövetelt rendezett. Az összejövetelen szép számban voltak ott, megtöltötték egészen Götzinger Géza, krisztina-köruti vendéglős helyiségeit. Az összejövetel evéssel kezdődött, felolvasással, szavalással, tapssal, jókedvvel, folytatódott és végződött. Az ételt és italt a vendéglős szolgáltatta közmegelégedésre, a tapsot pedig a jelenlevők. Zemplény Árpád, a iró olvasta fel egy mély gondolkozásra való verses elbeszélését. a narancsról. Utána meg lelkes tapsok, éljenek után Telkes Aladár szavalta el Endrődy „Visszavárlak" czimü költeményét érzéssel. — A társaság késő éjjel oszlott szét. — A szépen sikerült estély sikerében osztozkodnak a felolvasón és szavalón kivül a lelkes rendezők: Nyiri Pál, a társaskör elnöke és Buzás István, annak titkára

— **A bolgár fejedelem rovargyüjteménye**. Ferdinánd bolgár fejedelem megbizta Lendl Adolf dr. müegyetemi magántanárt, hogy állitson össze a bolgár nemzeti muzeum számára egy nagy rovargyüjteményt, Lendl dr a megbizásnak eleget tett, a rovargyüjteményt már el is küldötte Szófiába,

— **Adomány az árváknak**. A székesfőváros „Mayer-árvaház" karácsony fájára, még a következő nemes-szivü emberbarátok adtak kegyes adományt: Payr Vilmos 3 frt, Petruska András (gyüjtés) 4 frt, 73 kr. Természetben küldtek adományt: Magyar földrajzi intézet (Kotugovitz és társa) kézi atlaszok, Singer ée Wolfner képeskönyvek, Központi antiquarium és könyvkereskedés könyvek, Ruzsitska Armin könyvek, Hajduska A. és társa déli gyümölcs. Késmárky és Illés játékszerek, Gerbaud Emil (Kugler Herik) czukor sütemény, Dávid Jenő Károly. iró- és rajzpapir, Schuller József iró és rajz eszközök, Wertheimer és Frankl gyümölcsök, Ranzenberger testvérek, esernyök. Bettelheim Miksa és társa játékszerek, Wikus Károly czukorkák, Harthmann István sütemény. Földváry Imre nyakkendők, Back Fülöp játék- és tanszerek, Sigmund József emléklapok és zászlók, Sallay István czukorkák, Toldy Lajos könyvek, Concordia gőzmalom liszt, Várady József gyümölcsök, czukor, gyertyák, Quenzer testvérek kalapok, Rechnitz H. M. dió, szilva, Rigler J. Ede iró és rajzeszközök, képeskönyvek, karácsonyfadiszek, Tonkovits György tanszerek, iró és rajz-eszközök, könyvek. Stignitz Gusztávné ruhanemü, Északmagyarországi köszénbánya és részv. társ. kőszén, Galszier testvérek bonbonierek, czukorkák, Hermanetzi-papirgyár iró- és rajzpapir, táblák. vonalzók, Kallarits J. és társa ingek, Mössmer József játékok, ingek, Herz Armin fiai szapan, Beliczay Béla mézeskalács, Franklin-társulat könyvek, Frankendorffer Lajos tanszer, társasjáték, karácsonyfadisz, Winkle Nándor üvegpoharak, Athenaeum könyv kiadó vállalat könyvek, Topits József fiai elelmiszer, Ruszwurm Vilmos czukorkák, Lampel Róbert (Wodianer) könyvek, Seefehlner J. L, tanszerek, karácsonyfadisz, Szent-István-társulat imakönyvek, könyvek, Első Budapesti Gőzmalmi részv. társaság liszt, Watterich Arnold thea, Haggenmacher Henrik liszt, Petz Miklós czukorkák, Müller J. L. szappan, Szabó Aladár könyvecskék, Wiener Gyula élelmiszer, szilva, Hedrich és Strauss élelmiszer, Kuntscher Albert gyümölcsök Bieberauer Tivadar könyvecskék, Schober Lajos társasjáték. — Midőn kimutatásaimal ez utolsó küldésel az 1896. évre ezennel befejezem a vett jótétemenyért nemeslelkü adakozóknak az árvák nevében hálás köszönetemet nyilvánitom. Köszönöm a „Buda és Vidéke" igen t. Szerkesztőjének is, hogy közléseimnek beeses lapjában helyt engedni szives volt. — Somlyay József, árvaházi igazgató.

Tájékoztató.

— **Uj üzlet a várban.** A várban egy igen czélszerüen berendezett és a közönség legfokozottabb igényeit is kielégitő üzletet nyitott Tautz Adolfné Disz-tér 17. szám alatt. Az üzlet czukrázda, sütemény és tejáruda. A nap minden szakában friss és finom sütemény. Keresztelők, esküvők, mulatságok és névnapokra diszsütemények kitünően készitve. A sütemények Hartmann Istvántól vannak, kinek izletes czukrasz- és finom süteményeit előnyösen ismeri a budai közönség.

— **Friss csapolás.** Reggel korán Fukáts vendéglőjében a „Zöld fánál" reggeli és friss sör csapolás. Izletes reggeli.

Kiado és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betüből **4 kr.** Oly hirdetések után melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó fürdő. Budához közel egy keresett keseru viz forrás fürdőházzal, vendéglővel, elég területtel, mely fásitott eladó. A fürdő forrásvizei legelső szaktekintélyek elismerő vizsgálatai alapján forgalomban van. A fürdőház 15 káddal van ellátva. Értékes sós keserü vizét vese, máj és lépbajoknál, női betegségekben, bőrbajokban jó eredmennyel használják. Ára 8000 frt. Bővebbet a kiadóhivatal. 1

Karácsonyi és ujévi ajándékok. Finom illatszerek, gazeták és pipere szapanok csinos kiállitásban Olcsón kaphatók. **Fölker Alajos**, fodrásznál Tárnok-utcza 3. (várban.) 2

Utmutatás. Vétel, eladás, bérlet, hatósági ügyek és mindenütt utánjárás. Gyors értesités. Levelek 2 ötkrajczaros bélyeggel »Bizalom« czimen intézendők a kiadóhivatalba. 3

Kis villa-telket keresek a budai oldalon 1000—2000 frtig. Czim a kiadóhivatalban. 4

Szépvölgyben kapható gyönyörü helyen, honnan Pestet legszebben lehet látni 12.000 □ telek ¼ rész erdő, a többi szántóföld, a birtokon van jó mészkőbánya is. Ára □ ölenkint 1 frt 70 krajczár. 5

Telket keresek a budai oldalon lehetőleg fensikon. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6

Zenélő automat. Zenélő automatot keresek részlet fizetésre. A Buda és Vidéke megmondja czimemet. 7

Hirdetések.

LEGFINOMABB ILLATSZEREK

gazeták és pipere szapanok csinos kiállitásban olcsón kaphatók **Fölker Alajos** fodrásznál Tárnok-utcza 3. sz. (a várban.)

LEGUJABB

divatu **czilinder- és nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár úgy férfiak, mint gyermekek részére.

Budapest (Budán) I, Alagut-u. 5.

özv. Schwartz Józsefné,
kalapkereskedőnél.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál,
II., Batthány-utcza 3. sz.

Schlaucher Ferencz

vendéglője I. k. Alagut-u. 2. az Alaguthoz.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker. Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Corsó szálloda.

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók.
Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel
Argauer és Unrein
szállodások.

Fukács János

vendéglője
a „Zöldfához"
I. Krisztinaváros, Krisztina-tér 7.
Kora reggeltől kezdve egész napon át **frissen csapolt** sör az első magy. részvény sertőzdéből.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes savanyuját

Harkai Mária (Budapest)

zongora kész tő — milleniumi nagyérem.

Hevesi Balázs utóda: Harkai Mária urnő, kitünő, jó és szép munkájáért, haladás, jó izlés és versenyképességéért a millenniumi nagy éremmel lett kitüntetve. A zongorakészités művészieségében kevesen birnak oly kiváló szakképzettséggel, mint Harkai Mária urnő, kinek zongorái a legelőkelőbb házakban találhatók. A millenniumi nagy-éremet ép ugy méltán kiérdemelte mint a fővárosi közönség osztatlan tiszteletét.

Szálloda a söröskocsihoz

Budapest, II, öntőház-utcza 1 sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — **Vendéglő**, elismert **jó konyha, valódi** hamisitlatlan **borok kimérése**

Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését**, különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Hirdetések a „Buda és Vidéke" részére felvétetnek a kiadóhivatalban I. ker., Városmajor-utcza 28. szám. (Bánffy-féle ház.)

GANZ és TARSA

vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Specialitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyúgolyókhoz

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Faeszolásához, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek. Acélöntés.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház).

Budapest, 1897. VI. évfolyam 3. sz. (Vizöntő hava.) Vasárnap, január 17.

BUDA ÉS VIDÉKE

HETENKÉNT MEGJELENŐ LAP A KÖZIGAZGATÁS, KÖZGAZDASÁG ES TÁRSADALOM KÖRÉBŐL.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG, Városmajor-utcza 28. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Honvédeket a postaszállitáshoz.

Csak a legutóbbi napokban olvastuk, hogy Beer Vilmos postaszállitó istállójában a Rökk Szilárd-utczai telepén ismét takonykóros lovakat találtak, melyek közül nehányat a gyepmesteri telepen lebunkóztak, nehányat pedig megfigyelés végett az állatorvosi akadémiába vittek.

E telep mint tudva van évek óta fertőzi a főváros lóállományát ugyannyira, hogy az a közelmult években a közöshadsereg és honvédség lóállományára is elragadt, hol óriási pusztitást vitt végbez a takonykór.

Hatóság és állam évek óta azon törik fejüket, hogy hogyan lehetne ez epidemikus fészket megszüntetni. De ugy látszik e fertőző telepet sem a főváros, sem az állam nem tudja vagy nem akarja beszüntetni, pedig ugy a fővárosra, valamint az államra, de egyesekre is óriási károk csiráját rejtegeti.

A tulajdonos ugy halljuk telket kér a fővárostól, melyen uj telepet akar épittetni, hogy ez az ügy mennyiben áll, nem tartozik ránk. Annyit azonban tudunk, hogyha Beer ur komolyan venné a kitelepitést meg is tehetné a nélkül, hogy a fővárostól ingyen vagy jutányos telket kunyoráljon. Hiszen elég gazdag ember, vehet a maga pénzén is telket, de erre sincs szüksége.

A főváros határa mellett azt hiszem Erzsébetfalván nagy kiterjedésü birtoka van, épittessen oda telepet, de neki közel s ingyen vagy olcsón kellene telep. De ez csak ideig-óráig tartó expediens lenne, Beer ur telepén takonykóros lovak voltak és lesznek, akárhol épittet uj telepet is, rossz lovak és rossz bánásmód, mindenütt elősegiti a fertőző betegségeket. E bajon csak egy módon lehet segiteni, államositani a póstafuvarozást. Ha én postaigazgató volnék e hova-tovább tengeri kigyójává fejlődő bajnak ugy vetnék véget, hogy a postaszállitáshoz mint kocsisokat honvédeket, s mellé honvédlovakat alkalmaznék.

Nem vagyok barátja az állam omnipotenciájának, de itt igenis alkalmaznám a katonaságot.

Nagyon sok indokot tudnék felhozni ez eddig egyedül álló nézetem megvalósitásához, de csak három lényegeset emlitek fel.

Első a tudatlan, tanulatlan, hajtásból eredő elgázolások vagyis a közbiztonság, második a lóápolás és harmadik a közgazdasági szempont.

A posta szállitáshoz a tulajdonos tanulatlan, fiatal a lóval sohasem bánt olcsó suhanczokat alkalmaz, kik ha egyenruhába bujnak azt hiszik nekik minden szabad.

A faluról behozzák magukkal azt a mult időkből fennmaradt hitet, hogy a postás előtt a királynak is ki kell térni.

Ha fel ül egy ilyen suhancz a bakra minden előleges tanulás nélkül sebesen vágtat rossz, vak, gebéjével a városon keresztül, nem nézi, hogy hol keresztezik az utczák egymást, s nem jön-e egy agg vagy gyermek vagy terhes czipelő mester inas, az utcza sarkára hajt eszeveszetten s megtörténik az elgázolás.

A nagy közönség azért keveset tud az ilyen elgázolásból, azt sokszor a ren-

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

A kiskuti primás.

(Egy regényhös gyermekévei.)

Irta: **Erdélyi Gyula.** (2)

Különben Ábris ur, maga is nótázott, gyönyörüen tudott fütyülni, a banda lassan kisérte, olyan hangon, mint mikor a fiatal anyaméh a méh-királynét kéri, hogy őt bocsássa el a rajjal, félig a szerelem, félig a szemérem hangja: mikor aztán a fütyüléssel nagy fent járt, a czimbalom belerugott a rézhurral, mint a kurátor, mikor hétköznapon éneklés alatt elalszik és felébred.

Ha ugy vidéki bálban a szünóra alatt elkezdett Ábris fütyülni, körülállták, s minden asszony, minden leány ugy érezte magát, mint a hajnalban nyiló virág a harmathulláskor.

Ez volt a nótája:

Setét van, setét van,
Hull ám a fergeteg;
Bocsáss be galambom,
Mert meg vesz a hideg.
Hattyu nyakam fázik,
Holló fürtem ázik,
Nyalka csizmam nyomdoka,
Udvarodon látszik!

Mikor a nótát másodszor fütyülte el, a Palya gyerek is elkezdette lassan, siralmasan rikatni a hegedüt, mintha a száraz fára a nagyapja lelke lenne akasztva. Feljajdult a klarinét, mint egy ura koporsóján zokogó érzékeny asszony, belevágott a kis bőgő, vénasszonyként pörölt a brácsa, Ábris ur pedig kiszoritotta a pohárból a levegőt, olyan igazi varju tempóval nézett a pohár fenekére, hogy a földvájásban megszomjazott kálomista varju sem nézett ugy a szárazság idején a kerékvágás silány locspocsába, azután megfricskázta a primás hegedüjét s közbe kiáltott: „Ma van ma!“ „A hogy lesz ugy lesz!“ „Se mennyország, se pokol!“ s más ilyes korhely virtus nyegleséget. „Soh'se halunk meg Palya!“ „Rézhuron!“ ezekkel biztatá udvari czigányát, a ki a velők oszlásáig ismerte az izlését.

Ha kiment a vármegyéből, akkor ültette fel igazán a világot. Pályát, a ki olyan szép és módos gyerek volt, hogy az egész világ bolondult utána, urnak mutatta be. Mikor aztán a czigány az egész társaságot meghóditotta, akkor elárulta, hogy kicsoda. A harag rázudult volna a primás fejére, ha a nótáival még a haragos gunár-ördögöt is nem tudta volna megengesztelni . . .

Igy élte világát Ábris ur, becsörditett négy lován egyik-másik jó baráthoz, bolonditott asszonyt, leányt egyaránt, ölelt slafrokot és pruszlikot, de lépre nem akadt.

Ki volt elégitve azzal a nótával, a mit maga magáról csinált:

Valamennyi szita kerek,
Én vagyok a fene gyerek,
Négy fekete lovon járok,
Szeretnek engem a lányok,

És szerették is. Bámulták, csodálták, ha valamelyiknek ablaka előtt állt meg s egy helyben tánczoltatta a szélvészszel bélelt táltosokat s énekelte hamis kacsintással.

Ülj fel kocsis az ülésbe . . . be-be-be,
Vágjál a te négy lovadnak közibe . . . be-be-be,
Hadd tudja meg az a hires ihajki . . .

Itt közébe csörditett a négy lovának s a mint legjobban ágaskodtak, a gyeplőt közibük dobta, a néző ijedten tette kezeit szemére, felkiáltott: akkor Ábris egyet fütyült, a két első ló letérdepelt s ugy megállt a két hátulsó, hogy a nagykőrösi ács saját kapujára sem tudná a léczet ugy odaszegezni s ekkor énekelte el a negyedik sort:

Nedeczky szobalánya gyere ki!

Kiskuti szép napok.

Szólt a muzsika, folyt a bor, pattogott a csók.

Juventus, — ventus.

Fiatalság bolondság.

A jó kedv legmagasabb foka közel áll az örültséghez, kivált ha a bor a tett rugója.

Hat-hét megye fiatalsága volt együtt, vetélkedtek azon, hogy melyik a korhelyebb.

Ágyon, ágy alatt. asztalláb tövében hevertek a hullák, a kastély vasablakai be voltak zárva; a jókedvbe és borba fuladt gondolkozásnak, melyből csak itt amott eviczkélt ki egy kis ész, megállt a kereke s nem tudott kilábolni abból a kérdésből, hogy éjszaka van-e vagy nappal?

Az orgia legnagyobb ellensége a napsugár. Nagy fogadások történtek, hogy éjjel van-e vagy nappal?

A nappalra fogadók nyertek. A vesztők nem busultak, a bőgő nyerte el a pénzt, jobb helyen van az a czigánynál.

— Fel kell ébreszteni az alvókat, kiáltották többen.

— De hogy?

— Rugassunk velük csillagot.

dőrség sem veszi észre, vagy ha észre veszik is, a rendőri sajtó iroda nem közli azt.

Olcsó, már kiéhezett s kihasznált elcsigázott öreg lovaknak nagy telepekre különösen pinczékben való összezsufolása igen veszedelmes, hol az állatok a nedves falak s állati kigőzölgések inklinálják a ragadós betegségekre s ha az ápolásnál nem szakavatott egyének vannak velük, a betegség sokkal veszedelmesebb. Ez történik Beer urnál is a tanulatlan, a tapasztalatlan suhanczainál: ezért van a gyakori takonykór.

Igaz, hogy minden telepen vannak felügyelők sőt állatorvosok is, a mint hiszem hogy Beer urnál is van, bár soha sem voltam a telepén csak gyanitom, hogy pinczében vannak a lovak összezsufolva de sem a felügyelők, sem az orvosok nem ápolnak csak elrendelik, hogy igy és igy kell lenni s vajmi ritkán néznek utána, hogy a kiadott tisztasági, vagy gyógykezelési, vagy egyébb utasitásaik pontosan be vannak-e tartva; tehát egy ily telep a fertőző anyagok csiráit rejti magában még akkor is, ha szakavatott lóápolók vannak. De hát ezektől a faluról bejött tanulatlan-suhanczoktól nem is lehet sokat várni, mert ezek csak ideiglenes azilumnak tekintik a postakocsisságot. Ha alkalmasabb helyet találnak, mennek tovább ott hagyják Beer urat neki pedig kötelezettsége van, embert szerezni kell az pedig akad elég egy kabnolra, jó egy tizennégyéves gyerek is. Ki venné ezt rossz néven Beer urtól hisz a posta fuvarozásért nem fizetnek valami jól.

Közgazdasági szemponthól is fontos volna honvéd kocsisokat és lovakat tartani.

Azt nem tudom ugyan, ennélfogva számitásba sem bocsátkozhatom, hogy kilométer után fizetik-e a posta szállitást vagy egységárba, de akárhogy van, az állam a honvédlovakon sokat megtudna takaritani.

Igaz, a posta az államnak magán vállata, de köztudomásu dolog az is, hogy az állam honvédlovakat ad eltartás végett egyeseknek kiktől gyakorlat idején évente nehány hétre el viszik a lovakat s az igy kiadott ló nehány év mulva a kölcsön vettnek tulajdonává válik. Tegye ezt a postaigazgatóság is vegye kölcsön a lovakat. Ha a magán fél megtud felelni a feltételeknek megfelelhet a postaigazgatóság is.

Hogy az igy beszerzett honvédlovak mily tőkét képviselnek ezt fölösleges is mondani.

Közgazdasági szempontból tehát két ok is mellette szól a tervnek. Első a lóállomány vagyis a befektett tőke, melyhez ugyszólván ingyen juthat a posta: második a jövedelem.

Én a tisztességes polgári keresetet senkitől sem irigylem igy Beer urtól sem, de annyi érdek követeli, hogy egyelőre itt a fővárosban a posta szállitást a magán vállalattól az állam vegye a kezébe, hogy Beer ur magán érdekei figyelembe sem jöhetnek.

A honvédek ép ugy, mint a közöshagseregbeliek ugyis kötelezve vannak már a két illetve három évi szolgálatra, ezeknek nem nagy áldozat lenne ha a harmadik évből nehány hónapot a postánál mint kocsisok szolgálnának.

A huszárokat minek előtte szabadság idejük lejár bizonyos összegü pótlék zsolddal legkevesebb hathónapi időtartamra belehetne osztani s ha ezek mint kocsisok jól viselnék magukat, szabadságoltatásuk után postai altiszteknek is felvehetők volnának.

Ha a posta szállitás igy átalakulna meg lenne mentve a főváros a sok elgázolástól, valamint a fertőző kórok meleg ágyától is, de ezen felül még a posta igazgatóság évi jövedelme nehány százezer forinttal emelkedhetnék is.

Felvetettem ezt az eszmét: ha életképesnek találják megfontolás tárgyává lehet tenni.

A Buda és Vidéke már több ily eszmét hozott fel szinre mit megszivleltek s azok közül többet meg is valósitottak.

Engem megnyugtat az a tudat, hogy afelvetett kérdésselszolgálatot tettem az emberiségnek, vagy tán a haladásnak is.

A mit a tisztelt czikkiró mond, abban sok igazság van. A katonaságnak a polgári foglalkozásokba való beleavatása azonban szociális zavarodásokra vezetne. A tudomány hóditása és érvényesülése folytán mindig kevesebb munkáskézre van szükség. Az állam alig győzi ellátni, gondozni, segélyezni a munkanélkül levőket. A czikk nem érinti a postaszállitmányokat, kézbesitőket, kikkel mi itt az I—III-ik kerületben teljesen meg vagyunk elégedve. A kocsisok azonban nem csak a postaszállitásnál nem kocsisok, hanem egyébütt sem azok. Hajt az is és állatot kinoz a kinek soha gyeplő nem volt a kezében. A mostani postát szállitó lovak sanyargatott könyörületre méltó állatok. A becses czikk mindenesetre utat mutat arra, hogy az állam maga legyen a szállitó.

A postaszállitással a hatóságnak állategészségügyi okokból is folytonosan baja van, s ebbe az állatvédelemnek is bele kellene szólni, Czikkünkkel a hatóság és kormány a legrövidebb idő alatt foglalkozni lesz kénytelen és az abba foglaltak elfogadhatók lévén megtestesülnek.

Szerkesztő.

Chimay herczegnő és egyéb.

Ó mi boldog Buda és vidéke! Nálunk, a mi életünk csendesen hömpölyög, mi a szindarabokat nézzük, a regényeket olvassuk, de nem játszunk, nem szerepelünk.

Szép csendes, poetikus történeteknek szintere Buda, regény tárgyakért még az ötletes Tarczai Györgynek is messze a multba kell visszaszállni . . .

Ha a déli vasut indulóháza nem volna, a nászutra utazókat és hazautazókat sem láthatna Buda.

A mi regényesen szép vidékünk eddig hála Istennek nem szolgáltatott rémregényeket

---

— Hát a többivel?

— Hivjuk ki az udvarba.

— Van itt olyan is, ki ezekre sem ébred fel.

— Süssünk el az ágyuk alatt mozsarat.

— De már ebből semmi sem lesz, — mondá a háziur, — hadd aludjanak békével. Mi pedig, a kik még birjuk, igyunk, mulassunk, légy ne maradjon a pohárban, ha tele van üreséggel, ki kell szoritani belőle a levegőt; igyunk, aztán ne sajnáljunk tovább élni!

— Igyunk ám, de borkorcsolya is kéne hozzá — szólt Kenderesy Misi, a bolygó korhely, kiről még az egri csillagvizsgáló sem tudta volna megmondani: napkeleten támadt-e vagy nyugaton.

— Ott a czigány!

— Itt a szép lány! kiáltott tiz torok.

— Bliktri, kis Miska, nem ér egy fakovát.

— Hát mi kell! kérdezék.

— Virtus, strages, vagy más efféle.

— Az bizony jó lenne, de milyen?

— Inditványozzon mindenki egyet, s a legjobbat meg is cselekedjük, én elkezdem, hallgassatok s az én beszédem végén megszabad inni egy pohár bort, de fenekéig.

— Halljuk!

— Tehát halljátok, de elöbb igyunk, mert a torkom kiszáradhatna.

— Kezd el!

— Ne mókázz.

— No hát fiuk, sokat ittak a hazáért bura, örömre, a honfoglalás is áldomással végződött, a világba lépő polgár jövőjéért összekoczczannak a poharak, a mátka csókja a pohár csókolás után következik s ha a tempót a kóczos világi életből való kihurczolkodás után a kapa megteszi a bucsuztatót, utolsó verse az a korty, mivel a sirásó önti nyakon szomjuságát. Igy volt ez a régi időben is, avval a különbséggel, hogy ez napság a poharat nem kellett madzagra kötni, hanem azok olyan poharak, billikomok voltak, hogy az utolsó kenetet veheti fel a mai földi porát tapadó unoka, ha egy kortyra mézkőznék meg tartalmával. Stibor vajdánál ilyen pohárból igazán folyt a mulatság, bujdosott a kupa, a csatlósok keze elfáradt a töltögetésben. Mit ér ez? szóllt Boz lovag a gazdag németországi vendége s lelökte óriás csizmáját, melyben egy siheder legény a mai nap gyurtákból ellakhatott volna, ezt töltsétek meg s ezt igya ki valaki. Ezeknél a szavaknál Misi is lerugta vadász csizmáját s nyeglén kiálta: töltsétek tele, azután meglátom, kitudjuk-e inni mindnyájan!

A fiatalság nem hagyta magát soká kináltatni, elfogadták az inditványt s itták a Stibor vajda áldomását.

A csizma kiürült. Jó volt a borkorcsolya, de megszokták és uj inger után vágyott a felkorbácsolt szilaj jó kedv . . .

— Játszunk egy kis betyárosdit, inditványozá Porcsalmai Gyuri.

— Ez már inyemre való, szólt a házi ur. — János, hozz be a kocsisoktól szüröket, kalapot, csizmát, aztán mázoljátok be magatokat, ma van a kolári zsidó lakodalma: elloppjuk a menyasszonyát.

— Éljen! hiába, Ábris tudta megadni a mulatság savát-borsát, gyere pajtás, hadd csókoljalak meg, mondá egy bengrott czimbora.

— De már abból semmi sem lesz, csókold azt, a ki szoknyában jár . . .

Az inas ezalatt bejött a ruhaneműekkel, az urak hozzá kezdettek az öltözködéshez, mig ezek az alakoskodás szerkesztésével voltak elfoglalva, a házigazda az öreg Jánosnak, kit felhivatott azért, hogy milyen lovakat nyergeljenek, valamit sugott a fülébe.

János távozott s nemsokára lódobogást lehetett hallani, de a sürgölődésben ezt észre nem vették.

János lóhalálába vágtatott a kolári zsidóhoz s kihivatta az udvarra a mulatságból.

— Mózsi, Székely Józsi van a kastélyban tized magával, megkötöztek mindenkit, hozzád akarnak jönni, el ne ereszd a vendégeidet, ne szólj egy kukkot se, mert a vörös kakast rátehetik a házadra, hanem ha valamivel megmenekülhetsz, ezzel, de tartsd ide a füledet, mert ezt kivüled senkinek, még a falnak sem szabad hallani.

Mózsi odatartotta füleit s János belesugta a hegyes-völgyes trombitába a mondókáját, azzal megsarkantyuzta a lovát s gondot adott a a szélnek, hogy folytonosan nyomában lehesen . . .

(Folyt. köv.)

és drámákat az ó-budai szomoru és rendkivüli esetet kivéve.

A rendőrség fekete könyvében nagyobbszabásu esetek nincsenek nagy számmal beirva. Mi legfelebb itt és amott laza közbiztonsági állapotokról, a rendőrség elégtelenségéről, szolgálattulterhelésről beszélhetünk. Egyébként Isten kegyelméből a ki nekünk őrizö pásztorunk, a bünkrónikákhoz kevés közünk van. Mig mi az Istent el nem hagyjuk, addig ő sem hágy el bennünket.

Meglehet, hogy a jó Isten ezeregy éj alatt el nem beszélheti, egyéb elhanyagoltságunkra azért nem terjeszheti ki gondviselését egészen, mert a mi közbiztonságunkra vigyáz, és megerősiti, szivóssá teszi tulcsigázott szolgálatukban a szegény rendőröket.

A Vérmező korlátja oly hiányos, hogy itt a nyaktörés naponként várható, s nemsokára ezt az utat rendőrileg tilalmazni kell, mert lámpák alig vannak többen, mint abban az időben, midőn azt tartották, hogy ha nincs holdvilág ne mászkáljon senki. Sárba fulásra és nyakkitörésre annyi alkalom van, hogy ide a regényhősök és hősnők még ez ideig nem kivánkoznak. Előterjesztések, inditványok, sürgetéseknek legtöbbször az a vége: nincsen pénz.

Közlekedés alig van, de közlekedő is kevés akad, mert a ki teheti az nem megy ki a küszöbön. Sok helyen a vendég marasztaló sár még a tolvajt is megfogná.

Mit keresnének itt a Chimay herczegnők és egyebek? A „Buda és Vidéke“ Jeremiás siralmainál egyébbel nem szolgálhat és semmi helybeli szenzációt nem találhat fel. Igaz ugyan, hogyha történnének rémdrámák azzal az erkölcs és nevelés szempontjából nem szolgálhatnánk, mert utját kell állni az erkölcsi és anyagi ragálynak. Az irott és élt rémes történetek ragályoznak. Minden érdekes életdráma, öngyilkosság, gyilkosság ismétlődik. Kiüldöztük a betyárromantikát és ime most a szalonromantika garázdálkodik. A népdalok, akasztófa bucsuztatók edzettek a betyárt. A hirlapok nevelik a szalon gonosztevőket.

Nemrégiben nagy zajt csaptak azért, hogy a rendőri sajtóiroda nem segiti szerkeszteni a lapokat azért, mert nem pazarolják a pikáns laptöltelékeket és nem adják világgá a hivatalos titkokat, nem döntik dugába a rendőri nyomozásokat.

Ezekre a hirekre a lapoknak semmi szüksége nincs, s a közönségnek szerintem még kevesebb van. Melyik családapa akarja azt, hogy gyermekeit az ily olvasmányok alapján idegessé és a beszámitó képesség, erkölcsi egyensuly csökkenése folytán beteges erkölcsüekké nevelje? Azt hiszem egy sem, pedig az olvasóból könnyen lehet olyan, a kiről olvasnak.

Magának a tisztességes sajtónak lenne kötelessége a reformálás. Deák Ferencz azt mondta: mindent szabad irni a mi igaz. A sajtónak el kellene határozni, hogy azt irja csak a mi bünre nem izgat. Ezzel a keresztény valláserkölcsnek eleget tesz és nem neveli a vallástalanságot s nem lesz iskolája a bünnek.

Azt hiszem a tisztességes magyar sajtó igy gondolkodik, de jóakaratu ujitását az elnevelt közönség nem venné be. A sajtónak ezt a reformját a közönség jobb része készitse elő s akkor legalább azon nem fogunk pirulni, hogy nem tudunk elpirulni. A pirulás a javulás kezdete. De ma csak kevésnek az arczába szökik a vér, ha szemérmetlen dolgokat, közönséges emberek, vagy nagyurak családi drámáját olvassa.

Ez hát a modern és magyar?

Erdélyi Gyula.

Egyleti élet.

A „Buda és Vidéke“ mult számában a különfélék rovata egy híre az egyleti életek pangásával és tespedésével foglalkozik. Többször olvastunk felszollitást a Buda és Vidékében, hogy az egyletek ismertessék életüket.

Az a kérdés és ezt figyelje meg a felszolitó szerkesztő, hogy minden egyesület él-e, mely évenkint közgyülést tart és arról a könyomatos lapok utján a napi lapokat értesiti?

Ha a szerkesztő ur egy kicsit gondolkodik maga is belátja, hogy nem él, mert még az öndicséretben tultengő évi jelentésekből sem olvashatjuk ki, mert az egyletek élete az eredmény, a siker.

Vegye csak t. szerkesztő barátom a czimjegyzéket kezébe és nézzen végig hány egyesületet vesz fel ez a vaskos könyv, melyekből 2—3 megszünt, de a többinek vannak elnökei és választmánya, van közgyülése is.

Nem tehetek róla, de én ugy tapasztalom, hogy a sokféle egylet sok felé tagolja társadalmunkat és sokakból öli ki a hazafias kötelességeket.

A nagy széttagolás után egy kis központosulásnak kell következni. Egyesülések legyenek az egyletek és ne szétmálások. Az elnök van az egyesületért és nem az elnökért van az egyesület. Magyarország elnök ország. Kevés ember hal meg a nélkül, hogy legalább albizottsági elnök ne legyen.

Ismerem a budai és buda vidéki egyesületeket és ezek jó szellemét hasznos müködését, de ismerem és látom némelyeknek ferdeségeit. Nem szeretném akkor szülőföldemet, ha ezt meg nem merném mondani.

Több szellem, több erély, több lelkesedés kell ahoz, hogy ennyi egylet viruljon, mint a mennyi a mai társadalomban van. A közöny idejében csak tenyészkednek, de nem virulnak az egyesületek és táplálják az erkölcs legnagyobb ellenségét a hiuságot.

Nemcsak az egyesületi elnöknek, választmánynak, de minden tagnak sokkal több a kötelessége, mint a menynyit teljesit. — Mit bánom én, a gyülést megnyitom bezárom, viseselem az elnök nevet szenvedek érte eleget . . . Igy szól az elnök ur s az évi jelentés áradozik az egylet virágzásának világgá zengésében. Pedig sokszor nem az agyon beszélésre, de az agyon hallgatásra volna szükség.

Magok a közmüvelődési, dunántuli, felvidéki, erkélyrészi stb. egyletek nem érnek el nagyobb sikereket. Az emberek valósággal nyögnek az egyleti adók alatt. Nem is lelkesedésből fizeti a tagdijakat mindenki, de ugy illikből.

Egy angol királynő idejében a humanizmus divatja miatt szegényedtek el az emberek, mi nálunk is kezd az teher lenni a rendszertelenség divatja miatt.

Az igaz! gazdag emberek aránylag kevesebb jótékonyságot mivelnek, mint a középsorsuak. Talán nagyobb összeg a mit a gazdagok adnak, de kevesebb a résztvevő . . .

Ne értsen félre senki, én nem a jótékonyság, nem az egyesületek ellen beszélek, de ostorozom a kinövéseket s figyelmébe ajánlom a kerületi választmányoknak, hogy a saját hatáskörükben és társadalmi uton ugy, mint a községek elöljárói szabályozzák e sokfelé kanyargó folyót, és a szabályozás munkájánál használják fel a nem divatos kényszerből, de szivből eredő egyesülési hajlamokat.

Azt hiszem ez a munka áldásos lesz.

z. f.

Minél több, annál jobb.

„Jogos óhaj“ czimmel közöltük a dunántuli kereskedőtársaságának a II-kerületi gymnázium érdekében a közoktatás ministeréhez beadott kérését. Ezzel a derék társaság azt bizonyitotta be, hogy az egyesületi élet szellemét rendeltetését átérzi. Igen is átérzi mint több buda és vidéki egyesület. Mert nem elég az ha csak önérdek közös gyámolitás a testületi szellem alapja és egyebektől elzárkozik.

A mi egyleteink, társaskőreink között épen ugy mint a dunántuli kereskedők társasága ha nem is mind, de legalább sok foglalkozik a közügyekkel is. A dunántuli kereskedők társaságának ez a hivatás átérzése a mi kereskedői karunk tisztességes és jó polgári gondolkodásának a tanusága.

A dunántuli kereskedők társaságának igaza van, midőn a gondolatok, tett és eszmék ministerének, dr. Wlassics Gyulának alkalmat ád, hogy Budával szemben egy valódi nagy közmüvelődési programmot érvényesitsen.

Nincs igaza azonban annak a levél irójának, ki a krisztinavárosi érdekeket látja koczára téve a kereskedők társasága kérelmében.

Szerintünk az iskolákat, gymnasiumokat szaporitani kell. Minél több, annal jobb. Az iskolákra forditott tőkét az iskolák téritik vissza a képzett ifjusággal. . . .

Maradjon meg a II-ik kerületi gymnazium a mostani helyen, legyen felsőbb iskola a várban, a Krisztinavárosban, Ó-Budán, Tabánban. Legyen legalább algymnásium Szt.-Endrén Budafokon. Ez mind Buda felvirágzására szolgálna és magyarositana s elérkeznék az az idő, mikor Buda csakugyan Dunántul szive lesz.

Az egyetem kérdése most áll elintézés alatt. Két terv között választ a minister — Józsefváros vagy Buda. Az egyetemek költségvetése pénzügyi elbirálás alatt van. Az ifjuság többségi már lelkesedve beszél a budai diákvárosról és ezért a ministerhez küldöttség megy.

Hatalmas képviselőink közbe járnak ugyan de leghathatósabb pártfogónk a minister bölcsesége és Buda remek fekvése, jó egészségi viszonyai.

Nem szeretnénk ily pártfogókban csalódni.

Jó gyógyszer.

Pestvármegye tanfelügyelője, Tóth József királyi tanácsos ur sokat, nagyon sokat tett Buda és vidéke magyarositásáért.

Ha valaki egy budavidéki község népiskolájába bemegy meghatja a néptanitók buzgósága és szorgalma. Az iskolás gyermekek szépen felelnek magyarul és éneklik a nemzeti énekeket.

A mult évben tartott ezredéves ünnepek a német községekben is hazafias tüzzel töltötték meg a szíveket. A faültetésekkel minden községben emléket emeltek a hazafiságnak.

Tisztelet a jó igyekezetüeknek!

Ámde mi történik. Az iskola épit de az élet ront. Milyen botrányos az például, mikor a magyar ezredektől, huszároktól szabadságra vonuló legénység, kinek már át kellett volna venni a magyar föld hagyományait olyan szépen énekel németül, mintha Szász-Koburg-Gothából kapta volna az obsitot.

A „Buda és Vidékét“ a magyar egyesület azért ajánlotta, hogy az elnémetesedés felett a lap hasábjain a hazafiak kipanaszkodhassák magokat . . .

Én is a mi lapunk hasábjain siránkozom azon, hogy a mit az iskola épit, azt az élet elrontja . . .

A katonaság t. i. a magyar katonaság a magyar nyelv jó oktatója. A német, tót, horvát, oláh vagy szerb legény, ha magyar ezredbe kerül bizony magyarul beszél, mig ott van. Otthon a saját tisztán anyanyelvét beszéli és magyar helytől távol eső községében nem csoda, ha elfelejti a nyelvet, de nem lesz soha sem a magyarnak, sem az államnak ellensége. Ezeket nem is csodálom, de azokat már másképen itélem meg, kik a főváros közvetlen közelében husz-huszonhárom éves korukra vissza németesednek, vagy tótosodnak.

Sajátságos jelenség az, hogy az öregebb német születésü — ha tud — szivesebben szólal meg magyarul, mint az iskolából kikerült leány, fiu vagy katonaságából szabadságolt tartalékos.

A német községek egyleteinek könyveit németül vezeti sokszor nagy kinnal a magyar jegyző vagy tanitó. Forradalmat okozna, ha a pap magyarul beszélne, még olyan is, mint Zimándy Ignácz, ki községét nagygyá tette. Ha a lelkész, tanitó, jegyző erélylyel magyarositana eleven szenet gyüjtene a fejére.

A hatóság csak a társadalom támogatásával ér czélt. A nyaralók sokat tehetnének, de nem tesznek semmit. Ők pihenhetnek, de a hazafiságnak pihenni nem szabad.

Dicséretet érdemel az a ki a saját hatáskörében terjeszti a magyarosodást. Dicsérjük meg a többi között a békásmegyeri tanitót, ki ott dalárdát szervezett és magyarul énekeltet s ezzel is éleszti a magyarul beszélés kedvét.

A napokban egy uriemberrel beszélgettem arról, hogy a sváb fiuk nem akarnak megszólalni magyarul. Annak a majorosnak a fia, ki

a tejet hordta házához semmi áron sem akart magyarul beszélni és csak akkor szólalt meg, mikor a tejet felmondta. A legjobb gyógyszer, ha a magyar vevő a német eladóval magyarul beszél és semmi áron németül, ha az magyarul tud.

Ajánlom ezt a jó gyógyszert.

Megyegyülés.

Pestvármegye januárhavi közgyülésének második napja választásokról levén szó igen népes volt.

A közgyülésen Beniczky Ferencz főispán elnökölt. A tárgyat a választások képezték, a melyeknek eredménye a következő: A váczi főszolgabirói állásra megválasztották Ivánka Pált, a kalocsaira ifj. Beniczky Ferenczet, a dabasira Halász Jenőt és a biaira Tahy Iványt. A monori, gödöllői, dabasi és biai, illetve ráczkevei szolgabirói állásokra megválasztották Polyák Ambrust, Haider Jánost, Földváry Bertalant és Madarász Adorjánt. A megválasztottakat a főispán fogja beosztani. A közigazgatási bizottság tagjai lettek: Holló Lajos (107 szavazattal), Bossányi László (123 szavazattal), gróf Szapáry István (195 szavazattal), báró Prónay Dezső (191 szavazattal) és dr. Hajós József, (178 szavazattal.) A megyei állandó választmány tagjait ujra megválasztották. A megyei igazoló választmányba beválasztották Földváry Miklóst, Gullner Gyulát, Hajós Józsetet, Benedikty Gyulát, Darvas Kálmánt. A főispán elnöknek kinevezte Bossányi Lászlót, tagoknak Baross Palt, Tahy Istvánt és Vancsó Gyulát. A közegészségügyi bizottságba beválasztatott Dezsőffy Géza Jancsó Gyula. A községjegyzői nyugdijválasztmány tagjai lettek: Földváry Miklós és Bossányi László Ezután elhatározták, hogy az 1897-ik év január elsejétől kezdve ugy az eddig megállapitandó községjegyzői nyugdijösszegeket a 25% levonása nélkül, teljes összegben kifizetik. Végül a váczi járás jegyzői egyesületének kérvényét térgyalták az ezvedéves évnek a nyugdijazás alkalmával két évre való beszámitás tárgyában. Az inditványt egyhangulag elfogadták s ezzel a közgyülés véget ért.

Üdvözöljük a megválasztott tisztviselőket különösen a pilisi alsó (biai járás) uj főszolgabiráját Tahy Ivánt, kiről a „Buda és Vidéke“ megérdemelt kitüntetéssel emlékezett.

Tahy Iván azok közé a ritka közigazgatási tisztviselők közé tartozik, kik nemcsak abban látják hivatásukat, hogy az irodájukba került számokat elintézzék, hanem abban is, hogy azt a járást, melynek élén állanak közgazdasági, közmüvelődési és társadalmi szempontból emeljék.

Tahy Iván a „Buda és Vidéke“ törekvéseit támogatni fogja és ezenkivül a maga eszméinek is testet ad. Nem szeretnénk, ha a köztörvényhatóság bizalma és a mi jövendőlésünk nem teljesednék s a helyett, hogy müködését dicsérettel kellene, nyilván tartanunk szigoru birálatra lennénk utalva.

Egyébként figyelmébe ajánljuk a „Buda és Vidékét“ és kérjük támogatását, ő kellő ambicióval fogja belátni, hogy miért ölelte fel lapunk a vidéket is programmjába.

Ajánljuk hazafiságának a magyarosodás szent ügyét, a magyar szellem ébresztését és fenntartását.

A megyegyülés a választások befejezése után már nem volt olyan népes, kevés bizottsági tag előtt ugyszólván magok között tárgyalták le a többi ügyeket.

Bizony-bizony nem szép az a bizottsági tag uraktól, hogy kötelességeiket ily lanyhán teljesitik. A tisztviselőnek sem esik az jól, hogy szép és gondos munkáját üres falaknak adja elő.

Budáért.

A tabáni elemi iskola. A tabáni elemi iskola helyett, mely a követelményeknek nem felel meg, a főváros uj iskolát akar épitetni. E czélra eredetileg a Kereszt-utcza, Árok-utcza és Fehérsas-tér közt fekvő telket szemelték ki. Miután azonban a főváros nem tudott a telektulajdonosokkal megegyezni, az eredeti tervet elejtette, s az uj iskolát a mostani iskola helyén, t. i, a Szarvas-tér és az Attila-körut sarkán akarná fölepiteni, mi végből azonban a szabályozási tervet módositani kellene. A közmunkák tanácsa csütörtöki ülésén tárgyalta az iskolaépités illetőleg a vele kapcsolatos szabályozás kérdését. A tanács müszaki osztálya ugyanis a szabályozás módositására sokkal czélszerübb tervet dolgozott ki, mint a főváros, nevezetesen azt ajánlja, hogy a Fehérsas-utczát egyenes irányban egész a Döbrentey-utczáig hosszabbitsák meg, mi által szabályos szép telkek keletkeznének, a közmunkák tanácsa azonban ezuttal nem ment bele a szabályozási kérdés érdemébe, mert mindenekelőtt azt a főkérdést akarja eldönteni, hogy hová épitsék az uj iskolát. A közmunkák tanácsa e tekintetben ragaszkodik amaz elvi álláspontjához, hogy az iskolákat a főközlekedési vonalak mellett a mellékutczákban kell elhelyezni, mert a főközlekedési vonalakon a közlekedés által okozott zaj zavarja a tanitást; az iskolák kedvéért pedig a fővonalakról a közlekedést nem lehet elterelni, sem a forgalmat, aszfalt vagy faburkolat alkalmazása által megnehéziteni. A közmunkák tanácsa ennélfogva a környéken ugyan, de más ponton akarja az iskolát épitetni s a telket esetleg kisajátitás utján biztositani. Fölkéri tehát a fővárost, hogy az iskola részére más telket keressen és ahhoz képest más szabályozási tervet készittessen.

Közigazgatási bejárás. A budapesti közuti vaspályatársaság részéről a fővámtéri hidtól a déli vaspályáig fölvezető közuti vasut közigazgatási bejárása megtörtént. A bizottság, a melyben képviselve volt a kormány, a főváros, a közmunkák tanácsa s a vállalatok, az uj városházán gyült össze, Stettina József miniszteri osztálytanácsos elnöklete alatt. A kiépitendő vonal három szakaszra oszlik, ugymint: 1. A vámház-téri hid budai oszlopfejénél levő területre s a mellette kiépitett köpartra, II. Az eskü-téri hidfőtől a palota-utczai templomig. III. A templomtól a városmajor-utczáig. A bizottság a bemutatott terveket, némi módositásokkal, elfogadta. A többek közt azt is kivánja a bizottság, hogy a fővámház-téri hid torkolatánál levő részletre külön vázlatrajzot terjeszszenek be. A vámháztéri hidfőtől a lánczhid felé a vonal végleges lesz s az épitéssel egy időben az ut burkolásának munkáját is el kell végezni. Kifelé a városmajor-utczáig, részben ideiglenes lehet a vonal, de ott a hol lehetséges, a vágányokat véglegesen kell elhelyezni. Ha majd bekövetkezik az, hogy 1898-ban föl lesznek épitve az eskütéri hid főljárói, akkor a vonalat kiépitik egész a templomig. A többi részletes terveket holnap veszi tárgyalás alá a bizottság. Az ülés végén a bizottságban résztvett müszaki közegek kimentek az arena-uti végállomáshoz, a melyet az üzemnek villamossá változtatása következtében szintén át kell alakitani.

A középitési bizottság. Kun Gyula tanácsos elnöklete alatt ülést tartott. A napirend előtt az elnöklő tanácsos üdvözölte a bizottság tagjait, a kik ez évben először gyültek össze tanácskozásra. Majd a bizottság elmult évi müködését ismertette, megemitvén, hogy 20 ülésen 906 tárgyban tett a bizottság javaslatot. Végül a bizottság további támogatását kérte maga és az ügyosztály részére. A bizottsági tagok rokonszenves ovácziókban részesitelték a tanácsost és Scheich Károly viszonozta a bizottság nevében a jókivánatokat. A napirendre térve, bemutatására került a mérnöki hivatal terve a II. ker, Margit-kőrakpart kikövezésének terve. Az uttest közepe granittal, vagy keramittal lesz burkolva, a sinektől a gyalogutig terjedő szélső rész trahittal. A költség 177.000 frt. A bizottság a tervhez hozzájárult. Az igazságügyiminiszter leiratilag hivta föl a fővárost, hogy e gyüjtőfogháztól az uj temetőig vezető utvonalat, 3 öl szélességben, makadámszerüleg épitesse ki a saját költségén. Minthogy ez az utvonal azok közé tartozik, a melyeket az igazságügyi kormány a saját tarczájának a költségére köteles épittetni, a bizottság nem járult hozzá a leiratban foglalt fölhiváshoz.

A Lukács-fürdői tó beboltozásának költségei. A Lukács-fürdői tó beboltozását a közmunkák tanácsa a főváros költségére elkészittette és a fürdő előtt a Zsigmond-utczát rendeztette. A munka összesen 184.549 forint 94 krba került, vagyis az előirányzott összegből megtakaritottak 7635 forintot. A közmunkák tanácsa fölkéri a fővárost, hogy a 134.949 forintot téritse meg.

A kelenföldi diagonális ut. A kelenföldi pályaudvarhoz vezető diagonális ut épitési terveihez a közmunkák tanácsa hozzájárult s fölkéri a fővárost, hogy az ut kiépitéséről a legsürgősebben gondoskodjék, mert a vámháztéri hid kiépitése után tovább nem lehet halogatni a kelenföldi pályaudvarhoz alkalmas utnak az épitését.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Schmelhegger Nándor.

Egyszer egy társaságban nagyon értelmesen és okosan beszélt egy uri ember. Kérdezösködtek kicsoda? Kitünt, hogy iparos. A kérdezősködők közül többen azt mondták: Nem hittem volna, hogy egy iparos ilyen értelmes ember legyen.

Ez a hamis és téves felfogás uralkodik sok körben. Némelyek közül azok a kik több iskoláról kaptak bizonyitványt és az irodákban foglalkoznak azt különösnek tartják, hogy az iparos müvelt értelmes ember.

Én pedig ezt egészen természetesnek találom. Az ipar pangana, nem haladna, ha müvelt iparosok nem lennének. Az értelmet és tudást nemcsak az iskolai bizonyitványok adják, de adja azt leginkább az élet a tapasztalatnak kincses házából. Adja az önképzés.

Magyarország mindig hires volt értelmes iparosairól s Buda is büszke lehet reá, hogy itt is sok müvelt iparos van.

Pusztán hivatalnokokból egy társadalom nem képzelhető. A mi köreinkben kiváló férfiak az iparosok és kereskedők is. Büszkék lelehetünk, hogy közügyünkben nem egy iparos és kereskedő jár elől, még pedig nyomós szavakkal.

Társulatainkban sok iparos visz vezérszerepet. A kerületi választmányok és a törvény hatóság buzgó tagjai.

Schmelhegger Nándor derék és müvelt iparos. Üzletében kiváló erő a társadalmi életnek oszloposa. Mindenben részt vesz, a mi szép jó és nemes.

Ilyennek szeretem én a magyar iparost. A ki Schmelhegger Nándorral beszél, a ki az ő hasznos munkásságát, pontosságát, szorgalmát és lelkiismeretességét látja az elismeri, hogy ő egy érdemes férfiu, jó hazafi, jó polgár és igazán szivén viseli mindenütt Buda felvirágozását.

A kötelességérzet vezeti mindenütt és sehol nem a szerepelni vágyás. Egész egyénisége nyilt lap, melyről őszinte jellemét azonnal le lehet olvasni.

Szereti az irodalmat, szereti a müvészetet és az összes közmüvelődési intézményeket. Szókimondó ember, ki nem féli az igazat kimondani lefelé és felfelé.

Sokat tapasztalt, sokat látott, jól megfigyelte azt az életet a melyet átélt s melyben polgár erényeivel tünt ki.

Példája buzditó lehet, minden fiatal iparosra és minden polgárra. Mi ilyennek ismerjük őt s polgártásai ezt tisztelik az ő jellemében.

*

Ez a kép már egyszer be volt mutatva a „Buda és Vidéké“-ben. A czikkiró a nevet eltévesztette, Schmidlechner Károlyt irt felé

Miután ez a kép Schmelhegger Nándort, lapunk egyik jóbarátját ábrázolja, a tévedés helyreigazításával ujra bemutatjuk.

Ifju Holzspach Nándor.

A keresett és vállalkozásaiban pontos Holzspach czég tagja. Nevével a Buda és Vidéke hasábjain sokszor találkozott az olvasó. Ifju Holzspach Nándor a harmadik kerület egyik vezérférfia, kinek egyéb érdemei között szép helyet foglal el a rézmál, pálvölgy-csatárkai érdekeltség mozgalma.

Költői hangulat kell ahoz, hogy valaki egy szép vidék felvirágzásáért lelkesüljön és azért sokat tegyen oly sokat, mint ifju Holzspach Nándor.

A hol csak lehet ifju Holzspach Nándor ott van és befolyásával, lelkességével előre viszi a közügyet és a társadalmat. Jótékony czélra áldozik ép ugy mint kedves és müvelt neje az ó-budai előkelő hölgyvilág kedvelt tagja.

Müvészet, irodalom szintén lelkesiti ifju Holzspach Nándort és családját. Isten különös kegyelméből nyert javaiból segiti a nemes küzdelmeket és élőharczosa a magyarosodásnak. Mert ő szivéből, lelkéből magyar és a magyarosodás eszközeit pártolja, terjeszti.

Házánál ő és müvelt lelkü neje sok estélyt ád, hol a szellemiekről is gondoskodnak és a müvészetnek is oroszlán rész jut . . .

Welsch Emil.

Nem volna teljes képcsarnokunk, ha ismerőseink között Welsch Emilt be nem mutatnánk. Igazi budai ember. Részt vesz annak minden társaságában.

A lövöldének buzgó tagja. Kitünő lövő. Azok közé tartozik, kik igazi szenvedélyes lövészek.

Buda azért is lelehet neki kötelezve, mert itt, mint a Fonciére biztositó képviselője a közönségnek bizalmát megnyerte.

Mint hivatalnok pontos és fáradhatlan s a mellett, hogy intézetének hasznot hajt a közönséget is kielégiti.

Mindenben a legpontosabban jár el. Előzékeny, udvarias. Szakmájában kitünő. De minek dicsérjük őt, mikor a mit mi tudunk lapunk barátjáról mindenki tud.

Turista kaland.

— Igaz történet. —

A turistaság ma már a fővárosi közönség körében is oly tért hóditott, hogy hegyvidékeinken kivált tél idején sürün láthatók kirándulók, kik ennek az egészséges sportnak egész szenvedélylyel hódolnak. A budai hegyvidék benszülöttei azaz a hegyvidék állandó lakósai jól eső örömmel fogadják e merész vállalkozókat, kik daczolva az időjárás viszontagságaival, nem rettenve vissza az ut fáradalmaitól, léptennyomon veszélytől környezve, el-el látogatnak hozzánk. Önök tisztelt olvasóim, kiknek már az is szórakozást nyujthat, ha jól fütött szobájok ablakán kitekintenek, talán el sem tudják képzelni azt, mily hatást tesz egy külteli benszülöttre, ha télen abban a zord magányban egy kiránduló kaputos embert lát. Legjobban szeretjük a turistákat. Érdekes ruházatuk, a fülvédővel ellátott gyapotsapka, zöld rövid kabát, bőrkamásli, különösen a sváb gyerekeknek tetszik, Hát még a felszerelés, mászóvas, csákány, kötél, főzőkészülék, kötszer táska, lámpa stb. Ez még az öregeknek is feltünik.

Igy felszerelt turistákkal volt nekem egy kalandom, vagyis jobban mondva ő nekik volt velem kalandjuk. Hanem ez aztán csakugyan veszélyes egy kaland volt. Pénteken történt. Ez a Péntek nemcsak arról nevezetes, hogy szerencsétlen nap, hanem arról is, hogy a Normafa vendéglőben oly kitünő halpaprikást kapni, a milyent sem a Hotel Royal, sem a Vadászkürtbe vagy az Europába földi halandó nem ehet. Nem is mulasztok el egy pénteket sem, elsétálok a Normafához, hol mindig akad ilyenkor egy kis illusztris társaság. Ebben a kis körben igen kedélyesen mulik az idő, csak az a kár, hogy már hét órakor ki-ki hazaindul nem azért mintha mi benszülöttek téli alvók volnánk, hanem mert rosszak és sötétek az utak, no meg a farkasoktól is lehet egy kicsit félni.

Hét órakor búcsut véve neki indultam a Zugligetnek az Anna kápolna felé vezető uton. Alig hogy az erdőbe értem, ugy 10—15 lépésre két alak jő velem szemben. Ugy látszik egyszerre vettük észre egymást — s én őszintén megvallva, daczára annak, hogy a konstábler a a zsebembe volt — meghökkenve megálltam s mint affele katonaviselt ember, rögtön kellő Deckungra gondoltam, egy vastagtörzsü fa mellé állva. Tollam gyenge ahhoz, hogy beirjam mindazokat a rémgondolatokat melyek e pillanatban agyamat át és átjárták. Eszembe jutottak felelségem, gyermekeim, üzletem, a halál, a halpaprikás, életbiztositási kötvényeim. adósságaim, hitelezőim.

Vis-a-visjaim is megálltak. Egy pillanat mulva két lövés dördült el. E két lövés magamhoz téritett. Tehát rablókkal van dolgom. Bátorságom visszatért, elhatároztam hogy életemet drágán adom oda. Zsebemben volt buldog revolverem, kirántottam s a rablók felé lőttem. Erre ujra két lövés volt a felelet. Igy lövöldöztünk egymásra, mire a rablók valószinüleg elfogyván a puskaporuk a Zugliget felé futásnak eredtek. Nékem természetesen eszem ágában sem volt az üldözés. Kerülő utakon a Disznófő vendéglő felé siettem. A vendéglős még ébren volt s ugy látszott, hogy vendégei voltak, mert zajosan társalogtak. Beléptem. Minden szem a nyiló ajtó felé fordult. Két sápadt arczu uri ember egyszere kiáltott föl. Ez az!

E pillanatban tisztában voltam a helyzettel, ezek engem, én meg őket néztem rablóknak. A jó arczu vendéglős barátságos mosolylyal közeledett felém, a többi törzsvendég meg egész örömriadallal fogadott. Röviden kimagyaráztuk magunkat.

Ellenfeleim turisták voltak, Budakeszről a a Zugligeten át a Szép Ilonáig akartak gyalogolni. Rájok sötétedett s utközben eltévedtek és vissza felé akartak menni, da ekkor velem találkoztak, kiben egy utonálló rablót véltek felismerni.

Jó bor és vidám társalgós közepette elfelejtkezett róla az egész társaság, hogy előbb az ijedt turisták kérésére a zugligeti biró házából — értsd a zugligeti tanitó — a kocsis telefonicze az egész kültelki rendőrséget alarmirozta, hogy rabló van a Zugligetben. Egy óra mulva négy rendőr állitott be a Disznófőhöz, de ott és az egész környéken nehány kedélyes uri emberen kivül mást nem találtak. A turisták meg én megigértük egymásnak kölcsönösen, hogy a jövő pénteken találkozunk a „Normafánál“ finom halpaprikásra.

Hazai gyártásu keztyük.

(Ó-budai keztyügyár.)

A székes fővárosi állami keztyüvarrótelep felügyelő bizottsága e hó 26-án ülést tartott, melyen a telep igazgatója beszámolt a f. év első felében elért iparüzleti eredményekről. A jelentés szerint a telep a f. év első felében állandóan 80 munkásnőt foglalkoztatott. Ezek 50.058 pár keztyüt varrtak meg; s munkabér fejében összesen 7280 frt 67 krt kaptak. A mult év első felében a megvart keztyük száma 36.234 pár volt, a kifizetett munkabérek összege pedig 5225 frt 09 krt tett ki. A munkásnők közül a könyebb munkát végző kézimunkások és tamburirozók, kik jobbára gyermekleányok heti 2 frttól 4-ig, a gépvarrók és tüzők pedig heti 3 frttól 9 frtig kerestek s többen közülök egészen a telepen nyert keresetükből tartják fenn magukat. E mellett a telepen kiképzett munkásnők egyrésze otthon háziiparszerüleg üzi a keztyü varrást, többen ismét a keztyüiparosoknál mint házivarrónők nyertek alkalmazást.

Tájékoztatás végett meg kell még emlitenünk a telepet az elhunyt Baross miniszter 1891-ben kettős czél elérésére létesitette. Egyfelől azért, hogy a hazai keztyüs iparnak, mely a kiszabótt keztyüt megvarratás végett az osztrák keztyüvarró vállalatokhoz volt kénytelen kiküldeni, ezen munkára hazai munkaerőt neveljen: a keztyüs ipart ennek segélyével gyorsabb áruelőállitására, s nagyobb áruforgalomra képesitse, szóval annak fejlődését előmozditsa. Más felől pedig ezért, hogy azon munkabérek, a melyeket e hazai keztyüs ipar azelőtt az osztrák keztyüvarró vállalatoknak fizetett, magyar munkásnők részére legyenek biztosithatók, és ilyen módon a főváros III-ik kerületében egy uj keresetforrás nyittassék. Az előbb ismertetett eredmények igazoliák, hogy a telep rövid négy év lefolyása alatt évről-évre fejlődve, most már mind két irányban egész komoly közgazdasági tényezővé izmosodott.

A keztyüvarrótelep nagyobb méretü további fejlődése tehát csakis ugy remélhető, ha maga a nagy közönség is pártfogásába veszi a telepen varratott hazai gyártásu keztyüket. És ez annál könnyebben megtörténhetik, mert a keztyü áránál ár tekintetében a hazai és az osztrák gyártmány között alig van külömbség mig ellenben a hazai gyártmány gondosabban megválasztott anyagánál fogva ugy minőség, mint a tartósság tekintetében felette áll az osztrák gyártmánynak, hogy a nagy közönség a telepen varratott, hazai gyártásu keztyüket felismerhesse egy magyar czimer és fölötte Sz. A. K. T. jelzéssel fogja ellátni.

Sajnos azonban, hogy a mi keztyüs iparunk még nagyon szegényes. Évi fogyasztásunknak alig egy ötödét tudja ellátni; mig a többi négy ötödöt csak nem egészen az osztrák kesztyüs ipar uralja, mely a rövid árukereskedések utján áraszt el bennünket olcsó, de nagyon selejtes áruval.

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken, a nyilvános helyeken, kávéházakban, vendéglőkben stb.

Előfizetőink megbizásait elvégezzük.

„A kiskuti primás“ czime annak az elbeszélésnek, mit közölni kezdtünk. Irta Erdélyi Gyula. Egy czigányprimás és egy urinő ábrándját tárgyalja az elbeszélés, mely a hetvenes évek elején megtörtént. Rigó Jancsi regénye Chimay herczegnővel alkalomszerüvé teszi a közlést. Ujonnan belépő előfizetőinknek megküldjük az elbeszélés elejét tartalmazó számokat.

Az előfizetés árai:

Egesz évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

Vidéki levelezőinkhez.

Mindig alkalom van nyaralók kinálására, nyaralók vételére. telkek vásárlására. — Meg kell ezt az alkalmat ragadni, hogy a községekben a nyaralási kedvet fokozzuk és a települést előmozditsuk.

Méltóztatnék talán azokat, kiknek ott kiadó lakásuk van, kik telket eladni szándékoznak, megnyerni, hogy a Buda és Vidékében hirdessenek. Kiadóhivatalom ugy van berendezve, hogy egyuttal közvetit is.

Igen kérem, méltóztassék a helybeli társadalmi, községi, egyleti, egyházi és esemélyi hirekkel sürübben ellátni. — Kérem megirni a mészárosok, hentesek, korcsmárosok, füszer és egyebb kereskedők neveit. — A piacz, zöldség, hus, tej, tojás és baromfi árakat; a nyaralók, telkek átlagárát, azok bérét. Tessék velünk közölni az intelligentia és nyaralók neveit.

Kérem azt is, hogy sziveskedjék röviden „Ismerőseink“ czimü rovatba az ottani intelligentiát, előljáróságot ismertetni.

Egy kis buzgalommal lehetséges volna a „Buda és Vidéke“ terjesztése; előfizetők és

hirdetések gyüjtése. Hirdetések után 20% előfizetők után 10%-ot ajánlok fel akár posta költségre, akár megjelölt jótékony czélra.

Minden községben van egyesület, vagy szövetkezet, ezeket meg lehet előfizetőkül szerezni.

Midőn eddig tanusitott szives jó akaratát megköszönném, kérem azt tovabbra is tanusitani.

Kész szolgája:

Erdélyi Gyula.

Budai hangulatok.

Emlék sorok.

I.

(Tibay Erzsikének.)

Teleirnám azt a lapot
Szerelemmel, boldogsággal,
Meghinteném arany pornál
Szebb nefelejts kék virággal.

Meghinteném, — hátha »szived«
Melegétől ujra nyilna?! . . .
S »szivedből« nőtt virágok közt
Volna sorsom ideirva . . .

Meghinteném, — hátha lelkünk
A nefelejts illatában
Találkoznék, mint az ég s föld
A láthatár távolában;

Találkoznék s összeforrna
Siron innen, — siron túlra, —
Fellettünk még a haragvó
Isten-arcz is felvidulna!

(Buda.) **Chalupka Rezső.**

II.

Agglegény fohász.

Istenem! lendits sorsomon,
Részesits nagy kegyelmedből,
Küldj hozzám e bús magányba
Egyet, — angyalaid közül;
Karcsut, — fehér szép orczáján
Éjszin hajjal, kék szemekkel,
Engedd hogy megvigasztaljon
Hanem — (nekem szárny nélkül kell).

Haeffler István.

Budai nóta.

III.

Borba ölöm bánatomat
Ez a legjobb orvosság,
Felviditja a kedvemet
Az elképzelt boldogság,
Pohár telik, pohár ürül
Sok jó nóta előkerül,
Félre rossz kedv, félre bánat,
Távozz tőlem komolyság.

Hajnal felé jár az idő
Mire haza vetődöm,
Kukorékol a sok kakas
Egy ideig tünődöm.
Nehéz testtel, fájó fejjel
Pukkadásig borral, sörrel.
Hanyat fekszem az ágyamon
Semmivel sem törődöm.

Turtsányi Lajos.

Különfélék.

— **A szegény madarak**. Az állatvédő egyesület minden évben felhivja a jószivüeket, hogy télviz idején hintsenek eleséget a madaraknak. És a jó lelkü emberek hintenek is. Megharsan a zene. vidám táncz járja s a bálok rendezősége egy igen szép cselekedettel emelkedik ki midőn a hirlapirók nyugdij alapján adákozik. A hirlapirók nyugdij intézete azt kötötte ki, hogy csak olyan bálokról közöl tudósitást melyek jövedelmükből pénztárát részeltetik. A közönség azonban a hirlapirók biztositó intézet letesitése óta egészen elfeledkezik az irói segély egyletről. A hirlapirók nyugdij intézetéből az kap idővel ki oda fizet, de a szó-szoros értelmében, vett iró és költő nem kap. Nem is kaphat mert ide tagdijat nem mindegyik fizet, de nem is fizethet. Némelyek szegények, mások öregebbek annál, hogy nyugdijt érhetnének el. Ezek számára itt nem lehet hely. A nyugdij intézet csak is Brody nagy lelkü alapjából segélyezheti azokat, kik betegek, öregek, és munkaképtelenek. Az irói segély egylet segit ezeken. A elaggott nőknek és elhaltak családjának is az irói segély egylet ad a mint adhat. Az idő azonban halad. Pusztulunk és vénülünk, Fogynak a gárda tagjai, csak az alap nem gyarapodik. Az iró és hirlapirói megkülömböztetés nehéz, mert minden iró, vagy legalább sok hirlapiró is. A szegény irók segélyegyletére senki sem gondol. Pedig ha csak egy füzér táncz figura árát adná oda minden bál, az alap növelkednék és több jutna a szegény madaraknak. A magyar irók segélyegyletére szánt bármily csekély adományt elfogad Vadnay Károly az egyesület titkára (Kecskeméti-utcza Budapesti Közlöny szerkesztősége. A nélkül, hogy a szintén nemes czélu hirlapiró nyugdij egylet károsodnék juthatna valami a szegény madaraknak is.

— **Felolvasás a tiszti kaszinóban**. Benke Béla cs. és kir. vezérkari kapitány nyitotta meg a budapesti hadtudományi és kaszinó-egyletnek ez idei előadási cziklusát. Az előadó a tábori vasutaknak háboruban való alkalmazásáról értekezett. Bevezetésképen hadtörténelmi ad atokkal kimutatta a szállitható tábori vasutak behozatalának szükségességét, ismerteté ezután magukat a tábori vasutakat és ama nagy előnyöket méltatta, melyeket a tábori vasutak az élelem és a sebesültek szállitása terén nyujtanak. Az érdekes és tanulságos fölolvasáson jelen voltak: herczeg Lobkowitz táborszernagy és hadtestparancsnok, Rohonczy, Blaschek, Parmann, Bernolák, Czibulka, Durmann, Klobucsár altábornagy-várparancsnokok, Urich, Zelawski-Jelita, Csesznák, Valentics tábornokok, továbbá a budapesti helyőrség számos törzs-és főtisztjei. A tiszti kaszinó ezzel a példával utat mutat arra, hogy a társas egyletek adják meg a szellemnek is azt a mi a szellemé. A tisztek saját köréből kerülnek ki a felolvasók és nem kérnek kölcsön más honnan felolvasó erőket. Ez az igazi önképzés.

— **Falk Miksa balesete**. Falk Miksa dr. I. kerület képviselőjét a napokban sajnálatos baleset érte. A mikor Szlávy koronaőrnél tett látogatásából hazafelé ment, a sikos gyalogjáron megcsuszott és balkarját csuklóban megzuzta. Néhány napig a szobában kell azért maradnia.

— **A déli vasut bálja**. A déli vaspálya-társaság tisztviselői 1897-ik év február hó 1-én, szombaton „A budai polgári kaszinó“ termeiben zártkörü tánczestélyt tart. Személyjegy 1 frt 50 kr. Család-jegy 3 frt. A tiszta jövedelmet a Budán felállitandó fiók mentő-egyesület javára forditják. Kezdete 9 órakor. Jegyeket a meghivó előmutatása mellett a bizottság tagjainál és estve a pénztárnál lehet váltani. A bizottság elnöke Palanek Ferencz, alelnöke Bursics Antal, titkára Lackenbacher Károly, pénztárnoka Hübner Ferencz, ellenőre Bekker Lajos. A mulatságot nemcsak budai hölgyeink, de messze vidékiek is szivesen várják.

— **A bálrendezők figyelmébe.** Felhivjuk a bálok rendezőit, hogy a bálok jövedelméből adakozzanak a magyar egyesületnek. A magyar egyesület hazafias czéljait csak a közönség támogatásával érheti el, adományokat a magyar egyesület igazgatósága (Haris-bazár) köszönettel fogad, s a haza elvárja, mert nyelvében a nemzet.

— **Neuhold Ferencz** †. A napilapok 2 sornyi todósitásaiból értesültünk, hogy Neuhold Ferencz, 69 éves magánzó, IV-utczai lakásán agyonlőtte magát. A milyen szerény, a minő igénytelen fellépésü ember volt: való szinü, hogy aránylag kevesen ismerték. Hogy is? Hiszen családja nem volt, rokonsága is csak nehány, talán 3—4 tagból állott; eletmodja pedig oly egyszerü volt, hogy bizony-bizony nem igen lehetett vele feltünni. Tulajdonképeni családja a „Budai Dalárda“ volt. O egyike volt még az alapitóknak, s évtizedeken át hiven követte a dalárda zászlóját, jóban-rosszban' örömben, bánatban. A mióta 1872 ben virágzó asztalos üzletét feloszlatta, (e lapok idősebb olvasói bizonyára emlékeznek reá,) a mikor vissza vonult minden körből, minden társaságból csak egynek maradt hive rendületlen buzgósággal: annak a dalos társaságynak, a melynek egyik fő oszlopa volt mindenkoron. Keressük a szót, hogy méltóképen kifejezhessük bánatunkat. Látjuk még az öreg urat, a midőn a dalpróbákon csöndesen, szerényen elfoglalta évtizedek óta megszokott helyét, buzditva, sarkalva a fiatalabb nemzedéket; még fülünkben cseng szava, a melylyel a Budai Dalárda fényes diadalairól mesélt. Bánatosan emlékszünk meg mindazon kellemes perczekről a melyekben tréfás előadásaival, magán dalaival felvillanyozta kedélyünket: a Neuhold estélyeknek immár vége! Ha az öreg ur dalpróba után kedvencz hangszere, a gitár után nyult, s rázenditett bohónál bohóbb kupléi egyikére, nem volt, a ki az általános derültség között meg tudta volna tartani komolyságát. Még mult kedden is szólt az ő dala, s ma temetéséről jöttünk. Nyugodjál békében, régi kipróbált daltestvér! Legyen neked könnyü a hant, mely eltakar! Találd meg az örök nyugalmat a halálban, melyet magad kerestél! Isten veled! Neuhold Ferencz régente igen jómódu asztalos mester volt a Várban. A főváros egyesitése után abban hagyta üzletét, s visszavonultan élt, mint magánzó. Az I. ker.-ben, az Iv-utcza 24. sz. házban lakott már évek óta. Nehány év óta gyomorbaj gyötörte s ugy látszik, ez adta a kezébe a gyilkos fegyvert. Január 11-én hétfőn, reggel vizzel megtöltött karabélylyal főbe lőtte magát s rögtön meghalt. Eltemettetéséről a „Budai Dalárda“ gondoskodott. Január 14-én d. u. 3 órakor szentelték be holt testét a kerepesi-uti temető hullaházában. A temetésen a csekély számu család tagokon kivül (a boldogultnak csak egy unoka öcscse s egy nővére volt) a „Budai dalárda“ tagjai Rózsavölgyi Gyula egyl. elnök vezetése alatt testületileg jelentek meg; s a gyászszertartás után Hoppe Rezső egyl. tag vezénylete alatt Jelen gyászdalát énekelték szivhez szóló, meghatottsággal, igy véve búcsut szeretett daltársuktól, ki évtizedeken át együtt dalolt velök. *e. ő.*

— **Uj melegforrás Budán**. Az esküteri hid alapfurásait most végzik a budai oldalon. A napokban a mikor a föld mélyébe huszonnégy méternyire hatoltak le a furókkal, a nyilásból hatalmas vizsugár tört elő. A viz olyan forró volt, hogy megégette az emberi testet s páraiból sürü gőzfelhő képződött a Duna fölött. A furási munkát abba kellett hagyni a nagy tömegben föltörő viz miatt. A vizsgálatot vezető szakbizottság konstatálta, hogy az uj forrás kénhidrogénszagu és a paradi vizhez hasonló. Érdekes jelenség, hogy a mig eddig a Rudas-fürdő medenczéjét a források négy óra alatt töltötték meg, mióta az uj forrás fölszabadult, a medencze két óra alatt megtelik. A forrás vize azonban annyira zavaros, hogy fürdőül használni nem lehet. A szakértők ezt annak tulajdonitják. hogy a csatornát nem a megfelelő eszközzel furták. Az uj forrás, ha szabadon hagynák, megakadályozná az esküteri hid épitését. A bizottság tehát egyhangulag a forrás betömését határozta el. s tegnap be is tömték. A bizottság ezt azzal okolta meg jelentésében, hogy ha a fővárosnak a forrásra szüksége van, azt más helyen megfelelő eszközökkel megnyithatja.

— **Sár**. Az I. k. Alkotás-utczai lakosok panaszkodnak, hogy az utcza páratlan számmal ellátott házai előtt sárteger van és a gyalogjárón csak életveszélylyel közlekedhetnek. — Az Alkotás-utczai lakosok feljajdulása jogos és méltányos. Ámde nem csak itt van sár, de egyéb helyen is, sőt az a jogos kérdés, hol nincs sár? Kérjük a tanácsot, hogy a menynyire lehet burkoltassa utczáinkat, mert ha igy tart csólnak nélkül ki nem mehetünk

— **Elismerés Angliából**. Az angol központi mezőgazdasági kamara — amint azt a Magyar Gazdák Szemléjének legutóbb megjelent számában olvassuk — titkárának Henry Rew-nek előadása alapjan dr. Darányi Ignácz földmivelési miniszternek, továbbá Rodiczky Jenő főtitkárnak és Palker Alajos titkárnak az öszön

megtartott budapesti nemzetközi agrár-kongresszus körül kifejtett érdemeik elismeréséül köszönetet szavazott.

— **Kapistálisták és agráriusok** A németországi agrármozgalommal szemben azottani nagy tőkepénzesek szükségesnek tartottak egy ellenligát alkotni, ellátván azt a kellő mennyiségü pénzzel is. Ezen ltga azonban bármennyire igyekezik is feladatának megfelelni, meglehetősen elkésett a hareztéren, melyet az agráriusok már lefoglaltak. Az ő szövetségük szervezetéről, mely rövid idő alatt igazán bámulatos kifejlett, érdekes adatokat közöl Ruhland Gusztáv az ismert német publiczista a Magyar Gazdák Szemléjének legutóbb megjelent füzetében. Kiemeli. hogy az első nagygyülés után a német gazdák az első szervezkddés költségeire több mint 100 ezer forintot (200 ezer márkát) adtak össze. Ma a szövetség tagjainak száma 200 ezerre rug, és a központi hivatalban nem kevesebb, mint 70—80 hivatalnok nyer állandó alkalmazást. Ily szervezettel és áldozatkészséggel aztán valóban lehet elérni eredményeket.

— **Mentő bál**. A Budán felállitandó fiók mentő egyesület javára február hó 6-án a tornacsarnokban tartandó bál védelnöke Dr. Darányi Ignácz a földmüvelés ministere lesz. Tiszteletbeli elnökök: Dr. Falk Miksa, Rupp Zsigmond, Dr Kresz Géza, tiszteletbeli alelnökök Bursics Antal, Dr. Kovács Aladár. A mentőbál rendező-bizottsága: Dévai Szőllősy István, r. biz. elnök Dr. Szkalnitzky Henrich r. biz. Dr, Bayer Sándor r. biz- alelnök Spády Sándor r. biz. alelnök. Dr. Nemecsek Gyula, r. bir. pénztárnok Paduch Gyula, r. biz. ellenőr. Dr. Szőke István, r. biz. pénztárnok Bründl Jenő, r. bir. jegyző Vladár Róbert r. biz. titkár, Bély Mihály r. biz. jegyző. Dr. Andreánszky Jenő, Becsey Antal, Dr. Berencsy György, Dr. Demkó Béla, Dr. Doctor Károly, Faragó Ödön, Dr. Fáy Aladár, Dr. Fried Aladár, Ifj. Fülöp Ferencz, Goczigh József, Gruber Antal, kisharsányi Harsányi Elek, Jencs Vilmos, Dr. Koffler Adolf, Konop Frigyes, Kovács Imre, Dr. Köllner Károly, Lász Károly, Löwenstein Gusztáv, Dr. Márkus Aurél, Patachich Béla, Pleskot József, Polacsek Ignácz, Quoilin Lajos, Quoilin Rezső, Dr. Stipanics Elek, Ifj. Szabó József, Szakáts Péter, Telkessy Ödön, Dr. Török Béla, Trausch György, Vaskovich Aurél, Vladár József, Dr. Vladár Márton, Dr. Vladár Tivatar, Winkler Nándor. A meghivók szétküldését már megkezdették s mindazok kik tévedésből e hét folyamán nem kaptak volna, vagy pedig igényt tartanak reá, forduljanak a Krisztina-utcza 14. szám (Szöllősy gyógyszertár) alatt lévő bizottsági irodába és az ott e czélra kitett ivre magukat jegyezzék fel s a bizottság haladéktalanul meg fogja küldeni. — A tánczmulatság különben külső pompa és fény tekintetében bátran a pesti elit bálok mellé lesz sorozható, a mennyiben a bizottság Balázs Kálmán zenekarát szerződtette. A hölgy tánczrendek igen szépek. A bizottság különben elhatározta, hogy a nagy mérvü általános érdeklődés és óhaj folytán e tánczmulatságot évről-évre megismétli s ennélfogva állandóan müködésben marad. Ez annál nagyobb örömünkre szolgál, mert ezáltal Budának évenkint egygyel több igazán elite és és nagyvároshoz méltó tánczmulatsághoz van reménye s egyuttal egygyel több jogczime az állandó budai vigadó mielőbb felépitéséhez.

— **A Metropol-vasut**. A magyar ipar- és kereskedelmi bank tavaly egy évre szóló előmunkálati engedelmet kapott a Metropol-vasutra. Ez a vasut a Lipót-körüttől a Bakács-térig föld alatt, onnan pedig a Ferenczvárosi pályaudvarig utcza szinben; másik vonala: a Kigyó-tértől a keleti pályaudvarig földalatt s onnan a Hungária-körúton tervezett villámos vasutig utczaszinben; harmadik vonala az Ujépülettől a Duna alatt, a Hattyu-utczáig földalatt, onnan a fogaskerekü vasutig utczaszinben haladna. Az engedélyes bank az engedelemnek egy évre való meghosszabbitását kérte, a mit most a kereskedelemügyi miniszter meg is adott.

— **A „Budapesti alagut-társulat“** rendes évi közgyülését vasárnap, f. évi január 24-én délelőtti 10 órakor a főhomlokzat-épületben tartja.

— **A Lajos-utcza és Bécsi-ut szabályozása** A III. ker. Lajos-utczában és Bécsi-uton záporesők alkalmával csakis a Szépvölgy-utcza megkerülésével lehet közlekedni, mert a Mátyás-árkon lefolyó esőviz az emlitett utczákat elárasztja. Ez akadály megszüntetésére a mérnöki hivatal azt javasolja, hogy a Szépvölgy-utczai árkon lefolyó vizeket az emlitett utczák alatt boltozott csatornán vezessék, mi által a közlekedés bármely időben akadálytalan lesz. A költség 50.000 forint.

— **A „Budai hegypálya részvénytársaság“** 1897-ik évi február hó 2-án délelőtti 10 órakor a társaság helyiségében tartandja XXVII. rendes közgyülését, melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghivatnak.

— **Gyülés**. A budapesti bélyeggyüjtők egylete e hó 20-án, szerdán I. ker. Alagut-u. 1. Wellisch Zsiga kávéházában levő saját helyiségében gyülést tart, melyre a tagok megjelenését kéri az elnökség.

— **Vasut**. A szentendrei-vizsegrádi 21 km. hosszura tervezett helyi érdekü vasut általános terveit már elkészitették és most a szükséges hozzájárulási összegek beszerzésén fáradoznak. Az épitési költségek 800.000 forinttal vannak előirányozva. — Barcza Kálmán veszprémi lakosnak Bakony Szent-László állomástól Bodajkig, innen Csákvár-Alcsuth irányában Bicske állomásig az engedélyt megadták.

— **A Budai Könyvtár-Egyesület tánczmulatsága** Örömmel, fokozódó érdeklődéssel kisérjük a Budai Könyvtár egyesület müködését, mely minden alkalmat megragad, hogy a magyarosodás szent ügyét, az ismeretek terjesztését mentől sikeresebben szolgálhassa. Rövid müködése alatt már is csodás eredményeket ért el. Lankadatlan, fáradságot nem ismerő buzgalommal munkálkodik a tisztikar, a választmány s a tagok nagy része intézményük: a magyarosodás terjesztése, a közmüvelődés előmozditása érdekében. Könyvtár alapjuk javára ez évben is tánczmulatságot rendeztek, folyó hó 9-én, a melyen ott a láttuk Viziváros kitünőségeit, bizonyságául annak, hogy intézményünk szent ügyét szivükön viselik. E valóban sikerült, szép mulatság tánczosnői közül a következő hölgyek neveit sikerült feljegyeznünk:

Asszonyok: Almási Jánosné, Brychta Antalné, Baránsky Sándorné, Bendtsen Józsefné, Bauer Józsefné, Halfer Antalné, Kovács Mihályné, Uher Józsefne, Szenessy Mihályné, Berner J.-né, Miskey Béláné, Tóth Józsefné, Wall Béláné, Fliegl Kálmánné, Tittlbach E.-né. Leányok: Sartory növérek, Dregály Gusztika, Kornay Etelka, Szenessy Katicza, Kovács Mariska, Wirker növérek, Berner Irma, Srott Eugenia, Bangerl Erzsike, Ascher Irma, Fliegl Irma, Pohl Irma, Tittlbach Erzsike, Albrecht Hermin, Klimkó Emilia, Halfer Anna, Brychta Irma, Kubál Anna, Göndöcs Angyalka, Baránsky Anna, Skape Regina, Bauer növérek, Garba Milus, Bendsten növérek, Schmidt növérek, Killmayer Irma. A felülfizetők névsoráf ez alkalommal nem közölhetjük, miutá i az elszámolás még nem történt meg.

— **Panasz**. Panaszt kaptunk, hogy egy bizonyos sekresyés nagyon is kiaknáza a gyászoló feleket. Most még nevét nem irjuk ki, de ha folytatódik szolgálunk vele.

— **Hosszuaszó kitérőnek kocsirakományi teherároforgalomra való megnyitása** A m. k. államvasutak Kolozsvár-Predeáli vonalszakaszának Balázsfalva és Mikeszásza állomások között, felső Hosszuaszó kitérő 1897. évi Január hó 2-ikával a kocsirakományu teheráru forgalom részére megnyitatot Ezen a kitérítő kizárolag csak kocsirakományu teher áruk kezelésére van berendezve. A kocsik megrakása illetve kirakakása a felek által eszközlendő s az áruk raktározása nem engedtetik meg. A feladáshoz szükséges kocsik Balázsfalva állomáson rendelendőh meg, valamint az érkezett áruk kirakás előtt ott váltandók ki. Élők valamint oly szállitmányok melyeknek be illetve kirakásához külön berendezések igényeltetnek, ezen rakodó állomáson sem fel nem adhatók sem oda nem szállithatók. Az áruk elszámolása a m. k. államvasutak helyi dijszabása szerint, a kilométer mutatóban kitüntetett kilométer távolság alapul vétele mellett eszközöltetik. A tényleges távolság Balázsfalvától 10. Mikeszásztól 7 kilométer.

— **Fiuméba rendelt czukorküldemények korlátlan felvétele**. A m. kir. államvasutak igazgatósága közzé teszi, hogy a Fiuméba rendelt czukorküldemények mai naptól kezdve szállitásra ismét korlátozás nélkül felvétetnek.

Tájékoztató.

— **Friss csapolás**. Reggel korán Fukáts vendéglőjében a „Zöld fánál“ reggeli és friss sör csapolás. Izletes reggeli.

— **Roszberger és Sárkány** uri- és női-divat üzletében I. ker. Alagut-utcza, müvirágok meglepő utánzat és kiváló izlés szerint kaphatók. Ezenkivül szivesen szolgálunk azon — helybeli lakos — czimével, aki megrendeléseket készséggel elfogad s azokat pontosan és jutányosan készíti el.

— **A vásárcsarnok**. A közp. uj vásárcsarnokról már irtak a lapok, de elfeledték hozzá tenni, hogy az etterem tulajdonosa Kleinhackel József, ki éveken keresztül Budán a „Sörös kocsiban“ biztositotta magának jó konyhája és pinczéjével az általános megelégedést. Azok, kiknek a vásárcsarnokban, a gazdasági hivatalban, a vámháznál dolguk van jó otthont találnak Kleinhackel Józsefnél. A Ferencz József-hiddal való összeköttetésénél fogva ez a jó étterem közel van Budához is.

— **A székes fővárosi állami kesztyüvarrótelepnek** Budapest, III-ik ker, Kulcsár-utcza 1. 1897. évi folyamán körülbelül 20—25,000 pár kiszabott, ridellirozott, részint megvarrásra, részint pedig megtüzésre teljesen előkészitett keztyüschnitre van szüksége, a melyeket a növendékeivel szándékozik megvarratni, vagy megtüzetni, Ezen schnittek egy harmadrészben a legfinomabb elsőrandü, két-harmadrészban pedig nagyon jó középminőségü keztyübőrökből lesznek szállitandók. A telep a kiirt szükséglet egy részére is bármikor elfogad ajánlatot. A kik tehát a szállitásban résztvvenni óhajtanak, azok az igazgatósághoz, mind a két bőrminőségből egy-egy tuczat megtüzésre alkalmas $7^3/_4$-des számu egy gombos férfi- és egy-egy tuczat megvarrásra alkalmas $6^1/_4$-des számu négy gombos női keztyü schnittet küldjenek be az árak megjelölése mellett, Budapesten, 1897. évi január 11-én. Magyovits Ágoston, felügyelőbizottsági elnök. Hivessy Jenő, igazgató.

— **A „Fehér ló“ szálloda** (Kerepesi-ut 15. sz.) uj tulajdonos ke.ébe ment át. Städtler Károly, a ki, mint a keleti pályaudvar vendéglőse, már régen jó nevett szerzett magának, vette át a melyet jórészt ujjáépittetett, a szobákat pedig a legkényelmesebben butorozta be. Ennek ellenére nem emelte föl a régi árakat, sőt lejebb szállitotta oly dicséretes ujitás által. hogy ujévtől kezdve a régi szobaárakba betudja a kiszolgálást (service) kkltségeit is. Különösen ajánlatos azonban a közönségnek a szállé udvaéán épült izléses berendezésü éttermet. Kitünő konyha, a legkiválóbb termelők borai és igen olcsó árak várják a vendégeket. Kétségtelen, hogy az ujonnan megnyitott étterem a főváros legelőkelőbb vendéglői közé számitható.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Nyilttér.

Köszönetnyilvánitás.

Miután forrón szeretett drága nőm, illetve édes jó anyánk Frey Alajosné szül. Fill Anna elhunyta alkalmával annyi jó barát, rokon és ismerős árasztott el részvétével, melyekre egyenkint felelni képesek nem vagyunk, fogadják tehát részvétükért ezuton hálás köszönetünket.

Tisztelettel

Frey Alajos és családja.

LEGFINOMABB ILLATSZEREK

gazeták és pipere szapanok csinos kiállitásban olcsón kaphatók **Fölker Alajos** fodrásznál Tárnok-utcza 3. sz. (a várban.)

Apró hirdetések.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betüből **4 kr.** Oly hirdetések után melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza!
A ki házat, telket akar eladni vagy venni.
A ki bérelni vagy bérbeadni akar
A ki nyaralni akar
A ki szolgálatot keres.
A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulassza felkeresni a »Buda és Vidéke« kiadóhivatalát. 9

Eladó telek. Ezer □-öl telek a fogaskerekü és villanyos vasut mentén a budai oldalon az uj közkórházhoz közel eladó. Bővebben a kiadóhivatalban. 10

Kiadó lakás. Az alkotás-utczában kiadó három szoba és előszobából álló lakás szép udvarban. U. baigazit a »Buda és Vidéke« kiadóhivatala. 11

Szépitsünk. A ki olcsó és szép gyümölcsfákat, fenyő és diszfákat akar szerezni az forduljon a »Buda és Vidéke« kiadóhivatalához. 12

Helyettem A ki épiteni akar, a kinek kérvényre van szüksége fővarosnál, elöljáróságnál, miniszteriumoknál, hatóságoknál minden képzelhető ügyekben legyenek azok peres és peren kivüliek a Buda és Vidékét keresse meg. Mindég szakértők, jogi ügyekben ügyvédek, közjegyzők végeznek. Átiratás. Szerződés. Biztositás tüz- és jégkárok, baleset biztositások. Alapszabályok. Levélhez 2 darab 5 kros bélyeg. 13

Jó cognac. Jó cognac, jó ital, a kinek ilyen kell az a czimet megtudhatja a Buda és Vidékénél. 14

Szánka kirándulások. Ha a tél állandó marad és a hó, téli szánkakirándulásokat rendez az a kinek fogata van. Részvétel jutányos Továbbiak a kiadóhivatalban. 15

Házasság. Férjhez menők és hazasulandók irjanak levelet a »Buda és Vidéke« kiadóhivatalához. »Társaságból« czímen 2 darab 5 krros bélyeggel. 16

Hirdetések.

Womasta József
kárpitos-mester
Budapest, I. ker., Szent-Janos-utcza 9.

Ajánlja magát mindennemü szakmájába vágó munkák elkészitésére. Elvállal uj megrendeléseket, továbbá mindennemü öreg butorok, ugymint **garniturák, ottománok, divánok** feldolgozását és behuzását.

Szalmazsákok, madraczok (ruggony madracz) ujonnan avagy feldolgozva

Paplanok készitését. Diszitéseket helyben és vidéken. Megrendelések és javitások elfogadtatnak és olcsó ár mellett gyorsan elkészittetnek.

LEGUJABB
divatu **czilinder- és nemezkalapok**
minden létező alakban, nagy raktár úgy férfiak, mint gyermekek részére.
Budapest (Budán) I, Alagut-u. 5.
özv. Schwartz Józsefné,
kalapkereskedőnél.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize
a szántói viz
Kapható mindenütt.
Főraktár: Werner Adolfnál,
II., Batthány-utcza 3. sz.

Schlaucher Ferencz
vendéglője I. k. Alagut-u. 2. az Alaguthoz.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
Minden vasár- és ünnepnap zene.
Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

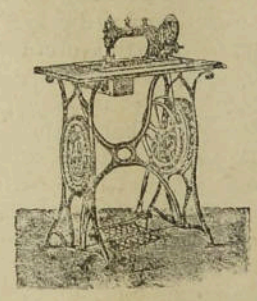
Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker. Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LÖVENSTEIN ANTAL
csász. és királyi udvari sütőmester.

Corsó szalloda.
II. ker., Láncz hid-utcza.
Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók.
Pontos és udvarias kiszolgálat.
Szobák 80 krtól felfelé.
Tisztelettel
Argauer és Unrein
szállodások.

Fukács János
vendéglője
a **„Zöld fához"**
I. Krisztinaváros, Krisztina-tér 7.
Kora regeltől kezdve egész napon át **frissen csapolt** sör az első magy. részvény serfőzdéből.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes savanyuvizet

Szálloda a söröskocsihoz
Budapest, II, öntőház-utcza 1 sz.
Olcsó szobak mindig rendelkezésre állanak. — Vendeglő, elismert jó konyha valódi hamisittatlan borok kimérése
Pontos kiszolgálat.
Kanizsai sör.
Galambos U. vendéglős.

SCHIEN KAROLY
Budapest, II., Donáti-utcza 42. szám.

Ajánlja magát **telefonok, villamharitók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére** a legjutányosabb árakon.
Mindennemü **varró- és kötő gépek és biciklikben.**

NÉMETH KÁROLY GÉZA
VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE
(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)
BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.
(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)
Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését**, különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben**
Minden a legjobb gyárakból.
Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**
Denaturált szesz kimérve.
Pontos és előzékeny kiszolgálat.

Hirdetések a „Buda és Vidéke" részére felvétetnek a kiadóhivatalban I. ker., Városmajor-utcza 28. szám. (Bánffy-féle ház.)

GANZ és TÁRSA
vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.
Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:
A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**
Specziálitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyúgolyókhoz.
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.
Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**
Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.
Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek.
Acélöntés.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában. Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház).

Budapest, 1897. VI. évfolyam 4. sz. (Vizöntő hava.) Vasárnap, január 24.

BUDA ÉS VIDÉKE

HETENKÉNT MEGJELENŐ LAP A KÖZIGAZGATÁS, KÖZGAZDASÁG ÉS TARSADALOM KÖREBŐL.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek; **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. **Előfizetési árak**: Egész évre **12 korona**, fél évre **6 korona**, évnegyedre **3 korona**.

SZERKESZTŐSÉG, **Városmajor-utcza 28.** kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A gyermek szellemi életéről és a nevelésről.

Babarczi **Schwarzer Ottó** felolvasásából. *)

A midőn a gyermek rájön arra, hogy ő is létezik, a mikor tehát szellemi életében létezésének fogalma kidomborodik, mindazt, a mi körülötte történik, saját iczipiczi személyére vonatkoztatja, miáltal egész öntudatlanul a kicsike magát nagy központtá teszi. Ha idegen lép a szobába — a gyermek anyja ruhájába fogódzkodik, annak ránczaiban elbuvik, mert az idegen megjelenését önmagára vonatkoztatja — és azt hiszi, minden az övé, minden csak ő érette történik, mert még tökéletlenül müködő agyacskája nem képes helyes kapcsokat alkotni a kis személy és a nagy világ tényei között. A száraz egyszerü tényt érzékei utján felfogja, látja az idegent, hallja a kutyaugatást, de nem képes ezeket a tünemények logice összekötni — associálni — miért is önmaga alkot magának fogalomkapcsokat, melyekkel példának okáért a látottakat piczinyke személyéhez rögziti, azzal összefüggésbe és vonatkoztatásba hozza. A gyermek tehát a külvilágról önmagának helytelen fogalmakat alkot, melyek a valóságos téveszmék jellegével birnak és miben sem különböznek azoktól a téveszméktől, melyekkel mint megfigyelési téveszmékkel az elmebetegeknél találkozunk.

A téveszme tehát központot csinál a gyermek személyéből, minden csak ő érette történik, mindenki csak vele foglalkozik, csak őt szemléli. Már magában véve ez a téveszme is bizonyos nagysági nuánceal bir, de ezen a fokon az nem állandósul, hanem az agyfejlődési folyamat mentén a nagyzás mindinkább kidomborodik valóságos nagysági téveszmévé, mely rövidebb, hosszabb időn keresztül uralkodik a gyermek szellemi életében.

Szellemi életének fejlődése során azonban csakhamar kellemetlen benyomások érik a gyermek souverainénjét. A mindinkább szaporodó fogalmak bővitik ugyan szellemi életének fogalomkörét, de az asszoszíáczió tökéletlen volta még nem képes az egyes fogalmak között oly összeköttetéseket létesiteni, melyek a fogalmakat és ezeknek az öntudatban való kellő elhelyezését szabályozhatnák. A megfigyelési és nagysági téveszmék lepergésük mentén számos akadályba ütköznek, a gyermek tapasztalatait a mindinkább előretoduló fejlődő itélet rendezi, a képzetek mellé sorakoznak az ellenőrző képzetek, egyszóval; a kis gyermek átlépi annak a világnak határát, mely az emberi élet ideálizmusát oly sokszor csorbitja, belép a csalódások világába. Az ellenőrző képzetek müködése azonban még nem lehet kielégitő a fogalomfolyamatok kellő ellenőrzésére. Az ellenőrző képzetek inkább csak a fogalmak helytelenségét nyilvánitják, a nélkül hogy képesek lennének az egyes képzetek közötti kapocs kellő felismerésére, mert még hiányos az ismeretkör.

Szülői intéseinek nem tudja okát

*) A tudós szerző e tanulmányt, melynek főbb részleteit közöljük, a «népszerü felolvasásokat rendező társulat» ülésén olvasta fel Budán.

A „BUDA és VIDEKE“ TARCZAJA.

A kiskuti primás.

(Egy regényhős gyermekévei.)

Irta: **Erdélyi Gyula.** (3)

Mózsi visszament. Összefolyt előtte az egész világ, de jó kedvet hazudott arczára s beszélt annyi badarságot a vendégeinek, hogy kalendáriumban is sok lett volna. Nekibuzditotta őket a táncznak s maga is járta, de olyan kedvvel, mintha saját vagyonának árverési jegyzőkönyveivel vagdalták volna hátba. Éppen a frissére értek a táncznak, mikor az udvaron lövések hallatszottak, az ablak csörömpölve behult s azon egy bemázolt alak kiáltott: Senki ne mozduljon, a kinek élete kedves!

Nem is mozdult volna meg senki, még ha a ház égett volna is, de hiába mozdult volna meg, mert nyolcz fegyveres betyár lépett a szobába.

Porcsalmai adta Székely Jóskát.

— Add meg magad, zsidó.

— Megadom, csak az életemnek kegyelmezzenek, — jajgatott Mózsi s vele az egész lakodalom. — Megadom, pénzem, mindenem a kendteké, csak ne bántsanak!

— Nem kell nekünk a pénzed, nem kell nekünk az életed, csak menyasszonyod kell.

— Azt engedjék meg legalább, hogy meleg ruhát vehessen fel.

— Megengedjük, vágott közbe Ábris, aztán fogass is be, hogy a „Drótost rikató“ csárdáig elvihessük.

Mózsi és a menyasszonya távoztak, nemsokára egy lefátyolozott nő jött a szobába, a menyasszony volt, az egyik betyár felkapta s kivitte az időközben elő állt kocsira.

A lakodalom szét volt ugrasztva, vitték haza nagy diadallal, haza a lopott menyasszonyt, csak mikor hazaértek, ekkor látták, hogy akit elhoztak, a csengőli vén zsidó bábaasszony.

Eleinte boszankodtak, de később Porcsalmai közbe kiáltott: sikerült Ábris. Ez aztán borkorcsolya: Igyunk! Huzd rá Palya az én nótámat.

Széles róna, Tisza, Duna keriti.
Százmilliom subával se lehetne beteritni!

Az ébredő nap egy rakás elázott és félig elázott emberre sütött. Ábris másodmagával ivott és sirt keservesen.

— Hej ha édes anyám meg nem halt volna, be más ember lehetnék pajtás! — szólt a vele egyedül virasztó czimborájához Ábris.

— Hát azután miért lennél? kérdezé ez.

— Csak azért komám, mert nincsen én hozzám jó szivvel senki, árva vagyok, mint a gólya.

— Talán szerelmes vagy.

— Hiszen ha tudnék lenni.

— Tudnál szeretni?

— A kit én szeretnék, meg lenne szeretve, de ördök vigye a szerelmet csak bor legyen. Ezeket a szavakat Ábris példával kisérte, nagyot ivott . . .

A pajtás valamit szólni akart, de a perczben János rohant be s kiálta: Nagyságos uram, Konstantia kisasszony megérkezett! A czimbora már ezeket a szavakat nem hallotta, felfordult a székről. — Hordjátok szét a vendégszobába őket s az ebédlőt zárjátok be! parancsolt Ábris és nénje elé sietett.

Konstantia kisasszony.

Konstantia kisasszony megérkezése nagy zavart okozott a kastélyban, a kulcsár ijedt arczczal futott a kézcsékolásra, a kisasszony szemüveget szemeihez emelte s felnézett a kastély homlokzatára. — Mi ez Mihály? a czimernek közepén a gólya ballába el van törve? igy ügyelnek a családi becsületre? Képzelem igy néz ki az élet is, nagyon furcsa világ lehet itt, mondá a kisasszony s utiruháját összefogva, fellépett a kastély tornáczának lépcsőire, a szürke ruha alól aranyos pillangókkal himzett kék bársony papucs kandikált ki, mely azt mutatá, hogy még mindég a divattal halad.

Nem lépett még a második lépcsőre, viszszafordult s az udvar közepén levő pázsitra nézett, azután igy szólt: — Ezelőtt a kertész virágokból szőtte ide a czimert, miért van most ez a szokás elhagyva?

A kulcsár nem szólt semmit, szemeit lesütötte és zörgeté a kulcscsomagot.

Konstantia kisasszony ismét egy lépcsőt haladott, azután visszafordult; az istálló felől végtelen zsivajjal törtek ki az agarak, a kopók s megugatták az ismeretlen alakot. E pillanatban másik hintó robogott be az udvarra s kiszállt a kisasszony szobalánya; a málha-sirboltból olyan szánalmas arczczal lépett ki, mintha Lázár özvegye lett volna.

— Parancsold vissza a kutyákat, kiáltá Konstantia kisasszony. Erre a parancsra szükség is volt, mert a kocsiból két óriási macska

adni, a nevelő unszolásában szeretethiányt lát, az iskolai érdemsorozat elégtelen voltáért a tanitót okozza, a ki őt kevésbbé szivleli mint másokat, kiknek jobb érdemsorozatot adott. Érzi mindezt, érzi a különbséget is a jelen és mult között, érzi, hogy mily másként folytak dolgai annakelőtte, a midőn őt a mindenki részéről tapasztalt figyelem, igazabban vélt megfigyelés környezte, holott most az irányitás nehezíti kedélyi életét, de mindezek a megváltozott viszonyok indokát nem önmagában, nem a nevelési jóindulatban keresi, hanem énjén kivüli környezetében, szüleiben, testvéreiben, tanitóiban kik vele szemben igaztalanok, őt nem szivelik, őt mellőzik és üldözik, egyszóval a gyermek elérkezett ahoz a határhoz, melyen a téveszmék üldöztetési jelleget vesznek fel. Sulyosbitja a helyzetet az a körülmény is, hogy ebben az életfázisban, a 4—8 életév között lép fel a mindinkább szaporodó és lelkét eshetőleg kellemetlenül érintő tapasztalatok alapján a félelem érzete, mely a külvilági eseményekben mindenütt ellenséges indulatot vél felfedezhetni. A bátor gyermekből gyáva lesz, az ugató kutya felé már nem mer közeledni, mert nemcsak attól tart, hogy ez őt megharaphatná, hanem attól is fél, hogy idegen a kutyát ellene uszithatná.

A gyermeki agy fejlődő kényszereszméiről van szó. A gyermek kényszertől hajtva, egy és ugyanazt a kérdést százszor is képes ismételni, bár mindig ugyanazt a választ nyerte. Ha kettétört játékszereit egészszé akarná varázsolni, bármennyire is biztositjuk őt ennek lehetetlenségéről, szüntelen és ujból sürgeti azt. Ha elmaradt a trombita szava, annál inkább fujja, — kávéját csak ugy képes meginni, ha ivásközben mindkét fülét ujjacskáival bedughatja, máskor meg vajaskenyerét csak ugy eheti, ha vajas fele lefelé tekint, reggelijét csak a falovon ülve költheti el, és igy tovább, ezer meg ezer alakját lehetne felsorolni a gyermek kényszereszméinek, melyek mindannyian csak az asszocziáczió gátoltságának lassankinti csökkenésével tünnek el.

Ha tekintetbe vesszük azon elvitázhatlan tényt, hogy normális szellemi életünkben is, az eszmetársulások folyamataihoz igen könnyen csatlakoznak mozgások, melyek az eszmetársulásoknak mintegy kifelé érvényesülő nyomatékot kölcsönöznek, ha tekintetbe vesszük azt, hogy ezek a mozgások az eszmetársulási folyamatok jellegének megfelelők, ugy könnyen elképzelhetjük azt is, hogy a kényszereszmék mellett, ezek jellegével biró mozgások is jelentkezhetnek, melyeket alapjellegüknek, tehát kényszerült voltuknak megfelelőleg, kényszermozgásoknak, kényszercselekményeknek nevezünk.

A gyakorlati életben a kényszereszme legalább bizonyos foknyi kényszer-mozgás nélkül nem is képzelhető és ha végigtekintünk a példák tárházán, ugy azt fogjuk látni, hogy minden egyes kényszereszme tulajdonképpen egy kényszermozgás által kisért, vagy legalább is, hogy a kényszereszme abba a határban mozog, melyben a kényszermozgás fejlődésének gyökere van. A normális jellegü kényszermozgások és kényszercselekmények, mint a fokozatosan fejlődő agy megnyilatkozásának sorozatába tartoznak a különböző izomjátékok, az arcz- és orrfintorgatás, szemhunyorgatás, homlokbőrredőzés, szájzugmozgás, ajkrágás, nyelvcsattintás, nyelvkiöltés és más egyéb nyelvmozgások, továbbá a fül-, orr- és szempiszkálódás és csipkedés és nagyobb mozgási müveletek, mint például az ugrálás mindkét lábbal egyszerre, vagy állandóan csak az egyik lábbal, a törzs, felső- és alsó végtagoknak mozgása egyenkint és együttvéve.

A kényszermozgáshoz sorakozik az utánzási kényszermozgás, mely bár mindazokra a funkcziókra kiterjed, melyeket érzékszerveinek segedelmével végezünk, mégis leggyakrabban a látás és a hallás által felfogható momentumokra vonatkozik. Ezek a kényszermozgások is leperegnek a szellemi életben a nélkül, hogy az öntudatnak küszöbét átlépnék, ha azonban a betóduló ingerület a kényszercselekmény képzeleteit az öntudatban érvényre juttatja, akkor a kényszercselekmény abbanhagyása képezi a reaktiv állapotot.

Egy felette egyszerü kisérlet meggyőzhet bennünket az állitás helyességéről.

Sétálgassunk egy 5—8 éves fiucskával fel-alá a szobában és beszéd közt szólitsuk fel őt arra, hogy mostantól kezdve, csak szép nyugodtan, szó nélkül kisérjen bennünket. Nemsokára észreveszszük, hogy a gyermek legelőbb is iparkodik a lépések hosszuságában imitálni járásunkat, ha ez sikerült akkor az imitáczionális kényszercselekmény más szemléleti tényre tér át, például a hátra fektetett kéz vagy a mellen összefont kartartására stb., stb.. egyszóval a gyermek nemcsak az egyszerü, hanem az összetett mozgásokat is utánozni fogja szótlanul és mindaddig, mig őt cselekményére nem figyelmeztetjük, azaz mig a véghezvitt kényszercselekményről a képzése az öntudat küszöbét át nem lépi, mely esetben a gyermek a cselekményt oly rögtönösen, mintha azzal valami rosszat tett volna, azonnal abbanhagyja.

És ez az utóbbi ténykedés, mint egy az agyban lefolyó folyamatnak megnyilatkozása figyelmet érdemel, mert ép a tett rögtönös abbanhagyása sokszor létesiti azt a tévhitet, hogy a gyermek öntudatosan cselekedett, hogy szándékosan utánzott, hogy nevetségessé akarta tenni az utánzottat, mindmegannyi oly

---

ugrott ki; aranyos nyakkötő volt a hatalmas állatokon, lábaikon szintén arany karikák s ezeken apró csengők csengtek-bongtak. A hátukon csinos takaró volt. Amint urnőjüket meglátták, udvaroncz hizelgéssel szökeltek feléje s hizelegve simultak lábaihoz. — Lassabban megsimogatva. — Illedelmesen Éva! Ez a figyelmeztetés a hófehér és vörösszemü macska asszonyságnak szólt, mert a kaczér állat lábai elé tolakodott s alig birt rajta átlépni.

E közben Konstantia kisasszony felért a tornáczra s karosszékbe ült, nézte amint kedvencz madarai kalitkáit hozták az inasok,

— Szellőztessétek ki a szobákat, nem szeretem a dohányszagot, mondá a kisasszony. Éva asszonyság ezt az alkalmat felhasználta s urnője ölébe ugrott, mig Ádám urfi illedelmesen lábainál terült el s megkisérlette farkasszemet nézni a nappal.

— Hány óra Mihály?

— Mindjárt megnézem.

— Hol?

— Az előszoba óráján.

— Nem kell oda óra, nézd a macska szemeit, ebből megtudod: délig csukottabb, délután nyitottabb.

— Instállom ehhez az instrumentum órához nem értek.

— Pedig értened kellene, látod, ha az ember a természetet, az állatokat vizsgálja és tanulja, ugy nincsen szüksége a müvészet által pótolt szerekre.

Mihály ezt az okoskodást olyan kevéssé tudta megérteni, mint azt, hogy a sigeri oláh-templomban szent Támasnak miért van kék haja. De megnyugodott benne, mert szerinte Konstantia kisasszony száz orvost és ugyanannyi papot tudott kiforgatni tudományából.

— Mennyi haja szala van még a plebános urnak?

— Ezt éppenséggel nem tudom, kezeit csókolom.

— Tudnod kellene, ha csak iskola mellett jártál elis.

— Nem tudja azt még a sárospataki rector-professor sem.

— Tudni kellene. A plébános ur szőke, egy szőke embernek 140.000 hajszála van, négy éve kopaszodik, minden évben kihull 10.000 hajszála, hát most 100.000 hajszála van.

— Igenis értem.

— Mihály, te!

— Tessék.

— Jer ide közelebb.

— Tessék parancsolni.

— A nagyságos ur öltözködik.

— Még nem volt felöltözve?

— De igen.

— Hát akkor minek öltözködik?

— Mert nem akart a nagyságos kisasszonynak szürke ruhában készcsókolására sietni.

— Nem mondtál igazat.

Mihály nem felelt.

— Szólj és ne hazudj . . .

— Instálom.

— Félre a szabódással.

— Könyörgöm.

— Mondj igazat, parancsolom.

— Alásan esedezem . . .

— Vagy ugy, értem, az éjjel ismét tivornya volt.

Mihály nem felelt.

— Kik voltak itt?

— Egy pár fiatal ember a vidékről.

— Részegek?

— Uri ember csak boros szokott lenni,

— Hát az öcsém?

— Ő nagyon győzi a bort.

Konstantia kisasszony rázta a fejét s szemeivel rosszalást fejezett ki.

— Elmehetsz. Parancsold meg, hogy nekem meleg vizet hozzanak fel, a mosdó vizbe petrezselymet tegyenek.

— Értem.

— Megállj!

— Tessék parancsolni.

— Egy óra mulva öcsémet a kis szobába várom.

Mihály lóhalálába sietett Ábris ur szobájába. — Nagyságos uram a kisasszony félláb kelt fel, exámentet is tartott velem, majd a fejünkre rakja az eleven szenet.

— Rossz kedve van? — kérdé Ábris miközben fürdőjéből kiszállt.

— Mint a jeges esővel párosodott zivatarnak.

— Parancsold meg a kertésznek, hogy bokrétát kössön, te meg expediáld el a pokolba a vendég koszorut.

Mihály távozott, Ábris inasa segitségével felöltözött, azután a kertész által kötött bokrétát kezébe véve, sietett nénjét üdvözölni.

Konstantia kisasszony a kek szoba kellő közepén ült kék karosszékben, fehér garszövetü ruhában, kék selyem csokrokkal, kék szalaggal áthuzott fél csipke kesztyüjében, fehér legyezőt tartott s beszélgetett Éva asszonysággal és Ádám urfival. (Folyt. köv.)

feltevés, melytől szegény a gyermek távol áll.

A gyermekélet különböző szakaiban nagy tömegben jelentkeznek a kényszerérzések. A fájdalmakra utaló indokolatlan panaszok az elszenvedett fájdalom vagy pedig csak a megijedés folytán keletkezett hatalmas kedélyi rázkodások egész sorozata ebbe a keretbe tartozik és szorosan elkülönitendők a makacsság, a tulzás, a nyafogás ismert megnyilatkozásaitól.

Annál a kis gyermeknél, a ki esés közben nem ütötte meg magát annyira, hogy az elesés valóságos fájdalmat okozhatott volna, a fájdalom ismert tünetei, nevezetesen a fojtogató sirás, mindaddig be nem áll, mig a gyermek észre nem veszi azt, hogy közvetlen környezete, p. o. az aggódó anya megijedt és ezt az érzését arcjáték vagy egyébb izommozgások által el nem árulja.

S most az agyfejlődés hiányos megnyilatkozásának még csak egy tünetére akarok rámutatni és pedig a kényszerképzet alakjában jelentkező érzékcsalódásokra, a halluczinácziók és illuziókra, melyek a gyermek szellemi életének egyik hosszu szakát uralják, sokszor ábrándképekbe átcsapnak, mint ilyenek átfutják az ifju kort, érintetlenül nem hagyva a meglett kort sem.

A kis fiucska egymagába játszik, ostorral kezében fut az udvaron, keze fejét ugy tartja, mintha markolna, egyszer az egyik kezével ránt, máskor a másikkal, majd meg az ostorral csap a levegőbe, — beszél, gáncsol és dicsér egyidőben — majd szalad, majd megáll, majd lassan lépdel, majd ismét fut és mindezen mozgásait szóval kiséri: kétségtelen, hogy a gyermek lovat hajt. De se ló, se azt helyettesitő tárgy nincs előtte, csak a levegő után fut, abba kapkod, annak beszél, azt dicséri, azt korholja, — ez halluczináczió.

Tehát a halluczinácziónak külső inger-ok nem szolgál alapul, az illuziónál pedig a külső inger-ok helytelen képzeteket létesit az agyban; halluczinácziókról lesz tehát szó, valahányszor ott, a hol emberi fogalmaink szerint semmi sincs, tárgyakat és személyeket vélek látni és illuzióról beszélhetünk, ha a szellő által mozgásba hozott száraz galy egy felém közeledő ember képét létesiti öntudatomba.

A természet törvényei ellen vétenénk, ha a gyermeket például babáival való illuzióiban vagy halluczináczióiban megakasztanánk, mert ez által könnyen és gyorsan fejlődő üvegházi növényeket nevelnénk, melyeket az élet legkisebb vihara is — ágról törne.

Mindezek daczára azonban elképzelhető, hogy az érzéki kényszerzavarok, tehát az illuziók és halluczinácziók oly tömegben és oly intenzitásban jelentkezznek, hogy az ily alakban való nyilvánulásuk határozott befolyással birhat a későbbi életévekben is fellépő, illetőleg továbbtartó ábrándozásra.

Ez esetekben a nevelésnek praeventive kell intézkedni és pedig az illuziókat és halluczinációnáczióknak mérséklő irányban, hogy eleje vétessék egy oly szellemi élet kifejlődésének, mely az élet realitásától távol áll és légvárak épitésével foglalkozik akkor is, a mikor az élet nyomora már átlépte a küszöböt.

Mennyi ily deformált szellemi élettel biró ember járja földünket! A társadalom minden rétegében feltalálhatók ezek a sajnálatraméltó egyének, a kik a jelennel mitsem törödnek, a jövő légvárait épitik, mindig csak a jövőben élnek, ezért a nemesitő munkára alkalmatlanok, pozitiv eredményt nem tudnak felmutatni és legszebb képességeik mellett is elzüllenek vagy legalább is életük nyom nélkül eltünik, mint a tovahaladó habfodor.

Ezt az elzüllést, a szellemi tőkének ezt az elposványodását, szellemi életünk székhelyének, az agynak óvatos kézzel való kezelését, a nevelésnek természettudományi alapon való inaugurálását czélozza törekvésünk, me y eredménydus lesz, ha a nevelő, a szülő és tanitó egyaránt, munkatársnak beáll abba a küzdelembe, melynek végczélja: kiirtani a mai tanitási és nevelési rendszernek szellemet és agyat ölő elveit, kiküszöbölni a a tulterhelést és számolni a gyermek agyának befogadási képességével.

Mert ne feleljük el halhatatlan Eötvösünk szavait: „Előbb az a panasz emeltetett a létező nevelési rendszer ellen, hogy a gyermekek nem tanulnak eleget, jelenleg éppen az ellenkezőt mondhatjuk s gyermekeink többet tanulnak, mint a mennyit felfogni birnak. Az eredmény ugyanaz marad, s az, ki husz mázsa aranyat ád valakinek, de azon föltétel alatt, hogy azt maga egyszerre vigye el vállain, valóban nem érdemel több köszönetet, mintha semmit nem adott volna.“

„A nevelőnek soha sem kellene feladni, hogy az észnek, mint a kardnak, hogy hasznavehető legyen, nemcsak élre, de szilárdságra is szüksége van s hogy a felette sok köszörülés nemcsak élesit, de gyengit is.“

Köszörüljük tehát okkal-móddal a testet és az agyat egyaránt, de mindkettőt csak okkal-móddal, hogy fáradozásunk gyümölcsére elmondhassunk: az ép testben ép lélek lakik.

Instelláczió.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye folyó évi január hó 12-én tartott közgyülése alkalmával a biai járás főszolgabirájává nagy lelkesedéssel egyhangulag megválasztott tachvári és tarkeöi Tahy Iván ur előtt e járás összes előljárói és igen nagy számu tisztelői Bián folyó hó 16-án tisztelegtek.

A tisztelgő beszédet a járás jegyzőinek nestora Frank György budafoki jegyző tartotta, beszédében kiemelte, hogy a járás összes lakossága örvend a megválasztásnak, mert tudja, hogy ő benne igazságos munkás főtisztviselőt nyert, ki 6 év alatt mindenki becsülését, szeretetét és ragaszkodását kiérdemelte, s a kiről tudják, hogy a járás és egyesek ügyeit szivén fogja viselni, az előljáróságokat és különösen a jegyzői kart jóindulatába ajánlva, az uj főszolgabirót élteti.

Erre Tahy Iván, a főszolgabiró következőképen felelt:

Igen tisztelt uraim és barátaim.

Én a szép szavaknak és csinált szólamoknak barátja nem vagyok, de szeretem kimondani nyiltan amit gondolok és érzek, engedjék meg azért, hogy rövid szavakban köszönjem meg szives megjelenésüket. Én hiszem, hogy ittlétük nem merő formalitas hanem hiszem és reménylem, hogy a szeretetnek és bizalomnak jele, mely szeretet és bizalomnak én több mint 6 évi itt létem alatt azzal nyertem meg, hogy mindég mindenkinek csak a javát óhajtottam, és kárát nem kivántam még ellenségemnek sem.

Én uraim további müködésemet ezen kölcsönös szeretetre és bizalomra vagy egy szóval kölcsönös barátságra fogom alapitani.

Megvallom ez sok tekintetben fontos állás mit elnyertem, amióta czéljaim és törekvéseim vannak életemnek főóhajtását képezte mindég, erre térre vágytam én, hogy azon kötelességeket mikkel mint ember tartozom embertársaimnak lerojjam. Önbizalom nélkül mondom, hogy ehhez a hivatáshoz lelkem szeretetének teljes melegével ragaszkodom, kiterjesztve ezt a szeretetet hivatalos ügyköröm legcsekélyebb tárgyára, ép ugy mint a járás lakóságának legszegényebb koldusára is.

Tapasztalásból bizom benne, hogy önök is uraim hivatásukat hasonló szellemben gyakorolják. És én azt kivánom, hogy müködésünk tárgya iránti szeretet legyen az összekötőkapocs miközöttünk; és amint barátaim voltak eddig barátaim maradnak ezután is! Ki mondom én már ezuttal nyiltan, hogy én egyéni vonzalmaimat és szimpathiáima irányadóul venni nem fogom hivatalos müködésemben, hanem lenne bár ellensége személyemnek, kinek munkálkodása hivatásában, a közjóra hasznos; vagy édes testvérem, ki annak kárt okoz, a hivatás iránti szeretet mértékével mérek mindkettőnek. És azért uraim kérem önöket, ne fogják fel személyes ellenszenvnek, ha talán azok iránt kik, müködésük terén magukat hasznositani, ugy nem tudják vagy nem akarják hozzá férhetlen szigorral járok el. Nem hallgathatom el azt sem hogy én a sablonos bürocratikus száraz munkát elégnek nem tartom hanem bizony elvárom az uraktól, hogy a közjóérdekében, hogy ugy mondjam, teremteni is akarnak.

Igen tisztelt uraim! azon váratlanul fényes győzelem mit családom és ezen sokáig háttérbe szoritott járás csekély személyem által kivivott: őszinte örömmel tölt el engemet, mert oda irányul reményem, hogy azon befolyást és tekintélyt mit ezáltal a vármegye minden körében szereztünk, ezen járás érdekében hasznosithatni fogom. De egyszersmind kérnem is kell önöket lássanak kétszeres buzgalommal a munkához, mert egynsek kik czéljaik elérésére az eszközökzen nem tulságosun válogatósak, nem csak ezen hivatalnak de járásunknak is veszett hirét költötték, segitsük egymást, mutassuk meg azt ezen minden eszközökben bővelkedő járás vármegyénknek első járása leend! És ne kivánja senki, hogy ezen munkálkodás közben az en, az emlitett jó barátok által különös előszeretettel kétségbe vont erélyemmel ismerkedjék meg.

Most már csak arra kérem önöket vigyék meg járásom összes lakóságának a legszivélyesebb üdvözletemet, mondják meg nekik, hogy jöjjön hozzám szegény vagy gazdag, nemcsak az igazság egyforma mértékével mérek nekik, de igaz lelki örömömre fog szolgálni, ha bár minő bajukban segitségökre lehetek.

Még egyszer köszönöm megtisztelő megjelenésüket.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után a küldöttségi tagok és a tisztelgők vagy 120-an a Lipka-féle vendéglőbe banketre gyültek egybe, a hol a legjobb hangulat között először Tahy Iván a nyugalomba vonult Bódiz László ur érdemeit méltatva, egészségére üritette poharát, majd Czermann József budafoki biró és Frank György budafoki jegyző az ujonnan megválasztott főszolgabirót éltették azután Nyirák Gyula zsámbéki jegyző a Pestvármegye nagy nevü alispánját — a kihez üdvözlő táviratot menesztetett — éltette, Math Ferencz jenői jegyző pedig az ujonnan megválasztott főszolgabiró szüleit éltetve azok is táviratilag üdvözöltettek. Mondtak még igen sikerült tósztokat Dézsi Mihály biai ref. pap, Vida Gábor, Karikó János, Főző Lészló nagytétényi jegyző és végre Tahy Iván főszolgabiró a járás lakosságának egészségere, jóvoltára emelte poharát.

A nagy számu társaság késő estélig a legjobb hangulatban együtt maradván, sok felköszöntő után szétoszlott.

Nyirák Károly.

Tengeri kikötő.

Nagy és hatalmas terv foglalkoztatja a közlekedés vezetésével megbizott államférfiakat és az irányadó köröket.

Gróf Széchenyi István eszméje és terve, a vaskapu megnyitása már valóság s nem beteges álomkép Budapestnek összeköttetése a tengerrel. A Duna hajózása ezáltal nagyobb arányu lesz s a miért sokan ugy esengenek a világvárosok sorába lépés közelebb lesz.

Hogy mennyi nagyobb és kisebb helybeli dolgot kellene elintézni, mig a világvároshoz való képesitésünk első alapvizsgáját letennénk azt rövidesen elbeszélni nem lehet.

Én azt szeretném, hogy Budapest lenne magyar város szellemében és nyelvében és csak azután világváros. Az én álmaim nem a világvárost, de a rendezett, tiszta, jó közlekedésü fővárost óhajtják.

Mire is való pupos termetnek a fényes ruha?

A nagy jelszavak gyilkolják a fővárosok és városok fejlődését. A külföldre való kacsingatás akkor derék ha azt tanuljuk, a mit onnan tanulni kell. De ha csak kaczérkodásból, urhatnámságból kacsingatunk, rossz helyre kerül a bársony nyereg.

A főváros közgazdasági és pénzügyi viszonyai nem fényesek. Kölcsönök és kölcsönforgatások tengetik gazdálkodását. Igaz, hogy a beruházások egyszer jó kamatot hoznak, de a fejlődés és fejlesztés aránytalan. Nincs szilárd budapesti jellege az intézkedéseknek, még mindég ingadoznak a főváros helyzete és rendeltetése megállapitásában. A mult hibáit ujabb hibákkal orvosolják. Egyik betegséget áthajtanak a másik betegségbe. Nem mindenben egészséges a városrendezés politikája.

Erős elhatározás, vasmarok, a magánérdekek üldözése nyithat utat a természet törvényei teljesülésének és a földrajzi fekvés szerencsésebb felhasználásának.

Sok idő pazarlódik a bureaukratiára és kevés jut a helyzet tanulmányozására. A kerületi választmányok és elöljáróságok hatáskörének szélesitése, a személyzet szaporitása, a törvényhatóság tagjainak lelkiismeretes müködése segithet csak a polgármesteren és a tanácson. Kevesebb beszéd és több tett.

Mikor magunkat egészen jól ismerjük, hibáinkat tudjuk akkor következhetik be a javulás. A hivatalt, tisztséget nem csak be kell tölteni, hanem jó azt átérezni.

A polgármester és tanács jóakaratában teljesen megbizunk csak a befolyások ne uralkodjanak. A jog és igazság győzze le az egyéni önérdeket és akkor boldogulunk.

A tengeri kikötő csak dunai kikötő lesz, de emeli a fővárost különösen, ha annak valódi helyét eltalálják. A ki lát az mindjárt meglátja, hogy a budai Dunapart erre alkalmasabb a pestinél. Nagy hiba lenne és a czélt eltemetnék vele, ha a kikötő nem a budai részen lenne. Nem csak Budának volna igy jobb, de a hajózás ügyének is és a természet törvényei is igy kivánják.

A sárga folyó.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Eddig azt hittem, hogy a sárga tenger chinai fenhatóság alatt áll. A tulságosan enyhe január és nehány havazási kisérlet azonban arról győzött meg, hogy ez az ázsiai tenger fölött tulajdonképen az I. ker. elöljáróság parancsnokol. Ha ez az érdemes hatóság ezen szokatlan körülményről még esetleg nem tudna semmit, akkor az alábbi sorokból hatalmi körének nem remélt kiterjesztéséről tudomást szerezhet. Ugyanis van az I. kerületnek egy uj utja: a Krisztina-körut. Szép és változatos, elegáns épületek sorakoznak azon egymás mellé. A gyalogjáró asztalt; az ut közepe macadam. Dehogy az! Ez a sárga folyó, a Hoang-ho. A földrajzban járatos emberek azt állitják, hogy a Krisztina-körut a déli vasut pályaháza felé vezet, egyesül a Városmajor-, Bors- és még nehány utczával, melyek közül az Alkotás-utcza és Kékgolyó-utcza nem épen a legutolsók. Miután igy a folyam vidékét megismertük volna, üljünk csolnakra (gőzösök csak éjjel járnak arra) s tegyünk egy kis felfedező utazást. A Willinger-házhoz átvezető kövezett átjárás bodros hullámokban kavarog a macadam sárga leve. Szerencse, ha valami gyorsan haitó kocsi nem kerül elénk, mert ez esetben a szétfecskendező sár gallérunknál fogva csurog le hátunk közepén. Jobbra-balra egy-egy megfeneklett jármü, lassu társzekerek, csilingelő lóvasut élénkitik a tájékot. Elérvén az aszfaltot, most már nyugodtabban mehetünk addig, mig ez egyszerre a Bors-utczán tul el nem fogy. Innét kezdve a Városmajor-utczáig anyaszüz meztelen hazai földön járunk. Itt torkollik be egy a Városmajor fasorához vezető ut és az ördögárok. Az utóbbinak beboltozásához egy gátló vezet, melyben bennrekedt czipők és csizmák is láthatók voltak. Ezen a kritikus helyen tul oly utegyenetlenségek következnek, melyek leirására nem merek vállalkozni. Csupán csak azt akarom megjegyezni, hogy az itt álló házak előtt kövezett gyalogjáró nincs, a maláta gyáron pedig az ereszcsatorna is hiányzik.

Vajjon nem lehetne-e ezeken a szégyenletes állapotokon segiteni? Valaki felelős mégis csak lesz, hát nem lehet az illető urat erre az Istentől is elhagyatott tájékra küldeni? Nem akarom magamat feltüzelni, csupán egy körülményre akarom T. szerkesztő urat figyelmeztetni. Az Attila-utcza sarkán áll az elemi népiskola, nem tudom hány száz apró növendék jár belé; a Várfok-utcza sarkán áll az I. ker. főgymnázium 300-nál több tanulóval. Utóbbiak tornázni és rajzolni a Bors-utczai épületbe járnak át. A gyermekek kődökig sárosan, átázott czipőkkel jönnek az iskolába, mert nagy részük ezeken az áldott vidékeken kénytelen járni. Ugyan mondja meg nekem T. Szerkesztő úr! kell-e annak megitéléséhez orvosi tudomány, ha vajjon ezen állapotok a kerület zsenge ifjuságának egészségét előmozditják-e?

Hol takaritanak az I. ker. utczasöprői azt nem tudom; de azt merem állitani, hogy én két hét leforgása alatt ezen a tájékon, a merre minden reggel 8 előtt járok, (mert hát én is iskolába járok még,) még egyetlenegyet sem láttam. Lehetséges, hogy mások e tekintetben szerencsésebbek. Azt a becsületes embert pedig, aki egyik sárbarekedt kalucsnimat megtalálta, kérem, sziveskedjék illő honorarium fejében tulajdonomat a T. szerkesztőség utján kezeimhez juttatni.

Mélyen T. Szerkesztő urat pedig kérem, sziveskedjék soraimat most, a fagyok beállta előtt és április havában, az olvadás kezdetén becses lapjában közölni.

Dr. Bozóky Endre.

Közöltük ezt a kis utleirást. Czikkiró igazat mond, csak azt tesszük hozzá, hogy az elüljáróság nagyon is jól ismeri ezt az állapotot. Ismeri, de az eszközök hiányában teljes gyógyszert nem adhat. Ide a főváros polgármesterének, tanácsurainak kellene kirándulni, hogy a nyomoruságon változtassanak. Az elöljáróság jelent, sürget, de pénzt és segitséget elegendőt nem kap. Az utczasöprök is folytonosan munkában vannak, de kevés van. Kanalazzák a sarat itt és amott és szállitgatják, de tizszerannyian sem birnának vele.

Burkolatot kérünk.

Szerkesztő.

Telek darabolás.

A budai szőllők pusztulása után, remek szép vidékünk villa-épitkezésekre lett hivatott. A szőllővész elkeseritette a szőllő-tulajdonosokat és csak nagy nehezen indult az ujra ültetés.

Nem tudjuk mennyi telket ültettek be ujra szőllővel, de azt látjuk, hogy az egész vidéken szaporodnak a szőllők és nagyobb a szüreti eredmény, jobban és többen veszik a szőllővesszőket s a szőllővesszőkből sokan pénzelnek. A székes főváros tanácsa gondolom 800 □-ölnél kisebb területre telket darabolni (parczellázni) nem enged.

Ennek a megszoritásnak az az oka, hogy a szőllőültetésre alkalmas területeket ne vonhassák el rendeltetésökből. Helyes, de csakis a szőllőterületekre alkalmas területekre álljon a törvény.

Hogy micsoda területek alkalmasak a szőllőültetésre és müvelésre azt borvidékünk évszázadokon át megmutatta. Meg fogja magát boszulni, ha az évszázados szokást nem tiszteljük, mert a talaj adja meg a termés értékét. Jó talajban nem csenevészesedik el a jó faj.

Mint a dohánytermelésnél ugy a szőllőtermelésnél is meg kellene vizsgálni a talajt s a mi arra nem való ott azt betiltani.

A villa-épitésre alkalmas telkeket azonban kisebb területre lehetne darabolni s meghatározni mi a villa-telekre alkalmas nem szőllőmüvelésre való terület?

Itt 2—300 ölre lehetne leszállitani a feldarabolást. Ez az eljárás és a szabályrendeletnek ilyen megváltoztatása a település kedvét fokozná és a telekszerzést a vagyontalanabbakra nézve megkönnyitené.

Ugy tudjuk, hogy a közmunkatanács egy teleknek kisebb feldarabolását nem hagyta helybe és a midőn erről az érdekelteket tudósitotta, jelezte azt, hogy a fő és székvárosnak telek feldaraboló szabályrendeletét nem volna felesleges megváltoztatni.

A székes fővárosnak ez a szabályrendelete csakugyan megváltoztatandó, mert sérti a közönséget és tulajdonosokat egyaránt és megneheziti a családi településeket.

A székes fővárosnak az az érdeke, hogy Budapest fejlődjék, emelkedjék és a lakosság lakási és megélhetési viszonyai olcsóbbak legyenek, mert az elszegényedés még jobban terjed, mint eddig terjedett. Ezt pedig meg kell gátolni tüzzel, vassal. Egy szabályrendelet megváltoztatása nem nehéz és kivánatos is.

Szellem-uralom.

(Közbiztonság a Gellérthegy tövénél.)

A havazás és esőzés ujabb és végnélküli korszaka alatt ismételten beállott a budaiaknak az a réme, hogy az uj hidon illetőleg az arra vezető uton közlekedjenek. Hiszen nem ismeretlen fogalom a sárba való lubiczkolás Budán, de hogy olyan „mellék garnirung"-gal is legyen füszerezve, mint a hogy az az én háziasszonyommal történt a minap, arra már csakugyan az uj hid közlekedő utja alkalmas.

Ugy esett, hogy a háziasszonyom a multkor Pesten volt. (Már csak ugy mondom Budapest székes-fővárosnak balparti részét, mint a hogy mi budaiak a jobbpartit Budának nevezzük.) Valami hölgy-társaságban volt-e, elég az hozzá, hogy férfi gavallérja nem akadt, a hölgyek elkisérték egész a hid kezdetéig, de tovább menni nem volt kedvök, mert akkor nekik is kisérö kellett volna — visszafelé.

Esteli 9 óra volt. Nem is olyan nagy idő ha meggondoljuk, hogy Párisban akkor 12 óra van s az élet Budapesten is ugy 1—2 óra tájt záródik éjfél után. De nagy idő, ha az ember az uj hidra gondol! S pláne a Krisztinavárosba menni egy magányos nőnek gyalog!

A hidon csak átjött valahogy nagy ügygyel-bajjal, az ott ácsorgó és beszélgető rendőrt is kikerülte valahogy, aki a jegyszedővel és sokszor mással is egész akadályt képez a hid kijáratánál; de a Gellértnek zeg-zugos, szakadékos részén, a barlangok és sziklák komor tömkelegében váratlan meglepetés érte.

A sár-szellem épp ott nyujtózkodott az ut közepén, midőn a háziasszony kicsi, takaros, de azért érzékeny érintkezést produkálható czipellőjével rálép a szörnyeteg tyukszemére. Nosza, neki se kellett több, fölugrik és elkapja a háziasszony piczike topánkáját. (Magasszáru czipő volt ám, ne tessék gondolni, hogy félczipő.) A háziasszony megrémül és elkezd kiabálni. Zajára a barlanglakók, a fekete és még feketébb hegyi szellemek kiröppennek s kétségbeesett tusát vivnak a zsákmány fölött. Ezt az időt használta a háziasszony arra, hogy meneküljön. Azonban minden hiába lett volna, ha egy véletlen segitségére nem jön. A Gellért-hegy tövénél egy jól (tehát félreismerhetlenül) öltözött csavargó megtámadta és üzőbe vette. Ettől természetesen még jobban megijedt és ez volt a szerencséje. — Nagyobb lépésekkel és megkettőztetett rémülettel rohanta

Rudasfürdő felé, ahol rendőrért kiabált, de nem volt sehol. — Az egész 4 vagy 5 km. uton nincs tehát rendőr!

Megérkezett végre azon sárosan és kimerülten haza. Az ijedtségtől össze volt törve. — Megfogadta, hogy soha többet nem megy az uj hid tisztességéből arra felé.

Nekünk pedig arra a kérdésre ad alkalmat ennek a háziasszonynak esete, vajjon nem lehetne a rendőr-posztokat ugy berendezni, hogy az uj hid felé közlekedő ut legfélelmetesebb helyére is jusson? Avagy a közlekedő közönség érdeke nem kivánja meg?

Vagy talán a rendőrök is félnek az ott tanyázó kisérteties szellemektől?

Taksonyi

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Dr. Hegedüs János.

Dr. Hegedüs János a legrokonszenvesebb emberek egyike. A ki csak egyszer beszélt vele sohasem felejti el. A mai közönyös világban jól esik, ha olyan emberrel találkozunk, kinek privát érdekei családja boldogitásán kivül nincsenek, s a ki a hazafiságot és polgári kötelességeket jól értelmezi.

Az első kerületi polgári kör egyik alelnöke a mindenki által szeretett Hegedüs János, kinek cselekedetei nemes eszméinek szép gondolkodásának megvalósulásai . . .

Mintha a régi lovagvilágból maradt volna vissza, hogy megmutassa az elfásult embereknek mi az eszme? mi az igazság? mi a lelkesedés? mi a jó izlésü hazafiság?

Érdemekben gazdag polgártársunk egyenes és őszinte ember s a szerénység mintaképe Ha vele szót váltunk csodálkozunk egyenes nyiltságán és csodálkozunk azon, hogy mikor valaki kemény igazságokat mond mindig finom és udvarias marad.

Dr. Hegedüs János orvosi karunk vezető férfiai közé tartozik, a kiről mindenki a legnagyobb elismeréssel emlékezik és meghajol tudományossága előtt.

A polgári életből is kiveszi részét és kötelességeit erélylyel teljesiti. Mindig az igazság utján jár és azért harczol a nélkül, hogy abból, vagy bármi közügyből haszna lenne.

Jellemének kimagasló vonása az önzetlenség és áldozatkészség.

Szóval igazi magyar ember.

Konkoly Thege Miklós.

A költők a csillagokba néznek. A csillagok országába kalandoznak gondolataik. A csillagok világa ismeretlen világ. A költők gondolatainak országát egyik legelvontabb tudomány a csillagászat kutatja. De bármily elvont is ez a tudomány, a csillagvizsgálók telve vannak költészettel. Tessék csak meghallgatni Konkoly Thege Miklós egyéb szép zenedarabjai között azt a szép nyitányt, mit ő Jókai Milton czimü darabjához irt és mindenki felismeri benne a költőt.

A csillagvizsgálás tudományának hazánkban ő a vezére, ő a központja s itt van annak fészke Budán, hol egykor Mátyás király is vizsgálta a csillagokat.

Konkoly Thege Miklós ugyszólván semmiből teremtette meg hazánkban a csillagvizsgálás tudományát és emelte oda a hol most van az időjóslással (meteorologia) együtt. Ő nem elégszik meg azzal, hogy csak a tudományos világban terjeszsze, hanem a társaságban is apostola annak. A budai meteorologiai intézetben minden évben népszerü felolvasásokat rendez. Ezeken a népszerü felolvasásokon ott van az előkelő és tudományos világ szine-java, kik az ő és kitünő munkatársai kalauzolásával rándulnak el a csillagok honába, a miről a „Buda és Vidéke“ szerkesztősége annak idején mindig beszámol.

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb bekü.-deni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatvány számot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken, a nyilvános helyeken, kávéházakban, vendéglőkben stb

Előfizetőink megbizásait elvégezzük.

„**A kiskuti primás**“ czime annak az elbeszélésnek, mit közölni kezdtünk. Irta Erdélyi Gyula. Egy czigányprimás és egy urinő ábrándját tárgyalja az elbeszélés, mely a hetvenes évek elején megtörtént. Rigó Jancsi regénye Chimay herczegnővel alkalomszerüvé teszi a közlést. Ujonnan belépő előfizetőinknek megküldjük az elbeszélés elejét tartalmazó számokat.

Az előfizetés árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

A budai polgári kör.

A mult szombaton, vagyis f. hó 16-án jól sikerült családi estét rendezett. Ez már a második, a táncz-sezonban. Az első m. é. deczemb. havában volt és Dr. Rácz Károly rendezte; a hallgatóságot állandó derültségben tartotta az ördögről tartott mulatságos felolvasásával.

A mostanit dr. Ludvik Emil rendezte; ós — nagy elfoglaltsága mellett is, mert . . . hát legifjabb orvos-doktorunk ő — sikerült müsort állitott össze. A családi est azzal kezdődött, hogy Kovács Jenő és ifj. Kovács Sándor urak tréfás kuplékat énekeltek zongora kiséret mellett; Kovács Ferencz ur Liszt: magyar ropszidiákat játszott zongorán, és Szabó Lajos ur mint 48-as honvéd humoros felolvasást tartott, melylyel állandóan kacagtatta a nagyszámu szép hallgatóságot. Ezután vacsora s utánna a mi az ifjuságnak különösen kedves táncz következett. Két kis termünket zsufolásig meg töltötte, a sok szép asszony és leány meg a sok frakkos gavallér, és hogy mégis megfértünk valahogy s hogy igy is nagyon jól mulattunk, Frommann Pistának köszönhetjük, ki mint a körigazgatója s a vigalmi bizottság elnöke nagy tevékenységet fejtett ki az est sikere érdekében.Most éreztük csak igazán, hogy de nagyon-nagyon lassan is épül az a mi budai vigadónk Az ilyen sóhajainknak is magyarázatát adom, ha megmondom, hogy 60 pár tánczolta a négyeseket. Bizony ily látogatottság mellett a mikét kis termünk már-már nem elégitheti ki a tánczos ifjuság igényeit. A talp alá valót Mátyás czigányunk huzta, a sok táncznak, csárdásnak, csak a hajnal vetett végett. — A jövő hó 6-án jelmez estét rendez a kör, melyre sokan a férfiak közül is jelmezben jönnek el.

Ott voltak asszonyok: Andrássy Antalné, Axaméthy Lajosné, Ballon Adolfné, Bauer Józsefné, özv. Bauer Lászlóné, Beniczky Tamásné, Berényi Frigyesné, Biscara Endréné, Dr. Rudnay Józsefné, Dobrosemszky Mátyásné, Eckermann Edéné, Fromann Istvánné, Gyurman Andorné, Hamary Béláné, Hauser Nándorné, Hauszmann Imréné, özv. Jenny Antalné, Klinhárt Bodogné, Koltor Lászlóné, Kovács Sándorné, Lithvay Mátyásné, Mácsik Gyuláné, Máltas Hugóná, Mayer Istvánné' Megay Oszkárné, Petheő Miklósné, Reindl Józsefné, özv. Rilrauszkyne Rögler Béláné, Rupp Zsigmondné, Schönoz Aurélné, Spuller Istvánné, Szánthó Albertné, Szobovich Ferenczné, Tabermann Gusztávné, Tessey Nándorné, Thier Józsefné, Tóth Istvánné, Uher Flórisné, Walter Leóné, és Wittinghoff Gyuláné. Leányok: Bauer Irén, Bauer Józsa és Vilma, Berényi Margit, Biscara Szidike, Dobrozemszky Aranka és Irén, Taba Emilia, Gyurmánn Marika, Haydecker Olga, Horváth Irma, Jenny Agata, Klinkárt Margit, Koltor Stefánia. Kovács Mariska, Kugler Izabella, Lithvay Sárika, Lukse-Fábry Malvina, Ludvik Anna, Mariska, Máltás Angéla, Mayer Lujza, Mercz Margit, Ötl Paula. Rögler Emilia, Schönoa Margit, Szánthó N. Szemlér Jolán, Szobovics Margit. Tábermann Irma, Thier Mariska, Tóth Irén, Uher Gizelle, Walter Berta.

Különfélék.

— **Dr. babarczi Schwarzer Ottó felolvasása.** Az érdekesnél-érdekesebb felolvasásokat rendező népszerü felolvasó társaság életében magasan kiemelkedő pont volt dr. babarczi Schwarzer Ottó felolvasása mit a szerző engedelméből lapunk elején közölünk. A felolvasás tartalma is nagybecsü. Kevés tudományos irónk van, ki oly világosan és költői vénával ir, mint lapunk kitünő barátja s munkatársa dr. babarczi Schwarzer Ottó. Szép dolgait oly müvészies szónoki erővel olvassa a hogy olvasni csak szegény Balás Sándort hallottuk.

— **Munkások babérkoszorúja Gerlóczy alpolgármesternek.** Gerlóczy Károly alpolgármester az ó-budai munkáskaszinó öttagu küldöttségét fogadta. A küldöttséget Hepper Károly vezette. A küldöttség egy szép babérkoszorut nyujtott át a polgármesternek és a munkások vezetője hosszas beszédben méltatta Gerlóczynak a munkáskaszinók létesitése körül szerzett érdemeit. Azután elmondotta, hogy a munkáskaszinók már eddig is szép eredményeket értek el, a minek első sorban a munkások örülnek s azért a babérkoszoruval akarják hálájukat leróni iránta. Gerlóczy Károly megköszönte az iránta nyilvánult figyelmet és biztositotta a munkásokat, hogy érdekeiket mindig szivén fogja viselni s továbbra is buzgalommal fog a munkáskaszinók fentartásán dolgozni. Végül a munkások hazafias szeretetébe ajánlotta az intézményt.

— **Közgyülés.** A budapesti (budai) kereskedelmi társulat az 1897. évi január hó 28-án, délután 4 órakor az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár budai osztályában (II. kerület, viziváros, Fő-utcza 2. szám alatt) tartja rendes közgyülését. Napirend: 1. A jegyzőkönyv hitelesitésére 3 tag kiküldése. 2. A választmány jelentésének előterjesztése 1896. évről. 3. Az 1896. évre vonatkozó zárszámadás- és vagyonmérlegnek, valamint a számvizsgáló-bizottság jelentésének bemutatása. 4. Az 1897. évi költségvetés megállapitása. 5. A békéltető-bizottságba 2 rendes és 2 póttag megválasztása. 6. Három számvizsgáló választása. 7. Az 1897. decz. 3-án a korház alap javára takarékpénztárba helyezett 36 frt 17 kr. és felgyült kamataink a budapesti keresk. Ferencz József kórháznak adományozása. 8. Esetleges inditványok Budapest, 1897. évi január hó 7-én. A választmány nevében: Kollár Lajos, ügyész, jegyző. Freyberger Pál, elnök.

— **Kitüntetés.** Dr. Fischer Ignáczot a Schwartzer-féle elme- és ideggyógyintézet szép jövőjü orvosát Komárommegye tiszteletbeli főorvosi czimével tüntették ki. Dr. Fischer Ignácz egyik disze az ifjabb orvosi nemzedéknek. Tudományosan készült, hivatásáért lelkesedik s itt Budán is megérdemelt köztiszteletben részesül.

— **Kitüntetés.** A király idősb Bun Józsefet és törvényes utódjait hidegvölgyi előnévvel a magyar nemesek sorába iktattatta. Bun József ezt a kitüntetést megérdemelte s ennek mindenki szivéből örül, mert mindig nemes volt.

— **Elismerés.** A király ő felsége Dr. Molnár Viktor elnöki osztálytanácsost, a magyar közoktatás egyik vezérét, dr. Wlassics

Gyula, az eszmék miniszterének szellemes munkatársát a vaskoronarenddel tüntette ki. Ezzel ő felsége egy valódi érdemet ismert el.

— **Nem szolgál ügyünknek**. Nem szolgál ügyünknek, ki lapunknak előfizetője vagy azt bármi czimen kapja, ha a lap elmaradásért azonnal fel nem szólal. Kérjük mindenkit, a ki a Buda és Vidékét nem kapja, az azt azonnal reklamálja.

— **Téli kert a Gellérthegyen**. Egy fővárosi müepitész a Gellért-hegyen nagyszabásu téli kertet tervez, különféle mulatókkal. A terv igen érdekes és változatos és könnyen valóvá lehet tenni.

— **Közgyülés** Zöldmál-, Pálvölgy- és hsatárka-dülői ház- és telektulajdonosok folyó tó 24-én, vasárnap délután pont 3 órakor bartják évi rendes tisztujitó ülésüket, melyre a kirtokosokat az elnökség ezennel meghivja. A Cözgyülés lefolyásáról lapunk jövő számában részletesen befogunk számolni.

— **A Kereskedő segéd** Ilyen czimen jelenik meg 1-én és 15-én Kugler Gyula szerkesztésében egy uj lap. Kiadóhivatal Akáczfa-utcza 34-ik szám. I. em. 10. ajtó. A tartalmas lap a kereskedő segédek érdekeinek védője. Ha a szocziális irányban egyensulyt tud tartani a testület hasznára válhatik.

— **Technikus tánczestély**. A technikusok tánczestélye február 6-án lesz a Royal-szálló nagytermében. Személy-jegy 5 frt. Felülfizetéseket köszönettel vesznek. Jegyeket lehet váltani a Nemzeti szállodában A bál egyik alelnöke Belányi Imre, a budai társaság ismert tagja.

— **A leányzó nem halt meg**. A leányzó nem halt meg csak álmodik. Ne ütközzenek meg tehát olvasóink, hogy egy czikkünkben sárról panaszkodunk. Az idő javitotta a helyzetet, de csak egy éjszakába kerül, hogy a farsangolók megint dalolhassák: De sok utcza végig sáros.

— **Önképzőkör**. Mint értesülünk a budai pénzügyőrök önképzőkört alakito tak. Ez igen szép és okos elhatározás s a pénzügyőrök ezért a szellemi képzésre törekvésért főnökeikkel együtt dicséretet érdemelnek Ajánljuk könyvtárukat a fővárosi könyvkiadók figyelmébe.

— **Értesités**. A m. tud. akadémia különféle ünnepi alkalmakra emlékérmet veretett a melyek közül a következő kettőből ugymint: 1. Háza megnyitásának emlékeül a magyar tud. akadémia || XI. DEC. MDCCCLXV és 2. A magyar nyelv szótára befejezésének emlékeül a magyar tud akademia MDCCCLXXIV || Czuczor Gergely, Fogarasi János arczképével még több példány rendelkezésre áll. Felkérem a m. tud. akademia tagjait s az akadémia kiadványait járató hazai iskolák igazgatóságait, — ha ez érmeket birni s megőrizni óhajtják, — sziveskedjenek ez iránt a m. tud. akadémia főtitkári hivatalát megkeresni. Levelők vétele után az érmek dij- és portomentesen, azonnal meg fognak küldetni. Budapest, 1897. január 10-ikén. Szily Kálmán, főtitkár.

— **Álarczos bál**. A Budai „Merkur“ Kereskedő Ifjak Asztaltársasága 1897 évi február hó 1-én a „Fáczán“ termeiben (II. ker., Medve-utcza 6. sz.) zártkörü álarczos bált rendeznek. Rendezőség Wittek J. Lajos Palos Ferencz Brenner Lajos Wittek István Stowasser József Sziller József Walter Károly Palos G. Lajos. Kezdete 9 órakor. Személyjegy 1 frt. Családjegy (3 személy) 2 frt. Jegyek kaphatók Bartl Tivadar divatáru üzletében (II. Fő-utcza 52.) Walter Gyula üzletében (Vár. Uri-utcza 18.) Várady Lajos üzletében (II. Iskola-utcza 22.) és a rendezőség tagjainál.

— **Jelmez estély** Az 1897 évi január hó 30-án, szombaton a „Fáczán összes termeiben (II. ker. Medve-utcza 6. sz. a „Budapesti (Budai) Iparossegédek egyesülete“ által saját alapja javára jelmez estélyt rendez. Kezdete este 8 órakor. Jegyek előre váltva: személyjegy 80 kr., családjegy (1 ur és 2 hölgy) 1 frt 80 kr. A pénztárnál személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt Jegyek kaphatók: Özv. Cullmann Rezsőné virágüzletében, II. ker. Fő-utcza 10. sz.) Lebeda Ferencz urnál. II. ker, Széna-tér 2.). Leimstedter Károly fodrászüzletében, (II. ker. Fő-utcza 45. sz.) az „Egyesület“ helyiségében (II. ker. Iskola-utcza 18. sz.) és a rendezőség tagjainál. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk és hirlapilag nyugtázunk. A zenét a Bosznia-Herczegovinai 3-ik számu gyalogezred szolgáltatja.

— **Macska forradalom.** A ráczvárosi macskairtás épen ugy, mint ezelőtt tiz évvel nagy forradalmat okoz. A gyepmester legényeinek sok küzdelmébe kerül a fogdosás és nagyon tarka jelenetek játszódnak le.

— **Közgyülés** A székesfővárosi III. kerületi kör évi rendes közgyülését megtartották. Az évi jelentések meghallgatása után Gyulányi Adolfot ismét megválasztották a kör elnökévé. Egyhangulag választották meg ujra a régi választmányt is.

Ünnepély. A budapesti III, kerületi munkás-kaszinó a napokban megünnepelte alapitásának évfordulóját a Korona vendéglő nagytemében. Az ünnepet hangverseny nyitotta meg, mely után leleplezték Gerlóczy Károly. a kaszinó elnöke és a tisztikar arczképét. A dalárda éneke után társasvacsora volt, melyet reggelig tartó tánez követett,

— **Felolvasás** A tiszti kaszinóban Mossler József hidászhadnagy a „léghajó a hadsereg szolgálatában“ czimmel előadást tartott. Előadó saját gyakorlati tapasztalataira és a katonai léghajozás tanulmányozásaira utalván, elősorolja az idevágó történelmi adatokat, értekezik a süritett hydrogenszeszszel megtöltött kocsikról és áttért a ballon captiv elleni lőkisérletekre. Az anyag és a rendszeresitett két hadi léghajó leirása után igen érdekes dolgokat mond el számos szabad léghajón tett utjairól. A bemutatott fényképfelvételek és müszaki rajzok a hallgatóság érdeklődését nagyban fokozták. Az előadáson, melyet nagy tetszéssel fogadtak, jelen voltak: herczeg Lobkowitz táborszernagy hadtestparancsnok, Rohonczy térparancsnok, Parmann, Bernolak, Blaschek és Czibulka altábornagyok, Urich, Palko, Zelawski, Csikós és Valentics vezérőrnagyok, számos törzs- és főtiszt.

— **Esküvő** Weiss Gyula és neje tisztelettel meghivják Margit leányuknak Dr. Polacsek Ignácz úrral, f. évi január hó 24-én a polgári házasságkötést követőleg a Dohány-utczai izr. templomban déli 12 órakor tartandó esketési ünnepélyére. Budapest, 1897. január havában.

— **Gyermek bál**. Schlaucher Ferencz vendéglőjében az „Alaguthoz“ 1897 február hó 4-én gyermek bál lesz. Kezdete délután 5 órakor. Vége este 10-kor Belépti-dij gyermekvagy személyenkint 20 kr. Többféle szórakozások a gyermek részére, ugymint ingyen Confetti és tréfatárgyak kiosztásáról gondoskodva van.

— **Középoktatásunk gyökeres javitásáról** Irta Csorba Ferencz. Külön lenyomat a Budapesti Szemle 241. számából. Budadest, 1897. Csorba Ferencz kifeti, hogy a középoktatás gyökeres javitására szükséges a mostani reáliskolákat megszüntetni; bőséges statisztikával kimutatja, hogy a reáliskolák felsőbb osztályai néptelenek és hogy majd mindnütt a gymnazium teljesen pótolhatja a reáliskolát, malyeknek további föntartása pazarlása anyagi és szellemi erőnek. A reáliskola és polgári iskola helyébe lépjen oly iskola, mely azoknak müveltségi követeléseit elégiti ki, kik nem egyetemre szándékoznak lépni; ez az iskola a klasszikus nyelveket nem számitva a gynazium tananyagának lényeges részét hat év alatt tanithatná; a kik ezt az iskolát elvégezték, az egyéves önkétesi jogban és egyéb minősitési jogban részesülnének Ez iskola neve volna: reáliskola. Ez vonzaná magához azokat az elemeket, melyek gimnáziumokba nem valók és most a tanitást ott csak akadályozzák. — Csorba tanulmánya igen figyelemreméltó és bizonyára további tárgyalásokat fog szülni. Alkalom adtán mi is majd hozzászólunk a kérdéshez.

— **Az uj hidak költsége**. A Ferencz József-hid és az esküténi-hid épitésének költségéhez a főváros két millió forinttal járult hozzá. A pénzügyminister ma fölhivta a fővárost, hogy a megigért két millió forintot az állampénztárba fizesse be. A miniszter azzal okolja meg a felhivást, hogy a Ferencz József-hidat a forgalomnak már átadták, az esküténi hid munkálatait pedig már megkezdték. A miniszter megengedi, hogy a fővárosnak a regi plebánia lebontásáért járó 174.600 forintot levonja és csak 1.825.400 forintot fizessen be. Ezt azonban azonnal, de ha a fővárosnak most nincsen pénze, akkor az ötvenmilliós kölcsön első részletéből fizesse meg.

— **A czitadella ügye**. A Gellérthegyi czitadellát tavaly, november elsején kellett volna a fővárosnak a katonai kincstártól átvennie. Az utolsó órában a hadtestparancsnokság két zászlóalj bosnyákot rendelt be az erődbe és arra kérte a fővárost, hogy a czitadella átadását 1898-ig halaszsza el. A közgyülés egyhangulag elutasitotta a parancsnokság kérelmét és utasitotta a tanácsot, hogy a czitadella átvételére azonnal tegye meg a szükséges intézkedéskedéseket. Azóta több hónap mult el, és a czitadella még most is a katonai kincstáré. A tanács csak most utasitotta a mérnöki hivatalt, hogy a czitadella erőd-jellegének megváltoztatására csinálja meg a terveket és a költségvetést. Az átadási szerződés értelmében ugyanis a czitadella mindaddig a katonaság tulajdonába marad, a mig erőd jellege van.

Budai hangulat.

Az életből.

(Igaz történet.)

Éles jó Nénikém! Ugy-e csodálkozol, hogy megadom teljes czimedet, holott ezelőtt csak az én aranyos Miczikémnek hivtalak. Kérem ujságot mondok, kisleány vagyok ujra tudod olyan rövidruhás bakfis gyerek, a kinek mindenki mondhat szépet s a kit nem kell komolyan venni, mert gyermek még, kicsiny gyermek! Bizony ugy van! Gyermeknek tartanak s ezen a mai leányok örvendenek, de te, a ki ismersz engem, tudhatod, hogy ez az elegikus hang nem a saját éretlenségem kifolyása, hanem egy más bánaté, melyet egyedül te ismersz, csak előtted volt bátorságom elmondani, velem örülsz, velem sirsz s ki titkomat tudom ép oly jól megőrzi, mint szegény, jó magam.

Most mikor visszatekintek multamra, arra a fényes, bár rövid vonalra, melynek izzó parázsa megaranyozta álmaimat s vezérelte akaratomat, most mikor már mindennek vége: szinte jól esik mégegyszer ködfátyolképen elém varázsolni életem egyetlen érdekes mozzanatát!

Ugy-e, Édes Nénim, egyszerü volt nagyon; hallottad is sokszor! A mikor megismerkedtünk, az ünnepély, a mulatság, a hazakocsizás, minden, minden milyen gyönyörü volt!

És „Ő“ a kit még azelőtt sohasem láttam, mily kedves, mily előzékeny volt irányomban!

S aztán később a reconnaissance-visit, aztán a többi visit, mulatság, minden milyen édes volt, hisz csak látni akartam, abba szép, hü szempárba nezni s a föld minden boldogságát, a menny minden fényét éreztem magamban.

Mit is akartam, mit kértem még a jövőtől? Semmit, semmit, csak őt látni, kedves hangját hallani. Nem volt más vágyam, nem volt akaratom, törekvésem, gondolatom: minden egyetlen nagy szerelemmben összpontosult. És „Ő“ vajjon szeretett-e? erre sohsem gondoltam. Elhittem vakon, bármit mondott. Ha mondta volna, hogy megöl, örültem volna a szónak, mert hozzám intézte. De nem mondta, nem mondott semmit csak közönyös dolgokat beszélt s napi hireket, miket én mint ereklyéket „Tőle“ mind megtartottam emlékül — a fejemben! Szólni nem szólt, de egy mulatság alkalmával, csak Isten a tudója, hogy történt: megcsókolt. Hogy mit éreztem akkor, azt a boldogágot leirni nem lehet: de mit érzek most, amikor visszagondolok reá, azt az érzelmet egy psychologus is bajosan tudná elemezni. Mondhatatlan keserüség, gyülölet, vágy és szerelem váltakoznak bennem, össszeolvadnak egy végtelenül fájó érzelembe a mit világgyülölet néven meg lehet talán ismerni.

Hanem ebből nem igen értesz meg valamit, ha csak lelkem sötét világát tárom fel előtted. Utóbbi időben volt neked ebből az az életből elég. Most egy örvendetes hirt kell közölnöm t. i. Etel barátnőm eljegyzését. Ismered s azért érdekel is kicsit a sorsa; tudod

mennyire szeretem őt, nagyon kedves jó leány. Most megkért, hogy koszorus leány legyek az esküvőjén. Én persze örömmel fogadtam el; miért ne tegyen az ember szivességet, kedves, jó barátnőjének. Azután meg a vőlegényt én fogom az oltártárhoz kisérni, ki jó barátja — házunknak s a ki egy gyenge pillanatában a bakfist — megcsokolta!

Pá, Édesem, sietek öltözködni, ma a boldog jegyesek nálam lesznek. Ugy-e. „oda lennt már nem fáj semmi".

Csókol ezerszer Sárid.

Ezt a levelet találtam, mikor irományaim közt kutattam. A levél irója, hugom, kedvencze a családnak, egy bizonyos lakodalom után szivszélhüdésben meghalt.

Nyilván erősen volt — befüzve! — Én tudom az igazi okot, de vajjon sejti-e Ő is, hogy miért kéretem, hogy kis leányát Sárikának kereszteltesse? S ha sejti is, mit ér az annak az angyalnak, ki itt járt köztünk, mosolygott és szenvedett, mig az — erős fűző — megmentette kinjaitól. Magam is azt mondom, hogy nem érdemes élni nem érdemes igazán érezni!

Buzavirág.

A bölcsek köve.

Egy szürke, régi lovagvárban
A bölcsek követ megtaláltam;
Fekete tábla, — porral hintve . . .
Remegve vettem a kezembe,
Vizsgáltam vágyva, izgatottan,
Később fáradtan, elunottan, —
Mig sok álmatlan éjen át
Megfejtem végre a talányt,
Ez hát a tudományok atyja,
A bölcsességek foglalatja,
Ez hát az élet, ez a végzet,
Ez a kezdet, ez az enyészet!
Zene, poezis, vagy művészet,
Szerelmes levél, vagy bölcsészet,
A másik ugy, miként az egyik,
Ebből erednek egytől-egyik.

Kegyednek most, Margit kisszasony,
Titokban, négy szemközt bevallom,
Hogy a bölcsek kövén nem voltak
Jeles elvek, bölcs mondások, — csak
Az ábécé betüi sorba
Voltak biz' arra fölkarczolva
Mind a huszonnégy ami van.

Túry Zoltán

Magyar királyi államvasuti hir.

— **Zonarendszerü uj személyes podgyászdij szabás** életbeléptetése, a Debreczen—hajdunánási h. é. vasuton. A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint folyó évi **márczius hó 1-től** kezdve a Debreczen—hajdunánási helyi érdekü vasuton zonarendszerü dij személy és podgyászdijszabás lép életbe, melylyel az 1892 évi február hó 1-től érvényes hasonnevü dijszabás érvényen kivül helyeztetik. Ezen uj dijszabás a magy. kir. államvasutak dijszabás elárusitó irodájában (Budapest, Csengery-utcza 33. sz.) 10 krért kapható. Budapest, 1897 január 17. Az igazgatóság.

Tájékoztató.

— **Friss csapolás**. Reggel korán Fukáts vendéglőjében a „Zöld fánál" reggeli és friss sör csapolás. Izletes reggeli.

— **Roszberger és Sárkány** uri- és női-divat üzletében I. ker. Alagut-utcza, müvirágok meglepő utánzat és kiváló izlés szerint kaphatók. Ezenkivül szivesen szolgálunk azon — helybeli lakosnak — czimével, aki megrendeléseket készséggel elfogad s azokat pontosan és jutányosan készíti el.

— **Olvasóink figyelmébe** ajánljuk a volt Bernáth Kálmán-féle I. ker. Szt-János-utcza 3. sz. a. levő füszer-üzletet melyet Váradi József tehetséges törekvő fiatal kereskedő vett meg és ujabban a kor igényeinek megfelelőleg átalakitotta, ugy hogy most a legkényesebb igényeket is kielégiti; nagy raktárt tart czukor, kávé, tea, rum, cognac, kül- és belföldi borok és ásványvizekből, árjegyzéke közelebb kerül ki sajtó alól mikor is az lapunk utján közölve lesz.

— **Figyelmeztetés**. Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évbe járatják, hogy üzletüket vagy egyéb dolgukat egyszer a tájékoztatóba felemlithetik. A ki erre igényt tart levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— **Farsangra**. Farsangra szép bokréták és bokrétácskák kaphatók Schmidberger Rezsőnél. Kalapok Schwartznénál és Mechlovicsnál. Keztyük, nyakkendők Grünwaldnál és Rosberger és Sárkánynál.

— **Bálok után**. Bálok után jó pihenő Juhász József kávéháza a Fő-uton, Lánczhid-kávéház Laudon és Bajtek, Európa kávéház, Weisz Leánder utódja a várban, Bittner és Follner kávéháza, Wellisch kávéháza a Krisztinavárosban, Bayer kávéháza a Krisztina-köruton, Éder Antalnál a Császárfürdőben, Pertl István kávéháza a Szarvastéren és a Duna kávéház.

— **A szerviták bora**. A szerviták régi budai borait méri Muttra étterme a szerviták épületében.

— **Uj vendéglő Budán**. Budán az I. kerületben, a Krisztina-körut és Csaba-utcza sarkán, a Kuntscher-féle házban Nagy I. József izléssel és korszerüen berendezett vendéglőt nyitott, mely csakhamar kedvelt helyisége leend nemcsak a budaiaknak, hanem a pesti átrándulóknak is. A vendéglő magyaros etkei bármily igénynek is megfelelhetnek, nem különben zamatos borai s frissen tartott sörei a részvény-serfőzde pinczéjéből. A borkedvelők között már is nagy tetszésre talált a vendéglő egy speziálitása, az 1883-diki terméstü, badacsonyi pecsenyebor, mely noha az 1885-diki kiállitáson is ki volt tüntetve, a közönségnek literenként mégis csak 60 krért lesz kiszolgálva. Az uj vendéglőt tehát melegen ajánljuk a közönség figyelmébe.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Hirdetések.

LEGFINOMABB ILLATSZEREK

gazeták és pipere szapanok csinos kiállitásban olcsón kaphatók **Fölker Alajos** fodrásznál Tárnok-utcza 3. sz. (a várban.)

A m. k. államvasutak Szegedi üzletvezetőség.
1098/97 számhoz.

Hirdetmény.

Értesitjük a t. cz. közönséget, hogy a Horgos és Szabadka állomások között fekvő eddig csak korlátolt forgalomra berendezett «Palics» állomás kereskedelemügyi miniszter ur Ő Nagyméltóságának m évi 4831 sz. rendelete folytán f. évi jannár hó 1-től kezdve a teher darab áru forgalom részére is megnyittatott.

Ezen állomás az uj helyi (II.-ik rész) dijszabásban a 21 oldalon 9a) alatt foglalt kivétellel már mint korlátlan forgalmi állomás szerepel.

Szeged, 1807 január hó.

Az üzletvezetőség.

3212 szám november hó 7-én.
1896 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szent endrei kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a m. kir államkincstár végrehajtatónak Gavrilovits Péter és társai végrehajtást szenvedők elleni 235 frt 04 kr. tőke követelés és jár iránti végrehajtási ügyében a pestvidéki kir. törvényszék (a Szent-Endre város határán fekvő a Gavrilovits Péter s neje Pánits Juliánna tulajdonát képező szt. endrei 1591 sz. betétben A † 1. sorsz. a. foglalt 2556 hrsz. ingatlanra 253 frtban. — a Radenkovits Jánosné sz. Gavrilovits Katalin és Gavrilovits Anasztázia kisk. tulajdonát képező szt. endrei 780 sz. betétben A I. 1-4 sorsz. a foglalt 2969. 2970. 3482. 3571. hrsz. ingatlanokra 366 frtban s Javrilovits János és Radenkovits Jánosné sz. Gavrilovits Katalin tulajdonát képező szt. endrei 1430 sz. betétben A † 1. sorsz. a. foglalt 3343 hrsz. ingatlanra 279 frtban és a Gavrilovits János s Gavrilovits Illés tulajdonát képező szentendrei 587 sz. betetben A I. 1—3 sorsz a foglalt 3621/1. 3622. 3626/3 krsz. ingatlanra 6 frtban, — az A II. 1—3 sorsz. alatt foglalt 3621/1. 3734 és 3637/4. hrsz. ingatlanra 11 forintban ezennel meg állapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1897 évi márczius hó 2-ig napján délelőtt 10 órakor alatt irt kir.** jbiróság árverelő helyiségében — megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alol is eladatni fognak.

Árverési szándékozók tartozrak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. sz 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Szent-Endrén, 1896. évi november hó 12-én. kir járásbiróság mint tkvő hatóság

Vidor
kir. albiró.

Hirdetések
a
BUDA ÉS VIDÉKE
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban
I. Városmajor-utcza 28.

Fukács János
vendéglője
a **„Zöldfához"**
I. Krisztinaváros, Krisztina-tér 7.
Kora regeltől kezdve **egész napon át frissen csapolt** sör az első magy. részvény serfőzdéből.

GANZ és TÁRSA
vasöntőde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.
Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:
A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**
Speziálitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzómüvek, hengerek- és ágyúgolyókhoz
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.
Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**
Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.
Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek.
Acélöntés.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését**, különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

A Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület

LVII. évi

rendes közgyülését

1897. évi február 7-én délelőtt 10 órakor

fogja Budapesten, Pestmegye székháza disztermében (IV., Granátos-utcza) megtartani.

TÁRGYSOROZAT:

1. Jelentése az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak az 1896. évi üzlet eyedményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és tiszta jövedelem iránt.
3. Az alapszabályok 103. szakaszának módositása.
4. Esetleges igazgatósági előterjesztések.
5. Hat igazgató választása (alapszabályok 23. és 35. § ai.)

Ezen közgyülésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14 §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által szavazati jogát, kinek részvénye 1896. deczember 31-ig nevére iratott s a közgyülést megelőző nap d. u. 5 óráig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt leté tetett.

Budapest, 1897. január 20-án.

Az igazgatóság.

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár úgy férfiak, mint gyermekek részére.

Budapest (Budán) I., Alagut-u. 5.

özv. Schwartz Józsefné,

kalapkereskedőnél.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál,

II., Batthány-utcza 3. sz.

Schlaucher Ferencz

vendéglője I. k. Alagut-u. 2. az Alaguthoz.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker. Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LÖVENSTEIN ANTAL

csász. és királyi udvari sütőmester.

A hornyolt téglák legjobb helyettesitője és rozsda ellen a legjobb szer:

a hengerelt vasgerendáknak

cs. és kir. szab

kaucsuktömeggel való elszigetelése.

Az elszigetelés a boltozat hordképességét fokozza és megterhelését csökkenti, olcsóbb és emeletenkint 4. cm. térnyerést eredményez. A vasgerenda-rozsdának áthatolása lehetetlenné tétetik.

Ha egy szögecselt vastartó a kaucsuktömeggel elszigeteltetik, akkor a vakolattal beburkolható, mert e tömeg a vas és vakolat legjobb kötoszere.

Nedves falak

a **kaucsuktömeggel 20 évi jótállás** mellett szárazza tétetnek; egy e tömeggel szárazzá tett fal egyáltalán **soha többé** nedves nem lehet.

Továbbá elszigeteltetnek: **ólom-kábelek, tartányok, falazott-fürdők, tükrök** (elhomályosodás ellen), **fa, agyag, kő** stb

Elszigetelő munkálatokban ismételt és nagyobb megbizásokat végeztem, többek közt a következő épitész urak részére: **Czigler** tanár, **Kalina M., Kauser J., Korb és Giergl, Mzinig A., Nevák F., Pucher J., Quittner Zs., Weinreb** és **Spiegl** stb.

Aszfaltozások a legolcsobban számittatnak.

GOTTWALD K.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 34 sz.

vállalata cs. és kir. szab. kaucsuk-tömeggel való elszigetelő és aszfaltozó munkálatokra.

Szálloda a söröskocsihoz

Budapest, II., öntőház-utcza 1 sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisittatlan borok kimérése

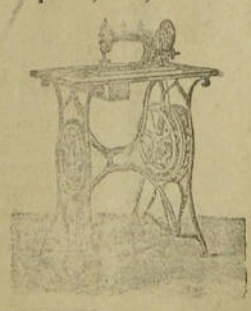
Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

SCHIEN KAROLY

Budapest, II., Donáti-utcza 42. szám.

Ajánlja magát **telefonok, villámháritók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére** a legjutányosabb árakon.

Mindennemü **varró- és kötő gépek és biciklikben.**

Corsó szalloda.

II. ker., Láncz-hid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók.

Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

Argauer és Unrein

szallodások.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább ásványvizes savanyuvizet

Apró hirdetések.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betüből **4 kr.** Oly hirdetések után melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza! A ki házat, telket akar eladni vagy venni. A ki bérelni vagy bérbeadni akar. A ki nyaralni akar. A ki szolgálatot keres. A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulassza felkeresni a »Buda és Vidéke« kiadóhivatalát. 9

Eladó telek. Ezer □-öl telek a fogaskerekü és villanyos vasut mentén a budai oldalon az uj közkórházhoz közel eladó. Bővebben a kiadóhivatalban. 10

Szépitsünk. A ki olcsó és szép gyümölcsfákat, fenyő és diszfákat akar szerezni az forduljon a »Buda és Vidéke« kiadóhivatalához. 12

Helyettem A ki épiteni akar, a kinek kérvényre van szüksége fővarosnál, elöljáróságnál, miniszteriumoknál, hatóságoknál minden képzelhető ügyekben legyenek azok peres és peren kivüliek a Buda és Vidékét keresse meg. Mindég szakértők, jogi ügyekben ügyvédek, közjegyzők végeznek. Átiratás. Szerződés. Biztositás tüz- és jégkárok, baleset biztositások. Alapszabályok. Levélhez 2 darab 5 kros bélyeg. 13

Házasság. Férjhez menők és hazasulandók irjanak levelet a »Buda és Vidéke« kiadóhivatalához. »Társaságból« czimen 2 darab 5 krros bélyeggel. 16

Várbeli szabászati tanintéset. Bécsikapu-tér 8. szám. Földszint ajtó 3. Alapos oktatás kitünő módszer után szabászatban, minta-rajzolásban, mértékvevésben és ruhakészitésben. 17.

Kártyavetőnö. Ki tudna nekem, kártyából jósolni. Fiatal ember vagyok jövőmet szép fiatal nőtől akarnám tudni. Levelek »Rejtély« czimen a kiadó hivatalban. 18.

Könyvek. Régibb magyar adoma gyüjteményeket jutányosan megveszek. Czimem a Buda és Vidéke kiadóhivatalában. 19.

Budapest, 1897. VI. évfolyam 5. sz. (Vizöntő hava.) Vasárnap, január 31.

BUDA ÉS VIDÉKE

HETENKÉNT MEGJELENŐ LAP A KÖZIGAZGATÁS, KÖZGAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM KÖREBŐL.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG, Városmajor-utcza 28. kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Országos nemzeti szövetség.

Egy éve annak, hogy az országos nemzeti szövetség nevét egyesületeink névsorában olvashatjuk. Egy év alig valami egy egyesület életében s csak a kezdet kezdetén lehet. Ezredéves ünnepélyek, politikai választások által lefoglalt időben az eredmény csendes de biztató.

A „Buda és Vidéke“ rokonérzésekkel üdvözöl és erejéhez képest szolgál minden hazafias ügynek, a támogatást a mely csak kongó szóvirága a sajtónak, nagyobb és többször megjelenő papirosokra bizza.

A nemzeti szövetség olyan pontokat vett fel munkarendjébe és alapszabályaiba, melyeket lapunk öt éves fennállása alatt számtalanszor tárgyalt s a melyekkel való foglalkozás minden jó hazafi kötelessége s hogy erre országos szövetség alakult annak oka az a mit egyik mult számunkban elmondottunk az egyesületekről t. i. hogy nem minden egyesület él, s az egyesület van az elnökért és nem az elnök az egyesületekért.

Abban a czikkben a felszólaló elmondotta azt, hogy sok az egyesületi adó. Az egyleteket nem a szív hajlamai, de divatos kényszer és elnök-kórság termeli.

A czikkiró elmondotta, hogy centralisatióra és nem decentralisatióra van szükség, mert nem annyira az eszmények, mint az anyagi erő vezetnek diadalra.

Az országos nemzeti szövetség évi jelentésében olyanokat olvasunk, működésében olyanokat látunk, a melyeket sem a czikkiró sem mi nem itélhetünk el és a melyeket el kell fogadnunk, mert azokat lapunk zászlójára irva folytonosan hangoztat.

A „Buda és Vidéke“ nemcsak hazafiságból, de azért is mert Budán és vidékén erre sok alkalom van, folytonosan lelkesitett a hazafias események megünneplésére.

Kijelentettük azt a czélunkat is, hogy Buda Dunántul szive legyen.

A magyarosodás terjesztését nem erőszakkal, de megkedveltetéssel, a bizalmatlanság eloszlatásával óhajtjuk s ezért küldjük dijtalanul az országban az idegen nyelvű községek tanitóinak csak egy levelező lapra irt felszólitás után lapunkat.

A munkások jogos kérései támogatásának köszönhetjük, hogy a „Buda és Vidékére“ a legtöbb helybeli munkás-egylet, kör, dalárda, segély- és temetkezési egylet előfizet. Lapunkban jelent meg tettrehivó közlemény a nagypénteki elzüllött gyermekmenhelyet alkotó társaság és a katholikus tanonczok otthonának létesitése.

A „Buda és Vidéke“ inditványozta a szocziális mozgalmak enyhitésére a tartalékosok országos védőegyletét, melynek első keretéül az Ernő-szoba alakult az Ernő-ezred tartalékosaiból, a honnan Petőfi bakancsoskori arczképe lefestésének mozgalma indult.

Lapunk kezdeményezésére létesült a szentendrei munkásmenhely.

Elfogadtuk és terjesztettük a munkásokra nézve oly fontos országos oltalom-egylet tervezetét.

Nem azért soroltuk fel ezeket, hogy

A „BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZAJA.

A kiskuti primás.

(Egy regényhös gyermekévei.)

Irta: Erdélyi Gyula. (4)

(Folytatás.)

Ábris tiszteletteljesen csókolt kezet.

— Nos . . . szólt Konstantia kisasszony, még mindég nem jött meg az eszed, még mindég ez a folytonos korhelység?

— Kedves néném, én igen örülök, hogy szerencsém van, reméllem, azt teszem, a mi uekem tetszik . . .

— Kétségkivül, de ha az élettant tanulmányoznád, tudnod kellene, hogy a te életed hasonlit a pléh kályhához, melyben erős nagy tölgyfa darabokat égetnek: az oldala kiég. Te is meghalsz ideje korán. Hus, bor ártalmasak egyél zöldséget és tejet, azután ne szivarosz, mert csunyán halsz meg.

— Szebb halál az az akasztásnál.

— Dehogy szebb, dehogy szebb. Azután hallottam azt is, hogy szemfájásod van a borivás és éjszakázás miatt; egy hétig megálltad, hogy nem iszol, azután ittál és rosszabbul lettél. Miért nem tartottad a dietát? . . .

— Mert a mit az ember egy hét alatt lát, nem ér fel egy pohár borral.

— Ennek az életnek végét kell szakasztani, meg kell házasodnod. El fogsz menni, megnézed Amália bárónőt, unokahugodat, én addig itt maradok, s megfogod őket hivni Kiskutra.

Ábris eleinte szabadkozott, de végre megigérte, hogy nénjének engedelmeskedni fog. Az elemekkel küzdeni nem lehet . . ,

Legalább okos ember nem teszi.

Ég a kunyhó.

Kiskuton a falu végén van egy czigányváros; apró bogárhátu kunyhók, félig a föld alatt. Itt lakott a többi közül csinosan kiemelkedett házban Palya, a primás. A házikó fehérre meszelt falaival, zöld ablakaival, melyekből virágok kandikáltak ki, jó benyomást tett a szemre.

A galyibák előtt barna purdéhad bukfenczezett, hányta a czigánykereket, vagy „hegedült“ keservesen. Itt-amott az akáczfákhoz garasos malaczokat kötöttek poltrás kóczmadzagra. A purdéhad egy részét a jó Isten, mások részét a szülék ruházták. A kontrás Gerő galyibája előtt volt a czigányváros kaszinója, itt hányta kártyáit Sári néne s ide jött meszelőt kötözni a fehérnép, ha ugyan a „fehér“ szót alkalmazni lehetett volna reájuk.

A brácsás Misa apjával lakott együtt, ki szeg-kovács volt s ha az asszonyok pletykája elhatott füleihez s már-már az öreg bölcsész attól félt, hogy kitör a háboru: hatalmasakat vert pörölyére s rákezte azt a nótát énekelni a mire a czigány szeme könnybe lábad.

Ha nincs furó, kalapács,
Nincs a purdénak kalács.
Remorem, Remorem.

A klarinétos Náczi asszonytermészetü volt, oda furakodott az asszonyok közé s csak ugy pletykázott, mint akármelyikök. A társaságban élénk vita folyt a felett, hogy van-e a czimbalmos Petinek becsülete vagy nincsen. Az asszonynép szerette Peti bácsit, mert az ő dolgaikról sem nem látott, sem nem hallott soha semmit. Náczi ellensége volt Petinek, mert a lányát nem akarta hozzáadni. Peti bácsi olyan savanyu arczot tudott vágni, mintha mindég temetése lett volna; őt küldötték tányérozni, néha „kisandzsirolt“ egy-egy bankót, azért kellett a markában legyet tartani. Beszélgettek Peti becsülete ellen. végre is a brácsás Misa apja pörölyének kellett beleavatkozni,

Amint a vén szeg-kovács kalapácsával nem ütött olyan lármát más tárgyról kezdettek beszélni,

— Nem szereti ám a mi primásunk Palya a feleségét — kezdé a kis bőgősné.

— Pedig az Isten is egymásnak szánta őket, mind a kettő olyan urfajta — jegyezte meg a Sára néne.

— Már az igaz, hogy a mi primásunkat mindenütt grófnak tartják — nyilatkozott Peti.

— Hogy ne tartanák, mikor a mit Ábris urfinak kellett volna tanulni, mind ő tanulta meg.

— Tud-e valamit ez az Ábris ur? kérdék többen.

— Olyan szépen pingál, akár csak egy piktor, ha magában van az üvegházban, mindég fest, — szólt a kis bőgős.

— Hogy is szeretné hát a Palya a feleségét, ha ilyen uri vér van benne.

— De a felesége sem szereti ám, mert Ábris nagyságára bandzsalit.

— Nem is sokat bánja azt Palya, csak neki olvasni való könyve legyen, soha nem lát-

kérkedjünk és az országos nemzeti szövetséget kisebbitsük. Ezt nekünk kötelességünk volt megtenni és kötelességünk annak a táborkarnak, mely ezeket akarja kiküzdeni harczosai közé beállni, azaz nemes ügyüket szolgálni.

A hazafiság nem erény csak kötelesség . . .

Az országos nemzeti szövetség, társadalmi, munkás és nemzetiségi osztálya egy év alatt elég eredményt ért el s méltó volna arra, hogy ugy a magyar egyesület, mint a magyar iskola-egyesülettel szövetségbe lépésre inditana. Ennek a három egyesületnek szövetsége lenne azután erős.

Az országos nemzeti szövetség vezető alelnöke dr. Barthos Andor lapunk munkatársa, az ő lelkesedésének és erélyes müködésenek sokat köszönhet a szövetség, a minek eredményeit csak fokozná az, ha székhelyét Budára tenné át, legkivált a munkásügyi osztályét. Itt a munkások között több a nyugalom és az önképzésre való fogékonyság.

A nyughatatlan elemek itt ritkán fordulnak meg, a mi a munkásügyek osztályának müködését biztosabbá tenné.

A szép czélokat kitüzött egyesület itt munkásdalárdákat, kész munkáshaszinót, mükedvelői társaságot, önképző köröket találna. A budai központ sokkal jobb lenne már azért is, mert itt van a belyügyminiszterium, mely a munkáskérdés békés megoldására hivatott.

De legyen az országos nemzeti szövetség központja bárhol, a „Buda és Vidéke“ hazafias kötelességének tartja, hogy munkarendjének szolgáljon és erre többször és több tért enged mint bármely lap.

Erdélyi Gyula.

A villamos ipar, különös tekintettel a hazai vivmányokra.

A villamosság mint égi tünemény már az első gondolkodó ember előtt ismeretes kellett hogy legyen. Ha sötét fellegek tornyosulnak az égen hatalmas dörgéssel járó sajátságos fénytünemény, a villám, nyilatkozik meg időszakonkint. A villám átcsap egyik felhőből a másikba vagy a földbe. Az ős emberek habár féltek ettől a tüneménytől, melyet Isten haragja nyilatkozatának véltek, máris kiaknázták ezt az őserőt czéljaiknak, a mennyiben ily módon jutottak fontos elemükhöz a tüzhöz.

A régi görögök Jupiterre ruházták a villámok kezelését. A jelen század végének azonban lett fentartva a dicsőség, hogy a villamosságot gépekkel állitsa elő, nagyban és kicsiben, és mai nap már ugy is árulják azt, akár csak a zsemlyét. A tudósok megtanitottak bennünket hogy lehet ezt a csodás természeti erőt leigázni és önző czéljaikra felhasználni.

Hogy tulajdonképen mi az a villamosság, mit vékony drótokon át lehet hajtani, gyüjtőkben összegyüjteni, hővé, fénnyé, delejességé, hanggá, átalakitani — azt még ma sem tudják.

Egy tanár a vizsgán azt kérdezte tanitványától; „Mi az az elektricitás“? Mire azt a feleletet kapta: „Én tudtam, de elfelejtettem. „Szerencsétlen“ rivall rá a tanár: Maga volt az egyedüli a ki tudta és most maga is elfelejtette.“

Hertz bonni tanár kimutatta, hogy az electromosság (hasonlóképen mint a fény) valamely rendkivül finom és igen rugalmas fluidum rezgéseinek eredménye sőt meg is mérte a rezgés hullámok hosszát és a rezgési számot is.

De ha nem is birunk a villamosság lényegéről helyes és teljes képzetet, annál jobban ismerjük annak tulajdonságait, mi arra képesit bennünket, hogy ezen rejtélyes természeti erőt az emberiség javára és kényelmére ki aknázhassuk.

Az electromosságot előállitási helyéről, a központi telepről, a vezetékék segélyével, oda a hol reá szükség van elvezetik. Csudával határos hogy 1000 meg 1000 lóerőnyi munka kilóméterekre egy vékony droton elvezethető, mely drot alig vastagabb egy közönséges táviródrólnál. A vezetékek vezethetők a földalatt olomba burkolt kabelek alakjában vagy pedig poznákon mint csupasz vörösrézdrótok. Az ily vezetékek mint a civilisatió idegei behálozzák majdan a városokat, a mezőket, s ugy mint a vasuti vonalak hivatva lesznek lerontani minden távolságot, korlátot és osztályt, az ágyában a szénből vagy a vizből kicsikarjuk, békóba verjük és kényszeritjük a dróton át oda menni a hol erőben szükölködnek. A vizzuhatag esését mely eddig csak a szemnek, a költői kedélynek nyujtott élvezet, a messze távolban villamosság alakjában kivilágitja a tánczmermet a magánlakot. Főzhetünk mellette, elhajtja gépeinket és járóműveinket.

A századvégi emberek kényelemszeretetének kielégitésére számtalan módot nyujt a villamosság, de ők semmi különöset nem találnak a dologban pedig mennyi fejtörésnek és fáradhatlan munkának eredmény ez. Ezek az életbevágó és nagyhorderejü találmányok azonban nem egy ember kutató szellemének a gyümölcse, hanem hangyaszorgalommal összehalmozása e phisikai tapasztalatok egész lánczolatának, melyekre többen függetlenül egymástól bukkantak. Az a szerencsés ki ezeket a tapasztalatokat oly alakra önti, hogy ezek egy gyakorlatilag használható befejezett müvet vagy rendszert alkotnak — az szerencsés feltaláló. Edisonnak, a hires feltalálónak vannak határozott és bokros érdemei a villamosság terén, de azért tulszárnyalták már más hirneves elektrikusok, köztük hazánk fiai is, kik sokkal életbevágóbb találmányokkal lepték meg a világot az elektromos erő átvitel és világitás terén. Hazánkban korszakalkotó találmányok láttak először napvilágot, melyet a Ganz-félegyár mérnökei fejlesztettek a tőkély ama fokára hogy bejárták az egész civilisált világot. Ezen találmányok együttesen egy rendszerbe foglalva alkotják az ugynevezett „váltakozó áramu transformator rendszert, mely nemcsak Magyarországon, hanem az egész föld kerekségén terjedt el és hirdeti ott a magyar ipar dicsőségét. A continens legtöbb fővárosa ezen rendszer szerint van már kivilágitva, épugy több tengerentuli város is.

Igy egyebek közt Magyarországon: Budapest. Temesvár, Fiume, Herkulesfürdő, Mármarossziget, Pécs, Eger, Eperjes, N. Becskerek, Nyiregyháza, Arad, Szeged, N. Szeben, Kassa, Szolnok, Szabadka, Versecz.

Ausztriában: Bécs, Innsbruck, Karlsbad, Marienbad, Bielitz, Villach, Linz, stb.

Külföldön: Páris, Biarritz, Gerona, Cordova, Róma, Milano, Turin, Palermó, Velencze, Ancona, Köln, Dresda, Dortmund, Luzern, Sz. Moritzbad, Odessa, Zarskoje-Selo, Motala, Amsterdam, Monaco, Euxinograd, Belgrád, stb.

Tengeren tul: Montevideo, Buenos-

---

tam olyan czigányt, ki a betü után kapkod, — mondta valaki.

— Hát fehér lábu csókát láttál-e már?

— Nem én.

— No mert az is ritkaság.

— Biz az ritkaság — szólt a kontrás felesége. — de azt mondja meg lelkem Sári néném, honnan is keritette Palya a feleségét?

— Nem jó falamiából való ő, vándorczigány volt az apja. Uri kastélyba került ő szolgálni, de tudjátok azt: a vadkacsa, ha eszire tér, visszarepül a tóra; ugy volt ő is, hiába szerették az urfiak, fittyet hányt nekik s a hollóhoz szegődött. Igy lett a Palya felesége.

* * *

Palya a szobájában hevert. pipázott, kezében egy könyv volt.

Szemközt vele szép czigányasszony ült. A felesége volt. A szép asszony könnyezett.

— Szeretlek, de más után vágyom, szeretném. ha nagyon okos, tanult asszony lennél. Mi nem egymásnak való vagyunk.

A nő zokogott s észre sem vette, a mint Ábris nagysága lépett a szobába.

— Készülj Palya, házasodni megyünk.

— Éljen!

— Dehogy éljen. Éljen lenne, ha magamnak egyszerü mezei virágot lehetne választani, ki nem tud mást, mint szeretni, kinek szivét rossz könyvek el nem rontották, ki egyszerü, mint a mezei virág.

Az asszony felemelte fejét, szégyenkezve sütötte le szemeit.

— Látod Palya, hogy beszél a nagyságos ur.

— Jól van jól, — monda a czigány — primás. és megölelve feleségét, urával távozott.

A kártyán kivetette jövendőjét Palyának, „Nagy uri kisasszonyba szeret, ez megutálja s azután csunya halállal fog meghalni.“

Ez a gondolat tépte szivét. Ő hitt a jóslatban, hiszen minden tudománya a szeretet volt.

Az üvegházból — üvegházba.

Ábris az üvegházban ült. Az üvegház déli részének köröndjében egész kis festő müterme volt. Befejezett és megkezdett festmények. Csupa parasztleányok. Az ő eszményképei . . . Sokszor elbeszélgetett itt Palyával s a szilaj kedélyü fiatal emberről senki sem hitte volna el, hogy milyen bölcsészeti és költői nézetei vannak a házasságról.

Palya, a czigány primás, müvészi álmaiban magának más feleseget álmodott; egy egyszerü teremtéssel élni át az életet, ki nem tudja felfogni az ő ábrándjait s ki nem hord anyagot légvárai épitéséhez, reá nézve a csapások csapása volt.

Neje szép volt, valódi tündér kép, mintha rámából lépett volna ki, de magas röptü vágyainak olyan akadályát képezte, mintha a gyermek papirsárkányára egy nehéz követ kötnének. Lehuzta őt a földre. s ő, a csillagokba bámuló, nem érzett a jó szivi iránt hálát, ki figyelmeztette, hogy a csillagokat vizsgáló, ha nem áll, hanem jarkál, mig a csillagokat nézi: megbotlik.

Az ő álmai szinterét fényes termek képezik, suhogó selyemruhás angyalok, kik a keringő csábos hangjainál vállára hajtják fejeiket, s kiket a zene felszabaditó hatalma alatt tova ragadott magával, szivta ajkaik édes illatát, homlokán érezte csiklándozni a selyem hajfürtöket. Belebámult, mint az éhes, ábrándos gyermek a regevilágba s kiejtette kezéből a kenyeret.

Ezekre az ábrándokra igy felelt Ábris: — Csinált virág ez paitás. Müvészi szemüvegen nézve sem óhajtok én magamnak ilyen feleséget, hanem egyszerü, jó kedélyü szivet, ki felfogja azt, hogy a nő egész lelke legyen szeretet, ki tulcsigázott, természet ellenes, hóbortos nagyzásaival nincsen terhére férjének, ki az élet faradalmai okozta verejtékét letörli a homlokról s a munkában eltikkadt ajkát feléleszti csókjával. Abban a világban, melyben te keresgélsz, csak csinált virágok vannak. Válassz ki a mezőről egy virágot, ápold; igy lett a mályvából kamélia. Az a müvészet, mely egy egyszerü lelket is meghat, mit megért a fü és a fa, a kövek, mint a görög hegedüst.

Palya fejét razta s keserüen mosolygott.

— Ez a feleség, kit nem rontott meg a nagyvilág, ki egyszerü, mint a bárányfelhős ég, mint a mosolygó kikelet, virágos róna kellő közepén. Neveld magadhoz, emeld fel, légy lajtorjája szeretteddel, hogy gondolataidhoz juthasson, ekkor légy igazán boldog.

— Nem ugy van az nagyságos uram, a gyopár a katangóró mellé való, borostyán tölgyet öleljen.

Ezzel a nyilatkozattal befejezték a társalgást.

(Folyt. köv.)

Aires, Valparaiso San Paulo, Isle de la Réunion, Melbourne stb.

Ha egy ily nagyobb villamos telepbe belépünk, hatalmas látványt nyujtanak az ott mint katonák hosszú sorba felállitott villamos gépek, melyek gőz vagy vizi motorok által hajtatnak. Ezek a gépkolossusok, melyek főalkatrésze egy hatalmas mágnes kerék és egy azt övező másik álló mágneskoszoru, állitják elő a villamos áramot, mely kábeleken át a városba vezettetik. A falon egy hosszu diszes táblán, a kapcsoló táblán, vannak az üzemhez szükséges mérő és szabályozó készülékek elhelyezve, melyekre a kezelő személyzet éber figyelme irányul.

Az elszigetelt gépekben és vezetékekben nagy feszerővel van a villamosság lenyügözve, folyton szabadulni ohajtván jármától, azért különösen figyelmet igényel az üzem, mert ha a léigázott természeti erő bilincseit lerázza nagy kárt okozhat emberben és gépekben egyaránt.

Létezik az emlitett rendszeren kivül az ugynevezett egyenáram rendszer is, mely többnyire villamos accumulatorokkal kapcsolatban oldja meg a villamos áramszolgáltatás kérdését.

Fővárosunk mindkét rendszerbeli villamos teleppel bir, melyek közül „A magyar villamossági részvénytársulat“ képviseli a valtakozó áram rendszert, mig az egyenáramu rendszert a „Budapesti általános villamossági r. t. Ez a két telep látja el Budapestet vill. fénnyel és erővel. Kabelvezetékei közös helyen, a járdák alatt vannak lefektetve és behálozzák az egész várost.

Ujabban az ugynevezett forgó áram (helyesebben volna forgató áram) foglalkoztatja az elektrikusokat mely tulajdonképen többfázisu váltakozó áram.

Ez a rendszer kiválóan alkalmas nagy erő átvitelekre és máris nagy elterjedésnek örvend.

Itt a fővárosban az ó-budai hajógyár, Szent-Lőrinczen a Cséry féle szemétlerakodó telep, Austriában, Bozen és Meran városok, a bleibergi ólommüvek, az achenreini rézmüvek, a josefstatti papir gyár, a donauvitzi vasmüvek stb. vannak ezen rendszer szerint berendezve és pedig a Ganz-féle gyár által, mely Magyarországon a villamos ipart teremtette és most nagyban üzi és fejleszti.

A villamosságnak nagy szerepe jutott továbbá a villamos vasutaknál is, melyek mint nagyobb számban látuak napvilágot és fontos szerepet játszanak közéletünkben. Ezen vasutaknál egyelőre még az egyenáram képezi a motorikus erőt. Fővárosunk közönsége az utolsó években maga előtt láthatta ezen vasutak keletkezését és fejlődését. Minő kényelmet nyujtanak ezen vasutak, legyenek bár földfelleti vagy az Andrássy-uti földalatti vasut feltette az e téren kifejtett müködésnek koronáját. Ezen vasut a budapesti villamos városi vasut és a Sieman és Halske berlini czég müve, és a modern technikai vivmányok egyik legérdekesebbike, mely méltán felkeltette a külföld érdekődését is.

Fővárosunkban három villamos telep van: a „Budapesti városi vasut r. t.“ a „Budapesti közuti vasuti r. t.“ és a Budapest—Ujpest—Rákospalotaivillamos vasut r. t. telepe, az előbbi kettőt a Siemens és Halske czég az utóbbit Ganz és Társa czég rendezte be. Ez utóbbi Pozsonyban és Miskolczon is létesitett villamos vasutat és a közel jövőben több vidéki városban fog ilyeneket létesiteni.

Nagyban folynak most kisérletek magánkocsiknak villamos erővel való hajtásával is különösen Párisban foglalkoznak ezzel sokat, és nincs messze az idő, mikor a lovak mind a várva-várt nyugalomba fognak léphetni. Hogy mit fog az a sok keresetnélküli ló csinálni, azzal a kegyetlenül előretörő kor persze nem törődik.

Nagy szerepe jut a villamosságnak a chemikai iparban is, hol a szinfémnek érczeiből való kiválasztására kiválóan alkalmas. Ezen téren is sok gazdaságilag fontos kérdés vár még megoldást.

Alkalmazást nyer a villamosság még a mezőgazdaságban, galabnoplastikában, nyomda és sokzorositó iparban de sőt még a politikában is. New-Yorkban az utolsó elnök választásnál, az egyes ujságok szerkesztőségei a választás eredményeket nagy betükkel vetitették villamos fény segitségével óriás vásznakra, honnét a lelkes választók nagy izgatottság közepette leolvasták az eredményeket.

Az orvosi gyakorlatban sem megvetendő alkalmazása van a villamosságnak Idegbajok gyógyitását eszközlenek több kevesebb sikerrel. Röntgen világraszóló felfedezésével pedig lehetővé tétte, hogy a neve után elkeresztelt villamos sugarak segitségével az emberi test belsejébe is lehet bepillantani és az ott rekedt idegen tárgyat megtalálni. Ezen még most kezdetleges felfedezéstől a szenvedő emberiség még sok üdvöset remélhet.

Ezekkel röviden vázoltam a villamos energia alkalmazhatóságainak modjait korszakunkban. Még ezelőtt 15 évvel ugyszólván gyermekéveit élte a technikai tudományok ezen modern ága, mely ma már hegemoniáját biztositotta magának az ipar terén, melynek reformképessége a gazdasági élet minden terén észlelhetők. A villamos és avval szorosan kapcsolt iparágak már számtalan embernek nyujtanak foglalkozást és kenyeret, a nélkül hogy az más régibb iparágak hátrányára vált volna. Még sok ujat remélhetünk e téren, e kiválóan alkalmazható természeti erőtől, mely évezredekig parlagon hevert.

Goldberger Ernő.

Zöldmál fejlődése.

Jegyzőkönyv,

mely felvétetett a Zöldmál és környéke ház- és telek tulajdonosoknak Budapesten, 1897 évi január hó 24-én tartott évi rendes közgyülésén.

Jelen voltak: Ifj. Holzspach Nándor elnök, Gálffy Lajos társelnök. Nagy Ferencz jegyző, Novák József pénztáros, továbbá Veresházy, Sári, Pilon, Szigeti, Krayer stb. stb.

Ifj. Holtzspach Nándor elnök a megjelenteket szivesen üdvözli, az évi közgyülést megnyitottnak nyilványitja és felkéri Gálffy Lajos társelnök urat, hogy az elnökség évi jelentését megtenni sziveskedjék.

Gálffy Lajos társelnök az évi jelentést a következőkben tette meg.

Tisztelt közgyülés! Midőn ezen évben mindanyiokat egyenként és egyetemlegesen én is üdvözölném, s kivánnám, hogy a jó isten nemes czélunk elérésében bennünket megsegitsen, engedjék meg tisztelt uraim, hogy én azt a támogatást és azt a bizalmat, melyben engem 1895 évi szeptember 8-ika óta részesiteni szivesek és kegyesek voltak, elismerjem és megköszönjem, s egy rövid visszapillantást tegyek arra, hogy a jelzett elmult idő alatt a birtokosság elnöksége közös czélunk elérésében mit tett és mit ért el.

Nem dicsekvőleg, de önérzettel szabadjon e napon emlékezetökbe hoznom a tisztelt birtokos uraknak, hogy szerénységem volt azon férfi, ki a Zöldmál és környékét a czivilizátiónak mintegy felfedeztem. A birtokosok közül legelsőbben láttam át, miszerint a székesfővárosnak jól felfogott érdeke kivánja azt, hogy a Zöldmál és környéke — mely városrész levegő és kilátás tekintetében egyetlen az egész fővárosi határban és szomszédságában van a Lukács- és Császárfürdőnek, igen közel hozzá az állandó országház, kir. Curia és vigszinház, nem messze fekszik tőle a vallás- és közoktatásügyi, földmüvelésügyi ministerium, sőt több más középület, — kulturális és közgazdasági tekintetben szükséges, hogy fejlődjön: s ez irányban a lépéseket 1895. évi szeptember 8-án, megtettem mikor künn a Zöldmálon a szabad ég alatt, az első birtokossági ülést megtartani szerencsém is volt, — mely lépésémben engem később körül belül 2000 telektulajdonos követett. Azóta tisztelt uraim, a vezetőség, a birtokosságnak szó és irásbeli megbizásából, — igen sokat fáradozott és igyekezett tenni a nemes czél érdekében, melyet felednünk nem szabad.

Legelsőben emlitem meg, hogy azóta ébresztettek fel álmaikból a kis látókörrel biró, magyarul keveset tudó szegény német telektulajdonosok, s bizonyittatott be nékiek, hogy a Zöldmál és környéke terület, mert a szőlő róla kipusztult azért nem veszett el, hanem szépségénél és nagyon közelségénél fogva nagy kincset ér mennyiben a székesfőváros is lakóház, illetve villa területnek szánta. Bemutattuk a Zöldmál és környékét a székesfővárosi tanácsnak részletes memorandum és a világnak is hirlap utján. Többen telkeink határát a szabályozott ut lemérésével kerittetés czéljából kitüzettük. Hazafias és czéltudatos kérésünkre fogadtatott el a fővárosi tanács és a közgyülés által a Zöldmál és környékének általános szabályozása és a közmunkák tanácsának azóta ajánltatott figyelmébe, miszerint a Zöldmál és vérhalom-dülőket részletesen szabályozza. Mult év öszén iratott és adatott be küldöttségileg a főv. tanácshoz egy külön folyamodvány az utépités és egy más folyamodvány a vizvezeték épitése tárgyban, mely folyamodványok mellékleteinek elkészitése, — a mint méltoztatnak emlékezni, — nem kis fáradságot igenyelt. Mult évben készittetett Braun Márk ur a nevezett területről egy nagyobb, s készitettem én a birtokosság részére több kisebb térképet és nyertem, illetve nyertünk meg a nevezett igen gyönyörü területnek több értelmes, magas látókörrel biró, jó akaró férfit. E hó 4-én mult egy éve pedig oly fényes tánczvigalommal egybekötött hangversenyt adott az elnökség id. Holtzspach Nándor ur igen kedves jó magyar családjának védnöksége, ifj. Holtzspach Nándor ur, elnöklete alatt a budai és pesti számos intelligens egyének segitségével a Császárfürdőben, hogy méltán beillett volna a vigadóba, s reá illett a megjelent nagy közönség azon kedvező birálata, hogy a budai részen még ilyen fényes és nagyon sikerült mulatság nem volt. És mindamellett hogy a hangverseny rendezésénél a vezetőség a fény kifejtésében gavallérosan járt el, nem kevesebb mint 441 frt készpénz tiszta jövedelmet hozott jótékony czélra, mely felerészben az ujlaki magyar asztaltársaság és felerészben az ó-budai magyar egyesületnek adatott át oly czélból, hogy abból szegény iskolás gyermekeket ruházzon fel, figyelembe véve a növendékeknek a magyar nyelvben tett előhaladásokat. Azóta vitetett ki, hogy a Zöldmál-dülői fő-utnak és Ürömi-utczának a Duna felé mintegy folytatását képező kis utcza Zöldmáli-utnak neveztetett el. Mult évben iratott és adatott be a Zöldmál-dülői fő-ut kijavitása ügyben a III-ik kerületi elöljárósághoz egy memorandum, mely a kerület érdemes és magas látó körrel biró elöljárója Dr. Bencze és Kozáky mérnök uraknál viszhangra találván s általuk a jelzett fő-ut némileg ideiglenesen rendbe hozattatott és a Kis-Szemlőhegy és Zöldmál részére nehány lámpa felállitása és az utnak további javitása helyeztetett kilátásba. És ha mindezen elmondottakhóz hozzávesszük azt, hogy valamennyi memorandumot teljesen felszerelve az elnökség küldöttségileg adottát az illető hatóságoknak és az azokban foglaltaknak teljesitését többször szóbelileg kérelmezte, megsürgette, — a mi ez évi müködésnek főprogrammja kell hogy legyen. — és nem mulasztott el alkalmat, hogy a közös és nemes czélt magok elé tüző birtokosok ügyét ne mozditsa elé, ugy nemhiszem hogy legyen a tisztelt közgyülésen egyetlen egyén, ki az elnökség által végzett munkával ne lenne megelégedve, s ne mondaná szerénységemmel azt, hogy az ut meg van mutatva, meg van törve, el van egyengetve, s azon csak járni kell, illetve kérelmeink teljesitését sürgetni és szükség esetén a tisztelteljes folyamodást a fővárosi közmunkák tanácsánál és a magas miniszteriumnál is meg kell tenni. Ennyit hagy hátra a jelenlegi elnökség az ez év leendő vezetősége, illetve elnökségnek. Hogy pediglen ezt hátra kell hogy hagyja teljesen meg vagyok győződve a felöl, hogy annak a mostani vezetőség nem oka. Talán az elnökség örülne legjobban, ha a mai ülésen jelenthetném, hogy épiteni kivánó urak a Zöldmál-dülön a vizvezeték ki van épitve, foghatunk az épittetéshez és ne fizessük többet az oly sok lakpénzt. De sajnos, azt nem jelenthetem ki, mert a mult évben a birtokosság a fővárosi tanácstól csak azon igéretet kapta, hogy a kiállitás után okvetlen a budai

részre, s ennek legjobban elhagyatott, az uj országházhoz igen közel fekvő Ujlak városrészhez tartozó Zöldmálra és környékére fogja atyai gondoskodását kiterjeszteni, de előbb, az országos kiállitás miatt nem tehet semmit.

Tisztelt közgyülés! Fentebbiekben bátorkodtam mult évi működésünkről, röviden beszámolni és midőn mély tisztelettel kérem annak tudomásul vételét, szabadjon még egyszer azon jó indulatot, melyben szerénységemet, ifj. Holtzspach Nándor. elnök urat, továbbá valamennyi birtokossági tiszttársunkat részesitettek, megköszönném ugy magam mint valamennyi tisztársam nevében és a mandátumainkat a tisztelt közgyülésnek rendelkezésére bocsájtanám, kérve hogy az uj tisztikart ezen ülésen megalakitani sziveskedjék.

A mi személyemet illeti legyen szabad a leghatározottabban oda nyilatkoznom, hogy nagy hivatali elfoglaltságom nem engedi, hogy jövőre is birtokossági tisztséget fogadjak el ha nem mint közkatona kivánom magtenni és teszem meg kötelességemet igaz hazafisággal és jó lelkiismerettel.

A mi az elnöki szék betöltésére vonatkozik kinyilatkoztatom, hogy a jövő évre is ifj. Holtzspach Nándor ur mellett, kinek egyedül köszönhető az elért szép eredmény foglalok el határozott és visszavonhatlan álláspontot, s kivánom, hogy ő legyen a mi vezérünk tábornokunk, illetve elnökünk. Ő majd lesz szives meg tenni javaslatát a többi állások betöltésére nézve. —

És most felkérem ifj. Holtzspach Nándor urat, hogy többek kedvéért az évi jelentést német nyelven méltóztassék megtenni.

Ifj. Holtzspach Nándor a fenntebbi évi jelentést igen szép szavakban mondotta el német nyelven és kérte annak tudomásul vételét a b zalmat ugy maga, mint tisztársai nevében megköszönte. s valamennyi tisztviselő nevében lemondott.

Krayer F. telektulajdonos a magyar és német nyelven elmondott igen szép évi jelentésnek midőn örvendetes tudomásul vételét inditványozza, a birtokosság nevében, a nemes czél érdekében fölkéri Gálffy Lajos urat, ki ennek életet adott és ki Budapest Ujlakváros részhez tartozó Zöldmál és környéke kulturális és közgazdasági fejlődését igazán szivén viselte és ifj. Holtzspach N. urral a birtokosságnak minden jóban vezére, tábornoka, illetve elnöke volt, hogy az ügyvivő társelnökséget elnöki teljes hatáskörrel megtartani, illetve továbbra is elfogadni méltóztassék, s ifj. Holtzspach Nándor urral együtt — ki iránt a birtokosság meleg érzelmeit tolmácsolhatja és kit a közgyülés nevében az elnöki tiszt további megtartására kér fel, — legyenek a birtokosságnak ezután is oly vezérei mit eddig voltak.

Ezután ifj. Holtzspach Nándor, és Gálffy Lajos kijelentik, hogy a tisztséget továbbra is elfogadják és a bizalomért hálás köszönetet mondanak.

A Zöldmál és környéke ház- és telektulajdonosok évi rendes közgyülése az évi igen szep jelentést örvendetes tudomásul veszi és a fentebb kifejtett okok alapján ifj. Holtzspach Nándor urat elnöknek s Gálffy Lajos urat elnöki hatáskörrel ügyvivő társelnöknek egyhangulag nagy lelkesedéssel megválasztja.

Továbbá Gálffy Lajos, ajánlatára titkárnak Holtzspach Aurel-t ifj Holtzspach Nándor elnök ur ajánlatára jegyzőnek Nagy Ferenczet, pénztárosnak Novák Józsefet, és pénztári ellenőrnek Vavrek Gusztávot választották meg.

Választmanyi tagoknak pedig megválasztattak: id. Holtzspach Nándor, Pétik Pál, Sáry Pál, Pilon Valentin, Kováts János, Müller Ferencz, Vörösházy József, Lédermayer János, Harer József, Krayer Emil, Karl Nándor és Hauzer Ferencz urakat.

Ifj Holtzspach Nándor felkéri a közgyülést, hogy a választmányt és tisztikart, erre az évre is ruházza fel azokkal a jogokkal, miszerint a közgyülés nevében a lépéseket az ügy érdekében a legmagasabb hatóságoknál is megtehesse.

Többeknek hozzá szólása után az inditvány elfogadtatott, s a választmány és tisztikar utasittatik, hogy a már régen beadott memorandumok kedvező elintézését megsürgesse és szükség esetén a kérelmet a közmunkák tanácsánál és a nagymélt. belügyministeriumnál is megujitsa és eljárásáról jelentés tegyen.

Gálffy Lajos ismerteti a „Buda és Vidéke“ lapot, mint olyat a mely igen nagy szolgálatokat tesz a magyarositás ügyének, s a budai rész felvirágzásáért folyton és szép eredménynyel küzd, s ezekért inditványozza, hogy a birtokossági ülésekre való meghivás ezután ne levelező lap utján történjen, hanem a helyett a „Buda és Vidéke“ lap különfélék rovatában ülés előtt egy héttel a meghivó közöltessék, ajánlja, hogy egyes birtokosok mentől többen fizessenek elő.

Zöldmál és környéke tulajdonosai Gálffy Lajos társelnök ur inditványát elfogadják és ezentul a birtokossági üléseket nem levelező lapon' hanem a „Buda és Vidéké“-ben ülés előtt egy héttel határozzák összehivni, s a nevezett lapot, mint olyat a mely igen nagy szolgálatokat tesz a magyarosodás ügyének, s a budai rész felvirágzásáéét folyton és szép eredménynyel küzd, ajánlják, hogy az egyes birtokosok reá előfizessenek.

Több tárgy nem levén elnök megköszöni a szives részvétet és az ülést berekeszti.

K. m. f.

Ifj. Holtzspach Nándor,

Gálffy Lajos. **Nagy Ferencz.**

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Csorba Ferencz dr.

A budai oldalon alig találkozik intelligens ember, a ki a fenti név érdemes tulajdonosát ne ismerné. Mindennap látni őt, a mint szapora léptekkel s el-elgodolkodva végigszeli az utczát, barátságosan köszöntve nagyszámu ismerőseit s nyájasan fogadva azok üdvözlését. Elgondolkozva jár, mondottuk, mint a ki mindig terveken töri a fejét. És tényleg Csorba Ferencz valóban az az ember, a ki még jártában sem pihenteti az elméjét; legjobb gondolatai, melyekkel embertársainak s a közintézményeknek kiván hasznára válni, legtöbbször ilyenkor fogannak. Az utcza zaja nem zavarja az ő élénk képzeletét, sőt még inkább edzi és fokozza talán.

Különben még fiatal ember, s fiatal kora daczára már eddig is élénk részt vett a budai kerületek csaknem minden vitális ügyében. Polgártársai bizalmukkal egy minden tekintetben reátermett egyént ajándékoztak meg, midőn őt évekkel ezelőtt fővárosi bizottsági taggá megválasztották, kinek csak a tudása és tehetsége nagyobb őszinte jelleménél s egyszerü szerénységénél. Hasznos tagja ő a II. kerület csaknem valamennyi humánus és kulturális intézményének, melyeknek virágzását ő valóban a szivén hordja. Pár évvel ezelőtt az iskolaszék elnöki tisztét is viselte, s a kerület iskolaügye az ő vezetése mellett igazi virágzásnak indult. Ő volt az első, ki ez állásában a Ponty-utczában épitendő iskolaház létesitését szorgalmazta, mely ez időszerint már a legjobb stádiumban van. Az elnöki állásáról később önként lemondott, méltó sajnálkozására a kerület tanitóságának, a kik őt szeretve tisztelték.

Csorba Ferencz dr. jelenleg egy másik közhasznu kulturintézménynek áll az élén. Tevékeny, buzgó elnöke ugyanis a „Budai Könyvtár Egyesület“-nek, a budai oldal e legifjabb, de már is megizmosodott közmüvelődési intézményének. E minőségében finom tapintatosságával, kiváló szakértelmével és lelkesedésével nagyban elősegitette e felkarolásra méltó intézmény gyarapodását s jó hirének öregbedését. Az ő okos és bölcs vezetése mellett ez az ifju egyesület, mely a Tolny Ferencz-utczai el. iskolában tartalmas könyvtárt létesitett, csak gyarapodni, csak gazdagodni fog közös óhajára mindazoknak, kik a budai kerületek lakosságának megmagyarosodásáért s müvelődéseért mindenkor és méltán lelkesednek.

Ezeken kivül Csorba Ferencz kitünő, pontos hivatalnok is, — s a mi fő: gyöngéden szerető családapa.

Mint kultuszminiszteri titkár rendkivüli pontosságával tünik ki, s tisztviselő-társai előtt nagy tiszteletnek örvend.

Meg kell még jegyeznünk róla, hogy sokoldalu elfoglaltsága mellett az irodalom müvelésének is szivesen áldoz idejéből, s különösen a pedagoziai szakirodalom terén kiváló munkák kerültek sajtó alá az ő kitünő tolláből. Legutóbb megjelent munkáját, melyet „Középoktatásunk gyökeres javitásáról“ irt, ugy a szak-, mint a napi sajtó osztatlan tetszéssel fogadta, mint olyant, mely igen figyelemre méltó tanulmány s melynek nyomán középoktatásunk terén a legüdvösebb ujitások foganatositása várható.

Hochholczer Károly.

A csöndes és zajtalan munkásság embere. Nem szereti a föltünést, sem a czerimóniákat. Maga a megtestesült egyszerüsék, a mellet azonban reudkivül nyájas, barátságos és szeretetre méltó. Legnagyobb öröme, ha valakinek valami szivességet tehet.

Hivatalán kivül, melyet mint a Ganz-társulat egyik legképzettebb főmérnöke, a legnagyobb lelkiismeretességgel tölt be: jut ideje a közügyekkel is foglalkozni. S ez irányu foglalkozása közepette sokszor és sokan veszik igénybe az ő kiváló szaktudását, illetve szakszerü felvilágositásait.

Mint a II. ker. választmány tagja több oly életrevaló inditványnyal lépett már fel, melyek a kerület ügyei iránti nagy és meleg érdeklődéséről tanuskodtak, s a melyek a kerület jólétének előmozditására szolgáltak.

Hogy az iskolaügy iránt is mily fokozott érdeklődéssel viseltetik, mutatja (azonkivül, hogy a saját gyermekeinek iskoláztatására igen sokat áldoz) az a körülmény is, hogy mint a II. ker. iskolaszék tagja mindenkor a leghivebben, legpontosabban teljesiti kötelességét s az iskolákat nemcsak szorgalmasan látogatja, hanem az iskolás gyermekek utczai magaviseletét is — a mikor csak teheti — éber figyelemmel kiséri, miáltal erkölcsi nevelésüket nagyban előmozditja.

A Ganz-társulat nehány évvel ezelőtt a gyárában alkalmazott iparostanulók részére tetemes áldozatokkal külön iskolát létesitett s annak felügyeletét — igen helyesen — Hochholczer Károlyra bizta. S hogy ez az iskola az ő tapintatos és szakavatott felügyelete alatt mily szépen s eredményesen müködik, arról mindenki könnyen meg győződhetik, a ki ez iskolába vagy egyszer ellátogat, avagy annak évzáró vizsgálatát meghallgatja.

Schwarczer Hugó.

A kik nem ismerik őt — a laikusok — azt hiszik róla, hogy a legboldogabb emberek egyike, mert egész télen át vakácziózik. Pedig ez nem áll; nem ő vakácziózik, csak a — vasutja. Nem valami döczögős viczinálist értünk, melynek pályatestét télen át eltemeti a hó, s igy a forgalom szünetelni kénytelen; hanem azt a vazutat, mely a főváros lakóit a mi metropolisunk legszebb kiránduló és üdülő helyére, a gyönyörü Svábhegyre szokta szállitani, tehát a — fogas kerekü t. Ennek a

mozgékony és tevékeny igazgatója ő jelenleg, mióta Horn Ede a jobb hazába költözött.

Meglehet, hogy kevesen ismerik Schwarczer Hugót, mert nem az az ember, a ki nagyon keresné a társaságokat s a barátkozást; hanem a ki egyszer őt megismerte, az nyomban meg is szerette. Tréfás vig kedélyü ember, a kinek bár bölcsője nem e haza földjén ringott, de a ki szorgalmasan tanulja zengzetes nyelvünket, s a kit csak előfoghat, azzal magyarul társalog, a mi valóban szép és dicséretes vonása.

Tettvágya kiapadhatlan. Vasutja bár a gépházban pihen télen által, de ő azért a vakációjában is fáradhatlanul dolgozik, s végzi csaknem minden nagyobb segitség nélkül a rengeteg irodai teendőket.

És e mellett boldog, megelégedett ember. Azaz mit mondok! Csak félig boldog.

›Be más lenne ott az élet,
Ha egy ifju feleség . . . .‹

Erre azonban halmos teendői mellett még eddigelé rá nem ért. Pató Pállal mondja ő is:

›Éjh, ráérünk arra még!‹

Farsang.

A Budai Dálárda

A „Budai Dalárda“ f. é. február 13-án, szombaton este tartja farsangi dalestélyét a „Fáczán“ termeiben. Az estély „Ős Budavára“ czimen fog lezajlani. A rendező bizottság melynek élén Titl István egyl. alelnök áll következő proklamácziót küldte szét meghivó gyanánt:

Polgártársak!

A török világ ideje lejárt; hazánk felszabadult a gyülölt zsarnoki iga alól. Ős Buda immar ujra a mienk! Nem! még sem a mienk! Van egy pontja, a melyet nem tudunk bevenni, nem tudtunk megadásra kényszeriteni! Van egy hely, a hol nem akarják elismerni a magyarnak, az ős budai magyarnak azt a jelmondatát:

„Dalra szivvel, tettre észszel!“

Ez a hely a „Fáczán“ (Ős Buda II. ker. Medvék-utczája 6. sz.)

De nem sokáig fog már velünk daczolhatni! Nem, és ezerszer nem!

1897. évi február hó 13-ikán lesz az a nagy nap, a midőn az „Ős Budai Dalárda“ döntő rohamot fog intézni a „Fáczán ellen. Igen, Igen! Február 13. este ½9 órakor megszólal majd Ős Budavár mecsetjének minaretjén a Muezzim hangja, de utoljára, mert nehány perczczel később bevonuland az „Ős Budai Dalárda“ dalos serege és olyan ünnepélyes rohamot, vagyis rohamos ünnepélyt fog ott nyélbe ütni, hogy láttára — hallatára még a hires ébren alvó fakir is felébred Mert ő is ott lészen! Sőt mi több, a hires olasz énekes társaság is részt vesz az ostromban s riasztóul, akarjuk mondani riadóul, el fogja zengeni a jambus nótát czik czak-ban!

A nagy hirü szép Luigi személyesen fogja majd magát mutogatni.

Ezek fogják a csatározást megnyitni; a fő, a döntő rohamot Ős Budai Dalárda fogja intézni a T. néző és hallgató közönség ellen: el fogja danolni azon régi csatadalt, a mely „Olasz saláta“ néven immár helyt foglal minden müveit család füleiben!

Ha még erre sem kapitulál a Fáczán őrsége, legénysége és leánysága, akkor . . . . .

De nem . . . minek árulnók el egész haditervünket! Elég az hozzá: Nagy nap lesz a február 13 napja s reméljük, hogy annál kisebbnek fog feltünni az utána jövő északa!

Az „Ős Budai Dalárda“ hóditó rohamán részt vehet bárki, aki elég képességet érez magában, hogy „rohamosan hóditson.“ Fizetni nem kell semmit, csak azok, a kik személyesen el akarnak jönni s tagja ugyis az Ős Budai Dalárdának, azok fegyvertisztitási költség czimén fizetnek 50 ős budai krajczárt s ha valaki párosan jár, párja is csak 50 ős budai krajczárt fizet, és ha azonfelül még egy társat, fegyvernőkőt vagy más kisérőt hoz magával, azért természetesen kétszeresen kell majd fizetni azaz: 1 ősbudai forintot. A kik pedig birnak azzal a bátorsággal, hogy még valakit mernek elhozni, azért már 2 ősbudai forint jár. A kik pedig egyáltalán nem is tagja, az Ős budai Dalárdának, azoktól hálaadomány képen szintén elfogadunk 2 ősbudai forintot.

A kinek eziránt bárminemü kételkedése vagy bármekkora jegyszükséglete van, az jelentkezzék a főhadiszálláson a vitéz generális uraknál vagy pedig a jegyraktárban: Ős Buda, II., Fő-utcza 40. sz. Albini Luigi ős budai divatáru kereskedésében, a hol mindent megtudhat és megvehet.

Fel tehát a nagy döntő rohamra! fel a rohamos döntésre!

Ős Buda, 1897. január havában.
Hazafias polgártársi üdvözlettel
az „Ős Budai Dalárda“ nevében:

A hadi tanács.

*

A „Budai Dalárda“ farsangi estélyének olyan megállapodott jó hirnevök van, hogy szinte felesleges a közönséget külön figyelmeztetni arra a rendkivül szórakoztató estére, a melylyel az egylet feb. 13-án fog kedveskedni vendégeinek.

Bálozó Zsámbék.

S ha Zsámbékon a hölgyek ugy nem örvendtek mint az idei hosszu farsangnak. Ennek lehet köszönni azt, hogy máris három tánczmulatságról kering a hir községünkben, ugyanis:

Február hó 6-án lesz a tüzoltó bál, Izeli Lőrincz vásártéri vendéglős összes helyiségeiben, Nyirak Gyula mint a zsámbéki tüzoltó-egylet főparancsnoka, r. b. elnöklztével. Az összes tiszta jövedelmet a helybeli tüzoltó-egylet javára forditják. A meghivókat már szétküldötték.

Február hó 16-án lesz a zsámbéki izr. nőegylet javára rendezendő tánczmulatság, rendezi a zsambéki izr. kereskedő ifjuság ifj. Kraus Lipót kávéházi helyiségeiben. A zenét a közkedveltségnek örvandő Sándor Jóska zenekara szolgáltatja.

Végre február hó 20-án, szombaton tartják Karle Ferencz „a sárga csikóhoz“ czimzett szállodás összes helyiségeiben, a már előző években is megtartatni szokott ovoda részére rendezendő tánczmulatságot. Az idén nem hangversenynyel mint ezelőtt szokásban volt, hanem anélkül.

Az idén még fényesebbnek igérkezik, mint eddigi években, mivel Karle a helyiségeit teljesen átalakitatta s kijelentette, hogy mindent el fog követni, hogy az ételek és italok mentől jobbak és jutányosabbak legyenek. A bálterem diszitését a rendezőség magára vállalta. A bált a már régi és ismeretes alakok rendezik. Nyirák Gyula községi jegyző mint r. b. elnök, Föglein György tőtanitó, r. b. pénztárnok, Klemm Lajos tanitó r. b. ellenőr, Forgács Károly könyvelő, Föglein János tanitó, Lakoss Imre segédjegyző, Nyirák Károly jegyzősegéd és Dr. Stern József gyakorló orvos.

A bál kezdete 8 órakor lesz. A zenét Sándor Jóska czigány zenekara szolgáltatja. Belépti jegyek ára: család-jegy 6 korona, személy-jegy 2 korona.

Ezt a mulatságot ugy a helybeliek, mint a Zsámbék környékieg, de különösen a hölgyközönség igen várja.

Hallomás szerint még Szanter Mihály vendéglősnél is, a helybeli iparos ifjuság is rendez tánczmulatságot.

Nyirák Károly, s.-jegyző.

— **Mentő bál.** Folyó évi február hó 6-án tartandó budai mentő-tánczmulatság iránt az érdeklődés oly általános, hogy az előjelekből következtetve ezen tánczmulatság siker tekintetében minden várakozást felülmul. A bizottság serényen müködik s az érdeklődőknek meghivók ügyében intézett kérdéseire azonnal készséggel válaszol. Eddig is már igen sokan igérték megjelenésüket s a notabilitások közül is Dr. Darányi Ignácz ő exellenciája mint a tánczmulatság védnöke, Dr. Falk Miksa és Rupp Zsigmond tiszteletbeli elnök urakkal jelen lesz. Őszinte örömünkre szolgál, hogy a mentő tánczmulatság rendezése által immár másodizben oly fényes és elegáns tánczmulatság részeseivé leszünk, mely ugy kifogástalan rendezés mint elegánczia tekintetében a fővárosi szép bálok sorában méltán emelkedik. Balázs Kálmán kifogástalan zenéje mellett mindenesetre látni fogjuk a fesztelen jókedv megnyilatkozását. A bizottság szép női tánczrend beszerzése által is gondoskodott, hogy a tánczmulatságon megjelenő diszes hölgykoszorunak a mulatságot emlékezetessé tegye.

— **Tánczvigalom.** A budapesti I-III. ker. szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulata által 1897. évi február hó 18-án, csütörtökön a II. ker., Medve-utcza 6. sz. alatti „Fáczán“ termeiben zártkörü tánczvigalmat tart. Hötzel József, rend. bizotts. alelnök, Mayerberg Ignácz, rend. bizotts. elnök, Petz Károly, társ. elnök, ifj. Haszmann József, elnökhelyettes, Kubanek Venczel, rend. biz. alelnök, Buchinger Alajos, gazda, Buzik Andor, pénztárnok. A táncz kezdete este 9 órakor. Családjegy ára 3 forint (érvényes 1 ur 2 hölgy részére.) Személyjegy 1 frt 50 kr. A t. hölgyeket kérik, hogy egyszerü ruhában jelenjenek meg. Jegyek kaphatók a rendező bizotts. elnökségénél és a meghivó előmutatása mellett este a pénztárnál. A zenét egy gyalogezred zenekara szolgáltatja.

— **Athletabál.** A magyar athleták 1897-ik évi február hó 1-én tartják régi jó hirnevü báljokat a vigadó termeiben. Ez a bál a legszebb bálok egyike. Belépti-jegy ára 5 frt. Kezdete pontban 9½ órakor.

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatvány számot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken, a nyilvános helyeken, kávéházakban, vendéglőkben stb.

Előfizetőink megbizásait elvégezzük.

„**A kiskuti primás**“ czime annak az elbeszélésnek, mit közölni kezdtünk. Irta Erdélyi Gyula. Egy czigányprimás és egy urinő ábrándját tárgyalja az elbeszélés, mely a hetvenes évek elején megtörtént. Rigó Jancsi regénye Chimay herczegnővel alkalomszerüvé teszi a közlést. Ujonnan belépő előfizetőinknek megküldjük az elbeszélés elejét tartalmazó számokat.

Az előfizetés árai:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre . . .	3 „

Különfélék.

— **A Buda és Vidékéért.** A zöldmáli telektulajdonosok gyülésén Gálffy Lajos ismerteti a „Buda és Vidéke“ lapot, mint olyat a mely igen nagy szolgálatokat tesz a magyarositás ügyének s a budai rész felvirágzásáért folyton és szép eredménynyel küzd, s ezekért inditványozza, hogy a birtokossági ülésekre való meghivás ezután ne levelező lap utján történjék, hanem a helyett a „Buda és Vidéke“ lap különfélék rovatában ülés előtt egy héttel a meghivó közöltessék s ajánlja, hogy az egyes birtokosok mentől többen fizessenek elő a lapra. Zöldmál és környéke telektulajdonosok Gálffy Lajos társelnök úr inditványát elfogadják és ezentul a birtokossági üléseket nem levelezőlapon, hanem a „Buda és Vidéké“-ben ülés előtt egy héttel határozzák összehivni s a nevezett lapot, mint olyat a mely igen nagy szolgálatokat tesz a magyarositás ügyének s a budai rész felvirágzásáért folyton és szép eredménynyel küzd, ajánlják, hogy az egyes birtokosok reá előfizessenek.

— **Szegény Dezső.** Az Atheneum olvasó-tárában megjelent Erdélyi Gyula „Szegény Dezső“ czimü regénye. Diszes kiállitasban 50 krért kapható az Atheneum kiadóhivatalában.

— **A katonai ügyosztály szervezése.** A katonai ügyosztályt nemsokára szervezni fogják, a mely nagy munkában maga az ügyosztály vezetője Csendics Gyula tanácsnok jár elől. A szervezéssel többek között az van tervbe véve, hogy a nyilvántartást deczentralizálják Ez azért bir fontossággal, mert tudvalevő, hogy eddig az összes katonakötelesek, laktak legyen bármily messze, csak a soroksári utczai ügyosztályban jelentkezhettek, a mi a többi kellemetlenségtől eltekintve roppant időveszteséggel járt. Ezután, a mint tervezik, minden kerületben lesz az ügyosztálynak nyilvántartó hivatala, a mi igen nagy előnyére válik nemcsak a katonaköteleseknek, de magának az ügyosztálynak is, a mely ezt a roppant munkát egyedül végezi.

Az Országos Nemzeti Szövetség tanácsa a napokban tartotta meg rendes ülését a képviselőház egyik termében Pécsy Tamás elnöklete alatt. Ott volt többek között: Matók Béla, Mezey Mór, Pázmándy Dénes, Nagy István, Óváry Lipót, dr. Barthos Andor, dr. Ilosvay Lajos, dr. Ballagi Aladár, Déri Gyula, Löcherer Andor, Katona Béla stb. stb. Péchy Tamás mély és hazafias érzéstől áthatott megnyitó beszéde után, melyben az O. N. Sz. nagy és nemes czéljainak fontosságát méltatta, — Matók Béla igazg. társelnök az igazgatóság jelentését olvasta fel. Kitünt ebből, hogy bár az elmult ezredévi ünnepélyek és a bekövetkezett képviselőválasztások gátolták a Szövetség terjedését, mégis az ország nagy részében figyelemreméltó mozgalom indult meg fiókok alakitása iránt. Nevezetes alkotása a szövetségnek a „Munkásképző esték“ intezményének megvalósitása, dr. Barthos Andor alelnök penditett meg és vitt keresztül. Ugyancsak az elnöklete alatt lévő munkásosztály vetette meg 350 könyvvel a munkáskönyvek alapját, s tartja folyton napirenden a munkásrokkantház megvalósitásának eszméjét, sőt ennek javára gyüjtést is folytat, mig országos mozgalommá lesz képes fejleszteni. A társadalmi osztály már kidolgozta az iparvédelmi akció tervezetét, a nemzetiségi osztály pedig a külföldi lapokkal keresett összeköttetést, s különösen a kiállitásra érkező nemzetiségek fogadásánál fejtett ki tevékenységet. A tanács örömmel vette tudomásul a jelentést, ugyszintén azt is, hogy a Szövetség f. évi január 17-én tartja közgyülését. (Az Országos Nemzeti Szövetség kivánatra bárkinek küld alapszabályt. (Irodája: Budapest, VII. Akáczfa-utcza 32. sz.)

— **Közgyülés**. A budapesti alagut-társulat vasárnap tartotta évi rendes közgyülését báró Kochmeister Frigyes elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint az 1896. évi nyereségi egyenleg 51.611 frt 43 kr tesz. Az alapszabályszerü levonások és tartalékalap rendes dotációja után felosztásra marad 43.247 frt 13 kr. Ebből minden részvény után 9 frt 50 krt s minden élvezeti jegy szelvény után 4 frt 25 krt fizetnek ki, a mi 39.900 frtot tesz. A fenmaradó 3347 frt 13 krt a jövő évi számlára irják. A jelentés tudomásul vétele s a felmentések meg adása után az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjait ujra megválasztották, majd 150 részvényt kisorsoltak.

— **A Rudasfürdő átalakitása**. A főváros megkezdte a tulajdonába levő Rudasfürdő átalakitását. Egyelőre a gőzfürdőt épitik ujjá s a munkálatokat a jövő hét végére befejezik. A fővárosnak nincs szerencséje ezzel a dologgal, mert az átalakitás, bár egészségügyi tekintetből nem kifogásolható, kiforgatja e régi, még a török hódoltság idejéből ránk maradt fürdőt eredeti jellegéből. A tömör terméskőfalakra ugyanis izlestelen porczellán lapokat alkalmaztak, a melyek kiáltó ellentében vannak a régi boltozatokkal és érdekes fülkékkel. Az átalakitás moderné, de egyuttal stiltelenné tette e históriai nevezetességü fürdőt s illetékes helyen már közelebb fel fognak szólalni ennek az érdekes épitészeti emléknek ilyetén módon való elcsufitása miatt.

— **Felolvasás**. A II. ker, főreáliskola disztermében igen érdekes ethnographiai felolvasást tartott „Czivilizálatlan népek es szokásaik“ czim alatt Kozma Gyula polg. leányisk. igazgató. Bevezetésként a néprajz- és segédtudományairól szólt, majd az antropologia és antropogeographia jelentőségével és az ember eredetére vonatkozó problemák fejtegetésével foglalkozott, vázolván a monogenisták és polygenisták felfogását, és az összehasonlitó ethnologia bizonyitékaival meggyőzőleg érvelt az emberfajták szellemi szervezettségének egysége mellet. Kiemelte előadásában, hogy ma már inkább az ethnographiai elemeket veszik az osztályozás alepjául s nem annyira néptipusokat, mint inkább népcsoportokat különböztetnek meg. A külső vonásoknál jelentékenyebb ismertetőknek tekintik a népek psichikai vonásait, ethnographiai gazdaságukat, társadalmi szervezettségüket és szokásait. Ezen az alapon behatóbban ismertette Ausztrálai népeit, az ausztrálokat pápuákat és polynézeket, megvilágitván elmaradottságukat, foglalkozásukat, családi életüket Élénk szinekkei festette a jobbára női hallgatóság előtt a nők alárendelt helyzetét s az emberevés és gyermekgyilkolások rut szokását. Végül vetitett képekben bemutatta mindhárom néptajta tipusait, öltözködésüket, házaik, felszerelvényeiket, fegyvereiket, csónakjaikat, stb. Az érdekes felolvasást a nagy számu előkelő közönség lelkes éljenzéssel jutalmazta. Február hó 4-én Zsák Hugó olvas fel: A magyarországi Dunán ujabb időben végrehajtott szabályozási munkálatokról, és a székesfővárosban meglevő és még épitendő hidak és kikötőkről. Sajnáljuk, hogy az érdekes felolvasásokról csak elvétve adhattunk hirt, mert a felolvasások sorrendjének jegyzékét hozzánk nem küldték.

— **A Kisfaludy-szinház**. A Kisfaludy szinház január hó 30-án nyilik meg. Prém József lendületes beköszöntőt irt. Előadásra kerül Kisfaludy egy vigjátéka és egy operette. Szerencsét kivánunk Serly hazafias vállalkozásának.

Összeirás A tanulásra köteles kültelki gyermekek összeirásánál az összes lakókat összeirták. A munkálatból az tünik ki, hogy az I—III. kerületben a kültelki lakók száma szaporodik. A mult összeiráskor volt 8.108 kültelki lakos, most van 12.965.

— **A Budai kath. Legényegyesület** folyó évi január hó 23-án, I. ker. Vár. Bauer-féle helyiségben igen sikerült farsangi tánczmulatságot rendezett. A „vidámság és jókedv“ jellemezték az estét, mely alatt a világ posta hatalmasan müködött. Éjjel 12 órakor 80 pár tánczolta a franczia négyest. Szünet alatt pedig sikerült tombola játék volt. Táncz és jókedvközt lelte a fényes társaságot a nagymosolygó hajnala. Jelen voltak: Asszonyok: Hebentani Sándorné, Magyar Jánosné, Réder Józsefné, Tóth Józsefné, Bundé Béláné, Matulay F-né, Menyhárt I.-né, Turcsáwgo Elenoria, Schmidt Károlyné. Kisassonyok: Antal Mariska, Barabás Irma, Borovitz Aranka, Drimke Teréz, Geyer Irma, Garr Ida, Heisler Póli, Heisler Ágnes, Hohmann Eleonoria Horváth Mariska, Krövik Ilonka, Krekli Terézi, Kiss Kuszti, Ernszt Erzsike, Mith Olga, Müller Anna, Mari Róza, Matulay Hermin, Menyhart Anna, Neiberger Irma, Németh Irén, Paumeiszter Anna, Reller Ilonka, Ruff Ilonka, Stágel Rózsika, Stiller Berta, Schmidt Mariska és Józsa Subwásy Erzsike, Szwobotha Lujza, Sándor Juliska, Städler Rózsika, Thunik Mariska, Turi Erzsi.

— **Házi bál** a Márvány menyasszonyhoz czimzett vendéglőben márvány-utcza február hó 13-án tartatik meg. Belépti jegy 50 kr, két hölgy egy ur 1 frt, kedélyes szép családias mulatság lesz.

— **Budai hangulatok.** Ezt a nevet adtuk annak a rovatnak, melyben a budai irók, költők és mükedvelők munkáit közöljük. Ez által akarunk régi czélunkhoz közeledni t. i. a budai irók tömörüléséhez, melyből a társadalomnak is haszna lenne.

— **Halálozások**. Dr. Martin Sándorné született dömsödi Hajós Margit urnő meghalt. Magasztos lelkü, nemes gondolkozásu magyar urihölgy volt. Köztiszteletben álló kitünő férje igazszivből gyászol igaz szivet. A megdöbbentő halál Pest vármegye legtöbb nemesi családját mint rokonságot fájdalmasan érinti. Nyugodjék békében. Melyen lesujtott férje bánatát vigasztalja a mindenható Isten. — Emőkei Emich Tibor III. joghallgató, Emich Gusztáv cs. és kir. asztalnok fia, folyó hó 13-án elhunyt. A szép tehetségü ifjut 15-én helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra. Béke poraira!

— **Előfizetési felhivás — Zempléni Árpád** Ujabb Költeményeire. Tisztelt Közönség! Ujabb verseim kiadása alkalmával első sorban is azokat a régi barátaimat és jó akaróimat kérem, akiknek támogatásával első könyvem három kiadást ért, ne hagyjanak el mostan se. Uj verseim, ugy érzem, jobbak, irodalmi viszonyaink azonban, legalább az én számomra, nem javultak még meg annyira, hogy elindulhatnék kiadót — találni. De a nyomtatási költség az önök segitségökkel igy is majd csak begyülik. Azoknak, a kiket nem ismerek személyesen, ide nyomatok nehány apróságot, mutatóba. És csak arra kérem őket, hogy ha valamelyik ismerősöm ezzel a gyüjtőivvel hozzájuk megy, ne álljanak nagyon ellent. Mindnyájunkkal szabad a Muzsa. Gondolják meg, ők is adhatnak még ki verses könyvet. Az „Uj Versek“ előbbi könyvem formájában, vastag szép papiroson, nyolcz iv terjedelemben, husvétra fognak megjelenni. A kötet ára füzve 50 krajczár, diszkötésben 1 frt 50 kr. Gyüjtőknek tiz előfizető után tiszteletpéldánynyal szolgálok. Az előfizetési pénzeket lakásomra — Budapest, Ferenczváros. Czuczor-utcza 8. sz. alá márczius közepéig kérem beküldeni. Budapesten, 1897. január havában. Tisztelettel Zempléni Árpád. A tehetséges költő felhivását ajánljuk közönségünknek.

Vajda János emlékezete.

Kegyeletes, szép ünneppel ülte meg elhunyt jeles költőnk, Vajda János, emlékezetét Fekete József nyilvános főgymnaiumának „Deák Ferencz Önképzőköre“ e hó 24-én, vasárnap d. e. 11 órakor az intézet disztermében nagyszámu, diszes közönség jelenlétében Buzás István vezető tanár hazafias, lelkes megnyitó beszédje után Kontsits Elemér VII. oszt. tanuló adta elő Vajdának „A vaáli erdőben, cz. szép költeményét. Majd Varjas Sándor VIII. oszt. tanuló olvasta fel magvas, szép készültségre való emlékbeszédjét. Azután Császik István, VII. oszt. tanuló szavalta el a költőnek „Virrasztók“ cz. hires allegoriáját, végül Buzás István tanár-elnök buzditotta a fiatalságot a nemzet nagyjainak a dicső ösök példájának követésére, s ezzel a diszünnep véget ért.

Tisztelt Kör!

Csillag hullt le a magyar költészet egéről fényes szép nagy csillag! Pálya futása szép, de oly messzeeső volt, hogy csak a tanultabb és figyelmesebb szemlélők ismerték fel s leltek benne lelki gyönyört, örömet, élvezetet. E nagy csillag Vajda János, az ismert költő s nagyrabecsült iró volt. Dicső szabadságharczunkat megelőző reformkorszakban tünt fel, (1844) a többi nagy üstökösökkel s ez évektől szórta azokkal vakitó fényét az őket bámuló magyar népre. Társai közül egyesek már nemzeti ügyünk szerencse csillagával letüntek, de őt fentartotta számunkra a gondviselés a nagy idők tanujául, fentartotta nemzetének az elnyomatás napjaira vigasztalójául, őt ki szeretett hazájának oly hüséges virrasztója lett.

Vajda János több mint félszázadon át becsülettel s odaadó munkássággal hiven szolgálta hazáját s a szent szabadság érdekében minden tőle telhetőt megtett. Nála talán Petőfin kivül a szabadságnak nagyobb imádója nem volt. — Mig Petőfi az emberek közé vegyül, hogy azokkal megértesse magát s velők harczoljon a szabadságért, addig Vajda az erdő magányába vonul, elmerülve a maga mélázásában, viaskodik saját lelkével s a nagy csöndben valósitja meg magasztos ideáját, mit az óhajtott szabadságról alkotott.

Nem tudjuk, hogy őt mint költőt, mint irót, vagy mint nagy hazafit jellemezzük-e inkább kit önálló, erős és mély költészete, eredeti és hathatós prózája annyira felemel a többiek fölé, hogy szinte kevesen értik meg s még kevesebben méltatják.

Pillantsunk csak be a magány a végtelenségbe szárnyaló elmélkedés, a lemondás és boldogtalanság legnagyobb magyar költőjének

élettörténetébe, talán abból majd megfogjuk érteni nagyságát, müveit, vagy épen müveiből élettörténetét.

Vajda János 1827. május 7-én született Pesten. Tanulmányait Székesfehérvárott kezdte és a fővárosban végezte.

Gyermek éveit tehát Fehérmagyében töltötte atyjánál, ki az Ürményeik birtokán erdész volt Vaálban. Itt szivta magába a nagy természetnek, igazságnak őszinteségnek azt a mély szeretetét, mely később egész költészetét át át lengi. Nyugtalan élete hányatott s viszontagság teljes volt. Mint fiatal ember, több pályán próbált szerencsét: előbb mint szinesz, nyomorkodva járta be szép honát, majd később gazdatiszt lett s Alcsuthon és Pesten kapott alkalmazást. Nagy lelkét azonban a beköszöntött reformhoz és Petőfi népszerüségére való becsvágya szólaltata meg, mert ő tulságig szerény volt, s őt a dicsőség szomja sohasem vezette; őt saját erős költői egyénisége, merész sőt daczos érzései és mindig kitartó költői ösztöne tette már 16 éves korában poetává! Ő valódi nagy költő volt, ki saját érzelmeit s önönmagának énekelte meg; ép ezért nem igen sikerült neki a közfigyelmet magára vonnia.

Kezdetben Petőfivel versenyzett, de nem tudta őt a népiesség terén utolérni. Maga mondta erre vonatkozólag legutóbb egyik barátjának: „Husz éves koromban megunva az otthoni bőséget, felcsaptam színésznek.

Ki akartam magam jól koplalni, tapasztalatokat akartam szerezni, országot-világot vágytam látni. Petőfi volt az ideálom; ő is színészeten kezdte, én is azon akartam kezdeni a költőséget.

A nép nyelvét, szellemét, szokásait akartam megismerni Petőfi szülőföldjén, hogy lássam, mi Petőfiben a való, mi a költészeti változtatás, hogy azután én is ugy irjam meg a magam erdei magányát, hogy az Petőfihez is méltó legyen. Akkoriban többet hittem magamról s valamivel kevesebbet Petőfiről. Azóta sokszor beláttam, hogy Petőfi és az Isten versenyen kivül állanak s abban hagytam a népiesked ést."

Vajda mindjárt első verseivel oly szép sikert aratott, hogy szerény viszszavonultsága mellett is minden irói társaság befogadta. Később a forongó ifjuság mozgalmaiba ő is belevegyült. Annyira szerette a fiatalság, hogy őt, bár nem volt egyetemi hallgató, egyetlen kivételképen beválaszotta a 50 tagu küldötségbe s a márcziusi ifjakkal ő is felrándult Bécsbe, visszaadni a német egyetemi hallgatók látogatását.

A függetlenségi harcz küzdelmei nemsokára őt is ismét a küzdőtérhez hivták, hogy a dicső szabadságharczunkat követő kor zsarnok uralmának kormánya reá is kiterjeszthesse vas kezeit. Nemcsak tollal segitette kivivni a márcziusi pontokat s életénél is jobban szerete honának függetlenségét, hanem meg mutatta, hogy vérrel is tud áldozni a haza oltárán, ha kell s hogy életét is feláldozza a szt. szabadság, egyenlőség és testvériség magasztos eszméiért.

(Vége köv.)

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés**. Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évbe járatják, hogy üzletüket vagy egyéb dolgukat egyszer a tájékoztatóba felemlithetik. A ki erre igényt tart levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— **Friss csapolás**. Reggel korán Fukáts vendéglőjében a „Zöld fánál" reggeli és friss sör csapolás. Izletes reggeli.

— **Roszberger és Sárkány** uri- és női-divat üzletében I. ker. Alagut-utcza, müvirágok meglepő utánzat és kiváló izlés szerint kaphatók. Ezenkivül szivesen szolgálunk annak a — helybeli lakosnak — czimével, aki megrendeléseket készséggel elfogad s azokat pontosan és jutányosan készíti el.

— **Téli séta** Weisel György vendéglőjében a németvölgyi uton a teli sétálók napról-napra többen tartanak pihenőt. Jó bor mellett élvezik a szép kilátást.

— **Olvasóink figyelmébe** ajánljuk az I. ker. Szt-János-utcza 3. sz. a. levő füszerüzletet melyet Várady József tehetséges törekvő fiatal kereskedő már egy évvel ezelőtt vett meg és ujabban a kor igényeinek megfelelőleg átalakitotta, ugy hogy most a legkényesebb igényeket is kielégiti; nagy raktárt tart czukor, kávé, tea, rum, cognac, kül- és belföldi borok és ásványvizekből. Készséges előzékeny kiszolgálás mellett az áruk házhoz szállittatnak.

— **Háziasan** Hübner József vendéglőjében I. ker., Szt.-György-tér 2-ik szám alatt bárki háziasan erezheti magát. Izléses konyha, jó borok. Szives kiszolgálat.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

A m. k. államvasutak. 175205/96. sz.

Hirdetés.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága egy már üzemen kivül helyezett fekvő gőzgépet értékesiteni óhajtván, ennek eladása czéljából nyilvános pályázatot hirdet.

A Mayer-féle kormányzással ellátott 36 lóerejü magas nyomásu fekvő gőzgép, mely azon okból cseréltetett ki a mult évben uj erősebb gőzgéppel, mivel a műhely fokozott erő igényeinek nem birt megfelelni, a magy. kir. államvasutak s. a. ujhelyi műhelyében megtekinthető.

A pályázni kivánók felhivatnak, hogy az 50 kr magy. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat a magy. kir. államvasutak igazgatóságának műhelyi szakosztályához (VI. Andrássy-ut 75. sz. III. emelet 10-dik ajtó) a következő czimzéssel „Ajánlat ócska gőzgép megvételére 175206/95 számhoz" folyó évi február hó 15-ig déli 12 óráig benyujtani szíveskedjenek.

Bánatpénzül az ajánlott ár 10%-ka fizetendő be a magy. kir. államvasutak központi főpénztárába. — A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azon jogot, hogy az ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson, s hogy kedvező ajánlat be nem érkezése esetén az ajánlatoktól teljesen eltekinthessen.

Budapest 1897 januar 14-én.

Az üzletvezetőség.

Az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár **rendes közgyülését**

folyó évi február hó 11-én délután 4-órakor központi osztályában (V. ker., Dorottya-utcza 4. szám alatt saját épületében) tarja, melyhez a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12., 14. és 15. §§-ai értelmében tisztelettel meghivatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a mult évi zárszámadásának előterjesztése, a mérleg megállapitása, a nyereség felosztása, s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.

2. Felhatalmazás az igazgatóság részére az intézet kerepesi-uti házának eladására és esetleg más ingatlannak vételére.

3. Tizenkét igazgatósági tagnak választása három évre.

☞ Azon t. é. részvényesek, kik a közgyülésen részt venni s szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, szíveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §§-ai értelmében legkésőbben 18 6. deczember hó végéig saját nevükre irt részvényeiket legkésőbben 3 nappal a közgyülés előtt a takarékpénztár központi vagy budai osztályában (V. ker., Dorottya-utcza 4. szám. vagy II. ker., fő-utcza 2. sz.) letenni; ugyanott a megvizsgált 1896. évi zárszámadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 147 §-a értelmében átvehetők.

Budapesten, 1897. évi január hó 27-én.

Az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár.

3325. sz. november hó 19-én.

1896 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szent endrei kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság körhirré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtatónak Havelka Mátyásné és társai végrehajtást szenvedő elleni 130frt 35 kr. tőke követelés és jár iránti végrehajtási ügyében a pestvidéki kir. törvényszék (a szent-endrei kir. járásbiróság) területén lévő Pilis-Szent-Kereszt község és határán fekvő az özv. Havelka Mihalyné szül. Szeifert Agota, Havelka István kiskoru és Havelka Mária kiskoru tulajdonát képező pilisszentkereszti 152. sz. betétben. A I 1., 2., 10—12. sorsz. a. foglalt 335—336. hrsz. kert és 129. hrsz. házra s udvarra és közös legelő s erdőből járó 1/216, 1/216, 1/97. részekre 218 frtban a Havelka Ferencz tulajdonát képező pilisszentkereszti 276. sz. betétben A I. 1—4. sorsz. a. foglalt 783, 784, 1427, 1596. hrsz. ingatlanokra 18 frtban, — a Matika Mihályné szül. Havelka Anna tulajdonát képező pilisszentkereszti 277. sz. betétben A I. 1—2. sorsz. a. foglalt 1758—1759 hrsz. ingatlanra 14 frtban és a Hosz Mihályné szül. Havelka Matild, Bukovits Józsefné szül. Havelka Verona tulajdonát képező pilisszentkereszti 278. sz. betétben A + 1. sorsz. a. foglalt 2049. hrsz. ingatlanra 108 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1897. évi márczius hó 11-ig napján délelőtt 10 órakor** Pilis-Szent-Kereszt községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. sz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Szent-Endrén, 1896. évi november hó 12-én. kir. járásbiróság mint tkvő hatóság

Vidovics, kir. albiró,

Hirdetések

a

BUDA ÉS VIDÉKE

részére felvétetnek

a kiadóhivatalban

I. Városmajor-utcza 28.

Fukács János

vendéglője

a „Zöld fához"

I. Krisztinaváros, Krisztina-tér 7.

Kora reggeltől kezdve **egész napon át frissen csapolt** sör az első magy. részvény serfőzdéből.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részvény-társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speczialitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzómüvek, hengerek- és ágyúgolyókhoz

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csövezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek.

Aczélöntés.

NÉMETH KÁROLY GÉZA

VAS- ÉS FÜSZERKERESKEDÉSE

(EZELŐTT **FREYBERGER PÁL** FIÓKJA)

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1.

(BECK LIPÓT ÉS FIA LISZTKERESKEDÉSE MELLETT.)

Ajánlja jól berendezett **vas- és füszerkereskedését**, különösen **konyhaberendezési czikkek, rudvasak tengelyek, szerszámok, szegek** és mindennemü **vasáru czikkekben**

Minden a legjobb gyárakból.

Továbbá **czukor, kávé, rizs, tea, rum, cognac és minden egyéb füszeráru a legjobb minőségben.**

Denaturált szesz kimérve.

Pontos és előzékeny kiszolgálat.

A Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület

LVII. évi rendes közgyülést

1897. évi február 7-én délelőtt 10 órakor

fogja Budapesten, Pestmegye székháza disztermében (IV., Granátos-utcza) megtartani.

TÁRGYSOROZAT:

1. Jelentése az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak az 1896. évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és tiszta jövedelem iránt.
3. Az alapszabályok 103. szakaszának módositása.
4. Esetleges igazgatósági előterjesztések.
5. Hat igazgató választása (alapszabályok 23. és 35. § ai.)

Ezen közgyülésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által szavazati jogát, kinek részvénye 1896. deczember 31-ig nevére iratott s a közgyülést megelőző nap d. u. 5 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem jart szelvényeivel együtt elétetett.

Budapest, 1897. január 20-án.

Az igazgatóság.

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár úgy férfiak, mint gyermekek részére.

Budapest (Budán) I, Alagut-u. 5.

özv. Schwartz Józsefné,

kalapkereskedőnél.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: Werner Adolfnál,

II., Batthány-utcza 3. sz.

Schlaucher Ferencz

vendéglője I. k. Alagut-u. 2. az Alaguthoz.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Bejárat Attila-utcza 65. szám alatt is.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker. Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

csász. és királyi udvari sütőmester.

Szálloda a söröskocsihoz

Budapest, II., öntőház-utcza 1 sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisittatlan borok kimérése.

Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

MATTONI

GIESSHÜBLER

Legtisztább égetves savanyuvizet

Vendéglő megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, hogy Budán, II. kerület, Iskola-utcza 16. sz. alatt a

Noé bárkájához

czimzett régi vendéglőt a mai kor igényeihez képest ujjonan átalakitva

folyó évi február hó 6-án,

megnyitom.

Főtörekvésem az, hogy ugy valódi magyar boraim, ugyszintén jó kőbányai sörök, valamint izletes ételek, pontos kiszolgálása által a nagyérdemü közönség teljes megelégedését kiérdemeljem

tisztelettel

Szalontay György

vendéglős

a Noé bárkájához.

Corsó szálloda.

II. ker., Láncz hid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók.

Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

Argauer és Unrein

szállodások.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betüből **4 kr.** Oly hirdetések után melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza! A ki házat, telket akar eladni vagy venni. A ki bérelni vagy bérbeadni akar. A ki nyaralni akar. A ki szolgálatot keres. A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulassza felkeresni a »Buda és Vidéke« kiadóhivatalát. 9

Eladó telek. Ezer □ öl telek a fogaskerekü és villanyos vasut mentén a budai oldalon az uj közkórházhoz közel eladó. Bővebben a kiadóhivatalban. 10

Szépitsünk. A ki olcsó és szép gyümölcsfákat, fenyő és diszfákat akar szerezni az forduljon a »Buda és Vidéke« kiadóhivatalához. 12

Helyettem. A ki épiteni akar, a kinek kérvényre van szüksége fővárosnál, elöljáróságnál, miniszteriumoknál, hatóságoknál minden képzelhető ügyekben legyenek azok peres és peren kivüliek a Buda és Vidékét keresse meg. Mindég szakértők, jogi ügyekben ügyvédek, közjegyzők végeznek. Átiratás. Szerződés. Biztositás tüz- és jégkárok, baleset biztositások. Alapszabályok. Levélhez 2 darab 5 kros bélyeg. 13

Házasság. Férjhez menők és hazasulandók irjanak levelet a »Buda és Vidéke« kiadóhivatalához. »Társaságból« czimen 2 darab 5 krros bélyeggel. 16

Várbeli szabászati tanintést. Bécsikapu-tér 8. szám. Földszint ajtó 3 Alapos oktatás kitünő módszer után szabászatban, minta-rajzolásban, mértékvevésben és ruhakészitésben. 17.

Könyvek. Régibb magyar adoma gyüjteményeket jutányosan megvesznek. Czimem a Buda és Vidéke kiadóhivatalában. 19

Jó bor. Jó bor kisebb és nagy menyiségben eladó. Czim a kiadóhivatalban. 20.

Vizsga és magánleczkék. Vizsgara készit es magánleczkéket ad tapasztalt paedagogus. A névvel a kiadóhivatal szolgál. 21.

Telek. Budán szőllőültetésre alkalmss 2500—3000 □-öl telket keresek jutányos áron. Bővebbet a Buda és Vidéke. 22.

Ki akar nyerni? A ki 2500—3000 frt tőkével évenként 600 frtot akar keresni annak kedvező alkalma van egy »Jó kereset« czimü levélben a továbbiakat megkérdezni. 23.

Magánfogat. Magánfogat, elegáns, napi használatra kiadó. Hol? Tessék a kiadóhivatalban megkérdezni. 24.

Eladó. Eladó a várfok-utczában szép fekvésü telek, 149 □° öle 80 frt, 121 □° öle 70 frt, 100 □° öle 60 frt. A czim megtudható a kiadóhivatalban. 25.

Nyomatott Heisler J. kő- és könyvnyomdájában Budapest, II. Várkert-rakpart 1. sz. (Kluseman-féle ház).

Budapest, 1897. VI. évfolyam 6. sz. (Halak hava.) Vasárnap, február 7.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG, **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A magyar népszínműirodalom.

(Szózat Serly Lajoshoz.)

Beszéljünk egyszer már ismét az irodalom igazi árvájáról, a magyar népszinműirodalomról.

Mióta a népszinművek a nemzeti szinház műsoráról a népszinházéra kerültek, azóta a magyar népszinmű-irodalom haldoklik.

Ez a népszinházi bizottság bűnéül róható fel.

Ha mindenütt meggyilkolták azt, a mi a magyar szellemet fenntartotta s a mi utját állta a hazug magyarságnak, miért hagyták volna élve a kiváló magyar költői műfajt, a népszinművet.

A magyarnak kikiáltott és az önzésnek több szolgálatot tehető kozmopolitizmusnak szüksége volt a népszinműirodalom romjaira.

Az operette-világ szinpadon, irodalomban és társadalomban máskülönben nem létesülhetett volna.

És a sajtó ezt összetett kezekkel nézte, alig emelkedett tiltakozó hang s az is a pusztának szólt. Szegény Szigligeti, bizonyára megfordult a sirjában, érezve azt, hogy örökébe pogányok jöttek.

És ezek a pogányok itt és más irodalmi műfajban elkedvetlenitik azokat, kik nem hunczutnak mutatják be Árpád népét, kik utját merik állni a keresztény szellem ellen támadt törekvéseknek.

Szigligeti megteremtette a magyar népszinműirodalmat. Az ő darabjai halhatatlanok, mert visszatükrözik a magyar nép jellemét, szokásait, gondolkozását. Ámde ennek a gondolkozásnak, szokásoknak, jellemnek meg kell semmisülni az Uj-Jeruzsálem kedvéért.

Majd ők teremtenek egy uj Magyarországot az ő hitvallásukra és képükre.

Le az oltárral, jöjjön helyébe a frigyláda!

Szigligeti a népszinmű hivatott irója volt. Együtt tudott érezni a néppel, beleélte magát sajátosságaiba, a mi neki nem volt nehéz feladat, hiszen a magyar biborban vagy daróczban egyforma.

Azok erényei, azok bünei. A szinfalak és a jelmez változnak, de a történet régi és mindig uj marad.

A népszinműirónak vele született tehetségén kivül kellékei közé tartozik a néprajzi ismeret. Ha e nélkül fog feladatához, a vak festő sorsára jut, kit odavezethetnek a vászonhoz, megfoghatja ecsetét, de keze csak tévelyeg.

Szigligeti magyar vidéken született, magyar tejet szopott; már szelleme legelső fejlettségén tanulhatta a népet, elsajátitotta szólásait, látta szokásait. Gyermekkora emlékei segitették a költőt, mikor bejárva széles e hazát, az elhanyagolt, azaz a nem is létező műfajt megteremtette.

Felesleges róla sokáig beszélni.

Térjünk át az epigónokra. Szigligetinek még életében ha nem is hozzá hasonló, de szép eredményt ért el Szigeti József, ki csak később vetemedett holmi „Nőemanczipáczió“ s e fajta darabokkal a deszkarengetés mesterségére.

A régi költői népszinművek iránya nem tetszett, a szinműiró nem tehetségéhez méltó közönség-csalogató férczművek faragásába azért avatkozott. A közönség a túlságokban gyönyörködik; a népszinműiró, ha hatást akar elérni, kénytelen bár nem örömest is beleesni ezekbe a túlzásokba.

A szinműirodalomról jelenleg nem beszélünk, most csak a népszinműirodalmat méltatjuk s a milyen örvendetes eseménynek kell tartani, hogy Tóth Ede és Abonyi Lajos nem hagyták az örökszép utjáról leszéditetni, ép ugy kétségbe kell esni az ujabb népszinművek elsatnyulása felett, hol még csak Rátkay László, Margittay Dezső és Gabányi népszinműveiben csillámlik fel a régi irány.

Tóth Ede a milyen váratlanul tűnt fel, épen olyan váratlanul halt meg alkotóképessége virágában, akkor, mikor a dicsőség utja nyitva állott előtte. Iróra nézve a nélkülözés csak olyan meddő, mint a túlságos jóllakás és kényelem,

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

A kiskuti primás.

(Egy regényhős gyermekévei.)

Irta: **Erdélyi Gyula.** (5)

Amália bárónő, anyjával együtt hideg, zárkózott természetüeknek látszottak az első tekintetre. Amint odaért Ábris, a fogadás után, a hogy a vendégszobában öltözködött, igy szólt Palyához:

— No komám, itt van azután hideg, vigyázz náthát ne kapj!

Sietve öltöztek s mentek le az ebédlőbe. Ábris ugyszólván idegen volt, mert évek hosszu során át nem látta rokonait. A kimért modor az ő szilaj természetéhez egy cseppet sem illett.

Fázott tőlük. A báróné és leánya pedig, kik mindig keztyűben szerettek lenni, irtóztak a betyár fiatal embertől, kiről a hir sajátságosabb kalandokat költött, mint a milyeneket elkövetett.

Megvoltak lepetve a látogatás által, de különösen meglepte őket, hogy a betyár, ha akart, tudott gavallér is lenni. Ábris a legfesztelenebbül folytatta a társalgást. Elfogultságra nem volt oka, hiszen a házasságból ugy sem lehet, nem lesz semmi, ha a tréfa kizökken a zsákból. A megsértett büszkeség nem békül ki soha. A büszkeségből pedig a bárónéban volt annyi, mint egy fehér gémben.

— Nagyon szilaj életet élsz Ábris, — kezdé nénje.

— Nekem nem tetszik a csendesség még a tóban sem.

— Miért nem gondolkozol komolyan?

— Mert a világ nem érdemli meg, — felelt Ábris.

— Nem is szeretsz senkit?

— Tisztelni tisztelek mindenkit, de csak az agaraim és lovaimat szeretem.

Az ebéd véget ért.

A terembe mentek le, egy inas gyertyákat tett le az asztalra s a zongorához.

— Szereted a zenét? fordult Amália bárónő unokahátyjához.

— Nagyon, — felelt Ábris és megnézte a neki szánt menyasszonyt. Mentől tovább nézte, annál inkább meggyőződött, hogy Amália nem az a hideg jellem, melynek magát mutatja. A jég alatt, ha felenged, virágok vannak... Szemeiből ábrándos tekintet villogott, de e villogás csak olyan volt, mint a hal szökése által légbedobott vizszivárvány, mit a hold világ fénye szür át; ha nem mozgatják: a viz sima és tüköre fekete.

— Szoktál valamit játszani?

— Igen, ferblit...

Amáliára a tréfa kellemetlenül hatott, sietett más térre vinni a társalgást. Palyához fordult.

— És ön?

— Én bárónő, igen.

— Mit?

— Hegedül, mondhatom virtuoz a hegedűn, ha megengeditek, fog játszani

— Kérjük.

Palya kezeibe vette a hegedűt, műértőleg nézte meg, ujjaival megpengette a hurokat, aztán a nyirettyűt végig fektette rajtok s lelke egész keservével beszélt. Igen, mert a dalban, a zenében szív beszél s az a zene melyben a szív n m beszél, nem zene.

A két viaszk alak arczára pezsgő életet varázsolt a hegedű, a sötét, fénytelen szemek kigyultak s látni lehetett ismét a sajátságos villogást. Palya az elevenülni kezdő szép szoborra nézett s művészete egész erejét, lelke, kebele minden bánatát a hurokba s innen a zene hangjába ölé.

Amália, ki maga is zeneértő volt, felfogta, hogy egy végtelen szerencsétlen em-

de a mindennapi szorongó gondok kínzása alól mentessék fel.

Tóth Ede érezte, hogy kicsoda. Megható jelenet az életében, mikor a „Falu rosszá“-val pályázott és Czegléden egy barátjával sétálva, az elhunyó napra mutatva, mondá:

— Nézd, ott jön fel az én napom.

Fájlalhatjuk, hogy ez a nap teljes ragyogásában szállt nyugovóra.

Abonyi Lajos „Betyár kendője“, „Panna asszony leánya“ s a „Siroki románcz“ örökre biztositották maguknak a halhatatlanságot. Egy jobb kor jobb izlése több elismerésben fogja részesiteni

Rátkay László „Felhő Klári“-ja beillik a jó népszinművek bokrétájába. Alakjai, nyelve, költészete dicsérik szerzőjüket.

Ezzel aztán a népszinműirodalom gyöngyeivel végeztünk is.

Most jön azután a Falstaff serge, mely a világon mindenféle piszokból és csőcselékből van összeszedve.

A nélkül, hogy csak egy csipet fogalmuk lett volna a népiesről, hivatlanul, hivatatlanul nekirohantak a népszinműirodalomnak.

Mi kell szerintük ehhez?

Régi szinlapokról az alakok: bakter, kántor, pásztor, harangozó, borbély, biró, kisbiró és kész a népszinmű, akár láttak valaha népet akár nem. Ehhez csinálnak ők — s ez a legnagyobb bűnük, mert nem tűnik el nyomtalanul — nehány rossz nótát s arra tulmerész héber lantosok keringőből, csárdásból átirt dallamot. Egy ütem innen, egy ütem onnan. Ez a nóta nem mulik el úgy, mint a darab. Kiadják kótában, játszák közkedveltségü czigányok és kikerül falura, hol megragályozza a magyar zenei rithmust, mintha csak Dávid hárfájáról szöktek volna el.

Azelőtt a népdal a pusztáról került a fővárosba s megtisztitotta a zene elémelyesedett levegőjét, most a népdal a fővárosból kerül a pusztára.

Természetesen ezeket a népszinműveket Blaháné menti meg, kinek kedvére szabnak egy alakot, mit ha kihagynának, vagy ha elmaradna a nóta, vége volna a darabnak.

Szigligeti fenntartott népszinműveit ma is játszák nóta nélkül a nemzeti szinházban és mégis tetszenek, mert megvannak irva, mert költő termékei.

A szellemes és jó vigjátékiró Almási Tihamér a népet nem ismeri. A hogy tótot látott, megirta a tót leányt, a mint czigányt, a czigány Pannát, irt német leányt is Blahánénak, Klárnénak pláne betyárleányt is. Igy termett meg az etnografiai népszinmű. A darabok gyöngébbek a gyöngénél. Nincs itt hús, nincs itt vér, a szereplők csak lézengenek és a szinpadi technikával felesleges dolgokat beszélnek.

Csepreghi legjobban el tudta kendőzni, hogy ő nem népszinműiró, a darabjaiban a félszegségek a szinpad ismeretével vannak zománczozva. Egy szövet fonákjához hasonlitanak.

Gerő Károly nem létező világot erőszakol a népszinműbe. Az ő „Vadgalambja“ példája annak, mennyire nem lehet népszinművet irni annak, ki arra nem hivatott. Ezek csak árnyak, de nem emberek, a kiket ő a szinpadra hoz.

De azért a „Dali-dali-haj“ czimü nóta országszerte járta.

Lukácsy forgott a nép között, de nincsen szerencsés keze, rövidlátó, csak az általános hatásra dolgozik. A költészet nem tulajdonsága. Inkább van hajlama a bohózat-gyártásra.

Vidor tapogatódzik valahogy; az ő darabjaiban sok egészséges elem van, a szinpadot is ismeri, de darabjaiban nem tud a régi irányra emelkedni tökéletesen.

Ime ezek a népszínműirodalom bajai, melyen segiteni kell, ha csak azt nem akarjuk, hogy végleg eltemessük. A birálat legyen talpraesettebb, szigorúbb és tanusággal telt. Az egész irodalom munkáljon arra, hogy a kinek kedve van és hajlama, az érvényesitse magát.

Az irók pedig igyekezzenek megismerni a magyar népet.

Erdélyi Gyula.

---

berrel áll szemközt, kinek reményeit a sors keresztül huzta.

Részt vett sorsában. A részvét a szerelemnek lépre csalója. Ha egy férfi első találkozásakor a nő szemeibe könnyeket csal, csak vallania kell és száz eset közül csak kettőben utasitják vissza.

Amália nem tudott ellentállani, a zongorához ült s a zongora összeolvadt a hegedű hangjával, az ő lelke Palya lelkével.

Ábris mosolygott is, nem is, néha kárörömet érzett szivében, máskor szerette volna széttörni a hegedűt Palya játéka alatt rokonszenvvé változott rokonai iránt érzett ellenszenve s ezért haragudott.

Amália abbahagyta a játékot s Palya is letette a hegedűt.

Ábris sétát inditványozott, karon fogta Amáliát, még Palya a báróné mellett haladt.

— Voltál-e valaha szerelmes? kérdé Ábris

Amália egy kissé meghökkent, azután gyorsan felelt.

— Igen.

— És szereted ma azt, a kit szerettél akkor?

(Folytatása következik.)

Egészségügyi viszonyok az angol és skót városokban.

A magyar országos I. technikus kongresszuson *Siebreich* Károly tanulságos előadást tartott angolországi tanulmányútjában szerzett tapasztalatairól.

Útja Londonon keresztül Glasgowba, Edinburgba, Aberdeenbe, Invernessbe, Angolország keleti és déli partjaira, valamint Wight szigetére vitte. Hálával emlékezett meg a támogatásról, melyben az angol szakférfiak részesitették. Egészségügyi tekintetben az angol és skót városok rendkivül nagy előhaladást tettek: mely első sorban a törvényhozásnak köszönhető, mely a városi hatóságoknak nagy felhatalmazást ad az egészségügyi javitások keresztülvitele dolgában.

A városok nagyobb házcsoportokat megvásároltatnak abból a czélból, hogy azokat lebontsák és az egészségtelen állapotok megszüntetésével az igy nyert területeket ismét értékesithessék. Magyarázatképpen bemutatott több tervet és művet, melyek ily városszabályozásról intézkednek; bemutatott továbbá néhány munkáslakás tervet, melyek szerint a legmesszebbmenő egészségügyi berendezésekkel, magok a városok, valamint magánépitőtársulatok folyvást épittetnek. Ezek a munkáslakások olcsó bérü lakásokat tartalmaznak: egy szoba kapható 60, 80 vagy legfölebb 100 forintért az épület fekvéséhez képest.

Az előadó ezúttal a lakáskérdésnek társadalmi szempontból való nagy fontosságát is kiemelte. A technikusnak az orvosoknak egészségügyi nézeteit figyelemmel kell kisérnie lakások tervezésekor.

Angolországban ezen közegészségügyi lakáskérdések részben már megvannak oldva, részben pedig a legjobb úton haladnak, hogy a kérdést sikeresen megoldják.

Azokra az útakra, melyeken az angolok ez irányban haladnak, végre nekünk is rea kell térnünk: kellő világosságot, jó levegőt, kellő mennyiségü jó vizet adjanak lakásaink; minden társadalmi osztály tagjainak legyen egészséges lakásuk, melynek bére az illető jövedelmével helyes arányban legyen.

Mindenekelőtt szükséges volna az udvarok egymásmellé való helyezése által a házak között a szabad teret megnagyobbitani, úgy hogy a házak az udvar felől is levegőt és világosságot nyerjenek. Épúgy a beepitett területnek, a beépittetlen épülettel szemben helyes arányban kell lennie, azaz lehetőleg 1 : 2 arányban. Ha szükséges, hogy ugy az egészségügyi, mind a pénzügyi viszonyok fontolóra vétessenek, akkor az elsőnek soha sem szabad az utóbbinak alárendelve lennie.

A főczél az legyen, oly intézményeket és berendezéseket létesiteni, hogy egészséges városokban az életet hosszabb ideig élvezhessük és betegségeknek kevésbé legyünk kitéve. A nyilvános egészségügy gondozása erős oszlopa az állami fejlődésnek, mert az egészséges családban nem csupán a család boldogsága rejlik, hanem az állam ereje is.

Egyike a legfontosabb tényezőknek a nyilvános közegészségi ügyre nézve a városok célszerü berendezésében rejlik és hogy a városok a házcsoportok között nagy szabad zöldterületek felett rendelkezzenek, melyek a lakosok tüdeje részére nagy egészséges levegőtartókat képeznek. Tervek bemutatásával magyarázta az előadó különféle városok berendezését és ezután az épitőtörvényekre tért át, melyek a városok berendezésére nagy befolyással vannak. Érdekesek a törvényeknek az utczákra és udvarokra vonatkozó részei.

Londonban az utczáknak legalább 40 láb széleseknek kell lenni, a grófsági tanács azonban esetről-esetre 60 láb széles utczát is követelhet. A légüregre vonatkozólag Londonban követelik, hogy az udvar mélysége legalább 10 láb legyen és a vonal elhajlásának, mely szerint az épületnek a magasba hátra kell hajlania $63\frac{1}{2}$ foknak kell lennie, a hátulsó szomszéd kerítésfalától. Ez a szöglet azonban kisebb is lehet, miáltal a légüreg nagyobb lesz; nagyobb azonban semmi körülmények közt sem lehet. Brightonban (a déli tengerparton) ez a szöglet csak 45 fok lehet.

Nagyon érdekesek és megszivlelendők azok a kimutatások, melyeket a lakosság halandósága és sűrűsége felől gyűjtött. Ezekben a következő érdekes számokat találni: Egy egészséges városban Sir. W. Richardson szerint, melyben 35 személy lakik egy *ár*-on ($40\cdot_{47}$ *ár* valamivel kisebb egy magyar holdnál, mely $43\cdot_{16}$ *ár*) a halandóság 8 pro mille; Londonban és a külvárosokban $57\cdot_7$ személy lakik egy *ár*-on, a halandóság $20\cdot_2$ pro mille; Liverpoolban $97\cdot_9$ személy lakik egy *ár*-on és itt a halandóság 26 pro mille; Whitechapelben $196\cdot_0$ személyre, a halandóság 25 pro mille; Boroughwadban $259\cdot_7$ személyre, halandóság $32\cdot_3\%$ pro mille. Néhány lakóházban, melyekben 2500 személy lakik egy *ár*-on, a halandóság 36 pro mille; némely londoni tömeglakásban 3600 lélekre a halandóság 40 pro mille.

1895 szeptember 29-éig a londoni fő-registerhivatal szerint:

	Lakosok száma.	Születés.	Halálozás.
Londonban	4.392.346	31	$10'_5$ pro mille
Edinburghban	273.535	$27'_7$	$21'_4$ „ „
Glasgowban	695.876	$33'_8$	$24'_1$ „ „
Liverpoolban	503 967	37	$27'_3$ „ „
Bécsben	1.495 764	$30'_5$	$23'_1$ „ „
Budapesten	566.022	$37'_8$	$25'_7$ „ „

Nagyon érdekesek az előadónak a közös lakóházakról (Common lodginghouses) közölt adatai. Mint szép példa szolgálhat Lord Rowton háza Londonban. A bemeneti dij 30 kr. és benn lehet maradni 36 órán át. Ezért rendelkezésére és használatára áll a lakónak egy háló kamra, egy kis szekrény kulcscsal, egy nagy udvar lóczákkal, dohányzó szoba, ebédlő szoba, olvasó szoba könyvtárral, kantin, nagy fűtött takarék-tűzhely, hideg és meleg viz, továbbá konyha-eszközök használása, a mozsdó és mosószoba, hol az illető saját ruháját maga moshatja. Más szükségletek is kevesbe kerülnek itt. 5 krért kapni egy meleg fürdőt törülközővel; egy csésze thea 5 kr., kenyér és vaj $2^1/_2$ kr., füstölt hering 5 kr., egy adag roastbeaf 20 vagy 30 kr., egy adag főzelék $2^1/_2$ vagy 5 kr., rizspudding 5 kr., hideg hús 10 vagy 15 kr, főtt hús 5 vagy 10 kr., Griger sör, vagy limonadé 5 kr., egy jó adag tápláló leves 5 kr.

Behatóan tárgyalta az előadó az épitkezések tervezeteit is, melyek az egészségügy javitása czéljából készültek, melyek szerint városok, testületek és vállalkozók vagy a Peabody-alap épit. (Peabody munkáslakások épitésére 500 000 font sterlinget ajándékozott, mely összeg ma több mint 12 millió forintra növekedett.) A Peabody-házakban 5121 lakás van mely 11.371 szobát tartalmaz, ezekben 1894 decz. 31-én 19.918 lakos lakott; a születés ezen házakban $36'_3$ és a halálozás $15'_7$ pro mille volt. A legolcsóbb lakásbér egy szobáért hetenkint 2 shilling (1 frt 20 kr. o. é.), négy szobáért 7 shilling 6 penny (4 frt 50 kr. o. é.), egy évre tehát 62 frt. 40 kr., illetőleg 234 frt.

Továbbá fürdőkről és mosóházakról is kellőleg gondoskodnak a szegényebb néposztály részére. Tükörfürdőben egy fürdő törülközővel felnőttek számára 10 kr., gyermekek számára 5 kr. Nyilvános mosóházakban, melyek a legjobb gépekkel és szárító kemenczével vannak ellátva, az emberek egy mosó állás használatáért óránkint 10 krt fizetnek és lehetséges a mosást két három óra alatt bevégezni.

Londonban a csatornázás kitűnő, a csatorna kiömlések képesek 1000 angol köblábat (= 900 osztr. köbláb) egy másodpercz alatt kibocsátani és igy naponként 86.400.000 angol köbláb (= 77,760.000 bécsi köbláb) ürülékvizet elvezetni.

A glasgowi csatorna egyike a legczélszerűbbeknek és oly kitűnően van berendezve, hogy a levezetett viz teljesen szag és iz nélkül megy a Clyde folyóba. Az ürüléket előbb leülepitik és kipréselik s trágyául eladják. Londonban az ürülékek azt a részét, mely el nem adható, vashajókon 50 mértföldnyire a tengerbe viszik és ott, hol már nem ártalmas, a tengerbe kiöntik. A szemetet és trágyát Angolországban és Skócziában különféleképen dolgozzák föl; egy részét mint trágyát eladják, egy részét külön e czélra készült kemenczékben elégetik. Az előadó különféle ily kemenczék terveit is bemutatta.

Végre reámutatott az előadó a parkokra és játszóterekre; megemlítette a glasgowi egyetem gyönyörű fekvését, valamint a parkokkal gazdagon ellátott egyetemeket Oxfordban és Cambridgeben és kórházakat, melyek a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve.

Az előadó nagymennyiségű terveket, vázlatokat, térképeket, madártávlatokat, rajzokat és fényképeket gyüjtött össze útjában; a gyűjtemény két nagy termet és egy szobát töltött meg.

Diák otthon.

Semmi uj nincs a nap alatt. A *diák otthon* és *mensa akademika* eszméje sem uj. Egyik *kollégium*, a másik *convictus*.

Minden jóravaló főiskolában együtt laknak a diákok és együtt esznek. Ez a lényege az igazi diák életnek, ez az alapja annak, hogy a fiatalság hamarosan ne legyen korán őszült mogorva férfiu. Az *internatus* szó finomabban akarja kifejezni a *convictust*.

A diák otthonról még csak beszélnek. A mensa akademika meg van, hol a coqua *Zilahy* Ágnes jó gazdasszony és ismert irónő. A mensa akademika, miután az egyetemek Pesten vannak, nem lehet másutt, mint Pesten, és mindaddig ott leszsz, — mig a mint óhajtjuk s az ország jogos érdeke: az ifjuság jövője megkivánja — Budára nem hozzák. A diák otthonnak egyetlen és az Isten különös gondviselése-séből rendelt igazi helye Buda.

A magyar ifjúság egészséges testi kifejlődése lenne a koczkára téve. Ismeretlenek és el nem fogadhatók azok az okok, melyek az egyetemek áthelyezését és a diák otthon idehozatalát meggátolnák.

Dr. *Fodor* József, dr. *Hatala* Péter egyetemi tanárok a Buda és Vidékében nyilatkoztak az egyetemeknek Budára hozatala mellett. Ezt pártolták lapunkban szaktekintélyek: mérnökök és épitészek. Az ifjuság körében is tekintélyes hangok emelkedtek mellette.

Nem hiszszük, hogy ide nem hoznák, és ha ide nem hozzák, úgy ennek útját politikai okok állják, mert dr. *Wlassics* Gyula bölcsességében nem kételkedhetünk. Báró *Eötvös* József hagyományát figyelembe kell részesiteni.

Sokszor sokat irtunk róla és ha küzdünk is, de *bizva bizunk*. Hiszen a fiatalságnak a tanulásra itt több alkalma, egészsége kifejlesztésére, kedélye megőrzésére több eszköze van.

A diák otthonnak minden esetre Budán van a legjobb helye még akkor is, ha az egyetem nem itt lenne, hiszen hidat hid után épitenek és Buda közelebb van már Pesthez.

Ajánljuk Budát az ifjuság figyelmébe.

Lekszi̇ből—Elek,

Irta: **Valnicsek Béla.**

A működvelői előadást igen szép közönség nézte végig s jóllehet a szereplők az egyszer nagyon kitettek magukért, Kalotay Lekszi csöpp érdeklődést sem mutatott a játékuk iránt. Egész este Sárdyné közelében volt, annak a szép asszonynak a közelében ki a második sorban, jobbról az első széken ült.

Kalotay Lekszi eleinte hátul volt a fiatalság között kiknek a nagyszámú hölgyközönség miatt nem jutott ülőhely, de mikor észrevette a szép asszonyt, a fal mellett előbbre tolakodott s oda állt a rendezők közé, ugy, hogy Sárdyné közelébe került. Sárdyné nem vette mindjárt észre Eleket, hanem mikor meghallotta [azt a mély rezgésü férfias hangu „éljen“-t, mely annyira kivált a többi közül, ugy gondolta, hogy ez] nem lehet másnak a hangja, mint a Kalotay Lekszié. És nem csalódott, mert mikor a hang irányába nézett, tekintette Kalotay mosolygó szemeivel találkozott. A fiatal ember ugy érezte, mintha a szép asszony forró szemeivel, lágy tekintetével végig simogatná arczát, mely néhány pillanatra lángba is borult. Aztán egészen Sárdyné mellé állt s üdvözölték egymást. E pillanattól fogva Kalotay édes keveset törődött környezetével és csupán Sárdynéval beszélgetett, egészen az előadás végéig, mikor elbucsuztak.

Az előadás után a quadrobnál Kalotay Lekszi is az ajtó közé szorult s amint kifelé tolakodott, hátulról valaki megérinté vállait! Visszanéz, hát a Babarczy Ödön volt a puszibarátja.

— Servusz, hová mész?

— Haza.

— Én is, menjünk együtt.

Kalotay meg Babarczy nagy nehezen megkapták ruhájukat s fejüket jól behuzva kabátjuk prémes gallérja közé, mert csunya, hüvös idü volt, megindultak.

Jó darabig szótlanul mentek egymás mellett s mikor egyik elhagyatott utczán csupán kettecskén bandukoltak, Kalotay Lekszi megszólalt.

— Pajtás, beszéltem Sárdynéval.

— Láttam.

Aztán elhallgatott Lekszi, Babarczy ugy vette észre, hogy Elek még szeretne valamit mondani, de nem tudja, szóljon e, ne. Majd igy szólt: „Tudod mit mondott az az asszony? Miért vagyok olyan ügyetlen, hogy ott hagytam őket.“

És sajnálod Lekszi, hogy jobb helyre helyeztek át? És magad is ugy véled, hogy ügyetlen voltál akkor.....

Kalotay gondolkozott egy keveset. Igazad lehet barátom, de azért mégis sajnálom áthelyeztetésemet.

Látod, Sárdy igen jó barátom s én minden gyanusitás nélkül járhattam volna házához.....

— És a lovagiasság, a családi szentély? Ez mind bliktri neked?

Kalotay Lekszi nevetni iparkodott, hanem a nevetésébe belevaczogtak a fogai a nagy hidegtől.

— Hm. Lovagiasság, családi szentély? és nagyon-nagyon elgondolkozott e pár szó fölött.

Azután egyetlen szót sem szólt, sem Kalotay, sem Babarczy egészen addig, hol utjok ketté vált. Itt Kalotay kezét nyújtva Ödönnek, igy szólt: „Mégis csak ügyetlen voltam barátom, ügyetlen, hogy ott hagytam Sárdyékat.“

— Majd máskép beszélsz egyszer, ha már nem Kalotay Lekszi, hanem Kalotay Elek lesz a neved s azzal elváltak.

..... Babarczy Ödön aztán nagyon keveset találkozott Lekszivel s ha összejöttek is olykor, csak a legrövidebben üdvözölték egymást. Már két év is eltelhetett, hogy egyáltalán nem találkoztak. S egyszer csak Babarczy legnagyobb csodálkozására hallja, hogy Kalotay nős s már családja is van. Aztán egyebet hallott. Azt mondták neki, hogy gyönyörü szép asszony a felesége s hogy Elek nagyon féltékeny rá. Nem szereti a házibarátokat s lehetőleg még jó barátaitól is tartózkodik.

Ödönnek ekkor önkénytelennül is eszébe jutott az a párbeszéd, mely köztük néhány év előtt azon a bizonyos működvelői előadás után folyt le és nagyon szeretett volna Kalotayval találkozni s valósággal kereste az alkalmat, hogy összejöhessen vele. Szinte jól esett volna neki ráczitálni Kalotay Elekre azt a régi mondást, hogy a mit nem akarsz, hogy neked cselekedjenek az emberek, sem cseleked másnak; és szinte öröme lett volna benne a Kalotay szeme közé mondani, hogy talán mégsem ügyetlenség másnak asszonyát nebántsvirágnak tekinteni. — Hanem jó sokáig tartott, mig ezt mind megtehette és mikor már megtehette, mert volt rá alkalma, akkor sem egyszerre szoritotta sarokba Eleket, hanem lassan-lassan czélozgatott a jelenre is, meg a multra is.

Csunya, csatakos idő volt, a minő elől minden szabad idővel rendelkező ember lehetőleg a kávéházba menekül. Babarczy Ödön sietve iparkodott hazafelé, mikor az egyik kávéház ablakánál Kalotay Eleket pillantja meg. Visszafordult, bement a kávéházba s meglepetést szinlelve közeledett Kalotay Elek magányos asztalához, melynél az Elekkel szemközt levő szék üres volt.

A két barát szivélyesen üdvözölte egymást s nehány perczig csakugy általánosságban beszélgettek egyről-másról. Kalotay Elek később megemlitette, hogy kis fiacskája is van. Babarczy persze gratulált neki s reményét fejezte ki, hogy miniszterségig is felviheti a kicsike s egyben azt is megjegyezte, hogy különben halott már nősüléséről és arról is, hogy nagyon csinos a felesége. Kalotay kissé megremegett erre a szavakra és nagyot

huzott félbarnájából. Kitől hallottad? kérdé látszólag közönbösen.

Nos egyik-másik fiatal embertől. Tudod, milyenek azok, mindjárt tovább adják véleményüket. És boldog családi otthonod van?

— Nagyon boldog, mondhatom pajtikám igen boldog. Különben miért kerded?

— Csakugy. Mostanában szeretnek panaszkodni a férjek jó barátaiknak. Gondoltam, hogy te is panaszkodó hangulatban vagy.

— És már panaszkodtak neked egyesek?

— Panaszkodtak s én vigasztaltam őket.

Pedig érthető panaszuk, mert bizony egyik-másik fiatal ember nem ismeri a lovagiasság, a családi szentély fogalmát és sokszor a legjobb barát ürügye alatt rontja meg a mások boldogságát.

Kalotay Eleknek kissé ismerősöknek tünték fel e szavak: lovagiasság, családi szentély, hanem még sem emlékezett rá tisztán, nagyon régen hallotta azokat. De mikor bővebben magyarázta Babarczy Ödön az ilyen fiatal embernek viseletét kezdett derengeni előtte az egész.

—Bezzeg ha azok a bizonyos ifjak — folytatta Ödön — maguk is férjek lesznek, vigyáznak a feleségükre s mindenkitől azt kivánják, hogy nebántsvirágnak tekintsék az asszonykát. Arra azonban nem gondolnak, hogy ők maguk mit tettek s hogy mennyire nem kiméltek mások családi boldogságát. És az sem jutott eszükbe férjkorukban, hogy valamikor régen, vagy talán nem is olyan régen ügyetlennek tartották magukat, ha odahagytak valamelyik szépasszonyt.....

Babarczy Ödön nem beszélhetett tovább, mert Elek czigarettát erőszakolt fogai közé s mindjárt tűzzel is szolgált, majd igy szólt: Ne folytasd kérlek. Neked van igazad.

— Csakhogy belátod Elek. Emlékszel még arra, mikor a működvelői előadás után azt mondtad bucsuzásképen: mégis ügyetlen voltam barátom, ügyetlen, hogy itt hagytam Sárdyékat és én azt feleltem: Majd máskép beszélsz egészen, ha már nem Kalotay Lekszi, hanem Kalotay Elek lesz a neved.....

— Kezdek rá emlékezni s azért elégtételül az akkor mondott ostoba szavaimért ünnepélyesen kijelentem, hogy máris máskép beszélek, mivel, hogy másfél év óta Kalotay Elek vagyok.....

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Tóth József,

kir. tanácsos, pestvármegyei kir. tanfelügyelő.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének 1877. február 10-ike óta *Tóth* József a tanfelügyelője és nemcsak tankerületének fejlesztését mozditja elő erélyes intézkedéseivel, de tevékeny részt vesz az orsz. tanügyi mozgalmakban is. Az orsz. képviseleti tanitógyüléseken mint előadó és az árvabáz buzgó elnöke, ez intézmény feivirágoztatása körül elévülhetlen érdemeket szerzett.

A kötelességérzet vezeti mindenütt és sehol nem a szerepelni vágyás. Egész egyénisége nyilt lap, melyről őszinte jellemét azonnal le lehet olvasni.

Szereti az irodalmat, szereti a művészetet és az összes közművelődési intézményeket. Szókimondó ember, ki nem féli az igazat kimondani lefelé és felfelé.

Sokat tapasztalt, sokat látott, jól megfigyelte azt az életet, a melyet átélt s melyben erényeivel tűnt és tűnik ki.

Tanügyirodalom művelésével is foglalkozik és a tanügyi lapok közöltek tőle becses dolgozatokat. O szerkesztette legelsőbben a népokt. törvények és rendeletek tárát, mely ma is a népoktatásügyi szabályzatoknak megbizható gyüjteményét képezi.

Pest vármegye tanügye a felügyelete alatt igen sokat fejlődött. 1876/77. tanévben az elemi mindennapi népiskolába, az általános ismétlő iskolába, az iparos tanoncz iskolába, a felső nép-, polgári- és kőzép-iskolába összesen 65,007 növendék járt, mig ma több mint 133,000-re emelkedett azoknak száma és folyton emelkedik. 1876/77-ben legalább 8 hónapig járt iskolába 45,519 és most 118,897 növendék. 1876/77. iskolai évben a tantermek száma 693-at tett ki és jelenleg 1247-re emelkedett. 1876/77-ben a megyei népoktatásügyre 353,245 frtot és a mult évben 854,907 frtot áldoztak.

Igen sokat fáradozik Pestmegyének a dunántúli (budai) részén fekvő német és tót községek megmagyarositása érdekében, s hogy czélját elérje, számos uj iskolát épittetett.

Budának régen ismert egyik kimagasló alakja. Minden nyáron a kedves családjával együtt egy pár hónapig Budakeszen lakik, s ő nem véve figyelembe legtöbbször a legnagyobb zivatarokat, mindennap a legpontosabban bemegy már reggel 7 órakor a hivatalába s ott marad sokszor d. u. 7 óráig is.

Most egy oda kinevezett kir. segédtanfelügyelővel és egy kir. tanfelügyelőségi tollnokkal, továbbá egy szolgálattételre beosztott képezdei igazgatóval, egy elemi iskolai igazgatóval és egy dijnokkal végzi 7 város, 205 község és 252 puszta népoktatásügyét.

Példája buzditó lehet minden fiatal hivatalnokra.

Adja Isten, hogy még sok éven által működhessék a tanügyi téren, s ernyedetlen munkásságát eredmény kisérje.

Duma György.

„Quem dii odere, paedagogum fecerent.“ *Duma* György a régi rómaiak ezt a közmondását túlontúl megczáfolja, mert őt az istenek valóságos *szeretetből* teremtették paedagógussá. A tanári pályán, melyen működik, mindig csak szeretetet vet és szeretetet arat. Kedvelt professzora ő a budai főgymnázium serdülő ifjúságának, valamint hogy ő is a legszivesebben tölti el idejét az ifjuság körében. És mintha e folytonos érintkezés által maga is napról-napra fjuhodnék.

Hogyan? Ifjodni? Ugy bizony, Duma György már nem mai ember. Az ő tapintatos mesteri kezei alól már egész generácziók kerültek ki, kik közül ma már számosan előkelő helyet, vagy hivatalt töltenek be a társadalomban. S ezek a generácziók minő büszkeséggel gondolnak vissza egykori tanárjokra, ki őket nemcsak bölcsen oktatta, hanem szeretetteljesen nevelte is. Szerencsés az a professzor, ki a katedráján az oktatás mellett nem feledkezik meg a *nevelésről* sem.

Hivatott nevelői mivolta különben a saját felnőtt fiain is meglátszik, kik csaknem valamennyien önállóak már s példás életmódjukkal igyekszenek atyjok nyomdokait követni. Boldog az az atya, ki magát és fáradozásai gyümölcsét felnövekedő gyermekeiben mintegy megújhodva láthatja!

Duma György különben egyik legkedveltebb egyénisége a II. kerület polgárságának is. Jóságos szelid természetével mindig csak jóbarátokat szerzett magának, ellenségeket soha. És bár jóllehet: egyenes szókimondása sokszor és sokaknak nem tetszett talán az első pillanatokban, de azért nem apasztotta soha a hivei számát, hanem még inkább megsokszorozta azokat.

Minden tekintetben hasznavehető tagja ő a társadalomnak, melynek mozgalmait soha sem nézi ölbe tett kezekkel, hanem tesz, vesz, dolgozik és agitál mindenkor a jó ügyek terén. A II. kerület csaknem valamennyi kulturintézménye benne egyik legerősebb, leghiggadtabb és legokosabb támogatóját birja.

Különös érdemeként emlithetjük fel azt a fáradhatatlan sikeres közbenjárását, melynek folytán a II. kerületben létezett két rendbeli polgári kör között hosszas vajúdás után létrejött a sokak által melegen óhajtott *fúzió*.

Azóta csend van a Sipka-szorosban, a béke helyreállott. Kieszközlője Duma György volt, a tapintatos — *békebiró*.

Dr. Bozóky Ádám.

Vigabb s kedélyesebb embert alig találni nálánál. Csupa hev, csupa temperamentum, csupa furfang. Ez utóbbi tulajdona különben az állásával jár s a legszelidebb értelemben veendő.

Fiatal kora daczára máris keresett ügyvéd Budán. Keresettségének pedig két jelentős oka van; először: igen jó kriminalista hirében áll; masodszor: nem szeret zsiros expensnótákat csinálni. Ezzel pedig azt bizonyitja, hogy okos ember is, mert tudja, hogy ezt viszont a kliensei szeretik.

A társaságokban kifogyhatatlan jó humoráról ismeretes. Elmés tósztjaival, melyeket rendesen valami vád- vagy védőbeszéd formájába önt, rendkivül meg tudja nevettetni hallgatóit.

A II. ker. Tanférfiak és Tanügybarátok Tekező-Körének — a mely a jótekonyság gyakorlásával is foglalkozik — ő egyik legnélkülözhetetlenebb tagja, mert ügyes mókáival s derült tréfáival mindig el tudja oszlatni az esetleges nyomott hangulatot. És milyen ügyes dobó! Remek ívdobásait ép oly kevéssé birja utánozni emberfia, mint humoros pohárköszöntőit. Ezekben felülmulhatatlan.

Ám a komolyabb munka terén sem áll ő mások mögött. Részt vesz ő a kerület csaknem valamennyi komolyabb mozgalmában. Találékonyságával s talpraesett ideáival sokszor eltalálja a cselekvések legrövidebb s legjobb útját, módját A II. ker. választmányának hasznos és ügybuzgó tagja s jogi kérdésekben igazi tanácsadója

Munkabira a nagy. Dolgozik ő, a hol és a mikor csak tere és alkalma nyilik. Csak aztán a sok jogi kérdés közepette, mikkel ügyvédi minőségében foglalkozik, ne feledkezzék meg majdan a — házasság jog gyakorlásának kérdéséről se!

König Gusztáv.

Választékos modorú, finom izlésü ember. Társaságában szivesen tölt el bárki is minél több időt, mert élvez és tanul a körében s elmulat a szellemességén.

Kedveltje ő a férfiaknak s hölgyeknek egyaránt. Azért, hogy állásánál fogva pap, ezen senki meg ne ütközzék. A jó pap nemcsak holtig tanul, de holtig tanit is. S az ő czélja, úgy látszik, ez lehet, mikor a társaságokat keresi.

Régebben és hosszabb ideig a vizivárosi plebánián működött mint segédlelkész, a hol nemcsak a hiveknek birta a szeretetét, hanem az úri társaságoknak is szivesen látott vendége volt. Nehány év óta hasonló minőségben a krisztinavárosi parókián működik, s a közszeretet, mely őt előbb környezte, itt sem hagyta el, sőt itt még fokozódott. Azóta pápai prelátusi czimet is nyert, ő tehát jelenleg — monsignore.

Uti tapasztalatairól, nagy olvasottságáról s kiváló műveltségéről minden évben egyszer nagyobb nyilvánosság előtt is beszámol azokban a szép, tartalmas és szellemes felolvasásokban, miket a budai népszerü felolvasásokat rendező társulat estéin tartani szokott.

Hogy e felolvasásain az érdeklődő publikum legnagyobb része a s z é p n e m b ő l kerül ki, az Kőnig Gusztávra nézve csak hízelgő tudat lehet, mert bizony kevesen találják el azt: milyen irodalmi dolog tetszik a nőknek.

Ő mindig eltalálja.

k. s.

Az Országos Nemzeti Szövetség első évi jelentése.

Tisztelt közgyülés!

Alapszabályaink szerint, évi jelentésben kell beszámolnunk az elmult egyesületi évben kifejtett működésünkről, s ennek a kötelezettségünknek a következőkben eleget is kivánunk tenni.

Ámbár működésünk nem járt azzal a fényes, nagy sikerrel, melyet az alapszabályainkban kifejtett s czél gyanánt magunk elé tűzött feladatoknak természetszerüleg magok után kellett volna vonniok, de vegye tekintetbe a t. közgyülés, hogy azoknak megoldására, illetőleg a tényleges közreműködésre csak nagyon kevesen vállalkoztak. Igaz ugyan, hogy munkáját senkinek meg nem fizethettük s csupán a hazafias önzetlenségre támaszkodhatunk, mégis erősen reméltük, hogy szivós kitartásunkkal olyan eredményeket érhetünk el, melyek kitűzött czéljainkhoz közelebb visznek bennünket.

És e feltevésünkben nem is csalatkoztunk.

Intézményeket létesitettünk, melyeknek kihatása közéletünkben hova-tovább érezhetővé fog válni; nagy, s a társadalmat közelről érintő eszméknek igyekeztünk testet adni, sőt egynémelyiket már a megvalósitásához is közel hoztuk. Működésünk azonban nem csak ily pozitiv alkotásokra terjedt ki, hanem olyan — bár ephemer jellegü — akciókra is, melyek társadalmi és magyar nemzeti szempontból fontos következményeket vontak magok után.

Az alábbiakban mindezeket részletezni fogjuk, de szükségesnek tartottuk előre bocsátani a fentieket már azért is, mert több oldalról, — s megjegyezzük lenginkább azok részéről, kik legkevesebbet sem tettek szövetségünk felvirágoztatására — hangoztatták azt, hogy az O. N. Sz. nem felelt meg mindenben az eléje szabott munkaprogrammnak.

Ám beszámolunk részletesen mit cselekedtünk; de soha ne hagyja figyelmen kivül a t. közgyülés azt, hogy különböző akadályok elháritásán kivül még a sulyosan reánk nehezedő részvétlenséggel is küzdenünk kellett.

Tisztelt közgyülés!

Kénytelenek vagyunk rögtön jelentésünk elején kiemelni, hogy Szövetségünk teljes kifejlődésére és felvirágoztatására az elmult évben épenséggel nem voltak kedvezőek a viszonyok. Részint az ezredévi ünnepségek szakadatlan lánczolata, részint az ezután bekövetkezett általános képviselő-választások teljesen elvonták a nagyközönség figyelmét hazafias mozgalmunkról, mely pedig az 1895. év május 25-én megtartott alakuló közgyülés impozáns lefolyásának hatása alatt legszebb reményekkel töltött el bennünket.

Szövetségünk tisztikara ekkor a következőleg alakult meg:

1. *Szövetség-Tanács.* Elnök: gróf *Szapáry* Gyula: társelnök: *Hodossy* Imre, dr. *Jókai* Mór, *Just* Gyula, *Péchy* Tamás, gróf *Teleky* Géza; alelnökök: *Bartha* Miklós, *Chorin* Ferencz, gróf *Eszterházy* Mihály, *Förster* Nándor, *Hoitsy* Pál, *Nagy* István, *Tibád* Antal.

2. *Igazgatóság.* Elnök: dr *Bochkor* Károly; társelnökök: *Matók* Béla, *Gelléri* Mór, dr. *Horváth* János, K *Jónás* Ödön; alelnökök: dr. *Barthos* Andor, *Déry* Gyula, *Pacholek* György, dr. *Molnár* Viktor; főjegyző: dr. *Hennyei* Vilmos; jogtanácsos: dr. *Pollák* Illés: titkárok; dr. *Gálffi* Dénes, *Grexa* János, dr. *Lehoczky* Antal, *Rottenberg* Jenő és *Szihora* Zoltán.

3. *Felügyelő-bizottság.* Elnök: *Barwits* Albin; alelnök: *Gyertyánffi* István.

Megindult már a munka az egész vonalon, a midőn az akkori politikai helyzet nyomása alatt gróf *Szapáry* Gyula lemondott a szövetség elnöki tisztségéről. Az I. szövetség-tanácsülés *Péchy* Tamás urat, mint társelnököt kérte fel a szövetség ügyeinek vezetésére, mely kérelemnek ő nagyméltósága nemcsak hogy hazafias buzgósággal felelt meg, hanem folytonos és lankadatlan kitartása által gyakran öntött szinte új életet az igazgatóság tagjaiba. A hála érzete vezette a XXVII. r. igazgatósági ülést is, midőn jegyzőkönyvben adott kifejezést a *Péchy* Tamás úr iránti érzett ragaszkodásának és mély tiszteletének.

Rendkivül megbénitották működésünket a tisztikarban bekövetkezett tovább. személyi változások is, annál inkább, mert igy rendszeres munkaprogrammot meg se állapithattunk.

Különösen káros hatást keltett az igazgatóság elnökének, dr *Bochkor* Károly úrnak visszalépése. A lemondás tényét különben kötelességszerüleg előterjesztettük a II. szövetségtanácsülésen, mely azt sajnálattal vette tudomásul.

Bizonyára mélyen fájlaljuk dr. *Bochkor* Károly úr visszalépését, mert a Szövetség benne egyik kiválóan buzgó tagját és alapitóját vesztette el. Lemondása után az elnöki tisztet *Matók* Béla ügyvéd úr, ig. társelnök vette át, a ki erélyes kézzel vezette tovább a szövetség ügyeit. Az egyesületi élet, mely már csaknem teljesen kihalóban volt, pezsgésnek indult, úgy hogy újból fölvehettük egynémely munkának rövid időre elejtett fonalát.

Matók Béla társelnök úrnak e válságos időkben hiven kitartó munkatársa és a Szövetségnek valóban fentartó oszlopa volt, dr. *Barthos* Andor alelnök, ki lankadatlan tevékenységével s mindenre kiterjedő figyelmével igyekezett megszüntetni a válságos helyzet okozta nehézségeket.

Valóban czéljaink, s alapszabályszerü feladataink igazán hazafias és üdvös voltának és igy azok vonzó erejének kell tulajdonitanunk hogy annyi előnkbe tornyosuló akadály daczára érhettünk el némi sikereket.

Megfigyelhettük, hogy törekvéseink különösen a vidéken találtak nagyon fogékony talajra, s örömmel jelenthetjük, hogy Brassóban és Szerencsen már megalakult, Szolnokon, Laczházán, Karczagon, Kolozsvárott, és Orsován pedig már megindult a mozgalom ottani Nemzeti Szövetségek (fiókok) alakitása iránt. Különösen nagy fontosságot tulajdonitunk a nemzetiségek közzé ékelt Brassói Nemzeti Szövetségnek. Elnöke: *Moór* Gyula főesperes, alelnöke pedig dr. *Vajna* Gábor. Itt emlitjük meg azt is, hogy Bécsben már szintén megalakult nagy ünnepélyességek között a „Bécsi Nemzeti Szövetség."

Megemlitjük, hogy Szövetségünk szintén részt vett 32 taggal a milleniumi kulturkongresszuson és a mennyiben a kiállitás igazgatósága hozzánk fordult, hasznositani igyekeztünk magunkat a különböző nemzetiségek fogadásánál is.

Nem mulaszthatjuk el, hogy e helyütt köszönetet ne mondjunk a fővárosi és vidéksajtónak, mely mindenkor hazafias lelkesedéssel és szeretettel karolta fel ügyünket.

Erélyesebb akcziót azonban sem a vidéken, sem a fővárosban nem fejthettünk ki, mernem rendelkeztünk elég munkaerővel az iroda teendők végzésére, sőt anyagi eszközeink elégtelensége nagyban akadályozta némely eszme és alapszabályszerü feladat megvalósitását is. Eltekintve attól, hogy taglétszámunk nem emelkedett a jogossan várt arányokban, sok nehézséggel járt még a tagdijak beszedése. Ez utóbbira nézve ujabban alkalmas módot találtunk, úgy hogy e tekintetben a viszonyok javulása várható.

A tagok gyüjtése körül elért sikerekért első sorban *Mattyasovszky* János ur, irodavezetőnket kell felemlitenünk, ki exponált oláh vidéken 70-nél több tagot gyüjtött, s ha tekintetbe veszszük helyben eszközölt gyüjtéseit, ugy 120-ra tehetjük azok számát, kiket Szövetségünknek megnyert. *Farkas* Róbert, *Matók* Béla társelnök, dr. *Barthos* Andor és *Pacholek* György alelnökök, ugyszintén ifj. *Mándy* István, *Grexa* János, *Derszib* Károly, dr. *Eber* Antal és *Hirsch* Izidor t. tagtársaink buzgólkodtak leginkább és pedig szép eredménynyel a taggyüjtés körül.

(Vége következik.)

Vajda János.

Vajda János művei közül ismeretesebbek: Virrasztók, Vaáli erdőben, Gina emlékére irt cziklus, Csillagok, Városligetben, Sirámokból stb. stb. czimüek. — Erős és mély érzés hatja át müveit, de nem tud népies lenni. Műveinek gyüjteménye két izben is megjelent: az első 1856-ban, a második, a teljesebb kiadás 1872-ben. Szép költeményeit a legnagyobb és legnépszerübb művészek és irók ajánlották, de nem tudott népszerüségre vergődni, ámbár a Kisfaludy-társaság, melynek tagja volt, érdekében mindent megtett. Mi volt tehát az oka, hogy ő minden nagysága mellett nem volt soha a nép a közönség kedvencze? Bizonyára csak ő maga, a ki nem tudott, sőt nem akart a könnyü olvasmányokhoz szokott közönség nivójára leereszkedni. Eszméi, gondolatai mindig magas röptüek, eredetiek és magvasak voltak s épen e mélység szokatlansága és költeményeinek nem igen sima formája zárta ki őt a népszerüségben sütkerezők közül. Ő érezte és tudta ezt, de azért fönséges és önérzetes megnyugvással elviselte, mert belátta, hogy a piaczi népszerüségnél sokkal többet ér az ő halhatatlansága, a mely szép müveiben van lerakva s örök idők számára van biztositva. „Olyanok költői alkotásai," — a mint Szabó Endre jellemzőleg mondja róluk, — „mintha óriás érdes gránitból rótta volna azokat össze. Hatalmas, tömör nyelve szétrobbantotta a zengzetességet, csilingelést, melyet pedig a laikus olvasó annyira keres a költői müvekben."

Ha valakiről el lehet mondani, hogy költeményeiből kiolvashatni élettörténetét, úgy ezt legjobban elmondhatjuk Vajda Jánosról és költészetéről müvei és viszontagsággal teljes életének lefolyása közt oly szoros kapcsolat van, hogy valóban az egyik hü kifejezője a másiknak! Nem hiába mondta legutóbb maga az ősz költő Zempléni Árpád baratjának, a midőn az tőle életrajzi adatokat kért: „A költő életéhez senkinek semmi köze; fölösleges minden éle rajz, mert az csak puszta adathalmaz, mi apokrif és hazug. A költő életrajza munkáiban van, olvassák azt, ha őt teljesen megakarják ismerni." De viszont ez alapos ismeretet is nehéz megszerezni, illetve őt megérteni. Ehhez ismét ő maga ad utasitást, a mi dőn ezt mondja: „Ahhoz, hogy engem megértsenek, szükséges ismerni azt a környezetet, a melyben felnőttem; a szabad természetet, a mely körülvett, a környező embereket, főképen szüleimet, de különösen kedves jó apámat!" — Már mint kis gyermekhez a szabad nagy természet beszélt, az örökké zúgó s a madárdaltól csengő erdő, a rejtelmes s ábrándozásra alkalmas rengeteg. Nem csodálhatjuk tehát, ha e természet ölén felnőtt költő még öregebb korban is oly hiven énekli meg bol-

dog gyermekkorát, szeretett jó atyját s oly naivsággal beszéli el ifjú éveit s oly nagyon vágyódik vissza a csendes boldog magányba.

Költészete tehát első sorban is természetes s a magyar nép őseredeti sajátságaiból fakadt. Találóan jegyzi meg erre vonatkozólag egyik tisztelője, hogy a magyar ember tünődő természetének őseredeti sajátossága Vajdában a legmagasabb hatványra emelkedett és az európai műveltség szellemével párosodott. Ebből a vegyülésből született azután az a poesis, melyhez foghatót irodalmunkban nem találunk.

De nemcsak érzelmekben és dalamosságban is gazdag lyrájával tündökölt ő, hanem kivált még mint jelentékeny hirlapiró is. Irt ezeken kivül nagyobb költői beszélyeket is (Alfréd, Béla királyfi, Találkozások stb) s több politikai röpiratot. Rendes dolgozótársa volt a Vasárnapi Ujságnak s jeles vezérczikk-irója a Politikai Ujdonságoknak.

Mint politikust legjobban jellemzi liberális irányú küzdelme, a melyben határozottan követte mesterét, Petőfit. Egy izben igy fakadt ki a klerikálisok ellen, midőn azok győzedelmeskedtek: „En már azt hiszem, hogy csupa bolondok vagy gonosztevők közt járok! Csak azt várom, mikor esik már kénköves eső! Uristen! Mit csinálna most Petőfi Sándor? mert hiszen én becsületes, karakteres embernek tartom magamat, de hát mi volt ő én hozzám képest!“ — Irodalmi működésének félszázados jubileumát 1894-ben ünnepelte meg a nemzet, a mikor úgy az irodalmi, művészeti, mint a társadalmi és politikai élet legnevezetesebb képviselői épp oly elismerő, mint megtisztelő irattal üdvözölték s úgy némiképen kárpótolták azt, mit a nemzet zöme annyié nem fáradhatlan munkásának adni elmulasztott.

Egyéniségére nézve, mint genialis ember ambitiosus, önérzetes, sőt egyeseknek csaknem olyan különös és sajátságos volt, mint költészete Kerülte az embereket, de nem volt ember gyülölő. Rideg, kemény magatartású, mogorva s bizalmatlan tekintetü, különczködő embernek látszott; csak jó ismerősei és bizalmas barátainak nyilt meg szinte gyermeki módra a szeretettől meg-megáradó szive s pazar melegséggel övezte körül szeretteit. Ismerni kellett őt s csak azután megitélni! Azok itélhették csak el, kik nem tartoztak büvköréhez, kik nem részesültek éltet, ihletet adó, jótékony és meleg sugaraiban. A fiatalabb költő-generátió az újabb kor emez egyik költőjében mindenesetre igaz szerető mesterét tisztelte s most, hogy elhunyt, elszorult szivvel s gyászoló lélekkel a nemzettel együtt siratja. — Mint költő nem volt divatos, sem behizelgő modoru, hanem egyenes büszke, fenkölt lelkü, ki mindvégig következetesen megtartotta eme tulajdonait első költeményétől az utolsóig, az erőteljesség, mély bölcselet és nagy kutató szelleméről tanuskodó hattyú daláig, melyben igy sóhajt fel a halhatatlanságba már-már bevonuló nagy szelleme:

„Óh te csodás dicső Természet!
Érthetetlen földi hangya észnek,
Méhedbe látni lehetetlen,
De épp ez űzi, hajtja lelkem.

Bánt a homály és nem hagy békét,
Keresni a dolgok végét.
Ha túl a szen, a szüzi fátylon
Lehetne e még valamit látnom . . . . !

Majd hosszas töprengés után igy szól utolsó soraiban:

„Óh hátha úgy! Óh hátha úgy van?
Kétségbeejtő borzadály,
És még szörnyübb is várhat ottan,
Határidőn túl oh halál . . . . . !

Hiszszük azonban a bölcs s jóságos teremtőt, hogy talán nem várt reád, oh nagy költő, iró és hazafi! a halál után semmi borzasztó, sőt földi mellőztetésed, keserved és szenvedésed helyett az Ur jobbjára ültetett mártyrjai közé s azért ragadott el tőlünk, hogy földi dicsőséged helyett az égben dicsősitsen meg s hogy a földi tövisek helyett ott glória-fény övezze homlododat!

Fájó szivvel emlékezünk meg kimultadról oh drága halott, mi is, kik a jelen alkalommal összejöttünk, hogy kegyeletes megemlékezésünknek kifejezést adva, hálától eltelt szivvel s könnyes szemekkel nézzük s kellőkép megköszönjük azt a sok kincset, a mit elhagyatott s fájdalmas életedben törhetetlen buzgalmad s fáradhatlan munkásságod számunkra felhalmozott, melynek megirásában tolladat oly lángoló hon- és fajszeretet vezette, hogy mindennél különbnek, jobbnak és eszesebbnek tartottad és mindenkinél boldogabbnak óhajtottad a magyart! Müveidből megfogja ismerni még jobban nagy szellemed s követni fogjuk elveidet, hogy valósuljon legalább halálod után közöttünk magasztos ideád s te felülről gyönyörködhess rajtunk, magyarokon! Te nemes, nagy szellem, jó szív s igaz hazafi, Isten veled!

Varjas Sándor.

Különfélék.

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

„A kiskuti primás“ czime annak az elbeszélésnek, melyet hetekkel ezelőtt közölni kezdettünk. Irta *Erdélyi* Gyula. Egy czigányprimás és egy úrinő ábrándját tárgyalja, mely a hetvenes évek elején megtörtént. Rigó Jancsi regénye Chimay herczegnővel alkalomszerüvé teszi a közlést. Ujonnan belépő előfizetőinknek megküldjük az elbeszélés elejét tartalmazó számokat.

Az előfizetés árai:

Egész évre . .	12 korona
Fél évre . . .	6 korona
Negyed évre . .	3 korona.

— **Változás.** Lapunkat mától fogva Bartalits Imre könyvnyomdája nyomja. A változás alkalmából a lap fejét is más alakban kapják olvasóink.

— **Ó Buda.** Bizony Ó-Buda is olyan Buda, mit tóldozni foltozni nem lehet és rá férne egy egészen uj Buda. A III-ik kerületi előljáró, a városbiró és választmány egyesült erővel és minden jóakarattal is keveset tehetnek, legfelebb a status quo megtartására szoritkozhatnak. Az egész főváros tanácsa és törvényhatóságának erejére van itt szükség, hogy ha nem is világváros, de jó kisvárosias szinezete legyen. Van itt mindenféle dolog, a mit rendezni kellene s a mi égető kérdés. A Dunapart és környéke a legfeltünőbb az elhanyagoltságban. Szent István és Mátyás király beutazta az országot; a főváros polgármesterei és tanácsának, különösen mérnökeinek ajánljuk az ó-budai tanulmányos kirándulásokat. Mi a magunk részéről megkezdettük s arról hűségesen be is fogunk számolni.

— **Halálozások.** F. hó 1-én temették el *Novák* Márton déli vasuti hivatalnokot, ki tüdővészben halt meg. Ravatalán kartársai nevében Salgó Henrik titkár megható, szép szavakban mondott végső bucsut. A gyászszertartást pedig Haypál Benő végezte a tőle megszokott ékesszólással és költői lendülettel. A déli vasut üzletigazgatóságának hivatalnoki kara ez alkalommal ismét fényes tanujelét adta nemes áldozatkészségének, amennyiben a szegény sorsban volt kartárs agg s tehetetlen szüleinek, kik fiukban egyetlen támaszukat siratják, jelentékeny segélyt juttatott s további megélhetésükről is gondoskodott. Ily kartársi szeretet önmagát dicséri. — Báró *Luzsénszky* Zsigmondot nagy csapás érte. Szeretett, kedves neje született Homa Gizella, meghalt. A banatos férj fájdalmában nagy rokonság osztozik.

— **Esküvő.** Az erzsébetvárosi plébániatemplomban a napokban fényes esküvő ment végbe. Zborói *Zbóray* Béla fővárosi gyógyszertár tulajdonos, az országos gyógyszerészegylet elnökének és nejének, szül. belanszki *Demkó* Máriának leányát, *Ilonkát* vezette oltárhoz dr. *Demkó* Béla székes fővárosi kerületi orvos, a fiatal orvosgenerácziő egyik kiváló tagja. A szertartást a család régi barátja, *Bajthay* Béla főreáliskolai hittanár végezte, mely után gyönyörü beszédet intézett a fiatal párhoz. A násznagyi tisztet *Márkus* József, a székes főváros polgármestere és *Kellner* János viselték. Nyoszolóasszony volt *Márkus* Józsefné Nyoszolóleányok voltak: *Foriss* Mariska, *Zboray* Imrike, *Márkás* Lillike és *Zboray* Sárika. Vőfélyek: dr. *Zboray* Béla, *Márkus* Jenő, *Fitz* Sándor és *Demkó* Tivadar. A templomot zsúfolásig megtöltötte disztingált előkelő nászközönség.

— **Felolvasás.** *Zsák* Hugó osztálytanácsos nagyon érdekes tárgyhoz szólt szakavatottan és illetékesen, a népszerü felolvasásokat rendező társulatban. A főváros árvizvédelméről és a hidakról értekezett. A kitünő felolvasást lapunk legközelebb megjelenő számában bővebben ismertetjük.

— **Villamos vasút Budafokra.** A budapest-budafoki villamos vasutat most már a tények sorába iktathatjuk. A legfőbenjaróbbak már rendben vannak és jövő ilyenkorra már megy a vasut Budafokra.

— **Kitüntetés.** *Gyulányi* Adolfot a tanitás és közművelődés terén szerzett érdemeiért a király érdemjellel tüntette ki. A kitüntetett férfiu érdemeiről felesleges beszélnünk, mert azokat mindenki ismeri, ezeknél fogva őt tiszteli és méltányolja.

— **Az országos statisztikai hivatal épülete.** Leirat érkezett a kereskedelemügyi miniszertől, a melyben fölhivja a főváros hatóságát, hogy mivel az országos statisztikai hivatal épületének építéséhez már hozzáfogtak, siettesse a II. ker. oszlop-utcza rendezését és szabályozását.

— **A budai Vigadó terve.** A budai Vigadó tervére beérkezett munkákról vasárnap délelőtt döntött az e czélból kiküldött bizottság, a melynek elnöke *Haberhauer* János alpolgármester, tagjai pedig: *Hausmann* Alajos, *Czigler* Győző, *Eckormann* Ede, *Pucher* József, *Kauser* Janos, *Bakos* János, *Heuffel* Adolf. A bizottság a 3000 forintos első dijat a *Fő-utcza* jeligével ellátott pályaműnek itélte oda, a melynek szerzői *Kalina* Mór és *Árkay* Miklós épitészek. A második 1200 forintos dijat a *Gaudeamus* jeligéjü műnek itélték; ennek a szerzői *Korb* Flóris és *Kiergl* Kálmán épitészek. A 800 forintos harmadik dijra legjobbnak találták az *Él magyar áll Buda még* jeligés műnek, a melynek a szerzői *Balás* Ernő és ifj. *Orczy* Gyula székes fővárosi mérnökök. A bizottság a pályadijak kiadására vonatkozó eme javaslatát azzal terjeszti a tanács elé, hogy az első dijat nyert pályamü szerzőjét az épitéssel bizzák meg.

— **Zöldmál-dülői ház- és telektulajdonosok** megbizásából e hó 3-án ifj. Holtzspach Nándor birtokossági elnök és Gálffi Lajos felkeresték a székesfővárosi vizvezetéki igazgatóságot és kérték a Zöldmálnak és környékének vízzel való ellátását. A vizvezetéki igazgató a küldöttséget igen szivesen fogadta és a legjobb reményekkel bocsátotta el.

— **Meghivás** a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 55-ik rendes közgyülésére, mely 1897. évi február 13-án délutáni 6 órakor a bank helyiségében fog megtartatni. Tárgyak: 1. Az igazgatóság jelentése. 2. A felügyelő bizottság jelentése, a mérleg megállapitása, a nyeremény felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása. 3. Alapszabályszerü igazgatósági választások. Az alapszabályok 36. §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok ujból választhatók. 4. A felügyelő-bizottság választása.

— **A budapesti közúti vaspálya társaság** az 1895. évi október hó 19-én tartott rendkivüli közgyülés határozata alapján további tizezer darab 100 forint névértékü és névre szóló részvényt darabonkint 250 forint vételáron bocsájt ki. — A részvényeseknek czimletbirtokuk arányában az elővételi jog biztosittatott. Az elővételi jog gyakorlása czéljából a részvények és élvezeti jegyek és ideiglenes elismervények 1897. febr. hó 15-ig a délelőtti órákban, vasár- és ünnepnapok kivételével, a társaság főpénztáránál (Budapest, V., Lipótkörut 22.) lebélyegzés végett bemutatandók. (Az e czélra szolgáló jegyzékek a társaság pénzügyi szakosztályánál dijmentesen kaphatók.

— **A Budai hegypálya (gőzsikló) részvénytársaság** megtartotta az évi rendes közgyülését, *Országh* Sándor elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a siklón az 1896. évben 556.815 polgári és 67.845 katonai egyén közlkedett, a kik a bérleti jegyek után befolyt 1175 frt. 80 krral együtt 45.825 frt 68 kr. vitelbért fizettek. Az 1895. évvel szemben tehát 9402 frt 84 krnyi több bevétel mutatkozik s ez az eredéves kiállitás nagyobb idegenforgalmának az eredménye, a mi kétségtelenül még nagyobb lett volna, ha a junius 17-ikén bekövetkezett szerencsétlen baleset folytán nem kell az üzemet 4 héten át megszüntetni. A társaság kára a négy heti szünetelésen tul pénzbelileg 8193 forintra rugnak. A mérleg 10.383 forint 34 kr. nyereményt tüntet fel. Ebből a még forgalomban lévő 767 részvény után egyenkint 8 frtot fognak kifizetni, a kisorolt 172 részvény után kibocsátott élvezeti jegyekre pedig egyenkint 2 forintot. Végül a törlesztési terv értelmében 20 részvényt soroltak ki, ezek a következők; 118, 720, 785, 782, 802, 858, 946, 1022, 1070, 1071, 1072, 1083, 1176, 1200, 2288, 1383, 1424, 1442, 1486, 1389. Az ekként kisorolt részvényeket juliás hó 1-én beváltják s helyükbe élvezeti jegyeket szolgáltatnak ki.

Farsang.

A déli vasut bálja.

A déli vasut budapesti hivatalnokai február hó 1-én tánczestélyt rendeztek a budai polgári casinó termeiben, megszokott fénnyel és pompával. — A déli vasut bálja a jobbparti főváros elite-báljai között, méltan sorolható az elsők közé. Buda crémjét évente ott látni, ott ád egymásnak találkát. Annyi sok szép asszonyt, és viruló leányt ritkán látni együtt, szinte kaprázott a szem s igy bocsánatot és elnézést kérünk, ha a remek csokorból egy-egy szép virág neve esetleg kimarad.

Fel tizkor már együtt volt a társaság. Itt is, mint a többi bálon a fehér ruha dominált. — A rendezőség a bálelnök Palauek Ferencz főfelügyelő, a két alelnök Bekker Lajos felügyelő és Bursits Antal állomásfőnök nejeit gyönyörü virágbokrétákaal lepte meg. A női tánczrend már stylben készült, kövekkel kivert, ezüstözött illatszer kulacsot ábrázolt, melyhez szines péluche könyvecske volt füzve. — A tánez feltizkor kezdődött és tartott lankadatlan sőt fokról fokra emelkedő jó kedvvel reggel hat óráig, midőn a derék honvéd-zenekar karnagya — sok kis leány igaz sajnálatjára, hogy már finita la comedia, de a faradt mamák és papák nem kevésbé igaz örömére — a Rákóczy-induló hangjaival üdvözölte az ablakredőnyökön beszürődő reggeli napfényt.

Száztiz pár tánczolta a négyeseket, melyek változatos fordulatai a tánczrendezők ügyességére vallottak. — Hölgy-választásnál az urak friss rózsákkal viszonozták a hölgyektől kapott csinos cotillion-jelvényeket.

Tudósitónknak a jelenvolt hölgyek közül a következők neveit sikerült följegyezni:

Asszonyok: Bekker Lajosné (szalmasárga-selyem, buzavirágokkal), Berényi Frigyesné, Breuer Mórné, (fekete satin-duechesse, fehérrel), Bursits Antalné (fekete selyem), Bittner Alajosné (bibor-brocat), Csillagh Benőné (fekete satin-merheilleue vörös szegfűzkkel), Dorninger Hugóné (ibolyaszin-selyem)· Gedeon Andorné, Gold Józsefné (fekete bársony), Hranitzky Ferenczné (Sopronból), Jacob Gusztávné (vörös selyem), Komlóssy Lajosné (drapp-bársony, gyöngygyel), Kokutovich Manóné (fehér és mille fleures), Kleeblatt Nádorné (fekete selyem, fehér csipkékkel), Kéhler Vilma, Kasché Jánosné (fekete selyem), Király Béláné, Keményffi Gézáné (sötét barna), Kneiffef Antalné, Dr. Laska Dezsőné (szürke), Linczbauer Fülöpné, Lokota Ferenczné, Metz Gusztávné (lazaczszin), Mezei Mihályné (eperszin fehérrel), Neumann Nándorné (galambszürke), Novák Gyuláné (bordeaux selyem) Oberhuber Jenőné (fehér)· Oberhuber Ivánné, Palanek Ferenczné (szürke, fehér csipkékkel), Richter Antalné (szürke selyem), Sauer Jánosné (fekete bársony, tollakkal), Stránszky Vilmosné (crême selyem), Schlosser Nándorné (sötét kék selyem. pêluche-el), Szalay Gézáné (prünel-selyem, pêluche-el), Dr. Schobeln Károlyné (fehér- és ibolya selyem), Schmiedt Gyuláné, Spády Sándorné (almazöldselyem), Staudner Gyuláné, Tabermann Gusztávné, Zettl Ágostné.

Leányok: Berényi Margit (fehér, almavirággal), Bolczár Irénke (fehér, rózsákkal), Bursits Irma (fehér), Bakos Margit és Vilma, Belicza Aranka, Brukner Róza, Dorminger Anna és Ilonka, (rózsaszin), Gedeon Mariska, Klauner Ella (rózsaszin), Kneifel Irma (fehér), Király Erzsike, (rózsaszin), Kautsch Vilma (fehér), Laska Mila és Piroska (fehér), Lokota Ilonka, Linczbauer Rózsika (rózsaszin), Mazsány Erzsike, Metz Ilonka (rózsaszin), Mersdorf Róza (világoskék, fehérrel), Oberhuber Lenke, Piestl Miczi (szalma sárga nefelejcsekkel), Richter Málcsi (fehér, vörös szegfükkel), Selymessy Mariska, Staudner Paula. Szekér Lilla és Sárika, Szourony Ilonka (Szombathelyről, fehér és vörös), Szakács Milka (világos kék), Tabermann Irma (fehér), Tomisics Jenny és Janka (fehér), Várady Anna.

* * *

Mint halljuk, a rendezőség a mulatságot márczius havában jelmez estély alakjában megismétli. Éljen!

A polgáriskolai tanárjelöltek e hó 17-ére hangversenynyel egybekötött tánczestét rendeznek, melyet a krisztinavárosi casino termeiben fognak megtartani; a mulatság tiszta jövedelmét a „Polgáriskolai tanárjelöltek segélyző egyesülete“ javára fordiják. Az est iránt a budai különösen a krisztinavárosi körökben nagy az érdeklődés. A rendező-bizottság a meghivókat már szét is küldte; a kik meghivót vártak, s véletlenségből nem kaptak, minél előbb fordúljanak a rendező-bizottsághoz (I., Győri-út 9. Paedagogum) Ugyanott jegyek a mulatságra már előre is válthatók.

A polgári-iskolai tanárjelöltek tánczestélye az idei farsang egyik újdonsága lesz, mely nagyon megérdemli azt, hogy a közönség figyelmét magára vonja A polgári-iskolai tanárjelölteknek ez lesz az első mulatságuk Midőn most tánczmulatságot rendeznek, igen helyesen cselekesznek, mert a budai oldalon épen a Pädagogium foglalja magában leginkább a felnőtt ifjúságot, s épen ezért a Pädagogium ifjúságára vár a feladat, hogy a budai oldalt kissé élénkitse, kezébe vegye az ügyet, s vezetője legyen mintegy az ifjúsági életnek.

Minden kezdet nehéz! Az akadályok azonban, melyekkel az első mulatság járni szokott, az ifjúságnak erős akarattal és lelkedéssel sikerült legyőznie. Mikor a rendezőség olyan férfiakat nyert meg tiszteletbeli elnökeiül, mint dr. Verédy Károly kir. tanácsos és dr. Kiss Aron igazgatók, a siker előre biztositva volt. E mellett a rendezőségnek, melynek élén dr. Kovács János tanár, az ifjúság részéről pedig mint elnök Somogyi Marczell állanak, — igyekezetei iránt a közönségnél mindenütt a legmelegebb érdeklődés nyilvánult, mi a mulatság leendő sikere iránt a legszebb garanczíát nyujtja. Sikerülni is fog, mert sikerülnie kell! A mely ügyet a hölgyek karolnak fel, ne féltsük azt, nem vész el, annak tartós, örök élete van!

Az est 8½ órakor hangversenynyel kezdődik, mely igen változatos műsorral bir. A szavalati s zenei számok között néhány férfikart is fogunk hallani, melyhez a közönségnek úgy is csak nagy ritkán van alkalma. A hangversenyt a tánez iránt türelmetlen ifjú szivek kivánsága szerint a tánez követi, melyhez mi már csak a legjobb mulatást kivánhatjuk, mi minden esetre bizonynyal meg is lesz.

Zártkörü tánczvigalom. A Budapest III. ker. „Jóakarat“ jótekonysági asztaltársaság saját alapja javára *Back* Dávidné ő nagysága védnöksége alatt szombaton, február hó 27-én a Mókus-utcza 6. szám alatti Bródy-féle teremben tombolával és nemzetközi világpostával egybekötött *zártkörü tánczvigalmat* rendez. Kezdete este 8 órakor. Belépti dij személyenként 60 kr. Jegyek kaphatók: Weisz József vendéglőjében (Lajos utcza 149), a rendező bizottság tagjainál és este a pénztárnál.

— **Növendék bál.** Az elmult szombaton mutatta be a szülőknek s az érdeklődőknek *Stipetic* Ferencz tánczmester növendékei ügyességét Ó-budán a „Korona“ agytermében. A 23-ik gyalog ezred zenekarának hangjai nyitották meg az igazán fényesen sikerült estét. A buzgó tánczlanitó ez alkalommal fényes tanujelét adta szakértelmének s hogy a tánczlanitást nem üzleti érdekből, hanem odaadó ambicióval vezette. Az első négyesre felállott 100 pár hölgyeinek névsora a következő:

Fekete Matild, Borbély Ilonka, Nagy Ida, Schiller Mariska és Juliska, Sima Miczike, Borza Etel, Flasse Katicza, Begerman Juliska, Talanik Emma, Bálint Éva, Kakas Anna, Oliva Róza, Neubrand Anna, Tamás Matild, Dognivni Teréz, Nikolits nővérek, Ebermann Eliz, Tormássy Zzófika, Veltzel Emilia, Hugó Róza, Göntzl Anna, Berger Róza, Jovák Lujza, Hossák Gizella, Kähn Miczi, Horváth nővérek, Knapp Anikó, Mindl Irma, Oliva Anna, Berger Tercsike, Kiss Irma, Suszter Irma, Kruch Katicza, Kürt Teréz, Reichenstein Róza, Mészáros Róza, Suchowszky Vilma, Panni Eliz, Koppisch nővérek, Karall Mariska, Martinkovich Paula, Hacholdt Karolin, Kerner Irma, és Teréz, Muck nővérek, Balázs Jolán és Rieder Magdolna.

A budapesti (budai) tanitóegyesület bálja. Nagyon szép és sikerültnek igérkező bált rendeznek a budai tanitók e hó 10-én szerdán a medve-utczai „Fáczán“ termeiben. A bál védnöke Dr. Darányi Ignátz orsz. képviselő m. kir. földmivelésügyi minister úr Ő Exellentiája. Tiszteletbeli elnökök, dr. Schwarzer Ottó és Gombár Tivadar. A bál-bizottság elnöke Nagy Sándor (I. ker., Várbeli-iskola. Iskola tér.)

Bál-Bián. Ritka kedélyes tánczmulatság szinhelye volt e hó 1-én Bián a nagyvendéglő tánczterme. Bia és vidéke ifjusága ugyanis e napon rendezett rendkivül sikerült mulatságot. A derék rendezőség, élén Tóth Arisztid úrral, mindent elkövetett, hogy a szép számban megjelent közönség jól mulasson, mit teljesen el is ért, a mennyiben hét országra szóló jó kedvvel folyt vigan a tánez kivilágoskivirradtig. A megjelent hölgyek névsora a következő: Asszonyok: Remenyik Imréné, Fáy Gyuláné, Fáy Dezsőné, Innocent Viktorné, Turnovsky Gyuláné, dr. Clementis Gézáné, Sturza Károlyne, Velsz Gézáné, Horváth Zsigáné, Kmetty Leoné, Freimann Izidorné. Leányok: Tolvay Gizike, Innocent Viki, Vásárhelyi Turi és Mimi, Müller Emilia, Remenyik Panka és Bibicz, Fáy Mityuska. Csak a késő reggel vetett véget a kedélyes mulatságnak mikor is a társaság java része Remenyik Imréék vendégszerető házához tért be, more patrio, korhely-leves reggelire. A fiatalság itt csakhamar tánczra perdült ujra s midőn e sorokat irjuk — reggel ½9 órakor — javában folyt még a csárdás.

A „Budapesti Iparossegédek Egyesülete“ folyó évi február hó 7-én délután 3 órakor az egyesületi helyiségben (II. ker., Iskola-utcza 18.) évi rendes-közgyülést tart.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

A m. kir. államvasutak. 175205/96.

Hirdetés.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága egy már üzemen kivül helyezett fekvő gőzgépet értékesiteni óhajtván, ennek eladása czéljából nyilvános pályázatot hirdet.

A Mayer-féle kormányzással ellátott 36 lóerejü magas nyomásu fekvő gőzgép, mely azon okból cseréltetett ki a mult évben uj erősebb gőzgéppel, mivel a műhely fokozott erő igényeinek nem birt megfelelni, a magy. kir. államvasutak s. a. ujhelyi műhelyében megtekinthető.

A pályázni kivánók felhivatnak, hogy az 50 kr. magy. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat a magy. kir. államvasutak igazgatóságának műhelyi szakosztályához (VI., Andrássy-ut 75. sz. III. emelet 10. ajtó) a következő czimzézsel „Ajánlat ócska gőzgép megvételére 265205/96 számhoz" folyó évi február hó 15-ig déli 12 óráig benyujtani szíveskedjenek.

Bánatpénzül az ajánlott ár 10%-ka fizetendő be a magy. kir. államvasutak központi főpénztárába. — A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azon jogot, hogy az ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson, s hogy kedvező ajánlat be nem érkezése esetén az ajánlatoktól teljesen eltekinthessen.

Budapest, 1897. január 14-én.

Az üzletvezetőség.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

LEGUJABB
divatu **czilinder- és nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére
özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Vendéglő megnyitás!
Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, hogy Budán, II. ker., Iskola-utcza 16. sz. alatt a
Noé bárkájához
czimzett régi vendéglőt a mai kor igényeihez képest ujonnan átalakitva
folyó évi február hó 6-án
megnyitottam.
Főtörekvésem az, hogy ugy valódi magyar boraim, ugy szintén jó kőbányai sörök, valamint izletes ételek, pontos kiszolgálása által a nagyérdemü közönség teljes megelégedését kiérdemeljem
tisztelettel
SZALONTAY GYÖRGY
vendéglős
a Noé bárkájához.

Corsó szálloda
II. ker., Lánczhid-utcza.
Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.
Szobák 80 krtól felfelé.
Tisztelettel
ARGAUER és UNREIN
szállodások.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize
a szántói viz
Kapható mindenütt.
Főraktár: **Werner Adolfnál,**
II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Szálloda a söröskocsihoz.
Budapest, II., öntőház-utcza I. sz.
Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — **Vendéglő**, elismert **jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése.** — **Pontos kiszolgálat.**
Kanizsai sör.
Galambos U. vendéglős.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Sajt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

Fukács János
vendéglője
a „Zöldfához"
BUDAPEST,
I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.
Kora reggeltől kezdve egész napon át
FRISSEN CSAPOLT SÖR
az első magy. részv. serfőzdéből.

A kinek bármely néven nevezendő
nyomtatványra
szüksége van, forduljon bizalommal
Bartalits Imre
könyvnyomdájához
Budapest, III. ker., Remetehegy.

MATTONI-féle
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes savanyukút

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza!
A ki házat, telket akar eladni vagy venni.
A ki bérelni, vagy bérbeadni akar.
A ki nyaralni akar.
A ki szolgálatot keres.
A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulaszsza felkeresni a „BUDA és VIDÉKE" kiadóhivatalát. 9

Helyettem.
A ki épiteni akar, a kinek kérvényre van szüksége fővárosnál, előljáróságnál, miniszteriumoknál, hatóságoknál minden képzelhető ügyekben, legyenek azok peres és peren kivüliek a „Buda és Vidéké"-t keresse meg. Mindég szakértők, jogi ügynekben ügyvédek, közjegyzők végeznek. Átiratás. Szerződés. Biztositás tüz- és jégkárok, baleset biztositások. alapszabályok Levélhez 2 5 drb 5 kros bélyeg. 13

Telek.
Budán szőllőültetésre alkalmas 2500—3000 □-öl telket keresek jutányos áron. Bővebbet a Buda és Vidéke. 22

Magánfogat,
elegans, napi használatra kiadó. Hol? Tessék a kiadóhivatalban megkérdezni. 24

Várbeli szabászati tanintézet. Bécsikapu-tér 8. földszint ajtó 3. sz. Alapos oktatás kitünő módszer után szabászatban, minta-rajzolásban, mértékvevésben és ruhakészitésben. 17

Házasság.
Férjhez menők és házasulandók irjanak levelet a „Buda és Vidéke" kiadóhivatalához „Társaságból" czimen 2 drb 5 kros bélyeggel. 16

Ki akar nyerni?
A ki 2500—3000 frt tőkével évenként 600 frtot akar keresni annak kedvező alkalma van egy „Jó kereset" czimü levélben a továbbiakat megkérdezni. 23

Eladó
a várfok-utczában szép fekvésü telek, 140 □ öle 80 frt, 121 □ öle 70 frt, 100 □ öle 60 frt. A czim megtudható a kiadóhivatalban. 25

Olcsó telkek.
Kelenföldön közel az új hidhoz a *fehérvári-ut mentén* 60 parczellázott háztelek, és spekuláczióra alkalmas nagyobb telektömbök jutányos áron eladatnak. Makó Mihály, vaskereskedő, üllői-út 2. sz. 26

Hirdetések
a
Buda és Vidéke
részére felvétetnek
a kiadóhivatalban,
BUDAPEST,
I., Városmajor-utcza 28.

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI. évfolyam 7. sz. (Halak hava.) Vasárnap, február 14.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre **12 korona**, fél évre **6 korona**, évnegyedre **3 korona.**

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Duna jövője.

(A magyarországi Dunán ujabb időkben végrehajtott szabályozási munkák, valamint a székes fővárosban levő és még épitendő hidak és kikötők ismertetése.)

Zsák Hugó felolvasása.

Mélyen tisztelt hallgatóim!

Ha a földabroszt figyelemmel megtekintjük, azt látjuk, hogy a legnépesebb és legvirágzóbb városok részint tengerek, részint folyamok mellett fekszenek; sőt a nagyobb s kisebb községek is tavak, folyók vagy patakok mellett keletkeztek, miből azt látni, hogy őseink letelepedési helyeik megválasztásakor a viznyerést igen fontos körülménynek tekintették; a mi természetes is, mert úgy az embernek, mint az állatnak a vizre okvetlen szüksége van életének fentartására.

A vizre nemcsak mint italra van szükségünk, de testünk, ruhánk és lakásunk tisztántartására is; végre van szükségük az állatoknak is, de fontos létfeltétele az a növényzetnek is, mert csak a folyók és patakok mentén, azoknak völgyében találunk bújа terméseket, mig ellenben vizben szegény, száraz sivatagokon a növényzet gyarló, vagy egyáltalában hiányzik.

Ezen kivül még más fontos hasznát is veszszük a viznek, a mennyiben azt ott, a hol kellő mennyiségben előfordul, közlekedési útul is használhatjuk.

A viznek ezt az alkalmazhatóságát már legrégibb őseink is kiaknázták, a mennyiben a történeti feljegyzések szerint az őskorban is létezett már a hajózásnak egy bizonyos neme. Eleinte nagy fatörzsekből vályúkat készitettek, melyeket csónak módra vizrebocsátottak; később hajókat készitettek s azoknak továbbitására falapátokat használtak; még később a tavakon és tengereken a szél erejét használták fel s vitorlákat készitettek, a folyón pedig, ha annak folyása ellenében akartak hajózni, lovakkal vontatták a hajókat. Végre a folyó évszázadban, mikor már a gőz ereje ismeretes lett, úgy a tengereken, mint a folyókon gőzhajókat alkalmaztak. S véleményem szerint bármennyire halad is előre a műszaki tudomány, a vasutak s más közlekedési eszközök feltalálása tekintetében, a viziút mindig a legolcsóbb közlekedési út lészen.

A viznek ezen sok s jó tulajdonsága mellett vannak azonban árnyoldalai is, melyek különösen akkor válnak érezhetőkké, ha a viz egyes helyeken nagyobb bőségben lép fel, mint a menynyire az illető vidéknek szüksége van, igy van ez tavaszszal, midőn a tavaszi esőzések folytán a magas hegyekben télen át meggyülemlett hó olvadásnak indul, s a patakok és folyók annyira felduzzadnak, hogy partjaikat áthágva, a völgyet elárasztják s elöntik a földeket és épületeket is, ha azok nem épültek elég magas helyeken.

Ha a patakok vagy folyók viztömege ily módon felszaporodik, ezt természetes vizbőségnek nevezzük. Ily vizbősége van pl. Olaszországban a Pó folyónak, továbbá a tiroli vizeknek s Magyarországon a Tiszának és mellékfolyóinak.

A Duna azonban már nem ilyen folyó, mert rendkivül magas vizállásai ritkábban származnak természetes vizbőségből, hanem inkább a jégzajlások alkalmával keletkező jégdugulásokból. Tavaszszal a langyos szelek és esőzések következtében a felső, vagyis bajorországi és ausztriai jég a felemelkedett vizszin következtében lejebb nyomul, a mikor is a felülről jövő néptömeg rátódul az alattira, egyik része föléje kerül, másik része alája csúszik, összetorlódik, a viz lefolyását megnehezíti, s igy maga felett a vizet raktározván, annak szinét folyton emeli, úgyhogy az nem találván helyet a folyó medrében, annak partjait áthágja és elöntéseket okoz. Ez mindaddig tart, mig a jégtorlasz alatti és feletti vizkülönbség oly nagy erőt tud kifejteni, hogy az előbb vázolt jégtorlaszt kissé felemeli, szétbontja és

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

A kiskuti primás.

(Egy regényhős gyermekévei)

Irta: **Erdélyi Gyula.** (6)

— Nem.

— Miért?

— Hirtelen ébredt fel e szenvedély s akit szerettem, jellemtelen ember volt, hirtelen mult el.

E vallomás után Amália félre forditotta fejét s Ábris a földre szegezte tekintetét.

A fülemüle szólalt meg.

Tudod-e mit beszél? — kérdé Ábris.

— Nem.

— Most énekel a szerelemről s hallod a békák gunyját...

— Érdemel-e gunyt a szerelem?

— A költészet és szerelem a téboly egy neme. Ördög vigye el a szerelmet, csak bor legyen, — szólt Ábris s fütyülni kezdett egy bohókás dallamot, hogy gondolataitól szabaduljon.

Ugy látszott, benne volt az üvegházban.

Visszamentek a kastélyba s az bizonyos, hogy mindegyiknek más álma volt, mint rendesen.

Nem, nem! a fülemüle szólt!

Egy hete voltak Ábris és Palya a kastélyban s mindkettőjök lelkében változás állott be, sőt egy harmadik sziv átalakulását bele vehetjük az érzések forradalma történetébe, Amália szivét.

Amália belészeretett Palyába s az történt Ábrissal, ami a kártyás emberrel szokott megesni, hogy álmában a veszteségekkel eltelt éjszaka után mindig jó kártyája van, az történt meg vele, ami a legtöbb férfi sorsa, hogy addig a kocsit észre nem veszi, mikor mellette áll és üléssel kinálják; mikor pedig a járműelrobog előtte, őt faképnél hagyván: szalad a kocsi után.

Elhozta magával Palyát, hogy megszabadulhasson a házasságtól és Konstantia kisasszonynak tett igéretétől. Amália szivéhez csak a művészet találhatta meg az utat. Palya és Amália szerették egymást. A czigány s a báró kisasszony.

Megmondja-e a valót? szétzüllje a szerencsétlen tulhajtott gondolkozásu leány ábrándjait?

Nem, ezt tenni nem volt szabad.

Véletlenül egy izben tanuja volt olyan jelenetnek, mely a helyzetet lefestette előtte.

A zene rajongóvá tette Amáliát; érzelmei gyorsan fejlődtek s Palyának vaknak kellett volna lennie, hogy észre ne vegye a tajtékozó hullámokat, melyek eszét, gondolatvilágát eltemetéssel fenyegették.

El is temeté Palya, elfeledkezett magáról, nem igen palástolta érzelmeit s egy izben, midőn a kerti pavillonban egyedül voltak: Amália bárónő lábai elé borult s keservesen kezdett zokogni.

— Nem ott, mellettem van helye a művésznek, szólt a bárónő s a vallomástól boldog arczczal emelte fel a lábainál fetrengő szerencsétlent.

— A féreg csak porban mászhatik, rebegte a czigány.

— Nem, nem! a müvészetnek trón mellett is helye van, fényesebb minden koronánál.

— De a világ...

— Mit hallgatok én a világra, az én világom a szivem. Szeretsz? kérdé Amália.

Palya eltakarta szemeit. Könnyezett.

— Mit nekem a társadalom? A világ elitél, de nem segit. Ha két sziv megérti egymást, másnak beleszólója nincsen. Követlek a világ végére.

igy felbontva borzasztó erővel magával ragadja.

Ismeretes dolog, hogy a jégnek fajsúlya kisebb a vizénél s azért a jég mindég úszni igyekszik és nem szivesen nyomul az egyik tábla a másik alá, hanem inkább affölé, s igy, ha az illető folyómeder elég mély, tehát elég vizbőséggel bir, a jégtáblák nem torlódhatnak annyira össze, hogy annak szelvényét egészen eltorlaszolják, vagyis a vizet a mederből kiszoritsák; ez csakis rossz, vagyis csekély mélységgel biró szelvényeknél történhetik. Ily jégdugulás okozta a fővárosunkban ismeretes legnagyobb árvizet is 1838-ban, a mikor a Duna vizszine az itteni null vizszin fölé 9·36 m.-re emelkedett. Ezen jégtorlasz akkoriban közvetlenül a főváros alatt és pedig ott képződött, a hol most az összekötő vasuti hid van; a Duna, mely a Rudas- és Sáros-fürdő tájékán akkor is csak úgy mint most, 300 m. széles volt, lent a Nádorkert tájékán 1000 m.-nyire terült szét. Minélfogva ott a mederszelvény mélysége csökkent, a viz lefolyási szelvénye kisebbedett, s a mi a fő, a jégtáblák a feneket surolva, elvesztették úszóképességüket, egymásra tolulva feltornyosodtak, s egy borzasztó jégtorlaszt képeztek, minek következtében a fent emlitett magas vizszin állott elő, mely a főváros egy nagy részét elárasztotta és rengeteg károkat okozott.

Az árviz elmultával boldogult József nádor kezdeményezésére a Dunapartot némileg felemelték s a várost egy körtöltéssel látták el, mely körülbelül a jelenlegi körút vonalában épült; de az árvizet okozott elfajult folyammeder, habár annak szüksége már akkor is elismertetett, még akkor rendezés alá nem került, mivel az akkori pénzviszonyok ezt meg nem engedték. Csak felséges királyunk koronázása után, a midőn az ország pénzviszonyai javultak s a kisebb-nagyobb árvizek okvetlenül szükségessé tették a folyam szabályozását, hozta az országgyűlés az 1871. évi X. t. czikket, mely egyéb épitkezések mellett a fővárosi Dunaszakasz rendezését is kimondta

Ezen munkáknak zöme 1871-től 1876-ig hajtatott végre s mintegy 7 millió forintba kerültek. Később, 1876-ban s 1878-ban kiderült, hogy a Duna folyamnak a főváros határában való rendezése nem elég, s az a fővárost még nem biztositja eléggé az árvizek ellen, a mennyiben most a jégdugulások nem közvetlenül a főváros alatt, hanem Promontor, Érd és Ercsi tájékán mutatkoztak. Ennek következtében a magyar országgyűlés az 1881. évi 50. t. czikkel, majd pedig az 1895. évi 48. t. czikkel a Dunának további szabályozását rendelte el, mely munkák részben már foganatosittattak s részben még foganatosítás alatt vannak, úgy hogy szeretett székes fővárosunkat most már annyira, a mennyire emberi számitást biztosnak lehet venni, hasonló árvizek ellen biztositottnak mondhatjuk.

Ezen idő alatt osztrák szomszédaink sem henyéltek, mivel őket is gyakran nyugtalanitotta a jég rendetlen levonulása, sőt székes fővárosuknak egyikmásik városrészét többször el is árasztotta. Ennélfogva ők is hozzáláttak a Dunameder rendezéséhez, különösen Bécs körül, s munkáikat folytatva, lassan-lassan lejebb jöttek országunk határáig, úgy hogy ezen mederrendezés folytán a viz és jég összpontositva jött országunkba; s minthogy ott, különösen Pozsony és Komárom között egy igen elfajult, gyakran számtalan ágra szétoszló mederre talált, folyton megakadt, s mint előbb előadám, itt is jégtorlaszokat képezett s igen sok elárasztást idézett elő, ugy hogy a magyar kormány ezen folyamszakasz rendezését is inditványba hozván, annak végrehajtása az 1886. évi VIII. t. czikkel az országgyűlés által szintén elrendeltetett.

Ezen folyamszakasznak természete egészen elüt az előbb ismertetett budapesti folyamszakasztól, a mennyiben ott a talaj oly könnyű, hogy a viz ottani nagy esésénél fogva a partokat és szigeteket folyton ostromolta; ha az egyik ágat ma megnyitotta, 1—2 hét mulva ismét eliszapolta, úgy hogy ennek következtében a hajózóút is folyton változott, s a gőzhajózási társulatok e vonalon külön kalauzokat tartottak, kik a hajózó utat napról-napra tanulmányozták, s a hajókat a veszedelmes utakon átvezették. Mondhatom, hogy nem kis munka volt ezen vad folyamszakaszt rendezni; e munka azonban, szerénytelenség nélkül mondhatom, collégáimnak dicséretes módon sikerült, mert ma Pozsony és Komárom között nincs már hajózási akadály.

A folyam úgyszólván végig szabványos vonalokban rendes kőgátak közé szorittatott, az oldalmedrek elzárattak, sok helyen egész új meder ásatott, úgy hogy a hajózó-út s vele együtt a viz sodra, vagyis folyási vonala mintegy 12½ klmtrrel megrövidittetett.

(Folytatása következik.)

A czigány elforditotta fejét. Ez olaj volt a tűzre. Az ellenkezés Amáliát a végletekig érzelgőssé tette.

— Tehát nem tudnál szeretni? — kérdé kétségbeesetten Amália s karjait ölelésre tárta.

Palya visszanyerte önuralmát s kifutott. A fájdalom marczangolta lelkét, a boldogság kapuja nyitva s ez előtt valaki áll, kit fére kell tenni utjából.

Sötét képek vonultak el lelke előtt. Amália foglalta el szivét, de odatolakodott felesége is.

Eszméletlenül rogyott össze a vendégszobában.

Amália zokogva dőlt a pavillon divánjára. Abris, ki tanuja volt az egész jelenetnek, csendesen közeledett feléje. Érzé, hogy elvesztette s az a játszma a kártyában is jobban érdekel, hol az ember veszt. A mint a siró leányhoz ért, lelkében sajátságos változást tapasztalt, mintha életét valami láthatatlan kapocs hirtelen Amália életéhez fűzte volna.

A világ, a föld életében történtek nagy forradalmak, melyek a hegyet a tenger ölébe, a tengert a föld gyomrába kergették. Vannak az ember szivében is ilyen forradalmak. Abris megszerette Amáliát.

(Vége következik.)

Posta szállitás és telefon.

A Buda és Vidéke folyó évi 3-ik számában egy czikk jelent meg, mely honvédlovakat ajánl a postakocsik szállitására. A posta szállitás ujitása s javitása egyik égető kérdése a posta ügynek. A megjelent czikk napirendre hozta ezt a kérdést, s én a lovakkal való szállitás helyett a pneumatikus szállitást ajánlom, a szállitandó dolgok olyan nemeire, melyekre alkalmas és a czélnak megfelelő.

A budai üzletember érzi igazán, hogy minden jó akarat, igyekezet és az alkalmazottak pontos szorgalma daczára a szállitás lassubb annál, mint a mennyit az üzleti élet megkiván.

Bécsben már második évtizedében működik a pneumatikus posta. Ezen az uton egyik kerületből a másikba ¼ vagy ½ óra alatt megtörténik a kézbesités. Egy levelező-lap ára — mit átvételi elismervénynyel szolgáltatnak ki — 10 krajczár. A kézbesités olcsó és gyors.

A pneumatikus posta egy föld alatt levő vascső hálózat, melyben lemez szekrények vannak. Ezekbe a lemez szekrényekbe teszik a szabályos levelezőlapokat és boritékokat, melyeket minden tőzsdében árulnak. Más alaku azaz ezeknél nagyobb leveleket el nem fogadnak, mert a vas szelenczébe nem férnének. A szekrényeket süritett levegő nyomja egyik postahivataltól a másikig. A küldeményt azonnal kézbesitik.

Ily gyors és nem is drága közvetités fejlesztheti csak a közép és kis kereskedelmet s ipart, a mely sokkal kiterjedettebb a nagy iparnál és kereskedésnél, de a telefon költségeit el nem birja.

Igaz, hogy a telefon a pneumatikus postát feleslegessé tehetné, ha több nyilvános telefon állomásot szerezve és kevesebb üzleti molvossággal járna el. Budapesten is kevés nyilvános telefon állomás van. Budán pedig alig akadt egy kettő.

Vannak rendes előfizetők és vannak nyilvános czégek kiváltságokkal, de nem a kivánt jellegü nyilvános állomások. A nyerészkedési vágy miatt a dijakat 3 hónapra kell előre fizetni és mégis sokkal drágább a fővárosban, mint az ország egyéb városaiban.

A telefon vállalat a közönség érdekeire keveset ád. Sokat fejelhetne visznáságain. Hibás a közönség, hogy a valódi nyilvános állomásokat nem követeli.

A mostani kiváltságos nyilvános állomások nem nyilvánosak, mert ezeket csak az előfizető tulajdonos engedelméből használhatjuk. A tulajdonos akkor nyitja, akkor zárja üzletét mikor neki tetszik. Ha a tulajdonos távozik, vagy valakivel bizalmasan tárgyal, addig a telefonhoz nem juthatunk. Az is kérdés, hol van elhelyezve a telefon? Hozzá juthatunk e téli kabátban? A sötétségben megtaláljuk e a csengetyü-csavart?

A nyilvános jelleg azért is megszünik, mert az ilyen nyilvánosnak csufolt állomáson nem az lehet nyilvánosan beszélni senkivel, különösen nem, ha a keresendő fél nem rendes előfizető, a mi Budapesten — tekintve a 150 frt magas dijat — csak nagy czég, vagy hivatal lehet. A nyilvános kiváltságu telefon állomás Budapesten oly kevés, hogy a közönség igényeit el nem láthatják és erre nincsenek is kötelezve.

Miért ne lehetne Budapesten minden kerületben, a posta hivatalokban, élénkebb góczpontokon külön helyiségekben, akár a kapu alatt is és pedig éjjeli szolgálattal nyilvános telefon állomásokat állitani? Ez a közönséget is kielégitené és a közép, valamint a kis kereskedést és ipart is fejlesztené.

A kábel-vasút.

Buda, de különösen a Ráczváros, Naphegy, Krisztinaváros, Németvölgy, Orbánhegy, Svábhegy, Széchenyihegy fejlődését előmozditani hivatott kábel-vasút oly lassan halad, anyagi akadályba ütközik, hogy Jókai Mór szép czikke daczára is még csak valószinü álomnak tartjuk.

A kábelvasút egyik legnagyobb akadályát képezi a Naphegyről való lejövetelében a Koronaőr utcza szük volta és a déli vasuton való átkelése. A Koronaőr utcza jobb oldalán fektetendő sinek akadálya a most épülő polgári iskola. Itt a szerencsétlenségeket csak részben lehet még a védkorlát alkalmazásával is elkerülni. Vegyük azt hozzá, hogy az utcza szélesitése nagyon bajos. A Tomaskó, Gürsch, Mezei, Buzik, Jankovich-féle gróf Karácsonyi kert és házak nem eshetnek áldozatul, s a vasút mégis kerülő uton az iskola előtt halad czéljához.

A közlekedő vállalatoknak leghelyesebb rövid és egyenes uton haladni. Itt kevesebb a fenntartás költsége, s az áram kiadás. Igy gyorsabb a forgalom, olcsóbb lehet a viteldij.

A leghelyesebb volna a Tomaskó-féle háznak teljes kisajátitása; igy a folytatandó utvonal csaknem a kertek végét szelné el s a 15 öl széles uj utcza a déli vasutnak márvány utczai áthidalására vezetne. Innen a külső márvány utczán a Hesz-féle telkeken keresztül az Olasz nőig vagy a Tiroli vendéglőig venné utját.

Ez nemcsak a legegyenesebb és legrövidebb utvonal, de összekötné a bel- és Lipótvárost. A Ferencz-József rakparttól kezdve ez a lánczhid és alaguton, a mészáros utcza és a nyitandó uj uton át a Hesz-féle telkeken az Olasz nőig vagy Tirolig csaknem egészen egyenes vonal.

A legjobb és legkivánatosabb a Kábelvasut épitésénél az utcza-szélesités.

Az Országos Nemzeti Szövetség első évi jelentése.

II. A szakosztályok müködése.

Alapszabályaink 20. §-a szerint Szövetségünk három szakosztályra oszlik, melyek az ügyrend és az igazgatóság által hozzájuk utalt folyó ügyeket elintézik, továbbá saját hatáskörükben előmunkálatokat végeznek a következőkben, u. m.

1. A társadalmi ügyek osztálya.

a) Történelmi események emlékünnepeinek megülésére és ugy ezek, mint más hazafias ügyek ismertetésére javaslatot készit;

b) intézkedésekről gondoskodik a székely, a felföldi és a dunántuli kivándorlás által elszakadó honfitársaink megtartására;

c) a társadalom intéző köreinek figyelmét az aránytalan gyermekhalandóságra s a testi elsatnyulásra irányozza; a baj orvoslására kisérleteket tesz. Születési esetre szóló biztositást kezdeményez; a biztositási dijaknak lehető legkisebb összegig való leszállitására társadalmi segélyezést, a törvényhozás utján állami hozzájárulást szorgalmaz.

2. A munkásügyek osztálya.

a) A hazai munkások jogos érdekeinek támogatására intézkedéseket kezdeményez; a munkásviszonyokat tanulmányozza, a munkások sorsának javitására a társadalmat megnyerni törekszik felolvasások utján és más alkalmas eszközökkel;

b) a munkások közt a hazafias érzést terjeszti, a fiatal munkás nemzedék nevelését figyelemmel kiséri, munkáskaszinók alapitását kezdeményezi és elősegiti; magyar munkavezetők kiképzését közvetiti, rokkant munkások rendszeres segélyezésére, rokkantházak felállitására mozgalmat indit;

c) a kivándorlást előidéző okok csökkentéséről, a hazai munkásoknak a hazában való foglalkoztatásáról és a munkaközvetités intézményének életbeléptetéséről, a munkanélküliek statisztikájának elkészitése utján gondoskodik.

3. A nemzetiségi ügyek osztálya.

a) A hazafias és a munkás ügyosztályok működésének kiegészitéséül, a nemzetiségi elégületlenség és bizalmatlanság eloszlatására intézmények létesitésitése utján kisérleteket tesz;

b) a sajtóiroda utján a külföldi és a hazai sajtóban szemmel tartja a külföldi magyarok kulturális viszonyait, összehasonlitva azokat a magyarországi nemzetiségek helyzetével;

c) minden törvényes eszköz fölhasználásával segiteni fogja a külföldön lakó magyarokat abban, hogy anyanyelvük és vallásuk szabad gyakorlatában meghagyassanak.

E szakosztályok az alakuló közgyülés után a következő tisztikarral alakultak meg:

I. Társadalmi osztály: Elnök: Pacholek György; titkári teendőkkel megbizva: Rottenberg Jenő és Katona Béla h. főjegyző; jegyzők: Bottlik József, Orbán János, Erdélyi Miklós és Gyulay Mihály.

II. Munkásügyi osztály: Elnök: dr. Barthos Andor; titkárok: Szikora Zoltán; jegyzők: Mándy István, Remzső Mátyás, Gyulay N. Hugó és Erdélyi Lajos.

III. Nemzetiségi osztály: Elnök: Déri Gyula; titkárok: Grexa János, dr. Lehoczky Antal; jegyzők: dr. Körömy Árpád, Balásy Dénes, Angi Ernő és Taussig Aladár.

Ha az „Országos Nemzeti Szövetség“ a maga egészében képes volt elismerést és jövő kihatásukban fontos eredményeket elérni, úgy az legnagyobb részt a munkásügyi osztály minden irányban elért sikereinek tulajdonitható. Ez osztály, melynek dr. Barthos Andor igazgatósági alelnök állt az élén, anyagi eszközeinknek fentebb kimutatott csekélységéhez képest valóban meglepő eredményeket képes felmutatni s ez egyes-egyedül annak a rendszeres és nagyarányu munkaprogramnak a kifolyása, melyet nevezett alelnök, illetőleg osztályelnök úr kidolgozott és teljes következettességgel eddig részben végre is hajtott. Elismerőleg kell itt Szikora Zoltán titkár úr kiváló érdemeit is megemlitenünk, ki az osztályelnöknek valóban szakavatott és buzgó munkatársa volt és sok tekintetben része van az elért sikerekben is.

Épen ezekre az eredményekre való tekintettel, czélirányos, ha elsősorban a munkásügyi szakosztály működését ismertetjük.

A munkásügyi szakosztály.

Ez osztály alkotásai közül elsősorban az immár teljesen önállóan működő „Munkásképző esték“ intézményéről kell megemlékeznünk, melynek létesitésére az adott impulzust, hogy a hazafias érzésü munkások között kevesen vannak olyanok, kik a nemzetközi szoczialisták már begyakorlott szószólóival nyilvános munkásgyülések alkalmával sikeresen felvehetnék a szóharczot. Az „Országos Nemzeti Szövetség“ tehát a „Nemzeti Demokrata Munkáspárt“-ban — mely most már rendes közhelyiséggel is bir — rendszeres cziklust létesitett, melyen a hét különböző napjain a politika, közjog, magánjog, közgazdaságtan, közegegészségügy és rhetorikából tartanak népszerü felolvasásokat, illetőleg előadásokat az erre felkért szakférfiak. Örömmel jegyezzük meg, hogy az 1896. év november hó 1-én megnyitott intézmény szépen virágzik s a munkások állandó érdeklődéssel és tömegesen látogatják az előadásokat.

E czikluson az elmult évben előadásokat, illetőleg felolvasásokat tartottak: Matók Béla, dr. Barthos Andor, Szikora Zoltán, dr. Ferdinándy Gejza, dr. Hódy Lajos, Farkas Róbert, Katona Béla, dr. Frenkl Sándor, dr. Fridrich Vilmos, dr. Jusztus Jakab, Török Jenő Endre, dr. Axmann Béla.

Rendkivül fontos és kihatásában alig mérlegelhető jelentősége volt a munkásügyi osztálynak az az akcziója, melylyel a millenniumra tervezett általános munkássztrájkot akadályozta meg.

Ismeretet terjesztő felolvasásokat tartatott a munkáskörökben és kaszinókban a szövetség előkelőbb tagjaival; igy felolvastak: dr. Bochkor Károly, Matók Béla, dr. Barthos Andor, Déri Gyula, Szikora Zoltán stb.

A millennium megünneplésére körlevélben hivta fel a főváros és vidéki munkás- és egyéb egyleteket.

Megvetette a munkáskönyvtár alapját és e czélra 350 kötet könyvvel rendelkezik. Köszönettel emlitjük meg itt azoknak neveit, kik — nevezetesen: Schwimmer Pál, Löcherer Andor, Herz Henrik urakat és Grill-féle könyvkereskedést — e könyvtár részére könyveket adományoztak.

Ugyanezen osztály a munkásrokkantház nagy és nemes eszméjét folytonosan napirenden tartja, sőt u. m. házi gyüjtéssel némi pénzbeli alapot is igyekezett teremteni. Különben kidolgozott olyan részletes programot is, melynek alapján ez égető fontosságu kérdés önállósittatnék s országos mozgalommá fejlesztetnék.

Nem kicsinylendők azok az eredmények sem, melyeket az osztály a Szövetség utján a munkaadók s munkások között felmerült differencziák kiegyenlitése által elért.

Egyébként is folytonos figyelme tárgya volt a munkások magatartása és helyzetük szemmeltartása s indirekt közbelépése több izben üdvös hatásu volt.

Végül lépéseket tett az osztály, hogy a szinházak rendezzenek ingyenes előadást, esetleg adjanak ki olcsóbb jegyeket a munkások részére, ugyszintén, hogy a közuti közlekedési vállalatok mérsékelt munkás-menetjegyeket adjanak ki.

(Vége következik.)

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

id. Holtzspach Nándor.

Magyarországnak, a magyar székes főváros épitő vállalkozó karának disze, egyik vezére, a „Holtzspach A. fiai“ czég beltagja és ennek méltó főnöke id. Holtzspach Nándor. Hazánkban, de különösen fővárosunkban alig találkozik intelligens ember, aki a fenti név nagyérdemü tulajdonosát, avagy a nevet ne ismerné.

Id. Holtzspach Nándor az 1885. évi országos kiállitás-, a budai rakpart-, a pesti rakpart és raktárak, a Ferencz József laktanya és a pesti unitárius templom épitkezéseinél, a budai ördögárok szabályozásánál és a szegedi Tiszavédgát fe töltésénél mint vállalkozó személyesen vett részt és pontosságával, nagy alkotásaival tünt ki, tette becses nevét ismertté és szerezte meg a czégnek a közönség azon kedvező birálatát, hogy a „Holtzspach A. fiai“ vállalkozó czég édes hazánkban egyike a legelsőknek.

A nagy közönségnek kedvező, igaz érdemeket elismerő birálata után szeretett hazánk vezér férfiai az Európában párját ritkító állandó országház és a magyar királyi várpalota épitésével a „Holtzspach A. fiai“ czéget bizták meg. Hogy pediglen a nevezett czég, s különösen annak érdemes, magas látókörrel biró, kitűnő magyar vezére id. Holtzspach Nándor hogyan teljesiti és teljesitteti a felvállalt és folyamatban levő munkákat, erre vonatkozólag legyen szabad azon igen sokat jelentő körülményt felemlitenünk, hogy dicsőségesen uralkodó I-ső Ferencz József Ő Felsége szeretett apostoli királyunk a millenniumi évben történt magyar királyi várpalota alapkő letételénél is a vállalkozók között legelsőbben id. Holtzspach Nándort tüntette ki legkegyelmesebb megszólitásával.

Id. Holtzspach Nándor Budaujlaknak — a hol született — legkedvesebb, nyájas szívélyes lakósa. Számos nagyobb és igen sok kisebb vállalatai mellett élénken, hathatósan és áldozatkészen támogatott mindig és támogat minden bpesti hazafias és humánus intézményt, s a budai rész kulturális és közgazdasági felvirágzását igazán szivén viseli. Több jótékony egyesületnek alapitó és disztagja. Szigorun felügyel arra, hogy alkalmazottjai — kikkel szemben atyai jóságot tanusit, — a magyar nyelvet beszéljék, s ezeknek gyermekeik ne csak tovább folytassák azt, hanem annak zengzetességét lelkükbe, szivükbe vessék és azt ápolják. Ebben szintén ő jár elől jó példával, mint igazi tőzsgyökeres magyar, jó érzelmű, Budának egyik első notabilitás férfia. Ő volt egyik megalkotója az ujlaki magyar asztaltársaságnak, mely ma oly sok jótékonyságot gyakorol. Ujlaknak és a hozzátartozó részek közgazdasági fejlődéseért szintén lelkesül és sokat fáradozik

Édes hazánknak, szeretett fővárosunknak valóban igen sokat tett és tesz folyton. Hazafias, nemes és elévülhetetlen tetteivel Budát igazán hálára kötelezte. Node a mi késik, az nem mulik, s teljesen hisszük, hogy mint férfikora delén levő notabilitás, még sok elismerést fog kapni.

Ezeken kivül id. Holtzspach Nándor gyöngéden szerető férj, családapa és igen jó testvér. Ő a mulató helyeket sohasem kereste és nem keresi most sem, hanem mikor csak teendői megengedik, ő már este 7 órakor otthon a dolgozó szobájában az asztal mellett van. Tanulmányoz, szorgalmasan olvas, s ezután igen kedves és szeretetre méltó családjának előrelátó mély gondolkozásával intézi az ügyeit, s a családja tagjait látja el bölcs tanácsával. Nagyzási mániában, sem czimkórságban nem szenved. Egész egyéniségéről az őszinte tiszta jellem, a jó akarat, az egyszerűség és a legjobb szív — mely az egész családját jellemzi, — tükröződik vissza.

A művészetért és irodalomért kedves családjával együtt rajong. Házánál ő és nagyműveltségű neje számos estélyt ád, melyre jeles irók, művészek és más intelligens szerény egyének is sokszor hivatalosak.

Isten sokáig éltesse!

Beck Adolf.

Egy ismerősöm a minap nagyobb társaságban azt a megjegyzést tette: „Ha miniszteri titkár nem volnék, *lisztkereskedő* szeretnék lenni!“ Azután a kiváncsi kérdezősködésekre kimagyarázta azt is, hogy miért. Azt mondá: „Mert kenyeret minden ember eszik, minden kenyérhez liszt kell, s azt a tömérdek sok lisztet a II. ker. lakói, no meg a budavidéki falvak mind Beck Adolfnál vásárolják.“

Mosoly kisérte bár e furcsa konkluziót, da azért annak valóságában s helyességében senki sem kételkedett; mindenki elismerte, hogy Beck Adolf a legboldogabb lisztkereskedő a világon, akarom mondani Budán.

Azután elkezdték a lisztje minőségét dicsérni. Tudom, hogy hizott volna, ha azokat a szakszerű elismeréseket hallja, pláne férfiaktól. No, de különben a hizásra már nincs szüksége. Testes, piros pozsgás arczú ember, a ki mindig ugy mosolyog, mint a megtestesült jóllét. Azt mondják: a kövér emberek rendesen kedélyesek is. Ez egészen ráillik Beck Adolfra, mert ő valóban csupa kedély. Nem az a csapongó, vig kedély dominál ő nála mely rendesen a fiatal ifjuságnak szokott tulajdona lenni s a mely nem ismer határt, hanem az a csöndes, nyugodt és mély kedély, még a meglett emberek vonása, s a mely melegségével vonz, éltet és derit.

A II. kerület társas életében Beck Adolf eddig még valami nagy szerepet játszott, hisz bőven jövedelmező üzletének vezetése egy egész embert kiván; de azért kedvelt egyéniség ő föl- és lefelé egyaránt, s hogy tudd tenni, áldozni és lelkesedni a kerület ügyeiért, azt megmutatta már nem egyszer.

Ismerősei, barátai tisztelik benne a tiszta jellemű tevékeny, szorgalmas üzletembert, ki nagy igyekezetével követendő példát nyujt arra nézve miként kell a föld gyümölcsét, az istenadta búzaterméket csengő érczczé átváltoztatni s ez által vagyont s jómódot teremteni.

Bár minél többen követnék példáját!

Budai hangulatok.

A másvilágról visszajött.

(Legendás mese.)

Van bizony olyan is, a ki ha meghal, nem marad a más világon, hanem visszatér megint az élő emberek közé. Példa rá a szomszédom a Varga Jóska, a kit közönségesen Csecse Vargának hivnak, mert nagyon rücskös az ábrázatja.

Én kérem alássan Terefe Tamás füszeres vagyok az X utczában, hát nagyon érdekel a szomszédaim sorsa, kivált ha jó vevőm is, mint a Csecse Varga szomszéd, a ki minden istenadta reggel kétszer, háromszor is átjött hozzám egy-egy pohárka gugyira.

Egyszer csak hiába várom a Csecse szomszédot, nem jött át. Tudakozom, hol van, mit csinál. Azt mondják, hogy biz az nagy dologban van, mert deszkakereskedő akar lenni a másvilágon, azaz meghalt. Átszaladok, már csak megnézem, hogy lehet az, mikor nekem erről egy szót sem szólt, pedig úgy ösmertem, hogy nincsenek titkos szándékai előttem. Megnézem, megnézzük sokan, ez bizony meghalt, ott sír a családja körülötte, megcsinálják a koporsóját is, de az orvos nagyon gyanusan viselte magát, azt mondta, hogy nem áll jó érte. Már miért nem áll jót az orvos úr? kérdeztem, mert nagyon furcsa, mikor az orvos egy halottról azt mondja, hogy nem áll jót érte.

— Hát azért nem állok jót, szólt az orvos, hogy ez a halott nem támad-e föl a koporsóban, azért nem engedem eltemetni.

No még ilyet se hallottam. Jött másik orvos is, az is megvizsgálta, az is azt mondta, hogy meghalt, de még nem egészen.

Nagyon kiváncsi voltam, hogy mi lesz ebből. Át is mentem a Csecse szomszédot meglátogatni minden nap háromszor is mintegy két hétig, mindig egy állapotban volt

Egyszer csak — épen ott voltam — fölül az ágyon és azt mondja: „küldjetek át a Terefe szomszédhoz egy kis gugyiért.“

— Óh kedves szomszéd uram, itt vagyok épen, mindjárt hozok, bizony már jól is eshetik egy kis itóka, hiszen már két hete is van, hogy nem ivott.

Haza szaladok, hozok neki egy kis jó ó-szilvoriumot, megitta s azután ismét lefeküdt, azt mondta, hogy el van fáradva, hagyjuk pihenni, mintha nem pihent volna még eleget.

Másnap reggel az én Csecse szomszédom már pontosan megjelent nálam gugyira.

Hogy szivesen láttam, az magától értetődik.

— Isten hozta kedves szomszéd uram, hát mondja csak, mit csinált a másvilágon?

— Köszönöm szépen jóságát, Terefe szomszéd, nagyon jól esik, hogy meglátogatott és érdeklődik irántam, hát hogy lássa, minő jó embere vagyok én is, elmondom, hogy mit csináltam a más világon:

„Rosszul lettem nagyon, elkezdett bennem viaskodni a lélek a testtel, nem tudtam magamról, csak nagy kinok között éreztem, a lelkem a testemtől kiszakad, a testem ott marad az ágyon, én pedig, azaz, hogy a lelkem elkezdett szállni kifelé a házból és ment kifelé a városból egyenesen a marhajárásnak.

Ott kószálok a homok buczkák között, de nem tudtam, hogy hova megyek. Eszembe jutott, hogy hallottam már valamit a lélek vándorlásról, már azt hittem, hogy nekem valami marhába kell bujnom, de nem láttam sehol semmi jószágot.

Széjjel nézek, látok egy nagy széles kopott országutat. No gondoltam, legjobb lesz ezen mennem. Megis indultam rajta, de nem messze mentem, egyszer csak egy homokdomb tetején meglátok egy házat, nagy betűkkel rá van irva: P o k o l.

No mondom magamban: itthon vagyok már, ide való leszek én. Oda mentem, bezörgettem az ajtón, azt kérdi valaki belülről ki az?

— Én vagyok kérem alássan a Varga Jóska a vásári utczáról.

— Melyik Varga Jóska? Van ott kettő is.

— Hát a Csecse Varga, ha már meg köll mondani.

— Eredj innen, te nem idevaló vagy, te menj a mennyországba, kiáltottak ki belülről.

— Hm! gondoltam, hát én most megint tovább vándoroljak!

Mit volt tennem, elindultam tovább. Nem tudtam, hogy merre menjek, hol találom meg a mennyországot, hát csak mentem, mentem, egyszer egy kopott, azaz inkább gazos, göröngyös kis keskeny utra értem, jó sokáig mentem rajta, partra föl, partról le, egyik helyen nagy homokban, a másik helyen sárban. Nagyon elhagyatott út volt ez, meg is látszott, hogy nem sokan jártak rajta.

Egyszerre csak zöld fák árnyékában egy nagy dombon házat találok, rá van irva: M e n y o r s z á g.

No, hála Istennek, itthon vagyok már!

Oda megyek a kapuhoz, de zárva volt, bezörgetek. Erre valaki azt kiáltja belülről: Ki az?

— Furcsa, mondom, én egyenesen a Pokoltól jövök, ott is ugyanazt kérdezték: Ki az? és ide küldtek, hát most már én is azt kérdezem: ki az, a kivel én beszélek?

— Én vagyok Szent Péter, felelt a kapus és a kulcszörgésről mindjárt tudtam, hogy csakugyan ő az.

— Én meg kérem alássan a Csecse Varga Jóska vagyok a vásári utczáról.

— Jól van fiam, felelt szent Péter, igaz, hogy te ide való vagy, tehát hol van a párod?

— Kérem szépen nincs én nekem párom.

— Hát épen ez a baj, mert ennek a kapunak a kinyitása nagyon sok bajjal jár, a zára is, meg a sarokvasa is erősen be van rozsdásodva, mert ritkán jön ide valaki, én tehát ki nem nyitom, ha csak egyszerre kettő nem jön, mert egyért nem érdemes vele vesződni.

— Hát kérem szépen én most már mit csináljak?

— Várj fiam mig valaki nem jön, vagy hijj még valakit magaddal.

Kit hijjak én magammal? nem tudtam eltalálni, hát csak ott vártam, vártam nap nap után, vagy 10 napig, ekkor már meguntam a várakozást, bekiáltottam Szent Péterhez:

— Hallja-e kegyelmed Szent Péter uram, én már meguntam itt kint a várakozást, úgy látszik nem jön ide senkise, én tehát inkább hinék valakit magammal, de nem tudom, hogy kit, tessék hát megmondani, hogy kit hijjak:

— Hijj fiam a kit akarsz, felelte.

— Szomszéd uram jutott eszembe. — Jó lesz-e ha elhivom Terefe Tamás szomszédomat?

— Ki az a Terefe Tamás? — kérdi Szent Péter.

— Fűszerboltos az kérem alássan a szomszédomban, a vásári utczában, — magyarázom neki.

Szent Péter erre gondolkozott egy kicsit, azután láttam a kulcslyukon, hogy egy nagy könyvet forgat és keres benne valamit. Egyszerre csak nagy mérgesen rám rivalkodik:

— Takarodj innen te semmirekellő, már hogy akarhatsz ide behozni olyat, a ki agyagból csinálja a borsót.

Mit volt mit tennem, igy jöttem én vissza. Isten áldja meg szomszéd! sietek haza mert várnak.“

Ezután kezet fogva sietve eltávozott.

Nohát kérem, most mondják meg, mit szóljak én ehhez? Ugyan nem hazudott e az én kedves Csecse szomszédom? *Sütő.*

Él a magyar áll Buda még.

Hatodik éve annak, hogy a „Buda és Vidéke pályáját futja. A lap és tekintélyes munkatársai buzgólkodása folytán sokkal több eredményt értünk el fejlődésünkben, mint azelőtt. A lap munkálkodásának, hogy több sikere legyen, szüksége van olvasói és előfizetői szaporodására. Minden tehetősebb polgár megteheti azt, hogy „Buda és Vidéké“-re előfizessen, mert ezzel magának is használ. A telek és háztulajdonos telkének értéke növekedik, az iparos és kereskedő szélesiti üzletkörét, a nyaraló vagy nyaralót bérbeadó állapotán könnyit. Szóval nincsen Buda és vidékén olyan, ki a lapnak hasznát ne venné. Csakis közönyösségnek róhatjuk fel azt, ha arra képesek, hogy a lap erősödését előfizetéssel nem mozditják elé.

A lap mindent megtesz, melylyel ugy egyesek, mint a nagy közönség érdekeit emelheti.

A „Buda és Vidéke“ közöl minden panaszt a mely jogosult, az egyszerű közléssel nem elégszik meg, de meg is sürgeti a kellő helyen. E mellett a magyarosodás közlönye nem csak ernyedetlenül küzd, de több németajku község tanitójának küldi dijtalanul a lapot, hogy azok a magyarosodásért még jobban lelkesüljenek.

A „Buda és Vidéke“ közkedveltségének mértéke az, hogy a budai előkelő hölgyek és urak által évenkint rendezni szokott Bástyaünnepen mint emléklap jelenik meg.

Minél több előfizetője lesz a „Buda és Vidékének“ annál többet áldozhat a magyarosodásra.

A lap előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, évnegyedre 1 frt 50 kr. Gyüjtőknek négy példány után az ötödik ingyen. Szerkeszti és kiadja Erdélyi Gyula. Kiadóhivatal Budapest, I. Városmajor-utcza 28 (Báró Bánffy-ház.)

A „Buda és Vidéke“ terjesztésére alakult bizottság.

Közgyűlések.

— **Az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár** f. hó 11-én délután tartotta a közgyűlését, Harkányi Frigyes báró elnöklete alatt. Az előterjesztett igazgatósági jelentés kiemeli, hogy az általánosan ismert kedvezőtlen üzletviszonyok ellenére is szilárdult az intézet. Visszapillant aztán a jelentés a tavaly október hó 18-án megült ünnepre, amelyet az intézet 50 éves fönnállása alkalmából rendeztek s a melynek örömére 100,000 frtot nyujtottak jótékony- és közművelődési intézetek részére. Az egyes üzletágak eredménye ismét emelkedő; igy a betétek összege 1896. év végén 27.879,460 frt volt, ami az előző évhez képest 385,633 frttal több. A váltótárcza összállománya 17.504.521 frt volt.

A jelzálogkölcsönök állása 7.706,362 frt. A $4^1/_2$%-os és 4%-os intézeti záloglevelek üzlete örvendetes fölvirágzást vett s a záloglevelek az egész éven át olyan keresletnek örvendtek, hogy az év végével csak csekély készlet maradt. A mult évben sikerült a 4%-os korona-záloglevelekből külföldön jelentékenyebb összeget eladni. Az intézet tulajdonában lévő értékpapirok értéke 1896. év végével 3 259,274 frt 50 kr. volt. Az üzleti összes forgalom 774.496,961 frt 49 krra rug. A *tiszta nyereség* a mult évről áthozott 94,315 frt 34 krral együtt *886,700 frt 97 kr.* Javasolja az igazgatóság, hogy a tiszta nyereségből — a különböző jutalékok és szolgáltatások levonása után — a forgalomban levő *12.000 darab társasági részvényre egyenként 60 frt fizettessék.* A tartalékalap, az idei dotácczióval együtt. 4.155,851 frt 78 krra emelkedik. Fölkéri ezekután az igazgatóság a közgyülést, hogy hatalmazza föl az intézet tulajdonában levő, VIII. ker. kerepesi ut 11. sz. alatt levő házának eladására s esetleg más ingatlan vételére. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette; a nyereség fölosztására vonatkozó javaslatot elfogadta s a fölmentvényt minden irányban megadta. Megválasztották igazgatósági tagokká három évre a következőket: Bun József, Busbach Péter, Goldberger Bertalan, Harkányi Frigyes báró, Loisch Ede, ifj. Luczenbacher Pál, Nászay Mór, Országh Sándor, dr. Rötzer Ferencz, Rupp Zsigmond, Jálics Géza (uj), Adler Lajos (uj.) A szelvények kifizetése f. hó 12-ikétől fogva történik.

— **A budapesti takarékpénztár- és országos zálogkölcsön részvénytársaság** f. hó 6-án délelőtt tartotta évi rendes közgyülését Tolnay Lajos elnöklése alatt. Az igazgatóság jelentéséből kiemeljük, hogy bár a pénzpiacz helyzete a lefolyt évben tudvalevőleg kedvezőtlen volt és az értékpiaczon beállott pangás is károsan befolyásolta az üzletmenetet, mégis a lefolyt üzleti év eredménye a megelőző évinél kedvezőbb. A kézi zálogüzlet kedvező és a várakozásnak megfelelő fejlődésnek indult. A társaság a kereskedelemügyi minisztertől nyert engedély alapján 4 és fél százalékot kamatozó zálogpénztárjegyek kibocsátását a lefolyt év vége felé sikeresen megkezdte. A nyereség fölosztására vonatkozólag az igazgatóság inditványozza, hogy 25.000 darab 400 koronás részvény után osztalék fejében részvényenkint 12 frt, vagyis összesen 300.000 frt kifizettessék, a fennmaradó 20.583 frt 54 kr pedig az 1897. évi üzleteredmény számlájára vitessék át. A közgyülés az igazgatóság jelentését tudomásul vette, a nyereség felosztására vonatkozó javaslatát elfogadta és a fölmentést ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadta Az igazgatóság jelentéséhez Tolnay Lajos elnök még megjegyzi, hogy az igazgatóság a kis lottó megszüntetése folytán szerződést kötött a kereskedelemügyi miniszterrel, a mely szerződés értelmében a társaság 20 éven át osztálysorsjáték rendezésére van kötelezve. A szerződés még a képviselőház jóváhagyására vár. A közgyülés ezt is tudomásul vette. Miután még a közgyülés Székely Ferencz dr. kuriai biró inditványára jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az igazgatóságnak, az elnöknek és tisztikarnak lelkiismeretes munkálkodásáért s a tavalyi felügyelőbizottságot is ujból megválasztották, a közgyülés véget ért

— **A kőbányai takarékpénztár részvénytársaságnak** f. hó 7-én volt a harmadik évi rendes közgyülése. Feszty Gyula elnök vezette. Az igazgatóság inditványozta, hogy a 34,432 frt 63 kr. tiszta nyereségből 8%-ot, azaz 263 frt 26 krt az igazgatóság jutalására, 500 frtot a felügyelő-bizottság részére, 135 frtot az intézet tisztviselői számára, 20.000 frtot 2500 részvény 8 frtos osztalékára, 10.000 frtot a tartalék alapgyarapitására forditsanak s 464 frt 45 krt az uj üzletév számlájára vigyenek át. A közgyülés az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentését tudomásul vette és a fölmentvényt ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak egyhangulag megadta.

— **Az „Artézia“** budapesti vendéglősök szikviz- és pezsgő-italok gyárrészvénytársasága f. hó 11-én délután tartotta első évi rendes közgyülését Lippert Lajos elnöklete alatt. A tiszta nyereség 49,990 frt 30 kr. Az igazgatóság inditványozta, hogy ebből 4999 frt 03 krt az igazgatóság 10 százalékos jutalékára, 999 frt 80 krt a hivatalnokok 2 százalékos jutalmazására, 7000 frtot a tartalékalapra, 600 frtot a felügyelőbizottság tiszteletdijára, 36,000 frtot 4500 részvény után járó 8 százalékos osztalékra forditsanak s 391 frt 47 krt az uj üzletév számlájára vigyenek át. A közgyülés a jelentést tudomásul vette s a fölmentvényt megadta.

— **A Danubius-Schoenichen-Hartmann egyesült hajó- és gépgyár-r.-t.** dr Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöklete alatt megtartotta közgyülését. Az igazgatóság jelentése szerint a mult évi forgalom 3·5 millió forintot, az ujévre átvitt megrendelések pedig 2·25 millió forintot tettek. A mérleg 260.840 forint tiszta nyereséggel záródott, melyből az alapszabályszerü levonás után 210.000 forint 7%-os osztalékra, 10.000 frt a tartalék rendkivüli emelésére fordittatott, 3765 frt pedig uj számlára iratott. A szelvények a leszámitoló- és magyar ipar- és kereskedelmi banknál e hó 8-ától kezdve váltatnak be.

— **A budapesti (budai) tornaegylet** f. é. február hó 20-án esti 7 órakor az egylet csarnokában (I. Attila utcza 52. sz. a.) tartja ez évi rendes közgyülését. Napirend: 1. A választmány jelentésének előterjesztése. 2. Pénztári kimutatás és vagyonmérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentésének bemutatása. 3. Költségvetés megállapitása az 1897. évre. 4. Inditványok tárgyalása. 5. Az elnök és alelnök, továbbá 20 választmányi és 5 felügyelőbizottsági tag választása

— **A Hazai Közgyülése.** A Pesti hazai első takarékpénztár egyesület f. hó 7-én tartotta a vármegyeház disztermében rendes évi közgyülését. A határozatképesség konstatálása után egyszerüen tudomásul vették az igazgatóságnak a mult év eredményéről előterjesztett jelentését. E szerint a takarékpénztár betétállománya 107 és fél millió forintnyi magasságot ért el. A váltóleszámitolási üzlet forgalma majdnem 200 millió volt. A tiszta nyereség 2 283,397 forintot tesz, a melyből minden egyes részvényre 400 forintos osztalékot szavaztak meg. Köz- és jótékony czélokra 30.000 forintot ad ezuttal az egyesület A közgyülés mindezt egyhangulag tudomásul vette, valamint ama jelentést is, mely szerint az egyesület terézvárosi fiókja részére megvette az Andrássy-ut és Váczi-körut sarkán levő Stoin-féle palotát 700.000 forinton, ellenben eladta jelenlegi váczi-körüti fióképületét 285.000 forintért, tehát 98 ezer forinttal drágábban, mint a mérlegben szerepel. Az alapszabályok némi módositása után a választásokhoz láttak s az igazgatóságba Bossányi Lászlót, hatvani Deutsch Sándort, Hajós Józsefet, Kléh Istvánt, Morlin Imrét és Végh Arthur dr.-t választották meg, mire a közgyülés véget ért.

Különfélék.

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

„A kiskuti primás“ czime annak az elbeszélésnek, melyet hetekkel ezelőtt közölni kezdettünk. Irta *Erdélyi* Gyula. Egy czigányprimás és egy úrinő ábrándját tárgyalja, mely a hetvenes évek elején megtörtént. Rigó Jancsi regénye Chimay herczegnővel alkalomszerüvé teszi a közlést. Ujonnan belépő előfizetőinknek megküldjük az elbeszélést tartalmazó számokat.

Az előfizetés árai:

Egész évre . .	12 korona
Fél évre . . .	6 korona
Negyed évre . .	3 korona.

— **Dalmady Győző ünneplése.** Pestvármegye tisztikara Dalmady Győzőt a babérkoszorús költőt s kitünő árvaszéki elnököt ünnepli árvaszéki elnöksége negyedszázados évfordulója alkalmából. Dalmady Győző nevét az egész ország ismeri és tiszteli. Hazafias és szerelmi

versei minden igaz magyar férfi és nő szivében viszhangoznak. Pestvármegye ünnepében részt vesz az egész haza. A vármegye egyik ragyogó tollu jegyzője volt a viharos napokban. Mint árvaszéki elnök az árvaügyek egyik első ismerője és tekintélye. Tanuja rá a példás árvaszék és a kitünő árvaszéki tisztikar. Mint családapa, mint hazafi, mint ember, mint barát első az elsők között. Mint barátról beszélhet lapunk, melyet számtalanszor tisztelt meg remek költeményeivel, mint barátról beszélhet a lap szerkesztője, kinek irodalmi pályáját figyelemmel és rokonszenvvel kisérte. Az ünnepben részt vesz a Buda és Vidéke is, igaz érzéssel kivánva Dalmady Győzőnek minden jót.

— **Zsák Hugó felolvasása.** Felhivjuk olvasóink figyelmét Zsák Hugónak kitünő felolvasására, mit lapunk elején közölünk. A vizszabályozás és épitès egyik legelső tekintélyének véleményét az árvizvédelemről a Buda és Vidéke első évfolyamában közöltük. Ez a czikk, mit az első kerületi polgári körben olvasott fel, elfogadható eszmékben volt gazdag ép úgy, mint a mit a népszerű felolvasó társaságban tartott.

— **József főherczeg uradalmairól.** József főherczeg uradalmairól olvassuk az alábbiakat a gazdag tartalmu *Magyar Gazdák Szemléjé*-ben: „József főherczegnek uradalmairól megjelent s e Szemle mult évi májusi számában, érdeméhez képest ismertetett monografiában szintén vannak adatok, melyek a helyzetet érdekesen világitják meg és arra a következtetésre juttatnak bennünket, hogy még azok az előnyök sem igen képesek a válság pusztitásait kellően paralizálni, melyekkel a nagybirtokos kétségkivül dicsekszik. — A főherczegi uradalmak jövedelmezősége az utolsó öt év alatt nagy mértékben emelkedett, az azonban annak tulajdonitható, hogy a régi egyoldalubb kezelést módositották, minek folytán — teszi hozzá a jelentés — a jövedelem emelkedését elérni nem volt nehéz. Alább azonban bevallja, hogy a jövedelmet ezen a nivón fentartani a mindinkább sulyosuló gazdasági válság mellett sok gondot ad és lényeges befektetéseket követel. *Az egyes évek nagyobb jövedelmei majdnem kizáróan a jövő érdekében eszközölt befektetésekre fordittatnak.* A mit megtehet József főherczeg, de őt nem utánozhatja az, a ki a jövedelem tetemes részét a maga részére kénytelen igénybe venni.

— **Az uj elmebeteg kórház.** A budai új kórház mellett elmebeteg-kórházat is szándékoznak épiteni. A szomszédos telkeknek öt és tizenhárom frtjával való megvételét a pénzügyi és gazdasági bizottság ajánlja.

— **A déli vasuttársaság** igazgatótanácsa a minap tartott ülésében a magyar hálózat üzletigazgatójának lovag Bardány *Brám* Miksa kir. tanácsosnak a *vezérigazgatóhelyettes* czimet adományozta, tekintettel a legközelebb rája háramló nagyobb működési körre. Brám Magyarországban töltött hosszu szolgálati működése alatt az által a készsége által, a melylyel a nyilvános forgalmi szolgálatot előmozditotta, szaktudása és konciliáns magatartása által általános rokonszenvet szerzett. Buda életével oly szorosan összeforrott déli vasut életében ez a kitüntetés egy szebb jövő postája. A déli vasut tisztviselői és alkalmazottaira nézve a vezérigazgató-helyettes hatáskörének nagyobbitása igen előnyös.

— **Miért?** Lapunk egyik igen jó barátja, a ki Budának buzgó és tekintélyes polgára, kérdést intézett hozzánk, hogy miért nem közöltük az első kerületi választmány eredményét. Készséggel közöljük, ha a helyes névsort megkapjuk. A *Buda és Vidéke* szivesen veszi a közönségnek azt a támogatását, hogy hü és pontos értesitéssel látják el.

— **A Trombitás-utcza.** Egy napilap nyiltterében olvassuk ezt a vezérczikkre méltó dolgot: „Panaszkönyv. T. szerkesztő ur! Tisztelettel kérjük, sziveskedjék b. lapjában a székesfővárosi tanács figyelmét felhivni, hogy a már régebben kiadott miniszteri rendelet értelmében, utasitsa a Drasche-féle téglagyár igazgatóságát, hogy a II. kerülethez tartozó Trombitás-utcza leszakadt részét, melyet ez a gyár jogtalanul még mindig aláaknáz, hozza rendbe. A mennyiben ott már a közlekedés is veszélyeztetve van Tisztelettel több budai polgár.“ — Közöltük a jogos panaszt már csak azért is, mert a főváros tanácsának bajosan van annyi ideje, hogy nyiltereket olvasson, a hol fagybalzsamot, fénymázt, zablisztet stb. hirdetnek.

— **Eljegyzés.** Vidats Dezső, az első hazai takarékpénztár főtisztviselője, a feledhetlen emlékü rendületlen hazafi Vidats János fia egy minden szépért és nemesért hevülő férfi eljegyezte Reinprecht Alajos budai háziur kedves leányát, Lujzát.

— **Helyiségváltozás.** A „Krisztinavárosi asztaltársaság“ folyó évi február hó 15-én helyiségét a „Stossmann“-féle vendéglőhelyiségeibe teszi át. Az elnökség felkéri a tisztelt tagtársakat, hogy február 18-án, csütörtökön, tartandó gyülésen fenti helyiségben okvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

Farsang.

A „budai mentőbál.“ Ezt a czimet lehetett volna a február 6-án Budán a tornacsarnok e czélra szépen földiszitett tágas, de zsufolásig megtelt helyiségeiben tartott és igen sikerült tánczmulatságnak adni. Nemcsak a budai előkelő közönség, hanem igen sokan a pesti oldalról is megjelentek és csak reggel 6—7 óra tájban gondoltak a hazamenésre.

Fél tizkor megjelent a bál védnöke, dr. Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter, akit Szőllősy és dr. Skalnitzky elnökök a rendezőség élén lelkes éljenzés mellett fogadtak, mire megkezdődött a tánczc.

A négyeseket 120 pár tánczolta.

A védnök miniszteren kivül jelen voltak a notabilitások közül: gróf Andrássy Aladár v. b. t. t., a mentőegyesület elnöke, gróf Karátsonyi Jenő, Rupp Zsigmond, dr. Kresz Géza, dr. Hummel Adolf, Árgai János, Blaskovics Sándor, dr. Heinrich Kálmán, Palanek Ferencz stb.

A figyelmes rendezőség mindent elkövetett, hogy a nagyrészt csupa jó ismerős szép asszonyok és leányok jól mulassanak és igen izléses szép tánczrendekkel lepte meg őket, melyek a kedélyesen eltöltött est emlékeül is szolgálnak.

Jelen voltak *asszonyok:* Dévai Szőllősy Istvánné, dr. Skalnitzky Henrikné, Árgai Jánosné, Bélly Mihályné, dr. Bayer Sándorné, Harsányi Elekné, Vladár Róbertné, Rögler Béláné, Brauer Mórné, dr. Vladár Mártonné, dr. Hummel Adolfné, Hellebrondt Kálmánné, Szepessy Istvánné, Szabó Ágostonné, Kozma Gyuláné, Farkas Antalné, Plisits Miklósné, dr. Szőke Istvánné, Jakab Lászlóné, (Péczel), Werner Istvánné, Benitzky Jánosné, Stenger Gyuláné, Freiberger Pálné, Richter Ferenczné, Spádi Sándorné, De Potteré Gerardné, özv. Spanner Jánosné, Fröhlich Vilmosné, Jankovics Józsefné, Lindtner Ernőné, Kallár Nándorné, Beregi Frigyesné, özv. Luts Józsefné, Weimesz Gyuláné, Gamauf Károlyné, Keményffy Gézáné, Chramaszta Béláné, Stesser Jánosné, özv. Grötschl Józsefné, Skalnitzky Antalné, Naményi Zsigmondné, Jókai Sándorné, Dekker Aladárné, Kahlberger Károlyné, Demmel Károlyné, Garai Antalné, Stenger Jánosné, özv. Justh Anna, Gilly Józsefné, Tabermann Gusztávné, Zboray Ábrisné, Kovács Imréné, Istóczy Győzőné, Szakács Sándorné, Lokoda Adolfné, Metz-Gusztávné, Fischer Sándorné, Kneifel Antalné stb.

Leányok: Máchik Ilka, Farkas nővérek, Gemler Jolán, Stenger Anna, Stenger Poldi, Dregály Gusztika, Danczinger Miczi, Freiberger Vilma, Fischer Ilona, Richter Amália, Kneifer Irma, Mersdorf Róza, Prém Margit, Erdélyi Ilona, Jankovics Nelli, Lindner Mariska, Faller Józsa (Pozsony), Berényi Margit, Lucs Fánnika, Lucs Lóra Hummel Olga, Weimesz Irén, Komön Paula, Szepessy Irma, Helser Margit, Helser Róza, Grötsch Adél, Bayer Aranka, Skálnitzky Zsófia, Hackl Aranka, Jókai Julia, Jókai Mártha, Dekker Emilia, Kahlberger Malvin, Waschek Mariska, Garai Gizike, Justh Gusztika, Gilly Gabriella, Tabermann Irén, Ühl Ilona, Liegelbacher Sarolta, Féri Aurora, Hommer Paula, Turóczy Mariska, (Léva), Karlberger Malvin, (Siófok), Szabó Szeréna (Esztergom), Stenger Anna, Stenger Leopoldina, Stettner Paula, Stettner Róza, Istóczy Hermin, Szakács Minka, Garai Gizella, Kozma Elsa, Plisitz Ilona, Jakab Jolán, Kovács Etelka, Goczigh Stefánia, Rögler Millike, Lokota Ilona, Metz Ilona Patacsics Izabella, Homma Paula, Vlasek Olga, Vlasek Mariska, Farkas Ilonka, Farkas Vilma stb. stb.

Bál Tétényben. A nagytétényi ifjuság folyó hó 6-án a Pentz-féle vendéglő helyiségében igen jól sikerült jótékonyczélu tánczmulatságot rendezett, melyre a környékéből is számosan megjelentek s igy — a különben is szük téren olyannyira megtelt a jótékonyczél iránti érdeklődőkkel, hogy a tánczosok hosszu ideig csak egy álló helyükben rophatták a tánczot. Ez azonban nemcsak, hogy nem lankasztotta a jó kedvet, de sőt fokozta azzal, hogy az egész mulatság egy kedélyes családi est jellegét öltötte magára s igy nem csoda, hogy a fésztelen jó kedvnek csak a világos hajnal vetett véget s mindenki oly nehezen vált meg Kovács Jóska budapesti czigányprimás muzsikájától.

A befolyt tiszta jövedelmet, mely 35 frt 46 krt. tett ki a nagytétényi szegénysorsu iskolás gyermekek felsegélyezésére forditja a rendezőség.

A jelen volt hölgyek névsora a következő: *Asszonyok:* Gadácsy Ferenczné, báró Juretzky Alfredné, Halczl Jánosné, Hario Jánosné (Budapest), Henisch Ferenczné Iglitsch Károlyné, Jankovich Imrené (Budafok), Kaut Béláné, Klauda Istvánné, Kondry Istvánné özv. Krista Agostné (Budapest), Lovásy Nándorné, Lazarits Lipótné, Linczbauer Józsefné, (Tárnok), özv. Manka Lipótné, Muschitz Gézáné, Menser Józsefné (Lepsény), Novák Józsefné, özv. Pentz Györgyné, Pischoff Mátyásné, id. és ifj. Stift Károlynék, Skrbeck Antalné, Tsida Pálné és. s. m.

Leányok: Förster Aranka (Pázmán), Gadácsy Lenke, Haris Irén és Ilona (Budapest), Huber Sarolta és Anna, Jankovich Irma (Budapest), Kray Vina és Leniza, Manka Ilona, Menser Aranka (Lepsény), Stift Jeni, Tsida Paulin és s. m.

Tanárjelöltek bálja. A tanárjelöltek báljáért fokozódik az érdeklődés. A mulatság sikerét emeli az, hogy annak tiszteletbeli elnökei: Dr. Verédy Károly királyi tanfelügyelő, továbbá Gyertyánffy István királyi tanácsos és Dr. Kiss Aron igazgatók.

Bál Szent-Endrén. Az országos dijnokegylet és nyugdij-intézet központi vezetősége a szent-endrei tagok közreműködésével „nyugdij alapja javára“ 1897. évi február hó 20-án Szent-Endrén, a Cernagorac-féle étteremben zártkörü tánczmulatság rendez. Személy-jegy 60 kr, Családjegy (2 nő, 1 úr) 1 frt 50 kr. Felülfizetéseket a jótékonyczél érdekében köszönettel fogadunk és hirlapilag nyugtázzuk.

A budai polgári kör e hó 6-án jelmezestélyt rendezett. A tánczteremet és a mellette lévő kisebb termet zsufolásig töltötte a mulatnivágyók sokasága. A hölgyek szebbnélszebb jelmezben jelentek meg. A tánczc nehezen indult, de a serény rendezőség fáradozása után vigan folyt egész reggelig. A négyeseket

70 pár táncolta. Ugy 11 óra tájt magas vendégünk is érkezett, a mennyiben föllátogatott hozzánk Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter, kerületünk képviselője, a ki Rupp Zsigmond elnök és Frommann István köri igazgató kalauzolása mellett jó óráig időzött körünk. szivesen elnézegetvén a sok szép jelmezes hölgyet.

Ott voltak: *Asszonyok*: Axeméthy Lajosné, Bárczy Lászlóné, Bauer Lászlóné, Bauer Józsefné, Becker Károlyné, Biscara Endréné, dr. Buday Józsefné, özv. Csepely Sándorné, Csepreghy Istvánné, Csizik Károlyné, Dürr Károlyné, Emődi Antalné, Faba Antalné, Fekete Antalné, Frommann Istvánné, Gyenes Lipótné, Gyurmán Andorné, Hamary Béláné (magyar menyecske), Hebentanz Nándorné, Fablonczy Sándorné, özv. Jenny Antalné, id. Kemény Istvánné, Klinkárt Bódogné, Lithvay Mátyásné, Lissák Arminné, Ifj. Máltás Hugóné, Marschall Emilné, Mayer Istvánné (spanyol kártyavetőnő), Moldoványi Sándorné, Megay Oszkárné (ibolya), dr. Németh Imréné, Olay Szilárdné, Perlaky Elekné, de Pottera Geradné, özv. Ribianszky Józsefné, Rupp Zsigmondné, Reinl Józsefné, Schletter N.-né, Schönoa Aurélné, özv Szwirák Ágostonné, Tabódy Józsefné, Tessely Nándorné (pipacs), Thier Józsefné, Tóth Gézáné (Fiuméből), Tóth Istvánné, Toperczer Péterné, Turián Józsefné, Uhlarik Béláné, M. Vörös Sándorné, özvegy Walla Lajosné.

Leányok: Bárczy Irén (diszmagyar), Bauer Irén (nemes apród), Bauer Józsa és Vilma (orosz nők), Becker Hilda (piroska), Belovits Lenke (vinczellér), Biscara Szidónia (barokk), Csepely Aranka (kéményseprő), Csepreghy Irén, Emődi Ella (czukrász-lány), Faba Emike (spanyol tánczos), Gyurmán Mariska (postillion d'amour), Horváth Anna (szerb nő), Fenny Agota (bosnyák lány). Jablonczy Jolán és Irén (török és görög nők), Kemény Miczike (havasi gyopár), Klingárt Margit (vizi rózsa), Kreppler Margit, Lithvay Sárika (pimpó virág) és Juliska (orosz nő), Ludvik Klotild, Ludvik Midka, Máltás Angelo (rokoko), Mercz Margit (tavasz), Oetl Paula (pipacs), Papp Veturia (oláh lány), Schönoa Margit (barokk), Schletter Kamilla (matróz), Szunerich Margit (gyöngyvirág), Szwirák Gizella (porczellán baba) és Margit (drótos tót), Tabódy Margit (rokoko), Tóth Irénke, Tóth Olga (Fiuméből), Thier Mariska (lengyel nő), Uher Gizella (linczi nő), Walla Mariska, Zergényi Ilonka.

A budai tanitók tánczmulatsága. A budai tanitókat méltán megillette az az őszinte elismerés, melyben őket Buda inteligens hölgyközönsége részesitette. Lapunk előző számában már előzetesen is dicsérőleg nyilatkoztunk a most 10-én szerdán megtartott estélyről, és hogy nem hiába vettük pártfogásunkba fiatal tanitóinkat ezt legjobban a jelen voltak bizonyithatják.

Szép, válogatott közönség töltötte meg a „Fáczán" termeit, többek között ott volt *Tabody* József kir. kamarás adófelügyelő, Dr. *Gombár* Tivadar, Dr. *Kertész* Aba, mint az estély tiszteletbeli elnökei. *Schwetz* Vilmos kir. tanfelügyelő, *Sennyey* Ferencz a magyar tanitók országos kaszinójának igazgatója Dévai *Szöllössy* István, *Del-Medico* Ágoston, *Nagy* László kép. igazgató stb. A mulatság alatt *Borki* Karikás bandája játszott. Végül felemlitjük még, hogy a kiosztott izléses tánczrendek, melyek mindegyike egy ellemi iskolás fiu „kiskönyve" mintájára volt szerkesztve, magában rejtett egy igazán szellemes ötletet és szikrázó humort. Az első négyest 160 pár tánczolta.

Asszonyok: Farkas Józsefné, Pleskó Istvánné, Frick Józsefné, Pethes Pálné, Farkas Elekné, Frimmel Jánosné, Belicza Józsefné, Sartory Józsefné, Háger Alfrédné, Hahn Hermanné, Simon Márkusné, Arganeli Kornélné, Hielmayerné, Szenessy Mihályné, Schrott Henrikné, Ulbert Emanuelné, Huber Istvánné, Oberhuber Jenőné, Vaskó Bertalanné, Oberhuber Istvánné, Mazsari Ivánné, Vörös Istvánné, Hajós Mihályné, Muschal Istvánné, Schäffer Györgyné, Czukánny Jánosné, Brunich Lajosné, Sziklay Béláné, Stautner Gyuláné, Kertész Abáné dr.-né, Szabó Gáborné, Orge Istvánné, Zimmermann Kálmánné, stb.

Leányok: Biró Jolán, Belicza Aranka, Biegelbauer Irén, Bauer Lina, Décsy Etel, Fliegel Irma, Farkas Janka (Esztergom), Friesz Gizella, Luczia, Göndör Angyalka, Gábler Mariska, Gattermayer Aranka, Hähn Irma, Háger Erzsi és Hermin, Hiermayer Sárika és Anna, Hubert Laura és Irmuska, Hoffner Lujza, Horváth Gizella, Jászai Olga, Klimkó Erzsike és Emilia, Mészáros Irma és Muschal Erzsike, Nieckmann Gizella, Nyirák Gabriella, Oberhuber Lenke, Pethes Böske (Jászberény), Pleskó Margit, Purmann Mici, Sartory Riza és Sartory Mariska, Szabó Margit, Simon Teréz, Szenessy Katicza, Schrott Eugenia, Szichetz Ilonka, Szárker Annuska, Schader Vilma és s. m.

A „Budai Könyvtár Egyesületnek" f. évi január hó 9-én megtartott tánczmulatsága alkalmával felülfizettek:

Mechwart András 50 frt, Cathry Szaléz 25 frt, Rupp Zsigmond 15 frt, dr. Csorba Ferencz 10 frt, Falk Miksa 10 frt, Forster Gyula 10 frt, Ganz és Társa 10 frt, Weigert József 5 frt, Bun József id., 5 frt, Del Medico Agoston 5 frt, Dregaly Gyula 5 frt, Hauszmann Sándor 5 frt, Hermann Béla 5 frt, Nagyőszi Ferencz dr. 5 frt, Münzberger Ferencz 4 frt, Duma György 3 frt, Kiss Károly dr. 3 frt, Axaméthy Lajos dr. 2 frt, Barvits Albin 2 frt, Biró Pál 2 frt, Biscara Endre 2 frt, Bozóky István 2 frt, Buday József dr. 2 frt, Eckermann Ede 2 frt, Ernyei Mór dr. 2 frt, Gombássy Tiv. dr. 2 frt, Gombássy N. 2 frt, Gulden Gyula 2 frt, Hampel Sándor 2 frt, Hebentantz Nánd 2 frt, Hochholtzer Kár. 2 frt, Jancsó Jenő 2 frt, Kanyó Sánd. 2 frt, Kemény István 2 frt, Király Pál 2 frt, Konkoly-Tege Miklós 2 frt, Kozma Gyula 2 frt, Kögler Gusztáv 2 frt, König Ferencz 2 frt, Latzkovits Elemér dr. 2 frt, Lindmayer Ferencz 2 frt, Lipthay Béla báró 2 frt, Lukse Fábry Béla 2 frt, Németh Imre dr. 2 frt, Niemayer Ádám 2 frt, Ott Lajos 2 frt, Palotay Rezső 2 frt, Pertl Géza 2 frt, Petheő Miklós 2 frt, Petsits Márk 2 frt, Pogány Ferencz 2 frt, Rajkai Mihály 2 frt, Rácz Károly dr. 2 frt, Rónay Károly dr. 2 frt, Rosconi Lipót 2 frt, Sartory Béla 2 frt, Szabó Lajos 2 frt, Szenessy Mihály 2 frt, Szerelemhegyi Tivadar 2 frt, L. J. 2 frt, Thenrewk Árpád 2 frt, Toldy Lajos 2 frt, Vörös Sándor 2 frt, Zimányi Alajos 2 frt Szalay Győző 2 frt, Freyberger Sarolta 1 frt, Gulyás Ludmilla 1 frt, Szemler Jolan 1 frt, Bély Mihály 1 frt, Szerenyi Ferencz 1 frt, Antalffy Andor 1 frt, Berkovits Gábor 1 frt, Dépold Lajos 1 frt, Dürr Károly 1 frt, Frommann István 1 frt, Mayer József 1 frt, Mihalecz József 1 frt, Schinabeck Engelbert 1 frt Szabó Ignácz 1 frt, Szőts András 1 frt, Gallner József 1 frt, Rácz József 1 frt, Albini L. 50 kr.

— **Az 1897. évi február hó 7-én tartott „Mentő-bál"-on felül fizettek:** Dr. Darányi Ignácz 50 frt, dr. Falk Miksa 50 frt, Rupp Zsigmond 25 frt, gr. Karátsonyi Jenő 11 frt, Hauszmann Sándor 10 frt, dr. Reitz Emil 2 frt, Tichtl János 10 frt, dr. Imrédy Béla 10 frt, Szekerák Rezső 8 frt, dr. Friedmann Lipót 5 frt, br. Fejérváry Géza 5 frt, Huszmann Alajos 5 frt, dr. Kertész Aba 5 frt, Sturm Gergely 5 frt, Szabó József 5 frt, Ordamofszky Péter 3 frt, Blaskovich Sándor 3 frt, dr. Heinrich Kálmán 3 frt, dr. Major Ferencz 3 frt, Varasdy Lipót 2 frt, Luntner Imre 2 frt, Payr Vilmos 2 frt, Zsurger Zsigané T.-Füred 2 frt, Árgai János 2 frt, Eisdorfer Gusztáv 2 frt, Hofhauser Elek 2 frt, gr. Karátsonyi Kamilló 1 frt, dr. Göőz Jozsef 1 frt, Freyberger Pál 1 frt, bárdányi Brám Miksa 1 frt, dr. Zubriczky L. 1 frt, Kosztka Árpád 1 frt, Mechwárth András 1 frt, Szitányi Ödön 1 frt, Bursics Antal 1 frt, Schlosser Nándor 50 kr, Rupp Imre 50 kr, Kleeblatt Nándor 50 kr.

Fogadják e nemes szivű adakozók ez uton is a rendező bizottság hálás köszönetét.

Dévay Szöllősy István, r. biz. elnök. *Dr. Nemecsek Gyula*, r. b. pénztárnok.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

HIRDETÉSEK.

Pesti könyvnyomda részvénytársaság.

MEGHIVÁS
a XXIX. rendes közgyülésre,

mely

1897. évi február hó 25-én esti 5 órakor fog az intézet iroda-helyiségében (hold-utcza 7. sz.) megtartatni.

A tanácskozmány tárgyai:

1. Az 1896. évi mérleg és zárszámadási jelentés előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az osztalék meghatározása.
4. Az alapszabályok módositása.
5. Netáni inditványok. (A részvényesek részéről teendő inditványok az alapszabályok értelmében nyolcz nappal a közgyülés megtartása előtt az igazgatóságnál irásban adandók be.)

A közgyülésen való szavazatjog gyakorolhatására alapszabályszerüleg megkivánt részvények **február hó 20-ig** az intézet irodájában teendők le.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.
A Salgótarjáni kőszénbánya
részvénytársulatnak

f. é. márczius hó 4-dik napján délelőtti 10 órakor Budapesten, V., József tér 14. sz házban levő központii rodánkban megtartandó

XXIX. rendes évi közgyülésre

a t. cz. részvényeseket meghivjuk.

Napirend.

1. Az igazgatóság évi jelentésének előterjesztése.
2. Az 1896-ik évi mérleg és zárszámadások elő terjesztése és az évi osztalék megállapitása.
3. Az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak 1896-ra adandó felmentvény.

Az alapszabályok 19. §-a rendelkezése szerint az ezen közgyülésen résztvenni akaró részvényesek részvényeiket vagy a társulat fent megjelölt központi irodájában, (V., József-tér 14.), vagy pedig a k. k. priv. allg. Boden-Credit-Anstaltnál Bécsben, (I., Teinfaltstrasse 6) folyó évi február hó 23-ig bezárólag letéteményezni tartoznak.

Az alapszabályok 19. §-a értelmében 25 részvény egy szavazatra jogosit.

Értesitjük a t. cz. részvényeseket, hogy a mérleg az évi jelentéssel együtt az alapszabályok 52-ik §-ának megfelelőleg f. évi február hó 24-től kezdve, központi irodánkban rendelkezésükre áll.

Budapest, 1897. február hó 8-án.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

HIRDETMÉNY.

Törökbálint község elöljárósága ezennel közhirré teszi, hogy a község tulajdonát képező **vadászterület** 1897. év márczius hó 15-ik napján d. e 10 órakor 6 egymásután következő évre nyilvános árverésen a községi jegyzői irodában haszonbérbe adatni fog.

A haszonbérlet kezdetét veszi 1897. évi augusztus hó 1-én és tart **1903.** évi julius **31.** napjáig

Az árverési feltételek a község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt bármikor betekinthetők.

Törökbálint, 1897. február hó 7.

Bunth András, biró.

MEGHIVAS
A magyar általános takarékpénztár részvénytársaságnak

1897. évi február hó 27-én délután 6 órakor, az intézet helyiségeiben (Budapest, V., József tér 8) tartandó

XV. rendes közgyülésre.

Azon t. c. részvényesek, kik a közgyülésen résztvenni kivánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 13. §-z értelmében részvényeiket, a még le nem járt szelvényekkel együtt, legkésőbb **folyó évi február hó 19-ig** a társaságnál **Budapesten,** vagy a kereskedelmi banknál **Triestben** léteményezzék

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1897. évi február hó 19-től kezdve a társaságnak helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll

Budapesten, 1897. évi február hóban.

Az igazgatóság.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részv.-társ. Budapesten,

Gáz- és Petroleum-motorok

álló v gy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.**

Speciálitásai B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel potló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamométerek.

Aczélöntés.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

LEGUJABB

divatu **czilinder- és nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Vendéglő megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget tisztelettel értesiteni, hogy Budán, II. ker., Iskola-utcza 16. sz. alatt a

Noé bárkájához

czimzett régi vendéglőt a mai kor igényeihez képest ujonnan átalakitva

folyó évi február hó 6-án

megnyitottam.

Főtörekvésem az, hogy ugy valódi magyar boraim, ugy szintén jó kőbányai sörök, valamint izletes ételek pontos kiszolgálása által a nagyérdemü közönség teljes megelégedését kiérdemeljem.

Tisztelettel

SZALONTAY GYÖRGY

vendéglős

a Noé bárkájához.

Corsó szálloda

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

ARGAUER és UNREIN

szállodások.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a Szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

— Kanizsai sör. —

Galambos U. vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

József főherczeg Ő cs. és kir. Fenségének udvari szállitója

özv. CULMANN REZSŐNÉ

élővirág-üzlete

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10. SZ.

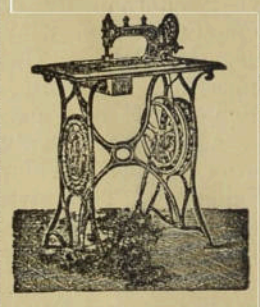
Elvállal

bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat biztosit.

Telefon összeköttetés!

SCHIEN KÁROLY

Budapest, II., Donáti-utcza 42. sz.

Ajánlja magát **telefonok, villámháritók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére** a legjutányosabb árakon.

Mindennemü **varró- és kötőgépek és bicziklik raktára.**

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szo egyszeri beigtatása **2 krba kerül,** vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kinczstári bélyegilleték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza!
A ki házat, telket akar eladni vagy venni.
A ki bérelni, vagy bérbeadni akar.
A ki nyaralni akar.
A ki szolgálatot keres.
A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulaszsza felkeresni a „BUDA és VIDÉKE" kiadóhivatalát. 9

Helyettem.
A ki épiteni akar, a kinek kérvényre van szüksége fővárosnál, előljáróságnál, miniszteriumoknál, hatóságoknál minden képzelhető ügyekben legyenek azok peres és peren kivüliek a „Buda és Vidéké"-t keresse meg. Mindég szakértők, jogi ügyekben ügyvédek, közjegyzők végeznek. Átiratás. Szerződés. Biztositás tüz- és jégkárok, baleset biztositások, alapszabályok Levélhez 2 drb 5 kros bélyeg. 13

Telek.
Budán szőllőültetésre alkalmas 2500—3000 □-öl telket keresek jutányos áron. Bővebbet a Buda és Vidéke. 22

Magánfogat,
elegans, napi használatra kiadó. Hol? Tessék a kiadóhivatalban megkérdezni. 24

Unaloműző.
A ki unatkozik, annak biztos és valódi
Unaloműzőt
ajánl a kiadóhivatal. Kár meg nem kérdezni. 26

Házasság.
Férjhez menők és házasulandók irjanak levelet a „Buda és Vidéke" kiadóhivatalához „Társaságból" czimen 2 drb 5 kros bélyeggel. 16

Ki akar nyerni?
A ki 2500—3000 frt tőkével évenként 600 frtot akar keresni annak kedvező alkalma van egy „Jó kereset" czimü levélben a továbbiakat megkérdezni. 23

Olcsó telkek.
Kelenföldön közel az új hidhoz a *fehérvári-ut mentén* 60 parczellázott háztelek, és spekuláczióra alkalmas nagyobb telektömbök jutányos áron eladatnak. Makó Mihály, vaskereskedő, üllői-út 2. sz. 26

Szalonna.
Tisza-Roffii kenyérhez való szalonnát keresek és pedig pörköltet. A szalonnát tessék a kiadóhivatalba küldeni. 27

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI. évfolyam 8. sz. (Halak hava.) Vasárnap, február 21.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. **Előfizetési árak:** Egész évre **12 korona**, fél évre **6 korona**, évnegyedre **3 korona.**

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni

A Duna jövője.

(A magyarországi Dunán ujabb időkben végrehajtott szabályozási munkák, valamint a székes fővárosban levő és még épitendő hidak és kikötők ismertetése.)

Zsák Hugó felolvasása. 2

Ez a munka nagyjában $3^1/_2$ millió kbmr kőhányás és 8 millió m. kotrásból állott s eddig mintegy 17.000,000 frtba került Legnagyobb része bevégzettnek mondható, habár még egyes kiegészitő részek hátra vannak.

Az eddig ismertetett munkák tehát nagyjában állottak: 5 millió köbm. kőhányásból és 20 millió köbm. kotrásból, úgy hogy ha ezen anyagot nem a Dunába hánytuk volna, hanem Budapest beltelkén helyeztük volna el, az egész fővárosi belterületét oly magasra töltöttük volna fel, hogy még a legmagasabb egyetlen ház teteje sem látszanék ki.

Az előadottakból látni méltóztatnak, hogy magyarországi Dunánk az osztrák határtól Komáromig már rendbe hozatott. Komáromtól Budapestig ugyan vannak egyes rendezendő helyek, de tekintettel arra, hogy a fővárostól lefelé még fontosabb rendezni valóink vannak, ama helyek rendezésével még várnunk kell.

A fővárosi Dunarész egész Ercsiig szintén már tökéletesen rendbe hozatott, s az Ercsi alatti rész, az ú. n. Közép-Duna, mint előbb szerencsém volt felemliteni, az 1895. évi 48. t. cz. alapján a legközelebbi években szintén rendeztetni fog. Ezen munkák közé tartoznak Tass, Duna-Vecse, Duna-Földvár, Fajsz, Bogyiszló, Baja, Mohács, Palánka s a Tiszatorok körüli folyamrendezések. A Tiszatoroktól Báziásig a folyam elég vizbőséggel és elég jó mederrel bir, úgy hogy ott sem a jégievonulás, sem hajózás tekintetében panaszok nem igen fordúlnak elő.

Egész mások azonban a medervisszonyok a Báziás alatti Dunaszakaszon. Itt a Duna kemény, sziklás talajra jut s gyakran úgyannyira összeszorul, hogy partjai nincsenek; a hegyek olyannyira összenyomják, hogy költői szabadsággal élve, a folyó két merőleges sziklafal között vonul végig.

Ez a vidék a maga nemében oly gyönyörű táj, hogy külföldön sem találunk ennél szebbet. — A Rajna vidéke Mainztól Kölnig szép, igazán nagyon szépnek mondható, de a mi Al-Dunánk szebb, vadregényesebb, és őszintén ajánlhatom mélyen tisztelt Hallgatóimnak, de mindenkinek is, hogy ha arra alkalom nyilik, minden bizonynyal keressék fel.

A Báziástól Orsováig terjedő Dunaszakaszt röviden Al-Dunának szoktuk nevezni, melynek végén, tehát már országunk határán túl, van a nevéről anynyira ismeretes Vaskapu, mely egy igen széles, magasan fekvő s a legkülönbözőbb alakokat mutató szirtekből áll, melyek között a viz szerteszéjjel, a legkülönbözőbb irányokban bukik át; ezen sziklapad a hajózást a legnagyobb mértékben megnehezitette és veszedelmessé, kis vizállások alkalmával pedig lehetetlenné tette. A hajózásnak azonban nemcsak a vaskapu által eléje gördült sebességekkel kellett eddig megküzdenie, hanem az Al-Duna egész vonalán előforduló egyéb ily köpadokkal és zuhatagokkal is; minélfogva, hogy mélyen tisztelt hallgatóim az Al-Dunáról tisztább képet nyerjenek, a báziás-orsovai Dunaszakaszt kissé behatóbban fogom ismertetni.

Az Al-Dunán a folyam szélessége 200 és 2000 m. közt váltakozik, a vizmélység pedig 1 és 50 m. között, úgy hogy egyes helyeken mélyebb járatu hajókkal épen nem lehet áthaladni, holott közvetlenül e helyek mellett rengeteg mélységek tátonganak a hajósok előtt, s a viz nagy bukásokkal megszámlálhatlan sok örvényt képez.

A vadregényes táj O-Moldova alatt kezdődik, a hol a folyam nagy szélességből egy keskeny mederbe szorul össze, melynek bejárata közepén a „Babakaj“ szikla emelkedik ki magasan

---

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

A kiskuti primás.

(Egy regényhős gyermekévei.)

Irta: **Erdélyi Gyula.** (6)

Gyöngéden végig simitotta homlokát.

— Szegény gyermek, te szenvedsz?

— Óh nagyon...

— Ne félj, meggyógyulsz.

— Soha, ha csak ő nem gyógyitja meg sebemet.

— Róla le kell mondanod.

— Inkább életemről.

— Hiszen van más férfi is a világon.

— Nekem más nem kell.

— És ha én nyilatkoznám?

— Ugy nemet kellene mondanom.

— Miért?

— Mert szivemet az birhatta, ki a közönségesség szinvonalán tul emelkedik, kit alkot, mint művész.

— Amália, te gondolkozásod meg fogod változtatni. Annál is inkább meg, mivel a nőket a teremtés más hivatásra szemelte ki, mint tulhajtott eszmék gondolkodására.

— Nézzed: te engem megjavithatnál...

— Ha őt nem szeretném is, csak ugy lehetnék a tied, ha szellemed teremtene czimert.

— Igérd ezt meg.

— Igérem.

Ábris tudta, hogy a fájdalomnak az egyedüllét a legjobb orvosa. Magára hagyta Amáliát s anyját kereste fel, kivel elhatározták, hogy egy pár hónap mulva Kiskuton találkoznak. Ezzel Abris fogatott s Palyát sietett tova vinni abból a légkörből, mit megrontott.

Abris lelkében meg volt győződve arról, hogy Amália érzelme csak ábránd s még nem a fülemüle szólt.

A sors mindent behegeszt.

Konstantina kisasszonynak nem volt oka többé panaszra. Abris kérve-kérte: maradjon Kiskuton. Konstantina maradt. A régi korhely czimborák kerülték a házat. Abris egész nap festő álványánál volt. Festményével foglalkozott akkor is, midőn Amália és anyja megérkeztek.

Amália sokkal nyugodtabb volt. A tenger hamar viharba tör, de biztos utána az apaly. Amália alig érkezett meg, Abris egy sétat inditványozott a czigány-város felé. Palya házához érve, nagy jajgatást hallottak. Abris gyors és gyökeres kúrát akart: az ablakhoz vezette Amáliát, kinek egész lelke megrázkódott attól, a mit látott. Palya, az ő ideálja egy szegény, védtelen asszonyt vert.

A legnagyobb fájdalom néma és könynélkül való, de a vigasztalásra leginkább alkalmas. Amália mindent megértett; fagyos borzadály futott át valóján s görcsösen füzte karját Abris karjába A kastélyig egy szót sem szóltak egymáshoz.

Itt bevezette Abris Amáliát festőtermébe. A leány, amint az első fájdalomból magához jött, félénken kérdé: — Ki festette ezeket?

— Én, felelt Ambris, a te jó szellemed hatása alatt. Reád gondoltam s érted küzdöttem, ez vezette ecsetemet, látod, az igazi szerelem nem rajong, néma mint a kőszirt, de mindenre képes.

Amália eszmélni kezdett. Ugy tetszett neki, mintha egész szivvilága egy terhes felhőként távozott volna. Könyezett, de e könyek a gyógyulás balzsamai voltak s egy csalódott, de kiengesztelt szív melegével susogá:

— Köszönöm Abris...

Abris magához vonta Amáliát s megcsókolta homlokát.

Az ajtóban Amália anyja és Konstantia kisasszony egyszerre kiálták: legyetek boldogok!

És azok is lettek.

A kiskuti primásból mi lett kérdi az olvasó. Huzza most is mig a nóta el nem fogy.

Vége.

---

a viz színéből, melyet a hajóknak körül kell hajózniuk. S minthogy ezen pont egyúttal az Al-Duna bejáratát képezi, minden hajós, a ki ezen utat először teszi meg, régi hajósszokás szerint vizzel megkereszteltetik. E pont hadi szempontból is igen fontos, s nagy szerepet játszott már a rómaiaknál és később a törököknél, a mi mindkét parton található erődítések maradványaiból is kitünik.

Innen tovább halladva, az első hajózási akadályt Sztenkánál találjuk, a hol a folyón át húzódó sziklapad a hajósokat a legnagyobb figyelemre késztette és csakis az volt képes itt áthaladni, a ki a szirtnek minden egyes csúcsát ismerte.

Még tovább haladva, egy hasonló sziklapadhoz jutunk, melyet a hajósok Kozla-Dojkénak neveznek. Néhány kilométernyire ettől egy hasonló sziklapadhoz érünk, mely Izlás-Tachtalia nevet visel s melynek elhagyásával úgyszólván a legnevezetesebb akadályhoz, a grébeni csúcshoz érünk, a hol a Duna 220 m.nyire összeszorul és medre tele van szirtekkel. A szorulat után a folyam hirtelen minden átmenet nélkül 2000 m.re szélesedik ki, és rengeteg örvényeket képez. Ezekbe a sziklapadokba most a legutóbbi években repesztés által csatornákat, vagyis hajózási utakat készittettek, a Grében alatti rengeteg szélességet pedig egy nagy kőgáttal szoritotta össze, úgy hogy a szóban levő helyeken ezentúl a hajózás remélhetőleg minden nehézség nélkül fog végbemenni.

A Grében alatt még egy ily hajózási akadály van: a Jucz, mely sziklapadba, úgy, mint a többiekbe, szintén repesztettek hajózható csatornát. Innentől kezdve a folyam a hegyektől összeszoritott mederben hömpölyög tovább, mig végre a Kazánszoroshoz ér. Ez az Al-Dunának legszebb, legregényesebb része. A folyam összeszorul 170 m.-re, jobbról-balról meredek sziklák emelkednek az ég felé, melynek csak egy keskeny szalagját láttatják. A viz nagy mélységénél fogva csendesen folyik lefelé és igy a hajózás elé nehézségeket nem gördit; csak régente, mikor még gőzhajók nem voltak, ütközött itt nehézségekbe a hajók felvontatása, a menynyiben ezen meredek sziklafalaknál helyenként megszakadt a hajóvontató lovak útja, s ezért épitette boldogult nagynevü gróf Széchényi István a balparton látható, sokszor sziklába vájt gyönyörü utat, mely alkotója után még ma is a a Széchenyi nevet viseli.

A tulsó, szerb parton egy másik útnak nyomait látni, mely Tiberius és Trajan által épittetett, a melyből azonban egyetlen ép részlet sincs már meg.

Ezen körülbelül 13 km. hosszú regényes út áthajózása után Orsovára érünk, mely a mi tulajdonképeni határvárosunk; s ha a hires vaskaput akarjuk megszemlélni, az ország határán túl kell mennünk, mely alkalommal majdnem közvetlenül a határ szélén látjuk a koronakápolnát. (Vége köv.)

Dalmady Győző beszéde a 25 éves ünnepen.

1897. február 13.

Mély meghatottsággal fogadom e nem várt megemlékezést. A mit tettem, kötelességből és hálából tettem. Kötelességből, mert azt tartom, hogy a megye bizalmának meg kell felelni, ez pedig ötször nyilatkozott irántam különböző választási időszakokba. Hálából, mert nem vagyok a megye szülöttje, és a megye mégis fiává fogadott, most is annak tart, s elhalmoz kedvezéseivel.

Igaz, épen 25 éve állok élén a megyei árvaszéknek, mely a törvénybiróság nevében a gyámhatóságot gyakorolja.

Hosszú idő és mégis rövid.

Hosszu akkor, ha az évek számát és a szakadatlan munkát és erőfeszitést vesszük, melyben nem volt szabad elfáradni.

Elég rámutatnom a volt absolut és provisorius kormányrendszerek kezéből átvett kétségbeejtő állapotokra. Mindjárt az alkotmányos élet helyreálltával elijesztő adatok jutottak köztudomásra. A megyei levéltár beszélhet rólok. E bajokat meg kellett szüntetni s egy türhetőbb, tisztességesebb állapottal felcserélni. Ez több esztendő munkája volt.

Elég rámutatnom az 1871. évi megyei törvényre, mely az árvaügyek ellátásában és az árvapénzek kezelésében az eddigi gyakorlatot fenntartván, annak formulázását, alkalmas szabályrendeletekbe foglalását a vármegyékre bizza. Ekkor alakult s épett életbe a megyei árvaszék is. Kezdeményezés és utörés mindenfelé! Semmink se volt, mindent teremtenünk kellett!

Elég rámutatnom az 1877. évi gyámsági és gondnoksági törvényre, mely visszadta az örökösödési eljárás vezetését s magával hozta a pénzkezelés reformját. Az uj törvény alapján uj és kimeritő szabályrendeletet készitettünk, mely ma is alapja eljárásunknak. A községi árvapénztárakat legnagyobb részt felosztlattuk s a készletet központi kezelésbe vettük. Mennyi bajjal járt ez, — isten a megmondhatója! De a készlet ma már mind együtt van, sőt felesleg is maradt.

Elég rámutatnom a fejlődő életre, a megye nagy területére, az ügyek sokaságára, melyek pihenni nem hagynak. Ezer meg ezer család története játszódik le szemeink előtt napokint. Változatos kép, sokszor regény. De mindegyiknél egy a feladat; előmozditani mindannyinak békéjét, javát, boldogulását.

Ezeket összevéve, az a 25 év elég sok idő. De nekem mégis rövid volt. Ilyenné tette állásom önállósága és a levegő, mely körülvett. Az ősi megyei önkormányzatnak ifju korom óta barátja vagyok s ez az önkormányzat a megye árvaszékében volt legteljesebb. Itt tehát jól éreztem magam. Gyorsan telt az idő más okból is. Gyorsitotta futását a vármegye közönségének jóindulata, felebbvalóim szeretete, állandó tisztviselő társaim barátsága, főkép pedig az árvaszéki személyzet buzgalma, kötelességtudása, kollegiális összetartása. Az uj nemzedék átvette a réginek hagyományait, és a szellem, azt tartotta, hogy a szó, melyet az érdekért emelünk, a legszebb szónoklat és a terv, melyet értök végrehajtunk, a legjobb administratió. Az a szellem, mely azt hitte, hogy az árvaügy a megyei önkormányzat szemefénye, becsületkérdése, lelkiismerete!

Ezért mult el a negyedszázad oly gyorsan, s annak ünneplése inkább magát az árvaszéket illetné meg, mint engem. Én csak vezetője voltam működésének, kezdeményezője, administrativ intézkedéseinek, elnöke tanácsüléseinek, — a kivitel és az összmunka érdeme az árvaszéké. Övé legyen tehát az eredmény dicsősége is. Az arczképet, mely az évforduló emlékére, az ülésterem számára készült, köszönettel veszem, de odaképzelem hozzá munkatársaimat is.

És itt végezhetném szavaimat, ha az a koszoru, a mai ünnep másik emléktárgya ott nem volna.

Ez már nemcsak a vármegyei tisztviselőit, hanem a dalnokot is illeti. Ennyi figyelemre és gyöngédségre igazán nem számitottam, hisz a dalnok nem tett a vármegyéért semmit s ha dalaim közt van jó, e véleményt csak a birálat szelidségének köszönhetem. De belenyugszom mégis egy okból.

Életem a tisztviselői pálya és a költészet közt oszlott meg. Költészetemben jelentékeny rész jut a családi élet költészetének. Ez pedig itt a vármegyeházában hozott lábra és erőre. Ide hoztam ifju menyasszonyomat, itt alapitottam családi tűzhelyet és otthont, itt vezettem gyermekeim lépteit és irányoztam nevelésüket, innen adtam leányomat férjhez, itt örvendeztem a család jó napjaiban, virrasztottam bajaiban, búsultam válságaiban, azt a koszorut tehát ugy veszem, mint méltányolását családi érzelmeimnek, a mennyiben ezek költői formában nyilatkoztak.

De még igy sem foglalhatom le egészen magamnak. Megfelezem avval, ki e családi tűzhely megalapitásában hűséges életitársam volt, azon érzelmeket fölkeltette, ama dalokat ihlette, szeretetével és a családi életet másokkal is megkivántatta. A családi tűzhely lángja bevilágit a homályos jövőbe, s megmutatja a helyes utat, melyen járnunk kell, ha nemzetünk boldog akar lenni. A nő, ki e tüzet élesztgeti, hivatást teljesit. Ezt tette ő is.

És most nagyméltóságodhoz fordulok. Fogadja hálás köszönetemet a kegyes szavakért, melyeket hozzám intézett. Azokkal magukkal eléggé meg volnék jutalmazva. Buzditásul fognak szolgálni tisztviselői pályán további küzdelmeiben.

Hálás köszönet e szép ünnep többi részeseinek is: szeretett alispánunknak, ékesszóló főjegyzőnknek, kedves barátomnak, az árvaszék helyettes elnökének és összes tisztviselő társaimnak, kik rokonszenvük és figyelmük gyöngéd jeleivel ennyire elhalmoztak, a megyei bizottság tagjainak és barátaimnak, kik eljöttek vagy a távolból üdvözöltek, hogy e nap örömében velem megosztozzanak. Hálás köszönet a szép hölgyközönségnek is, mely meleg bájával és mosolyával adott e napnak nem muló fényt és varázst.

Nem fogom elfeledni e napot soha. Emléke elkisér siromig s megszépiti álmaimat.

Az Országos Nemzeti Szövetség első évi jelentése.

A társadalmi osztály.

A társadalmi osztály, báralapszabálysz erű feladatai ép oly tartalmasak és aktuálisak, mint a munkásügyi osztályé, nevezetesebb eredményt alig képes felmutatni. Ennek oka leginkább abban rejlett, hogy anyagi eszközeink majdnem teljes hiánya miatt maradandó becsű alkotásra nem is vállalkozhatott, másrészt pedig munkaprogram hiányában egyébként sem volt képes valamelyes akcziót kifejteni.

A történelmi igazság kedvéért jelentjük ki, hogy az ujabb keletü iparvédelmi-mozgalom eszméje legelőször is szövetségünkből indult ki. Ugyanis dr. Barthos Andor kezdeményezése folytán Erdélyi János tagtársunk olyan társadalmi akczió megindítást hozta javaslatba, mely a hazai iparnak a külföldi iparral szemben leendő megvédelmezését czélozta. Az inditványt az igazgatóság egyhangulag elfogadta s megbizta a társadalmi osztályt, illetőleg Pacholek György elnököt és Katona Béla h. főjegyzőt, hogy részletes javaslatokat készitsenek és terjeszszenek elő.

A részletes javaslat, — mely egy külön lap és országos tudakozódó iroda létesitését is czélba vette — elkészült ugyan, de azután a politikai viszonyokra való tekintettel a kiegyezési kérdések eldöltéig, az akczió megindítását elhalasztottuk.

Kiváló sulyt helyezett az osztály arra is, hogy nemzeti ünnepeink alkalmával körök, kaszinók s egyletekbe képviselőt küldjön, ki

nemcsak az ünnepély előkészitéséről, hanem impozáns lefolyásáról is gondoskodott. A lefolyt évben 12 esetben rendezett szövetségünk ily módon hazafias ünnepélyeket.

Természetes, hogy mihelyt megfelelő tőkével rendelkezünk, a társadalmi osztály is azonnal megkezdi alapszabályszerü feladatainak teljesitését.

A nemzetiségi osztály.

Ez az osztály, tekintve, hogy az elébe szabott czélok némelyikének megvalósitása alig igényel pénzbeli áldozatot, képes volt némi sikert elérni.

Nagyfontosságu, szinte fényes vivmánya volt az osztálynak az a ténykedése, melylyel az 1895-ben megtartott nemzetiségi kongresszus határozatainak élét vette s hatásában teljesen meggyöngitette. Midőn ugyanis az osztály tudomást szerzett arról, hogy a nemzetiségi izgatók itt az ország fővárosában együttes gyülést akarnak tartani és demonstrálni ellenünk, hogy ezáltal a külföld figyelmét felhivják magukra — értesitette a nemzetiségek velünk érző előkelő férfiait, kik a kongresszussal egy időben gyülést tartván, tiltakoztak az ott hozott határozatok ellen.

Az osztály ezt kellőleg ki is használta és a külföldi lapokkal közölte a tények igazságos leirását.

Ezután is igyekezett az osztály a külföldi lapokkal fentartani az összeköttetést, hogy azokat mindenkor a tiszta igazsághoz hiven tájékoztassa viszonyainkról.

Mihelyt sajtóirodánkat felállithatjuk, a nemzetiségi osztály is fokozottabb és intenzivebb tevékenységet fejthet majd ki.

Befejezés.

Részletesen ismertettük a fentebbiekben, mit cselekedtünk, mit tettünk az elmult év alatt. Hittük és reméltük, hogy többet tehetünk, de a társadalom nem karolta fel eszméinket eddig a sikerhez feltétlenül szükséges mértékben.

Ez azonban korántsem akaszt meg bennünket munkánk folytatásában.

Szilárdul meg vagyunk róla győződve, hogy a nemzetnek szüksége van ránk, szüksége van azoknak a czéloknak megvalósitására, melyeket az „Országos Nemzeti Szövetség“ maga elé tüzött.

Azt hisszük, hazánk és nemzetünk második ezredévének legbiztosabb záloga az erős, egységes társadalom. Olyan társadalom, melyben a legnagyobb egyéni szabadsággal a legéberebb hazafiság párosul: a melyben mindenki üzhet hatalmi- és párt-, társadalmi és állami, országos- és helyi politikát, de a melyeken valamennyin felül emelkedik annak a hazának meleg szeretete, melynek kebelén mindez igaz otthonra talál.

És az összetartásra, az éber őrködésre nagyon is szükségünk van!

Most, midőn a román ligát ujból feltámasztották halottaiból s a kiszivárgott hirek szerint a hazánkban lakó nemzetiségek egymás között szövetséget akarnak létesiteni s ujból megkezdeni az ádáz, áldatlan harczot ellenünk; most, midőn a társadalmi békét részint politikai okokból, részint a fent emlitett törekvésekből kifolyólag megbontani törekszenek, az „Országos Nemzeti Szövetség“-nek nagy és fontos misszióját minden igaz hazafi felfogja ismerni s megvagyunk róla győződve, méltányolni is.

Az első év nehézségeit nagy erőfeszitéssel le birtuk ugyan küzdeni, de a jövőben oly hatalmas feladatok megoldása vár reánk, hogy azokat csakis az egész magyar társadalom összetartó erejével leszünk képesek legyőzni.

Bizalommal fordulunk minden magyar emberhez, minden hazafiasan érző polgártársunkhoz, hogy csatlakozzék hozzánk, sorakozzék az általunk kibontott zászló alá, hogy foglalkozhassunk a testben-lélekben éhezőkkel; a szoczialisták és naczionalisták által félrevezetettekkel; hogy törődhessünk a kisdedekkel, kiknek a szülők csak életet adtak, de megélhetést nem biztosithattak; a kivándorlókkal, kik fájjó szivvel érzik azt, hogy nincs honjuk e hazában.

Jerünk, segitsük egymást ahhoz, a mire szükségünk van! Segitsük kenyérhez éhező polgártársainkat és segitsük eszmékhez idealizmushoz azokat a testvéreinket, kik tán gazdasági jólétük túltengésében az ember magasabb erkölcsi czéljairól néha megfeledkezni látszanak!

Budai Panaszkönyv.

Kezdjük a villanyos vasuttal. Ez a tiszteletreméltó vállalat sehogy sem tudja levetkőzni azt a mostohaságot, a melyet még lóvasut korában magába szedett a budaiak iránt. Az átalakulásból Budának a következő kedvezmények jutottak: 1. A villanyos gyorsabban röpit bennünket a tulsó partra, ha t. i. a szusz ki nem fogy belőle, a mi sokszor megtörténik nemcsak este, hanem fényes nappal is, a mikor aztán csaknem visszakivánkozunk a ló-korba. 2. Legujabban esti 7 óra helyett 9 óráig közlekedik téli időben is. Ez is valami. Elég gyakran is használhatnók, ha a kivülről befelé közlekedő kocsik minduntalan nem késnének. Hol? *Ki tudná* azt megmondani! E tekintetben a ki a villany gyorsaságában bizakodva, csak egy negyed órával is később indulna, pl. a várból, mint a lókorban, az bizonyosan későn érkezik hivatalába, vagy a hol teendője van, a tulsó oldalon.

Eddig tehát mindössze kevés a budaiak nyeresége.

Pénzügyi tekintetben azonban határozottan semmit sem nyertünk. A zugligeti vonalon minden maradt ugy, a mint volt. A villanyos urak, ugy látszik, nemcsak föl nem találták, de még csak el sem tudják sajátitani azt a kedvező üzleti fogást, a mely a levéldijjak leszállitásával, a vasuti zóna behozásával a jövedemet nemhogy apasztotta volna, hanem igen is tetemesen növelte s e mellett a közönségnek oly kedvezményt nyujtott, a melyért minden okos ember elismeréssel, mondjuk, hálával adózik.

A villanyos urak a budaiak elismerését, ugy látszik, semmire sem becsülik, mert arra ugyancsak nem adtak semmit; holott azzal együtt jövedelmüket is szaporithatnák.

Igy pl.: Miért nincs a lánczhidtól legalább a Szt.-János kórházig épen ugy zóna, mint van a lánczhidtól a Császárfürdőig? Ezt a lókorban azzal ütötték el, hogy a Ganzgyárnál előfogatot kellett használni. Nos a villanyosnak nincs szüksége előfogatra.

2. Miért nincs a zugligeti kocsikon épen ugy 6 kros dij, például a Horvát-utczáig, mint van a Császárfürdőig, a nyugoti pályaudvartól számitva?

3. Miért nincs a Zugliget—Károlykaszárnyai kocsikon zóna azok számára, a kik a Városmajorból vagy a várból a Lukács- és Császárfürdőkbe mennek. És az ilyenek nem szállhatnának-e át a primás-utczában ama fürdők felé robogó kocsikra? — Lássa a tisztelt üzletvezetőség, ha e zónát életbe léptetné, én és velem együtt sokan, talán soha nem mennénk gyalog, kivált oly förtelmes utakon, a nevezett két fürdőbe, nyáron porban, télen locs-pocsban. Vagy önöknek 5—6 kr., kétszer véve 10—12 kr. nem pénz?

4. És nem lehetne-e abból a két fürdőből a lánczhidi kocsikon menni akár a Margithidig, akár a Pálffy-térig és ott a zugligeti kocsikra átszállni — természetesen zónajegygyel?

Szünjék meg már valahára a vállalatnak az az ellenszenve a budaiak iránt, a mely még abból az időből származik, mikor a Szent-János kórházig is csak kényszeritve járatta kocsijait és csak esti 7 óráig; mert nem igen fizette ki magát, vagy jobban mondva kevesebb százalékot adott. Ma már Budának is más képe van, üres kocsik nem igen láthatók, a Szent-János kórháznál rendesen megtelnek télen is, kivált, ha kevesebb ideig kellene ott várakozni. Mert bizony eddig még igy áll a dolog: Én a var nyugoti részében lakom, a honnan a Szent-János kórház igen kezemre esnék pesti foglalkozásom vagy látogatásaim szinhelyére indulnom; de ha kissé megkésem itthon, semmiért sem merem magamat a villamosra bizni, hanem csak megyek a lánczhidnak gyalog, akkor bizonyosan nem kések el hivatalomból. Épen igy vagyok azzal, ha az alföldi-utczában lakó komámat akarom meglátogatni, akár a villamosra üllök a Szent-János kórháznál s a nyugoti pályaudvarnál átszállok a nagy-köruti kocsikra, a mi 20 krajczáromba kerül, akár gyalog megyek a kerepesi-utig, onnan lóvonaton a Kun-utczáig, vagy a kerepesi temetőig, a mi 6 krajczáromba kerül; mindegyik utamra körülbelül egy óra kivántatik, csakhogy az előbbi 14 krajczárral többet varázsol ki zsebemből.

Sokat mondhatnék még ez utazásaimról a pesti oldalon is, főképpen este 9—10 óra tájban, de hagyjunk máskorra is.

Még csak egyet akarok fölemliteni a mi már a vállalat mentségére szolgál. Értem a gyakori elgázolásokat, a melyek többnyire a pesti oldalon történnek, a mi azt bizonyitja, hogy a budaiak óvatosabbak is, becsülettudóbbak is; mert a budai gyermekek nem futnak versenyt a robogó villamos kocsik előtt, mint Pesten láttam akárhányszor; valamint azt is, hogy az ideges pestiek nem érnek rá a nagy geschäftelés közben bevárni, mig a villamos kocsi előttük elhalad, nekik mindig sietős az utjok, azért neki vágnak és ha a kocsi közelükbe ér, mint afféle ügyetlen emberek, elvesztik eszöket és a kocsi alá kerülnek. Hiába kalimpál azoknak az a szegény kocsivezető, mert vakok is, süketek is, nem látnak, nem hallanak a nagy sietésben.

Mindezeket pedig ajánlom a budai bizottsági tagok becses figyelmébe, a kik szintén nem látnak, nem hallanak, és a hol kellene, nem tudják a szájukat felnyitni. A viszontlátásig!

Tomor Ferencz.

A budai piaczok.

A Duna balpartján a vásárcsarnokokat megnyitották. A fényes nagy palotákba behurczolkodtak a tehetős kereskedők és az élelmes és meggazdagult kofáknak csoportja.

A főváros futólépésben előbbre ment, és annyi áldozatok árán világvárossá fejlődését fokozta.

Nagy és diszes közönség jelenlétében nyiltak meg a vásárcsarnokok kapui. Ott voltak a miniszterek, a polgármesterek, tanácsnokok, a képviselő-testület, a főváros polgárainak szine-java ott volt az érdeklődők sokasága, a kik a fővárosnak ezt az ujabb alkotását saját szemükkel megakarták nézni, hogy gyönyörködjenek a nagy ujitáson, a mi korszakot jelent a fő és székváros történetében.

A központi vásárcsarnokon hatalmas lobogók hirdették, hogy ünnepre készültek. A csarnok száz meg száz villamos lámpája nappali világosságot árasztott a nyüzsgő embertömegre, mely eljött a felavatásra.

A mikor megnyitották, ott állottak az elárusitók, kirakott áruikkal. Hivatlan vendégek is tolongtak ott a karzatokon.

Matuska Alajos, a vásárcsarnoki bizottság elnöke, elmondja az intézet történetét rövid vázlatban, a melyből csak ezeket közöljük, hogy igazoljuk rajongásig való lelkesedését a vásárcsarnokok iránt:

„Itt áll a mű, biztos tényezője a lakosság egészségesebb, jobb, és olcsóbb élelmezésének s új hathatós eszköze a mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari fejlődésnek.

Záróköve a törvényhatóság egy nagy jelentőségü közigazgatási alkotásának, de egyszersmind kiindulási pontja egy nagy jelentőségü közigazgatási alkotásának, de egyszersmind kiindulási pontja egy nagy közgazdasági akczionak.

Ez ünnepélyes órában, a midőn életmüködését megkezdi és az ember mindennapi

életszükséglete beszerzésének legősibb és legkezdetlegesebb alakja: a szabad ég alatti vásár e falak közé vonul, élén azon bizottságnak, mely az intézmény életbeléptetésére nyert megbizást s azon bizottságnak, melyek megalkotásánál közreműködtek, kérem polgármester urat, hogy azt rendeltetésének átadni méltóztassék."

Harsogó éljenzés zúgott fel Matuska beszéde után; az éljenzés csillapultával Márkus József polgármester vette át a szót. Körülbelül a következőket mondotta:

„Hosszu évek tárgyalásainak, közel két évtized vitatkozásainak és küzdelmeinek eredménye e mü, mely küzdelmek során nem egyszer állottunk egymással szemben, nem az intézmény hasznos sőt jóvoltának, hanem a megoldás módozatainak kérdésében."

Majd köszönetet mond mindazoknak, kik a vásárcsarnok intézményének megteremtésében résztvettek, a főváros törvényhatóságának, *Kamermayer* Károly nyug. polgármesternek, *Matuska* Alajos tanácsnoknak, *Petz* Samu és *Czigler* Győző, valamint *Krátky* János főmérnöknek, mint a csarnokok tervezőinek s az épitési munkák műszaki vezetőinek, a magas kormánynak, mely hathatós támogatásával nemcsak az intézmény megalkotását segitette elő, hanem egyuttal jelentékeny kedvezmények biztositásával nem csekély mérvben járult ahhoz, hogy ez intézmény feladatának, rendeltetésének minél teljesebben megfelelhessen.

Majd igy folytatta: A midőn még hálás szivvel köszönetet mondok ugy a magas kormány tagjainak, valamint a meghivott hatóságok képviselőinek s a nagyérdemü közönségnek a kitüntető figyelemért, a melyben a felavató ünnepélyen való szives megjelenésükkel a székes főváros törvényhatóságát részesiteni kegyesek voltak, átadom e csarnokot s a vele egyidőben megépült négy detail-csarnokot rendeltetésének; átadom azzal a forró óhajtással, hogy az Ég áldása lebegjen mindenkor az intézmény felett és szolgáljon az hosszu időkön át diszére a székesfővárosnak s javára a székes főváros közönségének!

A felhangzó éljenzés után *Bánffy* Dezső báró vette át a szót:

Tisztelt közönség!

A magyar kormány minig hazafias örömmel szemlélte Budapest székesfőváros fejlődését. A nagy városok közigazgatásának egyik legnehezebb problemája a jó, egészséges és olcsó élelmezés. Az e nagyközérdeknek szolgáló intézmény megnyitási ünnepélyén is örömmel jelentünk meg, azon reményben és mindenesetre azon kivánsággal, vajha e csarnokok nagyfontosságu kérdés üdvös megoldásával állandó emeltyűivé válnának szép fővárosunk folytonos emelkedésének és gazdasági felvirágzásának. (Élénk éljenzés.)

Ezután a karzaton elhelyezett honvédzenekar rázenditett a Himnusra s az ünnepélyes felavatás véget ért.

Mit szóljunk mi mindezekhez? Mi elhagyatottak az öröm pirjával arczunkon köszöntsük-e a túloldal ujitását, avagy a bosszuság igaz haragjával lelkünkben méltatlankodjunk-e a felett, hogy egyforma kötelezettség mellett a Duna jobb partját teljesen kihagyták a számitásból?

Nekünk nincsenek vásárcsarnokaink, hogy mikor lesznek, azt megmondani hirtelenül sem a városnak rendes tanácsa, sem a magas kormány nem tudja.

Budának összes piacza nyiltak ez idő szerint. Sokan vannak a kimaradottak, kik helyet nem kaptak a vásárcsarnokokban. Ide készülnek mi hozzánk, hogy megélhessenek.

Mi örömmel fogadjuk őket. Hát jöjjenek! mi is élni akarunk, és azt az élelmi czikkeket fogyasztani olyan áron, a mint a pesti oldal lakossága élvezi.

A vásárfelügyelőknek gondja talán megszaporodik, az ellenőrzést szigorúbban kell majd végrehajtani, de megnépesedik piaczunk, és a nagyobb kinálat mellett tisztességes árakon vásárolhatunk.

Azt is hangoztatják, hogy a budai oldalon a mostani piaczokon nincs hely, hogy befogadhassa a pesti oldalról ide özönlőket. Hát például nincs elég hely a várban? hát a Nándor teret nem lehet hetenként egyszer benépesiteni az élelmi czikkek árusitóival? Hiszen üresen áll s csak egy régi kútnak a szobra disztelenkedik ezen a nagy téren, ürességtől kong, és még csak egy beültetett gesztenyefa sem mutatja, hogy itt valamikor parkirozni fognak.

Igenis, nekünk az a nézetünk, hogy helyet kell adni azoknak, kik itt akarnak a mi piaczunkon árulni; ha nem kaptunk vásárcsarnokokat, úgy legalább engedjék meg, hogy hetivásáraink benépesedjenek. X.

Ismerőseink.

(Fények és árnyak.)

Dr. Mezei Sándor.

Ajánlásul elég volna róla talán annyit mondani, hogy öcscse Mezei Mórnak, az V. kerület köztiszteletben álló képviselőjének. De mégse! Mezei Sándor e rövid aposztrofálásnál többet is érdemel. Érdeme többek között az is, hogy Budán lakik, holott tulajdonképeni élethivatása nap-nap után a főváros tulsó részére szólitja, ügyvédi irodájába, melyet bátyjával együtt tart fenn, s a melyben az V. kerület nagyobb kaliberü pörös ügyeit bonyolitják le.

Innen van az, hogy Budán csak kevesen ismerik őt, pedig valóban igen kedves, nagyműveltségü, nyugodt természetü, választékos modorú ember, és igazi — gavallér. De a feltünést soha sem keresi. Csendben munkálkodik, de sikerrel. Nagy klientúrája mellett mely idejét csaknem egészen lefoglalja, a közügyeknek is szivesen áldoz, nemkülönben családi körének is, melynek finom műveltségü hitvese s angyali szépségü három leánygyermeke valóságos őrangyalai.

Ha bokros elfoglaltsága közben elfárad, kimerül otthon (már t. i. oda át), csöndes nyugalomra talál itthon, a család körében, melynek minden egyes tagja rajongó szeretettel csügg rajta.

Az a szerény külsejü, földszintes, de izlésesen berendezett családi ház, ott a koronaőr-utczában, nemcsak az igazi boldogság tanyája tehát, hanem igen sokszor kedvelt találkozó helye tudományos- és közéletünk számos kitünőségének, irodalmunk és müvészetünk számos elsőrendü mivelőjének, mert Mezei Sándor a tudomány-, művészet- és irodalomért egyaránt lelkesedik. Ezenkivül a jótékonyság gyakorlásában is mindig jó példával jár elől s erszényét mindenkor szivesen nyitja meg, ha valamely humanisztikus, avagy kulturális ügy támogatásáról van szó.

E mellett Buda érdekeit sem téveszti szeme elől, s mint főv. törvényhatósági bizottsági tag, készséggel áll azokért sorompóba, ha kell.

Rosconi Lipót.

Mióta a fillokszéra a budai hegyek áldott tőkéit tönkre silányitotta, az emberek igazi jókedve nagyot csappant. De talán még jobban lohasztja a kedélyeket az, hogy a bor a nagy fogyasztás daczára sem fogy, daczára annak, hogy már régen elfogyott; no meg, hogy a mindenféle műborokat a méregdrága váltságdijért itatják meg az emberfiával manapság. A ki az e fölött támadó jogos elkeseredések megszüntetésére a legjobb indulattal törekszik; a ki vissza akarja varázsolni Budának a jó hirét, melyet hires, nemes nektárjával szerzett magának; a ki talajjavitásnak, szőllőültetésnek, hordótöltögetésnek szenteli idejét: az megérdemli, hogy az emberiség jótevői közé számittassék.

Rosconi Lipót valóban jótevője az emberiségnek. Nemcsak jó lelkénél fogva, hanem egyebek miatt is. Olyan jó és hamisitatlan szőlőnedüt, minőt az ő ujonnan berendezett pinczéjében, keveset találni ma Budán. Pedig most még csak a kezdetén áll uj vállalkozásának. A közel jövő bizonyára meg fogja mutatni, hogy az ő terve a milyen helyes, olyan nagyszerü is.

Régebben is az emberiség javának előmozditásán fáradozott, még pedig a szenvedő emberiségén, a mennyiben a Kelenföldön egy gazdag ömlésü keserüviz-forrás tulajdonosának vallhatta magát. Mennyi jót tett ebbeli minőségében — ha közvetve is — szenvedő embertársaival, az — mondhatatlan. Kár, hogy e keserü izü, de édesen jövedelmező pénzforráson tuladott.

Hasonlóképen embertársai javán fáradozik akkor, midőn, mint Nimród hüséges unokája, a vadászat sportjának is hódol, biztos kézzel ejtvén el az emberi törekvés és szorgalom nyomán megfogant természetben kárt tevő vadakat. Mert Rosconi Lipót nemcsak a borászathoz ért szakszerüen, nemcsak a keserüvizet kezelte ügyesen, — ő kitünő és szenvedélyes vadász is, s mint ilyent, kitartás, türelem és fáradhatatlanság jellemzik.

A társaságban igen kedvelt egyén, mert egyszerü és egyenes; nem barátja a sok szónak; az ő elve és hitvallása a — tett. Mint a Polgári Lövészegyesület volt buzgó pénztárosa nagy lelkiismeretességgel felelt meg sok fáradsággal s vesződséggel járó tisztségének.

Annak előtte ügyvédi gyakorlatot üzött s ezen a téren is kivált ügyessége s lelkiismeretessége, valamint emberséges bánásmódja által. S hogy az ügyes-bajos, áldz perlekedéseknek, melyek embert az embertől elválasztják és sok keserűségre adnak okot, mintegy négy-öt éve egészen hátat fordított, ezzel — azt mondják — a legnagyobb jót tette az emberiségnek.

Különfélék.

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Az előfizetés árai:

Egész évre . .	12 korona
Fél évre . . .	6 korona
Negyed évre . .	3 korona.

— **Ó-Buda és Ujlak szabályozása.** A fővárosi közmunkák tanácsa a III. kerület belső és külső részére szabályozási tervet dolgozott ki. A mérnöki hivatal a szabályozási tervhez a következő kikötésekkel járult hozzá: A *Hungária*-körut irányában épitendő uj Dunahid ó-budai feljárója előtt egy 50 öl széles teret kiván. A hidtengely irányában eső ó-budai plébániát és templomot el kell távolitani. A hid mögötti utat a Kiskorona-utczától a *Pacsirtamező-utczáig* 13 öl helyett 15 ölre szélesitsék

ki, ugy szintén a Lajos utczát is, mert a Dunával párhuzamosan haladó utnak mindig nagy lesz a forgalma. Az újlaki templom előtt egy 930 négyszögöl nagy parkot létesitenek. A Lajos-utczai teherforgalom megosztása végett a *Pacsirtamező-utcza* a *Lajos-utczába* torkoljon. A Dunára vezető utakat ki kell szélesiteni. Czélszerü volna továbbá, hogy a *Raktér-utczát* meghosszabbitsák, mi által a *Miklós-ter* tetemesen nagyobbodnék. A *Vidor-* és *Télutczákat* a Dunától a *Bécsi-utig* kellene meghosszabbitani. Kiváló gondot kell forditani az ó-budai rakodópart szabályozására és kiépitésére. Az ó-budai rakodópartot (a Margit-hidtól a budapesti gőzmalomig) emeletes partfallal épitsék hi, mert ez a kereskedelmi viszonyoknak legjobban megfelel. Az utczák minimális szélességét 6—8 ölben állapitsák meg. A közuti vasuti forgalom számára szolgáló utak szélessége 13 öl legyen. A hegyi vizeket a város belső részein kivül vezessék a Dunába, a mi városrendezési és közegészségi tekintetben a leghelyesebb. Az esztergomi h. é. vasut és közvasut, ugyszintén az összekötő vasut töltéseit árvizvédelem okából át kell alakitani, áteresztekkel és zsilipekkel kel fölszerelni. Az ó-budai rakodó-part, a *Zsigmond*, *Lajos*-utczák, a *Főtéri* utvonal, a *Pacsirta*-mező és *Pacsirta*-utczák mentén fekvő telkeken épült házakat nagyobb adókedvezményben kell részesiteni, mert e vidék fejlesztése és emelése csak nagyobb adókedvezmények mellett várható.

— **Arczképleleplezés.** A budapesti kávés ipartestület a legutóbbi választmányi ülésen elhatározta, hogy érdemes elnökének *Némay* Antalnak az arczképét müvészies kivitelben megfesteti. Az arczképet a legközelebbi közgyülés alkalmával leplezik le.

— **A Király-kapu ékességei.** Az ujjáépitett budai királyi palotának egyik legdiszesebb része lesz az ugynevezett *Király kapu*, mely ő felsége magánlakásához vezet. E kapu hét oldalára két nagyobb dombormű jön. E reliefeket most mintázza *Sennyey* Károly szobrász, a ki az egyik dombormüvön a Háboru-t s a másikon a Béke-t örökiti meg allegorikus csoportozatokban

— **Eljegyzés.** *Engel* Armin déli vasuti hivatalnok jegyet váltott *Varga* Lipót martonvásári körorvos leányával, Erzsikével. Sok szerencsét kivánok a kötendő frigyhez.

— **A mezőrendőrségről.** Székesfővárosunk határában az 1894. é. XII. t. cz. követelményeinek megfelelően a mezőrendőrség f. évi február hó elsejével életbe lett léptetve. — 3 hegymester helyett 4 felügyelő, a 19 évi csősz helyett 33 mezőőr teljesiti most szolgálatát. E lényeges személyzet-szaporitás folytán az egyes mezőőri járások nagysága tetemesen csökkent, ugy hogy némely járás alig fele a régi járásnak. A beosztásnál súlyt fektettek az egyes járások fekvésére is, és a kiterjedtebb járásokat kisebbre szabták. A felfogadott számos új embernek a birtok-viszonyokkal és egyéb körülményekkel kell tisztába jönni, hogy szolgálatának megfelelhessen, de azután el lehet várni, hogy példás magaviselet és odaadó szolgálatuk által a beléjük helyezett bizalomnak megfognak felelni. — Lényeges szolgálatokat tehetnek a telektulajdonosok saját érdeküknek is, ha az esetleg előforduló hiányokat és rendetlenségeket a székesfővárosi gazdasági hivatalának erdő és mezőgazdasági osztályával (II., szegényház utcza 15. sz. a.) irásvagy szóbelileg közölnék, hogy ezek orvoslása tárgyában intézkedni lehessen.

— **Nagypénteki ref. társaság.** Az elzüllött gyermekek részére — vallaskülönbség nélkül — „Otthon"-t alapitó „nagypénteki ref. társaság" folyó évi január hó 22-dikén tartott férfi választmányi ülésén tisztikarát kiegészitvén, alelnökké választotta Haypál Benő budai ref. lelkész urat, jegyzőkké: dr. Vargha Bálint főgymnasiumi tanár és dr. Szalay Béla székesfővárosi tiszti orvos urakat; gondnokká pedig Takács László urat, (lakása II. kerület, Donáti-utcza 17.) — E választás folytán az elnökség fölkéri a nagyérdemü közönséget, hogy kegyes adományaikat, s a társaság t. tagjait, hogy tagdijaikat ezentul az uj gondnokhoz méltóztassanak beküldeni. Egyszersmind kötelességének tartja az elnök nyilvánosságra hozni, hogy a lemondott gondnok nagyságos Szőts Albert min. cszt. tanácsos urnak buzgó s eredménydús munkásságáért a társaság köszönetét és háláját fejezte ki. Budapest, 1897. február hó 5-én. — Dr. Kiss Áron elnök, I., Mészáros-utcza 12.

— **Oltási próba.** E hó 16-án bizottság jelenlétében a déli vasut pályaudvarán az igazgatóság alkalmazottjai o l t á s i p r ó b á t rendeztek. A személyzet jól van begyakorolva, a felszerelés jó állapotban van. A bizottság az eredménynyel megvolt elégedve.

— **Uj tüzoltó kaszárnya.** Az idei tavaszon uj tűzoltó kaszárnyát épitenek a budai Tölgyfa-utczában a II. kerületi tűzőrség részére, mely jelenleg igen szük és alkalmatlan helyiségben szorong a Pálffy-téren. A tűzoltóság uj otthona, melynek költségeire a tanács 24000 forintot szavazott meg, több pavillonból fog állani, s éppen olyan lesz, mint az I. kerületi tüzőrség kaszárnyája.

Halálozás. Pongrácz Károly gróf, a főrendiház jelenlegi és a képviselőház volt tagja, nyugalmazott tábornok, folyó hó 14-én a vörös-kereszt egyesület Erzsébet-kórházában meghalt.

— **Az I-sö ker. polgári köre** tagjain kivül igen kevesen tudják, hogy ezen ker az I-sö ker. Alagut u. 1 sz. alatt levő helyiségeiben egy gazdag 8—10 ezer kötetre rúgó könyvtárt tart. Ez a könyvtár nem csak a kör tagoknak áll rendelkezésére, hanem a nemzeti müvelődés terjesztése czéljából mérsékelt dij fizetése mellett a nagy közönségnek is nyitva áll

Midőn ezt a körülményt t. olvasóink tudomására hozzuk kedves kötelességet teljesitünk, ha az I-sö ker. polgári körnek ez a hazafias és kulturális tekintetből dicséretre méltó ujitását a nagy közönség figyelmébe s pártfogásába ajánljuk s egyuttal különösen a kerületbeli lakókat a könyvtár olvasói közé való belépésre serkentjük.

A könyvtár hétköznapokon d. u. 4—5 óráig áll a nagy közönség rendelkezésére, a mikor is havi 35 kr dij lefizetése mellett, az olvasmányok átvehetők.

A Budai Könyvtár egyesületből. A budai kerületek az ifju kulturintézménye napról-napra jobban és jobban izmosodik. Tagjainak s olvasóinak száma nőttön-nő, a mi a müvelődés iránt mindinkább fokozódó helyes érzéknek legeklatánsabb bizonyitéka. Az egyesület könyvtára már eddig is t i z e z e r n é l több müvet tartalmaz s megtalálnatók benne a hazai és idegen szépirodalom összes müveit, valamint a különféle tudományágak és szakismeretek köréből számos értékes munka. A könyvtár számára ujabban *Falk Miksa* dr., az I. ker. országgy. képviselője 104 kötet igen értékes müvet ajándékozott, a m. kir. *egyetemi nyomda* pedig a kulturminiszter rendeletére eddig megjelent összes kiadványát dijtalanul engedte át e derék törekvésü egyesület könyvtárának, mely a II. ker. Toldy-Ferencz-utczai elemi iskola épületben bir ideiglenes helyiséget.

Alakulás. Az I. ker. 1-sö számu (várbeli) iskolaszék Osztoics Mihály választási elnök összehivása folytán f. hó 15-én alakult meg. Egyhangulag és nagy lelkesedéssel elnök: baáni *Gombár Tivadar* dr. alelnök: *Márffy Ágost* ny államtitkár, gondnok: Dr. *Kemény X. Ferencz* főreálisk. tanár, jegyző: *Nándor Kosuthány Géza* kir. táblai biró s Dr. *Keömley* pénzügyi tanácsos lett.

☞ *Az évnegyed alkalmából lakáshirdetésre ajánljuk a Buda és Vidékét. A kik lakást vagy nyaralót keresnek, vagy kiakarnak adni úgy Budán mint vidékén: forduljanak a kiadóhivatalhoz.*

— **Angol rendszerü szabó üzlet.** *Berger Adolf* az előnyösen ismert szabómester üzletét *II. Főutcza 1. Lánczhidpalota* a legdivatosabb angol rendszer szerint rendezte be. Jutányos árak mellett a legszebbet és legjobbat árusitja. Köztudomást érdemel, hogy az elbocsátott könyvelő *Gruber Lajos nincs jogositva* a czég részére megbizásokat felvenni. A czég hivatalos czime *Berger Adolf veje.*

Farsang.

„Ős Budavára!"

A „Budai Dalárda" ily czimen tartotta ez idei farsangi dalestélyét február 13-án este a medve-utczai „Fáczán" termeiben.

A budai farsangi mulatságok ez estén szokták kulminációjuk legnagyobb fokát elérni. Ezt a jelmezes dalestélyt mintha csak azért rendeznék a dalosok, hogy az igazi hamisitatlan budai jókedv egy esten fékét veszithesse s kedve szerint tombolhasson.

Ezek jellemezik a „Budai Dalárda" farsangi dalestélyeit. Ha az ez idei „ősbudai estély" sikerét csak megközelitőleg akarnók is vázolni, kifogynank a jelzőkből. Kiszolgált bálrendezők, elaggott tánczosok, megrokkant oszlopai a tánczermeknek, mind csodálkozva csóválták fejüket, a mikor a vendégeknek ezt az ijesztő sokadalmát látták, a kik mind „Ős Buda" bohóságain mosolyogtak, nevettek, kaczagtak, hahótaztak. Nehogy avval gyanusitson valaki, hogy nagyitunk, elároljuk, hogy 600 nál jóval több belépti jegy kelt el.

A mi az estély lefolyását illeti, ki győzné azt elmondani? Elég az hozzá, hogy G á l Samu egyleti gazda karácsony óta a főbejárati kapu mecset-czimerén dolgozott a dekorációkon; a bizottság (T i t l István, G á l Samu, K e r t s c h e r Károly, S t r a s s e r Timót és H o p p e Rezső) éjjel-nappal ülésezve, fáradozott, hogy „Ős B u d a v á r" nevezetességei közül minél többeket bemutathasson. Volt is eredménye fáradozásuknak! Már az ősbudai bevonulási indulóis gyujtott; hát még a Jambo-csoport, az üvöltő dervisek csoportja?

És az est fénypontja: az alvó fakir? Ó, ezeket látni, hallani kellett, hogy az ember megértse a szép L u i g i (D o m b i Zoltán) hóditásait, a fődervis (K a á n Géza) sikerét, a fakir (P ö l t z e l Gyula) és orvosa (K á p o l n a i Gyula) okoztak feltünést.

A zenei rész sikere B e l l o v i c s Imre egyleti karnagy érdeme. Az ő vezénylete alatt a dalosok előadták a „S a n t a L u c i a" olasz dalt s a G e n é e Richard „Olasz saláta" cz. karát; ez utóbbiban a tenor magán részt az egylet elpusztithatatlan hangu és kedvü tenoristája, S c h m i d t Gusztáv, énekelte.

A „Budai Dalárda" ezen az estén zárt falak közé varázsolta Budavárát. A „Fáczán" nagy termének falait, régi váraldalakat ábrázoló kárpitok diszitették. Az illuzió olyannyira teljes volt, hogy a jelenlevőket bamulatba ejtette az elmés: és ötletszerü rendezés. Keleti stylü sátrak alatt árulták a szebbnél-szebb jelmezbe öltözött tánczosnők a pezsgőt és más hüsitő italokat. Jambók, pierettek, clownok, angyalok, luczíferek tarkitották a zsufolásig megtelt óriási tánczermet. Az első negyesnél 150 pár állott fel a 44-edik cs. és kir. gyalogezred teljes zenekarának hangjai mellett. A jelenvolt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Albini Lajosné, Apáthi Gáborné, Bauer Józsefné Bezzeg Béláné, Berzsenyi Béláné, Brunner Alajosné, Beszédes Gézáné, özvegy Belicza Józsefné, Czindula Elekné, Csernyak Ferenczné, Érczhegyi Lászlóné és Ferenczne, Farkas Józsefné, Fischer Antalné, Fábián Antalné, Goor Albinné, Gergelyffy Gusztávné, Gén Jenőné, Goldinger Adolfné, Gyurmann Andorné, Halm Ferenczné, Hoppe Rezsőné, Holtz Károlyné, Kintner Karolyné, Krkos Lajosné, Kunst Antalné, özv. Löschinger Zsigmondné, Monssong Istvánne, Mayer József kir. igazgató családja, Mannert Alajosné, Mayer Istvánné, Nagy Jenőné, özv. Oberhuber Ivánné, Oberhuber Jenőné, özv. Tallmayer Lipótné, Ruby Károlyné, Riszler Sándorné, Schwartz Hermanné, Staub Ferenczné, Stowasser Józsefné, Schuchmayer Károlyné, Sartory Béláné, Standtner Gyuláne, Székely Elekné, Schmelhegger Nándorné, Sternáck Rezsőné (kolbász-gyáros), Tolnay Imréné, Welsz Józsefné, Waskó Bertalanné, dr. Weinek Józsefné, Wlassák Istvánné.

Leányok: Aerdeker Ottilia, Bauer Józsa és Vilma (orosz parasztnő), Bendtsen Anna és

Alberta (Elszász és kertésznő), Brunner Miczike (virágárus leány), Belicza Aranka (olasz nő), Beszédes Irén, Berner Mariska, Eckermann Fannika, Fülöp Etelka és Emilia, Fábián Ilonka és Irén (tavasz), Farkas Janka (elszász nő, Esztergomból), Gal Vilma (szerb leány), Goor Karola, Gombás Irénke és Mariska (Gödöllő), Göndör Aranka (mennyei csillag), Goldinger Guszti és Miczi (virágárus), Gyurmann Miczike (kertésznő), Heincz Irma, Herendi Paula, Havlacsek Paula (luczifer), Horváth Zsófi (magyar leány), Horváth Elza, Hermann Etelka, Jakab Iolán, Kaulich Fanny (pierette), Krkos Milike (matróz), Kollák Emma (spanyol nő), Kovács Mariska, Kováts nővérek (Jambó), Kunszt nővérek, Kúnhegyi Erzsike, Monssong Ilonka, Millhoffer Eliz. Menner Aranka és Irma, Mersz Margit (Győr), Nagy Mariska, Oberhuber Mariska és Lenke, Pacher Lujza, Pucher Gizella (bébé), Prugner Lujza (angyal), Racher Mariska (bébé), Richlin Nina (pierette), Schmidt Matild, Schmidt Mariska, Aranka és Margit (görög nők), Schmidt Karolin, Schmelhegger Miczi, Schiller Miczi (angyal), Schwartz Vilma és Etel, Steier Józsa (pipacs), Schubert Miczi, Schumayer Anna (pezsgő), Sartory Miczi és Riza (alt-Wien) Standtner Paula luczifer), Székely Ilona (orosz parasztnő), Sternák Lenke (pezsgő), Szervátzy Rózsika (tiroli nő) Tolnay Aranka és Etelka, Tolnay Sarolta, Tibély Giza (hattyu), Tilmayer Róza, Unger Józsa, Walter Berta (czigány leány), Walter Hermin, Wida Teréz, Welsz Ferike (drótos tót), Welsz Anikó és Giza (lepke és rokoko), Walaseck Anna, Weineck Miczi, Wagner Stefike, Wilhelm Hermin (jégvirág).

A székes fővárosi dunajobbparti vendéglősök tánczvigalma.

Évről-évre nagyobb kedveltséggel látogatott tánczmulatság február hó 18-án a budai „Fáczán“ termeiben tartatott s kitünően sikerült.

Vendéglőseink, otthon hagyva a foglalkozásukat jellemző „hanglit“ és elfelejtve a rossz üzleti viszonyokat, a legjobb kedvvel látták a tánczhoz.

A tánczterem ez alkalommal déli növényekkel gyönyörü szépen volt diszitve. E diszitéssel Szelnár József ur a jelen volt közönség általános elismerését nyerte.

A hölgyek igen csinos tánczrenddel lettek meglepve. E kis könyvalaku tánczrend külső oldala virággal és habozó miniatur sörös korsóval volt diszitve.

A vendéglős urak jó kedve csakhamar elragadta az összes vendégeket s folyt a tánczkitünő kedvben hajnali 5 óráig.

A vendéglősökkel üzleti összeköttetésben álló sörgyárak megjelent képviselői közül felemlitjük Szedlmayer báró, Párizs Vilmos, Raják, Králik és Koczor urakat, továbbá Wagner Alajos és Werner Adolf szikvizgyáros urat, Francois Alajos pezsgőgyáros urat, Löwenstein N. sajtkereskedő urat stb.

A jelen volt hölgyek közül felemlitjük a következőket, és pedig:

Asszonyok: Buzik Andorné, Baitek Ferenczné, Pertl Istvánné, Gill Józsefné, Babel Nándorné, Buhász Károlyné, Kabón Józsefné, Heinlein Antalné, Hecker Györgyné, Popper Antalné, Pócs Nándorné, Säntha Albertné, Gamauf F. Károlyné, Weiszel Györgyné, Wagner Vilmosné, Wavbricska Andrásné, Rudvig Adolfné, Alnach Ferenczné, Frimmel Mihályné, Kocsis Ferenczné, Wiesenberger Vinczéné, Schwäger Gyuláné, Rácz Ferenczné, Valentin Antalné, Kubanek Venczelné, Lerner Mihályné, Bojcsics Simonné, Szatala Emilné, Hembach Kamillné, Bauer Jánosné, Kolacsek Józsefné, Schwekné, Ujhelyiné stb.

Kisasszonyok: Pertl Irma és Liszka, Gill Etel, Berger Anna, Tonigold Ottilia, Kabon Ilka, Mihályi Róza és Katicza, Biegelbauer Irén, Wittmann Mariska (Zirczről), Schwalm Róza, Hochhauser nővérek, Pois Aranka, Domonkos Margit, Pöltl Lina és Gizella (Budafokról), Weiszel Antónia, Gieszer Aranka, Troppert Ilonka, Engel Teréz, Khély Ilona, Wiesenberger Róza, Wasztl nővérek, László Mariska, Lerner Katicza, Kogler Emilia és Etelka, Bauer Mariska, Rozum Hermin, Sziehelszky Ilonka, Reichhardt Miczi, Huber Irma, Bauer Gizella, Huber Laura stb.

Jelentésünk nem volna teljes, ha a 69. gyalogezred zenekarát fel nem emlitenők, mely kitünő vezetés mellett s ritka kitartással ugy huzta a csárdást, hogy még az öregek is fiatal hévvel forgatták a szép tánczosnőket.

Matinée. A m. kir. Ferencz-József-nevelőintézet, II. ker. kir. Egyet. Kath. főgimnázium, (II. Ilona-utcza 4.) folyó évi február hó 21-én, vasárnap, d. e. fél 11 órakor az intézet diszermében matinéet tart.

Hangverseny és tánczvigalom. A Fekete József-féle nyilvános főgymnásium növendékei 1887. évi február hó 25-én, dr. Falk Miksa országgyü ési képviselő ur védnöksége alatt, Blaskovich Sándor, Fekete József, dr. Schwarzer Ottó urak diszelnöksége mellett, az I. kerületi polgári kör helyiségében (alagút-utcza 1. szám) hangversenynyel egybekötött tánczvigalmat rendeznek. A hangverseny kezdete pontban fél 8 órakor.

Meghivó. A budai Mentő-tánczmulatság rendező bizottsága záró ülését folyó hó 23-án, kedden estve fél 9 órakor tartja a „Márvány menyasszony“-nál a melyre az igen tisztelt bizottsági tagokat tisztelettel meghivja az Elnökség.

Hangverseny. A budai zeneakadémia a „Fáczán“ termében Szauthner Zsigmond zeneigazgató vezetése alatt hangversenyt rendezett. A budai társaság teljesen megtöltötte a termet s zajos tetszéssel hallgatta az érdekes hangversenyt, a melyben az intézet legkiválóbb erői vettek részt. Nagy hatása volt Sigmund Sándor tanár hegedüjátékának, a ki Rubinstein Románczát és Hubay Csárdajeleneteit adta elő meleg tónussal, előkelő felfogással. A műsor többi számait zene- és énekkari müvek képezték. Bevezetésül a vonózenekar Volkmann Szerenádját adta elő, a melynek obligát gordonka szólamát Kauders Manó tanár játszotta. A női énekkar Halácsnak „Az idő eljár“ cz. müvét adta elő. Rendkivül tetszett Szautnernek „Olasz népdalkoszoru“ czimü vegyeskarra irt müve, a melynek magán részeit Schmidt Mariska és Vitkovszky Antal énekelték nagy hatással. Befejezésül a vonózenekar Corelli „Adegio és Allegro“-ját adta elő. A hangversenyt tánczvigalom követte, a mely családias fesztelenséggel a reggeli órákba is belenyúlt.

— **Zártkörü tánczvigalom.** A „Budapest III. ker. iparos ifjak köre“ könyvtára alapja javára 1897. évi Márczius hó 6-án a „Korona“ vendéglő összes termeiben zártkörü tánczvigalmat rendez melyre a zenét *Piros Józsi*, József főherczeg magyar czigányzenekara fogja szolgáltatni. Belépti dij: személyjegy 1 frt, családjegy (1 úr, 2 hölgy) 2 frt. Jegyek a meghivó előmutatása mellett a rendező-bizottság tagjainál és este a pénztárnál kaphatók. Kezdete pont 8 órakor. Tánczrendező: *Redlich Márkus* okl. tánczmester úr, ki ez alkalommal uj tánczokat fog bemutatni. Felülfizetéseket is köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak.

Iskolai ünnepély. Zene, szavallat- és szinielőadással összekötött ünnep-éget rendezett f. hó 14-én *a községi polgári- és kereskedelmi leányiskola a II. kerületben.* Az iskolai tornaterme zsúfolásig megtöltött szülők és közönség gyönyörködve hallgatták a szebbnél-szebb szavalatokat, melyeket jeles költöktől, Benke Mariska, Alsó Erzsébet, Szép Gizella, Hodossy Janka adtak elő igen szines, jellemzős mégis egyszerü modorban. Az efféle előadás, a helyes magyarság, az éneklés és a szépenszólás tanfolyama; a közönség szemeláttára a növendékek valósággal kitüntették is magokat. A közönség valósággal el volt ragadtatva Torkos László. „A nők hódolata“ cz. szinművében, a szabatos szép beszédtől, a ritka bravur al az egész iskola mintegy 400 növendéke által énekelt régi dallamoktól. Nagy mértékben fokozták a sikert azok a jelmezek, (mintegy 30 drb.) melyeket Évva Lajos úr a népszinház igazgatója szivességből kölcsönzött ki az intézetnek. Hang és előadás által Albrecht Aranka, Wéber Margit, Székely Ilon, Trauthmann Irén, Mészáros Zsófi és Igel Ilona váltak ki. A szót zene és zenét szó felváltó előadást alig birta megtapsolni a gyönyörködtetéstől és ámulattól a közönség. A bemutatott történeti alakok látásán ez a gyönyörködés a vallásosság és hazafiság historiai eszméjéből fakadott, a miveltség és magyarság eme legideálisabb forrásaiból.

A szavalatokat Kozma Gyula az intézet igazgatója, a zenei részeket — az intézet kiváló énektanára Gyulay Elek — és a szindarabokat Turcsányi Dezső tanár tanitotta be és rendezte. — Egy ilyen gazdag műsorral ellátott ünnepélyen kevésnek bizonyult, hogy a sikerte három férfiu eredményezze, a többi tanerők is segédkeztek, ki kell különösen emelnünk a tanitónőket Ekkertnét, Kollár és Vitthalm kisasszonyokat, de leginkább Kozma Gyuláne ő Nagyságát, ki szivességből nemcsak arról gondoskodott, hogy a szereplő növendékek a népszinháztól kikölcsönzött öltözékekkel teljesen el legyenek látva, hanem azoknak öltöztetéséről is intézkedett a meghülés ellen. *A hangversenyt* tánez követte. Az ünnepélyen jelen voltak: Gombár Tivadar kir. tanácsos, iskolaszéki-tag, Dr. Axaméthy Lajos miniszteri tanácsos, Dr. Financzy Ernő főigazgató, Haypál Benő, Hampel Sándor, Freyberger Pál stb., valamint a „Rökk-Szilárd“ utczai polgári leányiskola egész tantestülete és intézeteinek növendékei Erdődy Imre igazgató vezetése mellett. — Az intézeti ösztöndij alap javára rendezett szép előadást ma ismételni fogják.

Ez az intézet negyedszázados fennállása óta, (melyet e tanév végén fog ünnepelni) minden esztendőben a közönségnek megmutatta, mit tud különösen a magyarosodás terén a budai oldalon felmutatni. A jótékony czélu eddig rendezett előadásaiból befolyt jövedelemből nemcsak az intézet anyagi és szellemi fejlődésén segitett, de gondolt más egyesületekre is, a többi között legelső helyen meg kell emlitenem a Magyar iskola-egyesületet, melynek részére egy előadásból mintegy 80 frtot küldött, jutalmakat tüz ki szorgalmas németanyanyelvü, de magyarul tudó növendékeknek, az előadások jövedelméből beszerzett egy Erbbardt-féle 600 forintos zongorát, melyen a növendékek mérsékelt áron zenei képességüket müvelhetik. Most pedig a negyedszázados jubileum alkalmából a jótékonyczélu előadások megtakaritott filléreiből egy ezer forintos ösztöndij alapitványnyal fogja ez az ünnepet megörökiteni. Méltán kivánjuk a teljes sikert.

A polg.-isk. tanárjelöltek tánczestéje. A polg.-isk. tanárjelöltek ma a Krisztina városi kaszinó helyiségében fényesen sikerült hangversenynyel egybekapcsols tánczestét rendeztek. A program minden egyes számát élénken megtapsolták. Az estét Mendelsohn esküvőjével nyitotta meg az énekkar, majd Dittert Ferencz gyönyörködtette játékával a hallgatóságot, Pálmay Kálmán Vörösmarti Marót Bánját szavalta el általános tetszés mellett. Nagyon szép vonósnégyessel kötötte le négy fiatal ember a közönség figyelmét, a mely hálás tapssal jutalmazta őket. Egy monológgal, egy gordonkajátékkal és az énekkar népdal-egyvelegével a hangverseny véget ért. A tánczná az első négyest 100 pár tánczolta.

Asszonyok: Andrée Elekné, Ábrahám Sándorné, Andrée Dánielné, Bárdy Istvánné, B. Becker Lajosné, Balzár Jenőné, Baló Józsefné drné, Plischitz Miklósné, Badovinszky Pálné, Beszédes Jánosné, Czilhert Arthurné, Czettel Ágostné, Dragbicsek Józsefné, Donner Károlyné, Daday Jenőné, drné, Erdei Edené, Erkel Béláné, Fischer Józsefné, Faludy Károlyné, Gróber Béláne, Gyurmann Andorné, Gyenes Lajosné, Gutkopf Györgyné, Hiermayer Anuska és Sárika Juhász Endréné, Jurányi Jánosné, Jankó Elekné, Juhász Ödönné, Josicz Szávané, Kampfné drné, Kovács Jánosné dr.-né, özv. Kuliffay Lászlóné, Krisztian Jánosné, Lackenbacher Gyuláné, Lenhardt Jánosné, Láng Józsefné, Moczky Gyuláné, Monor Jánosné, Mayer Istvánné drné, Menner Gyuláné, Mannert Istvánné, Pittel Jánosné, Párog Mihályné, Richter Antalné,

Schrott Henrikné, Szabó Jozsefné drné, Sorisch Ferenczné, Schüssel Ferenczné, Szőllőssy Jánosné, özv. Stockel Imréné, Singer Adolfné, Schmolik Lőrinczné, W. Vayige Fülöpné, Voenszky Gyuláné, Wágner Vilmosné, (Szentes) Vándor Emilné, Záborszky Ignáczné.

Leányok: Árvay Ludmilla, Lukisch Mariska, Andorky Anna, Badovinszky Aranka, Natália Ilka, Bolgya Anna, Benedek Irén, Czilbert Mariska, Daminger Mici, Dietrich Ilon, Emmert Antónia, Erkel Sarolta, Emmert Emilia, Fodor Francziska, Fábián Mariska, Filfer Mariska, Frick Géza és Mariska, Fischer Ilona, Gaurmann Miczi, Grennenbock Vanilia, Grósz Mariska, Hochnek Irma (Bolgya), Jurányi Eliz, Jankovich Kornélia, Josics Mára és Gela, Krenpel Sarolta, Ehmann Lujza, Kiss Erzsike, Kauts Vilma, Krisztián Mariska, Lenhart Eliz, Erdey Mariska, Mocsáry Viola, Monos Aniko, Meron Margit, Menner Aranka és Miczi, Mendl Margit, Nietsche Vilma, Ormay Ilona, Ondrey Ludmilla, Palugyay Jósa, Poppel Karolin, Princz Vilma, Pleskó Margit, Panda Mariska, Pollák Rudika, Paulik Irma és Ilonka, Richter Margit és Sarolta, Singer Janka, Sebők Irma, Somolik Emma, Schrott Eugenia, Sachsinger Vilma, Tricska Leopoldin, és Tinike (Igló) Vanyige Emma, Záborszky Jolán. A hangversenyre s a jótékony czélra való tekintettel a rendezőség csupán egy egyszerü, de izléses, felül arany monogrammal ellátott mignon kartonlapra állitotta össze a tánczrendet.

A jótékony czél érdekében felülfizettek: Gyertyánffy István 37 koronát. Falk Miksa 30 kor., Dr. Kiss Áron 20 kor., Bartalus István 20 kor., Dr. Verédy Károly 14 kor., Péterffy Sándor 10 kor., Szántó Jakab 10 kor., Dr. Axaméthy Lajos 7 kor., Dr. Szterényi Hugó 7 kor., Dr. Kovács János 4 kor., Shnasel Ferencz 4 kor., Sztipanics József 4 kor., Hartmann István 4 kor., Erdey Edéné 4 kor., Richter Antal 4 kor., Párvy Mihály 4 kor., Dr. Daday Jenő 4 kor., N. N. 4 kor. Rohn József 3 kor., Horvay Ede 3 kor., Farkas Sándor 3 kor., Amberg József 3 kor., Badovinszky Pál 2 kor., Baranyay József 2 kor., Bogojevics György 2 kor., Wagner Vilmosné 1 kor., Sztepankó Albert 1 kor., N. N. 1 korona.

A budai tanitók bálja tánczrendje. F. hó 10-én a Budapesti (budai) Tanitóegylet minden tekintetben fényesen sikerült tánczestélyén a tánczrend az elemi iskolai értesitő volt, persze kicsinyitett alakban és bekötve rózsaszinü és kék selyembe. A tánczrend I. része a „Tudnivalók“ voltak. Az egész könyv az elemi-iskolai értesitőnek tartalmát vette át, persze a tánczmulatság szellemében átdolgozva. Igy a tudnivalók között a következők olvashatók: Beiratási (belépő) díj ára 1 frt. Jobb sorsu tánczosnők szülői a felülfizetésektől nincsenek felmentve. Ha valamely tánczosnő hozzátartozói között ragályos jókedv lép fel, a példa követésre méltó és erre hatósági orvostól engedély nem kérendő. A II. rész a tánczosokat illető rendtartási és fegyelmi szabályokat sorolja fel. A III. rész az osztályzatokat foglalja magában hónaponként. A tánczrend végén az egész tánczmulatságban kiérdemelt előmenetelre van egy oldal. És pedig oda irható, hogy ki milyen előmenetelt tanusitott a csárdásban, keringőben stb. A tánczrend igen tetszett mindenkinek.

— **Meghivó.** A „Magyar Egyesület“ ez évi közgyülését február hó 21-én délelőtt 11 órakor a budapesti belvárosi községi felsőbb leányiskolában (IV. ker. Lipót utcza 5. szám I. em.) tartja meg, melyre ugy a fővárosi mint vidéki tagjait ez uton hivja meg. — A közgyülés főtárgya a „Magyar Egyesület“-nek az „Országos Magyar Iskola Egyesülettel“ való egybeolvadása. — A kormányzótanács nevében: Hahóthy Sándor, főtitkár.

Felülfizetés. Az 1897. évi február hó 6-án tartott „Mentő-bál“-ra utólagosan felülfizettek: Gróf Andrássy Aladár 10 frt. Saxlehner András 10 frt. Saxlehner Árpád 10 frt, a herczegprimás titkári hivatala 5 frt, Biscara Endre 3 frt, dr. Reitz Emil 10 frt. (Mult számunkban tévedésből csak 2 frt volt nyugtázva.)

Közgyülések.

A pesti magyar kereskedelmi bank f. hó 13-án délután tartotta a LIV-ik évi rendes közgyülését, Lánczy Leó orsz. képviselő, vezérigazgató elnöklete alatt. Az elnök bejelentette, hogy 178 részvényes letett 3560 részvényt s a mai közgyülésen megjelent 70 részvényes 2067 részvény képviseletében; a közgyülés tehát határozatra képes. A jegyzőkönyv vitelére az elnök Görgey István kir. körjegyzőt, a szavazatszedő bizottságba pedig Robitsek József, dr. Baumgarten Lajos és Schön Vilmos részvényeseket s hitelesitőkül Kovácsy Sándort és Simon Jakabot kérte föl.

A váltóleszámitolási üzletben 90,199.700 frtnyi váltót számoltak le, ami az előző évihez képest 5·5.866 frtnyi apadás. A jelzálog kölcsönök összege az 1896. év elején 46,519.967 frt 78 kr. volt. A lefolyt évben folyósitott jelzálogkölcsönök összege 6,229,100 frt. Tárgyaltak az elmult üzletévben 722 beadványt s ezek alapján a kért 23,836.800 frtból 11,527.300 frtot szavaztak meg. Községi kölcsönből 31 félnek 3.713.300 frtot folyósitottak. A zálogleveleklből forgalomban volt $4^1/_2$ % os: 37,631.200 frt. 4% os: 12,518.800 frt. Megemlékezik még a jelentés az egyéb üzletágak eredményéről s fölemliti, hogy az intézet a fővárosi 50 milliós kölcsönben is résztvett. Az intézetnél elhelyezett betétek állománya 42,133.480 frt volt s a kezelt idegen tőkék összege 58,261.780 frt. Az üzleti év 2,454.027 frt 50 kr. tiszta nyereséggel zárul. Javasolja az igazgatóság, hogy — a különböző levonások eszközlése után — az 1896. évi osztalék-szelvény 65 frtjával váltassék be; ez az osztalék a részvénytőke 13 százalékos kamatozásának felel meg. A tartalékok, ez idei dotáczióval, 8.050.000 forintra emelkednek. Mély részvéttel emlékezik meg ezután a jelentés Heinrich Ferencz igazgatósági és Rust Bernát felügyelő-bizottsági tag elhalálozásáról s a közgyülés, az elnök inditványára, egyhangulag hozzájárult ahoz, hogy az emlékezetük jegyzőkönyvileg örökittessék meg.

A jelentés felolvasása után Kovácsy Sándor orsz. képviselő szólalt föl s köszönetet mondott az igazgatóságnak és elsősorban az elnöknek, mint aki évek hosszu során át fáradozott az intézetnek most elért magas fokra emelkedésében. De köszönetet mond a felügyelő bizottságnak s a tisztikarnak is a mutatkozó fényes eredményért. Inditványára a jelentést egyhangulag tudomásul vette a közgyülés s a fölmentvenyt minden irányban megadta. Thuróczy György inditványára közfelkiáltással választották meg a sorrend szerint kilépett igazgatókat: Kohner Zsigmondot, Schossberger Zsigmond bárót, Weisz Fülöpöt és Haggenmacher Róbertet, a felügyelő bizottságba pedig Blau Adolfot, Kreische Antalt, Gillming Ferenczet, Rupp Imrét s uj-tagul Gold Zsigmondot. Az osztalék kifizetése febr. hó 15-ikétől fogva történik. A közgyülés ezzel, az elnök éltetése mellett, véget ért.

Eladási hirdetmény,

Alulirott mint vb. Hunnia gépgyár és vasöntöde részvénytársaság tömeggondnoka közhiré teszi, hogy a tömeg tulajdonát képező Budapest, külső Váczi-ut 95. szám alatt levő ingatlan a rajta épült gyár felszerelésével és a még meglevő áruraktárral együtt szabad kézből verseny tárgyalás utján eladatik.

A gyártelep kiterjedése 3555 □ öl, jó karban levő épitett gép, szerelő-, kovács-, lakatos-, vas- és ércz esztergályos-, rézmüves-, bádogos-, asztalos-, bognár és javitó műhelyekkel, ércz és vasöntőde, gép- és kazánház, egy 45 lóerejü gőzgéppel, két Cornvall-féle gőzkazánnal, villanyvilágitási teleppel és gőzfütéssel komplett berendezve és felszerelve. A meglevő árukészlet jobbára tüzifecskendők, gőzfertőtlenitők, pöczegödör tisztitók, tüzmentes vaszekrények, szerszámgépek és tüzoltó felszerelésekből áll. Mindazok kik ezen verseny tárgyaláson részt venni óhajtanak zárt ajánlataikat 13000 forint bánatpénzzel együtt f. évi április hó 1-éig bezárólag alólirott tömeggondnokhoz (IV. kerület Kossuth Lajos utcza 3. sz. beadni sziveskedjenek hol az eladási feltételek megtekinthetők és bővebb felvilágositás is nyerhető. Kelt Budapesten, 1897. február 11-én.

Tomka Jenő tömeggondnok.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula

HIRDETÉSEK.

Arverési hirdetés.

A budapesti I—III. ker. kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnál (II., fő-utcza 77. szám I. emelet 10. sz. ajtó) több, a néhai Nepp József hagyatéki tömegébe tartozó ingatlanok f. évi **márczius hó 6-án délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen** esetleg becsáron alúl is eladatni fognak. Jelesül:

1) egy Ujlakon a Zöldmál dülőben fekvő 482⁶ □ öl területü 180 frtra becsült korábban szőllő, most szántóföld;

2) egy ugyanott fekvő 1106⁴ □ öl nagyságu s 420 frtra becsült előbb szőllő most szántóföld;

3) egy Ujlakon a Törökvész dülőben fekvő 1 hold 193 □ öl nagyságu 519 frt 35 krra becsült előbb szőllő- most szántóföld.

4) egy, Ujlakon a Csatárka dülőben fekvő 1 hold 379⁵ □ öl nagyságu, 800 frtra becsült előbb szőllő, most szántóföld.

5) egy, Ujlakon a Pasarét dülőben fekvő 4 hold 451⁶ □ öl nagyságu, 6600 frtra becsült, előbb szőllő, most szántó- és rétföld kis házzal.

6) Ujlakon a Bokor-utcza 4. sz. alatt három utczára szolgálólag fekvő 144 □ öl területü 7680 frtra becsült ház, udvarral

7) Ujlakon Lajos-utcza 79—81. sz. alatt, 397 □ öl területen fekvő s 32.210 frtra becsült ház, udvar és kerttel.

Érdeklődők az árverési feltételeket a czimzett kir. járásbiróságnál, vagy az árverés megtartásával megbizott kir. közjegyző Zimányi Alajos urnál (I., Lánczhid-utcza, Klusemann-ház) megtekinthetik.

Budapest, 1897. évi február hó 15 én.

A hagyatéki gondnokság.

3213. sz. november hó 7-én.
1896. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szent endrei kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtatónak Petrik Mihály és neje végrehajtást szenvedő elleni 9 frt 79 kr tőke követelés és jár iránti végrehajtási ügyében a pestvidéki kir. törvényszék (a szent endrei kir. járásbiróság) területen levő Pócsmegyer község határán fekvő a Petrik Mihály és neje Sárközy Mária tulajdonát képező pócsmegyeri 33. sz. betétben A. I. 1—4 sorsz. a. foglalt 334. hrsz. kertre 335. hrsz. 1 népsorsz. ház és udvarra, 994 hrsz. erdőre és közös legelőből járó $^1/_{127}$ részre 238 frtban, – az A † 1 sorsz. a foglalt 860/2 hrsz. ingatlanra 73 frtban, és az A † 2. sorsz. a. foglalt 2655. hrsz. szántóra 41 frba ezennel megallapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1897. évi márczius hó 1-sö napján délelőtt 10 órakor** Pócsmegyer községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni

Szent Endrén, 1896. évi november hó 14-én, kir járásbiróság mint tkvi hatóság

VIDOVICS, kir. albiró.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcz 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésű borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Vendéglő megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesiteni, hogy Budán, II. ker., Iskola-utcza 16. sz. alatt a

Noé bárkájához

czimzett régi vendéglőt a mai kor igényeihez képest ujonnan átalakitva

folyó évi február hó 6-án

megnyitottam.

Főtörekvésem az, hogy ugy valódi magyar boraim, ugy szintén jó kőbányai sörök, valamint izletes ételek pontos kiszolgálása által a nagyérdemű közönség teljes megelégedését kiérdemeljem.

Tisztelettel

SZALONTAY GYÖRGY

vendéglős

a Noé bárkájához.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

Magy. kir. államvasutak Üzletvezetőség Kolozsvártt.

2270. szám.
1897.

Pályázat.

A m. kir. államvasutak kezelése alá tartozó székely vasutak Sepsi-szt-györgy-gyimesi vonalon fekvő Csikszereda állomáson berendezendő vendéglői üzlet, a pályának közelebbről történő megnyitási napjától számitandó 3 évre bérbe adandó lévén, annak bérbeadása iránt ezennel pályázat nyittatik

Felhivatnak ennélfogva mindazok kik a nevezett állomási vendéglőt bérbe venni óhajtják, hogy a szabályszerüen bélyegzett és eddigi működésüket igazoló bizonyitványokkal felszerelt ajánlatukat legkésőbb f. évi márczius hó 4-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége általános osztályához (titkárság) czimezve nyujtsák be.

Az ajánlatok külön lepecsételt boritékban küldendők be és a boriték következő megjegyzéssel látandó el: „Ajánlat a csikszeredai állomási vendéglőre."

Az ajánlattevő köteles a kolozsvári üzletvezetőség gyujtőpénztárnál (Kolozsvár, Emke palota) f. évi márczius hó 4-én déli 12 óráig bánatpénzképen 200 forintot készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta utján külön boritékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vétetni nem fog.

Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül a felajánlott összeg magasságára — szabadon választhasson.

A vendéglőre vonatkozó feltételek a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége III. osztályában tudhatók meg.

Végül megjegyeztetik, hogy a vendéglőhöz az üzleti helyiségeken kivül, a bérlő czéljaira szolgáló magán lakás is adatik.

Kolozsvár, 1897. január hó.

Az üzletvezetőség.

Utánnyomás nem dijaztatik.

Corsó szálloda

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

ARGAUER és UNREIN

szállodások.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntőház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

— Kanizsai sör. —

Galambos U. vendéglős.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza!
A ki házat, telket akar eladni vagy venni.
A ki bérelni, vagy bérbeadni akar.
A ki nyaralni akar.
A ki szolgálatot keres.
A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulaszsza felkeresni a „BUDA és VIDÉKE" kiadóhivatalát. 9

Unaloműző.

A ki unatkozik, annak biztos és valódi

Unaloműzőt

ajánl a kiadóhivatal. Kár meg nem kérdezni. 26

Házvétel.

Budán kisebb házat megvételre keresek. Czimem a kiadóhivatalban. 31

Ki akar nyerni?

A ki 2500—3000 frt tőkével évenként 600 frtot akar keresni annak kedvező alkalma van egy „Jó kereset" czimű levélben a továbbiakat megkérdezni. 23

20412/97. sz.
CI.

Hirdetmény.

Nyergeléssel szállitandó borvagy szeszküldemények be- és kirakása.

Vonatkozással az 1896. évi április hó 6-án 24445/CI sz. alatt kiadott hirdetményükre, ezennel közhirré tesszük, hogy a vonalaikon 1894. évi márczius hó 15-én életbe léptetett azon intézkedést, mely szerint a hordókban feladott bor- vagy szeszküldeményeknek ugynevezett nyergeléssel való berakását és az ily módon rakott küldeményeknek kirakását a felek kivánságára 100 kgonként 1—1 krnyi be- és kirakási illeték felszámitása mellett saját közegeinkkel végeztetjük, folyó évi február 20-ával hatályon kivül helyezzük.

Ezen naptól kezdve, tehát a kérdéses teljesitmények a felek által és saját költségükön végzendők.

Bpest, 1897. február 12.

Az igazgatóság.

Utánnyomás nem dijaztatik.

Eladó.

Szőllő ültetésre alkalmas homokos talaju telkek a főváros I. ker. kültelek (kőérberek)

a) 1254⁴/₁₀ öl
b) 2326³/₁₀ „
c) 1583⁸/₁₀ „

5164 5 öl á 1 frt 50 kr.

Kőérberek düllőben a létesitendő villamos vaspálya mentén fekete agyag talaju telek 2323 öl eladó 2.50 kr.

Kelenföld 1 villa háztelek a kelenföldi vaspálya udvarral határos telek 1800 öl eladó 4 frtért.

Villatelek törökvész II. ker. kültelek 792 öl eladó 4 frtért. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 29

„SOK PÉNZT kereshetnek inteligens urak a kik energiával s jó rábeszélő tehetséggel birnak. Állandó alkalmaztatás! Bővebbet Bpest, V., Erzsébet-tér I. I. em. ajtó 3. sz. alatt 12—2 közt." 28

Tanulót keresnek.

Divatkereskedő jó családból való fiut tanulónak felvesz. Bővebb a kiadóhivatalb. 30

Helyettem.

A ki épiteni akar, a kinek kérvényre van szüksége fővárosnál, előljáróságnál, miniszteriumoknál, hatóságoknál minden képzelhető ügyekben, legyenek azok peres és peren kivüliek a „Buda és Vidéké"-t keresse meg. Mindég szakértők, jogi ügyekben ügyvédek, közjegyzők végeznek. Átiratás. Szerződés. Biztositás tűz- és jégkárok, baleset biztositások, alapszabályok. Levélhez 2 drb 5 kros bélyeg. 13

Olcsó telkek.

Kelenföldön közel az új hidhoz a *fehérvári-ut mentén* 60 parczellázott háztelek, és spekulációra alkalmas nagyobb telektömbök jutányos áron eladatnak. Makó Mihály, vaskereskedő, üllői-út 2. sz. 26

Házasság.

Férjhez menők és házasulandók irjanak levelet a „Buda és Vidéke" kiadóhivatalához „Társaságból" czimen 2 drb 5 kros bélyeggel. 16

HIRDETÉSEKET

felvesz a kiadóhivatal

BUDAPEST,

I., Városmajor-utcza 28.

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI. évfolyam 9. sz. (Halak hava.) Vasárnap, február 28.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Duna jövője.

(A magyarországi Dunán ujabb időkben végrehajtott szabályozási munkák, valamint a székes fővárosban levő és még épitendő hidak és kikötők ismertetése.)

Zsák Hugó felolvasása. 3

A koronakápolna azon a helyen épült, a hol Szent István koronája sok éven át el volt ásva, s 1853-ban fel lett találva.

A folyam közepén egy igen érdekes sziget fekszik, Uj-Orsova, vagy Ada-Kaleh, melynek lakósai törökök, a kik Ausztria-Magyarország védelme alatt állanak.

Ez alatt néhány kilométernyire fekszik a voltaképeni vaskapu, mely, mint már előbb mondám, egy az egész folyó szélességén átnyomuló s két kilométer hosszu sziklapadból áll, melynek szirtjei között a hajózás kis viz alkalmával a legeslegveszedelmesebb, sőt gyakran teljes lehetetlenség volt. Ezen körülmény a hajózásra és kereskedelemre annyira hátrányos volt, hogy egy hajózási út készitésének szükségessége az 1871-ben tartott londoni nemzetközi congressuson kimondatott, s ennek keresztül vitele az 1878-ban tartott berlini nemzetközi congressuson Magyarországra bizatott. A munkák azonban csak az 1888. évi 26. tczikkel engedélyeztettek, s 1890-ben vétettek munkába; ma már, mint tudjuk, kevés kivétellel, be vannak fejezve s büszkén mondhatjuk, hogy ezen nehéz munkákat magyar mérnökök tervezték és sikeresen keresztülvitték.

Itt a Vaskapunál kiderült, hogy a folyó medrében, a sziklapadon keresztül viz alatti robbantásokkal utat repeszteni nemcsak sok időbe és óriási pénzösszegekbe kerülne, hanem a hajózásra nézve is mindig veszedelmes volna, miért is a Vaskapu szirtjeit egyelőre érintetlenül hagyták s azok megkerülésével a jobb, vagyis szerb parton egy 3 klm. hosszu, nyilt csatornát készitettek, a melyen át most már a hajózás fog történni. Ez az a csatorna, melyet felséges királyunk mult év őszén ünnepélyesen megnyitott.

A Vaskapu szabályozása folytán most már az év bármely időszakában a Dunának alacsonyabb vizállása mellett is képesek lesznek majd nagyobb méretű hajók hozzánk feljutni, miáltal előreláthatólag a Dunán való hajózás élénkebb lesz és a kereskedelem is nagyobb arányokat fog ölteni, minek következtében mind több és több rakodó-partra lesz szükség. Ehhez még hozzájárul az is, hogy a hajósok folyton panaszkodnak arról, hogy a fővárosban levő téli kikötők, ugymint az ujpesti és ó-budai, a főváros *felett* fekszenek, s igy az oda bejutás a jégzajlás beállta alkalmával igen nehéz, ugy hogy legfőbb óhajuk az, hogy a főváros alatt épitessék egy téli kikötő.

Ezeket tekintetbe véve, már a fővárosi Dunaszakasz szabályozása ugy rendeztetett be, hogy a főváros alatt két ily kikötő legyen létesithető, a mennyiben két ily medencze alkottatott.

Az egyik medencze a jobb parton, a Nádorkert közelében az összekötő vasuti töltés alatt fekszik s ennek kikotrása által egy igen czélszerű téli kikötő alkotható; s ha ezen medencze az igényeket már nem fogja kielégiteni, nem forog fenn nehézség arra nézve, hogy ott az összekötő vasuti töltés feletti medenczével összeköttetésbe hozassék és igy kibővittessék.

A másik medencze a balparton fekszik s a Ferenczváros és a Csepel-sziget által van körülvéve. Ebből véleményem szerint nagyszabásu forgalmi és kereskedelmi kikötő létesithető és annak mikénti elrendezéséről épen most folynak a tárgyalások.

Minthogy eddig a folyam hosszában a vizen való közlekedésről szóltam, szeretnék még néhány szót azon közlekedési utakról is szólni, melyek a *folyón át*, az egyik partról a másikra vezetnek. Ezen utak t. i. az állandó hidak. S minthogy az imént a magyarországi Dunán folyamszabályozási és hajózási szempontból a felső határtól az alsó határig haladtunk végig, talán nem lesz érdektelen, ha az ezen utvonalon található állandó hidakat egymásután felsorolom.

Ilyen van Pozsonynál egy, Komáromnál egy, Esztergomnál egy, Budapesten öt, Ujvidéken egy.

S minthogy mélyen tisztelt hallgatóimat a székes fővárosban levő hidak érdeklik leginkább, bátor leszek még ezekről és épitésükről néhány szót elmondani.

A legrégibb hidunk a Lánczhíd, mely a negyvenes években épült; két kettős vaslánczból áll, melyeknek vége a két parton levő hídfőbe vannak befalazva, illetve behorgonyozva s melyek a mederpillérek által tartatnak a magasban; ezen hid épitése majdnem 10 esztendőt vett igénybe, és pedig főkép azért, mert a mederpillérek alapozása nagy nehézségekkel járt. A pillérek helyét ugyanis négyszeres czölöpfallal vették körül, a czölöpfalak közti ürt agyaggal tömték ki, s az igy készitett rekesztékből a vizet kiszivattyúzták.

Az igy mesterségesen szárazzá tett rekesztékből a meder fenekén levő anyagot eltávolitották, mindaddig, mig egy hordképes rétegre jutottak, mely réteget, különösen a budai pillérnél csak nagy mélységben találták fel. Csak ennek feltalálása után kezdhették meg a tulajdonképeni falazást, mely munka közben az oszlopot körülvevő rekesztékek töltésein gyakran bajok keletkeztek.

Ismeretes dolog továbbá, hogy a láncz felhúzásánál is nagy nehézségek merültek fel, melyek az épitést, különösen az akkor rendelkezésre állott nehézkesebb segédeszközökkel, nagyban megnehezitették.

Hogy ezen híd a nagynevü gróf Széchenyi Istvánnak, tierney Clark tervei szerinti alkotása, általánosan ismeretes, s még csak annyit emlitek fel róla, hogy épitési költsége hetedfél millió pengő forintra rugott.

A Margit-hid s az összekötő vasuti hid úgyszólván egy ibőben épült 1872 és 1876 közt.

Az előbbi 600 m. hosszú s hat nyilással bir, az utóbbi 400 m. hosszú és 4 nyilásu; amaz íves, emez rácsos hid, az előbbi 5.000,000, az utóbbi 2.000,000 frtba került.

Az első hid három, az utóbbi pedig közel két év alatt épült fel, a mi abban találja magyarázatát, hogy a Lánczhid épitése óta a mederpillérek alapozási módjában a műszaki tudomány nagy haladást tett, a mennyiben ezen alapozások nem úgy, mint hajdanában, nagynehezen épitett fogógátak segitségével kiszáritott rekesztékekben épültek hanem vas-caissonok, vasszekrények leereszté-sével.

A vasszekrényt az épitendő pillér helyén egy faállványon összeállitják s 2—3 m. magasságban egy vasfenékkel látják el. Ezen fenéken aztán kezdik a falazást, s az egész vasszekrény a fala

zás gyarapodásának arányában leeresztik a meder fenekére. Ekkor egy külön e czélra összeállitott készülékkel süritett levegőt szoritanak a vasszekrénybe, hogy a viz abba bele ne hatolhasson. A szekrénybe munkások bocsátkoznak, akik az azalatti mederfeneket kivánják; a kivájt anyagot viz fölé emelik és eltávolitják vasszekrény pedig ezalatt mind mélyebbre és mélyebbre sülyed, miközben fönt ugyanezen mértékben folytatják a falazást. Ha a vasszekrény a hordképes réteget elérte, az üres szekrényt kibetonirozzák.

Ezen eljárás sokkal gyorsabb a régente alkalmazott eljárásoknál; s minthogy azóta vasgyáraink is nagyot haladtak a formázott vasak elkészitésében a hidak épitése most már sokkal rövidebb időt vesz igénybe, mint régente.

Jóval a Margitsziget felett a budapest-esztergomi h. é. vasut érdekében a legutóbbi években egy 670 méter hosszu 7 nyilásu hid készült, melynek átadása még ez évben várható. Ezen hid mintegy 2 millió frtba került s egy vasuti vágánynyal és egy gyalogjárdával bir.

A Vámház-körut folytatásában a mult 1895—96. években készült a Ferencz-József-hid, mely összesen 331 m. hosszu, s középső nyilása 175 m. szélességgel bir Ezen hidat mélyen tisztelt Hallgatóimnak mindegyike már megtekintette s igy nem szükséges, hogy annak szepségét külön kiemeljem. Maga dicséri az alkotóját, különösen ha hozzávesszük, hogy a kiépitési költsége csak $2^1/_2$ millió frtra rug, s az egész hid rövid 2 év alatt készült el, Csak annyit akarok még róla felemliteni, hogy habár körvonalaiban a Lánczhidra hasonlit, szerkezete attól nagyon eltérő, a mennyiben nem láncz-, hanem konzoltartós-hid, mely szerkezetnél a part nyilások a középső nyilás $^1/_3$-ával egy-egy egész testet képeznek, mely két testre azután a középső különálló testrész reá fekszik.

Tervben van még egy 6-ik hid az Eskü-tér és Rudas-fürdő között. Ezen hid az egész Dunát egyetlen 300 mtnyi nyilással fogja áthidalni; szerkezete alkalmasint láncz lesz, mely vagy sodronyból, vagy vas-tagokból lesz alkotva. S bár jelenleg még eldöntve nincs, hogy melyik tervezet szerint fog elkészülni, minthogy annak kiépitését törvény biztositja, s minthogy annak kiépitését törvény biztositja, s minthogy hidépitészeink bebizonyitották, hogy most már 2—3 év alatt a legkényesebb szerkezetü hidakat is képesek felépiteni, felolvasásomat azon remény kifejezésével zárom be, hogy a szóban levő hid még ez évszázadban elkészül és ez által fővárosunk emlékszerü diszeit egy ujabb hatalmas alkotással fogja gyarapitani, mely a két testvérváros összekapcsolását nagy mértékben előfogja mozditani.

Nyilvános elszámolás.

A Budapest székesfővárosi I. ker. I-ső számu (várbeli) iskolaszék által még az elmult évben kiküldött karácsonyfa ünnepélyt rendező bizottság f. évi február hó 8-án tartotta baáni *Gombár Tivadar* dr. kir. tanácsos, iskolaszéki elnök összehivása folytán elszámoló ülését, melynek lefolyásáról a következőket adjuk olvasóinknak.

A mult 1895-ik évben rendezett gyüjtésből fennmaradt 338 frt 57 kr., melyhez az 1896-ik évben eszközölt gyüjtés eredménye, vagyis 459 frt 71 kr. csatoltatott s igy a bizottság rendelkezésére 798 frt 28 kr. volt.

Az 1896-ik évi szent karácsony estéjén lélekemelő ünnepély tartatott a várbeli iskolatéri közs. el. iskola feldiszitett tornatermében, a mely alkalommal 81 tanuló ruháztatott fel valláskülönbség nélkül.

Téli felső ruhát (kabát, nadrág) 28 fiú, — téli meleg ruhaszövetet 32 leány, — kendőt 24 leány, — czipőt 23 fiu és 28 leány kapott, összesen tehát 81 szegénysorsu tanuló jutalmaztatott meg.

A dusan megrakott karácsonyfa ékességei- és édességeiből pedig bőven kijutott minden jelenlevőnek.

A bizottságnak bemutatott és átvizsgált számadás és csatolt számlák szerint az ünnepély és adományok költségei kitesznek összesen: 443 frt 67 krt, a mely összeg levonva a rendelkezésre állott 798 frt 28 krból, fennmaradt 354 frt 61 kr. azaz háromszázötvennégy forint és 61 krajczár. mely takarékpénztári betétkép könyvecskében bemutattatott s az iskolaszéki gondnoknak megőrzés végett ujból átadatott.

A várbeli szegénysorsu tanulók felruházására az 1896—97. iskolai évben kegyes adományaikkal hozzájárultak:

1) Dr. Appl Lajos ur ivén: Dr. Appl Lajos 1 frt.

2) Dr. Baroti Lajos ur ivén: Dr. Baroti Lajos 2 frt.

3) Mélt. és főtiszt. Bogisich Mihály ur ivén: Bogisich Mihály 3 frt, Tőry Gusztávné 3 frt, Némethné 3 frt, Kovács Aladár 2 frt, Tichtl Irén 2 frt, Farkas 2 frt, Havas Sándorné 3 frt. Madarassy Pálné 3 frt, Pernőffy Jánosné 3 frt. Dr. Oefner Antal 3 frt, Kristóf 3 frt, Sabini Prösler 1 frt, Stoffer 1 frt, Schmidt 1 frt, Kohl Med. 5 frt, Báró Csollich 1 frt, Hirsch Istvánné 1 frt, özv. Lász Károlyné 1 frt, Botka Lajosné 3 frt, Sellner Gyuláné 2 frt, Jener Jozefin 1 frt, Keller Kálmánné 3 frt, Ruszvurm Vilmosné 1 frt, Kornis Arthur 2 frt, Wettstein A. 1 frt, Wettstein József 1 frt, Gürsch János 1 frt, Schatz Róbertné 1 frt, Walheim 2 frt, Schügerl 1 frt, Harrer 1 frt. összesen 61 frt

4) Dulovics Béla ur ivén: Dulovics Béla 5 frt.

5) Frey Alajos ur ivén: Tamássy Géza 50 kr, Frey Alajos 3 frt. Bengyer Nándorné 1 frt, Wiese Kálmán 30 kr, N. N. 50 kr, Beck Teréz 30 kr, összesen 5 frt 60 kr.

6) Ghyczy Emil ur ivén: Ghyczy Emil 5 frt.

7) Baáni Gombár Tivadar dr. ur ivén: Császka György 20 frt, Dr. Gombár Tivadar 5 frt, Orczy Gombár Ilona 1 frt, Orczy Gyula 1 frt, özv. Herián Károlyné 2 frt, Lejtényi György 1 frt, Gombár Angyalka 20 kr, Baumerth Gyuláné 2 frt, Gombár Miczi 50 kr, Petheö Berta 2 frt, Wiedermann 2 frt, összesen 36 frt 70 kr.

8) Dr. Hegedűs János ur ivén: Dr. Hegedűs János és családja 5 fr.

9) Hirsch István ur ivén: Hirsch Istvánné 5 frt, Hirsch István 5 frt, összesen 10 frt.

10) Huszár Adolf ur ivén: Huszár Adolf 2 frt.

12) Dr. Kemény X. Ferencz ur ivén: Wiesner Lubich 2 frt, Kemény Ferencz 2 frt, összesen 4 frt.

13) Dr. Keömley Nándor ur ivén: Hirsch Ignácz 2 frt, Szobovics Lajosné 1 frt, Keömley Bianka 50 kr, Keömley Aurél 59 kr, Keömley Nándorné 1 frt, Szobovics Jozefin 1 frt, özv. dr. Celligoi Bódogné 1 frt, Marsovszky Pál 1 frt, Schmidt Imre 50 kr, Kleszner Iván 50 kr, Gáliffy Erzsébet 1 frt. Andaházy Irén 50 kr, Dr. Schenek István 1 frt, Dumtsa Sándor 50 kr, K. A. 50 kr. Marsovszky 1 frt. Marsovszky N. 1 frt, Havranek László 1 frt, Hahner Rikárd 50 kr, összesen 16 frt.

14) Kosutány Géza ur ivén: Dr. Baumgarten Izidor 3 frt, Lenk Gyula 2 frt, Haurt Albert 2 frt, Cseke Kálmán 1 frt, Dr. Makucz Arthur 1 frt, Szepesy Irma 1 frt, Crozin István 1 frt, Csekelincz Marczel 2 frt, összesen 13 frt.

15) Dr. Lechner László ur ivén: Lechner László 1 frt.

16) Márffy Ágost ur ivén: Márffy Ágost 5 frt.

17) Márffy Albin ur ivén. Márffy Albin és neje 10 frt.

18) Budavári Országh Sándor dr. ur ivén: Dr. Országh Sándor 10 frt, Fővárosi egyesült Takarékpénztár 10 frt, összesen 20 frt.

19) Póra Ferencz ur ivén: Póra Ferencz 1 frt, Póra Ferenczné 1 frt, Póra Józsi 50 kr, Póra Feri 50 kr, összesen 3 frt.

20) Scheich Károly ur ivén: Scheich Károly 5 frt, Dr. Kummer 1 frt, Badulescu György 1 frt. Dr. Blum Sándor 1 frt, összesen 8 frt.

21) Szegő János ur ivén; Mikis Imre 50 kr, V. u. o. 1 frt, Beiwinkler Károly 1 frt, Szegő János 3 frt, összesen 5 frt 50 kr.

22) Vézinger Károly ur ivén: Vézinger Károly 5 frt.

23) Bachler Károly ur ivén: Kogler Jánosné 2 frt, Zimányi K. 3 frt, Kánel Emilia 1 frt, Zimányi J. 1 frt, Szász Károlyné 1 frt. Finászy Béla 50 kr, Stadler Nándorné 30 kr. Blum 20 kr, Stom 20 kr, Korniczky 20 kr. Dr. Berencsy 1 frt, Kleeper 20 kr, Kubesch Mariska és Vilma 20 kr, P. n. V. 10 kr, P. J. 10 kr, N. N. 10 kr, Burgyuk 10 kr, Becker J. A. 2 frt, Dr. Hauer Pál 10 kr. N. N. 10 kr. N. N, 10 kr, Szász Gy. 30 kr, Szász B. 20 kr, Stettner Géza 1 frt, Bachler Elza 1 frt. Bachler Károly 2 frt, összesen 18 frt

24) Guckler Győző ur ivén: Guckler Győző 1 frt, Guckler Győzőné 1 frt, Guckler Rózsika 50 kr, ifj. Guckler Győző 50 kr, összesen 3 frt.

26) Kanócz István ur ivén: Vaszary Kolos herczegprimás 10 frt, Dr. Karsai Sándor 1 frt, Falk Ernő 1 frt, Wroleauer J. 1 frt, Bicskey Lászlóné 1 frt, Betlő István 1 frt, Kanócz István 1 frt, összesen 16 frt.

28) Madarassy Gábor ur ivén: Tömöry Kálman 1 frt, Balázs Antal 1 frt, Madarassy Gáborné 1 frt, ifj. Madarassy Gábor 1 frt, Madarassy Gábor 1 frt, összesen 5 frt.

29) Tichtl János ur ivén: Tichtl János 5 frt, Tichtl Irén 2 frt, A. B. L. 1 frt 50 kr, N. N. 50 kr, Koediger 1 frt, Békássy Elemér 50 kr. L. F. 2 frt, összesen 12 frt 50 kr.

30) Appl Lajosné őnagysága ivén: Hintz Hedvig 2 frt, Hummel Margit 2 frt, Balonyi Erzsike 50 kr, Huber Paula 1 frt, Paduch Margit 50 kr, Cziegler Anna 1 frt, Frecskay Emmi 50 kr, Lehotay Mariska 40 kr, Turcsányi Livia 50 kr, Baráth Mária 40 kr, Moller 1 frt, Nyirák Mariska 50 kr, Bräuner Kornel 30 kr, Brozin Zsófia 50 kr, Szilágyi Ilona 50 kr, összesen 11 frt 60 kr.

31) Főtiszt. Bozóky Géza ur ivén: N. N. 2 frt.

33) Csonka Józsa őnagysága ivén: Kogler Hedvig 1 frt, La Borda Ilona 1 frt, Csánky Kujza 30 kr, Pap Elza 1 frt, Pap Margit 1 frt, Pap Eszter 1 frt, Pap Aranka 2 frt, Weichart Gábriella 30 kr, Czigler Miczi 1 frt, Lenotay Stefánia 50 kr, Fejér Flóra 50 kr, Reisch Zseni 50 kr, Széll Mariska 50 kr, Benyovics Mária 20 kr, Herald Rózsika 50, Herald Etelka 50 kr, Szabó Ilonka 50 kr, Fömel Vilma 50 kr, Pfenning Lóri 30 kr, E. M. 10 frt, Velősy Elvira 50 kr, Mlinkó Jolán 50 kr, Lakits Margit 20 kr, összesen 24 frt. 30 kr.

34) Farkas József ur ivén: Farkas József 1 frt, Várbeli 5 frt. Schmelцéger 1 frt, Ruszvurm 1 frt, özv. Éczhegyi Ferenczné 1 frt, Mandl Adolf 1 frt, Müller M. 1 frt, Kaill Vilmos 1 frt, Glogovácz Keresztély 50 kr, Rohon-

czy Imre és György 4 frt, Pillmayer Károly 1 frt, Toldi Lajos 1 frt, Salvéter Ágoston 1 frt, Dr. Komáromy András 2 frt, Albrecht Richárd 1 frt, Mály Sándor 1 frt, Moller 50 kr, Wirkner Manó 50 kr, Grillusz Arthur 50 kr, Boross Géza 50 kr, özv. Molnár Berta 50 kr, Dr. Koch Antal 1 frt, Koch Rudolf 10 kr, Szukováty István 50 kr, Wettstein Gyuláné 1 frt, Wettstein András 1 frt, Wettstein Antalné 1 frt, özv. Szabó Józsefné 50 kr, Schüller Erzsébet 1 frt, Láng Luiza 50 kr, Genál Zoltán 1 frt. Bogyó Géza 50 kr, Krakk István 50 kr, Darnay Józsi 30 kr, N. N. 10 kr. Dr. Klempa István 5 frt, összesen 40 frt.

35) Farkas Józsefné őnagysága ivén: Borosnyay Jolán 1 frt, Vavrinecz Mária 50 kr, Kratzer Izabella 1 frt, Grecsák Elza 40 kr, Deáky Flóra 2 frt, Frecskay Irén 50 kr, Sehr Erzsébet 50 kr. Renner Alice 1 frt. Dréhr Jolán 50 kr, Ruszvurm Ilona 1 frt, Herczog Anna 1 frt, N. N. 50 kr, Nechutny Rozina 50 kr, Klimesch Erzsébet 1 frt, Nagy Erzsébet 30 kr, Mészáros Irma 50 kr, Agotha Olga 30 kr, Gálffy Boriska 50 kr, összesen 13 frt.

38) Krünner Anna őnagysága ivén: Marinovich Marczell 1 frt, Rösler Sabina 1 frt, Gaizler Béla 1 frt Kunze 1 frt, Farkas Edith 1 frt, Tichtl Frigyes 1 frt, Pap Elekné 1 frt, Hackel Márta 1 frt, Szathmáry Lili 1 frt, Berzsenyi Tilda 1 frt. Wavrinecz Márta 20 kr, Poelschacherné 2 frt, Weisz Franciska 1 frt, Kosconi Elza 1 frt. Vornica Anna 1 frt, Hübner Joszef 50 kr. Kerékgyártó Mariska 50 kr, Laposán Lydia 50 kr, Wurm Auguszta 30 kr, Grét Marianna 10 kr. Fischer István 1 frt, özv. Domáknė 50 kr, Bräuner Lujza 30 kr Rajicz Lujza 10 kr, B. K. 1 frt, összesen 20 frt.

39) Michalecz József ur ivén: Wettstein János 1 frt, Wettstein Gyula 1 frt, Wettstein Miklós 50 kr, Wettstein József 1 frt, Wettstein Antal 1 frt, Balonyi Tibor 50 kr, Tomor Ferencz 50 kr, Márffy Agost 1 frt, Márffy Albin 1 frt, Poetschacher Sándor 1 frt, Bencze Antal 1 frt, Dr. Rosconi Viktor 1 frt. Lingauer István 1 frt, Babb Károly 1 frt, Wiesner János 1 frt. Wiesner Alfons 50 kr, összesen 14 frt.

40) Nagy Sándor ur ivén: Molnár István 50 kr, Obermayer Imre 50 kr. Bencze Tibor 50 kr, Rosonovszky Frigyes 50 kr, összesen 2 frt.

41) Petrina Ödön ur ivén: Némethy Károly és Ilmuska 1 frt, Magyari Eeri és Józsi 1 frt, Kerékgyártó Miklós 50 kr. Magyary Lajoska 1 frt, Vass István 11 kr, Paduch József 50 kr, Szalmásy Miklós 59 kr, Szukováty Jenő 50 kr, Bräuer György 20 kr. Unger Ernő 20 kr, Kechner Laczi 1 frt, Wirkner József 50 kr, Spauner Józsi 50 kr, Csamiczky Laczi, Pista és Margit 1 frt. Szilágyi Zoltán 50 kr, Landesz Gyula 20 kr, Ludvig Károly 40 kr. Lehotay Mihály 40 kr, Galffy Albert 50 kr. Agotha Zol- 30 kr. összesen 10 frt. 81 kr.

43) Vaskó Bertalan ur ivén: Zóbel Lajos 1 frt, Magyary Zoltán 1 frt, Jósa Béla 50 kr, Gaál Lajos 1 frt. Kerékgyártó Tibor 50 kr, Dréhr Imre 50 kr, Rátkay Béla 1 frr, összetán sen 6 frt.

44) Dr. Tőry Gusztávné őnagysága ivén; Jálics Kálmánné 5 frt, Tőry Emilné 2 frt Kollerich Pálné 2 frt, Kollerich Lajosné 2 frt. özv. Steinbach Györgyné 5 frt, Németh Nitusné 2 frt, Matta Árpádné 2 frt, Tőry Józsefné 2 frt, Jálics Dőry Elvira 5 frt, Bokay Editke Jancsika 5 frt, Tőry Buzián Arnka 3 frt, összesen 35 frt.

45) T. cz. közönség ivén: Széll Ignácz 50 kr, Kraner 50 kr, Pubi 0 kr. Mandlik 50 kr, N. N. 20 kr, Szebeny 50 kr. összesen 2 frt. 70 kr.

Mindazok, kik a felebaráti szeretet erényeit gyakorolni, valamint az ünnepély fényét megjelenésük, hozzájárulásuk által emelni szivesek voltak, fogadják az I. ker. várbeli iskolaszék igaz köszönetét, s a szegény iskolásgyermekek imában foglalt forró háláját. *s. f.*

Elrontott szép kilátás.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Figyelemmel kisérem már régóta azokat a közleményeit a melyek Buda fejlődésére vonatkoznak, és tudván azt, hogy saját szemével nem kisérhet mindent ami a város különféle részein történik, elhatároztam, hogy időkint értesiteni fogom egyről másról ami közelünkben történik, s ami jelenleg különösen az I. kerületi lakósságot foglalkoztatja.

Tisztelt szerkesztő úr! emlékezni fog még az épitési tanacsnak arról az elhatározásáról, amidőn a várbastya nyugati oldalán olyan magas házat engedett épiteni, hogy a ház kéményeinek a füstje egyenesen a felsőbb házak ablakaiba hatolt és azoknak az egyetlen szép kilátását egészen elzárta, amire azután a bástya összes háztulajdonosai oly erélyesen léptek fel, hogy a ház felső emeletének a lehordását a tanács saját költségén, 20,000 frtért, kénytelen volt eszközölni...

Ilyen eset után mindenki azt hinné, hogy a hivatal elég drágán okulván a hibáin, jövendőben óvatosabb lesz; de nem ugy történt. Daczára a tanács saját határozatának, hogy ezen a tájon közegészségi és szépségi tekintetből nem enged csak nyarilak alaku egy, vagy az utcza szélességéhez képest, legfölebb két-emeletes házakat épiteni, mi történik most ott?

Tisztelt szerk. ur, méltóztassék odafáradni a Logody utczába, a gróf. Karácsonyi-palotával szemközt, ahol az utcza alig 6 méter széles, ott találni fog 3 emeletes házakat, emeletenkint 16 ablakkal egy sorban, a melynek 3-ik emeletére csak felnézni is már szédületes! és ha az átellenes tulajdonos hasonlóan olyan magas házat épit, ennek a térköznek azután utcza leszsz a neve? nézetem szerint ez egy nyilt csatorna leszsz.

Mire valók azok a sok épitkezési szabályzatok, he senki sem veszi tekintetbe, és a lakósság elátkozza naponkint egynéhányszor, hogy az ilyen telhetetlen nyerészkedést meg nem akadályozza. De hogy is teketné azt, mikor önmaga még rosszabb példával jár elől! Ugyanis a Koronaőr utczában a város saját telkén egy nagy leányiskolát épit, ahol az utcza talán 8 méter széles, oda hasonlóan egy 3 emeletes kaszárnyát fognak épiteni, egy valóságos 3 emeletes kályhát a földszintes házak közé, és pedig olyan beosztással, hogy földszint és az első emeleten iskolák lesznek, a 2-ik és 3-ik emeletet pedig bérbe fogják adni az épület fentartási és Isten tudja milyen más költségek fedezésére.

Ha ez az uj épület magassága a telek kicsinysége által volna indokolva, akkor még hagyján, de miután ez az épület annak a nagy teleknek a negyedrészét sem foglalja el, hat minek az a fukarkodás Budán? talán azért hogy annál több jusson Pestnek?

A vén budai.

Kútvölgy.

Kaptuk és adjuk ezt a levelet, a mely sok olyan dolgot tár fel, a mit csak a legbeavatottabbak értenek és tudnak.

Hogy a székes főváros minden tekintetben az európai fővárosok szinvonalán akar haladni és fejlődni, az dicséretes és büszkeséggel tölt el bennünket, de a midőn a fejlesztésnek ilyen magas létrájára hág és bizonyos magán érdekeket is érint, akkor jogos a felszólalása annak, kit nem vezet más, mint az igazságnak a kutatása.

Arról van szó, hogy a főváros egy uj elmebeteg kórházat akar épiteni s erre nézve a „Kútvölgy"-et szemelte ki. Már előzetesen ebben a gyönyörü völgyben sokan vettek telkeket, hogy ott nyaralókat épitsenek.

A budai részeknek ez a fenségesen kies része egyenesen villatelepek épitésére van hivatva. A telkek parczellázva vannak, de az épitési engedélyt nem adják meg, mert a főváros magasabb finánczialis érdeke ezt úgy hozza magával.

Mi adjuk a levelet úgy, a mint hozzánk bejött, semmit nem adunk hozzá, semmit el nem veszünk belőle.

Olvasó közönségünkre bizzuk annak megitélését, hogy a beküldött levél irójának jogos-e a felszólalása és van-e igaza?

A magánérdek még nem közérdek, de ha egyenesen és kétséget kizárólag belevágja magát az erősebb, hogy magánérdekeket érintsen: úgy kötelességünk az egyik félnek panaszát ép ugy nyilvánosan közölni, a mint a legszivesebb készséggel adunk helyet az illetékes fórum megjegyzéseinek, illetve felvilágositásainak is.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Nehány nap előtt a napilapokban olvastam, hogy a város saját czeljára, vagyis egy uj elmebeteg kórház épitéséhez szükséges telkeket akar összevásárolni a Kútvölgyben, a fogaskerekü vasut mellett négyszögölenként 5—13 frtig. Miután én ezt végtelenül igazságtalannak találom, hogy feljebb a Lipótmező felé a telkek 25—30 frt összegért keljenek privát embereknek és a város ily olcsón jusson ily gyönyörü s egészségesen fekvő telkekhez; ennek az igazságtalanságnak szeretném elejét venni, a midőn felkérem Szerkesztő urat, hogy lenne szives becses lapjában felszólitani a kútvölgyi telektulajdonosokat, hogy összegyülekeznének bizonyos időben nevezett helyen, hogy megbeszéljük közösen, hogy mily árt állapitsunk meg kútvölgyi telkeinkért és mily árban óhajtjuk a városnak által engedni.

Nem érezném magam kényszeritve annak elkövetésére, hogyha meggyőződést nem szereztem volna arról, hogy a város össze akarja vásárolni a kútvölgyben a telkeket és épitési engedélyt a kórházhoz közel egyikünk sem kap. Ez presszió! melylyel kényszeriteni akarnak, hogy a telkek értéke ne emelkedjék és hogy a város minél olcsóbban vehessen.

Én első sorban a magánérdekeket látom erőszakkal megcsorbitva, másodsorban a közérdeket; mert őszintén megvallva, nekem nagyon jól esnék, hogy ha családommal nyáron által a „Kútvölgyben" egy szerény villában a nyarat eltölthetném. Sajnos azonban, ott, a hol én keresményemet befektettem, nem élvezhetem az e czélra szánt pénzem gyümölcsét, mert az a czél, hogy a város „olcsón vehet", ez által csorbát szenvedek. Hogy miképen? oly módon, hogy az illető urak, kik a várostól felhatalmazva vannak, az emlitettek keresztülvitelére, szerezzenek tudomást arról, a telektulajdonosok pedig tiltakozzanak eljárásuk ellen.

— *y.* —

Budai hangulatok.

Vágy.

Nincsen itten maradásom,
Messze vágyom, oda vágyom,
Hol a Duna folyó habja
Kis csónakunk ringatgatja.

Hol az apám vizi-molnár,
A kerék is zakatol már,
Barna kis lány buzát járat
S én fölváltom az apámat.

Ezer csók a dézsma érte,
Ő id'adta s — visszakérte.
— Messze vágyom, hozzád vágyom,
Nincsen itten maradásom.

—

Akkor is csak...

Öltözködjél fel száz alakba
S előlem tünj el azután,
Csald meg ezerszer a szivemet,
Te hűtelen, te csalfa lány.

Játékszered vagyok csupán csak,
Mondd azt s haljak meg Golgotán:
Még akkor is téged szeretlek,
Te hűtelen, te csalfa lány!

—

Pejkó lovam...

Pejkó lovam bekerült a tilosba
Pusztabiró a tilosban megfogta. —
Soh'se bántsa, biró uram, ha kérem
Az a jószág — mindenem most énnékem.

Rajta jártam a rózsámhoz mindennap,
Volt is széna, volt lovamnak jó abrak,
De mióta lovam szénát nem kapott:
Jól tudtam, hogy rózsám engem elhagyott!

Hadd menjek el még hozzá a lovamon,
Hadd könyitek iszonyu nagy bajomon:
Leszámolok én az egész világgal
De először egy szép, hamls viraggal!

Taksonyi József.

Ismerőseink.

Laumann József.

Ez a név igy nagyon komolyan hangzik, mert ismerősei és nagyszámu barátai közönségesen csak Laumann Józsinak szokták őt nevezni. Sőt mikor ott-ott „aranyos Józsi"-nak hallottam őt szólitani, azt gondoltam magamban, hogy derék viselője e hizelgő epitetont méltán meg is érdemli, mert ő valóban — aranyos. Aranyos a kedélye, aranyos a szivelelke, aranyos a modora. De legnagyobb, legértékesebb aranyát — azt hiszem — aranyos szép feleségében birja, a ki üde, friss kedélyével, szeretetre méltóságával elűz minden borulatot férje ura homlokáról. Azért marad meg tehát a mi kedves ismerősünk, Laumann József, állandóan az örök ifjuság tavaszában; azért nem akar tehát ő lépést tartani a vénitő korral.

Ám jó, maradjon is meg ifjunak erőben, kedélyben mindétig, mert ilyennek szeretjük őt látni s nem másnak.

Budán nincs, nem lehet ember, ki őt — ha hirből is — ne ismerné. A budai közügyek iránt ő mindig a legnagyobb érdeklődéssel viseltetett, s ha tenni kellett, nemcsak tekintélyes egyéniségével állott sorompóba, hanem az anyagi áldozatoktól sem tartózkodott. Igazi telivér budai, a ki azonban az általános jó előmozditásáért mindenkor szivesen feláldozza lokál-patriotizmusát. S ez nemcsak egyik előnyösen jellemző vonása, hanem párját ritkitó erénye is, a mely ritka emberben van meg oly kiváló mértékben, mint ő benne.

Nem csoda, ha ilyen uton annyi t'sztelőre, annyi jó barátra tett szert; nem csoda, ha gyakran nemes verseny támad a társas körök között az ő kedvelt személyiségét illetőleg.

Mondják, hogy szerencsés csillagzat alatt született, mert minden sikerül, a mire vállalkozik, mindennek foganatja lesz, a mibe fog. Mint gazdálkodó és bor, meg ásványviz-nagykereskedő kitünően érti forgatni a tőkét, hogy az minél jobban gyümölcsözzék. Mint háztulajdonos pompásan tudja összeszemelgetni a lakókat, úgy, hogy az ő házában patália sohasem fordul elő. Mint városatya páratlan tiszteletnek örvend; mint kerületi választmányi tag kitünő helyiismereteivel s alapos tudásával imponál; mint „dalár" egyik oszlopos tagja a tekintélyes budai dalárdának s torkában olyan csengő érczet rejt, melyet méltán megirigyelhetne tőle akármelyik operista is; mint iskolaszéki tag, a tanitók és tanulóknak egyaránt kedveltje; s mint ember, kedves és szeretetre méltó, jómódu, de szerény, gögöt nem ismerő, udvarias!

A mellett a jótékonyság gyakorlásában sem áll utolsó helyen s az árvák és özvegyek inségén szivesen segit, a humanus és kulturális intézmények iránt pedig mindenkor áldozatra kész.

Csöppet sem nagyitottam, parányit sem tódítottam: szakasztott ilyen az a kedves ismerősünk, kinek nevét e rövidke jellemrajz viseli.

Viszszaemlékezés a vásárcsarnokok keletkezésére.

A miben sokáig kételkedtünk, a vásárcsarnokok üdvös intézménye megvalósult és rövid fennállása óta a közönség mindinkább megkedveli.

Azt hisszük, hogy már nincs messze az az idő, midőn a *budai vásárcsarnokok* is létesülnek Első sorban a *bombatéri vásárcsarnok* épitése várható, mert a Bombatér központ és mindenféle közlekedéssel könnyen elérhető. A bombatéri piacz eddig is nagyon keresett volt és kivánatos, hogy a vásárcsarnokok, budai elhelyezésénél figyelembe részesüljön, a mi nem azt jelenti, hogy a többi város részek jogos igényeit ne elégitsék ki.

Ez alkalommal közölünk egy érdekes viszszaemlékezést a vásárcsarnokok keletkezéséről, mit a *Magyar Hiradó* könyomatos ujság közlött ugyan, de a napisajtó ezt a tanuságos s a főváros történetében érdekes adatot nem találta közlésre méltónak.

A főváros 1890-ik év Márczius hó 12-én tartott közgyülésén nyilvánult ez az érdekes eszmecsere. Ezt mi azért is készséggel közöljük, mert ebből látni való, hogy a budai bizottsági tagok mindig szivükön viselték a székes főváros közérdekü ügyeit:

Matuska Alajos tanácsos előadta a tanács előterjesztését a vásárcsarnokok ügyében beadott ajánlatokra.

Szabó M. Ferencz utalást tesz arra, hogy a statisztikai hivatal kimutatása szerint, az utolsó négy évtizedben a liszt kivételével — minden élelmiczikk, mint például a marhahús, vaj, tojás, főzelék, bor, sör stb., az árban 40 — 250 százalékkal emelkedett. A párisi és londoni árucsarnokok sikere után a berlinit állitották föl 1886-ban s már az első üzletév után kitünt, hogy a 22 millió márka befektetett tőke nemcsak meghozta a várt kamatokat, de már akkor kilátásba helyezték a bérletek leszállitását is. Az élelmiszerek ára sokkal olcsóbb lett s a szegény köznép jutányosan szerezhette be a jó és egészséges élelmi czikkeket. Emez elért előnyöknek pedig a főoka, kogy a közlekedést helyesen szervezték s a beszerzés területét kiterjesztették. Ez nálunk, Budapesten, a hatalmas Duna folyam segélyével még könyebben elérhető. Hogy Bécs városa csak féleredményt tud elérni az árucsarnokaival, annak az oka abban van, hogy a kerületi árucsarnokokat nagyon késedelmesen, 15 évi cziklus alatt állitották föl s emellett fönmaradtak még a nyilt piaczok is. Ennek az volt a következménye, hogy a közönség az árucsarnokok létezéséről még tudomást sem vett. Ebből tehát az a tanulság, hogy a kerületi csarnokokat a központival lehetőleg egyidejűleg kell fölállitani, de mindaddig, a mig valamely kerületben detail-csarnok nincs, a nyilt piaczon elárusitó fiók-üzletet kell létesiteni, a mely fiók üzlet a központi árucsarnokkal szoros kapcsolatban áll. E fiók üzletek az általános árszabásra kitünő hatással lesznek.

Weitzenfeld Jakab sürgette az árucsarnokok minél előbb való létesitését. Sajnos, — ugymond — hogy a fővárosnak fölvirágoztatására szükséges árucsarnokok még kitudja, mikor fognak elkészülni! Kivanja az épités programjának minél előbb való beterjesztését.

Fenyvessy Adolf reméli, hogy azon az áron fogjuk az árucsarnokot előállitani, a mely áron kölcsönpénz kap a főváros; reméli, hogy a befektetett tőke szép kamatokat hoz s a mi fő: reméli, hogy az árucsarnokok fölállitásával az élelmiszerek ára csökkenni fog.

Rupp Imre korainak tartja még, hogy mielőtt a részletek tisztázva lennének, a vállalkozókkal már is alkudozásba bocsátkozzanak. Nézete szerint az sincs tisztázva, hogy előbb kell-e a központi s csak azután a detial-csarnokokat létesiteni. Kivánja tehát, hogy a tanács ezt az ügyet ugy készitse elő, hogy a közgyülés minden tekintetben és minden részletre nézve tájékozva legyen.

Matuska Alajos tanácsos: Ha némelyek szerint tengeri kigyónak nevezhető ez az ügy, annak az oka az a határozatlanság, a melyet a közgyülés ez ügygyel szemben tanusitott. Maga a telek helyének kérdése is sokáig eldöntetlenül volt a vita tárgya. Ha a közgyülés az intézményt egyszer határozottan akarja, akkor létesülni is fog az. A tanács javaslata nyitva hagyja az utat az esetleg jelentkező vállalkozóknak. Az épités programmját hivatalosan meg kell állapitani és ha ez elkészül, a közgyülés elé terjesztik és vagy pályázatot hirdetnek az árucsarnok fölépitésére, vagy a mérnöki hivatal utján épittetik föl. A mi a sorrendet illeti, előbb a központi árucsarnok fog létesülni s ezzel kapcsolatban a detail-csarnokok.

A közgyülés erre egyhangulag elfogadta a tanács előterjesztését, azzal a kikötéssel, hogy az épités programmja legföljebb két-három hónap alatt elkészüljön s a közgyülés elé terjeszsze a tanács.

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Az előfizetés árai:

Egész évre . .	12 korona
Fél évre . . .	6 korona
Negyed évre . .	3 korona.

Különfélék.

— **Elnök ország.** A Buda és Vidéke folyó évi első számában emlékeztünk arról, hogy nem az elnökök vannak az egyesületekért, de elég viszszásan az egyesületek az elnökök kedvéért. Keményen biráltuk az egyletek tengődését, visszavonását, a közönyösséget és a széthuzódást, erőeloszlást. Felszóllalásunkra szomoru igazolás volt az erdélyi magyar közművelődési egylet viszálya. Örvendetes eremény és czikkünkre visszhang a magyar egyesület és magyar iskola egyesület szövetkezése. Lapunk mult évi folyamában az egyesületek központositásáról többször irtunk. Nem csak mi tartottuk és tartjuk ezt helyesnek, de mások is. A Felvidéki Közmüvelődési Egyesület titkára Lőrinczy György emlékiratot adott be a közoktatásügy minisztériumhoz, melyben a központositást inditványozza.

— **Divat.** A farsangi tudósitások névsoraiból mindenki észreveheti, hogy a hölgyek csupa kicsinyitett nevekkel jelennek meg p. o. Pistike, Lajoska, Rózsika, Juliska, Laczika s még jobban elferditett naptárakban fel nem fedezhető nevekkel. A negyedik farsang után azután megkomolyodik a név, a fökötő alatt másra alakul, néném asszony korban pedig ujra változik. Ez ostorozandó divat. A kedveskedésnek ezt a kényszerét meg kell törni.

— **Zöldmál fejlődése.** A székes főváros III. kerületéhez tartozó Zöldmál-dülői ház- és telektulajdonosok egyesületének választmánya a napokban elhatározta, hogy a közmunkák tanácsához folyamodványt intéz, a melyben a dülő részletes szabályozását fogják kérni. Továbbá elhatározta, hogy a vizvezeték és utépités ügyében, mivel e tekintetben a birtokosság minden áldozatot meghozott, most már a belügyminiszterhez fordult és ez évben megkezdi a tömeges házépittetést.

— **A budai közvágóhid elhelyezéséről.** Zsák Hugó nagy feltünést keltett felolvasásának közlését mai számunkban befejezzük. Jövő számunkban közöljük az épitészetben tekintélyes és minden véleményében irányadó Palóczi Antal tanár czikkét a budai közvágóhid elhelyezéséről. Erről a tárgyról egy izben Kauser József ismert műépitész irt a Buda és Vidékében.

— **Halálozások.** Kreutzerl Jakab, az ismert óbudai polgár, ki képviselő jelöltnek is felléptett, szélhüdés következtében 46 éves korában meghalt. Lelkes ember volt, kit ugy életében mint halálában kelleténél több gunynyal szóltak meg. — Nagy Irén, egy kedves fiatal leány, Nagy Sándor és Lülley Erzsébet gyermeke, hosszas szenvedés után meghalt.

— **Az eskütéri hid épitése.** Az egész vonalat lerombolják, nyomát nem találja meg, még a legöregebb tabáni volt szőlősgazda sem. A Döbrentey utczának a másik felét az uj hid feljárójáig elpusztitják. Elpusztul az egész környék. Kereskedőknek, iparosoknak, a dohánytőzsdéknek helyet kell cserélni, a mi nagy gondot ad. Ott még békével és tisztességgel megéltek; ösmerte egyik a másikat, és segitette akkor, ha bajba került anyagilag csak pillanatnyilag. Most már mindennek vége van! Augusztusban egy egész utcza sor eltünik. A Döbrentei utczának arra a kiszögellésére, a hol most a piacz van nem ösmer többé senki sem. Volt, és nincs! A 3 liba vendégfogadót csak a régi döczögős omnibusz kocsisok emlegetik majd akkor, a mikor hajba kapnak, hogy kinek volt igaza. Bontanak, rombolnak, és a tavasz beálltával a csákányok tompa ütése mutatja majd, hogy a megszokott utcza során uj élet kél. A sors egyiket-másikát ide-oda veti, és ki tudja, hogy ebbe a nagy hangyagomolyba találkoznak-e még egyszer? A Tabánnak ez a fejlődése Budára nézve óriási fejlődésnek az előfecskéje de ki tud a jövőbe belátni? A közlekedésnek ez az uj vonala vajjon előbbre viszi-e a kiskereskedők, a kisiparosok megélhetési forrását itt a mi oldalunkon, ki tudná ezt előre megmondani? Adja az Isten, hogyboldoguljunk mi úgy, mint a Duna balpartja.

— **Meghivó.** A budapesti I—III ker. szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulata és temetkezési egylete által az 1897. évi márczius hó 23-án délután 4 órakor a II. ker. Medve-utcza 6. sz. házban levő „Fáczán“ vendéglőben tartandó XIV. rendes évi közgyüléséhez. Tárgysorozat: 1. Megnyitása a közgyülésnek az elnök által. 2. Három tag kiküldése a közgyülési jegyzőkönyv hitelesités végett. 3. Felolvasása az 1896. évre vonatkozó elnöki jelentésnek. 4. Előterjesztése az 1896. évi zárszámadásnak. 5. A felmentvény megadása. 6. Előterjesztése az 1897. évi költségvetésnek. 7. Netáni az alapszabályok 16. §. értelmében tett inditványok tárgyalása. 8. III. ker. választmányi tagok megválasztása. Az elnökség. Jegyzet. Az alapszabályok 16. §. értelmében a közgyülés csak akkor határképes, ha 40 tag jelen van, ellenesetben az összehivás 4 heti határidőn belül ismétlendő. Tiszte ettel felkéretnek tehát a t. cz. tagok, e közgyülésen minél nagyobb számban megjelenni, nehogy egy ujbóli összehivás által a pénztár kétszeres kiadásokkal terheltessék. A társulati gyülés után a temetkezési egylet közgyülése fenti tárgysorozattal szintén magtartatik.

Alakulás. A budai társas életben jelentékeny számot tevő budai polgári kör választmánya Rupp Zsigmond elnöklése alatt igy alakult meg: elnökök lettek Ludvigh János és Hampel Sándor, igazg.: Frommann István, gazda: Depold Lajos, titkárok: Blau Oszkár, dr. Bozóky Adam és Debreczeny István, pénztárnok Ott Lajos, ellenőr Gallner József, ügyész Rónay Károly dr., könyvtárnok Buday József dr.

— **Legyen világosság.** A Mikó-utcza és Vérmező-Attila-utcza sarkán nincs lámpa. E miatt sok baleset és veszély történhetik. Kérjük az elöljáróságot, hogy gyujtasson itt világot.

— **Buda-Császárfürdő kitérő.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságának értesitése szerint kereskedelemügyi magyar királyi Miniszter úr ő nagyméltósága rendeletéből a budapest-dunajobbparti körvasuton fekvő Buda gyártelep kitérő neve, „Buda-Császárfürdő kitérő“-re változtattatott.

— **Kisfaludy szinház.** Ünnepélyesen nyilt meg a Kisfaludy szinház. Az ország és a főváros legelső emberei jelenlétökkel emelték a hazafias érzést, mely a közönséget eltöltötte. Prém József fenkölt megnyitó költeménye csak fokozta a lelkesedést. Az előadás előtt Serly által igazgatót Pannonia nyitány tanuságot tett a jól szervezett zenekarral és Serly művészi és hangszerelő képességeiről. A műsor a szinház egy hetes történetében, a mint a napilapokból látható volt, csodálatraméltóan ügyes és változatos. A talaj, a mibe Serly a magyar művészet magját elvetette, nehéz. Maga a föld és az elemek kötik meg a gyökerezést. Nagy ébredésre van Ó-Budán szükség, hogy a mag kikeljen és viruljon. Adja Isten, hogy Serly nemes igyekezete a magyarosodásnak szolgáljon és eloszlassa a közönség fagyát, a miről elődjei és Krecsányi is beszélhetnének s még valaki más is.

— **Podgyász házhoz szállitási hivatal a m. kir. államvasutak budapesti pályaudvarain.** A m. kir. államvasutak igazgatósága a Budapest keleti és Budapest nyugoti pályaudvarok érkezési oldalain a közönség kényelmére „Podgyász házhoz szállitási hivatalt“ rendezett be. A szállitási hivatal átvételi elismervények kiszolgáltatása mellett — szabványos árakért — elvállalja a kézi- és feladott podgyászok házhoz szállitását, valamint egyik pályaudvarról a másik pályaudvarra való átszállitását.
A podgyász kézbesités az I—III-ik kerületbe naponta kétszer, a többi kerületekbe a reggeli vonatoktól délelőtt, a délelőtti vonatoktól dél, a déli vonatoktól délután, a délutáni vonatoktól az est folyamán s az esti vonatoktól a sürgősebbek esti 10 óráig, a többiek másnap délelőtt $^1/_2$9 óráig eszközöltetik. A kézbesitési dijjak mindjárt az átadás alkalmával, vagy pedig a házhoz szállitáskor fizethetők. Budapest, 1897. február 14-én. *Az igazgatóság.*

— **Kinevezés.** A III-ik kerület anyakönyvvezetőjének Márkus Imrét nevezték ki. Márkus Imre egyik legképzéttebb tisztviselője a fővárosnak ki irodalmi és a társadalmi téren is ismert és kedvelt ember.

— **Iskolaszéki gyülés.** A Krisztinavárosi iskolaszék február hó 23-án tartott ülésén Niderman Gyula elnökölt. Két fontos ügy felett tanácskoztak, hogy szegény iskolás *gyermgkek felruházására* egyesületet alakitanak s a *gyermekbálok betiltását* kérik. A Szidonits árvák ügyében megindult mozgalom felkarolását is elhatározták és a Svábhegyi iskolának két teremmel való megtoldását a tanácsnál kérelmezik.

— **Kartársak elismerése.** Szép kitüntetés érte ujabban ismét Somlyay Józsefet, a székes fővárosi magyar-árvaház igazgatóját s a hazai tanitók országos bizottságának egyik elnökét. A „Sáros-megyei áll. tanitóegyesület“ megemlékezvén a fáradhatatlan munkásságra, lelkes tanférfiunak egy negyedszázadon át kifejtett buzgó működésért, őt a tanügy terén, de különösen a tanitói jogos érdekek megvédése és előmozditása körül szerzett érdemeineh elismeréseül tiszteletbeli tagjává választotta. Az erről szóló remek kivitelü diszoklevelet Láng Mihály, eperjesi áll. óvóképezdei igazgató s egyesületi elnök 4 tagu küldöttség élén e hó 26-án nyujtotta át a derék tanférfiunak, mit az a meglepetéstől elérzékenyülve, hálás köszönettel fogadott. Megemlitjük itt, hogy Somlyayt lapunkban is buzgó munkatársát, nem először érzi ily kitüntetés tanitó társai részéről; a fehérmegyei, nógrádmegyei, vértesaljai tanitóegyesületek már régebben megválasztották őt tiszteletbeli tagnak. Ez ujabbi kitüntetés jele annak, hogy Somlyay még ma is lelkes munkát végez a tanitóság érdekeiért; ezért becsüli őt nagyra az ország tanitósága.

— **Aurora.** A budai körben f. hó 26-án az Aurora magyar irók, művészek és szinpártoló egyesülete értekezletet tartott. A szervező bizottság elnöke Bartók Lajos, alelnöke Beksics Gusztávné. Az értekezleten a II-ik kerület előkelőségei közül ugy hölgyek, mint urak számosan jelentek meg. Beksics Gusztávné előadta a tőle megszokott szellemességgel az egyesület czélját, melynek kimagasló pontja az hogy az egyesület Budán akar letelepülni a Vigadó közelében és szinház épitést tervel, melyekhez a budaiak részvétére számit. Erre lelkesitett Bartók Lajos is Rupp Zsigmond szivélyesen mondott Isten hozottat a vendégeknek és biztositotta őket a budaiak legkivált a masodik kerület lelkesedéséről. Erre megindult az eszmecsere sok hévvel, sok tüzzel. Hisszük, hogy ez a tüz nem fog kialudni. A tárgyhoz jövő számunkban szólunk hozzá.

— **Válasz Tomor Ferencz urnak.** E lapok legutóbbi számában a „budai panaszkönyv“ czim alatt teljesen jogosult kifakadás foglaltatik a közuti vasuttársaság ellen. Alaptalan azonban az a szemrehányás, a mit t. czikkiró úr közleménye végén a budai bizottsági tagoknak tesz, mert a ki figyelemmel kisérte a közúti vasuttársaság vonalainak villamos üzemre való átalakitása alkalmából úgy a vasuti albizottságban, valamint a rendkivüli közgyülésen tartott tárgyalásokat, az emlékezni fog, hogy ép a budai bizottsági tagok voltak azok, a kik a budai vonalakra vonatkozólag is egységes tarifát, a budai összes vonalakra szakaszjegyeknek behozatalát, és az átszállási forgalmat követelték és az összes II. kerületi törvényhatósági bizottsági tagok — háromnak kivételével — épen e miatt nem járultak hozzá a szerződési tervezethez, mert a budaiaknak ez a jogos kérelme a törvényhatósági bizottsági tagok többségénél méltánylásra nem talált. *r. s.*

Közöltük a felszóllalást. Ez alkalommal kérjük a választmányok és bizottsági tagok értekezletét, hogy a budai közönség jó tájékoztatása végett üléseikről kimeritő tudósitásokkal lássák el a Buda és Vidékét.

— **A tanitók „Eötvös-alapja“.** A budapesti szállodatulajdonos és vendéglős urak közül a mult tanévben 47-en, a folyó tanévben pedig 54-en adtak egy-egy, a tudományegyetemeken, vagy egyéb fő- és szakiskolákon tanuló ifjunak ingyen déli ebédet, s ily módon 61 vidéki tanitó helyzetén könnyitettek. A fő- és székváros derék polgárai, a szállodás és vendéglős urak, kik e nemes cselekedetük által legalább 6100 frt hasznot adnak az „Eötvös alap“-nak s ez által igaz hálára kötelezték a hazai tanitóságot, a következők: 1. Balázs Horváth József IX., soroksári-utcza 5. sz. — 2. Bauer János, I., dísz-tér 17. sz. — 3 Bereczky Lajos, IV., „Erzsébet-szálló“. — 4 Blaschka István, VII., király-utcza 110. sz. — 5. Bojcsics Simon, I. Szarvastér 4. sz. — 6 Buchinger Alajos, I., Vár, tárnok-utcza 14 sz.

— 7. Csalányi Károly, IV., „Ferenczieк-bazára". — 8. Dökker Ferencz, VI., „London-szálló". — 9. Farkas István, IX., vámház-körut 16. — 10. Foltiny Keresztély, VIII., kerepesi-ut, „Orient szálló". — 11. Förster Konrád, V., váczi-körut 68. sz. — 12. *Glück Frigyes, VIII., „Pannonia szálló" kettőnek ad. — 13. Graf Sándor, II., fő-utcza 8. szám. — 14. Gundel János, V., „István főherczeg-szálló". — Haselbeck János, VII., király-utcza 71. sz. — 16. Herdlicska A., VIII., József-körut 46. sz. — 17. Holzwarth György, V., „Continental szálló". — 18. Hruska János, VI., Kmetty utcza 11. sz. — 19. Jahn Ede, VI., Andrássy ut 44. szám. — 20. *Krammer Ernő, IV., „vadászkürt" szálló. — 21. Kern Ferencz, IV., bástya utcza 25. sz. — 22. Koch József, VI., Csengery utcza 45. sz. — 23. Kommer Ferencz, V., József-tér 1. sz. — 24. Kramer Miksa, V., váczi-körut 10. sz. — 25. Krist Ferencz, VI., kötő-utcza 10. sz. — 26. Kubanek Venczel, II., fő-utcza 89. — 27. Kurucz Kálmán I., Döbrentei-utcza 54. — 28. Kutsera Nándor, V., Lipót-tér. 29. Leikam Ágoston, II., Margit-körut 57. sz. — 30. *Lippert Lajos, VII. Erzsébet-körut. — 31. Macskássy Sándor VIII., üllői-ut 32. — Müller és Lipnik, IV., ujvilág-utcza (Dzsentri kaszinó). — 33. Noszek Ignácz, I., alkotás utcza. — 34. Pavelka Antal, VII., csömöri-ut 68. sz. — 35. *Petánovics József és utóda, VI., Andrássy-ut 39. — 36. Pribiczer Sándorné, IV., korona-utcza 2. sz. — 37. Prindl Nándor, VI., Andrássy-ut 51. sz. — 38. Psihál János VI., váczi-körut 21. sz. — 39. Pulay Gyula, VIII., Sándor-utcza 42. sz. — 40. Ratsky János, IV., molnár utcza 16. sz. — 41. Schartner János, VII. Wesselényi-utcza 47. sz. — 42. Scheller Mihály, VII., csömöri-ut 13. sz — 43. Schierer Károly, I., Rácfürdő. — 44. Schnell József, VIII., József-körut 13. sz. — 45. Schodits A. és Wurglits, kerepesi-ut. — 46. *Stadler Károly, VII., keleti pályaudvar. — 47. Steinbeisz József, VIII., kis-stáczió-utcza 7. sz. — 48. Suchy Ferencz, IV., molnár-utcza 8. szám. — 49. Sukartseck János I., Krisztina-tér 7. sz. — 50 Tábory Ferencz, VIII., kerepesi-ut. — 51. Wagner Vilmos, I., „Márvány menyasszony". — 52. Weisz Antal, I., Városmajor. — 55. Wohlfart Vilmos, VII., király-utcza 77. sz. — Wurglits Antal, kerepesi ut. — A néptanitók e jótékony intézetét a legmelegebben ajánljuk a jószivü emberbarátok figyelmébe és pártfogásába.

Farsang.

A III. kerületi magyar nemzeti asztaltársaság bálja. A Korona vendéglő helyiségeiben szép és népes bálra gyült össze Ó-Buda közönsége. A vidám hangulatban lefolyt bál a szegény gyermekeknek 150 forintot jövedelmezett. Jelen voltak: Asszonyok: Weisz Györgyné, Laschetzky Istvánné, ifj. Schaffler Jánosné, Bauer Istvánné, Kruch Jánosné, Sporick Józsefné, Mokay Jánosné, Mottl Ferenczné, Muschál Imréné, Terletter Antalné, Henszler Endréné, Roth Mihályné, Kerekes Jeremiásné, Paulini Györgyné, Theller Mátyásné, Lindmayer Mártonné, Wittmann Györgyné, Kraft Ferenczné, Lindmayer Jánosné, Gálli Józsefné, id. Schaffler Istvánné, Popsch Józsefné, Polivka Károlyné, Koller Antalné, Trupp Pálné, Mihályi Józsefné, Mihályi Istvánné, Bocke Rezsőné, Kling Vilmosné, Weisz Samuné, Schmidt Györgyné, Lipni Mihályné, Kugelbauer Lázárné, Graf Istvánné, Lindmayer Károlyné, Haszmann Pálné, Gröschl Jánosné, Gröschl Istvánné, Prosz Józsefné, Schmidt Keresztélyné, Hackermüller Pálné, Kittelmann Józsefné, Lázár Ferenczné, Bocke Flórisné, Cristofoli Frigyesné, Cristofoli Fortunátoné, Krausz Nándorné, Alexsziusz Mokartné, id. Schlosser Józsefné, Kéky Imréné, Mach Ádámné, Kitsch Ignáczné, Rácz Ferenczné, Linczenpolcz Mátyásné, Ujhelyi Vilmosné, Stadler Miklósné, Mukstadt Pálné, Frey Istvánné, Rechenstein Mártonné, Gut Ferenczné, Birkl Istvánné, Birkl Károlyné, Lautumer Jakabné, Meyer Benedekné, Lindmayer Istvánné özv. Csapkovics Pálné, Schödel Istvánné, Tamcser Károlyné, Pinkay Lajosné, Jordán Béláné, Lázár Mihályné Leányok: Schaffler nővérek, Mack Róza, Grausze Etelka, Haszmann nővérek, Alexsziusz Marika, Ujhelyi Irmuska, Frey Anna, Pinkay nővérek, Mihályi nővérek, Bauer Irma, Holl nővérek, Schlosser Róza, Lindmayer Anna, Gernedl Irmuska, Kremmer Anna, Zsigmondy Etelka, Krausz Aranka, Hermann Annuska, Sporick nővérek, Meczker Ilonka, Liebl Julcsa, Jordán Milike, Stadler Irma, Kerekes nővérek, Weisz Juliska, Weisz Teréz, Schauer Elenóra.

A budai polgári kör folyó hó 20-án jól sikerült családi estét rendezett. Az estét hangverseny és utána táncmulatság töltötte be. A hangversenyen közreműködtek: Brunner Margit k. a., aki Donizetti „Lucia" operájából énekelt; s szép énekéért sok tapsot kapott. Sigmund Sándor tanár úr, a ki Svendsen románczát és Hubay csárda jeleneteit hegedülte művészien, zongorán kisérte őt özv. Cseriményi Mária urnő. És az est tulajdonképeni rendezője Stolp Ferencz úr, aki „Egy vén budai dilettáns-emlékeiből" olvasott föl. Jó izü humorával sokszor megnevetette a szép számmal egybegyült hallgatóságot. Ezután hajnalig tartó vidám táncz következett. Ott voltak asszonyok: Axamethy Lajosné, Ballon Adolfné, Beniczky Tamásné, Biscara Edéné, Brunner Imréné, Csizik Károlyné, Cathry Salezné, Dobrozemszky Máténé, Filó Jánosné, Frommann Istvánné, özv. Gyurmán Andorné, Hebertanz Nándorné, Horváth Nándorné, id. Kemény Istvánné, özv. Klassohnné, Mácsik Gyuláné, Máltás Hugóné, Moldoványi Sándorné, Megay Oszkárné, Paur Lászlóné, Perlaky Elekné, Reinl Józsefné, Stolp Ferenczné, Straub Józsefné, Szemler Mórné, özv. Szwiczák Agostonné, Tabermann Gusztávné, Teszely Nándorné, Traun Viktorné, Weinjánosné, Wimmert Károlyné stb. Leányok: Bárány Ilona, Biscara Szidike, Brunner nővérek, Cathry nővérek, Dobrozemszky nővérek, Földessy Ilonka, Gold Karola, Gyurmán Marika, Horváth Anna, Károlyi Irma, Kenessey Ida, Kugler Izabella, Kemény Miczike, Ludvik Minka, Mácsik nővérek, Máltás Angela, Mercz Margit, Paur Irénke, Straub Melánia, Szemler Jolán, Szwiczák nővérek, Tabermann Mariska stb.

— **Matinée.** A Ferencz-József intézetben folyó hó 21-én vasárnap délelőtt igen sikerült matinée volt, mely dr. Demeczky Mihály kormányzó vezetése alatt előkelő közönség jelenlétében ment végbe az intézet dísztermében. A hallgatóság soraiban jelen voltak: Wlassics Gyuláné, b. Keményy Kálmánné, Haller grófnő, Wass Endre gróf, Wass Béla gróf és többen a főuri világból, továbbá Beöthy Zsoltné, Than Károlyné, Klamarik államtitkár leányaival, Rohonczy altábornagy, Vézinger apátplébános stb. A matinéet a Ferencz József intézet és a főgymnasium egyesült énekkara nyitotta meg Boegh érzelmes, poetikus dána énekével. Aztán felváltva következtek szavalatok, zenei előadások, melyekben az intézet növendékei tanuságot tettek szép előmenetelükről. Zongorán játszottak: Solymos Elemér (IV. osztály) Mendelssohnnak egyik „Gondellied"-jét, Löllbach Gusztáv (V. oszt.) Cipollonetól barcarolát és Somssich Andor (VII. osztály) Schumanntól egy „nouvellette"-et, igen szépen. Hegedűn Halász Gedeon (V. osztály) játszotta Hubay „Csárdajeleneteit" és sok tapsot kapott tiszta, határozott játékáért. Szilassy Károly (VIII. oszt.) Stradellának egy gyönyörü áriáját játszotta gordonkán, szép előadással, biztosan vezetve a melodiát a zenekarkiséreten keresztül. Czimbalom-solot igen ügyesen adott elő Gallasy István (VIII. oszt.), az intézet zenekara pedig magyar népdalokkal vett részt a műsorban. — Szavalatok elég nagy számban voltak négy nyelven: magyarul Bánffy Endre b. (VII. oszt.) szavalta lendülettel Abrányi „Király és költő" czimü költeményét; francziául Scethal Ferencz (V. oszt) és a kis Nemes Bálint gróf (II. oszt. szavaltak el egy-egy költeményt, az előbbi Hugótól, az utóbbi Chénedollétól; németül Csáky Imre gróf (VI. oszt.) Uhland „Bertran de Born"-ját, Cirlea Aurél (V. oszt.) pedig Platen „Das Grab am Busento" czimü művét szavalta; sőt angol szavalat is volt: Szilassy Károly (VIII. oszt.) Goldsmithtől adott elő egy kis költeményt. Önálló munkát olvasott fel Gallasy István Petőfi jóslatos költeményeiről, mely csinos tanulmány, ügyesen, izléssel összeválogatott idézeteivel a hallgatóság tetszését határozottan megnyerte. — Legnagyobb hatást azonban a két szinielőadás tette, egyik a matinée elején Dreyfus ügyes kis franczia vigjátéka „La gifle", melyet Szilassy Károly, Bánffy Endre báró és Somssich Andor eredetiben adtak elő, könnyeden, fesztelenül mozogva a szinpadon; a másik részlet volt Csiky „Janus" cz. tragédiájából, a király és Janus esküje, és itt I. Bélát Halász Móricz (VIII. oszt.), Janust Patay Tibor (VI oszt.) adta. Jelmezek és maszkirozás egyaránt emelték a jelenet hatását, melyet a két főszereplő szép szavalata idézett elő. A növendékek Náday-nak, a nemzeti szinház kitünő művészének, szép babérkoszorut adtak át hálából azért, hogy Náday e szinielőadások rendezésénél oly sok gonddal foglalkozott velük, sőt ő maga vállalta el a sugó szerepét is. A hallgatóság lelkes tapssal járult a szives ovációhoz és végigvárta a befejező accordig az énekkar által előadott indulót, mely a mindenkep sikerültnek mondható matinéenek jó bevégzése volt.

— **Házi bál.** Schlaucher Ferencz alagút-utczai vendéglőjében szépen sikerült házi bál volt folyó hó 24-én. Kitünő konyha és jó italok nagyban elősegitették a jó kedvet. Jelen voltak: Grossmanné sógorasszonyával, Kutseráné három unokahugával, Schlaucher Erzsike, Hornia Fánika, Walkó nővérek, Sehrné, Gerstlné, Millatterné két leányával, Schwanknè, Szvobodáné, Walterné, Buhaszné, Wimmerné, Ettlné leányával, Kunzené, Dittrichné, Kunetschnyné, Gamaufné, Hofbauerné, Kautné, Törökné, Kovácsné leányával, Hollánderné, Friedmanné, Buzikné, Cservenkáné, Follnerné, Tomposné, Schmidekné, Hantákné két leányával stb.

A Fekete-intézet bálja. A Fekete József-féle főgymnásium növendékei f. hó 25-én az I. kerületi polgári kör helyiségében hangversenynyel egybekötött tánczvigalmat rendeztek. Az est sikerét biztositotta szeretett képviselőnk, Falk Miksa védnöksége, Blaskovich Sándor, Fekete József és Brabarczi Schvarzer Ottó diszelnöksége. A külső képet disz és elegánczia jellemezte; a társaság a jó mulatság reményében már korán gyült össze, hogy tapsaival jutalmazza a hangversenyen közreműködők önzetlen fáradozását. A kisebb mulatságok után kedvesen jellemző családias hangulat melege deritette fel a disztingvált társaságot.

A hangverseny első száma „Magyar népdal egyveleg" volt, mely nagy szorgalomról, odaadás- és lelkesedésről tanuskodott. Zajos tetszés-nyilvánitások nyomták el utolsó taktusait az ügyesen megválasztott piecenek. A kar betanitása Zoltay karmester fáradhatatlan buzgalmáról és kiváló zenei intelligenciájáról tett bizonyságot s feltétlen dicséretet érdemel. Mint második szám szerepelt a műsoron Kiss József „Gedő vár asszonya" czimü balladája. Megnyerő külsejü fiatal ember, Rátkay István, interpretálta patetikus, majd behizelgő hangon Füleky gróf szerelmi epekedéseit. Majd Bródy Miklós ur, ki szivességből működött közre, Charbier és Goldmark egy-egy remekének virtuóz előadásával ragadta frenetikus tapsokra a közönséget. A vig muzsát Gabányi „Kedves ember"-e képviselte. Pressburger Jenő jellemzetesen szavallta a Scylla és Charibdis közt bukdácsoló polgártárs keserveit. Taps persze, — quantum satis. — Az est fényes csillaga Ráder Irma kisasszony éneksáma volt, ki a „Bűvös vadász" nagy áriáját megkapóan hajlékony hangon, helyes érzéssel s igazi művészettel adta elő, Tokody—Rend Fanni urhölgy kiváló ügyes zongora-kisérete mellett.

Méltó befejezése a művészi ensemblenak Haydn egy triója volt, de ki győzné a sok epitheton ornanst egy ily fényesen sikerült hangverseny alkalmából összeszedegetni.

A lelki gyönyörök után a test is megkivánta a magáét s a kardalnok urak tanubizonyságot tettek arról, a mily kiváló mértékben muzsikusok, hatványozott mértékben gastronomusok is. — „Nunc pede libero pulsanda tellus“ — mondta Horácz s felcsendült az első csárdás hivó szózata, sorakoztak a párok s inkább elsétálták, mint lejtették a tánczot, a nagy számban megjelent Terpsichore papnői és papjai. A rendezőség a tánczosnőket eredeti és jellemző tánczrenddel lepte meg: egy tankönyvnek fedőlapja ez, mely már approbálva van; ára egy tour és kiadja a bálbizottság. Kevés ily eszmedús és megfelelő külső csinnal biró tánczrendet láttunk a farsang alatt, s ezt mindenesetre az ügybuzgó rendezőség triumvirátusának javára irhatjuk. — Keringőt polka s ezt quadrille s igy tovább váltotta fel, mig a pirosujju hajnal mosolyogva fogadta a soupe-csárdás végnélküli ujrázásait. A tánczterem parkettjén szerzett emlékei felett mereng ma nem egy szép leány s ifju egy-egy lenge illuzió-foszlány, törött legyező, tarka-barka cottillon-jegy, elhangzó taps moraj; ezen csüng lelki örömmel mindkettő: mint a csatában győztes vén katona tépett lobogóján, ágyuk dörgésén, s ellapult puskagolyóján. Az első négyest 78 pár tánczolta. A jelen volt hölgyek közül a következőknek sikerült neveiket feljegyeznünk:

Leányok: Altmann Mariska, Altburg Mariska, Baranovits Klára, Babos Birike, Brück Mariska, Badovinszky Natália, Ilka és Annuska, Brück Paula, Czirhelt Henriette, Dunay Juliska, Jablonszky Jolán, Hody Irnuska és Ilona, Gross Mariska, Erdőssy Olga, Husz Róza, Kuhn Gizike, Kovács Juliska, Lukics Amália, Ehmann Lajka, Friedmann Anna, Dietrich Ilona, Honti Jolán, Marossy Irén, Hordósy Emilia, Nagy Sárika, Rakovszky Daisy, Kovácz Gizella, Ráder Irmuska, Reich Adél, Krautmann Anna, Pressburger Renée, Tolnay Irénke, Nindy Juliska, Martiny Margit, Tolnay Etelka, Kováts Erzsi, Strecker Margit, Huszár Ilona, Varjas Rózsa, Gizike, Olga, Irma és Adél, Kovács Olga és Jolán, Lüske Melanie, Raduleszku Arany, Letanovszky Karola, Tonay Aranka.

Asszonyok: Argauer Józsefné, Radovinszky Pálné, Babos Ödönné, Bernányi Jánosné, Hódy Imréné, Rothauser Miksáné, Kiss Józsefné, dr. Kócsy Sándorné, Martiny Jánosné, lovag Németh Párisné, Kéry Zsoltné, Szentkirályi Ferenczné, Nagy Ivánné, Tóth Jánosné, Udvardy Istvánné, Jablonszky Sándorné, Tolnay Imréné, Rader Péterné, Reich Józsefné, Strecker Lajosné, Braszky Antalné, Cilghert Arthurné, Kuhn Antalné, Lukits Józsefné, Tonovszky Gyuláné, Rechnitzer Ernőné, Greifel Györgyné, Weisz Gézáné, Raduleszku Györgyné, Berlanyi Jánosné, Blantzky Antalné. Schlaucher Ferencz, ismert jó hirű vendéglős ezuttal vonult be először a körbe és teljesen megfelelt a várakozásnak.

— **Mulatság Budafokon.** *A budafoki kádársegédek szak és önképzőköre,* mely egész év ben szorgalmasan felel meg kitüzött czéljának, igen sikerült mulatságot tartott. A mulatságon megjelentek a tagokon és családjaikon kivül mások is, és nem csak a jó kedvben osztozkodtak, de a jótékony czélra felül is fizettek a következők: Ifju Haggenmacher Henrik 5 frt, Veterán egylet 3 frt, Frohner és Krémer 1 frt 50 kr, Holbert István 1 frt 50 kr, Vinkler Lajos 1 frt, Taub 1 frt 50 kr, Abel Antal, Záhorszki András, Pencz Róbert, Martin András, Skrebek József egy-egy forintot, Klee Vendel, Letkó N. Kokod N. Szivák János, László Ferencz, Ulkár Ambrus, Molnár József, Redinger N. Prohászka Jakab, Takács István, Geiger József, Oberting József, Balogh György, 50—50 krajczárt, Hanzman Károly 70 krajczárt, Volf Zsigmond és Hecht Fülöp 20 krajczárt. Az egyesület az adakozásokat a „Buda és Vidéke“ utján köszöni és nyugtázza.

— **Mükedvelők előadása.** *A budapesti iparossegédek* folyó hó 21 és 22-én saját helyiségökben iskola utcza 18 ik szám sikerült színelőadást rendeztek, a mit *Vági Aladár* figyelmet keltő felolvasása előzött meg. Szinre került *Az egyetlen kabát* és az *Apró félreértések* czimü egy felvonásos darab, melyeket Kocziai Gyula ügyesen rendezett. A szereplőket megtapsolták. A törekedő egyesület *Batyu bálja* folyó hó 27-én örök emlékü lesz a megjelentekre. Családosan mulattak és vigan fogyasztották az izletes batyu tartalmat. A közönség az egész éjjen át közlekedő világpostán jól mulatott.

— **Iskolai ünnepély.** A II ik kerületi polgári iskola tanulói kőzkivánatra megismételték a lapunkban már ismertetett iskolai ünnepélyt. Az előadást szülők, ismerősök, jó barátok kérték feszült érdeklődéssel és élénken nyilvánitották tetszésöket a művészeknek. Az iskola igazgatóságát és tanárikörét a jó pillanat dicséri ez az előadás, mit ismét egy kis táncz követett, melyben a közreműködők és a közönség fiatalsága vett részt.

— **Dijnoki bál Szentendrén.** Az országos dijnok egyesület f. év és hó 20-án Szentendrén a Czernogorácz féle ét-teremben fényesen sikerült táncz-estélyt rendezett. — A bál anyát ifj. Postpischl Károlynét Rákóczi indulóval fogadták s az egyesület al-elnöke Heller Sándor izléses csokrot nyujtva át, szép beszéddel üdvözölte, a melyet táncz követett; fényes volt és szép sikerü. Nem is csoda, mikor a rendező bizottság élén oly tevékeny tagok voltak mint Román István, és a mulatság főtánczrendezője Hübscher Károly, azután az a sok szép asszony és leány az ő természetes jó kedvökkel, az általok, és a czigány muzsika által lelkesitett tanczosok, mindezek közreműködtek a fényes siker érdekében. A táncz hajnali 6 óráig tartott, a négyeseket 30 pár tánczolta. A bizottság különben elhatározta, hogy a nagymérvü általános érdeklődés és óhaj folytán ez a táncz estélyt évről évre megismétli. Ez annál nagyobb örömünkre szolgál, mert ezt által Szent-Endrének évenkint egygyel több igazán elite és a városhoz méltó bálhoz van reménye. Ott voltak *asszonyok:* Idb. Pospischl Károlyné, ifj. Pospischl Károlyné, Pospischl Ilka, Dubez Józsefné, Hadzsics Camilné, Szubotinszkyné, Braun Antalné, Hübscher Károlyné, Román Istvánné, Engelmayer Szilárdné, özv. Lichner Istvánné, Lövinger Dánielné,r Gimmné, Thaller Mátyásné, Szvilokosits Demeterné, Pánisz Sándorné, Tábor Jánosné, Risztics Pántóné, Brandeiszkiné, Tóth Antalné, Heller Sándorné, Bein Mórné, Kopriva Pálné, Mayer Húgóné; *Leányok:* Dubez Ilona, Sussa Emma, Engelmayer Anna, Aposztolovics Aranka, Spitzstein Ernesztin, Lichner Lizka, Löwinger Erna, Wilheim Bella, Hadzsics Camilla, Siwieri Marietta, Szvilokosits Anna, Tábor Hermina, Risztics Cornélia, Braudciszki Irma Pacsár.sz Divna, Fimpauer Ilka, Fimpauer Maris, Holdampf Lujza.

Nyugtázás. A Budapesti (Budai) Tanitóegylet f. évi február 10-én tartott tánczmulatságán a következő felülfizetések történtek: Appel Lajosné 1 frt, Abelesz Vilmos 4 frt, dr. Axaméthy Lajos 2 frt, Bertalan Irén 1 frt, Bély Mihály 1 frt, Bagó Márton 1 frt, Bozóky István 1 frt, dr. Baróti Lajos 1 frt, Bachler Károly 2 frt, dr. Csorba Ferencz 2 frt, dr. Darányi Ignácz 10 frt, Del Medico Agoston 1 frt, Eötvös Sándor 1 frt, Eiszdorfer Gusztáv 2 frt, dr. Ernyei Mór 1 frt, Farkas József 2 frt, Till Mihály 2 frt, dr. Falk Miksa 25 frt, Gergelyi Jakab 1 frt, Garay Antal 1 frt, Grim Gusztáv 2 frt, Grolik József 2 frt, dr. budai Goldberger Lajos 5 frt, budai Goldberger Sámuel 5 frt, dr. baáni Gombár Tivadar 5 frt, dr. Göőz József 2 frt, György Aladár 2 frt, Hudeczek Ferenczné 2 frt, Hámpel Sándor 1 frt, dr. Heinrich Kálmán 1 frt, Hochholczer Károly 4 frt, Hartmann István 3 frt, dr. Jankovics János 5 frt, Karla Antal 1 frt, Keller Ignácz 3 frt, dr. Keömley Nándor 1 frt, Katonáné Thuránszky Irén 4 frt, dr. Kovács János 2 frt, dr. Kemény Ferencz 1 frt, dr. Kertész Aba 10 frt, Kollár Lajos 3 frt, dr. Klempa István 1 frt, Lakits Vendel 1 frt, Léderer Abrahám 2 frt, Lencz Ferencz 3 frt, dr. Német Imre 2 frt, Nagy Jenő 5 frt, dr. Nagyőszi Ferencz 2 frt, Padacsics János 1 frt, Payr Vilmos 1 frt, Pertl Géza 2 frt, Peringer Ferencz 1 frt, Rummel Tivadar 2 frt, Ráth Károly 2 frt, Szőts András 1 frt, Schmer Ferencz 1 frt, Szalay Győző 1 frt Schneller Jenő 4 frt, Schaffert György 7 frt, Sztipanics János 1 frt, Toldy-Ferencz-utczai elemi iskola Tantestülete 3 frt, Tichtl János 5 frt, Ujhelyi Sándor 1 frt, Gottléb György 1 frt, Schütz Adolfné 1 frt. Összesen 177 frt Fogadják e nemesszivü jótevők az egyesület nevében ez uton is az őszinte hála kifejezését.

Budapest, 1897. február 25 én.

Rácz József, r. b. pénztárnok.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmoztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *Friss csapolás.* Reggel korán Fukáts vendéglőjében a „Zöld fánál.“ Izletes reggeli és friss sör csapolás.

— *Villinger Ferencz* füszer, vas- ásványviz-kereskedése a Krisztina köruton. A legmagasabb igényeket is kielégiti. A szép Krisztina körut előkelő lakói figyelmébe ajánljuk a jó hirnevü czéget.

— *Özvegy Virinay Andrásné* vendéglője a városmajor utcza elején, jó italokkal és ételekkel látja el a vendégeket. Figyelem és pontos kiszolgálás. Házi hangverseny.

— *Stokler József* szobrászmüvész Gellérthegy utcza 15, elvállal szobormü és bárminő szobrászati megrendeléseket. A fiatal szobrászt ajánljuk olvasóinknak.

— **Angol rendszerü szabó üzlet.** *Berger Adolf* az előnyösen ismert szabómester üzletét *II. Főutcza 1. Lánczhidpalota* a legdivatosabb angol rendszer szerint rendezte be. Jutányos árak mellett a legszebbet és legjobbat árusitja. Köztudomást érdemel, hogy az elbocsátott könyvelő *Gruber Lajos nincs jogositva* a czég részére megbizásokat felvenni. A czég hivatalos czime *Berger Adolf veje.*

☞ *Az évnegyed alkalmából lakáshirdetésre ajánljuk a Buda és Vidékét. A kik lakást vagy nyaralót keresnek, vagy kiakarnak adni úgy Budán mint vidékén: forduljanak a kiadóhivatalhoz.*

HIRDETÉSEK.

A

Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-ut 30. szám.

Elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **aszphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Császárfürdő

Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel,** legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel,** 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcz 2. sz. az „Alaguthoz.“

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut“-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésű borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Vendéglő megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesiteni, hogy Budán, II. ker., Iskola-utcza 16. sz. alatt a

Noé bárkájához

czimzett régi vendéglőt a mai kor igényeihez képest ujonnan átalakitva

folyó évi február hó 6-án

megnyitottam.

Főtörekvésem az, hogy ugy valódi magyar boraim, ugy szintén jó kőbányai sörök, valamint izletes ételek pontos kiszolgálása által a nagyérdemű közönség teljes megelégedését kiérdemeljem.

Tisztelettel

SZALONTAY GYŐRGY

vendéglős

a Noé bárkájához.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához“

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

MATTONI-féle

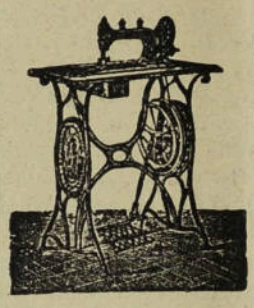
GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

SCHIEN KÁROLY

Budapest, II., Donáti-utcza 42. sz.

Ajánlja magát

telefonok, villámhárítók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére

a legjutányosabb árakon.

Mindennemü

varró- és kötőgépek és bicziklik raktára.

A kinek bármely néven nevezendő

nyomtatványra

szüksége van, forduljon bizalommal

Bartalits Imre

könyvnyomdájához

Budapest, III. ker., Remetehegy.

Corsó szálloda

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

ARGAUER és UNREIN

szállodások.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a Szántói víz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntőház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

— **Kanizsai sör.** —

Galambos U. vendéglős.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza!
A ki házat, telket akar eladni vagy venni.
A ki bérelni, vagy bérbeadni akar.
A ki nyaralni akar.
A ki szolgálatot keres.
A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulaszsza felkeresni a „BUDA és VIDÉKE“ kiadóhivatalát. 9

Unaloműző.

A ki unatkozik, annak biztos és valódi

Unaloműzőt

ajánl a kiadóhivatal. Kár meg nem kérdezni. 26

Házvétel.

Budán kisebb házat megvételre keresek. Czimem a kiadóhivatalban. 31

Ki akar nyerni?

A ki 2500—3000 frt tőkével évenként 600 frtot akar keresni annak kedvező alkalma van egy „Jó kereset“ czimü levélben a továbbiakat megkérdezni. 23

Ültessünk fát.

A ki fát akar ültetni, akár gyümölcs, akár diszfákat annak a kiadóhivatal jó czimet ád. 30

Lakások.

Az évnegyed alkalmából lakáshirdetésre ajánljuk a Buda és Vidékét. A kik lakást vagy nyaralót keresnek, vagy kiakarnak adni ugy Budán mint vidéken: forduljanak a kiadóhivatalhoz. A hirdetés előnyös. 31

Eladó.

Eladó a Sashegyen egy remek kilátásu helyen szép telek házzal. Művésznek, vagy gazdag embernek megbecsülhetlen. Czim a kiadóhivatalban. 32

Találmány.

Uj módon előállitott tégla szabadalmazásához, terjesztéséhez társat keres a feltaláló. Az ő téglája 60%-al olcsóbb a mostaniaknál. Kérdésre felel a kiadóhivatal. 33

Butorok.

Butorok költözködés miatt olcsón eladók. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 34

Eladó.

Szőllő ültetésre alkalmas homokos talaju telkek a főváros I. ker. kültelek (kőérberek)

a) 1254⁴/₁₀ □öl
b) 2326³/₁₀ „
c) 1583⁸/₁₀ „

5164·5 □öl á 1 frt 50 kr.

Kőérberek düllőben a létesitendő villamos vaspálya mentén fekete agyag talaju telek 2323 □öl eladó 2.50 kr.

Kelenföld 1 villa háztelek a kelenföldi vaspálya udvarral határos telek 1800 □öl eladó 4 frtért.

Villatelek törökvész II. ker. kültelek 792 □öl eladó 4 frtért. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 29

„SOK PÉNZT kereshetnek inteligens urak a kik energiával s jó rábeszélő tehetséggel birnak. Állandó alkalmaztatás! Bővebbet Bpest. V., Erzsébet-tér I. l. em. ajtó 3. sz. alatt 12—2 közt.“ 28

Tanulót keresnek.

Divatkereskedő jó családból való fiut tanulónak felvesz. Bővebb a kiadóhivatalb. 30

Helyettem.

A ki épiteni akar, a kinek kérvényre van szüksége fővárosnál, előljáróságnál, miniszteriumoknál, hatóságoknál minden képzelhető ügyekben, legyenek azok peres és peren kivüliek a „Buda és Vidéké“-t keresse meg. Mindég szakértők, jogi ügyekben ügyvédek, közjegyzők végeznek. Átiratás. Szerződés. Biztositás tűz- és jégkárok, baleset biztositások, alapszabályok Levélhez 2 drb 5 kros bélyeg. 13

Árverés.

A várban, *Fortuna-utcza 25.* alatt fekvő ház f. évi márczius 30-án *d. e. 10 órakor* árverésen el fog adatni Bővebbet **Kovács György** ügyvédnél, *Kerepesi-ut 17. II. emelet.* 35

Házasság.

Férjhez menők és házasulandók irjanak levelet a „Buda és Vidéke“ kiadóhivatalához „Társaságból“ czimen 2 drb 5 kros bélyeggel. 16

HIRDETÉSEKET

felvesz a kiadóhivatal

BUDAPEST,

I., Városmajor-utcza 28.

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI. évfolyam 10. sz. (Böjt hava.) Vasárnap, márczius 7.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A budai közvágóhid elhelyezéséről.

— Irta: Palóczi Antal. —

„Ritkán esik kár haszon nélkül“, — e közmondás ujra bevált a czimben megnevezett ügyben.

Mindenki tudja, hogy Budapesten nagy azoknak az épületeknek száma, melyek a jövőre való előrelátás hiányában oly helyre kerültek, a honnan azokat ma elkivánnók, sőt az oly épületek száma sem csekély, a melyek mulhatatlan eltávolitására nézve közvéleménynyé vált a meggyőződés.

Ily körülmények között szinte szerencse rejlik abban, ha nálunk valamely nagyobb közintézménynek megvalósulása olyannyira késedelmezően és vontatva megy végbe, mint a budai közvágóhidé is!

Mert meggyőződésünk szerint e késedelmezés megmentette a várost egy helyrehozhatatlan hibának elkövetésétől.

A székes főváros — a budai lakók erélyes sürgetésére — már hosszu évekkel ezelőtt elhatározta a budai vágóhid épitését, biztositotta is magának a helyet, a hová azt fölépiteni akarta; de megvalósitva ez még maig sincsen.

S ime, most, midőn egyrészről a kormány sürgeti a várost, hogy e közvágóhidat épitse fel, másrészt napról-napra szaporodik annak hangoztatása: az Istenért — ne épitsék a közvágóhidat oda, a hova tervezték!

Alapos birálat alá óhajtjuk venni ezennel a budai közvágóhid elhelyező kérdését

S pedig ugy városépitő- és városrendező, valamint közegészségi szempontból, s meg vagyunk győződve, miszerint könnyü dolog kifejteni, hogy a budai közvágóhid számára, a Lágymányoson kiválasztott telek: **a fehérvári ut mentén és az összekötő vasut fölött** — valóban szerencsés választás.

Városrendezési szempontból ha vesszük a kérdést, először is tudnunk és birálnunk kell azt, hogy a hatóság minő véleményben van a Lágymányos jövő beépitése felől.

Erre megtaláljuk a feleletet a fővárosi közmunkák tanácsának 1894-ik évi január 1-én életbe léptetett épitésügyi szabályzatban és ahhoz tartozó térképében, mely a város területének miként való felhasználtatásáról ad számot. (S itt kérjük a szives olvasót, velünk együtt vegye szemügyre a Budapest övezeti beosztásáról szóló térképet.)

Abból látni mindenekelőtt, hogy I-ső épitési övezetbe tartozó terület ott nincsen, hanem csak II-ik és e czélra ama kis terület van contemplálva, mely a város czentrumához legközelebb, a Dunapart és a fehérvári ut között, kezdve a Ferencz József-hidtól — egész a Boráros-térről vezetendő hid irányáig elterül, s mely alig 40 hectár nagyságu. A városrész mintája a balparton, a nagy-körúton kivül eső külvárosok beépitése által van adva.

A fehérvári uttól nyugatra fekvő gellérthegyi lejtők III-ik övezetet, illetve villaterületet képeznek, 600□° minimális teleknagyságokkal. (Itt csak a fehérvári utra dülő telkeknél van engedélyezve 300□°-nyi teleknagyság). III-dik övezetet, illetőleg villaterületet képez még az Erzsébet-sósfürdőt övező 4 főuton belül fekvő (aránylag igen csekély) terület.

E három területrész — mind összevéve — a Lágymányosnak elenyészőleg csekély részei.

Az azokon tul fennmaradó óriási terület, a tulajdonképeni Lágymányosnak a fehérvári-utra dülő összes nyugoti területe, ideértve még a hegyvidéket is, a IV-dik épitési övezetbe van sorozva, oly övezetbe, hol 300□°-nyi teleknagyság van előirva, és a beépitésre nézve meg van engedve, az egyes háztelkeket a legtömörebben, a legsürübben (15% udvarterületnek szabadon hagyásával) beépitni.

Ellenben az a terület, mely a fehérvári ut és a Dunapart között elterül, az összekötő vasuton fölül, bűzös gyárak számára, azon alul pedig rongy- és csontgyűjtő és osztályozó telepnek van fenntartva!!

Tehát a közmunka-tanács terve szerint és az általa alkotott épitő-rendszabályok értelmében, a Lágymányos részint a proletáriátus lakhelyéül, részint a bűzös gyárak — a rongy- és csontgyűjtés és osztályozás — telepéül van pradesztinálva!

E felállitott keretbe — egészen természetesen — illett bele, hogy a közmunka-tanács hozzájárult ahhoz, hogy a Lágymányos közepére helyeztessék el a budai közvágóhid.

De vajjon helyes-e, indokolt-e, ez ujonnan keletkezendő városrészre a közmunka-tanács részéről előkészitett — kissé bűzös illatu — jövőt oktroyálni?

E kérdés eldöntésében fekszik a budai közvágóhid elhelyezésének nyitja is, városrendező tekintetből.

Bárki, ki a helyi viszonyokat csak némileg ismeri, ki a térképet csak olvasni megtanulta, a Lágymányos jövőjét nem e színben fogja maga előtt képzelni, a mint azt a közmunka-tanács előirja.

Bizonyos, hogy a főváros e része — egyrészt a balparti központhoz való közelsége folytán, másreszt gyönyörü természeti előnyei

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Korytnicza.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Kedves Barátom!

Mindenekelőtt fogadd őszinte köszönetemet érdekesen szerkesztett és igaz hazafiui szeretetre való ügybuzgalommal a közérdek előmozditásán fáradozó becses lapod meg is küldéseért; — hosszabb ideig távol levén, — az utolsó négy hét példányait találtam asztalomon.

Ime itt vagyok ismét a vadonban, a hóval boritott rengeteg hegyek, a sötét fenyvesek örökös zöld szinében pompázó őserdő közepette és el-elmerengek a vadregényesség merész alkotásaival áldott e kedves völgyecske Istent imádni tanitó gyönyörüségein, a mely völgyecskébe csakis hasig érő havat gázolva juthatni el. És széttekintve a körfalat képező bérczeken, felpillantok az óriásként kimagasló Prassivára és ime mit látnak szemeim? Őt, — a nap sugaraitól vakitó fényben tündöklő csúcson könyökölő öreg Uristent, a miként hátat forditva a mennyországnak, le-lekandikál és kéjjel eltelt kebellel gyönyörködik e jó kedvében teremtett kies fészkében. És itt állok ismét a Kárpátok legdrágább kincse, legértékesebb gyöngye, a Zsófia-forrás előtt, a hol szombat napján éjfél-tájt csak ugy hemzsegnek az angyalok, kik mint a pókok ereszkednek le az égből, hogy sietve megtölthessék fejenkint a két literes kulacsot és visszaszállonghassanak az olympusba. De mindezeket megelőzi Éliás tüzes szekere, a melyről négy angyal két arany-hordót emel le megtöltés végett és megtöltve ismét visszahelyezi, hogy rendeltetése helyére szállittassék. Ha jól hallottam, az első, gyémántokkal kirakott hordó, az öreg Uristené, a másik pedig Péter bácsi számára való, — az utóbbin a kamarási kulcs jelvénye látszott. Sokat tünődtem a felett, hogy már miért isznak vizet, — gyógyvizet a mennyországban, mig végre a kis leányom — a ki szinte az angyalok között volt — titok leple alatt megsugta, hogy miután a fillokszera mindent elpusztitott, csak a pinczetermékeket nem, és már sehogy sem lehet kapni valóságos tokajit, bizony most már a mennyországban az öreg Uristen is, az angyalok is csak *korytniczai* vizet isznak. De hogy is inna a magyarok Istene, — ha már vizet muszáj inni, — más vizet, mint korytniczait, a midőn a korytniczai gyógyforrás vize olyan a világ összes vizei között, mint a minő a világ összes borai között a valódi tokaji. Lapozd csak át barátom Karlsbadnak vagy bármely német fürdőnek 1000 év óta megjelenő összes Curlistáit, nem fogod ott találni az Uristent sehol sem, mert az oda sem konyint, hanem jöjj ide, — de azonnal, — Röntgen-féle sugár sem kell hozzá, meglátod a Prassiván, hogy gyönyörködik Korytniczán.

Hogy Péter bácsi, — a kiről a leányom nem mert szólani, s a kiről — a legendák után itélve, ugy tudom, hogy soha sem szerette a vizet, — miért iszsza e vizet, azt egy kissé csodáltam, de ellestem az angyaloktól a nyitját, — sokáig karczossal élt, utóbbi időkben pedig Liptó—rózsahegyi pinczetermékekkel barátkozott, de ezektől, noha Miskolczról szállitották, — az orrán rézlerakodás támadt, ezt szeretné valahogy mielőbb korytniczai vizzel eltüntetni, már azért is, mert legközelebb egy pár német rend generálisát várják a mennyországba, Péter bácsi pedig attól tart, hogy ezek őt is holmi cseh confráternek tartják és puszi-bruderságot kötnek. No de ha Péter bácsi nem is az orra végett issza e vizet, akkor is csak jót tesz magával mert e viz a férfinak erőt, a nőnek pedig kedvet ád az élet örömei élvezetéhez. E viz örök ifjuságot kölcsönöz és biztosit, hiszen Faust is a korytniczai viztől ifjodott meg.

miatt, par excellence — mint a lakás czéljaira szolgálandó városrészre tart igényt. A nagy forgalomtól távolabb esve, — itt gyár, itt a kereskedelem nem találna talajt, de nem is kell, mert van neki a város más részén bőven; de a mi a főváros balpartján nincsen, minálunk roppant hiányt képvisel; azok: az egészséges lakhatás föltételei, a melyekkel pedig kiválólag rendelkezik e terület, a melyeknek fölötte kedvez e terület helyzete, fekvése, alakulata!

Ha pedig a Lágymányoson keletkezendő városrész jövőjét a lakhatás czéljaira való tekintettel, szomoru lakásviszonyaink javitására való czélzattal kivánnók berendezni és előkésziteni, ugy bizonyára a leghelytelenebb lépést képezné az, ha oda, a kellő közepébe, a közvágóhidat helyeznők.

És ha az egészséges lakhatás föltételeit e városrész rendezésére nézve irányadónak fölismerjük, ugy nem lehet kétség az iránt, hogy a közmunka-tanács fennt leirt terve szerint berendezni a Lágymányost, egyértelmü ennek a városrésznek előzetes tönkretételével, egyértelmü a székes főváros egészséges fejlődésének megakasztásával!

Városépitő és rendezői szempontból tehát a legerélyesebben tiltakozunk a kérdéses területnek a közvágóhid felépitésére való fölhasználata ellen!

A helyes városépités implicite magában foglalja a közegészségi követelményekre való figyelmét is. Ez irányban avatott — orvosi körökből is elhangzottak már a czélba vett elhelyezés ellen szóló argumentumok. Miért egész röviden csak azt kérdem, vajjon, valamely nyugoteurópai városban, a hol ily hatalmas folyóval rendelkeznének, mint a minő a mi Dunánk, a mienkkel analog esetben, felmerülhetne e más gondolat, mint a vágóhidat közvetlen a folyó mellé helyezni; a hol az egészségre nézve mindenesetre ártalmas szennyvizek és hulladékok rögtön és a legalaposabb módon való eltávolitására lehet számitani?

Miért kellene nekünk e természetes felfogás ellenére cselekednünk?

Dunapartjaink — hála Isten — eléggé kiterjedtek arra, hogy alkalmas helyet a budai oldalon is találhatni még!

Eléggé kimeritőnek hisszük előadásunkat, hogy meggyőzzön mindenkit a fővárosban:

1. arról, hogy a budai közvágóhid a tervbe vett helyen föl nem épithető, és továbbá

2. arról, hogy a Lágymányos jövőjét előkészitő közmunkatanács tervének végrehajtása mindenképpen veszélyezteti nemcsak e vidéket, de az egész székes főváros tovább i egészséges fejlődését.

Buda és Pest.

— Irta: Dr. Németh Imre. —

Most, hogy a közelmult napokban a létesitendő budai vigadó pályadijas tervei közszemlére ki voltak állitva, a budaiak szivét öröm fogta el, hogy a jobbparti részeken egy szép középület emelkedik. Budán is történik valami és a székes fővárosi hatóság Budáért is tesz valamit. Igaz, hogy ez a létesitendő budai vigadó kizárólagosan budai érdek, és hogy egyszer valahára megvalósul, annak mindnyájan őszintén örvendünk, de sajnosan tapasztaljuk, hogy a budai oldalon olyan középülettel nem igen dicsekedhetünk, a mely nem specziálisan budai érdek, hanem a székes főváros egészére kiterjedő, tehát budapesti érdek.

A budapesti érdekeket szolgáló középületek mind a pesti oldalon emeltetnek, Budának csak olyan jut, a mi csak budai érdek, a mire a pestiek azt mondják, hogy „az nekünk semmi“, mert, sajnos, a lakosság nem tudja beleélni magát abba, hogy a Duna két partján elterülő város egy egységes város és különösen a pesti ember idegennek érezi magát Budán, csak szükségből, vagy kisvárosi élvezeteket szomjuhozva jön Budára. Ha egy középület emeléséről — mely budapesti érdeket szolgál — van szó, minden követ megmozdit, hogy az a pesti oldalon emeltessék, mert Budapest tulajdonképen csak a Duna balpartján van és igy az ilyen középületnek Budán nincsen helye, nincsen létjogosultsága.

Ezt a pesti felfogást különben mi budaiak magasabb helyen is tapasztaljuk, a mindenkori magyar kormány is a pesti oldalon szeret épitkezni. Igy a királyi kuriának legméltóbb helye a várban, a királyi várlak közelében volna, de a pesti oldalon épitették fel. Az ezredéves emléknek méltóbb helye sehol nem lehetne, mint a Gellérthegyen. Az idegen — vasuton ugy, mint hajón érkezve — már messziről látná, és a Gellért-hegyen épült vasut talapzatáról az ezeresztendős Magyarország főbüszkesége, a székes főváros egész pompájában áttekinthető volna. De ez az emlék azért a városligetben lesz, a hol ha nem is kell épen keresni, hogy merre van, az Andrássy-utat kivéve, minden más oldalról csak akkor látja az ember, ha már mellette van.

Igaz, hogy jelenleg a gellérthegyi vár lebontásával, illetve erődszerű jellegének megszüntetésével ujabban ismét egy pártolásra érdemes, igazán nagyszerű eszme került felszinre; mely szerint az ezredéves emlék kimagasló csoportozatát a Gellért-hegyen állitsák fel, a hol az igazán kimagasló lenne, de mert ezt a főcsoportozatot már nagyban mintázzák és az a szobor-csoport, mely az Andrássy-ut végén impozáns lesz, a Gellért-hegy tetejében a szó szoros értelmében eltörpül, arra pedig nem mutatkozik elegendő áldozatkészség, hogy ily impozáns emléket itt is, ott is állitsanak, csaknem biztosra vesszük, hogy a Gellért-hegy mint előbb, most ismét le fog kerülni a napirendről, mert az a budai oldalon van!

Igy vagyunk mi budaiak, minden a székes fővárost világvárosi rangra emelő nagyobbszerű alkotásokkal. Itt van a szépművészetek nagyszerűnek igérkező muzeuma. A Városligetben és környékén három-négy helyet is kiszemeltek e palota czéljaira, ugy, hogy már félni lehetett, hogy ez az épület is kiszorul a város belterületéről. Majd jött a további kisérlet, a gázgyár közvetlen szomszédságában, egy eldugott helyen; olyan környéken, a hol a pesti oldal beépitett területe a legelhanyagoltabb és különös, épen ez az elhanyagolt állapot kinálkozott legmegfelelőbb indokolásnak arra, hogy a palotát itt, a Józsefváros szélén épitsék fel, mert ez a szomszédos tulajdonosokat is sarkalni fogja, hogy ez az elhagyott hely palotasoraival hirdesse a magyar székes főváros nagyságát, szépségét és gazdagságát.

A jó pestiek nem gondoltak arra, hogy az Ujvásártér négyemeletes palotákkal körülvéve is eldugott hely marad, nem gondoltak arra, hogy ez a palota budapesti és országos érdekeket szolgál akkor is, ha a budai oldalon épül, nem gondoltak arra, hogy az ő Budapestjükhöz tartozik a budai part is, hogy milyen jó alkalom lenne az épitő kormánynak helyet ajánlani a budai Dunaparton. Nem gondoltak arra, hogy olyan idegen nem fordul meg a magyar fővárosban, a ki a Dunapartra ki nem jönne, már pedig a Dunapartról sokkal kellemesebb látvány mindkét oldalon az egymással szépségben vetélkedő palotasor, mint a pesti büszke paloták átellenében eltörpülő budai, jobbára betemetett házak, melyekről az idegen talán el sem hiszi, hogy már akkor is állottak, a mikor a Lipótváros az a része, melyen a székes főváros legszebb épületei emelkednek — vadászterület volt!

A kormány telket kér a székes fővárostól és ennek egy ilyen palota elhelyezésére nagyon alkalmas területe van a Rudasfürdő és Döbrentey-terek közt. Itt fog épülni az eskütéri hid, közuti vasutja lesz minden oldalról;

Hol találsz barátom ily éltető-erőt? persze te nem is keresed már, *te csak előfizetőt keresel.* Ne busulj, lesz az is quantum satis, csak jönne már a fürdő-látogatás ideje.

Én kétszeres érdeklődéssel várom ennek idejét, először is azért, hogy szivesen látott ismerős uri vendégeinket ismét üdvözölhessem, másodszor pedig azért, mert ez időben a szenvedő emberiség érdekének vélek nagy szolgálatot tenni, a mennyiben erre az időre van jelezve egy angol társulatnak *idejövetele, mely társulat Korytnicza megvételét óhajtja.*

Igen, kedves barátom, már Korytnicza sem lesz magyar ember tulajdona, ennek jövedelmét is idegenek fogják élvezni, mert van eszök, nem kapzsik; nem keresik, mit jövedelmezett, mert náluk 4—5% tiszta haszon is haszon, és — mi több, — mert elég élelmesek, lesz 5% helyett 15—20%-uk; igy van ez pajti nálunk kincseink nagyobb részével.

Én vagyok a tulajdonosok részéről az adás-vevés közvetitése körül folyó tárgyalások vezetésével megbizva, — és én, — ne ijedjél meg, — horrendum dictum — angolokhoz fordultam.

Kedves barátom, látom, hogy a szégyenpir futja el arczodat, szinte hallom káromkodva kifakadó szavaidat, „Az ördög legyen többé a barátod, — de nem én.“ — Szememre hányták már nékem más czimboráim is az ulmi püspökségnél,*) az ugynevezett első magyar közösügyes köztársaságnál, hogy ezt nem várták tőlem, hogy ez már nem is hazafiatlanság, hanem hazaárulás.

De hát, — halt, pardon! *Dóczi* megharagszik reám, ha a tisztelt házban is sokszor elhangzott *„hát“*-ot használom, tehát ujra kezdem. — De látod barátom, — az igazat megvallva, — nem kináltam Korytniczát fűnekfának, hanem megkináltam vele először is a főnemesség egynehány oly tagját, — nem fogom őket megnevezni, — a kiknek parlagon heverő milliói vannak, a kiknek nincsen családjuk, a kiknek várva-várt esetleges halálán, csakis kaczagó örökösök fognak örvendeni; — nem reflektáltak reá. Megkináltam vele több budapesti ismerős oly férfiut, a kik egyenkint 6, 8, 10 millió forint felett rendelkeznek; — nem vállalkoztak; — megkináltam vele több, tekintélynek örvendő oly férfiut, a kik könnyü szerrel egy részvénytársulat alakitását eszközölhették volna; lóháton beszéltek velem, tagadólag válaszoltak; és tudod miért? mert az elmult idők jövedelmét vették alapul, ez pedig csak 5, 5½, 6, nagy ritkán 6½ százalékot tud feltüntetni.

Persze, hogy ezt keveselték, — nem gondolva meg azt, hogy a tulajdonosok miért határozták el a fürdő eladását. Elhatározták pedig az eladást daczára annak, hogy most már a kezdet nagy nehézségei minden tekintetben teljesen le vannak küzdve, tehát jobb jövedelemre lehetne számitani, — azért, mert a gyógyhely emelése körül legtöbbet fáradozott, legjobban érdeklődött és összes vagyonát ide fektetett egyik társtulajdonos elhalálozott, s ennek birtokrésze hat kiskoru árvára maradt, minél fogva a többi két birtokos szabad rendelkezési joga is, főgyámhatósági beavatkozás folytán korlátolva lévén, a jövedelem biztos emelésének lehetősége, a mi most már csak ujabb épitkezések utján lett volna eszközölhető, — kétessé vált.

Én tehát, kedves barátom, hazafiatlansággal vádolható nem vagyok, egyébiránt latba vetendő, hogy egy gyógyhely, — ha jó, — teljesen internationális jelleggel kell, hogy birjon, a fődolog az, hogy a szenvedő emberiség hasznára váljék és, hogy a tulajdonosok ne legyenek a vendégek fosztogatói; —

*) II. ker., fő-utcza, M. Szabó Ferencz-ház, Ulm vendéglő, Andrássy-házzal szemközt.

szárazon és vizen egyaránt könnyen megközelithető. E helylyel alkalmatosságra való tekintettel, vetekedik a Pálffy-tér egészen a Margit-hidig. Igaz, hogy ez nem a város tulajdona, de meg lehet azt szerezni és pedig olcsóbban, mint a milyen értéket az Ujvásártér képvisel. A Rudas-fürdő környékét a székes főváros vásárcsarnoknak vette meg, az már bizonyos, hogy ezen a helyen vásárcsarnok nem lesz (talán a budai oldalon nem is lesz?!), tehát nem kell egy telket feltétlenül arra a czélra felhasználni, a mely czélra vásároltatott, vegye meg a székes főváros a Pálffy-téri disztelen házakat a szépmüvészeti muzeum czéljaira, épitsen reá vásárcsarnokot és az erre a czélra megvásárolt bombatéri háztömböt ajánlja fel a kormánynak.

Ime Budán három olyan alkalmas hely van, melyhez hasonlót keresve sem lehet találni Pesten.

Elsőrangu világvárosok épültek viz mellett és pedig a folyó mindkét partján. Igy épült London, igy épült Páris. Egyik helyen sem lehet tapasztalni, hogy az egyik partot a másiknak a rovására mellőzték volna. Sehol nem látjuk azt, hogy az egyik part jobban fejlődött, mint a másik. Ez a megfoghatatlan állapot csak minálunk van, a hol hidvámmal, közlekedési nyomoruságokkal és a népesebb part dédelgetésével — ugyszólván — mesterségesen akasztja meg minden tényező a budai oldal fejlődését, hirdetvén országnak, világnak, hogy Buda nem Pest, hogy a budapesti érdekek tulajdonképen csak pesti érdekek, hogy Budapest csak papiron és a közterhek viselésében egy, de különben Buda és Pest!

A budai kereskedelmi társulat jelentése az 1896. évről.

Tisztelt közgyülés!

Az 1896-ik évi közgyülés által megválasztott elnökség és választmány működésének első évéről az 1896-ik évről jelentését a következőkben terjeszti elő:

Örömökben, dicsőségekben teljes év záródott le 1896. évi deczember 31-ikével. Szeretett hazánk ezredéves fennállását, államiságunknak megszilárdulását ünnepeltük meg. A lefolyt hazafias ünnepségekben részt venni társulatunk is erkölcsi kötelességének tekintette és e kötelességből folyólag történt, hogy részt vettünk az ezredéves kiállitás hitelügyi V csoportjában (társulatunk 200 éves fennállását hirdetendő) a fővárosi kereskedelem bőlcsőkoráról tanuskodó régi okmányainkkal, jegyzőkönyveinkkel, pecséteinkkel; részt vett társulatunk ugy is, mint ilyen, az elnökség által képviseltetve és részt vettek magának a társulatnak tagjai is az ezredéves ünnepségek alatt tartott országos kereskedelmi congresszuson, a melyen a III-ad osztályu kereseti adó reformja, a vasárnapi munkaszünet és a köztisztviselők fogyasztási szövetkezete tárgyában előterjesztett üdvös javaslatok határozattá emeltettek.

1896. évre esik a Ferencz József hidnak a forgalom részére átadása, a mely időpont bekövetkeztével azt reméltük, hogy az 1895. évben megindított mozgalom folytán — a melyben nekünk is tekintélyes részünk van — az akkori kereskedelemügyi minister ur által a m. kir. pénzügyministerrel a hidvámnak a Duna jobb partján kirakott és a balpartra kocsin átszállitandó hajóterhek után való elengedése tárgyában megindított tárgyalások befejeztetnek és az uj hid megnyiltával a budai kereskedőknek sőt az egész budai közönségnek egy régi óhaja teljesedésbe megy. Fájdalom, ez az óhajtásunk mindeddig nem teljesittetett, minek okául a m. kir. pénzügyminister úr az ellenőrzés nehézségét hozza fel.

Pedig, hogy a kereskedői karnak ez a jogosult kérelme teljesittessék, az nem csupán e karnak, de Budapest székes főváros közönségének is pénzügyi érdeke, hisz éveken át tapasztaljuk, hogy meg-megujul a versengés, a pesti oldalon levő forgalomhoz viszonyitva szükre szoritkozó partterületek után; ha tehát teljesedik a m. kir. pénzügyminiszter urhoz intézett és a kereskedelemügyi miniszter ur által támogatott azon kérelmünk, hogy a Duna jobb partján kirakott és a balpartra átszállitandó hajóterhek után a hidvámot elengedjék, ez a budai partterületet is keresetté, értékessé teszi és ezzel a partterületeknek czélszerűbb kihasználása lenne elérhető.

E téren való haladásként emlitjük fel, hogy a Margit-rakpart kikövezésének ügye a székes fővárosi hatóságnál a bizottsági tárgyalásokon keresztülment s kilátás van reá, hogy a budai kereskedelemre nézve annyira fontos rakpartnak kikövezése 1897. év folyamán tényleg megtörténik. A Margit-rakpart kikövezése egymagában is nagy előnynyel fog járni, mert ez a kivánatos munkálatoknak egyik fontosabb része, de e mellett szükséges minél előbb a feljárók létesitése és a Dunához vezető egyes szük utczáknak rendezése.

Ugyancsak örvendetes eseményként emlékezhetünk meg a magyar kir. országos statisztikai hivatalnak a budai oldalra való áthozataláról, valamint az annak részére szükséges középületének emeléséről. Hogy mennyire képes ily közintézmény létesitése a környék fellendülésére hatni, azt ez a példa is bizonyitja, mert még el sem készült a m. kir. országos statisztikai hivatalnak felépülte, már is szokatlan nagy mérvben indult meg azon a környéken az épitési kedv, bizonyságául az általunk mindig hangoztatott és elég sokszor soha sem emlithető elvnek, hogy a budai kereskedelem csakis a budai oldal benépesitésével lesz képes felvirágozni.

E meggyőződéstől vezéreltetve a midőn a felől nyertünk tudomást, hogy az országos m. kir. posta- és távirda-gazdászati hivatal a Kőbányai úton levő raktárhelyiségeit a m. kir. államvasutaknak, mint telektulajdonosnak rendelkezésére bocsátani kénytelen és ennek folytán a hivatal és raktár czéljaira szolgáló épület részére más telket keres, azonnal előterjesztést tettünk a m. kir. kereskedelmügyi minister úrhoz, kérve őt, hogy az emlitett hivatalt és raktárt a budai oldalon, a körvasut mentén akár a m. kir. vallásalapitványi kincstár tulajdonát képező telken, akár más e czélra alkalmas területen felépiteni sziveskedjék. Utaltunk e kérvényünkben arra, hogy a mennyiben e hivatal az általunk javaslatba hozott telkek egyikére építtetik, az a m. kir. államkincstárra nézve ezrekre menő megtakaritással jár, nem csupán azért, mert a budai oldalon a telkek ára is jóval olcsóbb, mint a pesti részen, de főleg azért, mert az iparvágány ujból lefektetésének szüksége elesvén, e czimen is nagy összeg lesz megtakaritható. Felhoztuk, hogy ez ujabb alkalom lenne a kormányra nézve, hogy a budai részeknek a mult hibái és hatósági mulasztások folytán elhanyagolt iparát és kereskedelmét felvirágoztathassa és hozzájáruljon ahhoz, hogy az elhagyatott buda. rész lassan-lassan, habár mindenkor messzemaradva a túloldal rohamos fejlődésétől, mégis módot nyerjen a fejlődésre. Kiemeltük, hogy a budai iparosok és kereskedők már évtizedek óta arra voltak kénytelenek szoritkozni, hogy a Budán elhelyezett hivatalokban alkalmazott és Budán lakó tisztviselő családoktól, mint fogyasztókkal szerezzék meg kenyerüket. Felemlitettük, hogy e tekintetben a helyzet a helyett, hogy javult volna, roszszabbá lett, részint mert számos hivatal és közintézet, mely előbb Budán volt, (műegyetem, kultuszministerium, dohányigazgatóság, fenyitő törvényszék stb.) a pesti részre helyeztetett át, — részint pedig mert a szerény javadalommal biró tisztviselő az ő fogyasztási igényét a minimumra lévén kénytelen reducálni, természetes, hogy czikkeik nagyobb keresletének sem az iparosok, sem a kereskedők nem örvendhettek és igy a budai részre nézve valóságos jótétemény lenne, ha a m. kir. posta- és távirdagazdászati hivatal, mely az egész éven folyton nagyszámú és különböző foglalkozású iparosnak ad munkát, a budai oldalra helyeztetnék. Fájdalom azonban, a kereskedelmügyi m. király

---

különben ez utóbbira ügyelni a hivatott hatóság dolga.

Ezt előre bocsátva, először is felkérlek, vedd vissza képzelt hazafiatlanságom fölött prima furie kiejtett kegyetlen szavaidat „az ördög legyen a barátod — de nem én“, másodszor pedig itéljél a fölött, nem-e jobb, ha e gyógyhely, mely ily minőségben ugyancsak 35—40 év óta ismeretes, de a melynek gyógyforrásai — gyógyhatásukat illetve, az eddig elért kiváló eredmények után itélve, — nemcsak teljes jogosultsággal vetélkedhetnek Karlsbad gyógyforrásaival, hanem ezeket több rendbeli kóresetben, m. p. o. vese-, lép- és gyomorbajnál, vagy czukorbetegség és asthmánál, jóval felül is mulják, feléled, ha e gyógyhely, a mely gyönyörü fekvésénél, kitünő — szénsavas, földes, vasas, sós-savanyu — gyógyforrásainál fogva és tekintettel kiválóan egészséges, ozondús, enyhe, rendkivüli üde subalpumikus éghajlatára, az isteni gondviselés részéről mintegy teremtve, hivatva van, hogy a szenvedő emberiség hasznára legyen, végrevalahára oly tulajdonosok kezére jut, a kik kedvező anyagi viszonyok mellett, észszel, szivvel és érzékkel is birnak arra nézve, hogy e fürdőhelyet, mely minden szükséges kelléket magában egyesit, ne csak a legszélesebb körletben ismertessék, hanem — mint erre teljesen jogosult gyógyhelyet, ha nem is egyszerre, de biztosan és mihamarább az elsőrendű világfürdők sorába emeljék, — mint ha ez a nervus rerum gerendárumbeli bajok miatt továbbra is a lézengő fürdők stádiumában maradna.

A főhiba eddig — persze a pénz hiánya miatt — az volt, hogy egyszerre nem lehetett több, mint 5—600 vendég befogadását, elhelyezését eszközölni s igy a gyógy- és zenedij sem tudott évenkint magasabbra, mint circa 4—5 ezer frtra emelkedni, már pedig azok a költségek, a melyek a törvény értelmében kizárólag a szóban levő dijakból fedezendők, évenkint 12—16 ezer forintra rugtak. E szerint tehát az ásványvizeknek, vendégszobáknak, bérleteknek és fürdőknek biztos 15—20 százalékot eredményezett jövedelmét kellett nagy részben a kurtaksából fedezetet nem nyert összeg kielégitésére forditani. Házhelyünk van quantum satis, akár 20,000 ember elhelyezésének megfelelő lakházak emelésére is, tehát épiteni kell, jön akkor — keveset mondok — évenkint 6—8000 vendég, ez esetben pedig a kurtaksa 32—40,000 frtot hozna be. Mily nagy különbség az, ha én a biztos 15—20 százalékot eredményező jövedelmemet csonkitatlanul zsebre vághatom és a kurtaksánál muta kozó superplust mindenféle jótékony czélokra, p. o. egy dijmentes felvételt és eltartást biztositó polgári- és katonai gyógyház épitésére, ujabb sétányok, játszó- és mulatóhelyek teremtésére fordithatom; sapienti sat.

No de nem fárasztlak tovább e jeremiádákkal, elég volt neked ennyi is egy szuszra. Ha annak idején érdeklődnél, és időm lesz, megirom az adás-vevési tárgyalások végeredményét is; addig is Isten veled és gyermekeiddel.

Fogadd még egyszer köszönetemet becses lapod megküldéséért és szives üdvözletemet, melylyel maradtam

őszinte tisztelőd és kész köteles szolgád:

Brinza Jánó,

kukutyini orsz. képviselő jelelt.

— A test a szellem ruhája, tehát a történet az emberi szellem garderobja.

*

— Mikor a paraszt tyúkot eszik, vagy a tyúk volt beteg, vagy a paraszt.

minister úr indokolt kérelmünket nem teljesitette azon okból, mert szerinte az emlitett gazdászati hivatalnak a teherpályaudvar közelében kell létesittetnie

Viszont a megvalósuláshoz közeledik a déli vasut indóházától a Ferencz József hidig tervezett hözuti vasuti vonalnak villamos üzemmel való kiépitése és a pesti oldallal való közvetlen összeköttetése, a melynek létesitése tárgyában magunk is többször intéztünk a hatósághoz sürgető felterjesztéseket. A pályatest mentén elvonuló utak kiköveztetvén, végre megtörténhetett a közutí vonalnak politikai bejárása és reméljük, hogy székes-fővárosunk tanácsában lesz elég erély, hogy akár a közuti vaspálya társaságot, akár pedig a budapesti villamos városi vasút részvény társaságot, a mely az 1893. évi márczius 11-én kötött szerződés 11. §-a értelmében hasonlókép kötelezve van e vonal kiépitésére, ezen kötelezettségük teljesitésére szoritsa.

Ez a reménységünk annál alaposabb, mert a polgármesteri állás jelenlegi viselőjét, a kit mint a kereskedelmi osztály igaz barátját megválasztása alkalmából szivélyesen üdvözölni tartottuk kötelességünknek, — erélyes és öntudatos férfiunak ismerjük.

Bizton hiszszük, hogy mig ő jár a fővárosi közigazgatásnak élén, nem történhetnek meg oly hibák, mint a közelmultban, a melyek évtizedeken keresztül nem orvosolhatók, vagy ha igen, akkor is nagy áldozattal. A fővárosi kereskedelem érdekében mi is a velünk rokontársulatokkal együtt folyton sürgetjük a Dunára nyiló utczáknak kiszélesitését, mindazonáltal a hatóság, ha erre alkalom kinálkozik is, elszalasztja azt. A Bombatér szabályozása alkalmával szinte magától kinálkozott az alkalom, hogy az apáczák zárdája, a mely nyugodalmasabb helyre, nem pedig a Vizivárosnak legélénkebb, — piacz és nagy forgalom által környékezett — helyére való, akár egy csendesebb mellékutczába, akár pedig a takarékosság szempontjából a kútvölgyi kórház felépültével rendelkezésre állandó Szent-János kórház helyébe helyeztessék. A hatóságok azonban a helyett, hogy a dolog természete által követelt e megoldást létesitették volna, ellenkezőleg, hozzáépités által még a bomba-tér szabad területéből is elfoglaltak egy részt, hogy annál inkább elzárják a Viziváross legerősebb erét, a Batthyány-utczát, a mely nemcsak az országutnak, de mondhatni, az egész pilisi járásnak forgalmát bonyolitja le a Dunától.

Ilyen, rövid idő alatt alig orvosolható hiba történt az uj épitkezési szabályoknak és abban az épitési öveknek megállapitásánál.

Budának belső területén, geografiai fekvésénél fogva világkereskedés soha sem fog kifejlődhetni. Nagy városnak megfelelő ipar- és kereskedés is csak nagy körültekintés és a hatóságoknak öntudatos politikája mellett lesz képzelhető. Viszont azonban a természet kárpótlást nyujtott az erdők által övezett hegyvidékben, a melyen czélirányos intézkedések mellett a világ legremekebb villa-giaturája lenne létesithető. A mi nézetünk szerint tehát a hatóságnak minden igyekezetét arra kellene irányitani, hogy a nyaralóknak épitése az erre alkalmas budai hegyekre tereltessék, ide concentráltassék.

Az épitkezési szabályok megalkotásánál azonban erre nem gondoltak, sőt mondhatni, a budai hegyvidék kárára a nyaraló-övezetbe vették fel Zuglót és környékét, a mely Kőbánya közelsége, a futóhomok szomszédsága folytán nyaralásra nem alkalmas, sőt egészségtelen. Ez a sik terület inkább gyártelepek létesitésére és azoknak ezen a helyen concentrálására lenne alkalmas s örökké bűn, hogy a hatóság a miatt, mert egyeseknek már ott nyaralójuk volt, ezt a homoksivatagot a nyaraló-övezetbe vette fel, sőt a budai hegyvidékkel szemben e tekintetben is kedvezményben részesitette, hogy az önálló épitési telket csaknem felényire szabván meg, ez által előnyt nyujtott a nyaralóknak itt felépitésére. Pedig a hatóságnak nemcsak városrendezési, nemcsak szépészeti szempontból, de talán közegészségügyi szempontból is feladatai közé tartoznék a közönség izlésére is finomitólag és irányadóan hatni!

Az általunk fentebb ismertetett hibás épitési adminisztrácziónak már is van áldozata. Az omnibusz-társaság, melyhez Buda annyi reményt fűzött, bukását a sok között nagyban köszöni annak, hogy a VI és VII. kerületek kültelkein, a nyaraló-övezetre tekintettel, nem engedtetvén meg istálónak épitése, a Gólyán túl, rengeteg távolságban oly messze kellett azt felépiteni, hogy mire a lovak a kövezetlen uton a város területére bejutottak, kifáradva, a kocsik bepiszkitva voltak s a lóállomány a szüretlen viztől halomra pusztult el. Bár ezek a kérdések szorosan nem érintik a kereskedelmi társulatot, de fel kellett hoznunk egyrészt, mert jellemzi az általánosan kárhoztatott épitési politikát, a melynek jóságát vagy helytelenségét a kereskedői karnak finom mérlege nagyon érzékenyen érzi és mert a közuti vasut előnyeiben eddig vajmi csekély mérvben részesitett budai lakosság és ezek között különösen a budai kereskedők leginkább fogják tapasztalni az omnibusz-közlekedés beszüntetésének hátrányait.

(Vége következik)

A budapesti (budai) tornaegylet kérvénye,

(a Christen teleknek télen korcsolyázásra a Budai korcsolyázó egylet részére, — nyáron pedig játszóhelyül a kérvényező egyletnek átengedése iránt.)

36./1897.

Tekintetes Tanács!

Immár két és fél esztendeje annak, hogy a székesfőváros budai részének művelt közönsége hiányával van oly területnek, hol a mindennapi munkában kifáradt testének uj erőt, kimerült szellemének üdülést szerezhetne. Ezen hiányt annál inkább érezzük, mert nem reményeink hiusultak meg, hanem már meglévőt veszitettünk el.

A II. kerületben fekvő Christen-féle telek évek hosszu során át a téli hónapokban jégpályául szolgált a budai közönségnek s mint ilyen is, egy ma már elsőrendűnek elismert társadalmi szükségletet elégitett ki; sokkal nagyobb jelentőséget nyert azonban ezen terület, midőn az 1893. és az 1894. években a budai tornaegylet játéktérnek rendezte be és igy alkalmat adott a közönségnek, hogy az esztendő minden szakában élvezhesse a szabadban való testedzés soha eléggé meg nem becsülhető előnyeit.

A budai tornaegylet ezen lépése, melyet a székesfőváros hasonló czélt követő egyesületei közt elsőnek tett meg, eseményszámba ment a budai társadalmi életben, mert ugy látszott, hogy egy uj korszak kezdetét jelenti, mely korszakban az utóbbi időkben általában hanyatlásnak indult társas-szellem, testileg és szellemileg egészséges alapon, ujra fog ébredni. Sajnos azonban csak látszott, mintha ezen idő bekövetkeznék, a valóságban nem következett be; a megjelölt területről a testedzést kedvelő, művelt közönség éppen akkor lett leszoritva, a midőn ezen kis sporttelep a legszebb virágzásnak indult. A társadalmi tényezők minden lehetőt elkövettek, megmentésére, sőt külön e czélra szervezkedtek is, megalakitván a Budai Korcsolyaegyletet. De mind hiába. A székesfőváros törvényhatóságának közgyülése 1385/95. számu határozatával, — a melynek meghozatalánál az I. és II. ker. bizottsági tagok legnagyobb része az összeférhetlenségről szóló szabályok meglepő magyarázata folytán, azon czimen, mert tagjai a budai korcsolyázó-egyletnek, a szavazastól kizárattak, — a tek. Tanácsnak ezen ügyben ez alkalommal is, mint mindenkor, kedvező irányban tett javaslatát mellőzve, a Christen-féle teleknek jégpálya és játszótér czéljára a jövőben való átengedését megtagadta és utasitotta a tek. Tanácsot, hogy az egész teleknek parkirozására nézve a tervet minél előbb készittesse el. Ezóta, két és fél év óta nincs a budai közönségnek korcsolya-pályája és labdázóhelye. Tettek kisérletet a Császár-fürdőben, a Konstantinápoly melletti holt Dunaágban, de hasztalan. Hogy legalább az iskola rossz levegőjét beszivni kénytelen tanuló ifjuság parányi része korcsolyázhassék, egyes iskolák udvarán létesitettek a növendékek egészsége és testi üdesége iránt érzékkel biró igazgatók kis korcsolya-pályákat, a melyeken azonban 30—40 több tanulónál el nem fér. A budai müvelt közönség családtagjai azonban, kik ezelőtt a Christen telken tétezett korcsolya pályát és labdázó-teret ezrével látogatták, elestek ezen egészséges élvezettől. A helyett, hogy a budai müvelt társadalom ezrei szórakoznának ott, — a terület szemét és törmelléklerakodó helye lett. De ki fog szorulni innen a müvelt közönség akkor is, ha ez a telek séta-térré fogna átalakittatni, mert ezen esetben a szomszédos kaszárnyák legényei és ezek Juliái fogják azt maguk részére lefoglalni.

A székesfővárosi mérnöki hivatal a közgyülés határozata folytán az egész teleknek sétatérré való átalakitásának tervét elkészitvén, a tek. Tanács azt hozzájárulás végett a fővárosi tanácshoz tette át.

Itt az ügy uj fordulatot nyert. A fővárosi közmunkák tanácsa ugyanis 50966/96. sz. átiratában kijelentette, hogy akár ha jelen állapotában marad a telek, akár ha a Preusznerféle terv szerint fog feltöltetni, a parkirozás csak részben, a lejtős helyeken történjék s a teleknek sik része télen jégpályának, nyáron pedig játszóhelyül szolgáljon.

Ezen kedvező fordulat uj hitet és uj reményeket kelt bennünk az iránt, hogy a Christen féle telek, melynél sport-térre alkalmasabbat a budai oldalon, sőt az egész fővárosban nem találhatunk, talán mégis azon czélra fog szenteltetni, melyre a természet fekvésénél, minden oldalról hozzáférhetésénél fogva már mintegy kijelölte és a mely terület a budai részen sport czéljaira egyedül alkalmas. Hisz kisérletet tettünk a városmajor azon részének átengedése iránt, a hol a faiskola volt, a tek. tanács 7790/96. VI. sz. határozatával azonban kérelmünkkel elutasittattunk, mert a készülő szabályozási terv szerint ezen területen uj utvonal fog keresztül vezetni. Gondoltunk a Marcibányi-telekre, mely ugyan a villamos vasuttól távolsága és a terület egyenlőtlensége folytán korcsolyazó és labdázó hely gyanánt kevésbé volna alkalmas, — de tekintve egyrészt, hogy ezen telek tulajdonjogának a székesfőváros részéről megszerzése előzetes törvényhozási intézkedést igényel és a birtokbavétel csak évek mulva történhetik meg, másrészt, mert a földegyengetési munkálatok ezrekbe kerülnek, ezen tervről is le kellett mondanunk, megerősödvén ezen kisérleteink után azon meggyőződésünkben, hogy a budai részen korcsolyázó- és labdázó-tér vagy egyedül a Christen-telken, vagy sehol nem létesithető.

Tekintettel arra, hogy a tek tanácsot ez a meggyőződés vezette, midőn 32083/II. 95. számu határozatával a Christen-telken a vizvezetéki csőnek és a vizlevezető aknának a feltöltési munkálatoknak megfelelőleg fokozatos felemelését rendelte el, — ezuttal is a tek. Tanácshoz fordulunk, hogy a testedzés ügyétől, már eddig is mindenkor tanusitott jóindulatát most se vonja meg és kérjük, hogy a fővárosi közmunkák tanácsának javaslatához hozzájárulva, azt pártolólag terjessze a törvényhatósági t. közgyülés elé. Reméljük, hogy ez alkalommal a törvényhatósági közgyülés is azon nézeten lesz, hogy csakis a székesfőváros közönségének érdekét mozditja elő, ha a Christen-féle telket a szóban forgó czélra átengedi. Ha a székes főváros megmenti ezen területet a testedzés számára, méltán számithat a jelen, de különösen a jövő nemzedék hálájára.

Tudomásunk szerint a budai korcsolyázóegylet 51323/96. VI. t. sz. alatt már adott be kérvényt ezen ügyben a tekintetes tanácshoz.

Mi ezen kérvényünkkel nem vetélytársként akarunk fellépni a nevezett egyesülettel szemben, hisz ezzel csak a jó ügy szenvedne, hanem ellenkezőleg csatlakozni akarunk a budai korcsolyázó-egylet kérelméhez, mert azt hisszük, ha vállvetve dolgozunk, biztosabban fogja működésünket siker koronázni.

Ezen álláspontunknak megfelelően kérelmünk oda terjed:

méltóztassék a Christen-féle telek jégpálya- és játszótérre szánt részét a budai korcsolyázó-egyletnek a korcsolyázás czéljára oly kikötéssel átengedni, hogy ezen területet tavasztól őszig a budapesti (budai) tornaegylet játszótérül használhassa.

Budapesten, 1897. február hó 20-án.

A budapesti (budai) tornaegylet nevében

Dr. Ernyei Pál, jegyző. *Kollár Lajos*, elnök.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Schiller György.

A mészáros-mesterség egyike a magyar nép legrégibb, legeredetibb foglalkozásainak. Az ős hazából utra kelt eleinkről tudjuk, hogy ha nem is épitettek állandó lakóhelyeket, ha nem is űztek rendszeres földmivelést: a ló- és szarvasmarha-tartásban túltettek bármely más nemzeteken. S bár az évszázadok hosszú lánczolatán sok ősi szokásából kivetkőzött a magyar, a húsevésről, erről a fejedelmi élvezetről, nem birt lemondani. Igy tehát a mészárosság is velünk fejlődött az idők folyamán, s manapság annyira el van terjedve, s oly szilárd alapon áll, hogy bátran megállja a sarat a — vegetáriánizmussal szemben.

Nálunk, Budán, e tisztes iparágnak több jeles és hivatott művelője van; közülök ez alkalommal Schiller Györgyöt óhajtjuk pár rövid vonásban bemutatni.

Eléggé népszerű ember s a II. kerületben kevesen vannak, a kik ugy személyét, mint izléssel berendezett, tisztaságtól tükröződő fő-utczai mészárszékét ne ismernék. Ha hivatalos teendői másfelé nem szólitják, ott látják Schillert csaknem egész nap az üzletében, példát nyujtva mindazon iparosoknak, kiknek helyzetük jobbrafordultával igen sokszor derrogál a műhely felé nézni és segédekre, üzletvezetőkre bizzák a gazdálkodást. Schiller György, bár anyagilag épen nem szorult rá, hogy a virágzó üzletre személyes felügyeletet tartson, de mint nemes törekvésű, józan és okos gondolkozásu iparos igen jól tudja, hogy minden munkának arany a feneke, s idegen kezek alatt hova-tovább kilyukadhatna a fenék s a meggyülemlő arany, ha nem is tünnék el egészen, de legalább is talmivá változhatnék.

A boldogulás titka az iparos életében, a szorgalom és igyekezet mellett a gazda szemének éber figyelése.

Ezt vallja Schiller György s hogy nem vallotta vele kárát, mutatják: szép vagyona, rendezett viszonyai, az a tekintély, melylyel polgártársai körében bir, s az a tisztelet, melylyel iparos mester-társai őt körülveszik.

Fentebb „hivatalos teendőket“ emlitettem; igen, Schiller Györgyöt ilyenek is lefoglalják. Mint a budapesti mészárosok tekintélyes ipartestületének elnöke, Schiller igen derekasan megállja a helyét s nyugodt és higgadt modorával, tapintatos eljárásával csak növeli és fokozza maga iránt a tiszteletet, melyet iparos társai eddigelé iránta tanusitottak.

Tagja e mellett a fővárosi köztörvényhatóság bizottságának is, a mely tisztségének szintén derekasan és lelkiismeretesen megfelel s e minőségében történő felszólalásai soha sincsenek a szakszerűség hijján.

A II. kerület csaknem minden társadalmi mozgalmában részt szokott venni, s a kerület vezető-férfiai valamely fontosabb terv keresztülvitelénél Schiller György személyét soha sem szokták mellőzni

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Az előfizetés árai:

Egész évre . .	12 korona
Fél évre . . .	6 korona
Negyed évre . .	3 korona.

Különfélék.

— **Hazai fürdők népszerüsitése.** A „Buda és Vidéke“ programmjában a helyi érdekek ápolása mellett, ott van minden a mi a magyarságot, a magyar nyelvet és szellemet emeli. Ott van a hazai fürdők népszerüsitése is, a fürdők tulságos kendőzése nélkül. Sok czikket irtunk erről s azzal terjedelmesebben és behatóbban foglalkoztunk, mint egyéb lapok. Miután minket a politika nem fáraszt, ráérünk a társadalommal, az emberiséggel is foglalkozni. Ez évben is folytatjuk a fürdők népszerüsitését és megkezdjük Korytniczáról irt közleményünkkel. Ez Budát még jobban érdekli országos ügy létére, ha elolvassák a szerző nevét, ki nem más, mint Seidl Imre barátunk, ki költői kedélylyel, hazafisággal ajánlja a gazdagok és az ország figyelmébe Korytniczát. Ki ne emlékeznék a mi Brinza Janónkra? a ki ebben a levélben is megmutatja, hogy ő a mi kedves, jó kedvü, szellemes öreg budai barátunk, távol a hegyekben, hol neki most legközelebbi szomszédja a jó Isten.

— **Ünnepelt polgármester.** Legközelebb Szent-Endre város polgármestere a 25 éves polgármesteri állását ünnepeli, mely alkalommal a város közönsége fényes ováczióban fogja részesiteni, — ezért már a városház termében is értekezlet volt, melyben elhatároztatott, hogy az ünnepély alkalmával a közönség által vett értékes ajándékot fognak átnyujtani.

— **A II-ik kerületi választmány ülése.** A II. kerületi választmány 1897. február hó 27-én Kállay Jenő h. elöljáró elnöklete alatt tartott ülésén Németh Imrének azt az inditványát tárgyalta, hogy az uj műcsarnok számára a főváros a budai részen jelöljön ki épitési helyet. Az inditványttevő első sorban a Pálffyteret mondta a jelzett czélra alkalmasnak, a vitatkozás és tárgyalás során azonban elhatározták, hogy az elöljáróságot oly előterjesztés megtételére kérik föl, a melyben a budai Dunapartnak a Margithid és Lánczhid között elterülő részére kérje, hogy épitsék az uj műcsarnokot. A segélyügyek elintézése után az ülés véget ért.

— **A III. kerületi választmány ülése.** A III. kerületi választmány *Bencze* Benő elöljáró elnöklete alatt tartott ülésén elhatározta, hogy a főváros tanácsához kérvényt fognak intézni, a melyben külön állami postahivatal felállitását és a villamos vasut sodronyainak a telefonhálózattól kissé távolabb való áthelyezését fogják kérelmezni. Mindkét sérelem orvoslása a kerület lakosságának óhaja és igy remélhető, hogy a tanács a maga részéről mindent el fog követni arra nézve, hogy a kerület lakosságának óhaja teljesedésbe menjen.

— **Felhivás.** Azok az urak, kik a Kútvölgyben telket birnak, vagy irásbelileg, vagy személyesen jelentsék be a Buda és Vidéke szerkesztőségében nevüket és lakásukat, ugy hogy rövid idő alatt összejöhetnének, hogy egymás közt érdekeiket letárgyaljuk. Mert az állapoton okvetlenül változtatnunk kell. — *Egy birtokos.*

— **A budai zenekör** február hó 22-én és 24-én tartotta ötödik hangversenyét az eddigieket is felülmuló sikerrel. Mindkét est fényi pontja Halász Adél urhölgy (budai) művészeneke volt, ki Dienzl Oszkár, hazai tehetséges zeneszerző dalaival és a Hamlet-áriával valósággal elragadta a diszes közönséget, mely szinültig megtöltötte a budai casino disztermét. A lelkes tapsvihart nem győzte elégszer megköszönni, pár ráadással is kedveskedvén a közönségnek. Kiemelendő még Dienzl Oszkár lendületes magyar suit-je és Szegő Sándor ismert fiatal zeneszerzőnk zongoraversenye, mely utóbbiban Schubert Stefánia urhölgy tünt fel kitünő zongorajátékával. Szerzők személyesen vezényelték jeles műveiket. Nagy tetszést aratott Halács János „Pacsirta“ czimü szép vegyes kara, valamint a szabatosan előadott nyitány „Czár és ács“-hoz és Krug gyönyörü „Szerelmi novellája“ Eisvogel Ferencz egyleti karnagy kitünő vezénylete alatt. A szemmel láthatólag izmosodó „budai zenekör“ legközelebbi rendkivüli hangversenyét, mely valószinüleg április hó 5-én lesz, zongora s egyéb hangszerek beszerezhetése czéljára belépő dij mellett saját alapja javára rendezi s azon tekintettel Schubert halálának 100-ik évfordulójára, kizárólag tőle fog műveket előadni. Örülünk, hogy referádánkhoz, mely a mult számunkból helyszüke miatt kimaradt, most a Schubert-hangversenynek előre való jelzését is fűzhetjük s a közönségnek e hangversenyt figyelmébe ajánlhatjuk.

— **Halálozások.** *Reitter* Mihály róm. katholikus kántor és főtanitó, a koronás ezüst érdemkereszt tulajdonosa hetvenegy éves korában Nagy-Kovácsi községben meghalt. A tanitói kar tisztelt tagja volt. Az érdemes férfiu halálát Reitter Mátyás duna-bogdányi tanitó és lapunk munkatársa is gyászolja. — *Schwentner* Ödön fővárosi tisztviselő harmincz éves korában meghalt Budapesten. A megboldogult fiatal férfi a budai gazdasági hivatalnál is működött. Halála veszteség a tisztviselői karra, ismerőseire és barátaira, de legnagyobb veszteség tisztelt családjára, melynek önfeláldozó gyámolitója volt.

— **Buda és Vidéke naptára.** A jövő 1898-ik évre a Buda és Videke naptára meg fog jelenni. Régen készülünk erre, de most már munkába fogtunk. A naptár 10 iv tartalommal jelenik meg. Igazi utmutatója lesz Buda és Vidékének. A kik a naptárban valamit ismertetni óhajtanak, azok forduljanak a lap szerkesztőségéhez.

— **Budapest központi vásárcsarnok állomás bevonása a magyar vasuti kötelékbe.** A magyar vasuti kötelék forgalom II. rész 1 és 3 dijszabási füzeteiben Budapest Józsefváros állomásra nézve foglalt közvetlen dijtétel hatálya f. évi február hó 10-től kezdve a Budapest központi vásárcsarnok állomásra rendelt vagy onnan elszállitandó küldeményekre is kiterjesztetik. — Addig is, mig ezen állomás az emlitett dijszabásokba fölvétetik, a magy. kir. államvasutaknak 1897-évi január hó 1-től érvényes helyi árudijszabása (II. rész) III. fejezete A) szakaszának 7. pontja alatt foglalt korlátozások ezen forgalomban is mérvadók.

— **Döntvény vasuti ügyben.** A bécsi cs. kir. kereskedelmi bagatellbiróság egy előfordult eset alkalmából 70776/95. számu döntésében kimondotta, hogy visszatérítési és a fuvarozási ügyletből eredő egyébb igények iránti felszólamlásokat a vasut nem tartozik a felszólamló fél ál'al önkényüleg kitüzött határidő alatt elintézni, mert e tekintetben csak az üzletszabályzat 73. §-ának (3.) tétele szolgál irányadóul. E szerint a vasut a felszólamlásokat a lehető leggyorsabban tartozik ugyan megvizsgálni és a határozatról a felszólamlót értesiteni, azonban a rendes ügymenet körétől eltérő különös gyors elintézés rendszerint nem követelhető. Ha a fél ezen elintézést be nem várva a vasutat perrel támadja meg, ugy részére perköltségek meg nem itélhetők.

— **Rendőri állapotok.** A Gellérthegyen egy uj rendőr őrszobát állitottak fel. Ez az intézkedés nagyon helyes. A budai rendőrség kevés. Csakhogy egyet emlitsünk a Városmajor, Krisztina-körut, Retek-utcza a Rózsadomb és tovább nagyon megkivánná, hogy itt is állitsanak fel rendőr őrszobát. Ez a vidék igen nagy és nehezen látható el a többi rendőrőrszobákból. Magának a Városmajornak erkölcs és közbiztonság rendőri felügyelete is nagy munka. A Városmajor nyilvános regényei miatt nem lehet ott a gyermekekkel tartózkodni.

— **Gazdasági hirek a vármegyéből.** — *A mezőgazdaságról és a mezőrendörségről* szóló törvényt a vármegyei mezőgazdasági előadó a községek elöljáróinak Bián és Szent-Endrén magyarázta. — *A gazdasági egyesület* mezőgazdasági előadást rendez márczius 25-én Pomázon és Szent-Endrén, május 30-án Bián. — *Apa állatok* kiosztása megkezdődött. Kiosztottak Csobánkának 1, Pomáznak 2 simenthali bikát. Budakesz és Tóthfalu rendelt 1—1 simenthali bikát, Csobánka 2 kant.

— **Az egyszerű gyorsirás tankönyve** czimmel uj gyorsirást szerkesztett Tarczal Viktor szépirástanár. Uj rendszerének legfőbb előnye, hogy a vastagitást teljesen mellőzi, s hogy 10—12 óra alatt magánuton is elsajátitható. A könyv ára 30 kr. Kapható a legtöbb könyvkereskedésben.

— **Szines vetitett képek Budán.** Vágó Bertalan, (czime: *keleti pályaudvar*) a ki a miniszterium felhivására többhelyen tartott már előadásokat a szines vetitett képekről, és előadását nagyméretü és igazán szép fénykép felvételeivel magyarázza, hajlandó volna Budán a jövő hét elején valami tágas helyiségben előadást tartani a budaiaknak. A tudomány terjedése érdekében ezt a szándékot meg kell ragadni. Felhivjuk rá a körök, kaszinók és egyesületek figyelmét, hogy igyekezzenek megnyerni a kitünő tudóst a korszakot alkotó találmány bemutatására.

— **Kisfaludy szinház.** A Kisfaludy szinház két bemutatójáról kell beszámolnunk. Az első Géczy népszinműve „A leszámolás," melynek igazi magyar zenéjét szintén kivánja a darab. Nyelvezete, szinpadi hatása oly meglepő, oly sikerült, hogy az a közönségre folyton vonzerőt fog gyakorolni. A darab meséje különben nem uj. Két egymást gyülölő családfő ellenszenvét megtöri a két gyermek Mariska és Andris szerelme. — Szerzője ez esetben azonban oly jól oldotta meg feladatát, hogy ugy ő, mint a közönség is, meglehettek elégedve. — A siker nagy része — mint minden darabnál — a szereplőké, és Ó-Buda, sőt az egész budai oldal méltán mondhatja: „Nem kell már Pestre mennünk, van kitünő állandó szinházunk, a Kisfaludy szinház!" Az összes szereplők játéka igazolja e mondásunkat, és ezek után legelső sorban Ó-Budának kell pártfogásába venni e szinházat. A közreműködők közül H. Lévay Bertát kell emlitenünk legelől ki csillagja az intézetnek, és a darab egész menetén egy remek kis Esztike volt. Utánna Mariska — Salamon Katalin — szerezte a babér szalagjait, melyeket csokorrá fonni Hatvani Ede és Szentes János segitettek, Igen jok voltak még: Erdélyi Margit, Szilassy, Kiss és Iványi. — A második uj darab Lindau operettje „A menyországban" volt. Sajnos, hogy mindjárt itt egy szomorú körülményt kell konstatálnunk. *A Kisfaludy szinházban hiányzik Ó-Buda közönsége.* Mire véljük ezt? Az a sok gazdag, előkelő család, mely gond nélkül évtizedeken át él és szerepet játszik e kerületben, nem találna elég szórakozást, elég mulatságot a Kisfaludy szinházban? Avagy mi tévedünk és többre becsüljük a szinház műértékét? Nem, mi nem tévedünk; ezt igazolja az a sok pesti látogató, ki napról napra eljön, nem törődve a hosszú úttal, a késői hazamenéssel, és jól mulat. Pedig a pesti publikum eléggé kényes. Itt Ó-Buda a hibás, s ha ez tény, ugy való az is, hogy e kerület még ma is német, ez pedig elég szomorú. — Mit kell legelső sorban pártfogolni egy magyar ajku, müvelt és vagyonos kerületnek, ha szinházát nem, hol napról napra szórakozva, jól és kellemesen eltölt egy pár órát? Csakis a szinházat, s ha az megfelel és teljesiti feladatát, akkor a legközelebb élő és lakó közönség feladata első sorban oda hatni, hogy az létezhessen és sikerrel tovább működhessen. E kis közbeszurást befejezem e szavakkal: „Ébredj Ó-Buda, s mutasd meg, hogy létezel!" — A darabról szólva konstatáljuk, hogy ugy meséje mint zenéje igen szép. Előbbin a közönség folyton kaczagott, utóbbinál kifejezte tetszését azzal, hogy több számot megismételtetett. E darabban is a főszereplő H. Lévay Berta volt, ki egy remek kis primadonna, s oly kedvesen, oly megnyerőleg adta Kalpagi Rózsikát, hogy a közönség már egyes megjelenéseinél is tapsolni szeretett volna. Meg is ismételtették duettjét Rédey Istvánnal, kinek szép tenor hangja bármely szinpad diszére válna Igen jól mulatott a közönség Fehérváry Ottón (Kapotsfy), Hatvani Edén (Korogi), és Szentes Jánoson (Jancsi), kölönösen az utóbbi mókáin folyton kaczagott. Jók voltak és a darab sikeréhez járultak minden tekintetben: Cserváry Irma (szobaleány), Bartó Aranka, Szende Rózsi, Széchy Sándor és Kőszeghy Károly. Fel tehát Ó-Buda, ébredj! Nem minden kerület mondhatja magáról: Nekünk is van oly jó szinházunk mint a Kisfaludy szinház. *Lhmn.*

— **Olvasóinkhoz.** Zarándy A. Gáspár, (Z. A. G.), a kit lapunk közönsége is ismer, kiadta **Való és Mese** czim alatt elbeszéléseit. A ki a jeles tollu iró tárczáit az „Egyetértés"-ből, „Magyarország"-ból, „Élet"-ből, „Nép Zászlója"-ból, „Nemzeti Ujság"-ból, „Hazánk"-ból és „Alkotmány"-ból ismeri, annak merőben felesleges ezt a kötetet ajánlani, a mely csak szellemi gyönyör forrása lehet az olvasónak. Zarándy ur minden egyes példányból, a mely a „**Buda és Vidéke**" révén kel el, 15%-ot, vagyis majdnem az egész tiszta bevételt a „**Budai Mentő-Egyesület**" javára adja. A kötet ára 1 frt, a mely hozzánk küldendő be. Tekintettel a jótékony czélra, tisztelettel kérjük a minél számosabb megrendelést. — „**Buda és Vidéke**" szerk. Budapest, I., Városmajor-utcza 28. sz.

— **„A Magyar nemzet aranykönyve".** Pongrátz Béla hirlapirónak az az ötlete támadt, hogy megörökiti az ezeréves magyar nemzet most élő családait. E czélból a fent olvasható czimmel genealogiai lexikont szerkeszt, mely — személyválogatás nélkül — *díjtalanul* fogja közölni minden honpolgár rövid életrajzát és leszármazási adatait. Szóval, ez a vállalat uj *„velenczei aranykönyv"*, valósággal a demokracia *„Gothai Almanach"*-ja lesz. A nagy vállalatból minden hónapban egy, két, körülbelül 1000 életrajzot tartalmazó könyv, betüsoros névmutatóval ellátott kötet jelenik meg diszes kiállitásban, *albumalakban.* Egy ilyen önálló eg szet képező könyv ára 1 frt lesz. Megjegyzendő, hogy az érdekes vállalat *nincs előfizetésre alapitva.* A vállalat igazgatója *Pongrátz* Béla, szerkesztője *Kulcsár* Béla, kiadója pedig *Éble* Lajos, a Károlycsalád jeles történetirójának testvére. A vállalat szerkesztősége és kiadóhivatala VIII., Gyöngytyük-utcza 9. szám alatt van.

— **Felülfizetések.** Az I—III. ker. szállodások és vendéglősök által f. évi február hó 18-án tartott tánczvigalom alkalmával befolyt felülfizetéseket a rend. bizottság elnöksége köszönete nyilvánitásával ezennel nyugtáz és pedig: Polgári serfőződe 50 frt, Első magy. részv. serfőződe 30 frt, Wagner Alajos ur 27 frt, Werner Adolf ur 25 frt, Haggenmacher ur 25 frt, Schleicher József ur 12 frt, Francois Alajos 10 frt, báró Szedmayer ur 10 frt, Törley József ur 10 frt, Kotzor Rezső ur 10 frt, Löwenstein Nándor ur 7 frt, Zalder V. ur 5 frt, Rajáky N. ur 5 frt, Király serfőződe 5 frt, Stadler Károly ur 3.50 kr, Glück Frigyes ur 3.50 kr, Noszek Ignácz ur 3 frt, Rajkay Mihály ur 2 frt, ifj. Haszmann József ur 2 frt, Hermayer M ur 2 frt, Brukner J. ur 2 frt, Farkas István ur 2 frt, Granichstädten ur 2 frt, Valentin Antal ur 2 frt, Gamauf F. Károly ur 2 frt, Löwy Gusztáv ur 2 frt, Schierer Károly ur 2 frt, Röszler N. ur 2 frt, Leikam Agost ur 2 frt, Hölczel József ur 2 frt, Krahl ur 1.50 kr, Feder József ur 1.50 kr, Staudhammer Ig. ur 1 frt, Graf Sándor ur 1 frt, Straszhoffer János ur 1 frt, Wittmann József ur 1 frt, Dobsicska József ur 50 kr, Pecz Károly ur 50 kr, és Halasztig János ur 50 kr.

Rupp Zsigmond ünnepeltetése.

A „Budai polgári kör"-ben ősidőktől fogva uralkodik az a szokás, hogy a téli évad alatt, a szombati napokon, a kör tagjai fölváltva, „borgazdai estély"-t adnak Ilyenkor a borgazdák saját boraikkal vendégelik meg barátaikat. Ilyen borgazdai estélyt adtak együttesen február 27-én Haussmann Sándor vállalkozó, Schiller György mészáros és Ott Alajos háztulajdonos, a kerület e kiváló polgárai.

Az estélyen körülbelől 90-nen jelentek meg, kik között láttuk: Darányi Ignácz dr.-t, m. kir. földmivelésügyi minisztert, a II. kerület képviselőjét, Haberhauer János alpolgármestert, továbbá Rózsavölgyi, Kullmann Lajos és Vaszilievits, székes fővárosi tanácsosokat és a kerület legtekintélyesebb embereit.

A pecsenyénél Ludwigh János, a közigazgatási biróság másodelnöke, mint a kör alelnöke, beszédében kijelenté, hogy a kör elnöke, Rupp Zsigmond, más helyen lévén elfoglalva, csak később jelenhetik meg s azért neki jut a szerencse, felköszönteni a borgazdákat. A lendületesen előadott beszéd után Kozma Gyula ékes szavakkal vázolta Darányi Ignácznak érdemeit, ki viszont a kör másodelnökére emelte poharát. — Majd Gőőz József dr., a székes fővárosi tanács jelenlévő tagjaira ürité poharát, gyöngéd czélzást tevén azon körülményre, hogy a budai részek érdekei nem részesülnek a kellő figyelemben. Mire Haberhauer alpolgármester csattanós és konkrét példákkal rámutatott arra, hogy a budai részek elhanyagolásának részben maguk a budaiak első sorban a budai fővárosi bizottsági tagok az okai. Igy a budai tervezett redoute érdekében történt egyik kisajátitási ügyet is a pénzügyi bizottság legutolsó ülésén neki magának kellett megvédenie, mert e bizottság budai tagjai közül egy sem volt jelen

Az estély hátralevő része a Rupp Zsigmondot ovácziában részesitő lelkesült hangulattá változott át. Azzá tette dr. Buday Józsefnek, a budapesti tudomány-egyetem magán-tanárának és az „Országos Magyar Iskolaegyesület" központi jegyzőjének toasztja, mit jövő számunkban hozunk.

Lelkes, viharos éljenzés követte a szép beszédet. A szónokot tömegesen üdvözölték, a tagok bensőséggel jelentvén ki, hogy a szónok hiven, igazán tolmácsolta érzelmeiket. És midőn később Rupp Zsigmond ur megjelent a lakomán, az éljenzés vehemens erővel tört ki ujra. — Rupp Zs. értesülve az előbb lefolytakról, csakhamar szót kért és meghatottan biztositotta a kört, hogy annak felvirágoztatására ezentúl is minden tőle telhetőt megtesz. — Rupp Zsigmond, kiről tudva volt, hogy nemsokára hosszabb üdülésre Nizzába utazik, még többször volt a lelkes üunepeltetés tárgya az estély folyamában, mely a legvigabb hangulatban reggelig tartott.

Közgyülések.

— **A kisbirtokosok országos földhitelintézete** február 28-án tartotta rendes évi közgyülését Bittó István elnöklete alatt. A tiszta jövedelem 173,082 frt 23 kr s az igazgatóság javasolja, hogy ez összegből az alapitók részére az alapszabályokban biztositott legmagasabb 5%-os kamatosztalék 21,659 frt 60 krnyi összegben, a közgyülést követő naptól kezdve kifizettessék, az intézeti tisztviselők nyugdij-alapja gyarapitására 15,142 frt 26 kr, az intézet vezérigazgatójának külön jutalékul 3028 frt 45 kr, az intézet tisztviselőinek jutalékul 13,628 frt 04 kr, az igazgatóság tagjai részére jutalékul 13,628 frt 04 kr. kihasittassék s a fönmaradó 70%, azaz 105,995 forint 84 kr. az intézet saját tartalékalapja növelésére fordittassék. A közgyülés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, az igazgatóság javaslatait elfogadta és a fölmentvényt ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadta. Az alapszabályok több szakaszának módositása után dr. Imrédy Kálmán igazgató-helyettes előterjesztést tett az $5^1/_2$ százalékos záloglevelek beváltása tárgyában. Előadta, hogy e záloglevelek konvertálása sikerrel járt s az intézet a forgalomba került 186,300 frt értékü záloglevél-hamisitványokat is beváltotta és erre a czélra a tartalék-alapból 148,992 frt 25 krajczárt fordított. Az intézetnek volt hamisitó hivatalnoka: Keller Ágost fogva van s most folyik ellene a birói vizsgálat. Birtokából 10—12 ezer forintnyi kára térül meg az intézetnek. Keller Ágostné, a ki az eltulajdonitott összeg nagy részét rejtegeti, még nincs elfogva. A közgyülés az előterjesztést tudomásul vette.

— **A budapesti tégla- és mészégető-gyár-részvénytársaság** f. hó 27-én tartotta rendes évi közgyülését. A lefolyt év tiszta nyeresége 39,193 frt 25 kr. Ez összeg hovafordítására nézve az igazgatóság javasolja, hogy 15% az igazgató-tanács rendelkezésére bocsáttassék, 5% a tartalék-alapra volna forditandó, a fönmaradó 31,541 forint 70 krból pedig 30,000 frt, vagyis részvényenkint 5 frt 1896. évi osztalékul a részvényesek között osztassék föl, 1541 frt 70 kr. pedig a jövő évre vitessék át. A közgyülés a jelentést tudomásul vette s az igazgatóságnak a fölmentvényt megadta.

— **A Magyar „Egyesület" közgyülése.** Minthogy a Magyar Egyesület kormányzó tanácsa által folyó évi február 21-ére összehivott közgyülés az „Országos Iskola Egyesülettel" való fuzió kezdésére nézve nem volt határozatképes, azért a „Magyar Egyesület" az alapszabályok 14 § a értelmében márczius 8-án délután 6 órakor a belvárosi (Lipót utczai) felsőbb leányiskola nagytermében ujabb rendes közgyülést tart, mely az egyesülés kérdésében a megjelenő tagok számára való tekintet nélkül fog határozni. Mindamellett mégis tekintettel a tárgy fontosságára óhajtandó volna, hogy a tagok minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmoztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *Farsang temetés.* Karnevál herczeget sikerült mulatsaggal temették el Schaffler Miska alkotás-utczai vendéglőjében. Az előzékeny vendéglős heringgel lepte meg vendégeit, kik szellemesen fogalmazott gyászjelentésre gyültek egybe. A gyászszertartás után jó kedvvel mulattak. Schaffler Miskánál a bőjti idényben kedvelt bőjti ételekkel szaporodik az étlap.

— *Özvegy Viniczay Andrásné* vendéglője a városmajor utcza elején, jó italokkal és ételekkel látja el a vendégeket. Figyelem és pontos kiszolgálás. Házi hangverseny.

— *Váró-terem.* Petruska András vendéglője a Városmajorban, a társaskocsik végállomásán. A közönség kezd hozzászokni, hogy valódi borok mellett itt várja a társaskocsikat, hol a jó borra mindig vig társaság gyülekezik.

— *Stoklasz József* szobrászmüvész Gellérthegy utcza 15, elvállal szobormü és bárminő szobrászati megrendeléseket. A fiatal szobrászt ajánljuk olvasóinknak.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatti közlettekért nem vállal felelőséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.

Közgyülési meghivó.

A **Magyar Általános Hitelbank** szavazatra jogosult t. cz. részvényesei az **1897. évi márczius 29-én**, hétfőn délelőtt 10 órakor, Budapesten, a bank helyiségében (V., nádor-utcza 12. sz.) tartandó

huszonkilenczedik rendes közgyülésre

meghivatnak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése a társaság 1896. évi üzleteiről.
2. Az igazgatóság számadása az 1897-ik üzletévről és inditványa az évi nyereség megállapitása és hovaforditása iránt.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Határozathozatal e tárgyban és a felmentés megadása az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére.
5. Az igazgatóság inditványa a részvénytőkének felemelése iránt.
6. Az alapszabályok 8., 9., 57. és 60. czikkeinek módositása.
7. A felügyelő-bizottság választása és tiszteletdijjának megállapitása.

A közgyülésen minden részvényes husz darab letett részvény után egy szavazattal bir.

A szavazatra jogosult t. cz. részvényesek felhivatnak, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt, a közgyülésre kitüzött határnap előtt 14 nappal, Budapesten, a Magyar Általános Hitelbanknál, vagy Bécsben, a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és iparhitelintézetnél, vagy S. M von Rothschild bankháznál letétbe tegyék.

A részvények, számrendben összeállitva, a benyujtó által sajátkezüleg aláirt jegyzék kiséretében nyujtandók be.

E jegyzék Budapesten két, Bécsben három példányban állitandó ki.

E jegyzék egy példánya a benyujtónak — az átvétel elismerésével — visszaadatik. A részvények csak ezen elismervény visszaadása mellett fognak a közgyülés után visszaszolgáltatni. A közgyülésre belépti jegyül szolgáló igazolvány Budapesten, közvetlenül a letétel alkalmával, Bécsben, 8 nappal a közgyülés előtt, fog kiadatni.

Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényes által óhajtja gyakorolni, a megbizott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitölteni s aláirni tartozik.

A mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt — nyolcz nappal a közgyülés előtt — Budapesten, az intézet helyiségeiben, Bécsben a cs. kir. szab. osztr.-magyar kereskedelmi és ipar-hitelintézetnél és S M. von Rothschild bankháznál a részvényesek rendelkezésére bocsáttatik.

Budapesten, 1897. február 27-én.

Az igazgatóság.

Anglo-Osztrák bank.

Az ANGLO-OSZTRÁK BANK részvényeseinek

XXXIII. rendes közgyülése

1897. márczius 22-én esti 5 órakor, *az osztrák mérnök- és épitész-egyesület termében*, I., Eschenbachgasse Nr. 9, Bécsben tartatik meg.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelők jelentése az 1896. évi zárlatról s határozathozatal e fölött.
3. Határozathozatal az 1896. évi mérlegből eredő tiszta nyereség hovaforditása iránt.
4. Határozat hozatala; az alapszabályok 26. czikkének változtatása.
5. Az igazgató-tanács két tagjának választása, a működési időtartam lejárata folytán.

Az alapszabályok 30. pontja*) értelmében szavazatra jogosult részvényes urak ezennel fölhivatnak, hogy részvényeiket, a nem esedékes szelvényekkel együtt

Bécsben az Anglo-Osztrák Bank számvevő hivatalában, I. Bez., Strauchgasse Nr. 1.),

Londonban az Anglo-Austrian Bank-nál,

Budapesten, Brünnben, Prágában és **Triestben** az Anglo Osztrák Bank fiókjainál **bezárólag márczius 15-éig** letétemenyezzék.

Az alapszabályok 27. pontja értelmében meghatalmazást csak szavazatképes részvényesekre lehet ruházni.

Bécs, 1897. márczius 4-én.

Az Anglo-Osztrák Bank igazgató-tanácsa.

*) Alapszabályok 27. pontja: 4. kikezdés.

Minden részvényes egy szavazatra jogosult, a birtokában levő 25 drb részvény után.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Meghivó.

Az I. leánykiházasitási egylet m. sz. 1897. évi márczius hó 14-én délelőtt fél 10 órakor az intézet hivatalos helyiségében (VI., Teréz körut 40—42. sz. a. saját ház) tartja

XXXIV. rendes közgyülését,

melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghivatnak. Az igazgatóság.

Az alapszabályok 106. §-a értelmében mindazon tagok, kik 1897. január 31-ig bezárólag esedékes járulékait befizették és kik 1897 márczius 11-ig bezárólag részjegyeiket (kötvények) a szövetkezet pénztáránál letéteményezték, a letéti elismervény felmutatása ellenében a közgyülésen való részvételre jogositva van.

Hirdetmény.

A SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság részvényesei a *Budapesten, 1897. évi márczius hó 14-én* délelőtti 11 órakor, a *magyar országos központi takarékpénztár üléstermében* (IV., Deák Ferencz utcza 7. sz.) megtartandó

XXVIII. rendes közgyüléshez

ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A zárszámadás előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.
3. A mérleg megállapitása, határozathozatal a tiszta nyereség felosztása és kifizetése tárgyában, felmentvény az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak.
4. Két igazgatósági tagnak megválasztatása.

Azon részvényesek, kik a közgyülésen résztvenni óhajtanak, részvényeiket, a le nem járt szelvényekkel együtt, a *Magyar országos központi takarékpénztárnál* (IV., Deák utcza 7. sz. a.) a társ. alapsz. 15. §-a értelmében legkésőbben bezárólag *1897. évi márczius hó 10. napjáig* letéteményezni tartoznak. Az alapszabály ugyanazon §-a értelmében megkivántatik, hogy a részvény legalább 60 nappal előbb iratott a letevő saját nevére.

Az igazgatóság jelentése a közgyülést megelőző napon a Magyar országos központi takarékpénztárnál átvehető. *Az igazgatóság.*

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz.“

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut“-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésű borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

LEGUJABB

divatu **czilinder- és nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

József főherczeg Ő cs. és kir. Fenségének udvari szállitója

özv. CULMANN REZSŐNÉ

élővirág-üzlete

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10. SZ.

Elvállal

bárminemű üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat biztosit.

Telefon összeköttetés!

A közelgő nagyhétre, bőjti áhitatosságra és keresztjáró hetekre megjelent:

A SZENT KERESZT UT

diszes kiállitásban 80 oldalon. Megrendelhető **Bartalits Imre** könyvkiadóhivatalában Budapest, III., Remetehegy. Négy darab 5 kros bélyeg beküldése után bérmentve kapja a megrendelő.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához“

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntőház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

A kinek bármely néven nevezendő

nyomtatványra

szüksége van, forduljon bizalommal

Bartalits Imre

könyvnyomdájához

Budapest, III. ker., Remetehegy.

Corsó szálloda

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

ARGAUER és UNREIN

szállodások.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a Szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt. tej. tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beiktatásn **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Ö[illegible]hirdetések után, melyekben a hirdető c[illegible] is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bé[illegible]leték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza!
A ki házat, telket akar eladni vagy venni.
A ki bérelni, vagy bérbeadni akar.
A ki nyaralni akar.
A ki szolgálatot keres.
A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulaszsza felkeresni a „BUDA és VIDÉKE“ kiadóhivatalát. 9

Unaloműző.
A ki unatkozik, annak biztos és valódi
Unaloműzőt
ajánl a kiadóhivatal. Kár meg nem kérdezni. 26

Házvétel.
Budán kisebb házat megvételre keresek. Czimem a kiadóhivatalban. 31

Ki akar nyerni?
A ki 2500—3000 frt tőkével évenként 600 frtot akar keresni annak kedvező alkalma van egy „Jó kereset“ czimű levélben a továbbiakat megkérdezni. 23

Ültessünk fát.
A ki fát akar ültetni, akár gyümölcs, akár diszfákat annak a kiadóhivatal jó czimet ád. 30

Lakások.
Az évnegyed alkalmából lakáshirdetésre ajánljuk a Buda és Vidékét. A kik lakást vagy nyaralót keresnek, vagy kiakarnak adni ugy Budán mint vidéken: forduljanak a kiadóhivatalhoz. A hirdetés előnyös. 31

Eladó.
Eladó a Sashegyen egy remek kilátásu helyen szép telek házzal. Művésznek, vagy gazdag embernek megbecsülhetlen. Czim a kiadóhivatalban. 32

Találmány.
Uj módon előállitott tégla szabadalmazásához, terjesztéséhez társat keres a feltaláló. Az ő téglája 60%-al olcsóbb a mostaniaknál. Kérdésre felel a kiadóhivatal. 33

Butorok.
Butorok költözködés miatt olcsón eladók. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 34

Bor.
Termelőtől megvételre néhány hektoliter jó asztali bort veszek. Ajánlat a Buda és Vidéke czimére küldendő. 38

Kutyakölyök.
Neufulandi kutyakölyök árát tudassa az eladó czimével együtt „Jó faj“ czimű levélben, azt a kiadóhivatal veszi át. 39

Eladó ház.
Eladó a II. kerületben tiz szobából és három konyhából álló ház fásitott kertben 330 □öl telekkel. A ház bérbe is kiadó egy vagy több félnek. Továbbiak a kiadóhivatalban. 41

Kiadó lakások.
A városmajorban uri családoknak több lakás kiadó. Tessék tudakozódni a kiadóhivatalban. 42

Eladó.
Szőllő ültetésre a[illegible] homokos talaju telk[illegible] a [illegible]yros I. ker. külte[illegible] telkek)
a) 1254⁴/₁₀□öl
b) 2326³/₁₀ „
c) 1583⁸/₁₀ „
5164·5□öl á [illegible] frt 50 kr.

Kőérberek dülő[illegible] sitendő villamos [illegible] mentén fekete a[illegible] telek 2323□öl el[illegible] kr.

Kelenföld 1 villa[illegible] telek a kelenföldi vaspá[illegible] határos telek 18[illegible] eladó 4 frtért.

Villatelek törökvé[illegible] ker. kültelek 792□ö[illegible] 4 frtért. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 29

„SOK PÉNZT kereshetnek intelligens urak a kik energiával s jó ráhatószélő tehetséggel birnak. Állandó alkalom kinálkozik! Bővebbet Bpest, V. Erzsébet-tér I. l. em. ajtó 5. sz. alatt 12—2 közt.“ 24

Tanulót ke[illegible]
Divatkereskedő [illegible] való fiut tanulón[illegible] felvesz. Bővebb a kiadó[illegible] 30

Helyet[illegible]
A ki épiteni a[illegible] nek kérvényre van s[illegible] városnál, előljá[illegible] miniszteriumoknál, [illegible] ügyekben, legyen[illegible] peres és pere[illegible] „Buda és Vidék[illegible] meg. Mindég s[illegible] ügyekben ügy[illegible] jegyzők végezn[illegible] Szerződés. Bi[illegible] és jégkárok, b[illegible] tások, alapsza[illegible] hez 2 drb 5 k[illegible] 13

Árve[illegible]
A várban, *For[illegible]* 25, alatt fekvő h[illegible] czius 30-án *d.*[illegible] árverésen el f[illegible] Bővebbet **Kövesligethy** ügyvédnél, *K[illegible] II. emelet.* 35

Ház[illegible]
Férjhez menő[illegible] landók irjan[illegible] „Buda és Vid[illegible] vatalához „T[illegible] czimen 2 drb 5 k[illegible] gel. 10

Cse[illegible]
35—40 éves [illegible] jobb házból [illegible] keresek, ki [illegible] gyermekeket [illegible] Jó bánásmó[illegible] állandó lesz. A[illegible] napján beáll[illegible] ködőket a ki[illegible] zit utba. 30

S[illegible]
Pomázon [illegible] alább 1600 [illegible] keresek. Czin[illegible] Vidéke mon[illegible] 37

E[illegible]
Törökvészen [illegible] utczára néző [illegible] téki közelébe[illegible] teleket [illegible] mondja meg. 40

Lakást [illegible]
Lakást keres[illegible] vetlen a vil[illegible] lett Budán. [illegible] hivatal mon[illegible] 43

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI. évfolyam II. sz. (Böjt hava.) Vasárnap, márczius 14.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Egyesülésben az erő!

A „Buda és Vidéke“ mindig azt javasolta, hogy a hazafias közmüvelődési czélért munkálkodó egyesületek egyesüljenek. Szép példát adott a Magyar Egyesület, a midőn beleolvadott vagyonával, erkölcsi erejével, sikerdus történetével „Magyar Egyesület alapitványa“ czimén az Országos magyar iskola-egyesületbe. Ez valóban hazafias erény. Most még nagyobb erővel valósulhatnak meg a magyarosodás czéljai

Adjon az Isten áldást és sikert a hazafias, lelkes törekedésnek.

A „Magyar Egyesület“ 1895—98 évre szóló jelentésében — mit közéletünk két oly kimagasló alakja, mint Kléh István és Hahóthy Sándor főtitkár jegyzett — a „Buda és Vidéke“ szerény igyekezetét szép elismerés érte. Ez az elismerés előleges buzditás további működésünkre és minden érdemjelnél többet ér.

A midőn ezt az elismerést közöljük, kijelentjük azt, hogy minden erőnkkel rendelkezésére állunk az Országos magyar iskola-egyesületnek és zászlónkon továbbra is ott lesz, hogy: „Nyelvében él a nemzet“ és: „Csak magyarok legyünk.“

A „Buda és Vidéke“ szerkesztőjéhez irt levelet itt közöljük:

Erdélyi Gyula urnak, a „Buda és Vidéke“ szerkesztőjének.

Az a lelkes és hazafias munkásság, melyet a még mindig sok részben német ajku területen a „Buda és Vidéke“ ernyedetlenül, még áldozatok árán is kifejt, arra inditotta a „Magyar Egyesület“ választmányát, hogy ezért a „Buda és Vidéke“ szerkesztőjének elismerést szavazzon.

Nyelvünk, magyar szellemünk terjedésében van nemzetünk ereje. Ne kiméljünk se időt, se fáradságot, hogy nyelvünk terjedjen és hóditson. A „Buda és Vidéke“ lobogtassa tovább is a magyarság zászlaját. Mi a magunk részéről ezt a nemes irányu lapot, mely arra érdemes, minden jó magyarnak ajánljuk. Ez a lap méltó arra, hogy a magyar kormány, hatóságok, községek, egyletek, körök, a papság, főurak, vagyonosok, czégek, magánosok és pénzintézetek figyelembe vegyék s pártolják, hogy még nagyobb erélylyel folytathassa munkásságát.

Tagjainknak már azért is melegen fogjuk ajánlani a „Buda és Vidéké“-t, mert egyesületünk közleményeit is egész terjedelemben hozza és egyesületünk czéljaiért lelkesen küzd, főleg, ha a vele közlött magyarellenes állapotokat közzétéve, tagjaink közt állandó kapcsot létesit.

Ép azért tagjaink egyesületünk czélját mozditják elő, ha a „Buda és Vidéké“-t körökbe, egyesületekbe, kávéházakba, vendéglőkbe bevezetik s azt ezeken a helyeken olvasásra kérik.

Köszönettel vesszük tudomásul Szerkesztő urnak azt a szives ajánlatát, mely szerint lapját — érdekünk szempontjából — egyesületünknek rendelkezésére bocsátani hajlandó. Kétséget nem szenved, — t. Szerkesztő urnak vélekedése szerint — hogy igy a „Buda és Vidéke megismertetése, elterjedése után elérhetnők azt, hogy külön lapot nem kellene kiadnunk, hanem a „Buda és Vidéke“ adhatna havonként egy mellékletet, melyben egyletünk életét és szándékait megismertetnők, a mi jelentékeny megtakaritás lenne s az igy fennmaradt költséget egyéb czéljainkra fordithatnók.

Midőn Szerkesztő ur javaslatát velünk megismertette, átértettük a hazafias szándékot és mindent elfogunk követni, hogy az mielőbb javunkra megvalósulhasson. Becses lapját az évi jelentésben melegen ajánlottuk.

Hisszük, hogy nemcsak a fővárosban, de az egész hazában viszhangra fog találni ajánlatunk.

A „Magyar Egyesület“ kormányzó tanácsa:

Kléh István, elnök. **Hahóthy Sándor,** főtitkár.

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Téli kép a Felvidékről.

(Egy turista leveléből.)

Urvölgy, jan. 27.

Gyönyörű, verőfényes, téli napok járnak a nagyvilágtól elszigetelt hegyvidékünkön, melyet métermagas hó borit mindenfelé. Alig birok betelni azoknak a remekben csinált műdaraboknak a nézésével, melyeket a természet, e legnagyobb műalkotó, utánozhatatlan fönségében elömbe tár.

Nyolczszázhatvan méternyi magas tartózkodási helyem házikói közül, ügyesen tervezett terrasz-szerű ut vezet az erdős hegyoldalban, melyen a fa fuvarozására használt számok jegeczes barázdákat hagynak hátra. Itten, az örökké-zöld fák közt, napfényes hézagok nyulnak be az alant tátongó mélységekbe, csillogó jégalakzatokat s ragyogó csecsebecséket tündököltetve misztikus szurdokjaikból, mintha csak ékszeresek szórták volna oda, egész garmadákban, drágaságaikat.

Az erdei ut mellett, kivágott fák helyén, sürü cserjék boritják a szederindával benőtt hegyoldalokat, melyeken a csillogó fehérség közül egy-egy idomtalan fatörzs kisérteties alakja feketéllik ki.

A hová a napfény behatóbban tűz, ott tarka, zuzmarás kőtörmelékek s zöld levélkék búvnak elő a hó alól; helyenként apró hegyi források csörgedeznek s medreik szélén, hókeretbe foglalt kis zöld oázokat táplálnak; alant ködbe takart mélységek, sötétzöld fenyőkkel telítve, mig a másik oldalon kimagasló hegycsoportra eső fény kétszeresen verődik vissza a csillogó jegeczek közül, szemkápráztató hullámzásával fokozva a szinhatás tündériességét.

Ily szüzies fényű dekorácziók csak is a Rajna-zuhatagoknál, meg a Verescsagin képein láthatók. Ez a vidék különben is nagyon hasonlit a Sipka-szoroshoz, még a bányákból ki s bejáró torzonborz arczokon is van bizonyos muszka jelleg. Csupán a hómezőkön széjjelszórt véres hullák hiányzanak, másként előttünk állananak Verescsagin csodálatosan szinezett téli képei.

Utam ma délelőtt az erdő mélyébe vezetett, vad sudarak, tüskés bozótok és hóval boritott lombok chaoszába. Egy tisztáson a Szent-Háromság szobra áll, csúcsos födél alatt, nyárias kosztümben, fagyasztó, nehéz, aranyozott réz-fejdiszszel, mintha a csikorgó hidegben dideregve egy kis melegitő napsugár után epedezne.

E tisztáson tul kopár csúcs emelkedik: mai kirándulásom czélja, a „Koncsiti Vrch“. Tetejére nem igen járt gyalog-ösvény vezet a hóboritotta hegyoldalon, hol nyárban a smaragd-zöld szőnyegeken eperbogyók és racemozák ezrei piroslanak. Mig akkor itt eper- és virágcsomókat gyűjtünk, most mélyen gázolok a hóban. De a körös-körül kiemelkedő kép mégis sajátságosan érdekes; mintha Titánok prizmacsillárokkal ékesitett rakodójában volnánk, hol óriási czukorsüvegek hevernek szétszórva.

A háttérben fenyő piütyek csicseregnek s lusta mátyások köszörülik rekedt torkukat; lenn a völgy mélyén a Besztercze-patak jegecz fodru cascade-jai zúgnak; közbe-közbe a Liptómegyébe vezető országuton döczögő szekerek zöreje hangzik föl a téli csöndben, egy-egy távoli harangszóval vegyitve.

A zuhatagos Besztercze-völgyben élénken válnak ki a hólepel közül Ullmanka község vörös fedelü épületei, melyeket az államkincstár kecsegtető előirányzattal, de aligha nem elhibázott számitással emeltetett

Szolgáljon ez nekünk buzditásul s a közönségnek előfizetési felhivásul.

Az előfizetés árai:

Egész évre . .	12 korona
Fél évre . . .	6 korona
Negyed évre . .	3 korona.

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Kiadóhivatal: Budapest, I., városmajor-utcza 28. Báró Bánffy-ház.

A „Buda és Vidéke“ **terjesztésére alakult bizottság.**

Dr. Budai József pohárköszöntője.

(Rupp Zsigmond ünneplésén.)

Tisztelt Uraim!

A perzsák, házi szentélyükben emelt oltáraikon, vallástanuk szerint, tisztelő hódolattal tekintik a tüzet, mint a mindenség éltető elemét.

Körünknek is van ily tüze, mióta elődeink szerencsés ihlettel, azelőtt 21 évvel, 1875 ben, megtalálták a jövő emberét.

A kaszinónak e tüzére, éltető, alkotó, teremtő erejére emelem poharamat, — arra, ki e körnek lelke, lelkiismerete és jó szelleme.

S teszem ezt annál inkább, mert e férfiu jelenleg nincs körünkben. Hogy e férfiu mije volt és mije a székes főváros és különösen a II. kerületének: — azt nem szükséges ezen illusztris társaságban e helyen vázolnom. Azt is csak megérintve emlitem meg, hogy nem történt e kerületben hasznos, üdvös dolog két évtizeden át, a hol az ő szerencsés keze munkájára, az ő, majdnem folyton lázas izgatottságban levő tetterejének hatására nem találnánk.

Nem emlitem föl azon élénk fogékonyságot és azon törhetetlen aczélos erőt, melylyel, félrevetvén minden zsibbasztékot, a czélba vett feladatokat lelkesen, tüzzel fölkarolta, megoldotta és melylyel diadalra vitt minden ügyet, melynek élére állt. De egyet hangsulyoznom kell, azt t. i., hogy e kerületben most, a saját érdeküket bálványozó egyének, a külön érdekek által szétbomlott tömeg helyett egy compact párt, egy megállapodott közvélemény van: az első sorban az ő fáradozásainak eredménye. E kerület egyeseinek a közjóra czélzó hatáskörét szervezte és a polgárokat egy összetartó phalanxba egyesitette és ebben főeszköze éppen e kör volt. És mondhatom, hogy 1875 óta, mióta a kör elnöki tisztét elfoglalta és mióta e tisztséget csekély megszakitással napjainkig viselte, nem volt nap, a melynek óráiból a jó részt e kör dolgainak ne szentelte volna és talán még álmainak képeibe is beszőtte e kör fölvirágoztatására szolgáló eszméit.

Mint e kör lelke, összeforrt azzal; idehozta fiatalságának derüjét, e körnek áldozta az élte delén levő férfiu szünetlenül mozgékony agyának legszebb gondolatait és e kört árasztotta el megállapodott élete dús tapasztalataival.

Kedves, barátságos fészekké, egyszerűségében is vonzó otthonná, a közügyek terén kifejtett munka tanyájává, az eszmék szülőhelyévé, a kerületbe vért vivő központtá, szivvé varázsolta e kört és tette ezt emlitett lelki tulajdonságain kivül, főleg szeretetreméltó kedves egyéniségével és a lelkét bezománczoló szivjóságával.

A jó ember Rupp Zsigmond lényének alapvonása, s talán nem csalatkozom, ha e vonását legszebb tulajdonságai közé sorozom olyan korban, mikor legelőkelőbb szellemeinknél is a fagyasztó, előkelő józanság, bizonyos mogorvaság, hidegség, rideg számitás vehető észre és mikor szegény a világ a szeretetben és szivjóságban. Rupp Zsigmond e jóságával sok hozzá forduló és vele érintkező embert tett hálátlanná, de senkit elégületlenné. Petőfi azt mondja:

„Tudod mi a virág? a földnek jósága!
S tudod-mi a szeretet? A szivnek virága!...

És a pálya, melyet Rupp, mint a kör elnöke és tagja az évek hosszu során át megfutott: a szeretet és szivjóság virágaival van behintve és ily tulajdonnal megáldott férfias jellemének sikerült az, hogy az évek hosszu során vezetése alatt levő kör tagjai, ha az elvek és a megoldási módozatok terén surlódásban vannak is, de személyileg, a hol csak lehet, legőszintébb barátságban olvadoznak.

A szeretetért szeretetre talált; és ha tekintetünket az 1879. évben leleplezett képére reá vetjük: észrevesszük ugyan, hogy az idő változik és ha végig tekintünk e kör történetén, látjuk, hogy azóta a tagok is jobbára mások lettek; hogy sok dolog átalakult, hogy e kerület lakóinak nagy részét is mások váltották fel, hogy uj eszmék és érzelmek támadtak, hogy minden hullámzó fluktuáczión ment át, de egy változatlanul, sziklaszilárdul megmaradt, melyet szép örökség, hagyományként adunk át az utódoknak, e körbe belépőknek, és ez azon tisztelet és szeretet, melylyel elnökünk iránt viseltetünk.

Tisztelt Uraim! Rupp Zsigmondot három alakban tisztelhetjük körünkben. Itt szokott naponként megjelenni, gyönyörködünk ajkának ékesszóló szavaiban, szikrázó szellemében; ott mosolyog ránk a fiatalság kedélyderüjével olvasótermünk faláról, a hová e kör tagjainak hálája és kegyelete helyezte képét; de szeretett elnökünk harmadik alakban is itt van köztünk: itt él szivünkben, tiszteletünkben, szeretetünkben és kedves képe sokáig éljen is kebleinkben.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Popper Antal.

A ki a természetességet szereti, s nem barátja a czeremóniáknak s hozzá eléggé szomjas is, az legkevésbbé sem fog megütközni azon, ha a Varosmajor környékén való jártában egy bizonyos „stacziön“ a sört palaczkban állitják eléje — pohár nélkül. A szomjas ember igy is kielégitheti vágyat, de nem sérti a finyásabb izlésünek érzéket sem, mert az a sör minőségét tekintve valóban „extra kvalitás“, mindenkor a legfrisebb töltésü „korona sör“.

Töltik pedig ezt a kiváló jó sört, melyre nyaranta ugy özönlik a közönség, mint édességre a légyraj, Popper uraimeknál, ott a Borsós Csaba-utcza sarkán levő terjedelmes telepükön. Az igaz, hogy a Csaba-utczát még a bennszülött budaiak is csak nagy nehezen találjak meg, de azért Popperek sörtelepére minden utbaigazitás nelkül rea bukkannak. Azt tartja a magyar közmondás: „jó bornak nem kell czégér“; s hogy Popper uram azt a közmondást önmagára akkép alkalmazza: „jó sörnek nem kell nagy dob“, azzal csöppet sem vét az igazság ellen. Az az utcza, mely télen sáráról, nyáron pedig sörérol hires, sokszor valósagos búcsújáró helye a szomjuhozóknak; mintha Csaba vezér hunjai támadnának fel poraikból, ugy vonul néha az emberáradat e különben egyszerű de kellemes hely felé.

Pedig hát Popper uram nem is maga gyártja azt a jó sört, melyre nem ok nélkül büszke; ő csupán tölti, tölti és elárusitja. De érdem az is. Érdem azért, mert hamisitatlanul

---

E völgyön túl jobbra az Osztri-Vrch magaslik ki, nyári kirándulásaim egyik legkedvesebbike. Erdős kúpja alá délben már árnyék borul; ide egy mohval benőtt kőpamlagot helyezett el édes anyánk, a természet, gondos keze; honnét a revniczai ravatal alaku hegygerinczekre, a pyramidalis „Majorkő“-re s a Tátra főcsucsaira meglepően szép kilátás nyilik.

A kőpamlag előtti fensikon nyaranta szingazdag havasi virány terül el, hová a botanizáló s a turista-világ nagy előszeretettel szokott vándorolni, mig a fensikot övező cserjésben kószáló s az állatvédelmet sem igen respektáló tót diákok a fészkekből kiszedett fiók-madarak nyakát kitekergetve gyarapitják természettani ismereteiket.

Az Osztri-Vrch czukorsüvegén túl a körmöczbányai hegység hófala zárja el a kilátást és ölel be mindent óriási keretébe, mig lenn a vakitóan fehér ködpárázatban, a hegyek közé ékelt Besztercebánya fémfedelü tornyai csillámlanak ki s harmonikus harangzugás verődik át a bérczeken, zeneszerü rythmusokban, el-elmosódva, majd ismét megujulva, mint megannyi tót Niebelung-énekek.

Merengésemből hótalpak ropogása riasztott fel, a melyet egy hirhedt orv-vadász léptei okoztak a nagy hóban. E vad Nimród nagy szerencse hirében áll e vidéken; csaknem minden nap ejt el egy pár nyulat, rókát stb. A mint mellettem, egy mentelmi jogot élvező halandó büszkeségével, elkacsázott, meg nem állhattam, hogy ezt az interpellácziót ne intézzem hozzá:

— Ugyan bratye! hány tapsifülest durrantott már le ma véletlenül?

— Egyet se, prosszim peknye, még csak egy ostoba őzike ütődött a puskámból kiszalajtott futóba.

— Nicsevó! S ezzel magam is haza felé siettem, hogy meleg, de kissé füstös szobámban (hisz azon a fán, melylyel szobámat befütötték, ma reggel még a madár fütyölt) a mai nap fáradalmait kipihenjem.

Január 30.

A verőfényes szép időt, pár nap óta, ujból zord, borongós idő váltotta föl. A szeles, havas esőzés nyomán szennyes lucsok mindenfelé. A télnek — ugy látszik — csak macskanyöszöre van, mint valami farsangi hősnek a fényes dáridók után.

A mult éjjel vihar tombolt, ma sürű, nehéz köd takarja az egész tájat. A hegyek kuszáltak, lisztesek. A falu melletti sziklatorony sötéten áll a völgy fölött, csak a hómezőkön zöldelő fenyőcsoportok kecsegtetik szemünket, mint a hallotti leplében szunnyadó természet, uj életre ébredésének élő jelvényei. A „Szarvaskő“ csúcsa körül sötét varju-sereg kovályog, mint gyászoló-gyülekezet a nagy halott ravatalánál.

Ily elemek közt, e hóboritotta zárt helyen időzöm én most; ez az én jelenlegi Rivierám, hol a tengerparti városok diszes közönsége helyett bocskoros utczai gyerekek futkároznak és szennyes hóból csinálnak farsangi konfettiket. Köröttük apró szánok elé fogott lovacskák pergői neszeznek, helyettesitve a bohócz-estélyek harlekinjainak csörgős-sapkáit, a minőket jómagunk is viselünk olykor-olykor és csak a kiábrándulás szabadit meg tőlük bennünket!

Vándor.

Óvakodjatok a gyűrüktől! A gyűrük tekergődző kigyok, melyek ártalmatlanságot szinlelnek.

a maga eredetiségében adja tovább a drága árpalét. Ő látja el a legtöbb budai vendéglőt. Hanem hát becsületes jellemes üzletember nem is tehet másként; ez is egy k titka a boldogulásnak, és vagyoni gyarapodásnak. Popper Antal nem az az ember, ki az ismeretséget hajhászná. Egyszerű, egyenes jellemű ember, a ki beéri azzal, ha a saját személye helyett, a sörének szerez ismerősöket. A társaságot azért igen kedveli, s a társaságban ő is kedvelt egyén, a ki friss kedélyével, elmés tréfáival szórakoztatni és mulattatni is tud. Egyébként pedig egyike a legszorgalmasabb üzletembereknek, ki nem várja ölbe tett kezekkel a szerencse Istenasszonyának látogatását, hanem korra reggeltől késő estig jár, tesz-vesz és munkálkodik, miáltal üzlet- és embertársainak tiszteletét s becsülését méltán kiérdemelte.

Felhivás a zivatarok megfigyelésére.

A zivatarok geográfiai elterjedésének, évi és napi periodusának, húzódásának ismerete első sorban ugyan csak a tudomány emberét érdekelheti, de a zivatarokkal járó záporesők (felhőszakadások), jégverések, villámcsapások tanulmányozása a gyakorlati életbe is erősen belevág.

Mindeme tanulmányokhoz azonban elengedhetetlen feltétel a sürü észlelési halózat megbizható észlelőkkel.

Európa nyugoti államaiban már évek óta működnek ily zivatarmegfigyelő hálózatok.

Hazánkban e téren szintén megtörtént már a mult évben az első lépés.

A m. kir. országos meteorológiai és földmágnességi intézet igazgatója, dr. *Konkoly-Thege Miklós*, hogy a vezetése alatt álló intézet tevékenységét ily irányba is kiterjeszsze, rendes meteorológia hálózatának észlelőit levelezőlapokkal látta el a zivatarok jelentésére.

Ez a hálózat — sajnos — még igen gyér.

Hogy a hálózat hazánkban is lehetős űrűvé tegyük, nem marad más hátra, mint a nagy közönségben keresni munkatársakat.

A természet minden igazi barátjához s különösen azokhoz fordulunk kérésünkkel, a kiket foglalkozásuk nyári időben is otthonuk körül tart: *lépjenek be a meteorológiai intézet megfigyelői közé*, avagy legalább kiséreljék meg ezt a csekély fáradsággal járó s végeredményében annyira tanulságos munkát.

Az egész munka pár sor irásból áll s egy egy egész évben legfeljebb 30—40-szer ismétlődik.

A m. kir. országos meteorológiai és földmágnességi intézet készséggel küld kellő számú *portomentes* levelező-lapot és utasitást mindazoknak, kik az intézet igazgatóságához (Budapest, II., fő-utcza 6. sz.) czimzett egyszerű levelező-lapon abbeli szándékukat bejelentik, hogy belépnek a magyar zivatarmegfigyelő hálózat észlelői közé.

A vállalkozás — a természetes erkölcsi kötelezettségen kivül — semmi egyébbre nem kötelez és semmi kiadással nem jár.

A vadásztársaság 1896-ban.

A lövész egyesület kebelében alakult *vadásztársaság* évi jelentéséből megtudjuk, hogy a vadásztársaság a székesfőváros I.—III. kerületének vadászterületén kivül még a zsámbéki vadászterületet évi 220 frt bérért, a páty—telki uradalmi erdő területét évi 105 frt bérért, a Páty község te ületet évi 370 frtért, a buda-örsi volt úrbéresek erdejét évi 71 frt bérért birja. A vadak kimélése szempontjából több hasznos intézkedéseket tett, igy a foglyok lőhetési idejét augusztus 15-ig megszoritotta, őz-suta lövését egyáltalán, az őzbak lövését augusztus 1-ig tilalom alá helyezte. Egy igen szép fáczánost létesitett a kőérberki pagonyban és védelmül egy fáczánőrt alkalmazott; a fáczános igen szépen fejlődik. Megtudjuk a jelentésből, hogy 840 vadászat történt a vadásztársaság tagjai részéről, és hogy 2768 darab vad esett zsákmányul, a melyből a társaság pénztárára is haszon háramlott, mert szabályként el van állitva, hogy egy napon minden lőtt két nyulon felüli minden egyesért 1 frtot, és négy fogolyon felüli minden egyes fogolyért 50 kr. fizetendő, mely 68 frt 50 krt hozott a vadásztársaság pénztárának. Öt társas-vadászat volt igen kedvező eredménynyel. A vadorzóknak is meggyűlt a társasággal a baja, mert 22 vadorzási esetet tárgyalt a hatóság. A kártékony vadak pusztitásában sem volt hiány, a mennyiben az erdőőrök 586 ilyen kártékony vadnak életét semmisitették meg, ezek között volt 96 kóbor kutya is. A vadásztársaság bizottsága Lung György elnöklete alatt 10 izben foglalkozott a társaság ügyeivel. A társaság tagjainak száma 80 volt, kik közül 67 évi 50 frt és 13 évi 40 frt tagsági dijat fizetett. A folyó évi január 24-én és folytatólagosan febr. 8-án megtartott közgyülés megválasztotta 1897. évre a tisztikart és a választmányt. A választás eredménye a következő: *elnök:* Stesser József miniszteri tanácsos; *alelnök:* Pecz István miniszteri számtanácsos; *vadászmester:* Litschauer Rezső, magánhivatalnok; *pénztárnok:* dr. Kertész Kálmán, múzeumi tisztviselő; *jegyző:* Blau Oszkár ügyvédjelölt. *Választmányi tagokká megválasztattak:* Andrássy Antal, dr. Faltay László, ifj. Holtzspach Nándor, dr. Kepes László, Lagler Gyula, Liptay Lajos, Pálmai Andor, dr. Péchy János, Plachy Gyula, Ruttner Kálmán, Zaitz József, Zboray Gyula.

Az évi jelentésből sajnosan olvassuk ki azt, hogy az egyesület tisztikarában a vadász társaság régi oszlopos tagjai közül sokan hiányoznak. Hiányozik az elnök *Lung György* és hiányzik ifjabb *Bum József* is és többen legtapasztaltabb jó vadászok.

Cselka Nándor. †

A magyar főpapság egyik kiváló tagja hunyta le hosszu, munkás élete után örökre szemeit, *Cselka* Nándor czimzetes püspök, Budapest székes főváros érseki helynöke. *Cselka* Nándor mintaképe volt a modern fölfogásu magyar papnak; erősen vallásos, de józan fő, a mely a legnemesebb szivvel párosult. Előtte minden ember egyenlő volt. A papnevelő intézet növendékei rektorukat veszitették benne. Ő volt Budapest első érseki helynöke s az öt esztendő alatt, a melyben a tisztét viselte, nem egyszer bizonyitotta be, hogy nemcsak igazi katholikus, tetőtől talpig magyar, hanem politikailag is kiváló szerepre van hivatva.

Cselka Nándor 1834 julius 10-én született Hontmegyében, Vámos-Mikolán. Atyja Cselka Károly jegyző és kántor-tanító volt s ő vezette be fiát az ismeretek elemeibe. Később a rendkivül szorgalmasan tanuló Nándor Selmeczbányára, a kegyes tanitórendiek gymnáziumába került s onnan a IV-ik gymnázium elvégezése után Esztergomba ment. Ott találta őt a szabadságharcz szele s az akkor még alig 15 éves ifju az első hirre beállt az ott állomásozó vadászzászlóaljba. Katonaélete azonban csak néhány napig tartott, mert az ezredes a testalkatára gyenge fiut jóakaró szavakkal visszaküldte az iskolába.

Cselka a hatodik gymnázium elvégzése után belépett az esztergommegyei növendékpapok sorába s Pozsonyban s később a nagyszombati szemináriumba került, a hol jeles tanárai: Hidassy, Ramassa, Császka, Szuppan, nagy hatással voltak reá.

Theológiai tanulmányait a bécsi Pázmán-intézetben kezdte, de onnan az erősen magyar érzelmü szókimondó Cselkát — „nehogy a szellemet rontsa“ — visszaküldték Budapestre. Áldozárrá 1857 julius 27-én szentelték fel s Hontmegyébe Varcóra nevezték ki káplánnak, fél év mulva pedig Buda-Ujlakra helyezték át és pozsonyi kanonokká történt kineveztetéseig állandóan a fővárosban maradt. Ujlakról a Terézvárosba, majd 1864-ben a belvárosba s innen ismét a Terézvárosba került. 1869-től 1872-ig a *Religió* egyházi és irodalomi folyóiratot szerkesztette s IX. *Pius* pápa 1871-ben sajátkezü aláirással ellátott brévével tüntette ki. A Religión kivül még a „Katholikus kérdések“-et, továbbá a „Fasciculi ecclesiastici“ és a „Társulati Értesitő“ folyóiratokat is szerkesztette.

Közel husz évi káplánkodásának ideje után 1877 május 2-án óbudai plébánossá választották meg. Ó-Budán való működését az óbudai kápolna, a kálvária, a Mária- és a Damazus kápolna restaurálása, valamint az uj temető ujjáalakitása hirdetik. A főváros kórházaiban az ő inditványaira hozták be az apácza-ápolónőket. 1878-ban fővárosi bizottsági taggá választották, 1882-ben a budapesti egyházkerület esperesévé lett s beiktatása napján, julius 27-én tartotta ezüst miséjét.

Mint budapesti esperes ő rendszeresitette a magyar istentiszteleteket. 1886-ban sulyos betegség vette elő s csak két év mulva javult egészsége, a mikor lelkipásztorságának 30 éves jubileumát meg is ünnepelték. Ez évben ment Pozsonyba kanonoknak, a mi az ő hite szerint is egyértelmű volt a végleges nyugalommal. Kelletlenül törődött bele s még a vaskoronarend, a melylyel kitüntették, sem vigasztalhatta a munkás papot. Időközben Esztergomban kanonok állás üresedett s az uj herczegprimás Cselkát ismét kihozta kényszer nyugalmából, kinevezvén őt esztergomi kanonoknak, budapesti érseki helynöknek.

Műemlékek fenntartása.

A közmüvelődési ministerium költségvetésének tárgyalásakor Visegrád ujra felépitése is szóba jött. Közöljük az országgyülési tudósitásból ezt a részt:

Gróf *Benyovszky Sándor:* A felvett összeg elégtelen e czélokra, azért is kéri a vallás- és közoktatásügyi ministert, legyen szives a jövő évi költségvetésbe ennél nagyobb és e czélokra megfelelő összeget felvenni. Legszebb épületeink, templomaink, palotáink elpusztultak a török világban, müemlékeink száma ugyis csekély, igyekezzünk tehát legalább ezeket fentartani és megmenteni az enyészettől.

A mi az ásatásokat illeti, ezek dolgában is még nagyon hátra vagyunk. Vegyünk példát az olaszoktól.

Vajjon intézkedtek-e kellőleg, hogy a budai kir. várpalota épitésénél napfényre kerülő régiségek kellő oltalomba részesüljenek és el ne kallódjanak?

Azt hiszi, mindnyájan nagyon örvendenénk azon, ha a történelmi nevezetességü és jelenleg romokban heverő *Visegrád* ismét helyreállittatnék. De visszatart a nagy költség és kiadás. Azt hiszi, hogy Visegrádot az államnak minden nagyobb megterheltetése nélkül rekonstruálni lehetne. Visegrád ugyanis nagyon egészséges helyen és gyönyörüen fekszik, közel a fővároshoz. Az a kérdés merül fel, nem lehetne-e a korona-uradalom tulajdonát képező Visegrádból jókora területeket kihasitani, ezeket parczellázni és villa-telepek számára eladni. Azt hiszi, hogy lehetne, és abban az esetben az abból befolyó összegeket szukcesszive évekre beosztva, esetleg a történelmi nevezetességü romok rekonstrukcziójára forditani.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Ugy a budavári, mint a fegyvertári épületnél, gond van arra forditva, hogy az ott napfényre kerülő régiségek kellőleg megóvassanak. A visegrádi villaépitési terv is, bár ez resszorthoz tartozik, igen figyelemre méltó. Még csak azt jegyzi meg, hogy a műemlékek országos bizottsága meglehetős élénk tevékenységet fejtett ki a legközelebb lefolyt időben is.

A „Buda és Vidéke“ számtalanszor sürgette Visegrád reconstrukczióját, mely nem csak a történeti kegyeletnek felelne meg, de egy község fellendülését is eredményezné. Elismerésünket fejezzük ki Grof Benyovszky Sándor képviselő urnak, hogy Wlassics Gyula minister urnak alkalmat adott, hogy ezt a szép tervet megvalósitsa.

A szőlőfelujitási kölcsönök.

A magyar agrár-és járadék-bank már megkezdte az 1896: V. t.-cz. alapján engedhető szőlőkölcsönö nyujtását. E kölcsönöket a törvény értelmében bizottság engedi, melynek elnöke Bedő Albert nyug. államtitkár, tagjai a földmivelésügyi miniszterium részéről: Dobokay Lajos miniszteri osztálytanácsos, orsz. borászati felügyelő és Hagara Viktor földbirtokos, mint tanácstagok. Lónyay Ferencz dr., mint titkár és Takács Mihály jószágigazgató, mint póttagok; a pénzügyminiszterium részéről Benedikty Béla oszt. tanácsos, mint rendes tag és Lingauer Jenő min. titkár, mint póttag; az agrár-bank részéről Enyedy Lukács vezérigazgató mint rendes tag és Schóber Béla dr. igazgató-helyettes, mint póttag.

Az agrár bankhoz már eddig is tömegesen érkeztek a kölcsön-kérvények; a mult hónap végéig összesen 579 kölcsönkérvény érkezett be, 2,095.667 frt kölcsönért. A bizottság eddig tartott hét ülésében 207 kölcsönkérőnek 701.168 frt 86 kr. kölcsönt szavazott meg. A szőlők fölujitásának ellenőrzésére és felügyeletére hivatott külső szervezet is működik már, miután az erre vonatkozó utasitásokat a földmivelésügyi miniszter február 23 iki kelettel jóváhagyta. Eme szervezetnek alapvonásai, hogy az ország hegyi szőlővidékei egyelőre 16 kerületre osztattak, melyek mindegyikében egy kerületi szőllő biztos végzi a teendőket

A kerületi szőlőbiztosok kirendelésénél a bank kiváló sulyt helyezett arra, hogy a szőlőfelujitás ügyének oly férfiakat nyerjen meg, a kik ugy társadalmi állásuknál, a gazda-közönségnél élvezett bizalomnál, valamint szakértelmüknél fogva hivatottak és alkalmasak föladatuk teljesitésére.

A felekkel közvetetlenül helyi szőlőbiztosok fognak érintkezni, kik a kerületi szőlőbirtokosok ellenőrzése mellett fogják a közvetetlen fölügyeletet és ollenőrzést gyakorolni. A helyi szőlőbiztosoknál lesznek a kérvénymináták kaphatók, a kölcsön-kérvények náluk is benyujthatók és az ő jelentéseik kapcsán fog a kölcsönrészletek folyósitása történni. Ez a szervezet az igényeknek megfelelő mértékben fokozatosan fog életbelépni.

A kölcsön-kérvények ugy a kerületi és helyi szőlőbirtokoknál, mint közvetetlenül a magyar agrár- és járadékbanknál nyujthatók be. A kérvényekhez a beültetni szándékolt terület hiteles telekkönyvének *A)* és *B)* lapja melléklendő, a mely ugy, mint a kérvény, bélyegmentes. A kerületi és helyi szőlőbiztosok eljárásukért a kölcsönkérőktől dijazásban nem részesülnek. A kölcsönöket készpénzben, vagy részben készpénzben és részben ültetési s védekezési anyagokban szolgáltatják ki.

Arra nézve, hogy a szőlőfelujitásra szükséges ültetési anyag kellő mennyiségben a kölcsönvevők rendelkezésére álljon, a földmivelési miniszter pályázatot hirdetett szőlővesszők és oltványok előállitására, a termelőknek állami támogatást biztositva.

A budai kereskedelmi társulat jelentése az 1896. évről.

(Vége.)

Tisztelt közgyülés!

Ismeretes a törvényeinken alapuló az a birói gyakorlat, a mely szerint kereskedőnek kereskedelmi ügyletből eredő követelését, ha 20 frton aluli volt is, a bíróság, mint kereskedelmi bíróság, vette elbirálás alá, és a hitelező kereskedő székhelyére nézve illetékes bíróság előtt engedte követelhetőnek. Ezzel szemben ujabb időben a legfőbb itélőszék a kereskedők ilyen követeléseit a kisebb polgári peres eljárás alá utalta s ezzel arra kényszeritette, hogy 20 frton aluli követelésének érvényesitése végett a vidéken lakó adósa ellen ennek lakhelye szerinti bírósághoz forduljon. Áthatva attól az eszmétől, hogy a hitel a legjelentősebb szerepet játszó factor a kereskedelem terén és a legfőbb itélőszéknek ezen elvi jelentőségü határozata épen ennek a hitelnek lerontására törekszik, felterjesztést intéztünk a magyar országgyülés képviselőházához a sérelemnek törvény utján való orvoslása végett, és ezen kérelmünknek a képviselőházhoz való benyujtására Falk Miksa urat, az I. kerület országgyülési képviselőjét küldöttség utján kértük fel.

Közművelődési czélokra, szerény anyagi viszonyaink figyelembe vétele mellett, a lefolyt évben is áldoztunk, a mennyiben hozzájárultunk az ezredéves kiállitás alkalmával tartott kereskedői kongresszus költségeihez, és a kereskedő ifjak társulatának a felnőtt kereskedelmi alkalmazottak szakszerű kiképeztetése czéljából esti tanfolyam tartására 25 frtot utalványoztunk.

A lefolyt évben is éberen őrködtünk a tanonczok szellemi kiképeztetése felett. Választmányunk tagjai gyakran látogatták meg a II. ker. kereskedelmi iskolát és társulatunk képviselve volt a zárvizsgálatokon.

A társulatunk tagjai gyanánt bekebelezett kereskedőknél alkalmazásban állott kereskedő tanonczokat a mult évben is összeirattuk és ezek jegyzékét az iskola igazgatójának beküldöttük A kereskedelmi kórház tagjainak összeirását negyedévenként a lefolyt évben is foganatositottuk és az összeirottak száma 257-re rugott.

Az év folyamán a rendes évi közgyülésen felül 5 választmányi ülést tartottunk, melyeken a folyó ügyeket intéztük el. Társulatunk kebelébe az elmult évben 4 tag vétetett fel; kilépés folytán 3 tag törültetvén, a tagállomány az 1896. év végével 109 volt.

A tanonczok közül 11 nyert segédi oklevelet és 9 lett tanonczczá felavatva.

A békéltető bizottság működésére a lefolyt évben szükség nem volt.

A pénztárnok negyedévenként pénztári jelentését megtévén, ezek mindenkor megvizsgáltattak s különösen az év lejártával a pénztárnok által előterjesztett zárszámadás és vagyonmérleg a számvizsgálók által megvizsgáltatván, a társulati vagyon következőkép állapittatott meg:

1.	Jelzálogilag biztositott kölcsönkötvény . . .	3000 frt — kr.
2.	Takarékpénztári betétkönyv (192.629. sz.) .	1207 „ 09 „
3.	Egy drb. áll. kölcsönkötvény (563.497. sz.) .	1020 „ 90 „
4.	Egy darab áll. kölcsönkötvény (45.602. sz.) .	100 „ — „
5.	Hét drb. budai sorsjegy (40.603, 30.702, 40.491, 10.788, 26.689, 3526, 4782. sz.) á 60 frt .	420 „ — „
6.	Hét darab egyesült budapesti főv. takarékpénztári részvény á 1230 frt	8610 „ — „
7.	Takarékpénztári könyv (kórház-alap) kamattal . .	66 „ 22 „
8.	Uj bekebelezések az 1897. évben, vagyonszaporulat	40 „ — „
9.	Pénztári készlet 1896-dik évben	1100 „ 71 „
	Összesen .	15564 frt 92 kr.
A keresk. menház részére elkülönitett alaptőke és 1891. julius 22-től járó kamatai . . .		1237 frt 42 kr.
	Összesen .	16802 frt 34 kr.

Elszegényedett kereskedőket a társulat választmánya az elmult évben is segélyben részesitett.

A választmány nevében:

Kollár Lajos, ügyész és jegyző. **Freyberger Pál,** elnök.

A főváros közgyülése.

A főváros közgyülésén Budát érdeklő tárgyakból megemlitjük *Kassits Péter* figyelemreméltó felszólalását a mostoha elbánásban részesülő budai részek, különösen Tabán érdekében. A polgármester a felszólalásra megnyugtató igéretet tett.

Tudomásul vették a II ker. Korvin-téren emelendő Vigadó épület tervpályázatának eredményét, a mely szerint az első dijat (3000 forint) *Kallina* Mórnak és *Arkay* Aladárnak, a második (1300 forint) *Korb* Flórisnak és *Giergl* Kálmánnak s a harmadik dijat (800 forint) *Orczy* Gyulának és *Balázs* Ernőnek adják ki.

Dárday Sándor és társai — mintegy háromszázan — kérvényt adtak be az iránt, hogy a Gellérthegy déli részén levő telkek egyrészét kisebb parczellákra oszthassák, nyaralóházak czéljaira. A mérnöki hivatal s vele együtt a középitési bizottság a kérelem teljesitéséhez hozzájárult, azzal, hogy 150 négyszögöles kis parczellákra a területnek csak a felerészét lehet fölosztani s a többi parczellának ennél nagyobbnak kell lennie. Kikötötték a többek közt még különösen azt, hogy a házak semmi esetre se legyenek bérkaszárnyák, hanem csakis egyemeletes családi lakások.

Polonyi Géza azt az aggodalmát nyilvánitja, hogy a nagyon elaprózott parczellák nem azt a czélt fogják szolgálni, a mi kitüzve van. Kivánatos, hogy az ott épitendő családházak telkei tartsák meg a kerti jelleget, s ezt — nézete szerint 300 négyszögölesnél kisebb parczellánál elérni nem lehet. (Helyeslés.) Ha tehát ehez a nézetéhez a közgyülés hozzájárul, kéri, hogy utasitsa a mérnöki hivatalt ujabb telekbeosztás készitésére, s arra, hogy jelölje meg azt az övezetet, a hol kivétel nélkül barkinek is lehet a földterületét 300 négyszögöles parczellákra osztania.

Scheich Károly, *Csorba* Ferencz, *Nagy* Dezső, *Török* György, *Mátyus* Arisztid s az előadó *Kun* Gyula tanácsos hozzászólása után, a közgyülés — a tanács előterjesztésének mellőzésével — elfogadta Polónyi inditványát.

Hozzájárult a közgyülés ahhoz, *hogy a magyar atletikai klubnak* csolnak-ház és játszótér czéljaira, a Császárfürdő előtt fekvő partterület egy részét átengedjék.

Te haldokló, dicső század.

Te haldokló, dicső század
Mi jutott most az eszedbe.
Hogy a modern erkölcsöket
Tisztes számba nem veszed be?

Üldözöd a gaz uzsorást,
Hajszolod az esti pillét,
Proviziós sáfárokat . . .
S az ég tudná, hogy kiket még?

A vén gonosz! zárda-szüzzé
Változott át most egyszerre,
S kancsesal szemmel tekint minden
Tisztességes gazemberre.

Lyukas a hordótok nagyon,
S ti csak alul duggatjátok;
Pedig fölül s az oldalán
A mi kifoly, az, az átok.

A fája is nagyon redves,
Nem állja a tatarozást;
Jobb ha a földhöz vágjátok,
S kemény fából csináltok mást.

Berecz Károly.

Különfélék.

— **Megenyhül a lég.** Küzd, küzd az időjárás kemény foga a tavasz ébredésével A tavasz fog győzni. Megenyhül a lég, vidul a határ. Kérjük vidéki levelezőinket, hogy minél többször tudósitsanak községeik viszonyairól, mert most van itt az ideje, hogy a nyaralási kedvet fokozzuk.

— **Mai tárczánk**. Mai tárczánkat egy régi, neves iró irta. Ezzel is a hazai fürdők és szép vidékek népszerüsitését szolgáljuk A tárczára felhivjuk olvasóink figyelmét.

— **A „Buda és Vidéke" naptára**. A „Buda és Vidéke" naptáráról máris többen kérdezősködtek. Az érdeklődőknek a naptár tartalmáról már most a következőket mondhatjuk el tájékozás végett. Arczképeink kiváló műintézetben készülnek. Az eddig megállapitott terv szerint adjuk: képviselőink, előljáróink, biráink, városbiráink, egyleti elnökeink, az alispán, Szent-Endre városa polgármestere, a két főszolgabiró s több kitünőségeink arczképét. Ezek beküldésére kérjük lapunk barátait. — Illusztrálva adjuk a budai és vidéki intézeteket, nevezetesebb épületeket, gyárakat, nyilvános helyiségeket stb. A részletes tájékoztató később jelenik meg, de barátaink már most munkához kezdhetnek.

— **Uj versek**. Zempléni Árpád felkéri mindazokat, a kik uj verseskönyve előfizetőgyüjtő ivét még nem küldték vissza, legyenek szivesek azt hozzá (IX., Czuczor-utcza 8. sz.) nyolcz nap alatt beküldeni, vagy az eredményről őt levelező-lapon értesiteni.

— **151/1897. szám. Pályázati hirdetmény.** Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye kiskun-felső járásában megürült utmesteri állásra ezennel pályázatot nyitok s felhivom a jelzett állásra pályázni óhajtókat hogy szabályszerüen szerkesztett kérvényeiket hozzám folyó évi április hó 5 ikéig nyujtsák be. Az utmesteri állás évi 450 frt fizetéssel, 60 frt lakbérrel, 15 frt irodai átalánynyal és 253 frt 26 kr. uti átalánynyal van egybekötve. Budapest, 1897. márczius hó 5 én. **Beniczky**, főispán.

— **Uj kántor**. Nagy-Kovácsiban a napokban elhunyt jeles néptanitó, Reitter Mihály helyére a község a boldogult fiát, Reitter Mátyás duna-bogdányi kántortanitót hivta meg. A mily veszteség Reitter Mátyás távozása Duna-Bogdányra nézve — a hol ő volt a társadalmi élet egyik főtényezője, a mennyiben a humánus intézmények mindegyikénél vezérszerepet viselt — ép oly nagy nyereség a kovácsiakra nézve a hazafias érzületü tanitónak a megnyerése, kinek multja elég biztositék arra, hogy a Kovácsiban már szép virágzásnak indult magyarosodás benne atyjához méltó utódot nyert.

— **Jelentés**. Géczy Aranka, Géczy Ferencz kereskedő és fővárosi bizottsági tag bájos leánya, Telkes Ernő, a „Magyar leszámitoló és pénzváltó bank" tisztviselője, jegyesek. Budapest, 1897. márczius hó. Lakás: VIII., Szigetvári-utcza 8.

— **A pilisi hegyvidék.** A turista-egyesület budapesti osztályának márczius 27-én, esti 6 órakor lesz az egyetem ásványtani intézetében az utolsó fölolvasó ülése. Ez alkalommal Marinovich Imre dr. a pilisi hegyvidékről tart — vetitett képek bemutatásával egybekötött — előadást. A pilisi hegyvidék közvetlen a székes főváros közelében van. A turistáknak köszönheti, hogy remek tájainkat a közönség körében kedveltetik. Dr. Marinovich Imre felolvasása igen élvezetes lesz és még kedveltebbé teszi a szép pilisi hegyvidéket.

— **Kisfauldy szinház.** Azok a jobb partiak, kik a mult héten Ó-Budára átrándultak, kiváncsian kérdezték, hogy hova marad a Kisfaludy szinházból Ó-Buda többsége, mert ridegen kevés számban voltak a III-ik kerületiek képviselve. Pedig van Ó Budán elég értelmiség elég vagyon és sok hazafiság. Miért nem nyilatkozik meg ez a Kisfaludy szinház érdekében. A mult héten a Tóth Ede, Abonyi, Szigligeti, Szigeti, Rátkay, Margittay Jenő utódjába lépett *Géczy István* Leszámolása töltötte be a müsort. A régi irói gárda tekintélyes tagja Ó-Buda egyik vezérférfia dr. *Tatay Ádolf* sikerült forditással lepte meg a közönséget, *Cseléd csinye* a czime a szellemes dialógusnak, mi oly hiven és szépen van forditva, mintha eredeti lenne. Nem csalódunk, ha ezt a forditást a mi Tatay Adolfunk javára és érdemére irjuk. A másik ujdonság, a *Három feleség egyszerre*, egy Scribe nyoman készült német bohózat, melyet *Makróczy* János forditott le magyarra. A jámbor füszerkereskedő jut a darabban sok félreértés árán három feleséghez, a kiktől aztán nehéz viszontagságok után szabadul meg. *Szentes* János diszkréten és sok jókedvvel játsza a trigámiában sinylődő füszerest. Jók voltak: *Szabados* Etel, *Somogyi* Rózsi és *Szécsi* Sándor. Az ujdonságok közti szünetben egy *Sciafini* Giuseppe nevü olasz tenorista énekelt barkarolákat cifra hajósposztümben. A szinháznak jó estéje volt, vasárnap, márczius 14-én, két előadás: délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal: Menyországban. Vaudeville operette 3 felv. Este 7 és ½ órakor rendes helyárakkal tizenharmadszor: Leszámolás. Népszinmű 3 felv.

— **Főjelentés.** A nemzetközi gazdakongresszusról szóló főjelentést a földmivelés miniszteriuma egy vaskos és tartalmas kötetben adta ki. A főjelentést dr. Rodiczky Jenő, a kitünő közgazdasági iró szerkesztette A 662 oldalra terjedő kötetben találjuk a kérdő-pontokat és feleleteket, az emlékiratokat és egy függeléket. A három napra terjedő kongresszus tanácskozásait Darányi Ignácz vezette, bámulatra és elismerésre keltve a hazai és külföldi gazdatekintélyeket. Ez a főjelentés tanusága annak, hogy az egész világon felismerték a földmivelés bajait s alapja lehet azoknak a nagyszabásu ujitásoknak, mit a földmivelési reform-miniszter tervez és munkába vett.

— **Kövezés.** Közelebbről a versenytárgyaláson munkához jutott vállalkozók az elhanyagolt Ó-Budán kövezni kezdenek. Az elmaradott Ó-Buda csakugyan megérdemli, hogy a nagykoru városrészek közé sorolják és emeljék, a miért a III-dik kerületi előljáróság és választmány tevékenyen buzgólkodik.

— **Ünnepélyek.** A polgari iskolai tanárjelöltek márczius 15-ikén, délelőtt fél 11 órakor, a „Paedagogium" diszermében, I., győri-ut 9.) ünnepélyt rendeznek a következő müsorral: 1. Erkel F.: „Hunyady László" nyitány. Előadják zongorán: Cséka Aladár és Greiner József. 2. Szász Károly: „A nagy év". Szavalja: Juhász Imre. 3. Káldy Gyula: „Szózat". Előadja a férfikar. 4. Felolvasás. Tartja: Nagy József. 5. Káldy Gy.: „Talpra magyar!" Előadja a férfi kar. 6. Váradi A.: „Petőfi a Hortobágyon", melo-dráma. Szavalja: Maurer Nándor. Zongorán és hegedün kisérik: Dittert Ferencz és Lass Károly. 7. Káldy Gy.: „Ős Buda gyermeke, fel szaporán". Előadja: a férfikar.

— Márczius 15-iki ünnepély. Rendezi: a Ganz-gyár tisztikara, a lövölde nagy termében. — Müsor: 1. Kölcsey „Himnusz". Előadja a Ganz-gyári dalkör. 2. Ábrányi E. „Márczius 15-én". Szavalja: Bóránd János. 3 „Márczius 15-ének jelentősége". Előadja: Turay József. 4. „Magyar dalok". Előadja a Ganz-gyári dalkör. 5. Paral Bertalan „Márczius idusán". Szavalja: Romet János. 6. „A nagy nap jelentősége". Előadja: Petró János. 7. Vörösmarthy „Szózat". Előadja: a Ganz-gyári dalkör. 8. Petőfi „Talpra magyar!" Szavalja: Bóránd János. — Az ünnepélyt 400 teritékü társas-vacsora követi.

— **Jéghiány Budán.** Lapunk zártakor kaptuk a budai vendéglősök, mészárosok, kávésok értekezletének leirását a jéghiányról s annak orvoslásáról. Ezt jövő számunkban közöljük.

— **Halálozás.** Koncsek Lajos, székes fővárosi tanitót, lapunk dolgozótársát, sulyos veszteség érte. F hó 6-án hunyt el, hosszas szenvedés után, testvéröcscse: Koncsek Gusztáv, életének 25-ik évében. Temetése f. hó 8-dikán ment végbe, nagy részvét mellett.

— **A Budai Könyvtár-Egyesület** f. évi márczius 25-én (csütörtökön) d. u. 6 órakor tartja évi közgyülését a II. ker. Toldy Ferencz-utczai elemi iskolában. E közgyülésre előre is felhivjuk az egyesületi tagok, valamint az érdeklődő közönség figyelmét.

— **Jó rendelet.** Dr. Steffek Adolf tiszti orvos nemsokára visszatér szabadságából s a fővárosi tanács egy igen hasznos rendeletének végrehajtásába fog. A budai oldalokon még mindig sok helyen nyitott árnyékszékek vannak, pedig birság terhe alatt vannak elrendelve, hogy a házakban angol árnyékszékek legyenek. A tiszti főorvosi hivatal több szóbeli panaszra az I. kerület, különösen a Krisztinavárosban, elrendelte az ujabb szigoru vizsgálatot, s maga személyesen is utánna jár, mert különösen a déli vasuton érkezőknek tünt fel az alkotás-utcza keleti oldalán fekvő házak büze. — Kötelességünknek tartjuk erre polgártársainkat figyelmeztetni, nehogy a rendelet-szegéssel tekintélyes birságot szenvedjenek.

— **A Kisfaludy-szinházba** szóló belépő-jegyek mérsékelt áron válthatók minden nap esti 6 óráig a Budai Könyvtár-Egyesület" helyiségében, (II. ker. Toldy-Ferencz utczai elemi iskola.)

Mulatság.

— **A Budai várbeli kaszinó** márczius hó 1-én jelmez-tánczestét rendezett, mely jókedv és siker dolgában méltán sorakozik az eddigiekhez. — A kaszinó termeiben, melyeket csinosan földisz tettek, nagy és előkelő közönség mulatott, a melynek soraiban különösen kitünt a leányok finom izlésü és érdekes jelmeze. — Az est sikerének létrehozásában — Széll Ignácz belügyi államtitkárral élén — Szobovits Lajos osztálytanácsos, dr. Keömley Nándor p. ü. tanácsos urakat — mint rendezőket — méltán megilleti az elismerés.

Az emlitett urakon kivül jelen volt előkelőségek: Nagy Sándor kuriai biró, Bóné Géza közigazg. biró, dr. Hummel Szaniszló min. tanácsos, Farkas Jenő, Losonczy György osztálytanácsosok, Kossutányi Béla kir. táblabiró, stb.

Asszonyok: Széll Ignáczné, Bóné Gézáné, Tabody Józsefné, Ghyczy Lajosné, Szily Kálmánné, Szobovits Lajosné, Keömley Nándor dr.-né (ördög), özv. Jurenak Istvánné, Szunerits Istvánne, Máltás Hugóné, Lász Károlyné, Vladár Róbert dr.-né, Téry Ödön dr.-né, Marsovszky Gyuláné, özv. Szakács Péterné, Renner Gusztávné, Csepreghy Jánosné, Telkessy Jánosné, Farkas Jenőné, Farkas Fidelné, özv. Csepely Sándorné.

Leányok: Tabódy Margit (vadrózsa), Telkessy Erzsi, Telkessy Valéria (japán nő), Farkas Bianka (jockey), Hanzély Margit, Renner Stefanie (pipacs), Merfort Miczi (jockey), Csepreghy Irén, Szunerits nővérek (matrózok), Bóné Annuska (rózsa), Szakács Minka (kertészleány), Marsovszky Mariska (lepke), Borota Milicza (rózsa), Jurenák Eszter, Redl Margit (lepke), Máltás Angela (Pierot), Téry Etuska (turista leány), Hummel Olga (rózsa), Nagy Ilka (czigány-leány), Csepely Irénke, Farkas Edith, Szily Olga.

— **Házi-bál.** Sikerült házi-bált rendezett Zimányi Alajos budapesti királyi közjegyző ur s neje, Fekete Mária Aranka, saját lakásukon f. hó 7-én. Ez minden tekintetben beillenék egy rendes bálnak, csak abban különbözött amattól, hogy ez sokkal kedélyesebb volt, a mennyiben mind régi s jó ismerősök gyültek össze részt veendő e kedélyes mulatságon. A hölgyek rendezők karjain jelentek meg a háziasszony előtt, ki vidáman s kellemes mosolyával fogadta őket. A tánczrend három részből állott: kezdetből, vacsora utáni részből s szünet utániból. Mindannyi rész kedvvel, vidáman folyt le. — Négy négyes volt, melyeket 18 pár tánczolt. A szünetek is kedélyesen s vidáman teltek el. Ily hangulatban találta a kedves kört a reggeli 7 óra, a mikor lassankint haza felé mentek a vendégek. Véget ért a mulatság, de élni fog még soká az emlékezetben.

Jelen voltak a következő urnők: Zimányi Alajosné, Fekete Antalné, özvegy Jablonszky Sándorné, özv. Gecző Jánosné, Károlyi Sándorné, Szederkényi Nándorné, özv. Vaas Ferenczné, özv. Reinlein Józsefné, Roos Lajosné, Patrubány Ferenczné, Vass Ferenczné, Fock Albertné, Adolf Sebestyénné, özv. Sárközy Zsigmondné.

A szép hölgykoszoruban pedig mindmegannyi viruló bájos virág ott voltak: Jablonszky Jolántha, Jablonszky Iréne, Pauler

Katicza, Buczurka Matild, Orosz Margit, Szederkényi Szeréna, Geczö Anna, Geczö Ilonka, Roos Margit, Roos Anna, Csutor Gizella, Vass Paula, Gozsdu Mária

— **A III. kerületi iparos ifjak mulatsága.** Szépen sikerült mulatságot rendezett a III-dik kerületi iparos ifjak köre a „Korona“ összes helyiségeiben. Megjelentek a kerület kitünőségei közül legtöbben. — Ott volt: gróf Festetich Andor, dr. Tatay Adolf, dr. Goldberger Lajos, dr. Bencze Benő, stb. A négyeseket 150 pár tánczolta. — A derék iparos ifjuság „Magyar társalgó“ czimü tánczot mutatott be, melynek betanitása Redlich Márkust dicséri. Piros Józsi muzsikált. A bál a könyvtár javára 150 forintot jövedelmezett.

A tánczosnők névsora: Adler nővérek, Back Janka, Blau Fánni, Blitz Regina, Büchler Ignáczné, Deutsch Malvin, Dobrovits Anna, Dreyer nővérek, Ehrenfeld Emilné, Epstein Linka (Pomáz), Fekete Matild, Fischer Eleonora, Fischer Katicza (Baracska), Fleischmann Ilka, Foglovits Irma, Fuchs Sarolta, Gattein Márkné, Gerey Juliska, Gólya nővérek, Gold Jánosné, Günser Klára, Günser Linka, Haan nővérek, Haas nővérek, Hirschkovits Hermina, Holits Szidónia, Höltzl Malvin, Kadelburger Róza, Kann Teréz, Kiss Sarolta, Klausz Róza, Klein Katalin, Klein Karolina, Kulinski nővérek, Kohn Czeczilia, Kohn Regina, Kovács Teréz, Krausz Berta, Krausz Róza (Zsámbék), Kolber nővérek, Landauer Róza, Löffler Paula, Löwy nővérek, Mandelbaum Miksáné, Multás Malvin, Müller Malvin, Maksz Fánni, Marksz Ignáczné, Netter Benőné, Oblatt Franczika (Zsámbék), Pollák Emilia (Baracska), Retter nővérek, Révay nővérek, Rosner Ignáczné, Rosner Malvin Roth Róza, Simon Juliska, Schachtitz Rezsin, Schindler Gottliebné, Schütz Jónásné, Schönfeld Fanni, Spitzer nővérek, Steiner nővérek, Somernitz Fánni, Schultz Berta, Stöckler Jozefin, Tehel Teréz, Tóth nővérek, Ungár Fánni, Weisz Mórné, Weisz Róza.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kö- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatti közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Közgyülések.

— **Meghivó.** A Budapesti polgári lövész-egyesület 1897. évi márczius 28-án, vasárnap délután 4 órakor tartja a II. kerületi nagy Rókus-utczában levő egyesületi helyiségeiben rendes évi közgyülését, melyre a tisztelt tag urak ezennel meghivatnak. — Tárgyak: 1. A választmány jelentése az 1896. évről. 2. Az 1896. évi zárszámadás, vagyonleltár és az 1897. évi költségelőirányzat bemutatása. 3. A magyar országos lövész-egyesületbe való belépése. 4. Alapszabályszerü inditványok tárgyalása. 5. A számvizsgáló bizottság, a választmány és a tisztviselők megválasztása. — Kelt Budapesten, a Budapesti polgári lövész-egyesület választmányának 1897. február hó 12-én tartott üléséből. *A választmány.*

— **A pesti hengermalom részv.-társ.** f. hó 11-én d. e. 10 órakor saját gyári helyiségében, br. Kochmeister Frigyes elnöklete alatt, tartotta rendes évi közgyülését. Az igazgatósági jelentést felolvasták. Az 1896. évi nyereség- és veszteség-számla 77.672 frt 38 kr. tiszta nyereséget mutat, levonván ebből az alapszabályok 31. § a szerint az igazgatóság jutalékául 8000 forintot, marad 69.672 frt 38 kr., ehhez hozzáadván az 1895. évi áthozatalt, 836 frt 09 krt, 70.508 frt 47 kr. áll a közgyülés rendelkezésére.

Az igazgatóság javaslata, hogy 64.000 frt, mint 8% a részvényeseknek fizettessék ki, 2500 frt a hivatalnokok segélyalapjára fordittassék, 4008 forint 47 kr a jövő évi számlára vitessék át.

A 36. számu szelvény részvényenként április 1-től kezdve a magyar általános hitelbanknál, Budapesten, 32 frtjával váltatik be.

A közgyülés az igazgatóság javaslatát elfogadja. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak megadja a felmentvényt.

Továbbá örvendetes tudomásul veszi a közgyülés az igazgatóság vezetése alatt levő váczi hengermalom viszonyainak javulását, mely szerint — a szabályszerü levonások után — 3848 frt 80 kr. tiszta nyereséget tüntet ki s bizik a közgyülés, hogy ez uj vállalat mindinkább előnyére fog válni a pesti hengermalom részvény-társaságnak.

— **A „Luiza“ gőzmalom részv.-társ.** f. hó 6-án tartotta XXX-dik évi rendes közgyülését. Az évi jelentés 88,312 frt tiszta nyereséget mutat ki. Ez összegből az alapszabályszerü jutalékok levonása után 70,000 frtot 8 forintos, azaz 5%-os osztalékra fordítanak. — A társaság tartalékainak összege ma 770.859 forintra rug. A közgyülés az igazgatóság, ugy a felügyelő bizottsági jelentéseket tudomásul vette s a felmentvényt megadta.

Az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság tagjai ujra közfelkiáltással választattak meg.

— **Meghivó.** A „Budapesti önsegélyző takarékpénztár központi szövetkezet“ folyó évi rendes közgyülésének Budapesten. II. kerület, fő-utcza 6. sz. (az intézet helyiségeiben) leendő megtartására határidőül 1897. évi márczius hó 21-dik napjának délelőtti 11 órája tüzetvén ki, erre a tisztelt czimü törzsrészjegygyel biró tagtársak tisztelettel meghivatnak. Budapest, 1897. évi márczius hó 2-án. Az igazgatóság. — A közgyülés tárgyai: 1. Az igazgatóság évi jelentése az 1896. deczember hó 31-én lezárt zárszámadások előterjesztésével. 2. A felügyelő-bizottság jelentése. 3. Az 1896. deczember 31-diki mérleg megállapitása és az elért üzleteredmény felosztására vonatkozó javaslat felett való határozathozatal. 4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére, az előterjesztett zárszámadások alapján, a felmentvény megadása iránti határozat. 5. Három igazgatósági és öt felügyelő bizottsági tag megválasztása

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmoztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *Friss csapolás.* Reggel korán Fukáts vendéglőjében a „Zöld fánál.“ Izletes reggeli és friss sör csapolás.

— *Villinger Ferencz* füszer, vas- ásványviz-kereskedése a Krisztina köruton. A legmagasabb igényeket is kielégiti. A szép Krisztina körut előkelő lakói figyelmébe ajánljuk a jó hirnevü czéget.

— **Angol rendszerü szabó üzlet.** *Berger Adolf* az elönyösen ismert szabómester üzletét *II. Főutcza 1. Lánczhidpalota* a legdivatosabb angol rendszer szerint rendezte be. Jutányos árak mellett a legszebbet és legjobbat árusitja. Köztudomást érdemel, hogy az elbocsátott könyvelő *Gruber Lajos nincs jogositva* a czég részére megbizásokat felvenni. A czég hivatalos czime *Berger Adolf veje.*

— *Váró-terem.* Petruska András vendéglője a Városmajorban, a társaskocsik végállomásán. A közönség kezd hozzászokni, hogy valódi borok mellett itt várja a társaskocsikat, hol a jó borra mindig víg társaság gyülekezik.

— *Özvegy Viniczay Andrásné* vendéglője a városmajor utcza elején, jó italokkal és ételekkel látja el a vendégeket. Figyelem és pontos kiszolgálás. Házi hangverseny.

Stoklasz József szobrászmüvész Gellérthegy utcza 15, elvállal szobormü és bárminő szobrászati megrendeléseket. A fiatal szobrászt ajánljuk olvasóinknak.

— *Hó megállj! Hol?* Ha a Svábhegyre mégysz . . . Szincz Edénél a „Zöld gunyhó“-ban. Egy ital bor a hazáért meg nem árt. Oda fenn Szerényinél és Adlhoffernél pihenj.

— *Jó találkozó.* Jó bor mellett jó találkozó van Lindmayer Ferencznél, a csalogány-utczában.

— *Tavaszi sajtok.* Löwenstein Fülöp Nándornál az inyenczek sok jó sajtot és csemegét kaphatnak. A budai vendéglősök kedvelt szállitója.

— *Épület-fák.* Idősb Molnár Józsefnél (Ó-Buda) kitünő épületfák kaphatók. Megrendeléseket pontosan és jutányosan végez.

HIRDETÉSEK.

Meghivás

a

magyar leszámitoló- és pénzváltó-banknak

1897. márczius 21-én déli 12 órakor, saját helyiségeiben (V., Dorottya utcza 6. sz. a.) tartandó

XXVII. rendes közgyülésére.

Napirend.

1. Az igazgatóság jelentése az 1896. évi üzletről.

2. Az 1896. évi számadás és mérleg előterjesztése és az igazgatóságnak a megállapitandó osztalékra vonatkozó inditványa.

3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által elkészitett évi számadás és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett inditványok megvizsgálásáról.

4. Ezen tárgyak, nemkülönben az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény fölötti határozat.

5. Egy felügyelő-bizottsági tag választása.

Azon részvényesek, kik a közgyülésen részt venni kivánnak, felhivatnak, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeiket, a még le nem járt szelvényekkel együtt **legkésőbb f. évi márczius 18-ig a társaságnál Budapesten, vagy az Unio-Banknál Bécsben** letéteményezzék.

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1897. márczius 13-tól kezdve a társaság helyiségeiben rendelkezésére áll.

Budapest, 1897. márczius 3-án.

Az igazgatóság.

19375/Cu.—37. szám.

Hirdetmény.

Délnémet—osztrák-magyar vasuti kötelék.

(Közvetlen díjtételek életbeléptetése ásványviz-küldeményekre.)

Hivatkozással a „Vasuti és Közlekedési Közlöny“ f. évi 18. számában 11865/Cu/37. sz. a. közzé tett s budapesti állomásokról elszállitandó ásványviz-küldeményekre életbe léptetett közvetlen díjtételeket tartalmazó hirdetményre, közöljük, hogy az ott Strassburg C. B. u. Neudorf állomásokra kihirdetett 4.37 márkányi díjtétel érvényessége f. évi február hó 1-jétől fogva, a fennti hirdetményben foglalt határozmányok mellett, az elsass-lothringeni császári vasutak Königshofen és Schilligheim állomásaira is kiterjesztetik.

Budapest, 1897. februárhó 17-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a többi részes vasut nevében is.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Magyar Agrár és Járadékbank Részvénytársaság.

HIRDETMÉNY

a filloxera által elpusztitott szőlők felujitására adandó kölcsönökről.

A földmivelésügyi magyar kir. miniszter ur, a pénzügyi magy. kir miniszter urral egyetértőleg az 1896. V. t. c. 6. §-ban nyert **felhatalmazás alapján** a „**Magyar Agrár és Járadékbank**“-ot bizta meg a filloxera által elpusztitott szőlők felujitására a törvényben megállapitott feltételek mellett nyujtandó kölcsönök kiadásával.

A kölcsönök engedélyezésére hivatott bizottságot a földmivelési magy. kir. miniszter ur már kinevezte és a külső szervezetre vonatkozó szabályzatokat 1897. február hó 23-án kelt 10308. számu rendeletével helybenhagyta, minélfogva a kölcsönök engedélyezése is kezdetét vette.

A kölcsönök iránti kérvények benyujthatók: I. Az ország bármely helyéről a „**Magyar Agrár** és **Járadékbank**“-nál Budapesten (Erzsébet-tér 9.); II. A „**Magyar Agrár és Járadékbank**“ vidéki megbizottjainál. — Még pedig egyelőre:

1. **Baranya** vármegyéből és **Somogy** vármegye nagyatádi és csurgói járásából **Szép László** urnál **Megyefa**, u. p. **Bükkösd.**

2. **Tolna** vármegyéből és **Somogy** vármegye központi, lengyeltóti, tabi, marcali és igali járásából **Mayer F. Andor** urnál **Tolna-Kéty**.

3. **Veszprém** vármegye pápai, devecseri, zirci és enyigi járásából, **Vas** vármegyéből **Purgly László** urnál **Papkeszi** (Veszprém vármegye).

4. **Győr** és **Komárom** vármegyékből **Steindl Kálmán** urnál **Téth** (Győr vármegye).

5. **Pozsony-, Sopron** és **Moson** vármegyékből **Fülöp Jónás** urnál **Pozsony**.

6. **Esztergom** vármegye területéről **Wimmer Ferencz** urnál **Esztergom**.

7. **Gyöngyös** város és **Heves** vármegye gyöngyösi járásából **Harnák Kolos** urnál **Gyöngyös**.

8. **Eger** város és **Heves** vármegye egri járásából **Grónay Sándor** urnál **Eger.**

9 **Zemplém** és **Szabolcs** vármegyékből **Dessewffy Miklós** urnál **Tolcsva**.

10. **Bereg-, Ung** és **Ugocsa** vármegyékből **Czeiner Nándor** urnál **Beregszász.**

11. **Bihar** és **Kolozs** vármegyékből **Molnár Lajos** urnál **Nagyvárad**.

12. **Arad** vármegye területéről **Vásárhelyi Béla** urnál **Arad**.

Ugyancsak a „**Magyar Agrár és Járadékbank**“ és fennt nevezett megbizottai, kivánatra kérvény mintákat szolgáltatnak ki és megadják a részletes felvilágositásokat a kölcsönök tárgyában.

A kérvényekhez a beültetendő terület **hiteles telekkönyvi kivonata mellékelendő**. —. Ugy a **kérvény**, mint a reá vonatkozó **összes okmányok,** az 1896. V t. c. 8. §-a értelmében **bélyegmentesek.**

„Magyar Agrár és Járadékbank Részvénytársaság“
Budapesten.

Tavaszi és nyári idényre!

A legfinomabb és legszebb férfi ruházat **a legdivatosabb angol rendszer szerint** elkészitve, a legjutányosabb áron

Berger Adolf veje

férfi szabónál

II. fő-utcza, Lánczhid-palotában

kapható.

A legdivatosabb bel- és külföldi, csakis valódi juhgyapju kelmék dusgazdag választéka mindenkor készletben van.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésű borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

— Kanizsai sör. —

Galambos U. vendéglős.

A

Magyar Asphalt

részvénytársaság

Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

BUDAPEST,

I., Városmajor-utcza 28.

Corsó szálloda

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

ARGAUER és UNREIN

szállodások.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a Szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejfelin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza!
A ki házat, telket akar eladni vagy venni.
A ki bérelni, vagy bérbeadni akar.
A ki nyaralni akar.
A ki szolgálatot keres.
A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulaszsza felkeresni a „BUDA és VIDÉKE" kiadóhivatalát. 9

Unaloműző.
A ki unatkozik, annak biztos és valódi
Unaloműzőt
ajánl a kiadóhivatal. Kár meg nem kérdezni. 26

Házvétel.
Budán kisebb házat megvételre keresek. Czimem a kiadóhivatalban. 31

Ültessünk fát.
A ki fát akar ültetni, akár gyümölcs, akár diszfákat annak a kiadóhivatal jó czimet ad. 30

Lakások.
Az évnegyed alkalmából lakáshirdetésre ajánljuk a Buda és Vidékét. A kik lakást vagy nyaralót keresnek, vagy kiakarnak adni ugy Budán mint vidéken: forduljanak a kiadóhivatalhoz. A hirdetés előnyös. 31

Bor.
Termelőtől megvételre nehány hektoliter jó asztali bort veszek. Ajánlat a Buda és Vidéke czimére küldendő. 38

Eladó ház.
Eladó a II. kerületben tiz szobából és három konyhából álló ház fásitott kertben 330 □öl telekkel. A ház bérbe is kiadó egy vagy több félnek. Továbbiak a kiadóhivatalban. 41

Kiadó lakások.
A városmajorban uri családoknak több lakás kiadó. Tessék tudakozódni a kiadóhivatalban. 42

Szépirás.
Otthoni munkát keres egy családos ember. Czim a kiadóhivatalban. 50

Jó alföldi konyha.
Jó alföldi konyháját ajánlja uraknak egy inteligens család a Paedagogium s a Déli vasut közelében. Megkeresések a kiadóhivatalba „Alföldi koszt" czim alatt kéretnek. 49

Eladó ablakok.
20 egészen egyforma befelé nyiló ablak eladó. Czim a kiadóhivatalban. 48

Nyaralót keresek.
Kiadó nyaralót keresek Buda vidékén. Kérem az ajánlatot czimmel és árral a kiadóhivatalba. 44

„SOK PÉNZT kereshetnek inteligens urak a kik energiával s jó rábeszélő tehetséggel birnak. Állandó alkalmaztatás! Bővebbet Bpest. V., Erzsébet-tér I. l. em. ajtó 3. sz. alatt 12—2 közt." 28

Helyettem.
A ki épiteni akar, a kinek kérvényre van szüksége fővárosnál, előljáróságnál, miniszteriumoknál, hatóságoknál minden képzelhető ügyekben, legyenek azok peres és peren kivüliek a „Buda és Vidéké"-t keresse meg. Mindég szakértők, jogi ügyekben ügyvédek, közjegyzők végeznek. Átiratás, Szerződés. Biztositás tűz- és jégkárok, baleset biztositások, alapszabályok. Levélhez 2 drb 5 kros bélyeg. 13

Árverés.
A várban, *Fortuna-utcza 25*, alatt fekvő ház f. évi márczius 30-án *d. e. 10 orakor* árverésen el fog adatni Bővebbet **Köves György** ügyvédnél, *Kerepesi-ut 17, II. emelet.* 35

Házasság.
Férjhez menők és házasulandók irjanak levelet a „Buda és Vidéke" kiadóhivatalához „Társaságból" czimen 2 drb 5 kros bélyeggel. 16

Cseléd.
35—40 éves egészséges jobb házból való cselédet keresek, ki főz, mos és a gyermekeket gondozni tudja. Jó bánásmódban részesül. Ha magát megbecsüli helye állandó lesz. Aprilis első napján beállhat. Kérdezősködőket a kiadóhivatal igazit utba. 36

Szőllő.
Pomázon megvételre legalább 1600 □öl szőllőt keresek. Czimem a Buda és Vidéke mondja meg. 37

Eladó.
Törökvészen 1200 □öl két utczára néző telek vizvezeték közelében. Árát és a feltételeket a kiadóhivatal, mondja meg. 40

Kegyelet.
A ki elhunyt kedveseinek szép és olcsó sirkövet akar állittatni az meglepő kivitelü sirkövekhez juthat. Bővebbet a Buda és Vidéke kiadóhivatala. 47

Tőke elhelyezés.
Bármilyen nagy tőkét földekre és házra elhelyezek. Kérem az ajánlatot „Tőke" czimen a Buda és Vidéke kiadóhivatalához intézni. 45

Gyümölcsfák.
Gyümölcsfákat bármily menyiségben ajánl a kiadóhivatal. 46

A közelgő nagyhétre, bőjti áhitatosságra és keresztjáró hetekre megjelent:

A SZENT KERESZT ÚT

diszes kiállitásban 80 oldalon. Megrendelhető **Bartalits Imre** könyvkiadóhivatalában Budapest, III., Remetehegy. Négy darab 5 kros bélyeg beküldése után bérmentve kapja a megrendelő.

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI. évfolyam 12. sz. (Bőjt hava.) Vasárnap, márczius 21.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Meghalt, de feltámadott!

Irta: **Zsedényi H. Aladár.**

Még élénk emlékezetünkben van az a mozgalom, a mely körülbelül hat évvel ezelőtt a fővárosban a magyar szellem fejlesztése érdekében megindult. Ott voltunk a zászlóbontásnál s nem egy elfojtott sóhaj szállott ki duzzadó keblünkből. Ezrek ajkáról verték vissza a székesfőváros közgyülés termének falai a lelkes, kitörő „éljent“. Tartózkodás nélkül állithatjuk, hogy csak egy szózat nyillallott akkor a hazán keresztül: nyelvében él a nemzet! Oly erős volt az áramlat, melybe a nagyszerű eszme a lelkesülőket beleragadta, hogy rövid idő alatt jórészt eltüntek a boltok német feliratai, a névmagyarositó társaságnak óriási teendői lettek. Az idegen ajkuak százával tódultak az iskolák falai közé elsajátitani az édes haza nyelvét. Apró fehér czédulácskák tömege lepte el a kirakatok üvegtábláit, hol idegen hangzásu czimekkel csalogatták a magyar vevőket, sőt nem volt bizonyos a váczi utcza aszfaltján büszkélkedő gavallér sem, hogy német társalgásáért nem-e ragasztott valami élelmes gyerkőcz libegő fecske farkára egy ismeretes figyelmeztetőt: „Nyelvében él a nemzet!“

Beteg volt akkor és beteg most is a nemzeti közérzület. A bajt orvosolni, azt csirájában elfojtani a sorvadó szellemet, vissza adni az egészségnek, ez volt a czélja annak az elszánt csapatnak, mely ily magasztos hivatás teljesitésére vállalkozott. Rajongtak az uj eszméért, de a tapasztalat mutatja, hogy ezt a lelkesedést a szalmatűzhöz hasonlithatjuk ma. Miként nemrégiben csak a Barrisonokról, a Belgiumból megszökött herczegnőről volt csak divat társalogni: ugy akkor is csak a „Magyar Egyesületet“ hangoztatta minden ajk, mert fájdalom, ugy látszik, az is csak divat volt. Mi mutatja legjobban a nemzeti közérzületnek rohamos elfajulását, mint rövid hat év után ennek a nemes és jogos czélu intézménynek mint „Magyar Egyesületnek“ korai kimulása. S nem mondok igazat, ha azt állitom, hogy ma a legelőkelőbb salonokban is sokkal kedvesebb a „Jambó“ a „Ziki-Zaki“, mint a magyar néphymnus, vagy a szózat? Volt idő, midőn ezt tekintette mindennapos imájának a magyar, ma csak akkor énekeljük, ha feltünést akarunk vele kelteni, annyira feledés, számba ment.

Meg-megjelenik olykor a nemzet arczán egy halvány pir s a ki ezt nem ismeri, összetéveszti a jólét, a boldogság, a viruló élet balzsamos illatu rózsájával. Pedig ez voltaképen nem egyébb, mint a fonnyadásnak, a lázas állapotnak ijesztő jele. Hajdan egy Berzsenyi feltudta rázni a honnak álmos fiait a vészthozó tétlenségből, ma annyi erőnk, nem, annyi kedvünk, jobban mondva saját nyelvünk iránt annyi szeretetünk sincs, hogy egy olyan hazafias intézményt mint a „Magyar Egyesület“ volt, fenn tudnánk tartani.

Nem tud nyugodni sirjában az óda iró, az eszményi magyar. Fagyos könnyet töröl le arczáról ugy rémlik előttem Széchenyi „és felkél hideg álom alól bus árnya szeliden s rémletes arczával mélyen a földre tekint!“

Lehet-e csekélységnek tekinteni a Magyar Egyesület-nek azokat az intézkedéseit, hogy oly számos embert vezetett be nyelvünk ismeretébe. A szegény székely ifjak ügyét magáévá tette s a magyar szellem ápolása érdekében oly meg nem fizethető szolgálatokat tett.

A lelkesülés elmultával bekövetkeztek a tengődés napjai. A komolyabb elem kitartó munkássággal fáradozott a szent ügyért Kléh Istvánnal az élükön, de már régóta füleikbe csendült a harczosoknak: „Készülj a halálra!“ Meglett koros férfiak, a kiknek a közpályán is jól kiérdemelt nevük van ma is, voltak a zászlóvivők, de ők nem az eszme elhantolásához készültek, hanem a feltámadásra!

Lehetetlen, hogy meg nem indultak, lehetetlen, hogy uj erőre nem ébredtek azok, a kik a „Magyar Egye-

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Hivatalos titok.

Furcsa eset esett meg ma rajtam.

Reggel, mint rendesen, fölmegyek a hivatalba, leülök iróasztalomhoz és — mint rendesen — se jobbra, se balra nem tekintve, hozzá fogok teendőimhez, midőn megszólal a hivatal bárója, a ki ennek neveztetik, mert ugy viseli magát, mintha valóságos báró volna, büszke, mindenben adja a jól értesültséget és mindenről kicsinylően szokott nyilatkozni.

— Ostoba tökfilkó! No ezt előre is megmondhattam volna! Különben gyerünk tovább! Ez az utolsó azt jelenti, hogy nem érdemes rá több szót vesztegetni.

— Én se hittem volna, hogy ilyet tegyen, — mondja egy másik hivatali társam, a ki, mint jó humoru és gyakorlatias gondolkozásu ember ismeretes.

— Én sokkal okosabb embernek tartottam. Azt hallottam ugyan, hogy adósságai vannak. De hát én édes jó Istenem! mije lenne akkor a magunk-féle hivatalnokocskáknak, ha még adósságunk sem lenne. Hiszen akkor épen semmink sem volna. Abban tehát semmi nincs, ha valaki adósságot csinál, mert az csinál adósságot, a kinek hitele van. — Abban sincs semmi, ha valaki az adósságát meg nem fizeti, mert a kinek pénze nincs, az nem fizethet. Adósságom nekem is van, hála Istennek szépen, de azért csak meg vagyok szépen. Én nem busulok rajta; busuljon az, a ki adta. Járnak is a nyakamra s én ezért nem is haragszom, ha csak egyik vagy másik nem gorombáskodik. A ki szépen beszél velem, azzal én is szépen beszélek, biztatom, hogy majd fizetek, ha lesz miből; a ki gorombáskodik, no annak ugy megmutatom az ajtót, hogy észre sem veszi, mikor van odakünn. Némely balek pöröl is, még végrehajtást is kér ellenem, de hát én azt nem bánom. A tárgyalásra el nem megyek, foglaljon nálam, ha tud. Hanem azért olyan ostobaságot még se tennék, hogy hivatalos pénzt sikkaszszak.

— Fődolog az egészség! mondja erre a hivatal bölcse, a kinek ez jelszava.

— Már édes kolléga, — mondja az előbbi, — én az egészséget igen sokra becsülöm, de már ilyen helyzetben, mint a milyenbe Pali barátunk került, nekem kevés vigasztalásul szolgálna az, hogy egészséges vagyok.

Tehát sikkasztás történt, és pedig Pali sikkasztott, ezt értettem ki az eddigi beszélgetésből.

Kivülről a folyosóról ismeretes recsegő kangokat hallok:

— Édes fiam! én mondom neked, én már régen megmondottam, hogy ez egy nyomorult svindler, kinek több az adóssága, mint a haja szála. Én tudtam ezt régen, csak nem akartam mondani.

A hivatalban levőknek mindegyike hozzászólt a dologhoz. Az egyik megbotránkozott a sikkasztásban nyilvánuló erkölcsi betegség felett, a másik sajnálkozott rajta és azt vélte, hogy az állam azáltal, hogy kis fizetést ad, ugyszólván rákényszeriti kis-hivatalnokait a sikkasztásra.

Bejött a hivatalfőnök is komoly arczczal és igy szól:

— Uraim! talán önök is hallottak már valamit e hivatalban történt sikkasztásról. Ennek alkalmából arra akarom kérni és figyelmeztetni Önöket, hogy mivel itt az egész hivatal becsületéről van szó —

— Az enyémről is? — kérdeztem közbeszólva.

— Minden esetre! Az egész hivatal becsületéről lévén szó, legyenek szivesek a dol-

sület"-nek f. hó 8-án tartott közgyülésén dr. Preyer Hugó szavait hallották:

— Ugy érzem uraim, mintha egy jobb sorsra érdemes eszme temetésére jöttünk volna. — Ezzel kezdé beszédét a szónok. — Pedig tudom, hogy mindnyájan irtózunk ettől a gondolattól. Még számosan vannak, a kik szerény buzgólkodásunk gyümölcsét élvezni akarják, de mi magunk a munka folytatására gyengéknek bizonyultunk. Elhagytak bennünket sokan s most itt vagyunk egyedül mi az uttörők s hiszem azért, hogy uj erőt meritve a Magyar iskolaEgyesülettel testvéresülve, a mutatkozott nehézségekkel ismét felvegyük a harczot. Tehát ha meg is halt a Magyar Egyesület, de ismét feltámadt s fogadjuk meg kedves honfitársaim, mig izmainkat s szellemünket egy csepp erő is lakja, a szent czél elöl nem térünk el soha!

Látni és érezni kellett volna a hatást, mely e beszédet követte, nem tagadhatta volna senki, hogy ha kevesen is, de vannak még lelkes magyarok. És lapunk a Buda és Vidéke, mely eddig is őszinte támogatója volt a Magyar Egyesületnek jó vagy balsorsában is, de követni fogja őt.

Mi még csak azt fűzzük a dologhoz, hogy igaza van Szemere Miklósnak, mikor a magyar hazájában ily eszközökhöz fordulva, nemzetiességét megőrzendő és ápolandó, ily részvétlenségre talál: **Nem boldog a magyar!**

A Magyar Egyesületnek f. hó 8-án tartott közgyüléséről saját tudósitónk a következőkép számol be.

A lipótutczai felsőbb leányiskola nagytermében f. hó 6-án d. u. 6 órakor tartotta közgyülését a Magyar Egyesület. Jelen voltak Kléh István elnök, Dr. Balogh Sándor jegyző, Hahóthy Sándor főtitkár, Dr. Való Simon. Dr. Freyer Hugó, Véry Károly, Szávoszt Emil, Dr. Vasskó Endre, Dr .Balogh Sándor, Dr. Arady Antal, Bánó József, Id. Cséri Lajos, Svahulay Istv., Madarász József, Frey József, Boros Ármin, Kirner Károly, Burián László, Fettig György, Bellagh Kálmán, Dr. Kléh László, Várnai Lipót, Id. Morlin Imre, Dr. Nemes Antal, Politzer Zsig. Vannek Antal, Lejthényi György, Dr. Majtlis Mór, Fekete György, Eisenstock Imre, Körömy János, Bock János, Cseri Kálmán, Barabás Béla, Nyisnyánszky István, Németh Antal, Holub Károly, Novák Sándor, Gáborhelyi Kálmán, Tamássy Adolf, Pártos Béla, Fchér Jenő.

Kléh István elnök nyitotta meg az ülést s a jegyzőkönyv felolvasása után annak hitelesitésére id. Cséry Lajost, Morlin Imrét és Sigray Pált kérte fel.

Első sorban a Magyar Egyesületnek a Magyar Iskola Egyesülettel kötött s az egybeolvadásra vonatkozó szerződését tárgyalták.

Szerződés.

Mely egyrészről a „Magyar Egyesület" — képviselve kormányzótanácsa által — másrészről az „Országos Magyar Iskola Egyesület" képviseletében az illető egyesületek közgyülése jóváhagyásának fentartásával következőleg köttetett:

1. Mindkét egyesület meggyőződvén arról, hogy ugyanazon czélt: a magyar szellem ébresztését, a közmüvelődés fejlesztését és a magyar nyelv terjesztését tűzték ki feladatukul és hogy ennek megvalósitására ugyanazon szellemi és erkölcsi eszközöket használják, sőt tagjainak egy jó része is mindkét egyesületben tagsági joggal bir, kölcsönösen elhatározzák, hogy az erők egyesitése és hathatósabb érvényesitése végett egymással egyesülnek oly módon, hogy

2. a Magyar Egyesület alapitóképen „Magyar Egyesület alapitványa" név alatt belép az Országos Magyar Iskola Egyesületbe, az Magyar Iskola Egyesület pedig örömmel és készséggel fogadja kebelére a testvér Magyar Egyesületet. — E végből

3. a Magyar Egyesület mint egyesület további önálló működését, ezen szerződés jogerőre emelkedése után, megszünteti, vagyonát pedig — mely a ·/. alatt ide fűzött vagyon mérleg szerint:

a)	magyar királyi korona járadékban 7200 korona . .	3582 frt.
b)	még be nem fizetett alapitványi követelésben. . .	1100 „
c)	készpénz	1021 „
d)	Budapest szék.-föv. közgyülése által 1895. évi 216. sz. alatt a Magyar Egyesületnek még 1898. évre 500 frt segély összeg	500 „
	vagyis a mennyiben a követelések befolynak. . . .	6203 frt.

azaz hatezerkétszázhárom osztr. értékü forintot tesz tisztán, azaz minden teher nélkül, mindazáltal az alantabb felsorolt korlátozással az Országos Magyar Iskola Egyesületnek átadja, felhatalmazván az Országos Magyar Iskola Egyesületet, hogy a Magyar Egyesületnek fent emlitett követeléseit behajthassa.

A felsorolt vagyon átadás után még netán fenmaradó készpénz összeg, valamint a jövendőben netán még adomány, hagyomány vagy bármi czimen kifejezetten a Magyar Egyesület javára befolyandó összegek a Magyar Egyesület alapitványát fogja gyarapitani.

4. Az alapitvány tőkéje érintetlenül fog fentartatni s csupán annak kamatai lesznek felhasználhatók.

5. Az alapitvány kamataiból — ezek erejéig — első sorban a Magyar Egyesület által felállitott és eddig sikerrel működő magyar nyelvi tanfolyamok lesznek fentartandók mindaddig, mig azok fentartása szükségesnek mutatkozik. — Továbbá jegyzék mellett átveszi az Országos Magyar Iskola Egyesület a Magyar Egyesülettől az általa tervezett népkönyvtárak számára gyüjtött könyveket felhasználás végett.

A kamatoknak fenmaradó része felett az Országos Magyar Iskola Egyesület szabadon rendelkezik.

6. A Magyar Egyesületnek összes tagjai mindaddig, mig tagságuk ideje az alapszabályaik értelmében le nem jár,

---

got szigoruan titokban tartani. — Az illető most nincs itt, betegnek jelentette magát, de én hiszem, hogy csak időt akar nyerni a hiányzó pénz megszerzésére, és hiszem is, hogy a hiányt pótolni fogja s az ügyet lehető kedvezően intézi el. Én nagyon sajnálom az illetőt, én feltétlenül megbiztam benne, képtelennek tartottam ilyes dolog elkövetésére, de — ugy látszik — csalódtam. Kérem még egyszer, hogy legyenek szivesek az egész dolgot titokban tartani, annál inkább, mert vizsgálat még nem volt és nem is lehet tudni, hogy mennyi lehet az elsikkasztott összeg.

— Talán 2—300 forint, — találgatja az egyik.

— Lehet az ezer is — mondja a másik.

— Kérem az urakat, ne beszéljenek erről többet, — mondja a főnök.

Nekem igen nagy okom volt arra, hogy e sikkasztás engemet meglehetősen felizgasson, mert ugy éreztem, hogy ebben a sikkasztásban nekem is részem van. Hogy tisztázzam a helyzetet, a főnökhöz fordultam és hozzá következőképen szóltam.

— Főnök ur! Kérem, engedje meg, hogy ez ügyben egy kérdést tehessek.

— Ebben a kérdésben ez idő szerint nem tárgyalok, — felelt a főnök — és utasitom önt, hogy hallgasson.

— De kérem, főnök ur!

— Semmi kérem. A legfontosabb hivatali titkokat kifecsegik, a hivatalt rossz hirbe hozzák és legyek én érte a felelős. Elég bajom van nekem ugy is. Akárki akármi hibát tesz, mindjárt engem vesznek elő, mintha én mindegyiknek a háta megett lehetnék.

— Főnök ur, alázatosan kérem, — szóltam ismét, — nagyon fontos okaim vannak tudni, hogy való-e csakugyan ez a sikkasztás, mert én ezt az éjjel megálmodtam.

— Mit? megálmodta?

— Meg.

— No, most fontoskodni akar, mondja a báró.

— Ne nevettesse ki magát! — mondja a másik.

— Lehet, hogy megálmodta, — mondja a harmadik, — néha ez is megesik.

— Nem kellett azt megálmodni, mondta a negyedik, hiszen azt minden józan eszű ember előre is megjövendölhette volna, a ki Palit és urizáló szokásait ismerte.

— Megálmodtam a sikkasztást és csak arra vagyok kiváncsi, hogy hogyan tudódott ki a sikkasztás.

— Én, a mint már mondtam, mondja a főnök, további fejleményekig semmit nem szólhatok és ez idő szerint az egész ügyet hivatalos titoknak jelentettem ki. Hanem mondja csak mit álmodott.

— Én azt álmodtam, hogy Katófalvy Pál kollégám hozzám jött és igy szólt:

— En — mióta egymást ismerjük — Önt soha ki nem állhattam, az Ön személye előttem mindig igen ellenszenves volt. De a hosszu idő alatt, mióta egymást ismerjük, megismertem, hogy barátságtalan, szögletes modora mellett a legjobb szivü ember a hivatalban. Én most igen nagy bajban vagyok, egyedül Önhöz fordulok, mert csak egyedül Önben van bizalmam. Segitsen rajtam, ha tud, mert különben végem van.

— De hát mi baja? kérdeztem.

— Sikkasztottam — felelte — 500 forintot, ebből 250 forintot meg birok téríteni, de 250 forintot már nem birok sehonnan előteremteni. Nem birtam már a lelkemen tovább viselni bűnös üzelmeimnek tudatát, azért jöttem Önhöz, ha kisegithet, örökre lekötelezettje, egy élettel adósa leszek, ellenben főbe lövöm magamat.

Persze pénz kellett volna neki azonnal, de nem adhattam. Erre azt mondta, hogy

és a tagságukkal járó kötelezettségeiket teljesitik: az Országos Magyar Iskola Egyesület tagjaiul tekintetnek, még pedig akképpen, hogy ugyanazon jogokat gyakorolják és ugyanazon kötelezettségeket viselik, a melyek őket a Magyar Egyesületnek most érvényben levő, 1891. évi november hó 5-én megerősitett alapszabályai értelmében illetik és terhelik. A Magyar Egyesületnek azon tagjaira, kik a Magyar Egyesület javára 1000 frtos alapitványokat tettek, alkalmazást nyer az Országos Magyar Iskola Egyesület alapszabályai 7. §-ának azon intézkedése, hogy ezek a felügyelő-bizottságnak életük fogytáig tagjaivá lesznek, sőt ezen tagsági joguk az egyik törvényes örökösükre is átruháztatik, ha az örökös egyébként a tagsági minősitvény követelményeinek megfelel.

7. Ezen szerződés a Magyar Egyesület alapitványának alapitó levelét képezi s egy eredeti példánya az Országos Magyar Iskola Egyesület levéltárában fog őriztetni, egyszersmind az Országos Magyar Iskola Egyesület legközelebb tartandó közgyülés elé terjesztendő felügyelő-bizottsági jelentésébe egész terjedelmében felvétetik.

Tisztelt közgyülés! Minthogy az „O. M. I. E.“ — alapszabályaink 54. §. a) czikkelye értelmében — jogositva van, az előterjesztett szerződést egyesületünkkel megkötni, mivel a „M. E.“ — alapszabályaink 41. §. czikkelye értelmében — az általunk javaslatba hozott „b e o l v a d á s“ esetében is, vagyonát csak magyar hazafias közczélokra fordithatja, s minthogy végre a 42. §. czikkely értelmében mindazon közgyülési határozatok, melyek az egyesület föloszlatását (a mi esetünkben más egyesületbe való beolvadását) s ebben az esetben az egyesület vagyonának hováfordiását czélozzák, foganatositás előtt a m. kir. belügyminiszter elé terjesztendő: azzal járulunk a T. k. elé, hogy a „M. E.“ az „O. M. I. E.“-be az előterjesztett szerződés alapján való beolvadását kimondani, ennek végrehajtásával a kormányzó tanácsot és a központi választmányt megbizni, illetőleg erre meghatalmazni és a határozatot a belügyminiszterhez felterjeszteni méltóztassék.

Az egyesület vagyona, melyet az „Országos Magyar Iskola Egyesület“-nek átad, a következő:

a) magyar királyi korona járadékban 7200 korona . .	3582	frt.
b) még be nem fizetett alapitványi követelésben . .	1100	„
c) készpénz	1021	„
d) Budapest szék.-főv. közgyülése által 1895. évi 216. sz. alatt a Magyar Egyesületnek még 1898. évre 500 frt segély összeg	500	„
Összesen	6203	frt.

Kiadás 1896. jan. 1-től decz. 31-ig.	
Tanároknak magyar órákért . .	597.25
Iskolaszolgáknak magy. óráknál .	55.—
Nyomtatv. plakátok, körlevelek .	439.—
Emmerlingnek plakát ragasztás .	45.—
Egyesületi alkalmazottak fizetése	785.—
Czimkönyvért	6.—
Székely ifjak karácsonyfájára .	70.—
Költségekre	4.50
500 korona járadék vásárlása .	246.83
Nyomdai költségek 1897. évre .	100.—
Irodai alkalmazottak fiz. 4 hóra .	260.—
Összesen frt	2608.58

A vagyonból törültük a butorok értékét, a mely legfölebb 150 frtra tehető. Erre vonatkozólag a kormányzó tanács oly javaslattal járul a t. közgyülés elé, méltóztassék e butorokat a IV. ker. felsőbb leányiskolának, illetőleg a székes fővárosnak odaajándékozni. Ezt bővebben megokolni talán fölösleges; csak annyit legyen szabad felhoznunk, hogy ezek most már az egyesületre nézve igen csekély értéket képviselnek, de az iskolának s igy a fővárosnak rájok szüksége van; a főváros részéről pedig az egyesület eddig is jelentékeny segélyben és több rendbeli támogatásban részesült.

Az általunk tervezett népkönyvtárak számára eddig adományozott könyvekre vonatkozólag azt javasoljuk, méltóztassék azokat jegyzék szerint az O. M. I. E.-nek átadni, ajándékozni, kellő felhasználás végett.

Ha az egyesülés megtörténik, akkor a M. E.-nél az eddigi irnoki és szolgai állás, a melyek rendes havi fizetéssel voltak szervezve, megszünik. Erős Gy. állami hivatalnok 35 frtot, Mogyorós szolga pedig 20 frtot kapott havonkint. Méltányosnak tartjuk, hogy ugy az irnok ur, mint a szolga, akik mindig kiváló pontossággal, buzgalommal, hűséggel és lelkiismeretességgel teljesitették kötelességöket, némi kárpótlásban részesüljenek. Azért javasoljuk, hogy mindkettőjöknek, nemkülönben a fütő és takaritó iskola szolgának is, két havi fizetésök, összesen 120 frt megszavaztassék Abban a reményben, hogy ehhez a t. közgyülés hozzá fog járulni, ezt az összeget már kiadásba vettük.

Végül a magyarnyelvi tanfolyamokat illetőleg van szerencsénk jelenteni, hogy ezek — az előadó tanároktól nyert adatok szerint — szép látogatottságnak örvendenek. A látogatók, illetőleg hallgatók száma, csekély különbséggel, mely inkább a mérleg javára esik, megfelel a tavalyinak. A tanfolyamokat legerősebben látogatják november, deczember és január hónapokban, mig február és márczius hónapokban, kivált a munkás osztályhoz tartozó látogatók lassan-lassan elmaradoznak. A mi pedig az eredményt illeti, az — a kormányzó tanács kiküldött tagjainak jelentése szerint, teljesen kielégitő, a mi — e jelentések szerint — főleg a működő tanárok ügybuzgalmának és a Lád Károly igazgató ur által e czélra irt n y e l v t a n á n a k köszönhető. E kézikönyv, mely az „Eggenberger“ czégnél jelent meg, Lád K. tulajdonát képezi és a M. E. csak arra kötelezte magát, hogy minden évben legalább 200 példányt vesz meg (40 krjával) a kiadótól s ezeket ingyen osztja ki a hallgatók között. Ha az egyesülés meg-

---

nem tesz semmit, az élet neki már ugy is teher. Lelkét már az által is megkönnyebbültnek érzi, hogy megállott a bűn utján és előttem beismerést tett. Bocsánatot kért, a miért talán megbántott vagy terhemre volt, azzal távozott, hogy nem látjuk többé egymást.

Ez álom engem annyira felizgatott, hogy felébredtem és reggelig nem tudtam aludni.

Reggel, mielőtt hivatalba jöttem, a Dunapartra mentem sétálni, mindig az éjjeli álom volt a fejemben. Találkoztam Papsajthy itteni dijnokkal, annak el is beszéltem. Tessék csak megkérdezni.

Hivatal-társaim Papsajthy nevének hallásakor fészkelődni kezdtek. A főnök átkiáltott a mellékszobába:

— Papsajthy ur! — jöjjön ide.

Eljött.

— Mondja csak, Horgas ur beszélt ma reggel magának valami álmot?

— Nekem nem beszélt álmot, hanem azt beszélte, hogy Katófalvy ur sikkasztott és öngyilkos lett vagy akar lenni.

— No hallja Papsajthy ur! hát nem mondtam én azt, hogy én ezt álmodtam?

— Nem.

Visszaemlékeztem és csakugyan eszembe jutott, hogy azt beszéltem, hogy mi történt velem az éjjel.

— De azt mondtam ugy-e, hogy ne szóljon róla senkinek.

— Igen azt mondta, épen azért hittem, hogy valósággal megtörtént és —

— Maga ostoba ficzkó, Papsajthy ur! — mondja a főnök, — hát maga ilyen mesékkel ültet föl engem.

— Meg az egész hivatalt, — zúgják utána kórusban. Skandalum! Mindenkinek ő beszélte a sikkasztást. Persze, hogy szegény Katófalvy beteg, nem igazolhatta magát, sőt meg is erősitette a gyanut.

Minthogy Papsajthyn kivül senki sem tudott a sikkasztásról semmit, ő pedig reám hivatkozhatott, világos dolog volt, hogy a sikkasztás csak mese. Papsajthy az én nevemet előbb azért nem emlitette, mert titoktartást igért nekem.

— Uraim! — szóltam, — bocsássanak meg, hogy hiányos elbeszélésem által ily kellemetlenségre szolgáltattam okot. Hogy hibámat helyrehozzam, elmondom még álmomnak folytatását is, a mit Papsajthy ur már nem hallgatott meg.

— No mi az?

— Álmomban ugyanis én és Katófalvy nem voltunk hivatalnokok, hanem szőlőcsőszök. Egymás mellett volt a járásunk. Ő az én járásomban 500 almát lopott és annak felét nekem adta Ez volt az álom vége.

— Ilyen buta álma is csak magának lehet, mondták többen.

A főnök pedig lehordva Papsajthyt és engem, figyelmeztette a tisztviselőket, hogy jövőre az ily mende-mondáktól tartózkodjanak és ilyesmiknek hitelt ne adjanak, a hivatal reputációjának érdekében pedig utasitott bennünket, hogy az egész dolgot titokban tartsuk és ezzel távozott.

— Tudtam én, hogy ez csak ostoba terefere, mondta a báró.

— Tehát mégis csak nem csalódtam Katófalvy barátom józan eszében, szólt a hivatal praktikusa.

— Fődolog az egészség, — mond a hivatal bölcse.

Kivülről az ismeretes recsegő hang hallatszik.

— Édes fiam! én mondom neked, különben mindig is mondtam neked, hogy ez a Katófalvy egy páratlan derék ember.

Ezzel végződött a história, én pedig megfogadtam, hogy soha többé álmot senkinek nem beszélek. **Sütő János.**

történik, ez a kötelezettség az „O. M. I. E.“-re fog háramlani.

Ezek után kérjük a t. közgyülést, méltóztassék jelentésünket szives tudomásul venni s javaslatainkhoz hozzájárulni.

A felolvasott szerződést a közgyülés egyhangulag jóváhagyta s kimondotta, hogy a Magyar Egyesület testvérisülve a Magyar Iskola Egyesülettel, ez utóbbi czim alatt munkálkodását továbbra is folytatni fogja. A kormányzótanácsot Dr. Svahulay inditványára utasitották, hogy az O. M. I. E.-tel a szerződést illető tanácskozásainak eredményéről az egyesület minden egyes tagját időközönként értesitse.

Erdélyi Gyula, a Buda és Vidéke szerkesztőjének átiratát, melyben a czélért továbbra is felajánlja szolgálatait s az egyesülettől viszont erkölcsi támogatást kér, köszönettel tudomásul vették s érdemleges tárgyalhatás végett a kormányzótanácsnak adták át.

Dr. Preyer Hugó emelkedett hangu s lendületes beszéde után több tárgy hiányában elnök az ülést bezárta.

A mezőgazdasági termékek hamisitása.

Vidéki gazdaközönségünk tudatába, ugy látszik, ez az ujabb törvény még eddig vagy nem ment át egészen, vagy ha igen, ezt oly közömbösen veszik, mintha nem is az ő érdekeikről szólna.

A hivatkozott törvény már a mult év juniusában lépett életbe s ezt a szomszéd községekkel a járási szolgabirákon kivül az egyes fővárosi kerületi előljáróságok is közhirré tették s mégis a „Buda és Vidéke“ ujabb és ujabb panaszt hall arról, hogy a vidékieket itt a fővárosban — sokszor önhibájukon kivül is — mily érzékenyen birságolják meg.

Mivel lapunk hivatva van a nagy közönség érdekeit szolgálni, szükségesnek látjuk lapunk utján a községi és körjegyzők által leendő terjesztés végett a hivathozott törvény végrehajtására kibocsátott rendeletből közölni mindazt, mit vidéki közönségünknek és olvasóinknak okvetlen szükséges tudniok.

A mezőgazdasági termények, termékek és czikkek hamisitásának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. 1896. évi junius hó 10-én lépett életbe. Ezen törvény a jelentékenyebb mezőgazdasági termények, termékek, valamint a mezőgazdaságra fontos czikkek közforgalmának hatósági ellenőrzés alá helyezését és azok hamisitásának különleges törvényes intézkedésekkel való megtorlása által a mezőgazdasági termelés, a kereskedelem és a fogyasztó közönség érdekeinek együttes védelmét czélozza. A törvény határozmányai — e tekintetben teendő további intézkedésig — a következő mezőgazdasági terményekre, termékekre terjednek ki, még pedig:

1. Tej- és tejtermékek: *a)* tej és tejszin, *b)* vaj, *c)* tej. hevitett (pasteurizált), illetőleg sterilizált vagy süritett (töményezett, condenzált) állapotban, tejfel, turó és sajt.

2. Állati és növényi zsirok, zsiradékok és olajnemüek.

3. Gabona- és lisztnemüek: *a)* az országban a mezőgazdasági termelés tárgyát képező gabnafélék, illetve *b)* ezek őrleményei: a különböző lisztek és lisztfélék, továbbá *c)* lisztből készült tésztanemüek: kenyérfélék, száritott vagy más módon konzervált tészták.

4. Méz.

5. Paprika.

6. Gazdasági, erdészeti és kertészeti vető- és fűmagok.

7. Abraktakarmány: *a)* természetes, szemes takarmányfélék (pl. zab-takarmány, árpa, tengeri, stb.), *b)* takarmánylisztek, dara, malom- és gyári melléktermények (pl. korpa, olajpogácsa, szárított moslék, szárított répaszeletek, malátacsira, sörtörköly stb.) és erőtakarmány-konzervek.

8. Trágyanemüek: az iparszerüen előállitott vagy kezelt és a kereskedelmi forgalom tárgyát képező állati, növényi és ásványtrágyák, illetve trágyaszerek.

A törvény határozmányai vonatkoznak ezeken kivül mindazon anyagokra, melyek a felsorolt mezőgazdasági termények stb. hamisitására alkalmasak és e czélra hirdettetnek, illetve forgalomba hozatnak még akkor is, ha azok az ország területére máshonnan hozattak be.

Tiltva van tehát a fentebb felsorolt termények, termékek és czikkek hamisitani és a hamisitottakat forgalomba hozni, ezen czikkek hamisitására alkalmas anyagokat e czélra hirdetni vagy e czélra forgalomba hozni, nemkülönben a felsorolt termékeket, termények és czikkeket, habár azok nem is hamisitottak, oly elnevezés alatt vagy oly megjelöléssel árulni, illetve forgalomba hozni, mely azokat természetük és származásuk szerint valósággal meg nem illet, végül tiltva van ezen czikkek, illetve anyagok közforgalmának ellenőrzésével megbizott hatósági közegeket ebbeli működésükben akadályozni, illetőleg az ellenőrzést meghiusitani.

Mezőgazdasági termények, termékek és czikkek hamisitása alatt azoknak minden utánzása vagy olynemü megváltoztatása értendő, mely a fogyasztó közönséget, vagy a vevőt a termény, termék vagy czikk eredete, összetétele vagy minősége tekintetében tévedésbe ejteni alkalmas.

A felsorolt mezőgazdasági termények stb., valamint ezek meghamisitására alkalmas anyagok közforgalmának kellő ellenőrizhetése, valamint a büntetendő cselekmények kiderithetése érdekében azoknak hirdetései, kinálási, illetőleg forgalomba hozatali, valamint az e czélra kezelési, illetve előállitási módozatai tekintetében következők tartandók szem előtt:

1. Tej és tejtermékek. *a)* Tej név alatt minden jelzés nélkül csakis tehéntől fejt oly tej hozható forgalomba, melynek alkotó részeiből semmi elvéve, sem idegen anyagból semmi hozzátéve nincsen. Nem tehéntől fejt természetes minőségü tej azzal az állatnem nevével kapcsolatosan nevezendő, a melytől „bivalytej“, „juhtej“, kecsketej“. A tejből — zsiros részének elválasztása utján — nyert folyadék „lefölözött tej“, az elválasztott tej „tejszin“

Természetes uton megsavanyodott vagy megaludt tej, mint „aludt tej“ árusitható.

A felsorolt tej és tejnemüek csak kizárólag e czélra használt oly fa, mázolt cserép vagy üveg és — a megsavanyodott vagy megaludt tej kivételével — jól czinezett bádogedényekben szállithatók a fogyasztókhoz, melyeken a bennök lévő tejnem neve olvashatólag és az edénytől elválaszthatatlanul vagy egykönnyen el nem távolitható módon fel van irva.

Az üzletszerü tejszállitó köteles nevét és lakhelyét feltüntető felirást járművén és elárusitó asztalán alkalmazni és mindazon egyének ruházatára állandóan, olvashatóan és könnyen felismerhető helyen viseltetni, kik a tej szállitásával és elárusitásával foglalkoznak. Az állandó üzlethelyen árusitott tej eladásánál elegendő az áruda helyiségén a czég kiirása.

Tejszállitó járműveken oly tárgyak nem szállithatók, melyek fertőző hatásuak, vagy tisztátalanságot okozók.

Romlott vagy egészségtelen takarmánynyal, esetleg ártalmas minőségü vizzel táplált fejős állatok teje általában, valamint a borjuzást vagy ellést követő nyolcz nap alatt fejt tej a forgalomból ki van zárva.

b) „Vaj“ név alatt, akár valamely jelzővel megjelölve, akár a nélkül az e név alatt ismert, csak oly tejtermék állitható elő és hozható forgalomba, melynek zsirtartalma kizárólag tejből származik. Vaj iparszerü előállitásával és elárusitásával foglalkozóknak nem kizárólag tejből származó s a vaj hamisitására alkalmas más zsiradékot ugyanabban a helyiségben gyártani, tartani, csomagolni, illetve elárusitani, vagy a gyártási raktározást, csomagolást, illetve elárusitást ugyanabban a helyiségben másnak megengedni nem szabad. Ide nem tartoznak azonban azok a nyilvános üzletek, melyek vegyes élelmi szerekkel kicsinybeni elárusitást folytatnak.

c) Minden egyéb tejtermék neve alatt csakis az illető elnevezésnek vagy megjelölésnek ugy az eredete, mint természetére nézve megfelelő oly tejtermék hozható forgalomba, mely kizárólag tejből származik és ahhoz mennyiség, vagy sulyszaporitás czéljából idegen anyag nem kevertetett.

2. Állati és növényi zsirok, zsiradékok és olajak az eredetüket és esetleg származásukat is megjelölő jelzővel, vagy a kereskedelmi forgalomban elfogadott és általánosan használt megjelölés alatt a kereskedelmi szokásoknak megfelelően hozandók forgalomba.

„Margarin“ elnevezés alatt hozandó forgalomba minden oly zsiradék vagy zsirkeverék, mely a vajhoz hasonló s ugyanarra a használatra készült, mint az utóbbi, de mely nem kizárólag tejből származik.

Mindazok a helyiségek, melyekben margarint gyártanak vagy elárusitanak, legalább 30 cm. magasságu betükből álló és szembeötlő helyen alkalmazott, következő felirattal látandók el: „Margarin-gyár, raktár vagy eladás“.

Margarin-gyártáshoz tejzsir csak korlátolt mennyiségben és kizárólag csak tej alakjában, még pedig 100 sulyrész margarinra legfeljebb 100 sulyrész tej használható fel, azonban akként, hogy margarinnak 5%-nál több tejzsirt tartalmaznia nem szabad.

(Vége következik.)

Márczius 15.

Iskolai ünnepély. A budapesti I. kerületi állami főgimnázium tanári kara és ifjusága, ugy, mint eddig, minden évben, az idén is kegyeletes ünnepélylyel megülte a népszabadság felvirradásának emlékét, márczius idusának örökké emlékezetes évfordulóját. — A mai napon az ifjuság délelőtt 9 órakor gyülekezett az intézet bors-utczai tagas tornatermében. Az ünnepélyt az intézeti daloskör a „Hymnus“ eléneklésével bevezette, dr. Badics Ferencz igazgató pedig lelkesitő szavakkal megnyitotta. Schneider Sándor V. oszt. tanuló elszavalta Bajza „Ébresztő“-jét; majd dr. Zimányi József tanár sikerült beszédben méltatta a nagy nap jelentőségét. Ezután a daloskör a honfi-dalt énekelte, Szobovits Sándor V. osztálybeli tanuló pedig Petőfi „Talpra magyar“-ját szavalta el. — A lélekemelő ünnepély berekesztéseül a daloskör a „Szózat“-ot énekelte. A tágas és szépen feldiszitett tornaterem alig volt képes a népes intézet egész ifjuságát befogadni. Ez volt oka annak is, hogy a kerület közönsége, első sorban pedig a tanuló ifjuság hozzátartozói az ünnepélyre nem voltak meghivhatók. Ma is, mint sok más alkalommal kitünt, mennyire égető annak szüksége, hogy az I. kerület főgymnasiuma kellő helyen a saját kényelmes otthonába kerüljön.

A polgári iskolai tanárjelöltek igen sikerült ünnepélyt rendeztek a szabadság ujjászületésének emlékére márcz. 15-én délelőtt fél 11 órakor a Paedagogium disztermében. A meglehetős nagy termet szorongásig megtöltötte a meghivott fényes közönség, mely legnagyobb részben a budai oldalról gyült össze. Az ünnepély — melynek legérdekesebb része a Nagy József által tartott és minden tekintetben kifogástalan felolvasás volt — Erkel F. „Hunyady L.“ nyitányával kezdődött.

Igen meg volt elégedve a közönség Juhász Imre szavalatával, ki Szász Károlynak „A nagy év" cz. költeményét adta elő. Nagy helyesléssel fogadták a Maurer Nándor által szavalt, Dittert F. és Lass K. által zongorán és hegedün kisért „Petőfi a Hortobágyon" cz. melodrámát. Az ifjusági énekkar a „Szózat"-ot, „Talpra magyar"-t és „ős Buda gyermeke fel szaporán" cz. énekeket adta elő általános tetszés mellett. A minden tekintetben szépen sikerült ünnepélyről a közönség teljes megelégedéssel és lelkesedéssel távozott

A szabadság napjának megünneplése a II. ker. községi polgári és női kereskedelmi iskolában, változatos műsor mellett, nagy lelkesedéssel folyt le. Az intézet tágas tornatermét egészen megtöltötte a szülők és tanügybarátokból álló diszes közönség, melynek soraiban képviselve volt a kerületi választmány és a törvényhatósági bizottság is. Az ünnepély a „Hymnus" eléneklésével kezdődött, melyet az intézet 400 növendékéből alakitott énekkar mély érzéssel, nagy szabatossággal adott elő. De a többi énekdarabbal is nagy hatást keltett az énekkar a maga üde, precziz és valóban meglepően szép harmoniájával. A többi énekdarabok közül a „Honfi-dal", „Rákóczi imája" és a „Szózat" eléneklése egyaránt lelkesedésre hangolta a közönséget; de szünni nem akaró tapsokkal adózott Albrecht Aranka magándalainak is, a ki az Egressy és Szerdahelyi által megzenésitett „Talpra magyar" és a Káldy-féle átiratban megjelent nehány — már majdnem feledékenységbe ment — szabadságharczi dalt kedvesen, megindítóan, szép hanghordozással adott elő. — Tetszettek a szavalatok is; a jól megválogatott, a márcziusi dicső napokat felidéző hazafias költemények szavalatában Alsó Erzsébet, Trammer Olga és Weber Margit IV. osz. növendékek, továbbá Hangl Anna és Szép Gizella keresk. iskolai növendékek arattak zajos tapsokat. Azonban az elismerésből kijutott azoknak a növendékeknek is, a kik az énekdarabokat zongorán kisérték, névleg Boros Olga, Heinrich Ida, Scherter Irma és Sztránszky Margit tanulóknak, ugyszintén mesterüknek, az intézet fáradhatatlanul buzgó énektanárának, Gyulay Eleknek is. — Végül meg kell emlékeznünk Várady Gyula tanárról, a ki a tanári kar megbizásából az alkalmi beszédet tartotta s a ki szépen átgondolt, klasszikus számba vehető remek beszédjében főleg a hazaszeretet eszményének áldozott lelkesedéssel, ékesszólással. — Közelebbi számunkban e beszédet legalább kivonatosan közölni fogjuk.

Márczius 15-dikét. A magyar szabadság nemzeti ünnepnapját, nagyszámu diszes közönség jelentésében ünnepelte meg *Fekete József* jóhirű, nyilvános főgymnáziuma az intézeti Deák Ferencz önképzőkör közreműködésével. Az ifjusági énekkar elénekelvén a *Hymnust*, *Buzás István* tanár lelkes, hazafias megnyitó beszédet mondott. Ezután *Rátkay István* VI. oszt. januló a *Talpra magyart*, *Argauer János* I. oszt. tanuló Tóth Kálmán *„Előre"* cz. költeményét szavalta el érzéssel. *Varjas Sándor* VIII. oszt. tanuló magvas felolvasásban méltatta a nap történeti jelentőségét, *Császik István* VII. oszt. tanuló pedig *Ábrányi Emilnek* ez alkalomra irt, gyönyörű ódáját szavalta el lelkesen. Végül az ifjusági daloskör a *Szózat* eléneklésével zárta be a szép ünnepet.

A „Budapesti iparos-segédek egyesülete" társas vacsorával egybekötött szabadság-ünnepélyt rendezett f. hó 15-én a II. ker. Petzféle vendéglőben s e sorok irója — ki véletlenül került csak e népünnepélyre, örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy annak lefolyásáról a „Buda és Vidéke" olvasó-közönségét értesitse. — Az egylet multja még igen rövid; alig 4 éve alakitották meg Duma György kath. gymnasiumi tanár, ki az egylet igazgatója és Bauer József II. ker. kéményseprőmester, ki elnöke és Hangl József fővárosi tanitó, ki mint titkár működik sikeresen az ifjuság élén. — Az ünnepélyt Duma György tanár nyitotta meg lendületes beszédével, mely után Hangl József titkár ösmertette meg ugy a szép számu vendégekkel, mint az egyleti tagokkal márczius 15-ikének — hazánk e nagy napjának — történetét. Előadását a legnagyobb figyelemmel kisérték hallgatói, kik közül nem egy hallotta e dolgokat először s szinte látszott az ifjuságon, hogy mohón szivja be magába halhatatlanaink történetét. Ezután következtek szavalatok, előadva egyesületi tagok által, majd befejezésül a „Hymnus" dala, melyet Fehérváry Ferencz fővárosi tanitó, mint karmester, vezetése mellett az egylet dalköre adott elő szép eredménynyel. — Ekkor állt fel ismét Duma György tanár, ki befejező beszédében kiemelte azt, hogy a vendégek ne legyenek tulszigoru birálattal az egyes előadókkal szemben, mert azok között nemcsak német, de tót ajku ifjak is voltak, kiknek minden igyekvésük: jó magyarokká lenni. Éltette a megjelent vendégeket, — vezető társait: Bauer elnököt és Hangl titkárt s poharát az egylet jövő sikeres működésére üritette. Hangos éljen és taps kisérte szép beszédét. — Bauer József elnök beszélt utána, ki szerényen mondott köszönetet a szép beszédért és kifejezte reményét, hogy az egylet, bár sok látszólagos leküzdhetetlen akadálylyal is kell megküzdenie, mégis mindig jobban fog hóditani és terjedni. — Beszéltek még Hangl József titkár, — ki az elnököt és Hampl alelnököt élteté. — Fehérváry karmester, ki a titkár egészségére és jövőbeni sikeres működésére ürité poharát és végül Jancsik József ifjusági elnök, ki az ifjuság nevében mondott köszönetet az egyesület vezetői fáradságos munkálkodásáért. — A jelen volt hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyezni: Bauer Józsefné és két leánya: Vilma és Józsa, Cseh Istvánné és sógornője: Cseh Gabriella, L.-né Sánthó Etelka, Molnár Anna, Hauer Ilona, Gerhardt Mariska, Gludák Lenke és Erzsi és sokan mások. Az ünnepély a késő éjjeli órákban ért véget.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Petsits Márk.

Önzetlen, fáradhatatlan, tetőtől-talpig becsületes, jellemes ember. Az úri társaságoknak igazán kedvelt tagja, a szegényebb néposztálynak pedig valóságos gyámola, segitője. Ő róla igazán elmondhatjuk, hogy legboldogabb akkor, ha valakivel jót tehet. A jó cselekedetek gyakorlására pedig bő alkalma nyilik kiterjedt orvosi praxisa közben. Mert tudva levő dolog, hogy Petsits Márk egyik legkeresettebb orvosa a budai kerületeknek. Ügyességét, jó szivét, nemes lelkét ismerik a székesfőváros egész jobbparti részén, s bizony igénybe is veszik, sokszor talán a lehetőségen is túl. De Petsits soha nem duzzog, soha senkit vissza nem utasit. Jó szive sugallatát követve szivesen „megy", valahányszor és a hová csak hivják. Ebben az órában — teszem fel — a Gellérthegy alatti Hadnagy-utcza valamelyik magasan fekvő házikójából látni őt kijönni; kevéssel rá már valamelyik ujlaki betegét látogatja meg és pedig igen sokszor minden kilátás vagy remény nélkül az orvosi tiszteletdijra. Mert Petsits Márk nem volna az a tiszteletre méltó *emberbarát*, mint a minő valójában, ha fárasztó utai fejében mindenkor anyagi elismerésre számitana. Sőt e tekintetben még tovább is megy, s nem egyszer történt meg, hogy készséggel nyitotta meg a saját erszényét valamely nagy családú szegény munkás ember előtt, hogy beteg gyermekének a javulást igérő orvosságot elkészittethesse; — vagy valamely gyámoltalan szegény özvegy asszony előtt, hogy hosszas betegség után elhunyt kenyérkeresőjét tisztességesen eltemethesse. Ilyen a mi kedves ismerősünk mint orvos és mint ember.

De a jótékonyság iránti nagy fogékonysága, a nyomorban és szegénységben sinlődők iránti nemes vonzalma és finom érzéke ezzel még nem ért véget. Fárasztó orvosi praxisa mellett jut még ideje a jótékonyságot más téren és más irányban is feljeszteni és gyakorolni. Nem mondok uj dolgot, ha Petsits Márk humanisztikus ténykedésének illusztrálására felemlitem a *„II. ker. szegény iskolás gyermekeket segélyző egyesületet"*. Ennek az egyesületnek, mely évről-évre fokozódó mérték szerint igyekszik a szegény nép nyomorát felruházások által enyhiteni, Petsits Márk a gondnoka, a lüktetője, a lelke, a mindene. Azoknak a nagy összegeknek, melyek ruhanemüek és lábbeliekben ez egyesület által eddigelé kiosztásra kerültek, nagyobbrészt Petsits Márk volt az összeteremtője, ki fáradhatatlanul járja be mindenkor nagyszámu ismerőseit, valahányszor valamely jótékonyczélú gyűjtésről van szó.

E mellett P. M. a II. kerület társadalmi és politikai életében is számot tevő egyéniség, a kit mindenki szeret szeretetreméltó egyszerűségeért, finom előzékeny modoráért, nemes becsületes jelleméért.

Adja Isten, hogy még sokáig állhasson oly derekasan a jótékonyság szolgálatában, mint állott eddig s ezáltal még fokozottabb mértékben öregbithesse tekintélyét s azt a tiszteletet, mely őt eddig is körülvette.

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Az előfizetés árai:

Egész évre . .	12 korona
Fél évre . . .	6 korona
Negyed évre . .	3 korona.

Különfélék.

— **Jéghiány Budán.** A budai korcsmárosok, kávések és mészárosok nagy számmal gyültek egybe e hó 8-án este a Wellisch-féle kávéházban. — Tárgy volt, hogy a jégszállitók az eddigi 70 kr.-os ár helyett 2 frtot követeltek 100 kilónként. Ezt elfogadni nem lehet, mert akkor ráfizet nyáron az a vendéglős, ki hűs italt akar adni, vagy ráfizet a mészáros és hentes, mivel máskép a hús napokig nem tartható el, ráfizet a kávés, a hol „friss vizet" parancsolnak. — Többek hozzászólása után, az értekezlet elhatározta, hogy érintkezésbe lép több szállitóval, hogy a verseny részökre előnyösen folyjon le. Ekkor kisebbkörü bizottságot küldtek ki — kiket az értekezlet megbizott — hogy a jégszállitókkal tárgyaljon. — Elnök: Gürsch Ferencz, alelnök: Buzik András, jegyző: Zimmermann Fülöp lett. — E kisebb bizottság küldetésében eljárva, eljárása eredménye bejelentése végett e hó 12-én d. u.-ra ujból gyülést hitt egybe, mire a tagok nagy számban jelentek meg. — A bizottság eljárása eredményéről a következő jelentést tette: Egyedül a jégmüvek igazgatósága tett ajánlatot, hogy a jeget métermázsánként 2 frtért adja, de csak május 1-éig, ha az illető házhoz szállit-

tatja, mivel ő Budára egyáltalán nem szállit jeget, későbbi időre azonban egyáltalán ajánlatot nem tesz. Felszólitottak több jégszállitót, kik Budára szoktak jeget szállitani. — Ezek közül — ugy látszik, összebeszélés folytán — egy sem jelent meg. Az értekezlet felvetette azt az eszmét, hogy a Krisztinavárosban állittassék fel egy jégműgyár. Ezt további tárgyalás végett kisebb bizottságnak adták ki. — Az eszme nem rossz, mivel 20—30 forintos részvényeken alakulna s igy a kiskereskedők is — kiknek szintén van szükségök jégre — beléphetnének a társulatba. — A mai napi gyülés eredménye az, hogy mig a viszonyok nem változnak, addig — mig végmegállapodás lesz — a vendéglős, kávés, mészáros és hentes vegyen ki-ki jeget; de egyuttal elhatározták, hogy a jég áremelkedését a közönség fogja megfizetni, mivel a sör, bor, szóda-viz és a többi hüsitő italok ára felemeltetik.

— **Nyugalomba vonul.** Sajnálattal vettük azt a hirt, hogy a pilisi felső járás derék főszolgabirája Kontra Kálmán nyugdijazásáért folyamodott. Kontra Kálmán sokat tett járásáért. Szerették és becsülték. A főszolgabirói állásra Csapó Loránd és Helle János szolgabirák pályáznak.

— **Halálozások.** *Bárczy István* miniszteritanácsos baleset következtében elhunyt. A megboldogult, mint ember, mint tisztviselő és mint vadász széles körben volt tisztelt. Nyugodjék békével! — *Atzinger Károly* nyugalmazott cs. és kir. törzs-orvost nagy részvéttel temették el a katonai korházból. Az elhunyt itt Budán született és mindenki ismerte. A Königgrätzi ütközetben megsebesült. 12 évig lakott a Corsó szállodában. Vagyonát jótékony czélokra hagyta.

— **Kisfaludy szinház.** A Kisfaludy szinházban elmult héten a „Menyországban“ és a „Leszámolás“ került váltakozva szinre, kivéve márczius 15-én, melyen Serly igazgató vezetése mellett, a zenekar ünnepi nyitányában gyönyörködött a szép számu közönség. E napon Tatay forditását *Cseléd csinyek* és a *Három feleséget* adták. Ó-Buda még mindig nem mozog, legkisebb kedvet sem látszik mutatni, hogy e szép szinházat, melyért bármely kerület szivesen áldozna, pártfogásába fogja venni. Csak itt és amott látni egy-két Ó-Budait, kik látogatják a szinházat, a legtöbb távol marad, daczára, hogy a kerületben sok befolyással biró polgár igyekezik e csökönyösséget legyőzni.

— **Meglepetés.** A „Budai Dalárda“ működő tagjai, keddi dalpróbájukon uj diszelnöküket Budavári Dr. *Országh Sándor* urat ép oly szép mint örök emlékü meglepetésben részesitették. Az ünnepeltet küldöttség hivta meg a próba helyiségbe, — ott megjelenvén, hol a teljes számban jelenlévő tagok által lelkes éljenzéssel fogadták. *Rózsavölgyi Gyula* székes fővárosi tanácsos egyleti elnök költői szárnyalatú szép beszédben méltatta, az egyletnek 16 éven át volt elnökének e kosszú idő alatt szerzett bokros és elévülhetetlen érdemeit, melyek elismerése nyilatkozott meg akkor, midőn a volt elnököt az egyesület, a részéről adható legmagasabb kitüntetésben részesitette sőt diszelnöki székbe emelte, mely elhatározás jeléül átnyujtja az ünnepelt megválasztatásáról szóló remek kivitelü diszelnöki oklevelet, valamint egy művészi alkotásu cassettát, melyben diszes cartonokon, az ez idő szerinti összes működő tagok arczképei foglalvák, kik ily módon kivántak őszinte tiszteletüknek és meleg ragaszkodásuknak kifejezést adni. Végül az egyesületet továbbra is jóakaratába és hathatós támogatásába ajánlja. A viharos éljenzéssel fogadott a beszéd után a diszelnök elérzékenyülve és a könnyekig meghatva köszöni meg a nagy kitüntetést és a leggyengédebb figyelemre való ajándékot. Ennyit a szép ünnepély lefolyásáról. Különösen felemlitjük még hogy a Mertens-féle udvari fényképészeti műtermében készült arczképek egytől-egyig pompásan sikerültek, mig az, azokat tartalmazó cassetta mely világosbarna bőrből készült, pazar aranyozásu ornamentumokkal van diszitve és fedelén az ünnepelt monogramját gyönyörü arany és emaille munkában Morzsányi József főv. diszmü czégnek a nála megszokott művészi izlését dicséri.

— **Budapesti polgári lövész egyesület, és a László gyermekhon.** A budapesti polg. lövész egyesületnek f. évi márczius 28-án tartandó évi rendes közgyülésen ujabb bizonyságot akar adni hazafiságáról; — tudva van, hogy ezen 200 éves hazafias egyesületnek fővédnöke *József* főherczeg Ő fensége, és zászló anyja *Clotild* főherczeg asszony; a mint halljuk Szabó M. Ferencz egyesületi tag a közgyülésen azon inditványa kerül tárgyalás alá, hogy a létesitendő „*László gyermekhon*“ javára az egyesületi tagok közt az egyesület czime alatt gyüjtést, és azzal kapcsolatban nagy kerti ünnepélyt diszlövészettel rendezni, melynek tiszta jövedelme a kitüzött czélra lesz forditandó. Megvagyunk arról győződve, hogy ezt az inditványt lelkesedésel egyhanguan fogadja el, s a legjobb siker fogja koronázni, mit mi is tiszta szivből kivánunk. Sőt az is várható, hogy a nagyszabásu és magasztos ünnepélyen József főherczeg és családja is ott lesz.

— **Pest Pilis-Solt-Kiskun vármegye gazdasági egyesüle.** Pilis felső járás mezőgazdasági bizottságától. Felhivás! Hivatkozással Pest-Pilis Solt-Kiskun vármegye gazdasági egyesülete 43/87. sz. felhivására — mely minden egyesületi tagnak és községi előljáróságnak megküldetett — tudomására hozzuk a gazdaközönségnek, hogy a f. évi márczius hó 21-én, azaz vasárnap délután Pomázon a rom. kath. iskola nagytermében gazdasági előadás fog tartatni, melyre a járás összes gazdái meghivatnak. Az előadás tárgya: *Rácz Sándor* úr előadást tart az okszerü szőlőtelepités és kezelésről valamint *Serfőző Géza* úr előadást tart a szarvasmarha tenyésztésről. Kérjük a gazdaközönséget, hogy ezen minél nagyobb számban jelenjenek meg s ezen fontos gazdasági tárgyat az előadó urak ismertetése folyamán beszéljük meg egymás közt. Az előadás 2 órakor veszi kezdetét. Kelt Pomázon 1897. márczius hó 15-én.

— **A szent-endrei viczinális.** Szent-Endre város tanácsa, Kaláz B. Megyer, Pomáz érdekeltsége arra kérte a kereskedelmi minisztert, hogy a szent-endrei vicinális vasut vonalát a lánczhidfőig meghosszabbithassák. A miniszter ma értesiti a fővárost, hogy április harmadikán ebben az ügyben Vörös László államtitkár elnöklése alatt értekezlet lesz, a melyre a főváros is küldjön képviselőt.

— **A királyi palotához vezető ut.** A főváros a várba vezető Palota-utat a közmunkák tanácsával épittette ki. Ez az ut a leszámolás szerint a kisajátitásokkal együtt közel 900.000 forintba került. Minthogy ez összeg két harmada közös megállapodás szerint a közmunkák tanácsát terheli, egyharmada pedig a fővárost, a tanács a fővárosra eső 290,000 frt összeget a közmunkák tanácsának most visszafizetheti. Az utat a főváros veszi gondozás alá, s utasitotta az I. kerület előljáróságát, hogy ezt a fölötte drága utat tartsa jókarban.

— **A budapesti (budai) tornaegyesület** választmányának *Kollár* Lajos kir. tanácsos elnöklésével tartott ülésén elhatározták, hogy április 3-án az Attila utczai tornacsarnokban tréfás estét rendez 30 legügyesebb tornász a *Kameruni mozgalmat* mutatja be. A némajátékot *Stolp* Ferencz és *Harrer* Ferencz dr rendezik, a zenekiséretet hozzá *Szegő* Sándor dr irta. A választmány továbbá elhatározta, hogy a tornacsarnok udvarán az idén is tennis-pályát és tekepályát tart fönn és azokat már április elején megnyitja. A dél-előtti órákban hölgyvendégek is játszhatnak tennist. Külön játékbizottság is alakult *Argay* János elnöklésével.

— **Zugliget fejlődése.** A Zugliget és vidékének feljődését nagyban elő fogja mozditani a hatóság amaz intézkedése, hogy a vidéken két nagy kocsiutat épittet. Az egyik ut az Istenhegyet, Szép juhásznét, budakeszi utat és a Disznófőt köti össze a Tündér hegygyel a másik pedig a Laszlovszky vám tájékáról az Istenhegyre vezet. Azonkivül több séta utat fognak épiteni, melyek menedékhelyekkel is el lesznek látva. Az emitett utak kiépitéséhez szükséges magánterületek megszerzése végett a tárgyalásokat már megkezdték és azok kiépitése még ez évben megtörténhetik.

— **Olvasóinkhoz.** **Zarándy A. Gáspár,** (Z. A. G.), a kit lapunk közönsege is ismer, kiadta **Való és Mese** czim alatt elbeszéléseit A ki a jeles tollu iró tárczáit ismeri, annak felesleges ezt á kötetet ajánlani. Zarándy ur minden egyes példányból, a mely a **„Buda és Vidéke“** révén kel el, 15%-ot a **„Budai Mentő-Egyesület“** javára adja. A kötet ára 1 frt, a mely hozzánk küldendő **“Buda és Vidéke“** szerk. Budapest, I., Városmajor-utcza 28. sz.

— **Villák helyett családi házak.** Az épitési szabályok szerint a budai külső részeken csak villákat lehetne épiteni, 600—1000 négyszögöles telkekkel. Ez a szigoru rendszabály azonban nagyon megnehezíti a budai rész fejlődését. Ezért a mérnöki hivatal most azt javasolja, hogy a pasa-réti dülőben levő telkek birtokosainak engedjék meg, hogy 300 öles telkeken családi házakat épithessenek.

Mulatság.

Az ó-budai Kaszinó-mulatság. (1897. márczius 13.) A legaktuálisabb kérdéseket is háttérbe szoritja az ó-budai Kaszinó mulatság érdekessége és nagy sikere. A Korona-vendéglő nagytermének feldiszitett falai között régen folyt le oly minden izében sikerült tánczvigalom, mint a Kaszinóé. Pazar szépség, pazar fényüzés és pazar jókedv. Ezek jellemezték ez estélyt. — Valóban a szép hölgyek ily remek bokrétáját ritkán volt még alkalmunk szemlélhetni az ó-budai mulatságokon. Volt azonban még valami különlegesség, a mi e mulatságot kiemeli a többiek sorából és a mi nagy mértékben emelte érdekességét: a Kaszinó-csárdás és a tánczrend. — Lövy Samu, ki Rákos Istvánnak „Legszebb csillag a világon...“ kezdetü dalára irt egy lassu csárdást és pedig oly sikerrel, hogy vége-hossza se volt az ujrázásnak. — Lövy ur azonban nemcsak ügyes kompozitör, de leleményes rendező is; ugyanis csárdásának, — mely igen csinos kiállitásban már meg is jelent — miniatür kiadásával lepte meg az estély vendégeit, mely bizonyára kedves emléke marad a Kaszinó-mulatságnak, az izléses selyem tánczrenddel együtt, melyet Ullmann V. tanár ur művészi festése diszitett. Jelen voltak a hölgyek közül:

Asszonyok: Bakody Jánosné, Bonicz Ágostonné, Czajlik Alajosné, Deutsch Istvánné, Deutsch Mórné, Déry Izidorné, Erdensohn Józsefné, Eisenberg Mórné, Epstein Mórné, Frischfeld Frigyesné, Fináy Zsigmondné, Flory Józsefné, Farner Kristófné, Frankl Mórné, Fischer Samuné, Finály Jánosné, Grösztenberger Istvánné, Gartenfeld Mórné, Gattein Mórné, Hiermeyer Györgyné, Kudelka Károlyné, Klein Lipótné, Kovách Márkné, Kolber Mátyásné, Kohn Elkánné, Löwy Náthánné, Milde Józsefné, Muschál Imréné, dr. Mittelmann Bernátné, Mottl Károlyné, Novotny Jánosné, Orova Árminné, Oberländer Jakabné, Pick Miksáné, Ströcker Alajosné, Seidner Miksáné, Finger Samuné, Strauszné, Stöckelmachel Bernátné, Schweigertné, özv. Scheidlerné, Schubert ...de és Sándorné, Szende Alajosné, dr. Sziklay Salamonné, Szamek Nándorné, dr. Tatay Adolfné, Tótisz Józsefné, Weber Józsefné, Weisz Simonné, Zimmermann Sándorné és Zweig Vilmosné stb.

Leányok: Bakody Mariska, Bonicz Gizella, Csillag Margit, Dunner Teréz, Diamantstein Paula (Ujpest), Déry Eugenia, Eisenberg Miczi, Erdensohn Czeczilia, Farner Katicza, Fischer nővérek, Finály Regina, Gattein nővérek, Holczbauer nővérek, Hiermeyer Anna

és Sári, Kohn Mariska, Kohn Sárika, Kovács Fáni, Kovách Regina, Milde Alicze, Mottl nővérek, Novotny Milike, Orova Czelina és Linka, Raumann Elza (Pilzen), Sitz Lenke és Irma, Seidner Elza, Singer Czilike, Silbernagel Jolán, Stöckelmacher Riza, Schubert Olga, Scheidler Fetti, Schweigert Ilonka és Totis Janka.

Nyilttér*)

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizű gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

* E rovat alatti közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Közgyülések.

— **Az I. kerületi polgári kör közgyülése.** A budai társaskörök egyik legkiválóbbja, az első kerületi polgári kör, megtartotta közgyülését. A kör 15 éves története össze van forrva Buda fejlődésének történetével. Mint minden évben, ugy a mult évben is hozzá szólt a kör minden közérdekü dologhoz és szőnyegen levő társadalmi kérdéshez. A kör figyelme, munkássága sokoldalu és kiterjedett. Dr. Babarczi Schwarzer Ottó helyére — a kit örökös tiszteletbeli tagsággal tüntettek ki — Blaskovich Sándor lépett, ki ez évben alapitó tag is lett. Az uj elnök elődje hagyományait követi és mindent elkövet a kör felvirágzásáért. A kör ügyvivő alelnöke: Gyalokay Lajos.

— **A Magyar aszfalt-részvénytársaság** f. hó 14-én tartotta közgyülését, Országh Sándor dr. elnöklése alatt. Az igazgatóság jelentése szerint, a tartalék-alapok megfelelő dotálása után fönmaradó 261,070 frt 22 kr. tiszta nyereségből — az illetmények levonása után — részvényenként 15 frt (15%) osztalékot fizetnek ki, a mely vagy a társaság pénztáránál vagy a magyar ipar és kereskedelmi bank részvény-társaságnál — e hó 15 étől kezdve — vehető föl. — A társaság különböző tartalékai 1,212.746 forint 62 krral, vagyis a részvénytőke 84 százalékával szerepelnek a mérlegben.

— **Az Első Leánykiházasitó Egylet m. sz.** folyó hó 14-én tartotta Schwarcz Armin elnöklete alatt XXXIV. rendes közgyülését. Az évi jelentésből kivesszük, hogy az 1896. évben 3321 tag 6062 jutalék-részszel iratott be és nászjutalékok fejében 161.092 forint 69 kr. fizettetett ki. Az 1896. évben elért 315.568 frt 32 kr. üzleti felesleg által a díjtartalék 1,356.492 frt 26 krra, a nászjutalék felemelési tartalék 100.315 frt 37 krra, a külön tartalék-alap 40.966 forint 13 krra emelkedett. A mérleg 1,522.763 frt 34 kr. vagyont mutat ki, mely fedezetét leli két négyemeletes intézeti bérházban, takarékbetétekben és elsőrendű értékpapirokban. — A jelentés tudomásul vétetett és — a felügyelő-bizottság inditványához képest — a felmentvény egyhangulag megadatott. Az igazgatóság javaslata, — hogy a mult év május havában létesitett és ez idő szerint 5561 forint 41 kr.-ból álló nyugdijalaphoz 1000 forint utaltassék, — elfogadtatott. — Gerő Károly intézeti tag inditványára Schwarz Armin elnöknek, Kohn Arnold vezérigazgatónak és az egész igazgatási testületnek jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott. — Felügyelő bizottsági tagokká ismét megválasztattak: Dr. Alexander Bernát, dr. Simonyi Zsigmond, Basch Lajos, Héger József, Leipniker Gyula és Weil Dávid J. A választmányba ujolag megválasztattak a kisorsolt tagok: Bauer Sándor, Blazek J. Antal, dr. Braun Fülöp, Fischel Mór, Frank Albert, Goitein Ignácz, Holländer Ede, Kendi Antal, Reiner József, Sarkadi Bertalan, Seemann Károly, Seifensieder József, Schillinger Miksa, Strasser Armin és Wertheimer Albert. — Uj tagok: Fon Dezső, Kölbel Ignácz és Salzer Ignácz.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmoztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *Friss csapolás.* Reggel korán Fukáts vendéglőjében a „Zöld fánál.“ Izletes reggeli és friss sör csapolás.

Stoklasz József szobrászmüvész Gellérthegy utcza 15, elvállal szobormü és bárminő szobrászati megrendeléseket. A fiatal szobrászt ajánljuk olvasóinknak.

— *Hó megállj! Hol?* Ha a Svábhegyre mégysz . . . Szincz Edénél a „Zöld gunyhó“-ban. Egy ital bor a hazáért meg nem árt. Oda fenn Szerényinél és Adlhoffernél pihenj.

— *Épület-fák.* Idősb Molnár Józsefnél (Ó-Buda) kitünő épületfák kaphatók. Megrendeléseket pontosan és jutányosan végez.

— *Szép rózsafák.* Szathmáry K. Pál egyesitett felső-zsolczai és boldvai kertészeti rózsa-gyüjteményének gazdag árjegyzéke megjelent. — A messze földön hires rózsákat a leggondosabban szállitják a megrendelőnek. Megrendeléseket elfogad Tóth Kálmán gazdasági intéző Boldván és Idrányi Kálmán számtartó Felső-Zsolczán. — A rózsák árai a következők: 1 darab magas törzsü példány 50 kr., az ujdonságok, 1894—95. évi, szóval minden évjárat 10 krral többe számittatik. Az 1896. évi ujdonságok, — melyek csak később kerülnek eladásra — 1 frttal számittatnak darabonkint. — Kaphatók továbbá diszfák, diszbokrok és cserjék, valamint a legnemesebb gyümölcsfa-ojtványok a legjutányosabb áron.

HIRDETÉSEK.

MEGHIVÓ

a **Magyar ipar és kereskedelmi bank** részvénytársaság részvényeseinek 1897. márczius 31-én d. e. 11 órakor Budapesten az intézet saját helyiségében (V. Nádor utcza 4 sz. a.) tartandó

VI. rendes közgyülésére.

NAPIREND.

1. Az 1896. évi mérleg és igazgatósági jelentés előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A tiszta nyeremény mikénti felosztása iránti határozat.
4. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény iránti határozat.
5. Határozathozatal az üresedésben levő igazgató tanácsosi állások esetleges betöltése iránt.
6. A felügyelő-bizottság tagjai számának megállapitása.

BALETKAY M.

EPÜLET-ÜVEGES.

BUDAPEST, I. KER., KRISZTINA-TÉR 7. SZÁM.

Üveg, tükör, porczellán, főző-edény, függő- és asztali petroleumlámpa kereskedése. Kép keretek választék szerint minden nagyságban. Úgyszinte mindennemü üveges munkát gyorsan és olcsó árak mellett elkészit.

A GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársulat

BUDAPESTEN

t. cz részvényesei **1897. márczius 29-én, hétfőn d. u 4 órakor** Budapesten, II. ker. Ganz-utcza a Gyár helyi ségében tartandó

huszonnyolczadik rendes közgyülésre

tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Az 1896. évi mérleg előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései, a tiszta nyeremény felosztása iránti határozathozatal s a fölmentvény megadása.
2. A felügyelő-bizottság négy tagjának megválasztása három évre.
3. Netáni inditványok az alapszab. értelmében.

Az alapszabályok 14., 15. és 36. §§-ai értelmében a közgyülésen csak azon részvényesek birnak szavazati joggal, akiknek részvényei a társaság könyvében legalább három hónappal a közgyülés előtt nevökre irattak át és a kik részvényeiket legalább három nappal a közgyülés előtt a társulati pénztárnál letéteményezték.

Egyébiránt részvények helyett budapesti nyilvános hitelintézetek letétjegyeit is lehet letenni, ha ezekből kiviláglik, hogy a letéteményezett részvények a társulat részvénykönyvébe a letéteményező nevére vannak beirva — A közgyülésen minden alapszabályszerüen letéteményezett egy-egy részvény egy-egy szavazatra ád jogot, ha azok száma nem több tiznél. — De ezen számon felül csak minden öt-öt részvény után esik egy-egy szavazat. A szavazás jogát meghatalmazott által is lehet gyakorolni; meghatalmazott azonban, a törvényes képviselőket kivéve, csak szavazatképes lehet. Az évi mérleg, a felügyelő bizottság jelentésével együtt, f évi márczius 21-étől kezdve a gyári igazgatóság irodájában a t. cz. részvényesek rendelkezésére bocsáttatik. *Az igazgatóság.*

SCHIERER KÁROLY

ráczfürdő vendéglője

BUDAPEST.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

frissen csapolt Dréher sör

és izletes friss ételek

ZIMERMAN FÜLÖP vendéglőjéből

A „ZÖLD KERITESHEZ“

I. ker. Alagut-utcza 2. szám.

Borok:

Fehér asztali . . .	1 liter	—.40,	utczán át	—.35
„ baranyavidéki	1 „	—.60,	„ „	—.50
Schiller, tolna „	1 „	—.30,	„ „	—.28
Vörös, szegszárdi .	1 „	—.60,	„ „	—.50
Malaga asszu . . .	1 „	1.50,	„ „	1.20
Ráczürmös	1 „	—.60.		

Sör:

Kőbányai I. ászok v. király az Első Magyar Részvény-sörfőzdéből.	1 liter		utczán át	—.24,
Kőbányai duppla márcziusi	1 „		„ „	—.28.

Pálinka:

Valódi falusi törköly .	1 liter	1.—,	utczán át	—.80
„ szilva-pálinka .	1 „	1.20,	„ „	1.—
Cognac ***	1 „	2.40,	„ „	2.—

10 literen felül házhoz szállittatik.

Szállodai szobák minden időben kaphatók.

Fiók-üzlet: I., Vár, Fortuna-utcza 16. szám.

Ezen helyiség mennyegzők, társasvacsorák, stb. tartására igen alkalmas.

Tavaszi és nyári idényre!

A legfinomabb és legszebb férfi ruházat **a legdivatosabb angol rendszer szerint** elkészitve, a legjutányosabb áron

Berger Adolf veje

férfi szabónál

II. fő-utcza, Lánczhid-palotában

kapható.

A legdivatosabb bel- és külföldi, csakis valódi juhgyapju kelmék dusgazdag választéka mindenkor készletben van.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

LEGUJABB

divatu **czilinder- és nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

A

Magyar Asphalt

részvénytársaság

Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal

minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

BUDAPEST,

I., Városmajor-utcza 28.

Corsó szálloda

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

ARGAUER és UNREIN

szállodások.

Magyarhon legkiválóbb

és legtisztább

savanyuvize

a Szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden szakában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Vendéglő

a Noé bárkájához

Budapest,

II. ker., Iskola-utcza 16. sz. alatt

nagy hangverseny

Péczeli Náczi

hirneves zenekara által.

Kezdete délután 5 órakor.

Főtörekvésem az, hogy ugy valódi magyar boraim, ugy szintén jó kőbányai sörök, valamint izletes ételek pontos kiszolgálása által a nagyérdemü közönség teljes megelégedését kiérdemeljem.

Tisztelettel

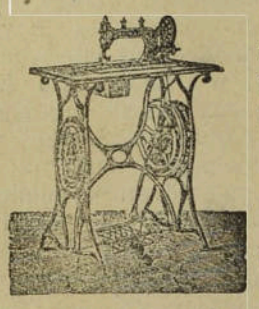
SZALONTAY GYŐRGY

vendéglős

a Noé bárkájához.

SCHIEN KÁROLY

Budapest, II., Donáti-utcza 42. sz.

Ajánlja magát

telefonok, villámháritók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére

a legjutányosabb árakon.

Mindennemü

varró- és kötőgépek és bicziklik raktára.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül,** vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kinestári bélyegilleték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza!
A ki házat, telket akar eladni vagy venni.
A ki bérelni, vagy bérbeadni akar.
A ki nyaralni akar.
A ki szolgálatot keres.
A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulaszsza felkeresni a „BUDA és VIDÉKE" kiadóhivatalát. 9

Árverés.

A várban, *Fortuna-utcza 25.* alatt fekvő ház f. évi márczius 30-án *d. e. 10 órakor* árverésen el fog adatni Bővebbet **Köves György** ügyvédnél, *Kerepesi-ut 17. II. emelet.* 35

Eladó.

Törökvészen 1200 □ öl két utczára néző telek vizvezeték közelében. Árát és a feltételeket a kiadóhivatal, mondja meg. 40

Töke elhelyezés.

Bármilyen nagy tőkét földekre és házra elhelyezek. Kérem az ajánlatot „Töke" czimen a Buda és Vidéke kiadóhivatalához intézni. 45

Eladó ház.

Eladó a II. kerületben tiz szobából és három konyhából álló ház fásitott kertben 330 □öl telekkel. A ház bérbe is kiadó egy vagy több félnek. Továbbiak a kiadóhivatalban. 41

Kiadó lakások.

A városmajorban uri családoknak több lakás kiadó. Tessék tudakozódni a kiadóhivatalban. 42

Kiadó.

Sósfürdő közvetlen közelében olcsó butorozott szobák. Czim a kiadóhivatalban. 51

Eladó ház.

Az Andrássy ut közelében két emeletes ház, melynek házbér jövedelme 5%-nak felel meg, kedvező feltételekkel eladó. A kiadóhivatal a czimet megmondja. 52

Megvételre

kerestetnek kertbe való régi kőszobrok, kőpadok vagy vázák. Czim a kiadóhiv. 53

Üzlethelyiség.

Budán Krisztina-tér 3. szám alatt egy üzlethelyiség azonnal vagy május elsejére kiadó. Bőv. a kiadóhiv. 54

Kitünő szappan.

Senki ne mulaszsza el, hogy dr. *Liszuay Elemér* népszinházi orvosnak *Maria Stuart* epe szappanját megvegye. Ez a szappan, sömör, arczseb, kjütés, szeplő, mitfresser ellen kitünő szer. Különösen ajánlható *katonatiszteknek, vadászoknak, utazóknak,* kiknek bőrét a betegségtől megvója. Kapható IV. Rózsatér 5. szám alatt Hornicsek Kornél gyógyszerésznél: *A fekete kutyához.* 55

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI. évfolyam 13. sz. (Böjt hava.) Vasárnap, márczius 28.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A hazai fürdőkhöz.

Tekintetes Fürdőigazgatóság!

A „Buda és Vidéke“, melynek nagy és előkelő közönsége van s melyet hazafias és a magyarositás érdekében folytatott munkássága miatt a magyar egyesület tagjainak ajánlott, a hazai fürdők népszerüsitését és emelését is zászlajára irta.

Valóban nagy szégyen az, hogy a magyar előkelő közönség pusztán divatból mellőzi a hazai fürdőhelyeket.

A politikai ügyekkel és magánérdekekkel elfoglalt sajtó alig fordit valami gondot a fürdők emelésére A Buda és Vidéke a legnagyobb lelkesedéssel karolja fel az ügyet s a fürdő igazgatóságok részéről mégis a legnagyobb közönyt tapasztalja. A jó tartalmu és magyar szellemü lapra egyetlen egy vidéki fürdő sem fizet elő. Pedig ha a hazai fürdők a Buda és Vidékére előfizetnének, abban hirdetnének, úgy még többet foglalkozhatnék a hazai fürdők és források ügyeivel, — esetleg havonként egyszer nagyobb mellékletet adhatna a fürdők életéről s közölhetné a fürdők leirásait.

A ki a Buda és Vidéke czimét megnézi, olvashatja, hogy az a magyarosodás közlönye. Magyarosodnunk kell mindenben; abban is, hogy a magyar fürdőket el ne hanyagoljuk.

Maguk ellen vétnek a fürdők, ha a Buda és Vidékét előfizetéssel nem pártolják, mert a fürdők terjesztésének jó alkalmát mulasztják el ez által.

Hazafias bizalommal kérjük a tisztelt fürdő igazgatásokat, hogy a Buda és Vidékét megrendelni és abban hirdetni saját érdekükben is szivesked-jenek.

Tervünkhöz képest egész évre előfizető fürdőink rövid leirását és tárgyilagos fürdő levelét közöljük.

A hirdetések és előfizetések ára alább olvasható.

A magyar turista egyesülettel is összeköttetésben állunk és az ő segélyükkel fokozzuk a fürdők forgalmát.

Az orvosi és gyógyszerészi karból számos jó embereink vannak, kik a hazai fürdőket ajánlják.

Hosszabb leirások, mellékletek külön megegyezés tárgyát képezik.

Kérjük a fürdő igazgatóságokat, hogy megrendeléseikkel mielőbb keressenek fel.

A lap szerkesztője Erdélyi Gyula ismert iró, ki a fürdők emelésére egyéb uton is mindent elkövet.

A „Buda és Vidéke“
lapbizottsága

Nyomdászunk, Bartalits Imre Budapesten, prospektusokat, árjegyzékeket és minden nyomtatványt, mit kiadóhivatalunknál rendel az igazgatóság, jutányosan készit. Jól berendezett könyvnyomdájában reklámlapok és forrásvizek vignettáit legizlésesebben állitja elő. Szállit név- és czimjegyeket, számlákat vagy czimkéket a legegyszerűbbtől kezdve a leggazdagabb kiállitásban, feketén és szinesen egyaránt. Föl van szerelve művek, röpiratok, hirlapok, falihirdetések stb. előállitására s mindenkit biztosit szabatos és pontos munkáról és kiszolgálásról Árait bárki árai-val szemben olcsóbbnak kell elismerni. Hirdetőink és előfizetőinknek % engedményt ad.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt	— kr.
Félévre	3 „	— „
Évnegyedre . . .	1 „	— „

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt	— kr.
Fél oldal	30 „	— „
Negyed oldal . .	15 „	— „
Nyolczad oldal . .	7 „	50 „

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A „**Buda és Vidéke**“
kiadóhivatala
Pest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Homok-szivek.

Porosz-Sziléziának kies, gyönyörű szép vidékén, közel Friedlandhoz, van G. . . fürdő, vagy inkább gyógyhely, melyet nagyobbrészt tüdőbetegek keresnek fel. Maga a falu nagy völgykatlanban fekszik, melynek szélein körös-körül terjedelmes fenyőerdők huzódnak végig. A gyógyintézet három részből áll: a régi házból, uj- és fehér házból. A régi házban vannak a nagy-betegek, a kikről az ottani rossz nyelvek azt rebesgetik, hogy huszonegy nap alatt huszonketten halnak meg közülök s azt is hozzáteszik, hogy a gyógyintézet igazgatósága titkolja az egyes haláleseteket s ha egyik-másik kiváncsi vendég megkérdezi, miért szellőzteti ezt vagy azt a szobát, rendesen ilyen feleletet kap: X. vagy Y. már meggyógyult s haza utazott. A kérdezősködő megelégszik a válaszszal, s azt gondolja magában, hogy X. vagy Y. csakugyan meggyógyult s aligha esik vissza régi betegségébe. . . . . Mikor pedig egyik-másik szoba szellőztetésével egy időben fekete-ruhás női-, meg férfi-alakok tünnek itt-ott fel, a jobb hangulatu betegek sok rossz viczczet eresztenek meg s gunyosan mondogatják, hogy azok a fekete-ruhás alakok tulajdonképen betegeik látogatására jöttek s bizonynyára régebben elhalt kedves hozzátartozójukat gyászolják s a szemük is csupán azért nedves, mert az itteni levegő nagyon erős . . . . Szóval nem halt meg senki, csak elutazott; azért szellőztetik a szobáját. Nem kell mindjárt megijedni.

Ez a régi ház ismertetése.

Az uj ház már sokkal barátságosabb s a külseje sem olyan mogorva, mint a régié, melynek már a vakolata is sok helyütt le-le kivánkozik. Az uj házban vannak a könnyebb betegek, a kik egyebet sem tesznek egész nap, mint esznek és sétálnak, no meg aztán élczelnek egymás között. Ezekből kerülnek ki a jóhangulatu rossz viczczeket csináló betegek, a kik a parkban teendő napi sétájuk közben a szép beteg asszonyoknak udvarolnak.

A fehér ház inkább olyan nyári-lak féle, hol nagyobbrészt jobbmóduak vannak. A szegények csak télen szorulnak ide, mert akkor nagyon olcsó pénzen kapnak benne lakást.

A kevésbbé betegek között mindenféle nemzetiségű van. Legkevesebb a magyar; az összes fürdővendégeknek alig egy huszadrésze. A többiek németek, poroszok, lengyelek, sőt francziák, angolok is s egy-két amerikai.

Rajháty magyar volt s egyik budapesti napilapnak a belső munkatársa, ki csupán a jó levegő, meg a szép fenyő-erdők miatt tartózkodott G. . . . fürdőn. Nagyon elegáns megjelenésü férfiu volt s jóllehet senki sem mondhatta őt szépnek, szellemessége, bátor föllépése s könnyed társalgása kedvessé tették Rajhátyt a hölgyek szemében. A fiatal hirlapiró érdeklődését különösen egy szép lengyel asszony kötötte le. Jasinszkyné — igy hivták a lengyel asszonykát — két kis leánykájával s ezeknek dajkájával volt G. . . . fürdőben. Férje — a ki orvos volt — Lembergben tartózkodott.

A szép lengyel asszony nagyon pontos volt s mindenki tudta róla, hogy hétfőn teljesen fehér ruhában van, kedden tiszta kékben, szerdán egész feketében, a többi napokon felváltva. Egyik ruhája sem érte a földet, hanem két-három ujjnyival rövidebb volt, hogy ne kelljen felfognia, ha sétára megy az

A Budai Könyvtár-egyesület 1896-ban.

A Budai Könyvtár Egyesület, melynek évenkint egyszer összegyülekeznek tagjai, hogy meghallgassák a jelentést, melylyel az egyesület tisztviselői a lefolyt év tevékenységéről és eredményeiről számot adnak, hogy megszavazzák a költségvetést és megállapitsák azokat a főbb irányokat melyekre az intézmény jövő fejlődését fektetni óhajtják, hogy végül elismerésüket fejezzék ki a buzgó lelkes tisztikarnak, és ujra megválaszszák az egyesület vezetőit, azokat, kiknek kezébe az intézmény sorsát, jövőjét legjobb lelkiismeretünk, legszebb meggyőződésünk sugalma szerint helyezik.

Ünnepe ez mindenkor az egyesületnek mert mindannyiszor örvendetes fejlődésének, gazdag gyarapodásának adja fényes tanujelét, de ünnepé avatják a megjelenők diszes sokasága is, kik között városrészünk legtekintélyesebb vezérférfiait találják.

Ily ünnepe volt az intézménynek f. hó 25-én is, midőn a Toldy Ferencz-utczai iskola tornatermében VI. rendes közgyülését tartotta.

A közgyülés előtt még választmányi ülés volt, melyen több uj tagot vettek fel, meghallgatták a számvizsgáló bizottság jelentését és tüzetesebben tárgyalták a közgyülésnek bejelentett egyik inditványát. Utána este 6 órakor nyitotta meg a közgyülést Dr. *Csorba Ferencz* az egyesület elnöke. Megnyitójában emelkedett hangon lendületes beszédben ecsetelte az intézmény rendelkezését, nemes törekvéseit, melyeknek érdekében tenni, legjobb erőit áldozni mindenkor legkedvesebb öröme volt. Hangos éljenzés követte lelkes szép beszédét, utánna *Kincsek Lajos* titkár olvasta fel, az egyesület 1896. évi működéséről szóló gonddal készitett jelentését melyet itt közlünk.

„A lefolyt 1896. esztendő örökké nevezetes marad a magyar nemzet történetében, mert ebben az esztendőben ünnepelte meg nemzetünk hazánk fennállásának ezeréves fordulóját. Megünnepelte diszszel, fénynyel, lelkesedéssel s olyan tág és fényes keretben, amint az egy kulturnemzettől méltán elvárható És midőn most, e történeti nevezetességü ünnepélyek lezajlása után a Gondviselés áldó kegyéért buzgó áhitattal rebeg hálafohászt mindnyájunk ajaka, szent fogadást kell tennünk, hogy erkölcsi, szellemi és testi erőink legjavával azon leszünk, miszerint a boldogulás felé vezető uton minél több sikerrel haladjunk a jövőben is, hogy igy a magyarok hazájára tekintsen mindenki, erre a „maroknyi népre“, melyen lankadatlan kitartással küzd már ezer éven túl Kárpátok koszorúzta, vérrel szerzett, s lelkesedéssel fenntartott hazában.

Szent fogadást kell tennünk arra nézve is, hogy a közmüvelődés terjesztéséért, mely minden nemzet előhaladottságának legbiztosabb fokmérője, ezentúl még hatványozottabb mértékben fogunk buzgólkodni s a társadalom minden rétegében oly agitácziót kifejteni, a mely csak jót és üdvöset eredményezhet. A ki a hazai kultura terjedéséért és megizmosodásáért tesz, fárad és áldoz, az oly mesés gazdagságú aranybányának egyengeti a tárnáját, melyből a késői utódok is dúsan aknázhatják a kifogyhatatlan szellemi kincseket.

A mi szerény egyesületünk is hivatásához hiven megalapitásának első perczétől kezdve azon fárad, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel dülőre segitse azt a nagy munkát, mely hazánk szivének, a mi fővárosunk jobbparti részének kulturális haladása és magyarosodása érdekében egy-két évtized óta oly serényen folyik. És büszke öntudattal mondhatjuk, hogy nem hiába, nem sikertelenül fárad. Az a gyönge kis csemete, melynek gyökereit néhány rövid évvel ezelőtt gondos szeretettel termékeny talajba helyeztünk, ma már szépen fejlődő, erőteljesen izmosodó fává növekedett.

Ma, VI. évi közgyülésünk t. Tagjai előtt örvendetesen jelenthetem ki, hogy a Budai Könyvtár-Egyesület minden tekintetben erősödik s gyarapodik s nagy fontosságú misszióját a leghivebben, a legczéltudatosabban teljesiti.

Mindenekelőtt meg kell itt emlitenem, hogy a mult évi közgyülés az elnöki székbe szerencsés választással olyan férfiut ültetett, ki úgy tapintatosságával, mint az ügyeink iránt tanusitott őszinte, igaz lelkesedésével, úgy nemes akaratereje, mint kiváló társadalmi állásánál fogva egyesületünk felvirágzása érdekében már eddig is számos üdvös intézkedésnek volt nemcsak megpenditője, hanem készséges végrehajtója is.

Jelentésem bevezetésében milleniumi ünnepségeink kiváló fontosságának szenteltem néhány sort. Ez emlékezetes ünnepségek fénypontja kétségkivül az a remek és párját ritkitó diszfelvonulás volt, mely 1896. évi junius 8-án tartatott. Egyesületünk e történelmi nevezetességü látványosság megszemlélésére testületileg vonult ki s a rendező bizottság megtisztelő felhivása folytán *Várady* Aladár egyes. pénztáros vezetése mellett 32 tagjával a diszsorfalban foglalt helyet.

Nemsokára rá egy másik ünnepélyen is képviseltette magát egyesületünk. A Budapesti reformátusok első közm. betegsegélyző- és temetkezési egylete ugyanis 1896. junius 28-án zászlófelavatási ünnepélyét tartván, arra egy zászlószeg megküldésével egyesületünket is meghivta. Az ünnepélyes aktuson egyesületünket *Almásy* János alelnök képviselte.

A lefolyt év nyarát egészen a millenium alkalmából rendezett orsz. kiállitás látogatása s egyéb látnivalók megtekintése foglalta le. Egyesületünk elnöksége a tagok kényelmi és gazdasági szempontjából e látványosságok megtekintésénél több kedvezményt eszközölt ki, az orsz. kiállitás igazgatósága 38 kros belépő jegyeket bocsátott egyesületünk rendélkezésére, melyekből a kiállitás tartama alatt 2500 darab kelt el.

További kedvezményeket eszközöltünk még ki a Feszty-féle körkép, a Plasztikon, az Ecce Homo, a képzőművészeti csarnok, az „Aradi vértanuk kivégzése“ és az Allatkert megtekintésére, a mely jegyek szintén szép kelendőségnek örvendettek s egyesületünk pénzalapját is némikép növelték.

Állandóan élvezik egyesületünk tagjai azokat a kedvezményeket, melyeket a Népszinház, Vigszinház, a Krisztinavárosi szinkör és ujabban a Kisfaludy-szinház igazgatóságai nyujtottak egyesületünknek.

Mondanom sem kell, hogy e kedvezmények kieszközlése, valamint az egyre gyarapodó könyvtárunk tagjaink számát örvendetesen növelték. Rendes tagjaink száma a mai napig 235-ről 256-ra emelkedett. Sajnálattal kell itt megemlékeznem Amon György, Donn Manó, Quikken Mihály és Schaukál Albin buzgó tagtársainkról, kiket a kérlelhetetlen halál 1896. év folyamán kiszólitott sorainkból. Emlékezetök legyen áldott!

Könyvtárunk gyarapodását illetőleg a legkedvezőbb jelentést tehetem. Egyesületünk fennállása óta egyik esztendő sem mutathat fel oly kedvező és gazdag emelkedést, mint a lefolyt 1896 iki év. A könyvtár állománya ez év alatt csaknem megkétszereződött Könyvtárunk összes állománya az 1896 évi deczember 3 -én 6852 mű volt 8867 darabban.

Ez örvendetes gyarapodást részint ujabb bevásárlások, részint pedig egyes nagyobb adományozások eredményezték. A könyvadományozásokról annál örvendetesebben kell megemlékeznem, mivel az is egyik kétségtelen jele az egyesületnek fontossága és létjogosultsága iránti nemes érzéknek s a társadalom különböző rétegeiben intézményünk iránt mutatkozó örvendetes támogatásnak.

E könyvadományozások közül első helyen kell megemlitenem néhai dr. *Rarsi* József akad. tag nagyszerü könyvhagyatékát, ki évekkel ezelőtt azzal hagyta vissza könyvtárát, hogy az egy létesitendő budai közkönyvtárnak vesse meg alapját, s mely az Orsz. Magy. Iskolaegyesület révén jutott könyvtárunk birtokába; ennek kieszközléseért *Rupp* Zsigmond kir. kör-

---

erdőbe. Rajháty is tudta mindezt az érdekes Jasinszkynéről és sokszor szándékosan sétált arra, a merre a fehér, kék vagy fekete ruhát látta lebegni.

A fiatal embernek nem volt semmi czélja, épen csak időtöltésből tette, a mit tett, s hogy a lengyel asszonykát kisérgette, oka az volt, mert őt tartotta a legszebbnek, legérdekesebbnek a fürdőző asszonyok között.

Egy alkalommal, midőn Rajháty a park egyik padján ült, a hosszu utnak végén Jasinszkynét pillantotta meg. A fiatal ember térdeire támaszkodott s banális ötlete támadt. Ugyanis botjával az ut porondjába rajzolgatni kezdett s a szerelmes diákok módjára, nagy szivet rajzolt, a mint a nyil keresztülmetszi. A ki akarta, azt gondolhatta, hogy a homoksziv szerelmes ember müve, annak a jelzésére, hogy a szive meg van sebezve. . . .

Rajháty azután felkelt s távozott.

A szép lengyel asszonyka azon közben az emlitett padhoz ért; a homokba rajzolt szivet eltaposta s egy másik, kisebb formáju szivet csinált a homokba napernyője hegyével, nyil nélkül. A fiatal hirlapiró ugy magyarázta Jasinszkyné cselekedetét, hogy az ő szive nem viszonozza senki szerelmét. Ámor nyila nem sebezte meg. E naptól fogva Rajháty nem kisérgette a lengyel asszonykát, hanem inkább kis leánykáival, Janyinka- meg Valeriánkával kezdett bohókázni. A két kis baba csak lengyelül gyügyögött, Rajháty pedig édeskeveset beszélt lengyelül, hanem azért hamar összeszoktak s naponként adott czukorkáival annyira vitte, hogy Janyinka meg Valeriánka megszerették a bácsit és sokszor órahosszat is eljátszadoztak vele a dajka nagy örömére. Sőt annyira megszerették a kis babák Rajhátyt, hogy szinte sirtak, ha el kellett tőle válniok. Otthon pedig nem győztek eleget beszélni a jó bácsiról, a ki ugy szereti őket s annyi czukrot ad nekik, olyannyira, hogy Jasinszkyné figyelemmel kezdte kisérni a fiatal embert.

Később annyira kiterjedt a szép asszony figyelme, hogy meglepte a kis leánykáival játszadozó Rajhátyt s megköszönte az irántuk tanusitott kedvességét, jóságát.

Igy aztán hamar összebarátkoztak a lengyel asszonyka, meg a fiatal ember s e naptól kezdve Jasinszkyné soha sem sétált egyedül, mindig Rajháty volt a kiséretében s a fenyü-illatos, jó levegőjü parkban sok mindenféléről elbeszélgettek a nélkül, hogy a homok-sziveket csak a legtávolabbról is beszélgetésük tárgyává tették volna. Egyik-másik fürdő-vendég persze nem hagyhatta megjegyzés nélkül Rajhátynak Jasinszkynéval való sétálgatásait. Ők azonban semmi különöset nem láttak abban, hogy majdnem mindig együtt vannak, mert valami komolyabb vonzalommal nem viseltettek egymás iránt. Később maguk a fürdő-vendégek is kénytelenek voltak ezt belátni és sajnálattal vették tudomásul, hogy G. . . . fürdőn ebben a szezonban egy szerelmi történettel kevesebb játszódik le, mint a mennyire számitottak. Legalább Rajhátynak gyors távozása ezt bizonyitotta. Ugyanis a fiatal hirlapirónak szabadsága letelt s az elutazását megelőző nap délutánján utoljára tette meg szokott sétáját a szép lengyel asszonynyal.

A fiatal ember sajnálatát fejezte ki, hogy másnap már el kell mennie, s megköszönte a jól eső, bár rövid ideig tartó élvezetet, melyet a szép asszonynyal való társalgásban talált.

Jasinszkyné mosolyogva biztositotta Rajhátyt, hogy ő is igen jól érezte magát az utóbbi napokban s mikor a fiatal ember tréfás sóhaj kiséretében azt mondta: „Ki tudja, fogom-e még látni kegyedet, nagyságos asszonyom“, Jasinszkyné fényképet vett elő s Rajháty elé tartva, mosolyogva jegyezte meg:

jegyző és *Buday* József dr. urakat méltó köszönet és elismerés illeti.

E könyvhagyatékot, mely 836 darabban 538 művet tartalmaz, 1896. év május havában vette át az egyesület s azt az Iskolaegyesület óhajához képest egész különállóan kezeli.

Kérelmet intéztünk továbbá könyvek kieszközlése czéljából a magyar tudományos Akadémiához, a szt. István-társulathoz, valamint a kultuszminiszteriumhoz a m. kir. tud. egyetemi nyomba kiadványainak díjtalan átengedése iránt.

E kérelmeink közül az elsőre vonatkozólag az Akadémia tetemesen leszállított áron hajlandó eddigi kiadványait rendelkezésünkre bocsátani, továbbá azt a kedvezményt nyujtja, hogy a folyó kiadványokra évi 10 frttal fogad el előfizetést.

A m. kir. tud. egyet. nyomda kiadványait pedig dr. *Csorba* Ferencz elnök úr szives közbenjárása folytán ez évi márczius hó elején díjtalanul megkaptuk. Ez értékes könyvek kiutalványozásáért *Madách* Manó min. tanácsos és *Kleszner* Albert nyomdaigazgató úr előtt irásban fejeztük egyesületünk hálás köszönetét.

Nagyobb adományokkal járultak még könyvtárunk gyarapitásához: *Csorba* Ferencz (177 mű 234 darabban), dr. *Falk* Miksa orsz. képviselő úr (104 kötet), *Bagó* Alajos úr (232 darab), *Diószeghy* Béla (28 köt., 16 füzet), az ezredéves orsz. *kiállitás igazgatósága* (összes kiadványaival) és *Koncsek* Lajos (40 kötet és 111 füzettel).

Fogadják e nemeslelkű adományozók e helyen is hálás köszönetünk kifejezését s kivánjuk, hogy ritka szép példaadásuk minél több követőre találjon.

Intézményünknek eme kiválóan örvendetes gyarapodásával azonban nem áll arányban könyvtárunk ez időszerinti helyisége. Évek óta panaszkodunk már annak alkalmatlan, szűk volta miatt, s ebbeli panaszunk most, a hatalmas terjeszkedés beálitával még kiáltóbb.

Ismeretes egyesületünknek az a törekvése mely a Budai Könyvtár részére az emelendő budai Vigadóban megfelelő uj és állandó otthon biztositására irányul. Ebbeli kérelmünket az 1896. év folyamán konkrét formába öntöttük, peticzióval járultunk a székes-főváros Tanácsához. Éltet a remény, hogy kérésünk, mely az egész Duna jobbparti rész jól felfogott kulturális érdeke, mielőbb kedvező megoldásban fog részesülni.

Ismételten is kérést intézünk a Duna jobbparti kerületek hivatott tényezőihez az iránt, hogy intézményünket kecsegtető szép jövőjére való tekintettel, szeretetükbe s pártfogásukba venni, biztos elhelyezéséről gondoskodni szíveskedjenek.

Egyesületünk arra is törekszik, mióta új szervezetet nyert, hogy mind a három kerület igényeinek megfelelve, könyvtárát olyan művekkel lássa el, a melyeknek megszerzéseért ne kelljen ezentul a budai kerületek közönségének időt és költséget áldozva, messzebb eső könyvtárakat felkeresnie.

Azt az örvendetes jelentést tehettem e helyütt, hogy választmányunk gondoskodásából s *Jurányi* Győző könyvtárőr buzgóságából immár *szakkönyvtárunk* is a nagyközönségnek rendelkezésére áll, melyben a legkülönfélébb tudományos és szakmunkák találhatók fel ezer és ezer számra. E tartalmas szakkönyvtár terjedelmes czimjegyzékét egyesületünk könyvtárőre most rendezi sajtó alá. E helyütt csak annak a két örvendetes körülménynek a megemlitésére szoritkozom, hogy egyesületünk kulturczéljainak előmozditására a lefolyt esztendőben az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár, valamint az Első Hazai Takarékpénztár-Egyesület. Jövedelmi forrásainkat nagyban gazdagitotta még egyesületünknek egy fényes sikerű vállalkozása. Folyó évi január hó 9-én tartottuk meg ugyanis szokásos farsangi tánczvigalmunkat, mely diszes külső sikerével méltán foglalt helyet ez idén is a budai elite-bálok sorában; anyagilag pedig 297 frt 31 krt jövedelmezett, olyan tekintélyes összeget tehát, minőt hasonló vállalkozásaink eddig még soha.

Az estély sikerének biztositása körül különösen *Almásy János* rend. biz elnök *Diószeghy Béla* rend. biz. titkár szereztek maguknak kiváló érdemeket, miért is nekik ez alkalommal is igaz köszönetünket nyilvánitjuk. Az ő fáradhatatlan buzgalmukon kivül méltó elismerés illeti közéletünk ama számos jeles tagját, kik az emlitett estély anyagi sikeréhez felülfizetéseikkel hozzájárultak; ezek között különösen kiemeljük *Mechwart* András urat, ki 50 frttal, *Cathry* Szaléz urat, ki 25 frttal, *Rupp* Zsigmond urat, ki 15 frttal, dr. *Falk* Miksa orsz. képviselő, *Forster* Gyula, dr. *Csorba* Ferencz urakat, kik 10—10 frtnyi felülfizetéssel növelték az estély tiszta jövedelmét.

Ezekben körvonaloztam az egyesületünk életében előfordult fontosabb eseményeket; ezekben számoltam be a tisztikar és választmány hű sáfárkodásáról. Az egyesület vezetősége mindent elkövetett, hogy mandátumának hiven és lelkiismeretesen megfeleljen s az egyesületet a virágzás tetőpontjára emelje. Hogy ebbeli igyekezete mennyire sikerült, annak elbirálásába annál kevésbbé bocsátkozhatom, mivel tudom és érzem, hogy a kitüzött szent feladatot még korántsem oldhattuk meg egészen. Az a nagy és szép munka, melyre egyesületünk vállalkozott, egészen betetőzve soha sem lészen, legföllebb csak tökéletesitve; mert folyton tartó, soha nem szünetelő az, miként a nagy természet szakadatlan munkálkodása, mely meg-megújul, folyton alkot és szüntelenül teremt, anélkül, hogy végeredményét ismernők.

Ha ennek a tervbe vett nagy munkának a tökéletesitéséhez, ennek a szép faladatnak minél sikeresebb megoldásához ki-ki legjobb erővel hozzájárul, akkor a Budai Könyvtár-Egyesület mindenkor hiven és hasznosan fogja betölteni fontos hivatását.

Ugy legyen!

Egyesületünk pénztári bevétele a lefolyt évben 1053 frt 8 kr, kiadása pedig 930 frt 25 kr volt; egyesületünknek a vagyonmérlegben kitüntetett vagyona 1895. deczember 31-én 5075 frt 27 krt tett.

„Ha ezt magával vinné, akármikor láthatna.“ A fényképen a lengyel asszonyka mellett férje is ott volt és Rajháty a hős-szerelmesek módjára, tréfás szomorusággal felelte: „Soha. Nagyságos asszony mellett, ennek a szép férfiunak, a férjének, látása csak lehangolttá, szomoruvá tenne . . .“

— Oh maga . . . . Hát vágja akkor ketté és csak az egyik felét tartsa meg, az én képemet . . . .

Rajháty tudta, hogy a bohóskodásra hajló kis asszonyka nem mondja ezt komolyan és nem is vette komolyan. . . .

Valnicsek Béla.

Aki nagy dolgokat akar véghez vinni, nem elég, hogy cselekedjék: álmodnia is kell; nem elég a számitás, hinni is kell.

—

A képzelet a nagy helyrehozó, a vigasztalás és kiegyenlitője az élet nyomoruságainak és egyenetlenségeinek.

—

A mely nő művészszel köti össze sorsát, legyen tisztában azzal, hogy élete nagy áldozat.

A mezőgazdasági termékek hamisitása.

(Vége.)

Margarin csakis csomagolva, az 5 kg. és ezen aluli mennyiség pedig csak szabályos, csonkitatlan koczka-alakban, a burkolaton, valamint magán a margarin-koczkán benyomva, tisztán, olvasható „Margarin“ megjelöléssel hozható forgalomba. A kereskedelmi nagyobb forgalomban a margarin szállitására használt hordók, ládák és egyéb burkolatok felső része, alja és oldalai le nem törölhető és szembeötlő betükkel „Margarin“ felirattal, valamint a gyáros vagy elárusitó nevével, illetve czégével jelölendők.

A margarin-gyárosoknak és elárusitóknak ugyanabban a helyiségben vajat előállitani, illetve elárusitani vagy abban a vaj előállitását, raktározását, illetve elárusitását másnak megengedni nem szabad. Ide nem számithatók azonban azok a nyilvános üzletek, melyek vegyes élelmi czikkekkel kicsinybeni elárusitást folytatnak, de ezekben is a kicsinybeni elárusitás czéljára készletben tartott margarin a vajkészlettől elkülönitett helyen és „Margarin“ felirattal megjelölt külön tartányban, vagy rekeszben tartandó.

3. Gabona, liszt és az ebből készült tésztaneműek:

a) A gabonaneműek és az ezekhez tartozó szemes abrak-takarmányok (búza, rozs, malom-árpa, takarmány-árpa, zab, kukoricza) — a kereskedelmi szokások szerint — hozandók forgalomba.

b) Liszt és őrlemények annak a gabonanemünek a nevével, mint jelzővel, melyből származnak és ezen felül a fajta (szám) megjelölésével vagy simán őrölve hozhatók forgalomba.

c) A lisztből készült kenyérfélék, a mennyiben nem kizárólag buzalisztből állittattak elő, azon gabona-nem lisztje jelzője alatt hozandók forgalomba, melyből tényleg készittettek.

Az iparszerüen előállitott tésztaneműek csak oly segédanyagokat (viz, tojás, tej, vaj stb.) tartalmazhatnak, melyek az illető tésztaneműek élvezhetővé, élvezetesebbé vagy eltarthatóbbá tételére szükségesek.

4. Méz elnevezés alatt kizárólag csak a méh által készitett és ezen elnevezés alatt ismert termék hozható forgalomba.

5. Paprika elnevezés alatt kizárólag a paprikanövény gyümölcsének alkatrészéből őrlés vagy törés utján nyert paprika-por értendő.

6. Vető- és fűmagvak alatt értetnek az országban a mezőgazdasági termelés tárgyát képező, vagy e czélra máshonnan behozott kultur-növények: általában kereskedelmi, ipar-, gyógykerti és takarmánynövények, valamint a füvek magvai, ugyszintén az erdei magvak is, melyek termés czéljára iparszerüen forgalomba hozattak, illetve kináltatnak, vagy árultatnak.

A vető- és fűmagvak iparszerü forgalomba hozatala, illetve kinálása és árulása 10 kilogrammon felüli mennyiségekben a következő szabályok szerint történjék:

A vető- és fűmagvak csakis az eladó nevének, az illető mag fajának, illetve válfajának és származásának (ha ehhez valamely tulajdonság van kötve), valamint az illető mag tisztaságának (suly szerint) %-ban, ugyszintén csirázó képességének (szemek száma szerint) %-ban való határozott megjelölése mellett, hozhatók forgalomba. Ha a mag válfaja vagy származása az eladó előtt ismeretlen, ezt különösen kijelenteni, illetve megjelölni tartozik.

A tisztaság és csirázó-képesség % számai külön-külön meghatározott számmal jelölendők; tehát pl. a tisztaság ekként: 85—90% nem jelölhető.

Ezeknek a megjelöléseknek az eladó részéről irásban, meg nem röviditett szavakkal, a számjelek tisztán kiirva és pedig vagy az ajánlatban, kötlevélben vagy számlában, vagy esetleg külön értesitvényben, a kicsinybeni vagy közvetitő utjáni eladásoknál magán a zsákon (burkolaton) le nem törölhető, vagy egykönnyen el nem távolitható módon kell történni. A mennyiben ez nem magán a zsákon (burkolaton) történik, a zsákoknak az eladó nevén vagy czégjegyén kivül még egy más oly jellel kell megjelölve lenni, melynek alapján az árjegyzékben, ajánlatban, kötlevélben, illetve számlában vagy külön értesitvényben jelzett áru azonossága kétségtelenül megállapitható legyen.

A vető- és fűmagvak szállitásánál az

erre használt zsákok (burkolatok) az eladó pecsétjével (ólomzár) zárandók le, ha csak erre illetékes állami magvizsgáló állomás részéről ólomzárolva nem volnának.

Mindazokban az esetekben, melyekben vető- és fűmagvak magkereskedők részéről számla vagy más külön irásbeli értesitvény mellett szállittatnak, köteles az eladó magkereskedő az *A)* melléklet szerinti nyomtatvány egy példányát csatolni, melynek a szállitott vető- vagy fűmag burkolatán alkalmazott jel, a mag fajának, illetve válfajának, származásának, valamint tisztasági és csirázóképességi %-ára vonatkozó köteles megjelölés kitüntetésére szolgáló rovatait az eladó kitöltheti.

Vető- és fűmagvaknak, mint „nyersárunak", termelők részéről magkereskedők részére történő eladásoknál és a magkereskedők egymás közti forgalmában a jelen határozmányok — az illető magvak fajának, illetve válfajának, valamint eredetének vagy származásának megjelölésén kivül — nem kötelezők.

Lóher- és luczerna-magvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, termesztés czéljából forgalomba hozni tilos (1894: XII. t.-cz. 51. §.), ugyszintén az egyéb vetőmagvakat is, ha azok a mezőgazdaságra (növénytermelésre) káros gyomok magvait tartalmazzák.

7. Abraktakarmányok alatt értetnek az állatok táplálására használt és a jelen hirdetményben fentebb felsorolt termények és termékek.

Abraktakarmányok, ha 25 kilogrammon felüli mennyiségben iparszerüen hozatnak forgalomba, valamint az iparszerűen előállitott vagy kezelt és a kereskedelmi forgalom tárgyát képező

8. Állati, növényi és ásványtrágyák, illetve trágyaszerek hozatnak forgalomba, a mezőgazdasági termények stb. hamisitásának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtása iránt a földmivelésügyi m. kir. miniszter ur által 1896. évi jun. 9-én, 38 286 sz. a. kiadott rendelet szabályai irányadók.

Mezőgazdasági termények, termékek és czikkek közforgalmának ellenőrzésére elsőfoku hatóság a székes fővárosban az illető kerületi előljáró, az elkövetett kihágások fölötti biráskodásra pedig első fokban a kerületi előljáró, II od fokban a közigazgatási bizottság, III-ad fokban a földmivelésügyi miniszter illetékesek. Az idézett törvény értelmében, a ki mezőgazdasági terményeket, stb. hamisit, vagy hamisitásra alkalmas anyagokat e czélra hirdet, vagy e czélra forgalomba hoz, hamisitott mezőgazdasági terményeket stb. hoz forgalomba, a mennyiben a cselekmény sulyosabb büntetés alá nem esik, két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, továbbá a ki mezőgazdasági terményeket stb., habár azok nem is hamisitottak, oly elnevezés alatt vagy oly megjelöléssel árul, illetve hoz forgalomba, mely azokat természetük és származásuk szerint valósággal meg nem illet, a mennyiben cselekménye sulyosabb beszámitás alá nem esik, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, végül a ki a többször emlitett mezőgazdasági termények stb. ellenőrzésével megbizott hatósági közegeket ezen működésében akadályozza, az ellenőrzést meghiusitja, 1 hónapig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A jelen hirdetményben felsorolt mezőgazdasági termények, termékek és czikkek iparszerű előállitásának, illetve forgalomba hozatalának módozataira vonatkozó és helyütt kivonatosan közzétett, de az 1896. évi julius hó 9-én, 38.286. sz. a. kiadott földmivelésügyi miniszteri rendeletben egész terjedelmében megállapitott rendőri tilalmak és rendelkezések, a mennyiben azok az eddigi gyakorlatot megváltoztatják, nevezetesen pedig a tej, margarin, vető és fümagvak s trágyanemüek elárusitásánál, valamint az abraktakarmányok tápanyagtartalom szerinti eladásánál kötelezővé tett feliratok és megjelölések alkalmazását elrendelő határozmányok 1896. évi szeptember hó 10-én lépnek érvénybe.

Budapesten, 1896. évi augusztus hó 10-én.

Az I. kerületi előljáróság:
Olhauser Pál, s. k.,
előljáró.

Ezekből láthatjuk, mily szigoruan intézkedik ez a törvény. Nem elég, hogy érzékenyen megbüntetik, de be is zárják s ezen felül még a lapokba is kiirják a nevét. Óva intjük tehát közönségünket, hogy minden ilyen hamisitástól tartózkodjék.

Budáért.

A közelmult időből ismét több intézkedést jegyezhetünk fel, mely Buda fejlődését, haladását segiti. Mi a mulasztásokat, késedelmeket megrójjuk, de a javunkra történteket készséggel naplózzuk el.

Kelenföld jövője érdekében tekintélyes és befolyásos szakértők czikkeit hoztuk s minden igyekezetünkkel megkönnyitettük a kelenföldi kör buzgóságát. Kelenföld jövőjére fontos és döntő a dohánygyár felállitása. A kelenföldi kör most hogy a Baross utczai dohánygyár áthelyezése, a napi kérdések sorára jött, a fővárostól a kelenföldi dohánygyárnak telket kért. A telek ma a fővárosnak egy krajczárt sem jövedelmez és igy könnyen lemondhat róla. Minthogy a telek a kelenföldi állomáshoz tervezett diagonális ut mentén fekszik, ezen pedig már a jövő évben villámos vasut jár: a dohánygyárat a főváros bármely részéről könnyen meg lehet közeliteni. Kedvezőnek mondja a kérvény, hogy a Tabánból és Ráczvárosból, továbbá a közellevő falvakból elegendő és olcsó munkaerőt kapna a gyár. De az ott levő telkek olcsósága lehetővé teszi azt is, hogy ott munkásházak épüljenek. Mindezek után arra kéri a kelenföldi kör a fővárost, hogy azt a komplekszust ajánlja föl a pénzügyministernek. A főváros értesülésünk szerint nem fogja teljesiteni a kelenföldi kör kérését, mert a dohánygyár közönséges üzlet, a mely busás jövedelmet hajt a kormánynak. De nem ajánlja föl a telket azért sem, mert ha a kormány értékesiti a belsőtelken levő dohánygyárakat és raktárt, jövedelmükből megfizetheti az uj telket és a dohánygyárat olyan modernül rendezheti be, a hogy csak akarja.

A főváros indokait bár birálhatnánk, de nem biráljuk, s azt hisszük, hogy azért a kelenföldi dohánygyár meglesz.

Végre megtörténik az, a mit sokszor sürgettünk, a Bécsi kaputér rendezése. Az elhanyagolt vár a rendezéssel szépülni fog.

Az Ovodautcza teljes megnyitásához szükséges telek megszerzésére nézve sikerült a tulajdonossal megegyezésre jutni, ugyszintén a Promontori-ut kiegészitéséhez szükséges három telekre nézve is, a melyeknek négyszögölét 3 frtjával fogja a főváros beváltani. Az ujlaki telekfoglalások ügyét további eljárás végett, áttették a közmunkák tanácsához.

A közmunkák tanácsa a Lipótmezőn épitett hadapródiskola északnyugati részén megnyitott utczát Riadó-utczának, a délkeleti részén levőt pedig Hidász utczának nevezte el. A II. kerületi Nagy-Rókus és Fillér-utczák nyitott uj utczának a tanács a Rókushegyi lépcső (az ut lépcsőzetes), a Trombitás utczából a Rókushegyre vezető utnak pedig a Rókushegyi ut nevet adta.

A két uj hid épitése következtében a Gellérthegynek és környékének rendezése vált szükségessé. A közmunkák tanácsa a rendezési tervek czélszerű kidolgozása és kivitele végett kivánatosnak tartja, hogy közegei a külföldön tanulmányozzák az effélé rendezési munkákat s e végre Bakos János műszaki tanácsost, továbbá Franczek Imre és Sigray János miniszteri főmérnököket tanulmányutra küldi. Mind a három szakértő jól ismeri a budai viszonyokat és át van hatva iziésük azzal az ihlettel, mi egy oly természet kincs, mint Buda rendezéséhez szükséges.

A czitadella lebontása szeptember hónapban már várható. A Gellérthegy fejlődése ez által rohamosabb lessz. Csak azután a monumentális stylus valami tarka egyveleggé ne alakuljon át. A citadella átalakitásához a „Buda és Vidéke" már hozzá szólt, s annak idején még részletesebb tervekkel fog szolgálni.

Budapest jobbparti korona-takarék- és hitelszövetkezet.

A „Budapest jobbparti korona-takarék- és hitelszövetkezet" folyó évi márczius hó 25-én tartotta alakuló közgyülését a budai polgári kaszinó diszteremében.

A budai kereskedők és iparosok szövetkezve létesitették ezt az üdvös korona-önsegélyző egyesületet, mely hivatva van a budai kiskereskedők és kisiparosok érdekeit minden irányban előmozditani, miáltal egy régóta észlelt hiányt pótoltak és a budai ipar és kereskedelem egyik igen fontos tényezőjét alapitották meg. A székes-főváros balpartján immár több ily intézmény létesült, melyek mindegyike a gondolható legüdvösebb hatással van a kisipar és kereskedelemre, mit legjobban az bizonyit, hogy mindezek az intézetek virulnak. Ennek oka egyedül ott keresendő, hogy a legkisebb iparosnak mód van nyujtva arra nézve, hogy egyszerre nagyobb összeg áll rendelkezésére, anélkül, hogy ezen összeg visszafizetése nagyobb gondot okozna neki, mivel azt a legkisebb heti befizetéseivel törleszti, mely befizetések után ő a szövetkezet évenkinti jövedelmének reá eső osztalékát is élvezi. Ily formán a pénz, melyet neki ez az intézet hitelbe nyujt, igen olcsó s előnyös visszafizetési feltétel. A budapesti jobbparti korona-takarék- és hitelszövetkezet tagja mindenki lehet, ki hetenként legalább egy korona betétet fizet.

Ezt az intézményt, mely a budai kisipar és kereskedelem virágzására igen nagy horderejü, mi is örömmel üdvözöljük és felhivjuk a budai összes polgárságot csatlakozásra és felkarolásra. Ily intézményt minden lelkes polgárnak támogatni kell, mivel oly szövetkezeti tagok részére, kik hitelt igénybe nem vesznek, kötelező takarékpénztárt képez, és csekély egy korona heti betétekkel szép tőkét gyüjthet mindenki.

Az alakuló közgyülés vezetésére Peringer Ferenczet kérték fel, ki a közgyülést szép szavakkal megnyitotta és a jegyzőkönyv vezetésére Dr. Mayer Ernő, a hitelesitésre Dr. Frim Jakab, Jankovics József és Romlehner Lajos urakat szólitotta fel. A virágzással biztató szövetkezetnek 96 tagja 986 üzletrészszel lévén, az alakulást kimondotta. Az alapszabályok felolvasása és egyhangu elfogadása után a választások következő eredménynyel történtek meg:

Igazgatóság: Peringer Ferencz, elnök, Krausz Dávid alelnök, Schimmerlik Mór vezető-igazgató, Frey Alajos, Grünwald Samu. — Felügyelő bizottság: Stampfer Márton, Wolf Márton, Biermann J. Henrik, Bányai Béla, Steinbock József, Dávid Béla, Schwartz Mór. Választmányi tagok: Arnold Róbert, Beck Oszkár, Biermann József, Brück Áron, Danneberg Miksa, Faludi Agoston, dr. Frimm Jakab, Gál Ignácz, Glatz István, Hartmann István, Hein Lipót, Jankovits József, Klein Jakab, Löwy Adolf, Mayer Sándor, Morgenstern Endre, Pártényi László, Petrik Márton, Pressburger Vilmos, Romlehner Lajos, Rössler Károly, Schimmerlik Miksa, Schönfeld Adolf, Spitzer Albert, Sugár Pál, Stampfer Adolf, Stettner Géza, Trettina József, Werner Ferencz, Záborszky János. Póttagok: Albecker Sándor, Ernst Adolf, Fraokeudorffer Lajos, Heisler Jaroslav, Hódosi Sándor, Löwy Frigyes, Maderlik Ede, Pressburger Ignácz, Spitz Simon, Tigermann Nándor.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Jencs Vilmos.

A patikárusok iránt az emberiség nem viseltetik valami különös vonzalommal s előszeretettel. Előitélet, elfogultság s legfőkép aggódás tartja távol az embereket a gyógyszertártól. Egyszerű magyarázata pedig ennek az, hogy senki sem szeret, senki sem akar beteg lenni; mert a ki beteg, az okvetetlenül patikára szorul s a patika pedig — azt mondogatják — a legdrágább konyha. A magyar ember meg már régen azt vallja: Inkább a korcsmába a pénzt, mint a patikába! — Hej, de az emberiség „szenvedő“ része nem igy gondolkodik ám! Mi mindenét nem adná oda a betegségben sinylődő, csak gyógyulást, biztos fölépülést okozó szerre találna a patikában! Nem drága ilyenkor onnan semmi, csak segitsen, csak segitsen! Ilyenkor a patikárus az orvos után a legjobban istenitett személy. „Édes gyógyszerész ur igy . . . kedves gyógyszerész ur ugy! . . .“ Megszünik ilyenkor minden előitélet, minden elfogultság, legfölebb a beteg állapota fölötti aggódás érzete tartja megszállva a lelket.

No, a mi kedves ismerősünkkel szemben nem kell megszünnie semmiféle előitéletnek, semmiféle elfogultságnak, mert Jencs Vilmos olyan kedves és szeretetreméltó egyéniség, a ki egymaga képes minden ódiumot elháritani összes kollegáiról.

Fiatal ember még, de már — „nem kapható.“ Ez (talán bővebb magyarázatra sem szorul) annyit jelent, hogy már meghajtá fejét „Hymen“ rózsajárma előtt. Sőt már családapa is. Tehát boldog ember. De nemcsak boldog, hanem szerencsés is. Avagy nem szerencse-e: fiatal korban egy jó fekvésü, dúsan jövedelmező gyógyszertár tulajdonosának lenni? Bizony a mai gyógyszertár-kóros világban, mikor annyi egy-egy patikára a pályázó, mint gyógytárban az orvosságos üveg, ez nem kicsinylendő szerencse.

De Jencs Vilmos rászolgál e szerencsére. Szt.-Jánoshoz czimzett gyógyszertára (melynek üzemén mindenki, csak épen Szent-János nem lendit semmit), dús és izléses, tiszta berendezésével szinte csalogatja be a publikumot. És tényleg azok a bársonyos ülőkék (bármikor tévedj is arra) soha sem gazdátlanok, mindig találni rajtuk várakozókat, a mi azt jelenti, hogy szépecskén fogy a chinin, nagy kelete van a salicylnak s az ipecacuanára is várakoznak.

De hogy Jencs Vilmos gyógyszertára ilyen látogatottságnak örvend, az emlitett tiszta, izléses és dús berendezésen kivül az előzékeny, finom kiszolgálásnak is tulajdonitható. Mert hiában, a mérget is szivesebben fogadjuk el, ha szép szavak, hizelgő, kedves modor kiséretében nyujtják át. Ezt a finomságot a Jencs patikájában kétségtelenül feltaláljuk, mert a princzipális figyelme e tekintetben a pedantéria legszélsőbb határáig is kiterjed, a mi csak dicséretére válik.

Jencs V. különben nemcsak otthon, az üzletében, hanem a társaságokban is kedvelt egyén. Mindenütt szeretik és tisztelik őt, mert jókedvű, zamatos humorú magyar ember, a ki derült tréfáival, víg vadász-kalandjaival sokszor elmulattatja társaságát.

Kivánom, hogy a társaságban ezentúl is minél több jó-barátra, ismerősre tegyen szert, patikáját azonban mindenki csak végső szükségben keresse fel.

S a mint örülni fog az első kivánságnak, ép oly kevéssé fog — remélhetőleg — haragudni a második miatt.

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Az előfizetés árai:

Egész évre . .	12 korona
Fél évre . . .	6 korona
Negyed évre . .	3 korona.

Különfélék.

— **Állatvédő egyesület.** Tanuságos az állatvédő egyesület mult évi jelentése. A vezetőség és a tagok buzgalma szép sikereket eredményezett. Ezek a sikerek azonban jóval nagyobbak lennének, ha a napi sajtó több melegséggel és gyakrabban karolná fel az állatvédés hasznos ügyét. Az egyesület 375 forinttal jutalmazott 6 detektivet, 20 polgári egyént s 63 rendőrt. A madarak etetése 36 forintba került. A svábhegyi itató kut költsége 250 forint. Az egyesület megérdemelné, hogy a sajtó, mint a közönség jobban érdeklődnék az állatvédésért.

— **Kisfaludy szinház.** Az elmult héten három uj darabban gyönyörködhetett a budai oldal szinházlátogató közönsége, kettőben, — mely bár régebbi darab — de az idény folyamán először adatott, és egyben, mely most szombaton lett bemutatva. Első a három közül a mult vasárnap adott és kedden megismételt „Peleskei notárius,“ ez általánosan ösmert, de még ma is kaczagtató törzsgyökeres magyar népszinmű volt, — s hogy az utóbbi állitás való, azt igazolja az ott lévő publikum, mely folyton tapsolt és nevetett az előadás egész folyamán. E darab meséjét elmondani nem tartom szükségesnek, hisz ösmeri azt vén, fiatal, itt csak annyit emlitek, hogy az előadás maga a legjobbak egyike s hogy minden egyes szereplő kiérdemelte a tapsot, melyben részesült. Igen jók voltak: Iványi és Hatvani, valamint Szilassy, Rédey, Fehérváry, Szentes, Kardos, és a nők közül Cserváry, Salamon, Erdélyi és Talián. — A második bemutató Szigligeti régi népszinműve „A vén bakancsos és fia a huszár“ volt. Az egyes szereplők e darabban, a II-ik felvonás ösmert két szép jeleneteiben váltak ki, különösen akkor, midőn Laczi — a huszár — visszatér és ujból találkozik arájával s atyjával. Mikor a néző ily előadásban részesül, önkénytelenül sajnálja, hogy mai nap oly ritkán élvezheti remek iróink még remekebb termékeit. — E bemutató szereplői mind jók voltak, megfelelt egyaránt mindegyik feladatának. Ugy Hatvaniné, mint Salamon Katalin, Erdélyi M., Szilasy, Hatvani, Fehérváry, Szentes, Iványi és Andrássy Gizi, ki ez előadásban mutatta be magát először. — A harmadik teljesen uj darab „A mai társadalom,“ Ilosvay Hugó 4 felvonásos jeles szinműve, melyről, valamint az előadásról jövő számunkban fogunk bővebben foglalkozni. — Ajánljuk a darabot a közönség figyelmébe. *Lhmn.*

— **Ajándék.** Friedrich Jenő dr., hirneves magyar philosophiai iró, budapesti lakos, a létesitendő székes fővárosi muzeumnak adományozta az ezredéves országos kiállitáson kiállitva volt és tulajdonát képező, diszesen montirozott, markolattal és hüvellyel ellátott, közel 1400 éves damaszkusi kardot, azon kérelemmel, hogy ezen adománya némi viszonzásaul a székes főváros tanácsa az Országos Magyar Iskola-egyesület számára 50 frtot szavazzon meg. A székes főváros tanácsa az értékes ajándékot elfogadván, a nemes adományozó kifejezett kivanságához képest, az „Országos magyar Iskola-Egyesület“-nek 50 frtot szavazott meg.

— **Értesités.** Vörösmarty Mihály költészetéről egyes szépirodalmi lapokban és folyóiratokban megjelent irodalmi tanulmányaimat összegyüjtve, könyvalakban „Irodalmi dolgozatok Vörösmartyról“ czimen szándékozom közrebocsátani. Könyvemnek összes jövedelmével — a nyomdai költségeket leszámitva — Vörösmarty szobrának létesitéséhez óhajtanék valamelyest hozzájárulni. Tisztelettel kérem tehát a hazafias közönséget, hogy a szép czél megközelitésében könyvemnek szives megrendelésével támogasson. A könyv Hornyanszky Viktor kiadásában diszesen, kis nyolczadresz alakban, 10 ivnyi terjedelemben, folyó évi április hó közepén jelenik meg. Ára — bérmentes postai küldéssel — 80 kr. A megrendeléseket lakásomra kérem: Budapest, IV., Városház-tér 4. (Piarista kollégium). Budapesten, 1897. márcz. 1. Pintér Kalmán.

— **„A magy. kir. államvasutak** igazgatóságától vett értesités szerint a Budapest keleti pályaudvarról d. e. 10 óra 30 perczkor Budafokra induló és onnan d. u 12 óra 30 perczkor Budapest keleti pályaudvarra vissza érkező 1029 és 1030 sz. helyi vegyes vonatok f. é. márczius hó 25-től kezdve beszüntettetnek.

— **Esküvő.** Szente Lajos f. hó 29-én esküszik Telkesy Jolán kisasszonynyal. Ennek a házasságnak széles körben örülnek. A menyasszony családja Buda egyik legtisztelteb családja. Ő maga igazán a boldogitásra született, mit Szente Lajos az ismert és tisztelt svábhegyi gyógyszeresz szép tulajdonságainal fogva meg is érdemel. Legyenek boldogok!

— **Felhalmozott sinek.** A városmajor-utczától a Krisztina-utcza vonala végéig sineket halmoznak fel jobbról-balról az utszelen. Ez nem jelenthet egyebet, mint a Budai—déli-vaspálya fogaskerekü irányban épülő pálya épitésének megkezdését, a minek határidejét a beavatott mandarinok mély titokban tartották, de most már a nema sinek hangosan beszélnek és nem szükséges kérdezni, hogy épül-e valamikor, a mire csak fejcsóválást és bizonytalanságot hallottunk. Denique a titoktartás sok embernek oly kincsét képezi a proviziós világban, a melyet a nemzetgazdászat elmélete eddig nem iktatott a könyveibe.

— **Előfizetési felhivás.** „Első könyvem“. Hazafias és egyéb költemények. Irta: Lampérth Geza. Fenti czimmel közelebb egy kötet költeményt adok ki. — Első könyvem lesz ez. Hazáról, szabadságról, szerelemről, az élet verejtékes, nehez küzdelmeiről s a hivő, ideális lélek nemes vágyairól, édes álmairól — szivemből s szivéknek irtam minden sorát. — Az örök tiszta eszmények, a romlatlan szív embereinél kérek szives fogadtatást „Első Könyvem“ számára, mely — Beöthy Zsolt egyetemi tanár, az Akadémia s Kisfaludy-Társaság tagjának előszavával, a Franklin-Társulat izléses, szép kiállitásában — husvétra fog megjelenni. — A tiz iv terjedelmü kötet előfizetési ára füzve 1 forint; (bolti ára 1 frt 50 kr. lesz), diszkötésben 2 forint, mely összeg, lehetőleg április 10-dikéig, lakásomra, Budapest, VIII kerület, Szentkiralyi-utcza 35. sz. II. 19. küldendő. — Gyüjtőknek tiz előfizető után egy tiszteletpéldányt adok. Budapest, 1897. februar havában. Lampérth Geza.

— **Jó könyvek leszállitott áron.** Tomor Ferencz, ismert kitünő iró, hasznos irodalmi munkái közül a következőket adja leszállitott áron: *A)* Schiller válogatott dramai művei, tartalom- és alakhü forditásban, történelmi és egyéb jegyzetekkel. 1. „Wallenstein Tábora“ és a „Piccolominiak“, 11 iv 20 kr. 2. „Wallenstein Halála“, 12 iv 20 kr. 3. „Orleánsi szüz“, 10 iv 20 kr. 4. „Stuart Mária“,

11 iv 20 kr. Csak együtt megrendelve kaphatók ilyen áron. *B)* 5. „Hatodik Nagyhatalom vagy a Modern Sajtó“, 11 iv 20 kr. 6. „Korunk Tükre szatirákban és epigrammákban“, 11 iv 50 kr. — Czim: Tomor Ferencz, Budapest, I., Uri-utcza 64. — Ajánljuk olvasóinknak.

— **Budai zenekör.** A „Budai zenekör“ folyó 1897. évi április hó 5-dikén, hétfőn, a „Budai Polgári Casino“ dísztermében rendkivüli hangversenyt tart, Eisvogel Ferencz egyleti karnagy igazgatása és Novák Ilonka urhölgy szives közreműködése mellett.— Helyárak: Számozott ülőhely az I. sorban 4 korona, a II. és III. sorban 3 korona, a többi sorban 2 korona; belépő 1 korona. — Jegyek előre válthatók a kör helyiségében déli 1 és 2 óra között. — Felülfizetéseket köszönettel fogadnak és nyugtáznak. — Kezdete esti fél 8 órakor.

— **Közgyülés.** A „Budapesti polgári lövészegyesület“ 201-ik rendes évi közgyülését f. é. márczius hó 28-án, vasárnap, délután 4 órakor tartja meg a II. ker. nagy Rókus-utczai dísztermében. — Az ez alkalommal felolvasandó tartalmas évi jelentéséből — melyről legközelebbi számunkban bővebben fogunk megemlékezni — tudjuk meg a választmány czéltudatos munkásságát, mely lehetővé teszi azt, hogy az egyesület évről-évre ugy vagyonban, mint tagjainak számában gyarapodik. Az egyesület tiszta vagyona 109.476 frt, tagjainak száma 1901. — A közgyülés lefolyásáról ugyancsak legközelebbi számunkban fogiuk olvasóinkat értesiteni.

Mulatság.

— **Felülfizetések.** A „Budapest III. ker. Iparos Ifjak Köre“ 1897. évi márczius hó 6-án saját könyvtáruk javára rendezett tánczvigalomnak felülfizetései. Gróf Festetich Andor 10 frt, Vörös László 10 frt, Budai Goldberger Samu 10 frt, Budai Goldberger Berthold 5 frt, Budai dr. Goldberger Lajos 5 frt, dr. Országh Sándor 5 frt, dr. Tatay Adolf 5 frt, Spitzer Gerson és társa 5 frt, Abeles Adolf és Fiai 5 frt, Déri Izidor 5 frt, III. ker. Munkás-kaszinó 3 frt, Löwy Náthán 2 forint, Halász Gyula 2 frt, Jancser Lajos 2 frt, Breitner Lipót 2 frt, Gyulányi Adolf 2 frt, Ifj. Lenz János 2 frt, Zborai Zboray Gyula 2 frt, Gergely Jakab 2 frt, Rosenfeld Henrik 2 frt, Vitzegrád Juda 2 frt, dr. Unterberg Adolf 2 frt, Neumann Simon 2 frt, Hertzka Gusztáv 2 frt, Falk Zsigmond 2 frt, dr. Stern József 2 frt, Ungár és Társa 2 frt, Singer és Wolfner 2 frt, Stemer Antal 2 frt, Weisz és Berger 2 frt, Brody Adolf 2 frt, Erlich Samu 1 frt 50 kr., Brody Ignácz 1 frt, Kecskóczy Ödön 1 frt, Stöckelmayer Zsiga 1 frt, Gebb Samu 1 frt, Maurer Rezső 1 frt, dr. Sziklay Samu 1 frt, Ruh Géza 1 frt, Végh János 1 frt, Stern Mihály 1 frt, Waldner és Adelsberg 1 frt, Schiller Miksa 1 frt, dr. Berger Lipót 1 frt, Epstein Jenő 1 frt, Retter Armin 1 frt, özv. Wichner Jánosné 1 frt, Grünspan Samu 1 frt, Rosenberg Izidor 50 kr., Eckstein N. 50 kr., Schmidek N. 50 kr., Breitner Károly 50 kr. — A jószivü adakozásokat ez uton köszöni meg a bizottság.

— **A II. ker. polgári kör estélye.** A polgári kör utolsó estélye f. hó 20 án szombaton ismét nagy vonzerővel birt. A kör helyiségei egészen megteltek, még pedig oly díszes közönséggel, melyre a rendezőség büszke lehet. Az estély hangversenynyel kezdődött, melyet a férfi kar szabatos előadása nyitott meg, mely után *Schuchmayer Anna* és *Prihoda Anna* k. a.-ok két cziterán kitünő iskoláztatással és művészettel előadták, Paschinger *„Alla Stella Confidente“* Nocturnejét s *Umlauf* egy nehány alpesi dalát. Zajos taps kivánta az ismétlést. Nagy tetszéssel fogadták *Bäck Béla* zongorajátékát. A műsor következő számát *Bartók Lajos* szavalata képezte s a költő érzéssel előadott költeményeit a közönség hálás szünni nem akaró tapssal jutalmazta meg. A hangversenyt a férfi kar zárta be, melyet Hoppe Rezső zenetanár dirigált. — Rövid szünet után megkezdődött a táncz még pedig egész hajnalhasadásig, mely persze mostanaban nem pirosan, hanem szürke ködděl szokott hasadni. *P. K.*

Nyilttér*)

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatti közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmoztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *Friss csapolás.* Reggel korán Fukáts vendéglőjében a „Zöld fánál.“ Izletes reggeli és friss sör csapolás.

— *Hó megállj! Hol?* Ha a Svábhegyre mégysz . . . Szin Edénél a „Zöld gunyhó“-ban. Egy ital bor a hazáért meg nem árt. Oda fenn Szerényinél és Adlhoffernél pihenj.

— *Szép rózsafák.* Szathmáry K. Pál egyesitett felső-zsolczai és boldvai kertészeti rózsa-gyüjteményének gazdag árjegyzéke megjelent. — A messze földön hires rózsákat a leggondosabban szállitják a megrendelőnek. Megrendeléseket elfogad Tóth Kálmán gazdasági intéző Boldván és Idrányi Kálmán számtartó Felső-Zsolczán. — A rózsák árai a következők: 1 darab magas törzsü példány 50 kr., az ujdonságok, 1894—95. évi, szóval minden évjárat 10 krral többe számittatik. Az 1896. évi ujdonságok, — melyek csak később kerülnek eladásra — 1 frttal számittatnak darabonkint. — Kaphatók továbbá diszfák, diszbokrok és cserjék, valamint a legnemesebb gyümölcsfa-ojtványok a legjutányosabb áron.

— *Jó szivarok.* Özvegy Kovács Józsefné a Horváth-kertben vagy arra felé sétálóknak **igazán jó** és **száraz** szivarokkal szolgál. — Itt a lapokat és a „Buda és Vidéké“-t is árulják.

HIRDETÉSEK.

472. sz./VII. 1897.

Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye pilisi felső járás, Solymár község elöljárósága.

HIRDETMÉNY.

Solymár község elöljárósága közhirré teszi, hogy Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye árvaszékének 4596/*a* 897. sz. határozata alapján nyert megbizásból kifolyólag néhai Ebner Jakabné, született Milbich Éva és birtoktarsai tulajdonát képező, a solymári 4—5. ö. i. számu házak és beltelke, 2 h., 639 □ öl, valamint ezek kültelki tartozékaik 759 □ öl, 1897. évi április hó 19 én d. e. 9 órakor, Solymár község házánál tartandó nyilvános árverésen, az elöljáróság által el fognak adatni.

A ház nyaralónak a lehető legkedvezőbb helyen fekszik, a vasuti állomástól 15—20 percznyire.

Árverési feltételek, az árverés napjáig, a község házánál megtekinthetők.

Solymár, 1897. márczius 13-án.

Straubbély, jegyző. **Thaller János,** biró.

M. kir. áll. vas. Bpest-jobbparti üzletvezetősége.

5291. sz.

III.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Hatvan állomásán az állomási vendéglő üzletére kötött szerződés 1897. évi augusztus hó 31-én lejárván, nevezett vendéglői üzletnek ugyanazon időponttól számitott három évi időtartamra, azaz 1900. évi augusztus hó 31-ig leendő bérbeadása iránt, ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Hatvan állomásán lévő vendéglő üzletének bérbevételére 5291 számhoz“ felirattal ellátott boritékba zárt és lepecsételt, nem külömben a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1897. évi április hó 5-én d. e. 12 óráig a m. kir. államvasutak Budapest jobbparti üzletvezetősége titkári hivatalához posta utján térti vevény mellett nyújtandók be; — bánatpénz fejében pedig 300 azaz háromszáz forint készpénzben vagy állami letétbe alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyüjtő pénztáránál 1897. évi április hó 3-ának déli 12 óráig leteendő.

Az értékpapirok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennégy napnál nem régibb utolsó napi árfolyam szerint de mindig csak legfeljebb névérték magasságáig fognak számittatni.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. (forgalmi) osztályában (I. emelet 33. ajtó,) vagy a budapesti jobbparti (keleti pályaudvar,) győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlatot tevőktől feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitüzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir államvasutak budapest jobbparti üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlat tevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhasson.

Budapesten, 1897. február hóban.

Az üzletvezetőség.

BALETKAY M.

EPÜLET-ÜVEGES.

BUDAPEST, I. KER., KRISZTINA-TÉR 7. SZÁM.

Üveg, tükör, porczellán, főző-edény, függő- és asztali petroleumlámpa kereskedése. Kép keretek választék szerint minden nagyságban. Úgyszinte mindennemü üveges munkát gyorsan és olcsó árak mellett elkészit.

ZIMERMAN FÜLÖP vendéglőjéből

A „ZÖLD KERITESHEZ“

I. ker. Alagut-utcza 2. szám.

Borok:

Fehér asztali	1 liter	—.40,	utczán át	—.35
„ baranyavidéki	1 „	—.60,	„ „	—.50
Schiller, tolna „	1 „	—.30,	„ „	—.28
Vörös, szegszárdi .	1 „	—.60,	„ „	—.50
Malaga asszu . . .	1 „	1.50,	„ „	1.20
Ráczűrmös	1 „	—.60.		

Sör:

Kőbányai I ászok v. király az Első Magyar Részvény-sörfőzdéből.	1 liter	utczán át	—.24,
Kőbányai duppla márczíusi	1 „	„ „	—.28.

Pálinka:

Valódi falusi törköly .	1 liter	1.—,	utczán át	—.80
„ szilva-pálinka .	1 „	1.20,	„ „	1.—
Cognac ***	1 „	2.40,	„ „	2.—

10 literen felül házhoz szállittatik.

Szállodai szobák minden időben kaphatók.

Fiók-üzlet: I., Vár, Fortuna-utcza 16. szám.

Ezen helyiség mennyegzők, társasvacsorák, stb. tartására igen alkalmas.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

I. TŰZ-, SZÁLLITMÁNY- ÉS JÉGBIZTOSITÁSI ÜZLET.

KIADÁSOK. ***Harminckilencedik évi zárszámla 1896 január 1-től december 31-ig.*** **BEVÉTELEK.**

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tűzbiztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonása után	1.503,832	88		
Függőben maradt károk tartaléka	118,120	63		
Szerzési költségek a viszontbiztositott rész utáni bevétel levonásával	244,358	91		
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	124,958	74		
Postabérek	51.649	95		
Adakozások közhasznu czélokra 4.586 frt 83 kr. tartalék levonása után	2,278	17		
A tüzbiztositási üzletet terhelő igazgatási költségek	533,425	05		
Behajthatlan követelések leirása	6,589	51		
A következő évek készpénz-dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2,000.000	—	4.585,213	84
II. Szállitmánybiztositás.				
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	64,315	12		
Függőben maradt károk tartaléka	13,353	41		
A szállitmány biztositási üzletet terhelő szerzési és igazgatási költségek	21,337	75		
A következő évnek dijtartaléka a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	20,000	—	119,006	28
III. Jégbiztositás.				
Viszontbiztositások és törlések	340,521	87		
Kifizetett károk a viszontbiztositott rész levonásával	1,284,268	18		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztositásokn. utáni bevételek levonásával	224,119	32		
Behajthatlan követelések leirása	2,109	30	1.853,018	67
1896. évi nyeremény			756,363	78
			7.313,802	49

	forint	kr.	forint	kr.
I. Tűzbiztositás				
Az 1895. évről áthozott készpénz dijtartalék a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2,000,000	—		
417.016,125 frt 86 krnyi kötött biztositások után, valamint a folyó évben lejárt dijrészletekből befolyt dijak ... 5.604,677·95				
levonva: törlesztett dijak ... 554,102·45				
viszontbiztositási dijak ... 722,844·11				
lejárt visszbiztositási dijrészletek ... 1.204,155·62 2.481,102·18	3.123,475	77		
Az 1895. évben függőben maradt károk tartaléka	95,019	—	5.218,494	77
II. Szállitmánybiztositás				
Az 1895. évről áthozott dijtartalék	20,000			
21.240,630 frt 51 krnyi kötött biztositások utáni dijak ... 219,363·83				
levonva: törlesztett dijak ... 16,875·44				
viszontbiztositási dijak 123,934·15 140,809·59	78,554	24		
Az 1895. évben függőben maradt károk tartaléka	23,667	75	122,221	99
III. Jegbiztositas.				
76.418,591 frt 71 krnyi kötött biztositások utáni dijak	1.590,319	23	1.590,319	23
IV. Egyéb bevételek.				
Bevallott szelvények után, valamint egyéb kezelési összegek és árfolyamnyereség el nem adott értékpapirok és idegen pénznemek után	358,128	79		
Társasági házak tiszta jövedelme	24,642	71	382,766	50
			7.313,802	49

VAGYON. ***Mérlegszámla 1896. december 31-én.***

TEHER.

	forint	kr.	forint	kr.
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak és bankoknál			9.960,246	23
2.055,900·— Magyar földhitelintézet 4%-os korona értékü záloglevelek á 99·— = 2.035,341 frt — kr.				
730,000·— Pesti magyar kereskedelmi bank 4½%-os záloglevelek á 100·— = 730,000 „ — „				
700,000·— Magy. földhitelint. 4%-os talajjavitási és szabály. záloglevelek á 97·— = 679,000 „ — „				
7,935 drb Magyar-francia biztositó részv.-társasági részvények á 100·— = 793,600 „ — „				
1.209 drb Bécsi biztositó-társasági részvények á 245·— = 296,205 „ — „				
15,600·— Pesti Lloyd társ. kötvények á 100·— = 15,600 „ — „				
A fenti értékpapirok után az év végéig esedékes kamatok	30,821	99 „	4.580,567	99
Leszámitolt, visszleszámitolt és egyéb váltók			912,143	26
A társaság háza			650,000	—
Erzsébettéri házak jelzálog-kölcsön számla			485,000	—
Különféle adósok:				
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél			794,520	38
b Maradványok idegen biztositó intézeteknél			221,236	42
Jégbiztositási osztály folyó számlán			200,347	81
Központi pénzkészlet			34,996	76
			10.839,058	85

	forint	kr.	forint	kr.
Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 egész részvény á 1000 forint	2.000,000 frt	— kr.		
Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 fél részvény á 500 frt	1.000·000	» — »	3.000,000	—
Társasági tartaléktőke			3.000,000	—
Külön tartalék*)			600,720	80
Tüzbiztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2.000.000	» — »		
Szállitmány biztositási dijtartalék készpénzben a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül	20.000	» — »	2.020,000	—
Tüzbiztositási függő károk tartaléka			118,120	63
Szállitmany biztositási függő károk tartaléka			13,353	41
Különfele hitelezők			441,167	53
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok			2,828	—
Első magyar ált. biztositó-társaság Lévay-alap			84,935	81
Első m. ált. biztositó-társ. »Ezredéves alapitvány«			30,900	—
Tisztviselők nyugdijalapja			537,245	32
Életbiztositási osztály folyó számlán			233,423	65
1896. évi nyeremény			756,363	76
			10.839,058	85

*) A külön tartalék az 1896. nyereményből 701,096 frt 14 krra emelkedett.

II. ÉLETBIZTOSITÁSI ÜZLET.

KIADÁSOK. ***Harmincnegyedik évi zárszámla 1896. január 1-től december 31-ig.*** **BEVÉTELEK.**

	forint	kr.	forint	kr.
Törlesztett kötvények dija	318.764	65		
Visszavaltott kötvényekért	368.758	93		
Halálesetek után kifizetett károsszeg	1.085,054	68		
Lejárt kiházasitási tőkékért	942,668	27		
Kiházasitási biztositásoknál haláleset következtében dijvisszatérités	35,885	36		
Függőben levő károk és dijvisszatérítések tartaléka	219,325	09		
Függőben levő kiházasitási tőkék tartaléka	230,905	60		
Évjaradékokért	104,740	91		
Viszontbiztositási dijak	89,457	67		
Bélyegekért	84,247	71		
Irodaibér, postadijak, nyomtatványok uti- és egyéb költségek	205,736	39		
Tiszti fizetések	87.231	79		
Jövedelmi adóért	5,465	01		
Orvosi dijakért	39,995	84		
Szerzési és dijbehajtási költségek	364,424	98		
Kisorsolt biztositások tartaléka	17,000	—		
Behajthatlan tartozások leirása	13,691	32	4.213,354	20
Dijtartalék ez év végén			29.550,383	99
1896 évi nyeremény			247,389	74
			34.011,127	93

	forint	kr.	forint	kr.
A mult évből áthozott dijtartalék 27.779,598 frt 49 kr. levonva a tulélési csoportokra eső részt 40,045 frt 83 kr.			27.739,552	66
Befolyt dijak: ez évben kiállitott kötvények után	330,735	68		
az előbbi években kiállitott kötvények után	4.150,005	43		
a biztositott tőke emelésére forditott nyeremények	17.226	90	4.497,968	01
Mult évi függőben volt károk és dijvisszatérítések tartaléka			283,509	90
Mult évi függőben volt kiházasitási tőkék tartaléka			117,078	60
Illetékek			98,688	69
Kamatjövedelem			1.274,330	07
			34.011,127	93

VAGYON. ***Mérlegszámla 1896. december 31-én.***

	forint	kr.	forint	kr.
Értékpapirok ... 26.697,407 frt 54 kr. ugyanis:				
100,000 Kor. n. é. m. k. 4%-os koronaj. 99 frt 25 krjával	49,625	—		
33,700 frtnyi m. k. 4%-os aranyj. 122 frt 25 krjával	41,198	25		
6.637,500 frtnyi m. földhitelintézeti 4% zálogl. 99¼ frtjával	6.571,125			
6.231,600 frtnyi magyar földhitelintézeti 4%-os talajjavitási és szabályozási záloglevelek 97 frtjával	6.044,652	—		
1.418,000 Kor. n. é. m. földh.-int. 4%-os kor. zálogl. 99 frt-val	701,910	—		
218,000 frtnyi pesti m. keresk. bank 4½%-os zálogl. 100 frt-val	218,000	—		
68,000 frt pesti m. kereskedelmi bank 4½%-os községi kölcsön kötvényei 100 frtjával	68,000	—		
101,000 frt kisbirt. orsz. földh.-int. 4½%-os zálogl. 100 frt-val	101,000	—		
95,000 frt kisbirt. orsz. földh.- int. 5%-os zálogl. 100 frtjával	95,000	—		
144,000 frt m. orsz. közp. t.-pénzt. 4½%-os zálogl. 100 frtjával	144,000	—		
542,000 frtnyi e. bp. föv. t.-pénztár 4½%-os zálogl. 100 frt.-val	542,000	—		
30,000 frtnyi magy. jelzálog-hitelbank 4%-os nyereménykölcsön kötvényei 122 frtjával	36,600	—		
281,000 frt m. jelz.-hitel-bank 4½%-os zálogl. 10[illegible] frtjával	281,000	—		
2.480,000 frtnyi Bpest föv. 4½%-os kölcsönkötv. 100 frtjával	2.480,200	—		
1.699,500 frtnyi m. k. államv. ezüstköl. 4½%-os kötv. 100 frt-val	1.699,500	—		
97,600 frtnyi m. k. kel. v. államk. 5% aranykötv. 120 frt-val	117,120	—		
199,800 frtnyi m. k. 4%-os földtelherment. kötv. 97¾ frtjával	195,304	50		
6.000,050 frtnyi m. k. italm. jogkártal. 4½%-os kötv. 100 frt-val	6.000,050	—		
Beszterczeb.-brezovai és piski-v.-hunyadi vasuti els. köt.	1.007,408	14		
36,000 frtnyi egyesitett államadósság 4²/₁₀%-os papirjáradék (május—november lejár) 101 frt 50 krjával	36,540	—		
504,677 Lire 70 c. olasz 5%-os járadék és kamatai	216,924	65		
Tulélési csoportok értékpapirjai: 50,250 frtnyi magy. kir. italmérési jogkártalanitási 4½%-os kötvények 100 frtval	50,250	—		
1896-ban esed. kamat. és elszám. pénzküldemények	168,904	44		
Jelzálog-kölcsönök	202,435	65		
Kötvény-kölcsönök	3.047,604	—		
Viszontbizt. kötvény-kölcsönök	8,635	09		
A központ tartozása folyó számlán	233,423	65		
Vezér- és függynökségek és mások tartozásai	720,844	67		
	31.079,255	04		

	forint	kr.	forint	kr.
Dijtartalék	30.137.464.61			
levonva a viszontbiztositási dijtartalékot	587,080·62		29.550,383	99
Biztossági alap			188,911	31
Kiházasitási tőkék nyereménye			535,434	15
Függőben lévő károk és dijvisszatérités-k tartaléka			219.325	09
Függőben levő kiházasitási tőkék tartaléka			230,905	60
Dijleszállitásokra vonatkozó nyeremények tartaléka			344	77
Tulélési csoportok számlája			51,346	46
Előre fizetett dijak 1897—1898. évekre			1,941	78
Fel nem vett nyeremények 1895. évről			146	09
Kisorsolt biztositások tartaléka			17,000	—
Viszontbiztositó intézetek és mások követelései			36,126	06
1896. évi nyeremény			247,389	74
			31.079,255	04

Budapest, 1896. december hó 31-én.

Ágoston József, aligazgató, mint az életbiztositási osztály főnöke.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Szende Károly, a központi könyvezés főnöke.

báró Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Ormody Vilmos, báró Schosberger Zsigmond, gról Zichy Nándor.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készülteknek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőknek találtuk.

Budapest, 1897. márczius hó 15-én.

Kaczvinszky János, életbiztositási könyvivő

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Gróf Batthyány Géza, Giczey Samu, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, Szitányi Izidor.

Tavaszi és nyári idényre!

A legfinomabb és legszebb férfi ruházat **a legdivatosabb angol rendszer szerint** elkészitve, a legjutányosabb áron

Berger Adolf veje

férfi szabónál

II. fő-utcza, Lánczhid-palotában

kapható.

A legdivatosabb bel- és külföldi, csakis valódi juhgyapju kelmék dusgazdag választéka mindenkor készletben van.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésű borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

A

Magyar Asphalt

részvénytársaság

Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségu **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

BUDAPEST,

I., Városmajor-utcza 28.

Corsó szálloda

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

ARGAUER és UNREIN

szállodások.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a Szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli föraktára**

Mechlovics Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményű férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

Kitünő diszű

teljesen akklimatizált fenyők

kaphatók

a Városmajor-utczában 26,

és a svábhegyi

Diana-utczában 6. sz. alatt.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza!
A ki házat, telket akar eladni vagy venni.
A ki bérelni, vagy bérbeadni akar.
A ki nyaralni akar.
A ki szolgálatot keres.
A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulaszsza felkeresni a „BUDA és VIDÉKE" kiadóhivatalát. 9

Jó alföldi konyha.

Jó alföldi konyháját ajánlja uraknak egy intelligens család a Paedagogium s a Déli vasut közelében. Megkeresések a kiadóhivatalba „Alföldi koszt" czim alatt kéretnek. 49

Eladó.

Törökvészen 1200 □ öl két utczára néző telek vizvezeték közelében. Árát és a feltételeket a kiadóhivatal, mondja meg. 40

Tőke elhelyezés.

Bármilyen nagy tőkét földekre és házra elhelyezek. Kérem az ajánlatot „Tőke" czimen a Buda és Vidéke kiadóhivatalához intézni. 45

Eladó ház.

Eladó a II. kerületben tiz szobából és három konyhából álló ház fásitott kertben 330 □öl telekkel. A ház bérbe is kiadó egy vagy több félnek. Továbbiak a kiadóhivatalban. 41

Lakások.

Az évnegyed alkalmából lakáshirdetésre ajánljuk a Buda és Vidéket. A kik lakást vagy nyaralót keresnek, vagy kiakarnak adni ugy Budán mint vidéken: forduljanak a kiadóhivatalhoz. A hirdetés előnyös. 31

Kiadó.

Sósfürdő közvetlen közelében olcsó butorozott szobák. Czim a kiadóhivatalban. 51

Eladó ház.

Az Andrássy ut közelében két emeletes ház, melynek házbér jövedelme 5%-nak felel meg, kedvező feltételekkel eladó. A kiadóhivatal a czimet megmondja. 52

Megvételre

kerestetnek kertbe való régi köszobrok, kőpadok vagy vázák. Czim a kiadóhiv. 53

Kitünő szappan.

Senki ne mulaszsza el, hogy dr. *Lisznyay Elemér* népszinházi orvosnak *Maria Stuart* epe szappanját meg vegye. Ez a szappan, sömör, arczseb, kiütés, szeplő, mitfresser ellen kitünő szer. Különösen ajánlható *katonatiszteknek, vadászoknak, utazóknak*, kiknek bőrét a betegségtől megovja. Kapható IV. Rózsatér 5. szám alatt Horniecsek Kornél gyógyszerésznél: *A fekete kutyához.* 55

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI. évfolyam 14. sz. (Szt György hava.) Vasárnap. április 4.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás. közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDELYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Aurora.

Ez a név nem uj a magyar irodalomban. Egy izben Kisfaludy Károly és társait tömöritette, egy évtizeddel ezelőtt a magyar keresztény irók akartak e néven irodalmi kört szervezni, de a belügyi kormány nem vélte engedélyezhetőnek azt, hogy az irodalom mivelőit egymástól a vallás korlátai válaszszák el és nem hagyta helyben a kör alapszabályait.

A most szervezkedett Aurora mű- és szinpártoló egylet s reánk nézve különösen azért érdekes, mert Budára települt s a II-ik kerületi szinház épitését tervezi. A budai polgári körrel szövetkezett, itt mutatta be magát, innen indul tovább. A budai polgári kör estélyén az élő magyar költők egyik legnagyobbja Bartók Lajos már szavalt szép verseiből s előre látható, hogy a kör az irodalom és művészet kitünőségeit látja majd vendégeiül, tagjaiul.

A Buda és Vidéke már sokszor hangoztatott programmja az, hogy Buda legyen Dunántul szellemi és közgazdasági központja. Minden lépést örömmel üdvözölünk, mely Budát és vidékét jövőjében segiti. Az Aurora kör itt fog felolvasást, műkiállitást rendezni. A kör ez által Buda szellemi életét élénkiti és elismeri azt a hivatását, hogy fővárosunk ez a része alkalmas arra, hogy a tudomány, művészet és közmüvelődés székhelye legyen, mint volt Mátyás király korában.

A budai vigadó, a II-ik kerületi szinház emelkedésünk biztositéka. Nincsen olyan budai ember, ki a megnyitás elé örömmel ne nézne. Ámde a menynyire örülünk, hogy a II-ik kerület fejlődésében egész Buda erősödik, annyira nem szeretnénk azt, ha egyik városrész emelkedése a másik budai kerületet gyengitené.

Azt kérdezzük, hogy a II-ik kerületi szinház csak a krisztinavárosi szinkör és a várszinház romjain épülhet fel? A várszinház és a krisztinavárosi szinkör annyi szolgálatot tett a magyarosodásnak és annyi hivatása van továbbra is minden szerény kinézésök és állapotuk daczára, hogy a halálharangot nem huzhatjuk meg felettük.

Ez ellen legelőször a hazafiságban és nemes ügyekért buzgóságban kiváló budai kör tiltakoznék. A czélon túllő az, ki ezzel a halálos itélettel akarja a II-ik kerületi szinház mindnyájunk által ohajtott felépitését siettetni.

Nem lehet ezeket az épületeket ólnak minősiteni. Ezek nem hogy gyengitenék, de erősitik a II-ik kerületi szinház ügyét. Magának az Aurorának is szüksége van ezekre, mert czéljai eléréséhez segitik és abban támogatják.

A várszinház restauratiója nem sokba kerül s ha a krisztinavárosi szinkör igazgatója hatásköre alá kerül, nagy rendeltetést tölthet be. A várszinházban okvetlen játszani kell és pedig minél több hazafias és történeti tárgyu darabot. A dalárda, a zeneakademia, az iparosok mükedvelő köre, legényegylet, munkásdalárdák a szabad estéket elfoglalhatják.

A krisztinavárosi szinkör az egész Krisztinaváros sorsa. Ezt eltörülni nem lehet s nem zavarja egy cseppet sem a II-ik kerületi szinház sorsát ép ugy nem, mint a Kisfaludy szinház óhajtandó virágzása.

Az Aurora programmjában a magyar szinműirodalom müvelése is benne van. Minnél több a befolyása alatt levő szinház, annál több irót nevelhet. A szindaraboknak temérdek vállfaja van. A gyermek és ifjusági szindaraboknak helyes mivelésére is kell szinpad...

A II-ik kerületi szinház felépitését minden erőnkből sürgetjük és támogatjuk s ennek keresztülvitelére az egész Budát lelkesitjük, de nem szeretnénk, ha egy uj élet csak a mások holttestén keletkeznék. Ez nem volna hajnal, de sötét éjszaka. Nem is hiszszük, hogy az Aurora a II-ik kerületi szinházat igy akarná épiteni, s a II-ik kerületiek ezt pedig semmiesetre sem akarják.

Erdélyi Gyula.

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

A Kisfaludy szinház.

A Kisfaludy szinházról egyik fővárosi lap azt irta, hogy Serly halálmegvetése szülte.

Egyet megengedek, hogy mint igaz és jó hazafi minden mellékgondolat nélkül hozta áldozatait, de hogy itt megbukjon, azt a III-ik kerület közönségének megengedni nem szabad, s azt a kerület közönsége megengedni nem is fogja.

Mert vannak azért itt Ó-Budán is jó hazafiak!

Nem halálmegvetéssel, de igazán, hazafiasan érző szivvel fogott ez eszméje megvalósitásához, oly pillanatban, melyben talán mindenki más visszariadt volna e tervtől, ő vasakarattal dolgozott, s csak igy tudta czéljat siker koronázni.

Tisztában volt a helyzettel, nagyon jól tudta, azt, hogy Ó-Buda nem Pest, tudta azt, hogy néki itt más feladata is van, mint tőke gyüjtés, tudta azt, hogy áldozatot áldozatra kell halmozni, mig czélhoz fog érni.

Szinházát a legnagyobb gonddal épitette fel, csinos, teljesen modern épület, mely a fővárosi közönség minden igényeinek megfelel. A nézőtér nem valami nagy, van benne 12 páholy és 400 ülőhely, — ebből is látható, hogy az a III-ik kerületnek épült.

Személyzete jó, a vidéki szinészet legjobb erői, zenekara jobb mint „egy“ pesti szinház zenekara, de lehet-e ez másképen, hisz ő maga vezényli.

Az előadások legfőbb érdeme a kitünő vezetés, a gond s az igyekezett, melylyel minden egyes tag siet hozzájárulni az általános sikerhez.

Uj darabok megválasztásában is nyilvánul, nem csak a tudó, de a szerencsés kéz.

Ott van Géczy darabja a „Leszámolás“, mely jobb, mint a „Gyimesi vadvirág“, ott van a „Menyország“ s ott van az utolsó uj darab „A mai társadalom“, mely Ilosvai Hugó műve.

Mind jó, mind egészséges ujdonságok, — s ebben mindenki igazat fog adni, ki abban a tudatban lép be e szinházba, hogy most Ó-Budán van.

Egy hónap óta körülbelül 12 darabot mutatott be a társulat; egy csomó vigjátékot, 4 operettet, 3 népszinművet és az utolsó héten előadott társadalmi szinművet.

Ez utolsó darabbal igen sokat foglalkozott a napi sajtó, s miután magam is jelen voltam annak első előadásánál, ugy e helyt én is hozzá szólok.

Társadalmi szinmű, tehát óriási feladat, melyet azonban igen ügyesen fejtett meg a szerző

A darab egészséges eszme, feldolgozása, nyelvezete folyékony, élénk, s egyes jelenetei igen jól sikerültek.

A mi az előadó személyzetet illeti, ugy mondhatom, hogy annak minden egyes tagja a legnagyobb odaadással igyekezett megfelelni nehéz feladatának.

Mert vannak a darabban igazán nehéz szerepek, ilyen Klára szerepe, mely a legnehezebb, ilyen Kalmáré, mely valódi drámai szereplőt kiván.

Salamon Katalin mint Klára remekül fejtette meg feladatát, jól játszott utolsó jelenetéig; — Kardos pedig mint Kalmár, meglepetésben részesité a közönséget, mert első nagy szerepében szintén jó alakitást mutatott be.

A többi szereplő is mind, mind helyt állt.

Az országos szőlőtelepitő szövetkezet czélja és szervezete.

Hazánk szőlőhegyeit elpusztitotta a phylloxera!

Szőlőink megsemmisülésével elveszett egy mérhetetlen nagy nemzeti vagyon. Szőlőtermelő népünk elszegényedett s egy igen nagy részök a koldusbottól menekülendő, Amerikába és Szlavoniába vándorol.

Társadalmunk a szőlők pusztulása után agoniába esett, sem bátorsága, sem pénze nem volt, de még út sem volt arra, hogy uj szőlőket miként ültessen, a kipusztultakat miként reskonstruálja, a kezdeményezést az államtól várta, sőt még ma is ott állunk, hogy szőlőtermelőink nagyrésze mindent az államhatalomtól vár, pénzt, talajt, szakértelmet!

Az állam az elpusztult szőlők rekonstruálása s uj szőlők telepitése tekintetében megtesz ugyan minden tőle telhetőt, azonban e tekintetben a legnagyobb feladat nem az államra, hanem a társadalomra hárul. Az állam adhat segélyt, adhat olcsó kölcsönt a szőlőtelepitőnek, de nem adhat kész, kellő szakértelemmel betelepitett szőlőt, ezt megtenni a társadalom feladata. Ezen társadalmi feladat keresztülvitelét vállalta magára az országos szőlőtelepitő szövetkezet.

Mert ugyan mit ér a segélylyel, mit ér az olcsó kölcsönnel a közép és kis szőlőtermelő, ha nincs megfelelő szőlőtalaja s ha nem bir szakértelemmel az uj szőlőkulturában. Megfelelő talajba szakértelem nélkül ültetett és kezelt szőlők csak a nemzeti vagyon további pusztulását mozditják elő.

„Kész szőlőt a termelő kezébe"! Ez jelszava az országos szőlőtelepitő szövetkezetnek!

Az országos szőlőtelepitő szövetkezet az egész országra kiterjeszti tevékenységét és az elpusztult szőlők rekonstruálása, uj szőlők telepitése, a kor szinvonalán álló egészséges munkairány követése, a hazai csemegeszőlő és borkészleteknek külföldön biztos és állandó piaczok szerzése stb. által vissza akarja hóditani veszendőbe ment nemzeti nagy kincsünket, a „szőlőt" és ezzel biztositani akarja szőlőmüvelő népünk vagyonosodását s ezreknek nyujtand biztos alapot a tisztességes megélhetésre. A szövetkezet működését egyenlő arányban terjeszti ki ugy a kötött, mint a homoktalajon levő szőlőkulturára.

Az országos szőlőtelepitő szövetkezet feladatainak megvalósitása czéljából azon tagjai számára, a kiknek sem szőlőtalajuk, sem pénzük, sem szakértelmük nincs, szőlőterületeket vásárol, azokat beülteti, parczellázza s nekik a vételárnak 10—15 év alatt kisebb részletekben leendő törlesztése mellett tulajdonukba bocsátja.

Azon tagjainak, kiknek talajuk van, de pénzük és szakértelmük nincs, talaját beülteti, őket szakképzett kezelők által az uj kulturába bevezeti s a beültetésért járó munkadijat hosszabb lejáratu kölcsön formájában szedi be tőlük, hogy ki-ki szőlőtermése egy töredékéből könnyedén törleszthesse tartozását; végül azon tagjai részére, a kiknél csak a szakértelem hiányzik, a szövetkezeti telepeken munkásokat és szőlőkezelőket képez.

Nagy, sőt kiváló sulyt fektet a szövetkezet a homoki szőlőkulturára s minden erejével azon lesz, hogy a homoki szőlők telepitését még az által is előmozditsa, hogy igyekezni fog megnyerni saját jótállása mellett, pénzintézeteket arra, hogy az állam által garantirozott (25 milliós) kölcsönhöz hasonló feltételek mellett homoki szőlőkre is engedélyezzenek törlesztéses kölcsönöket. Ilyen kedvezményre a homoki szőlők jövedelmezőségüknél fogva méltán igényt tarthatnak!

A szövetkezet ezen nagy feladatai mellett tagjai egyébb szőlőszeti szükségleteit is ellátandja, nevezetesen európai és amerikai szőlővesszőket és oltványokat tömegesen termel s azokat tagjainak jutányosan bocsátja rendelkezésére, valamint a tagok vesszőkészletei eladását közvetiti, államilag segélyezett anya- és minta szőlőtelepeket létesit, karónyerés czéljára akáczosokat ültet és kosárfüzt termel.

Tagjai körében a szakértelmet igen olcsó szaklap által is terjeszti a szőlőszeti melléktermányeket feldolgozza s a jobban nem értékesithető borokból cognacot gyárt.

Szőlőszetünk felvirágoztatására azonban mindez nem elég, mert mit ér a legszebb szőlő mit ér a legjobb bor, ha nincs rá vevő. A szövetkezet működésének egyik fő csoportja leend a szőlőtermények jó áron való s biztos értékesithetésének keresztülvitele.

Ezen czél elérésére a szövetkezet tagjai bor és csemege szőlőkészleteinek eladását közvetiti, külföldi piaczokat keres fel és nyer meg, külföldi kereskedőket hiv be, hogy tagjai szőlőjét és borait lehető jó áron eladhassa. Sőt ennél sem áll meg, hanem ha nagyobb bor mennyiségek állanak majd rendelkezésére a monarchia, esetleg a külföld nagyobb városaiban mintapinczéket és kiméréseket állit fel, továbbá szőlő- és borkiállitásokat és auctiókat rendez

Mindezek oly nagy horderejü feladatok, melyeknek czéltudatos megvalósitása nélkül szőlőink helyreállitva, szőlőtermelő népünk a koldusbottól megmentve s szőlő és borkereskedelmünk felvirágoztatva nem lesz s nem lehet soha.

Az országos szőlőtelepitő szövetkezet székhelye Budapest.

A működéséhez szükséges tőke 100 korona névértékü üzletrészek kibocsátása álta képeztetik. Az üzletrészek havi 10 koronás részletekben is fizethetők. A szervezési költségek fedezésére minden üzletrész után a jegyzés alkalmával 2 korona beiratási dij fizetendő.

A szövetkezet ügyeit Budapesten az igazgatóság vezeti a felügyelőbizottság ellenőrzése mellett. A vidéki ügyvitel és a tagokkal való érintkezés sikeres keresztülvitele czéljából, az igazgatóság minden községben, hol szőlőtermeléssel foglalkoznak, bizalmi férfiakat „ügyvivőket" nevez ki, a kiknek feladata leend:

1. Eladásra és betelepitésre ajánlott szőlőterületeket nyilvántartani, s a szövetkezettel közölni.

2. A szövetkezet által beültetett s eladásra kerülő szőlők vételére ajánlkozó vevőkkel tárgyalni.

3. A müködése helyén levő bor, szőlő, oltvány, vessző stb. készletet, illetve szükségletet tudakolni, a szövetkezetnek bejelenteni, bormintákat beszerezni és küldeni.

4. A szövetkezet által venni vagy eladni kivánt terményeket és anyagokat tudakolni s a vételt vagy eladást közvetiteni. Végül

5. Mindezekről könyvet vezetni. Az ügyvivőket müködésükért az igazgatóság által meghatározandó jutalék illeti.

A szövetkezet tagja lehet bárki, nemkülönben alapok és egyletek, mint jogi személyek, és kiskoruak is az általuk aláirott belépési nyilatkozatok alapján. A szőlőtelepités és a szőlőszeti termények értékesitését ennyire felölelő intézmény biztos emeltyüje leend szőlőtermelésünk és borászatunk felvirágzásának, s ha ezen czélját a szövetkezet betölti, a mi, hogy megtörténend kétségtelen, ezzel együtt nem megvetendő pénzügyi eredményt is ér el az által, hogy az üzletrészek után tisztességes, sőt jelentékeny osztalékot fog tagjainak juttatni.

Az üzletrészek törlesztésére szolgáló összegek egyelőre a Pesti magyar kereskedelmi bank terézvárosi fiókjához Budapest, VI. Andrássy-ut 21. sz. alatt küldendők.

Bővebb értesitést az országos szőlőtelepitő szövetkezet szervező irodája (Budapest VI. Nagymező-utcza 12. sz. a.) ad.

Igazgatósági rendes tagok: Földvári László cs. és kir. kamarás, nagybirtokos, Haraszti. Luppa Péter orsz. képviselő, Pomáz. ifj. Horváth Mihály nagybirtokos, Czekeháza. Nagy György kir. tanácsos, nagybirtokos, Temesvár. Vasadi Balogh Lajos ref. lelkész, „Magyar Földmives" szerkesztője, Gyuró. Dr. Horváth Jenő ügyvéd, szőlőteleptulajd. Budapest. Maurer János a „Szőlőszeti és Borászati Lapok" szerkesztője, szőlőteleptulajd. Kassa.

Igy Hatvani, mint lapszerkesztő, kitünő alak, Szilasy mint gyáros, igazi szerető hitves, Iványi, mint Kirner Péter és Szentes János, mint Malosi, egytől egyig jó alakitások.

Kedves szereplő volt még a nők között Cservány mint Margit, kinek nótáit többször megismételtették és jó volt Kissné mint Végh Lujza, Klára anyja.

Az előadás egyik vonzó erejét képezi végre annak zenéje, melyet régi motivomuk alapján Serly Lajos igazgató állitott egybe.

Most még egy pár szót a nem komoly kritikusokhoz.

Egy szinházat gunynyal könnyen tönkre lehet tenni, nem hiszem, hogy ez komoly czél lehetne, mert nem lenne méltó azokhoz a lapokhoz, melyeket képviselnek a tudósitók.

Tudom, hogy a fővárosi sajtó sok, sok kacsát közöl, s ha már egyeseknek kedvük telik saját olvasó közönségüket felültetni, ugy legalább ne tegyék azt a Kisfaludy szinház rovására, s ne cseréljék össze a főszereplőket azokkal, a kik talán egyszer majd igen, de ma még nem szerepelnek.

Be kell azt látni, hogy kedvelteiknek evvel többet ártanak mint használnak, bár sohasem tudjuk, melyik közvitéz hordja borjujában a tábornoki botot.

Lhmn.

* * *

Mint örömmel értesülünk, Serlyt a főváros közoktatási bizottsága elismerte és méltányolta, mint ez az alábbiakból látszik:

Serly Lajos, utalva arra a fontos misszióra, melyet szinháza a III. kerületben teljesit, segedelemért folyamodott a fővároshoz. Az ó-budai szinpártoló egyesület és a közoktatásügyi bizottság kiküldött tagjai, a kik a szinházat megtekintették, a társulatot jól szervezettnek, az előadásokat jóknak találták, 8000 frt épitési segedelmet javasoltak. A közoktatási ügyosztály a segitőösszeget 6000 frtban óhajtja megállapitani. Serly folyamodását a közoktatásügyi bizottság mai ülésén tárgyalta. Több bizottsági tag aggodalmának adott kifejezést, hogy ezzel az összeggel segitve lesz-e a szinház, s nem lesz-e a főváros olyan helyzetben, hogy a segitséget kiutalványozza s aztán a szinház nem lesz képes megküzdeni ennek ellenére a helyzettel. Tenczer Pál különösen sulyt helyez arra, hogy a szinháznak Ó-Budán igazán nemzeti hivatása van s a bizottság nem veheti magára az ódiumot, hogy szükkeblüségével e missziót teljesitését megakadályozza. Utal arra, hogy a városligeti szinkörnek, a krisztinavárosi szinkörnek, melyeknek csak félszezónjuk van, s e mellett olyan sürü, vagyonos és intelligens lakosságu városrészekben vannak a szinpadjaik, a város évi hat-hatezer forint szubvencziót ad. Mennyivel méltóbb arra Serly, a ki saját vagyonából ment neki a roppant koczkáztatásnak, hogy Ó-Buda németajku lakosságának hirdesse a magyar szót annak legvonzóbb alakjában, a szinpadok nyelvén. Lengyel Sándor, Gööz József, Gyulányi Adolf és többek hasonló szellemü felszólalása után a bizottság a 6000 forint szubvencziót elfogadta.

Az olló panasza.

Egy olló egyszer búsongott magába:
„Én eltévesztett ekszisztenczia!
Mért nem szabó, czipész, borbély lakába
Vetett a sors? mily végzetes hiba!
Ah, folytonos idegességben élek.
Rablás, gyilkosság, párbaj, harcz, merénylet
Mind-mind az én két kezemen megy át;—
Ah, a szerkesztés mennyi dolgot ád!"

Palágyi Lajos.

A budai bástya ékességei.

Ajánlva annak, akit illet.

Nagy szemet mereszt e czimre nem egy várbeli lakos; ugyan miféle ékességei lehetnek a bástyasétánynak, a melyeket ő még észre nem vett? a melyekről az ujságból kell értesülnie. Az a két sor fa, a mely még most nem is lombos, nem ujság; az a hatalmas vaskorlát, a mely a bástya harmadrészén ayujtózkodik, az sem ujság, a másik kétharmad rész fehér, de kormos fakorlátja, az meg épen nem ujság; a magas és alacsony, magasabb és alacsonyabb házak, változatos. azaz: regényes, de épen nem vonzó lánczolata, az sem mondható valami ékesnek. Hol van tehát a bástya éke, szépe? A kilátás az egykor hires bortermő, ma már kopár hegyekre, idegen emberre nézve lehet elragadó is, de a budai ember szeme már meg sem akad rajta.

De bezzeg megakad azokon az élő és mozgó, ácsorgó és heverésző lényeken, a kik mindennap s z á z á v a l vonulnak fel a Tabánból, a Vizivárosból, Ó-Budáról, Ó- és Uj Pestről a budai várhegyre, lesve, várva, mikor jelenik meg a primás sétáját végzendő, a ki aztán megváltja mind magát, mind a bástyán sétálni szokott várbeli közönséget attól a látványtól, a melynek párját Budapesten sehol sem láthatni, de talán másutt sem.

Ha a primás egész nap nem mutatkozik, egész nap ott ácsorog az a piszkos, rongyos tömeg a Ferdinánd kaszárnya tájékán reggeltől estig, vagyis napnyugtáig, akkor aztán, mint a jó madarak, szétmennek a világ mind a négy tája szerént, hogy jókor reggel elhagyott fészkeikben folytassák tereferéiket, amelyeket fön a bástyán, a lovas-uton folytattak kisebb-nagyobb csoportokban egész áldott nap, nem nagy gyönyörűségökre a bástyai sétálóknak. Ezek a budai bástya ékességei.

Sokszor gondolom magamban, hogy már minden valamire való faluban tilos az utczai koldulás és Budának e szégyenfoltját senki sem látja meg? Bezzeg az Erzsébettértől távol tudják tartani nemcsak a koldus sereget, hanem még a cselédeket is, hacsak nem valami urfiakkal sétálnak! Egy kosaras, vagy bármiféle butyoros cselédet, vagy boltiszolgát minden bejáratnál visszautasitanak az ott őrt álló cerberusok, a kiket a honvédmenedékházból vezényelnek ki, gondolom csak, nem ingyen? És mi e visszataszitó látványtól csak akkor vagyunk mentek, mikor a kegyelmes primás nem tartózkodik Budán, amit ez az ácsorgó népség jobban tud az ujságból, mint a — rendőrség, a melynek teendője volna az ily jeleneteknek véget vetni.

A mai napon kedvem kerekedett dél tájban szemlét tartani e söpredéken, s azt láttam, hogy legnagyobb részök ép, egészséges, munkaképes, a kinek a leggyengébb szivü keresztény ember sem adna egy fillért sem, de nem is adhatna, mert alkalmat sem találna rá. A templomok csarnokaiban ezek nem láthatók, de igen is van olyan névtelen jegyzőjök, akik által folyamodványokat iratnak a szt Vincze-egyesületekhez, meg egyes adakozó hirben álló főurakhoz, asszonyokhoz, főképen pedig a primáshoz; aztán a pálinkás butikokban, meg a nekik való kávémérésekben várják a kegyes adományok megérkezését.

A szt Vincze-egylet tagjai ezeket már mind ismerik és alig alig találnak közöttük olyanokat, a kiket a segélyezésre méltóknak tartanak. A kik a primáshoz folyamodnak, mindemellett megkapják zsoldjokat, mert a folyamodványra rendesen az utalványozott összeg is rá van irva, a min természetesen a szt Vincze-egylet sem változtathat, pedig a maga ismert szegényei között sokkal jobban elhelyezhetné a segélyt, mint ilyen irodalmilag kolduló naplopók között.

Azt is gondoltam már, hogy azt a gyönyörü bástyai sétányt nem lehetne-e k o l d u s d e l e l ő n e k, a Lovas-utat k o l d u s b ö r z é n e k, a Nádortért — ad notam T ö r ö k l e s — k o l d u s l e s-nek nevezni? Megérdemlené. — És mindez ékességnek sok, sok ideig maga az Uri-utcza meg a bájos Lant-utcza volt a szinhelye! Azokat azonban mégis megtisztitotta nagy időre az Uri-utcza rendőre, a kit ha az ember megszólit, azzal mentegetőzik, hogy nincs rá parancsa. Tehát az I. kerületi elöljáró vagy rendőr kapitány urak ne sajnálják azt a parancsot kiadni és a budai közönséget nagyon le fogják kötelezni magoknak.

Dixi.

A budai könyvtár..

Jurányi Győző könyvtárőr jelentése a budai könyvtár-egyesületnek 1897. márczius 25-én tartott VI. rendes közgyülésén.

Immár fennáll erősen és szilárdan az épület, melyet öt év tapasztalatai, munkássága és lelkesedése emelt. A lefolyt idő eredményei megmutatták, hogy a lelkesedés nem lelkesedés nem fellobbanó láng, hanem állandó, jótékony meleg, melynek tisztitó tüzéből kulturintézményünk kiforrott.

Mindennél határozottabban megerősödött az a törekvés, hogy intézményünket nevéhez hiven egy nagy nyilvános *Budai Könyvtárrá* kell fejlesztenünk, hogy városrészünkben is bárki feltalálhassa szellemi szükségletei kielégitésének amaz eszközeit, me yekhez eddig csak tetemes fáradsággal juthatott.

És örömmel jegyezzük fel, hogy a tett intézkedések jogosan engednek arra következtetni, hogy hovatovább elérjük azt a czélt, melyhez városrészünk hatalmas kulturális érdeke füződik, s mig törekvésünk szálai egy oly férfiúban összpontosulnak, kit tapintata, lankadást nem ismerő buzgalma és kiváló tulajdonságai ékesitenek, kivel intézményünk a lefolyt rövid esztendő alatt is már mélyen, elválaszthatatlanul forrott egybe, — a siker jóllehet már a közeljövőben rejlő.

Nem volt év, melyben intézményünk oly sokoldalu fejlődést, gazdag gyarapodást ért volna el, mint a lefolyt esztendő.

Ez évben, 1896. deczember 5-én nyert könyvtárunk a Toldy Ferencz-utczai iskolában külön, önálló helyiséget, mely most már kizárólag intézményünk rendeltetésének és tisztviselői zavartalan müködésének szolgálatában áll; ugyancsak ez évben az ezredéves orsz. kiállitás közoktatásügyi csarnokából négy hatalmas szekrénynyel is gyarapodott könyvtárunk, betöltve ezzel teljesen a helyiségünkben rendelkezésünkre álló helyet s jelenlegi helyiségünk a könyvtár rohamos fejlődése és gyarapodása folytán már is szüknek, alkalmatlannak bizonyult. Intézményünk csak akkor fogja czéljait valóban elérni, csak akkor fog rendeltetésének teljesen és hiven megfelelni, ha alkalmas helyiségnek, állandó otthonnak birtokába jut és egyesületünk a mult közgyülés határozatához képest immár fel is terjesztette kérelmet a székes főváros tanácsához, hogy a könyvtár részére az emelendő *budai vigadóban* egy olvasóteremből és megfelelő könyvtári helyiségekből álló otthont biztositson.

Kiváló örömömre szolgál beszámolnom arról, hogy a már évek óta folyt könyvtár rendezési munkálatokat kettőzött erővel befejeznem sikerült. Hogy mit jelentenek e szavak, csak az képes megitélni, kinek egy nagyobbszabásu könyvtár rendezési munkálatait a modern igényeknek megfelelőleg vezetni már alkalma volt. Mily alapvető készültség, mennyi fáradság és szigorú rendszeretet szükséges ahhoz, hogy ily mű fölépüljön, — fölépüljön ugy, hogy évtizedek mulva is, ily alakjában fennmaradhasson.

Szoros összefüggésben állanak ezek intézményünk egész szervezetével és az 1894. évben keresztül vitt reformokkal.

Az akkori II. ker. népkönyvtárból Budai Könyvtár lett és kettős czélt tüzött maga elé: a magyarosodás terjesztését és a közmivelődés ápolását egyrészt, a mi a régi volt, másrészt a tudományos müvelődés előmozditását; ehhez képest könyvtárát is ketté választotta: *népkönyvtárra* és *szakkönyvtárrá*: nevük magukban hordja a czélt, melyet szolgálni vannak hivatva.

Könyvtárunk első részét nem szabad elterelni soha magasztos, hazafias rendeltetésétől: a magyar közmüvelődés előmozditásától; másik része azonban, a szakkönyvtár hivatva van majdan a nagy Budai Könyvtárrá fejlődni. E körülmény figyelembevételével történt könyvtárunk rendszerének megállapitása. A szakkönyvtár a tudományok összes ágaira kiterjedve 11 főszakból, ezek keretében ismét 37 alszakból áll. Ehhez képest könyvtárunk czimjegyzékét is külön részekbe foglalva kellett közzétennünk. A népkönyvtár első czimjegyzéke már 1894-ben látott napvilágot, azóta is két pótfüzete jelent meg; a szakkönyvtárnak nyomtatott czimjegyzékét azonban, sajnos, mindeddig nélkülöznünk kellett. A könyvtár rendezésének befejeztével azonban már a könyvtár eme nagyobb és értékesebb részének körülbelül 20 ivre terjedő czimjegyzékét a sajtó alá rendeztem és választmányunk ennek kinyomatási költségeire az idei költségvetés keretébe 400 frtot már be is illesztett.

Könyvtárunk a lefolyt évben oly gyarapodást mutat, minővel fennállása óta még egy évben sem dicsekedhetett; nem kevesebb, mint 2728 művel gyarapodott 3331 drbban. Oly eredmények ezek, melynél nagyobbat fővárosunk nagykönyvtárai sem érnek el. Hogy ez lehetséges volt, az ama számosak áldozatkészségének köszönhető, kik adományaikkal a könyvtár gyarapitásához járultak; ezek közül különösen meg kell emlékeznem szeretett elnökünknek, *Csorba* Ferencz dr.-nak 234 drbból álló és dr. *Falk* Miksa orsz. képviselőnek, *Bagó* Márton, *Diószeghy* Béla, *Koncsek* Lajos uraknak nagyobb könyvadományairól; az ezredéves orsz. kiállitás, valamint a m. kir. tud. egyetemi nyomda igazgatóságai pedig összes kiadványaikat küldötték meg. Azonkivül néh. dr. *Barsi* József, a tud. Akadémia tagjának 838 drbból álló értékes könyvtára is, melyet még évek előtt oly rendelkezéssel hagyott hátra, hogy az egy létesitendő budai közkönyvtárnak alapjául szolgáljon, az orsz. magyar iskolaegyesület révén könyvtárunknak jutott.

A lefolyt 1896. esztendő gyarapodása a következő: *a)* a szakkönyvtár 1926 mű, 2093 darab. *b)* a népkönyvtár 264 mű, 402 darab. *c)* Barsi könyvtár 538 mű, 836 darab. Összesen: 2728 mű, 3331 darab.

A könyvtár állománya 1896. deczember hó 31-én a következő volt: *a)* a szakkönyvtár 4768 mű, 5491 darab. *b)* a népkönyvtár 1546 mű, 2540 darab. *c)* Barsi-könyvtár 538 mű, 836 darab. Összesen: 6852 mű, 8867 darab.

Könyvvásárlásra a lefolyt évben 187 frt 24 krt, könyvkötésekre pedig 60 frt 80 krt forditottunk; a könyvtárra eddig forditott beruházások mindösszesen 2258 frt 51 kr.

A könyvtár a lefolyt évben hetenkint háromszor: hétfőn, szerdán és pénteken dél után állott rendelkezésre, az egész évben tehát 146 napon; a lefolyt 1896. évben 367 olvasó 5297 esetben használta; az olvasók száma ezek szerint 86, a könyvforgalom pedig 337 eset csökkenést mutat. Az olvasók számának csökkenése jórészt annak tulajdonitandó, hogy a középiskolai tanulók számát a lefolyt évben korlátoztuk; a könyvforgalom csökkenése pedig eme körülményen kivül kivált annak eredménye, hogy a könyvtár az 1895. évben 210, a lefolyt évben pedig csak 146 napon állott nyitva; mig 1895-ben egy olvasó átlag 14·7 esetben, a lefolyt évben 14·4-szer használta a könyvtárt; mig 1895-ben az egyes napokon átlag 41-en, 1896-ban 35-en keresték fel könyvtárunkat. E csökkenést a milleniumi év sokféle ünnepségeiben és szórakozásaiban kereshetjük, mely bizonyára sokakat vont el a csendes és komoly foglalkozástól.

Ha a jók gondoskodása, a nemesek áldozatkészsége és mindnyájunk lelkesedése kiséri a Budai Könyvtár-Egyesületet továbbra is, hovatovább elérjük azt a magasztos czélt, mely mindannyiunk legszebb vágya, forró óhajtása.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Kollár Lajos.

E tisztelt név érdemes tulajdonosa bátran és büszke öntudattal mondhatja el magáról, hogy a saját erejéből, a saját emberségéből vált azzá, a mi. És hogy ki és mi Kollár Lajos, azt mindnyájan tudjuk, a kiknek a budai közélet eléggé mozgalmas forgatagába beletekintenünk megadatott.

Buda gyarapodásának és örvendetes (bár lassú) emelkedésének elvitázhatatlan ténye Kollár Lajos személyével, közhasznu lelkes működésével csaknem egészen egygyé van forrva. Alig van rajta kivül valaki, a ki a budai közviszonyokat, a közállapotokat, a hibákat és hiányokat jobban ismerné, — s még kevesebben olyanok, a kik azokon több kedvvel és lelkesültséggel, nagyobb ambiczióval s rátermettséggel, több képességgel, kepzettséggel és sikerrel segiteni, javitani törekedtek volna a multban úgy, mint a jelenben.

Nem dicshymnuszt akarok én most zengeni és zengetni Kollár Lajosnak, mert tudom, hogy azt az ő szerény és nemes önérzete indignálódva utasitaná vissza. Nem! Csupán megtéphetetlen érdemei előtt hajolok meg, midőn rövid jellemrajzát adni ezuttal megkisérlem.

Kollár Lajos egy igen keresett s úgy mondják, dúsan is jövedelmező ügyvédi irodának a szerencsés tulajdonosa, mely a széles látókörü s nagy készültségü princzipálison kivül még egy egész sereg gondolkodó főt s még egyszer annyi munkás kezet foglalkoztat.

Kollár Lajos ezenkivül egy szeretetreméltó, s kedves gyermekekkel megáldott családnak a boldog feje is, a mely családban mintaszerü rend, áldott béke, kölcsönös meleg szeretet, hamisitatlan üde kedély, a szép, jó és nemes dolgok iránti őszinte érdeklődés, hazafias magyar szellem, valamint okos, józan és czéltudatos cselekvési mód jellemzik a családfő és a finom lelkü családanya kiváló egyéni tulajdonait.

Ez a két kör: a hivatalos foglalkozás komoly szinhelye, s a családi összetartó szeretet nyájas otthona más embernek bizonyára elegendő gondot okozna s talán mértéken felül lekötné annyira, hogy azokon kivül alig törődhetnék a „világgal, a világnak száz bajával.“

De nem úgy Kollár Lajost!

Az ő ambicziózus, folyton tenni vágyó lelke s nemes nyugtalansága még ezeken kivül is tért keres, hogy munkálkodását a közügy javára minél jobban, minél üdvösebben érvényesithesse. Keres? Dehogy, rosszul fejeztem ki magamat! Keresetlenül is talál. A képzett és munkabiró férfira száz és százféle teendő vár manapság, a társadalom kialakulásának nagy idejében. E száz és százféle teendő közül Kollár Lajos is kézséggel a vállaira vett egy jó csomót s azok megoldása körül dicséretreméltó buzgóságot fejt ki.

Szinte csodálatos, hogy ez a mi különben gyönge testi szervezetünek látszó kedves ismerősünk annyi tehernek oly derekasan meg bir felelni s tevékenységei hosszu sorozatában nem ismer lankadást. Ugy veszszük észre, hogy az ő munkásságának fáradalmai még ujabb és ujabb tevékenységre edzik és serkentik az ő testi és szellemi erőit.

Mint a főváros köztörvényhatóságának tagja Kollár Lajos valóságos vezető és irányt jelölő egyéniség, s mint ilyen magával ragad másokat is. E nemü szereplésével nem a feltünni vágyást rajzolta ő, (mert ez egyáltalán nem a jellemvonása) mint inkább idejében feltüntetni a megorvoslandó bajokat. És szava e téren soha sem vesz kárba, mert ő mindig meggondolja előbb, mi teljesithető, s a mellett eléggé tekintélyes és erélyes is, hogy kimondott szavának érvényt szerezzen.

Sokféle tiszteletbeli állásai közül meg kell emliteni többek között a budai tornaegyletben elfoglalt elnöki állását, a mely egyesület az ő tapintatos és lelkes vezetése mellett valóban a virágzás tetőpontján áll jelenleg.

A legutóbbi cziklusban a II. ker. vizivárosi iskolaszék is benne tisztelte érdemes és ügybuzgó elnökét, s ebben a tisztében is megmutatta Kollár, hogy az iskolaügy fejlesztéséért is tud igazán és bensőleg lelkesedni és tenni is. Kár, hogy e tisztségéről nagymértékü elfoglaltságai miatt önként lemondott.

Finom modora, bátor fellépése, kiváló képzettsége, előnyös szónoki képessége, a közügyekért mindenkor tanusitott nemes lelkesedése s ennek a révén szerzett bokros érdemei érthetővé teszik előttünk azt a magas kegyet, melyet Ő felsége Kollár Lajos iránt legutóbb tanusitott, midőn őt királyi tanácsossá kinevezte.

Kivánjuk: viselje ezt a megérdemelt megtisztelő czimet családjának s nagyszámu tisztelőinek örömére s Buda virágzásának javára még igen sokáig!

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Az előfizetés árai:

Egész évre . .	12 korona
Fél évre . . .	6 korona
Negyed évre . .	3 korona.

Különfélék.

— **Vasut a levegőben.** A budapesti közuti vaspályatársaság köteles a budai vonalat a lánczhidfőtől a Rudas fürdőig meghosszabbitani. A közmunkák tanácsa azonban e vonal kiépitését nem akarja megengedni, mert a várkert előtti korzót, a hol a vasutat a mérnöki hivatal által készitett tervek szerint épitenék, mint a közönségnek kellemes üdülőhelyét a vasut részére föláldozni nem akarja. A mérnöki hivatal most ujabb terveket mutatott be a tanácsnak, mely szerint a vasutat oszlopokra az alsó rakodóparton épitenék. Megjegyzi azonban a mérnöki hivatal, hogy a viadukt-vasutat csak egy vágánynyal lehetne kiépiteni, mert a két vágányu vasut annyi helyet foglalna el a rakodó partból, hogy az áruk ki- és berakására és közönséges járómüvek forgalmára elégtelen lenne. Ennél alkalmasabb utirány a kérdéses vasutra nézve nincsen. Tehát haladunk. Eddig megelégédtünk volna, ha a földön lett volna jó közlekedésünk, most már a föld felett is leszsz. Ez azután égi állapot.

— **Hitoktató bucsúzása.** Márczius 28-án, vasárnap, a 8 órai mise után megtartott szent beszéd alkalmával búcsúzott el a fővárosi II. ker. közs. polg. fiuiskola ifjuságától *Entresz Ede* hittanár, a hit és hazafiság magasztos eszméiről mondott mély értelmü és lendületes beszéddel. A fiatal, mindössze 28 éves, rokonszenves és szép képzettségü papot szülővárosa, a pozsonymegyei Galántha, diadallal ültette plébánosi székébe. Entresz Ede a hitoktatók s általában a fővárosi fiatal papság egyik kiváló tagja volt, s a budai részen 4 évig szolgálta a főváros vallásügyét magasztos hivatásához méltó buzgósággal és hazafias érzülettel, s mig följebbvalói és tanártársai elismeréssel adóztak neki, szelid modoráért és kiváló paedagogiai tapintatáért a tanulóság rajongó szeretettel vette körül a nemes lelkü, hazafias szellemü, derék papot. A II. ker. közs. polgári fiuiskola tanári testülete vasárnap este lakomával búcsúzott el a kedves kartárstól, kinek a főváros tanügye körül szerzett érdemeit *Szenessy Mihály* igazgató, *Búzás István* tanár és többen méltatták lelkes felköszöntőkben. Valóban méltó, hogy emlékét lelkünkben megőrizzük annak, ki a vallás és hazafiság magasztos ügyét oly őszintén szivén viselte. Az Ég áldása kisérje őt uj körében is!

— **Uj parkok.** A tanács elhatározta, hogy az I. ker. Bécsikapu-teret, a III. ker. Szentlélek- és Szentháromság-tereket parkoztatja. A mérnöki hivatal a terveket már bemutatta. Nagyon szép. A tanács jó akaratát köszönjük, és kérjük azt is, hogy a Christen féle telken legalább a gazok irtását kezdje meg és ültesse be azt fűmaggal.

— **Uj elnök.** A budapesti mészáros iparos testület az elnöki tisztséggel *Horváth Béla* budai mészáros mestert tüntette ki. Polgártársunkat a budai közönség jól ismeri, mint olyant, ki iparát szaktársai elismerése mellett a közönség bizalmával üzi, mint olyant, ki polgári kötelességeit polgári erényekkel tölti be. Őszintén üdvözöljük tisztelet polgártársunkat.

— **Románczok.** Ezen a czimen jelenik meg a jobb magyar poéták egyik javának *Virág J. Bélának* verskötete husvétkor. A művészi kivitelü becses tartalmú könyv ára füzve 3 korona, diszkötésben 5 korona. Az előfizetést báró *Glaubicz Alfonzhoz* a kiadás protektorához' Budapest VII. Garay-tér 11 sz. a. kell küldeni. A nemes báró, ki a szép igaz és jó barátja, helyesen cselekszik, midőn egy érdemes magyar költő munkáját segiti napvilágra.

— **Alagi lóversenyek.** Az urlovasok szövetsége mindinkább népszerü leszsz. Az idei alagi versenyek fokozott érdeklődéssel folynak. Ez a derék igazgatóság érdeme. Ugy halljuk, hogy az urlovasok budai versenyeket is szándékoznak rendezni.

— **Pályázat.** A magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének központjában 3 hivatal szolgai állás töltendő be, mely állásokkal évi 300—300 frt fizetés, szabályszerü lakbér illetmény és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve. A pályázat a következő czim alatt adandó be: „A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének, általános I. osztály Zágráb“ legkésőbb folyó évi április 25-ig, minthogy az ezen határnapon tul beérkezendő folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak. Zágráb, 1897. márczius hó 24-én. Az üzletvezetőség.

— **Halálozások.** *Rakovszky Antal* az I—III kerületi járásbiróság derék albirája váratlanul elhunyt. A megboldogult halála hirét mindenki megdöbbenéssel vette. Birói és jogászkörökben husz évnél hosszabb idő alatt keltett eljárása és tapintatta figyelmet. Igen jó ember volt, kit a más ember sorsa is mindig érdekelt. Mint barát és rokon a ritka aranyszivek közé tartozott. A hol lehetett a szegényeken segitett és mindig a javokat tartotta szemei előtt. Hivatalát ambitioval töltötte be. Budán nagyon szerették előzékeny, szivélyes modoráért. Előtte minden becsületes ember egyenrangu volt. Nem hizelkedett sem fölfelé, sem lefelé. Soká, nagyon soká élni fog emléke leginkább azok között, kikkel szorosabb baráti viszonyban élt, kik az ő lelkével, szivével összeforrtak s kikre szivének melege tartósan rásugárzott. Müvelt lelkü özvegye és kedves kis fia, rokonai bánatában

mindnyájan osztozunk. Haláláról az I—III kerületi járásbiróság is adott ki gyász jelentést, mely kiemeli, hogy a megboldogultnak *kötelesség tudás, lelkiismeretesség és környezetének megbecsülése voltak érdemei és ezért pályatársai és barátai szivében pótolhatlan a veszteség.* Temetésén szép és megható részvét nyilatkozott meg.. Béke porain! *Nagy Sándor* és neje *Lülley Erzsébet* alig néhány hónappal ezelőtt temették el 19 éves leányukat *Irént*, most a 18 éves *Sarolta* koporsóját kisérték az örök nyugalomra. Isten vigasztalja a bánattal sujtott szülőket.

— **A várbeli földsüppedés.** A Szentháromság-téren a minap történt földsüppedés helyét a fővárosi mérnöki hivatal még mindig ásatja, mert azt hiszik, hogy ott a várhegyben mélyen egy nagy barlangnak, vagy másféle üregnek kell lenni, a melynek a be-beszakadozása okozta a kétszeri süppedést. Most ujabban tiz méter mélységben egy tágas pinczére akadtak hatalmas tégla- és terméskő falakkal, itt és ott azonban a pincze a hegy szikláiba van bevájva. Ezenfölül egy egyméteres átmérőjü téglából épitett csatornát is kiástak, a mely északdéli irányban vezet. Ugy a pincze, mint a csatorna tele van törmelékkel és emberi csontokkal, a melyeket összegyüjtve, az embertani intézetbe szállitanak be. Lapunk egy barátja ebből az alkalomból a következőket irja: A Mátyás templom előtti téren közelebbről ismételten előfordult földbeomlások eszembe juttatják, a mit egykor az öreg Horváth volt budavári szinházi gondnoktól, a budai katakombákra vonatkozólag hallottam. Elbeszélte egy alkalommal ugyanis az öreg nekem, hogy a szinház alatt sirbolt volt. E sirboltból egy keskeny folyosó vezet a Szentgyörgy térre, hol egy nagy föld alatti terem van asztalokkal, székekkel berendezve, továbbá az egész vár alatt két-három emeletes pinczék huzódnak el, melyekből ismét a föld alatt vannak épitve lejáratok a vizi városba. Hogy mi igaz ebből, nem tudom, de más oldalról is hallani e földalatti termekről és folyosókról, érdekes lenne az irányban puhatolódzni s ha azok tényleg léteznek, lapodban ismertetni és az érdekeltséget e katakombákra felkelteni. Más városok az ily különlegességekből tőkét faragnak és mint ritkaságokat jó pénzért mutogatják az idegeneknek. Miért ne tehetnők meg ezt mi is? — Felkérjük különösen a régibb budai lakosokat, hogy a mit tudnak erről, azt a Buda és Vidékével közöljék.

— **Borvásár.** Az ez idei tavaszi borvásárt az őszi vásárhoz viszonyitva alig lehet vásárnak nevezni. A mostani felhozatal több mint felével kevesebb mint az ősszel volt s még is egy harmadrésznél több maradt eladatlan, mit az eladók bármily alacsonyan kináltak is nem tudták értékesiteni, daczára, hogy minőségileg nem lehetett ellene kifogást tenni.

— **Felhivjuk olvasóink figyelmét a Budapesti jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezetnek mai lapunkban olvasható hirdetésére.**

Mulatság.

— **Hangverseny.** A „Budai Dalárda“ hangversenynyel egybekötött tánczestélyt rendezett márczius hó 27-én a Fáczánban. *Hirt Aranka* úrhölgy szives közremüködésével, ki ez alkalommal *Dwerls* Vilmos egyl. tag urral énekelte a „*Hugenották*“ operából a nagy kettőst. A diszes közönség élvezett és tapsolt teljes lelkéből. A kardalokat *Bellovits Imre* igazgató dirigálta A jelenvolt hölgyek közül a következőket sikerült följegyeznem. Leányok: Hirt Aranka és Irma, Schmelheger Mariska, Walter Berta, Sternád Lenke, Patka Ilka, Schumayer Anna, Sátory nővérek, Gál Vilma, Bauer nővérek, Kovács Mariska, Liptay Paula, Schöbitz Mariska, Skapa nővérek, Heyduk Miczi, Fábián Ilonka és Etelka, Weimesz Valéria, Ilon és Irénke, Szervátczy Rózsika, Schmidt Margit és Aranka, Wagner Eleonora, Kerner Janka, Sárgay Emike, Wagner Etelka, Herendi Paula, Mayer nővérek, Gyurman Mariska, Koczor Gizella, Wittek Miczi, Kőszegi Arabella, Salamon Margit. Asszonyok: Sternád Rezsőné, Laumann Józsefné, Schmelheger Nándorné, Titl Istvánné, Heyduckné, Dallos Istvánné, Wenisch Ivánné, Sziklay Béláné, Kovács Sándorné, Wagner Antalné, Turner Károlyné, Reinl Józsefné, Mozár Elemérné, Liptay Sándorné, Gold Edéné, Hochschorner Adolfné, Pintér Zsigáné, Szabó Józsefné, Schumayer Antalné, Almásy Jánosné, Kányó Sándorné, Storch Ernőné, Killmayer Istvánné, Löschingerné, Turcsányiné, Weimesz A.-né, Pozsonits Istvánné, Nagyné, Sopronyi Gedeonné, Vaskó Bertalanné, Hirt Józsefné, Dalmady Gy.-né, Bauerné, Brunnerné, Starkné, Fekete K.-né, Hadók Arthurné, Halász Károlyné.

— **Jótékonyságu hangverseny.** A nem régen alakult „*Jóakarat*“ czimü III. kerületi asztaltársaság e hó 1-én fényesen sikerült jótékonyságu hangversenyt rendezett a „*Bródy*“-féle kávéházban, mely csinos összeget jövedelmezett. — A hangverseny kezdeményezője és rendezője Bródy Ignácz pénztárnok volt, ki fáradhatlan müködésével a megjelent nagy számu tagoknak és vendégeknek igen élvezetes estét rendezett. Közreműködtek a hangversenyen: Ebel Gizella és Anna urhölgyek, a férfiak közül pedig Abeles Miksa, Deutsch István, Goldgruber Bernát, és Stárk Mór. — Az asztaltársaság diszelnöke, Bach Dávid ur, ez alkalommal is megmutatta, hogy benne egy fáradhatlan és bőkezü pártfogót leltek. — Jelen volt kedves neje is, ki körül az egyleti tagok és vendégek legszebb hölgyei csoportosultak; — igy a többek között Bródy Ignátzné, Boskovits Jakabné, Kaufmann Jánosné, Lövinger Samuné, Messinger Aranka k. a. stb. Mint halljuk, az asztaltársaság Fantusz Mór elnök, és Kaufmann János alelnök kezdeményezésére közel jövőben a III. kerületi *Kisfaludy* szinházban fog jótékonysági előadást rendezni, melyre már most hivjuk fel a közönség figyelmét.

Lhmn.

Közgyülések.

— **A budapesti III. kerületi takarékpénztár** Márczius hó 28-án tartotta 25-ik évi közgyülését Falk Zsigmond elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a kiadások és költségek, leirások, illetékek és adók levonása után a tiszta nyereség 15,253 frt 43 kr. Az alapszabályszerü dotálások után fönmaradó összegből 992 részvény után 7 frtjával (14%) 6944 frtot fizetnek osztalékul s a maradék 2979 frt 40 krt uj számlára irják.

A gyülés végével egy családi, vagy jobban mondva házi ünnepet rendezett az igazgatóság. Ugyanis Augenstein Samu vezér igazgatónak lendületes beszéd kiséretében lovag Falk Zsigm. egy remek kivitelü albumot nyujtott át 25-ik évi tevékeny áldásos működéséért. Augenstein vezér-igazgató úr meghatottan köszönte meg a megtiszteltetést.

— **A Ganz és társa vasöntő és gépgyár r. t.** f. hó 29-én tartotta évi közgyülését *Pallavicini* Ede őrgróf elnöklete alatt. Az előterjesztett jelentés szerint a tiszta nyereség 844,357 frt 33 kr. mely összegből részvényenkint 110 forint osztalékot fizetnek. — Az *első magyar gazdasági gépgyár r. t.* 94,693 frt 61 kr tiszta nyereséget mutatott ki s az esedékes szelvényt tiz forinttal váltja be.

— **A lövész-egylet közgyülése.** A budapesti polg. lövész egyesület márczius 28-ikán d. u. 4 órakor tartotta meg 201-ik rendes évi közgyülését Del Medico Ágost főlövészmester elnöklete alatt, melyen az egyesületi tagok rendkivüli nagy számban jelen voltak. A közgyülés megnyitása után Lakner János jegyző felolvasta a választmány 1896. évi müködéséről szóló jelentést, mely érdekes jelentést legközelebbi számunkban egész terjedelmében közölni fogjuk olvasóinkkal, kiket bizonyára érdekelni fogja ezen budai székhelylyel biró hazafias egyesület. A közgyülés elfogadta a választmány azon inditványát, hogy az egyesület — mint olyan — az országos lövészegyesületbe tag gyanánt lépjen be, helyben hagyta az évi zárszámadást, vagyonleltárt, és a jövő évi (1897.) költségelőirányzatot, és a választmánynak a felmentvényt megadta. Szabó M. Ferencz inditványához képest elhatározta, hogy a „László gyermekhon“ alap javára egy nagyszabásu diszlövészet rendeztessék — egybekötve kerti ünnepélylyel, és megejtette a tisztviselők, a választmány, és a számvizsgáló bizottság megválasztását, a következő eredménynyel: *Főlövészmester:* Del Medicó Ágoston. *Helyettes főlövészmesterek:* Freyberger Pál Rausch Ferencz. *Lövészmesterek:* Andretti Anselm, dr. Axaméthy Lajos, Benkő Ferencz, Déván Károly, Habicht Károly, Jaritz András, Jelleneck Antal, dr. Kertész Kálmán, Rosconi Károly, Welsch Emil. *Pénztárnok:* Schönoa Aurel, *Ellenőr:* Reinl József. *Jogtanácsos:* dr. Rácz Károly, *Gazdák:* Weisz Antal, Bauer József. *Orvosok:* dr. Faltay László, Harnischfeger József, dr. Paldt Lajos, Petsits Párk, dr. Stipanits Elek, *Jegyzők:* I. Lakner János. II. Loosz István *Választmányi tagok:* Arnold Róbert, Balassa Gyula, Beck Adolf, Biscara Endre, Boros Soma, ifj. Bún József, dr. Csorba Ferencz, dr, Darányi Ignácz, Dobrovszky Ágoston, Dömötör Gedeon, Eckermann Ede, Frey Alajos, Friedrich Károly, Forche Román, Gallauner Károly, Gallner József, Hampel Sándor, Haselberger Imre, Hauszmann Sándor, Hermann Béla, Hofhauser Elek, Jellinek Henrik, Kanyó Sándor, Kollár Lajos, Kozma Gyula, Krausz Lajos, Lakos Lajos, Laumann József, Lindmayer Ferencz, Litschauer Rezső, Linczbauer Fülöp, Liptay Lajos, Lohr József, Lung György, Mihalovics Antal, Némai Antal, Nori Ede, Novák József, Ott Lajos, Pecz István, Pfeiffer János, Prohaszka Henrik, Rácz Gerő, Rupp Zsigmond, Szabó M. Ferencz, Szabó Ignácz, Szabó Lajos, Sártory Béla, Szepessy István, Sigmund Sándor, Schiller György, Schleicher József, Schumy Rezső, Stesser József, Tabermann Gusztáv, Tabódy József, Tüll János, dr. Virava József, dr. Wladár Tivadar, Vollák Soma, *Számvizsgáló bizottság:* Beranek Ferencz, Eberling József, Huszka Mihály, Lindmayer Gyula, Pártos Gyula. A választás után, Del Medico Ágoston főlövészmester megköszönte ugy a maga, mint a most megválasztott tiszttársaiban a közgyülés által bennük helyezett bizodalomért, és felkérte az egyesület összes tagjait, hogy egyesületünk érdekében valamennyien közremüködni sziveskedjenek, Mire a közgyülés — az elnökre vonatkozó általános éljenzések között — feloszlott.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatti közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Tájékoztató.

— *Czélszerü üzlet.* Pákay és Mikus mü-, épület- és géplakatosok gáz- és vizvezeték szerelők Budapest, I. ker. Bors-utcza 5. szám. Ajánlják magukat minden e szakmába vágó munkák, valamint javitások pontos és jutányos elkészitésére. Elfogadnak házak rendben tartását, melyet a t. cz. háziuraknak különös figyelmébe ajánljuk.

— Aki Budapestre utazik, annak első gondja a jó és kényelmes szálloda. Mint ilyet ajánljuk *Gundel János „István főherczeg“* szállodáját a Ferencz József-tér és Akadémia utcza sarkán. E szálloda a lánczhid, várpalota és a budai hegyekre nyiló ablakaival a legszebb helyen fekszik, tiszta jó levegője van és a villamos vasut a Dunagőzhajózási állomások szomszédságába esnek. Szobáiban a tisztaság mintaszerü, a kiszolgálás leggondosabb s maga a szálloda mindent nyujt, mit kényelem tekintetében csak igényelni lehet, árszabálya pedig a legmérsékeltebb. Étkező termében tiszta jó italok és izletes ételek szolgáltatnak ki.

— *Szép rózsafák.* Szathmáry K. Pál egyesitett felső-zsolczai és boldvai kertészeti rózsa-gyüjteményének gazdag árjegyzéke megjelent. — A messze földön hires rózsákat a leggondosabban szállitják a megrendelőnek. Megrendeléseket elfogad Tóth Kálmán gazdasági intéző Boldván és Idrányi Kálmán számtartó Felső-Zsolczán. — A rózsák árai a következők: 1 darab magas törzsü példány 50 kr., az ujdonságok, 1894—95. évi, szóval minden évjárat 10 krral többe számittatik. Az 1896. évi ujdonságok, — melyek csak később kerülnek eladásra — 1 frttal számittatnak darabonkint. — Kaphatók továbbá diszfák, diszbokrok és cserjék, valamint a legnemesebb gyümölcsfa-ojtványok a legjutányosabb áron.

— *Jó szivarok.* Özvegy Kovács Józsefné a Horváth-kertben vagy arra felé sétálóknak **igazán jó** és **száraz** szivarokkal szolgál. — Itt a lapokat és a „Buda és Vidéké"-t is árulják.

HIRDETÉSEK.

BALETKAY M.

EPÜLET-ÜVEGES.

BUDAPEST, I. KER., KRISZTINA-TÉR 7. SZÁM.

Üveg, tükör, porczellán, főző-edény, függő- és asztali petroleumlámpa kereskedése. Kép keretek választék szerint minden nagyságban. Úgyszinte mindennemü üveges munkát gyorsan és olcsó árak mellett elkészit.

Van szerencsém tisztelt ösmerőseimet, valamint vendégeimet értesiteni, hogy a *Kisfaludy szinház* udvarában a

Kisfaludy szinházhoz

czimzett vendéglőt megnyitottam és azt a főváros igényeinek megfelelően berendeztem.

Miután e tekintetben mindennemü jó ételekről és italokról gondoskodtam mindenki szives pártfogását esedezve,

maradok tisztelettel

KRANDL KÁROLY

vendéglős.

Este villany világitás.

Naponta frissen csapolt márcziusi sör, minden pénteken halászlé.

József főherczeg Ő cs. és kir. Fenségének udvari szállitója

özv. CULMANN REZSŐNÉ

élővirág-üzlete

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10. SZ.

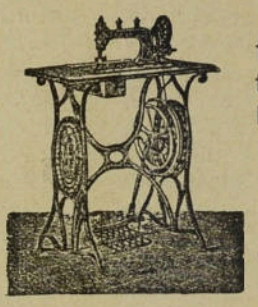
Elvállal

bárminemü üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat biztosit.

Telefon összeköttetés!

SCHIEN KÁROLY

Budapest, II., Donáti-utcza 42. sz.

Ajánlja magát

telefonok, villámháritók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére

a legjutányosabb árakon.

Mindennemü

varró- és kötőgépek és bicziklik raktára.

Budapesti villamos városi vasut részvénytársaság.

Hirdetmény.

A budapest villamos városi vasut részvénytársaság t. cz. részvényesei **az 1897. évi április hó 14-ik napján délelőtti 11 órakor** a társaság helyiségeiben VII., Kertész-utcza 20. sz. a. tartandó

VI. rendes közgyülésre

ezennel tisztelettel meghivatnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság évi jelentése az abban foglalt inditványok.
2. Az 1896. üzleti év mérlegének és zárszámadásának előterjesztése.
3. A felügyelő bizottság jelentése és a fölmentvény megadása iránti inditvány.
4. A nyereség felosztására vonatkozó javaslat.
5. Az alapszabályok módositása az 1 millió forint névértékü elsőbbségi kötvények kibocsájtása folytán.
6. Az alapszabályszerüleg kilépő igazgatók helyeinek betöltése iránti intézkedés.

A részvények letehetők f. évi április hó 6-ig az angol-osztrák bank budapesti fióktelepénél, V., Fürdő-utcza 6. sz. a. **Az igazgatóság.**

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.

HIRDETMÉNY

A Magyar Általános Hitelbank részvényeseinek 1897. március 29-én tartott rendes közgyülése a társasági alaptőkének 15,000 darab 200 forinttal teljesen befizetett uj részvények kibocsátása által 14.000,000 forintról 17.000,000 forintra emelését határozván el, egyuttal a régi részvények birtokosainak az uj részvények átvételére nézve az alapszabályok 9. cikkében biztositott elővételi jog gyakorlása tekintetében a következő módozatot állapitotta meg:

1. A részvényest az alábbi feltételek mellett birtokában levő tizennégy-tizennégy darab teljesen befizetett részvényre elővételi jog illeti meg három-három darab uj részvényre.

2. A részvényesek által elővételi joguk alapján átveendő uj részvényekért darabonként a teljes névértéknek megfelelő 200 frt és a tartalékalap részére 125 frt fizetendő be, hozzáadva az ezen összegek után 1897 január 1-től a befizetés napjáig járó 5%-os kamatokat.

3. Az elővételi jog gyakorlása végett a régi részvények két számjegyzék kiséretében, a melyekhez a minták a bejelentési helyeken ingyen kaphatók **1897 május 1-től 15-ig** lebélyegzés végett, az egyes helyeken szokásos üzleti órákban bemutatandók:

Budapesten	a társaság pénztáránál;
Bécsben	a „K. K. priv. Oesterr. Credit-Anstalt für Handel u. Gewerbe" czimü intézetnél;
Bécsben	„S. M. von Rothschild" czimü bankháznál;
Berlinben	a „Direction der Disconto-Gesellschaft" czimü intézetnél;
Berlinben	„S. Bleichröder" czimü bankháznál;
M/m Frankfurtban	„M. A. von Rothschild & Söhne" czimü bankháznál.

4. Az elővételi jog bejelentése alkalmával a bejelentő helynél minden bejelentett uj részvény után 125 forint a tartalékalap számára és ezen összegnek 1897. január 1-től a bejelentés napjáig számitandó 5% kamatai fizetendők be.

Azon részvényes, a ki elővételi jogát az előzőleg emlitett határidőig és módon nem gyakorolja, elveszti e jogot.

5. A részvényes által bemutatott részvényeket a bejelentési hely a következő záradékkal: „Elővételi jog gyakorolva, 1897. Bezugsrecht ausgeübt" lebélyegzi és a lebélyegzés után a részvényesnek a számjegyzék egyik példányával a melyen a bejelentett elővételi jogra eső uj részvények összege ki van tüntetve, visszaadja.

Ezen jegyzéknek visszaszolgáltatása és részvényenként 200 forint tőkeösszegnek, valamint az 1897. január 1-től az átvételi napig járó 5% kamatoknak lefizetése mellett, az uj részvények 1898 május hó 1-én lejáró és a következő szelvényekkel ellátva a lebélyegzés után nyolcz nap mulva kiszolgáltattatnak.

6. Ezen tőkeösszeg az elővételi jognak, valamint a 4. pont szerint a tartalékalap részére teljesitett befizetések különbeni elvesztése mellett, legkésőbb bezárólag 1897 junius 30-ig egyszerre fizetendő le ugyanazon helyen, a hol a régi részvények lebélyegzése eszközöltetett.

7. A német birodalmi helyeken csak német birodalmi bélyeggel ellátott uj részvények adatnak ki; e bélyeg költségeit a részvényes viseli.

8. Az uj részvények birtokosai 1897 január 1-től kezdve az üzlet eredményében, valamint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvények birtokosaival egyenlően résztvesznek.

9. A részvények névértékén felül teljesitett befizetés — az uj részvények kibocsájtásával járó tényleges költségek levonása után — a társasági tartalékalap javára iratik.

Budapesten, 1897. márczius 29-én.

Magyar Általános Hitelbank igazgatósága.

Tavaszi és nyári idényre!

A legfinomabb és legszebb férfi ruházat **a legdivatosabb angol rendszer szerint** elkészitve, a legjutányosabb áron

Berger Adolf veje

férfi szabónál

II. fő-utcza, Lánczhid-palotában

kapható.

A legdivatosabb bel- és külföldi, csakis valódi juhgyapju kelmék dusgazdag választéka mindenkor készletben van.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

A

Magyar Asphalt

részvénytársaság

Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

BUDAPEST,

I., Városmajor-utcza 28.

Corsó szálloda

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

ARGAUER és UNREIN

szállodások.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a Szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovics Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

Kitünő diszü

teljesen akklimatizált fenyők

kaphatók

a Városmajor-utczában 26,

és a svábhegyi

Diana-utczában 6. sz. alatt.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül,** vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Senki el ne mulaszsza!
A ki házat, telket akar eladni vagy venni.
A ki bérelni, vagy bérbeadni akar.
A ki nyaralni akar.
A ki szolgálatot keres.
A ki szolgálatot ád, azok közül senki el ne mulaszsza felkeresni a „BUDA és VIDÉKE" kiadóhivatalát. 9

Villa vétel.

A Budai közlekedés közelében szép árnyas villát keresek 8000. frtig modern kényelemmel. Czim a Buda és Vidéke kiadóhivatala adja meg. 57.

Eladó.

Törökvészen 1200 □ öl két utczára néző telek vizvezeték közelében. Árát és a feltételeket a kiadóhivatal, mondja meg. 40

Tőke elhelyezés.

Bármilyen nagy tőkét földekre és házra elhelyezek. Kérem az ajánlatot „Tőke" czimen a Buda és Vidéke kiadóhivatalához intézni. 45

Eladó ház.

Eladó a II. kerületben tiz szobából és három konyhából álló ház fásitott kertben 330 □öl telekkel. A ház bérbe is kiadó egy vagy több félnek. Továbbiak a kiadóhivatalban. 41

Lakások.

Az évnegyed alkalmából lakáshirdetésre ajánljuk a Buda és Vidékét. A kik lakást vagy nyaralót keresnek, vagy kiakarnak adni ugy Budán mint vidéken: forduljanak a kiadóhivatalhoz. A hirdetés előnyös. 31

Kiadó.

Sósfürdő közvetlen közelében olcsó butorozott szobák. Czim a kiadóhivatalban. 51

Eladó ház.

Az Andrássy ut közelében két emeletes ház, melynek házbér jövedelme 5%-nak felel meg, kedvező feltételekkel eladó. A kiadóhivatal a czimet megmondja. 52

Megvételre

kerestetnek kertbe való régi kőszobrok, kőpadok vagy vázák. Czim a kiadóhiv. 53

Kitünő szappan.

Senki ne mulaszsza el, hogy dr. *Lisznyay Elemér* népszinházi orvosnak *Maria Stuart* epe szappanját meg vegye. Ez a szappan, sömör, arczseb, kiütés, szeplő, mitfresser ellen kitünő szer. Különösen ajánlható *katonatiszteknek, vadászoknak, utazóknak,* kiknek bőrét a betegségtől megóvja. Kapható IV. Rózsatér 5. szám alatt Hornicsek Kornél gyógyszerésznél: *A fekete kutyához.* 55

A
budaiak kedvencz találkozó
helye
a Noé bárkája
Iskola-utcza 16. sz.
Hol ma vasárnap
PÉCZELI NÁCZI
kitünő zenekara
hangversenyez.

Kitünő konyha, jó borok, valamint kőbányai sörök pontos kiszolgálása.

Szives pártfogást kér
SZALONTAY GYÖRGY
vendéglős.

ZIMERMAN FÜLÖP vendéglőjéből
A „ZÖLD KERITESHEZ"
I. ker. Alagut-utcza 2. szám.

Borok:

Fehér asztali	1 liter	—.40,	utczán át	—.35
„ baranyavidéki	1 „	—.60,	„ „	—.50
Schiller, tolna „	1 „	—.30,	„ „	—.28
Vörös, szegszárdi	1 „	—.60,	„ „	—.50
Malaga asszu	1 „	1.50,	„ „	1.20
Ráczürmös	1 „	—.60.	„ „	—.50

Sör:

Kőbányai I ászok v. király az Első Magyar Részvény-sörfőzdéből	1 liter		utczán át	—.24,
Kőbányai duppla márcziusi	1 „		„	—.28.

Pálinka:

Valódi falusi törköly	1 liter	1.—,	utczán át	—.80
„ szilva-pálinka	1 „	1.20,	„ „	1.—
Cognac ***	1 „	2.40,	„ „	2.—

10 literen felül házhoz szállittatik.
Szállodai szobák minden időben kaphatók.
Fiók-üzlet: I., Vár, Fortuna-utcza 16. szám.
Ezen helyiség mennyegzők, társasvacsorák, stb. tartására igen alkalmas.

Bójti eledelek
nagy választékban, kitünő minőségben, előzékeny kiszolgálás mellett kaphatók
Várady József
(Budapest, I., Szt-János-utcza 3.)
fűszer, bor, friss töltésű ásványviz, csemege és gyarmatáru kereskedésében.
Nagy raktárt tart:
angolna. hering, oroszhal. szardinia, kül- és belföldi sajtnemüekből.
Legjobb minőségü vetőmag.

KŐSZÉNBÁNYA- ÉS TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN.

A t. cz. részvényesek ezennel az **1897. évi április hó 17-én** délelőtti **10 órakor** a társulat központi irodájában (**Budapest, Nádor-utcza 16. sz.** alatt, II. emelet) tartandó ez évi

XXIX. RENDES KÖZGYŰLÉSRE

tisztelettel meghivatnak.

A közgyülés tárgyai:

1. Az igazgatóság által előterjesztett 1896. évi üzleti jelentés fölött való határozathozatal — 2. Határozat a felügyelő bizottság jelentése fölött. — 3. Határozat a nyeremény hováforditása iránt. — 4. A felügyelő bizottság megválasztása.

Az alapszabályok 13. §-a szerint a szavazatjog gyakorolhatásához szükséges a részvényeket legkésőbb három nappal a közgyülés előtt letéteményezni. Az ez évi közgyülésre nézve az igazgatóság letéteményezési helyül a **társulat pénztárát (Budapest, Nádor-utcza 16. szám, II. emelet)** és az **Union bankot** (Bécsben) jelölte ki.

A letett részvényekről egy nyugtatvány adatik, melynek visszaadása után a közgyülés bevégeztével a letett részvények visszaszolgáltatnak és egy különös igazolási-jegy állittatik ki, melyre a szavazatok száma följegyeztetik, s mely igazolásul szolgál a közgyülésbe való belépésre. Öt részvény birtoklása egy szavazatra jogosit, azonban egy részvényes saját nevében vagy más részvényesek képviseletében együttvéve 100 szavazatnál többet nem gyakorolhat. A kereskedelmi törvény 198. §-a értelmében a mérleg és a jelentés a közgyülés előtt 8 nappal a társulat központi irodájában (**Budapest, Nádor-utcza 16. szám,** II. emelet) a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1897. márczius 26-án. **Az igazgatóság.**

Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezet.

Aláirási felhivás.

Van szerencsénk t. cz. Uraságodat tisztelettel értesiteni, hogy a **„Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezetet"**

II. kerület, Fő-utcza 7. szám alatt

létesitettük.

Ezen intézmény czélja egyrészt tagjainál a takarékossági szellemet fejleszteni, másrészt azoknak olcsó és heti kis részletekben visszafizetendő kölcsönt nyujtani.

Vállalatunk hivatva van a budai iparosok, kereskedők és magánosok érdekeit minden irányban előmozditani, kiknek mód van arra nyujtva, hogy egyszerre nagyobb összeghez jussanak, melynek visszafizetése nagyobb gondot nem okoz, mivel azt csekély heti befizetéseivel törleszti. Ezen törlesztések után a szövetkezeti tag a vállalat évenkénti jövedelmének osztalékát is élvezi, miáltal a kölcsön olcsó és előnyös visszafizetési feltétel. — Minden üzletrész után hetenként egy korona fizetendő 6 éven át s tag lehet mindenki, ki legalább egy üzletrészt jegyez. — Kölcsönt csak tagnak nyujtunk és pedig üzletrészenként 200 illetőleg 300 korona erejéig, mely összeget visszafizetni nem köteles, hacsak az illető tag jegyzett üzletrészeire a heti befizetéseit és a kölcsön utáni kamatokat pontosan fizeti. Az évtársulat 6 év utáni feloszlatása után azon tagok, kik kölcsönt igénybe nem vettek, tőkéiket és a szövetkezeti nyereséget visszakapják, mig oly tagok, kik kölcsönt felvettek, ennek levonásával kapják vissza befizetéseiket és járulékaikat.

Az alulirott igazgatóság felhivja ennélfogva t. cz. Uraságodat, hogy a budai ipar és kereskedelem érdekében vállalatunkat pártfogásba venni és támogatni sziveskedjék. — Felkérjük tehát, hogy a **Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezet** tagjai közé lépjen s rokonainál és ismerőseinél is ez eszmét terjessze. — Az első befizetést f. évi május hó 1-én kell teljesiteni, mely alkalommal üzletrészenként 1 korona beiratási költség is fizetendő, mig f. évi május hó 31-ike után belépő tagok 2 korona beiratási költséget fizetnek. — Előjegyzések már most is fogadtatnak el a szövetkezet irodájában: **II. kerület, Fő-utcza 7. sz. földszint, d. e. 9—12 óráig** — Kitünő tisztelettel **Peringer Ferencz** s. k. elnök. **Krausz Dávid** alelnök. **Schimmerlik Mór** vezető igazgató. **Grünwald Samu** igazgató. **Frey Alajos** igazgató.

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI évfolyam 15. sz. (Szt. György hava.) Vasárnp, április 11.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni

Ó-Buda szabályozása.

A közmunkák tanácsa átküldötte a fővároshoz Ó-Buda szabályozási terveit hozzájárulás végett. A főczél ennél az, hogy miután most csak egy sikátorszerü utcza köti össze Ó-Budát a II. kerülettel, létesitsenek olyan utvonalat, a mely a közlekedést könnyüvé és biztossá teszi. A tervben a Dunára derékszögben vonuló utczákról is van gondoskodva, ugy szintén arról is, hogy a római fürdőtelep könnyen hozzáférhető legyen. Több utczát és teret megszélesitenek és kibővitenek a terv szerint. A tervekkel foglalkozott a III. ker. választmány s a kerületi bizottsági tagok értekezlete is. Ezek és a mérnöki hivatal is helyesli, hogy a Lajos-utczát és a Pacsirtamező-utczát megszélesitsék. Kivánják, hogy a főváros a Királyhegyet kisajátitsa s azon parkot alakittasson. Kapcsolatban van a szabályozással az a régebbi terv is, a mely már az egész főváros érdekeit érinti, hogy a Hungária-uttól Ó-Budáig széles utvonalat épitsenek hiddal a Dunán. A hid az ó-budai templomteret érintené a tengelyével s ezért a III. kerületiek értekezlete azt kivánja, hogy a teret 50 ölnyire szélesitsék meg, a templomot pedig, a mely a mai igényeknek már úgy sem felel meg, távolitsák el. A középitési bizottság a szabályozási terveket általánosságban elfogadta.

Tehát Ó-Budára mégis kerül egy kis Uj-Buda. A mit régen vártunk és óhajtottunk, az a teljesedés felé közeledik. Ó-Buda egyik elhanyagoltabb része — talán legelhanyagoltabb — az egész jobb parton.

Jövőjén régen tervelgetnek a III-ik kerület vezérférfiai, és csak abban biztak, hogy a mi halad az nem marad. A kezdet kezdete kecsegtethet hát. A szabályozási tervében benne van Ó-Buda emelkedésének, fejlődésének biztositása.

A kerületi elöljáróságok szervezése, a kerületi bizottsági tagok és választmányok tanácskozásai, a körök sürgetéseinek jótékony hatását látjuk a szabályozás tervében megvalósulni. Csak bátran előre a kerületek érdekében és a siker el nem maradhat.

Valószinü, hogy Ó-Buda belsejének szépitésével egyszerre kezdenek a külterkek rendezéséhez, a mit ez a remek külterület meg is érdemel.

Menjen csak valaki fel a Remetehegyre vagy magasabbra, az a kép, mely feléje tárul, igazán szép kép. Ha a honalkotó Árpád sirjául választották e helyet a honfoglaló ősök, ugy igazán jó izlésöket bizonyitották be. Az a történelmi hangulat, mely Buda és vidéke hegyeiben keletkezik, az ember szivében itt is felébred.

A hegyek lábánál elterülő sik, a sok kincset érő hévforrásokkal, a föld alul napvilágra kerülő régiségek mintegy kinálják azt, hogy a nemzet a hon alkotó Árpádnak szobrot itt emel jen, mely szoborhoz a bérczek nagyszerü keretet szolgáltatnak.

Ennek a hazafias kötelességnek teljesitése, beváltása sietteti a III-ik kerület külterkeinek rendezését és szabályozását. Ezek a külterületek szánalmasan el vannak hanyagolva és daczára, hogy a közlekedéshez elég közel vannak, mégis az Isten háta megett feküsznek, mert a megközelités turista kedv és kitartás nélkül jobbára lehetetlen, ép úgy, mint a többi budai hegyekbe.

A harmadik kerület képviselője gróf Festetich Andort még politikai ellenfelei is szervező erőnek tartják. Szervező erejének szép tér kinálkozik a III-ik kerületben. Ő és a III-ik kerület vezérférfiai szép szerepet vállalhatnak az ujjáalkotás munkájában. Ehez egy költő bátor képzelete, a festő csoportositása, a szobrász szerencsés keze, az államférfiu bölcs higgadtsága, az emberbarát jó akarata, törekvése kivánatos. És akkor az elhanyagolt szép vidék fel fog virulni még.

Árpád szobrához zarándokol a nemzet, a nemzet országos ünnepén s hazafias daloktól viszhangoznak a III-ik kerület hegyei.

E

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Meglepetés.

— Rajz. —

Mintha lélek nélkül maradt volna.

Oda simult az első ülés ablak melletti zugába s tévedező szemeit, a nélkül, hogy eszmélni látszanék, az ablakon feledé.

Halvány arcza észbontóan átélt fájdalomról beszélt, míg némán, mozdulatlanul, mint villám csapott ült helyén.

Minél nemesebb a lélek, annál inkább vérzik a csapás alatt.

Ő reá pedig nagy, elviselhetlen csapást mért Isten sujtoló keze.

„Nem szeretem a meglepetéseket, tudasd jöttödnek még pillanatát is kis buta bolondom.“

A nyomorult!

E pár szóval adta meg neki az utolsó döfést!

E pár szó tette őt oly koldussá, mint az utcza szögletkövén ülő koldus asszonyt.

Dúsgazdag ő hozzá képest a koldus is.

Fájdalma tomboló hatása alatt nem vette észre, miként fürkészi őt a vele szemközt levő öreg ur, mint figyeli arczvonása minden egyes rángatozásait, ki mint látszik, lélekbeható tanulmány tárgyává tette őt, s megvolt győződve, hogy utitársnője „a lét és nem lét“ nagy problémája előtt áll.

„Tudasd jöttödnek még pillanatát is.“

Nem engedelmeskedtem, elbúcsúztam a legjobb anyától, siettem, repültem hozzá... hallgatást parancsoltam a cselédeknek, ne tudja meg, hogy hamarabb megérkeztem, mint ő gondolná... csak ugy, hirtelen, váratlan borulni keblére... Ott lenni végre karjai között... lábujhegyen mentem, úgy a hogy megérkeztem szobája felé... Női hang üdé meg füleimet... A gyávák és kishitüek aljas fegyveréhez folyamodtam... hallgatóztam!

Folyvást az a női hang, majd jó kedvü kaczaj... benéztem a kulcslyukon... aztán... aztán... Mily forrón karolták egymást.. kéz kézben, szem, szemben!.. Vége, mindennek vége!

Aztán egy eszme viliant meg agyába, oly tökéletlen eszme, minővel csak nyugtalan, szenvedélyes, meggondolatlan forrón szerető lényeknél találkozhatunk.

Nem lépni át e küszöböt soha! El, el, gyorsan el! Ne lássa őt az életben soha. Két éves menyországot fölcserélni az örökös pokollal. Minden! minden oda!

— Budapest! — kiáltja a kalauz, mialatt „hordár“ kiáltások törik meg a vonat folytonos dübörgését fölváltó csöndet.

A nő csak ott ült tovább s füzi, füzi gondolat menetének tövis lánczait, épen úgy, mintha körüle mi sem történnék.

Az öreg úr, kinek élénk figyelme folyvást a hölgy felé irányult, végre oda lépett s megérinté kezét.

A nő föleszmélt s kérdőleg tapasztá tekintetét az idegenre.

— Nincs szándéka kiszállani.

— Hol vagyunk? — kérdé ijedten.

— Budapesten.

A hölgy köszönetet int fejével, aztán sietve emelkedik föl helyéről; de ujra vizssaesik.

— Ön beteg asszonyom! Nem lehetek segélyére? Nevem dr. Balogh. Karját kérem asszonyom, lakására kisérem önt.

Lakására! Fájdalmasan néz a jó arczu idegenre! — Hát van-e már ő neki lakása? otthona? senkije, semmije e nagyvilágon!

Szegény gyermekeket felruházó egyesület alakulása a Krisztinavárosban.

Az üdvözitő Isten mondotta: *Aki csak egy csepp vizet ad a szomjuhozónak az én nevemben, bizony mondom, el fogja venni jutalmát!*

Akiben a hitnek csak egy szikrája él is, akinek a keblében dobog szív, s abban a szívben él szeretet, — megilletődéssel ismétli e mondást. Oda férkőzik az a szív legrejtettebb zugába is, hogy visszhangra keltse azt az isteni adományt, — mely az egyest élteti, s az egész világot boldoggá teszi — a szeretetet. Oda csalja a könnyeket a szemekbe, — s a mint azok ott remegnek a pillákon, olyanok, mint a csillogó harmat a virágon; s azok a fényes könnyek drágák, mert azok a szeretetnek a könnyei.

Oh! ki ne sirt volna már ilyen könnyeket?! Hisz azok is, akiket a rideg önzés fásulttá tett, azoknak a keblében is él egy érinthető pont, a melyet ha meg tudunk találni, akkor könnyezni látjuk a legridegebbet, a legfásultabbat. Mert a nagy Isten mindendenkinek a szivébe adott szeretetet.

A szeretet pedig nem tud néma lenni, mert a szeretet olyan, mint a tükör, vissza mosolyog a mosolygóra s vele sir a siránkozókkal.

A szeretet tesz bennünket — testvérekké, egyekké.

A szeretet adja a kezünkbe azt a csepp vizet, melylyel megnedvesitjük a szomjuhozónak ajakát — *az Ő nevében!*

És, mégis, — hányan vannak — szomjazó ajakkal!? hányan sirnak a minden napi falatért és hányan vannak a kiknek testéről le ri a nyomor s nem tudják ma, — hogy holnap hová hajtják a fejüket!?

Ide jöjjön az, a ki sirni nem tud, a ki hetykén veti oda, hogy az ő szivében nincs szeretet! Itt majd megérzi, hogy a szive nem csak az önzésé, de azé a szerencsétlenné is, a kinek a látása az érzések légióit kelti fel benne, a kinek aszott arcza, didergő teste, némaságában is, mintha azt kiáltaná: Testvér! Könyörülj rajtam!

És az a közönyös, rideg ember, a ki úgy érezte, hogy hideg, mint a szobor, érzi, mint melegszik át, s mint szólal meg benne a szív s hivja őt fel: Könyörületességre. Csakhogy a könyörületességnek puszta fellobbanása, csak egy-egy csepp, abba az izzó áradatba, a melyben milliók nyujtják aszott kezüket felénk s esdekelnek takaróért, meztelen testükre. Ide nem elég a könyörületességnek fel-feltünő szikrája, ide szeretet kell; az a szeretet, mely a hit ad az embernek; az a szeretet, mely felemel az édes Üdvözitőhöz s megtanit tűsni, szenvedni s megosztani azt, a mim nekem van, — azzal, a kinek annyi sincs, mint nekem.

Ez a legnagyobb erény, — mert ez isteni!

Tegye ki-ki kezét a szivére s hallgassa meg mit dobog s azután vegye azt a csepp vizet s nedvezze meg a szomjazó ajakát — az Ő nevében!..

A Krisztinavárosi iskolaszék Niedermann Gyula dr. kir. tan. iskolaszéki elnök inditványára a városrész iskoláinak szegény sorsu gyermekein akarván a könyörületesség nemes erényet gyakorolni, *elhatározta, hogy egyesületet alakit azzal a czéllal, hogy a ruhában szükölködő szegény gyermekeket legalább a téli időre, meleg ruhával lássa el.* Az iskolaszék a multban is fejtett ki ily irányu tevékenységet, de hogy ezt fokozottabb mértékben tehesse, hogy igy nagyobb összeg felett rendelkezve, több gyermeket láthasson el meleg ruhával — egyesületet akar alakitani, s e czélból az I. ker. Attila utczai el. isk. tornatermében f. évi április hó 16-ikán d. e. 11 órára, alakuló ülést hirdet.

Az Urnak ad kölcsön, a ki a szegényen könyörül, — mondja a példa beszéd. Köves sük ezt a példabeszédet, nyissuk meg fülünket rája s dobjuk a könyörületesség serpenyőjébe szivünket. A szeretet is áldozatot kiván, áldozzuk fel a mi szeretetünket. Kövessük e téren a mi nagy nevü kezdeményezőnket néhai barczi Schwartzer Ferencz drt. a ki 1000 frtos alapitványt tett a szegény gyermekek felruházása czéljára.

Járuljunk mi is hozzá filléreinkkel, — gyerünk el minnél többen az alakuló ülésre s hozzunk áldozatot azzal az egy-két filléres tagsági dijjal — mint az ujonnan alakuló, szegény gyermekeket felruházó egyesületnek tagjai — mondom, hozzunk áldozatot s ne hagyjuk veszni az eszmét, mely a legnemesebb erény, gyakorlására nyujt alkalmat.

Nem a magadét adod a szegénynek; csak azt, a mi őt megilleti!

A viszontlátásra április 16-án!

Czike Imre.

A Kelenföld szabályozása.

A közmunkák tanácsa tárgyalta a Kelenföld szabályozásának kérdését Siebreich Károly tervezete alapján, ki a szabályozás dolgával kapcsolatosan az épitési rendszerrel is foglalkozik, az olcsó családi házak szükséges voltát hangoztatja, és az angol rendszert ajánlja. A közmunkák tanácsa a három ablakos homlokzatu kétemeletes házakat nálunk egyáltalán nem tartja megfelelőknek, mert sem viszonyaink, sem hajlamaink nem olyanok, hogy egy családnak több emeleten való elhelyezkedése nálunk népszerüségre találna. Egyébiránt ezzel a rendszerrel már szülőföldjén, Angliában és Skócziában is fölhagynak és semmi ok nincs arra, hogy a bontás alá került százháznál szerzett tapasztalások után valami hasonlót létesitsünk főleg akkor, a mikor a családi házak épitésére a szabályok nálunk egyébként is elég alkalmat nyujtanak, nemcsak a harmadik és negyedik övezetben, de a város belsejében, az első és második övezetben is, a hol tudvalevőleg 7 öles homlokzattal és 10 öles mélységgel, tehát 70 négyszögöl minimális térfogattal lehet telkeket alakitani, a melyek családi házak épitésére kétségen felül alkalmasak. A mi a Kelenföld szabályozási tervét illeti, a tanácsnak ez ellen is lényeges észrevételei vannak. Nevezetesen, ha gondoskodva van is e tervben arról, hogy a Kelenföld Pesttel megfelelő összeköttetésbe jusson, de más irányban nincs meg az a kapocs, mely a Kelenföldet a budai részekkel szervesen összefüzné. Továbbá minden szabályozási tervnél nagy sulyt kell fektetni a vizek levezetésére. Kétszeres fontossága van ennek a Kelenföldön, melyen keresztül hegyi vizek veszik utjukat a Duna felé. Tervező e vizek természetes lefolyásának utjába mesterséges akadályokat gördit, a mostani vizvezető medenczéket beépitendő telkekkel zárja el. Maga az uthálózat ama sulyos kifogás alá esik, hogy az utak 10—16 százalékos eséssel csaknem használhatetlenül meredekek volnának. A középületek elhelyezése szintén hibásan van megoldva, mint például az egyetemet a kórházakkal a Gellérthegynek arra az oldalára contemplálja, a hol jelenleg már virágzó nyaralótelep van. Egyáltalán az egész tervezet nem a fejlődéshez képest lépésről-lépésre, hanem csak ugy volna megvalósitható, ha a szabályozandó terület előzőleg és egészben kisajátittatnék, ilyképen azonban a fővárost már a pénzerő hiánya miatt sem lehetne szabályozni. Mindezeknél fogva a tanácsa a Siebreich Károly tervét és javaslatait nem találja figyelembe vehetőknek.

Mi nem vagyunk a tanáccsal egészen egy nézetben. Lapunk világlátott munkatársa *Siebreich Károly* ur ezeket a terveket a szakkörökben is ismertette és a legelső mérnöki tekintélyek fogadták azokat kedvezően.

A közmunkatanács aggodalmait talán csak annál a pontnál méltányoljuk, mely, hogy a ervezetben nem talál elég kapcsot, mely a *Kelenföldet Budával* összekötné A tervezet egyéb részeiben azonban sok olyant fedeztünk

---

Fuldokló zokogás vesz rajta erőt e gondolatra.

A doktor eltalálta e zokogás okát. Fogódzék karomba, majd elviszem önt egy szállodába.

Az asszonyka összeszedve minden erejét, végerőfeszitéssel föláll s görcsösen fogódzik az idegen karjaiba.

—Köszönöm, köszönöm, köszönöm! ennyit tudott csupán mondani!

A doktor egy bérkocsiba segité a hölgyet s a Pannoniába hajtatott.

— Nagy fájdalom terhe sujtja önt asszonyom! Legyen bizalommal irántam, oly bizalommal, minővel egy édes atyához lehetünk.

A hölgy nem felelt, mintha nem is hallotta volna a dr. szavait.

Nem háborgatta őt többé. Midőn megállt a kocsi, fölvezette a szálloda lépcsőinszobát nyittatott s bevezette a majdnem összeroskadt teremtést, megvárta, mig beirja nevét a pinczér által átnyujtott lapra s aztán magára hagyta őt, azon igérettel, hogy holnap reggel, ha kipihente magát, fölkeresi.

„Szerepiné, Szerepről" Bejegyezte a hölgy által leirt két szót s eltávozott.

Holnap reggel! Mi fog történni ő vele holnap reggel! Átadva lelkét a fájdalom kinzó gondolatainak.

Az elhagyatottság egész hatalmával nehezedett reá s a kétségbeesés elölte életképességét.

Itt van tehát a fővárosban, pénz és minden nélkül.. Negyvennyolcz órája nem vett magához semmit, feje égetően fáj, érezni kezdé az éhség kinzó mardosását, égető láz gyötörte; fázott, reszketett és félni kezdett. Ugy félt ebben a barátságtalan rideg vendégszobában, mely oly közönbösen nézte a boldogtalan asszony kinlódását. Nézte, nézte, oly czinikus egykedvüséggel, mint tegnap amaz ifiiuét, ki épen ezen a pamlagon, ugyanazon a helyen, hol most az asszonyka ül, oltotta ki ifju életét s a milyen egykedvüen nézi talán holnap ama boldog szökevények szerelmi ömlengéseit, kik szintén a vidékről sietnek föl a fővárosba, ez örökös mámor Eldorádójába.

— Te gyáva teremtés! — sugja fülébe a pamlag párna, melyre fáradt fejét hajtja. — Nem te vagy az első, kinek könnyei foltokat ejtettek rajtam; de engem meg nem inditnak, hozzá szoktam én az efféle jelenetekhez. Könyelmű asszony vagy te is, ki odahagyod házadat, családodat, ide sietsz, e börtön szobába, hogy itt elzárkózva kövesd el a legundokabb bűnt: az öngyilkosságot. Csak rajta! Vedd elő a kebledbe rejtett méregitalt, mely édes mint a szerelem mely ideüzött. Üritsd ki fenékig tartalmát, itt megteheted; itt nem háborgat senki. Oh a fővárosi vendégszállodák személyzetétől békén halhatsz, ők akkor jönnek elő, midőn vértócsába fürödve leheled ki fájó lelkedet, vagy a méreg által eltorzult arczod rettenetes rémként vigyorog feléjük.

Ijedten ugrott föl a pamlagról. — Nem, nem! Ő nem akar meghalni! — De mit akarok hát? Oh mit akarok! — kiáltott kinosan.

Oda vánszorgott az ablakhoz s tévedező szemekkel nézte az utczán járó kelő emberáradatot, elfáradt szeme a sürgő forgó ember csoport kibonyolithatlan tömkelegétől.

Ujra leült egy támlányra s egyszerre mintha nyugalom szálta volna meg lelkét, oly nyugalom, mint midőn a tengorre vész terül, melytől csupán a tisztán látó matróz ijed meg, mert tudja, hogy az ujabb szélvészt jelent.

Igaz, erős érzéseket ébresztett lelkében ez a nyugalom. A világ, az élet oly nyomorultnak látszott előtte, oly hétköznapi képpel vigyorgott felé, szeméről a kötelék leesett, az igazságot, a természetest látta csupán maga előtt s a „nem lenni" gondolatával csaknem megbarátkozott.

Ujból össze rezzent. Nem, nem! nem akarok meghalni. Bocsáss meg nekem min-

fel, melyet több melegséggel kellett volna a közmunka tanácsnak megvizsgálni.

Azt hiszszük, hogy a kisajátításnál is lehetett volna utat és módot találni, mely pénzügyi szempontból is elfogadható.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Kögler Gusztáv.

A Ganz-gyár számtalan idegen alkalmazottjai között jól esik egy-egy tetőtől-talpig magyar embert is találnunk, a ki vér a mi vérünkből és hús a mi húsunkból.

Ilyen tetőtől-talpig magyar ember *Kögler* Gusztáv, kit nem szükséges bővebben bemutatnunk, hisz eléggé jól és előnyösen ismerik őt kiváló tulajdonairól Buda társadalmi életében.

Az a karrier, a mit eddig csinált, a józan, komoly törekvésnek, a lankadatlan, buzgó munkálkodásnak jól megérdemelt jutalma. A képzett, okos, rátermett ember a Ganz-gyár nagy laborinthusában bizonyára nem téved el; mert az ottani vezető-férfiak helyes érzékkel felismerik az emberi erényeket s jó tulajdonokat s az egyéni képességek kifejtésére bőséges alkalmat nyujtanak. Szóval: a Ganz-gyárban nem kallódik el a nemes erő, hanem ellenkezőleg érvényesüléshez jut. Igy érvényesült ott Kögler Gusztáv is, ki mint kisebb rangú hivatalnok lépett a kiváló társulat szolgálatába és ma már a *felügyelő* tisztes és szép jövedelmü állására emelkedett.

Hivatalában alig ismerni nálánál pontosabb rendszeretőbb, s a mellett humánusabb embert. Neki a hivatala valóságos élvezet, melyért rajong, s melynek érdekében minden erejét, minden tudását latba veti. Szeretik is őt fel és le egyaránt, mint kedves modorú, rokonul érző kollégát, mint emberséges, és igazságosan gondolkodó s cselekvő főnököt.

Érdemei révén, melyeket a Ganz társulat kötelékében szerzett, kedvelt egyénisége ő a budai társadalmi köröknek is, hol igazi gavaléros magatartásával, leereszkedő nyájas modorával csak növeli és szaporitja tisztelőinek s jóbarátainak a számát.

Gögler Gusztáv pontosan végzett hivatalos teendőin kivül meleg érdeklődéssel viseltetik a budai közélet fontosabb mozgalmai iránt is, a mi csak dicséretére válik. És ez érdeklődését tettekkel is bizonyitja, a mennyiben úgy a II. ker, választmányának, mint az Országúti iskolaszéknek egyik legbuzgóbb, legszorgalmasabb tagja, kinek okos és jól átgondolt felszólalásait mindenkor szivesen acceptálják.

Dr. Axaméthy Lajos.

Áldott jó szivü, humánus, szakképzett és hivatalában példásan ügybuzgó embert érte e napokban — huszonnyolcz évi terhes és nagy felelőséggel járó államszolgálat után — a legmagasabb királyi kitüntetés kegye: *Dr. Axaméthy Lajos, vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumi osztálytanácsost*, a közoktatási államkormány kebelében a tanitó- és tanitónőképzés, az óvónőképzés ügyeivel, a tankönyvek, tanszerek népoktatási ösztöndíjak, különböző tanfolyamok, póttanfolyamok és a népoktatási statisztikával foglalkozó VI-dik C) alosztálynak vezetőjét, *budai társadalmi életünknek is közismert és közkedveltségü alakját*. A Bécsben, mult márczius hó 30-ikán, kelt s a Budapesti Közlöny f. április havi 76-ik számában közétett legfelsőbb kézirat szövege a következő: „*Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. Axaméthy Lajos, osztálytanácsosnak, a miniszteri tanácsosi czimet és jelleget dijmentesen adományozom. Ferencz József s. k. Wlassics Gyula s. k.*“

Érdemes szolgálatot vélünk teljesiteni, midőn e rovatunk keretében bemutatjuk t. olvasóinknak a kitüntetett budai, csolnak-utczai „csöndes polgár“-nak curriculum vitae-ját.

Dr. Axaméthy Lajos született Budapesten 1847. évi julius hó 7-ikén, róm. kath. szülőktől. Elemi iskoláit 1857-ben, középiskolai tanulmányait 1865-ben végezte a budai kir. egyetemi főgymnásiumban, majd a budapesti tud. egyetem jogi fakultásának hallgatója lett s 1867. évi julius hó 23-ikán letette a jogtörténelmi vizsgálatot, közben palini Inkey Zsigmondnál nevelősködvén; — majd 1869. évi julius hó 5-ikén a birósági államvizsgálatot is kitünő sikerrel kiállotta. Mint ügyvédjelölt, miután dr. Weinek József, köz- és váltóügyvéd, irodájában is segédkezett, 1869. évi november hó 15-ikén a vallás- és közoktatási magy. kir. miniszteriumba segédfogalmazóvá neveztetett ki báró Eötvös József, kultuszminiszter, által, hol a hivatalos esküt ugyanez év november hó 18-ikán tette le s beosztatott Gönczy Pál, akkor miniszteri tanácsos és h. államtitkárnak, a népnevelési ügyekkel foglalkozó osztályába. 1872. évi május hó 28-ikán második osztályu fogalmazóvá neveztetett ki, mire még ugyancsak ez év deczember hó 20-ikán kiállott nyilvános akadémiai vitatkozás kapcsán letette az összes jog- és államtudományokból való vizsgálatot, rákövetkező nap: deczember 21-ikén jog- és államtudorrá promoveáltatván. További előléptetései aránylag gyorsan következtek egymásra. 1878. évi márczius hó 10-ikén első osztályu miniszteri fogalmazó lett; — 1882. évi deczember hó 20-ikán kapta a miniszteri titkári czimet és jelleget; — 1886. évi április hó 13-ikán valóságos miniszteri titkár lett, beosztatván a Hidasy Kornél, most szombathelyi, majd báró Hornig Károly, jelenleg veszprémi püspökök, akkor miniszteri osztálytanácsosok vezetése alatt álló papi ügyosztályba; — 1888. évi január hó 27-ikén első fizetési fokozatu miniszteri titkárrá léptettetett elő; — 1890. évi junius hó 27-ikén Ő Felsége részére a miniszteri osztálytanácsosi czimet és jelleget adományozta; — 1892. évi julius hó 16-ikán valóságos miniszteri osztálytanácsos lett; — 1895. évi április hó 20-ikán első fizetési fokozatu miniszteri osztálytanácsossá neveztetett ki. Időközben a papi ügyosztályból, hol helyét gróf Csáky Albin Gyomlay Gellérttel, központi szolgálatra berendelt közalapitványi főtiszttel töltötte be, visszahelyeztetett a népnevelési ügyekkel foglalkozó II-ik (most VI-ik) ügyosztályba, Szathmáry György miniszteri tanácsos mellé s midőn Wlassics Gyula, kultuszminiszter, 1895. évi julius hó 27-ikén 1914. eln. szám alatt kelt rendeletével a vezetése alatti minisztérium ügy- és személybeosztását ujjászervezte volt, dr. Axaméthy Lajos ezen osztály egyik alosztálya vezetésével bizatott meg.

Mint hivatalnokot az előzékenység, pontosság és gyorsaság jellemzi. Dr. Axaméthy Lajos a közoktatásügyi minisztérium leglelkesebb munkásainak egyike s buzgó szakavatottsággal végzi ama hivatalos teendők halmazát, melyeket hazai kulturügyünk rohamos fejlődése s sajátlagosan a még 1868-iki alapon álló népoktatásügyünk, főleg pedig a tanitóképzésnek a kor emelkedettebb kivánalmai s főleg a német és svájczi hasonintézmények mintájára folyamatban levő alaki és érdemleges reformmunkálatai a központi kormányra rónak. Ezt nyiltan elismerték számtalanszor főnökei s tudja minden kartársa. Alosztályfőnöki nagyterjedelmű munkakörén kivül is, mely a miniszteri ügykezelési rendelet értelmében nemcsak a revisió kötelezettségét rójja az alosztályvezetőkre, hanem határozottan megkivánja, hogy általuk oly ügydarabok közvetlenül is elintéztessenek, melyekben saját feldolgozásuk az ügy előnyére válik, mennyire sokoldalulag vette tehetségét a kormány igénybe, bizonyitják számtalan speciális hivatalos kiküldetései, milyen vala pld. megbizatása 1888-ban gróf Csáky Albin által a veszprémi róm. kath. székeskáptalan törzsvagyonának rendezése tárgyában s gyakori kiküldetései különösen a tanárok fegyelmi ügyeiben. E téren is kifejtett sikeres tevékenységét volt nyiltan elismerendő ama kitüntetési hivatalos actus is, midőn báró Eötvös Loránd, kultuszminiszter, 1894. évi november hó 12-ikén 2314. eln. szám alatt kelt

---

dent látó Isten e gondolatokért. Te adtad éltemet, te vedd, oh te vedd azt el tőlem.

Önkéntelen térdre hullott s imádkozni kezdett.

Te nagy, igazságos, rettenetes Isten! Bocsáss meg oh bocsáss meg nekem, hisz nagy szerelmem adta a vétkes gondolatokat agyamba.

Hallgass meg engem, nyisd, oh nyisd meg szegény elhagyott szivem számára irgalmasságod kincseit.

Soká, igen soká könyörgött még a láthatlan Isten előtt és úgy kezdte érezni, mintha erőt és nyugalmat adott volna fáradság és fájdalomtól megtört lelkének.

Nagy, nehéz álom nehezedett szempilláira, alig tudott az ágyhoz vánszorogni, melyre ruhástól lefeküdve, mély álomba merült.

Almodott; álma szelid és boldogitó volt.

Előtte állt férje azzal a nővel, ki miatt hűtlenné vált.

Az a nő férje nővére volt, ki hosszú évek után haza jött Amerikából, hogy láthassa végre testvérét. Az a nővér, kiről férje annyi szépet beszélt, a kit oly szent áhitattal emlegetett előtte s akit e hó végére vártak haza.

Átkulcsolta férje térdeit, úgy kérte bocsánatát, mint a hogy Isten szine előtt az este kérte azt.

Visszamehet hát ujra abba a mennyországba, melynek ő volt őrangyala. Nem kell már neki a más világ! Most otthon lesz ujra az ő világa; a boldogság, a szerelem dicső világa!

Úgy megmosolygott álmában oly boldoggá tette lelkét e vizió, hogy a midőn végre hosszú és mély álmából fölébredt, csaknem eszét vesztette a gyönyör miatt.

Csakugyan ott állt előtte férje azzal a nővel, a ki nővére volt.

Való-e az a mit most maga előtt lát? tapogatta kezét, párnáját. Valóság-e álmának e folytatása?

Oh szóljatok, mert megőrülök.

Beszélj álmom édes ragyogó valósága, te vagy-e? A más világ küszöbén volt már lábam.

Oh megbocsájthatsz-e nekem? kérdé férje elé térdelve — oh nyisd meg, oh nyisd meg kétkedő szivem számára irgalmasságod kincseit — imádkozott zokogás közt hozzá — megbocsájtasz e nekem?

— A bocsánat itt létembe rejlik — mondá a férj keblére ölelve az ő kis buta bolondját.

— De hát hogyan jöttetek ide? Hogyan tudtátok meg itt létemet?

— A kulcslyukon át! — mondá a férj szemrehányó hangon mialatt egy papir szeletet vett ki zsebéből s azt átnyujtá nejének.

„Neje a Pannoniába van szállva, beteg, siessen. Dr. Balogh.

Oh az a jó az a drága idegen! — mondá az asszonyka, boldogan ölelve át elveszettnek hitt boldogságát. *Erdélyi Mikes Róza.*

rendeletével, negyedszázados szolgálati évfordulója alkalmából, nevezettnek „teljes miniszteri elismerését“ nyilvánította.

Mindezek mellett pedig elég ideje jut arra, hogy mint fővárosi törvényhatósági bizottsági tag a főváros ügyeiben is előkelő részt vegyen s főleg a dunai jobb oldal társadalmi életében nevének napról-napra maradandóbb és kedvesebb emléket biztositson. Mint sportember a budapesti lövöldének szorgalmas tagja s e téren nem dilettáns, hanem valódi, hivatott tehetség, kinek keze biztos s golyója ritkán hibáz. Itt is felküzdötte a II-od lövészmesteri kitüntetésig.

Magánéletében: boldog férj, szerető apa s a legjobb barát. Egyetlen fájó sebe, hogy négytagu családjából (Aladár, Angela, Róza, Adrienne) a fiát elvesztette. Nemesen gondolkozó lelke, nagy szive ezek körében is valóban érecnél maradandóbb emléket teremtett magának.

Most, midőn mindezek jutalmául a királyi felség kegyelme köz-, de különösen kulturügyeinknek e buzgó előharczosát rangemelőleg tüntette ki, örömmel csatlakozunk az ünneplők sokasságához s őszintén kivánjuk: ad multos annos! *Chalupka Rezső.*

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a Vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Az előfizetés árai:

Egész évre . . 12 korona
Fél évre . . . 6 korona
Negyed évre . . 3 korona.

Különfélék.

— **Főszolgabiró választás.** A pilisi felsőjárás főszolgabirájat folyó hó 13-án tartandó közgyülésén választja Pestvármegye törvényhatósága. A pilisi felsőjárás bizottsági tagjai valamennyien Dr. Csapó Loránd tiszteletbeli főszolgabirót jelölték, ki tiz éve működik a ráczkevei főszolgabiróságnál, tehát a legidősebb szolgabiró. A méltányosság az, hogy egyik járás a másik megállapodását tisztelni szokta s igy Dr. *Csapó Loránd* megválasztása bizonyosra vehető.

— **A Margit-kőpart kiépitése.** A II. ker. Margit-kőpart kiépitésére nézve a mérnöki hivatal alternativ tervet és költségvetést mutatott be a tanácsnak. Az egyik terv szerint a rakodópartot gránittal burkolnák, 177.000 frt költséggel; a másik terv szerint keramittal 137.000 frt költséggel. A mérnöki hivatal a kizárólag teherforgalomra szánt uton a gránitkövezetet tartósabbnak és megfelelőbbnek tarja a keramitnál.

— **Az esküténi hid.** A kereskedelemügyi miniszter műszaki osztályában az esküténi hid tervrajzával elkészültek. A részletes tervek jelenleg a műegyetemen vannak felülbirálás végett s ennek megtörténte után április 27-ére fogja a miniszterelnök a vegyes szakbizottságot összehivni s ez azonnal intézkedni fog az épités megkezdése iránt. A hid egynyilásu függő láncz hid lesz merevitő tartókkal oly szilárdan szerkesztve, hogy a légnyomásnak s igy a folytonos vibrálásnak nem lesz kitéve. Az egész hid vasszerkezetü lesz s a két parton levő homlokzat oly impozánsnak van tervezve, hogy azok boltivei alatt a Ferencz József-hid oszlopzata elférne. A hid általános képe kellemesen lepi meg a szemlélőt; a kompoziczionál figyelmet fordítottak a müszaki, esztetikai, arkitekturai és a szimetrikus tekintetekre s ez annyira sikerült, hogy az uj hid valamennyi hidunk között a legszebb lesz. A munkálatokat az őszszel fogják megkezdeni; az alapvető munkák két évet, a szerelési munkák ugyanannyit vesznek igénybe, ugy, hogy a hidat közhasználatnak 1901. szeptemberében fogják átadhatni.

— **Budai dolgok.** A közmunkák tanácsa az *I. kerületi Mészáros-utczából* a Frimm-féle és Schubert-féle telkek között a naphegyre vezető ut vonalának a főváros által kivánt kiszélesitéséhez hozzájárult azzal, hogy az utat kissé észak-felé tolják. — *A várkertrakparton* kiálló Gulyás féle ház tekintetében a tanács a tulajdonossal egyezségre lépett. A régi házat lebontják és helyébe a szabályozási vonalon ujat épitenek. Ezzel a várkert rakpart teljesen szabályozva van. — *Molnár Lajos* I. Logody-utcza, Balázs Mór és társai III. Zsigmond-utcza, Sturm Antal II. Ilona-utcza, Súl Ignáczné I. Kelenföldön, Weisz György III. Bécsi-uton fekvő telkeiknek felosztását a közmunka tanács engedélyezte. — A *III. kerületi* szépvölgyi árok, a Kis-Czelli ut rendezését, a II kerületi Jezsuita lépcső világitásának javitását (Irtunk róla), a Medve utcza burkolását, a III. kerületi Szemlőhegy, II. kerület Tudor, Zivatar utczában és Rózsahegyen, a II. Kapás és Medve utczában, az I. kerületi Mészáros és Csend utcza között levő névtelen utczában, a III. ker. Szentendrei ut és Serfőző utczában és a II. Zarda utczában a csatorna épitésre vonatkozó tervekhez a közmunka tanács hozzá járult. — *A Christen-féle telek rendezése.* A Krisztina-körut mentén fekvő Christen féle gödrőt a főváros parkoztatni akarta. A közmunkák tanácsa azonban azt kivánta, hogy itt télen korcsolyázó, nyáron pedig játszó-hely legyen. Ugyanily értelmü kérvényt nyujtott be a tanácshoz a budai korcsolyázó-egyesület is. A mérnöki hivatal nem tesz észrevételt az ellen, hogy a gödrőt a közmunkák tanácsának kivánsága szerint rendezzék, megjegyzi azonban, hogy ez esetben a telek megszünnék köztér lenni, mert az egész telket a budai korcsolyázó-egyesületnek, mely itt korcsolya-pályát és nyáron lawn-tennis játszóhelyet óhajt létesiteni, át kellene engedni. — *Az első kerület szabályozása.* Az első kerület szabályozása érdekében népgyülést akarnak tartani. A mozgalom vezetőinek nevében *Kasics* Péter és *Hegedüs* János arra kérték a fővárost, hogy a budai szinkört az április 18-án vagy 25-én tartandó népgyülésre engedje át. A tanács mai ülésén a kérést teljesitette. — *A Lipótmezőre, Hidegvölgybe* épitendő uj villamos közuti vasut terveit a tanács a közigaztatási bejárás elrendelése végett fölterjesztette a kereskedelemügyi miniszterhez s egyuttal értesitette a közuti vaspályatársaságot, hogy a pénzügyi föltételeket a közigazgatási bejáráskor, esetleg a későbbi tárgyalások során fogja megállapitani. A társaság erre kijelentette, hogy e föltételek benne vannak a területhasználati szerződésben s már megállapitott kötelezettségén tulmenő terheket nem hajlandó elvállalni.

— **Kirándulás.** *A magyar turista-egyesület egyetemi osztálya* április 11-én rendezi első kirándulását. A kirándulók reggel hét órakor utaznak el *Lenkei* Géza vezetésével a nyugoti pályaudvartól Pilis-Csabára, innen gyalog mennek Erzsébet-kut és Bükkös-kut érintesével a Nagy-Szénás hegyre és végül Kovácsiba, a hol ebéd lesz.

— **Kérelem.** A „budapesti reformátusok első közművelődési betegsegélyző és temetkezési egylete“ (IX ker. Pipa-utcza 20. sz.) tisztelettel kéri mindazokat, kiknek diszzászlója felavatása alkalmából zászlószeget küldött, és ez ideig ez irányban még nem intézkedtek, hogy a végszámadás elkészitése végett, vagy a szeget visszaküldeni, vagy inkább — tekintve a jótékony czélt, — nagybecsü adományukkal az egylet vagyonát gyarapitani kegyeskedjenek.

— **Szabadalmi naptár.** A szabadalmazás terén is napvilágot látott immár az első naptár, mely hivatva van a feltalálók és általában a szabadalmazás iránt érdeklődők számára megbizható tanácsadóul és kézikönyvül szolgálni A naptár tartalmazza ugyanis a naptári részen, jegyzéknaplón és lejárati táblázatokon kivül az összes külföldi és hazai szabadalom-védjegy- és mintavédelem megszerzésére vonatkozó tudnivalókat; a m kir. szabadalmi hatóságokat; az 1895. évi uj szabadalmi törvényt dr Neuman Ármin, országgyülési képviselő, egyet. tanár jegyzeteivel ellátva, továbbá a mult évben engedélyezett összes szabadalmak osztályozott jegyzékét, mely az eddigelé a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megbizásából e naptár szerkesztője által kiadott és az uj törvény életbeléptével megszüntetett hivatalos szabadalmi katalogus pótlásául szolgál, mindez magyar és német nyelven, minthogy a naptár egyszersmind a külföldön való terjesztésre is van szánva; végül a jegyzékben foglalt összes feltalálók betüsoros névjegyzékét. A naptárnak a következő években megjelenendő kiadása, a fenntebb felsorolt szükséges tudnivalókon kivül, rendesen közölni fogja a nevezetesebb találmányok hiteles leirásait és rajzait, mely rész ezuttal az uj szabadalmi törvény részletes ismertetése által okozott helyszüke miatt szorult ki a naptár első kiadásából. A szabadalmi naptár tehát jelzett tartalmánál fogva, mely a téren az összes tudnivalókat felöleli - kétségen kivül kitünő szolgálatokat fog tenni és hasznos kézikönyvnek fog bizonyulni a gyárosok, feltalálók, szabadalomtulajdonosok, és szabadalmi ügyvivők, nemkülönben ipar- és közigazgatási hatóságok kezében, a miért is remélhető, hogy az mennél szélesebb körben nyer elterjedést. A tetszetős külsejü naptár kizárólag a kiadótulajdonos: B e r g l Sándor, szabadalmi ügyvivő irodájában (Budapest, VII ker. Erzsébet-körut 8. szám) kapható. Ára: kötve 1 frt, postán küldve 1 frt 10 kr.

— **Kartársak elismerése.** Szép kitüntetés érte ujabban ismét *Somlyay* Józsefet, a székes fővárosi Mayer árvaház igazgatóját s a hazai tanitók orsz. bizottságának egyik elnökét. A „Sárosmegyei áll. tanitóegyesület“ megemlékezvén a fáradhatatlan munkásságu, lelkes tanférfiunak egy negyedszázadon át kifejtett buzgó működéséről, őt a tanügy terén, de különösen a tanitói jogos érdekek megvédése és előmozditása körül szerzett érdemeinek elismeréseül tiszteletbeli tagjává választotta. Az erről szóló remek kivitetü disz oklevelet *Láng* Mihály, eperjesi áll. óvóképezdei igazgató s egyesületi elnök 4 tagu küldöttség élén e hó 26-án nyujtotta át a derék tanférfiunak, mit az a meglepetéstől elérzékenyülve, hálás köszönettel fogadott. Megemlitjük itt, hogy Somlyayt, lapunknak is buzgó munkatársát, nem először éri ily kitüntetés tanitótársai részéről; a fehérmegyei, nógrádmegyei, vértesaljai tanitóegyesületek már régebben megválasztották őt tiszteletbeli tagnak. Ez ujabbi kitüntetés jele annak, hogy Somlyay még ma is lelkes munkát végez a tanitóság érdekeiért; ezért becsüli őt nagyra az ország tanitósága.

— **Az I. kerületi gymnázium.** A vallás és közoktatási minister elhatározta, hogy az I. kerületi gymnáziumot az Attila-utcza, Sarló utcza és Logody-utcza között a budai tornacsarnok átellenében levő telektömbön épitteti. A tanács a ministertől nyert megbizás folytán a kisajátitást haladéktalanul megkezdi.

— **Csirkefogók.** Lapunk nyomdászánál, Bartalits Imrénél, a mult éjjelek egyikén eddig ismeretlen betörők garázdálkodtak, a mennyiben a többek között 17 tyukot és 5 kacsát találtak a baromfiól egynehány deszkájának kifeszitése után elemelni. A nagybendőjü fraterek ugyancsak jó napot csaphattak maguknak az ó-budai hegyek között, mert a fent érintett baromfiakat a szabadban nyárson sülve kebelezték be a gyomrukba. Gondoskodás történt arról, hogy az ipszék a legközelebbi alkalommal egy kis rabkoszttal traktáltattassanak nehogy a pecsenyeevéstől megcsömörüljenek.

— **Közgyülés.** Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye gazdasági egyesülete április hó 12-én, d. u. 4 órakor a vármegyeház nagytermében tartja közgyülését, melyre a tagok meghivatnak. Tárgyak: 1. Az igazgató választmány jelentése az egyesület mult évi működéséről. 2. Az egyesület mult évi számadásainak, a számvizsgáló bizottság jelentése alapján való bemutatása. 3. Jelentés a halasi kertről, annak számadásáról s folyó évi részletes költségvetéséről. 4. Egy igazgatóválasztmányi tag választása. 5. A gazdasági egyesületek országos szövetségébe 3 tag megválasztása. *Az elnökség.*

— **Arany Ifjuság.** Dr. Berger Ödön mint főszerkesztő, Szinegh Sándor, mint szerkesztő *Arany ifjuság* czimen adják ki a magyar ifjak és leányok szépirodalmi és művészeti képes hetilapját. Kiadó hivatal Budapest VIII Kerepesi ut 65-ik szám. Előfizetési ára egész évre 5 frt. El van találva az ifjusághoz illő hang. Érdekes rovata a *Diák posta.*

— **Imakönyv.** Dr. Walter Gyula az ismert fenkölt gondolkozásu iró „Üdvözlégy Mária“ czimü imakönyve hetedik ujból átnézett és te-

temesen bővitett kiadásban jelent meg. A szép imakönyv 80-krtól 8 frtig terjedő kiadásokban Buzárovics Gusztávnál kaphatók Esztergomban.

— **A budai könyvtár egyesület** legutóbb tartott VI. rendes évi közgyülésén, melyről előző számainkban kimeritő tudósitást adtunk, az idei tisztikart és választmányt a következőképen alakitották meg: Elnök egyhangulag ismét Dr. C s o r b a Ferencz, az egyesületnek eddig is buzgó, tevékeny elnöke lett. Benne az egyesület törekvései oly férfiut nyertek, kinek vezetése mellett az intézmény a jövőben is a legfényesebb eredményeket fogja elérni. Alelnök: Almásy János. Titkár: Koncsek Lajos. Jegyző: Papperth Gyula. Könyvtárőr: Jurányi Győző. I. Könyvtáros: Zipser Károly. II. Könyvtáros: Rácz József. Pénztáros: Várady Aladár. Ellenőr: Diószeghy Béla. Választmányi rendes tagok: Andriska Antal, Dr. Darányi Ignácz, Del Medico Agost, Duma György, Eckermann Ede, Frommann István, Gallner József, Grawátsch Rezső, Hangl József, Hámpel Sándor, Hochholtzer Károly, Turányi János, Kollár Lajos, Michalecz József, Dr. Nagyőszi Ferencz, Rupp Zsigmond, Szabó Lajos, Szalay Győző, Szenessy Mihály, M. Vörös Sándor. Póttagok: Hajós Mihály, Kanyó Sándor, Móczár Elemér, Török Sándor. Számvizsgáló bizottság: Fehér József, Nocskonyi Gyula, Sártory Béla. A közgyülést az egyesületi tagok nagyszámu részvétele mellett a bombatéri Petzféle vendéglőben társas vacsora követte, mely a legjobb hangulatban éjfélig is eltartott.

— **Borvásár.** Ugy látszik a borvásár is mint minden vásárja a fővárosnak elenyészik, felszivódik a csarnokokba, habár a borvásárnak még nincs tanyája a csarnokban mégis visszahatással van rá, mert a kereslet, hiányát s a részvétlenséget mással alig lehet megmagyarázni, ha csak azzal nem, hogy ma már vásár nélkül is lehet minden pinczében elég bort találni. Nó meg Olaszország is jó bor termő vidékje Magyarországnak, onnét is lehet rendelni vásár nélkül is kinek tetszése szerinti mennyiségben. Ha brünni posztót s más egyebet tud hozatni magának egyes ember, ugy bort is lehet kereskedő nélkül bár honnan, ezért veszit régi jó hiréből a borvásár is, mivel ma már keveset szorulunk a speczialiter vásárokra bár küzdünk amellett, hogy fenn tartsuk, de mi kerületbeliek hiába küzdünk. A borvásár a helyett hogy emelkednék, napról napra veszit jelentőségéből. Különben felhozatal volt 1626 hectl. bor és 171 hectl. pálinka. A borból több mint 600 hectl. vitettett vissza, mig a pálinka mind eladatott. Az árak a következők voltak: fehér óbor 20—25 frt, uj 16—20 frt, vörös óbor 18—24 frt, uj 15—18 frt, schiller 16—18 frt, uj 10—18 frt, pálinka 36 frtól 60 frtig.

— **Hirdetmény.** A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a szolnoki műhelytelepen előállitandó műhelyépületek létesitésére szükséges épitési munkák végrehajtására. A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapesten a m. kir. államvasutak igazgatóságának magas épitményi ügyosztályában (VI. Teréz-körút 56. sz. II. lépcső IV. em. 27. sz. ajtó) és Aradon az üzletvezetőségi pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1897. évi május hó 4-ikén déli 12 óráig kell benyujtani, alólirott igazgatóság épitési főosztályánál (VI. Teréz-körút 56. sz. II. em. 10. ajtó.) Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékelteit ivenkint 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyujtani: „Ajánlat a Szolnokon létesitendő műhelyépületek munkáinak előállitására.“ Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyujtását megelőző napon 1897. évi május hó 3-ikán déli 12 óráig 4000 azaz négyezer o. é. frt bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrássy-út 75. szám földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénynyel adandók fel. Budapest, 1897. évi április hóban. *Az igazgatóság.*

— **Helyes inditvány.** Dr. Aradi Antal széles látkörü lelkes polgártársunk, ki a budai ügyek és állapotok egyik legalaposabb ismerője és éleseszü birálója, az I. kerületi polgári kör választmányának ülésén azt inditványozta, hogy a kör közügyi bizottsága vizsgálja át Lechner Lajosnak 1876-ban a főváros szabályozásáról adott tervét és nézze át, hogy az I. kerületet érdeklő pontokon kivül mit vittek keresztül helyesen, mit helytelenül, és a mit nem intéztek el, azt sürgesse, a hiányok és mulasztások helyrehozását, pótlását kérje. Az inditványt egyhangulag elfogadták és a vizsgálathoz azonnal hozzá is fogtak. Ennek befejezése után az eredmény emlékirat alakjában kerül a tanács elé.

— **A termes gőzhajók nyári menetrendje** Fiume—Velencze és Fiume—Ancona között. Fiume és Velencze között az elegans „Dániel Ernő,“ Fiume és Ancona között pedig a legnagyobb kényelemmel berendezett „Villám“ nevü gyorshajó közlekedik. Ezen gőzhajók az I. helyen kivül még külön lukszus osztálylyal is birnak, melyek külön teremmel, kitünő ágyakat tartalmazó kabinetekkel, dohányzó teremmel, villamos világitással és gőzfütéssel vannak ellátva. A „Villám“ nevü gőzhajó a termen kivül még egy kisebb 4 halóhelylyel ellátott családi teremmel (salon privé) is bir, mely külön megrendelhető. — Ezen termes hajók menetrendje április hó 1-től október 31-éig a következő: Fiuméból indul Velenczébe minden szombaton és kedden 8 órakor este, csatlakozásban a Budapestről este 8 óra 40 perczkor érkező gyorsvonattal; érkezés Velenczébe másnap reggel 7 órakor. — Velenczéből indul Fiuméba minden hétfőn és csütörtökön este 8 órakor a szent Márk térről, érkezik Fiuméba másnap reggel 7 órakor, csatlakozásban a 7 óra 25 perczkor reggel induló gyors vonathoz. — Fiuméból indul Anconaba minden hétfőn és csütörtökön este 8 órakor, érkezés Anconaba másnap reggel 6 órakor, csatlakozásban a reggel 7 órakor Rómába induló gyorsvonathoz. — Anconából indul Fiuméba minden szerdán és szombaton este 8 órakor csatlakozásban a római, nápolyi és bolognai gyorsvonatokkal; érkezés Fiumeba másnap reggel 7 órakor, csatlakozásban a budapesti nappali gyorsvonathoz. — A tengeren való átkelés 10 órát vesz igénybe. — Budapest—Fiume között gyorsvonaton, onnan Anconáig vagy Velenczéig gőzhajón együtt fizetendő: A gyorsvonat I. osztályáért és a gőzhajón a luxus-osztályért ágygyal együtt 20 frt. A gyorsvonat I. osztályáért és a gőzhajón az I. helyért ágygyal együtt 18 frt. Csak a gőzhajón a luxus osztályban 8 frt, az I. helyen 6 frt ágygyal együtt. — A fentebbi utirányon át közvetlen menetjegyek adatnak ki következő árakon a gyorsvonaton: Budapest—Fiume között I. o. 12 frt. II. o. 8 frt. Fiume—Velenczén át frankokban: Budapest-Firencze I. o. 72·60 II. o. 53·25 III. o. 30·05. Budapest-Genua I. o. 87·95 II. o. 64·10 III. o. 36·10. Budapest-Milanó I. o 69·10 II. o. 50·85 III. o. 28·65. Budapest-Turin I. o. 87·75 II. o. 63·95 III. o. 36·30. — Fiume—Anconán át frankokban: Budapest-Nápoly I. o. 98·95 II. o. 71·70 III. o. 40·85. Budapest-Roma I. o. 72·85 II. o. 53·45 III. o. 30·20. — Ezen jegyeken kivül Budapestről-Bari, Battaglia, Bologné, Livorno, Padua, Pisa, Verona állomásokra is adatnak ki közvetlen menetjegyek. Bővebb értesités nyerhető a m. kir. államvasutak városi menetjegy-irodáiban, a Cook-féle utazási irodában és a Schenker-féle bécsi utazási irodában. A m. kir. államvasutak igazgatósága.

— **Vasárnapi Lapok.** Beniczky Bajza Lenke főszerkesztése Prém József és Miskolczi Henrik szerkesztésében „Vasárnapi Lapok“ czimen a Könyves Kálmán társaság képes heti lapot ád ki. A szerkesztők nevének megfelel a tartalmas mutatványszám. A lap kiállitása is igen szép.

— **Mária képek.** Walter Gyula nagybecsü imakönyvében, mit más helyen ismertetünk, a Mária tisztelet történetét is adja és megemlékezik arról, hogy Budapesten két becses Mária kép van és pedig az egyik Ó-Budán, mit 1703-ban festettek és a másik a Krisztina-városban a mi a XII-ik század végéről származik.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatti közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Tájékoztató.

— *Szép rózsafák.* Szathmáry K. Pál egyesitett felső-zsolczai és boldvai kertészeti rózsa-gyüjteményének gazdag árjegyzéke megjelent. — A messze földön hires rózsákat a leggondosabban szállitják a megrendelőnek. Megrendeléseket elfogad Tóth Kálmán gazdasági intéző Boldván és Idrányi Kálmán számtartó Felső-Zsolczán. — A rózsák árai a következők: 1 darab magas törzsü példány 50 kr., az ujdonságok, 1894—95. évi, szóval minden évjárat 10 krral többe számittatik. Az 1896. évi ujdonságok, — melyek csak később kerülnek eladásra — 1 frttal számittatnak darabonkint — Kaphatók továbbá diszfák, diszbokrok és cserjék, valamint a legnemesebb gyümölcsfa-ojtványok a legjutányosabb áron.

— *Jó szivarok.* Özvegy Kovács Józsefné a Horváth-kertben vagy arra felé sétálóknak **igazán jó** és **száraz** szivarokkal szolgál. — Itt a lapokat és a „B u d a é s V i d é k é“-t is árulják.

— *Kávémérés.* Kiss József Krisztina-körut helyiségét kávéméréssel bővitette ki. Üzletében a közönség pontos kiszolgálást, jó ételeket és italokat talál.

— *Czég-változás.* A jó hirnévnek örvendő *Roszberger és Sárkány* czégből Sárkány Gyula kilépett és a czég egyedüli tulajdonosa most már *Roszberger Elemér* és a czég is e néven szerepel. Akik a régi czéget ismerték, tudják, hogy a mostani czégtulajdonos előzékeny, müvelt modoru és újabb ajánlásra nincs szükség. Meg vagyunk győződve, hogy a czég régi jó hirnevét mindig fenn fogja tartani.

— *Olvasóink figyelmébe* ajánljuk Várady József füszerkereskedőnek mai számunkban megjelent hirdetését. — Üzletében a hirdetésben nem közölt tárgyakon kivül kitünő *husvéti sonka* és piros tojás kapható.

— *Noé Bárkája....* Nem kell ugyan az özönviztől félni, de azért, a ki jó italokról akarja magát biztositani, nézzen el a Noé bárkájába II. kerület Iskola-utcza 11.

— Aki Budapestre utazik, annak első gondja a jó és kényelmes szálloda. Mint ilyet ajánljuk *Gundel János „István főherczeg“* szállodáját a Ferencz József-tér és Akadémia-utcza sarkán. E szálloda a lánczhid, várpalota és a budai hegyekre nyiló ablakaival a legszebb helyen fekszik, tiszta jó levegője van és a villamos vasut a Dunagőzhajózasi állomások szomszédságába esnek. Szobáiban a tisztaság mintaszerü, a kiszolgálás leggondosabb s maga a szálloda mindent nyujt, mit kényelem tekintetében csak igényelni lehet, árszabálya pedig a legmérsékeltebb. Étkező termében tiszta jó italok és izletes ételek szolgáltatnak ki.

Buda és Vidéke I. Városmajor utcza 28. (Báró Bánffy ház.)

Az 1898-ik évre kiadom a Buda és Vidéke naptárát. Hasznos szolgálatot teszek ezzel, mert Buda és vidéke ismertetéséhez hozzájárulok. A naptári, szépirodalmi és irodalmi részen kivül a naptár hasznos tudnivalókat tartalmaz. Benne lesznek az összes **budai és vidéki hatóságok, elöljáróságok, lelkeszek, tanitók, iskolák, orvosok, posták, postamesterek, közlekedési alkalmazottak és közlekedési állomások, menetrend, menetdij, látnivalók, gyárak, intézetek, lakásviszonyok, telekárak, piaczi árak, fürdők, gyárak, iparosok és kereskedők.**

Arczkép és egyéb képek diszesitik a naptárt. A kiállitásra a sok ezer példányban megjelenő naptárnál az olcsó ár daczára különös gondot forditok. A kik a naptárban czikket, ismertetést, vagy egyebet akarnak irni, azt május hó végeig küldjék be szorosan buda-vidéki szinezettel.

Arczképeket, akár egyes, akár csoportos arczképeket vagy egyéb képeket szintén május hó végeig kérjük beküldeni. Egy elöljáróság vagy testület p. o. igen jó alkalmat talál a bemutatásra a sokfelé terjesztendő naptárban.

Gyárak, intézetek szintén képpel mutathatják be vállalataikat, ugyszintén fürdők, vendéglők vagy kávéházak. Ezeket a képeket is május hó végéig kérjük. A képek clichéit olcsón tudjuk megcsináltatni, s a leirásokat is jutányos árszabálylyal számitjuk.

Hirdetések ára: Egy egész oldal 15 forint, fél oldal 8 forint, negyed oldal 5 forint. A naptár szerkesztői részében hozandó reklamok, leirások külön egyezség tárgyai.

Községek elöljáróit kérjük, hogy irják le községüket. Mennyi és milyen vallásu a lakosság? Mennyi a terület. Telkek, lakásbérek, piaczi árak (hus stb) középszámitásu ára. Közlekedési viszony és árak. Látnivalók. Vendéglők. Iparosok. Kereskedők. Posta. Foglalkozás. Termelés. Nyaralási viszonyok. Elöljáróság, lelkészek, orvosok, egyéb értelmiség. Egyletek. Körök. Pénzintézetek stb.

Mindenkire szép emlék egy arczképes vagy illusztrált leirás, de különösen a testületekre és községi elöljáróságokra nézve s megérdemli azt a jelentéktelen költséget a mibe kerül.

A kik a naptárban hirdetni, vagy valamit leiratni akarnak, azok irják alá az alábbi megrendelő lapot.

A legkisebb iparos vagy kereskedő is közzéteheti czimét, czégét 1 frt 50 krajczárért. (Egy kövér és két petit sor.) Ez előre fizetendő.

A diszes kiállitásért az ismert Bartalits czég kezeskedik.

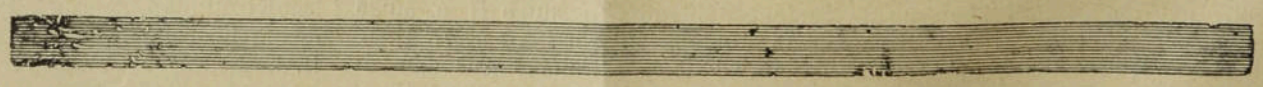
A naptár ára 50 krajczár.

Erdélyi Gyula
a „Buda és Vidéke naptára“ kiadója.

A „Buda és Vidéke naptára“ kiadóhivatalának

I., Városmajor utcza 28.

Ezennel felhatalmazom, hogy hirdetésemet, czégem leirását a „Buda és Vidéke naptárába közzé tegye. – A hirdetésért járó

dijat a naptár bemutatásakor fizetem.

aláirás.

A
budaiak kedvencz találkozó
helye
a Noé bárkája
Iskola-utcza 16. sz.
Hol ma vasárnap
PÉCZELI NÁCZI
kitünő zenekara
hangversenyez.

Kitünő konyha, jó borok, valamint kőbányai sörök pontos kiszolgálása.

Szives pártfogást kér
SZALONTAY GYÖRGY
vendéglős.

ZIMERMAN FÜLÖP vendéglőjéből
A „ZÖLD KERITESHEZ"
I. ker. Alagut-utcza 2. szám.

Borok:

Fehér asztali	1 liter	—.40,	utczán át	—.35
„ baranyavidéki	1 „	—.60,	„ „	—.50
Schiller, tolna	1 „	—.30,	„ „	—.28
Vörös, szegszárdi	1 „	—.60,	„ „	—.50
Malaga asszu	1 „	1.50,	„ „	1.20
Ráczürmös	1 „	—.60.	„ „	—.50

Sör:

Kőbányai I ászok v. király az Első Magyar Részvény-sörfőzdéből	1 liter		utczán át	—.24,
Kőbányai duppla márczíusi	1 „		„ „	—.28.

Pálinka:

Valódi falusi törköly	1 liter	1.—,	utczán át	—.80
„ szilva-pálinka	1 „	1.20,	„ „	1.—
Cognac ***	1 „	2.40,	„ „	2.—

10 literen felül házhoz szállittatik.
Szállodai szobák minden időben kaphatók.
Fiók-üzlet: I., Vár, Fortuna-utcza 16. szám.
Ezen helyiség mennyegzők, társasvacsorák, stb. tartására igen alkalmas.

Bójti eledelek
nagy választékban, kitünő minőségben, előzékeny kiszolgálás mellett kaphatók
Várady József
(Budapest, I., Szt-János-utcza 3.)
fűszer, bor, friss töltésű ásványviz, csemege és gyarmatáru kereskedésében.
Nagy raktárt tart:
angolna. hering, oroszhal. szardinia, kül- és belföldi sajtneműekből.
Legjobb minőségü vetőmag.

Szálloda a söröskocsihoz.
Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.
— Kanizsai sör. —
Galambos U. vendéglős.

Corsó szálloda
II. ker., Lánczhid-utcza.
Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.
Szobák 80 krtól felfelé.
Tisztelettel
ARGAUER és UNREIN
szállodások.

A
Magyar Asphalt
részvénytársaság
Budapest, Andrássy-ut 30.
Elvállal
minden néven nevezendő
asphalt burkolási
valamint szárazzátételi munkák teljesitését jótállás mellett, legolcsóbban. Elismert legjobb minőségü asphalt anyag vidékre is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal
BUDAPEST,
I., Városmajor-utcza 28.

Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezet.

Aláirási felhivás.

Van szerencsénk t. cz. Uraságodat tisztelettel értesiteni, hogy a **„Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezetet"**

II. kerület, Fő-utcza 7. szám alatt

létesitettük.

Ezen intézmény czélja egyrészt tagjainál a takarékossági szellemet fejleszteni, másrészt azoknak olcsó és heti kis részletekben visszafizetendő kölcsönt nyujtani.

Vállalatunk hivatva van a budai iparosok, kereskedők és magánosok érdekeit minden irányban előmozditani, kiknek mód van arra nyujtva, hogy egyszerre nagyobb összeghez jussanak, melynek visszafizetése nagyobb gondot nem okoz, mivel azt csekély heti befizetéseivel törleszti. Ezen törlesztések után a szövetkezeti tag a vállalat évenkénti jövedelmének osztalékát is élvezi, miáltal a kölcsön olcsó és előnyös visszafizetési feltétel. — Minden üzletrész után hetenként egy korona fizetendő 6 éven át s tag lehet mindenki, ki legalább egy üzletrészt jegyez. — Kölcsönt csak tagnak nyujtunk és pedig üzletrészenként 200 illetőleg 300 korona erejéig, mely összeget visszafizetni nem köteles, hacsak az illető tag jegyzett üzletrészeire a heti befizetéseit és a kölcsön utáni kamatokat pontosan fizeti. Az évtársulat 6 év utáni feloszlatása után azon tagok, kik kölcsönt igénybe nem vettek, tőkéiket és a szövetkezeti nyereséget visszakapják, mig oly tagok, kik kölcsönt felvettek, ennek levonásával kapják vissza befizetéseiket és járulékaikat.

Az alulirott igazgatóság felhivja ennélfogva t. cz. Uraságodat, hogy a budai ipar és kereskedelem érdekében vállalatunkat pártfogásba venni és támogatni szivesked jék. — Felkérjük tehát, hogy a **Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezet** tagjai közé lépjen s rokonainál és ismerőseinél is ez eszmét terjessze. — Az első befizetést f. évi május hó 1-én kell teljesiteni, mely alkalommal üzletrészenként 1 korona beiratási költség is fizetendő, mig f. évi május hó 31-ike után belépő tagok 2 korona beiratási költséget fizetnek. — Előjegyzések már most is fogadtatnak el a szövetkezet irodájában: **II. kerület, Fő-utcza 7. sz. földszint, d. e. 9—12 óráig** — Kitünő tisztelettel **Peringer Ferencz** s. k. elnök. **Krausz Dávid** alelnök **Schimmerlik Mór** vezető igazgató. **Grünwald Samu** igazgató. **Frey Alajos** igazgató.

Tavaszi és nyári idényre!

A legfinomabb és legszebb férfi ruházat **a legdivatosabb angol rendszer szerint** elkészitve, a legjutányosabb áron

Berger Adolf veje

férfi szabónál

II. fő-utcza, Lánczhid-palotában

kapható.

A legdivatosabb bel- és külföldi, csakis valódi juhgyapju kelmék dusgazdag választéka mindenkor készletben van.

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját terméstt borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

Husvéti ajándékok.

Roszberger Elemér

ezelőtt

Roszberger és Sárkány

I., Alagut-utcza. Szinkörrel szemben.

Ajánlja raktárát a közelgő húsvéti ünnepekre, kezdett és kész munkákban, izléses kivitelü himzések vászon, posztó, bőr és pluche tárgyakon.

Nagy választék férfi divatneműekben.

Divatos nyakkendők, gallérok, kézelők, fehér és szines ingmellek, jó minőségu nadrágtartók.

Nagy választék női és leánykötényekben mosható ruhaszövetek.

Szabási szükségletek.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a **II. ker. fő-utcza 6. sz. a.** egy a kor igényeinek megfelelő

üveg-, porcellán és lámpa-üzletet

nyitottam.

Egyszersmind elvállalok mindennemű e szakmába vágó munkát u. m. **üveges munkát, képek berámázását** és **porczellán-készle ek** után **festészetet.**

Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a megrendeléseket a legpontosabban eszközöljem.

Becses pártfogásért esedezve, maradok kiváló tisztelettel

Lichtenstein Márton.

Kávéházi és vendéglői berendezések

nagy választékban.

Magyarhon legkiválóbb

és legtisztább

savanyuvize

a Szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden szakában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovics Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

Kitünő diszü

teljesen akklimatizált fenyők

kaphatók

a Városmajor-utczában 26,

és a svábhegyi

Diana-utczában 6. sz. alatt.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Székek.
Olcsó kerti székeket, kanalakat, késeket, villákat megvesz egy korcsmáros. Bővebbet a kiadóhivatal. 58

Ásványviz.
Ásványvizet forgalomba hoz kiváló közönség által látogatott vendéglő tulajdonos. Czimével a kiadóhivatal szolgál. 59

Társ.
Nagy ismeretséggel rendelkező egyén, kinek összeköttetései vannak ügynöki és forgalmi iroda kibővitésére, egy kis tőkével rendelkező társat keres. Személyes közreműködés szükséges. Czim a kiadóhivatalban megtudható. 60

Eladó üzlet és ház.
Jó forgalmu helyen egy keresett vendéglő házzal és berendezéssel együtt eladó. Bővebben a kiadóhivatal. 61

Telek vétel.
A Krisztinavároshoz közel 2 telket keresek 600—600 □öl nagyságban. Ajánlkozók forduljanak a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. 56

Eladó ház.
Eladó a II. kerületben tiz szobából és három konyhából álló ház fásitott kertben 330 □öl telekkel. A ház bérbe is kiadó egy vagy több félnek. Továbbiak a kiadóhivatalban. 41

Vizsga.
Tanulásaikban elmaradottakat gymnásiumi, polgári osztályokra és érettségire alaposan készit egy tapasztalt tanár. Czim „Tanár" a kiadóhivatalban. Szóval vagy levélben. 57

Kiadó.
Sósfürdő közvetlen közelében olcsó butorozott szobák. Czim a kiadóhivatalban. 51

Eladó ház.
Az Andrássy ut közelében két emeletes ház, melynek házbér jövedelme 5%-nak felel meg, kedvező feltételekkel eladó. A kiadóhivatal a czimet megmondja. 52

Megvételre
kerestetnek kertbe való régi kőszobrok, kőpadok vagy vázák. Czim a kiadóhiv. 53

Kitünő szappan.
Senki ne mulaszsza el, hogy dr. *Lisznyay Elemér* népszinházi orvosnak *Maria Stuart* epe szappanját megvegye. Ez a szappan, sömör, arczseb, kiütés, szeplő, mitfresser ellen kitünő szer. Különösen ajánlható *katonatiszteknek, vadászoknak, utazóknak*, kiknek bőrét a be, tegségtől megóvja. Kapható IV. Rózsatér 5. szám alatt Hornicsek Kornél gyógyszerésznél: *A fekete kutyához.* 55

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI évfolyam 16. sz. (Szt. György hava.) Vasárnap, április 18.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDELYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük k[ü]

Feltámadás ünnepén.

A megváltó feltámadásának emlékét ünnepli az egész világ. A kereszténység ünnepében részt vesz mindenki, a ki nem keresztény is, ha szivében szeretet, lelkiismeretében tisztaság van. A megváltó születésének és feltámadásának napja az eszmény diadala az anyag felett. Megnyugtatása, biztatása az embernek, az emberiségnek. Hiszen mindnyájan egy atyának vagyunk gyermekei.

Jézus halála az ember megigazulása, az eredendő bűn váltsága. Feltámadása halála a bűnnek s felébredés gyarlóságunk álmiból, haladás az igazság egyenes utján az Isten felé. Erkölcsi megjobbulás. Uj élet. Boldog reménység. Részesség a feltámadás gyümölcseiben. A halál meggyőzése, eltörlése, az idvezülés biztositéka.

Ezért ül ünnepet ma a kereszténységgel az egész emberiség. Ezért hangoznak templomainkban a hálaadás zsolozsmái. Az emberiséggel együtt ünnepel a természet, mely felébredve téli álmából, biztatva példázza a megujulást, a feltámadást.

A merre nézünk, tavasz pompájában diszlik a mindenség. Fakadó virágok, zöldelő fák, a szellőben a tavasz balzsamos lehellete, a madárdalban a megifjult világ dicsérete.

Nincs itt! Feltámadott! hangzik a templomokban és a vallás szózata viszhangozik minden szivben.

Az eszme, a tetterő megölte az anyagot, a közönyt. A jóravalók ereiben a jó cselekedet vágya ébred. Vágy, tenni a hazaért, a közügyekért, az emberiségért.

Ezen a napon egyben, egyért dobban a király és a koldus, a keresztény és nem keresztény szive, hiszen mindnyájunkért meghalt a Jézus Krisztus és mindnyájunkért fel is támadott, és mindnyájunkkal közli majd a Szent Lélek is erejét.

A képzelet, az ábránd szárnyakat ölt és magával ragadja óhajainkat, vágyainkat, reményeinket arra felé, honnan ezek beteljesedését várjuk.

Fővárosunk egyik legszebb csúcsán, a Szent Gellért hegyén bucsura zarándokol, bucsúban enyhül a sokaság. A ki a hegyre ér, elterülten látja a szépes fővárost és a vidéket, maga előtt látja Budát és szép környékét. Szive megtelik nemes érzésekkel s a mint szemét a haza könynyére, a kanyargó Dunára veti, a csendes ünneplő fővárost nézve, mely most kibontakozott a gyárak gőzköréből, hiszi ennek a fővárosnak, különösen Budának és vidékének feltámadását.

Bizik abban, hogy azo[k] [sz]ikre bizva van, megértik, micsoda [...]s Buda és vidéke s az igazság egyenes utján haladva, e szép vidéket felvirágoztatják, ugy a hogy méltányos.

Nem tavaszi álom, de husvéti meggyőződés festi a szebb jövőt a méltányosságban és jogosságban részesedés napjait.

Látjuk szemeinkkel a kikelő jövőben a felépült várat, a megszépült várost, az ápolt és hivatásukat megtalált községeket, látjuk, hogy Buda Dunántul szive az ország szellemének, előkelőségének és ifjuságának fészke. Előttünk áll, hogy miként erősödik meg ettől a vidék és az egész Dunántuli. Nem hallunk mást, csak magyar szót, a magyar egyesület és a magyar iskolaegyesület diadalát.

A feltámadás napján támadjanak fel reményeink, keljen, ébredjen életre a tetterő, az alkotás, és lelje sirját a közöny.

Igen, mert feltámadt Jézus e napon.

Büttel János.

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Szeretet májusa.*)

Zempléni Árpádtól.

Ha a természet ünnepel,
Hagyd abba munkád, gyönge ember,
Kutasd az élet titkait,
Tanulj harczolni értelemmel.
Mert nagy tanúságokra hiv,
A természet nagy tényre oktat:
Dajkánk a föld s ellenfelünk,
Reményre és tűrésre szoktat.

Gondold meg élted folyamát!
Lekötve élsz a föld rögéhez.
A restek rabszolgája vagy,
Azért munkálkodol, hogy éhezz!
A tudatlanság s a nyomor
Között mindig állandó frigy volt:
Nem tudod, miért vagy nyomorúlt,
Csak azt tudod, hogy mindig igy volt.

De nem szabad, hogy igy legyen!
Munkának, észnek van jövője.
Ha mi fogjuk meg a vadat,
Lakjunk előbb mi jól belőle.
Azé a föld, ki dolgozá,
Azé az ércz, ki megtalálta,
Azé a nagy fölfedezés,
Aki kereste és kivárta.

Magától még a fű se nő:
A természet nem bőkezű már,
Ha munkával nem jársz elől.
Kórót termel a hév tüzű nyár.
A munka mindent biztosit,
De munka nélkül szerte züllünk,
Elpusztulunk mint Ninivé,
S holt sivatag támad körültünk.

Mi tartjuk fenn a kulturát,
Kik kézzel, ésszel egyre törvén,
Munkába öljük életünk,
Mig megszelidül egy-egy örvény.
Kezünk nyomán a folyamok
Kiszáradnak, uj útra térnek,
Az embernek hódol a föld,
Elefánt hódol az egérnek.

Igy együtt, ennyi millión
Hatalmasság a gyönge ember.
Munkásokból áll a világ,
Esőcsöppekből áll a tenger.
S nem az a rend, ha fáradunk,
Hogy munkakerülőkre szálljon,
Amit mi együtt alkotánk:
De hogy a rest munkába álljon.

Nem gyűlöletnek, boszunak
Ünnepjét üljük mink ma itten.
Nem munkások, kik vérbosszút
Forralnak ártó szivekben.
Hogy milliók élhessenek,
Nagyon kell itt egymást szeretnünk...
Ne bántsuk egymást, emberek!
Elég zsarnok él már felettünk.

Mi, akik már fölébredénk
Az igaz ember tudatára,
Akik előtt kinyilt a menny,
Egy szebb jövendő láthatára:
Azért jövénk, hogy egy napot
Szenteljünk ennek a jövőnek;
Hadd lássák, mennyi népe van
A szabad, munkás, uj időnek!

*) Mutatvány a fiatal költő most megjelent szép és valódi költeménykötetéből.

Főszolgabirák és elöljáróságaink.

Budára nézve nem közönyös, hogy a pilisi alsó és felső járás, valamint Esztergom és Fehérmegye legközelebbi járásainak főszolgabirái és a községek előljáróságai miként fogják fel hivatásokat.

A ki nem fogja ezt jól, az bünt követ el a közügy, a községek jövője ellen. Az a legszigorúbb birálatra érdemes.

Nem tudjuk, valjon az alispánhoz adott évi jelentésekben van e nyoma annak, hogy mit akar, mit hajlandó tenni egy előljáróság a község magasabb szinvonalra való emelésére?

Az olvasó egész joggal kérdezi azt, hogy miért nem számol be ezekkel a szándékokkal a Buda és Vidéke?

Az olvasó kérdésére megfelelünk. Azért nem számolunk be, mert levelezőink igen kényelmesek. Kérünk, sürgetünk és választ nem kapunk. A nyaralók sem veszik azt észre, hogy milyen hasznos az reájuk nézve, ha egyetmást megirnak. Lelkészek, tanitók, föld birtokosok is hallgatnak.

Beismerjük, tudjuk, hogy a községi jegyző valósággal agyon van terhelve a sok irodai dologgal és nincs ideje a levelezésre. — De azt nem hiszszük, hogy egy faluban ne legyen olyan ember, ki megirja azt mi történik ott, a községi, egyházi, egyleti, közművelődési, társadalmi és közgazdasági életben?

A nyilvánosság sokat használ, ösztönöz, tanit, eszmecserére ad alkalmat és megismerteti a nagy közönséggel. A *Buda és Vidéke* minden községi ügyre nagy teret ád. Ez évben is mint minden évben kiadtuk levelezőinkhez a köriratot, melyben megjeleltük a levezés formáját és anyagát. Remeljük, hogy végre megmozdul a toll.

Főszolgabiráinkhoz is szólunk, és kérjük, hogy lapunkra figyelmeztessék járásaikat, és ösztönözzék a levelezést. A főszolgabirónak kultur hivatása is van, s a magyarosodás terjesztésében is nagy részben segithetnek minket és a *magyar iskola egyesületet.*

A főszolgabiró járásának valódi apostola lehet, ha közigazgatási ihlete van. Ugy Tahy Iván, mint Csapó Loránt el vannak ezzel látva. Kérjük őket, fokozzák a községi életet a levelezési kedv ébresztésével és tartassák nyilván közhasznu működésüket. Kérjük arra a községek előljáróságait, az értelmiséget nem csak a mi, de az ő érdekükben is. Buda emelkedésével a községek is emelkednek. Ennek az emelkedés nyitjának egyik kulcsa, hogy ismertessék magukat és életüket.

Eljöttünk elkiáltanunk
Intő szavunkat mindazoknak,
Kik meghiznak a kulturán,
Mig ennyiünket hámba fognak.
Eljöttünk elkiáltanunk,
Hogy az a szent idő közelgett,
Herék uralma véget ér
S nem lesznek többé szolgalelkek.

Lesz még idő, hogy gyülölet
Nem zeng többé a templomokban,
Nem vész el minden jó irány
Részvétlenségben és homokban.
Nem teng a munkás, naplopók
Kényére kegyelem-kenyéren,
Egyformán jók s szorgalmasok
Versengenek az uj fenyéren.

Óh, megfordul már az idő!
A mult összébb roskad naponta,
Bár védi millió szurony
S leng millió zászló kibontva.
Kivivják egykor fiaink,
Az eszme kész, a kor megérett:
És szolgaságunkból fakad
A szabad munka, szabad élet.

A budapesti polgári lövész egyesület évi jelentése.

A budapesti polg. lövész-egyesület ez évi közgyüléséről mult számunkban megemlékeztünk. Ezuttal hozzuk a közgyülés elé terjesztett évi jelentést, melyet Lakner János egyesületi jegyző szerkesztett.

Ez a következő:

Tisztelt közgyülés!

A mult év október 11-én tartott rendkivüli közgyülésen szerencsénk volt tisztelt tagtársainknak, hazánk ezeréves és egyesületünk kétszázéves fennállásának emlékére rendezett nagyszabásu lövész ünnepélyünkről számotadni.

Előadtuk hiven, hogy miként kezdeményeztük és miként fejeztük be a lélekemelő lövészünnepségeket, előadtuk a morális nagy siker mellett eltörpülő anyagi sikertelenséget is.

És ha a millenáris lövészünnepségek anyagilag veszteséggel jártak is, ez bizonyára mitsem fog csorbitani amaz érzelmeink bensőségén, a melyekkel a közelmult ünnepély emlékeire visszatekintünk, valamint nem fogja kisebbiteni amaz elhatározások komolyságát és nemességét, a melyekkel — a tapasztaltak révén — a jövő feladataira gondolunk. Országos hirü lövő csarnokunk és lövő állomásaink kibővitése által oly nagyszabásu lövő-telepet teremtettünk, mely állandó jellegü és ritkitja párját, és a melyre még utódaink is örök hálával fognak visszaemlékezni.

Megbirkóztunk a mindent elsorvasztó közönynyel és megteremtettük nagy fáradsággal és szivós kitartással a magyar országos lövészegyesületet, melynek első elnöke egyesületünk buzgó főlövészmestere, Del-Medico Ágoston lett. Megalakult központi kormánytanácsa is, mely működését Gajáry Ödön tagtársunk, országos képviselő elnöklete alatt immár megkezdette

Az érdem egyedül egyesületünké, az eredményt kicsinyelnünk nem szabad, ugyszólván semmiből kellettvalamit teremtenünk, az önérzet jogát tőlünk senki meg nem tagadhatja.

Hálával emlékezünk meg ezen jelentésünkben, a legnagyobb és a legelső magyar lövésznek, koronás királyunknak, ezen ünnepélyünkön való megjelenéséről, leereszkedő királyi mondásairól, jövőnk történetében e dicső napok drága gyöngyként fognak tündökölni.

A mai közgyülésre való meghivóval megküldött egyesületi értesitőnkben mindezeket tagtársaink friss emlékezetébe kivántuk hozni, a midőn az 1896. évi október hó 11-iki rendkivüli közgyülésben felvett jegyzőkönyvet az ünnepségekről szóló jelentést kinyomattuk; most még csak azt fűzzük hozzá, hogy Ő felségének legkegyesebb látogatását, az egyesület nevében, küldöttségileg köszöntük meg. Ugyanis 1896. évi október hó 19-én Del-Medico Ágost főlövészmester vezetése mellett, Freyberger Pál h. főlövészmester, Tabody József, dr. Andaházy László választmányi tagokból és Lakner János egyesületi jegyzőből álló küldöttséget Ő felsége a legkegyelmesebben fogadni méltóztatott és főlövészmesterünk megköszönő szavaira örömének adott kifejezést, hogy „a szép lövészünnepély megnyitásán jelen lehetett", és az ennek emlékére ő felségének átnyujtott nagy arany emlékérmet a legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott.

Ugyanezen alkalommal tisztelegtünk József kir. herczeg Ő fenségénél, egyesületünk örökös legfőbb lövészmesterénél, átadva egyszersmind a részére ezen lövészünnepély emlékére készittetett arany-emlékérmet, a hol szintén igen kegyes fogadtatásban részesültünk, biztositván bennünket Ő fensége, egyesületünk irányában táplált további jóindulatáról.

Eljártunk a székesfőváros főpolgármesterénél, Ráth Károly úrnál, egyesületünk tiszteletbeli főlövészmesterénél és átnyujtottuk hálánk jele gyanánt a főváros részére adott arany-emlékérmet, melyet a főpolgármester úr a legközelebb tartott törvényhatósági közgyülésen át is adott, és a melyet a közgyülés a létesitendő székesfővárosi muzeum számára eltenni határozott.

Ezen rendkivüli közgyülés a millenáris pénztári számadások végeredményeként kimutatott 5174 frt 47 kr. kiadási többlet fedezhetésére nézve engedélyét adta, hogy ezen összeg erejéig függő kölcsönt fölvehessünk: miután azonban ennek fölvétele formai nehézségekbe ütközött, a kölcsönt nem realizáltuk, hanem ez alkalommal felhatalmazást kérünk arra nézve, hogy millenáris számla-tartozasaink kifizetésére 5500 frt jelzálogos kölcsönt fölvehessünk, és pedig azért 5500 frtot, mert noha a kifizetendő számlák összege 4959 frt 93 krra apadt, de a kölcsön felvételével járó költségek levonásával nem lenne elegendő tartozásaink kifizetésére, ha csak a mult rendkivüli közgyülés által engedélyezett 5000 frtot vennők fel.

Nem fogunk késni úgy ezen fölveendő 5500 frtot, valamint eddigi jelzálogos tartozásainkat az eladandó ingatlanaink vételárából befolyó összegből visszafizetni.

Ennek előrebocsátásával számotadunk a tisztelt közgyülésnek az 1896. évi lövészévadban tett egyéb működésünkről és mindazon nevezetesebb eseményekről, melyek 1896. évi márczius 22-től, azaz a legutolsó rendes évi közgyüléstől a mai napig egyesületi életünkben előfordultak.

A mult rendes közgyülés által pénztári ellenőrré megválasztott Szabó M. Ferencz, ebbeli tisztségéről egészségi okokból leköszönvén, a választmány az ellenőri teendők ideiglenes végzésével Lakner János jegyzőt bizta meg.

Leköszönt sokoldalú elfoglaltsága miatt Rosconi Lipót egyesületi pénztáros is, kinek helyét ideiglenesen Schönoa Aurél tagtársunkkal, az egyesült fővárosi takarékpénztár főpénztárosával töltötte be.

Bún József h. főlövészmester, ebbeli állásáról másoldalú nagy elfoglaltsága miatt szintén leköszönt, a mit a választmány tudomasul vett.

Az egyesületi tagok létszámában az elmult évben a következő változások történtek:

Az elmult 1895-iki lövészévad végével 1073 tagot számlált az egyesület; a halál közülünk az 1896. év folyamán 12-őt ragadott ki, kiléptek az egyesületből 48-an; ezeket levonva az 1895. év végén volt 1073 tagból, maradt 1013; beléptek az 1896-iki lövészévad folyamán 78-an, és igy ez idő szerint 1091 a tagok létszáma, azaz 18-czal több az előző évinél.

Az elmult lövészévadban elhunytak a következő tagtársaink: Aebly Adolf, Andaházy László dr., Andrássy János, Götz János, Grassmann Ágost, Karsay István, Nonn János, Novák Ferencz, Prokesch Antal, Szabó Béla dr., Szitár Dénes, Szőke János urak, a kiktől im most örökre elbucsúzunk.

(Folytatása következik.)

„Csend és Rend legyen!"

A kihágási büntető törvénykönyv példákban.

Irta K. Nagy Sándor törvényszéki biró. Nagyvárad, kiadja Laszky Ármin. Ára füzve 80 kr, kötve 1 frt.

„Bün és Bünhödés", „Ne bántsd az állatot" czimü népszerü munkák irója N. Nagy Sándor kir. törvényszéki biró ily czim alatt, megint egy igen érdekes és hasznos könyvvel gazdagitotta a népies irodalmat. E jóizü, az életből meritett történetecskék elbeszélésével oly megragadó és tanulságos módon ismerteti meg szerző az élet minden lépéseit nyomon kisérő büntetőjogi szabályokat, hogy még azok is, kik a törvényeket ismerik, csak most látják a szabályok czélját a maguk valóságában.

A törvényeket, kivált a büntető törvényeket minden uton-módon ismertetni, népszerüsiteni kell! Minél több kiadvány jut a nép kezébe a büntető törvények népszerü ismertetéséből, annál kevesebb lesz a börtön lakók száma. Sokkal több embert foszt meg szabadságától a tudatlanság, mint a romlottság. A törvények végrehajtásában sokkal szigorúbban

járunk el, mint azoknak megismertetésében. Igaz, hogy el van rendelve a községek részére a törvények megszerzése s ez meg is történik. De kevés azoknak a száma, a kik elolvassák azokat! Meg nincs is reá alkalom a községházánál, onnan pedig alig adnák ki hazavitel czéljából. Megvegyék? A szegény embernek sok az a 2—3 forint, a mibe a törvények évenkint kerülnek. És ha megvennék, olvasnák: vajjon megértenék-e azt a csak elemi iskolát végzett emberek? Oly alakban jutassuk el a törvények ismeretét a nép közé, hogy ne legyen neki idegen, ne forduljon el tőle, hanem inkább megszeresse, megértse és megtanulja azt.

Hogy olvasó közönségünkkel a maga természetében ismertethessük meg ezt a kedves könyvet, közöljük belőle „*A városház ostroma*“ czimü következő elbeszélést:

Milyen kár, ha hallgat valaki a népbolondítókra s bajba keveri magát!

Hiszen mindenkinek van józan esze: attól kérjen tanácsot; de mielőtt ezt is követné, aludjék előbb rá egyet. Nyugodt álom után leghelyesebb az ember esze.

No, hát elhiszi azt valaki, hogy *Hódi Márton* nem lett volna megvesztegetve azok által a lelketlen izgatók által, a kiknek czélja felzavarni a társadalmi rendet azért, hogy a zavarosban halászhassanak? Vagy hát honnan vette volna szegény napszámos ember létére azt a sok pénzt, a mivel előbb egyik, azután másik korcsmában itatta azt a tanyákról becsőditett sok népet, arra lázitván őket, hogy menjenek vele, ostromolják meg a városházát s kényszeritsék a polgármestert arra, hogy a város földjét vegye el a mostani bérlőktől azonnal s adja azt ki nekik fél áron. Ő tudja, hogy megteszi ezt a polgármester, ha rá-ijesztenek.

Ez volt az oka annak, hogy vasárnap reggel szokatlan nagyszámu tanyai ember jelent meg a templomban s isteni tisztelet után tömegesen tódult — Hódi Mártonnal az élén — a szemközti városháza elébe és ott elkezdett zajongani:

— Menjünk a polgármesterhez, követeljük a földeknek részünkre bérbeadását.

A rendőrkapitány észrevévén a fenyegető tolongást, felszólitotta a tömeget a szétoszlásra, de csilapitó szavára felzúdult a tömeg egy része:

— Le vele! Menjünk be!

És mielőtt a rendőrök elzárhatták volna a városház kapuját, 20 ember nagy lármával betolakodott azon, — a többiek már nem tudtak bemenni.

A betolakodó emberekhez felvilágositó jó akarattal beszélt a kapitány:

— Nézzék, ha bajok vagy kérelmük van, végezzék azt a maga rendes utján. Most menjenek el békén s jöjjön el közülök holnap az, a kinek panasza van.

— Nem megyünk — kiabálták mindannyian — mi a polgármesterrel akarunk beszélni.

És indulni akartak fel a lépcsőn az emeletbe, a polgármester szobájába.

A rendőrök az emberek elébe álltak.

— Nincs itt még a polgármester ur!

— Nem hiszszük! — orditott a tömeg — megnézzük.

— A törvény nevében felszólitom önöket — kiáltott harsányan a kapitány — hogy azonnal távozzanak!

— Nem távozunk! Mi a polgármesterrel akarunk beszélni mindnyájan.

— Várjanak hát — beszélt tovább a kapitány — felmegyek a polgármester urat megnézni én magam. De előbb tudnom kell, hogy kik önök, mert én közülök egyet sem ismerek?

— Irja fel hát a nevünket!

És a zavargók egymás után feldiktálták nevüket. A kapitány nem igen sietett a nevek felirásával Látszott rajta, hogy időt akar nyerni s közben az óráját nézegette. Mikor az utolsó nevet is felirta, az utczán nagy trombita-szó, sikoltozás, jajgatás, kiabálás hallott.

Egy század huszár vágtatott roham-lépésben a városháza elé és szétkergette a tömeget.

Azok, a kik belől voltak, a kapu felé tódultak, hogy elmenekülhessenek. A kapu be volt zárva. Most már gyáván reszkettek mindnyájan.

A rendőrök azonnal bezárták mind a husz embert.

Nem is mentek szabadon nyolcz napig, mert a járásbiróság még másnap kimondta rájuk az itéletet:

„Nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő, a ki nyilvános csoportosulás vagy zavargás esetén a hatóság által a rend fentartására, vagy helyreállitására tett intézkedéseknek nem engedelmeskedik.“ (1879. évi LX. t.-cz. 42. §.)

Szerencséjük volt, hogy a rendőrséget meg nem támadták vagy nem bántalmazták, mert akkor 3 évig ott ülhettek volna a börtönben. (1878. évi V. t.-cz. 165. §.)

Ily történetkék elbeszélésével ismerteti meg szerző a kihágási büntető törvény rendelkezéseit, ugy hogy mi ennél tanulságosabb népiesen irt könyvet nem ismerünk irodalmunkban. A legmelegebben ajánljuk különösen a községi előljárók figyelmébe, mert ezen könyv átolvasása után kézzel fogható módon látják maguk előtt a község *csend és rendjét.*

A központi szegényház.

A főváros elhatározta, hogy Ó-Budán nagyszabásu szegényházat épit és erre a czélra a törökkői dülőben kijelölt 100.759 négyszögméter területet és a budgetbe 2,400.000 koronát vett föl. Egyuttal utasitotta a mérnöki hivatalt, hogy a központi szegényházzal kapcsolatosan az Attila-utczai szegényház alakitására is készitsen tervet. *König* Dezső fővárosi mérnök megcsinálta a központi szegényház tervét, a melynek alapján a szegényház 2094 ágyra lesz berendezve, ugy hogy a többi szegenyház föntartása fölöslegessé válik. Az épités költsége négy millió hétszázharminczkét forint. A terv pavillon-rendszerben készült. A főépület a Bécsi-ut mellékutczájára néző felvételi épület. Ettől jobbra van három kétemeletes pavillon nők számára, egy egyemeletes női kórház, egy földszintes apáczalak és teljesen elkülönitve az elmebajosok pavillonja. Balra van két kétemeletes pavillon férfiak számára, egy egyemeletes férfikórház, elkülönitett helyen a ragadós betegségben szenvedők kórháza és a halottas ház. Ezenkivül van egy római katholikus kápolna és három imaház különböző felekezetek számára egy nagy zárt és nagy nyitott udvar és kert. A szegényházban 900 nőt és 600 férfit, a kórházakban 200 nőt és 160 férfit, az elmebajosok pavillonjában 149 nőt és 109 férfit lehet elhelyezni. A tér szerint egy ágyra 1130 forint költség esik, a mi a kórházak ágyköltségénél sokkal kedvezőbb, mert az Erzsébet kórházban 3900 frt, a zsidó kórházban 4032 frt költség esik egy-egy ágyra. A 35 méter távolságra eső pavillonokat alagut köti össze A mérnöki kivatal a közgyülés által kijelölt területet alkalmatlannak mondja, mert a talajviz magassága egészségtelen és az epitést drágitja, mert se vizvezetéke, se csatornája nincsen. A tervet azért ugy készitette a mérnöki hivatal, hogy bárhol is meglehessen épiteni és kéri a tanácsot, hogy kedvezőbb fekvésü telket jelöljön ki. A törökkői dülőben levő telekkomplekszust különben a közmunkatanács az ó-budai szabályozás tervével is keresztül-kasul szeli.

Ó-Buda és a vidék a központi szegényház által sokat nyer. A város rendezés helyes politikája kivánja azt, hogy a legelhanyagoltabb városrészeknek is jusson valami. Tabán és Ó-Buda vesztett legtöbbet a filoxera vész által. A Tabán és Ó-Buda gyökeres régi képessége Budának. Ezt az anyagot meg kell *magyarositani* és megmenteni. Egy fővárosnak érdeke az is, hogy ne csak kivülről népesedjék, de a törzs népesség anyaga is megmaradjon. Hasznosak az idegen elemek is, de a régi faj megmentését, *megmagyarositását* is gondozni kell a fővárosnak.

A népesedés kérdése nagy kérdés. A hagyományok és a törzsnép figyelembe nem vétele előbb-utóbb megboszulja magát. Az apákról fiukra szált tűzhely óvszer a *világpolgáriaskodás* ellen.

Ó-Buda megerősitése egyuttal a közel vidék megerősitése és a magyarosodás terjedésének utja.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Beiwinkler Károly.

Mikor az ember a szomoru kinézésü Christenféle már félig szabályozott gödör mellett elmegy, eszébe jut az az élénk kedves mult, a minek szinhelye ez az elárvult dudva vert telek volt.

Az I. kerületi kör jégpályája volt itt pár évvel ezelőtt, rendezve fenntartva ugy, hogy a főváros másik partja korcsolyázói is keresték. Vig családias boldog napok zajlottak itt le.

Most Konstantinápoly legelhagyottabb külvárosa Budán. A budai korcsolyázó egylet és tornacsarnoké itt a jövő s a jelen az enyészeté. A gyomok és gazok elszaporodtak, mint egy átokvert ház udvarán és szomoruan gondolnak a multra.

A rendezés most már elodázhatlan, mert elcsúfitja ez a katlan igy az egész fejlődésnek indult városrészt. Rendezni is fogják. Ujra vidám lessz itt az élet, korcsolyáznak és játszanak majd. Buda előkelő társasága nem lehet el e nélkül.

A jövőt, annak sikerét egy cseppet sem zavarjuk meg, ha hálásan gondolunk arra, ki itt a korcsolya pályáért áldozatokkal igen sokat tett.

Ez a férfiu *Beiwinkler Károly* a volt korcsolyapálya igazgatója és a budai ügyek lelkes harczosa.

Mig a törvényhatóság tagja volt, minden erejével, lelkesen, buzgón, szorgalmasan működött Buda fejlődéseért, emeléséért. Élég kár, hogy most nem tagja a törvényhatóságnak.

Beiwinkler Károlynak az első kerületi polgári kör felvirágoztatása körül is nagy érdemei vannak. Részt vett az iskolaszék ügyeiben is, és pedig ugy, hogy mindig elismerésre volt méltó buzgólkodása.

Most hivatala után Albertfalván berendezett minta-tejgazdaságát vezeti és ezzel is Budának használ, mert jó és egészséges tejet szállit.

Taberman Gusztáv.

Hatodik éve annak, hogy jelszavunk hangoztatjuk: *Pártoljuk a budai ipart és kereskedelmet.* Ez a jelszó az, melyben benne van Buda haladása. Iparosaink és kereskedőink észre kezdik venni, — habár nem mindegyik hogy üzleteiket emelni kell és a közönségre többet adni. A közönség is lassan, lassan hozzá szokik, hogy igényeiből sokat elégithet ki Budán. Vannak ugyan iparosaink és kereskedőink közül olyanok is, kik nem akarják üzleteiket a kor igényeihez berendezni, de vannak olyanok is, kik a versenyben megelőzik Pestet.

Taberman Gusztáv oly technikai műiparos, ki szakmájában első az elsők között. Tanult, tapasztalt, fáradott és ma ott áll, hogy büszkék lehetünk reá. Üzletét 1872-ben alapitotta. Virágzó minta üzletének huszonötéves fordulóját ünnepelhetné, mert 1897-ben üzlete 25 éves.

Taberman Gusztáv bádogosmester, légszesz és vizvezetéki vállalkozó ritka képességekkel van megáldva, e mellett munkája solid és jutányos és a felsőbb technikai körök által is méltányolt. Nevezetes és monumentális épületeknél vezette be a légszeszt és vizvezetékeket, többek között a budai és gödöllői királyi palotáknál.

Ő felsége a király derék polgártársunk szorgalmát, ügyességét, megbizhatóságát, pontosságát azzal ismerte el, hogy a császári és királyi udvari szállitó czimmel tüntette ki folyó évi márczius hó 28-án.

A király elismerését megérdemli Taberman Gusztáv, mert erre minden tekintetben rászolgált.

Örülünk rajta, hogy egy budai vállalkozót tüntetett ki a király, egy olyan vállalkozót, ki mint ember is polgár és köztiszteletben részesül.

Budapest jobbparti koronatakarék- és hitelszövetkezet.

Mai lapunk utolsó oldalán fenti szövetkezet aláirási felhivását tesszük közé, melyre t. olvasóink szives figyelmét saját érdekükben. felhivni bátorkodunk.

Már néhányszor hirdettük ezen szövetkezet előnyös és üdvös voltát, s ma, midőn kijelenthetjük, hogy üzeme már a legközelebbi napokban megkezdődik, csak újolag üdvözölhetjük ezen intézmény létesitőit s hisszük, hogy a budai kereskedők, iparosok és magánosok ezen önsegélyző szövetkezetet felkarolni és támogatni fogják. De kell, hogy ezen instituczió Buda összes polgárai által támogattassék, mert a székes főváros jobbpartjának ipara- és kereskedelmének felvirágzása ebben hathatós tényezőjét találja. Előnyös ezen intézmény kereskedőink és iparosainkra nézve azért, mert kedvező hitelt nyujt és a visszafizetési mód alig érezhető, a mennyiben a legkisebb heti betétekkel törleszthető az adós a neki nyujtott nagyobb összegü hitelt. De előnyös azért is, mert a hitelvevő és a hitelt igénybe nem vevő egyaránt részesül az intézet nyereségében. Oly tagokra nézve, kik hitelt igénybe nem vesznek, a szövetkezet kötelező takarékpénztárt képez s tekintve a csekély heti befizetéseket, mégis jelentős összeget gyüjt magának.

A székesfőváros balpartján létező számos ilyen önsegélyző szövetkezet mind virágzik s e körülménynél fogva remélhetjük, hogy a főváros jobbpartján létesitett ilynemű egyedüli szövetkezet is virágozni és fejlődni fog. A budaiak összetartása régi időktől fogva datálódik s reméljük, hogy ez utóbbi ezen szövetkezetnél kiválólag bebizonyul.

Azon férfiak pedig, kik a szövetkezet élén állanak, a bizalmat nemcsak hogy megérdemlik, de minden tekintetben érdemlegesen birják, azért is e felől a nagyérdemü közönséget megnyugtatni teljesen fölöslegesnek tartjuk.

Tisztviselő telep a római fürdőnél.

A római fürdő és a Duna mellett alakitandó tisztviselő telep választmánya f. hó 4-én Dr. Fellegi Viktor pénzügyi közig. biró elnöklete alatt ülést tartott, nagyszámu érdeklődők részvétele mellett, melyen az uj telepnek a belügyminiszter által jóváhagyott alapszabályai olvastattak fel. A telep parczellázására vonatkozó tervezet a fővárosi közmunkák tanácsa által is jóváhagyatván, a parczellák kitüzése a helyszinén eszközöltetett. A nagy jövőt igérő, már most is jó közlekedéssel biró telep a római fürdő és a Duna között elterülő homokos, viz- és ármentes területen létesül. A telep előnyei közé tartoznak a kitünő forrás vizek, a létesitendő 20 holdas park és épitendő hajóállomás, valamint a telkek olcsósága; mert még azok, kik f. évi május 20-ig előjegyeznek s a telek vételárának felét a pesti kereskedelmi banknál letétbe teszik, azok a kedvezményes áron, vagyis □-ölenkint 1 frt 50 krért kaphatnak telket. Érdeklődőknek bővebb felvilágositást adhatnak: Dr. Perl Soma jogtanácsos, ügyvéd (lakik Arany János-utcza 1. sz.) Dr. Ringer Lajos ügyvéd (helyszinén vagy a Kerepesi-bazárban) és Borovszky Károly a földmüvelésügyi miniszteriumban.

Budai hangulatok.

Budai dal.

Jaj de szépek a budai leányok,
De hamisak mint a nebánts virágok,
Hitegetik, csalogatják a legényt
S mikor szive lángra lobbant
Kinevetik a szegényt!

Velem bizony — mi tagadás — megesett,
Egy budai szőke kislány szeretett
Legalább én azt hittem, hogy igaz is,
Hej pedig de rosszul hittem
Bolonddá tett a hamis!

Csókot adni, csókot lopni nem szabad,
Bajos dolog, megégeti a szádat,
Én is bizony alaposan megjártam
Édes is volt, tüzes is volt
De a végét — nem vártam!

Turtsányi Lajos.

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Az előfizetés árai:

Egész évre . .	12 korona
Fél évre . . .	6 korona
Negyed évre . .	3 korona.

Különfélék.

— **Husvét** Boldog ünnepeket kivánunk olvasóinknak. Kérjük, hogy támogassanak ezután is. Tiszteljenek meg közlésekkel, tudósitásokkal. Terjeszszék lapunkat, hogy a közönyösökben is támadjon fel a jó akarat. Kérjük az egyházak lelkészeit, hogy a mit ezuttal elmulasztottak, közöljék velünk az egyházi ünnepélyek sorrendjét minden alkalommal. Magunkat olvasóink szives jóakaratába ajánljuk.

— **Udvari szállitó.** Ő cs. és apostoli kir. Felsége f. évi márczius 28-án kelt legfelsőbb elhatározásával *Tabermann Gusztáv* budapesti bádogosmester, légszesz- és vizvezetéki vállalkozónak, — a kir. várpalota és a gödöllői várlak részére teljesitett munkálataiért — a cs. és kir. udvari szállitói czimet adományozta.

— **Krisztus a keresztfán.** A magyar körkép társaság meghivott közönségnek f. hó 17-én bemutatta művészi kivitelü uj körképét, melynek czime Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem. A megjelenteket nem csak elragadta, de meghatotta a vallásos tárgyu szép kép.

— **A sakkirály mérkőzése a budaiakkal.** Nem volt még oly népes és diszes közönsége a budai „Európa“ kávéházaknak, mint e hó 12-én. Már este 1/2 6 órakor zsufolásig megtelt sakkedvelőkkel és érdeklődőkkel, még a „Pesti sakkör“ is átrándult hozzánk, hogy megnézze *Karuszek Rezső* sakkirály mérkőzését budai sakmatadoraink kal. Hét saktáblán egyszerre kezdődött a játszma, s a sakkirály egyidejüleg 7 játékossal játszott; névleg: *Sütő Ferencz, dr. Bozóky Ádám* ügyvédő, *Emődy* főgymn. tanár, *Stefécziusz Árpád* Ganz-gyári pénztárnok, *Weinmann Emil* mérnök, *Bozóky* főgymn. tanár és *Komjovits* a magyar sakujság munkatársával. Ez a „szimultán játék“ bár *Karuszek* dicsőségével végződött, de a *budaiak* sem vallottak szégyent, mert a 7 közül mégis akadt egy, ki a sakkirályt *megverte*, s ez *Stefécziusz Árpád* Ganz-gyári pénztáros. A mérkőzés után *Karuszek* tiszteletére sakkosaink társasvacsorára gyültek össze a „Noé bárkájához“ czimzett vendéglőbe, hol lelkes ovácziában részesültek úgy *Karuszek*, mint *Král* miniszteri számtanácsos, kinek az érdeme ez érdekes estély.

— **A lomniczi csúcs.** A magyar turista egyesület, mely hazánk szép pontjainak megismertetésében fáradhatlan, kiadta a lomniczi csúcs egész látképét szép és pontos kivitelben. A turista egyesület megérdemli, hogy az állam, a törvényhatóságok és lelkes hazafiak czéljai elérésében gyámolitsák. Buda és vidéke ismertetésében is sok érdeme van a derék egyesületnek.

— **Buda és Vidéke naptára.** Kérjük a Buda és vidéki köröket, egyleteket, községeket, intézeteket, gyárakat, czégeket, üzleteket, hogy a Buda és Vidéke naptárába szánt közlemények, arczképek, képek miatt mielőbb érintkezni sziveskedjenek a szerkesztőséggel akár levélben, akár személyesen. A kisebb czégeknek a czimközlés nagyon ajánlható. Május hó végén a naptár szerkesztéssel készen akarunk lenni, az azután érkezőket már csak nehézségekkel közölhetjük.

— **A magy. kir. államvasutak** igazgatóságától vett értesités szerint a Budapest keleti pályaudvarról d. e. 10 óra 30 perczkor Budafokra induló és onnan d. u. 12 óra 20 perczkor Budapest keleti pályaudvarra visszaerkező 1029. és 1030 sz. helyi vegyes vonatok f. é. márczius hó 25-étől kezdve beszüntettettek.

— **Uj főszolgabiró.** A pilisi felső járás főszolgabirájának *dr. Csapó Lorándot* választották meg. Az uj főszolgabiró megválasztását szerencsének mondhatjuk a járásra nézve, mert azok közé a közigazgatási tisztviselők közé tartozik, kik magas müveltségüek és átérzik hivatásukat. Reméljük, hogy az uj főszolgabiró a járás érdekében mindent el fog követni.

— **Közgyülés.** A magyar balneológiai egyesület május 2-án délelőtt 10 órakor tartja a budapesti orvosegyesület házában rendes évi közgyülését. A közgyülés után tizenegy órakor ugyanabban a házban kezdődik meg a hetedik magyar balneológiai kongresszus, a mely három napig tart. A kik mint előadók akarnak szerepelni, előadásuk szövegét vagy annak legalább rövid kivonatát előre küldjék be Löw Sámuel drhoz, az egyesület főtitkárához. Az országos balneológiai egyesület a hazai fürdők emeléseért alakult. A hazai fürdő ügy rendezése nagyon sürgős. Sok jó viz és sok elhanyagolt fürdő, sok külföldre vándorolt pénz. A hazai fürdők pedig sok pénzt hozhatnának az országba.

— **Uj versek.** Zempléni Árpád ujabb költeményei 1893—1897. Ára 50 krajczár. Szép kiállitásu szép verseket tartalmazó olcsó verskötet. Igaz szív igaz dalai. Zempléni hivatásosabb poéta annál, minthogy sok szóval kellene ajánlani. Tessék a verskötetet elolvasni s az olvasó maga fogja elismerni, hogy Zempléni Árpád valódi költő, ki érzéssel, szép formába költi verseit. Ritkaság, a mai problémat rimelő világban. Az Uj Versek ára, melyből a Szeretet Majusa czimüt tárczánkban közöljük, 50 krajczár. Walter Ernő nyomdájában Prater-utcza 44-ik szám alatt rendelhető meg.

— **Jótékonyczélu müvészestély.** Ő császári és királyi Fensége József főherczeg ur magas védősége alatt Nyomorban maradt árvák megmentése végett fordulunk a nemes közönséghez. Egy olyan férfiu árváiért, aki a legszebb polgári erény teljesitése: embertársainak védelme közben áldozta föl életét. Ifjabb Szidanits Ferencz, székesfővárosi tanitó két kis gyermek atyja, olyan gyermekeké, a kik már

előbb anyjukat vesztették: polgártársainak fenyegetett javáért a tűzvészszel szembeszállva, derék tűzoltó társainak élén siet a még menthetőnek megmentésére: midőn a szerencsétlenség őt sujtja le s önfeláldozását saját életének elvesztésével tetézi. Ő is hős volt, épp oly derék, mint a katona, ki a csatatéren áldozta hazájáért életét. Lehetetlen, hogy árváinak boldogtalan sorsa könyörületet ne fakaszszon az emberi szivekben. Kérve kérjük a tisztelt közönséget, hozza el adományát azon művészestélyre, melyet a kis árvák fölsegélése czéljából rendezünk. A czél magasztosságát átérezve, kegyes hajlandósággal vállalta el a védőséget: a minden nemes és kegyeletes tényben előljáró császári és királyi Fenség, József főherczeg úr. Dr. Falk Miksa országgyülési képviselő és Márkus József székesfővárosi polgármester urak a diszelnökséget voltak szivesek elvállalni. Meg vagyunk győződve, hogy a nagyközönség érző szíve nem fogja felhivásunkat eredménytelenül hagyni. Rózsavölgyi Gyula, székesfővárosi tanácsos, elnök. Dr. Niedermann Gyula, királyi tanácsos iskolaszéki elnök. Dr. Gombár Tivadar, királyi tanácsos, a vaskoronarend lovagja, iskolaszéki elnök. Dr. Kertész Aba, iskolaszéki elnök. Műsor: A művészestélyen szivességből közreműködnek ezen sorrendben: 1. Budai dalárda (dalok). 2. Hock János úr országgyülési képviselő (alkalmi prolog). 3. Buttykay Ákos úr zongora művész. 4. Szilágyiné Bárdossy Ilona úrnő a m. kir. operaház volt tagja (ária). 5. Szapáry Pál gróf úr (czimbalomjáték). 6. Torday Grail Erzsi úrhölgy (szaval költeményeket). 7. Takáts Mihály úr a m. kir. operaház tagja (ária). 8. Perényi István úr gordonka művész. 9. Brunner Margit úrhölgy (Bogisich M. ujabb magyar dalait). 10. Taksonyi József és Tóth Elemér urak (alkalmi melodráma). Helyárak: Földszinti páholy 20 frt, I. emeleti páholy 20 frt, II. emeleti páholy 12 frt. III. emeleti páholy 8 frt. Földszinti zártszék I—III. sor 5 frt, földszinti zártszék IV—VII. sor 4 frt, földszinti zártszék VIII—XI. sor 3 frt, földszinti zártszék XII—XV. sor 2 frt. földszinti zártszék XVI—XVII. sor 1 frt. Zenekari szék 3 frt. Erkély I-ső sor 4 frt, erkély II-ik sor 2 frt. Közép karzat I-ső sor 80 kr, közép karzat II., III., IV. sor 50 kr. Oldalkarzat I-ső sor 40 kr., oldalkarzat II. és III. sor 20 kr. Felülfizetéseket köszönettel nyugtázunk az összes lapokban. Jegyeket a várszinház pénztáránál válthatni mától fogva mindennap d. e. 10-től 1 óráig. Az estély vasárnap, április 25-én lesz a várszinházban. Kezdete $7\frac{1}{2}$ órakor. A hangversenyre vonatkozó minden felvilágositással szivesen szolgál a rendező-bizottság irodája naponta délután 3—6-ig (I. kerület, Krisztinavárosi plébánia Mészáros-utcza 1. sz.)

— **A várbeli süppedések.** A budai várban, a koronázó Mátyás-templom előtt javában folyik az ott támadt üregek ásása és kutatása. A már kideszkázott oldalu kutszerü mélyedésben tiz méternyire járnak a föld alatt, a másik üreg négy-öt méter mély s az eddigi ásás közben sok faragott kő, ócska fegyverrész és emberi csont került felszinre. A Mátyás-templom azonban nem forog veszedelemben. A mikor ugyanis a templomot épitették, furásokat eszközöltek a várhegyben s ekkor konstatálták, hogy a templom biztos alapon, tömör sziklatalajon áll, a mely alatt sem üregek, sem földalatti tavak nincsenek, különben az ásatásokat ugy a Mátyás-templom épitő bizottsága, mint *Schulek* tanár, a templom épitője élénk figyelemmel kiséri.

— **Esküvő.** *Wachter József* m. kir. központi állampénztári tiszt, a budai társaság egyik kedvelt és becsült tagja folyó hó 24-én este $6\frac{1}{2}$ órakor vezeti oltárhoz *Kavasch* Irma kisasszonyt. Legyenek boldogok!

— **A királyi vár szobrai.** A budai királyi palota homlokzatát sok művészi szobor és diszitmény fogja ékesiteni. Többek közt allegorikus alakokban tüntetik föl rajta Magyarország és társországainak czimerét. Ehhez képest egy-egy szoboralakban örökittetik meg Magyarország, Erdély, Horvátország, Szlavonia, Dalmáczia és Fiume. A szobrok készitésével az épitésvezetőség *Holló* Barnabás, *Köllő* Miklós és *Mayer* Ede szobrászokat bizta meg, a kik május elsejéig kötelesek a szobrokat megmintázni.

— **Zöldül a vérmező.** A vérmezőt a közlekedők elől elzárták. Az elzárásnak már látszik a jótékony eredménye, mert zöldül a fü és gyarapodott. A balparti sajtóban az elzárás ellen kifakadásokat olvastunk. Ezek az urak nem gondolták meg azt, hogy a katonai gyakorlatok milyen port vernek a különben is poros Krisztina-városban. A Krisztinavárosiak népgyülést készülnek tartani a por miatt és ingyen nyaralót akarnak ajánlani a tanács uraknak, hogy ezek gyakorlatból ismerjék meg a Krisztinavárosi port és ne fukarkodjanak az öntöző vizzel.

— **Társas kirándulás.** A M. T. E. E. O. f. hó 4-én tartotta meg ez évben első kirándulását. Az idő kissé kedvezőtlen volt s ezért csak 17-en indultak útnak a M. Á. V. keleti pályaudvaráról. Vasuton mentek Török-Bálintig, ahonnan gyalog a csiki hegyeket megmászva a Normafáig haladtak. Itt pihenőt tartva a fiatalság, csakhamar tánczra perdült. Este 8 óra felé folytatták utjokat kellemes emlékekkel telve, — vissza a főváros felé. — Az osztály legközelebbi kirándulása f. hó 11-én volt. Utirány: Pilis Csaba — Nagy-Szénáshegy — Nagy-Kovácsi — Szép-Juhászné. Vezető: Lenkey Géza bh.

— **Zarándoklat.** F. é. augusztus hó 20-án délben a budapesti II. ker. Szt.-Anna plébániából — külön bajón — 1. Mária-Taferl; 2. Szent Háromság hegyére; 3. Nagy Mária-Zellbe. (Vissza pedig: 4. Szt.-József- és 5. Szt.-Anna hegyén át) zarándoklat fog indulni. I. osztály 11 frt 80 kr. II. osztály 9 frt 40 kr. III osztály 7 frt 80 kr. Ez árakban a hajó, és részben a vasut költsége is — oda-vissza — foglaltatik. A részletes utiterv később közöltetik, jelentkezni azonban és tetszés szerinti részleteket fizetni (posta-utalvánnyal) a fenti pléb. hivatalnál (II. ker. Bomba-tér) már most is lehet — legkésőbben azonban aug. 1-éig. Résztvehetnek: magyarok, németek és tótok. A zarándoklatot rendezi és vezeti alólirott. Budapest, 1897. évi ápr. hóban. Dömötör Gedeon plébános Szt.-Annánál.

— **Hirdetmény.** A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a miskolczi műhelytelepen előállitandó műhelyépületek létesitésére szükséges épitési munkák végrehajtására. A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati föltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapesten a magy. kir. államvasutak igazgatóságának magasépitményi ügyosztályában (Teréz-körút 56. sz. II. lépcső, II. em. 27. sz. ajtó) és Miskolczon az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1897. évi május hó 11-én déli 12 óráig kell benyujtani, alólirott igazgatóság épitési főosztályánál (Teréz-körút 56. sz. II. emelet 10. sz. ajtó.) Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ivenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal kell benyujtani: „Ajánlat a Miskolczon létesitendő műhelyépületek munkáinak előállitására." Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. — Az ajánlat benyujtását megelőző napon vagyis 1897. évi május hó 10-én déli 12 óráig 9000 azaz kilenczezer o. é. frt bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrássy-út 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel. — Budapest, 1897. évi április hóban. Az igazgatóság.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Tájékoztató.

— **Tavasz.** Felhivjuk azokat a vendéglősöket, kávésokat, kik lapunk előfizetői, hogy a tájékoztatóban a tavaszi idény alkalmából czégeikat egyszer röviden dijtalanul ismertethetik. A további közlések árjegyzék szerint.

— A ki jó árut előzékeny kiszolgálás mellett venni akar — tekintse meg *Várady József* füszeráru raktárát. Bővebbet a mai számban közölt hirdetés.

— *A közönség érdekében.* Nagy I. József a Krisztina-körut és Csaba-utcza sarkán szép nyári kertet rendezett be a járdán. Pompás üdülőhelyen szolgálja pontosan, jutányosan az izletes ételeket, valódi borokat, közöttük a hirneves badacsonyit és a friss sört. A közönség figyelmébe ajanljuk a kellemes szórakozó helyet.

— *Meglepetés.* Alkalmunk volt *Morgenstein Endre* ismert és keresett kályhás raktárát Budapest I. Tábor-utcza 14. (saját házában) megtekinteni. Kedvelt kályhái még tökéletesebb szerkezetben állnak raktáron. Szabályozható töltő és ó német cserép kályháinak meszsze földön a legelőkelőbb körökben van keletök. Valódi meglepetés ezeknek megtekintése, mert a kályhaipar örvendetes fejlődése az ő saját rendszere a *füstszabályozásban.* Morgenstein Endre minket is mint mindenkit a ki raktárát megtekinti, előzékenyen fogadott és készséggel magyarázott, mutatott meg mindent. A tárgyak jutányosak és igazán remekek. A hasznos mellett az izlés is érvényesül. Árai jutányosak. A raktár dusan van fölszerelve. A látogató elbámul a gyönyörü tárgyakon. Javitásokat is pontosan és jutányosan végez. Ajánljuk a közönségnek.

— *Egy régi czég.* A közönség méltán karolja fel hosszabb idő óta *Grünwald Samu* jó hirü divatáru üzletét. Ez a fényesen berendezett áru-terem a várban Szt. Háromság-tér 8. sz. alatt már több mint másfél évtizede áll fenn és örvend jó hirnévnek. Vásárlói dicsérik a finom és jó árukat s a pontos kiszolgálást. *Főüzlete: Krisztina-tér 1/a. van.* Ő volt a ki a Krisztinavárosban az első elegánsabb divatkereskedést nyitotta, s e téren ő neki érdemei vannak. *Grünwald Samu* neve ma jól és előnyösen ismert Budán és vidékén. Legujabban tevékenységének azzal adta jelét, hogy oly olcsó árjegyzéket bocsátott ki, melylyel egy budapesti czég sem képes versenyezni. Szivesen jegyezzük fel ezt és ajánljuk olvasóinknak a minden igényt kielégitő szolid kereskedőt.

— *Üzletátvétel. Fischer Antal* czukrászüzletét (I. Krisztinatér 3. sz.) *Hochäcker József* vette át, ki épugy mint elődje mindent elkövet a virágzó és keresett üzlet emelésére.

— *Czélszerü üzlet.* Pákay és Mikus mü-, épület- és géplakatosok gáz- és vizvezeték szerelők Budapest, I. ker. Bors-utcza 5. szám. Ajánlják magukat minden e szakmába vágó munkák, valamint javitások pontos és jutányos elkészitésére. Elfogadnak házak rendben tartását, melyet a t. cz. háziuraknak különös figyelmébe ajánlunk.

— **Jó szivarok.** Özvegy Kovács Józsefné a Horváth kertben vagy arra felé sétálóknak igazán jó és száraz szivarokkal szolgál. — Itt a lapokat és a „Buda és Vidéké"t is árulják.

— **Kirándulók figyelmébe.** Nem ugyan az Óperenciás tengeren, de igenis a Dunán túli vidéken fekszik Ó-Buda. Ennek egyik kiváló nevezetességét — az Aquincumot nem is említve — husvét vasárnapjától kezdve a Mátyáshegy képezi. — Akik a szabad természet sziklákkal boritott pázsitos talaju ölében óhajtanak egy pár kellemes litert eltölteni, ne mulasszák el az óbudai kisczelli utcza bécsi uti torkolatánál a stácziók mellett a Remetehegyre felfáradni s az utba eső katonai ruharaktárt kikerülve az átláthatatlan üvegtáblákkal ellátott Bartalits-féle könyvnyomtató műhely hosszában elhalladva a Mátyáshegyre felzarándokolni. — E helyen jó italokon és hideg ételeken kivül, a melyek jutányos árban számittatnak, nehány ezer öl hegyterületen való andalgás és pompás kilátás élvezete a legnagyobb előzékenységgel teljesen ingyen szolgáltattatik ki. Batyus kirándulók tárt helyekkel fogadtatnak.

HIRDETÉSEK.

M. kir. államvasutak bpesti balp. üzletvezetősége.

10067/97 számhoz.

Pályázati hirdetmény.

Pőstyén állomásunk felvételi épületének kibővitése körül végzendő munkák biztositására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesitendő munkák mennyiségére vonatkozó bővebb adatok, valamint a végrehajtást szabályozó részletes feltételek az alulirott üzletvezetőség pályafentartási osztályának hivatalos helyiségében (Teréz-körut 62 sz. I em. 18 sz. ajtó.) és nagyszombati osztálymérnökségünknél a hivatalos órák alatt megszerezhetők és ez alkalommal a tervek is megtekinthetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok legkésőbb f. é. április hó 21 déli 12 óráig általános osztályunk vezetőjénél (Teréz-körut 62 sz. I em. 6 ajtó.) nyujtandók be eme felirattal: „Ajánlat Pőstyén állomás felvételi épületének kibővitése körül végzendő munkákra.“

Bánatpénz fejében legkésőbb f. é. április hó 20 déli 12 óráig 350 frt azaz háromszázötven forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban Budapest balparti gyüjtőpénztárunknál (Teréz-körut 62) lefizetendő Az értékpapirok a budapesti és bécsi tőzsdék árfolyama szerint de a névértéket meg nem haladó értékben fogadtatnak el.

Posta utján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek téritvény mellett adandók fel.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak fenntartjuk.

Budapest 1897 április hó

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

ZIMERMAN FÜLÖP vendéglőjéből

A „ZÖLD KERITESHEZ“

I. ker. Alagut-utcza 2. szám.

Borok:

Fehér asztali	1 liter	—.40,	utczán át		—.35
„ baranyavidéki	1 „	—.60,	„	„	—.50
Schiller, tolna	„ 1 „	—.30,	„	„	—.28
Vörös, szegszárdi	1 „	—.60,	„	„	—.50
Malaga asszu	1 „	1.50,	„	„	1.20
Ráczürmös	1 „	—.60.	„	„	—.50

Sör:

Kőbányai I ászok v. király az Első Magyar Részvénysörfőzdéből	1 liter	utczán át		—.24,
Kőbányai duppla márcziusi	1 „	„	„	—.28.

Pálinka:

Valódi falusi törköly	1 liter	1.—,	utczán át		—.80
„ szilva-pálinka	1 „	1.20,	„	„	1.—
Cognac ***	1 „	2.40,	„	„	2.—

10 literen felül házhoz szállittatik.

Szállodai szobák minden időben kaphatók.

Fiók-üzlet: I., Vár, Fortuna-utcza 16. szám.

Ezen helyiség mennyegzők, társasvacsorák, stb. tartására igen alkalmas.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

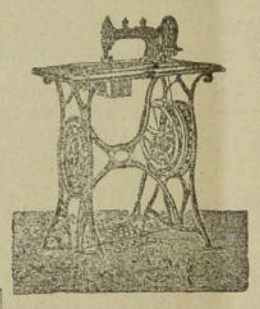
Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

SCHIEN KÁROLY

Budapest, II., Donáti-utcza 42. sz.

Ajánlja magát telefonok, villámhárítók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére a legjutányosabb árakon.

Mindennemü varró- és kötőgépek és bicziklik raktára.

!!! UNALOMŰZŐ ???

Corsó szálloda

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

ARGAUER és UNREIN

szállodások.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

A

Magyar Asphalt

részvénytársaság

Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

BUDAPEST,

I., Városmajor-utcza 28.

Graf Sándor

„Pilseni“ sörcsarnoka

Budapest, II. ker., Fő-utcza 8. sz.

Egész napon át frisen csapolt pilseni és kőbányai sör.

Kitünő konyha.

Pontos kiszolgálás.

Wellisch Zsiga

kávéháza

I. k. Alagut-utcza 1 sz. a szinkör közelében.

Mindennap

Kovács Józsi székesfehérvári

zenekara.

FAGYLALT. JEGESKÁVÉ.

Egész éjjel nyitva.

A svábhegyi fogaskerekü vasut

idei forgalma

április 15-én nyilt meg.

A közlekedés április hó végéig a következő: Hétköznapon indulás a városmajori állomástól délelőtt 8, 9, és 12 órakor, délután 3, 4, 5, 6 és 7 órakor. A svábhegyi állomástól vissza, mindenkor egy félórával később. A délután 3, 4, 5 és 6 órakor induló vonatok egészen a Széchényi hegyi állomásig közlekednek. Vasár- és ünnepnapon a vonatok reggel 8 órától déli 1 óráig, óránként; délután 3 órától este 7 óráig pedig félóránként indulnak el a városmajori állomástól.

A további nyári menetrend és a menetárak falragaszon találhatók.

Kényelmes és gyors közlekedés, valamint pontos csatlakozás a közuti vaspályatársaság vonalainak a fogaskerekü vasut vonataihoz nagyon megkönyitik a Svábhegy látogatását és azt a főváros egyik legszebb és legkellemesebb kirándulási helyévé teszik.

Taberman Gusztáv

cs. és kir. udvari szállító

épület- és diszbádogos mester

légszesz és vizvezeték vállalkozó.

Budapesten II. k. Marg't körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fűtési és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy **Budapesten** mint a **vidéken.**

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

Várady József

füszerkereskedése

Buda I. Szent János-utcza 3.

Ajánlom a nagyérdemü közönségnek dúsan felszerelt raktárom füszer, bor, cognac, ásványviz, sajt, csemege és gyarmatárukból

Legjobb minőségü vetőmag

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu Imperial és Duplex kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovics Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Láncz-híd közelében.)

Saját készitményü férfi fehérnemüek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, **szalmakalapokból** nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a **II. ker. fő-utcza 6. sz. a.** egy a kor igényeinek megfelelő

üveg-, porcellán és lámpa-üzletet

nyitottam.

Egyszersmind elvállalok mindennemü e szakmába vágó munkát u. m. **üveges munkát, képek berámázását** és **porczellán-készletek** után **festészetet.**

Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a megrendeléseket a legpontosabban eszközöljem.

Becses pártfogásért esedezve, maradok kiváló tisztelettel

Lichtenstein Márton.

Kávéházi és vendéglői berendezések

nagy választékban.

A kinek bármely néven nevezendő

nyomtatványra

szüksége van, forduljon bizalommal

Bartalits Imre

könyvnyomdájához

Budapest, III. ker., Remetehegy.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához“

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz.“

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut“-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül,** vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Gazdasszony-segitő cseléd nélkül katholikus öreg urhoz Ó-Budára kerestetik. Levélben vagy személyesen jelentkezők husvét után kapnak választ. Czim a kiadóhivatalban.

Ásványviz.
Ásványvizet forgalomba hoz kiváló közönség által látogatott vendéglő tulajdonos. Czimével a kiadóhivatal szolgál. 59

Eladó ház.
Erzsébetfalván, közlekedési vonaton eladó egy 2 lakásból álló, 260 □öl területtel biró ház. Megvehető azonnal részletfizetés mellett. Üzlethelyiségnek különösen alkalmas. Czime lapunk kiadóhivatalában megtudható.

Eladó üzlet és ház.
Jó forgalmu helyen egy keresett vendéglő házzal és berendezéssel együtt eladó. Bővebben a kiadóhivatal. 61

Telek vétel.
A Krisztinavároshoz közel 2 telket keresek 600—600 □öl nagyságban. Ajánlkozók forduljanak a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. 56

Eladó ház.
Eladó a II. kerületben tiz szobából és három konyhából álló ház fásitott kertben 330 □öl telekkel. A ház bérbe is kiadó egy vagy több félnek. Továbbiak a kiadóhivatalban. 41

Vizsga.
Tanulásaikban elmaradottakat gymnasiumi, polgari osztályokra és érettségire alaposan készit egy tapasztalt tanár. Czim „Tanár“ a kiadóhivatalban. Szóval vagy levélben. 57

Kiadó.
Sósfürdő közvetlen közelében olcsó butorozott szobák. Czim a kiadóhivatalban. 51

Eladó ház.
Az Andrássy ut közelében két emeletes ház, melynek házbér jövedelme 5%-nak felel meg, kedvező feltételekkel eladó. A kiadóhivatal a czimet megmondja. 52

Eladó telek.
Eladó villa telek a Márton-kegyen 10 percz a Svábhegyi indóháztól 1300 □öl 1300 frtért azonnal eladó Értesités a lap szerkesztőségénél.

Kitünő szappan.
Senki ne mulaszsza el, hogy dr. *Lisznyay Elemér* népszinházi orvosnak *Maria Stuart* epe szappanját megvegye. Ez a szappan, sömör, arczseb, kiütés, szeplő, mitfresser ellen kitünő szer. Különösen ajánlható *katonatiszteknek, vadászoknak, utazóknak,* kiknek bőrét a be, tegségtől megovja. Kapható IV. Rózsatér 5. szám alatt Hornicsek Kornél gyógyszerésznél: *A fekete kutyához.* 55

Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezet.

Aláirási felhivás.

Van szerencsénk t. cz. Uraságodat tisztelettel értesiteni, hogy a „**Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezetet**“

II. ker., Fő-utcza 7. szám alatt

létesitettük.

Ezen intézmény czélja egyrészt tagjainál a takarékossági szellemet fejleszteni, másrészt azoknak olcsó és heti kis részletekben visszafizetendő kölcsönt nyujtani.

Vállalatunk hivatva van a budai iparosok, kereskedők és magánosok érdekeit minden irányban előmozditani, kiknek mód van arra nyujtva, hogy egyszerre nagyobb összeghez jussanak, melynek visszafizetése nagyobb gondot nem okoz, mivel azt csekély heti befizetéseivel törleszti. Ezen törlesztések után a szövetkezeti tag a vállalat évenkénti jövedelmének osztalékát is élvezi, miáltal a kölcsön olcsó és előnyös visszafizetési feltétel. — Minden üzletrész után hetenként egy korona fizetendő 6 éven át s tag lehet mindenki, ki legalább egy üzletrészt jegyez. — Kölcsönt csak tagnak nyujtunk és pedig üzletrészenként 200 illetőleg 300 korona erejéig, mely összeget visszafizetni nem köteles, hacsak az illető tag jegyzett üzletrészeire a heti befizetéseit és a kölcsön utáni kamatokat pontosan fizeti. Az évtársulat 6 év utáni feloszlatása után azon tagok, kik kölcsönt igénybe nem vettek, tőkéiket és a szövetkezeti nyereséget visszakapják, mig oly tagok, kik kölcsönt felvettek, ennek levonásával kapják vissza befizetéseiket és járulékaikat.

Az alulirott igazgatóság felhivja ennélfogva t. cz. Uraságodat, hogy a budai ipar és kereskedelem érdekében vállalatunkat pártfogásba venni és támogatni sziveskedjék. — Felkérjük tehát, hogy a **Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezet** tagjai közé lépjen s rokonainál és ismerőseinél is ez eszmét terjessze. — Az első befizetést f. évi május hó 1-én kell teljesiteni, mely alkalommal üzletrészenként 1 korona beiratási költség is fizetendő, mig f. évi május hó 31-ike után belépő tagok 2 korona beiratási költséget fizetnek. — Előjegyzések már most is fogadtatnak el a szövetkezet irodájában: **II. kerület, Fő-utcza 7. sz. földszint, d. e. 9—12 óráig**

Kitünő tisztelettel

Peringer Ferencz s. k. elnök. **Krausz Dávid** alelnök. **Schimmerlik Mór** vezető igazgató.

Grünwald Samu igazgató. **Frey Alajos** igazgató.

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI évfolyam 17. sz. (Szt. György hava.) Vasárnap, április 25.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDELYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A homok- és agyagbányák kezeléséről.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye által alkotott szabályrendelet.

1. §. Ha valaki nagyobb kiterjedésü homok- vagy agyagbányát akár saját, akár közhasználatra akar nyitni, ebbeli szándékát a törvényhatóságnál (főszolgabiró, polgármester) tartozik irásban bejelenteni.

2. §. Homok- vagy agyagbányát csak a saját birtokterületén lehet nyitni és a tulajdonjog a bejelentésnél mindig igazolandó.

3. §. Ha egy nagyobb birtokterület homok- vagy agyagbányanyitási czélból bérlet utján szereztetik meg, folyamodó a bányanyitási bejelentésnél igazolni tartozik, hogy a telektulajdonos a bányanyitást megengedi.

4. §. A bejelentés alapján a főszolgabiró vagy polgármester a helyszinre kiszáll és a szomszédok esetleg az államépitészeti hivatal szakközege meghallgatása mellett a bányanyitási engedélyt megadja.

A kiszállás folyamodó költségére történik.

5. §. A helyszini tárgyalás alkalmával a bányamüvelés czéljából használatba veendő földterület fekvése, állami vagy törvényhatósági utakra nézve tüzetesen körülirandó és határa karókkal vagy határkövekkel pontosan kijelölendő; megállapitandó egyszersmind a bányamüvelés módja, t. i. hogy a müvelés embererővel, lóerővel vagy gőzerővel lesz-e végrehajtva?

6. §. Homok- vagy agyagbányákat nem szabad olyképen müvelni, hogy az egész terület kihasználtassék bányának, hanem a szomszéd birtokhatártól legalább 5 méter széles birtokszalag megfelelő lejtővel ellátva érintetlenül meghagyandó abból a czélból, hogy beomlás által a szomszéd birtokban kár ne tétessék.

7. §. A bányatulajdonos vagy bérlő tartozik a bányába vezető utak helyreállításáról és fentartásáról gondoskodni. Ha netalán uj utakat kellene létesiteni, azoknak elkészitése, nemkülönben azoknak elkészitéséhez szükséges földterület megszerzése szintén a bányatulajdonos vagy bérlő kötelessége, ellenben a már meglevő nyilvános utak akadálytalanul használhatók.

8. §. Bányatulajdonos vagy bérlő tartozik a csapadékviz rendes levezetéséről gondoskodni és meg nem engedhető, hogy létező vizfolyás szabályos lefolyásában a bánya nyitása által megakadályoztassék, vagy hogy csapdékviz a bányában való összegyüjtése, vagy hiányos levezetése által az egészségnek ártalmas posványok képeztessenek, vagy valamelyik szomszédnak kár okoztassék, mivel ezekből netalán felmerülendő kártérités a vizjogi törvény értelme szerint a bányatulajdonost vagy bérlőt terhelik.

9. §. Bányanyitáskor leázandó humus réteget, vagy müvelés közt eltávolitandó hasznavehetetlen anyagot tulajdonos csak a saját birtokterületén raktározhatja. Az igy raktározandó anyag elhelyezésénél felelősség terhe mellett szigoruan megtartandók mindazok az elővigyázati intézkedések, a melyek homok- vagy agyag-anyag termelésnél elő vannak irva.

10. §. Sem homok-, sem agyagbányát, ha a termelendő réteg magasabb 3 méternél, egész magasságban egyszerre hajtani nem szabad, hanem csak lépcsőzetesen és az egyes lépcsők kellő lejtővel ellátva. Az egyes lépcsők magassága, nemkülönben a lejtők aránya a termelendő anyag minőségéhez képest szakértők által állapitandó meg és a bánya az igy megállapitott határozatok pontos megtartása mellett kezelendő.

11. §. Életbiztonsági szempontból szigoru felügyelet által meggátlandó, hogy a termelés homok- vagy agyagbányákban alávágás mellett eszközöltessék, mely eljárás különösen télen, ha a földréteg meg van fagyva, nagyobb tömegekben, aláázás által lazitva, semmi körülmények közt meg nem engedhető.

12. §. Homok- vagy agyagtermelésnél csak ásó és csákány használható, robbantó szert használni tilos. Ha azon-

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Robinson Bábelben.

— Elbeszélés. —

Irta: **Erdélyi Gyula.**

Soha szebben kötött szivárványszinü nyakkendőt nem bámult még a világ, mint azt a szépen csokorban lengőt, mi egy őszbe csavarodott öreges úr mellére omlott, első tekintetre úgy látszott hanyagul, de a szakértő szemében müértelemmel.

A nyakkendő nagyon jelentékeny része az öltözéknek. Valóságos nyakkendő lázat észlelhet a társadalom vizsgálója. A legkomolyabb ember sem elégszik be egy hétköznapival, meg egy vasárnapival, mindenki több közül válogatja ki aznapra kegyelt szinét, némelyek csak úgy találomra, mások rendszerrel sokat gondolkodva, nadrágjok, mellényök vagy kabátjok szerint.

A század egyik jól ismert fajképe a nyakkendő ember. A bölcsészek már irhatnának róla találgatós tanulmányokat, hogy viszonylik a nyakkendő szine az ember foglalkozásához, jelleméhez, indulatához és szokásaihoz.

Melyik a boldog, vagy a boldogtalan szin? A szivárványszinü nyakkendő nem mindig egy és ugyanaz, hanem leleményesen változatos mühanyagsággal viritott még a téli kabát gallérja alól is. Ki lehetett volna mérni, hogy az egyik mennyivel rövidebb a másiknál. Ma a jobb szárny, holnap a balszárny.

A téli kabát nyalkán állt a testhez, valami bolyhos szövetből szabta, választékos kifejezéssel (façon) a szabó.

A nyakkendős úr a kávéház legvégső zugában foglalta el helyét pontosan mindennap ugyanabban az órában, perczben és másodperczben. Gyér gesztenyeszin haját kétfelé választotta, szakála angolosan kiborotvált, bajusza tarra nyirott.

Csinos ember lehetett valaha. A dandy és arszlán vegyüléke. Simult a mai piperkőczséghez is, de a multból is állitott ki magán korhü jelmezeket és ehhez tartozó apróságokat.

Soha senkivel nem beszélt. Senkire nem nézett.

Lapokat nem olvasott. Tekintetével a levegőbe mélázott el. Szivarjából bodor karikákat fujt. Valaki tréfásan füstidomitónak nevezte el.

Mikor először jött a kávéházba, pikoló kávét tettek elé — ma már tizedik éve jár ide és mindig pikolót iszik.

Lassankint hozzászörődtek, nem izgatta senki kiváncsiságát. A kávéház kiegészitő butorzatának tekintették, melynek csak eltávolitását veszik észre a törzsvendégek.

Naponként két három órát töltött a kávéházban. Szó nélkül fizetett és lenge lépésekkel tánczolt ki a kávéházból...

Soha egy napot sem mulasztott...

Magának élő ember. Nagy, nagy titka, vagy nagy bánata van. De egyikre sem vallott a szivárványszinü nyakkendő csokor.

Esőben esőnek, napos időben napnak, szélben szélnek öltözködött.

Ezek voltak életrendje változatai

A ki ezt a Bábelben élő Robinsont figyelemmel kiséri, egyéb tapasztalatoknak is nyomára jön. Korán reggel a piaczon sétált, azután sorra járta a templomokat, estve járatlan utczákon bolygott. Napról-napra. Vasárnap egy apácza-zárda ajtaján kopogott be. Itt egy órát töltött, azután kijött és megjelent a kávéházban füstöt idomitani.

Egyhangubb életet a kivülről vizsgálódó nem képzelhetett.

Tavaszszal a temetőkben sétált. Végig

ban mégis robbanás mellett szándékoltatnék az anyagtermelés eszközöltetni, ez csak ujabb bejelentés és az elrendelt biztonsági intézkedések megtartása mellet engedélyezhető.

13. §. Közutak mellett bányák csak ugy nyithatók, hogy ezáltal az uton való szabad közlekedés ne hátráltassék és az utfentartás vagy az ut és mütárgyak kárt ne szenvedjenek, s a mennyiben a bánya fenékszine az ut felszinétől mérve 1 méternél mélyebben fekszik, az ut szélén a bányadulajdonos által védkorlátok állitandók.

14. §. Nagyobb kiterjedésü és közhasználatra szánt homok- vagy agyagbánya csak állandó szakszerü felügyelet mellett kezelhető és a felügyelettel megbizott szakközeg a bányatulajdonos vagy bérlő által a törvényhatóságnál (főszolgabiró, polgármester) bejelentendő. Minden erre vonatkozó személyváltozás a törvényhatóságnál felelősség terhe mellett legkésőbb 24 óra alatt szintén bejelentendő.

15. §. Bányamüvelésnél mulasztásból, vagy hanyag felügyeletből felmerülhető minden károkért a bányatulajdonos felelős.

16. §. Ha azonban a bányatulajdonos a bányát bérbeadja és a bérleti feltételekben a felelősség is átruháztatik a bérlőre, ez utóbbi marad felelősségben a 14.§-ban felsorolt mulasztás, vagy hanyag és gondatlan kezelésből származható károkért.

17. §. A hiányos szakszerü felügyeletből származható felelősség átruházható továbbá még a felügyelettel megbizott szakközegre is. Ily esetben azonban a felelősség kötelezettsége a szakfelügyelővel irásban tudandó, általa tudomásul véve elfogadandó és ez intézkedés a törvényhatóságnál szintén irásban bejelentendő.

18. §. Ha a 16. és 17. §-ban felsorolt eljárás szigoruan meg nem tartatnék, a 15. §-ban kimondott felelősség egész kiterjedésében fenntartatik.

19. §. Vagyon- vagy életbiztonság ellen elkövetett vétségért a büntető törvényszakaszok érvényesittetnek, ellenben a jelen szabályrendelet ellen elkövetett kihágás 5 frttól 50 frtig terjedő pénzbüntetéssel sujtandó, mely büntetéspénz a vármegye személyzet nyugdijalap javára forditandó.

Budai vasutak és az eskütéri hid.

A Krisztinautczában hetek óta hevernek a sinek, a mi a budai ember előtt, a ki már a legkézelfoghatóbb hitegetésekben is csak fogást lát a közönség elaltatására, nem jó ómen. Miért nem épül hát a Rudas—fogaskereküi vasut, hiszen csak nem szükséges a sineknek holnapokig rozsdásodniok és kamattalanul heverniök? Nem lesz ebből semmi; csak olyan ez, mint az a sok szó, hir, biztatás, a mikkel különösen 3 év óta fokozottan hitegetnek. Igy beszélnek Budán, különösen az első kerületben.

Hát az eskütéri hid, a mely Budapest forgalmának, kereskedelmének, iparának uj lendületet adhat, és az első kerületre életkérdés?

Mindent elkövettek nehány év óta, hogy a törvény daczára se épüljön.

Most már márcziusról októberre halasztották az épitkezést. Hányadik a halasztás már? Századik. — De még azt az épen nem vigasztaló dolgot toldják ehez, hogy nem fognak sietni az épitéssel. N é g y e s z t e n d ő n e m a v i l á g.

Biz ezek nem épületes dolgok. De hagyján ahoz képest, hogy pusszirozzák a hidnak v a s ú t n é l k ü l i felépitését. A fővárosi egyesületben szólalt fel valaki e mellett a szörnyterv mellett. Természetes, hogy egyhangulag leszavazták.

Még is jellemző, hogy ilyet lehet pusszirozni, hogy akadhat józan eszü ember, a ki ilyest kivihetőnek tart. Az igaz, hogy az utóbbi évek tapasztalata szerint Buda kárára sokat meglehet penditeni, keresztül vinni még akkor is, ha ezzel az egész főváros érdekei igen érzékeny csorbát szenvednek.

Nem volt elég a Margithid és a vámháztéri hid gyarló eredményei által nyujtott tapasztalat?

A vámháztéri hid épitkezése előtt hiába utaltak arra, hogy az csekély forgalmat közvetithet, hogy az eskütér és a Rudas közötti hid s o k k a l s ü r g ő s e b b, mert az lehet valódi lüktető életere a nagy forgalomnak. Hiába volt minden, még az is, hogy az uj hidon nagy ritkán sétál át egy-egy ember a Lágymányos tágas pusztaságaira, vagy a Gellérthegy regényes sziklára.

Wekerlének nem sikerült az eskütéri összeköttetést g y a l o g h i d d a l agyonütni. Most meg kell menteni, a mit lehet, ki kell az eskütéri hidról tiltani a vasutat, hogy Buda és Pest között a kapcsolat, a forgalom minimumra redukáltassék.

Mit jelent az, hogy az eskütéri hid vasut nélkül szükölködjek? Azt, hogy a Margithidtól a Vámházig, illetőleg a Lágymányostól a Császárfürdőig Pest és Buda között ne legyen vasuti átkelés. És pedig ne legyen ott, a hol a vasut legszükségesebb, a hol a legnagyobb forgalom eszköze, tehát leghasznosabb, legnagyobb sikerü a főváros anyagi érdekeinek előmozditásában.

És a vasutnélküliség pusszirozását még az sem szépiti, a mit ilyenkor néha hangoztatnak; hogy igen hasznos dolog, de kevés a pénz, fukarkodnunk kell a garasokkal! Hiszen az állam, a város a vasutra egyetlen krajczárt sem költ, sőt ellenkezőleg tetemes jövedelmet húz a vasut bevételeiből, úgy hogy az eskütéri hid vasutja által fokozott jövedelemből a városra igen sok ezer forint jut, amit csakugyan vétek kidobni az adózó polgárok karára csak azért, hogy a forgalom érdekein rést üssünk, hogy a lakosság vagyoni gyarapodása elől egy hatalmas eszközt elvonjunk.

Alig van ember a ki ne tudná, hogy vasút nélküli hid Buda és Pest között csak is a hidfők melletti partrészek emelkedésére van hatása s az lassú, holott a hidon átvezető villanyos vasut élenkitő hatást gyakorol nehány kilometernyi távolságra.

És még is gyaloghidat akart egy miniszterelnök az eskütér és a Rudas között; és ezen halva született ötlet után még is évek óta halasztják a hidépitést; és most, miután a hid épitése küszöbön áll, még is akad, a ki olyan eszmét penget, a melynek megvalósitása folytán $^{9}/_{10}$-ed részben tönkre tétetnek a két városrész közti élénk összeköttetés, és meg volna még is valami az eredeti törekvésből mentve: vagy nem epiteni a hidat, vagy legalább minimalis hatásuvá tenni

Nem csoda, ha a budai ember már semmi biztatásnak sem ad hitelt, sem a szép szónak, sem a rozsdásodó sineknek.

Az eskütéri vasuti hid a főváros első rangu érdeke. Legyenek résen a város polgarai, különösen az első kerületiek, a kik a vasut elmaradása folytán évtizedekre vissza vannak vetve a fejlődésben; a belváros, a mely az eskütéri vasuti hid által legtöbbet nyer. De követelje egész Budapest minden polgára, hogy az egész főváros óriás nagy kárára szolgáló törekvés ne érjen czélt.

---

járta valamennyit, nézte olvasta a sirköveket. Mintha ismerőst keresne.

Le-le ült, egy-egy padra és idomitotta, bámulta a füstöt, mintegy füstimádó.

Okosan kikerülte, hogy senki meg ne szólithassa.

Szemeit meredten szegezte a légbe, soha nem révedeztek ezek.

A földre ritkán nézett. Neki c ak az égben van keresni valója.

Egyik ismerősömet nagyon érdekelte ez az egyéniség, és igyekezett azon, hogy felfedezze azt a világot, mely bensejében él.

Hónapos szobát keresett.

Nézegette a kapukat, tanulmányozta a czédulákat. Ezekben is sok a tanulmányozni való. Nem kell hozzá valami nagyobb irásisme, nyomára jöhetünk a szoba jellegére. Az irás többnyire elárulja a hirdetőt Valami ritka szürke szinü levélpapirra volt irva határozott szép nagy kerek vonásokkal, hogy egy butoros hónapos szoba kiadó.

Elegáns, kényelmes stb. jelző nem volt hozzátéve, de az elegáns papir és az elegáns vonások elárultak mindent...

Ismerősöm — tudakozódni lehet a házmesternél — benyitott hozzá és kérdezte a szobát. A házmester levette a kulcsot és bevezette a kapu alól nyiló szobába.

Valóban elegáns volt, de nem ez lepte meg. Az előszobában levő fogason ott lógott két-három öltönydarab és több szivárványszinü nyakkendő, a mit ő az ismerős ismeretlen füstidomitón látott.

Tehát itt van a bábeli Robinson otthonában. Feltette a hónapos szobabérlő általános kérdéseit, ki adja ki, mi az ára, takaritással, ágyneművel, vagy a nélkül.

A házmester kidicsérte a szobát, a háziasszonyt. Érdekében volt, mert takaritás nem járt hozzá, azt ő végzi.

Nem lenne alapos és igazolt a házmesterek lélektana, ha ezek után a szobaur dicsérete nem következett volna. Ez a program, a melyben az ő szokásait, óhajait, igényeit foglalni szokta.

Ez a szobaur kitünő ember. Soha sem beszél, reggel elmegy, későn estve jön haza. A hogy elvégezik a takaritást, azzal meg van elégedve. Itt lakik már tiz éve. Szó nélkül pontosan fizet, borravalóz. A ruháit maga tisztitja. Ha néha nem énekelne, azt hinné az ember, hogy néma.

— Énekelni is szokott?

(Folytatása következik.)

A budapesti polgári lövész egyesület évi jelentése.

A mult év egyesületünk történetében rendkivül kiváló helyet foglal el; nagy munka legyőzésével kellett a választmánynak szembeszállani, és hogy mily siker koronázta működését, az immár köztudomású.

A választmány az elmult évadban 18 ülésben tárgyalt Del-Medico Ágoston főlövészmester elnöklete alatt, a lövész-bizottság 12 ülésben mozditotta elő a lövészet ügyét Freyberger Pál elölülése mellett, a gazdasági bizottság nyolcz ülésben foglalkozott Pecz István elnöklete alatt az egyesület gazdasági ügyeivel, a vigalmi bizottság 10 ülésben tárgyalt, és igy 48 ülésben tárgyaltatott egyesületünk közös ügye.

A rendes vasárnapi lövészet az országos kiállitásnak május elején történt megnyitása és egyéb országos ünnepségek miatt — eltérően az előbbeni évekéhez — csak május 16-án történt megnyitó lövészettel vette kezdetét, az összes helybeli és számos vidéki lövész jelenléte mellett, és folytattatott az egész nyáron át, miglen az október 11-én tartott zárlövészet megtartásával az ez idei lövészet

befejeztetett. A millenáris lövészetünkön szerzett tapasztalataink révén a lövészet terén nemcsak czéljainkat látjuk világosabban, hanem láttunk egy irányt, melyben a lövészet fejlesztése körül mozognunk kell; most midőn higgadtabban tárgyalhatunk a czéllövészet érdekében, legközelebbi lövésztanácsunknak módjában lesz megfontolás tárgyává tenni az egyetemi ifjúságnak bevonását a czéllövészeti sport gyakorlásába, és az ez irányban már Szávoszt Alfons volt főlövészmester által kezdeményezett, és ő főlövészmestersége alatt egyizben felvett fonalat tovább szőni, mely nem csekély befolyással lenne a jövőbeli lövésznemzedék képzésére.

Az ez idei király-lövészet a millenáris lövész-ünnepély végett megtartva nem lett.

A lövészet iránti érdeklődés évről-évre fokozódik, kiviláglik abból is, hogy a lövődijakra — a nagylövészeti dijak kivételével — ez évben 2853 frt 51 krt adtunk ki.

E helyen fölemlitjük, hogy a székesfőváros iránt unk folyton tanusitott jóindulatából kifolyólag, ez évben is 100 darab aranyat ajánlott fel lövő-dijakra, melyért hálás köszönetünknek ezúttal is méltó kifejezést adunk.

Gyakorló-lövészetek is tartattak és pedig a lövészmesterek felügyelete alatt minden csütörtökön és szombaton, sőt télen a szoba-lövészet is virágzott.

Lövő-dijakat is adományoztunk, és pedig a szatmári lövész-egyesületnek lövő-dijakra 40 koronát, az ó budai lövész-körnek egy ezüstserleget, és a budapesti lövész-körnek 30 koronát.

Általános mozzanatként fölemlitjük, hogy a junius 8-iki diszfelvonulás alkalmával a fővárosi hatóság felkérésére, lövöldénk közelében, a János-kórház előtt, egyleti öltözékünkben és egyesületi zászlónk alatt cordont állottunk, melyen mintegy 200 tagtársunk vett részt. Felette jó benyomást tett a közönségben elnökségünk azon intézkedése, hogy a szent korona közeledtekor egyesületi helyiségünkben 12 taraczklövést tétetett.

Az országos kiállitáson, kiállitást érdemlő régi fegyvereinkkel ezüst és arany királyi serlegeinkkel, ódon zászlóinkkal és nevezetesebb czéltábla-festményeinkkel résztvettünk; hozzánk csatlakoztak Del-Medico Ágost és Tamásy Lajos tagtársaink, előbbi édes atyjától örökölt, történeti nevezetességü, aranynyal hímezett selyem-zászlótartóval, utóbbi igen érdekesen egybeállitott nagy gúlaalaku lőnyereményeivel. Melyek a történelmi csoportban „az ősfoglalkozások pavillonjában“ elhelyezve, nagy érdeklődést keltettek s ezen kiállitásunk elismeréseül egyesületünk kiállitási érmet nyert.

Az országos lövészegyesület megalakulásakor, annak kormánytanácsa az általunk eddigelé kezelt, de az országos lövészegyesület tulajdonát képező takarékpénztári betéti könyvecskékben elhelyezett 1088 frt 53 krt részére kiadatni kérelmezte, mely kérelemnek helyt adva, kiutalványoztuk ez összeget és most már az országos lövészegyesület kezelése alatt áll. Kiadtuk továbbá lemondás folytán Farkas Lajos volt pénzbeszedőnek 1042 frt 28 krnyi biztositékát is.

Szabó M. Ferencz tagtársunknak, mint fővárosi biz. tagnak inditványára, az egyesületi helyiségeink előtt elterülő Marczibányi rétet a főváros a katonai hatóságtól megvette és azt egyesületi ingatlanaink értékének nem kis előnyére közmulatóhelylyé szándékozik átalakitani. Tagtársunknak ebbeli ténykedéseért a választmány köszönetét fejezte ki, mert Szabó M. Ferencz úr ezen nagyhorderejü inditványával nemcsak a II kerületnek egyik régi óhaját teljesiteni elősegitette, de egyesületünk érdekét is hathatósan előmozditotta.

Károly Lajos Ő csász. és kir. fenségének elhalálozása alkalmából, a május 22-én tartott rendkivüli választmányi ülés határozatából kifolyólag egyesületünk nevében Ő felségéhez részvétirat küldetett, ki azt legkegyesebben elfogadni és köszönetének kifejezést adni méltóztatott.

József kir. herczeg Ő fenségének, Fülöp Lajos franczia herczeggel való eljegyzése alkalmából József kir. herczeg Ő fenségéhez, mint egyesületünk örökös legfőbb lövészmesteréhez üdvözlő iratot küldtünk. Ő fensége ezen figyelmünkért köszönetét táviratilag fejezte ki.

Megkiséreltük egyesületi helyiségeinkhez egy omnibusjáratot létesiteni, mely kellő részvét hiányában beszüntettetett, valamint a villamos vasút kiterjesztése érdekében lépéseket tettünk; eredményre azonban ez idő szerint nem vezetett.

A Krisztina-városi nyári szinházba, valamint a vigszinház előadásaira ez évben is bocsáttattak kedvezményes árú belépti jegyek rendelkezésünkre, melyek mindegyikét tagtársaink közül számosan veszik igénybe.

Habicht Károly tagtársunk a lövőház alaprajzának diszes lerajzolásával kedveskedett egyesületünknek, Matheides Dániel tagtársunk pedig egy 30 frtos követelését ajánlotta fel.

Köszönetünknek adunk kifejezést Bauer József tagtársunknak azon ténykedéseért, hogy egyesületünk épületében annak fennállása óta a kéményseprő-munkákat teljesen dijmentesen eszközöltette, hasonlókép tette ezt az elmult 1896. évben is.

Az előbbeni évekhez hasonlóan, ezúttal is szereztünk kellemes szórakozást nem lövésztagtársaink és azok családjai részére, a menynyiben a nyári vasárnapokon katonai zeneelőadásokat tartottunk, melyek mindegyike nagy látogatottságnak örvendett és az általános óhajnak engedve, a jövő nyári évadról is ily módon már gondoskodás tétetett.

Téli idény alatt, és pedig február 27-én és márczius 23-án sikeres tánczmulatságokat rendeztünk minden belépti díj nélkül, és csupán egyesületi tagjaink és azok családjai részére.

Midőn még bejelenteni szerencsénk van, hogy Márkus József úrnál, mint egyesületünk tiszteletbeli főlövészmesterénél, a székesfőváros polgármesterévé történt megválasztása alkalmából küldöttségileg tisztelegtünk, ki a nagyszámú lövészküldöttséget igazi magyar szivélyességgel és örömmel fogadta, és főlövészmesterünk valóban szivhez szóló üdvözlő szavaira válaszolva, azon igéretet tette, hogy egyesületünk érdekét ezentul is szivén viselendi, áttérünk a zárszámadás és vagyonleltár ismertetésére.

Miután a millenáris lövészet pénztári számadását az október 11-én tartott rendkivüli közgyülésen bemutatni szerencsénk volt, ezúttal csupán a rendes bevételekről és kiadásokról szóló zárszámadást érintjük, melyet az ezen közgyülésre való meghivóval együtt hivatalos értesitőnkben kinyomatva, minden egyesületi tagnak megküldöttünk.

Ezek szerint bevétel volt az előző évi 169 frt 67 kr. pénztári maradványnyal együtt 9271 frt 60 kr., kiadás 9265 frt 93 kr. és igy 5 frt 67 kr. bevételi többlet mutatkozik.

Vagyonmérlegünk egybeállitásánál figyelemmel voltunk arra, hogy ezentul csak az épület után számittassék le értékcsökkenés czimén az 1%; vagyonmérlegünk cselekvő állapota szaporodott a millenáris épitkezések folytán 12.000 frttal, továbbá ingóságok beszerzése által 1692 frt 65 krral, szenvedő állapota pedig ellensulyozza ezen szaporodást az ez évben felvett 10,000 frt jelzálogos kölcsöntöbblettel, és millenáris számlatartozásunk fejében 4959 frt 93 krral; végeredményében pedig a mult évben kimutatott 109.333 frt 27 krral szemben 109,476 frt 81 kr. mutatkozik tiszta vagyonként, azaz 143 frt 54 krral kedvezőbb a mult évinél.

Hivatalos értesitőnkben bemutattuk az 1897. évre szóló költségelőirányzatunkat is, mely szerint bevétel a felveendő 5500 frt jelzálogos kölcsönnel együtt 14,995 frt 93 kr., kiadás 14,879 frt 93 kr., és igy 116 frt bevételi többlet volna.

A kiadások megállapitásánál óvatosak voltunk, mert az eddigi évek kedvező eredménye semmi biztositékot sem nyujt arra, hogy a jövedelmek nem fognak-e apadni, mert kiadásaink emelkedő irányt mutatnak, mig a jövedelem emelkedésére nem nagy mértékben számithatunk a jövőben.

Főfeladata lesz a legközelebbi választmánynak, hogy egy esetleges visszaesés bekövetkezésétől megóvja egyesületi háztartásunkat. Csendes munkásságban jó alkalma lesz gazdasági és pénzügyi bizottságunknak egy úgynevezett kompenzácziónális pénztárnak létesitéséről gondoskodni, mely tartalékalapképen fedezetül szolgálna oly esetekben, midőn háztartásunk előre nem látható kiadásoknak van kitéve.

Rámutatunk különben az előirányzat teljesen reális voltára és kérjük annak elfogadását.

Ezekben a történtekről és a helyzetről számotadva, alapszabályaink értelmében tisztségünkről ezennel lemondunk és felkérjük a tisztelt közgyülést, hogy az általunk bemutatott és már megvizsgált 1896. évi zárszámadásra nézve a közgyülés által kiküldöttt számvizsgáló-bizottság jelentése alapján a felmentvényt megadni méltóztassék.

Tisztelt közgyülés!

A midőn a mai nappal egyesületünk fennállásának harmadik századában az első évet betöltöttük, emlékezzünk vissza egyesületünk kétszázados történetére és eme történetben kiváló helyet elfoglalt nagyjaink nemes törekvéseire, kiknek nemes munkálkodásaik, törhetetlen akaraterejök, önfeláldozó buzgóságuk mindnyájunk előtt ismeretesek.

Multunkra való visszaemlékezésből talán alkothatunk némi tanulságot a jövőre is, megtanulhatjuk, hogyan győzhetjük le az elénk torlódó nehézségeket, hogy az előttünk álló czélt minél biztosabban elérhessük, nagyjaink munkálkodó példája szolgáljon ösztönül nekünk és utódainknak oly tevékenységre, melynek tántorithatlan baráti egyetértésben való működése nem rövid lejáratu sikerekre számit, hanem impulsust ad a munkákra, a mely alapvető egy hosszabb fejlődésre, mely megérleli a sikert.

Összetartás, egyetértés és kölcsönös bizalom legyen ezentul is jelszavunk; hódoljunk ezentul is a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméinek: legyen ezen egyesület ezentul e szellemnek és felfogásnak ápolója: mint ilyen, virágozni fog és tényezője lesz fővárosunknak és igy szeretett hazánknak, mindnyájunktól remélt és óhajtott fejlődésében.

Budapest, 1897. márczius 18-án tartott választmányi ülésben.

Lakner János.

Elmebetegek elhelyezése.

A napi lapok közöltek mutatványokat abból a tanuságos tanulmányut leirásból, mit két nagy nevü tudós Dr *Niederman Gyula* és Dr *Chyser Kornél* Belgiumban tettek. Ezekből azt olvastuk, hogy Belgiumban a könnyebb elme és idegbetegeket egyszerü falusi emberek ápolására bizzák.

Szép és kegyeletben gazdag, emberszeretetre való ez az utleirás, mit okulva kell elolvasni azoknak, kik a közigazgatás élén állanak.

Ilyen ápoló telepekre aligha van hivatottabb vidék hazánkban mint *Buda vidéke*, ez a szép, gyönyörü, lelket enyhitő vidék, melynek minden pontja kiengesztelő és lélekmegnyugtató, és az ápolásra szorultak elhelyezésére való.

A községek legnagyobb része, mely Budát körözi, s annak legközelebbi szomszédja a pilisi alsó és felső járáshoz tartozik, kivéve egynehányat, mely Esztergom és Székes-Fehérvármegye területére esik.

Pestvármegye lelkes és alkotó erőben gazdag alispánja *Beniczky Lajos* kedvéért elmélkedünk erről a kérdésről, kinek ki kell állani a tettek mezejére, hogy a Buda-vidéki községek rendeltetésök és hivatások szerint fejlődjenek.

Ezzel a czikkel alkalmat akarunk szolgáltatni a buzgó és széles látkörü alispánnak,

hogy a menynyire nagyon is igénybe vett ideje és lelkiismeretesen végezett hivatalos munkássága megengedi lásson hozzá a kérdés megoldásához.

A Buda és Vidéke 1893-ik évfolyamában egy akkor megindult mozgalom alapján a *Buda vidéki park szövetség* létesitéséről volt szó. A lap szerkesztője tárgyalt is gróf *Csáky Gyula* szepesi főispánnal a *Tátra park* tervezőjével, hogy mit lehetne ebből a vidékből alkotni?....

Gróf *Csáky Gyula* véleménye az volt, hogy egy nagy és alkalmas terület ez üdülő, ápoló helyekre és sanatoriumokra. A két járás főszolgabirája nem szakitott arra időt, hogy a mi ut a lap többször inditványozta a fővárossal egyetértve egyöntetü és czéltudatos eljárás végett értekezletet tartsanak.

Dr. Niederman Gyula és Dr. Chyser Kornél tanulmányutjáról szoló jelentés megerősiti a *Buda és Vidéke* törekedését. A két kitünő tudós jelentése és véleménye elodázhatlanná teszi azt, hogy lapunk inditványai megvalósitásához azok kikben *közigazgatási ihlet* van hozzáfogjanak.

Egy nagy emberszerető cselekedeten kivül körülbelül 60 község jövőjéről, anyagi és erkölcsi boldogulásáról van szó, amiből Budának is előnyeit láthatjuk. Jöjjenek összze a megye alispánja a pilisi alsó és felső járás szolgabirái, a községek előljárói, országgyülési képviselőink, a kerületi előljáróságok és tiszti orvosaink és biráljék meg azt az ügyet komolyan és részletesen.

Egy nagy kincs kinálja maga magát. A közigazgatás vezetőinek nincs joga elvetni ezt a kincset.

Nem is veti el, hiszen a megyének olyan vezetője van, mint *Beniczky Lajos*, ki átérzi tisztségét, ki nem csak hivatalt tölt be, de nagy dolgokra hivatott.

Itt az alkalom, hogy hivatását e részen is betöltse.

Egy budai tudós mellőzése.

Egész Europa tudományos világa tisztelettel emliti az alkotóerejü tudósok sorában dr. babarczi Schwarzer Ottó nevét.

A lélekbuvárlás, az elme és ideggyógyitásban ugy neki, mint feledhetlen emlékü apjának hálára kötelező érdemei vannak. Egész uj rendszer, az emberies bánásmód megalapitói.

A magyar tudományos irodalmat dr. babarczi Schwarzer Ottó sok kötet munkával — világos népszerü nyelven — gazdagitotta. Ezek közül többet idegen nyelvekre is leforditottak. Világhirü ember. Nincs ország, a hol ne ismernék, honnan tanácsát ki nem kérnék és mint kutfőt munkáit fel nem használnák.

Reá nézve valóban teljesült, hogy nem próféta in suo patria. A magyar tudományos akadémia p. o. számtalan okirat-másolót választott be és dr. babarczi Schwarzer Ottóról elfeledkeztek. Mert mit keresne Saul a próféták között?

Legujabban egy lexicon, a Pallas lexicona kifeledte őt a nyilvántartásból.

Az akadémia csak saját magát tisztelte volna meg, ha tagjának választja, de a meg nem választás ildomtalanságának elkövetését az akadémiának megtiltani nem lehet.

A Pallas Lexicona azonban a tények előtt el nem rejtőzködhetik. A meglevő anyag elől ki nem térhet és senkit a nyilvántartásból nem üzhet ki, ha csak a szerkesztő szegénységi bizonyitványra nem akar rászolgálni.

Pedig ezuttal rászolgált, és betetőzte a német irodalom emlőiből egyoldalu szük látkörrel táplált munkáját, a mit az ügynökök drága pénzen varrtak a jámbor közönség nyakába.

Ha mi nem is erőszakoljuk magunkat arra a magaslatra, a melyre állitottnak magát a Pallas Lexikona szerkesztője képzeli, de egyszerü és igazságos gondolkodásunkkal el kell itélnünk ezt a mulasztást.

Jóvá tenni e hibát már nem lehet, mert a pótfüzet nem engesztelheti ki az igazság ellen elkövetett bünt és elhamarkodást. Igaz, hogy dr. babarczi Schwarzer Ottó azzal nem kisebb, hogy a Pallas Lexiconában róla nem irtak, de a nagy hangon hirdetett vállalat birálatát képezi az, hogy egy valódi magyar nagy tudósnak középszerü nevekkel hizlalt köteteiben nem jutott hely.

Husvéthétfő a Ráczvárosban.

Hol vagy régi jó világ? Hova szálltatok elröppent évtizedek? Hej mi más volt itt csak 45—50 évvel ezelőtt is! A kereszt-tér mai fűlepte felületén, a mintegy 100 évvel ezelőtt felhagyott illyr ősök temetőjének gyepes halmain a tabáni polgárok tehenei legelésztek százával; a tabáni polgárt reggeli álmából csordás tárogató — pásztor tilinkó ébresztgette.

Hét-nyolczszáz tehén járt ki innét legelőre; a mai sürü háztömböknek se hire- se hamva; ritkásan elszórt házikók boritották a Gellért oldalát le a völgyig. Falkeritésre nem volt szükség, vaszávár helyett is a madzaggal igazitható fakilincs járta.

Szálas, erőtől duzzadó egészséges nép lakott itt a hegylejtőn. családias szokásaiban nyilatkozott meg a jólét, jószivüség és a becsület, nem ismerte egymás között a jótállót vagy a kezest; elég volt egy jó szó, hogy kézadásra ezer forintig, vagy többel is segitsen embertársán; — erős volt bennük a fajszeretett.

Ha aztán eljött a vigadás napja, nagy bőséggel áldozott ilyenkor a ráczvárosi polgár és szőllősgazda az igaz magyar vendégszeretetnek.

Egy lakodalom 18—20 akó bor (pedig milyen bor!) megivásával végződött; — még az ősi szokásból fenmaradt temetés után való halotti torban is elfogyott 5—6 akó sashegyi, s csak harmadnap kerültek haza a szarvastéri (ma Pertl István-féle) kávéházból, — meggyujtogatván a temetésről hozott viasz gyertyákat és példás sorrendben vonultak le valamely jó barát házához a kereszt-utczába, hogy a szentjános áldást négy—öt tepsi rizskásás hussal befejezzék.

Ha az akkori darabont az ilyes dologba bele avatkozott volna, nagyon elég volt ehhez a hat Bosnyákovics testvér, hogy kettesével egymást felváltogatván, legyürjék ne csak ezeket, hanem a még közbenjáró koronaőröket is a tabáni templom előtt.

Czéczók után szerették a fürdést, csakhogy ilyenkor egész napot eltöltöttek a Rudasban vagy a Ráczfürdőben; egy váltó garas volt annak az ára; délben hűségesen elhozta az ebédet valaki, ha pedig napközben valami baj történt a jószág körül és ide szaladt a feleség — nem igen hagyták magukat keleti kényelmükben zavarni:

„Hagyd csak őket feleség! ha elhull, majd veszünk másikat — inkább siess haza és főzz meg hamar egy sonkát vagy egy oldalast — aztán szaporán hozd ide kincsem“ — imigyen vigasztalták meg életpárjukat.

Holmi dévaj dolgok furfangos terveit is itt eszelték ki, itt főzték ki, melyet aztán ha megcselekedtek, hetekig kaczagott azon a Ráczváros, sőt ma is mulatnak rajta a még élő öregek.

De ha munkára serkentek és megkellett fogni a kapa meg a kasza nyelét, serénységben nem ismertek vetélytársat.

Husvét másnapja kiváló mulatozásra szolgált; kedvet adó, vidámságot éltető mulatás visszhangja árasztotta be az öreg Gellért-hegy hátát, a ki mozogni tudott, az részt vett benne.

A legények kemény, — munkától edzett izmaikat tették próbára olyformán, hogy fertály-mázsás kőlapokat dobáltak 15—20 lépésről a versenydijnak kitett, jóféle sashegyivel megtöltött félakós felé; ki birja közelebb hajitani azt, hadd lássák kiben nyilatkozott meg jobban a természet aristokrátiája: az egészségtől táplált duzzadó testi erő.

Ezek adták a még ma is használt azon szálló jelzőt a tabániakra, hogy: „*Ein echter Rátzenstädtler.*“

* * *

Husvéthétfőn manapság is nagy a sokadalom az öreg Gellért hatán, csakhogy ezek javarészét baloldali szomszédaink a pestiek teszik ki, akik a „gellérti bucsu-“nak tudják hagyományként a husvéthétfői málatságot és részt vesznek abban egész családjukkal.

A kikelet üditő balzsamos levegője s a pompás kilátás bőven kárpótolják a csekely fáradtsággal járó felmenetelt, de hogy egyébként jól mulatnak vagy szórakoznak-e — azt csak ők tudhatják.

Most is népmulatság jellegével bir e kirándulás; úr, polgár, kereskő, iparos, katona, munkás, cseléd, szegény és gazdag elvegyülve nyüzsög vagy tömörül. A visszafelé haladó izlés különféle árusokat és egyéb olyan kalmarokat termelt ez alkalomra, akik felütik sátorfájukat és százféle eszközzel utaznak az ember pénztárczájára.

Az elmaradhatlan mézeskalácsosok környékét folyton megszállva tartják a kicsinyek és visszautasitást nem tűrő kitartással ösztökélik szülőiket valamely nyalánkság megvételére; négy rúd mögé feszitett elnyűtt ponyva rejti azt a gyorsfényképészt, aki hatvan fillérekért öt percz (?) alatt úgy lekapja az embert egy bádoglemezre, hogy előkelő képzelődéssel néha önmagára vél ismerni az illető.

Egy koszoru valódi aszúfüge (harmadévi termés) csak 13 krajczár; — garmadával áll a valódi kereskedőktől mélyen lesajnált narancs, s majdnem ingyen kótyavetyélik a pondró és egyéb szerves uraságoktól levetett szentjános kenyeret; a vereczkei szoroson at legutóbb hozzánk társult polgártárs piros-feher-zöld folyadékot árul hangzatos „amerikai sör“ czimen poharanként egy krajczárjával a belgyógyászok és gyógyszerészek leküzdhetlen örömére — mig egy barnára mázolt kétkerekü talyigás ládából garasos fagylaltot osztogat egy szappanos legénynek látszó úriember. Ha az egészségügyi tanács nem is ügyel oly szigoruan holmi ragalyterjedések megakadályára — az a jó oldala mégis meg van az ilyen sör és fagylalt fogyasztásának, hogy a gyerekek szájsarkait kilencz napig szőlőzsirral lehet kenyegetni.

Majd az óriáskiflik kőménymagba hevert sápadt alakjai tünnek elénk, — közvetlen szomszédságukban pedig egy — kivülről befelé valódi hentesnek öltözött atyafi sanda mosolylyal kinálgatja származási bizonyitványmentes, de hamisithatlan bőrhüvelybe szorult „virsli“ termékeit.

Mig egyfelül az alakzatukkal a jóizlést mélyen sérto hólyag „nyávogókkal“ szorongatják az ember hallóidegeit másfelől a „Körösilanyt“ keringő ütemre nyekergi egy siplada; — tovább amott nagy körben ropogtatják egy kézzel hajtott zongora körül a csárdást, a cseledvilág ide adott találkát az összes fegyvernemet képviselő vitézeknek,

Egy falusi fuvóhangszeres „zenekar“ rengeteg harsogást meg czintányeros dobdörgetést támaszt a fensikon levő sörcsarnokban — a melyhez két ferdere hangolt klarinét rikogatja a mar erősen „letargyalt“ angol „Daisy“ kertngő vezérhangját.

Az öreg Gellért szivacsalaku kőzetéből elősuhannak a denevérek és lassanként megkezdődik a hazavándorlás a kálvária utján lefelé, ahol megint a koldusvilág tartóztat le bennünket különféle vigasságot és szomoruságot okozó szerszámokkal, mig végre a kereszt-téren működő „Első magyar hajóhinta“ nyujt fényes látványosságot az ő vihar és alkohol edzte szárazföldi tengerészeivel és borzasztó hangu zenéjével melyhez hozzá csikorgatja a szomszédos „Körhinta“ sipládája a kiállitásról visszafelejtett „Jammót“.

És elárasztjuk a Ráczváros vendéglőit s kedélyesen szopintgatjuk a diszmagyarba mezitláb beleöltöztetett talián borokat és egyéb vegyileg nem bontható azon „italványokat“ miknek élvezetétől születik az a korhely keserv, molyen javitás csak 24 óra multával lesz eszközölhető.

Haeffler István.

Hol legyenek nemzeti ereklyéink?

Gróf Kreuth Béla évek óta gyüjti a hazafias ereklyéket. Sok áldozattal, sok tudással és műismerettel szentelte életét erre a czélra.

És mégis gróf Kreuth Béla egy nagy tévedésben van, hogy ereklye gyüjteményét Pesten akarja elhelyezni.

Erre egyedül Buda való. Ez a hely, hol minden kő egy egy emléke a történetnek, hol a falak, házak képmagyarázatai a nagy multnak.

A vár például márvány táblákkal jelelt házakban szól, beszél arról, kik laktak hajdan ott. Hegyeink, bérczeink minden pontján ott késlelkedik a régi dicsőség.

Budáé a jövő. Budáé a mult. Nem régiben irtunk arról, hogy a honalkotó Arpád szobra Ó-Budán fogja áhitatra kelteni a hálás szivü magyart. A Halász bástyán lesz az alkotmányszerző Szent István szobra és itt bámuljuk majd Mátyásnak az igazságosnak érczbe öntött alakját.

Maga a halhatatlan legnagyobb magyar *gróf Széchenyi István* a nemzet Pantheonját ide Budára tervezte. A nemes gróf előtt ismeretesek ezek a példák és tudjuk azt, hogy jó izlése is Budához köti.

A fővárosi muzeum nem arra való, hogy egy ideiglenes épületben raktározottan véka alá rejtse a lelkesedés szivképző anyagát. E mellett Pest City város, a kereskedés fészke és sehol egy pontja nincsen, hol klasszikus méltósággal lehetne a dicsősségnek épületet emelni.

Hiában kendőzik Pestet, még is csak viszhangzik a magyar szivében: *Él magyar áll Buda még!*

A fővárosi muzeumnak hivatott otthona Buda, hol kevés költséggel kinálkozik arra egy kitünő hely, a *gellérthegyi erőd*. A nélkül, hogy ezt sok pénzen leromboltatnák és ujra épitenék, művészi átalakitással a mult otthonává lehet tenni.

Egy olyan eszmében gazdag, kitartó lelkes embert, mint gróf Kreuth Bélát, kell az ügyek élére állitani és megnyerni minden áron a fővárosnak, hogy a szabadság emlékeivel együtt a főváros muzeumát szervezze itt a *Gellért-hegyen*. Az erődben van erre elég hely és jut is *messzelátónak, mulatságnak*.

A városligeti kiállitásból levetkőzött ideiglenes épületek nem arra valók, hogy a főváros a történelmi csarnokát ide alacsonyitsa le örök időkre.

Ám legyen ott addig, mig a gellérthegyi erőd nem üresedik ki, mig ezt át nem alakitják, de azután nemcsak a 48/49-es időkre vonatkozó, de minden más ereklye jöjjön át Budára és a rendezésre, igazgatásra kérjék fel *gróf Kreuth Bélát*.

Ismerőseink.

(Árnyak és fények.)

Szőts András.

Ha valaki végig sétál a budai Nagy Rókus utczán s kiérve a tágas és szellős Marczibányi-rétre, balkéz felöl egy kicsinyke vasajtót fog észrevenni, a mely egy nagy kőfalba van illesztve. Ez a kőfal egy olyan humánus intézetet zár körül, melyben elárvult s erkölcsileg elzüllött fiugyermekek találnak szeretetteljes otthonra. Ez az intézet a székes főváros tulajdonát képező „Községi szeretetház.“

És ez intézetben valóban szeretet honol; szeretet tartja itt össze annak a jókora nagy családnak egyes tagjait, kik az életben épen a szeretetet, a szülői odaadó ápolást, nevelést és oktatást nélkülözték. Itt kárpótolva vannak csaknem mindenért, a minek annak előtte hiányát érezték, s a minek hiányában a társadalomnak legfőlebb terhére, nyügére válhattak volna.

Ennek az emberbaráti intézetnek derék igazgatója, lelke, mindene: Szőts András, kit rövid vonásokban ezuttal bemutatni óhajtunk.

A hol Szőts András dirigál, ott nem is uralkodhatik más, mint rend, pontosság és szeretet. Ő maga jár ebben legelöl a legjobb, legszebb példaadással. Melegen érző lelkének szeretetét nem köti le, nem osztja meg eddig senki és semmi. Egészen és teljességében a gondjaira bizott csemeték javára fordithatja tehát azt, s hogy ezt tényleg meg is cselekszi, arról könnyen meggyőződhetik bárki, a ki ez intézetbe csak egyszer is ellátogat.

Kevés szegénynevelőnek adatott annyi jeles tulajdon, oly odaadó és melegen érző sziv, emellett a vezetéshez oly kiváló talentum és kitartás, minőt Szőts András ez intézetnek emelése érdekében magában összpontosit.

Benn az intézetben az erkölcsös és czélirányos nevelés és oktatás pontos kiszolgáltatásán kivül, miben hivatásuk magaslatán álló s jelesen képzett tanerők segédkeznek, a kertészet és földmivelés minden ágában is gyakorlati oktatásban részesülnek a növendékek, s a kézügyesség minden nemében szakszerüen és czéltudatosan gyakoroltatnak; a felnőttebbek pedig rendszeres Slöyd-oktatásban is részesülnek. Ez utóbbi kézügyességi oktatásnak ez intézetben való meghonositása egyesegyedül a derék igazgató érdeme, ki teljesen áthatva a munka egyedül nemesitő hatása által, nem pihent, mig e pedagógiai értékü kézügyesitésnek intézetében kellőleg felszerelt tanműhelyt nem nyitott.

Szőts Andrásnak ez intézet körül kifejtett nemes buzgólkodását, s különösen a szegénynevelésügy fejlesztése terén tanusitott kiváló és sikeres fáradozásait nemcsak közvetetlen felettes hatósága ismerte el mindenkor a legnagyobb készséggel, méltó elismeréssel találkoztak azok a magasabb és legmagasabb körökben is. Igy legutóbb abban a nem mindennapi kitüntetésben részesült, hogy Stefánia özv. trónörökösné ő fensége elismerő diszoklevéllel örvendeztette meg a szegénynevelésügy fejlesztése terén szerzett kiváló érdemeiért.

De Szőts Andrást az elismerések ilyen megnyilatkozásai korántsem teszik elkapatottá, sőt ellenkezőleg ujabb tevékenységre serkentik őt. Most, hogy az emberbaráti intézetekben működő nevelők és alkalmazottak országos egyesülete megalakult, abban neki is nagy érdeme van, s ez érdeme révén az uj egyesület főtitkárává választották meg s az egyesületnek megindítandó szaklapját is — úgy halljuk — ő fogja szerkeszteni.

És a sok oldalu elfoglaltsága mellett jut ideje Szőts Andrásnak a társadalmi élet mozgalmaiban is részt venni, s mindenütt hasznavehető, tevékeny erőnek, kedves, szeretetreméltó egyénnek, igazi jóbarátnak bizonyul.

Meg kell még emlitenünk, hogy a legutóbb lezajlott országgyülési képviselő-választások alkalmával Szőts András mint komoly képviselőjelölt is szerepelt, még pedig a *Kovásznai* kerületben, a hol az értelmiség, ismerve az ő kiváló jeles tulajdonait, őt jelölte képviselőjének. Hanem hát — sajna! — manapság csak a „*hivatalos*“ jelöltek jutnak zöldságra!

Sose bánkódjék e fölött Szőts András, s ne is áhitozzék muló dicsőségre, hanem maradjon meg továbbra is eddigi szép pályáján, a mely töviseket is terem ugyan, de a melynek biztos és elnem maradható jutalma: osztatlan *elismerés* és hamisitatlan *szeretet*.

Kisfaludy szinház.

Corbillon utazása a „Kisfaludy szinházban“ „Antony Mars“ énekes bohózatának diadalmas bevonulása. — A Kisfaludy szinház egy egész heti műsora van kifejezve e czimben, s mert a fővárosi napilapok nem foglalkoztak érdemlegesen e darabbal, ugy én mutatom azt be a budai szinház látogató közönségnek, mint oly ujdonságot, mely folyton hódítani fog, hisz végesvégig telt humoros jelenetekkel.

Corbillon Etelke — ne tessék itt azt képzelni, hogy ez valami szép lány neve — felrándul Párisba, meglátogatni menyasszonyát, — tehát Etelke férfi első — legnagyobb hibája: az udvariasság, mert egy szép nőnek Garenne Junának oda kölcsönzi esernyőjét, az ő hagyományos esernyőjét.

Garenne Juna, Corbillon Etelkében egy milliomost vél találni, ki az ő adósságait egy másodpercz alatt ki fogja fizetni, mivel azonban Etelke nem milliomos, s mert csak, — a mi pénzünk szerint — valami 12 forint vagyona van, ez okból megesik vele az a baj, hogy elliczitálják összes butorait — Ezen még tudna vigasztalódni, hisz Garenne Juna, tud szerezni magának uj butort, de baj az, hogy az egyik elárverezett szekrényben elviszik Etelkét is, ki Misuge — Plantin — előtt oda volt kénytelen menekülni, s ki ezért csak Helois dajka közvetitő intézetében látja ujra a napvilágot. Szegény kis Etelke, pechje van, mert csöbörből vederbe kerül.

Helois többé el nem akarja ereszteni, hanem azt kivánja, vegye el őt feleségül; de Etelke ezt nem teheti, az ő keze már le van kötve, inkább beáll szoptatós dajkának.

„Szoptatós dajkának!?“ igen annak, s bár kénytelen megvallani a publikumnak, hogy e szerepre nem született, mégis kitünően játsza azt végig, — mig csak meg nem szökhetik. E tápintézetből egy állitólagos szállodába — de igazán Plantin lakásába kerül, s ennek ágyába nyugodtan lefekszik hol ki szeretné pihenni több napi fáradalmait. De Etelke tervez, s Plautinné végez. — s ennek a végnek vége az — hogy Etelke ujból kénytelen menekülni, valahogy egy háztetőre félre lépve egy kéménybe kerül melyen egyenesen menyasszonyához Angelához jut, ki azonban ily soká nem akart ra várakozni, és inkább férjhez ment Satunirhoz. De azért nem kell sajnálni Etelkét, mert a minő szerencséje volt első menyasszonyával, oly szerencséje lesz hihetőleg a jövendőbelieknél is.

Ez a darab rövid meséje, kihagyva az összes epizód jeleneteket, melyek kezdettől végig kaczagtatják a közönséget.

Mi nem vagyunk a Kisfaludy-szinház hivatalos organumjai, de azt állithatjuk, hogy senki sem fogja megsajnálni, ha e darabot megtekinti, egy este, minden néző, tiszta lélekkel fog kaczagni, — annál inkább, mert az egyes szereplők valamennyien mind hivatásuk magaslatán állanak. — Ott van Szentes János, kit a közönség már első kilépésénél tapssal fogadott. — Etelke nehéz szerepében igazán emberfeletti munkát végez. — Ott van Kiss János — Plantin — a második férfi dajka, kitünő alakitása, ott van Hatvani Ede „Corbillon orvosa“ — egy remek dolog, ott van Fehérvári Ottó — Moulinet végrehajtó szerepje, Iványi Gothárd rendőrségi titkár szerepe, Kardos Satunirja, és Szécsy Sándor Adolfja, mind jó betanult kifogástalan alakitások.

Ott vannak a nők: Cserváry Garenne Juna szerepe, mely egyike legkedvesebb alakitásainak, Barts Aranka Plantinéja, a mellett hogy humoros, de azért discret, Kiss Jánosné Heloise szerepén a közönség folyton mulat, Somogyi Rózsi mivel Angela remek kis bakfisch,

Erdélyi Margit mint Orsolya és Bendéné Rózsa mint Marietta, mind oly szerepek melyek a legjobb kezekben vannak.

Mindezeknél fogva jósolhatjuk, hogy e darabbal nemcsak a szubventió született meg, hanem megjött végre a Kisfaludy-szinház törzsközönségének az a része, mely a jövőre teszi le a biztos alapot. — E héten látszott meg egy másik szükséges jó dolognak a létezése is, ugyanis a szinház közönsége örvendetesen veszi tudomásul napról napra Krandl vendéglős helyiségét, melyet minden előadás után tömegesen látogat. *Lhmn.*

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Az előfizetés árai:

Egész évre . .	12 korona
Fél évre . . .	6 korona
Negyed évre . .	3 korona.

Különfélék.

— **Ünnep.** Huszonötéve lesz annak 1898. október 25-én, hogy Buda, Ó-Buda és Pest egy törvényhatósággá egyesültek. *Dr. budavári Országh Sándor* és több fővárosi bizottsági tag inditványt nyujtott be, hogy a székes főváros *méltó* módon ünnepelje meg ezt a napot. A közgyülés Márkus József elnöklésével felkérte az inditványozókat, hogy az ünnep módozatára nézve tegyenek javaslatot.

— **Körlevél** a magyar tudományos akadémia tagjaihoz. A magyar tudományos akadémia elnöksége az 1897. és (LVII.) nagygyülés napjait következően tüzte ki: Május 4-én, kedden délután 5 órakor az osztályok ülései. Tárgyaik: a) A pályázatok eldöntése. — b) Uj pályázatok kihirdetése. — c) Szavazás az ajánlott tiszteleti, rendes, levelező és külső tagokra. — A III. osztály javaslatot tesz a nagyjutalom és a Marczibányi-mellékjutalom odaitélése iránt. Május 5-én, szerdán délután 5 órakor nagygyülés. Tárgyai: a) Az ünnepélyes közülés programmjának bemutatása. — b) Az osztályok jelentései a pályázatok eldöntéséről, uj pályakérdésekről és választásokról. — c) A jutalmat nyert pályamunkák jeligés leveleinek felbontása, a többi levelek elégetése. Május 6-án, csütörtökön déli 12 órakor az Igazgató tanács ülése. Május 6-án, csütörtökön délután 5 órakor tagválasztó nagygyülés. Tárgyai: Az Akadémia tiszteleti, levelező és külső tagjainak megválasztása. Május 9-én, vasárnap délelőtt 10 órakor ünnepélyes közülés. Budapest, 1897. évi április 2. Elnöki megbizásból: Szily Kálmán, főtitkár.

— **Segély a Kisfaludy szinháznak.** Serly Lajosnak a főváros közgyülése 6000 frt épitési segélyt szavazott meg. A segélyt Serly, ki jó erőkkel jó darabokat ad s küzd a közönnyel, meg is érdemelte. A bizottsági tagoknak társadalmi uton is mindent el kellene követni, hogy a szinházat látogassák azok, a kik oda közel laknak és erre módjuk van.

— **A budai vágóhid.** A főváros közgyülésén *dr. Kertész Aba* megsürgette a budai közvágóhid létesitésének ügyét. *Márkus József* polgármester kijelentette, hogy az ügy a tanácsnál teljesen el van készitve ugy, hogy a legközelebbi közgyülésen erre nézve előterjesztést tesz. Itt is az ideje, mert ez a sürgős kérdés már nagyon soká vajudik.

— **Megszünt.** A társaskocsi közlekedés megszünt. A nagy költséggel szervezett és fenntartott vállalatnak vége, a nélkül, hogy a főváros a közlekedés pótlásáról gondoskodott volna. A magán vállalkozóknak ismét alkalmuk lesz, hogy a régi kocsikat a fészerből előhuzzák és a saját kényelmük szerint közlekedjenek. De azért arra törekedünk, hogy Budapest világváros.

— **A Pálmakert.** *A Pálmakert-egyesül* választmánya nevében az egyesület elnöke, dr. *Matlekovits* Sándor ugy a székes fővárosi tanácshoz, valamint az ez ügyben szintén érdekelt vallás-és közoktasügyi miniszteriumhoz külön-külön kérvényt nyujtott be, melyben az egyesület azt kéri, hogy a nevezett hatóságok adják elvi hozzájárulásukat ahhoz, hogy a „Pálmakert-egyesület“ a Gellért-hegy déli tövében, a Ferencz József-hiddal szemben fekvő területet az egyesület czéljaira, illő feltételek mellett megszerezze. Körülbelül két hetes ez a hir, és nem tudunk arról semmit, hogy mozog e hat a föld? A Pálmakert-egyesület kérése olyan hogy azt teljesiteni kell. Minden alkalmat meg kell ragadni a fővárosnak, hogy a jó izlés törvényeit végrehajtsa. Kérjük a tanácsot, hogy ezt a tervet teljes erejével vegye szivére.

— **Krisztinavárosi szinkör.** Az első előadás szombaton, május elsején lessz. Szinre kerül „Negyedik László.“ Vasárnap „A sárga csikó.“

— **A Strobentz testvérek vegyészeti festéktermény-, máz- és kenczegyár** r. t. f. hó 11-én vasárnap tartotta közgyülését Strobentz Rezső elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a társaság tiszta nyeresége 4135 frt 50 kr., ebből 3000 frtot a tartalékalaphoz csatolnak s a fönmaradó 1135 frt 50 krt uj számlára irják. A fölmentést megadták. A régi jóhirnévnek örvendő kereskedői körökben előnyösen ösmert Strobentz név eredményes sikert és felvirágozást biztosit a vállalatnak.

— **Az Anker.** Élet- és Járadékbiztositó-Társaság e hó 13-án tartotta meg XXXVIII. rendes közgyülését gróf Falkenhayn Ferencz valóságos belső titkos tanácsos elnöklete alatt. A napirend előtt az elnök fájdalommal emlékszik meg arról a sulyos veszteségről, a mely a társaságot az igazgatótanács elnökének gróf *Hoyos* Rezsőnek elhunyta által érte és felemliti azokat a felejthetetlen érdemeket, a melyeket Hoyos, ki az igazgatótanácsnak 32 évig volt tagja, a társaság felvirágzása körül magának szerzett. Az üzleti jelentésből kitünik, hogy 1896. évben 10.543 ajánlat 28 millió 005.805 forint tőkével és 11.442 forint járadékkal nyujtatott be és 7996 szerződés 21,481.388 forint tőkével és 11.601 forint járadékkal meg is köttetett. Az év végén 84 347 életbiztositási szerződés 236 millió 195.048 forint tőkével és 119.617 forint járadék, továbbá 373 balesetbiztositási szerződés 2 millió 999.991 forint, illetve 3,080.875 forint tőkével és 1446 forint napi kárpótlással volt érvényben. Az 1896. évben kifizettetett halálesetekért, visszavásárlásokért, életeseti- és járadékbiztositásokért 1.304.297 forint, a halálesetre nyereménynyel biztositottak, valamint a tulélési csoportban biztositottak alapjaiból, hozzáadva a társaság nyereményéből megszavazott összeget 1,712.455 forint; a nem garantirozott tulélési csoportok alapjaiból 1,504.131 forint, összesen 4,520.884 forint, mig a dijtartalékok és biztositási alapok emelésére 6,000.545 forint fordittatott. A biztositottakra nézve az előny kitünik abból, hogy a nem garantirozott tulélési csoportban biztositottak 810.664 forintnyi befizetései 1,504.131 forintot eredményeztek, mig a minimális összeggel garantirozott tulélési csoportoknál a biztositottak a tőke 17%-át kapták nyereményosztalékul. A halálesetre nyereménynyel biztositottaknak az évi dij 25% jutott nyeremény gyanánt. A biztositéki alapok, a mint az évi jelentésekből kitünik, a tőke- és járadékbiztositások 16 800,070 forint tartalékából, a garantirozott tulélési csoportok 30.605,663 forint és a nem garantirozott csoportok 4.276,357 forintnyi vagyonából, összesen 51.682,090 forintból állanak; ha még az 1,70.000 forintnyi részvénytőkét, valamint a 2,983.741 forintnyi nyereménytartalékot hozzáveszszük, ugy az összes alapok 55,665.832 forintot tesznek ki. A társaság összvagyona 58,824.109 forint. A tőkebefektetés a törvényes intézkedések szerint történik és bécsi és budapesti ingatlanokból, jelzálogokból és értékpapirokból áll. A felügyelő-bizottság kiemeli, hogy a vagyon megvizsgálásánál meggyőződött, hogy a társaság a leltározásnál a legnagyobb szoliditással jár el és a biztositási alap, valamint a dijtartalékok dotálására különös figyelmet fordit. A részvényesek közt kamatok és osztalék fejében 200,000 frtot osztanak szét; a nyereségrészesüléssel biztositottak osztalék-alapját az 1896. évi osztalékból 100 000 forinttal gyarapitják; a rendkivüli tartalékokat 240,000 forinttal emelik. 1896. évben a nyeremény részesüléssel biztositottak, valamint a kölcsönös tulélésre biztositottaknak mint nyereség 331,581 forint fizettetett ki. Az igazgatótanács tagjainak ujra megválasztották gróf *Prokesch Osten* Antalt, mig a cooptált gróf *Falkenhayn* Ferencz val. b. t. t. választása megerősittetett. Végül báró *Klein* Hubertet, *Scanavi* Etienne R. és *Wiedmann* Ottót, valamint póttagokul *Flaum* Mórt és *Seidler* Mórt, a felügyelő-bizottságba megválasztották. Az 1896. évi szelvényt április 14-től kezdve 100 forinttal fogják a társaság pénztárai beváltani.

— **Fonciére, Pesti Biztositó Intézet.** A Fonciére Pesti Biztositó Intézet rendes évi közgyülését április 30-án fogja megtartani. Az ez intézet által a mult évre vonatkozólag közzétett zárszámlából a következő számadatokat veszszük át: A törlések levonása után fennmaradt mult évi dijbevételek. Az *elemi- és baleset biztositási* ágazatokban 4,537.841·08 forintra, és az *életbiztositási ágazatban* 1,349.574·46 forintra, összesen 5.887.415·54 forintra rugnak, mig a későbbi években esedékes dijkötelezvények és dijváltók állománya 7,594.275·75 forint értéket képvisel. Az életbiztositó ágazat összállománya a lefolyt évben 26,409.574 forint tőke és 8207 forint járadék-összegre emelkedett. A készpénz-dijtartalékok és dijáthozatok, a viszontbiztositók hányadának levonása után: az *életbiztositási* ágban 5,404.427·97 forint, és az *elemi és baleset-biztositási* ágazatokban 971 830·64 forintot tesznek ki. A készpénz-dijtartalékok a mult évihez képest ennélfogva 514.166·74 forinttal szaporodtak. A zárlat eredménye a különféle javadalmazások levonása után 174.617·41 forint *tiszta nyereségben* nyilvánul. A közgyülésnek részvényenkint 7 frtnyi osztalék kifizetését fogja az igazgatóság inditványozni. Az intézet tőkéi, — ide nem értve a képviselőségeknél künnlevő pénzkészletet és a képviselőségeknél és ügyfeleknél künnlevő folyó-számla egyenlegeket — következőkép vannak elhelyezve: Pénzkészlet az intézet központjában 79 748·57 forint. Hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő követelésekben 1,447.352·87 forint. Az intézet budapesti és bécsi tehermeotes házaiban 1,681.858·98 frt. Állampapirokban, vasuti elsőbbségi kötvényekben és óvadékképes záloglevelekben 3,436.165·58 frt. Tárczabeli váltókban 141,990·77 frt. Jelzálog-kölcsönben 9.420·85 frt. Az intézet életbiztositási kötvényeire adott kölcsönökben 801.340·— frt. A tulélési biztositási csoportok elhelyezett tőkéiben 8 816·62 forint.

— **Tavasz.** Felhivjuk azokat a vendéglősöket, kávésokat, kik lapunk előfizetői, hogy a tájékoztatóban a tavaszi idény alkalmából czégeiket egyszer röviden dijtalanul ismertethetik. A további közlések árjegyzék szerint.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a **II. ker. fő-utcza 6. sz. a.** egy a kor igényeinek megfelelő

üveg-, porcellán és lámpa-üzletet

nyitottam.

Egyszersmind elvállalok mindennemű e szakmába vágó munkát u. m. **üveges munkát, képek berámázását** és **porczellán-készletek** után **festészetet.**

Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a megrendeléseket a legpontosabban eszközöljem.

Becses pártfogásért esedezve, maradok kiváló tisztelettel

Lichtenstein Márton.

Kávéházi és vendéglői berendezések

nagy választékban.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Wellisch Zsiga

kávéháza

I. k. Alagut-utcza 1 sz. a színkör közelében.

Mindennap

Kovács Józsi székesfehérvári

zenekara.

FAGYLALT. JEGESKÁVÉ.

Egész éjjel nyitva.

A

Magyar Asphalt

részvénytársaság

Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal

minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

BUDAPEST,

I., Városmajor-utcza 28.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

Uj vendéglő az ócska ó-budai Mátyáshegyen.

Nagyon hátra kell'ne nyúlnom,
Ha megirnám, hogy hány nyúlnyom
Terhelé már e hegyet,
Azért csak azt teszem róla
Fel, mintha már itt állt volna
Akkor, mikor született.

Mátyáskirály fénykorában
Ő sétált rajt' és korábban
Holmi vén rómaiak,
Mint például: Satis Quantum,
Aquincum, Amphitheatrum,
Etcetera s más urak.

Elmélkedvén régiekről,
Mai napság mi járunk föl
A Mátyásnak hegyére,
S álmélkodván a dolgokról
Iszunk egy jót azon borból
Mely ottan lesz kimérve. Tüzér.

Corsó szálloda

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

ARGAUER és UNREIN

szállodások.

Magyarhon legkiválóbb
és legtisztább
savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovics Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek** testmérték után **jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

A kinek bármely néven nevezendő

nyomtatványra

szüksége van, forduljon bizalommal

Bartalits Imre

könyvnyomdájához

Budapest, III. ker., Remetehegy.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül,** vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Olcsó savanyuviz.
Olcsó savanyuviz czimét a kérdezőnek megmondja a kiadóhivatal. 69

Eladó telkek.
Leányfalun egy telek 60 □öl nagyságban, szép gyümölcsössel, szőllőnek különösen alkalmas és villának is eladó. Erzsébetfalván 300□öl szép fekvésü telek a Templomtéren eladó. 66

Eladó ház.
Erzsébetfalván, közlekedési vonaton eladó egy 2 lakásból álló, 260 □öl területtel biró ház. Megvehető azonnal részletfizetés mellett. Üzlethelyiségnek különösen alkalmas. Czime lapunk kiadóhivatalában megtudható.

Eladó üzlet és ház.
Jó forgalmu helyen egy keresett vendéglő házzal és berendezéssel együtt eladó. Bővebben a kiadóhivatal. 61

Telek vétel.
A Krisztinavároshoz közel 2 telket keresek 600—600 □öl nagyságban. Ajánlkozók forduljanak a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. 56

Eladó ház.
Eladó a II. kerületben tiz szobából és három konyhából álló ház fásitott kertben 330 □öl telekkel. A ház bérbe is kiadó egy vagy több félnek. Továbbiak a kiadóhivatalban. 41

Vizsga.
Tanulásaikban elmaradottakat gymnásiumi, polgári osztályokra és érettségire alaposan készit egy tapasztalt tanár. Czim „Tanár" a kiadóhivatalban. Szóval vagy levélben. 57

Kiadó.
Sósfürdő közvetlen közelében olcsó butorozott szobák. Czim a kiadóhivatalban. 51

Eladó ház.
Az Andrássy ut közelében két emeletes ház, melynek házbér jövedelme 5%-nak felel meg, kedvező feltételekkel eladó. A kiadóhivatal a czimet megmondja. 52

Eladó telek.
Eladó villa telek a Márton-kegyen 10 perez a Svábhegyi indóháztól 1300 □öl 1300 írtért azonnal eladó Értesités a lap szerkesztőségénél.

Biztos és olcsó.
Budán lakások kiadására, kivételére, legolcsóbb legkényelmesebb és legbiztosabb a Buda és Vidéke kis hirdetője. 68

Buda és Vidéke naptára.
A Buda és Vidéke naptárába üzletleirásokat, hirdetéseket naponként felvesz a kiadóhivatal. Sürgősen kérjük a megrendeléseket, ne hogy valaki kimaradjon. A naptár sok ezer példányban jelenik meg. 67

Tavaszi és nyári idényre!

A legfinomabb és legszebb férfi ruházat **a legdivatosabb angol rendszer szerint** elkészitve, a legjutányosabb áron

Berger Adolf veje

férfi szabónál

II. fő-utcza, Lánczhid-palotában

kapható.

A legdivatosabb bel- és külföldi, csakis valódi juhgyapju kelmék dusgazdag választéka mindenkor készletben van.

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, **szalmakalapokból** nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

Taberman Gusztáv

cs. és kir. udvari szállító

épület- és diszbádogos mester

légszesz és vizvezeték vállalkozó.

Budapesten II. k. Margit körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fűtési és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy **Budapesten** mint a **vidéken.**

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezet.

ALÁIRÁSI FELHIVÁS.

Van szerencsénk t. cz. Uraságodat tisztelettel értesiteni, hogy a „**Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezetet**"

II. ker., Fő-utcza 7. szám alatt

létesitettük.

Ezen intézmény czélja egyrészt tagjainál a takarékossági szellemet fejleszteni, másrészt azoknak olcsó és heti kis részletekben visszafizetendő kölcsönt nyujtani.

Vállalatunk hivatva van a budai iparosok, kereskedők és magánosok érdekeit minden irányban előmozditani, kik nek mód van arra nyujtva, hogy egyszerre nagyobb összeghez jussanak, melynek viszszafizetése nagyobb gondot nem okoz, mivel azt csekély heti befizetéseivel törleszti. Ezen törlesztések után a szövetkezeti tag a vállalat évenkénti jövedelmének osztalékát is élvezi, miáltal a kölcsön olcsó és előnyös visszafizetési feltétel. — Minden üzletrész után hetenként egy korona fizetendő 6 éven át s tag lehet mindenki, ki legalább egy üzletrészt jegyez. — Kölcsönt csak tagnak nyujtunk és pedig üzletrészenként 200 illetőleg 300 korona erejéig, mely összeget visszafizetni nem köteles, ha csak az illető tag jegyzett üzletrészeire a heti befizetéseit és a kölcsön utáni kamatokat pontosan fizeti. Az évtársulat 6 év utáni feloszlatása után azon tagok, kik kölcsönt igénybe nem vettek, tőkéiket és a szövetkezeti nyereséget visszakapják mig oly tagok, kik kölcsönt felvettek, ennek levonásával kapják vissza befizetéseiket és járulékaikat.

Az alulirott igazgatóság felhivja ennélfogva t. cz. Uraságodat, hogy a budai ipar és kereskedelem érdekében vállalatunkat pártfogásba venni és támogatni sziveskedjék. — Felkérjük tehát, hogy a **Budapest jobbparti korona takarék- és hitelszövetkezet** tagjai közé lépjen s rokonainál és ismerőseinél is ez eszmét terjessze. — Az első befizetést f. évi május hó 1-én kell teljesiteni, mely alkalommal üzletrészenként 1 korona beiratási költség is fizetendő, mig f. évi május hó 31-ike után belépő tagok 2 korona beiratási költséget fizetnek. — Előjegyzések már most is fogadtatnak el a szövetkezet irodájában: **II. kerület, Fő-utcza 7. sz. földszint, d. e. 9—12 óráig**

Kitünő tisztelettel

Peringer Ferencz s. k. elnök. **Krausz Dávid** alelnök. **Schimmerlik Mór** vezető igazgató.

Grünwald Samu igazgató. **Frey Alajos** igazgató.

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI évfolyam 18. sz. (Pünkösd hava.) Vasárnap, május 2.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A népnevelés.

(M. K. J.) A népnevelés ügye több helyen a felekezeti közönségnek autonom hatáskörében van ugyan utalva, mindazonáltal a konkrét valóságában mégis a községi közigazgatás munkásainak kell annak gyakorlati megoldásával foglalkozni.

Az első alapmüvelet képviseli mindjárt az ovoda és tanköteles gyermekek összeirása, melyet nem a felekezeti közönség szervei, hanem a községi tisztviselők kénytelenek foganatositani.

Ez az alapmüvelet mindjárt megadja a községi közigazgatási szervezetnek az alkalmat, hogy a népnevelés ügyének hiányait megismerjék s annak orvoslását kezdeményezzék.

Ugyanis a mint megtudják, hogy mennyi ovodaköteles gyermek van a községben, azonnal hozzáfoghatnak egy állandó gyermekmenedékház, mindenesetre azonban legalább is egy nyári gyermekmenhely felállitásához. Oly faluban, hol nagy a mezőgazdasági proletariátus, hol sok az uradalmi cselédség, egyenesen elutasithatlan követelmény nyári gyermekmenhelyek felállitásáról gondoskodni.

Megbocsáthatatlan hiba azonban a törvényhozástól, hogy az 1891. évi XV. t.-czikkben nem kötelezte a nagybirtokosokat, kik nagyszámu cselédséget tartanak, nyári gyermekmenhelyek, állandó menedékházak vagy ovodák felállitására és fentartására. Ilyen határozmány hiányában sokkal gyengébb a községi igazgatás, semhogy a hatalmasabb nagybirtokos osztálylyal harczba bocsátkozhatna, azokat gyermekmenhelyek vagy ovodák felállitására szorithatná.

A tankötelesek összeirásából láthatják azután, hogy vajjon a tankötelesek számának megfelelő tanerő és tanterem áll-e rendelkezésre. A mint azt látják, hogy a felekezeti közönség sem elegendő tanerőt sem megfelelő tantermeket nem bocsát a községi lakosság rendelkezésére, azonnal meg kell tenni a lépéseket a tapasztalt hiányok orvoslására. Megfelelő tanerőt kell követelni az illető felekezeti főhatóságtól s a tantermek megfelelő szaporitásáról kell gondoskodni. A mi különösen a tanerők szaporitását illeti, részünkről azt ajánlanók legmelegebben, hogy ilyenkor a leánygyermekek részére törekedjenek tanitónőt szerezni.

A mulasztó tanköteles szülőire kirótt birságok beszedése is oly feladat, mely alkalmat nyujt az előljáróságnak a felekezeti iskola beléletének megfigyelésére.

Az ismétlő s vasárnapi iskolai oktatás az, melynek megtartásáról a községi előljáróságoknak lehet czélirányos módon gondoskodniok. Ugyanis az előljáróság dijakat és jutalmakat tüzhet ki a néptanitók részére, hogy azok az ismétlő s vasárnapi oktatást buzgalommal teljesitsék. A magyar nemzeti szellem terjesztésének s egyáltalán a kulturális haladásnak nincsen hatékonyabb eszköze az ismétlő, illetőleg vasárnapi iskolánál. S hogy a kormány gazdasági szakismeretek terjesztésére kivánja legjobban az ismétlő oktatást felhasználni, ez egyike a legéletrevalóbb s legüdvössebb lépéseknek.

E téren a magyar ínteligens osztály, magyar földbirtokos kereskedő és iparos osztály volna hivatott a községi közigazgatás munkásainak támogatására. Ezt igen könnyen megteheti azzal, ha ugy a néptanitóik mint a tanulók számára dijakat, jutalmakat bocsát az előljáróság rendelkezésére. Községi faiskolánk rendeltetésüket szintén csak akkor fogják betölteni, ha az ismétlő oktatás ügye fel fog karoltatni. Az ismétlőoktatás lehet csak arra gyakorlatilag alkalmas, hogy a serdülő korba lépő fiatalságot a kerti gazdaság ellemeivel megismertesse. Különös sulyt helyeznénk arra, hogy necsak a gyümölcsfák nevelését, hanem a kertészet elemeit, igy különösen a tápszerül szolgáló kerti vetemények ápolását sajátitsák el a leánygyermekek. Ez által az alsó néposztály élelmezése javulna meg, másrészt pedig annak keresetképessége fokoztatnék. Nagybirtokos uraink, kik kastélyaik körül elterülő

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Robinson Bábelben.

— Elbeszélés. —

Irta: **Erdélyi Gyula.** (2.)

— De szokott ám, és milyen szép bus nótákat!

— Miért megy el?

— A leánya most jön ki a zárdából, ugy hallottam, mert itt volt a kisasszony, az beszélt, ha lett volna üres évi lakás, megtartották volna, de nincsen.

Ismerősöm kivette a szobát és azzal lepett meg este, hogy felfedezte Robinson szigetét és nemsokára fel fogja fedezni Robint magát is.

Izgatta a szivárványszinü nyakkendő.

Megkérdeztem, miért érdekli a nyakkendő?

— Barátom — felelt ő — minden ember szeret feltünni valamivel. Engem érdekel az, hogy miért igyekezik az egyik esernyőjével, másik czipőjével, harmadik nyakkendőjével feltünni, a czipős miért nem a nyakkendős, vagy esernyős feltünést keresi. Hol van annak a magyarázata, hogy egyik kalap, másik gallér, pálcza, szivar, melltű vagy inggomb ember? És miért éppen inggomb ember, mikor gallér ember is lehetne.

— Egyik szereti a szőkét, másik a barnát.

— Szereti, ugy van, de hát ki okadatolhatja az izlést, ki irányithatja az izlés szenvedélyeinek az utját.

— Önkénytelen az egész.

— Ne hidd abban, hogy te jobban szereted a gulyást a pörköltnél, erkölcsi és jellembeli okok vannak.

— Ez régi elv. Mond meg mit eszel és megmondom ki vagy; de hát az nehezebb, megnézem nyakkendődet és megmondom ki vagy.

— Pedig ugy van, az izlés az életből fakad, mindennek oka van.

— Valami történet.

— Eltaláltad. Én kutatom az én *nyakkendőm történetét*, az én füstidomitómat, az én bábeli Robinsonomat.

Napokig nem találkoztunk. Mikor ujra eljött a kávéházba, elkezdtem vele tréfálkozni, mennyire haladt a *nyakkendő története*.

— Nem veszel észre semmit.

— Nem.

— No nézz oda, Robinson barátunknak másként van és más szinü nyakkendője kötve. Az ő izlését más izlés uralja.

— Igazad van, most már csak az uj nyakkendő történetét oldhatod meg.

— Engem csak a régi nyakkendő története érdekel. Pedig lásd, ez nehéz dolog lesz, mert a füstidomitó nagyot változott, nézd többé nem az ég felé bodoritja szivarja füstjét, a földre néz, ott keres valamit.

A bábeli Robinson csakugyan földre szegezte tekintetét. Barátom tovább magyarázott: No lásd, most már másért kell neki törődni, a gond lefelé huzza fejét....

Még nagyobb eset történt, az érdekes ismeretlen hangját meghallottuk. Érczes hangon szólt a pinczérnek: fizetni.

Az egész kávéházon a csodálatos eset hatását észlelhették. Ehhez nem volt senki szokva, hogy abból a szögletből hangot halljon.

Barátom a füstidomitó lépéseit is komolyabbnak látta. Más nyakkendő, más lépés, változás a nyakkendő történetében.

— Ez az ember eddig nem sokat gondolt semmivel.

— És most?

— Leánya sorsa aggasztja.

— Leányáé?

(Folytatása következik.)

diszkertjeik ápolására kertészeket tartanak, tehetnének sokat népnevelésügyünk ez ágának emelésére. Kertészeiket küldhetnék ki a falusi ismétlő iskolákba, illetőleg azok köré gyüjthetnék az ismétlőoktatásra köteles gyermekeket. Ez által csak saját érdekeiket mozditanák elő, mert tudatlan és ügyetlen napszámosok helyett, tanult munkásokat kapnának.

Az iparos tanonczok értelmi szinvonalának emelésére szintén csakis az ismétlő iskola a legalkalmasabb. Jelenleg ugy állunk a vidéken, hogy miután külön tanonczisкola berendezésére csakis azon község köteles, melynek területén legalább 50 iparos tanoncz van, a vidéki iparosoknál és kereskedőknél levő tanonczok teljesen nélkülöznek minden iskolai oktatást. Törvényhozás és kormányzat tartoznának olyatén rendelkezésekről, illetőleg azok végrehajtásáról gondoskodni, hogy minden tanoncz kötelezve legyen, tekintet nélkül életkorára, a vasárnapi és ismétlő iskolát látogatni.

De egyik legfontosabb feladata az előljáróságnak abban állana, hogy a szegény szülőktől származó vagy szülőkkel nem biró tanköteles gyermekeket a szükséges tanszerekkel lássa el a községi pénztár költségére. Ez egy oly feladat, melynek teljesitését nem lenne szabad előljáróinknak elmulasztaniok. Pedig sajnos, kevés előljáróság törődik ilyen dologgal. A kezdeményezést e téren a vármegyéknek kellene akként megtenniök, hogy minden egyes község évi költségvetési előirányzatába ilyen czimen egy fix kiadási tételt kellene hivatalból beállitania, annak elszámolását pedig az évi számadások felülvizsgálata alkalmával a legnagyobb éberséggel ellenőriznie.

Ezek azok a szellemi feladatok, melyeket községi közigazgatásunknak a népnevelésügyi igazgatás terén meg kellene oldania.

Csapadékviszonyok hazánkban az idei télen.

Raum Oszkártól.

Valamely időszak, például az idei tél csapadékviszonyainak megbeszélésénél első sorban a csapadék területi eloszlása hazánkban az, ami érdekelhet bennünket. Ezt ismerve második kérdés gyanánt merül fel, gazdagabb avagy szegényebb volt-e az idei tél csapadékban a rendesnél.

Hogy lássuk, hogy az idei tél folyamán hazánk különböző vidékein mennyi csapadék esett, felsoroljuk néhány hazai állomás téli csapadékösszegeit. Az összegek milliméterben adják a csapadékot, ugy értve azt, hogy ennyi és ennyi milliméter vastagon boritotta volna az illető észlelő helyen a tél végén az eső-(hó) viz a földet, ha az le nem folyt volna, a földbe be nem szivárgott volna, el nem párolgott volna.

Fiume 437, Pécs 99, Kőszeg 101, Budapest 134, Ó-Gyalla 112, Pannonhalma 101, Pozsony 103, Selmeczbánya 186, Késmárk 43, Szepes-Igló 56, Ungvár 151, Kozmescsek (Mármarosm.) 160, Huszt 226, Vásáros-Namény 124, Eger 90, Szeged 92, Arad 88, Pancsova 168, Gyulafejérvár 110, Csik-Somlyó 85, Maros-Vásárhely 152, Nagy-Szeben 129 milliméter csapadékot mért a három téli hónap alatt.

A csapadék területi eloszlásáról azonban csak ugy nyerhetünk legalább közelitőleg hü képet, ha lehető sok állomás csapadék összegeit felvisszük Magyarország térképére s az egyenlő csapadékmennyiséget felmutató helyeket összekötjük, röviden csapadék-térképet (u. n. izohiéta térképet) szerkesztünk.

Ilyen térképet rövidebb avagy hosszabb időközről szerkeszthetünk, aszerint amint a csapadék havi, évszaki avagy egész évi területi eloszlását kivánjuk szemlélhetővé tenni.

Jelen számunk melléklete egy évszakos (téli) izohiéta-térkép, amennyiben az idei téli csapadék területi eloszlását ábrázolja.

A térképhez magyarázatképpen a következő megjegyzéseket kapcsoljuk.

A görbevonalak, az u. n. izohiéták az egyenlő csapadékmennyiséggel biró helyeket kötik össze, s igy a csapadék mennyiségek földrajzi eloszlását tüntetik fel. Egységül itt is a milliméter többszöröse szolgál. Meghuzhatjuk u. i. az izohiétákat 10, 20, 30, 40 stb. milliméterenkint, de a megrajzolásnál tekintettel kell lennünk többek közt a vidék domborzati viszonyaira s az állomások egymástóli távolságára is, valamint azon körülményre, hogy az izohiétákkal egyes hónapok, évek vagy pedig több évi átlagok eső mennyiségét akarjuk-e feltüntetni.

Havi izohiéta térképeknél legczélszerübb ha az izohiétákat lapályos vidéken 100 mm.-ig 25 mm.-renkint, 100 mm.-en felül 50, 200 mm.-en felül pedig 100 milliméterenkint huzzuk meg.

Mondottak igazolására a következőket hozhatjuk fel. A 100 mm.-res vagy ezen alul eső mennyiség, eltekintve rendkivül esős periódusoktól, felhőszakadásoktól, lokális zivatar czentrumoktól, egyenesen karakterizálja a lapályos vidékeket, az alföldeket, és pedig az év bármely szakában.

Ily vidékeken a csapadék ingadozása jelentéktelen, amiért is az izohiéták sürübben sorakozhatnak egymás mellé.

Hegyes vidékeken, a hol a hegyek magassága, fekvése, gerinczüknek huzódási iránya stb. már 100—100 kilométernyire is lényeges befolyást gyakorol a csapadék mennyiségére, már az 50 milliméteres izohiétákat sem huzhatjuk valami nagy biztossággal.

Végre természetes dolog, hogy az állomások számának csökkenésével az izohiéták meghuzása is mind nehezebbé válik, már pedig minél inkább nyomulunk a magasabb hegyvidék felé, — ezek lakatlansága miatt — az észlelő állomások száma is mindinkább fogy.

Ami pedig az egyes évek több évi átlagok esőmennyiségének grafikus feltüntetését illeti, leghelyesebben járunk el ha 1000 mm.-ig 100 mm.-kint, 1400 mm.-ig 200 mm.-kint, ezen felül pedig 500 mm.-kint huzzuk meg az izohiétákat.

Ezen általános ismertetés előrebocsátása után áttérhetünk a csapadékmennyiségek területi eloszlásának fejtegetésére.

A legnagyobb területet a 100 mm.-es izohiéta övezi, a melyen belül a csapadék magassága 50—100 mm. közt ingadozott. Az esőzésnek (havazásnak) ezen minimuma a Nagy- és a Kis-Alföldön, továbbá a dunántuli megyék azon részén helyezkedett el, a mely Pannonhalmától—Pécsig a Duna folyásával majdnem párhuzamosan terül el. Ezen az egyöntetü területen, Budapest környékén, egy esőben gazdagabb szigettel találkozunk, ahol a csapadék 100 - 150 mm. közt váltakozott. Az ország nyugoti részén, ugyszintén a Magas Tátrában — különösen Késmárk vidékén, — továbbá Magyar-Lápos és Bethlen közt, Erdély keleti megyéiben szintén kisebb-nagyobb kiterjedésü minimumok találhatók.

Csapadékban gazdag vidékek ellenben: az ország északkeleti részén Ó-Kemencze (226 mm.), Mármarosban Dombó (286 mm.) és Bustyaháza (209 mm.), továbbá Nagybánya (224 mm.) és környéke voltak. Ezen időszakban egészen szokatlanul, hazank délkeleti részén is akadunk egy nagyobb kiterjedésü maximális csapadékos területre, a mely Monyásza (241 mm.), Skarizora (261 mm.) és Ruszkabánya (237 mm.) közt foglal helyet, ezekhez csatlakozik — habár elkülönitve — Petrozsény is 211 mm. nyi csapadék magasságával.

A főmaximum azonban a tengerpart mentén Fiume (437 mm.) körül mutatkozik; ezzel valószinüleg kapcsolatos a Zala-Egerszeg és Alsó-Lendva közt elterülő másodrendü maximum is.

A minimális és minimális területek közt a csapadékmennyiség többnyire 100—150 mm. közt váltakozik, 150—200 mm.-es csapadékot aránylag csak kisebb területek mutatnak fel.

Ha a lefolyt téli időszak egyes hónapjai csapadékviszonyainak részletes fejtegetésébe bocsátkoznánk csak ismétlésekbe esnénk, mert az esőzési minimumok és maximumok területi eloszlása, kiterjedése, vándorlása oly jelentéktelen, hogy az alig vehető számba, ugyannyira, hogy bátran kimondhatjuk, hogy a téli időszak általános esőzési viszonyai elég hiven visszatükröződnek.

Igy megismerkedvén a csapadék területi eloszlásával, áttérhetünk annak fejtegetésére, mennyiben térnek el az idei tél csapadékviszonyai a rendestől. Ilynemü eltérés, mint többnyire, ugy most is mutatkozik. Az eltérés azonban nem volt mindenütt ugyanazon irányu, mert mig a csapadék mennyisége a dunántuli részeken — Budapest és vidéke kivételével, — továbbá a Tisza középső folyása mentén és az ország északi felében a több évi átlagon alul maradt, addig Mármarosban, továbbá hazánk déli részén, de különösen Erdélyben és a tengerpartvidéken a több évi átlag jóval felülmulta.

Hogy ezen állitásunkat számadatokkal is támogassuk, itt közöljük 22 hazai állomás e téli csapadék összegeinek ugyanazon állomások sok évi átlagaitól való eltéréseit, ahol is -|- jellel jelöljük az átlagon felüli és — jellel az átlagon aluli eltéréseket.

Eszerint Fiume -|- 118, Pécs — 21, Kőszeg — 16, Budapest -|- 9, Ó-Gyalla — 1, Pannonhalma — 14, Pozsony — 33, Selmeczbánya — 8, Késmárk — 38, Szepes-Igló — 25, Ungvár -|- 10, Kozmescsek (Mármaros) -- 51, Huszt -|- 12, Vásáros-Namény -|- 4, Eger — 4, Szeged — 7, Arad — 23, Pancsova -|- 51, Gyulafejérvár -|- 34, Csik Somlyó -- 22, Maros-Vásárhely -|- 73, Nagy-Szeben -|- 50 mm.-nyi eltérést mutat fel.

Záradékul meg kell említenünk a csapadék alakjában mutatkozó abnormitást, a menynyiben ugyanis a magasabb hegyvidéket kivéve, észlelő állomásaink hó alakban hullott csapadékot az állandó enyhe időjárás következtében sokkal ritkábban észleltek mint más normális, avagy hideg teleken, elannyira, hogy vetéseink a téli időszak java részében hólepel nélkül maradtak.

Ösztöndij tisztviselők gyermekei részére.

A József főherczeg Ő Fensége védnöksége alatt álló *I. Magyar Általános Tisztviselő-egylet, mint szövetkezet,* mely fennállása óta állandóan Budán működik, jubiláris közgyülése alkalmából 2000 frtos ösztöndijalapitványi tőkét létesitett. Ezért a nemes áldozatkészségeért az alapitványi okirat helyben hagyásakor az egyesületnek a Vallás- és közoktatási miniszter úr köszönetét nyilvánitotta.

Nevezett „jubileumi ösztöndij alapitvány“ kamatjai 50—50 frtos részletekben osztatnak ki. Folyó évben az 1896. és 1897. évi kamatokból 4 ösztöndijra hirdet pályázatot az igazgatóság, a következő feltételekkel:

„1. az alapitványi ösztöndijban oly magyar honos tanulók részesithetők, kiknek szülei az I. magyar általános tisztviselő egyletnek rendes tagjai, vagy a multban rendes tagjai voltak;

2. az ösztöndijra oly tanulók tarthatnak igényt, kik magyarországi középiskolában, polgári vagy női-ipariskolában, felsőbb leányiskolában, vagy ezekkel egyenrangu tanintézetekben végzik tanulmányaikat;

3. az ösztöndíjak felerészben fiu, felerészben leánytanulóknak adatnak ki, — tehát azokban ezuttal két fiu és két leánytanuló részesülhet. Ha azonban fiuk közt alkalmas pályázók nem találkoznának, az ösztöndíjak mind leányoknak itélhetők oda, s viszont;

4. az ösztöndíjért pályázó tanulókra nézve általános követelmény a kifogástalan erkölcsi magaviselet és jó előmenetel; előjoggal birnak, az árvák, félárvák és vagyontalanok.

A csupán egy évre szóló ösztöndíjakért, a kellően felszerelt pályázati kérvények, az alapitványt tevő szövetkezet igazgatóságához (II. ker., Albrecht-út 3. sz.) a folyó évi hó 15-ikéig nyujtandók be."

Lapunk olvasóinak, különösen a budai tisztviselőknek figyelmébe ajánljuk e pályázatot, mert óhajtjuk, hogy az első alkalommal idevaló tanulók kapják meg a pályázatra bocsátott ösztöndíjakat. Méltányos óhajtás ez, mert hiszen az első magyar általános tisztviselő egylet tagjai közt másfélezernél több van budai tisztviselő.

Az ujlaki első magyar asztaltársaság közgyülése.

Az ujlaki (III. ker.) első magyar asztaltársaság f. évi április hó 24-én tartotta rendes évi közgyülését Benedek Sándor pénzügyminiszteri osztálytanácsos, székes fővárosi bizottsági tag elnöklete alatt.

A titkári jelentésből kitesszőleg, e derék asztaltársaság a mult évben is nagyban szaporitotta azokat az érdemeket, melyeket a magyarosodás és a jótékonyság terén eddig szerzett. A magyar kultura szempontjából valóban fontos szolgálatot tett ez asztaltársaság a mult évben is, midőn az évi iskolai zárvizsgák alkalmából, a magyar nyelvben legtöbb előhaladást tett iskolás gyermekek részére pályadijakat tüzött ki s mult év május hó 9-én nemzetünk 1000 éves fennállását hivatásához méltóan, az által ünnepelte meg, hogy 3 iskola részére 600 koronás alapitványt tett, melynek kamataiból a magyar nyelvben kiváló tanulók fognak jutalmaztatni. Ez már nem első alapitványa az ujlaki első magyar asztaltársaságnak, már 1890. évben is tett a III. ker. polgári leány iskola részére, ugyancsak egy 600 koronás alapitványt Természetesen a jótékonyság terén sem maradhatott hátra az a társaság, a mely 15 évi fennállása alatt (6000) hatezer forintot forditott jótékony czélra, s a mult év november hó 30-ikán 100 iskolás gyermeket látott el meleg téli ruhával, mely összesen mintegy 450 forintba került.

A titkári jelentés tudomásul vétele után, a tisztujitást egyhangulag és következő eredménynyel ejtették meg:

Elnök: Benedek Sándor.. Alelnökök: Dr. Göőz József és id. Halász Gyula. Titkár; ifj. Halász Gyula. Pénztárnok: Kögler Gusztáv. Ügyész: Dr. Stern József. Orvosok: Dr. Kepes László és dr. Péchy János. Gazda: Lindner Károly. Választmányi tagok: Adamovits Vilmos, dr. Bencze Benő, Blayer Károly, Csilléry Dávia Czájlik Alajos, dr. Fekete Mór, Gyulányi Adolf, Gebhard József, Günther Béla, Holtzspach Emil, ifj. Holtzspach Nándor, Janczer Lajos, Jetschki Ferencz, Kudelka Dávid, Kudelka Károly, Kozáry László, Kéky Imre, Lővy Náthán, Milde József, Manger Rezső, Muskovits Károly, Sitz Károly, Schwartzmann Lajos, dr. Sziklai Soma, Schödel Károly, Schubert Sándor, dr. Tatai Adolf, Tóth Ferencz, Végh János, Wieser Pál.

A közgyülést vidám társasvacsora fejezte be, melyen számos felköszöntőt mondtak. Benedek Sándort, ki a társaságnak már öt év óta elnöke, dr. Bencze Benő, ker. előljáró meleg szavakban köszöntötte fel.

Végül dicsérettel kell felemlitenünk a császárfürdő derék vendéglősét, Eder Antalt, ki a lakoma magyaros és jóizü kiállitásával igazán kitett magáért.

Jótékony czélú müvészestély.

A Szidanics Ferencz árvái javára rendezett müvészestélyt április 25-én, vasárnap este ½8 órakor tartották meg a Várszinházban. A nézőtér diszes, előkelő közönséggel telt meg; ott láttuk az I. ker. országgyülési képviselőjét, Falk Miksa urat s a székesfőváros polgármesterét, Márkus József urat; ők ketten diszelnökei voltak különben a rendező bizottságnak. Az első kerület három iskolaszéke jóformán teljes számmal jelent meg; nemkülönben az elhunyt Szidanits Ferencz kartársai, a fővárosi tanitók közül igen sokan.

Az estély müsora a következő volt:

I. rész.

1. *Prolog;* felolvasta *Hock János*, orsz. képviselő úr. 2. *Popper* D: Andante. Tündértáncz gondonkán előadta: *Perényi István* ur. 3. Kettős a *Hamlet* operából, énekelték: *Szilágyiné Bárdosy Ilona* úrnő és *Takács Mihály* úr. 4 *Liszt F.* 12 magyar rapszódia, zongorán előadta: *Kuliffay Izabella* úrhölgy. 5. *Huber K.* Honfi dal; előadta a „*Budai Dalárda*"

II. rész.

6. „*A hős*" melodáma; szerzették és előadták *Takosnyi József* és *Tóth Árpád* urak. 7. *Magyar népdalok;* czimbalomra és énekhangra előadták: *Szapári Pál* gróf úr és *Takács Mihály* úr. 8. *a)* Petőfi: Szülőföldemen. *b)* Gyulai: Éji látogatás. *c)* Béranger: „Ha volnék kis madár." szavalta *Tordai Grail Erzsi* úrhölgy. 9. Magándala *Hamlet.* operából; énekelte: *Szilágyiné Bárdossy Ilona* úrhölgy. 10. *a)* Vieutemps: Reverie *b)* Hubay: Maruska hegedűn előadta: *Payr Olga* úrhölgy. II *Káldy Gy.* Kurucz dalok; előadta a „*Budai Dalárda.*"

A mi az előadott műsor művészi értékét illeti, arról csak a legnagyobb dicsérettel szólhatunk, mert amint a fentebbi sorokban olvasható, minden tekintetben oly tartalmas és élvezetes volt hogy kifogás alá nem eshetik; az előadók pedig egytől egyig sokkal ismertebbek semhogy külön meg kellene őket e helyen is dicsérnünk annyival kevésbbé, mart a napi sajtó — kivitel nélkül — a legnagyobb elismeréssel szólt az estélyről s szereplőiről. Azért csak mintegy pótlólag akarjuk felemliteni, hogy Perényi úr gordonka előadását *Dienstl Oszkár* úr, a budai közönségnek immár közkedveltségü zongora művésze; a többi zene és énekelőadásokat pedig *Márkus Dezső* operai korrepetitor úr kisérték zongorán.

A „Budai Dalárdát„ Bellovics Imre roszszulléte miatt *Hoppe Rezső* egyl. tag vezénylette.

Az est sikere, mint emlitettük, igen nagy volt. E siker tulnyomó része, a rendező bizottság élén működő msgr. *König Gusztáv* főtisztelendő úr érdeme, ki hetek óta fáradozott azon, hogy a szegény árvák javára minél gyümölcsösebb legyen az estély.

Bizton remélhető, hogy szép összegett jövedelmezett a hangverseny; mindazok pedig, a kik bármi tekintetben előmozditották e szép ügyet, találják meg jutalmukat abban tudatban, hogy fáradozásukkal esetleges áldozataikkal szegény árvák könnyeit segitették fölszáritani.

Ismerőseink.

Del-Medico Ágost.

A lövészegyesületek régebben a férfias szórakozások egyik legnemesebbikének, a czélbalövésnek gyakorolhatása végett alakultak. Harczias, avagy vadászó nép fiainak mindig szükségök volt biztos kézre, jó szemekre. Ezek fejlesztésére és gyakorlására szivesen áldoztak időt és költséget egyaránt. Manapság a lövészegyesületek már nincsen meg a régi tiszta szervezetök, most már komplikáltak czélok szolgálatában állanak, a mennyiben a lövészet csökkentebb gyakorlásán kivül főképen társadalmi mulató- és szórakozóhelyül szolgálnak.

Ilyen intézménynek kell tekintenünk az immár 200 éves multtal dicsekvő budapesti polgári lövészegyesületet is, melynek 1000-et jóval felülhaladó tagjai közül talán alig 100 gyakorolja magát a lövészetben. Hanem hát ez természetesnek is látszik, mert eltekintve a mostani görög-török hadazástól, békés időket élünk, nincs hiba a — *Krétánk* körül, pihenhetnek a fegyvereink.

De azért a budapesti polg. lövészegyesület, melynek Del-Medico Ágost, jelenleg az elnöke ill. fölövészmestere, nem ismer pihenést Csak a legutóbbi számunkban közöltük azt a kimeritő jelentést, mely e derék egyesületnek lefolyt évi működéséről szólt, s a melyből világosan láthattuk, hogy biz' ez az egyesület nem szunnyad, nem pang, hanem derekasan felel meg rendeltetésének, mert a legjobb, leghivatottabb erők közremunkálása mellett tevékenykedik czeljainak megoldása körül. És e pezsgő és tevékeny egyesületi élet biztositása terén a legfőbb érdeme van Del-Medico Ágostnak, ki nagy becsvágygyal, kiváló tapintattal, a részletekig kiterjedő gondos figyelemmel igyekezik e jóhivü régi intézmény alapjait minél jobban kiszélesiteni, s az intézményt nagyobb körben népszerüvé tenni. Tények bizonyitják, hogy ez az igyekezete sikerül is, mert Del-Medicoban a lövészegyesület valóban egy arravaló, rátermek erőt nyert, ki nagy tudással, rendkivüli erélylyel s páratlan kitartással kormányozza e nagy egyesületnek sok felé nyuló gyeplőszárait. És mi erősen hiszszük, hogy Del-Medico okos és józan vezetése mellett ez az intézmény folyton terjeszkedni és virágozni fog.

De nemcsak itt, hanem más téren is derekasan megállja Del-Medico az ő helyét, mert a mellett szerencsés ember is, kinek minden vállalkozása sikerülni szokott. Mint nagyiparos, valódi disze az iparüzőknek. Szalámi-gyára egyike a legvirágzóbb és legjobb nevü gyártelepeknek széles e hazában, s gyártmányai kiállják a legerősebb versenyt is, mert nemcsak itthon örvendenek közkedveltségnek, nanem a külföldi asztalokon is megfordulnak. Nagy gyártelepének vezetése reá nézve annál kevesebb bajjal és gonddal jár, mivel ő összpontositja magában mindazokat a kellékeket, mikkel egy iparosnak birnia kell: müvelt, iskolázott ember, kinek nyelvismeretei nem megvetendők, a mellett finom modorú s okosan élő gazda, kinek — úgy mondják — egyik főtörekvése: Legalább vagyont hagyni örökségképen egy-egy gyermekére, a mennyit ő örökölt megboldogult atyjától. Szerencsés gazdálkodása bizonyára dülőre fogja vinni ezt az óhaját.

A budai közügyekért való lelkes érdeklődését különösen mint a néhai II. ker. polgári Kör volt buzgó elnöke fejtette ki; mióta azonban a két kör között az annyira áhitozott fuzió létrejött, Del-Medico Agoston a küzdő tér porondjáról visszavonulni látszott. Ez azonban csak látszat, mert élénken érdeklődik ő most is minden olyan ügyért, mely Budát és vidékét illeti, s az ilyenekért most is szivesen latba veti szava és tekintélye súlyát.

A családi életben Del-Medico Agoston valóságos mintaférj és gyöngéden szerető, gondos jó atyja, ki gyermekeinek erkölcsi nevelése és tanulásbeli előmenetele fölötte, nagy elfoglaltatásai daczára, személyesen őrködik.

Mi csak kedves kötelességet véltünk teljesiteni, midőn őt, mint a budai kerületek előkelő, derék polgárát kit Ő Felsége a király legutóbb a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntetett ki, olvasóinknak ez alkalommal bemutattuk s nem a hiuság fokozására, hanem az ő törhetetlen nemes ambiciójának növelésére, tekintélyének és az őt környező tiszteletnek öregbitésére gondoltunk, midőn róla e pár sorban megemlékeztünk.

Különfélék.

— **Magyar Iskolaegyesület.** Szomorú képet nyujtott a magyar iskolaegyesület közgyűlésén az elnök és titkár jelentése. A közönyt nem tudta felmelegiteni ez a hazafias egyesület sem. Jövőre bővebben emlékezünk az egyesületről.

— **Jótékonyság.** Frey József, tekintélyes polgár és főv. köztörvényhatósági bizottsági tag, ki mint tanító itt Budán kezdte pályafutását s mint pesti igazg. tanító vonult nyugalomba, öt évvel ezelőtt 30 ezer frtot meghaladó alapitványt tett, hogy annak kamataiból főv. igazg. és oszt. tanitók özvegyei és árvái nyerhessenek segélyt. A tanitókból alakitott segélyt-esztő bizottság e napokban itélte oda a segélyösszegeket. Egyenkint 200—200 frtot juttat a bizottság: Samersitz Péter, volt pesti igazg. tanító kisk. árvájának, Horváth Sándor, velt pesti ig. t. özvegyének és árvájának, Szporni István, volt budai vezető tan. özvegyének, Szidanits Ferencz, volt budai tanító és tüzoltó árvájának, Sztolár István, volt pesti tanító özvegyének és árvájának Schinabeck Károly, volt budai tanító özvegyének és árváinak, és Stuller Ede, volt pesti tanító özvegyének és árváinak. A segélyeket május 5-én, az alapító születése napján nyujtják át a rá érdemesitetteknek. — A jólelkü öreg urat, ki csak e napokban ülte meg 60. évfordulóját annak, hogy igazg. tanitóvá választatott, a jóságos Isten erőben és egészségben még igen sokáig éltesse!

— **Megnyitó lövészet.** A budapesti polgári lövészegyesület ez idei megnyitó lövészünnepélye május 2-án vasárnap lesz, melyre az összes vidéki lövészegyesületek is meghivattak. A diszlövészet reggel 8 órakor veszi kezdetét, és tart alkonyatig, délben lövészbankett, melyre számos előjegyzések történtek. Az előttünk fekvő lövészeti program szerint igen szép és számos lövődijak kerülnek kiosztásra, és az utolsó időben mindennap a lövöldében történt fegyverbelövésekből itélve, erős mérközésre van kilátás.

— **A Horváth kertért.** Engedje meg, igen tisztelt szerkesztő ur, hogy a Krisztina városi Horváth kert gondnokának becses figyelmébe ajánljam Tóth Bélának a „Pesti Hirlap“ m. hó 27-iki számában megjelent tárczáját. Olvassa el ezt a t. gondnok ur s akkor talán még is megfogja engedni, hogy szegény gyerekeink a Horváth kertben lapdázhassanak, karikázhassanak s futkoshassanak. Hát olyan végtelen nagy, baj az, ha egyszer egy lapda a pázsitra fut? Nem ér többet egy gyerek egészsége? Ha pedig nem szabad lapdázni, karikázni, mit csináljanak gyerekeink a kertben? Politizáljanak padon ülve s dicsérjék a gondnok ur bölcsességét? Aztán talán az se ártana, ha a mondott kertben alkalmazott cerberusnak értésére adnák, hogy voltaképen nem *gyerekekért* szeretik.

— **Figyelmeztetés.** Zarándy A. Gáspárnak Való és Mese czimü épen megjelent és tiz gyönyörü történelmi elbeszélést tartalmazó kötete félárón: csak 1 koronáért kapható Lobmayer János Ferencz és társa üzletvezetőjénél Szikszay Károly bátyánknál, (Budapest, IV. Károly körut 18. sz.)

— **Esküvő.** Vidovich Ferencz budapesti kir. táblai tanácsjegyző albiró, május hó 5-én délután fél 6 órakor vezeti oltárhoz a lipótvárosi Basilika templomban Dumtsa Eufemia kisasszonyt. — A vőlegényt a szentendrei királyi járásbiróságtól léptették a királyi táblához, mint kitünő jogászt. A menyasszony egy igazán müvelt, kedves fiatal hölgy. A két előkelő család sarja házassági szövetkezéséhez sok szerencsét kivánunk.

— **Időjárás.** A meteorologiai intézet *Időjárás* czimü havi füzetet ad ki, melyben az időjárás viszonyaival és tüneteivel népszerü tudományossággal foglalkoznak. A közönség nagy hasznát veheti az érdekes folyóiratnak, melyből mutatványt adunk. Megrendelhető a m. k. meteorologiai intézetben (Budapest II. kerület főutcza.)

— **Krisztinavárosi szinkör.** Krecsányi jól szervezett társaságával megkezdette előadásait a krisztinavárosi szinkörben. Jó erőkkel élénk műsorral nyitja meg az idényt. Azt hisszük és kivánjuk is, hogy fáradozásait telt házakkal méltányolja a közönség.

— **Por és por.** A székes főváros egyik legelhagyottabb, porosabb és sárosabb része a Krisztinaváros. Ennek az egészséges területnek egyetlen egy utvonala nincs kikövezve, még a Krisztina-körut sem. Itt télen olyan a sár, hogy az utczán való átjárásra csak elszánt edzett emberek vállalkozhatnak. Most pedig a *Sárga tenger*, Saharává változott. A por miatt nem lehet itt tartózkodni, az öntözést pedig ugy látszik egészen elfeledték a legporosabb napokon. Az összegyüjtött porrakások az utczán diszelegnek és innen hurczolja tovább a port a szél, keresztül az egész Krisztinavároson és Tabánon, de jut ebből az Országutra is. Az öntözö kocsikból még eddig csak egyet mutattak meg, de ez nem elég, hogy a szemekből a port kitörölje. Az iskolák előtt nincs faburkolat. Sok teendő vár az előljáróságra, várva várjuk, mikor teljesednek a teljesitendők. Igy p. o. a *Csaba* utczának nincs járdája a *Vérmező* utczában, hol földszintes, három egyemeletes és egy három egyemeletes ház van, nincs lámpa. A legtöbb utczának csak a hivatalban papiroson van nevük, p. o. Ag, Dezső, Fenyő, Róka, Gábor-utcza Naphegytar, de táblán sehol nincs kitüntetve. Szükséges volna az I. kerületet a II-ik kerülettel összekötő vonalon, a Krisztina-köruttal a János kórház felé a volt korcsolyapálya és várfok-utcza előtt követetni, s a Krisztina-köruti járdát a városmajor sarkáig megcsináltatni. Nagy a munka programm, de hiszszük, hogy sok port lesz belőle mielőbb elintézve.

Közgazdaság.

A Triesti Általános Biztositó-Társaság (Assicurazioni Generali.)

F. évi április hó 12-én tartott 65-ik közgyülésén terjesztettek be az 1896. évi mérlegek. Az előttünk fekvő igen terjedelmes zárszámadás 60 oldalra terjed és mint minden évben ugy az idén is számos rendkivül érdekes statisztikai adatokat tartalmaz. Ezen jelentésből látjuk, hogy a központi igazgatóság a napirend előtt szomoru kötelességnek felelt meg, midőn elhunyt, feledhetlen, érdemdús magyarországi képviselőjéről **Rott Józsefről** következőképen emlékezett meg kegyeletteljesen: — „**Rott József** budapesti képviselőségünk főnöke, legelőkelőbb munkatársunk, ki kora ifjusága óta felülmulhatlan buzgalommal szentelte teljes tevékenységét és szellemének kiváló adományait a társaság érdekeinek, a mult év végén sulyos betegségnek esett áldozatul. **Rott József**, elhunyt kartársunk emlékét mindig tiszteletben fogjuk tartani és Önök bizonyosan csatlakoznak mély gyászunkhoz és ennek ünnepies kifejezést is fognak adni.“

Az évi jelentésből látjuk, hogy az **életbiztositási osztály dijtartaléka** 1896. évi deczember 31-én 3,682.783 frt 61 krral 48,914.760 frt 37 krra emelkedett. Az ugyanakkor érvényben volt életbiztositási tőke összegek 189,549.380 frt 95 krt tettek ki, mig az év folyamán bevett dijak 7,887.184 frt 57 krra rugtak.

A tüz- és szállitmány-biztositási ágakban a dij és illeték bevétel 11,660.231 frt 19 kr. volt; miből 4,694.768 frt 19 kr. viszontbiztositásra fordittatott, ugy, hogy a tisztadijbevétel 6,985.463 frtra rugott, mely összegből 3,315.061 frt 39 kr mint dijtartalék minden tehertől menten, a jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló dijkötelezvények összege 31,896.255 frt 27 krra emelkedett.

Károkért a társaság 1896-ban 9,890.288 frt 74 krt folyósitott. Ehhez hozzáadva, az előbbi években teljesitett kárfizetéseket a társaság alapitása óta károk fejében 291,247.887 frt 35 krnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártéritési összegből **hazánkra 54,452.856 frt 37 kr.** esik, mely összeget a társaság **166.000 káresetben** fizetett ki

A nyereségtartalékok közül, melyek összesen **5,554.104 frt 64 krra** rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti **nyereségtartalék**, mely 2,625.000 frtot tesz ki, az **értékpapirok árfolyamingadozása** és fedezetére alakitott tartalék, mely daczára annak, hogy e czélra egy **500.000 frtos külön tartalék** áll fenn, az évi nyereségből kihasitott 280,000 frttal **3,849.104 frt 64 krra** emeltetett fel és továbbá a 80.000 frtra rugó **kétes követelések tartaléka.** — Ezeken kivül fennáll még egy **120.000 frtot** kitevő **külön alap**, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztositási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlitse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangu értékekben vannak elhelyezve az idei átutalások folytán 61,051.211 forint 83 krról 66,174.010 frt 30 krra emelkedtek. Ezen értékekből **több mint 18 millió magyar értékekre esik.**

Ezen alkalommal felemlitendőnek tartjuk, hogy a **cs. és kir. felséges uralkodó család magán és alapitványi uradalmainak** Magyar-, Cseh- és Morvaországban levő összes épületei, leltári készletei és terményei, valamint gyárai tüz ellen a **triesti általános biztositó társaságnál** (Assicurazioni Generalinál) és a termesztmények **jég ellen** az Assicurazioni Generali leányintézeténél, a **Magyar jég és viszontbiztositó részvénytársaságnál** hosszu időre lettek biztositva.

Tájékoztató.

— *Nyilvános köszönet.* Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, miszerint II. ker. retek utcza 61. sz. a. levő a „Pirókréthez“ czimzett vendéglői üzletet **Schnitta S.** urnak eladtam. Midőn a n. é. közönségnek irányomban előbb a „Márványmenyasszonyhoz,“ utóbb a „Pirókréthez“ czimzett vendéglőimben tapasztalt rokonszenvét megköszönném, kérem azt utódom részére is fentartani. — Tisztelettel *Weisz Antal.*

Fenti köszönet kapcsán azon kérelemmel fordulok a n. é. közönséghez, hogy az elődöm iránt tapasztalt rokonszenvet jó kiszolgálás, friss sör, természetes borok és kitünő konyha által kiérdemeljem. — Tisztelettel *Schnitta S.* vendéglős, II., retek utcza 61, a „Pirókréthez.“

— *Zenekedvelőknek.* Wellisch Zsiga kávéházában Kovács Józsi jeles bandája viditja a közönséget. A legrégibb magyar nótákat fakasztják a hegedűből, melyben az egész banda érdemes. De nem hallgathatjuk el, hogy Balogh Sándor egyik élő kótája a zenekarnak s két olyan ritka nótát tartott meg emlékében, mint a Nagyidai veszedelem és a Boka kesergője.

— *Vendéglő átvétel.* A Döbrentey utczában levő régi jóhirü Zöld Hordó vendéglőt Santha Albert a polgári sörfőzde ismert és népszerü képviselője vette át. Az uj tulajdonos előzékenysége, iparkodása és szakértelme biztositék arra, hogy a Zöld Hordó nem csak régi jó nevét tartja meg, de a közkedveltségben emelkedni fog és a jó konyhát és jó italokat sokan fogják élvezni.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Házvétel.
Keresek egy kis házat Budán I—II. kerületben megvételre 5—6000 árban. Azonnal fizetek. Bővebbet a kiadóhivatal. 72.

Eladó vidéki ház.
Szatmár városában a város legszebb helyén fekvő szép nagy ház nagy udvarral és külön épült szép istállóval eladó vagy egy budapesti házért elcserélendő. A ház tehermentes, értéke 32000 frt. Czim a kiadóhivatalban 71.

Buda és Vidéke naptára.
A Buda és Vidéke naptárába üzletleirásokat, hirdetéseket naponként felvesz a kiadóhivatal. Sürgősen kérjük a megrendeléseket, ne hogy valaki kimaradjon. A naptár sok ezer példányban jelenik meg. 67

Borprést.
Használt, de jó karban lévő kisebb boroshordókat, és homokfutókorsit keresek. Blaskovich Sándor I. Mikó-utcza 1. 70.

Budapesti lóversenyek

1897. május 2., 4., 6., 8., 9., 11., 13., 15. és 16-án.

Kezdetük mindig délután 3 órakor.

Beléptijegy naponkint:

I. oszt. (Passepartout)	uraknak	5 frt
I. „ „	hölgyeknek	3 frt
I. „ „	katonatiszteknek	3 frt
II. „	urak vagy hölgyeknek	1 frt
Állóhely a versenypálya közepén		30 kr

Egész évi (Saison-) jegyek 29 napra:

(Május 9 nap, aug. 10, október 10 nap).

I. oszt. (Passepartout)	uraknak	100 frt
„ „	hölgyeknek	50 frt
„ „	katonatiszteknek	50 frt

A májusi 9 napra:

I. oszt. (Passepartout)	uraknak	34 frt
„ „	hölgyeknek	17 frt
„ „	katonatiszteknek	17 frt

A külön elkeritett fogadási helyre (a bookmakerek körébe) belépti jegy **mind a 9 napra 25 frt.**

A totalisateurökhöz azonban, mint eddig, ugy ezután is szabadon léphetni. Lóvonatu vasutak egész a helyszinig közlekednek. **Katonai zene és frissitö-helyek minden osztálynál.**

József főherczeg Ő cs. és kir. Fenségének udvari szállitója

özv. CULMANN REZSŐNÉ

élövirág-üzlete

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10. SZ.

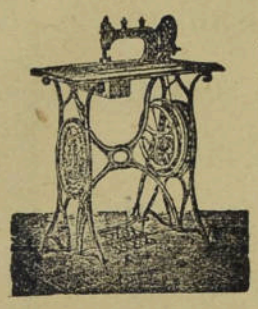
Elvállal

bárminemű üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat biztosit.

Telefon összeköttetés!

SCHIEN KÁROLY

Budapest, II., Donáti-utcza 42. sz.

Ajánlja magát

telefonok, villámhárítók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére

a legjutányosabb árakon.

Mindennemü

varró- és kötögépek és bicziklik raktára.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Mesterházy Mihály

fűszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedése.

Budapest, I. kerület, Attila-utcza 50.

Ajánlom a nagyérdemü közönségnek dúsan felszerelt raktárom fűszer, cognac, ásványviz, sajt, csemege és gyarmatárukból. **Természetes balatonmelléki borok** saját töltésü 1/2 és 1 literes palaczkokban. — Pontos, gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállittatnak.

ZIMERMAN FÜLÖP vendéglőjéből

A „ZÖLD KERITESHEZ"

I. ker. Alagut-utcza 2. szám.

Borok:

Fehér asztali	1 liter	—.40,	utczán át	—.35
„ baranyavidéki	1 „	—.60,	„ „	—.50
Schiller, tolna	1 „	—.30,	„ „	—.28
Vörös, szegszárdi	1 „	—.60,	„ „	—.50
Malaga asszu	1 „	1.50,	„ „	1.20
Ráczürmös	1 „	—.60,	„ „	—.50

Sör:

Kőbányai I. ászok v. király az Első Magyar Részvény-sörfőzdéből	1 liter	utczán át	—.24
Kőbányai duppla márcziusi	1 „	„ „	—.28

Pálinka:

Valódi falusi törköly	1 liter	1.—,	utczán át	—.80
„ szilva-pálinka	1 „	1.20,	„ „	1.—
Cognac ***	1 „	2.40,	„ „	2.—,

10 literen felül házhoz szállittatik.
Szállodai szobák minden időben kaphatók.
Fiók-üzlet: I., Vár, Fortuna-utcza 16. szám.
Ezen helyiség mennyegzők, társasvacsorák, stb. tartására igen alkalmas

---

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a **II. ker. fő-utcza 6. sz. a.** egy a kor igényeinek megfelelő

üveg-, porcellán és lámpa-üzletet

nyitottam.

Egyszersmind elvállalok mindennemű e szakmába vágó munkát u. m. **üveges munkát, képek berámázását** és **porczellán-készletek** után **festészetet.**

Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a megrendeléseket a legpontosabban eszközöljem.

Becses pártfogásért esedezve, maradok kiváló tisztelettel

Lichtenstein Márton.

Kávéházi és vendéglői berendezések

nagy választékban.

Wellisch Zsiga

kávéháza

I. k. Alagut-utcza 1 sz. a szinkör közelében.

Mindennap

Kovács Józsi székesfehérvári

zenekara.

FAGYLALT. JEGESKÁVÉ.

Egész éjjel nyitva.

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, **szalmaka apokból** nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

A

Magyar Asphalt

részvénytársaság

Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

BUDAPEST,

I., Városmajor-utcza 28.

Ikt. 1915. sz.
1897

HIRDETMÉNY.

A budapesti I—III. ker. kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a Budapest—esztergomi h. é. vasút számára az alább megnevezett határokban kisajátitott területekről elkészitett összeirás, térkép és egyedi kimutatás hitelesitésére a helyszinére a következő határnapok tüzetnek ki, ugymint:

Budapest—Ó-Buda községre nézve 1897. évi május hó 21-én reggel 9 óra az ó-budai állomáson.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszszék, különben a kisajátitás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgalmak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Egyuttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokban a Budapest—esztergomi h. é. vasut számára kisajátitott területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanitási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi czim alatt igényt tartanak: ezeket 1897. évi julius hó 1-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátitási és kártalanitási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkeblezett tételek pedig ezentul a kisajátitott területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeirás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthetők. —

Kelt Budapesten, 1897. évi márczius hó 29-én.

Lithvay Mátyás s. k.
kir. itélő táblai biró.

ASSICURAZIONI GENERALI

Kiadás. Nyereség- és veszteség-számla az **A** mérleghez. Elemi és baleset-biztosítási ág 1896. **Bevétel**

A tétel neve	forint	kr.	forint	kr.
I. Kárfizetések (a kárfelvételi költségekkel együtt):				
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	2760964	32		
2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	998876	53		
3. Jégbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	17	09		
4. Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	73971	62	3833829	56
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók téritményeit):				
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	27721	70		
2. Jutalékok	822204	69		
3 Folyó igazgatási költségek	821208	93	1671135	32
4. Adók és illetékek			521433	79
III. Leirások és egyéb kiadások:				
1. Leirások kétes követelésekre	2513	44		
2. Egyéb kiadások: Járulék és kamat a hivatalnokok ellátási pénztárába	70681	45	73194	89
IV. Tartalék függő károkra:				
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók reszét	407413	74		
2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	402937	98		
3. Jégbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	501	—	810852	72
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:				
1. Díjtartalék				
a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	2955475	85		
b) Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	359585	54	3315061	39
2. Tőkésített nyereségtartalék	1312500	—		
3. Értékpapirok árfolyamtartaléka	103660	44		
4. Kétes követelések tartaléka	40000	—	2388160	44
VI. Balesetbiztosítási tárczának viszontbiztosítása			147493	84
VII. Évi üzleti nyereség			820178	76
Összesen			13590340	71

A tétel neve	forint	kr.	forint	kr.
I. A biztosítási alapok áthozatala a mult évről:				
1. Díjtartalék, levonva a viszontbiztosítók részét	3170600	52		
2. Tőkésített nyereségtartalék	1312500	—		
3. Értékpapirok árfolyam-tartaléka	1027514	77		
4. Kétes követelések tartaléka	40000	—	5550615	29
II. Függő károk tartaléka a mult évről (levonva a viszontbiztosítók részét):				
1. Tűzbiztosítás	345186	17		
2. Szállítmánybiztosítás	285690	06		
3. Jégbiztosítás	420	—		
4. Balesetbiztosítás	50941	52	682238	75
III. Díjbevétel (levonva a törléseket):				
1. Tűzbiztosítás frt 8.307.924.34				
le: viszontbiztosítás „ 3,387.478.93	4920445	41		
2. Szállítmánybiztosítás „ 1,818.393.74				
le: viszontbiztosítás „ 1.307.289.26	1511104	48		
3. Balesetbiztosítás levonva a viszontbiztosítók részét	84014	51	6515564	40
IV. A tőkebefektetések hozadéka:				
1. Kölcsön- és leszámitolási k mat, továbbá hitelintézeteknél és takarékpénztá aknál eszk. betétek kamata	34350	23		
2. Jelzálogkövetelések kamatai	4000			
3. Értékpapirok kamata	208037	71		
4. Ingatlanok tiszta hozadéka	52126	20	268514	14
V. Egyéb bevételek:				
1. Kötvény-illetékek				
a) Tűzbiztosítás	517744	15		
b) Szállítmánybiztosítás	16168	96		
c) Balesetbiztosítás	1350	35	535263	46
2. Könyvszerü árfolyam-nyereség értékpapirokon			8145	67
Összesen			13590340	71

Nyereség- és veszteség-számla a **B** mérleghez. — Életbiztositási osztály (1896.)

I. Esedékes biztosítások és járadékok fizetése:				
1. Halál esetére szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	2763800	05		
2. Eléles esetére szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	593428	04		
3. Járadékbiztosítók	144460	35	3501688	42
II. Fizetések visszavásárolt kötvényekért, levonva a viszontbiztosiló ok részét			848740	29
III. Osztalék-fizetések biztositottaknak			136122	09
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók téritményeit):				
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	881 4	94		
2 Szerzési költségek	379069	22		
3. Folyó igazgatási ügyek	571033	72		
4. Behajtási jutalékok	150784	85		
5. Orvosi költségek	60824	42	1199887	15
6. Adók és illetékek			86409	23
V. Leirások és egyéb kiadások: Leirások kétes követelésekre és ingatlanokra			7288	14
VI. Függő károk tartaléka:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	325472	90		
2. Elélési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	176318	02		
3. Járadék biztosítások	46 9	38	506400	30
VII. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:				
1. Díjtartalék				
a) Halales. szóló és vegy. bizt. lev. a viszontbizt. részét	frt 40,718,699.03			
b) Elélési biztosítások lev. a viszontbiztosit k részét	„ 4.642,967.12			
c) Járadékbiztosítások	„ 1.431,362.44	46787	39	49
2. Díjátvitelek				
a) Halales. szóló és vegy. bizt lev. a viszontbizt részét	frt 1,880,564,90			
b) Elélési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	„ 126,235,98	2006828	88	
3. Külön tartalék a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlitésére		120000	—	
4. Tőkésitett nyereség-tartalék		1312500	—	
5. Értékpapirok árfolyamtartaléka		2533444	20	
6. Kétes követelések tartaléka		40000	—	
7. A biztositottak osztalékalapja		620386	83	53421091 40
VIII. Évi üzleti nyereség				627698 22
Összesen				60335325 25

A tétel neve	forint	kr.	forint	kr.
I. A biztosítási alapok áthozatala a mult évről:				
1. Díjtartalék (levonva a viszontbiztosítók részét)	41800598	56		
2. Díjátvitelek (levonva a viszontbiztosítók részét)	3431378	20		
3 Külön tartalék a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlitésére	40000	—		
4. Tőkésitett nyereség tartalék	1312500	—		
5. Értékpapirok árfolyamtartaléka és kiegészitő tartaléka	1754496	67		
6. Kétes követelések tartaléka	40000	—		
7. A biztositottak osztalékalapja	756508	92	49135482	35
II. Függő károk tartaléka a mult évről (levonva a viszontbiztosítók részét)			472848	44
III. Díjbevételek:				
1. Halál esetére szóló és vegyes biztosítások frt 7.050,183.53				
levonva a viszontbiztositási díjat „ 314,256.08	6735927	45		
2. Elélési biztosítások frt 684,681.48				
levonva a viszontbiztositási díjat „ 2,096.77	682584	71		
3. Járadékbiztosítások frt	152319	56	7570831	72
IV. A tőkebefektetések hozadéka:				
1. Kölcsön- és leszámitolási kamatok, valamint a hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai	10519	72		
2. Kötvényekre adott kölcsönök kamatai	245191	23		
3. Jelzálogkölcsönök kamatai	120959	69		
4. Értékpapirok kamatai	1693474	53		
5. Ingatlanok tiszta hozadéka	203306	35	2173451	52
V. Egyéb bevételek:				
1. Kötvényilletékek	47877	93		
2. Egyéb üzemi bevételek	55857	71		
3. Könyvszerü árfolyamnyereség értékpapirokon	778947	53	882683	22
Összesen			60335325	25

Az Assicurazioni Generali vagyonállása

VAGYON. — 1896. december 31-én — TEHER.

Folyó sz.	A tétel neve	A forint	A kr	B forint	B kr	Összesen forint	Összesen kr
1	A részvényesek adóslevelei a tőke be nem fizetett részéről	1837500	—	1837500	—	3675000	—
2	Ingatlan birtok						
	a) városi ingatlanok	—	—	4655000	—	4655000	—
	b) mezőgazdasági birtokok	1277600	—	—	—	1277600	—
3	Gazdasági termények	136155	11	—	—	136155	11
4	*a)* Épités alatt álló intézeti ház Prágában	—	—	925089	91	925089	91
	b) Épités alatt álló intézeti ház Milanóban	—	—	18564	72	15564	72
5	Kölcsönök a társaság életbiztositási kötvényeire	—	—	5390988	18	5390988	18
6	Kamatozó jelzálogilag biztositott tőke-kölcsönök ingatlanokra	80000	—	3081659	45	3161659	45
7	Kölcsönök értékpapirokra	267501	60	—	—	267501	60
8	Állam- és más értékpapirok	4128756	08	40925803	18	15054559	26
9	Folyó kamatok	128024	93	257407	14	385432	07
10	Váltók a tárczában	263938	26	—	—	263983	26
11	Rendelkezésre álló pénzek hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál	1488356	22	129254	13	1617810	35
12	Készpénz-készlet az intézet igazgatóságánál és fiókjainál	326855	97	34428	11	361284	08
13	Maradvány a viszontbiztositók számláiból	259733	12	42047	69	301780	81
14	Maradvány az intézet fiókjainak számláiból	1146399	82	2 2805	20	1379205	02
15	Maradvány az **B** mérleg folyó számlájából	551146	17	—	—	551146	17
16	Adósok különböző czimek alatt	280059	84	14818	05	30 887	89
17	*a)* Letétek kezesség és biztositék gyanánt	1722076	20	831395	55	3553471	85
	b) Letét Goldschmiedt alapitvány	2000	—	—	—	300	—
	c) Letét Besso József alapitvány	6000	—	—	—	600	—
	d) Letét Calabi R. alapitvány	3000	—	—	—	300	—
18	Butorzat és vasszekrények a társaság összes hivatalaiban, czég táblák, papir és nyomtatvány az összes raktárakban	—	—	—	—	—	—
19	Előlegezett jutalékok és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—
		13912113	42	52673 61	31	78585874	73
	Az 1896. deczember 31-én a jövő évekre érvényben maradó díjkötelezvények értéke frt 31.896.235.27						

Folyó sz.	A tétel neve	A forint	A kr	B forint	B kr	Összesen forint	Összesen kr
1	Alaptőke	2625000	—	2625000	—	5250000	—
2	Tőkésitett nyereségtartalék	1312500	—	1312500	—	2625000	—
3	*a)* Tartalékalap az értékpapirok árf. ingadozásának fedezésére	1035660	44	2033444	20	3069104	64
	b) Kiegészitő tartalék	—	—	500000	—	500000	—
4	Tartalékalap kétes követelések fedezésére	40000	—	40000	—	80000	—
5	*a)* Díjtartalék folyó biztositásokra az **A** mérlegen	3315061	39	—	—	3315061	39
	„ „ „ a **B** „	—	—	46787939	49	46378939	49
	b) Díjátvitel a **B** mérlegen	—	—	2006820	88	2006820	88
	c) külön alap a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlitésére	—	—	120000	—	120000	—
6	Tartalék függőben levő kárlizetésekre az **A** mérlegen	810852	72	—	—	810852	72
	a **B** mérlegen	—	—	506400	30	506400	30
7	Osztalékalap az életbiztositásban nyereménnyel biztositottak javára	—	—	620386	83	620386	83
8	A hivatalnokok ellátási pénztárának vagyona	767613	86	—	—	767613	86
9	Jelzáloghitelezők	—	—	—	—	—	—
10	Egyenleg a viszontbiztositók számláján	1092734	10	55884	44	1148618	54
11	Egyenleg az intézet fiókjainak számláján	44127	40	—	—	44127	40
12	Egyenleg az **A** mérleg folyó számláján	—	—	551146	17	551146	17
13	Hitelezők különböző czimeken	294056	35	55135	22	349201	57
14	Letétek kezesség és biztositék gyanánt	1772076	30	1831395	55	3553471	85
15	Gidoni alapitvány	5213	74	—	—	5213	74
16	Girard alapitvány	4977	50	—	—	4977	50
17	Goldschmiedt alapitvány	3000	—	—	—	3000	—
18	Besso József alapitvány	6000	—	—	—	6000	—
19	Calabi R. alapitvány	3000	—	—	—	3000	—
	a) Nyereség (**A** mérleg) frt 1 060,86						
	b) Nyereség az évi üzletből „ 8.9.178.76	830239	62	627698	23	1457937	85
	A jövő években lejárandó tűzbiztositási díjak frt 31.896.2 5,27	13912113	42	596 3761	31	78585874	73

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triesztben:

Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Báró Bruck Ottó, Romanin-Jakur Manó, Báró Morpurgo József, Segré V.

A vezértitkár: ***Richetti Ödön.***

Magyarországi vezérügynökség:

Hegedüs Sándor, *igazgató-tanácsos.* ***Steinhardt. Poór.***

Az intézet hivatalos helyiségei BUDAPESTEN, Dorottya-utcza 10. szám, az intézet saját házában.

Tavaszi és nyári idényre!

A legfinomabb és legszebb férfi ruházat **a legdivatosabb angol rendszer szerint** elkészitve, a legjutányosabb áron

Berger Adolf veje

férfi szabónál

II. fő-utcza, Lánczhid-palotában

kapható.

A legdivatosabb bel- és külföldi, csakis valódi juhgyapju kelmék dusgazdag választéka mindenkor készletben van.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz.“

Bejárat Attila-utcza 66. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut“-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésű borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovics Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához“

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

Corsó szálloda

II. ker., Lánczhid-utcza.

Szép és elegans szobák naponként és havonként kaphatók. — Pontos és udvarias kiszolgálat.

Szobák 80 krtól felfelé.

Tisztelettel

ARGAUER és UNREIN

szállodások.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság.

3418/A. 97.

A részvényes urak ezennel meghivatnak a **f. évi május hó 28-án, pénteken délután 5 órakor Bécsben, I., Eschenbachgasse 9. szám alatt** (az osztrák mérnök- és épitész-egylet termében) megtartandó

negyvenhetedik közgyűlésre.

NAPIREND:

1. Az évi jelentés felolvasása.
2. Az 1896. évi zárszámadás feletti határozathozatal.
3. Az igazgató-tanács részbeni megujitása.
4. A számvizsgálók megválasztása.
5. Javaslat az igazgató-tanácsnak az 5%-os külön kölcsön konvertálására szolgáló kölcsön esetleges felvételére való felhatalmazása tárgyában.
6. Az alapszabályok 41. és 42. czikkének módositása iránti javaslat az igazgató-tanács üléseinek megtartását, behivását és határozatképességét illetőleg.

Az alapszabályok 22. czikke szerint a közgyűlésben csakis azon részvényesek vehetnek részt, kik legalább 40 reszvénynyel birnak s ezeket legkésőbb 14 nappal a közgyűlés összehivása előtt az alantabb megjelölt pénztárak valamelyikénél letéteményezték és pedig:

Bécsben: A cs. kir. szab. osztr. kereskedelmi és iparintézetnél;

Bécsben: Rothschild S. M. urnál, vagy a társaság számvevőségénél a déli vaspálya udvaron (igazgatósági épület);

Budapesten: a Magyar Általános Hitelbanknál;

Triesztben: a cs. kir. szab. osztr. kereskedelmi és iparhitelintézet fiókjánál;

M/m Frankfurtban: Rothschild M. A. és fiai uraknál;

Berlinben: Bleichröder S. urnál, vagy a Disconto-társaság igazgatóságánál;

Hamburgban: Behrens L. és fiai uraknál;

Baselben: Speyr és társa uraknál;

Zürichben: A svájczi hitelintézetnél;

Párisban: A társaság letéti pénztáránál, Rue Laffitte 17;

Londonban: Rothschild N. M. és fiai uraknál;

Milanóban: A Banca Lombarda di Depositi e Conti Correnti;

Genfben: Lombard, Odier és társa uraknál;

Lyonban: Cambefort, Saint Olive F. és társa uraknál és Veuve Morin, Pons és társa czégnél.

A letéteményezett részvények helyett letéti jegyek és igazolványok szolgáltatnak ki, mely utóbbiak a közgyűlésen való megjelenésre jogositanak.

Távollevő részvényesek irásbeli meghatalmazás utján más, a közgyűlésen résztvételre jogositott részvényes által képviseltethetik magukat. (23. czikk.)

Képviseltetés esetén az igazolási jegyen előnyomott meghatalmazás kitöltendő, a meghatalmazott által sajátkezüleg aláirandó s legkésőbb f. évi május hó 21-én a társaság szánhvevőségénél Bécsben (déli vaspálya udvar) felmutatandó, megjegyeztetvén, miszerint az alapszabályok 25. czikke szerint egy részvényes sem egyesithet magában többet 10 szavazatnál saját joga alapján és mint más szavazatjogosult részvényesek meghatalmazottja.

Bécs, 1897. április hó 22-én.

Az igazgatótanács.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI évfolyam 19. sz. (Pünkösd hava.) Vasárnap, május 9.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

hol e[illegible]etni lehet és hirdetések felvétetnek: KIADÓ-HIVATAL, Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

M[illegible]yar Iskola Egyesület.

A Magyar Egyesülettel izmosodott Magyar Iskola Egyesület megtartotta évi közgyülését. Az elnök és titkár kijelentései szerint az egyesületnek az elmult évben dermesztő közönynyel kellett küzdeni. Vegyük ehez az erdélyi közmüvelődési egyesület viszályát, a többinek pangását, ugy egy szomoru társadalmi tünemény képét láthatjuk.

Magyarország elnök ország, a miről már emlékeztünk is és ajánlottuk azt, hogy az egyesületek egygyé szövetkezzenek, mert a mostani széttagoltság miatt a dermesztő közöny nem enged fel.

Gerlóczy Károly is ezt óhajtja, az ő óhaját jó leszsz a közmüvelődési egyesületeknek megvalósitani és helyes központi szervezettel ujra alakulni.

A magyarosodás, magyarositás lassan halad. A nemzetiségek az állam nyelvét gyülölik. Európánál bevádolnak bennünket, hogy mi erőszakos fegyverekkel megakarjuk őket fosztani nyelvüktől. Valljuk be, hogy a magyarositásban nem vagyunk elég diplomaták s maga a müvelt társadalom sem vesz részt ebben a hazafias munkában.

Év századok mulasztását nagyon nehéz leszsz orvosolni és ovodák, iskolák nem elegendők ahoz, hogy Magyarország csakugyan magyar legyen. Mindent idegen nemzetektől kölcsönözünk. utánozunk s egy kis europai elismerésért eszeveszetten rohanunk az elszegényedés lejtőjén. Sajátságaink, szokásaink, jellemünk kivesző félben vannak. Magyarul nagyon kevesen gondolkodnak és még kevesebben cselekesznek. Az álmüvelődés lázában szenvedünk. Tudomány, irodalom, müvészet minden csak nem magyar. A régi erkölcsök helyébe az ujkor hibái léptek. Nem találtuk meg a nagy világot, de a mi kis világunk elveszett. Csakugyan Ázsiába kell keresni a magyart, mert itt bizony édes keveset fedezünk fel.

Gróf Zichy Jenő expeditiója itt annyira sem sikerülne, mint Ázsiában sikerült. A legutolsó paraszt házban a legmagyarabb vidéken is keveset találunk a magyarságból. A legszegényebb ember zugába a pókkal együtt beköltözött a czivilizáczió félszegsége.

Az emberek hirlapemberek. A felületes hirlapirás szerint gondolkodnak, beszélnek és irnak. A paraszt ember józan eszét is kizökkentette a politika.

Vannak vidékek, hol a paraszt szó sértés, földész, polgár stb. nevetséges czimeket adnak egymásnak.

A magyar nyelvet oly kevesen tudják már, hogy aki mutatni szeretné, hogy tudja, az nyelvtudós czimén uj szavakat koholva, vagy minden jó magyar által ismert szavakat kifejezéseket bölcselkedve nagyképüsködik.

Az etnografia, közmondás, népdal és népszokás gyüjtés valóságos bohózat, melyben notorius ignotusok szerepelnek.

A közoktatás és müvelődés politikája, a tudományos és szépirodalmi társaságok mind hibás nyomokon járnak.

A magyar szellemet, gondolkodást, ki kell hámozni az elvilágpolgáriasodásból és megmenteni a nyelvet, a fajt az elromlástól. Tudományban, irodalomban, müvészetben a magyar sajátságokból és sajátságokon épitsünk.

Ha magyarok leszünk, bizony ujra megsüvegel mind az oláh, mind a német, mind a tót.

A magyarosodást legjobban ösztönzi, ha vagyonos a magyar. A földbirtokos parasztság és kisbirtokosság a hol elszegényedik azt felszivja az a faj, mely mellette él. Ha telepités utján szaporitjuk a magyar elemet a nem tiszta magyar vidéken, ugy a magyarositásárt bárminél többet tettünk.

Arra törekedjünk, hogy a kisbirtokosság, kisipar erősödjék. A társadalom és a vagyonosok erre áldozzanak.

Ovoda, iskola, népkönyvtár tehet és tesz sok szolgálatot, de nem ez az igazi eszköz, hanem a vagyonositás. Tessék csak az erdélyi oláh bankokat megfigyelni.

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Robinson Bábelben.

— Elbeszélés. —

Irta: **Erdélyi Gyula.** (3.)

— Haza hozta a zárdából és átnézi, hogy milyen nagy felelőséggel terhelte meg magát. Lásd a nyakkendő psichológiáját is ebben leled, a leánya köti meg kinek más a kedves szine. Kis dolgok igy árulják el a nagy fordulatokat. Ruháink, magatartásunk, a hogy nézünk, pálczánkat forgatjuk mind-mind bensőnknek kémei. Lásd igy lehet az történet a nyakkendőből. Nézz és figyelj.

Pár napig nem találkoztunk, pedig vártam a regény folytatást.

— Nos! — kiáltottam feléje, a mint az utczán találkoztunk — mennyire vagyunk a felfedezéssel.

— Valamivel előbbre.

— Uj és érdekes részletek?

— Nagyon érdekesek. Már többet tudok.

— Többet?

— Majdnem mindent. Hősünk neve Sellöy Szilárd.

— Regényes név. Honnan tudtad meg?

— Nem volt nehéz, hiszen mondtam már, hogy kivettem azt a hónapos szobát, melyben lakott.

— Ez igaz, de a név még nem mond semmit, ebből hiába kutatod a nyakkendő történetét.

— Most már tovább vagyunk, a nyakkendő története czimet cserélt, most már egy válóper történetének nevezhetjük.

— Ez már haladás. Ördögöd van, hogy titkokhoz jutsz.

— Csak véletlen jutottam hozzá, nem a magam ügyessége. Ismered nagybátyámat?

— Az öreg Kercsey Lajost?

— Igen. A napokban nála voltam. A segédjei közül senki nem volt otthon, megkért, hogy keressek ki neki egy percsomót Sellöy contra Sellöy Adolár Bella. Kikerestem. Akkor azzal bizott meg, hogy vegyem ki belőle az első biróság végzését, mit a válópörben hozott. A mint a percsomót kibontottam abból ámulatomra három fénykép hullott ki. Az egyik fénykép ismerősünket az ismeretlent ábrázolta. Sellöy Szilárd; ... válóper... azonnal előbbre jutottam a találgatások tengerén... Nagy bátyámnak átadtam az elsőbiróság itéletét, k azt tanulmányozni kezdette a mi közben rá jöttem a válóper egész tényállására.

— No ez derék, igy tudjuk a történetet is.

— Csak részben, mert igazán csak most kezdődik.

Barátom elbeszéléséből a következő tényállást vettem ki:

Sellöy Szilárd megházasodott. A házasságot vakon, józan tervek megállapitása nélkül kötötte. Olyan nőt vett el, ki szerette őt, de nem volt képes megérteni. Igy az otthon csak egy nagy hazugság. Izlésökben nem volt atyafiság. A mit az egyik szeretett, azt utálta a másik. Eleinte férfi-erélylyel fogott az izléseltérések kiegyenlitéséhez, de a mint felesége észrevette, hogy ez vagy az bosszantja, csak azért is követte a maga izlését. Sellöy szinte igy tett és miután neje a szivárvány szinü nyakkendőt nem szerette, elkezdette viselni. Ki hinné, ez döntötte el az ütközetet; egy szivárvány szinü nyakkendő. Leányuk, a kis Malvin, sem tudta kiegyenliteni a diszharmoniát. Ki-ki igyekezett a másik ellenére tenni. A nőt biztatták rokonai, hogy ne engedjen, a férfit barátai ingerelték, hogy legyen férfi; végre is döntésre került a dolog: elvaltak, A kis Malvin zárdába került. Meglátogatta atyja is anyja is

A magyar iskola egyesület vezetőinek ajánljuk ezt s az országos nemzeti szövetségnek valamint a közművelődési egyesületeknek. Előbb a vagyonosodás, az anyagi helyzet javitásához fogjunk, mert csak ott a hol vagyon van, hathatuak könyvekkel, ovodákkal és iskolákkal.

Erdélyi Gyula.

Omnibusztalanul.

Szegény boldogult kolibri és nem kolibri kocsik emlékeiteket sohajtva köszönöm!

Nyikorgó kerekeitek azt nyöszörögték: hogy sirva riva fogtok minket keresni, vissza is hivnátok, de már akkor késő lesz.

Az omnibusz társaság jobblétre szenderült s hogy milyen alakban támad fel, azt nem is képzeljük, s mi budaiak, ha lovunk nincs, sok helyről gyalog járunk Pestre.

A főváros ismert nagylelkűségének és könnyen hivésének egy ujabb hajótörése ez. De hányadik már a hajótörés?.. Sok káron tanult már a főváros, meddig akar még tanulni?

A lóvasut társaság van most egyedül a téren, tőle függ a menni vagy nem menni kérdése. Mi nem szabhatjuk meg azokat az irányokat, merre haladjon a lóvasut. Járasson e omnibuszokat vagy ne járasson, azt el nem rendelhetjük, mert ez a társaság joga.

Igaz ugyan, hogy régebben a társaság szeretett omnibusz ötletek vásárlásával foglalkozni, példa erre Balázs Sándor hidjárója.

Miért ne fokozhatná jövedelmét a lóvasut társaság omnibusz járatokkal? Ez egy ötlet, a minek megvalósitását *egész dijtalanul bocsátjuk* a társaság rendelkezésére.

Nem vagyunk eléggé mathematikusok ahhoz, hogy a lóvasut pénzügyi boldogulásával foglalkozzunk. De ha a társaságnak részvényesei lennénk, ugy a közgyülésen felemeltük volna szavunkat és bebizonyitottuk volna, hogy a társaság még jobban boldogulhatott volna, ha élelmesebb. A városi villamossági társaság, földalatti villamos stb. előnyeit mind a lóvasut kaphatta volna meg és más dudást nem eresztett volna a *csárdába*.

A főváros térképe és utczáinak megtekintése után meglehet azt tudni, hogy milyen útvonalak azok, melyeken a közlekedés kifizeti magát.

Miután a kerete megvan hozzá a póstai szállitás kézbevételével is lekötelezhetné a főváros közönségét. Ez ismét olyan ötlet, melynek nyélbeütésével a közönség és a lóvasut társaság is nyerne. A lóvasut társaság a lóanyag megválasztásához ért és lótelep telekkel nem terhelné a fővárost, s kiküszöbölné a lóbetegségeket, melyekkel most egy privát vállalkozó veszélyezteti a fővárost.

Meglehet, hogy az igazgatóság ezt csak tréfának veszi, pedig tessik elhinni, hogy Amerikában nem egy ember és társaság gazdagodott *a humoristák ötleteiből*.

Ha az omnibusz társaság p. o. az *aluminiumot* használja fel a kicsiknél ugy sokkal könnyebb lett volna a szerkezet, a járatok pedig gyorsabbak.

Az aluminium drágább, de jobban nyujtható, mint bármi: és izlésesebb is. Ezt pedig nem humorista mondja, de műegyetemi tanárok állitják.....

A lóvasut pénzügyi politikájának és humánus hazafias áldozatkészségének az az érdeke és iránya, hogy a mennyire ereje és élelmessége engedi, minden ephemer versenynek elejét vegye és az ő megbizható kezelésével bennünket és részvényeseit hálára kötelezze....

A mi ebben jó, tessik megtartani....

Az eskütéri hid tervezete.

— Ankét a kereskedelmi minisztériumban. —

Az eskütéri hid tervezetét a kereskedelemügyi miniszterium Dunahidépitési osztálya már elkészitette. Czekélius Aurél osztálytanácsos, Szánthó Albert műszaki tanácsos, Nagy Virgil épitész, Gruber Antal, Beke József, Gollik István és Poschinger Gyula főmérnökök voltak osztályosai a munkának, amely a szakértők nyilatkozatai szerint diszére fog válni a székesfővárosnak.

Az elkészült tervezet megvitatására a kereskedelemügyi magyar királyi miniszter mult hó 27-én értekezletet hivott össze. Jelen voltak az ankéten, báró Dániel Ernő miniszterelnöklete alatt a kereskedelmi miniszterium részéről: Vörös László és Cseörgheő Gyula államtitkárok, Czekélius Aurél osztálytanácsos, Szánthó Albert műszaki tanácsos, Nagy Virgil főmérnök; a belügyminiszterium részéről Faschó-Moys Sándor miniszteri tanácsos; a pénzügyminiszterium részéről Bakonyi Géza miniszteri osztálytanácsos, Eckermann Ede műszaki tanácsos, a földmüvelési miniszterium részéről Zsák Hugó osztálytanácsos, Heckler főmérnök, a fővárosi közmunkák tanácsa részéről Pucher József, Tolnay Lajos, Rupp Imre miniszteri tanácsos, Zsigmondy Géza műszaki tanácsos; a székesfőváros közönsége részéről Gerlóczy Károly alpolgármester Vosits Károly tanácsos, Häuffel Adolf középitészeti igazgató, Nagy Dezső, Schiff Károly, Osztoics Mihály, Kléh István, Steiger Gyula; a József-Műegyetem részéről Kerndl Antal Hauszmann Alajos, Czakó Adolf tanárok; a Magyar Mérnök- és Épitész-egyesület részéről Hieronymi Károly valóságos belső titkos tanácsos, Czigler Győző műegyetemi tanár, Nagy János miniszteri tanácsos; az Államvasutak részéről Ludvig Gyula elnök-igazgató; a képzőművészeti tanács részéről Pártos Gyula és az állami gépgyár részéről Sehfellner Gyula.

A miniszter az értekezletet megnyitva, üdvözölte a tagokat, s kijelentette, hogy az eskütéri Dunahid terveit a kereskedelmi miniszterium Duna-hidépitési osztálya már elkészitette, mielőtt azonban az épitési munkák végrehajtása iránt intézkednek, szakértők elé kivánta terjeszteni a tervezeteket.

Czekélius Aurél osztálytanacsos részletesen és kimeritően ismertette a tervezetet, amely szerint az egész Dunát a hid egynyilással fogja áthidalni. A hidfő nyilása kétszazkilenczven méter hosszu lesz a parti áthidalások pedig körülbelül akkorák, mint a Ferencz-József hidon. A hidnak merevitő gerendával, biró lánczszerkezete lesz vaspillérekkel és ugyanolyan széles pályával, mint a Ferencz József-hid. A lánczok a meder-pilléreken elhelyezett vaspillonokon 55 méter magasságban a 0 pont felett lesznek fülfüggesztve.

Kerndl Antal műegyetemi tanár, a kit a miniszter az elkészitett tervek átvizsgalására még az értekezlet megtartása előtt fölkért, azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a tervezet minden tekintetben nagy alapossággal van kidolgozva; igen magas szinvonalon áll s a tervezőnek dicsőségére, a székesfővárosnak pedig diszére fog válni. Csak néhány apróbb részletre, nevezetesen a lánez felfüggesztésére és lehorgonyozására, a kereszttartók felfüggesztésére voltak észrevételei, amelyek azonban a tervezet lényegét nem érintik. Szükségesnek tartaná azonban, hogy a hidpálya merevitésére szolgáló tartót szilárdsági tekintetekből mintegy két méterrel magasabban helyezzék el, mint a tervezet előirja.

Hieronymi Károly mindenek előtt köszönetét fejezi ki a kormány iránt, hogy az egynyilásu hid mellett foglalt állást. Nagyban és egészben a tervezetet szintén igen magas szinvonalon állónak találja. Esztétikai szempontból szebb lett volna ugyan, ha a tervezett vaspillér helyett kőpillért alkalmaztak volna, de mivel a vaspillér annyira összefügg az egész tervezettel, hogy a kőpillér csak az egész terv gyökeres átalakitásával lenne alkalmazható, s akkor is igen nagy költséggel járna, — mégis jobbnak tartja a vaspilléres szerkezetet, csak a pillérek arkitektónikus kiképzését kellene módositani. Kivánatosnak tartaná továbbá azt

---

Igy nőtt fel szülék nélkül. Anyja nem fogadott el semmit atyjától, egy öreg rokona mellett volt társalkodóné, a hova leányát nem vihette, de ki akarta kerülni, hogy valaha Sellőyvel találkozzék, tehát örömmel egyezett bele, hogy zárdába adják a leányt. Sellőy egy darabig birtokára vonult vissza, de itt sem lehetett egyedül, mert neje emléke vele volt. Mind a ketten büszkébbek, hogy egymáshoz közeledjenek, mind a kettő a másik elfeledésére törekedett. Bizonyos érzés fogta el Sellőyt, hogy neki talán másként kellett volna magát viselni. Bántotta a folytonos kérdezősködés és némelyek részéről a szemrehányás. Elmenekült Buda egyik zugába és megfogadta, hogy senkivel sem beszél és semmit sem beszél, kerüli régi barátait és elfelejti nejét. Megállta hogy nem beszélt és viselte a nejére nézve legellenszenvesebb nyakkendőt.

Ez a tényállás és ezzel be volna fejezve a nyakkendő története, ha Kercsey Imre barátunk időközben át nem veszi bátyja irodáját és a perek között a Sellőy contra Sellőy Adolár Bella féle ügyet és meg nem ismerkedünk a füstimádó bábeli Robinsonnal.

Mert Sellőy Robinson volt Bábelben. Itt a zajban, az ismeretlen emberek között sokkal inkább magában volt, mint egyedül a falun.

Érdekesen beszélte el maga, mikor már társaságukba belemelegedett. Sajátságos, hogy nem felejtett el társalogni, könnyen, kellemesen társalgott és nem fecsegett ürességeket.

Ez az ember egy nagy élő fájdalom. A szemrehányást, az önvádat érlelte benne fájdalommá az idő.

Sok elkeseredett embert láttam, de ezek közül kevés olyanra akadtam, a ki külsejét nem hanyagolta el. Sellőy csinosan öltözködött, gondozta magát hajától kezdve körmeig, de nem sok időt áldozott rá, mert az idomitás, a csiszolás nem látszott meg rajta. Müvésziesen öltözködött, de nem tartotta foglalkozásnak az öltözködést.

A megbánással és annak elszenvedésével töltötte napjait. A mire itélte magát, azt kérlelhetetlenül végre is hajtotta.

Mikor összhangzatlan házasságát felbontotta és elmenekült a hazug otthonból, egy nagyon elhagyott vidéket keresett fel, hol egy kis szőlleje volt csinos borházzal. Senkivel nem beszélt, nem érintkezett. Egyedül élt, — maga főzött, senkit házába nem bocsátott.

Az első időben azon igyekezett, hogy nejét vádolja, átkozta azt, ki megrontotta sorsát. Ez a nő, kegyetlen szivü nő az oka mindennek.

Egy láthatlan valami, egy föld felett való szellem talán védelmére kelt a nőnek és elsugta lelkiismeretének a Bella mellett felsorolható enyhitő okokat.

Lélekállapotának uj korszaka következett. Kérdés, hogy egyedül az asszony oka-e mindennek. Megbirálta magát és ugy találta, hogy a vád őt is érintheti.

Ekkor elakarta felejteni Bellát, az hitte az önvád elől igy megmenekül. Minél jobban vádolta volt feleségét, annál jobban érezte saját hibáját. Kinozni kezdette az emlék. Ott lebegett előtte szemrehányó tekintettel az asszony, e tekintet félelmet fagyasztott szivében s majdnem viziók kinozták.

— Igen uraim, — igy folytatta vallomásait. — Azt hittem, hogy a magányban feljeteni fogok. Nem lehetett. Leveleket kaptam, melyben éppen azok a rokonaim és barátaim, kik nőm ellen izgattak, erkölcsbiráknak csaptak fel és rám olvastak, hogy miért hagytam el ezt a szegény nőt. Orvos barátom — házi orvosunk — keményen megleczkéztetett. Hivatkozott arra a felelősségre, mi a férfit terheli, mert a nő csupa idegesség, kinek szeszélyei nem egészen saját magától függnek. A nő létezése jobbára önkivület...

Folytatása következik.)

is, hogy a lehorgonyozó láncz ne legyen olyan meredek, mint tervezve van.

Az értekezleten résztvett összes épitészek szintén szebbnek találták volna a kőpillért, de ettől a tervtől nagy drágasága miatt elállottak. Felmerült még az az eszme is, hogy a vaspillér kővel burkoltassék, de ezt a tervet az értekezlet tulnyomó többsége elvetette. A többség a merevitő-tartó magasabbra helyezését szintén nem tartja szükségesnek, mert e tervezet éppen arra fektet nagy sulyt, hogy a hidról szabad legyen a kilátás, ezt pedig nagyon veszélyeztetné a tartónak magasabbra leendő helyezése.

A széles mederben folyt vita befejezése után az elnöklő miniszter konstatálta, hogy a bizottság egyhangulag egyetért abban, hogy a tervezet nagyban és egészben minden kivánalomnak megfelel, s csupán egyes részletekre nézve merültek fel észrevételek, amelyeket behatóbb tanulmány tárgyává fog tétetni s ezen tanulmányok eredményéhez képest fog azután a tervezet tekintetében véglegesen határozni. Végül megköszönte az értekezlet tagjainak a tárgyilagos kritikát, s az értekezletet bezárta.

Ismerőseink.

Hock János.

Egy tetszetős hittudományi munka fekszik előttem, — a széptani, erkölcsi és buzgalmi, tehát a gyakorlati theologiának egy előkelő tollal megirt, szép műve, milyenek valának évtizedekkel ezelőtt a szelid lelkü Szabó János, erdélyi kanonok, kolozsvári egyházi szónoklatai, — a hires Szeremlei Császár Ábrahámnak „Harminczöt papi remekei“, — avagy a Székács József hirre és műbecsre egyformán utólérhetetlen hitszónoki mintamunkái s mely fonál Tompa Mihály hamvai elmélkedéseivel irodalomtörténetileg — úgylátszik — megszakadt egész a jelen kötetig, melynek tartalma a lélek halhatatlanságát tárgyaló böjti beszédek (elmondva a budavári Mátyás-templomban) s szerzője: *Hock János, a fenkölt lelkü budavári vendéghitszónok.* Józanul ideális lelkület termékei e predikácziók s nemcsak Hock alanyi szempontjából érdekesek, mint nagyban hozzájárulók azon kép kiegészitéséhez, melyet a szerző *erkölcsi egyéniségéről és értékéről* lelkünkben alkotunk, de *müveltségtörténeti* szempontból is felette tanulságosak, hiszen a materializmus posványában fetrengő századvégünknek úgyszólván *éthikai korrajzát* olvashatja ki belőlük minden nemesebb, nyugodtabb felfogásu gondolkodó. E budavári böjti hitszónoklatok sajtóútján is közzététele alkalmából örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy Budának mindazonáltal nemcsak a szószékről, de számos társadalmi és kulturális intézménye és mozgalma kapcsán is mindenfelé ismert és közkedvelt eme vendégünkről a „*Buda és Vidéke*“ e rovatában is megemlékezzünk.

Az „ékes szavu politikus pap“ (mint Hockot egy fővárosi napilap előszeretettel nevezi) 1859. évi deczember hó 31-ikén született Devecserben, Veszprémvármegyében. Középiskolai tanulmányait Pápán végezte és pedig az algymnasiumot a benczésrend intézetében, a gymnasium négy felső osztályát pedig az ugyanottani evang. református kollégiumban, 1878-ik évben jeles sikerrel kiállván az érettségi vizsgálatot. Ugyancsak ezen esztendőben mint veszprémi egyházmegyei növendékpap felvétetett a veszprémi püspöki theologiai akadémiára s itt a hittudományi tanfolyamokról 1882-ben nyert abszolutóriumot. Itteni tanulmányai alatt tagja, majd elnöke volt a növendékpapság kebelében fennálló katholikus egyházirodalmi iskolának s társai között már akkor méltó feltünést keltett különösen a külföldi katholikus irodalom klaszikusaiból eszközölt forditásaival s ama költeménykötetével, mely „Dereskei“ álnév alatt 1882-ben hagyta volt el a sajtót Veszprémben és a „De profundis“ czimet viselte. Misés pappá felszenteltetvén 1882. évi junius hó 27-ikén, Kovács Zsigmondnak ugyanez esztendő julius hó 13-ikán kelt püspöki rendeletével a veszprémi püspökség sümöghi egyházkerületéhez tartozó, történeti multu, még 1769-ben alapitott gogánfai róm. kath. plébániához segédlelkészszé neveztetett ki, a hol ezen minőségben 1884. évi február hó 1-éig működött. Gogánfán tartózkodása alatt ültette át irodalmunkba Marchalnak „La femme comm' il faut“ czimü munkáját, melyet 1883-adott ki. Innen segédlelkészi minőségben Somogyvármegyébe, Kaposvárra, helyeztetett át, hol mint koadjutor 1884 évi szeptember hó 15-ig, — majd az ugyanottani főgymnasiumnál eleinte mint helyettes hitoktató 1885. évi május hó 9-ig, — később mint nyilvános rendes hittanár 1886-ig szolgált. Kaposvári tanársága alatt szorgalmas tárczairó munkatársává szegődött a „Magyarország és Nagyvilág“ czimü fővárosi szépirodalmi hetilapnak s itt közölt tárczáit külön kötetben is kiadta az Athenaeum irodalmi részvénytársaság. Mint a Szent László néhai magyar király által alapitott nagyváradi róm. katholikus püspökséghez tartozó, már 1332-ben virágzott magyar és szláv nyelvü békéscsabai egyház megválasztott, de az egyház patronátusi jogainak rendezetlensége folytán a nagyváradi latin püspök által akkor ezen tisztében meg nem erősitett pebánosa került fel 1887-ben a magyar parlamentbe, képviselve a szili választókerületet, kormánypárti programmal; — azonban még ugyanezen ülésszak tartama alatt otthagyván a kormánypártot, átlépett a nemzeti pártba, melynek azótától állandóan tagja. Az 1887—1892. évi cziklus lejártával 1892-ben Csongrádon, majd 1896-ban a borsodmegyei mezőkövesdi választókerületben nyert mandátumot, az ugyanott szabadelvüpárti programmal felléptetett Timon Akos ellenében, mely utóbbi helyen történt megválasztását a kormánypárti könyomatos 1896. évi október hó 24-iki számában törvény ellenesen keresztülhajtottnak jelentette volt ki, kétségtelenül a saját érdekeinek megvédése szempontjából azt jelentvén a miskolczi katonaság szuronyai és revolverlövések között lejátszódott mezőkövesdi választás erkölcspolitikai motivumairól, hogy: „Hock János és emberei a nemzeti párt czégére alatt a legféktelenebb néppárti agitácziót fejtették ki, mindenféle hamis jelszavak alatt izgatván a népet a zsidóság és a hatósági közegek ellen s Timonról azt hiresztelvén, hogy zsidó és ha megválasztják, a kereszteket levéteti a templomokról.“ (L. Budapesti Hirlap 1896. okt. 25.) A képviselőház hiráló bizottsága a mult hónap folyamán — tudvalevőleg — revizió alá is vette az ekként megtámadott mandátumot, a vizsgáló bizottság elnöki tisztével Gajári Gézát bizván meg.*)

Irodalmi munkálkodását, mint képviselő, hatványozott erővel folytatta és pedig eleinte a „Budapesti Hirlap“-ban mint annak külső-, és a „Pesti Napló“-ban mint annak czikkiró munkatársa, majd 1893-tól kezdve a „Hazánk“ és a „Nemzeti Ujság“ napilapokban. Közben több becses önálló munkája is sajtót látott. Ilyen volt „A magyar főpapság“ czimü illusztrált műve 1890-ben; továbbá 1891-ben megjelent és szerző által különböző alkalmakkor elmondott egyházi szónoklatai; — 1892-ben kiadott Imakönyve és azótától is megjelent többrendbeli politikai röpiratai.

Hock János, mint pap, a magyarországi katholikus klérus legliberálisabb szellemü tagjainak egyike. Nemcsak mint képviselő bizonyitja ezt következetesen a magyar parlament ülésein, valahányszor egyházpolitikai vonatkozásu tárgyaláshoz ő is hozzászól, de bizonyitja mint a római katholikus egyház felszentelt áldozópapja a szószékről is. Már magában véve azon körülmény, hogy egyházi szónoklatait, vallásküldömbség nélkül, minden ember egyformán élvezheit s a szószéket sohasem használta fel felekezeti dogmáknak akár buzgalmi, akár erkölcsi, akár egyháztörténetileg biráló összehasonlitásából kifolyó kiemelésére vagy keveslésére, — azon előkelő tulajdonságot, hogy nem engedve fényes theologiai tehetségét az áldatlan vitázó hittudományi bölcselet terére átsiklani s a müvelt elméket jellemző magasabb, eszményi szempontból fogta fel mindenkor az embernek Istenhez való viszonyát s e viszony megnyilatkozásának történetileg támadt és alakult külsőségeit és tartalmát, már magában véve is megbecsülhetetlen lelki érdeme. Ez teszi őt — a Ferenczieк templomában csak épen úgy, mint a Mátyásegyház szószékén — a fővárosi valódi szellemi arisztokraczianak ünnepelt, szivesen hallgatni szokott kedvenczévé.

Mint országgyülési képviselő az Apponyi-pártnak állandó hive s e tekintetben feltétlen jellem, ki meggyőződéseért lépett ki a szabadelvü pártból s meggyőződéseért veti koczkára tulajdonképeni életpályája karrierjét. A házban elmondott beszédei közül különösen azok birnak kiváló fontossággal, melyekben a közoktatási tárcza iskolai ügyeihez szólott hozzá s melyekből a közoktatási államkormány nem egy alkalomból s nem egy életre való új intézménynek avagy reformnak vetto inicziativáját. Ki ne emlékeznék vissza pld. a mult ülési időszak alatt a leánynevelésre vonatkozólag elmondott előkelő szónoklataira?

Ha mindehhez hozzávesszük, hogy Hock — mint ember is — élénken kiveszi részét a társadalmi élet sokrendü humánus szolgálataiból s pld. csak nehány nappal ezelőtt is fellépett a várszinház jótékonysági estélyén, hozzájárulván a Szidanits árvák sorsának enyhitéséhez, előttünk álland a sem politikai pártok, sem püspöki infulák, sem egyéni rosszakarat hatalma által lelkileg meg nem másitható Hock János, a szó legnemesebb értelmében felfogott pap, politikus és filantrop.

Chalupka Rezső.

*) Fogadja e helyütt is köszönetemet Simondy György úr, veszprémegyházmegyei lelkész, szentszéki jegyző, ki velem ezen adatok legtöbbjét közölni szives volt. *Chalupka.*

Ügyvéd ur Valaki.

Ügyvéd ur Valaki jól öltözött kedves nagy hangu uri ember, a költségjegyzék nagy művésze, ki elvből mint eszményileg négy lovon járó ember a *Buda és Vidékét* nem olvassa.

Minek tengődik ez a vállalat a budaiak nyakán? Hogy mer beszélni a budaiak érdekeiről mikor más érdek a világon nincsen, mint dr. Valaki saját külön érdeke?

Micsoda naiv dolog az, hogy Budán egy ember másért mer lelkesülni, mint az ő pereiért?

Dr. Valaki nem tartja jogosultnak a Buda és Vidéke létezését, miután semmit sem tart jogosultnak a maga és jól fizető cliensei létezésén kivül.

Ha valaki a Buda és Vidékéről beszél, kemény birálatokra ragadtatja el magát és mindenfelé azt hirleli, hogy drága, mert csak egy van olcsó a világon: az ő költségjegyzéke, csak ő áldozza fel magát az emberiség jóvoltáért.

Hát nem elég áldozat, hogy ő Budára csapott le, pedig Párisban, Londonban volna az ő helye, mert a törvény elcsámpásitásának, félregyötrésének tizenhárom-próbás nagy mestere.

Szeret beszélni, de nem szeretik hallgatni, mert valóságos Nábobja az üres szóvirágoknak.

Dr. Valaki csakugyan azt hiszi magáról, hogy valaki, pedig ezt senki nem hiszi. Virilista a kellemetlenségek mondásában, és az üres fecsegésben.

Átlag jogász, de minden jogászt kicsinyit, az a helyes, a mit ő mond. A mit tud az kevés, a mit nem tud az tenger sok.

Ez dr. Valaki.... A Buda és Vidéke kiállitotta képcsarnokába. Nagyitó üveg nélkül is rálehet ismerni.

Nőjjön nagyobbra.

Egyletek.

A III-ik kerületi „Jó akarat“ asztaltársaság 1897. április hó 21-én tartotta alakulása óta első rendes évi közgyülését, melyen a Bródy-féle nagy teremben, 300-nál többen jelentek meg. Back Dávid diszelnök nyitotta meg a közgyülést egy pár szóval, átadva az ülés vezetését elnöktársának Fantusz Mórnak.

Fantusz Mór elnök, ki már régen örvend a kerületben általános szeretetnek, mint kitünő nép-szónok, remek beszédben ösmertette az asztaltársaság eddigi működését. — Visszaemlékezésében hangsulyozta, hogy az egylet ma alig 2—3 havi fennállás után, több mint 700 koronát adott jótékony czélra, oly szegény óbudai családoknak, kik a legnagyobb nélkülözésben kénytelenek élni. Hangsulyozta, hogy az asztaltársaság — hiven megalakulási programmjához, nem óhajtja világgá kürtölni azok neveit, kik rá vannak utalva esetleg ilynemü támogatásra, hanem titokban segit, ott hol kell, és a hol a szükség azt leginkább követeli. Mi, mondá a szónok igen helyesen, nem azért segitünk, hogy bennünket dicsőitsenek, hanem hogy jót tegyünk, dicsőités nélkül! Ne tudja a jobb kéz soha, hogy a bal mit tesz!

Beszéde végén, melyet zajos tetszéssel fogadtak, átnyujtotta a tisztikar jelentését az asztaltársaság eddigi működéséről, szentesités végett a közgyülésnek.

A közgyülés tudomásul vette a jelentést, tudomásul vette a 700 korona kiutalványozását és azt, hogy az ó-budai takarékpénztárnál jelenleg is van elhelyezve még 200 koronán felüli összeg.

Tetszéssel fogadták Radváner Adolf beszédét is, ki mint volt elnöke az ó-budai „Radváner“-féle asztaltársaságnak, bejelentette, hogy összes tagjaival belép, csatlakozik a „Jó akarat“ asztaltársasághoz, melynek vagyona ez által körülbelül 100 koronával megnövekedett.

Utána Weisz József titkár, majd Ebel Armin pénztárnok tartott rövidebb beszédet. Beszámoltak eddigi működésükről, melyet a közgyülés szintén egyhanguan vett tudomásul.

Ezután következett a tisztikar megválasztása.

Diszelnök maradt Back Dávid. Elnök lett ujból Fantusz Mór. Alelnök lett Kaufmann János. Titkár Weisz József, pénztárnok Ebel Armin, ellenőrök Steiner Izidor és Práger Károly, szegény atyák pedig Büchler Lipót és Steiner Fülöp, kik után a 24 tagból álló választmányt és a 10 tagból álló pótválasztmányi tagokat választották meg.

A választás megejtése után a közgyülés elhatározta, hogy a disztagok részére külön okleveleket készitett, valamint hogy több óbudai helyiségben gyüjtő perzselyeket állit fel, melyekben a nem tagoknak is nyilik alkalom, az ó-budai nem ösmert nyomoron némiképen enyhiteni. *Lhmn.*

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Az előfizetés árai:

Egész évre	12 korona
Fél évre	6 korona
Negyed évre	3 korona.

Különfélék.

— **Ezredévi fák ültetése.** Az ezredévi fa-ültető bizottság összeállitotta a mult évi működésének eredményét kimutató táblázatot, a melyből kitünik, hogy a bizottság fáradhatatlan buzgalmát szép siker koronázta. A bizottság hirlapok és levelek utján buzditotta a közbirtokosokat, lelkészeket, a tanitókat és községi előljáróságokat földjük beültetésére s az eredmény az lett, hogy 4789 diófát, 20 ezer különféle gyümölcsfát, 200 ezer akácz és más fajta fát ültettek el. A bizottság az idén is folytatni fogja agitáczióját és legközelebb a gombatenyésztésre is fölhivja a figyelmet, mivel a gomba, mint kitünő táplálék, nagy segitségére lehet a szegény népnek.

— **Fürdőink emelkedése.** A magyar fürdőügy szakembereinek tanácskozásán *Dr. Hankó* Vilmos budai reáliskolai tanár a magyar fürdők és ásványvizek haladásáról szólván, konstatálja, hogy bár a vizkezelés dolgában az egész vonalon örvendetes a haladás, a vizek forgalma mégsem emelkedett kellőképen. Ezelőtt 10 esztendővel a Herkules-fürdőn, Pöstyénen meg a Margit-szigeten kivül alig volt európai fürdőnk. Ma a 159 magyar fürdő között 22 még a követelőbb igényeket is kielégiti, 37 a legjobb uton van arra nézve, hogy felvirágzásukhoz füzött reményeink teljesedésbe menjenek. Előadásának illusztrálására 40 előkelő magyar fürdőt mutatott be vetitett képben. Dr. *Boleman* István a fürdők 1896. évi látogatottságának statisztikáját mutatta be. A hivatalos fürdőjelentések szerint volt 137 fürpőhelyen állandó vendég 65.798, a kik közül külföldi volt 12.568, belföldi 53.230. Nem szerint: 25.419 férfi, 32.176 nő és 8203 gyermek. Az ideiglenes vendégek összege 74.823, kik közül 62.038 belföldi és 12.785 külföldi. Az 1896 dik évben a fürdők látogatottsága részint az esős idő, részint a kiállitás folytán csökkent. Csakis a külföldi vendégek száma emelkedett 1896-ban, a mit a mult évi ünnepélyekkel hozhatunk kapcsolatba. Az országos magyar balneologiai egyesület törekvéseit siker csak ugy koronázza, ha a közönség egy kis jó akaratu hazafisággal vesz részt a fürdők pártolásába s a tulajdonosok fürdőik emelésére többet áldoznak. A hazai fürdők látogatása a magyarosodás ügye is mert a legtöbb idegen nyelvü vidéken van s a látogatók apostolai lehetnek a magyarositásnak.

— **A lóvasut programmja.** A lóvasut közgyülésén felolvasott jelentésből adjuk a lóvasut munkaprogrammját. A székesfővárossal kötött szerződés értelmében kiépitendő uj vonalak és vonalmeghosszabbitásokra nézve jelenti az igazgatóság, hogy 3 uj vonal terveit és pedig: Ferencz József-hid—budai körut—fogas-kerekü vasut; Kelenföld; budai külső-körut, a székesfővárosi tanácshoz benyujtotta. Ugyancsak a következő kiágazások terveit mutatta be az igazgatóság a székesfővárosi tanácsnak: az üllői uttól az uj népligetig; Kőbánya—Rákosfalva; Zugliget—Lipótmező. A fent emlitett uj vonalak közül a Ferencz József-hid—budai körut—fogaskerekü vasuti vonal a kereskedelmi miniszterium által ez év április 11-én kelt engedélyokirata alapján engedélyeztetett s ennek kiépitése ez év május hóban megkezdetni fog.

— **Budai vasutak, ördögárok, eskütéri hid.** Két budai vasut épül az iden *már végre* biztosan. Évek hosszu sora után ez most már egészen bizonyosnak mondható. Az egyik vonal a *vámházi hidtól* indulva a *szarvastéren* és az *Attila-utcza* egyrészén a *János-utcza* egyrészén s a *Krisztina-utczán* át jut a *déli vaspályához*, a *városmajor-utczához* s onnét a fogaskerekü felé futó köruti vaspályához. E vonalat már május hó folytán kezdik épiteni, és az épitkezési időre körülbelől három holnap van előirányozva. A másik budai vonal a nagy köruti vasut, a melyhez juniusban fognak. A budaiak régi keserve, az ördögárok beboltozása, is végre könyörületre talált a fővárosi hatóság urainak szivében. A bebol.ozási épitkezést augusztusban kezdik. Debuissent pridem. — A legfontosabb épitkezési ügyre, az eskütéri hid épitésére vonatkozólag a legujabb sütetü officziózus közlés biztatóbb a pár hét előtt terjesztett hireknél: *a nyár folyamán* kezdik, hogy legfeljebb 1899-nek elején befejezzék. De, és ez méltó aggodalomra adhat okot, azt egy szóval sem dementálják, hogy vasut nélkülivé akarják a hidon való közlekedést lefokozni, a mit ugyan szépen megköszönnénk. Pedig ettől már kezdenek komolyan tartani, mert az szivárgott a közönség közzé, hogy a nemzeti kaszinó több befolyásos tagja azt akarja, hogy a Kossuth Lajos-utczán *ne* épüljön vasut, a mely törekvés sikerülte esetén, egy kalap alatt az eskütéri hid vasutjat is lehet talán konfiskálni.

— **Kérelem.** A lóversenyeket látogató t. közönség azt a részét, mely okvetetlen kimegy akár szép akár rosz idő van: a Lovaregylet főpénztársága tisztelettel felkéri — saját kényelme érdekében — mert künn a versenytéren nagy a tolongás a (pénztároknál pedig 18—20 pénztár van), hogy belépti jegyeit délelőtt benn a városban, a programmokon megjelölt *dohánytőzsdékben előre megváltani* szíveskedjék. Másrészről felkérjük a közönséget, hogy belépti jegyét az öltönyön kivül *láthatólag kitüzni* szíveskedjék, s igy az ellenőrség részéről felszólitásokat mellőzhesse.

— **Németvölgy.** A németvölgyiek, orbánhegyiek bajaikról állandó rovatot lehetne nyitni. Jó uton kivül el kellene ide egy a sziklából vizet fakasztó Áron vesszeje. A világitást pedig itt csak messziről és hirből ismerik. Jó volna, ha ide is jutna egy kis jó akarat.

— **A kelenföldi-ut.** A kelenföldi-állomáshoz vezető diagonális ut sürgős épitése végett a pénzügyi és gazdasági bizottság mai ülésén Országh Sándor dr. intézkedést kért az elnöklő alpolgármestertől, ki megigérte, hogy az ut kiépitését siettetni fogja.

— **A budai szinkör uj primadonnája.** Szokatlan érdeklődés mellett tartotta bemutatóját *Krecsányi* operette személyzete, a *Szultán*-ban. Az érdeklődés első sorban az uj primadonnának, *Kaposi* Józsának szólott, a temesváriak beczézett kedvenczének, kit Krecsányi állitólag 6000 forintért hóditott el tőlük s a kit idefönn a jó hir és a rovására insczenirozott hangulatcsinálás előzött meg. A kisasszony ma este csak jó hirét igazolta s bebizonyitotta, hogy teljességgel igazságtalan volt azoknak az eljárása, kik a régi primadonna távozta felett való bánatukban utját akarták vágni az ő rokonszenves fogadtatásának. Ez a kisérlet különben meg is tört a közönség tüntető melegségén, melylyel az uj primadonnát fogadta, a ki kellemes, jól iskolázott hangjával, routinirozott, kedves, eleven játékával ki is érdemelte a sürün felhangzott tapsokat. Nem volt énekszáma, mit meg ne ujráztak volna, felvonások végén pedig ismételten a lámpák elé

hivták. — A többiek a régi jók voltak; nevezetesen sokat tapsolt a szép számu közönség *Andainak, Kovácsnak, Ligetinek A geleji kis királyt* Giczy István népszinművet nagy sikerrel adták Pénteken.

— **Előadások a Kisfaludy-szinházban.** *Serly* Lajos ujraszervezte társulatát, s az uj személyzet próbai miatt május elsejétől nyolczadikáig az ó-budai Kisfaludy-szinház előadásai tudvalevőleg szünetelnek. Ez alatt az idő alatt négy estén keresztül Rákosi Szidi szinészisko-lájának növendékei fognak a csinos kis szinházban jótékony czélra vendégszerepelni. Vasárnap két előadást is tartanak: délután a *Két árvá*-t, ezt a szenzácziós boulevarddrámát mutatják be, este pedig *A három Kázmér*-t adják elő. Az előadásoknak, a melyekben az iskola legjobb növendékei vesznek részt, tiszta jövedelmét szegény tanulók segitésére fordítják.

— **Az akadémia jutalma.** Wahrmann Mór alapitványa kamataiból hat-hat évenkint 1000 frtos aranyérem adandó ki annak a magyar állampolgárnak, a ki az ipar terén, a tudományok előbbre vitelében nagy gyakorlati találmányokkal a legnagyobb érdemeket szerezte. A biráló bizottság hosszas beható tárgyalások eredményekép három kiváló férfiu nevéhez jutott el, a kiknek kiváló és kimagasló érdemeik vannak a magyar ipar körül, ezek: Borbély Lajos, Mechwart András és Zsolnay Vilmos. A kiküldött bizottság e három férfiu mindenikét érdemesnek tartja a kitüzött aranyéremre. Szakmájának közgazdasági jelentőségénél s azon hatásnál fogva, melyet működésével hazánk általános ipari fejlődésére gyakorolt, a bizottság véleménye szerint első helyen áll a három közül Mechwart András, a ki mint idegen föld szülötte került hazánkba, megtanulta nyelvünket, magyar állampolgárrá lett s nemzeti érzelmeink osztályosává lett. Ezért a bizottság egyhangulag azt javasolta, hogy a Wahrmann-féle 1000 frtos aranyérmet a magyar ipar terén szerzett érdemei elismeréseül Mechwart Andrásnak adományozza. A nagygyülés mind a két javaslathoz hozzájárult. Mechwart András kitüntetése egész Budán örömet okoz, mert ő egyik legtiszteltebb tagja a budai társaságnak.

— **Szidanits hangverseny.** A Szidanits árvákért a várszinházban rendezett hangverseny nemcsak erkölcsileg sikerült fényesen, hanem szép anyagi eredménynyel is járt. József főherczeg Ő Fensége titkári hivatala által küldött levélben sajnálatát fejezte ki a fölött, hogy távolléte miatt a hangversenyen meg nem jelenhetett és a már küldött 50 forinton fölül még egy páholy árát 20 forintot is küldött. A hangverseny tiszta jövedelme már most is 700 forintra tehető, de még folynak adományok. A végleges eredményt a rendezőség a napokban nyilvánosan fogja közölni.

— **A budapesti uj hadapródiskola.** Budán, a lipótmezei uton már teljesen elkészült. Az uj iskola háromemeletes óriási épület, terjedelmes szárnyépületekkel. Tágas lakó- és alvószobák, iskolai, előadási, vivó- és tornatermek vannak benne, a melyekben 400 bennlakó növendéket lehet elhelyezni. Az épületek mögött rengeteg térség van, a melyen berendezik e gyakorlóteret, egy részét pedig parkká alakitják. Az uj épületet a jövő iskolai év kezdetén, ez idet őszön átadják rendeltetésének.

— **Gazdáink figyelmébe.** A Hamburgi kertészeti kiállitás alkalmával junius hó 17-én nyilik meg ugyanott egy rendkivül nagyszabásu *állatkiállitás*, a melyet a német gazdák országos egyesülete rendez. Ez utóbbi nagyon érdekes lesz és gazdáink ne mulasszák el e kettős alkalmat saját érdekükben is, hogy maguknak a német földbirtokosság haladásáról meggyőződést szerezzenek. *Budapestről* junius hó 16-án különvonat indul *Hamburgba*, a melyet az államvasutak *menetirodája* (Budapest Hungária szálló) rendez.

— **A csoportositható menetjegyszelvények uj jegyzékének életbeléptetése.** Folyó évi május hó 1-én a csoportositható menetjegyszelvények uj jegyzéke lép életbe, melylyel a m. é. május hó 1-től érvényes hasonló jegyzék érvényen kivül helyeztetik. Ezen jegyzék a magy. kir. államvasutak díjszabási elárusitó hivatalában (Budapest, Csengery-utcza 33. sz.) valamint a magy. kir. államvasutak városi menetjegy irodáiban példányonként térképpel együtt 50 krért kapható. Budapest, 1897. április 21-én. Az igazgatóság.

— **Hirdetmény.** A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet az északi főmühely telepen Budapesten előállitandó mühelyépületek létesitésére szükséges épitési munkák végrehajtására. A tervek, a költségvetés, szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati föltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Budapesten a magy. kir. államvasutak igazgatóságának magasépitményi ügyosztályában (Teréz-körut 56. sz. II. lépcső IV. em. 27. számu ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1897. évi május hó 18-án déli 12 óráig kell benyujtani alólirott igazgatóság épitési főosztályánál (IV. Teréz-körut 56. sz. II. emelet 10. ajtó.) Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ivenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyujtani. „Ajánlat a budapesti északi főmühelytelepen létesitendő mühelyépületek munkáinak előállitására." Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyujtását megelőző napon vagyis 1897. évi május hó 17-én déli 12 óráig 2600 azaz kétezerhatszáz o. é. frt bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrássy-ut 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénynyel adandók fel. Budapest, 1897. évi április hóban. *Az igazgatóság*

— **Felhivás** a Scitovszky János emlékére tett alapitvány érdekében. A Forster Gyulától fenti névre tett alapitványnak 1897. évi 675 frtot kitevő kamatjai a Fraknói Vilmostól Rómában alapitott történelmi intézetbe küldendő és magyar egyháztörténelmi kutatásokkal foglalkozó történetbúvárok ösztöndijára lévén fordítandók: felhivatnak mindazon történetbúvárok, kik igényt tartanak reá, hogy ez iránt való óhajukat legkésőbb f. évi április hó 28-ig, egyháztörténelmi kutatásaik irányának megjelölésével, *Fejérpataky László* r. taggal, a Történelmi bizottság előadójával (Budapest, VIII., Nemzeti Múzeum) közöljék.

— **A szabadságharcz versekben.** Taksonyi József szabadságharczunk közeledő 50 éves évfordulójára megirta a szabadságharcz történetét verses ablakban. E munkájára, mely juniusban jelenik meg, a szerző előfizetést hirdet. A könyv ára 30 kr., mely összeg a szerző nevére (Budapest, III. ker. polg. fiuiskola) küldendő be május hó végeig

— **Az első siker.** A vizi városi plébánia (Anna) templomban f. évi május 5-én Pauli Rickchárd tehetséges és szép reményekre jogositó tanitványa Kadics Szidi énekelte Schubert „Ave Máriáját" szerényen meghuzodva a chorus rácsa megett. — Bár nem első nyilvános fellépése volt ez a kisasszonynak, mert nevével működvelő előadások, concertek és estélyek leirásánál már több izben előnyösen találkoztunk, mégis a mostani fellépésénél az alantabb hang regiókban észre vettük a tremolot s a lámpa láz elnem titkolható jeleit — de midőn solojában a magasabb hang hullámokba ért, már oly biztosan s oly energiával énekelt, hogy a finalét oly preczize vágta ki, miszerint a templom accustikája vibrálva adta vissza a hangot s ha nem templomban történik, ugy dörgő taps kiséri a kisasszony igyekezetét, igy azonban a hivek meleg áhitattal hálálták meg a szép piècet, mely méltó volt egyszersmind a tanitó dicséretére is. — Ajánljuk a kisasszonynak a nagyobb nyilvánosságot, a nyilvánosságnak pedig a tehetséges kisasszonyt.

— **A kőbányai polgári sörfőző részvénytársaság** április 27-én tartotta közgyülését *Posch* Gyula elnöklése alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a 104.248 frt 76 krnyi leirások után 114.297 frt 78 kr. jövedelem mutatkozik. Ez összegből a különböző levonások után 36.411 frt 21 kr. áll a közgyülés rendelkezésére. Ebből 1092 frt 34 krt a tartalékhoz csatolnak, a fönmaradó 35.318 frt 87 krt a szeptember 30-án lezárandó folyóüzleti időszakra viszik át.

— **Hoppe Rezső.** Hoppe Rezső úr a budai társadalmi életnek egyik kiváló tényezője, mint biztos forrásból értesülünk — elnyerte a józsefvárosi karmesteri állást, amely egyike a legjövedelmezőbbeknek. A ki Hoppe Rezső működését, zenei képzettségét és finom modorát ismeri, bizonyára örömmel üdvözlik Kanovics Béla Mór józsefvárosi apátplébánosnak ezt a szerencsés választását, mert qualifikáltabb karmestert, becsületesebb embert és a mi a Józsefvárosban fontos dolog — kitünőbb magyar hazafit alig találhatott volna Hoppe Rezsőnél. Kivánjuk, hogy uj működése terén ép oly lelki haszonnal értékesitse művészetét, a milyennel azt a Krisztinavárosban cselekedte. Isten éltesse!

— **Budai vágóhid.** A budai vágóhid zátonyra került, de hiszszük, hogy a tanács ezt a kérdést Budára nézve kedvezően oldja meg, s nem okoz a szükkeblü határozattal a közönségnek drágaságot, az iparosoknak pedig bajt és kényelmetlenséget.

— **A legtartalmasabb szépirodalmi hetilap** a *„Vasárnapi Lapok,"* melyet *Beniczkyné Bajza Lenke, Prém József* és Miskolczi Henrik szerkesztenek. Ez a lap, minden sofrizmus nélkül mondható, a *legelőkelőbb külföldi lapokkal bátran versenyezhet.* Szépirodalmi részét hétről-hétre Magyarország számottevő irói és költői irják, a képek, melyek szintén hazai müintézetekben készülnek, egytől-egyik gyönyörüek és mi fő: ugy a szépirodalmi rész mint a képek magyar tárgyuak. Minden müvelt magyar családnak melegen ajánljuk, hogy rendeljen mutatványszámot melyből meggyőződhetik, hogy a *„Vasárnapi Lapok"* méltán megérdemli, hogy arra előfizessenek. Mutatványszámokat szivesen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV. Uj-világ-utcza 25. sz. a

— **Szagos ez az utcza.** A ki Ó-Budán a bécsi-uton végig megy elénekelheti azt a nótát: *Szagos ez az utcza, melyen járok.* A mérnöki hivatalnak ajánljuk, tanulmányozza ezt az ausztráliai csatorna-rendszert. Több tanuságos dolgot lehetne Ó-Budán látni a Kerék-utczában is.

— **A tatai gróf halála.** Tatáról május hó 7-én táviratot tudatta a nemzeti kaszinóval, hogy gróf Esterházy Miklós tatai gróf meghalt. Gróf Esterházy hosszu idő óta sulyos szivbajban szenvedett, melyre a déli éghajlat alatt is több izben keresett gyógyulást, de hasztalanul. — Állapota hol javult, hol ismét sulyosabbá vált s baja már a mult év nyarán is végzetesnek látszott. A gróf erős szervezete a válságot akkor szerencsésen kiállotta, baja azonban a tél folyamán ismét kiujult és körülbelül egy héttel ezelőtt ujabb válság elé került. Az elhunyt főur a legismertebb sportsmannek egyike volt. Tatán külön versenypályát létesitett és szinházat is alapitott. Halála nem csak a főváros, hanem az egész ország főuri köreiben mély részvétet kelt.

— **Majális.** A müegyetemi hallgatók e hó 26-án majálist rendeznek a Margitszigeten. A meghivókat a jövő héten küldik szét. A rendező bizottság élén Rösner Gusztáv elnök áll.

— **A salgótarjáni kőszénbánya-részvénytársulat** igazgatósága e hó 6-án tartott ülésén Halász M. Manót, a társulat eddigi irodafőnökét, vezértitkárrá és Dezsényi Gyula főpénztárnokot intézővé nevezte ki.

Budai hangulatok.

Csillag Annához.

Csillag Anna, Csillag Anna!
Te hozzád zeng a dalom ma,
De nem ám a kenőcsödér,'
Melytől a haj bokáig ér.

Hiszen ha a hajunk ritkul
Vagy akár egy szálig kihull:
Kipótoljuk parókával,
Ha szőkével, ha barnával.

Van a hajnál szükségesebb,
Mi ha megvan, nincs ékesebb,
De anélkül nincsen szépség,
A sziv, a szem hiába ég.

Találj fel hát oly kenőcsöt,
Amely növel szeműldököt
S olyan hühót csapok vele,
Félvilágra szól a hire!

Tomor Ferencz.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *Nyilvános köszönet.* Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, miszerint II. ker. retek utcza 61. sz a. levő a „Pirókréthez" czimzett vendéglői üzletet **Schnitta S.** urnak eladtam. Midőn a n. é. közönségnek irányomban előbb a „Márványmenyasszonyhoz," utóbb a „Pirókréthez" czimzett vendéglőimben tapasztalt rokonszenvét megköszönném, kérem azt utódom részére is fentartani. — Tisztelettel *Weisz Antal.*

Fenti köszönet kapcsán azon kérelemmel fordulok a n. é. közönséghez, hogy az elődöm iránt tapasztalt rokonszenvet jó kiszolgálás, friss sör, természetes borok és kitünő konyha által kiérdemeljem. — Tisztelettel *Schnitta S.* vendéglős, II., retek utcza 61. a „Pirókréthez."

— *Zenekedvelőknek.* Wellisch Zsiga kávéházában Kovács Józsi jeles bandája viditja a közönséget. A legrégibb magyar nótákat fakasztják a hegedűből, melyben az egész banda érdemes. De nem hallgathatjuk el, hogy Balogh Sándor egyik élő kótája a zenekarnak s két olyan ritka nótát tartott meg emlékében, mint a Nagyidai veszedelem és a Boka kesergője.

— *Vendéglő átvétel.* A Döbrentey utczában levő régi jóhirü Zöld Hordó vendéglőt Sántha Albert a polgári sörfőzde ismert és népszerü képviselője vette át. Az uj tulajdonos előzékenysége, iparkodása és szakértelme biztositék arra, hogy a Zöld Hordó nem csak régi jó nevét tartja meg, de a közkedveltségben emelkedni fog és a jó konyhát és jó italokat sokan fogják élvezni.

— *Friss csapolás.* Reggel korán Fukáts vendéglőjében a „Zöld fánál." Izletes reggeli és friss csapolás.

— A ki jó árut előzékeny kiszolgálás mellett venni akar — tekintse meg *Várady József* füszeráru raktárát. Bővebbet a mai számban közölt hirdetés.

— *Stoklasz József* szobrászmüvész Gellérthegy utcza 15, elvállal szobormü és bárminő szobrászati megrendeléseket. A fiatal szobrászt ajánljuk olvasóinknak.

— *A közönség érdekében.* Nagy I. József a Krisztina-körut és Csaba-utcza sarkán szép nyári kertet rendezett be a járdán. Pompás üdülőhelyen szolgálja pontosan, jutányosan az izletes ételeket, valódi borokat, közöttük a hirneves badacsonyit és a friss sört. A közönség figyelmébe ajánljuk a kellemes szórakozó helyet.

— *Meglepetés.* Alkalmunk volt *Morgenstein Endre* ismert és keresett kályhás raktárát Budapest I. Tábor-utcza 14. (saját házában) megtekinteni. Kedvelt kályhái még tökéletesebb szerkezetben állnak raktáron. Szabályozható töltő és ó német cserép kályháinak meszsze földön a legelőkelőbb körökben van keletök. Valódi meglepetés ezeknek megtekintése, mert a kályhaipar örvendetes fejlődése az ő saját rendszere a *füstszabályozásban.* Morgenstein Endre minket is mint mindenkit a ki raktárát megtekinti, előzékenyen fogadott és készséggel magyarázott, mutatott meg mindent. A tárgyak jutányosak és igazán remekek. A hasznos mellett az izlés is érvényesül. Árai jutányosak. A raktár dusan van fölszerelve. A látogató elbámul a gyönyörü tárgyakon. Javitásokat is pontosan és jutányosan végez. Ajánljuk a közönségnek.

— **Jó szivarok.** Özvegy Kovács Józsefné a Horváth kertben vagy arra felé sétálóknak igazán jó és száraz szivarokkal szolgál. — Itt a lapokat és a „Buda és Vidéké"-t is árulják.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Párkány Nána állomásán következő magas épitményi munkák biztositására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk:

1) Vendéglő épület földszintes rész,
2) Vendéglő épület emeletes rész,
3) Veranda,
4) Csatornázás,
5) Árnyékszék.

A végrehajtandó munkák mennyiségére vonatkozó tájékoztató adatok, valamint a munkák végrehajtását szabályozó részletes feltételek az alulirott üzletvezetőség pályafentartási és épitési osztályának helyiségében (Teréz körut 62, I. em. 18. sz. ajtó) a rendes hivatalos órák alatt megszemlélhetők.

Jogérvényes és kellően bélyegezett ajánlatok f. é. május hó 25-én déli 12 óráig általános osztályunk vezetőjénél (Teréz-körut 62. I. em. ajtó) nyujtandók be ezen czim alatt: „Ajanlat P. Nána állomáson létesitendő magas épitményekre vonatkozólag."

Bánatpénz fejében legkésőbben f. é május hó 24-én déli 12 óráig 2200 frt készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, a budapesti balparti ü. v. gyüjtőpénztáránál leflzetendő.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak fenntartjuk.

Budapest, 1897. évi május 1-én

A bp. balparti üzletvezetőség.

A **Magyar Asphalt részvénytársaság** Budapest, Andrássy-ut 30. Elvállal minden néven nevezendő **asphalt burkolási** valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik. **Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.**

Budapesti lóversenyek

1897. május 2., 4., 6., 8., 9., 11., 13., 15. és 16-án.

Kezdetük mindig délután 3 órakor.

Beléptijegy naponkint:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	5 frt
I. „ „ hölgyeknek	3 frt
I. „ „ katonatiszteknek	3 frt
II. „ urak vagy hölgyeknek	1 frt
Állóhely a versenypálya közepén	30 kr

Egész évi (Saison-) jegyek 29 napra:

(Május 9 nap, aug. 10, október 10 nap).

I. oszt. (Passepartout) uraknak	100 frt
„ „ hölgyeknek	50 frt
„ „ katonatiszteknek	50 frt

A májusi 9 napra:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	34 frt
„ „ hölgyeknek	17 frt
„ „ katonatiszteknek	17 frt

A külön elkeritett fogadási helyre (a bookmakerek körébe) belépti jegy **mind a 9 napra 25 frt.**

A totalisateurökhöz azonban, mint eddig, ugy ezután is szabadon léphetni. Lóvonatu vasutak egész a helyszinig közlekednek. **Katonai zene és frissitő-helyek minden osztálynál.**

Uj vendéglő az ócska ó-budai Mátyáshegyen.

Nagyon hátra kell'ne nyúlnom,
Ha megirnám, hogy hány nyúlnyom
Terhelé már e hegyet,
Azért csak azt teszem róla
Fel, mintha már itt állt volna
Akkor, mikor született.

Mátyáskirály fénykorában
Ő sétált rajt' és korábban
Holmi vén rómaiak,
Mint például: Satis Quantum,
Aquincum, Amphitheatrum,
Etcetera s más urak.

Elmélkedvén régiekről,
Mai napság mi járunk föl
A Mátyásnak hegyére,
S álmélkodván a dolgokról
Iszunk egy jót azon borból
Mely ottan lesz kimérve. Tüzér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Hirdetmény.

Az alulirott igazgatóság ezennel közhirré teszi, hogy a

magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusitóhelyeinek (főkollekturáinak.)

elnyerésére vonatkozó bejelentéseket

f. é. május 1-jétől 25-éig

fogad el.

Erre vonatkozó megkeresésekre az alulirott igazgatóság a részletes feltételekről felvilágositásokkal szolgál ugyszintén a játéktervet közli.

Budapest, 1897. május 1.

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték igazgatósága (Károly-körut 26. sz.)

Házvétel.

Keresek egy kis házat Budán I—II. kerületben megvételre 5—6000 árban. Azonnal fizetek. Bővebbet a kiadóhivatal. 72.

Eladó vidéki ház.

Szatmár városában a város legszebb helyén fekvő szép nagy ház nagy udvarral és külön épült szép istállóval eladó vagy egy budapesti házért elcserélendő. A ház tehermentes, értéke 32000 frt Czim a kiadóhivatalban 71

Buda és Vidéke naptára.

A Buda és Vidéke naptárába üzletleirásokat, hirdetéseket naponként felvesz a kiadóhivatal Sürgősen kérjük a megrendeléseket, **nehogy** valaki kimaradjon. A naptár sok ezer példányban jelenik meg. 67

Ikt. 1915. sz.
1897

HIRDETMÉNY.

A budapesti I—III. ker. kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a Budapest—esztergomi h. é. vasút számára az alább megnevezett határokban kisajátitott területekről elkészitett összeirás, térkép és egyedi kimutatás hitelesitésére a helyszinére a következő határnapok tüzetnek ki, ugymint:

Budapest—Ó-Buda községre nézve 1897. évi május hó 21-én reggel 9 óra az ó-budai állomáson.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszszék, különben a kisajátitás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgalmak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Egyuttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokban a Budapest—esztergomi h. é. vasut számára kisajátitott területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanitási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi czim alatt igényt tartanak: ezeket 1897. évi julius hó 1-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátitási és kártalanitási összeg annak és azon menynyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkeblezett tételek pedig ezentul a kisajátitott területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeirás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthetők. —

Kelt Budapesten, 1897. évi márczius hó 29-én.

Lithvay Mátyás s. k.
kir. itélő táblai biró.

Tavaszi és nyári idényre!

A legfinomabb és legszebb férfi ruházat **a legdivatosabb angol rendszer szerint** elkészitve, a legjutányosabb áron

Berger Adolf veje

férfi szabónál

II. fő-utcza, Lánczhid-palotában

kapható.

A legdivatosabb bel- és külföldi, csakis valódi juhgyapju kelmék dusgazdag választéka mindenkor készletben van.

Tabermann Gusztáv

cs. és kir. udvari

vizvezeték berendező és felszerelő,

épület és diszbádogos-mester.

Budapesten II. k. Margit-körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fűtés és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy **Budapesten** mint a **vidéken.**

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntőház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a Szántói viz.

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, **szalmaka apokból** nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

Mesterházy Mihály

fűszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedése.

Budapest, I. kerület, Attila-utcza 50.

Ajánlom a nagyérdemü közönségnek dúsan felszerelt raktárom fűszer, cognac, ásványviz, sajt, csemege és gyarmatárukból. **Természetes balatonmelléki borok** saját töltésü 1/2 és 1 literes palaczkokban. — Pontos, gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállittatnak.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a **II. ker. fő-utcza 6. sz. a.** egy a kor igényeinek megfelelő

üveg-, porcellán és lámpa-üzletet

nyitottam.

Egyszersmind elvállalok mindennemü e szakmába vágó munkát u. m. **üveges munkát, képek berámázását** és **porczellán-készletek** után **festészetet.**

Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a megrendeléseket a legpontosabban eszközöljem.

Becses pártfogásért esedezve, maradok kiváló tisztelettel

Lichtenstein Márton.

Kávéházi és vendéglői berendezések

nagy választékban.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli föraktára**

Mechlovics Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek** testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI évfolyam 20. sz. (Pünkösd hava.) Vasárnap, május 16.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Vaskalap.

Tudtunkkal a „Magyar Állami Tisztviselők Országos Szövetsége“ oly czélból alakult, hogy minden megengedett törvényes eszközzel azért fog küzdeni, hogy a magyar tisztviselők nyomorúságos anyagi helyzetén segitsen. Azt hiszszük, hogy eddig megis felelt e hivatásnak, mert nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, hogy a kormány és az intézők figyelmét fel ne hivta volna sok oly viszás helyzetre, melyen segiteni okvetetlen szükséges volt.

Hogy eddigi küzdelmét, fáradozását nem kisérte az az eredmény, mely ohajtandó volt, azt annak a nehéz pénzügyi viszonyoknak tulajdonitjuk, melylyel a magyar állam háztartása évtizedeken keresztül küzdött. Tudta, elismerte ezt a magyar tisztviselő kar is, s beletörődve a változtathatatlanba, megadással tűrte szomorú helyzetét, bizalommal egy szebb jövő reményében hazafiságától serkentve lankadatlan buzgalommal teljesitette hivatását.

Most már azonban, midőn a magyar pénzügyi viszonyok megváltoztak s annyira megszilárdultak, hogy állami háztartásunk egyenlege évről-évre jelentékeny összegü többlettel záródik, méltán megvárta és várja is, hogy komolyan vegyék az intéző körök fontolóra a módozatokat, melyek által anyagi helyzetükön gyökeresen segiteni lehessen.

A jelen válságos idő, midőn a magyar állam ismét jelentékeny terhet fog magára vállalni, legalkalmasabbnak mutatkozott arra, hogy a kormány figyelmét ismét felhivja a tisztviselői kar nyomoruságos anyagi helyzetére, mert jól tudják azt, hogy a kiegyezési javaslatok letárgyalása után, mikor is állami kiadásaink a felemelt kvótával jelentékenyen fognak emelkedni, erre vajmi kevés reményünk lehet.

Ettől a tudattól áthatva, a szövetség több tagja inditványt tett, hogy ragadjuk meg a kinálkozó alkalmat, s midőn Ő Felsége Budapestre fog jönni, monstre küldöttség utján hivják fel legmagasabb figyelmét a magyar tisztviselők sajnálatos helyzetére.

Az állami tisztviselők országos szövetsége e hó 13-án Csemegi Károly ő Excellentiájának elnöklete alatt választmányi ülést tartott.

A valasztmányi ülésen szóba jött a fentebbi inditvány mint az állami tisztviselők általános ohajtása. Ez ügyben egy kisebb küldöttség már járt Falk Miksa orsz. képviselőnél, kérve őt, hogy az Ő Felségéhez menesztendő küldöttség vezetését vállalja el; ő erre nagy készséggel hajlandónak is nyilatkozott. Annál nagyobb megütközést keltett az elnöknek az az eljárása, hogy formai okokból e fontos és sürgős ügy tárgyalását meg nem engedte. Az elnöknek ez az erőszakos eljárása általános megbotránkozást és felháborodást keltett az összes tisztviselők között. Az áll. tisztv. orsz. szövetsége nem parlament, annak választmánya tisztán a formákhoz nem ragaszkodhatik, e szövetség megalakult, hogy a tisztviselők sorsán segitsen, és ahol segiteni vél és remél, ott a formáktól el kell tekintenie. Mi csak üdvözölhetjük azt a mozgalmat, mely az áll. tisztv. orsz. szövetsége tisztikarának ujjászervezéséért megindult.

Tigyi Sándor.

Községi választások.

A községi választások az egész fővárosban érdekesek, élénkek lesznek. Szép — nagyon szép, hogy a polgárság mikor jogairól van szó, tömegesen él jogaival. Mindenféle választásnál beszédek, igéretek hangoznak, még az alvók is felébrednek, a bénák is járnak. Hályog hull a szemekről és még a szembekötősdi játékok is szünetelnek.

A budai három városrész is megmozdul. Az ujkor néhány épületével tatarozott régi falak és kövek ilyenkor arra vallanak, hogy itt olyan lakosság van, mely minden tekintetben és mindig lelkes, nem önző, az autonomiára érett.

Körök, kaszinók, asztaltársaságok

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Robinson Bábelben.

— Elbeszélés. —

Irta: **Erdélyi Gyula.** (4.)

Ez a levél felgyujtotta magányomat. Az emlék lázasan égett valómban.

Pár nap mulva nagynéném irt. A legbuzgóbb izgató volt néha napján, és most hamut hintett fejemre. Mivé tettem Bellát? Nem tudtam megbecsülni!.. Felsorolta erényeit. Szinte láttam, hogy hulhattak az áldozat felett könnyei. Elhatároztam, hogy egyet sem bontok fel. Nem volt hozzá erőm. Elolvastam, bosszusan dobtam a tűzbe, gyönyörrel láttam, hogy falják fel a lángok és miként kigyódznak parázsból hamuvá semmisülve A máglyára itélt levelek nem enyésztek el, füstjök csipte szemeimet és égtek a lelkemben.

Elakartam szakadni a világtól. Nem tudtam. Ismeretlen árnyak üldöztek.. és én ismerős árnyakat kergettem.

Végre is férfi vagyok. Talán letudom küzdeni ezeket az árnyakat. Hasztalan szélmalom harcz. Eleinte csak szótalanul keringtek, később zúgtak. — A napsugarak rezgése, az éj sötétje egy sajátságos nyelven beszéltek. Éreztem, hogy elvesztem gondolkozásom egyensulyát.

Ez hát a magány? Igy gyógyit a magány? Elmélkedésemben meggyőződtem most, hogy magány csak a nyugodt lelkiismeretre létezik. A ki fájdalmat, szemrehányást, önvádat hoz magányába, az nincs egyedül, azzal egy egész birodalom van. A ki ide emlékkel menekül, az benépesiti az egyedül valóságot, az nincsen egyedül.

Öngyilkos legyek?

Nem, azt nem teszem, ezzel aláirnám, hogy én vagyok a bűnös, és ezt nem akarom a világ előtt igazolni. Nem, százszor nem. Be fogom bizonyitani, hogy a bűnös ő!

Tüzet tűzzel. Muló kalandok nem gyógyitanak s még hogy egyszer csalódjam, ahhoz nincs bátorságom. Reám nézve több nő nem létezik. Be kell bizonyitanom azt, hogy Bella hűtelen lett hozzám, de én hű maradok.

Igazságot szolgáltatok magamnak.

Olyan jól esett az a sejtelem, hogy ő bűnös, mást szeret és a kit szeret, azt is igy megsebzi, mint engemet. Sötét szinekkel festettem tovább a képet. Megremegtem attól a gondolattól, a mi gyakran kisértett, hogy ő csak igy vezekel, a miként én és tiszta minden mocsoktól . . .

Láttam uj otthonában, mint szerető hitvest, a példás nőt és anyát, ki férjének és gyermekeinek él. Nappal is elhomályosult előttem minden. Hiuságérzetem és a féltékenység ébredése tépte szivemet, a melyen átrezgett a boszú is.

Miért lehetne boldog az, ha én nem vagyok. Különb ember, mint én? El kellett takarni szemeimet, látva ezt a fényes idyllt. Nem fogom megengedni. Szétdulom azt a boldogságot, megölöm őt, vagy őt.

Menekültem a hazug magányból. Könnyű volt Robinsonnak hajótörése után szenvedni a szigeten, hiszen csak az ifjukori engedetlenség emléke kinozta, nem csalódás kinozta.

El abból a magányból, a mi hazugság, el a valódi magányba, emberek közé, el, hadd legyek Robinson Babelben. Itt legalább másokat is látok szenvedni . . . . . .

Sellőyt — ugy véltem — vallomásai kimeritették. Hirtelen egy pohár vizet ivott ki és bennünket köszöntve távozott.

Olyan visszásnak tetszett előttem az a szivárványszinü nyakkendő. Hiszen ennek az embernek talpig feketébe kellene járni.

Kercsey Imre néhány napig semmit sem

testületek és érdekszövetségek, elnyomók és elnyomottak sikra szálnak a magok érdekében és a közügyért. A közügy palástja oly bő, hogy az alatt elfér a hiuság, az önzés, a szerepelni vágyás, anyagi haszon és minden emberi gyengeség s még itt és amott az erénynek is jut helye. Akár ilyen akár olyan a jelölt, a köréje tömörültek azt hiszik, hogy ez az igazi, ha még tizenhárom próbás álpróféta is. Egy kis biráló képesség, csillogó de pongyola pohárköszöntő vagy beszéd, mi sokszor oly szép, hogy legtöbben nem értik, atyafiság, némi vagyon, választmányi tagság a körökben, az osztályérdek legyezése — s megvan a képesités.

A régiek és ujak közül történik a választás, belekeverve a politikai vagy egyéni gyülölséget, a hatalmat vagy a népszerüséget.

Beszélnek itt is, amott is. Van kézszoritás, szivélyes mosoly, ölelkezés. Koriolán ma is ugy járna, mint az ó korban járt. Nem az érdemért mennek, de az érdemnek is kegyet kell hajhászni, különben nem érvényesül. Igy alakul azután a törvényhatóság, megtarkulva jogcsavaró, elmélet kergető, készületlen, mindentváró, mindentkérő, közönyös kemény, szilárd és viaszk emberekkel.

A választási küzdelmeket hivatalos befolyás, a népszerüség, de leginkább a szeretet és gyülölet vezeti. Itt és amott kortessé szegődik a boszuállás, sértett hiuság. Meglehet, a megválasztottak nyernek, de legtöbbet nyer-e a polgárság? A polgárság, mely most egy földindulással szeretné megsemmisiteni a rendszert és a rendszertelenséget, azután meg ujra választ, csendesen vagy elkeseredve kiséri vagy nem kiséri figyelemmel a törvényhatóság életét.

A törvényhatóság rendes és rendkivüli gyüléseket tart, megalakulnak a bizottságok. A közgyülés terme legtöbbnyire üres, a bizottságok nem mindig teljesek. A kik bejutottak sokszor megelégednek a czimmel s nem jut eszökbe, hogy a tisztesség kötelességtudás nélkül semmi. A kinmaradottak birálnak, pohárköszöntenek és várják mikor jutnak be.

Az pedig a ki a törvényhatóság életét figyeli és nem szenved a jelöltetés betegségében, azt látja, hogy a törvényhatóság tetterejét és munkaképességét annak nagyszáma fulasztja meg. Budapestnek több száz bizottsági tagja van, mig Budapestnél nagyobb városok 50—60 törvényhatósági taggal boldogulnak. Itt a minőség és nem a menynyiség az elv.

Sok a beszéd, kevés a tett. Jobb lenne, ha megforditva lenne, hiszen a legszebb beszédnél többet ér a tett.

Mindég rendszerek megváltoztatásáról beszélünk és a személyeskedés harczába esünk bele. Politikai okok nem okok arra, hogy pusztán ezekért ejtsünk el régi érdemeket, viszont nem okok arra, hogy érdemes ujak onnan kimaradjanak. A régiek élete, munkássága programm, az uj adjon programmot és mutassa meg, mit ért a fővárosi ügyekhez és a főváros rendezéséhez, fejlesztéséhez? Mit tett, vagy mit tehet Buda emeléséért?

Ha igy választ a polgárság, ugy jól választ. *Erdélyi Gyula.*

---

tudott felfedezni és a szivárványszinü nyakkendő története vesztegelt. Sellőy naponkint megjelent közöttünk. Maga nem hozott elő semmit, közönyös mindennapra való tárgyakról beszélgettünk. Ködös idő volt. Nem tudom, lehet-e általános szabálynak kimondani, de én ugy tapasztaltam, hogy a köd jó nevelője a bizalmasságnak. Talán a bűnöst is több sikerrel vallathatják ködös időben. A köd az elmulásra emlékeztet és ösztönöz arra, hogy a kinek mondani valója van, mondja el. A borus eszméket táplálja az elkeseredett idő.

Sellőy épp ugy, mint mikor még nem ismertük és bámultuk kitünő füstidomitását, szivarfüstjét kóválygotta a légben és egyszerre minden előző ötlet nélkül megkérdezé:

— Mondják meg uraim, mit tartottak rólam, mielőtt nem ismertek?

Elmondtuk őszintén. Karczag Imre barátom nem hallgatta el azt az igyekezetét sem, melylyel őt teljesen felfedezni akarta.

— De azt nem sejtették ugyebár, hogy én Robinson vagyok Bábelben és hogy nem olyan vig annak a nyakkendőnek a története?

— Azt nem... válaszolt Karczag Imre.

(Folytatása következik)

Az akadémia uj pályatételei.

A magyar tudományos Akadémia most a következő jutalomtételeket tüzi ki az I. osztályból: 1. A gróf Teleki József-jutalomért 1899 ben szomorujátékok pályáznak a középfajok kizárásával. A verses forma okvetlen megkivántatik. Jutalma 100 arany. Határnap 1899. szeptember 30-án. 2. A gróf Karácsonyi jutalomért 1899-ben komoly drámai müvek pályáznak. Jutalma 200 arany. Határnap 1899. szeptember 30-án 3. Kivántatik egy elbeszélő költemény, melynek tárgya lehet történeti, mondai vagy a jelen életből vett. Jutalma a gróf Nádasdy Tamás alapitványból 100 arany. Határnap 1898. szeptember 30-án. 4. Kivántatik ódai költemény, melynek tárgya lehetőleg a magyar nemzet hazafias küzdelmeinek érzelem- és eszmeköréből vétessék. Jutalma a Bulyovszky alapitványból 200 forint. Határnap 1897. szeptember 30. 5. A Farkas-Raskó alapitványból 100 forint hirdettetik hazafias költeményre. Határnap 1897. szeptember 30-án. 6. Kisfaludy Sándor élete és munkái. Határnap 1899. szeptember 30. Jutalma a Lévay-alap kamataiból 1000 forint. 7. A müvészet és erkölcs viszonya egymáshoz. Jutalma a Gorove alapból 100 arany. Határnap 1898. szeptember 30. 8. A Péczelyregény pályadijra 1895—96. évközben megjelent magyar történelmi tárgyu vagy hátterü regények pályázhatnak, másodsorban pedig a magyar társadalmi életből irt regények. Felhivatnak az ily regények szerzői, hogy müveiket 1897. szeptember 30-áig a főtitkári hivatalhoz küldjék be. Azonban az önállóan megjelent s be nem küldött munka is pályázhat, ha a szerző hivatkozik reá.

A budai hegyek között járva, olvastam ezt a pályázati hirdetést. Tessék elhinni, hogy a ki akármilyen országos dolgot Budán olvas, az nem ridegen olvassa el. A mi hegyeink között az ember önállóban gondolkodik és az eseményeket, a tényeket, a közléseket más világitásban látja.

A mi májusunk most valódi szeszélyes május. Olyan szeszélyes és meglepő, mint az akadémia jutalom tételei. Ezek a tételek régi időből erednek, a mikor az alispánnak kevesebb volt a tisztelet dija, mint ma a megyei hajdú fizetése.

A régi időkben egy arany nagy pénz volt, ma ugyan nehezebb hozzá jutni, de sokkal kevesebbet ér, mert minden drága. A régi időben 100 arany daczára, hogy azt mondták: mi egy urnak 100 arany, még is csak száz arany volt. Micsoda pályadij ma 100 arany p. o. egy verses formáju szindarabra?

A hajdankorban csak borostyán koszoru volt a költő jutalma, de bizonyára akkor a spártai levesek korában senki nem folyamodott drágasági pótlékért és a poéták is olcsóbban élhettek és ruházkodtak.

A kinek módja van és mással nem kell foglalkozni, ha tehetsége is van hozzá, az irhat a maga mulatságára minden honorárium nélkül. Jaj de nehéz annak ma eget kérni, ki koplal havonta 60 forintért.

Kisfaludy Sándor élete és munkáira 1000 frt. A müvészet és erkölcs viszonya egymáshoz 100 arany. Hazafias költemény 100 forint. stb. Ezek nevetségesen csekély összegek.

Nézzük csak a lóversenyeket, itt 60,000, 30,000, 20,000, 10,000 frtos dijak vannak, a mi azt bizonyitja, hogy a lótenyésztés vezetői többet tesznek mint a szellemi élet tenyésztői.

Mi budaiak nem hisszük el olyan könynyen azt az ellenvetést, hogy hát a minő az alapitó szándéka, a minő összeg az alapitványból jut, annyit tűzhet ki. Tartsa meg az akadémia az alapitvány természetét és nevét, de pótolja ki tekintélyesen a pályadijat. A szellem munkáját kell legjobban megfizetni.

Az akadémia vagyoni viszonyait is ellenérvül szokták hozni, de ez sem mentség, mert az akadémia olyan testület, melynek erkölcsi sulyánál fogva szaporitani lehet jövedelmeit, csak egy kicsit hozzá kell látni.

Az akadémia jusson is közelebb a közönséghez és vetkőzzön le valamit ósdiságából. A vezetők legyenek éberebbek és élénkebbek, ugy az alap nevekedni fog és nem lesznek oly szégyenletesen csekélyek és kicsinyek a dijai és mi innen a budai hegyekből hálásan gondolunk a magyar tudományos akadémiára, mely visszazökkent oda, a miért a nagy Széchenyi István alapitotta.

A budai omnibuszközlekedés.

A főváros jobbparti része kedvezőtlen közlekedési viszonyainak javitása érdekében ma délben egy előkelő budai polgárokból álló küldöttség tisztelgett Márkus József polgármesternél. A dr. Gombár Tivadar, Osztoics Mihály, dr. Heinrich Kálmán, Peringer Ferencz és Schumy Rezső tagokból álló küldöttség vezetője és szónoka, dr. Gombár Tivadar a polgármesterhez intézett beszédében rámutatott arra, hogy a székes főváros I és II. kerülete az omnibuszközlekedés beszüntetése óta minden közlekedési összeköttetést nélkülözni kénytelen. Különösen érezhető az összeköttetés hiánya a Tabán és Krisztinaváros ban. Épen ezért kéri a polgármestert, hogy a Schwimmer Pál és Mittler által az omnibuszközlekedés megujitása érdekében benyujtott ajánlatot, a mely különösen a budai oldalra nézve igen kedvező összeköttetést és közlekedést tervez, Buda lakosságának érdekében mielőbb kedvezően intézze el. Márkus polgármester válaszában felemlitette, hogy méltányolja a felhozott indokokat, de nem hiszi, hogy az emlitett ajánlat alapján a Krisztinaváros kedvező forgalmi összeköttetést kapjon. A polgármester aggodalmaira dr. Heinrich Kálmán a nevezett ajánlattevők által preczizirozott ajánlatot ismertette a polgármester előtt, a ki erre tudtára adta a küldöttségnek, hogy az esetben, ha a vállalkozók ajánlata tényleg megfelel az elmondottaknak, ugy a maga részéről igen szivesen fogja az ügy mielőbb való kedvező megoldását siettetni.

Lapunkban folytonosan irtunk a budai rossz közlekedésről. A ki itt Budán lakik, vagy ide akar jutni, látja csak, hogy Buda nem Pest. A régi kezdetleges társaskocsik idejében jobban volt ellátva közlekedésünk. Nagyon örülünk rajta, ha Schwimmer ur, ki az államvasutak menetjegy irodájának szerencsés vállalkozója volt, csakugyan komolyan látna az omnibusz vállalathoz.

Nagyon szeretnénk, de csak abban az esetben, ha a főváros a közönség érdekeit kielégitő szerződést fogadna el a vállalkozóktól, mert egy ideig ó.áig tartó omnibusz vállalkozásból nincs haszon.

Készebbek vagyunk a turistaságra, mint arra, hogy egy két hónapig döczögtessük magunkat és mikor hozzászoktunk, a járatoknak vége szakad és ujra a gyalogjárás a közlekedésünk.

A villamos vasut is sok tekintetben rendszertelenül látja el Budát. Sok nagyon sok javitani valót mutat az utirány, szakasz-jegy, menetár stb. Ezeken a társaság változtatni fog, mert változtatni kell, különben veszitene vele.

Ezuttal ismét figyelmébe ajánljuk a tramway társaságnak, hogy addig is mig utirányzait helyesen rendezi be, vegye át az omnibus közlekedést, a mi helyesen kezelve nagy kincsesbánya.

A ki a közuti vaspálya társaságot nem figyelmezteti arra, hogy mit gondol, mit kiván, mit vár tőle a közönség, az nem jó barátja, hanem ellensége a közuti vaspálya társaságnak.

A Buda és Vidékének kötelessége a közönséget képviselni, annak érdekében felszólalni, de kötelessége viszont a társaság iránt táplált bizalmat erősiteni s azt a közönség körében támadt jóakaratu, méltányos inditványok és tapasztalatok elhallgatásával nem gyöngiteni.

Arpád sirja.

Wlassics Gyula kultuszminiszter az Arpád sirja felkutatása érdekében hozzáintézett folyamodványokat elutasitólag intézte el. Kijelentette, hogy a kultuszminiszteriumnak erre a czélra nincs pénze. A fővárosra utalt, mondván, hogy az folytassa az ásatásokat. A főváros megbizásából dr. *Kuzsinszky* Bálint egyetemi magántanár vezetése alatt az idén tényleg tovább fogják kutatni a régi római város romjait s esetleg kiterjesztik az ásatásokat az Arpádfürdő környékére is, a hol Arpád sirját gyanitják. Ha azonban a hatóságok nem vennék kezükbe az ügyet, azok, a kik a kérdéssel tudományosan foglalkoztak, társadalmi uton fognak mozgalmat és gyüjtést inditani Arpád sirjának fölkutatására. *II-ik Rákóczy Ferencz* hamvai hazahozatala, *III-ik Béla király* temetése, *Arpád sirja* kutatása. Mind a három olyan eszme, mely hazafias lángot lobbant a magyar ember szivébe.

A kultuszminiszternek nincs erre a czélra pénze. Elhiszszük, mert maga a néptanitók állapotának rendezése, az irodalmi és művészeti viszonyok javitása a különben sem gazdag tárczát kimeriti. Amde maga a mi kultuszminiszterünk Dr. Wlassics Gyula készséggel áll az Arpád sirja kutatásáért indult mozgalom élére s hiszszük, hogy azt fel is fedezik, oda szobrot emelve zarándokló helylyé teszik és *Ó-Buda* emelkedését is biztositják vele. Aquincum romjai, Arpád sirja és szobra világhirűvé tennék Ó-Budát és virágozná a mai fürdő telepet.

A hazafias mozgalom megindulása Ó-Buda emelkedésének biztositéka. Ó Budáé mely most teljesen elárvultan kiált hiában és jobb sorsot kér. A történelmi emlékek ápolása, a szép fekvésü hely jövőjének alapja, melyből Uj-Budává kelhet Ó-Buda. Akkor gyorsabban valósulnak azok az álmok, miket most a városrendezés vezetői és az előljáróság, választmány s az óbudai vezérférfiak Ó-Budáról álmodnak. Ott a hol közelben a Császár és Lukácsfürdő, Római és Arpádfürdő a hazafias mozgalom folytán nem maradhat el az eredmény. Ezeket a kincseket jobban megismerik, méltányolják és Ó-Buda valamint Ujlak szép vidéke csakugyan szép leszsz és emeli a szomszédos községeket mint Békás-Megyer, Kaláz és Pomáz. Szent-Endre emelkedése csak fokozni fogja a javulást és segiti a fejlődést.

Arpád sirjából egy szebb jövő forrása fakad.

Legyünk segitségére a kisszőlőbirtokosoknak!

A szőlők felujitásáról szóló törvény és szabályzat bár hivatva van a minimális területre nézve is segitséget s kölcsönt adni, mégis jelenlegi keretében a kisbirtokosok vonakodnak ezt igénybe venni s aggályaik nem is minden oknélküliek. És mégis a kisbirtokoson, termelőinknek zömén segiteni s azt kész szőlőhöz juttatni: ez volna ugy a törvényhozásnak, mint a társadalomnak feladata.

Ugy véljük, hogy ezt a kérdést az országos szőlőtelepitő-szövetkezet fogja megoldani, mely a helyes uton jár, midőn az alább körülirt eljárást szándékozza meghonositani.

Számitásunk alapjául ne vegyük a törvény minimális területét, hanem 1 kat. holdat. Egy gazda, kinek egy oly hold szőlője volt, melynek talaja szőlőültetésre alkalmas, annak idején maga dolgozott szőlőjében családtagjaival együtt; de ma saját erejéből nem birja szőlőjét ujjátelepiteni és családja fentartása végett napszámba kénytelen dolgozni. Ily szőlős gazda, hogy szőlőjében az okvetlen szükséges rigolirozást végezni képes legyen, kapna a szövetkezettől a tél folyamán a munka haladtával, a helybeli ügyvivő által közvetitve részletekben száz forintot. Ezzel meg van adva a mód, hogy az illető saját erejéből rigolirozhassa.

Tavasszal aztán kap körülbelül 100 forint értékéig menő amerikai alanyvesszőt és oltványokat, hogy a jövő évre nemes zöld galya is legyen, és 50 frt értékü karót. Mivel előreláthatólag a szövetkezetnek saját telepei lesznek, valamint sok helyen saját embereivel fog nagyobb terjedelmü szőlőt telepiteni, ez okból az illető gazdát könnyü szerrel küldi el a hozzá legközelebb eső telepre a folyamatban lévő munkálatok tanulmányozása végett. Igy lesz első sorban az ültetéssel kapcsolatos többi munkákkal is. Ez uton tehát megkapja az utasitást az első év munkáiról. A következő évben meg lesz tanitva a metszésre és a zöld oltásra, az oltványok kezelésére és ősszel való lebujtatására. Ezek szerint, ha elemi csapás nem éri, a harmadik évben már érett gerezdeket fog szürni. Lássuk tehát, minő kölcsönben részesült az egy holdas gazda.

Rigolirozáshoz kapott 100 forintot, oltvány és alanyvessző képében 100 frtot, karó képében 50 frtot. Egy szövetkezeti részjegy 50 forint, mert tartozik taggá lenni, és egyéb kiadásokra 50 frtot; tehát összesen 850 frtot. Ezt az összeget a 4-ik vagy 5-ik évtől 35 frtjával az esedékes kamatokkal együtt 10 év alatt könnyen letörleszthetí. Hogy egy hold betelepitett kész oltványszőlő évi 35 frt törlesztést 10 év alatt kibir-e, ehhez azt hiszem nem kell nagy magyarázat, sem tulságos vérmes remény, ha átlag felvesszük, hogy 20 hectolitert terem à 15 frt. Ezen a módon a kisbirtokos könnyü szerrel termő szőlőhöz jutott; szőlője leköti őt az itt maradásra, nem fog tehát gondolni a kivándorlásra s a szövetkezet megoldotta a szoczializmus egyik nagy kérdését. A szövetkezet, hogy pénzerejét ne fixirozza, gondoskodni fog majd arról is, hogy ezen kölcsönöket más helyütt eszkomptáltassa és a pénzt folyósitsa, hogy ugyanazon összeggel ismét más baján segitsen. Ez által aránylag, mondjuk, hogy csak aránylag, kisebb összeggel ennek folytonos hasznositása által nagy dolgokat van hivatva müvelni. Az egy holdnyi terület birtokosa 15 év mulva nem tartozik többé és 1 szövetkezeti részjegygyel is bir.

Az elmondott eset csak egy példát világit meg; de ehhez hasonló esetek számtalan variáczióban fognak érvényesülni.

Ott van egy másik példa, midőn az Agrárbank által adandó kölcsönesetekben a szövetkezet fogja a telepitést végezni s a tulajdonos a harmadik évben, midőn az már termőre fordult, átveszi a betelepitett szőlőt. A szövetkezet van hivatva a kistermelőn segiteni az által, hogy neki szőlőt telepiteni segit és hivatva van a folytonos érintkezés által a szak értelmet fejleszteni, oktatva telepiteni.

Kész szőlőt a kistermelőnek, nem pedig pénzt, mi markát égeti!

Ez itt a jelszó.

Lépjen be a szövetkezetbe tagul saját erejéhez képest minden honpolgár, hogy minél előbb lehetővé válhasson a kisbirtokosnak nyujtandó segitség. E mellett, mivel a szövetkezet pénzét folyton haszonnal fogja befektetni, a részjegyek után tisztességes kamatra is van kilátás.

Maurer János.

A vörösvári rózsaünnep.

Vidám élet volt Vörösvárott és Szent-Iványban. A két helység legerényesebb leányát koronázták meg a rózsakoszoruval néhai gróf Karátsonyi Guidó ösmert intézkedése szerint. Az alapitványi összeg kamatai ez évben 553 frt 83 krra rugtak. Az ünnepély a szántói uton kezdődött, a hol a lakodalmi társaság a két község lakosságából és számos fővárosi vendégből állt és a mely a rózsaanyát, bellusi Baross Károlynét várta. Mikor megjelent, Csapó Loránt szolgabiró lépett elő és jelentette, hogy ez évben Tusek Anna szentiványi leány van kiszemelve rózsaleánynak, a ki erre teljesen méltónak bizonyult. A lakodalmasok ezután Eckhart Géza körjegyzőhöz mentek, a ki a polgári esketést végezte, onnan zajos éljenzés közepette a szentiváni-templomba mentek, a hol egyházilag kelt egybe a rózsaleány választott vőlegényével. A vőlegénynek és menyasszonynak azután átnyujtották az ajándékokat. A szép ünnepély vidám tánczmulatsággal fejeződött be.

Ezt a szép ünnepélyt Eckhardt Géza vörösvári jegyző sok buzgalommal rendezte, mint tavaly érdemes kollégája a solymári jegyző. Csapó Loránd az uj főszolgabiró, kitől a járás igen sokat várhat, az ünnepélyen ott volt, s láthatta, hogy ez a község mennyire érdemes arra, hogy az előljáróságga egyetértve a nyaralási viszonyokat emeljék.

Nem tudjuk, benne van e a nemes gondolkodásu gróf Karátsonyi Guidó alapitó levelében az, hogy az alapitványt csak az nyerheti el, ki magyarul tud, de nem sok akadálya volna a pótlásnak. . .

Ezt az alkalmat meg kell ragadni és a jó igyekezetü népet a magyarosodásnak megnyerni, melynek egyik leghatalmasabb rugója a vagyonosodás.

Az uj főszolgabiró hazafiságának szép tere lesz itt és járása a magyarrá tételével gyönyörü emlékét hagyhatja hátra hivatalos működésének. Hazafisága és erélye, müveltsége erre teljesen képesiti.

A rózsaleány ünnepnek jelentőségét és hatását a magyarosodás javára kell kiaknázni.

A nyaralási viszonyok, vagy a községek rendeltetésének felismerése után nem nehéz a községek boldogitása, mely egyaránt köteles és szép hivatása ugy a biai, mint a pomázi főszolgabiráknak, kik intézkedhetnek, hogy a községi élet mozzanatairól lapunk több tudósitást kapjon és segithetnek a magyarosodásért folytatott munkákban.

A mérnöki hivatal ujjászervezése.

Az útépitési terveket az útépitési szakosztály fogja készitení és pedig oly módon, hogy a közmunkák a kellő időben legyenek végrehajthatók. A kivételnél a kerületi előljáróságok műszaki közegei is közreműködnek.

Föladata lesz ezen osztálynak, hogy az útépitések terén elért vivmányokat figyelemmel kisérje és helyes, gazdaságos útburkolási rendszert honositson meg.

A műépitési és középitési szakosztály teendőit ez idő szerint legnagyobb részt ideiglenes személyzet végzi, oda tehát kellő számu

alaposan képzett és kiterjedt gyakorlattal biró épitészeket kell alkalmazni. A tervezésre és kivitelre megfelelő időt kell adni. Nagyobb munkatorlódás esetében a nagyobb szabásu munkák elvégzésére a hivatal körén kivül álló, elösmert szakférfiakat kell külön szerződtetni.

A kerületi mérnökökre bizandók a kevesebb költséget igénylő útépitések s az erre szükséges összegek a kerületi előljáróságok rendelkezésére bocsátandók s tekintettel a kerületi mérnökök által ellátandó fontos munkálatokra, a nagyobb kerületekben főmérnökök volnának alkalmazandók. Ugyanezekben egy egy útfelügyelőre is van szükség. Tekintettel arra, hogy a kerületi mérnökök egész napon át, a hivatalos órákon tul is el vannak foglalva, részükre megfelelő pótdijazás (200—400 frt) volna megállapitandó. Az ügymenet egyöntetüsége végett a kerületi mérnökök a központi mérnökökkel két havonként műszaki értekezleteket tartanak.

Megfelelően kell szervezni a kezelő hivatalt, mely mai keretében nem állhat meg. Nincsen kellő nyilvántartás és elég segédkönyv, valamint az ezek vezetéséhez szükséges személyzet.

Hogy a mérnöki hivatal rendes ügyforgalmát a követelményeknek minden irányban elláthassa, a rendszeresitett személyzetet okvetlenül szaporitani kell. Jelenleg 69 rendszeresitett mérnök, 77 műszaki napidijas s 22 ideiglenes alkalmazott van. A javaslat szerint a személyzet a következőképen állapitandó meg: 1 középitési igazgató, 1 aligazgató; a középitési igazgatóhoz beosztva 1 mérnök, a földmérési szakosztályba 20, a közlekedésibe 11, a csatornázásiba 9, a középitésibe 21, a gépészetibe 6, a kerületi előljáróságokhoz 25.

A rendszeresitett személyzet fizetése (239.856 frt) 36.160 frt többkiadással jár. Minthogy azonban az alkalmazott kvalifikált napdijasok véglegesittetnének, az ezek fizetésére előirányzott összeg is csökkeni fog, ugy, hogy e czimen már az első évben 22,376 frt megtakaritás lesz, mely összeg a rendkivüli munkálatok fokozatos bevégzésével a minimumig csökkeni fog Az egyes épitkezések s útépitések költségeinek terhére átmenetileg ideiglenes munkaerők is volnának alkalmazandók, azonban a személyzet rendszeresitése mellett s a rohamos épitkezés megszüntével ezen munkaerők nélkülözhetők lesznek.

A vizvezetéki igazgatóságnál a személyzet a következő volna: 1 műszaki tanácsos mint igazgató, két főmérnök, két első osztályu és egy másod osztályu mérnök, egy első s egy másod osztályu segéd-mérnök. Az okvetlenül szükséges ideiglenes személyzet fizetésével együtt a vizművek személyzetének költsége 10952 frt többletet okoz, de ezt a vizművek kiterjesztésével és a vizszolgáltatással szemben táplált fokozott igény kellőleg indokolja.

A javaslat különben megtartja mindazt a meglevő szabályrendeletből, ami czélszerű s eddig is bevált. Decentralizálja a teendőket, mint már emlitettük, az egyéni felelősség fokozásával. Régen érzett hiányt kiván pótolni egy szolgálati utasitás alkotásával.

Javaslatát a középitési igazgató azzal végzi, hogy javaslatában a főnálló törvényhez kelletvén alkalmazkodnia, nem terjeszkedhetett ki a műszaki szolgálat kivánatos önállósitására, azonban gondoskodva van javaslatában a szakosztályok szükséges mérvü önállóságáról, továbbá az ügymenet gyorsaságának és zavartalanságának folytonos hatékony felügyeletéről és biztositásáról, végül arról, hogy a középitési igazgató az uj közművek tervezésénél és épitésénél befolyását érvényesithesse és a szakosztályvezetők támogatása mellett a műszaki téren szükségesnek mutatkozó közművek kezdeményezésével foglalkozhassék.

Mindezeknél fogva meggyőződését fejezi ki, hogy az általa javasolt elveken felépülő szabályrendelet és az ennek alapján kidolgozandó részletes szolgálati utasitásitás életbeléptetése és következetes keresztülvitele esetén a székesfőváros műszaki szolgálata iránt felmerült panaszok mellőzhetők és a hivatallal szemben támasztott jogos követelmények kielégithetők lesznek.

Ismerőseink.

Árnyak és fények.

† Csendics Gyula.

A székes fővárosnak egy derék, becsületes tanácsnoka, Csendics Gyula halt meg. Kedves jó, ember volt. Hivatalában buzgó. Soha hirbe nem jött azért, hogy a közügyet és hivatalát saját hasznára aknázta volna ki. A főváros egyik legrégibb tisztviselője volt, kit ugy hivataltársai, mint ismerősei őszintén könynyeznek és elmondják, hogy halála veszteség.

A *Buda és Vidéke* szerkesztője több éven keresztül szolgált vele a katonai ügyosztályban és valóban jó ismerőst, jó barátot vesztett el ő ép ugy, mint Buda. Mert az elhunyt Buda érdekében mindég szivesen megtett minden lehetőt.

Csendics Gyula 1867. julius 3-án lépett a főváros szolgálatába és hosszu ideig vezette az adóügyi, köztisztasági, egészségügyi és végül a katonai és illetőségi ügyosztályt. Betegsége, a melynek most áldozata lett, alig két héttel ezelőtt támadta meg korábbi betegségei által meggyöngült szervezetét. A mult hónapban többször feküdt, de mindig csak egy-két napig, ujra fölkelt s hivatalába ment. Április 28-án délelőtt nagyon rosszul lett, mire előbb a házi orvost, később dr. *Müller* Kálmán egyetemi tanárt kérette magához, a ki azonban csak enyhiteni tudott valamit a beteg állapotán, mert segiteni rajta már lehetetlen volt. A mult szombaton, mikor halála hire is elterjedt a fővárosban, oly rosszul volt, hogy az utolsó szentséget felvette. Május 10-én késő estig eszméletnél maradt s tudta, hogy nem sokára meg kell halnia. Az agónia éjféltájban kezdődött s reggel $^3/_4 6$ óra után mentette meg a halál a szenvedéstől.

A tanács május 11-én délelőtt ülést tartott s a kerepesi temetőben diszsirhelyet adott elhalt tagjának. A temetést is a tanács rendelte meg az Entreprise des pompes funebresnél. A diszes ravatalt még az nap délelőtt állitották föl az elhunyt csömöri-ut 14. számu lakásának dolgozó szobájában. A temetés csütörtökön délután félnégy órakor volt. A szertartást dr. Tótfalusi Béla erzsébetvársi plébános végezte.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Csendics Gyuláné, szül. Szampel Róza az alulirottak és az összes rokonság nevében a legmélyebb fájdalomtól sujtva jelenti, hogy forrón szeretett, felejthetetlen jó férje, illetőleg testvér, sógor és nagybátya, Csendics Gyula, Budapest székes főváros tanácsnoka, e hó 11-én reggel 6 órakor, életének 59-ik, boldog házaságának 32-ik évében, rövid, sulyos szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után az Urban jobblétre szenderült. A boldogultnak hült tetemei e hó 13-án, csütörtökön, délután $^1/_2 4$ órakor fognak a VII. kerület, csömöri ut 14. szám alatt a róm. kath. egyház szertartása szerint ünnepélyesen beszenteltetn és a kerepesi uti temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat az elhunytnak lelki üdveért e hó 14-én, délelőtt 10 órakor fog az erzsébetvárosi plébánia templomban az Urnak bemutattatni. Budapest, 1897. május hó 11. Aldás és béke hamvaira! Csendics Mária, férjezett Kálmán Istvánné és gyermekeik, Csendics Paulina, férjezett Horváth Jánosné, Csendics Ilona, férjezett Kovácsevits Ottóné testvérek, Kálmán István, Horváth János, Kovácsevits Ottó sógorok.

Budapest székes főváros tanácsa a következő gyászjelentést adta ki:

Budapest székes főváros tanácsa mélyen megszomorodott szivvel jelenti szeretett tagjának Csendics Gyula tanácsnok urnak e hó 11-én bekövetkezett elhunytát. A megboldogult földi maradványai e hó 13-án, csütörtökön délután három és fél órakor fognak VII. ker. csömöri-ut 14. sz. alatt beszenteltetni s a kerepesi-uti temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat e hó 14-én, délelőtt tiz órakor fog az erzsébetvárosi plébánia-templomban az Urnak bemutattatni. Budapest, 1897. május 11-én. Nyugodjék békében!

Kérjük azokat, kik a mult évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Az előfizetés árai:

Egész évre	12 korona
Fél évre	6 korona
Negyed évre	3 korona.

Különfélék.

— **Egyetem Budán.** Lapunk küzdelmének eredménye van. Ha nem is a vérmezőre, de a Lágymányosra helyezi a minister az egyetem egy részét, a műegyetemet. A beterjesztett törvényjavaslat minket érdeklő része ez: A József-műegyetemre nézve előadja a jelentés, hogy az uj műegyetemnek a Lágymányoson a Duna jobb partján, az uj Ferencz József-hidtól kezdve a Dunapart s a promontori-ut közt, egész a közmunkák tanácsának szabályozási tervében föltüntetett rondóig, pavillon-rendszerben való fölépitését tervezik. Addig is azonban, mig az uj műegyetem fölépitése több év lefolyása alatt megtörténhetnék, okvetetlenül gondoskodni kellene egy nagy, 5—600 hallgató befogadására alkalmas amfiteátrális előadó terem épitéséről, a melyet már el is rendelt a minister. A nagy termet magában foglaló s a műegyetem két pavillonja közt épülő különálló épületben lesz még kis előadási terem, közös tanári szoba, két szertárhelyiség s megfelelő mellékhelyiség. Az összes beépitendő terület 742 négyszögméter; az épitési költség 60.000 frtra van szabva.

— **Tisztelgés Mechwart Andrásnál.** Az Országos iparegyesület küldöttsége gróf Zichy Jenő elnök vezetése alatt tisztelgett Mechwart Andrásnál, a Ganz-gyár igazgatójánál, abból az alkalomból, hogy Mechwart a m. tud. akadémia Wahrmann-díját megnyerte. Gróf Zichy beszédére az igazgató válaszolt, megköszönve a rokonszenv jelét, majd Ungár Ignácz beszélt Mechwart negyven éves működéséről.

— **József főherczeg arczképe.** József főherczeg arczképe diszíti immár az „Első Magyar Általános Tisztviselőegylet“ mint szövetkezet II. ker. Albrecht-ut 3. sz. alatt levő helyiségét. Nevezett egyesület 25 éves fennállásának emlékét ily módon is megakarván örökíteni, kegyelete és hálája jeléül magas védnöke: József főherczeg ő Fensége arczképét életnagyságban elkészitteté hivatalos helyisége számára. Festő művészünk: Szamosi László a Munkácsy Mihály tanitó mesterének: Szamosi Eleknek a fia. — ki viszont Munkácsy oldalán 2 évet töltött Párisban,— valóban remekelt e munkájával. Mint gyakorlatra bevonult tartalékos honvédtiszt nagy ambiczióval s művészi ihletséggel dolgozott e képen, mely a honvédség szeretett főparancsnokát ábrázolja. Családásig hű vonások és szinpompa jellemzik ez olajfestményt, mely a művész ecsetjét s a megbizást adó egyesület áldozatkézségét és védnöke fenséges személye iránt táplált mély tiszteletét egyaránt dicséri.

— **Egy derék ember távozása Budáról.** Néhány héttel ezelőtt „Ismerőseink“ cz. rovatunkban megemlékeztünk a fogaskerekü vasut igazgatójáról, *Schwarzer Hugóról*, a ki negyedfélévi kitartó munkássága, rendszeretete, kiváló szakértelme által a vezetésére bizott vállalatot a virágzás magaslatára emelte. Ez a derék ember, ki idegen léttére a legnagyobb kedvvel és előszeretettel megtanulta nyelvünket is, eltávozik most a körünkből, a melyet annyira szeretett. Elhagyja eddigi szép állását, hogy azt egy még szebbel, még jövedelmezőbbel cserélje fel. Fáj nekünk e távozás, mert Schwarzerben egy igaz jó barátot, egy velünk örvendő, velünk szomorkodó rokon lelket veszitünk. No, de vigasztal az a tudat, hogy a távolban is velünk marad, velünk fog érezni, s nem fogja elfeledni soha azokat a kellemes szép napokat, miket körünkben töltött. F. hó 13-án tartotta bucsúestélyét számos barátai és tisztelői körében s 14-én távozott Budáról, hogy a bécsi *Kahlenbergi vasutnál* vállalt uj hivatalát elfoglalja. Kisérje őt magyar barátainak őszinte tisztelete és szeretete a távolban is!

— **Esküvők.** *Schmieder* János, az egyesült fővárosi takarékpénztár tisztviselője f. hó 15-én vezette oltárhoz özv. *Prohászka* Mihályné urnő bájos leányát *Tercsikét* a krisztinavárosi plébánia templomban. Az esketést Rostaházi Kálmán végezte. *Kossinczky* Károly Lajos cs. és kir. épitészi művezető oltárhoz vezette f. hó 13-án a várbeli helyőrségi templomban *Hofecker* Ferencz nyugl. krisztinavárosi elemi iskolai igazgató kedves leányát *Ilonát*.

— **Kitüntetés.** Ő felsége a király Freyberger Pált a dunántuli kereskedelmi társaság elnökét a Ferencz József renddel tüntette ki. A kereskedelmi társaság kitünő polgártársunkat testületileg üdvözölte és tiszteletére vacsorát rendezett, miről jövő számunkban fogunk megemlékezni.

— **Kirándulás.** A „budapesti iparossegédek“ egyesülete 1897. május hó 16-án (vasárnap) a „Szép Juhásznő“-hoz czimzett vendéglőben dal, humoros-előadásokkal, társasjátékok és tánczczal egybekötött kirándulást rendez, a rendező bizottság. Kitünő zenéről gondoskodva van. Résztvételi jegy: Személyenkint 1 korona. Kedvezőtlen idő esetén a kirándulás május hó 23-án lesz. Jegyek kaphatók: Az egyleti helyiségben (II. ker. Iskola-utcza 18. szám) Lebeda Ferencz úrnál (II. ker. Szénatér 1. sz.) Kabakovits György úrnál (II ker. Fő út 33. szám) Leimstädter Károly úrnál (II. ker. Fő utcza 46. sz.) Anton Antal úrnál (II. ker. Irma-tér 3. sz. és II. ker. Fazekas-utcza 28. sz.) özv. Cullmann Rezsőné virágüzletében (II. ker. Fő utcza 10. sz.) és a rendező bizottság tagjainál.

— **Mükedvelői előadás.** Junius 3-án a „Fáczán“ összes helyiségeiben egy elhagyatott s a kezdet nehézségeivel küzdő egylet az „orsz. dijnok egyesület“ javára a budai ifjuság karöltve a „Vasuti tisztképző tanfolyam“ hallgatóival mükedvelői előadással egybekötött tánczvigalmat rendez. A mulatság elnöke szigethi Dr. *Barthos Andor* ministeri titkár, ki minden lehetőt elkövet, hogy a mulatság ugy anyagilag mint erkölcsileg a legjobban sikerüljön. Hatalmas támasza a mulatság rendezésében Violet Ottó pénztáros. A tánczmulatságot mükedvelői szinielőadás előzi meg. Szinre kerül Szigligeti „Csikós“-a. A nagyobb szerepeket Tamássy Ilonka k. a. Bosnyákovits Katinka k. a. Szerdahelyi Elemér és Violet Ottó urak játszák. A többi szerepek is oly kezekben vannak, melyek teljes garantiát nyujtanak arra nézve, hogy a közönség az előadás alatt valódi élvezetben fog részesülni. A darab szakszerü betanitásaért és ügyes rendezéséért a dicséret Ifj. Nánásy Lajos ur a Solymosi-féle szinész iskola egyik legtehetségesebb növendékét, illeti, ki bebizonyitja, hogy nem csak ügyes szinész, de jó rendező is.

— **A pénzügyi bizottságból.** A pénzügyi bizottság ülést tartott, melynek azonban érdekesebb tárgya nem volt. Koch József és társainak a Kelenföldön levő telkéből szabályozás következtében első területet hat hat forintjával javasolja a bizottság beváltani. A Törökőrön fekvő Mühlbacher-féle ingatlan egy részét, utcza nyitás végett négyszögölenként 10 forintjával kisajátitják. Az ó-budai ref. egyház segitségét 2500 frtra emelik fel. Végül kijelölték azokat a pénzintézeteket melyeknél a főváros pénzei elhelyezhetők. Csekély változtatással ugyanama intézeteket jelölték ki, melyeket tavaly.

— **Hangverseny és élőképek.** A III. ker. községi polgári leány- és női ipariskola e hó 23-án vasárnap délután 5 órakor, hazafias és jótékonyczélra, élőképekkel kapcsolatos hangversenyt rendez az intézet helyiségében. (Ujlak, Bécsi-ut 33—35. sz. a.)

— **Az Orsz. Statisztikai Hivatal palotája,** mely a Margit-körúton levő Klemm-féle telken épül, gyorsan közlekedik a befejezéshez. Már tető alatt van ez imposans középületünk s valószinüleg még ez év folyamán átadható lesz rendeltetésének.

— **A budai nyaralók** ez idén lassabban népesednek be, mint az előző években. Sok nyári lakás még most sincs kibérelve. Kétségkivül a szeszélyes időjárás a fő oka ennek a tartózkodásnak; de más részről — az Istenhegyen lakók véleménye szerint — a görög-török háboru folytán ingadozó börzei manipulatiók is befolyással vannak erre a pangásra. A nyaraló épitkezés ez idén eddig majdnem teljesen szünetel.

— **Kedélyes estély.** A budapesti iparossegédek egyesülete május hó 9-én és 10-én kedélyes estélyt rendezett. Ugy a hangverseny során előadott darabokat, mint Gabányi „Potyajegy“ czimü monologját és Murai „Virágfakadását“ megtapsolta a szép számu közönség.

— **Egy örvendetes hir.** Lapunk szerkesztőségének sikerült főmunkatársnak megnyerni Koncsek Lajost, ki ezután az ő nagy tehetségével, költői és irói erejével fogja állandóan emelni a lap tartalmát. Felesleges jeles irótársunkról sokat beszélni, ki társadalmi összeköttetésével és jó tollával biztositja a Buda és Vidéke terjedését és szellemében izmosodását.

— **Emelkedő község.** Pilis-Csaba ez a bájos fekvésü község nem sokára egyik legkedveltebb nyaraló telepe lesz a fővárosnak. József főherczeg házhelyeket tágoltatott ki. Azok a kik itt akarják bámulni, mint tulajdonosok a természet fenségét, forduljanak a főherczeg gazdasági vezetőihez Pilis-Csabára.

— **Közgyülés.** Tahi-Tótfalu községi hitelszövetkezet 1897. évi május hó 30-án délelőtt 10 órakor a községházánál rendes közgyülést tart, melyre a tagok az alapszabályok 27. §-a értelmében meghivatnak. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása 3. Mérleg megállapitása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság 2 tagjának választása. 6. Felügyelő bizottság választása. 7. Netáni inditványok. 1896. évi deczember hó 31-én a tagok száma 329, üzletrészeinek száma pedig 673 volt, az év folyamán belépett 52 tag 75 üzletrészszel, kilépett 12 tag 21 üzletrészszel. A felügyelőbizottság által megvizsgált évi mérleg a község házánál kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt Tahi-Tótfalun, 1897. május hó 11-én. *Az igazgatóság.*

— **Budafok diszpolgára.** Bellaágh Imrét Pest vármegye tiszti főügyészét Budafok községe diszpolgárrá választotta. A diszokiratot Czermann József biró és Frank György vezetésével küldöttség adta át. Mikor Budafok községe Bellaágh Imrét megtisztelte, önmagát tisztelte meg. Ez a valódi jogtudor, igazi táblabiró, valóban tiszteletreméltó disze Pest vármegyének. A mult klaszikus képviselője, mély hazafisággal párosult törvénytudó bölcsessége példaszámba megy ebben a világban, melyben kicsinyke peroldók akarnának bölcselkedni a törvényről. Bellaágh Imre a régi gárdának olyan tagja, ki az elsők között is számot tett, azok között, kikről a költő azt zengte: *Nem tudom én ki volt nagyobb?*

Budai vendéglősök Kőbányán.

Radanovits Isza kőbányai nagyborkereskedő elmult csütörtökön kedélyes és igen jól sikerült ünnepélyt rendezett borpinczéiben jobbparti vevői tiszteletére, melyen daczára a hüvös és esős időnek, ugy a vizivárosból, mint Ujlak és Óbudáról is, számos vendéglős és borkereskedő vett részt.

Már korán délután kezdtek gyülekezni a vendégek ezen országos hirnévnek örvendő czég tágas udvarán — legtöbbnyire saját fogaton érkezve meg — s itt a házigazda által szivesen üdvözölve, Z. Csukás Károly ur kalauzolása mellett, legelső sorban a helyiségek és pinczék megtekintésére indultak.

Legelső sorban a fehér — gyöngébb fajtáju — majd a fehér idősebb, ezután a schiller végül pedig a vörös borok osztályában gyönyörködhettek a vendégek, a jobbnál-jobb zamatu nedü élvezetében, mely osztályok közül, leginkább az első és utolsó vivta ki osztatlan tetszését a megjelent szak közönségnek.

Különös dicséretet érdemelt ki magának a szeretetreméltó házigazda: budai, kőbányai és erdélyi boraival, melyek legtöbbnyire az utolsó évek terméseit dicsérték. Nagy tetszést aratott azonban az idősebb termés is, mint a badacsonyi, neszmélyi és szomorodni fajok, valamint a kitünő schiller, egri, villányi és egyébb fajtáju vörös borok, melyek mindegyike egy-egy gyöngye, a remek berendezésü és tisztaságu pinczének.

Óriási nagy 45—50 hectoliteres egymás mellett felállitott hordókból folyhat itt a bor reggeltől estig egyhuzamban, mely állitásunk nem tulzott, ha tekintetbe vesszük a keszlet nagyságát, mi körülbelül 17000 hectolitert tesz ki.

A pinczék megtekintése után az egybegyült vendégek a tágas udvaron felállitott terített asztalhoz ültek, hol kedélyes pohárköszöntők mellett a késő esteli órákig maradtak együtt.

Fölösleges megemliteni, hogy e pohárköszöntők legelsője a szives házigazdának szólt, kinek az összegyült vendégek nem tudták kifejezni eléggé csodálkozásukat a látottak és élvezettek fölött. Felköszöntötték még a czég jeles könyvvezetőjét, valamint Csukás Károly urat és többeket.

A megjelentek közül felemlithetem a vizivárosból, Ujhelyi Vilmos és Feder K. urakat. Ujlakról a két Kauderer testvért. Óbudáról pedig Wittmann János, Spaczek József, Mihályi József, Schmidt György és Lindmayer J. urakat.

Az egybegyült társaság mint emlitettem a legjobb kedély hangulatban késő este tért vissza hazájába. *Lhmn.*

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.
Főmunkatárs: Koncsek Lajos.

Nyilttér*)

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

ZIMERMAN FÜLÖP vendéglőjéből
A „ZÖLD KERITESHEZ“
I. ker. Alagut-utcza 2. szám.

Borok:

Fehér asztali	1 liter	—.40,	utczán át	—.35
„ baranyavidéki	1 „	—.60,	„ „	—.50
Schiller, tolna „	1 „	—.30,	„ „	—.28
Vörös, szegszárdi .	1 „	—.60,	„ „	—.50
Malaga asszu	1 „	1.50,	„ „	1.20
Ráczürmös	1 „	—.60.	„ „	—.50

Sör:

Kőbányai I ászok v. király az Első Magyar Részvény-sörfőzdéből.	1 liter	utczán át	—.24
Kőbányai duppla márczíusi	1 „	„ „	—.28

Pálinka:

Valódi falusi törköly .	1 liter	1.—,	utczán át	—.80
„ szilva-pálinka .	1 „	1.20,	„ „	1.—.
Cognac ***	1 „	2.40,	„ „	2.—,

10 literen felül házhoz szállittatik.
Szállodai szobák minden időben kaphatók.
Fiók-üzlet: I., Vár, Fortuna-utcza 16. szám.
Ezen helyiség mennyegzők, társasvacsorák, stb. arttására igen alkalmas.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

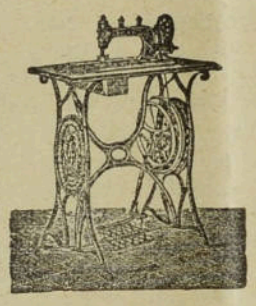
Eladó.
Több évi teljes évfolyam a Képes családi lapokból — valamint több apró elbeszélés és novella füzve — használt állapotban költözködés miatt olcsó áron eladó. Czim a kiadóhivatalban. 75.

Eladó hordók.
30—19—14—12 hectoliteres használt hordók eladók Budapesten I. Attila-utcza 149.

Eladó vidékiház.
Szatmár városában a város legszebb helyén fekvő szép nagy ház nagy udvarral és külön épült szép istállóval eladó vagy egy budapesti házért elcserélendő. A ház tehermentes, értéke 32000 frt Czim a kiadóhivatalban 71

AZ OLVASÓ
lefoglalt, elkobzott és 14 napig üldözött hires czikke
a
nyilt levél a Királyhoz
10 érdekes elbeszélésel együtt megjelent
való és mese
czimmel és minden dohaytözsdében kapható.
Ára 70 krajczár

SCHIEN KÁROLY
Budapest, II., Donáti-utcza 42. sz.

Ajánlja magát
telefonok, villámhárítók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére
a legjutányosabb árakon.
Mindennemü
varró- és kötögépek és bicziklik raktára.

SZALVETER ÁGOSTON
Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

Vendéglő átvétel
Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy
vendéglőmet
I. ker., Alkotás-utcza 21. sz. saját házamban ismét átvettem és azt ujonan átalakitva f. évi május 8-án szombaton megnyitottam.
Törekvésem oda irányuland, hogy a polgári követelményeknek minden irányban megfelelően kiváló magyar bor, valamint izletes ételekről és figyelmes kiszolgálásról gondoskodjam.
Egyuttal bátorkodom megjegyezni, hogy különösen a palaczk-bornak házhoz szállitására fő sulyt fektetek s hogy csakis magyar bort fogok kiméri.
Megrendeléseket 10 literen felül bérmentve házhoz szállitok.
Kedvező idő esetén szombat- és vasárnap a kerti helyiségben zene.
Tisztelettel
Bittner Alajos
vendéglős.

LEGUJABB
divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére
özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

„RÓMAI FÜRDŐTELEP-EGYESÜLET“ BUDAPESTEN.

FELHIVÁS!

A „Római Fürdőtelep-Egyesület“ a fő- és székváros III. kerületében a „Római fürdő“-höz tartozó, Uj-Pesttel szemben, a Duna- és szent-endrei-ut között fekvő 116 telekre az egyesületbe belépők részére
négyszög-ölenkint 1 frt 50 kr. vételárral,
kedvező fizetéssel, előjegyzést nyitott.
Értesittetnek azok, a kik az egyesületbe belépni és az egyesület telepén telket venni kivánnak, hogy e végből alólirottnál hétköznapokon délután 3—6 óra között folyó évi május hó 20 ig bezárólag jelentkezhetnek. — ***A telek megválasztása a jelentkezés sorrendjében történik.***

Dr. Ringer Lajos, ügyvéd, választmányi tag
Budapest, Kerepesi-út 6. sz. II. em.

TUDNIVALÓK:
A telep a nm. m. kir. földmivelésügyi miniszter ur rendeletére készült tervezetek szerint saját ***csatornát*** és ***forrásvizzel táplált vizvezetéket*** kap. — Nagy park. — Uszodák (21 R°), kaszinó, telefon, telefon hir mondó, járda a vasutig és gőzhajó-állomásig.
Közlekedés: Buda-Pálffy-térről, vicz. vasuton 22 percz; Uj-Pestről a hidon át gyalog 20 percz; a létesitendő gőzhajó-állomás közvetlen a telep mellett leend.

Ikt. 1915. sz.
1897

HIRDETMÉNY.

A budapesti I—III. ker. kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a Budapest—esztergomi h. é. vasút számára az alább megnevezett határokban kisajátitott területekről elkészitett összeirás, térkép és egyedi kimutatás hitelesitésére a helyszinére a következő határnapok tüzetnek ki, ugymint:

Budapest—Ó-Buda községre nézve 1897. évi május hó 21-én reggel 9 óra az ó-budai állomáson.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszszék, különben a kisajátitás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgalmak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Egyuttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokban a Budapest—esztergomi h. é. vasut számára kisajátitott területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanitási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi czim alatt igényt tartanak: ezeket 1897. évi julius hó 1-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátitási és kártalanitási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkeblezett tételek pedig ezentul a kisajátitott területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeirás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthetők. —

Kelt Budapesten, 1897. évi márczius hó 29-én.

Lithvay Mátyás s. k.
kir. itélő táblai biró.

Tavaszi és nyári idényre!

A legfinomabb és legszebb férfi ruházat **a legdivatosabb angol rendszer szerint** elkészitve, a legjutányosabb áron

Berger Adolf veje

férfi szabónál

II. fő-utcza, Lánczhid-palotában

kapható.

A legdivatosabb bel- és külföldi, csakis valódi juhgyapju kelmék dusgazdag választéka mindenkor készletben van.

Várady József

füszerkereskedése

Buda I. Szent János-utcza 3.

Ajánlom a nagyérdemü közönségnek dusan felszerelt raktárom füszer, bor, cognac, ásványviz, sajt, csemege és gyarmatárukból

Legjobb minőségü vetőmag

Fióküzlet:

a Svábhegyen.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

Zsoldos Nándor

Vésnöki müintézete.

Budapest, II., Fő-utcza 7. sz.

KÉSZIT:

czim és czimer pecsét-nyomókat, kő és érczben. Számozó, sokszorositó, kelet és önnedvesitő gépeket, ruggyanta bélyegzőket, pecsét-bélyegeket, chablonokat, bélyegző festéket, dombor és ostya sajtókat hivatalok részére, továbbá arany, ezüst és különféle jelvényeket egyletek számára olcsó árban és kitünő kivitelben.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 6. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

Minden vasár- és ünnepnap zene.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

A

Magyar Asphalt

részvénytársaság

Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedése.

Budapest, I. kerület Attila-utcza 50.

Ajánlom a nagyérdemü közönségnek dúsan felszerelt raktárom füszer, cognac, ásványviz, sajt, csemege és gyarmatárukból. **Természetes balatonmelléki borok** saját töltésü ½ és 1 literes palaczkokban. — Pontos, gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállittatnak.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli föraktára**

Mechlovics Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

BUDAPEST,

I., Városmajor-utcza 28.

Árjegyzékkel

szivesen szolgál.

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI évfolyam 21. sz. (Pünkösd hava.) Vasárnap, május 23.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Az Orbán-hegy.

A kalendárium szerint május 25-én van Orbán napja. Ez az Orbán mint fagyos nap is emlékezetes. Ezen a napon megtartanák már az Orbánhegyi bucsut is, ha az Orbán hegy ősi elhagyott állapotában nem emlékeztetne arra, hogy a világon minden mulandó, csak az Orbánhegy elhagyatottsága állandó.

Az Orbánhegy tulajdonosai jó adófizető polgárok és semmit nem vétettek, ok nélkül bünhődnek elevenekért és holtakért, mert a holtak temetői hatásolják ezt a regényes szép helyet, a helyett, hogy itt a legszebb villák épülnének . . . . .

Mig itt szőlők voltak és bor termett, nem érezték anynyira a vizhiányt, mint most. Egyébült a fákat is vizzel locsolják, mig az orbánhegyi ember ha elájul, nem lehetne megmenteni, mert egy pohár viz is örökkévalóságba illő távolságra van.

Az utat pedig, melyen idejuthatni a szomszédok lassanként minden oldalról elzárják, gyalog is nehezen lehet ide jutni, nem sokára madarakkal kell hozatni a vizet.

Igy panaszkodik a Buda és Vidéke szerkesztőjéhez irt levélben az a bátor ember ki anynyi balszerencse és veszély, viszály után lelkes orbánhegyi lakos.

Mig egyébb helyekre jól fizető nyaralók jutnak, ide az elhagyottság miatt nem vállalkoznak, mert se út, se viz, daczára, hogy ezt már régen igérik, de igazán benfentes érdekelt, a kinek a kedvéért igazságos csudák történnének, itt nincsen. A városhoz oly közel fekvő Orbánhegy lakója még az adó árát sem veszi be telke jövedelméből . . .

A telkek legnagyobb része eladó s azt a megszorultaktól ölenkint egy forint potom árral veszik meg . . . . Az elátkozottsághoz hozzá járul, hogy szántani sem lehet, mert nincs ut . . . Jobb módú ember sem épithet ott, hol sem ut, sem viz nincsen, még az ég madarai is más hegyre járnak inni.

A ki itt épit az bizony drágán épit és csak kerülő utakon hordhatja fel az anyagot és megdrágitja magának az épitkezést s mikor felépitette akkor bánja igazán, mert elég szép a kilátás, de még szebb a telekadó, utadó, és jövedelmiadó stb.

Azt mondják, hogy egész irattár lehetne már azokból a kérvényekből, melyeket az elkeseredett és elszánt orbánhegyi lakosok irányt adó és irányt nem adó legilletékesebb helyekre intéztek, bár nem akarják, de mégis azt kell hinniök, hogy a papir kosár falta fel jól megokadatolt kérelmeiket.

Még a folyamodványok aláirása is nehéz, télen az ut járhatatlan, de különben sem lehet megtudni az üres telkek tulajdonosainak nevét és lakását . . .

Ez a szép vidék igy hanyagolódik el, a fővárosnak kárára. mert bizony az üres telkek nem fizetnek anynyi adót mint a villák. A helyes pénzügyi politika az lenne, hogy a város ne fogyaszsza de szaporitsa az adófizető közönséget. . . .

Anynyi mindenféle épület, intézet terveit olvassuk a lapokban és nemsokára azt, hogy legdrágább telkeiből ad a főváros. Nem-e lehetne egy intézetet, vagy bármilyen alkalmas középületet az Orbánhegyre helyezni?

Mi azt hiszszük igen. Ez módjában állna akár az államnak, akár a fővárosnak, vagy jobbmódu egyesületnek. A vidék szép és egészséges és nem csak földrajzi fekvésében lenne közel a fővároshoz, de az oda jutással igazán, ha egy kis jó ut, vizvezeték, világitás stb. lenne.

Mindehez nem kell egyéb, mint kis élénk körültekintés és jó akarat, azok részéről, kikre sorsunk intézése itt e földön bizva van, s a kiknek gondviselő bölcsességétől várhatjuk állapotunk javulását. Kérjük őket, tekintsenek fel és ki az Orbánhegyre s ez az elhanyagolt szép vidék gyorsan fog fellendülni.

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Robinson Bábelben.

— Elbeszélés. —

Irta: **Erdélyi Gyula.** (5.)

—„Barátaim — engedjék meg, hogy igy szólitsam önöket — higyjék el, a legnagyobb gyermekség a bizalom. Visszaélnek vele. A ki nem boldog, lassankint belátja, hogy a beszéd nem vezet mindig jóra. Csak annak panaszkodhatunk, ki megért. Rettenetes az, ha nem értik meg fájdalmunkat. Az igaz, hogy a fájdalom enyhül, ha közölhetjük valakivel, a ki ebben résztvesz. Ámde a többség vagy szemünkbe nevet, nem ismerve el fájdalmunkat, vagy közönyösen hallgat és hátunk mögött kegyetlen birálatot mond.

Mikor visszatértem szigetemről Bábelbe, keservesen tapasztaltam, hogy a kiváncsiság ösztöne folytán kihallgattak, de ki is nevettek. A ki kedvesében csalódik, az szenved, de a ki barátaiban csalódik, az kétségbeesik. Nagyon hamar leszámoltam barátaimmal és eljöttem, ide menekültem, a hol nem kénytelenség, de valódi lemondás a magány. Ez a lemondás vigasztalt engemet. Megszabadultam vizióimtól, nem halottam hangokat, azokat a titokszerü hangokat. Az ember beszélt és nekem nem volt közöm az emberhez. A világ reám nézve nem létezett, tengődtem benne és tápláltam magamat. Lefeküdtem, hogy holnap ujra felébredjek. Életem elvesztette szinét, sem fényes, sem sötét képeket nem alkottam. Bellát eltemettem. Temetőkbe jártam, hátha sirjára akadok. Évekig nem hallottam róla. Itt a temetőben nyugodt voltam, reám nézve ő már nem él. Hazugság volt, ez is feltámadott. Az a büszkeség, melylyel segélyemet visszautasitotta, az a nagy lélek, mivel Malvinról lemondott, tisztelni tanitott.

Áldozatot hoztam én is, lemondtam Belláról. Néha-néha még is azt hittem, hogy nem él. Szivarom füstjét az ég felé fujtam és gondolkodtam arról, gondol-e rám, ha ott fenn van és mikor a leányom hozzám került, akkor lefelé néztem, mert sulyos volt az a tudat, hogy az anyát megfosztottam leányától. Nem anya nevelte, nem anya vezeti a világba és jövője az én felelőségem sulyositja. Egy leány. Mit tehetek én egy leánynyal, a kitől elraboltam anyját. Meg kell házasodnom, anyát kell neki adnom. Milyen boldog voltam még Robinson koromban, ma nem vagyok már az. Szenvedéseimhez aggodalmak sorakoztak. Még is én leszek hűtelen Bellához.

Mi vigasztaltuk. Jól esett neki a vigasztalás. Különösen Kercsey Imre barátom szavai gyógyitották. Ez a fiu babeli Robinsonunk szivébe balzsamot csepegtetett. Milyen szépen tudta elaltatni aggodalmait Biztatta, hogy ne vádolja magát, a mit tervel az áldozat, az egy nemes áldozat.

Sellőy távozás közben hálásan szoritotta meg barátom kezét.

A következő hét egyik estéjén, mint testőrök, mind a hárman bálba kisértük Sellőy Malvint.

Malvin első bálja ez.

Én vezettem be a terembe, legyezőjét apja, belépőjét Imre vitte. Mi is éreztük a leány elfogultságát. Egy perczre el is szédültem. Régen nem voltam bálban. A zene, a táncz, a virágok illata . . . az még régi emlékeim. Sok ismerős és ismeretlen arcz. A kiket virulva láttam, hervadtan vezetik be virulásuk folytatását és ők is átérezik azt, a mit én, ifjuságuk requiemét és megreszketnek a mulandóság végrehajtója, az idő előtt, mely nem kedvez semmi épnek, semmi szépnek. Az az ideges félelem ocsudtatott fel, mit Malvin reszkető karja árult el. Egy ifju leánykára nézve,

Lenau Budán.

Kondor József, a csurgói ref. főgimnázium derék tanára, ki minden nyarát itt tölti közöttünk Budán, legutóbb egy irodalomtörténeti becscsel biró munkát irt, mely két tanulmányt foglal magában. Bennünket e gonddal megirt tanulmányok közül a Lenau Miklósról (eredeti neven: Niembsch) szóló annyiban érdekel közelebbről, mivel ez a je es német költő tulajdonképen magyar születésü volt s ifjúkorának egy részét itt töltötte Budán.

Kondor József, ki Lenau életének s költői munkásságának egyik legbuzgóbb tanulmányozója, igen érdekesen irja le Lenau budai tartózkodását s azokat a körülményeket, melyek Lenau budai tartózkodásából az ő költői jellemvonásainak kidomborodására befolyással voltak.

Érdekes tanulmányának ezt a részét itt közöljük egész terjedelmében:

„Az 1817-ik évben késő őszszel ment át Lenau anyja gyermekeivel Budára. Ekkor a kis Miklós még csak 15 éves volt. A Krisztinavárosba mentek lakni, a ma u. n. Vérmező mellé, mely a budai várhegy alatt terül el, nyugatra. E tér és környéke mindenesetre regényes fekvésü s történeti emlékeinél fogva (Martinovicsot és társait itt fejezték le) még ma is komor hatással van, bár e bús benyomást némileg enyhiti a természettől adott szép, festői környezet. Egyfelől, keletre a Várhegy történeti dicső emlékeivel; délre a Gellért büszke, tarolt tetejével, a mint a rég multba visszaint; nyugatra több, részben kopár hegy, melyet folytatva szépen egészit ki a Svábhegy, ma már sok csinos s élénk szinezetet kölcsönző nyaralóval és nyáron sürün közlekedő fogaskerekü vasútjaival; majd a kirándulók kedvelt megállóhelye, az erdőkoszorús Jánoshegy, messze ellátszó gloriettjével; lent a fővárosnak ma már legkedveltebb nyári menedékhelye: a Zugliget üde sétányaival s nyüzsgő embertömegével s legközelebb a Városmajor, a budai oldal lakosainak egyik keresett üdülő helye, közelében ma már gyorsan épülő és a sétanyt bekerítő házaival, melyekből azonban akkor még egy sem állt; úgy hogy a házsorok még kevésbbé zárták el a természet festői panorámáját. Majd a keleti szögleten a távoli kilátást nyujtó lankásabb, de részben még mindig üde, ózonos Hárshegy és környéke, ma már élénk s magyar szótól hangos kirándulóhelyeivel. Lent a völgyben az utóbbi évtizedekben jelentékeny épitkezések történtek és igy a mostani terület sokkal haladottabb, modernebb képet mutat, mint a régi. Ma már ott diszeleg a csinos Karácsonyi-palota; az akkor üres és szomorú tér be van épitve, egyszerü, de rendes lakóházakkal.

A Vérmező mellett, ott, hol valamikor Lenau lakott anyjával, az 1875-ik év óta a déli vasút épült s mivel az ő eredeti lakóházukat teljesen elbontották, ma már igen nehéz volna teljes biztossággal megállapitani azon régi kápolna-féle épület helyét, mely Lenau anyját és gyermekeit egy időre szomoru falai közé befogadta. Schurz (Lenau egyik életrajz irója) nem foglalkozik e ház helyének tüzete s megállapitásával, már azért sem, mert még az 50-es években állott, átalakitva, úgy, mint L.-ék idejében; de Sonnenfeld (szintén egyik ismertetője) igykszik a helyet megjelölni a régi rajzok nyomán.

Szerinte „a déli vasút indóháza áll most azon a helyen; azaz nem az épület maga, hanem az első kocsi-forgató korona." E sorok irója tüzetesen megvizsgálván azon helyet és az ide vonatkozó adatokat, ezen állitást merésznek tartja, de egyuttal a valósághoz legközelebb állónak. Az a kép, mely a Grün A.-féle 1880-iki kiadásban közölve van, alighanem képzeleti és a helyes térviszonyoknak nem megfelelő.

Ez épületnek különben előbb, mint L anyja beköltözött, igen komoly és szomorú rendeltetése volt s még szomorúbb volt a környezete. A szomszéd terület megelőzőleg katonai temető s ezen átalakitott ház előbb a hozzátartozó kápolna volt. Mikor beleköltöztek, a kapu fölötti fülkében ott állott a szentkép, tanuskodván a ház előbbi rendeltetéséről. A hely maga különben szomszédságában kerttel özv. Kolbné tulajdona, s L. anyja egyrészt azért jött ide, mert e félreeső kis házat olcsón megkaphatta, a mi az ő helyzetében döntő vala, de azért is, mert arra is számitott, hogy ő és Teréz leánya az igy közellevő katonai ruharaktár felügyelőségénél munkát kapnak, de ez a számitás nem igen vált be, úgy hogy a jórészt magára hagyatott családnak sokszor a mindennapi is szükösen telt ki. De hát az édes anyja előtt itt is fia tanittatása volt a fődolog s L. ez időben a budai gimnáziumban tanult igen jó eredménynyel.

Erről ugyan az illető iskola anyakönyvében nem maradtak fönn adatok, de mutatja azon levele, 1818. jul. elejéről datálva, melyet anyai nagybátyjához intézett s a hol értesiti, hogy a vizsgálatot jun. 5-én letette sikerrel, úgy hogy az igazgatónak és tanároknak tetszését megnyerte. S igy folytatja: „Seien Sie versichert, theuerster Onkel, dass ich auch künftighin in meinem Fleisse und guten moralischen Betragen fortfahren werde" L. ekkor mint 16 éves fiú már korán érett ifjú volt, komoly tanulmányi tervekkel és a melankóliára nagyon hajló kedélylyel. S ezt a hajlamot az anyának nyomasztó helyzete, a bizonytalan jövő s különösen a Schurz által „schauerlich-romantisch"-nak nevezett környezet még jobban fejlesztette, sőt beleplántálta s későbbi életviszonyai és mint költőnél a német lirikusok hatása még jobban ápolták, úgy, hogy ő neki valósággal elégia-költővé kellett válnia; de e hajlam — születésén kivül — budai életéből csirázott ki s nyomott állandó bélyeget egyéniségére stb."

Az érdekes tanulmányt, melyet mindvégig hazafias szellem leng át, irója a jeles német költő néhány kiválóbb s magyar vonatkozásu költeményének bemutatásával füszerezi, melyek egytől-egyig a szerző jeles forditói képességéről tanuskodnak.

A másik tanulmány, mely szintén nagy gonddal irt munka, Csokonai-ról szól, s a jeles magyar költőnek leginkább Somogyi tartózkodását irja le szorgos kutatások útján szerzett megbizható adatok alapján.

A 124 oldalra terjedő könyvet melegen ajánljuk az irodalom barátainak. Megrendelhető Toldi Lajos könyvkereskedése útján is. Ára 2 korona. *K. L.*

---

ha nem tudja is, de sejti, hogy a bálterem csatahely, hol győz, vagy legyőzik, a hol élete békekötése, vagy hadjárata indul, szövetségest nyer, vagy ellenséget. Ettől a szorongástól meg kell őt menteni, reá néztem Kercsey Imrére.

Megértett. Egy udvarias meghajlás és egy fülbemászó keringő hangjai mellett lebegtek tova Malvint már megelőzte a hir. Csinos és vagyonos. Alig tette le Imre barátom, tolongtak feléje, rendezők karjai, hogy bemutassák magukat. Malvinnak tetszett az, hogy annyit tánczol, atyja boldogan nézett utána és csak én magam vettem észre, milyen keservesen bámulja Imre ezt a keringőt. Belepillantott a tükörbe, mintha azt akarta volna megtudni, kiállja-e a versenyt még az arany ifjusággal.

Kercsey Imre csinos, jó modoru férfi volt. Férfi a szó valódi értelmében, kit a divat és divatosság nem rontottak el. Egy utolsó példány a lovagkorból, erős, bátor és ábrándos. Megértettem a pillantását...

Régi ismerősökre akadtam. Leányaikat kisérték a bálba. Szót váltottam velük. Kezdett szórakoztatni multam élő elegiája, a bál. Az anyai büszkeség s az a tér tükröződött vissza régi tánczosnőim arczain. Némelyiket nem érintette ugy az idő, hogy a táncz szenvedélyéről le kelljen mondani, leánya mellett ugy tünt fel, mint idősebb nővér. Irigyen néztek erre a többiek...

(Folytatása következik.)

Az első hazai tüdőbeteg-szanatórium.

A legelterjedtebb betegségnek, melynek áldozatai közé — a statisztika szerint — minden hetedik halottat számitanunk kell: a tüdővésznek gyógyitása, illetőleg gyógyitásának általánossá s a gyógyitó eszközöknek a szegény emberek számára hozzáférhetővé tevése képezi ma az orvostan s a közegészségügy egyik legsürgősebb feladatát.

A tudomány ma már meglehetősen tisztában van azzal, hogy a tüdővész gyógyitható betegség, tudjuk azt is, hogy melyek a gyógyitás elvei és eszközei s csak rajtunk mulik, hogy ez a tudat még nem tudott teljesen közkincscsé válni, s hogy még az orvosok közt is számosan vannak, a kik a tüdővészt gyógyithatatlannak tartják.

Pedig nem az, mert gyógyitható. Van azonban a betegség gyógyithatóságának egy igen lényeges feltétele, a mit sokan nem veszneknek kellőleg figyelembe s ez az, hogy a beteg bajának lehetőleg korai stádiumában kell gyógykezelés alá kerülnie. Ezt nem szabad elfelejteni, mert ha elmulasztjuk a beteg gyógykezelését addig, a mig az meggyógyitható, akkor már a leggondosabb gyógykezelés is csak rövid időre nyujthatja meg a beteg életét.

A betegség gyógyitására orvosságot nem ismerünk, van azonban arra egy gyógykezelési módunk melyet a tudomány *hygienikus-diaetetikus* gyógymódnak nevez s melynek lényege abban áll, hogy a beteget jól tápláljuk, hogy testi ereje helyreálljon, s jó levegőre visszük, a hol por, korom, füst nem bántja a beteg tüdőt.

Ez a gyógykezelés, tapasztalás szerint, csak a speciális gyógyintézetekben — *a szanatóriumok*-ban — vihető keresztül. Az ilyen szanatoriumok azonban költségesek s ezért csupán a vagyonos emberek számára hozzáférhetők, pedig — jól tudjuk — a tüdővész a szegény emberek közt jobban pusztit, mint a gazdagok közt.

A tüdővész elleni küzdelmünk legfontosabb feladata ezekből önként következik: szanatóriumokat kell épitenünk a szegény emberek számára, „gyermekotthon"-okat kell alapitanunk a szegény emberek görvélyes gyermekei számára.

Buzditó példát, ha körültekintünk, a külföldön eleget találunk: Angol-, Német-, Franczia-, sőt Oroszországban is. Magyarország el van maradva e téren; a társadalom, az emberek ezzel a nagy horderejü kérdéssel alig foglalkoznak s a mi nálunk e téren történt, arról tudomást alig vesznek. Pedig csekély erőnkhöz mérten mi is igyekszünk haladni a korral s reméljük, nem vagyunk messze attól, hogy egyrészt a belügyi kormányzat, másrészt a társadalmi jótékonyság buzgólkodásából mihamarabb létesülnek nálunk is szanatóriumok szegénysorsu tüdőbetegeink számára.

Örömmel adhatunk számot arról, hogy egy harmadik úton az eszme megvalósitásához igen közel vagyunk. Ugyanis az „Általános munkás-betegsegélyző pénztár" igen figyelemreméltó és felette hasznos ilynemü intézményt létesitett tagjai számára. A székes főváros közelében Szt.-Endrén 20.000 frtért megvett erre a czélra egy szép nagy parkot, melyben nehány épület — tágas lakóház — is áll. Egyik nagyobb épület 20 üdülőbeteg befogadására fog szolgálni s egy másik, szintén nagyobb helyiséget, — egyelőre kisérletképen — 10 betegszámára rendeznek be, melyben kezdődő tüdővészben szenvedő betegeket, tehát olyanokat fognak elhelyezni, a kik még gyógyithatók s a kikről joggal lehet remélni, hogy meggyógyulásuk után teljes munkaképességüket is visszanyerik.

Az intézetet a tudomány mai vivmányai alapján rendezik be s benne többek közt olyan helyiséget is emelnek, melyben azok a tüdőbetegek fogják a napot tölteni, a kiknek feküdniök kell. E helyiségek az északi szelektől teljesen védettek, délfelé nyitottak, hódolva a tudomány azon követelményeinek, hogy a be-

tegek a napnak lehető legnagyobb részét töltsék a szabad levegőn ugy, hogy az ezzel járó ártalmaktól teljesen meg legyenek oltalmazva.

Mai körülményeink között az a munkás, a kin a tüdővész jelei mutatkoznak, többé munkaértéket alig képvisel, mert azok között az egészségügyi viszonyok között, a melyek között a városi munkás népesség legnagyobb része keresi kenyerét, a tüdővész nem gyógyulhat. Kiszámithatatlan tehát a veszteség, a mit a tüdővész nemzetgazdasági szempontból okoz az által, hogy számos életerős, munkaképes embert beteggé tesz, épen azokban az éveikben, melyekben leginkább képesek dolgozni, s melyekben a család — a kiskoru gyermekek — fenntartása leginkább megköveteli az apa teljes munkaképességét. Az ilyen beteg ember dolgozni többé nem képes s ha van néhány megtakaritott fillére, azt éhező gyermekeinek szája elől elemészti a patika, s az eddig tisztességes megélhetésnek, sőt talán némi jólétnek örvendő család hajlékába beköszönt a nélkülözés, a nyomor, a mit nyomon követ az elzüllés.

Nyilvánvaló tehát, hogy nemcsak közegészségi, hanem nemzetgazdasági szempontból is fontos része a munkáskérdés és a szegényügy megoldásának, a tüdőbeteg munkások meggyógyitása s a tüdővész áldozatai óriási számának csökkentése.

A tudomány szerint a kezdődő tüdővész meggyógyitására átlag 3 hónapi gyógykezelés szükséges, a szentendrei szanatórium tehát, melyet bátran nevezhetünk *első hazai tüdőbeteg szanatóriamunk*-nak, 10 ágyával évenkint, átlagos számitás szerint, 40 munkásembernek fogja visszaadni egészségét és munkaerejét.

Jogos a reményünk, hogy az uj intézet működésében áldásthozó lesz s éppen az elért eredmények lesznek leghathatósabb támogatói a szanatórium, kétségtelenül mihamarabb bekövetkezendő kibővitésének, mert felette szükséges, hogy benne az „Általános munkásbetegsegélyző pénztár" összes tüdőbeteg tagjai felvehetők legyenek.

Az uj intézetet, melyet már is számos szakember látogat, a napokban dr. Chyzer Kornél min. tanácsos, a belügyminiszterium egészségügyi osztályának főnöke is megszemlélte, dr. Raisz Gedeon egészségügyi felügyelő és dr. Niedermann Gyula, a lipótmezei orsz. tébolyda igazgatója kiséretében s teljes elismeréssel adózott ezen a tudomány és korunk humanizmusa igényeinek minden tekintetben megfelelő uj intézmény iránt.

A „Buda és Vidéke" olvasói bizonyosan tudják azt, hogy mi figyelmeztettük egy kimeritő és okadatolt czikkben a munkásokat Szent-Endre előnyeire. A pilisi alsó és felső járás községeinek ismét ajánljuk, hogy mozogjanak és igyekezzenek természetadta kincseiket értékesiteni.

III. Béla királyunk nyugvóhelye.

A Mátyás templom épitő bizottságának ülésén, a melyen a műemlékek orsz. bizottságának tagjai közül is többen jelen voltak, felolvasták dr. Wlassits Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratát, a melyben felhivja a vegyes bizottságot, hogy III. Béla királynak és nejének Antiochiai Annának most az anthropologiai intézet muzeumában őrzött tetemei részére megfelelő temetkezési helyre nézve tegyen javaslatot. Forster Gyula elnök ismertette a királyi tetemek méltó és ünnepélyes eltemettetésére irányzott törekvéseket. Ismertetvén az ügy historikumát attól az időtől kezdve, a mikor a királyi pár csontjait a székesfejérvári koronázási templom sirboltjában megtalálták. Az ügy minden részletére kiterjedő gondos és beható előterjesztése végén a következő két kérdésre kérte a bizottság határozatát: Megfelel és méltó-e a Mátyás-templom sirboltja és az ott levő szárkofág annak, hogy a királyi tetemek abban végső nyugalomra helyeztessenek? Másodszor pedig, szükséges-e, hogy a sirboltban és a szárkofágon változtatásokat és diszitéseket tegyenek, vagy pedig maradjon-e minden a mai állapotában? Felvilágositásul meg kell jegyeznünk, hogy a Mátyás-templom sirboltjának szánt helyen, a melyet most szintén templomi czéloknak használnak, az egyik fülkében mely a királyi oratorium alatt van, vörös márvány szárkofág van felállitva a királyi tetemek számára. A szárkofágon a következő felirás van:

„ITT NYUGSZIK III. BÉLA † 1196,
valamint neje
ANTIOCHIAI ANNA † 1183."

A bizottság tagjai mielőtt a kérdésekre nézve érdemleges határozatot hoztak volna, lementek a sirboltba, a hol ugy a sirboltot, valamint a szárkofágot és annak elhelyezését gondosan szemügyre vevén, annak a véleményöknek adtak kifejezést, hogy a szárkofág teljesen méltó a királyi tetemekhez és a kegyeletes érzületnek is megfelelő. Ezzel szemben dr. Czobor Béla azt az inditványt terjesztette a bizottság elé, hogy a szárkofágot magában a templomban, annak egyik oldalkápolnájában kellene elhelyezni. A bizottság tagjai erre a templomban folytatták szemléjöket és ott hosszas és beható tanácskozás után elhatározták, hogy a miniszternek javaslatot tesznek olyan irányban, hogy *a királyi tetemeket magában foglalandó szárkofág a templomban, még pedig a Szentháromság-kápolnában volna legméltóbb helyen.* A bizottság ez irányu előterjesztése már legközelebb a miniszter elé kerül.

Valóban szép és hazafias tervek ezek és Buda klaszikus történelmi méltóságát vannak hivatva emelni. Lélekemelő ünnep lessz az Arpadkori jó király hamvainak méltó helyre való vallásos elhelyezése. Korunkban annyi a hétköznap, hogy a nagy ünnepekre alig marad idő, mert a legtöbb szép hétköznapot ünneppnek nézzük már. Az elfásult kornak vérét nagy cselekedetekkel kell felfrissiteni és nem maradhat muzeumi tárgy egy Arpádkori király földi maradványa, ha bár menynyire por és hamu vagyunk.

A nagy nemzeti ünnep és az elhelyezés méltóvá tételére az *Országos Nemzeti Szövetség* minden erejével, hatásával és lelkesedésével a cselekvésbe fogott, a mi igazán dicséretre és követésre méltó.

Ezen az ünnepen az egész nemzetnek Budán kell lenni.

Budapest műszaki utmutatója.

Nemcsak a szakemberek, de a nagy közönség is haszonnal forgathatják ezt a munkát, melynek német és franczia kiadása pár nap előtt jelent meg. Élénken érezte ennek hiányát a kormány is, Budapest hatósága is, sőt nagy készséggel szavazott meg jelentékeny segitséget a magyar mérnök- és épitész-egylet, mely a munka megirása végett szerkesztő bizottságot alakitván, annak létesitését biztositotta. Megtaláljuk e könyvben Budapestnek minden jelentékeny intézményét, épitményét: valóságos repertorium, melyben megvannak nemcsak a technikai tervek, de a létesitésre és a fönállásra vonatkozó összes adatok is. A számtalan tervben, képben és térképben bővelkedő igazi forrásmunkában összegyüjtve látjuk csak, hogy mit birunk Budapestben, mit alkotott Budapest és hogy nem egy oly intézménye van, mely teljes önérzettel állhat a külföld elé. A munka régi térképekkel és történeti adatokkal ismertetvén Budapestnek 1870 előtti állapotát, bemutatja a város épitészetének történetét, a város szabályozását is (kőpartok, Ördögárok, Rákospatak); azután következik az épitészeti rész, régi és modern köz- és magánépületek; templomok (Mátyás-, lipót-, erzsébet, ferenczvárosi, kőbányai stb.) Az uj országház, kuria, törvényszék, fővámház, akadémia, nemzeti muzeum, az uj egyetemi épületek, müegyetem, iparmüvészeti, technologiai muzeum, uj mücsarnok, elemi iskolák, operaház, népszinház, vigszinház, vigadó, az uj királyi palota, városháza, magánpaloták és bérházak (24 épület rajzai) egyletek s társulatok, hotelek, kaszárnyák és korcsolyacsarnokok ezt a sort az összes emlékszobrok zárják be. A következő szakasz a közegészségügyi intézményeket tárgyalja és sorban mindazt, amit Budapesten látni lehet. A vászonba kötött könyv 38 iv terjedelmü, 425 ábrával s külön tokban 9 db térképpel. Arra bármely kiadásnak 8 frt.

Ez egy rég érezett szükséget és hiányt pótol. A ki épiteni, fejleszteni akar, annak ismerni kell azt a helyet a melyet munkássága terének választ . . .

Különösen fontos ez most minőn maga a közönség veszi a revisió alá mi is történt hát 1870 óta és mi nem történt?

A fővárosok egyesitésének legmaradandóbb emléke az együttes és egyensúlyban tartott haladás. Az I. kerületi polgári kör is szükebb körü bizottságot küldött ki, a mely azzal foglalkozik mi történt, mi nem történt és mi történjék?

A többi körök, a lövészegyesület stb. mind felakarják tenni ezt a kérdést, s maga a budai érdekek végrehajtására alakult nagy bizottság is megakar rá felelni és mint halljuk munkába fogott.

Erre a kérdésre egy megnyugtató felelet kezdete *Ó-Buda szabályozásának terve*, melylyel a székes főváros közgyülése most foglalkozott.

— **Értesités.** A m. tud. Akadémia 1890. október hó 27-én hozott határozata értelmében: A hazai iskolák, könyvtárak, egyesületek és társaskörök a m. tud. Akadémia kiadásában évenként megjelenő kiadványok közül a következőket, u. m. az Akadémiai Értesitőt, Almanachot, Archeologiai Közleményeket, Emlékbeszédeket, Értekezéseket (Nyelv- és Széptudományi, Bölcsészeti, Történelmi, Társadalomtudományi), Mathematikai és Természettudományi Értesitőt, Mathematikai és Természettudományi Közleményeket, Nyelvtudományi Közleményeket, Nyelvemléktárt, Magyar történelmi emlékeket: Okmánytárak, Irók, Országgyülési emlékek. Könyvkiadó-Vállalatból évenként *négy* kötetet évi 10 frt átalányösszegért, vagy ha a Könyvkiadó-Vállalat most emlitett négy kötetét angolvászon-kötésben kivánják, évi 11 frt 60 krért rendelhetik meg. Mindezen iskolák, könyvtárak, egyesületek sat. a m. tud. Akadémia többi kivánayait 25% engedménynyel szerezhetik meg a m. tud. Akadémia főtitkári hivatalánál. Ha a föntebbi átalányösszeg az év első felében küldetik be a főtitkári hivatalhoz, a kiadványok portómentesen küldetnek meg; ellenkező esetben az évi 10 frt (esetleg 11 frt 60 kr.) átalányösszeg a Könyvkiadó-Vállalat négy kötetének megküldésekor, november végén, utánvétellel kéretik be, s ekkor a czimzett a postaköltséget is viselni tartozik. Eddigelé 225 hazai iskola, könyvtár és egyesület részesül az átalányfizetés kedvezményében. Ez iránti jelentkezések a főtitkári hivatalhoz intézendők. A M. Tud. Akadémia *Főtitkári hivatala.*

Egy igazi törvényhatósági tagjelölt.

A Buda és Vidékében azt ajánlottuk, hogy a bizottsági tagok programmot adjanak. Az első fecske itt van:

Tisztelt Polgárok!

Már csak rövid idő választ el bennünket a képviselő testületi tagok kisorsolása és azoknak választásától, a midőn legszentebb polgári jogunkat vagyunk hivatva gyakorolni.

Hogy azonban ezt a főváros és főkép kerületünk érdekében foganatositsuk, mint egyszerű polgár vagyok bátor erre vonatkozó nézeteimet előadni s bizonyos vagyok benne, hogy őszintén elmondott szavaim nem fognak pusztán elhangzani.

Képviselőink oly férfiak legyenek, kikről meg vagyunk győződve, hogy tehetségesek, részrehajlatlanok és önzetlenek, kikben megvan az iparkodás és jóakarat a közjó, valamint a

főváros de legkivált a kerület érdekére legjobb tehetségüket és tudásukat felhasználni; férfiak, kikről tudjuk, hogy a nyilvános életben érdemeket szereztek.

Tisztelt polgárok! a jelen alkalommal — bár kerülete hátrányára — több oly kötelességhű képviselő kerül kisorsolás alá, hogy felmerül a kérdés, valjon azok egyike vagy másika méltóan pótolható-e kerületünkben, a mikor nagy válogatásban úgy sincs részünk.

Azon esetben, ha a kisorsoltak között oly férfiak volnának, kikről tudjuk, hogy kötelességhű, buzgó, fáradhatlan képviselőknek bizonyultak, kötelességünk, hogy ezen férfiakat újra megválaszszuk és a választásnál magunkat befolyásoltatni ne engedjük. Gyalázat volna érdemek iránt háladatlanoknak lennünk.

Szükségesnek tartom megemliteni, hogy azon esetben, ha a főváros képviselő-testületébe való megválasztatásra egyesek ajánlkoznának, vagy polgártársaik által ajánltatnának, lelkiismeretesen megvitatandó, valjon ezek az arra szükséges egyéni képességgel birnak-e, nehogy oly egyének választassanak meg, kiknek a kerület és lakossága érdekei kevésbé szivén fekszenek mint saját érdekeik, vagy kik éppen csak a czim birásáért versenyeznének, a mi a kerületnek csak kárára válhatna, minthogy úgy is csak gyengén van képviselve.

Azért ajánlom a lelkiismeretes megfontolást és megvitatást, mert különben jobb nem szavazni, mint a kerület kárára szavazatot adni.

Ezért csakis képesitett egyénekre adjuk szavazatunkat, még pedig:

1. Válaszszunk csakis tiszta jellemű férfiakat, kik nem a saját, hanem a kerület érdekeiért harczolnak.

2. Válaszszunk csakis érdemes és képesitett férfiakat, kik a magyar nyelvet szóban és irásban birják és a kikben megbizhatunk, hogy a jövőben is csak a kerület javát fogják támogatni.

3. Csakis nyugodt és komoly gondolkodásu férfiakra adjuk szavazatunkat, nehogy exaltált vagy hóbortos elemeket küldjünk a képviselőtestületbe, a minek előre meg nem határozható kárát vallanók.

4. Oly férfiakat kell a választmányba választanunk, a kik eddig is beigazolták, hogy a kerület és ennek lakóssága érdekeiért fáradoznak, és ennélfogva a főváros képviselőtestületében helyüket méltóan és teljesen betöltik

5. Ne engedjük magunkat valláskülönbség vagy pártgyülölség által befolyásoltatni, ne hallgassunk semmi káros rábeszélésre, hanem saját lelkiismeretes meggyőződésünk szerint adjuk szavazatunkat.

6. Válaszszunk oly férfiakat, kik nemcsak kerületi ügyeinket, hanem az általános községi ügyeket is ismerik és a kikről tudjuk, hogy helyes itélettel birnak.

7. Oly férfiakat válaszszunk képviselőkké, kik nemcsak a választás napján hozzánk csatlatkoznak, hanem olyanokat, kiknek a mi javunk egyébkor is szivén fekszik.

Polgárok! mutassunk férfiasságot, igazi polgári gondolkozást és részrehajlatlanságot a közjó érdekében.

Polgárok! Ébredjetek! Vizsgáljátok meg és válaszszátok a legjobbat, mert a mit megválasztok az lesz tiétek.

Részrehajlatlan és független polgártársatok
Carl Nándor.

Ismerőseink.

Werner Adolf.

Hogy a bor jó, azt akár ne is irják ki az álmoskönyvben, mert azt tudjuk mindnyájan, kik Noé apánknak méltó utódai kivánunk lenni. De hogy a bor mellé néha napján egy kis üditő, vagy egyéb jó hatást előidéző viz is jó, azt nem mindenki akarja elismerni. Pedig hát úgy van! A jó ásványviz sohasem rontja meg a jó bort, de igenis sokszor megjavitja a roszszat. Mivel pedig napjainkban az igazi jó bor ritka mint a fehér holló, azért igen jól cselekszünk, ha a saját javunkra gondolva, ásványvizzel keverve fogyasztjuk a hegy levét.

Ásványvizért pedig nem is igen kell messze mennünk. Olyan gazdag telepe van annak itt Budán, mely választék dolgában bátran kiállja a versenyt a kontingens bármely hasonló vállalatával.

Werner Adolfnak e tekintetben különös finom érzéke és rátermettsége van. Mert ha valamibe, úgy az ásványviz kereskedésbe való-ban nagy pénzt lehet beleölni, viszont hogy tetemes jövedelmet is lehet belőle kikovácsolni. Azt hiszem, mert hisz az örvendetes jelek is azt mutatják, hogy Werner Adolf még eddig aligha fizet rá nagy vállalkozására, sőt jövedelem tekintetében hihetőleg a gyarapodás útján van.

Ezt meg is érdemli. Ő az üzletére, mely elődje a megboldogult Frum idejében is eléggé virágzó szikviz-gyártóhely volt, kiváló nagy gondot fordit, s minden lehetőt megtesz, hogy úgy a budai, mint általában a budapesti igényeknek megfelelhessen kiváló érdeme, hogy a *margitszigeti viznek*, mely gyógyitó erejével és üditő hatásával sok nagyhirü vizzel versenyez, már eddig is országos nevet szerzett. Érdeme az is, hogy a magyar ásványvizek egyik legjobbikát: a kellemes izü *szántóit* népszerüsiteni, s a lehetőségig terjeszteni igyekszik.

Nagy látókör, kiváló tapintat s igazi üzleti szellem kell mindezekhez, s e jeles tulajdonok Werner Adolfban, ki a mellett rendkivül finom, előzékeny módoru egyén, egytől-egyig megvannak.

Származására nézve nem magyar ugyan, (bölcsőjét Bismarck hg. honában ringatták), de érzelemre nézve már teljesen akklimatizálódott s gyermekeit magyar szellemben neveltetni, háza körül magyar cselédséget tart, terjedelmes üzletét magyar kezek vezetésére bizza, s magyar vizeknek igyekszik jó hirnevet szerezni a nagy külföld előtt.

A magyarok istene segélje őt e nemes vállalkozásának közepette!

Kérjük azokat, kik a mult ¼ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt	—	kr.
Fél évre	3 „	—	„
Évnegyedre . . .	1 „	—	„

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt	—	kr.
Fél oldal	30 „	—	„
Negyed oldal . .	15 „	—	„
Nyolczad oldal . .	7 „	50	„

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A **Buda és Vidéke**“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

— **Darányi pohárköszöntője.** A német gazdák tiszteletére a Margitszigeten adott lakomán Darányi Ignácz nagyhatásu pohárköszöntőt mondott. Ez a pohárköszöntő is bizonyitja, hogy a földmivelés hivatott minisztere igaz barátja Budának és vidékének is. Német származásu, de magyar érzésü lakosságunkról emlékezve, rámutatott a szép budai hegységre, hol az a magyar érzésü nép lakik, mely megőrizte származása erényeit: a szorgalmat és takarékosságot.

— **A főváros közgyülése.** A főváros közgyülésén Kun Gyula tanácsos előadása után elfogadták *Ó Buda szabályozását*, mit lapunk egyik vezérczikkében méltattunk. Azt hiszszük, hogy a szép terv nem sokáig marad papiroson s Ó-Buda is Budapest lessz. A szabályozási tervek elkészitésénél az a törekvés érvényesült, hogy e városrész különböző pontjai, megfelelő sugárutak, körutak és átlós utakkal legyenek összekötve; a Dunapart különböző czélokra teljesen ki legyen használható; a szent-endrei és az esztergomi vasut czélszerü kapcsolatba juthasson a Dunával és a városrész bármely pontjával, iránya és felszine ne képezze akadályát se a forgalomnak, se a fejlődésnek; a főközlekedési ereken épitendő közuti vasutak az egységes hálózatba bevonhatók legyenek; a hegyi vizet vezető árkok ezen rendeltetésüket a fejlődés megakasztása nélkül mindaddig betölthessék, a mig végleges rendezést nyerhetnek; továbbá figyelem volt a szabályozási terv készitésénél alkalmas pontokon oly területek biztositására, a melyek középületek, terek és parkokra lesznek szükségesek. Ezeken kivül Ó-Buda számára egy nagyobb kiterjedésü ligetnek a létesitését is tervbe vették, mely a bécsi ut nyugoti oldalán fekvő hegyek valamelyikén lesz elhelyezendő, a mi e hegyek szabályozási terveinek készitésénél nem fogja a figyelmet elkerülni. Végül gond van forditva arra, hogy a szabályozás a magánosok telkeit a lehető legkedvezőbben érintse, hogy a „Római-fürdő“ telepe minél előnyösebb helyzetbe jusson, a bécsi-ut mentén levő téglagyarak pedig üzemök háboritása nélkül, megszünjenek a szabályozásnak és fejlődésnek akadályát képezni.

— **A magyar népdal érdekében.** Mozgalom indult meg Budán oly irányú dalkör létesitése iránt, mely a hazai szerzők müdalainak, de főleg a magyar népdaloknak müvészi előadását volna hivatva kultiválni, még pedig nemcsak hangversenyek alkalmával, de kirándulások, kedélyes esték és tánczmulatságok keretében is, hogy igy is szórakozás nyujtson tagjainak. A daloskör férfi- és női tagokból szerveződnék, kik évenként 4 frtot fizetnének tagsági dij fejében. Az egyesület helyisége Budán lenne. Ez ügyben népes értekezlet volt f. hó 17-én a bombatéri Petz-vendéglőben, a mely alkalommal a daloskör létesitését kimondották. Tagul való jelentkezések *Grawátsch Rezső* úrhoz intézendők. (II. Iskola-u. 38. sz.) Mi hazafias szempontból örömmel üdvözöljük a nemes eszmét, s kivánjuk, hogy az uj daloskör maga elé tüzött szép hivatásának legalább is oly derekasan feleljen meg, mint nehány évvel ezelőtt a jó hirü „Harmónia“, melynek ok nélküli megszünése fölött nem ok nélkül sajnálkoznak ma is még a budai társas körökben.

— **Pali bácsi ünnepély.** Nincsen olyan a fővárosban, hát Budán, hogy lenne, ki Pali bácsit nem ismerné. Majdnem egy negyed százada annak, hogy elnöke a hazafias és közügyekért buzgó budai kereskedelmi társulatnak, a főváros törvényhatóságának egyik legrégibb tevékeny tagja, a kereskedelmi kamarának sok éven volt választott tagja, a polgári lövöldének fölövészmester helyettese stb. stb. Mindenki ismeri és tiszteli Freyberger Pált, kit a király a Ferencz József renddel tüntetett ki. A budai kereskedelmi társulat szeretett elnökének kitüntetését választmányi üléssel ünnepelte, hol Ott Lajos alelnök üdvözölte szép szavakban, mit Freyberger Pál meghatottan köszönt meg és elnöktársát riadó éljenzés között megölelte, megcsókolta. Estve a Noé bárkájában Szalontay

György jó konyhája és boraihoz bankettere gyült a társaság. Az ünnepeltet Wolf Márton köszöntötte fel. Dr. Kollár Lajosra az egyesület titkárára, kit a király királyi tanácsossá nevezett ki, Ott Lajos mondott köszöntőt. Willinger Ferencz lelkes és tartalmas beszédben éltette a társulatnak üzletöktől viszszavonult tagjait Mauks Jánost és Telegdy Károlyt éltette, kik ma is buzgó tagjai az egyesületnek. A bankette vidám hangulatban pezsgő mellett éjfélnél tovább tartott, mutatva az egyetértést és jó szellemet, mely a kereskedelmi társulatban uralkodik.

— **Uj közigazgatási biró.** Benedek Sándor osztálytanácsost kitüni közigazgatási szakirót, nagy szakásu művekkel gazdagitotta az uradalmat közigazgatási biróvá nevezte ki a király. Buda egyik vezér férfiának, legtiszteltebb egyeniségei, egyikének, a társaságok kedvelt tagját érte ez a széles körben örvendetes megérdemelt kitüntetés *A Buda és Vidéke* valódi jó barátját, a budai ügyek öszinte szószólóját legmelegebb üdvözöljük.

— **Nyári ünnepély jótékony czélra.** A budapesti polgári lövészegyesület f. é. junius hó 20-án a czirkveniczai „László gyermek-otthon“ javára saját helyiségeiben diszlövészettel, tombolával, virág esővel és tánczczal egybekötött nyári ünnepélyt rendez. A rendezés élén *Kozma Gyula* és *Szabó Lajos* urak állanak, kik a budai társas élet legkiválóbb egyéniségeit igyekeznek a rendezőségbe belevonni, hogy igy a jótékonyczélú vállalkozást minden tekintetben fényes siker koronázza. Ez, erősen hiszszük, nem is fog elmaradni. A részletes programmot legközelebb mutatjuk be.

— **Jubileum.** Vasárnap lesz id. *Ábrányi* Kornélnak, nagy zeneszerzőnek és irónak jubileuma, a melyen összes irodalmi és művészeti köreink képviseltetik magukat. *Wlassics* közoktatásügyi miniszter azzal óhajtja emlékezetessé tenni az ünnepet, hogy Abrányinak fogja adományozni azt az államsegélyt illetőleg évi fizetést, a melyet eddig Vajda János, a nemrég elhunyt nagy költő élvezett. A jubileum napján a rendezőbizottság a vigadó nagytermében számos kiváló művész és iró közreműködésével hangversenyt rendez. A műsort elejétől végig Ábrányi műveiből állitják össze. Üdvözöljük az agg zeneköltőt, ki dalaiban osztakozott a magyar ember szivével búban és örömben. Kivánjuk, hogy eredeti nótái a zenemükereskedőknél igen, de sohase fogyjanak el a magyar ember szivéből.

— **Szporni István emlékezete.** A budai tanitóság kegyeletes ünnepet tartott f. hó 20-án. Ezen a napon állitották fel a farkasréti temetőben *Szporni István*, volt Bocskay-téri vezetőtanitónak tanitói közadakozásból készült siremlékét. megboldogult egyike volta tanitói kar legderekabb, legszeretetreméltóbb tagjainak, kinek egész életét szorgalom és munkásság jellemezte. Mennyire birta főlebbvalóinak becsülésén kivül kartársainak szeretetét is, mutatja az a kegyeletes ünnepély, melyet örök nyugvóhelyén halálának első évfordulója alkalmából a tanitóság rendezett. A felállitott siremlék költségeinek összegyüjtése körül különösen sokat buzgólkodott. *Janycsek* Róbert vezető-tanitó. A nagy részvét mellett lefolyt ünnepélyen *Somlyay József* árvaházi igazgató mondott emelkedett szellemü alkalmi beszédet.

— **Kövezési kölcsön.** A főváros a nagyobb utépitési munkákra rövid lejáratu törlesztéses kölcsönt akar fölvenni és e végből utasitotta a mérnöki hivatalt, hogy az emlitett kölcsönből végrehajtandó munkák kimutatását terjeszsze be. A kimutatásban következő utak és utczák rendezése van tervezve: az Üllői-ut, Hungária-körut, váczi, csömöri és fehérvári utak, a kelenföldi diagonális-ut a vasuti állomásig, a bécsi, soroksári, maglódi és gyömröi-utak, az uj kaszárnyákat környező utak a Rózsahegyre tervezett Serpentin-ut, a Szent-László, Külső Kerepesi és Aréna-utak. Továbbá a Népszinház-utcza, a ferenczvárosi védőgát, a Rottenbiller, Damjanich, Zsigmond és Döbrentey-utczák, a Gellértrakodópart, a Retek, Vörösvári és Soroksári-utczák, a vizafogói töltés, a Margit-rakodópart, a Kertész, Rózsa és Baros-uczák és végre a Csepel-rakodópart. A fölsorolt utak kiépitése mintegy 9,074.000 frtba kerülne.

— **Az óbudai főgyüjtő-csatorna** terveit a mérnöki hivatal elkészitette és bemutatta. A csatorna a Dunaparton, a védőgáton belül lesz. A csatorna kitorkolása az első budapesti gőzmalom részvénytársaság telepe mellett lesz. A szivattyutelep épitése 24000 frtba kerül és évi üzemi költsége 5—6000 frt lesz.

— **Uj lap.** Abauj-Szikszói Hirlap czim alatt uj vidéki lap indult. A lap felelős szerkesztője Dr. Papp István, ő excellentiája gróf Hunyady László titkárja ki számottevő iró és a Buda és Vidéke tartalmát és sok czikkel gazdagitotta. Az oly nagy rendezett sikerrel bástya ünnepek férfi rendezőségének elnöke volt. Szellemessége és kedves modoráért a várbeli előkelő társaság egyik legkedveltebb tagja. Az uj lap igen jól van szerkesztve.

— **Eljegyzés.** *Dr. Bozóky Endre*, az I. ker. állami főgimnázium jeles tanára, kitől lapunk is közölt már aktuális érdekü közleményeket, f. é. május hó 4-én eljegyezte *Lukse Fábry Béla* miniszteri osztálytanácsos kedves és finom müveltségü leányát: *Lukse Fábry Malvin* k. a. t. A mily örömmel jelentik diszes lapokon ez eljegyzés hirét az örömszülők, époly örömmel regisztráljuk azt mi is s az ég bőséges áldását kérjük a boldog jegyesek kötendő szép frigyére.

— **A budai közvágóhidat** Kertész Aba felszóllalása és helyes érvelése daczára elejtették. Ez a határozat egygyel szaporitotta a budaiak sérelmét.

— **Évforduló.** Május 20-án volt a Martinovich és társai lefejezésének évfordulója. Nem ünnepelték sem testületek, sem hivatalok, de azért sokan jöttek ki a vérmezőre, hogy a kegyelet adóját lerójják.

— **Budai művész diadala.** Budán letelepült művészeink közül Fadrusz Jánost ünnepelte a Pozsonyban megjelent közönség. A Mária Therézia remek szobrát itt mintázta a kitünő művész, ki Lisznyai-utczai műtermében alkotja világra szóló műveit. Ezen a szép helyen a művészet csak fokozódhatik, a teremtő erő gazdagodik. Üdvözöljük Fadrusz Jánost a művészt, ki bueai polgártársunk.

— **Budai szinházak.** *A fővárosi szinkörnek* a rossz idők nem használtak. Krecsányi társasága mind annak daczára szép és jó előadásokkal tünt ki. A *Csodagyerek* czimü ujdonság élénkiti a műsort. — A Kisfaludy szinház zárva volt.

— **Délutáni kirándulás.** A magyar turista egyesület május hó 23-án rendezendő délután, kirándulása: Pilis-Csaba, Nagy-Kopaszhegyi Postaréti erdő, Pilis-Csaba (tábor). Indulás a m. á. v. nyugoti p. u.-ból délután 2 ó. 35 pkor, vagy „Ó-Buda hajógyár“ állomásról 2 ó. 39 pkor Pilis-Csabára. Gyaloglás 3½ óra. Vasuti jegy oda-vissza a m. á. v. nyugoti p. u.-ból 1 frt 20 kr. „Ó-Buda hajógyár“ állomásról 60 kr. Vezető: Gressler Jenő.

— **Halálozás.** Szente Lajos köztiszteletben részesülő istenhegyi gyógyszerész édes anyja Özv. Szente Jánosné szül. Pinthér Zsuzsánna élete 79. évében váratlanul elhunyt. A derék magyar urnő halálát nagy kiterjedésü tekintélyes rokonság gyászolja.

— **Az állomási harangjelzések beszüntetése.** A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesités szerint a kereskedelemügyi magy. kir. miniszter folyó évi április hó 30-án kelt 16203. számu leirattal elrendelte, hogy a vasuti állomásokon a haranggal adni szokott jelzések folyó évi május 31-ével beszüntettesenek. Ennek folytán folyó évi junius hó 1-étől kezdve az utasok a kocsikba való beszállásra csak kiáltás, vagy esetleg csengetés által fognak felhivatni. Budapest, 1897. május 12-én. *Az igazgatóság.*

— **Jó alkalom.** Azok a kik francziául akarnak tanulni, most jó alkalomra találnak *Sasváry László* főgymnasiumi franczia nyelvtanár tanit egyeseket és csoportokat a franczia nyelvre mérsékelt tandijért. Lakik Városmajor-utcza 11-ik szám. Sasváry László számtalan és helyes rendszerü elismert könyvet irt. Tanitása könnyü és felfogható Az operának is volt a franczia nyelvtanára. Az irodalomban is jó neve van. Tanitásmódja sikeres. Ajánljuk a szülőknek.

— **A Klotild szeretetházból.** Tisza Kálmánné váratlanul meglátogatta a Klotild-szeretetházat a hol a növendékek éppen vacsoránál ültek. A magas vendég teljes megelégedésének adott kifejezést a növendékek pompás ellátása felett. Ma délelőtt gróf Teleki Géza és neje mutatták be a humánus intézetet sógoruknak, gróf Courtinak és nejének, a kik szintén elismerésöket fejezték ki a tapasztalt rend és tisztaság felett.

— **Hazafias és jótékonyczélu hangversenyt** rendeznek f. évi május hó 23-án délután 5 órakor a III. ker. közs. polg. leány- és női iparisk. növendékei. A műsort énekek, szavalatok és monologok nyitják meg. Azután előadásra kerül „A bankár leánya“ cz. ifjusági szindarab, melyben a főszerepeket Berger Paula, Amon Amália és Watzula Paula játszszák. Majd ismét ének és szavalat következik. A műsor legérdekesebb pontjai kétségkivül a bemutatandó élőképek lesznek. Ezek a következők: 1. Árpád paizsra emeltetése. — 2. A szlávok hódolása Árpád előtt. — 3. Szilágyi Erzsébet hazaszeretetre tanitja fiait. — 4. Itt a vakáczió! Az élőképekben közreműködnek: Gyárfás Marianne, Csillag Berta, Amon Gábriella, Gyuljányi Margit, Zinhober Margit, Tolnay Aranka, Étsy Etelka, Dirnbeck Melánie, Neu-Witer Róza, Gergelyi Margit, Roszberger Róza, amlzula Paula, Barabás Matild, Todor Ilona, Made Olga, Goldschein Olga, Weisz Ilona, Wimmer Irén, Szende Margit, Benedek Gizella, továbbá Hochholtzer Jolán, Fekete Lenke, Zsoldos Margit, Nagy Irma, Klein Etelka, Mommer Józsa, Szőke Margit, Lill Eszter, Főzsér Ilona, Schwarczkopf Melánia, Szamek Sarolta stb. Ez érdekesnek igérkező hangversenyre a belépőjegyek Bécsi-ut 33—35. sz. a. kaphatók. Ülőhely ára 1 frt; állóhelyé 50 kr.

— **Köszönet-nyilvánitás.** Folyó évi május hó 17-én temettem el forrón szeretett s örökre felejthetetlen drága nőmet. Ismerősök, jó barátok számosan jelentek meg a gyász-szertartáson. Megjelenésök enyhitette fájdalmamat. Fogadják mindannyian hálás köszönetemet a nemes részvétért. — Budapest, 1897. május hó 18. Szikossy Ferencz, magyar királyi államvasuti tisztviselő.

— **Iskolai ösztöndijak.** Az I-ső Magyar Általános Tisztviselőegylet mint szövetkezet f. hó 18-án tartott gyülésén a beérkezett pályázati kérvények alapján a kihirdetett 4 ösztöndijat 2 leány- és 2 fitanulónak itélte oda. E szerint 50—50 frtot kapnak: 1) *Amon Gábriella*, III. ker. közs. női iparisk. növendék, néhai Amon György pénzt. ellenőr árvája; 3) *Szilágyi Mariska* I. ker. várbeli közs. felsőbb leányisk. növ., néhai Szilágyi Sándor pénztári tiszt árvája; 4) *Schambach Tódor*, II. ker. kir. egyetemi kath. főgymn. tanuló, Sch. Gyula tanár fia; 4) *Winkler Géza*, II. ker. közs. polgári isk. tanuló, W. József számvizsgáló fia. Örvendünk rajta, hogy lapunkban kifejezett óhajtásunk teljesült, amennyiben az ösztöndijra érdemesitett tanulók mind budai tisztviselők gyermekei közül valók

— **Zenekör.** A budai zenekör, mely rövid idő alatt anynyi műélvezetben részesitette a közönséget, május 17-én és 19-én a krisztinavárosi kaszinóban sikerült hangversenyt rendezett élénk és változatos műsorral. A közreműködőket zajosan megtapsolták, melyből kijutott *Eisvogel Ferencznek* a kitünő karnagynak is, a kinek köszönhető a művészetben kiváló zenekör felvirágzása.

— **Közgyülés.** A katholikus tanonczokat védő egyesület folyó hó 20-án tartotta meg gróf Szapáry László elnöklete alatt. A közgyülésen az előkelő világból is sokan jelentek meg és üdvözöltek Vézinger Károlyt azért az eredményért, mit az ő vezetése folytán a tanonczok elértek.

Tavaszi mulatság.

Az Ó-Budai magyar nemzeti asztaltársaság mult csütörtökön rendezte első, társas vacsorával, tombolával és díjtekézéssel összekötött, tavasziünnepélyét, mely ugy az elnökség, mint az egész tisztikar, fáradhatlan, buzgó törekvése folytán igen jól sikerült.

Korán délután kezdtek már gyülekezni az asztaltársaság egyes tagjai Brenner Pál, Lajos-utczai vendéglőjében, melynek remek kerti helyiségét, tekintve a szép napos délutánt, rövid idő mulva a tagok és meghivott vendégek sűrű csoportjai lepték el.

Száznál jóval többen kerestek itt szórakozást, eleinte leginkább érdeklődve a díjtekézés iránt, hol az egyes dobók kipirult arczczal küzdöttek az értékes díjakért.

Az első díjat, egy uj gyalu padot, az asztaltársaság elnökének Kéky Imrének ajándékát, nyerte Wichnalék Antal.

A második díjat — Knnderer Agoston vitte el, egy remek szivartárcza alakjában.

A 3-ik díjat — egy szép gyöngyház zsebkést Jóss István, a 4-iket Lindmayer János — pipere tárczát, — az 5-ik díjat Skrinár János — óriási zsebóra — s végül a 6-ikat — Lanturner Jakab — 1 üveg pezsgőt. — A női tekézésnél szintén 7 díj volt kitüzve. Nyertesek voltak: Kugelbauer Lászlóné, Polifka Károlyné, Mach Adámné, Mach Róza k. a., Gály Józsefné, Mukstadt Pálné és Scherbaum Károlyné

A díj tekézés befejezésével a társaság leült a teritett asztalhoz, hol az első fogás után Kéky Imre elnök üdvözölte a megjelenteket. Kéky Imre, ki úgy a III-ik kerület, mint a szakmája körében kifejtett ügybuzgalma jutalmául, a közel multban lett kitüntetve a koronás arany érdemkereszttel, kifogástalan, szép magyar beszédben, emlékezett meg a társaság multjáról, annak működéséről, és a czélról, mely a társaságot úgy eddig mint a jövőben is, vezeti és vezetni fogja. Megemlékezett mindazokról, kik vele karöltve és őt támogatva működtek közre a hazafias és emberbaráti szép eszme megvalósitásában.

Megemlékezett arról, hogy az ó-budai magyar nemzeti asztaltársaság legelső feladata ugyan a jótékonyság gyakorlása, de e mellett főéltető ereje, s egyedüli törekvése, a magyarositás, a magyar nyelv terjesztése. — Valóban jól esett hallani ezen szép magyar szellemben elhangzott beszédet. Felköszöntője után, melyért a jelenlévők zajos éljenekkel tüntették ki, következett a tombola játék, melynek legelső és legértékesebb díját, egy remek kivitelü házi mérleget, Rácz Ferencz gyáros ajándékát, Gály Józsefné kapta. A tombola folyamán számtalan ajándék lett kiosztva, és nemsokára több mint 60 cserépben elhelyezett pálma virág — Schäffer Rezsőtől, — talált uj gazdát a vendégek között, — kik a késő éjjeli órákig maradtak együtt, megmutatva a megjelent hölgyekkel, hogy Ó-Budán ma már nemcsak magyarul beszélni, de a magyar nemzeti tánczot a csárdást is eltudják lejteni.

Főérdemet szereztek maguknak a sikerült ünnepély rendezése körül az elnökön kivül Skrinár János alelnök, Lauturner Jakab titkár, Schäffer Rezső ellenőr, Rácz Ferencz pénztárnok, Mihályi József gazda és Jordán Béla jegyző.

Jelen voltak: Dr. Csilléry Dávid, Dr. Reisz Mór, Kéky Imre és neje, Schäffer Rezső és István utóbbi nejével, Maurer Rezső tanár, Weisz I. mint a II. ker. magyar asztaltársaság elnöke, Jamniczky László, Gernedl Mihály és Ferencz, Frey István és György, Breitner István és Sándor, Aichmann Győző, Mihályi József és neje, Kling Vilmos és neje, Gálly József és neje, Kugelbauer László és neje, Polifka Károly és neje, Scherbaum Károly és neje, Rácz Ferencz és neje, Raditz Márton és neje, Lauturner Jakab és neje, Muckstadt Pál és neje, Mach Adam és családja, Seger József, Kosár Lajos, Szillassy Imre a Kisfaludy szinház tagja, Münzberger György, Wichnalek Antal, Topita Ferencz, Lindmayer János, Kauderer Arpád, Schütz György, Zichler József, Jentner Antal, Jordán Béla, Szolnoki László, Jós István, Schödl Károly, Csukás Károly, Goldinger Márton, Ujhelyi Vilmos, Mersch Ferencz, Drexler Agoston stb. stb. F. évi junius hó 10-én az asztaltársaság a III. ker. polgári körrel karöltve nagy kirándulást rendez Esztergom tájékra, melyre az érdekeltek figyelmét már most felhivjuk. *Lehmann F.*

A Szidanits árvák jótevőihez.

A tűzveszedelemben meghalt Szidanits Ferencz székesfővárosi tanitónak, apátlan anyátlan maradt két árvája javára f. évi április hó 25-én a várszinházban rendezett hangverseny a mai napig befolyt adományokkal együtt **784 frt 05 kr.** tiszta jövedelmet hozott.

Ezen összeg mint a Szidanits-árvák szerzett tulajdonát a székesfővárosi árvaszéknél deponáltuk illetve a székesfőváros központi pénztárába (amely az árvaszéknek is pénztára) befizettük, amint azt a következő nyugta bizonyitja:

Nyugtatvány.

4. VII. naplótétel

1526.

Hétszáznyolczvannégy (784) frt 05 krról, mely összeget ft. König Gusztáv (a budapesti árvaszékhez) 16988/97. sz. a beadványa alapján, néhai Szidanits Ferencz kiskoru árvái részére, mai nap, alulirt hivatalban minden hiány nélkül készpénzben lefizetett.

Budapesten, 1897. évi május hó 17 én. Budapest Székesfőváros központi pénztára: *Sztrolny*, pénztárnok. *Háry*, segéd.

Az árvaszékhez intézett beadvány azon kérést tartalmazza, hogy a 784 frt 05 kr. mint nemesszivü emberek adománya, hacsak a szükség törvényt nem bontana, az árvák nagykoruságáig érintetlenül kamatoztassék.

Midőn a következőkben a hangverseny összes jövedelmeinek és kiadásainak részletes kimutatását közöljük, hálás köszönetet mondunk mindazon nemes és tisztelt uraknak és hölgyeknek, akik a hangversenynek úgy erkölcsi, mint anyagi sikeréhez nagylelküen hozzájárultak.

* * *

Az Isten áldása legyen mindig velük!

I. A hangverseny összes bevétele.

1. Jegyek után a várszinház pénztáránál befolyt 585 frt. 85 kr.

2. Fölülfizetés: József főherczeg Ő Fensége 70 frt. — Babarczi Schwartzer Ottó dr. 30 frt. — Összesen 100 frt.

3. Adakoztak: Vaszary Kolos bibornok herczegprimás 50 frt. — Darányi Ignácz dr. földmivelődésügyi miniszter 10 frt. Apponyi Albert gróf 5 frt. — Bischitz Dávidné 20 frt. — Összesen 85 frt.

4. Márkus József polgármester ivén: Hirsch Mihály 100 frt. — Lukács József 5 frt. — Dr. Ludvig Endre 5 frt. — Vuk Lajos 5 frt. — Dr. Magyárevits Mladen 5 frt. — Hermann Béla 4 frt. Összesen 124 frt.

5. *A várszinházi pénztárnál* Forinyák Gyula lovassági tábornok 5 frt. — Tschögel Henrik 5 frt. — Gallauner Irma 2 frt. — Dr. M. J. 3 frt. — Hirschmann Irma 1 frt. — Madách-utczai tantestület Kaán Géza által 8 frt 30 kr. — Sauersitz M. 2 frt. — Hochholczer Károly 1 frt. — Összesen 27 frt 30 kr.

6. Továbbá adakoztak: I. ker. polgári leányiskola tantestület 7 frt. Berczik Arpad 1 frt. — Peringer Ferencz 10 frt. — Krantz Ede 2 frt. — Schumy Rezső 10 frt. — Többen a hangverseny alatt 5 frt. — Jótékonyczélból 2 frt. — X. 1 frt. Valaki 50 kr. — Szuly Gyula 2 frt. — Neruda N. 2 frt. — Neiger S. 1 frt. — Dr. A. Gy. 1 frt. — Bártfai M. 50 kr. — Rózsavölgyi és Társa 2 frt. — Jalsoviczky R.-né 2 frt. — Jalsovszky S.-né 2 frt. — Lösch őrnagy 1 frt — Sretvizer Lajos 2 frt. — Sz. B. 1 frt. — Preisinger Béla 5 frt. — Stipanits I. 1 frt. — Bosnyakovics 2 frt. — Összesen 62 frt.

7. *Dr. Kertész Aba gyüjtése*: Ternyei Farkas 5 frt. — Dr. Cohn D. 1 frt. — Eisdorfer Gusztáv 1 frt, — Gállik S. 1 frt. — Kurzweil V. 2 frt. — Wolf Márton 2 frt. — Összesen 12 frt.

8. Polereczky Jolán ivén az Andrássy-uti képezde 27 frt. — Összesen 27 frt.

9. Taksonyi J. és Tóth E. ivén: Krämer Gézáné 3 frt. — Spitzer gyáros Óbudáról (fölülfizetés) 2 frt. — Ternyei Farkas 50 kr. — Bikics 50 kr. — Kiss Béla 1 frt. — Scheich Károly 1 frt. — Abelesz és fiai Óbuda 10 frt. — Luiza gőzmalom 5 frt. — Ganz-gyár 10 frt. — Összesen 33 frt. — Összes bevétel 1056 frt 15 kr.

II. Kiadások:

Rendőri engedélydij 11 frt. — Lohr Irma virágker. (nyugta) 10 frt. — Özv. Culmann Rezsőné virágker. (nyugta) 10 frt. — Heisler J. (nyomda) 36 frt 30 kr. (nyugta). — Magy. kir. operaház nyugdijalapjába Takáts Mihály úr közremüködéséért (nyugta) 50 frt. — Chmel J. és fia zongora (csak a szállitás költsége) 15 frt (nyugtázva). — Postai összes költség 27 frt 54 kr. — Bérkocsikra a művészek rendelkezésére 31 frt 30 kr (nyugta). — Vásszinházi személyzetnek 49 frt 46 kr. (nyugtázva). — Müller Károly szinlapok 9 frt. (nyugta). — Várszinházi pénztárosnak jegyárusitásért 10 napra 20 frt (nyugta). Nidoschi szinlapkihordónak 2 frt 50 kr. — Összes kiadás: 272 frt 10 krajczár.

A kiadásokról szóló nyugták a pénztárosnál megtekinthetők.

Összes bevétel 1056 frt 15 kr. — Összes kiadás 272 frt 10 kr. Marad tiszta jövedelem 784 frt 05 kr.

Kelt Budapesten, 1897. évi május hó 17.

A rendező bizottság elnöke: König Gusztáv. Zettl Agoston, ellenőr. Stipanits Elek dr. pénztáros.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *Villatelkek eladása.* A pilis-csabai főherczegi uradalom, közvetlen az ottani vasutállomás mellett, 200 kat. holdnyi erdőterületet villatelkeknek elad. Venni szándékozók forduljanak a főherczegi intézőséghez Pilis-Csabán, posta, vasut és távirda állomás. Háttérben 1000 h szálas erdő, 10—20 méter mélységben bárhol a legjobb ivóviz. Az intézőség.

— *Halászlé estély.* Bittner Alajos kedvelt alkotás utczai vendéglőjében „Az Arany bárányhoz“ f. hó 26-án nagy halászlé estély lesz. Ezt több előkelő budai család rendezi hangversenynyel összekötve.

— *Üzlet áthelyezés.* Baletkay M. előnyösen ismert üveg-, tükör-, porczellán- és lámpakereskedését ujonan berendezve, Krisztina-tér 3. sz. alatt levő házba helyezte át. Ajánljuk kitünő áruit.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

HIRDETÉSEK.

Magyar királyi államvasutak.
68152/1897. sz.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Piski állomáson létesitendő 22 állásu mozdonyszin, 2 külső tisztitógödör és egy mozdonyforditó korong-alapzat előállitására szükséges épitési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati föltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött föltételek, Budapesten, a magy. kir államvasutak igazgatóságának magasépitményi ügyosztályában (Teréz-körut 56. III. em 13. ajtó) és Aradon az üzletvezetőség pályafenntartási osztályában, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1897. évi junius hó 4-én déli 12 óráig kell benyujtani alólirott igazgatóság épitési főosztályában (Teréz-körut 56. II em. 10. ajtó).

Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ivenkint 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyujtani:

„Ajánlat a Piski állomáson letesitendő mozdonyszin előállitására".

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis 1897. évi junius hó 3-án déli 12 óráig 4000, azaz négyezer o. é. frt bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál, (Andrássy-ut 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó

Az értékpapirok legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek

Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénynyel adandók fel.

Budapest, 1897. május hóban.

Az igazgatóság.

Magy. kir. államvasutak
Üzletvezetőség Szeged.

9221. szám
III. 97.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Vinkovcze állomásán megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat nyittatik.

A bérlet 1897 október 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számitott három éven át, vagyis 1900 évi október hó 1-éig

Az 50 kros bélyeggel és *„Ajánlat a magy. kir. államvasutak fentkiirt Vinkovcze, állomása pályaudvarán levő vendéglőüzletére"* felirattal ellátott, lepecsételt boritékba zárt, nemkülönben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1897-ik évi junius hó 15-én, déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános igazgatási osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota, I. em. 21. ajtó) vagy személyesen, vagy kir posta utján benyujtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200 azaz kettőszáz frt készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyüjtő pénztáránál, 1897. évi junius hó 14-én, déli 12 óráig, vagy személyesen leteendő, vagy királyi posta utján beküldendő.

Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régibb, a névértéket meg nem haladó napiárfolyamnak 90% szerinti értékben számittatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlitendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (I. em. 12 ajtó) a hivatalos órák tartalma alatt megtekinthetők; miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fönnebbi feltételektől eltérő, vagy a kitüzött határidőn tul beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tétetnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok közt a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1897. évi május hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomat nem dijaztatik).

Balatoni Borozó.

Hogy ne csak a balpartiak hanem a budaiak is jó és valódi borokat élvezhessenek, f. é. május hó 15-én megnyitottam fenti czim alatt vendéglőmet saját házamban I. Csaba-utcza 2 sz. (városmajor.(

Valódi balatonvidéki borokról kezeskedem.

Tisztelettel

Anda György
vendéglős.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Vendéglő átvétel

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

vendéglőmet

I. ker., Alkotás-utcza 21. sz. saját házamban ismét átvettem és azt ujjonan átalakitva f. évi május 8-án szombaton megnyitottam.

Törekvésem oda irányuland, hogy a polgári követelményeknek minden irányban megfelelően kiváló magyar bor, valamint izletes ételekről és figyelmes kiszolgálásról gondoskodjam.

Egyuttal bátorkodom megjegyezni, hogy különösen a palaczk-bornak házhoz szállitására fő sulyt fektetek s hogy csakis magyar bort fogok kimérni.

Megrendeléseket 10 literen felül bérmentve házhoz szállitok.

Kedvező idő esetén szombat- és vasárnap a kerti helyiségben zene.

Tisztelettel

Bittner Alajos
vendéglős.

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság.

Meghivó.

A **Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnak** szavazatra jogosult részvényeseit tisztelettel meghivjuk a társaságnak **1897. junius 15-én délelőtti 10 órakor Bpesten,** a társaság helyiségeiben (V. Mária Valeria-utcza 14. szám) tartandó

második rendes közgyülésére.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1896. üzletévről és az évi mérleg előterjesztése. — 2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásának eredményéről és a tiszta nyereség hováforditására vonatkozó igazgatósági inditvány felől. — 3. A mérleg megállapitása és a tiszta nyereség hováforditása iránti határozathozatal. — 4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai részére adandó felmentvény iránti határozat. — 5. A nyugdijintézet létesitése. — 6. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi tiszteletdijának megállapitása. — 7. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.

☛ A közgyülésen való résztvevésre azon részvényeseknek van joguk, a kik a társaságnak legalább 50 (ötven) drb részvényét a még le nem járt szelvényekkel együtt, **nyolcz nappal a közgyülés előtt** a társaság pénztáránál (Mária-Valéria-utcza 14. sz.) vagy a **Magyar Általános Hitelbanknál**, vagy a **Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Banknál** letették.

Tisztelettel kérjük tehát részvényeseinket, hogy részvényeik letételéről gondoskodjanak.

A részvények számrendben összeállitva, a benyujtó által sajátkezüleg aláirt s két példányban kiállitott jegyzék kiséretében nyujtandók be. E jegyzéknek egy példányát az átvevő pénztár az átvétel elismerésével visszaadja s a részvényeket csak ezen elismervény visszaszármaztatása mellett fogja a közgyülés után a letevőknek kiadni. A közgyülésre belépti jegyül szolgáló igazolványokat a részvényeket átvevő pénztár azonnal kiszolgáltatja.

Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényesre akarja átruházni, a megbizott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitölteni s aláirni tartozik.

A mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyülés előtt a társaság helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapesten, 1897. május hó 15-én.

Az igazgatóság.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tekintélyesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

Tavaszi és nyári idényre!

A legfinomabb és legszebb férfi ruházat **a legdivatosabb angol rendszer szerint** elkészitve, a legjutányosabb áron

Berger Adolf veje

férfi szabónál

II. fő-utcza, Lánczhid-palotában

kapható.

A legdivatosabb bel- és külföldi, csakis valódi juhgyapju kelmék dusgazdag választéka mindenkor készletben van.

Tabermann Gusztáv

cs. és kir. udvari

vizvezeték berendező és felszerelő,

épület és diszbádogos-mester.

Budapesten II. k. Margit-körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fűtés és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy Budapesten mint a vidéken.

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz.“

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut“-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a Szántói viz.

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Zsoldos Nándor

Vésnöki müintézete.

Budapest, II., Fő-utcza 7. sz.

KÉSZIT:

czim és czimer pecsét-nyomókat, kő és érczben. Számozó, sokszorositó, kelet és önnedvesitő gépeket, ruggyanta bélyegzőket, pecsét-bélyegeket, chablonokat, bélyegző festéket, dombor és ostya sajtókat hivatalok részére, továbbá arany, ezüst és különféle jelvényeket egyletek számára olcsó árban és kitünő kivitelben.

MATTONI-féle GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

SOHOTTOLA ERNŐ

Budapest, Váci-körut, Foncière-palota.

Pinczegazdászati gépek legdusabb raktára,

Ajánlja eredeti VERMOREL-rendszerü

peronospora-permetezőit

darabonkint 15 forintért.

Legjobb minőségü **bortömlőit**, üvegmosó-, töltő-, dugaszoló- és borszürő- gépeit, valamint minden a szőlőszet és pinczegazdászatba vágó eszközeinek nagy választékát.

Dr. Kröczer László-féle és más oltási czélokra szolgáló ruggyanta-szalagok.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

A

Magyar Asphalt

részvénytársaság

Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

BUDAPEST,

I., Városmajor-utcza 28.

Árjegyzékkel

szivesen szolgál.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

— Kanizsai sör. —

Galambos U. vendéglős.

MESTERHÁZY MIHÁLY

füszer, gyarmatáru, csemege-, bor- és ásványvizkereskedése.

Budapest, I. kerület Attila-utcza 50.

Ajánlom a nagyérdemü közönségnek dúsan felszerelt raktárom füszer, cognac, ásványvíz, sajt, csemege és gyarmatárukból. **Természetes balatonmelléki borok** saját töltésü ½ és 1 literes palaczkokban. — Pontos, gyors és előzékeny kiszolgálás.

Megrendelt áruk készséggel házhoz szállittatnak.

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI évfolyam 22. sz. (Pünkösd hava.) Vasárnap, május 30.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDELYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A Gellért-hegyi emlékműről.

Irta: Tarczai György.

Bontják a belvárost, nagy háznégyszögeket törölnek el a földszinéről; az 1838-iki árviz akkora hézagokat nem döntött a főváros utcza sorai közt, mint most a csákány.

Komolyan nekigyürköztek a rombolás munkájának és sietve fognak hozzá az ujjáépitéshez. Honnan e nagy iparkodás és mi végre? Kaszárnyát épitenek az uj hid kapujához — magasabb érdekek kivánják igy.

Az uj kaszárnya mindenesetre szép épület lesz, de nincs az az épitészeti stil, mely nekünk kedvesebbé tehetné, mint az a körülmény, hogy ennek a fejében, csereképen mintegy, kapjuk meg végre a czitadellát, az ősz Gellérthegy szemben sötétlő ormán. A mely nap ebbe az uj kaszárnyába bevonul a katonaság, akkor adják át nekünk fővárosi közönségnek azokat a félelmes bástyákat, melyek kazamátáiból tizenkét óra alatt halommá lehet lövöldözni Budapest minden dicsőségét.

Hét esztendős ügy nyer igy majd befejezést az átadás nagy napján; 1890-et irtak akkor, a mikor először kürtölték világgá, hogy ő felsége a czitadellát oda igérte a kormányelnöknek. A katonák nevettek ezen a hiren, nevetnek még ma is. Vajjon jövő ilyenkor is nevetni fognak-e még? Annyi bizonyos, hogy sok polgárember is van, a ki valami fordulattól tart ebben a dologban, valami véletlen körülmény felmerülésétől, mely rendesen az utolsó pillanatban szokott bekövetkezni.

Mindazáltal, mióta ezt a nagy bontást látom, én nem kételkedem többé. Most már mégis csak hiszem, hogy rákerül a sor a fővárossal farkasszemet néző kevély falakra is. Szóval: a Gellérthegy a legkomolyabban szőnyegre került s a képzelet meg az emlékezés foglalkozni kezd vele.

*

Vértanu koronájával kapcsolatban emlegetik először Szent-Gellért hegyét. Ezt ugyan mindenki tudja; ujat tehát nem mondunk vele, mégis irván arról a homályosan meghatározott emlékműről, melyet a lebontandó czitadella helyére terveznek, szinte lehetetlennek tartom, hogy ne történelmi visszapillantással kezdjem fejtegetéseimet. Fölötte gyérek azonban az adatok, melyek fővárosunk, a modern Európa egyik legmozgalmasabb multu fővárosa viszontagságainak e hallgatag tanujáról ránk maradtak.

A vértanuvá lett csanádi püspök emlékezetére hajdan kápolnát emeltek a hegy tetején, erről irott emlék tanuskodik. Ez a kápolna a tatárjárás után romba dőlt, nem is épitették föl többé, a mint hogy a mai Ráczváros helyén állott Kis-Pest sem támadt föl egyhamar hamvaiból s akkor sem régi neve alatt. A török idején a hatalmas sziklatömeget fellegvár koronázta, mely azt hiszem, csak primitiv körfal volt; hogy fedél nélkül szükölködött, annak bizonysága a keresztény hadaknak a török Budavára ellen intézett 1602-iki ostroma; az ostromlók ugyanis akkor hatalmukba keritették a czitadellát, de semmire sem mentek vele: az őszi esőzések megeredtével minden puskaporuk megázott.

Századok repülnek el ismét a Gellért-hegy fölött nyomtalanul.

József nádor 1813-ban csillagvizsgálót épittet tetején, melyet Hentzi ágyugolyói döntenek romba, nem sokára azután uj koronát kapott a vén Gellérthegy, a mai czitadella épült rajta, melyet az elnyomatás keservvel teljes sulya alatt roskadozó ország töviskoronájának szántak . . .

Keveset beszél e hegyről a történelem, kövei azonban a reflekeziók özönére gerjesztik lelkemet, ha arra felé járok. Tudom, hogy Zsigmond király az uralkodása alatt feltünt czigányok egyrészét Buda határában telepitette le s hogy azok a náluk valamivel korábban bevándorolt ráczokkal az enyém-tied dolgában szüntelen nézeteltérésben éltek. Vajjon hol lakhattak,

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Robinson Bábelben.

— Elbeszélés. —

Irta: **Erdélyi Gyula.** (6)

A zene elhallgatott A bálrendezőség az ajtó felé vonult. Az elnök kezében egy hatalmas virágbokrétát tartott. A lady patronesse érkezik. Kercsey Imre karjára füzte Malvint és mind a négyen kedvező pontra álltunk, honnan jól láthattunk. A bál védnöke vezette be a bálanyát. Rázenditették a Rákóczyt. A bálelnök átnyujtotta a bokrétát és karon fogta a bálanya leányát. Utánuk egy tiszteletreméltó magasztos kinézésü öreg urnő jött, a bálanya anyja, ki eljött, hogy unokája első bemutatóján jelen legyen. Elegáns öreg urnő volt, elég egyenesen járt. Kaucsuk végü botjára támaszkodva az egyik kezével, a másikkal egy feltünő szép 35—40 éves nő karjába fogódzott.

— Nini, a mama is itt van, — szólt Malvin. Sellőyre néztem. Azt véltem szoborrá meredt. Első pillanatban szemeit összehuzta, elhalványodott, a következőben szemei tágra nyiltak és arczán tüz gyuladt ki. Most láttam csak, hogy milyen szép férfi.

Az öreg urnő menetközben megsimogatta Malvin arczát és oda sugta, de hogy mi is hallhattuk: Kié a második négyes.

Erre Kercsey foglalkozott.

Reám nézve a jelenet csak oly kinosan hatott, mint Sellőyre. Jelt adtak a négyesre. Egy fiatal rendező karján közeledett Sellőyné és vis-á-vist jelentett leányával. Ezzel hivatalosan átvette erre az estére Malvint.

Sellőy és én bevonultunk az étterembe. Egy üveg Duminy pezsgőt kértünk. Az italfogó maga akart tölteni. Sellőy nagyuri udvariassággal távolitotta el.

Magunkba maradtunk. Egyet forditott a jégbehütött Duminyon, azután önmaga öntött. Balkezét a jeges üvegen tartotta. Szüksége volt, hogy lehütse magát. Mohón itta ki a pezsgőt és megjegyezte, hogy már tiz éve nem ivott. Robinsonnak még Bábelben sem való a pezsgő. Szabadulni akart a jelenettől. Szivarra gyujtott és elkezdett beszélni arról, hogy milyen jó pajtás a füst. Kedves barátom, bármit beszéljenek ellene, minden élvezeteink között legtöbb varázsa van a füstnek. Hej, ha minden bút és bánatot elfujhatnánk. Amde hiszen elfuvom és visszajő. Ujra fuvom, megint visszajő. Hej ne fujd azt, a mi nem éget. Ugy-e bár jó ez a Duminy?

— Nagyon jó . . .

— Soha ilyen jól nem esett ital, mint ma. Tudja Isten, olyan furcsán érzem magam. Ez a találkozás meglepett. Nem voltam rá elkészülve. A váratlan mindig megdöbbent . . . Most érzem csak, mit vesztettem. Higyje el, nem érzékiség beszél belőlem. Én megfigyeltem Bellát. Láttam, hogy ő is szenved. Átéreztem pillantását, nem volt abban szemrehányás, csak bánat. Anyát kell adni leányomnak, minden áron anyát. Itt van az is, kit kiszemeltem. Egy koromhoz illő leány, a ki szintén csalódott. Két hajótörött szövetsége. Majd később megmutatom.

Gyorsan és szaggatottan beszélt, de nem a pezsgő miatt. A helyzet izgatta.

— Férjhez adom leányom is, de előbb megnősülök én, ha előbb nősülök ugy van okom és mentségem. Félek a magánytól. Csak pár napja gyötör ez a félelem. Rettegek attól a gondolattól, hogy leányom előbb megy férjhez és én egyedül maradok. Ön azt mondja, vele mehetek, vagy nálam maradhatnak. Ez nem lehet.

(Vége következik.)

tetejébe vájt természetes üregeiben, melyeknél pompásabb lakásokat czigányészszel még álmodni sem lehet? S képzeletemben megelevenedik a hegy, mint a milyen akkor volt, füstös barlangjaival, melyeket kisérteties hangulatba von a kovácskodó czigányok lobogó tüzének kiáradó fénye, primitiv szerszámaiknak monoton csilingeléssel szóló lármája. Látom a jámbor budai polgárokat, a mint a bűbájosoknak tartott feketeképü jövevényektől lakott eleven poklot illő respektussal elkerülik. A sok babonát, kisérteties mesét, mely a magát méltóságteljes flegmával a Duna tükrében néző sziklaóriást bizonyára már ősi idők óta körülszőtte, szinte nyom nélkül törölte le a törökhódoltság, mely alatt Buda és Pest régi lakossága teljesen kiveszett. Csak a ránczok maradtak itt meg akkor is s valahányszor a keresztény hadak sokáig hiunak bizonyult ostromaikkal hirtelen megtámadták Budát, az ő várfalakon kivül eső s azoktól nem védett házaik fölött ép ugy röpültek s csaptak le az ágyugolyók, mint a várhegy fölött és nekik ilyenkor alig lehetett idejük tovább menekülni, mint a Gellért-hegy sziklaüregeibe, melyek különben a legujabb időkig is szolgáltak emberi lakásokul, s a hol az éj sötét leple alatt manapság is nem egy szerencsétlen talál menhelyet, ha véletlenül a rendőrök razziát tartva, rajta nem ütnek...

Mindezekből nyilvánvaló, hogy a csanádi püspök vértanuságától eltekintve, a Gellért-hegy épen nem játszott valami jelentős szerepet történelmünkben, mégis keresve sem találhattak volna alkalmasabb helyett, a hol az ezredéves multunk megörökitésére szánt nagyszabásu emlékmű impozánsabban érvényesülhetne, mint ennek tetején.

Szaggatott sziklatömegével szinte a főváros szivébe könyököl s mindenek felett uralkodik háztengerén. Viharverte orma — Budapest legszélső utczáiban járván is — minduntalan elénk bukkan s bármilyen emlékmű koronázza is majd, az oly óriási kiterjedésben fog érvényesülni, mint a világnak egyetlen monumentuma sem. Ismétlem, az ezredéves emlék lett volna illő helyén ott. Azonban most már megmásithatatlan a terv, hogy az Andrássy-utnak, eme legmüvésziesebben kiképzett utczánknak a végére kerül, a hol bizonyára nem annyira monumentális hatásu emlékmű, mint inkább ez ut müvésziesen dekorativ záradéka lesz.

(Vége következik.)

Kelenföld jövője.

Siebreich Károly ur lapunk munkatársa a Kelenföld jövőjéről irt emlékiratát a közmunkatanácscsal szemben a következő érvekkel védi:

Mindenekelőtt megjegyzem hogy a Nagytekintetü Közmunkák Tanácsa a birálatában nem foglalkozott tervemnek minden részletével, melynek nagy része pedig igen fontos közegészségügyi kérdésekkel foglalkozik. Ezek után pontról-pontra idézem a határozatot és az egyes pontokra bátorkodom észrevételeimet a következőkben előadni:

A Főv. Közmunkák Tanácsának 1897. április 1-én tartott ülése jegyzőkönyvi hivatalos kivonatának másolata:

T.

A műszaki osztály jelentése Siebreich Károly épitész emlékiratára, melyben a Kelenföldre alkalmazandó épitési modor, valamint szabályozási és rendezési tervvel foglalkozik.

H.

1. A mi az épitési módot illeti, a tanács 3 ablakfronttal biró kétemeletes házak rendszerét nálunk egyáltalán nem találja alkalmazhatónak, mert sem viszonyaink, sem hajlamaink nem olyanok, hogy egy családnak több emeleten való elhelyezkedését elfogadhatnók.

1. Erre nézve bátor vagyok előadni, hogy egy szerényebb lakásban, sőt jobb családi házban is, már három utczai ablak is megfelel a szükségleteknek; hiszen hány lakás van jelenleg nemcsak Budapesten, de az egész világon a jelenleg fennálló házakban és bérkaszárnyákban, hogy egy családnak három, sőt két ablaka van az utczára, tehát a lakásnak egy kisebb egy ablakos és egy nagyobb két ablakos szobája van, vagy éppen csak egy két ablakos utczai szobája, az udvar felé pedig a konyha, esetleg még egy szoba és egy ily házban a lakást a hatóság az épitési szabályok alapján engedélyezi. Ennélfogva, hogy az ily lakás csak nagy bérházban vagy bérkaszárnyában legyen megengedhető és egy kisebb három ablaku, utczahomlokzattal biró házban nem, abba őszintén mondom, nem tudok bele nyugodni. Az ilyen lakásnak legalább is az a kellemes oldala van, hogy a lakó egyedül lakik elkülönitve és senki által nem lesz háborgatva.

Különben bátor vagyok megjegyezni, hogy az általam tervezett házcsoportban a szögletházban mindenütt úgy földszint, mint az emeleteken két-két lakás van, tehát a lakó nem lakik a földszinten és az emeleten. A közbenső házakra nézve pedig többféle tervem van; van olyan, a hol minden emeleten más-más lakó lakik, van olyan, hol minden emeleten két-két lakó lakik, van azonban olyan is, hol az egész házat, a földszintet és az emeletet vagy két emeletet egy lakó lakhatja, úgy, mint az Andrássy-út végén, vagy más utczákban levő házakat, valamint több nagyúri házakat itt Budapesten is. — Igen, de ezt nálunk csak gazdag ember teheti, szerényebb viszonyokban élő nem. Az elősoroltaknál fogva tehát tervemben minden család talál magának kivánalmaihoz mért lakást. Különben az sincs kizárva, hogy egy háztulajdonos két vagy három telket vesz egymás mellett, hogy minden emeletre egy-egy nagyobb lakást épithessen 6 vagy több ablakkal. A birálat tehát nem helyesen itéli meg tervemet és igy nem is dönti meg azt helyesen.

Egyébiránt ezzel a rendszerrel már szülőföldjén Angliában és Skócziában is felhagynak és semmi ok nincs arra, hogy a már is bontás alá került u. n. „százházzal“ szerzett tapasztalásunk után valami hasonlót létesitsünk, főleg akkor, a mikor a Siebreich Károly által annyira hangoztatott családi házak épitésére a szabályok nálunk egyébként is elég alkalmat nyujtanak, nemcsak a harmadik és negyedik övezetben, de a város belsejét képező első és második övezetben is, a hol tudvalevőleg 7 öles homlokzat és 10 öles mélységgel, tehát 70 négyszögöl minimális térfogattal alakulhatnak a telkek, a melyek aztán családi házak épitésére kétségen felül alkalmasak.

Hogy a jelenlegi rendszerrel Angolországban és Skócziában felhagynak, azt az utolsó 1895. évi ottani utazásom alkalmával nem tapasztaltam, és aki Európában egy kissé körültekintett, arról győződhetett meg, hogy ez az állitás a tényállásnak nem felel meg, sőt mondhatom, hogy más országokban is hódit mindinkább az angol rendszer.

Különben az angol rendszer nemcsak abból áll, hogy egy lakó minden emeletet elfoglal, hanem a fődolog a rendszerben a házcsoportok beosztása oly módon, hogy a szellőző légmozgás az udvarok egyesitése és az udvarok az utczákkal való összeköttetése által lehetővé tétetik, tehát az épületek egész magasságában elzárt udvarok mellőztetnek, és mellőzése mindazon közegészségi hátrányoknak, melyeket a mi épitkezéseink a szük udvarok folytán feltüntetnek. A százházat felhozni például nem nyom a latban; azt az angol modorral összehasonlitani, csak téves ismeretek alapján lehet, és ha valamely eszme rosszul van megoldva vagy utánozva, annak nem az eszme az oka, hanem a rossz megoldás.

A mi a telkek beosztását illeti, erre nézve az épitésügyi szabályzat igy szól:

II. FEJEZET.

Az épitési telkek kellékei.

9. §. Az első és második övezetben a telek utczai homlokzat-vonalának hossza és a telek középszélessége legalább 13.27 meter (7 öl), mélysége pedig legalább 18.96 meter (10 öl) legyen.

10. §. Az első és második övezetben sarokteleknél az egyik homlokzat legalább 22.76 méter (12 öl), a másik homlokzat legalább 18.96 méter (10 öl) legyen.

11. §. A harmadik övezet területén a telek homlokzatvonala legalább 22.76 méter (12 öl) és területe a balparti városrészben legalább 600 □ öl, a jobbparti városrészben pedig legalább 1000 □ öl legyen.

A kivételeket e szabály alól, a 12—14. §§. tartalmazzák.

12. §. A balparti városrészben a telek legkevesebb 18.96 méter (10 öl) homlokzat mellett legalább 300 □ öl kiterjedéssel birjon;

a) azon a területen, melynek határát képezi az arena-úttól kezdve a Szondy-utcza, innen a Bajza-utcza a Nagy János-utczáig, ezen haladva a felső-erdősor, lövölde-tér, Damjanich-utcza és az arena-út

b) az arena út, csömöri út, a Stefania-úttal delnyugat felől párhuzamosan haladó első út és az Isvan út által közbe fogott területen;

c) a csömöri-út mindkét oldalán, a czeglédi vasútvonalig.

13. §. A jobbparti városrészben a 12. §-ban megállapitott kellékekkel kell birni a teleknek:

a) a Naphegyen,

b) a Rezmalon,

c) a Törökvész (Rókus-hegy) azon területén, melyet egyfelől a trombitás-út, másfelől az 5738., 5739., 5741., 5752., 5753., 5754., 5755., 5756., 5757. és 5758. hr. számu telkek észak-nyugati homlokzatvonala és a Rezmal határol;

d) a kis-svábhegynek városmajor-utcza és azon dülő-út közt fekvő területén, mely a hárskközön felül a kékgolyó-utczából nyilik és párhuzamosan halad a városmajor-utczával a fogaskerekü vasútig;

e) a Gellérthegyen és pedig a Fehérvári-útra, orom- és sáncz-utczára és a budaörsi-útra.

14. §. A jobbparti városrészben legkevesebb 22.76 méter (12 öl) homlokzat mellett legalább 600 □ öl kiterjedése legyen a teleknek:

a) a Gellérthegy azon részén, mely nem esik a 13. §. rendelkezése alá;

b) az Erzsébetsósfürdőt övező 4 tó-úton belül;

c) a Szemlőhegyen.

15. §. A negyedik övezetben a teleknek legkevesebb 18.96 méter (10 öl) homlokzat mellett legalább 300 □ öl kiterjedéssel kell birnia.

A 9-ik szakasz az *első* és *második* övezetben tehát megengedi 7 öl széles és 10 öl mély telek beépitését. Most kérdem, mi ennek az ára? Ne vegyünk magas árt, mondjuk □ ölenként 200 forint, tehát 70 □ öl telek kerül 14.000 frtba; és mennyibe kerül az épités? az egyéni dolog és az illető szükségletétől és vagyoni állásától függ. De, hogy *olcsó* ház, illetőleg lakás ez nem lehet, az kétségtelen; de végre egészségügyi szempontból a telek nagysága nem határoz, hanem az arány a beépitett és szabad terület között, illetőleg a csoportositása a házaknak egy házcsoportban, nehogy

egyemeletes lakóház négyemeletes házak közé legyen beékelve. A II-ik szakasz a III-ik övezetben, a balparti városrészben *legalább* 600 □ ölet, a jobbparti városrészben pedig *legalább* 1000 □ ölet követel.

(Vége következik.)

Hajdan és most.

— Az első magyar fejedelmi szó.

Most, hogy az udvar, majdnem egy évi távollét után ismét hosszasabb ideig tartózkodik Budapesten, és király ő Felsége és a főherczegek sorra látogatják az akadémiát, muzeumot, képtárakat, eszünkbe jut egy ilyen régi fejedelmi látogatás.

1807-ben, május havában volt épen, hogy Ferencz császár Temesvárról Budára érkezett.

Mint egy akkori följegyzés emliti: „Temesvárott abba a várba szállott meg a felséges császár, melyet nevelő atyja II. József dicsőült emlékezetü császárunk épittetett, s a hol mindeneket gyoroki Edelspacher Zsigmond viczispán ur mutogatta nekie . . . Vele volt ő felségével leánykája, Mária Luiza herczegasszonyka is."

Temesvárról egyenesen Budára jött Ferencz császár és május 21-én nézte meg az ország *könyves házát*, a hol gróf Széchenyi Ferencz, az intézet nagyérdemü alapvetője, Szlatényi Ferencz *városi biró* és több jeles férfiak fogadták.

Széchenyi gróf a *fundátor* megmutogatott minden ritkaságot és a császár nagy érdeklődéssel szemlélte az egyes ritka könyvpéldányokat.

Eltávozván, kezet szorított Széchenyi gróffal és előbb latinul mondá:

— Gratias ago! aztán kissé hangosan, hogy a várakozó kocsija elé gyülő nép is érthesse, kétszer:

— *Köszönöm, köszönöm* . . .

Hibás kiejtéssel mondotta ezt Ferencz császár, de *magyarul* mondotta, sőt a nevét is magyarul irta egy eléje tett fehér lapra:

Ferentz, m. p.

a század elején divott ortografiával, ahogy még eleinte a nagy reformátor, Kaczinczy Ferencz is irta keresztnevét.

Május 25 én a *főgymnasiumot* nézte meg a császár, ahol az első eminenseket rendre megszólitással tüntette ki, köztük Stoffer Józsefet, Kovács Józsefet, a gymnázium aligazgatójának a fiát, Patachich Károlyt és Manokovics Konstantin görög vallásu ifjut.

A fiuk tudománybeli jártasságára itt is magyarul mondotta:

— *Szép, szép.*

A magyar szózat, a császárnak honi nyelvünkön mondott szavai és névirása nagy lelkesedést keltettek és mint a régi följegyzés mondja:

„— — igen szerencsés gondolat volt Ürményi József országbiró urtól ezt ő felségének sugalmazni és a magyar szavakra betanitani."

•

Ottó főherczeg és neje Mária Józéfa főherczegné tegnap szintén megnézték az *ország könyvesházát*, a melyet most nemzeti muzeumnak hivnak.

Beszélgettek is kegyesen Arminiusz világnyelvén a hivatalnokokkal és beirták neveiket a vendégkönyvbe:

Erzherzog Otto — Erzherzogin Maria Josepha . . .

Milyen kár, hogy most nem akadt a főbb hivatalnokok közt, mint 1807-ben, egy Ürményi József, mennyivel lelkesebben dobogna ma az ország minden lakójának szive, ha Szent István koronájának váromanyosa a német aláirás helyett igy igazgatja a tollát: *Ottó főherczeg* . . . ez a név akkor nemcsak a nemzeti muzeum vendégkönyvébe, de a *nemzet szivébe* is bele lett volna irva.

Diszlakoma Ó-Budán.

— 1897. május 22. —

Felejthetetlen est marad ez mindnyájunk előtt! — Szinte jól esik visszaidéznünk emlékünkbe a kellemes estély minden mozzanatát; szinte fülünkbe zsong most is Piros Józsi andalitó muzsikája; szinte most is szemünkbe játszik a nagyszerü estélynek káprázatos fénye, csillogása. — *Éder* Antal, a Császárfürdő vendéglőse bebizonyitotta, hogy nemcsak müvelt derék gavallér-ember, de hogy kitünő arkitektus is, ki a részek elhelyezésére, csinjára ép ugy figyel, mintaz egész kellemes összhangjára. Éder Antal művészi teritékeivel még a legnagyobb gourmand: *Wieser* Ferencz bácsi arczulatára is a megelégedés mosolyát varázsolta. — Oh, pedig ez nem kis dolog!

Hogy is volt csak? — Nem csekély feladat a lakoma leirása. *Gyulányi* és *Löwy* voltak a főrendezők; a sikerült esték dicsősége majdnem mindég az övék. — Egy *220* teritékü vacsorát *jól* rendezni — herkulesi feladat! És ők mintaszerüen megfeleltek feladatuknak: sehol sem volt még csak egy szó panasz se. Kifogástalan frakk-öltözékükön kivül boxkesztyüvel voltak ellátva azok számára, kik utólagosan akartak bejutni. — Szegény halandó! ki máskor kilencz órakor is tárt karokra találtál: most akár élet-halál harczot vihattál a főrendezőkkel! — Képviselői, miniszteri ajánlások, névjegyek se biztositottak bemenetelt azok számára, kiket nem jegyeztek elő.

Fél kilenczre meg volt a zsúfolt ház, a milyet a Kisfaludy-szinház se látott egyhamar. Ekkorra megjelentek az előkelőségek is. *Márkus* és *Haberbauer* polgármesterek megérkezésekor a jelen voltak lelkes éljenzésbe törtek ki. *Czájlik* Alajos, az ünnepelt, az egész estén a legrokonszenvesebb tüntetések központja volt. A főkapitányság részéről *Pekáry* főkapitány helyettes és *Garlathy* Ödön rendőrkapitány jelentek meg. A főkapitányt a megjelenésben a m. kir. dalszinházban készülődő tüntetések gátolták.

Külön pontban kell megemlékeznünk azon megtiszteltetésről, melyben a kerületben levő közöshadseregbeli tisztek részesitették az ünnepeltet és az egész társaságot, amennyiben *Wilde* József alezredessel élükön, mindnyájan megjelentek a lakomán. Ez igen jó hatást tett, s bizonyára a tiszt urak sem bánták meg, hogy megjelenésükkel ismét közelebb, sőt azt mondhatnók: egész közel jutottak a kerület szivéhez. *Gyulányi* Adolf mondott lelkes köszöntőt az általánosan tisztelt *Wilde* József alezredesre és az egész tisztikarra; és hogy mindnyájunk érzését tolmácsolta, azt mi sem bizonyitotta fényesebben, mint az a többször megújuló éljenzés, mely szavai nyomán kelt. A tisztikar nevében *Mága* József százados mondott köszönetet jó magyar beszédben a szivélyes fogadtatásért, s végezetül a kerületnek derék polgárait éltette.

A hivatalos élet kitünőségei között ott volt *Benedek* Sándor, az uj közigazgatási biró is, ki tüneményszerü, gyors pályafutásával méltán keltett feltünést. most, méltóságos korában is, a régi Benedek Sándor ő; nem változott semmit; szive, barátsága most is csak a kerületé, a mienk. Az előljáróság részéről ott láttuk a kerületnek szintén két köztiszteletben álló férfiát: *Bencze* Benő dr. előljárót, ki egy szellemes felköszöntőben éltette Czájlikot, mint előljáró-társát — és *Péchy* János dr. ker. tisztiorvost.

Ott voltak még budai *Goldberger* Samu és *Weisz* Leó nagy iparosok, továbbá *Renner* Vilmos, az ó budai hajógyár derék igazgatója is, fényes tanujelét adva, hogy szivből részt vesz ő is ott, hol a kerület egy derék polgárának ünnepléséről van szó.

Az utóbbi időben megváltozott viszonyok egyáltalában azt bizonyitják, hogy a hajógyár tisztviselő kara immár mindenben azonositja magát a kerület társadalmával, és a kerület javáért első sorban küzd a többiekkel.

Ezért mindenek előtt *Renner* Vilmos főmérnököt illeti méltó dicséret, ki tőle telhetőleg mindent elkövet a jó viszony ápolására és fentartására. Tudjuk, hogy a hajógyári tisztviselői karban a kerületi élet egy nagy faktora rejlik, azért valóban csak elismeréssel adózunk őszinte, hazafias törekvésének. A mai fényes est tüntető éljeneiből *Renner* Vilmosnak is oroszlánrész jutott, s távozásakor is meleg rokonszenv nyilvánult iránta.

Az est általában minden izében sikerült; fesztelen jó kedvben a társaság egész reggelig kitartott. — Meglepetésben sem volt hiány: minden vendég egy préselt papirdobozban — melyen e felirás volt: *Czájlik* Alajos rendőrtanácsos tiszteletére. 1897. május 22. — finom szivarokat és szivarkákat kapott. — A hol jókedv van, ott sok tószt is van. Igy volt itt is. Az illusztris vendégek majdnem mindegyikének volt valami jó kivánata az ünnepelt számára, ki magyaros egyszerüséggel, rövid, őszinteséggel felelt *Tatay* dr. kir. tan. felköszöntőjére is, midőn poharát a kerületnek *törvénytudó* és *tisztelő* polgáraira emelte. Még többen is mondtak pohárköszöntőt, igy: *Tatay* Márkusra; Márkus polgármester a polgárságra, id. *Halász* Gyula a nőkre s első sorban az ünnepelt nejére.

Nagy érdeklődést keltett *Benedek* Sándor és *Kugler* József, továbbá *Reiss* Mór dr. felköszöntője is.

A jó hangulat emelkedésével, már úgy éjfél után leszorultak a napirendről a tósztok, mert *Kepesék* vették át az uralmat; s hogy jó sok uralkodói bölcsesség és tapintat van bennük: azt *tizen* bizonyithatják... *r. i.*

Egy siremlék költségei.

E hó 19-én mult egy éve, hogy Szporni István föv. vezető-tanitó elhunyt. Barátai és kartársai a nemes szivü, puritán jellemü férfiunak siremléket állitottak, mint ez már mult számunkban is jelezve volt. A gyüjtést Janytsek Róbert és Farkas József vezető-tanitók inditották meg s a gyüjtés eredménye 126 frt 50 kr. volt.

Ehhez adakoztak az 1. sz. gyüjtőiven: dr. Kertész Aba 2 frt, Keller Ignácz 2 frt, Gamauf Károly 2 frt, Malmarics Ignácz 1 frt, Schneller Jenő 3 frt, Adamasky József 1 frt, Leimeter 1 frt, N. N. 1 frt, Ahn Károly 1 frt, Hümpfner Ferencz 1 frt, Kettner Ferencz 1 frt, Trozonyi Emma 1 frt, Jakopovits Lajos 1 frt, Dallos István 1 frt, özv. Barényi Antalné 3 frt, Martinek Agost 2 frt, Schirl Tivadar 2 frt, Hesz Arpád 2 frt, Bárány Zsigmond 2 frt, Bojcic Simon 1 frt 50 kr. P. B. 1 frt. Ballon Irén, tanuló 1 frt 50 kr., Szabó Gábor 1 frt, Somlyay József 1 frt, Hangl József 50 kr., J. R. 5 frt, Szikosy Ferencz 25 kr., Peska Ignácz 1 frt, az I. ker. krisztinatéri iskola tantestülete 3 frt 50 kr., a II. ker. medve-u. iskola tantestülete 4 frt, a II. ker. Toldy-Ferencz utczai iskola tantestülete 5 frt, Juracska István 2 frt, Kovács Mihály 5 frt, Tandor 2 frt, Garanesy Mihály 2 frt, Gracza György 2 frt, Trozonyi Géza 1 frt, dr. Burghardt József 2 frt, Wehner Gyula 2 frt, Wenisch Iván 1 frt, Varga Pál 1 frt, Trájtler Károly 1 frt, Radvánszky Károly 1 frt, Farkas Elek 1 frt, Moussong 50 kr., N. 50 kr., Hlavácsné 50 kr., Guary 50 kr., Schnellhegger 40 kr., a II. ker. főutczai elemi iskola tantestülete 3 frt, Sz. I. 1 frt, Werner Ferencz 1 frt 20 kr., dr. Stipanits 1 frt, Gergelyi J. 1 frt, Gyulányi 1 frt, a III. ker. Lajos-u. elemi isk. tantestülete 4 frt 20 kr., N. N. 50 kr., volt jó barátod P. S. 1 frt. Petrovits György 1 frt, Eisenkolb Antal 50 kr., Horváth János 1 frt, Piláthy B. 50 kr., Weisz Adolf 1 frt.

A 2. iven befolyt: a III. ker. Kórház u. isk. tantestülete 6 frt 45 kr., Linzbauer Ferencz 50 kr., Ujhelyi 50 kr., Göth Ilka 50 kr., Könyves K. 1 frt, Farkas József 1 frt, Applné 50 kr., Krünner 50 kr., Bengyel 1 frt, Patacsics János 1 frt, Mihaleczné 50 kr., Schischka Jenőné 1 frt, Schönreither Irén 1 frt, Schönreither Anna 1 frt, Szaplonczay Mihály 1 frt, Dikovits Tóth Dániel 1 frt, Petzina Ödön 1

frt, Perviz Ottilia 1 frt, Kossuthány Ilona 1 frt, Markovicsné 30 kr., Andreánszky Vilma 1 frt, Garay Gizella 30 kr., Patka Kálmán 50 kr., Bártfai Mór 30 kr., Lutor Lajos 50 kr., Kopper 1 frt, Teschl Károly 50 kr., Péterfy Sándor 1 frt, Nemecskay 50 kr., Schön József 50 kr., Szőke István 50 kr., Lakits Vendel 50 kr. — Az első iven befolyt 98 frt 65 kr., a másodikon 27 frt 85 kr. Összesen 126 frt 50 kr.

Kiadás: 1. A sirkő ára felállitással együtt (Weiss Adolf sirkő készitő számlája szerint) 115 frt.

2. A sir félévi gondozásáért 3 frt.

3. Koszoru ára 3 frt.

4. Nyomtatványok-, bélyeg- s egyéb kiadásokra 5 frt 50 kr. Összesen 126 frt 50 kr.

A bevételt és kiadást összehasonlitották Szathmáry János, Mick József, Szikossy Ferencz, Petzina Ödön, Kettner Ferencz, Piláthy Béla, Bárány Zsigmond, kik a számadást teljesen rendben találván, a felmentvényt *Janytsek* Róbert és *Farkas* József gyüjtőknek megadták.

Az adakozók fogadják e helyen a gyüjtők hálás köszönetét.

Mostoha Buda.

Budapestnek nevezik Magyarország fővárosát, valaha két külön város volt, Buda és Pest. Az egyesülés után, azt remélhette volna minden igazságos ember, hogy egyenlő mértékkel fognak mérni Budának ugy mint Pestnek. Pedig dehogy, a dolog talán csak szép szavakban vagy a papiron van meg, mely oly türelmes, mint akár a budai polgárok. Tényleg azonban Buda olyan, mint egy mostoha gyermek. Pestnek van aszfalt, keramit, faburkolata stb. Buda megelégedhetik k á t y u s s á r o s, piszkos makadám utakkal, vagy olyan g y a l á z a t o s kövezetü gyalog és kocsi utakkal, hogy a tyukszemmel biró ember minden lépésnél feljajgat. Az egész Krisztina városban alig van pl. két kövezett utcza, a többi mind makadam ut, mely a főváros jó levegőjét természetesen még jobban megjavitja. A viziváros és Tabánnak pedig olyan kövezetü utczái vannak bőven, melyek egy vidéki városkának is szégyenére válnának. A III. kerületről nem is beszélek, mert keveset ismerem, de ott aligha vannak a dolgok jobban. Más dolgokról, tisztaság, öntözés, világitás stbiről most nem szólok. Van azonban Budának kevés séta helyei között egyik, melyet „Bástya sétány"-nak szokás nevezni fönt a várban. Az illetékes tényezők figyelmét erre akarom felhivni. Tekintsék meg azt és tekintsék meg az „Erzsébet" sétatér utjait. A pesti sétaterek utjai finom sárga homokkal behintve, oly simák, hogy beválnának tekepályának is, mig a budai várbástya egy kátyus, egyenetlen, gyermekfej nagyságu és a földből kiálló kövekkel ékeskedő „sétány"-nak csufolt ut a melyen a sétálás, hogy milyen kellemes, csak az tudja, ki rajta sétálni szokott. Ezennel bátor vagyok az I. ker. elöljáróság figyelmét felhivni, hogy a váriaknak ezen egyetlen sétahelyét odahordott kőpor elegyengetésével tegye kellemessé. Tessék csak figyelő szemmel rajta végig menni. A budaiak épen olyan adófizető polgárok mint a pestiek, megérdemlik ők, legalább végtelen nagy türelmük miatt is, hogy egy kis gondozásban, méltányosságban részesüljenek. Ugy hiszem minden budai különösen várbeli aláirja e közleményt.

Egy adófizető polgár.

„Buda és Vidéke" látogatóban.

Furcsa dolog az, mikor egy ujság útra kél, hogy látogatást tegyen azoknál, a kik kedvelik, a kik létjogát s nemes és fontos rendeltetését készséggel elismerik. De a mily furcsa ez, ép oly örvendetes is magára az ujságra nézve, hogy vannak a társadalomban egyesek, a kik a sajtó munkásai iránt nemes méltánylással viseltetvén, tiszteletüket s ragaszkodásukat a szokottnál kiválóbb módon fejezik ki velük szemben.

A „Buda és Vidéke"-re nézve, mely nem hivalkodásból él, hanem csendben, szerény, de biztos eszközökkel s céltudatosan teljesiti szolgálatát Buda és Vidéke érdekében, — nagyon is kivánatos a társadalom egyes köreinek melegebb felkarolása, s törekvéseinek igaz és önzetlen méltánylása, mert a lokális érdekek szolgálata terén kifejtendő munkálkodása annál intenzivebb, annál gyümölcsözőbb leszen, minél több oldalról nyer támogatást — erkölcsileg úgy, mint szellemileg — és minél több oldalról elismerést a jövőben.

Lapunk, fennállása óta, mindenkor a legnagyobb készséggel ismerte el az irányában tanusitott figyelmet s ennek viszonzása fejében arra törekedett mindenkor, hogy a felszinen levő, s mindnyájunkat közösen érdeklő kérdések kedvező lebonyolitását teljes erejével, s tekintélyének egész sulyával a leghivebben szolgálja.

A tapasztalt figyelem jövendőbeli munkásságunknak is egyik leghathatósabb fokozója fog maradni; az fog ujabb kedvet és erőt kölcsönözni további működésünknek, mely egyesegyedül Buda és Vidéke felvirágoztatására irányul.

Ezek előre bocsátása után meg kell említenünk, hogy a „Buda és Vidéke" szerkesztőségét a mult hét folyamán szép megtiszteltetés érte. Ugyanis Buda egyik kiváló polgára, az önzetlenségéről és jólelkéről ismeretes *Rosconi Lipót*, szives meghivás útján vendégeiül látta szerkesztőségünk valamennyi tagját.

E megtisztelő meghivást el nem fogadni annyi lett volna, mint egy igazi baráti szivből fakadt jóakaratot hidegen visszautasitani. Útra kelt tehát a szerkesztőség, ki turistabottal, ki esernyővel fölfegyverkezve. Lábra kelt a szerkesztőségi irodából minden, csak a tinta, meg a penna maradt otthon. Hadd pihenjenek azok is egyszer!

Buda kültelkének egyik legremekebb és legfestőibb tája, a kies fekvésü Rézmál volt a törekvések czélpontja. Már magában e tájék látása oly megragadó, olyan andalitó, hogy fásult szivnek kell annak lenni, a ki e szép vidék szemlélésébe igaz gyöngyörrel nem mélyed.

Valamikor e tájon, a még most is fennálló *Villa Fecunda* helyén talán vigabb, és zajosabb élet folyt úgy vasárnaponta, de kedvesebb, lekötelezőbb vendégszeretetre bizony nem talált a földi halandó, mint a minőben most részesült lapunk szerkesztősége *Rosconi Lipót* részéről, ki ott bérli most a volt Grulich-féle borpinczét s ő maga is künn nyaral családostul együtt.

De hát minek irjuk le töviről-hegyire, hogy történt, mi történt. Ugy vettük észre, hogy figyelmes házigazdánk nemcsak ügyes és szakértő bortermelő, hanem bőkezü vendéglátó is. A szép kilátással biró verandán felállitott hosszú asztal már több terhet nem is birt volna meg, mint a mennyit arra a szeretetre méltó házigazda rakott. De meg jobbat és választékosabbat se!

Igen természetes tehát, hogy az érző keblek hangulata csakhamar „előkelő" fokra hágott. Ezt aztán még fokozta a finom saját termésü „Jaquet", melynek ereje és hatása korántsem olyan ijesztő, mint a szine! Hja, de ennek is megvan ám a maga oka és magyarázata. Miként a társaság egyik tagja találóan megjegyezte, Rosconi egyike ama keveseknek, kik *tudomány nélkül* kezelik a bort. Helyesen cseleksi. Természetességhez nem is kell tudomány!

A megindult kedélyes beszélgetés folyamán több oly életre való eszme is vetődött felszinre, melyek közül nem egy a megvalósitásra is érdemes. Nem volt minden erkölcsi haszon nélkül ez a kedélyes együttlét, melyben társadalmi életünk több más kitünősége is részt vett a szeretetre méltó házigazda szives meghivásából. Egy különösen fontos eszme is megpendült ez alkalommal, melyről lapunk legközelebbi számában külön czikkben fogunk megemlékezni.

A meghivottak nevében *Erdélyi Gyula* lapunk szerkesztője mondott igaz köszönetet a szives vendéglátásért, mely bizonyára kellemes emlékökben marad mindazoknak, kik annak részesei lehettek. *Jelen volt.*

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Czájlik Alajos.

A III. kerületnek egyik főnevezetessége, hogy sehol, egy kerületben sem, érvényesülhetnek oly hamar az egyéniség kiváló tulajdonai, mint épen e kerületben; de viszont tudjuk mindnyájan, hogy ugyancsak ember legyen a talpán, a ki egy pártokra oszlott társas életben is, általános népszerüségre tud szert tenni.

Czájlik Alajos rendőrtanácsos, kerületünk érdemes kapitánya az az ember, ki ezt az általános tisztelet- és szeretetben gyökeredző népszerüséget nemcsak megnyerte, de kiválóságával magának mindenkorra biztositotta is.

Szinte a rég elmult idők vonultak el lelki szemeink előtt, midőn a Czájlik tiszteletére adott diszlakomán ott láttuk mindazokat, kik bár más más pártban, de ugyanegy czélert: a kerület javáért küzdenek; s a kik a hivatalos érintkezés rideg formájában mindenkor találkoznak egymással, de sohasem egy diszlakomán.

E ritka esetből nem akarunk következtetést vonni egy jobb, az jövőre, a kerületi politika dolga; de következtetést vonunk Czajlik egyéniségére, a ki úgy szellemi kiválóságával, mint lekötelező, nyajas modorával megtudta nyerni a maga összességében az egész kerületet.

Ebben nemcsak a kerület derék kapitányának a dicsérete foglaltatik, hanem az egesz ker. rendőr-tisztviselősége, mely az ő szakavatott vezetése alatt példás működéssel őrködik a kerület közbiztonsága felett.

Midőn Czájlik 1891-ben a III. ker. rendőrkapitánya lett, az uj aerat jelentett, egy oly aerát, mely a rendőrség intézményét nem a durvaság és erőszak, hanem a leghumanusabb eljárás képében teszi népszerüvé; Czajlik alatt a rendőrseg nemes intézménye csakugyan a maga magasztosságában érvényesült, humanus bánásmódjával és kérlelhetetlen igazságossagával, szigorával.

Elmondhatjuk, hogy Czájlik alatt, a kerületnek majd harmincz ezernyi lakosságához viszonyitva, épen a rendőrség tapintatossaganál és ügyessegénél fogva, nagyon is redukalódott a kihágások és bűnesetek száma.

A kerület Czájlik Alajos tehetségét és ügybuzgalmát csak meghálálni kivánta, midőn ezelőtt három évvel a törvényhatósági bizottság, a mult évben pedig az iskolaszék tagjai közé választotta. Ez évben pedig mint a *Szinpártoló Egyesületnek* elnöke szegődött a magyarositás bajnokává. — És Czájlik nemcsak hivatalában, de azonkivül is mindenha a kerület javáért munkálkodott s munkálkodik, ma is fáradhatatlan szorgalom- és kitartással.

Czájlik szakképzettsége, munkaereje a felsőbb hatóságok előtt sem volt ismeretlen, s a legszélesebb körben őszinte örömet keltett, midőn érdemei elismeréseül rendőrtanácsossá léptették elő. Az általános öröm legméltóbb kifejezője a mult szombati est volt, melyen az egész kerület lelkesen tüntetett szeretett rendőrkapitánya mellett.

Czájlik, mint bihar-diószegi születésü, és mint a köztiszteletben állott tetőtől talpig derék magyar embernek: néhai Czájlik Lajos, bihari ügyvédnek és iurium és bonorum direktornak a fia: hamisitatlan igazi magyar ember; bebizonyitotta ezt már szóval és tettel egyaránt. Tehetsége, egyenes, magyar őszintesége, tiszta jelleme és jó szive az ő kiváló férfitulajdonai; ezek emelték az egyszerü fogalmazót három év alatt kapitányi rangra; e tulajdonok kötötték meg a frigyet közte és néhai Busetzky Pál min. tanácsos bájos leánya: Stefánia között; e tulajdonok és kiváló szorgalma tették őt rendőrtanácsossá; és e tulajdonok fogják őt még tovább is vinni.

A Czájlik-család zsenialitása ő benne sem tagadta meg magát; ő is méltó fényben sorakozik kiváló állásu többi testvérei mellé, örömére és büszkeségére a III. kerületnek; boldogságára szeretett nejének, ki angyali jó lélekkel szintén őrködik a kerület — szegényei felett.

Adja Isten, hogy Czájlik Alajos rendőrtanácsos a III. kerületben még sokáig folytathassa üdvös működését; adja Isten, hogy áldásos munkálkodása mindinkább közrehasson arra, hogy a kerület társadalma lelkes összhangban haladhasson virágzása, boldogulása felé!

r. i.

Kérjük azokat, kik a mult ¼ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbízásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt	— kr.
Fél évre	3 „	— „
Évnegyedre . . .	1 „	— „

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt	— kr.
Fél oldal	30 „	— „
Negyed oldal . .	15 „	— „
Nyolczad oldal . .	7 „	50 „

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A **Buda és Vidéke**“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

— **Király a királyért.** A király Bánffy báróhoz a következő levelet intézte: „Kedves báró Bánffy! Azon kegyelet által indittatva, melylyel elődeim emléke iránt viseltetem, felhivom önt, hogy boldog emlékü III. Béla király és hitvestársa antiochiai Anna királyné tetemeinek az itteni koronázási templomban czélba vett nyugalomra helyezése, valamint ugyanott egy méltó siremlék felállitása iránt haladéktalanul intézkedjék, megjegyezvén, hogy a siremlék költségeit magánpénztáramból viselendem. Kelt Budapesten, 1897. május 25-én. Ferencz József s. k., Báró Bánffy s. k“ A király elhatározásának az egész nemzet örül és most már nyugvó helyre találnak az Árpádházi király csontjai.

— **Az állat és növényhonositó társaság.** A főváros egyik közhasznu és ismeretterjesztő egyesülete *az állat és növényhonositó egyesület* ma vasárnap tartja közgyülését. Az elmult év arról nevezetes, hogy soha nem tanusitott egy választmány sem annyi buzgóságot, mint a mostani. A választmány mindenik tagja szivén viselte az egyesület érdekeit, az üléseken mindig megjelentek lelkiismeretesen tárgyalták az ügyeket. Az üléseket az állatkerti választmány elnöke a polgárerényekben gazdag *Gelléri Szabó János* vezette, a kinek és a fáradhatatlan igazgatónak *Serák Károlynak* lehet köszönni az elért fényes eredményeket. Meg kell végül jegyezni, hogy a választmány tulnyomó része budaiakból áll.

— **A király elismerése.** A folyó hó 26-án ő felsége a király által adott kihallgatáson megjelent köztiszteletben részesülő polgártársunk Taberman Gusztáv nagy iparos cs. és kir. udvari szállító is. Ő felsége a király a legkegyesebben tudakozódott azokról a munkálatokról, melyeket Taberman Gusztáv a királyi palotában az utóbbi időben végzett s a melyekért a király a legnagyobb elismerését fejezte ki. A budai ipar és technika diadalának rojják fel a király elismerését, mely oly polgártársunkat ért, ki e téren magának szép nevet és tekintélyt vivott ki.

— **A gellérthegyi emlék.** Tarczai György a ki szép budai történelmi tárgyu elbeszéléseivel gyorsan és jogosan emelkedett az első magyar elbeszélők közé, az *Egyetértésben* a gellérthegyi emlékről egy érdekes dolgozatot irt, mit mi is bemutatunk olvasóinknak. Az *Egyetértés* tárcza rovata választékosan és tartalmasan van szerkesztve s valóban szolgálatot tesz az irodalomnak.

— **Budáért.** Az elmult héten következő Budát érdeklő dolgok kerültek a nyilvánosságra: Az esküteri hid épitése miatt a döbrentei-téri piaczot át kell helyezni. A vásárcsarnoki bizottság azt javasolja a tanácsnak, hogy a döbrentei-téri piaczot a Szarvas-térre, a Palotautczába, Apród utczába és az Egyház-térre helyezze. A Rákóczy-tér, István-tér és Hunyady-tér parkozását a bizottság a jövő évre akarja halasztani, mert még nem tudja, hogy mekkora az átlagos kocsiforgalom. A terek parkozásának tervét különben a bizottság elfogadta. — A vásárcsarnoki vegyes bizottság Matuska Alajos elnöklése mellett a napokban tartott ülésén tárgyalta a bombatéri vásárcsarnok ügyét. A bizottság azt javasolja a tanácsnak, hogy a bombatéri vásárcsarnokot a Bombatér, Plébánia- és Gyorskocsi-utcza között levő területen, a melyet a főváros már kisajátitott, épittesse meg, még pedig az eddigi sablontól eltérve, bérház nélkül. A bizottság az uj vásárcsarnokban karzatot is akar épiteni, ugy, hogy a vásárcsarnokban a karzaton kivül 280—300 elárusitó hely legyen. A bizottság arra kéri a tanácsot, utasitsa a mérnöki hivatalt, hogy a vásárcsarnok tervét sürgősen készitse el. Hogy a jövedelem nagyobb legyen, a csarnok utczai homlokzatát üzleteknek rendezik be. — A kelenföldi átlós ut kiépitési dolgában, melynek megvalósitása közérdekből már fölötte kivánatos volna, a mérnöki hivatal azt jelentette a tanácsnak, hogy az utat még nem lehet kiépiteni, mert egyes telkekre a kisajátitási tárgyalások csak most vannak folyamatban. Egyuttal javasolja a mérnöki hivatal, hogy az utépitéssel kapcsolatosan az uton a gázvezetéket is fektessék le. — A budafoki villamos vasut. A Budapesttől Budafokig vezetendő villámos helyiérdekü vasut közigazgatási bejárását a kereskedelmi miniszter május hó 25-ére tüzte ki. A tanács egy alkalommal utasitotta az I. kerületi előljáróságot, hogy a fehérvári-ut jobboldalán, a régi sárosfürdőtől az albertfalvi határig terjedő ingatlanok tulajdonosait a közigazgatási bejárás napjáról értesitse.

— **Az első leány-gymnazista Budán.** *Salgó Margit*, a lipótmezei országos tébolyda ismert nevü főorvosának leánykája, e héten tett magán-vizsgálatot az I. ker. állami főgymnasiumban. A szóbeli vizsgálaton jelen volt a kir. főigazgató is, s úgy ő mint a vizsgáló-bizottság tagjai gyönyörködve hallgatták az okos lányka szabatos feleleteit minden tárgyból, de legmeglepőbb volt ez a latin nyelvben, melynek nehézségeitől pedig oly alaptalanul féltik a mamák — fiaikat. Üdvözöljük első jeles leány-gymnazistánkat!

Magántisztviselők országos nyugdij egyesülete. A magántisztviselők országos nyugdij egyesülete f. hó 29-én igazgatósági ülést tartott a következő tárgysorozattal: Alakulás. Előterjesztések. Belkezelési ügyosztály előterjesztése. Orvosi állás betöltése. Esetleges inditványok.

— **Érdekes magánvizsga.** Wlassics Gyula vallás- és közoktatási miniszter leánya Margit, a budapesti II. ker. közs. polg. leányiskolában május 23-án Verédy dr. kir. tanfelügyelő jelenletében az első osztályból fényes eredménynyel tett magánvizsgálatot A miniszter neje egészen végig nagy érdeklődéssel kisérte a tehetséges kisleány bátor és értelmes feleleteit. Kellemes hatást tett a miniszter nejére *Kozma Gyulának* az intézet igazgatójának üdvözlete s abban Csengery Antalnak apostrofálása, akinek unokája éppen abban az intézetben tesz vizsgálatot, melyet a polgári iskolák negynevü megalkotója 25 évvel ezelőtt a budai oldalon a magyar nemzeti geniusnak emeltetett, s a melyben az ő képét manapság is oltárkép gyanánt tekintik Végül az intézetet tekintette meg s a tapasztaltak felett elismerőleg nyilatkozott megelégedetten távozott. Nem lehet reánk nézve közömbös, hogy a kultuszminiszter budai kitünő intézetet tisztelt meg azzal, hogy leányával a vizsgát itt tétette.

— **Előléptetés.** A király Csorba Ferenczet a budai közélet egyik vezérférfiát, az elismert szakirót, osztálytanácsossá nevezte ki. Az előléptetés alkalmából mi is szivesen üdvözöljük.

— **Kelenföld jövője.** Sibreich Károly lapunk kitünő munkatársa a mérnök és épitész egyesületben számos hallgató előtt felolvasást tartott a *Kelenföld jövőjéről*, melyben a közmunkatanács erveit birálja. A felolvasás után a tárgyhoz hozzá szóllottak Paloczy Antal, dr. Fodor József és Hieronimy Károly. Az érdekes tanulmányt a tudós szerző lapunknak közlésre engedte át.

— **Magyar György rózsái.** Gül Baba a rózsák apjának, a rózsák költőjének sirjával szemben a Margitszigeten valódi tündér álomba ringattak *Magyar György* rózsái. Magyar György nemcsak a hazában, de az egész külföldön ismeretes, mint rózsa tenyésztő. A modern rózsa fajok Margit királyleány szigetén az ő dicsőségét hirdetik s őt is mint egykor Gül Babát bátran nevezhetjük a *rózsák apjának*, a mit még többen fognak bámulni, ha a Margitsziget József főherczeg terve szerint a közönségnek teljesen megnyilik, s a népnek is könnyebben hozzá férhetővé lesz. A virágok a nemes érzések és müveltség terjesztői. A demokratia nem csak a jogok, de a müveltség egyenlőségén alapul. A Margitsziget ujjáalakulásával a rózsatenyésztés is nemzetgazdasági tényezővé emelkedhetik és megőrökiti a *rózsák apja* Magyar György nevét.

— **Budai csendélet.** Sokszor hangoztatják a lapok, hogy mennyire el van hanyagolva Budapestnek budai része, ennek bizonyitására részemről is egy eclatans esettel szolgálok. — Többször történt már hosszu évek során, hogy szántó földeimre, hol az egyikre, hol a másikra éjjel a pöczegödör tartalmát kihordó kocsik, az egész kocsi tartalmát lerakják, pedig az egyik föld közvetlen a Mattoni sós fürdő és az ottani kerülő lakása között fekszik. A tett szemrehányások után végre megfogta a kerülő a kocsist a ki a budafoki utmentén lévő szántóföldemen lerakta a pöczegödör tartalmát, azt bejelentette főnökének, s erről hivatalos jelentést én is kaptam az erdő és mezőgazdasági osztálytól, melyet be is adtam az I. ker. előljáróságnak, várva a tárgyalás kitüzését. Egy hónapig hasztalan várakozván, küldtem megbizottat az ügyet sürgetni, hogy tárgyalják már, a sürgetésre pedig az ösztönzött leginkább, — mert a pöczegödör kihordó ismét 2 fuvar pöczegödör tartalommal diszitette a fent nevezett szántóföldemet; — hanem a beadványomra az előljáróságnál nem akadtak. Az én sürgető megbizottamat avval a mézes madzaggal bocsájtották haza, hogy majd meg-

keresik az ügydarabot, s ha ráakadnak, haladéktalanul hirt adnak. — Azóta ismét 10 nap telt el; az előljáróságtól nem jött semmi hir, — hanem jött helyette a szántóföldemre ismét 2 kocsi pöczegödör tartalom, s a répa vetésem megtaposása s a magrépám elgázolása. — Már most nem tudom mit tévő legyek, hogy megakadályozzam a skandalum folytatását; — följelentsem az előljáróságot? Azt tartom, legjobb lesz, ha jelen soraim útján meghivom mind azokat a földbirtokos urakat, kik hasonló kitüntetésben már részesültek mint jó magam, hogy legyenek szivesek engem fölkeresni, s tartsunk gyülést ez ügyben, tapasztalat szerint az a legbiztosabb országos gyógyszer, közösen majd megállapitjuk a teendőket. Tisztelettel

Dr. Orbay Antal.

— **Épitkezési engedélyek.** A statisztikai hivatal havi közleményeiben egyéb érdekes kimutatás között a következő épitkezési engedélyek közlését találjuk: *Czakó Lajos* Vérmező-utcza 3 emeletes házra, *Mayer Károly* Virányosdülő földszintes lakóház, *Redlich Jakab* Attila-utcza 3 emeletes lakóház, *Novák Ignácz* Gellérthegy földszintes nyaraló, *Münzberger Ferencz* Albrecht-ut második emelet, *Pfanzelt János* földszintes nyaraló, *Szilágyi Károly* Rézmál egy emeletes nyaraló, *Laky József* Táborhegy földszintes lakóház, *Sauer János* Filatori-dülő földszintes lakóház.

— **Egy fiatal művésznőről.** A vizivárosi plébánia (szent-Anna) templomban, f. hó 26-án szerdán este folytatta Kadics Szidike k. a. a missió ájtatosság folyamán elvállalt ének cyklusát. Hogy a kisasszony Pauli Richárd tanár úr tanitványa s az Istentől jó hangtehetséggel lett megáldva, — az még nem jogositja fel őtet arra, hogy egy olyan pièc-et mint a „Paraszt becsület“ templomi áriája, mely magyar partiturában is kitünően van hangjegyre téve — olaszul énekeljen, — annál is inkább, mert Budán mindenki szivesebben veszi és jobban megérti, ha azon a nyelven buzditják a pietásra, a mely nyelven ő direct a magyarok Istenével imája utján közlekedik, s ennek az igazságnak fényes bizonyitéka volt a kisasszony által énekelt második számu s magyar nyelven bravourral elzengett „Ave Mária“ — melyből eclatanter kiérzett, hogy a kisasszony hangszálainak rezgése a magyar szöveggel pregnánsabb kifejezésre jutnak s a magasabb coloraturában a magyar nyelvü partiturával tud igaz és valódi hatást elérni. — Mert óriási különbség van a szinpadi és egyházi ének szereplés között. — Mig az elsőnél főkellék a nyilvánosság, mimica s a személyiség érvényre való juttatása addig az egyházi éneknél való szereplésben éppen az ellenkezőjét kell elérnünk, vagyis a mysticizmust kell érvényben tartanunk, az áhitatban elmerült közönséget a szellem szárnyain az Istennel való társalgásban közelebb hoznunk s nem a közönségnek tetszésére törekedni, hanem az áhitat szellemérőlegyénileg áthatva lenni s a buzgóságban az imádkozó hiveket az accustica igénybe vételével felül mulni kell. Különben a kisasszony sikerét a legjobbak közzé számithatja, mert ismerőseinek ajkairól úgy szemben mint háta mögött a legigazságosabb, tehát a legjobb critricát hallhatta.

— **Ujabb magyar elbeszélő irodalom.** Pintér Kálmán a legigazságosabb és legjobb magyar műbirálónak a Szt. István társaságban felolvasott tanulmánya az ujabb magyar elbeszélő irodalomról a Szent István társulatnál külön kiadásban jelent meg. A czáfolhatlan igazságokkal szellemesen irott munka sokat szállit le az ugorkafáról, sok pünkösdi király koronáját csapja le és megmutatja azt az irányt, melyen a magyar elbeszélőnek kell haladni. Ára 30 krajczár. Ajánljuk az igazság és méltányosság barátainak.

— **Fővárosi Lapok.** Boldog a ki visszatérhet első szerelméhez. A *Fővárosi Lapok* mióta szerkesztését Virág G. Béla, az ismert költő vette át, megint arra a szinvonalra lépett, melyben Vadnay Károly szerkesztése alatt volt. Egy jól szerkesztett magyar salon lap, a magyar elökelő családok lapja. A „Fővárosi Lapok“-ban nem találkoznak a hirlapirás divatos és erkölcs rontó betegségével. A magyar közönségnek minden erővel támogatni kell ezt a jó lapot, mely megakarja tisztitani a hirlapirást a betegségektől. A vállalkozás nehéz, mert több ellenségre talál, mint jó barátra és egyedül a közönség jó izlése a pártfogója és támogatója.

— **Délutáni kirándulás.** A turista egyesület, mely oly sokat tesz Buda és vidéke ismertetéséért május hó 30-án Istenhegy, Széchenyihegy, Karthauzivölgy, Normafa, Farkasvölgy, Szép olasznőhöz rendez kirándulást. Indulás 3 órakor a fogaskerekü vasuttal. Gyaloglás 3½ óra. Vezető loerbachi Loehr Hugó.

— **Budai szinházak.** — *Krecsányi Ignácz*, a *Csoda gyerekkel* ismét jelét adta annak, hogy jó rendezéssel és jó társasággal ki lehet elégiteni a legnagyobb várakozást is. Közelebb ismét ujdonság kerül szinre. Krecsányi elve az, hogy a közönség jó előadást lásson, a miben derék társasága minden tagja támogatja. — *A Kisfaludy szinház* is megnyilt. *A két Kohn*-nak sok szerencsét kivánunk. Az ó-budai szinház sorsa fontos, azt *igazgató*, *hatóság* és közönség komolyan vegye.

— **Halálozás.** A II. ker. országúti részének egy régi derék polgára hunyta le f. hó 23-án örökre szemeit. *Kovács Ferencz*, m. kir. lottóhivatali levéltárnok ez, ki 51 évet élt s ebből 28 esztendőt töltött az állam szolgálatában. Özvegyén kivül három gyermeke siratja korai halálát, kiknek egyike lapunk főmunkatársának: Koncsek Lajosnak a felesége. Temetése f. hó 25-én d. u. ment végbe a II. ker. kút-utcza 9. sz. házból, s a kiterjedt rokonságon kivül részt vettek azon a II. kerület országúti iskolaszék tagjai (melynek az elhunyt huzamosb időn át tagja volt), továbbá hivatalnoktársai testületileg, s a II. ker. társadalmának több jeles egyénisége. A megboldogult ravatalára úgy egyesek, mint testületek számos koszorút küldtek. Áldás legyen a korán elköltözött polgártárs emlékezetén.

— **Az állomási harangjelzések beszüntetése.** Ujból figyelmeztettetik az utazó közönség, hogy Magyarországon a vasuti állomásokon a haranggal való jelzésadás május hó 31-ével végleg megszünik és a közönség a vonatokba való beszállásra junius 1-től kezdve kikiáltás által fog, esetleg kézi csengetyü használata mellett felhivatni. Budapest, 1897. május hó 24-én. *Az igazgatóság.*

— **Évzáró vizsgálatok.** A II. ker vizivárosi iskolaszék hatásköréhez tartozó közs. elemi iskolákban az évzáró vizsgálatokat — mint értesülünk — f. é. junius hó 19. és 21. napjain fogják megtartani. A Toldy Ferencz-utczai és iskola-utczai iskola növendékei 19-én, a főutczai és medve-utczai iskola növendékei pedig 21-én fognak vizsgázni. A mennyiben e vizsgálatoknak valami különös erkölcsi hasznuk úgy sincsen, kivánatos azokat minél rövidebbre szabni.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *A Szép Juhászné.* — Buda egyik legszebb és legregényesebb helyén fekszik a régi jó hirnevü „Szép Juhászné“ vendéglő, melyhez a multból anynyi szép emlék fűződik. Ez a vendéglő igazi kiránduló hely. Környéke elragadóan szép. A vendéglőt *Dornis Miklós* az eddigi üzletvezető vette át, ki megmutatta, hogy jó vendéglős. Konyhája izletes, italai valódiak. Előzékeny modoru, gyorsan, pontosan jutányosan, elégiti ki a közönség magas igényeit is. Ebben az évben már több mulatság volt, hol a rendezők elismerésüket fejezték ki a vendéglősnek. A jövő hóban a *kassa-oderbergi vasut tisztviselő*, a *katholikus legényegylet*, a Mechanikusok rándulnak ki. Ajánljuk olvasóinknak.

— *Halad a budai ipar. — Zsoldos Nándor* vésnöki müintézete II. Fő-utcza 7. sz. ugy van berendezve, hogy most már a budaiak Budán és elláthatják magukat ilyennemü tárgyakkal. Bámulatos kivitel és solid árak. Zsoldos Nándor megérdemli, hogy a hivatalok, községek és magánosok felkarolják és rendeljenek nála.

— *Fiókuzlet.* Kaptuk Haintz Béla fiókuzletének I. Krisztina-körut 69 köriratát. Azt igéri, hogy a nyaralók kényelmére finom hentes és csemege árukat tart készleten. Nagyobb megrendeléseknek házhoz szállitására vállalkozik.

— *Dr. Lendl Adolf zoologiai intézete* (Budapest, II. Donáti-utcza 7), mely nemcsak hazánkban, de a külföldön is kitünő hirnévnek örvend, ujabb időben ismét rendkivüli sok és szép praeparatumot állitott elő, minthogy most is[illegible] megkezdődött mindenfelé a vadászat és a vadászok minden ritkább madarat és állatot kitömés végett beküldenek a nevezett intézetbe ahol azokból valóban szép és természethü trophaeákat állitanak elő igen jutányos árakon. Mindenkinek szives figyelmébe ajánljuk a nevezett intézetet.

— *Üzlet áthelyezés.* Baletkay M. előnyösen ismert üveg-, tükör-, porczellán- és lámpakereskedését ujonan berendezve, Krisztina-tér 3. sz. alatt levő házba helyezte át. Ajánljuk kitünő áruit.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság.

Meghivó.

A **Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnak** szavazatra jogosult részvényeseit tisztelettel meghivjuk a társaságnak **1897. junius 15-én délelőtti 10 órakor Bpesten,** a társaság helyiségeiben (V. Mária Valeria-utcza 14. szám) tartandó

második rendes közgyülésére.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1896. üzletévről és az évi mérleg előterjesztése. — 2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásának eredményéről és a tiszta nyereség hováforditására vonatkozó igazgatósági inditvány felől. — 3. A mérleg megállapitása és a tiszta nyereség hováforditása iránti határozathozatal. — 4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai részére adandó felmentvény iránti határozat. — 5. A nyugdijintézet létesitése. — 6. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi tiszteletdijának megállapitása. — 7. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.

☛ A közgyülésen való résztvevésre azon részvényeseknek van joguk, a kik a társaságnak legalább 50 (ötven) drb részvényét a még le nem járt szelvényekkel együtt, **nyolcz nappal a közgyülés előtt** a társaság pénztáránál (Mária-Valéria-utcza 14. sz.) vagy a **Magyar Általános Hitelbanknál**, vagy a **Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Banknál** letették.

Tisztelettel kérjük tehát részvényeseinket, hogy részvényeik letételéről gondoskodjanak.

A részvények számrendben összeállitva, a benyujtó által sajátkezüleg aláirt s két példányban kiállitott jegyzék kiséretében nyujtandók be. E jegyzéknek egy példányát az átvevő pénztár az átvétel elismerésével visszaadja s a részvényeket csak ezen elismervény visszaszármaztatása mellett fogja a közgyülés után a letevőknek kiadni. A közgyülésre belépti jegyül szolgáló igazolványokat a részvényeket átvevő pénztár azonnal kiszlogáltatja.

Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényesre akarja átruházni, a megbizott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitölteni s aláirni tartozik.

A mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyülés előtt a társaság helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapesten, 1897. május hó 15-én.

Az igazgatóság.

A főváros legegészségesebb helye a Szép Juhászné

vendéglője a budai hegyek közt, a legalkalmasabb minden mulatságra, majálisra és társas összejövetelekre, nagy tánczterem, rét és erdőség.

Naponta magyar zene

Jó italok és **ételek**, pontos kiszolgálás. — A n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve

Dornis Miklós,
vendéglős.

A budapesti vasuti vonatok.

A vonatok **indulása** Budapestről

Érvényes 1897. évi május hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[1]) 902	12	20	k. e. v.	Konstantinápoly
[2]) 102	2	15	„	Bécs, Páris, London
30	6	15	v. v.	N.-Kanizsa
10	6	50	sz. v.	Bécs, Graz
304	7	00	gy. v.	Ruttka, Berlin
1004	7	15	„	Zágr., Fiume, Róma
402	7	20	„	Kassa, Munkács
[3]) 320	7	25	sz. v.	Hatvan
906	7	35	„	Belgrád, Brod
1508	7	40	„	Kassa, Poprád-Felka
1098	8	00	„	Zágráb, Fiume, Pécs
604	8	05	„	Arad, Brassó
[3]) 20	8	10	„	Bicske
506	8	30	„	Kolozsvár, Brassó
6	8	50	gy. v.	Bécs, Graz
408	8	50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
306	9	20	„	Ruttka, Berlin
1708	9	40	„	M.-Sziget, Stanislau
[4]) 28	11	25	v. v.	Székesfehérvár
délután				
[5]) 512	12	10	sz. v.	Nagy-Káta
[5]) 21	12	15	„	Bicske
310	12	35	„	Hatvan
316	1	30	„	Gödöllő
1302	1	42	gy. v.	Fehring, Graz
602	1	55	„	Arad, Bukarest
504	2	15	„	Tövis, Körösmező
4	2	20	„	Bécs, Páris
16	2	30	sz. v.	Bicske
408	2	35	gy. v.	Kassa, M-Sziget, Lemberg
904	2	40	„	Belgrád, Eszék, Bród
312	2	45	sz. v.	Hatvan
510	2	55	„	Szolnok
004	3	00	gy. v.	Zágr., Fiume, Eszék
022	3	20	v. v.	Adony-Szab., Paks
302	3	45	gy. v.	Ruttka, Berlin
908	4	00	sz. v.	Szabadka
12	4	30	„	Győr
308	5	20	„	Fülek, Ruttka
508	5	45	„	Kolozsvár, Brassó
318	6	25	„	Hatvan
1706	7	05	„	M.-Sziget, Stanislau
[6]) 18	7	15	„	N.-Kanizsa, Bicske
1506	8	00	„	Kassa, Poprád-Felka
1006	8	30	„	Zágr., Fiume, Eszék
406	8	40	„	Ungvár, Lemberg
48	9	10	tszsz.	Bicske
502	9	15	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest
1304	9	55	sz. v.	Fehring, Graz
606	10	00	„	Arad, Brassó
910	10	20	„	Belgrád, Eszék, Bród
[7])1510	10	40	gy. v.	Kassa, Poprád-Felka
8	10	45	sz. v	Bécs
322	11	00	v. v.	Ruttka, Miskolcz

[1]) Közlekedik kedden és pénteken
[2]) „ szerdán és szombaton
[3]) „ ünnep és vasárnapokon május 15-től szeptember 15-ig.
[4]) „ junius 1.—szept. 15
[5]) „ május 15.—szept 15.
[6]) Bicskére csak jun. 1 —szept. 15.
[7]) Közlekedik junius 15.—szept. 15.

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[1]) 702	12	00	k. e. v.	Konstantinápoly
[2]) 102	2	35	„	Bécs, Páris, London
124	5	40	sz. v.	Érsekujvár
166	5	55	„	Palota-Ujpest
[3]) 110	6	20	ost.e.v	Bécs, Ostende
4102	6	30	sz. v.	Esztergom
6102	6	40	„	Czegléd, Szolnok
168	6	50	„	Palota-Ujpest
6012	6	55	v. v.	Lajos-Mizse
1402	7	30	gy. v.	Zsolna
106	8	00	„	Bécs
170	8	05	sz. v.	Palota-Ujpest
708	8	15	gy. v.	Temesvár, Orsova
712	8	30	sz. v.	Temesvár
[4]) 142	8	40	„	Nagy-Maros
172	9	05	„	Palota-Ujpest
116	9	15	„	Bécs
[5]) 174	11	55	„	Palota-Ujpest
délután				
6104	12	05	sz. v.	Czegléd, Szolnok
136	12	15	„	Nagy-Maros
[4]) 146	12	55	„	Nagy-Maros
176	1	05	„	Palota-Ujpest
[6])4106	1	25	„	Dorog
104	1	45	gy. v	Bécs
178	2	05	sz. v.	Palota-Ujpest
126	2	20	h.gy.v.	P. Nána
704	2	30	gy. v.	Bukarest
4104	2	35	sz. v.	Esztergom
6002	2	45	„	Lajos-Mizse
144	2	55	„	Érsekujvár
6106	3	05	„	Czegléd, Szolnok
180	4	00	„	Palota-Ujpest
716	4	25	„	Szeged
138	4	35	„	Nagy Maros
[4]) 188	5	00	„	Palota-Ujpest
108	5	40	luxusv	Bécs
[4]) 148	6	00	sz. v.	Nagy-Maros
182	6	10	„	Palota-Ujpest
[7]) 140	6	30	„	Nagy-Maros
710	7	00	„	Verciorova
4112	7	10	v. v.	Esztergom
6014	7	20	„	Lajos-Mizse
128	7	45	sz v.	Párkány-Nána
184	7	55	„	Palota Ujpest
[4]) 150	8	05	„	Vácz
218	9	05	tv.szsz	Érsekujvár
186	9	25	sz v.	Palota-Ujpest
118	9	35	„	Bécs
[8]) 706	10	05	ost.e.v	Konstantinápoly
714	10	35	sz. v.	Szeged, Temesvár
1406	10	45	„	Zsolna
152	11	20	„	Vácz

[1]) Közlekedik minden szombaton
[2]) „ „ kedden
[3]) „ „ vasárnap
[4]) „ ünnep és vasárnap máj 15 től.
[5]) „ ünnep és vasárnapon
[6]) „ junius 1-től
[7]) „ minden szerdán. máj. 15.—szept 15.

A vonatok **érkezése** Budapestre.

Érvényes 1897. évi május hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[1]) 101	12	10	k. e. v.	London, Páris, Bécs
[2]) 901	2	05	„	Konstantinápoly
643	5	00	t. szsz.	Arad
321	5	20	v. v,	Ruttka
1707	5	45	sz. v.	M.-Sziget
605	6	10	„	Brassó, Arad
47	6	15	t. szsz.	Bicske
405	6	35	sz. v.	Lemberg, Miskolcz
7	6	40	„	Bécs, Sopron
[3])1509	6	55	gy. v.	Poprád-Felka, Kassa
911	7	05	v. v.	Belgrád, Brod
507	7	10	sz. v.	Brassó, Kolozsvár
309	7	30	„	Hatvan
1303	7	35	„	Graz, Fehring
501	7	50	gy. v.	Bukarest, Brassó
1021	7	55	v v.	Paks, Adony-Szab.
1505	8	15	sz. v.	Kassa, P.-Felka
1005	8	20	„	Fiume, Zágr., Eszék
1003	8	40	gy. v.	Fiume
[4]) 319	8	50	sz. v.	Hatvan
309	9	10	„	Szolnok
11	9	25	„	Győr
907	10	15	„	Szabadka
307	10	35	„	Ruttka, Fülek
21	10	40	„	Triest, Fiume
délután				
311	12	25	sz. v.	Hatvan
301	12	50	gy. v.	Berlin, Ruttka
903	1	05	„	Konstantinápoly
601	1	10	„	Bukarest, Arad
3	1	25	„	London, Páris, Bécs
403	1	30	„	Lemberg, Kassa
1901	1	45	„	Gyékényes, Bécs
503	1	50	„	Tövis, M.-Sziget
1301	2	05	„	Graz, Fehring
[4]) 23	4	50	sz. v.	Bicske
313	5	55	„	Gödöllő
505	6	20	„	Brassó, Kolozsvár
25	6	50	v. v	Győr
5	7	15	gy. v.	Bécs, Graz
603	7	20	sz. v.	Brassó, Arad
905	7	35	„	Belgrád Eszék
305	7	45	„	Berlin, Ruttka
1307	7	55	„	Fiume, Zágráb, Pécs
1705	8	10	„	Stanislau, M.-Sziget
1001	8	35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágr.
407	8	40	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
[5]) 15	8	55	„	Fiume, N.-Kanizsa Bicske
1507	9	05	„	Kassa, P.-Felka
9	9	20	„	Bécs, Graz
[4]) 511	9	25	„	Nagy Káta
401	9	55	gy. v.	Munkács, Kassa
[6]) 19	10	00	sz. v.	N.-Kanizsa Bicske
303	10	15	gy. v	Berlin, Ruttka
[4]) 317	10	50	sz. v	Hatvan
[7]) 17	11	45	„	Siófok, Székesfoh.

[1]) Közlekedik kedden és pénteken
[2]) „ szerdán és szombaton
[3]) „ junius 15.- szept. 15.
[4]) „ május 15.—szept. 15.
[7]) „ junius 1.— szept. 15.
[5]) Bicskéről csak junius 1.—szept, 15.
[6]) Bicskéről csak ünnep és vasárnap május 15.—szept. 15.

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[4]) 147	12	05	sz. v.	Nagy-Maros
[2]) 701	2	10	k. e. v.	Konstantinápoly
161	4	40	sz. v.	Palota-Ujpest
[3]) 705	5	30	ost.e.v	Konstantinápoly
163	5	40	sz. v.	Palota-Ujpest
451	6	20	„	Vácz
165	6	35	„	Palota-Ujpest
6101	6	45	„	Szolnok, Czegléd
1405	6	55	„	Zsolna
217	7	05	tv.szsz	Érsekujvár
709	7	15	sz. v.	Verciorova
4101	7	25	„	Esztergom
167	7	35	„	Palota-Ujpest
117	7	45	„	Bécs
6011	7	55	v. v.	Lajos-Mizse
[6]) 139	8	10	sz. v	Nagy-Maros
713	8	20	„	Kecskemét
127	8	45	„	Párkány-Nána
169	8	55	„	Palota-Ujpest
171	10	10	„	Palota-Ujpest
4103	10	25	„	Esztergom
715	10	35	„	Szeged
143	10	55	„	Érsekujvár
délután				
[4]) 141	12	30	sz. v.	Nagy-Maros
[5]) 173	12	55	„	Palota Ujpest
703	1	25	gy. v.	Bukarest
175	1	40	sz. v.	Palota-Ujpest
103	1	50	gy. v.	Bécs
177	2	55	sz. v.	Palota-Ujpest
6001	3	10	„	Lajos-Mizse
135	3	30	„	Nagy-Maros
6103	3	40	„	Szolnok, Czegléd
[4]) 187	4	45	„	Palota-Ujpest
[4]) 145	5	35	„	Nagy-Maros
179	5	45	„	Palota-Ujpest
115	5	55	„	Bécs
711	6	50	„	Temesvár
184	7	00	„	Palota-Ujpest
707	7	40	gy. v.	Orsova, Temesvár
125	8	05	sz. v.	Párkány-Nána
[8])4105	8	15	„	Dorog
105	8	50	gy. v	Bécs
183	8	40	sz. v	Palota-Ujpest
6105	9	05	„	Szolnok, Czegléd
1401	9	20	gy. v.	Zsolna
4111	9	30	v. v.	Esztergom
[4]) 109	9	55	ost.e.v	Bécs
185	10	15	sz. v.	Palota-Ujpest
[7]) 149	10	30	„	Vácz
137	10	40	„	Nagy-Maros
107	10	50	lux. v.	Bécs
6013	11	00	v. v.	Lajos-Mizse
123	11	20	sz. v.	Érsekujvár
[1]) 101	11	50	k. e. v.	London, Páris, Bécs

[1]) Közlekedik minden pénteken
[2]) „ kedden
[3]) „ „ vasárnap
[4]) „ ünnep és vasárnap máj. 15-től
[5]) „ ünnep és vasárn.
[6]) „ junius 1-től
[7]) „ minden szerdán
[8]) „ ünnep és vasárnap máj.—szept. 15.

A vonatok indulása Buda-Császárfürdő kitérőről.

402	6	24	sz. v.	Esztergom

*4006	1	19	sz. sz.	Dorog
4004	2	29	„	Esztergom
4012	7	05	v. v.	Esztergom

* Közlekedik ünnep és vasárnap május 15-től szeptember 15-ig.

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdő kitérőbe.

4001	7	36	sz. v.	Esztergom
4003	10	33	„	Esztergom

*4005	8	19	sz. v.	Dorog
4011	9	34	v. v.	Esztergom

* Közlekedik ünnep és vasárnap május 15-től szeptember 15-ig.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu Imperial és Duplex kalapok minden alakban és szinben egyedüli főraktára

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány a legjutányosabb árak mellett.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a Szántói viz.

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,** II., Batthyányi-utcza 3. sz.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz.“

Bejárat Attila-utcza 66. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut“-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— Minden vasár- és ünnepnap zene. —

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes savanyukút

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

— Kanizsai sör. —

Galambos U. vendéglős.

SCHOTTOLA ERNŐ

Budapest, Váci-körut, Foncière-palota.

Pinczegazdászati gépek legdusabb raktára.

Ajánlja eredeti VERMOREL-rendszerü

peronospora-permetezőit

darabonkint 15 forintért.

Legjobb minőségü bortömlőit, üvegmosó-, töltő-, dugaszoló- és borszürő- gépeit, valamint minden a szőlőszet és pinczegazdászatba vágó eszközeinek nagy választékát.

Dr. Kröczer László-féle és más oltási czélokra szolgáló ruggyanta-szalagok.

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Zsoldos Nándor

Vésnöki müintézete.

Budapest, II., Fő-utcza 7. sz.

KÉSZIT:

czim és czimer pecsét-nyomókat, kő és érczben. Számozó, sokszorositó, kelet és önnedvesitő gépeket, ruggyanta bélyegzőket, pecsét-bélyegeket, chablonokat, bélyegző festéket, dombor és ostya sajtókat hivatalok részére, továbbá arany, ezüst és különféle jelvényeket egyletek számára olcsó árban és kitünő kivitelben.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden szakában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához“

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

Vendéglő átvétel

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

vendéglőmet

I. ker., Alkotás-utcza 21. sz. saját házamban ismét átvettem és azt ujjonan átalakitva f. évi május 8-án szombaton megnyitottam.

Törekvésem oda irányuland, hogy a polgári követelményeknek minden irányban megfelelően kiváló magyar bor, valamint izletes ételekről és figyelmes kiszolgálásról gondoskodjam.

Egyuttal bátorkodom megjegyezni, hogy különösen a palaczk-bornak házhoz szállitására fő sulyt fektetek s hogy csakis magyar bort fogok kimérni.

Megrendeléseket 10 literen felül bérmentve házhoz szállitok.

Kedvező idő esetén szombat- és vasárnap a kerti helyiségben zene.

Tisztelettel

Bittner Alajos

vendéglős.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

A mi regényünk.

Itt hagytál Julia. Miért, nem tudom. De hát ilyen az élet. „Biztam benned.“ Esküdtél a menynyre, a földre. És egy nap a fészekből elrepültél . . . Hova? adj levélben jelt, mert különben . 77

(Folytatása következik.)

Bizalommal kérjük, méltóztassanak annál a pénzintézetnél, melynek igazgató, vagy felügyelő bizottságában részt vesznek, odahatni, hogy a bank *a magyar egyesület által ajánlott „Buda és Vidéke“-re*, a magyarosodás közlönyére előfizessen és abban a közgyülési meghivókat és egyéb hirdetéseket feladja. Minél több támogatásban részesül a lap, annál jobban terjesztheti az a magyarosodást. Reméljük, hogy a hazafias czélt nagybecsü befolyásával támogatni fogja. Tisztelettel a magyarosodást terjesztő „Buda és Vidéke“ emelésére alakult magyarositó bizottság. 78

Cseléd.

Mindenes cselédet keresek, idősebb gyermekek mellé. Legjobban szeretnék olyant, ki állandóan házamnál maradhatna. Bővebben e lap kiadóhivatala. 76

Lakást keresek.

Lakást keresek Budán, egy szobát konyhával. Augusztus elsejére. Bővebben a kiadóhivatal. 80

Cseléd.

40—45 éves cselédet keresek, ki háztartást és minden dolgot maga végez. Jó bánásmódban részesül. Jelentkezhetni a kiadóhivatalban 81

Eladó ház- és telek.

Ház a várban Uri-utcza és bástyára, Telek Városmajorban, Vaskovics vizgyógyintézete mellett. Czim a kiadóhivatalban. 82

Eladó hordók.

30—19—14—12 hectoliteres használt hordók eladók Budapesten I. Attila-utcza 149 sz. házban. 73.

Budapest, III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI évfolyam 23. sz. (Szent István hava.) Vasárnap, junius 6.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás. közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDELYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratok, közlemények ide kérjük küldeni.

A Gellért-hegyi emlékműről.

Irta: Tarcza György.

(Vége)

Annak az ötletéből, hogy a bécsi hadügyminiszterium még azt is kikötötte, hogy átadás előtt a czitadellát erődítményszerü jellegétől meg kell fosztani, a mérnök- és épitész-egylet a kormány és a főváros közönsége megbizásából pályázatot hirdet egy, a Gellérthegy tetején emelendő nemzeti emlékmü tervére, oly kikötéssel, hogy az ott levő otromba falakat egészben vagy részben szintén föl kell használni. Csak az egyesület tagjai pályázhatnak s igy azt hiszem, csupán zártkörü erőpróba lesz az egész s a terv nem kerül kivitelre; mert hiszen lehetetlennek tartom, hogy a hol egy egész nemzetet érdeklő és minden esetre csak a nemzet áldozatok észségéből létesithető müvészi alkotásról van szó, képzőművészeink tulnyomó részét kizárják a versenyből és éppen azt a részét, a szobrászokat és festőket értem, a kik fantázia, teremtő erő dolgában, messze fölulmulják a merőben akadémikus nevelésben részesülő modern épitészeket. Akadémikus izü az épitész-egylet pályázati hirdetése is, mely egy közelebbről körül nem irt nemzeti emlékmüről szól. Minden igazán müvész alkotásban valami eszmei tartalom szokott kifejezést nyerni, ez heviti a mester képzeletét, midőn megérzékitésére készül s gyujt lelkesedést szivében, a mi nélkül csak kaptaszerü dolgot termelhet. Vajjon mi hevitse épitészeink lelkét, mikor azt sem tudják, hogy tulajdonképen mit akarnak tőlük? A czitadella ócska kövei ügyes fölhasználásának az eszméje? Ez bizonyára kevés. A nemzeti emlékmü igy meghatározva, mint a pályázat föltételeiben, nagyon tágkörü fogalom, elvont eszme, a melyet lehet tudós értekezésben földolgozni, müvészi módon azonban nem.

Olyasvalamit értenek alatta legtöbben, mint a mi a londoni Westminster, a párisi Pantheon, a müncheni Walhalla s mivel mindenben a külföld után indulunk, a legtöbb pályázónak erre fordul majd a figyelme s ez emlékmüvek valamelyikének a nyomán fogja megalkotni terve konczepcziójat. A londoni Westminster az angolok kőbe vésett krónikája, tisztes régiségü csarnokaiban a kortársak örökitették meg századok folyamán feltünt királyaik, nagy embereik emlékét, a kiknek jórészt hamvaik is ott nyugosznak.

A mi nemzeti királyaink sirjait feldulta az ellenség, hamvaikat széjel szórta, minek épitsünk nekik képletes sirhelyet, még pedig pazar fényüt, mikor az egyetlen ránk maradt Árpád-házi királyi holttest, III. Béla király csontjainak tisztességes eltemetésének az ügyét sen[illegible] vinni. Nagy kortársaink [illegible] azok előttünk [illegible]lyezzük semmiféle Patheon-Mi [illegible]etébe. Igaz, hogy a párisi Pantheon hatalmas arányaival, remek eszmei tartalmával felejthetetlen benyomást tesz az emberre, de ez csak a mult század második felében élt Soufflot zseniálitásáról beszél nekünk, a kinek müvénél összhangzatosabbat, arányosabbat alig alkottak a renaisance nagy mesterei óta. Ő müvét Szent-Genovéva, Páris védőszentjének a tiszteletére emelte, templomnak szánta, csak a franczia forradalom szemelte ki a nemzet nagyjainak sirhelyéül. A nemesen tagolt homlokzat föliratán kivül, mi sem emlékeztet itt arra, hogy e mü a franczia nép szine-virágának az emlékét őrzi. A hatalmas kupola alatt egymást derékszögben (görög keresztformában) átszelő templomhajók belső falai is franczia születésü szentek életére vonatkozó festményekkel ékesek. A tulajdonképeni Pantheon a föld alatt van, zseniálisan szerkesztett, földalatti folyosók szövevényes utvesztőjéből áll. Itt vannak a halottak éppen nem valami kegyeletes módon, falba illesztett szük fülkékben a szó szoros értelmében beraktározva s én irigylendőbbnek vélem az utszéli füzfa alá temetett szegény czigányt, a kinek földi maradványai maguk körül uj életet gerjesztve esnek át az anyagváltozás természetes folyamatán, mint

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Robinson Bábelben.

— Elbeszélés. —

Irta: **Erdélyi Gyula.** (7)

Ha boldog lenne, gyötörni fog az a feltevés, hogy én is lehettem volna, és ha boldogtalan, ugy ennek jobb ha távolról leszek tanuja. Megtörténhetik, hogy házasságom, nőmet is beleviszi a házasságba, ő boldog lehet de én? Most menjünk be a terembe, felkeresem az én hajótörötteimet. Robinson urfi tiszteleg Robinson kisasszonynál.

Névjegyét odaadta az étekfogónak, az bele dugta a villába és mi bementünk a terembe. Már nem volt olyan üde zománcza. Foszlányok hevertek a földön Az öltözékek egy kissé megvoltak viselve. Az elfogultság megszünt.

Malvin az öreg urnővel beszélgetett. Sellőy sebesen csapott át Robinson kisasszonyhoz. *Sellőyné* Kercsey Imre karján közeledett felém. Imre bemutatott. Észrevettem, hogy az asszony féltékeny kiváncsisággal követi Sellőy lépteit. De csakhamar elforditotta tekintetét és megszólalt:

— Örülök, hogy a svájcziak közül a harmadikat megismerhetem.

— Hogy érti ezt asszonyom.

— No hát önök a három svájczi, kik összeesküdtek.

— De nem rosszra.

— Hátha . . .

— Ha azt hiszi nagysád, ugy téved. Mi barátok vagyunk. Érdeklődünk egy sebzett szivért.

— És hiszik, hogy sebzett . . . kérdé oly halkan, mintha magával beszélt volna.

— Nagyon sebzett.

Hosszasan bámult maga elé. Összeráncczolta homlokát, mint a ki nehéz álomból ébredt fel, azután oda nézett, a hol a bábeli Robinson az ő Robinson kisasszonyával beszélgetett és határozottan szólt:

— Nem hiszem.

Kercsey Imre ott hagyott bennünket. Malvinhoz sietett. Ugy látszott, Malvin a maga viseletével programmot adott, mert csak *illemtánczosai* voltak Imrén kivül. Leültünk. Érdekelt Sellőyné gondolkodása, a mit én akartam felfedezni.

— Honnan tudja?

— Mindent tudok.

— Mindent.

— Talán csak nem . . .

— De igen. Nem tudom miért, ön bizalmat gerjeszt.

— Megtisztel vele nagysád.

— Miért tagadnám, engem férjem mindig érdekelt. Szerettem . . . Figyelemmel kisértem. A házmester felesége, hol lakott, komorna volt valaha a bárónénál, a kávés, hova jár, inasa volt a bárónénak. Ha nem akartam is, megtudtam mindent. Gyötrődéseiről egy kis sejtelmem is volt, de inkább különczségnek tartottam.

— Nem volt különczség, — szóltam én és elbeszéltem a bábeli Robinson vallomásait

Sellőyné szemei könnyekkel teltek meg. Bánatosan merengett.

— Nem volt különczség! Szegény ő is szenvedett. Én is szenvedtem, lássa ez nem történt volna, ha megértjük egymást, ha valódi és nem hazug az otthonunk, az összhangot el nem vesztjük. Ez egy eljátszott élet.

— De hátha . . .

— Semmi jót nem hiszek. Az életet csak sötét szineiről ismerem. Nem bizom benne. Azután büszke vagyok én is, büszke ő is. Egyikünk sem közelednék, pedig látom, hogy fáradt ő is én is, a mi után epedtünk a magánytól félünk. És ő anyát keres . . . Hát nem vagyok én anya? Nem vagyok. Nekem gyer-

Franciaország légmentesen berekeszelt dicső nagyjait.

A németek nemzeti emlékművei közül a müncheni Ruhmeshalle a legösmertebb, sokszor emlegetik példának okáért, pedig alig van ilynemü alkotás, mely ennél szánalmasabb hatást tenne az elfogulatlan emberre. Három szárnyból álló antikszabásu oszlopos csarnokfolyosó ez: puszta falain hires németek három sorba akasztott faragott mellképei függnek, mint valami gipszszoborkereskedő kirakatában.

Az itt ösmertetett s ezekhez hasonlatos gyüjteményes emlékmüvek inkább ugy hatnak, mint a [illegible]mok; kiváncsiságunkat ébresztik, csa[illegible]tmányle szivünket hidegen hagyják, mert mellőzés valóját megragadó eszme hatása alatt alkotta meg müvészük, képzeletének szabad röptét lenyügözte a kicsinyes gond, hogy valakit ki ne hagyjon s más efféle másodrendü dolog.

Olyannak szeretném tudni jövőben a Gellérthegyet, hogy azokon a hosszu évszázadokon, ujabb ezredéveken át, melyeket nemzetemnek jósolok, e hegyről valami magasztos eszmét hirdessen a késő unokák jövendő nemzedékeinek egy hatalmas emlékmü, mely a vizen és szárazon közeledő utast mértföldek távolából előre üdvözölje.

Hogy miért nem jutott még senkinek sem eszébe a szabadságszobrot ide állitani, valóban megfoghatatlan előttem.

Az ország fővárosának legmagasabb potján a nemzetélet legdicsőbb örökségének, ezeréves harczok vérzivatarjai közt megőrzött, elvesztett és ismét visszavivott szabadságának emlékjele — van-e valami, a mi ennél hatalmasabb hangokon szólana a képzelethez s a honfiszivhez?

A mint a sziklatetőn állok, lelkem ismét visszaszáll a multba. Képzeletemben megelevenedik a mai Budapest félszázaddal ezelőtt való szegényes képe: a fejedelmi folyam két partján elterülő szegényes városok rendezetlen utczái, izléstelen kaszárnyaházai, tarkázva szegényes apró viskókkal...

Hogy más kép tárul innen elém, a mint kinyitom a szememet, a szabadság vérrel nevelt gyümölcse az. Szolgaságunk utolsó emlékjele a czitadella komor fala, ugy kell annak lenni, hogy e falak a szabadság szobrának legyenek hordozói — ennél tartalmasabb szimbolumot melyik nemzet fővárosa tudna vajjon teremteni bárminő áldozattal is?

Kelenföld jövője.

Mondjuk, hogy kapható az ily telek 3 frtért, de ez már nagyon olcsó; akkor a telek maga 3000 frt, különben a telkek ára azon vidék nagy részén már 10—12 frt sőt több négyszögölenként, tehát 10—20.000 forint kell a telekre.

Allitsunk fel egy példát; vegyük, hogy egy hivatalnok körülbelül vagy 8000 frttal rendelkezik vagy kölcsönnel együtt 8000 frtot tud összehozni; akkor az első és második övezetben 14.000 frtért telket nem vehet, tehát vegyen a harmadik övezetben, egészséges helyen, Budán, 1000 □ ölet, igy a telek ára nagy részét az összegnek felfogja emészteni; mi marad akkor az épitésre a 8000 frtból; s a fenmaradt nagy kertnek fentartásához kertész stb. is kell, a háziasszony a cseléddel azt nem birja kezelni, miből telik tehát egy ily családi ház előállitása? a 8000 frtból nem, sem pedig a 400 frt lakbérből. Kérdés: hol marad az olcsó lakás? Mig ha a hivatalnok a 3-ik övezetben 1000—2000 frtért telket vehet, 6000—7000 frtért épithet magának házat, természetesen, hogy a ki teheti, kétszerannyit is befektethet telekért, házért, — de nem az első és második övezetben, de a harmadik övezetben sem — a mai épitési szabályrendelet alapján! Azért, ha az olcsó családi lakóházak és kisebb bérházak épitését lehetővé akarjuk tenni, az épitési szabályrendeletet okvetlenül módositani kell. Az én nézetem szerint Budapesten arra kellene törekedni, hogy ne csak a gazdagok, hanem a szerényebb viszonyok között élők is szerezhessenek magoknak saját hajlékot és az csak ugy érhető el, ha ott, a hol a telkek olcsóbbak, az illetők kisebb telket is vehetnek

3. Attérve arra a szabályozási tervre, melyet Siebreich Károly mutatott be, a tanácsnak ez ellen is lényeges észrevételei vannak. Nevezetesen, ha gondoskodva van is e tervben arról, hogy a Kelenföld Pesttel megfelelő összeköttetésbe jusson, de más irányban nincs meg az a kapocs, mely a Kelenföldet a budai részekkel szervesen összefüzné.

A mi a Kelenföld városrészét illeti, a fővárosi Közmunka Tanács birálata szerint nincs meg az a kapocs, mely a Kelenföldet a budai részekkel szervesen összefüznék ez igaz, de a helyi viszonyoknál fogva más kapocs nem lehet, mint a meglevő utczák kiszélesbitése, mire nézve tervemben kellő figyelmet fordítottam.

4. Továbbá minden szabályozási tervnél nagy sulyt kell fektetni a vizek levezetésére. Kétszeresen fontos ez a Kelenföldön, melyen keresztül hegyi vizek veszik útjukat a Duna felé. Tervező e vizek természetes lefolyásának utjába mesterséges akadályokat gördit, a mostani vizvezető medenczéket beépitendő tömbökkel zárván el.

Hogy a viz levezetésére mily nagy sulyt fektettem, ezen körülményt bizonyitja emlékiratom és tervem.

Emlékiratom 31-ik pontja ezeket mondja: 31. Esővizmedenczék az esőviz gyüjtésére az itt, ezen a vidéken gyakran előforduló felhőszakadások miatt, melyek nemcsak károsak, de veszélyesek is. Egy további pont igy szól:

A mi a csatornázást illeti, egyelőre az esővizet nyilt utczacsatornákban kellene levezetni a meglevő vizárkokba, melyek az esővizet a Dunába vezetik. Tervemből látható, továbbá, hogy ott, hol vizveszély kérdése forog fenn, a házcsoportokat hosszban, a vizfolyással párhuzamosan terveztem, s annak keskeny oldala fekszik a vizfolyáshoz függőlegesen; egyszersmind a házak közötti távolság a főutakon 25—30 méter, ugy hogy rendkivüli esetekben sem tehet a viz kárt a házakban, legfelebb az előkertek kerülhetnének kivételes esetben viz alá; de az előkertek közötti távolság még mindig 15—18 méter, mely szélességben nagy vizmennyiség elfolyhat, tekintve, hogy a mellékutczák 12 méter szélesek. Különben magától értetődik, hogy a mai rendezetlen vizlefolyás jövőre rendezettebb mederbe vagy csatornába terelendő; különben a mai vizlevezető árkokat és medenczéket megha gytam, illetőleg rendeztem.

5. Maga az úthálózat, eltekintve attól, hogy a szabályozandó területet nem füzi össze kellőleg a többi területekkel, azon súlyos kifogás alá esik, hogy az utak 10—16%-os eséssel csaknem hasznavehetetlenül meredekek volnának.

Hogy mennyire összefüzi az úthálózat a szabályozandó területet a meglevő városrészekkel, az azt hiszem, a tervből világosan látható; a mi pedig az esést illeti, mely a

---

mekemért meg kellett volna azt az áldozatot hoznom, hogy türjek. Nem akartam hajolni és megtörtem. Menynyit szenvedtem De minek is untatom önt vele, kit először látok, a ki talán félre is ért.

— A világért sem nagysád, szivem ugy van berendezve, hogy részt veszek, átérzem a nagy fájdalmat és méltányolom azt.

— Köszönöm, nagyon köszönöm. Higyje el, a keserves tiz év alatt senkinek sem panaszkodtam. Képzelheti, hogy hányszoros az a fájdalom, melynek résztvevője, vigasztalója nincsen. A báróné ideges érzékeny asszony, a kit meghat minden, akár tárgygyal, állattal vagy emberrel történik. Fél attól, ha valami fájdalmas esetet tud meg. Titkolni szokták előtte, én sem panaszkodtam előtte, de más előtt sem, csak magamnak és csak éjjel, mert nappalom a báróné volt. Meg kellett volna őrülnöm, ha annyira igénybe nem veszi időmet. Ugyanazon a lélekállapotokon mentem át mint ő, és csak ugy robinsonoskodtam Bábelben. A magány sokszor a legélénkebb társaság.

A báróné és Malvin Sellőyvel beszélgettek. Sellőyné nyugodtabb lett, hogy férjét nem látta a nyulánk vén leánynyal társalogni. Kercsey nyomon követte Malvint, a ki néha önkénytelen sokat mondással pillantott vissza rá... Alig vettük észre, hogy bálteremben vagyunk, annyira érdekelt a mi kis csoportunk. Magunknak éltünk egészen. Történt-e valami, nem törődtünk vele, pedig hány élet vigjáték, vagy szomorujátékát szabta ki ez az éj.

Sellőyné tovább beszélt:

— A legnagyobb szenvedély, a legmélyebb szerelem csak boldogtalanságot szül összhang nélkül. Ez az összhang elveszett, össze van ki szálva. Finita la komedia.

— Hátha nem...

— Szándékunkat a jó Isten birja. Egymásnak talán megbocsáthatnánk, de magunknak nem.

Felkelt és a bárónéhoz sietett. Sellőy az étterembe ment. Imre barátom felkeresett engemet. Egész estve nem beszéltünk.

— No, kérdém én — mit fedeztél fel. Ugy e bonyolódik a nyakkendő története.

— Ugy látszik az kifelé és az enyém befelé...

— Hogy hogy?

— Megzavarta a fejemet ez a kis leány. Okos kedves teremtés. Átérzi sorsát. Olyan hévvel kért, hogy békitsem ki anyját atyjával. Miért haragszanak egymásra, hiszen a mama is jó, apa is jó.

— Szegény gyermek.

— Valóban szegény, mert nehéz volna kedves óhaját teljesiteni. A perirat engesztelhetlen gyülöletről beszélt, a bíróság két foruma e szerint itélt és valóban engesztelhetlen gyülöletet látott az esetben, pedig ez engesztelhetlen dacz. Mi huztuk halasztottuk, még a végleges elválasztás ma sem történt meg, mi rossz ügyvédek, de jó emberek voltunk.

Szünóra következett. A véletlen ugy rendezte, hogy Malvin oda vonta a mi asztalunkhoz anyját. Az események varázsának nem tudott ellentállni és leült. Középen Malvin, jobbról anyja, balról atyja..... Mellette Kercsey, le ebb én.

Mind a két engesztelhetlenül gyülölködő müveltebb volt, minthogy nagyon is élére állitották volna a helyzetet. Az a csicsergő gyermek, az ő élénk kedélyével, bohóságaival egyensulyozta a ferde állapotot.

Olyan czigány volt, a ki sokat játszott valaha Sellőynek. Oda sompolygott harmad

hullámos és hegyes vidék folytán természetes, hogy változatos lesz, bátor vagyok megjegyezni, hogy annak mentől czélszerűbb megoldására igyekeztem figyelmemet kiterjeszteni és e tekintetben csak esetről-esetre lehet és kell is intézkedni és megfelelően eljárni.

6. A középületek elhelyezése szintén hibásan van megoldva, mert például az egyetemet a kórházakkal a Gellérthegynek arra az oldalára kontemplálja, a hol jelenleg már virágzó nyaralótelep van.

Hogy a középületek elhelyezése nem helyes, azt határozottan tagadom, mert a monumentális középületeket éppen a legszebb és legegészségesebb helyen kell felállitani, mert az a nemzet szellemi magaslatát és művészeti érzékét bizonyitja, nem pedig egy szűk utczába, mint az ujvárosház és az egyetem. A kisajátitási törvény rendelkezésére áll a hatóságnak.

7. Egyáltalán az egész tervezet nem a fejlődéshez képest lépésről-lépésre, hanem csak ugy volna megvalósitható, ha a szabályozandó terület előzőleg és egészben kisajátittatnék, ilyképen azonban a fővárost már a pénzerő hiánya miatt sem lehetne szabályozni.

Mindezeknél fogva a tanács Siebreich Károly úr tervét és javaslatait nem találja figyelembe vehetőnek és erről őt jkvi kivonaton az érdeklődő vallás- és közoktatásügyi minister úr, továbbá a földmivelésügyi minister úr Ő Nagyméltóságát felterjesztésben értesiti.

Hogy Budapest azon része nem fejlődhet lépésről-lépésre és hogy az egész területet ki kellene sajátitani, arra nézve bátor vagyok megjegyezni, hogy meggyőződésem szerint nem szükséges az egész területet kisajátitani és azt hiszem, nem lesznek oly fontos akadályok, melyek ennek lépésről-lépésre való keresztülvitelét megakadályoznák. A szabályozási terveknek helyes megoldása idejekorán a fő- és székvárosnak azonban csak üdvére szolgálhat, mig egy helytelen megoldás károsithatja, sőt tönkre teheti a főváros jövőjét.

Budapest, 1897. május hóban.

Siebreich Károly.

Budai Muzeum.

A gellérthegyi czitadella eltávolitásának ügye már régóta örvendetes izgatottságban tartja a székesfőváros hazafias érzelmü lakóit. Ebből az izgalomból a legnagyobb rész kétségtelenül a budai oldalnak jut, mert hisz ez a kérdés a mennyire hazafias, annyira lokális jellegü is

A budai városrészek helyes és czélszerü kiépitésének, kiválóan nevezetes és nagyobb fontosságu pontjainak kiszépitése kell, hogy meleg érdeklődésre birjon és sorompóba állitson minden hazafiasan érző és gondolkodó s minden tenni és hatni tudó budai polgárt.

A fent jelzett kérdésnek megoldása azonban — miként mult számunk vezérczikkében is jelezve volt — sajnos! — még mindig a bizonytalan jövő zenéjének egyik taktusa. Pedig e történelmi nevezetességü hegynek tiszteletre méltó tar fejét a multak dicső emlékének koronájaképen leginkább egy olyan diszes, történelmi jelentőségü épület illetné meg, mely hazai történelmünk kimagasló alakjainak a multban teljesitett hősi tetteit a haza érdekében kifejtett szolgálatait stbit hirdetvén, bámulatra inditaná a jelenkor gyermekét s buzditó például szolgálna a késői nemzedékeknek.

Igaz ugyan, hogy Nemzeti Muzeumunk remek tárlatai enemü alkotásokkal és emlékekkel dúsan ellátvák; s ezek az összegyüjtött ereklyék nem ok nélkül ragadják méltó csodálatra a hozzánk vetődő idegent. De ezek a nemzeti közkincset képező emléktárgyak általános érdeklődés tárgyai s nem állhatnak különlegesen annak az ügynek, annak a helyi vonatkozásu eseményeknek a szolgálatában, a melyekre mi czélzunk.

Igaz az is, hogy az Ó-Budán kivül eső aquincumi muzeum szintén nagy műbecscsel biró históriai unikum a maga nemében, de — reánk nézve csaknem prehisztorikus jellegü gyüjteményével — szintén nem alkalmas arra, hogy Buda város ezer éves történetéből magába foglalja mindazokat a fennmaradt emlékeket, melyeknek egybegyüjtése, nyilvános helyen való közszemlére tétele, megőrzése és gondozása immár szintén fontos kérdéssé emelkedett.

Egyesek, családok és testületek birtokában tudtunkkal mély, sok, igen sok olyan tárgy és műemlék van mai napig is csaknem gondozatlanul, melyekhez városunk multjának dicső avagy szomoru emlékei füződnek.

Ezeknek a tárgyaknak, nevezetesen a megmaradt régi kéziratoknak, régi könyveknek, festményeknek, metszeteknek, ipari és tudományos eszközöknek, arczképeknek, fegyvernemeknek, régi öltözeteknek stbnek egy létesitendő Budai Muzeumba leendő egybegyüjtése és elhelyezése tettre kell, hogy késztessen mindenkit, a ki nem feledi, hogy a viszontagságosan átélt ezer esztendőből a megpróbáltatások egész lánczolata főképen Buda városát érte, a mely város hosszu és fényes multja daczára most kezdi csak virágzása korát élni igazában s most kezd fejlődni ipari, szellemi s gazdasági téren egyaránt.

Erős a hitünk, hogy ezért a szent czélért, annak a nemes és hazafias ügynek a sikeres megoldásáért a legszivesebben hozzák majd meg áldozataikat mindazok a fennkölten gondolkodó egyesek, családok és testületek, akiknek, illetőleg a melyeknek birtokában Buda város multjára s mai napig történt fejlődésére vonatkozó bárminemü emlékek tulajdonukban vannak, s azt készséggel fogják átengedni köztulajdonnak, oly köztulajdonnak, a mely székes fővárosunk jobbparti felének emelkedéséhez hatalmasan fog hozzájárulni.

Ez emlékek összegyüjtését egyelőre valamelyik budai kulturegyesület vehetné kezébe, a mely ezáltal nagy és hazafias szent missziót teljesitene.

Tudjuk, hogy e tekintetben például a szép jövővel kecsegtető életerős „Budai Könyvtár-Egyesület“ készséggel vállalkoznék a kezdeményezés nehéz, de idővel szépen jutalmazó munkájára s majdan megirandó történetének bizonyára az képezné egyik legfényesebb lapját, hogy megóván az enyészettől a városunk multjára vonatkozó s egyesek birtokában talált műemlékeket, megalapitotta azokból a még most csak eszményképen előttünk lebegő „Budai Muzeum“-ot.

Mi felvetettük az eszmét; annak megtestesitése jobbjaink hazafias kötelességei közé tartozik. Rajta hát!

Pályázati hirdetmény.

Budapest székes főváros tanácsa az Ő Felsége megkoronáztatása negyedszázados évfordulójának emlékére a székes főváros közönsége által „Ferencz József koronázási jubileumdij“ czimén létesitett alapitványból adományozandó, alább egyenként jelzett dijakra ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen dijak a következők:

1. A magyar tudományos és szépirodalmi szakot illetőleg.

Az alapitványi dij a tudományos szakra vonatkozólag 1400 forint, a szépirodalmi szakban pedig 1000 forint, mely dijakra kiváló tehetséget tanusitó tudományos, illetőleg szépirodalmi munkásság alapján minden magyar honpolgár igényt tarthat.

A pályázat egy vagy több olyan műnek beküldése mellett történik, a melyből szerzőnek tudományos, illetőleg szépirodalmi tehetsége megitélhető.

A dijakat az e czélból három évenként, mindkét szakra vonatkozólag külön összeállitott bizottság javaslata alapján a székes főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése itéli oda.

Megjegyeztetik, hogy az alapitványi okirat, illetőleg az annak kiegészitő részét képező kezelési szabályzat értelmében a javaslattételre hivatott bizottság a kijelölésben nincs kötve csupán a jelentkezőkhöz, hanem előzetes tájékozódás alapján választhat a tudomány illetőleg szépirodalom terén működő azon egyének közül is, a kik nem jelentkeztek ugyan, de épen oly érdemesek vagy még érdemesebbek, mint a jelentkezők, továbbá, hogy a bizottságnak jogában áll akár több, akár csak egy egyént jelölni ki.

2. A müépitészeti szakot illetőleg.

Aá alapitványi dij 2400 forint, melyre pályázhatik minden magyar honpolgár, ki 35-ik évét, még tul nem lépte és tudományos müszaki képzettséget igazol.

A pályázat szabadon készült tervrajzok benyujtása mellett történik, de a pályabiróság, ha szükségét látja, az esetleg feltételesen pályanyertesnek itélt épitőművészt még utólag egy épitészeti feladatnak zárt helyi kidolgozására is utasithatja.

A dijat egy, e czélra három évenként összeállitott bizottság javaslata alapján a székes főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése itéli oda.

3. A zenészeti szakot illetőleg.

Az alapitványi dij évi 800 frt, mely dijat a pályanyertes két egymásután következő éven át élvezi, oly megszoritással azonban, hogy a második évre a dij csak azon esetben adatik ki, ha az illető akár mint előadó művész, akár mint zeneszerző bizonyitékát adta annak, hogy a dijra csakugyan méltó.

---

magával és elkezdette játszani az ő nótáját: „Ha tudtad, hogy nem szerettél.“

Sellőyné hevesen legyezte magát, arczát egészen elrejtette legyezőjével. Sellőy földre nézett. Minket megrázott a nóta. Csak Malvin nem vesztette el a hidegvérét és ártatlan gyermekséggel szólt:

— Ni ni, ez apa nótája.

A czigány észrevette a hatást, még több érzéssel huzta. Némán hallgattunk. Malvin megfogta Sellőy kezét és az anyjáéba tette:

— Ugyan ne haragudjatok — szólt és oda ült közénk.

A béke proklamálva volt. A mit évek nem tudtak kiegyenliteni, azt kiegyenlitette egy gyermek. Visszaállitotta az egyensulyt, megölte a megtört daczot.

Ugy tetszett nekem, mintha a terem világosabb lett volna. Egy tulvilági fény fokozta a ragyogást. Rózsaszint láttam, azt hittem, a többiek is.

Egy kicsit érdes volt a hangulat eleintén, de később szó szót füzött és a kiengesztelődés aranyozta meg kis társaságunk kedélyét. A czigány is vigabb nótába csapott át.

Egyszer Sellőy odafordult Kercseyhez:

— Hogy is áll a perünk?

A lehető legjobban. Senki sem sürgette, még a végleges feloldás nem történt meg.

Igy végződött a nyakkendő története. Másnap Sellőy neje kedves szineivel jelent meg a kávéházban. Vig volt mint egy jogász, kinek az atyja a hónap pénzét felemelte.

— Uraim, elvesztik Robinsont. Robinson elhagyja Bábelt. Annyit szenvedtünk tiz évig, hogy felkeressük a magányt Boldogságunkhoz nem keli tanu. Kercsey ur a lakáskiadó . . .

— Malvin . . .

— Én és . . .

— És . . . . .

— Malvin . . . ha . . .

— Ha nem kapna keveset, de nem kap. Szeressétek egymást gyermekeim. Okuljatok rólunk. Ember ismerd meg magadat és azt is, kihez életed kötöd. A daczot hagyd otthon, légy elnéző és keresd az összhangot. Otthonod igy valódi lesz és nem hazug.

(Vége.)

Pályázhatik az országban lakó minden magyar honos zeneművész, ki 30 éven aluli korban van. A díj a zeneszerzési vagy az előadó művészi téren már oly kiváló tehetséget és jelentékenyebb foku művészi érettséget tanusitott egyénnek adatik ki, a kiről alaposan vélelmezhető, hogy külföldön szerzendő tapasztalata és ismereteinek tökéletesitése folytán, szakmájának elsőrangu művelőjévé válik.

A szóban forgó díjat egy, e czélból két évre alakitott bizottság javaslata alapján a székes főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése itéli oda.

4. A kereskedelmi szakot illetőleg.

A kereskedelmi szakot illető 1500 frtnyi alapitványi díjból egy vagy több ösztöndij illetőleg utazási segélydij adományoztatik olyképen hogy a díj 500 frt minimumtól 1500 frt maximumig terjedhet. A dijnak, illetőleg dijaknak nagysága a kitüzött czélhoz mérten az adományozás alkalmával fog megállapittatni, s ugyanakkor határoztatnak meg a kifizetés módozatai is.

Pályázhatnak 30 évesnél nem idősebb oly kereskedők, kik a kereskedelmi középiskola, gymnasium, reál- vagy polgári iskola sikeres elvégzése után legalább két évig kereskedelmi gyakorlatot folytattak s az üzleti viszonyok vagy speciális üzletágak tanulmányozása czéljából az ország vagy a külföld valamely vidékét óhajtják felkeresni.

Pályázók tanulmányi utjuk czélját tüzetesen előadni, a pályanyertesek pedig utazásuk eredményéről félévenként a budapesti kereskedelmi és iparkamara útján a székes főváros tanácsához jelentést tenni kötelesek, mely jelentés elmulasztása az utazási segély ki nem adását, illetve beszüntetését vonja maga után.

A díjat, illetőleg díjakat a budapesti kereskedelmi és iparkamara javaslata alapján a székes főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése itéli oda, még pedig egy évre, miután az alapító oklevél, illetve az annak kiegészitő részét képező kezelési szabályzat értelmében ezen díjat egy évnél tovább senki sem élvezheti.

5. Az ipari szakot illetőleg.

Az ipari szakot illető évi 1500 frtnyi alapitványi díjból egy 900 frtos és két 300 frtos ösztöndij fog adományoztatni.

A 900 frtos ösztöndijra pályázhatnak a kir. József műegyetemen végzett oly fiatal gepészmernökök, kik a gépészmérnöki szigorlatot kiváló sikerrel tették le, s tanulmányaik kiegészitése és tökéletesbitése czéljából külföldi tanulmányutra készülnek.

Ezen díjat a székes főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése a kir. József-műegyetem tanácsának javaslata alapján fogja odaitélni.

A két 300 frtos ösztöndijra oly fiatal iparossegedek, előmunkások és munkavezetők pályázhatnak, a kik vagy valamely hazai, ilyennek nem létében pedig valamely külföldi szaktanodát sikerrel végeztek, vagy pedig a műhelyi munkában kiváló képzettséggel birnak és magukat e téren különösen kitüntették.

Az ösztöndij egyszersmindenkorra adatik a czélból, hogy az illető iparosjelöltnek külföldi gyárakban való foglalkozása megkönnyittessék

Ezen díjakat a székes főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése az országos magyar iparegyesület véleménye alapján itéli oda. Az adományozás alkalmával fognak — a kitüzött czélhoz mérten — a kifizetés módozatai is meghatároztatni

Felhivatnak tehát mindazok, kik a pályázat alá bocsátott díjak valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy magyar nyelven az előadottak értelmében szerkesztett s a megkivánt kellékeket igazoló, esetleg a kérelmet támogató egyéb okmányokkal felszerelt kérvényeiket, ivenkint 50 kros bélyeggel — ellátva. Budapest székes főváros tanácsához czimezve, legkésőbb folyó **1897. évi junius hó 8-ik napjának** déli 12 órájáig a tanácsi iktató hivatalba (IV. ker., Lipót-utcza, Ujvárosház, földszint 3. ajtó) annál is inkább nyujtsák be, mivel később érkező, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vehetők nem lesznek.

A székes főváros tanácsa.

Iskolai ünnepélyek és vizsgálatok.

Jelentés. Az I. ker. községi polg. leány iskola f. é. jun. 8-án, a koronázás évfordulóján ennek emlékére, ugyszintén hazánk ezredéves fennállása megünneplése czéljából a Krisztinatéri el. iskola tornatermében *iskolai ünnepélyt* rendez. Műsor: 1. Erkel: Himnus, karének. 2. Megnyitó beszéd. 3. Kölcsey: A hazaszeretet — Szőllősy Mária III. o. t. szavalata. 4. Petőfi: Ledőlt szobor; szav. Fehér Matild. IV. o. t. 5. Tóth: Szilágyi Erzsébet; szav. Zsák Mária IV. o. t. 6. Emlékbeszéd; mondja Spády Sándorné. 7. Móra: Ezer év; szav. Balog Margit IV. o. t. 8. Petőfi: A magyarok Istene; szav. Wieland M. II. o. 9. Fóti dal: karének. 10. Vörösmarty: Szózat szavalja Engel Margit I. o. t. 11. Szózat . . . karének. Kezdete reggel ½ 8 órakor.

Az I. ker. Krisztinavárosi polgári leányiskola évzáró vizsgálatainak sorrendje. 1897. junius hó 4-én: hittan 8—1-ig; r. k. 8—10-ig, izrael. 11—12 ig és a magánvizsgálatok irásbeli része. 5 én: 8 órakor ag. es ev. ref. hitfelekezetüek vallástanaiból, 9 órától a magántanulók szóbeli vizsgálata. 14-én: 11 órakor a franczia nyelvtanból. 15 én: 8 órától az I. osztály vizsgálata. 16 án: 8 órától a II. oszt. vizsg 18 án: 8 órától a III. oszt. vizsg. 19 én: 8 órától a IV. oszt. vizsg. 26-án: 9 órakor záró ünnep s ezután a bizonyitványok kiosztása. 14—19 ig a kézimunkak és rajzok kiállitása megtekinthető. *Az igazgatóság.*

Iskolai hangverseny A III. ker. közs. polg. leány és nőipariskola május 23-án az intézet tornatermében fényes iskolai ünnepséget rendezett, mely zzufolt teremben, rendkivül diszes és előkelő közönség előtt folyt le. Ezt kettős örömmel konstatáljuk: örülünk az erkölcsi sikernek, mert egy budai intézetről van szó; oly intézetről, a mely a lehető legexponáltabb helyen, a maga nemében úttörő; — és örülünk az anyagi sikernek, mert hiszen jótékony czélra, egy *„Gerlóczy alap“* néven létesitendő isk. ösztöndij alap javára tartották a hangversenyt. A közönséget a 22. számból álló, rendkivüli ügyességgel összeállitott műsor valósággal elragadta. Hogy is ne? Hiszen válogatott ének számok, hatásos szavalatok, monolog, czimbalomjáték, ifjúsági szindarab, fényesen kiállitott történelmi előképek gyors egymásutánban következtek, ékes bizonyságot téve arról, mi mindent lehet kellő szeretettel, buzgalommal, kitartással, s szakértelemmel produkálni.

A közoktatásügyi m. k. miniszterium ez ünnepélyre hivatalból kiküldte *Neményi Imre* tanfelügyelőt, ki az ünnepély végével maga is felszólalt, s a közönség lelkes éljenzése mellett emelte ki az intézet működésének szemmel látható fényes eredményeit s igen hizelgő módon fejezte ki *dr. Gőöz József* igazgató úr s az összes tantestület iránt való feltétlen elismerését. „Kedves kötelességemnek fogom tartani,“ — úgymond, „hogy a miniszter úr ő exciájának hiven beszámoljak mindazokról, a miket itt ma látnom és hallanom alkalmam nyilt, s meg vagyok győződve, hogy ő exciájának nagy öröme lesz mindabban, a mit tőlem hallani fog.“

Ezekhez nincs mit hozzátennünk. Csak a történelmi igazság kedveért megemlitjük, hogy általános óhajra az egész előadást május 26 án, áldozócsütörtökön meg kellett ismételni, a mely alkalommal ugyanoly nagy számú, ugyanoly lelkes közönség gyönyörködött a műsor minden számában. Végül megemlitjük, hogy a jótékony czélra, a költségek levonásával, tetemes összeg fog jutni. *e. ő.*

Kertészképző tanfolyam.

A budapesti magy. kir. kertészeti tanintézeten rendszeresitett kertészképző tanfolyamon ez évi szeptember hó 15 én nyilik meg az uj tanév. E tanfolyam czélja a kellő előképzettséggel belépő ifjakat a kertészet összes ágaiban, valamint a modern szőlőmivelésben is teljesen kiképezni; azokból elméletileg és gyakorlatilag egyaránt képzett szőlő- és faiskolakezelőket, vándor- és szaktanitókat nevelni. A tanfolyam három évig tart, melynek végeztével az egyes félévi sikeres vizsgák alapján végbizonyitványt kap a tanuló. Az intézet a tanulók részére bennlakással, élelmezéssel és (a ruházaton kivül) teljes ellátással van egybekötve, melyért a tanuló évenkint (negyedévi részletekben) 200 frtot fizet. Vannak az intézeten ingyenes alapitványi helyek, a melyekre árva avagy szegénysorsu, jó magaviseletü tanulók vétetnek fel. A felvétel ugy a fizetéses, mint az alapitványi helyekre a földmivelésügyi magy. kir. ministerhez való folyamodás utján történik. Folyamodhatnak oly tanulók, kik 4 középiskolai osztályt sikeresen elvégeztek s ép, egészséges és erős testalkatuak. A két legjobb végbizonyitványt nyert tanuló évenkint 1000 korona utidijat nyer a földmivelésügyi m. kir. ministertől, melylyel köteles az illető egy évet valamely kijelölt jelesebb külföldi kertészetben eltölteni. Katonai szolgálatukra vonatkozólag abban a kedvezményben részesülnek a tanulók, hogy a tanfolyam bevégzése előtt való besoroztatásuk esetén tényleges szolgálatuk megkezdését tanulmányaik befejeztéig elhalasztathatják. Egyébként az egyéves önkéntesi szolgálat kedvezményének elnyerése érdekében is folyamatban vannak már a tárgyalások s remélhető, hogy a tanfolyamot sikerrel bevégzett tanulóknak besoroztatásuk esetére az önkéntesi jogosultságot is megszerezni sikerülni fog. Ugy a felvételre, mint egyebekre nézve felvilágositást szivesen ad az intézet igazgatósága (Bpest, I. ker. Gellérthegy, Ménesi-ut 45. sz.)

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Dr. Bencze Benő.

Már három éve annak, hogy Bencze Benő dr. a III. ker. előljáróság élén áll; ez a három év teremtette meg azt a jó viszonyt, mely ma a kerület előljárója és annak polgárai között van. — Bencze alapos tudása és bámulatos szorgalommal párosult sokoldalu tevékenysége a régi slendriánizmust nemcsak hogy kipusztitotta, hanem vasakaratával még oly üdvös változásokat is eszközölt, melyek teljes megelégedést keltettek azon táborban is, mely az előljáróság ujjászervezésétől nem sok eredményt, sikert várt.

Bencze Benő dr. oly jellemek egyike, kik szigoru, igazságos eljárásuknak hajlithatatlan merevségével nem keresik senkinek sem a pokonszenvét, de még is elérik azt, intézkedéseiknek közhasznú eredményeiben.

Eleinte azt hittük, hogy az új előljáró és a kerület polgárai között mindinkább feszültebb lesz a viszony, s ime, nemsokára az ellenkezőt tapasztaltuk; mert meggyőződött mindenki arról, hogy az uj előljárót minden tettében a közérdek magasztos czéljának rajongó szeretete vezérelte, nem hagyva befolyásoltatni magát senkitől és semmitől.

Az átváltozás első nehézségein igy esett át az új előljáró és vele együtt a kerület is. A félreismerés tévútjáról letérve, ma már a legnagyobb tisztelet és szeretet környezi Bencze drt. hivatalos működésével járó sok gondja közepette; és hogy az ily gondok nem kis számban vannak: az épen az ujjászervezés legnagyobb hibája. Az idő és tapasztalat azon-

ban hihetőleg az ujjászervezett előljáróságot még ujjabbá, de egyuttal praktikusabbá is fogja szervezni.

A mostani előljáróknak rendkivüli sokoldalu tevékenységével járó nagy felelőssége valóban oly feladatot ró *egy* emberre, hogy azok keresztülvitelére nem *egy*, de *három* ember szorgalma és kitartása volna szükséges.

És *Bencze* Benő dr., a III. ker. előljárója, mindezek daczára fáradhatatlanul, pihenést nem ismerő kitartással és határtalan szorgalommal intézi a kerület ügyeit; intézi úgy, hogy napról-napra mind nagyobb és nagyobb a megelégedés, látva lépten-nyomon munkásságának közhasznu, áldásos eredményeit.

Bencze Benő dr. a szervező és alkotó munkaerők valóságos ős fajképe, telve örök-ifjú erővel és lelkesedéssel; telve nemes és praktikus eszmékkel és az ezek kiviteléhez szükséges vasakarat- és kitartással.

A ki csak egy kissé is körülnéz Ó-Budán, mindenütt látja a kerület érdemes előljárójának keze nyomát; ott láthatja mindenütt a tervszerü eljárás nagy fontosságu sikereit.

És *Bencze* Benő dr. mindezekért nem kért sohasem más elismerést, mint jóakaratu közreműködést. A jóindulatu támogatásban látja ő lefektetve alapját annak a jövőnek, mely kedvező körülmények között egyszeresak mégis ki fog bontakozni előttünk; ki fog bontakozni a régi jólétben és boldogságban.

Ha ezt elérjük, abban oroszlánrésze lesz *Bencze* Benő dr. előljárónak, ki igaz magyar szivvel, igaz magyar becsületességgel és szeretettel készíti elő a jövő talaját; készitik vele együtt derék tisztviselői, mint megannyi hive a kerületnek.

Üdvözöljük lapunk nevében is *Bencze* Benő drt., mint a magyarositás zászlóvivőjét a III. kerületben; üdvözöljük őt áldásos munkálkodásában, s kivánjuk, hogy a kerület polgárainak bizalma és szeretete legyen továbbra is nemcsak biztatója, de egyuttal támasza is terhes közszolgálatában.

r. i.

Csilléry Dávid.

A csendes, de komoly és munkás emberek sorából való *Csilléry* Dávid ügyvéd, a III. ker. iskolaszék elnöke. E csendességet azonban ne úgy értelmezzük, mintha Csilléry talán szótlan szemlélője volna a kerület közéletének; e jelző csak természetére vonatkozik. Csilléry a legmunkásabb s egyuttal a legobjektivebb elmék közül való; munkássága, tettei — mind magukon viselik egy elfogulatlan, logikus fő tiszteletreméltó jellemvonásait. — És *Csilléry*, daczára tehetsége és becsületes, önzetlen buzgalmának, csak hálátlansággal találkozott; jóakaratát és fáradozását bizony nem a legillőbb módon, úgy hálálták meg, hogy nem választották meg törvényhatósági bizottsági tagnak, holott azok sorában egy évtizeden keresztül munkálkodott a kerület javáért. — Bár a kerület megvonta Csillérytől a kötelező hála adóját: azért az ő puritán jellemének jóra való munkássága továbbra is a kerületé maradt — az iskolaszékben, melynek megalakulásától kezdve egyik legszorgalmasabb tagja.

Rövid idő alatt azonban örvendetes javulás állott be a kerületi viszonyokban, a közügyeknek legrégibb bajnokát az a méltó kárpótlás érte, hogy a kerületi iskolaszék elnökének választotta meg.

Csilléry ó-budai pályafutása nem mai keletü; visszanyulik az jó messze, a régi jobb napokba; az ő pályafutása szerves összefüggésben van mindazokkal az alkotásokkal, melyek az utolsó három évtized alatt a kerület javát előmozditották.

Csilléry nem vágyódott soha tiszteletbeli állásokra; ha azonban a bizalom valamely helyre szólitotta, elfoglalta azt azzal a polgári készséggel, a melylyel azt elfoglalni köteles minden igaz hazafi; s megállta helyét emberül, úgy, a hogy az legjobb szándékától csak kitellett. — *Csillérynt* semmi sem keseritette el közpályáján; ő nem rezignált, ha a győztes hatalmasabb párt politikája személyeket is kivánt áldozatul; ilyesmit ő természetesnek tartott, lett légyen bár az ő személyéről szó. Elveinek megalkuvást nem ismerő, tántoríthatatlan szigorú megőrzésével, csendes, de általános tiszteletet keltő komoly munkásságával, valóban *nemes* gondolkozásával, lelkületével: *Csilléry* Dávid bizonyára mint *iskolaszéki* elnök is teljesen megfelel annak a várakozásnak, melyet működéséhez fűzött az iskolaszék mely őt e kiváló tisztségre egyhangulag megválasztotta, és a kerületi tanitótestület, mely benne eddig is egyik érdemes, ügybuzgó pártolóját találta.

r. i.

Kérjük azokat, kik a mult ¼ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt	— kr.
Fél évre	3 „	— „
Évnegyedre . . .	1 „	— „

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt	— kr.
Fél oldal	30 „	— „
Negyed oldal . .	15 „	— „
Nyolczad oldal . .	7 „	50 „

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A **Buda es Vidéke**“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

— **Pünkösd.** Virágfakasztó, rózsatermő szép piros Pünkösd napján kapják olvasóink a Buda és Vidékét. A Szent-Lélek közöltetését ünnepli a világ. Az Istenség erejében az eszme a Szent-Lélek, melynek áldását jelképezi a Pünkösd. Az egész természetében fenkölt költészetben ragyog és hivogat a mindenható eszme dicsőitésére. Imára hivnak a templom harangjai, hogy boruljunk le a mindenható előtt, kinek hatalma igazgat, szeretete tart fenn és ki az eszme diadalául saját képre teremté a véges embert. Emelkedjünk ő hozzá áldva jóságát, szeretetét és az eszme dicsőségét, mely ott van virágban, a hegyek, ormán a völgyekben. Pünkösdi örömben gazdag boldog ünnepeket kivánunk olvasóinknak.

— **A legnagyobb magyar fia** Gróf Széchenyi Bélának igen szép palotája van a lánczhid-utczában. Szellemes a tudós ember, szavának súlya, értéke van. Sokat látott, tanult és tapasztalt. De nagy embernek is lehetnek tévedései, ilyen tévedése volt a legnagyobb magyar méltó fiának, mikor a főrendiházban a műegyetem elhelyezését egy vidéki városba javasolta. Gróf Széchenyi Béla nem nézte jól meg a Lágymányost, nem foglalkozott eleget Kelenföld jövőjével, különben nem mondta volna azt a mit mondott a Lágymányos hátrányára. Az a szerencse, hogy Wlassics Gyula közoktatási minister át van hatva Lágymányos rendeltetéséről.

Uj főkapitány. Az első kerületi főkapitányság vezetését Szirmai Andor kapitány vette át. Szirmai Andor képzelt, müvelt rendőrtisztviselő, ki e pályára való hivatottság minden kellékével fel van ruházva. Örömmel üdvözöljük őt ebben az állásban és ajánljuk figyelmébe az I. kerület rendőri állapotot.

Bucsuzás. Kontra Kálmántól a pilisi felsőjárás szeretett volt főszolgabirájától folyó hó 16-án bucsuzik el a jegyzői kar. A szép ünnepélyen a járás egész értelmisége részt vesz. A jegyzői kar emlékül egy csoportképen fényképeztette le magát.

— **A középitési bizottság ülése.** A középitési bizottság ülést tartott, Kun Gyula tanácsos elnöklete alatt, előadók Piperkovics Bator és Herein Károly tanácsjegyző, valamint Strobl fogalmazó voltak. Napirend előtt Horváth József arra kéri föl az elnököt, tenne lépéseket az iránt, hogy a lóvasuti társaság a Kálvintéri és Lónyay-utczai villamossá alakitó munkálatait siettesse, mert a kövezet már hosszu idő óta föl van szakgatva s ez igen nagy kárára van az iparnak és kereskedelemnek. Az elnök megigérte, hogy az ügyet a tanácshoz terjeszti. Hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy a Damjanich utcza ujonan köveztessék, 68000 frt költséggel. A kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett a fővároshoz, az iránt, hogy az esküteri hid budai oszlopfejénél kiemelendő földnek a Gellért-kőpart feltöltéséhez való fölhasználását engedje meg. A bizottság a miniszter kéréséhez hozzájárult. — A vámházteri Ferencz József hid följáróinak rendezési tervét a közmunkák tanácsa átküldötte a fővároshoz, azzal, hogy a hatóság készittesse el a vasuti sineket és parkoztassa a vámház teret. A bizottság ezeknek a munkáknak az elvégzéséhez hozzájárult; a költség 20.500 frt. — Az I. ker. Attila-körut rendezésének a tervét a bizottság elfogadta. — A lóvasuti társaság bemutatja az üllői uti vonalra vonatkozó sinfektető tervet s kéri a helyhatósági engedely megadását; ugyanezt kéri a vámház-körut — Károly-kaszárnyai vonalra. A bizottság a kérelemhez hozzájárult. — A Rézmál-, Szemlőhegy-, Vérhalom-, Basarét és Nyék dülők szabályozására vonatkozólag a mérnöki hivatal kimeritő s minden részletre kiterjedő tervezetet készitett. A közmunkák tanácsa ezen a terven többrendbeli változtatásokat tett s ezt átiratilag tudatta a fővárossal. A bizottság ragaszkodik a mérnöki hivatal terveihez s különösen ahoz, hogy a Margithid és Császárfürdő közt levő terület a parkozás czéljaira s esetleg valamely közczélu épület létesitésére (például szinház épitésére) tartassék fönn. Végül *Harrer* Pál fogalmazó a kelenföldi átlós uthoz szükséges kisajátitások ügyéről referált. A kelenföldi átlós ut kiépitéséhez szükséges ingatlanok közül eddig tizenötöt szerzett meg a főváros s tizenegyre a kisajátitási jog engedélyezve van. Az utóbbi telkek tulajdonosai közül kettő leszállitotta az igényét s 6 frtot kért. Minthogy még két 6 frtos ajánlat van s mindezen ajánlatok elfogadásával az ut háromnegyed része még az idén kiépithető lesz, az ügyosztály javasolja az ajánlatok elfogadását. A bizottság ehez hozzájárult, azzal a kijelentéssel, hogy az eddig elért eredményt tekintve, ezt az árt tulságos nagynak tartja, de — nehogy az átlóiut kiépitése elé akadályt gördítsen — ajánlja, hogy azokkal, a kik a telkeiket átengedik, az alku megköttessék, a kik pedig nem hajlandók erre, azoknak a telkekre nézve az érték letétele mellett, a birtokba vehetés joga kéressék. — A kis Rókus-utczának a nagy Rókus-utczával való összeköttetésének befejezéséhez még egy telek kisajátitása szükséges, a mi 26.000 frtot igényel. A bizottság ehhez a kisajátitáshoz hozzájárult. — Kisebb jelentőségü ügyek elintézése után az ülés véget ért.

— **Tanitótestületi ülés.** A pest-pilis-soltkis-kun vármegyei hivatalos tanitótestület Budafoki Járás Köre junius 2-án

délelőtt tartotta évi rendes közgyülését Budafokon. A gyülésen megjelent az ország minta tanfelügyelője, a kitünő paedagogus Tóth József kir. tanácsos és kir. tanfelügyelő, továbbá Gálffy Lajos kir. tanfelügyelőségi tollnok és Klemnitsek Miklós a tanfelügyelőséghez beosztott igazgató. — Tóth József Pest-vármegye erdemes tanfelügyelőjét, ugy a tantestület mint a gondnokság meleg üdvözlő beszéddel fogadta s ünnepelte, mint a megyében 20 év óta mükődö tanfelügyelőt. Ülés után — czigány zene mellett — nagy lakoma volt, mely este 7 órakor ért véget s melyen megjelentek a környék intelligens szép hölgyei és férfiai is s melyen a felköszöntők egymást érték.

A szerb zsinat. A szerb egyházi zsinaton Szent-Endre szerb hitközségét Dumtsa Jenő fogja képviselni. Dumtsa Jenő már számtalanszor tünt itt ki hazafiságával és terneki képességével.

— *Eljegyzés.* Kéri Szombathy Máriát, kéri Szombati Kálmán sashegyi birtokos kedves leányát eljegyezte Mészáros István tisztviselő. Kéri Szombati Kálmánt nemcsak a szerkesztő személyéhez, de a Buda és Vidékéhez is baráti kötelékek füzik. Az ő családi örömében az ifju jegyeseknek boldogságot kivánva őszinte szivvel veszünk részt. A menyasszony kövesse apját a magyarságban és anyját a müvelt Káldor Adilt a példás jó gazdasszonykodásban.

— *Kisfaludy szinház.* Serly az elmult héten egy kitünő szinésznővel, — kinek jövőjéhez a legszebb reményeket lehet füzni — Csetényi Juliával játszatta el Magdolnát. Mellette kitüntek Kisné Irma anyaszinésznő igaz drámai hangjával. A férfiak Morvai, Szilassi, Szentes jók voltak, a nők között Kovács Lenke és Halmay Hedvig igen kedvesek. Az egész játék dicséretre méltó. Serly oly jó társulatot állitott össze, hogy érdemes vele többet is foglalkozni. Megemlitjük, hogy Serly 24 előadásra 20 forintjával bérletet nyitott. Megvagyunk győződve, hogy hazafias elhatározását az ó-budai jó hazafiak nem hagyják cserbe. Ugy halljuk, hogy a kerület képviselője gróf Festetich Andor is mindent elkövet, hogy a bérlet sikerüljön.

— **A budakeszi erdő.** A főváros néhány évvel ezelőtt megvette a budakeszi erdőt, hogy nagy népligetet csináljon belőle, de nem tett semmit s az erdő most is csak olyan, mint a mikor a főváros megvette. A jövő évben, úgy látszik, a budakeszi erdőre is gondol a gazdasági hivatal. Jövő évi költségelőirányzatában ugyanis a termesztmények jövedelmére 16.300 forintot vett föl, holott eddig csak 9000 frtot jövedelmeztek. A többletet azzal okolja meg a jelentés, hogy jövőre a budakeszi erdőt is ki akarja használni. A kihasználás módjáról nem nyilatkozik a hivatal, de remélhető, hogy nem akarja a budakeszi erdő fáit is kipusztitani.

— **A Rézmál szabályozása.** Esztendők óta sürgetik már a budaiak a Rézmál és környékének szabályozását. A mérnöki hivatal hozzá is fogott a munkához s három ellentétes javaslatot adott be a tanácshoz. A tanács azzal az utasitással adta vissza a javaslatokat, hogy a mérnöki hivatal egységes előterjesztést tegyen.

— **Budafok jövője.** A szép fekvésü és kereskedelemre, valamint üdülésre, nyaralásra is alkalmas Budafok villanyos vasuttal lesz összekötve. Ez a tény már nem sokára megvalósul és ezzel Budafok jövőjének alapja le van téve s nem sokára más képe lenne a székes fővárosiakra nagyra hivatott szomszédjának. Most már a budafoki társaskörök, előljáróság és a szépitő bizottság terveit kiváncsian várjuk.

— **Robogó vonat.** A Krisztina-körúton valamint a Margit-körúton sürü a lakás változtatás. Ezt az a robogó vonat okozza, mely nagy füst és óriási szikrahányással robog végig csendet zavarva, füttyöngetve. Ezek a robogó vonatok ugy megrázzák az épületeket, mintha földrengés lenne... Talán kevesebb feltünéssel is lehetne ezeknek a vonatoknak közlekedni.

— **Az ördög-árok beboltozása.** Ismét haladni fog egy jó nagy lépést a budai ördögárok végleges beboltozása. A tanács ugyanis, a középitési bizottság javaslata s a közgyülés határozata alapján kihirdette a pályázatot az ördögárok Mikó-utcza és városmajor közti részének beboltozására. A munkálat nagyszabásu, a mit az is bizonyit, hogy az előirányzott költség 319.911 frt 78 krra rug. Ezzel a nagy munkával egy időben, ugyancsak a budai oldalon, több utcza csatornázást is elkészitik.

— **Tavaszi ünnepély.** A tavaszi parkünnepély iránt, melyet f. évi junius 20 án (vasárnap) rendeznek a czirkveniczai László-gyermekotthon javára a budapesti polg. lövészegyesület összes helyiségeiben, már eddig is a legnagyobb érdeklődés mutatkozik érdeklődés mutatkozik fővárosszerte. Az ünnepély, mely tánczczal és diszlövészettel lesz egybekötve, három főrészből fog állani, még pedig 1. *Rózsaünnepély.* Korzó a lövölde parkjában. Rendezik *Jurányi* Győző és *Melléky* Ferencz. (Kezdete d. u. 5 órakor.) — 2. *A czigányok betelepitése.* Nemzeti ünnepély. Sátoros és imitált czigányokkal, mulasztásokkal, czigányjósnőkkel, kártyavető és tenyérolvasó czigánylányokkal és asszonyokkal, purdékkal és dádékkal. Rendezik: *Szabó* Lajos és *Vargha* Zsigmond. (Kezdete 7 órakor). — 3. *Jótékonysági tombola.* Értékes és tréfás tárgyak kisorsolása. Rendezik: *Derlik* Sándor és *Sauerwein* Károly. — A tánczvigalom este 10 órakor kezdődik. — Szóval a buzgó és fáradhatlan rendezőség minden képzelhetőről gondoskodni fog, hogy a mulatni vágyó közönséget minél jobban s minél változatosabban szórakoztassa, s azt hisszük, hogy ez a tervezett ünnepély sokáig emlékezetes találkozó helye lesz az intelligens budai fiatalságnak.

— **A főváros közgyülése.** A fővárosi közgyülése az I. kerületi Czakó-utczában épitendő *elemi iskola* tervét 101,000 frt költséggel elfogadta. — Elhatározta a közgyülés, hogy a *budai kőolaj világitást* ezután házilag kezelik. — *Az ó budai református* egyház évi segélyét 2000 frtra emeltik fel, az *ó-budai zsidó hitközségnek* 5000 forint rendkivüli segelyt szavaztak meg. *Budapest—budafoki helyi hajózás.* Az eskü-térről Budafokra indul naponta: reggel 5 óra 40 p., 9 ó. 5 p., 12 ó., délután 2 ó., 3 óra 15 p., 4 óra 15 p., este 7 óra 30 p. — Budafokról (sörház) Budapestre érkezik naponta az eskütérre: reggel: 7 óra 20 p., 8 ó. 35 p., 10 ó. 50 p., délben 12 ó. 20 p., délután 2 óra 50 p., 8 ó. 50 p., este: 6 óra 50 p. és 9 órakor. *Budapest-Szent-Endrei közlekedés:* (Közbeeső állomások:) Lukács-Császárfürdő, Hajógyár, Ó-Budán filátorigát, Aquincum, Római fürdő, Csillaghegy, Békás-Megyer, Buda-Kaláz Pomáz, Szt.-Endre. *Budapest-Pálffy-térről indul a vonat. Szt-Endrére* és a közbeeső állomásokra: reggel: 5 óra 35 p., 8 óra 40 p., délelőtt: 10 óra 30 p. délután: 12 óra 45 p. 2 óra 15 p., 5 óra 15 p. este: 6 óra 30 p., 8 óra 15 p., 9 óra 30 p. ünnepen és vasárnapon indul, délután: 1 óra 45 p. este: 7 óra 20 p.

— **Szemérem sértő képek.** Perczel Dezső belügyminiszter Mócsy Antal orsz. képviselőnek hozzá intézett interpellátiójára szigorú rendeletben tiltja el bárminemü szemérem sértő képnek vagy ábrázolatnak nyilvános helyen való kifüggesztését. A közerkölcsiség és jóizlés nevében készséges örömmel üdvözöljük e rendeletet mi isreméljük, hogy ennek hat ása alatt a lehető legrövidebb idő alatt el fog tünni a Batthyány-utczai polg. leányiskola átellenében kifüggesztett s „fehérre mosdatott" szerecsenkép is, melyre disztelen otromba voltánál fogva serdülő iskoláslányok nem tekinthetnek elpirulás nélkül.

— **Buda-Ujlaki németek hálája.** Buda-Ujlakról 12 tekintélyes választó német polgárból álló küldöttség felkereste a napokban Gálffy Lajos zöldmáldülői birtokossági társelnököt, ki Ujlak városrész s a hozzá tartozó Zöldmál-, Pálvölgy- és Csatárkadülők kulturális és közgazdasági fejlődése érdekében oly sokat fáradozott, és a községi képviselő-jelöltség elfogadására oly határozott igérettel kérte fel, hogy ők a választások idején Gálffy Lajos megválasztatása érdekében igen szivesen, önzetlenül szivvel és lélekkel közre fognak működni. Gálffy Lajos az általa nem várt megtiszteltetésért a küldöttség tagjai iránt mélyen érzett tiszteletét fejezte ki és kinyilatkoztatta, hogy őt, a szót sem érdemlő igen csekély fáradságára nem a szereplési viszketegség, nem a czimkorság, nem a nagyravágyás és legkevésbé nem az önérdek, hanem a főváros érdeke, a szerény és folytonos munkálni vágyás vezette, s bár nagyon megtisztelve érzi magát a bizalom által, de a jelöltséget nem fogadhatja el. Beszédében ajánlotta a küldöttségnek, hogy a községi képviselők választásánál a derék és jó magyar érzelmü és általa szeretett német polgárokat is arra figyelmeztessék, hogy oly egyéneket válasszanak községi képviselőknek, kik garantiát nyujtanak arra, hogy az ülésekre annak idején mindig el fognak járni, s az elhagyatott Ujlak és Ó-Buda érdekeit szivükön viselik, s ezért intelligentiájuknál fogva tudnak tenni.

— **Kint a sátor.** Nagy I. Jenő vendéglős a ki a Krisztina-körúton levő kedvelt éttermévelolyhirtelen megnyerte a közönség tetszését ugy a Krisztina-körúton, mint a Csaba utczában izléses sátorernyő alatt élő növényekkel diszitett kertet rendezett be, a közönség kényelmére. Jó konyhájával mindig hütött italaival jó és pontos kiszolgálattal kötelezi le a közönséget s megérdemli, hogy mint a többi budai jó üzletet az ő kellemes helyiségét is törvényesen látogassák.

— **Kérés a nyaralókhoz.** Buda és vidékén nyaraló közönséghez van egy kérésünk és ez az, hogy tudósitsák lapunkat mindenről a mit tapasztalnak. Irják meg a nyaralási viszonyokat, összejöveteleiket, panaszaikat, kivánságaikat. Buda és vidéke, ezek ugy lehetnek igazán valódi nyaralók, ha a nyilvánosságra jutnak az állapotok, ha megtudják a kivánni valókat. Az elfoglalt előljáróságoknak ezzel is segitségükre lehetnek és a közigazgatási hatóságoknak alkalmat adhatnak, hogy tegyenek valamit a természet kincsei értékesitéseért.

— **Épitési engedélyek.** Következő épitési engedélyeket adta ki a tanács: Hamasy testvéreknek II. ker., láncziid-utcza háromemeletes házra. Rosconi Lipótnak II. kerület, Csalogány-utcza háromemeletes házra. — Brnyei Aladárnak II. kerület, Törökvése földszintes nyaralora.

— **Ismerőseink.** Ebbe a rovatunkba jövőre a buda vidéki hölgyeket és beakarjuk mutatni. Lapunk munkatársainak szives figyelmébe ajánljuk ezt a szándékunkat.

— **Jótékony hangverseny Pomázon.** A pomázi jótékonyczélu és sikerült hangversenyről lapunk legközelebbi számában adunk résseletes tudósitást. A pomázi értelmiség összetartásának érdeme a sikerült hangverseny.

— **Kivitelre szánt könnyen romló áruk gyorsitott szállitása.** A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint nevezett igazgatóság a gyorsan romló áruk u. m. vaj, tojás, friss hus, baromfi, friss főzelék, ásványviz (a téli hónapokban) friss gyümölcs és vad külföldre való gyorsitott szállitása érdekében, állomásait oly összeállitással látta el, melyből a szóban levő áruk szállitására legalkalmasabb vonatok csatlakozásai kivehetők. Ez az összeállitás felöleli a Magyarországból Dél- és Északnémetországba, Belgiumba, Németalföldre, Svájczba és Franczia országba irányuló legkedvezőbb vonatcsatlakozásokat s ekként az érdekelt czégek az állomásokon kimeritő tájékozást nyerhetnek az iránt, hogy áruikat, mikor, mely vonattal s melyik utirányon kell szállitásra feladniok, hogy a legrövidebb szállitási időt elérhessék. Budapest, 1897. május hó 25-én Az igazgatóság.

— **Merész rablás.** A Krisztina körúton Willinger Ferencz üzletét éjjel valami ügyes és merész tolvaj kizárta és onnan a lottópénztárt és az üzleti fiókpénztárt összesen 68 frtot elemelt. Belemarkolt a szivarokba is és elvitt két nickel buldog revolvert és néhány marok képes salon czukorkát. Az üzlet előtt egész éjjel ég a gáz. Az őrt álló rendőr csak $^1/_2$5 órakor reggel vette észre a tolvajlást. Szeretnénk, ha a rendőrségnek sikerülne a tolvajt elfogni.

— **Halálozás.** Gróf Eszterházy Géza a kedves modoru müvelt főur meghalt. Sokat járt irók és művészek társaságában Budára s különösen jó barátságban élt az elhunyt Balázs testvérekkel és a Buda és Vidéke szerkesztőjével.... és több régi iróval és művészszel.

— **A millenniumi évforduló**. A millennium évfordulóját ezentúl tanácsi rendelet folytán minden évben megfogják ünnepelni, a főv. közs. iskolákban. Az ünneplés napjául junius 8-ika van kijelölve, a mely nap eddig a koronázás évfordulójának megünneplésére volt szentelve. A főváros iskoláiban, s különösen a budaiakban nagyban készülnek most e két nagyjelentőségü történelmi aktus méltó megünneplésére, s a tanuló ifjuság nagy buzgalommal serénykedik úgy a kardalok, mint a hazafias szavalatok betanulása körül. Az ünneplés programmjához tartozik az is, hogy a tanuló ifjuságot e napon incorpore istentiszteletre fogják vezetni. — E megtartandó ünnepek lefolyásáról lapunk igen szivesen közöl majd leirásokat, s kérjük lapunk barátait, hogy e nemü közleményeikkel bennünket felkeresni sziveskedjenek.

— **Szent-Endre épül.** Szent-Endre épül és fejlődik. Nem csak bérelnek nyaralókat, de épitenek is Szent-Endrén ugy, mint Izbighen. Az utat izbighig kikövezték. Minden halad. Ipar és kereskedelem. A szőllőket ültetik A balatonvidéki borászati egylet telepét, mely ma már szépen diszlik az országos szőllő telepitő szövetkezet követi. A helybeliek is alkotnak szőllőket. A szentendrei kaszinó, tanács és polgármester fáradhatlanok. A piacz közegézségileg felügyelt. Hetenként kétszer hetivásár jutányos árakkal. Dunafürdő, kitünő ivóviz Ha Leányfaluval vasut köti majd Szent-Endrét, ez mind a két hely emelkedését biztositja.

Az országos gyüjtőfogház.

(P—y) A sörgyártás par excellence városának, — Kőbányának — Gambrinus italán kivül kétségkivül egyik legnagyobb nevezetessége az ujonnan épült országos gyüjtőfogház: a mely, — ujságirói technikus terminussal élve, — minden modern igényeknek megfelel.

Szabad térségen épülve, a Rákos ozondús levegőjétől meleg szeretettel körülölelve, az épitész kiváló dicséretére szolgál az az óriási intézet, a mely két csillagszárnyban s külön mellékhelyiségekben, — kórház, megfigyelő, vizsgálat alatt állók fogháza, — körülbelől 1200 embert fogadhat magába.

Szép szám! De tekintettel arra az óriás contingensre, a mit a főváros szolgáltat; rövid félévi fennállása után is már elégtelennek bizonyult.

Tervezői persze az ellenkezőről voltak in theoria meggyőződve; de az „Élet" mint legtöbb elméletet, úgy ezt is meghazudtolta.

Csak egy vezér elv áll fennen: az emberszeretet elve; a mi legerősebb fundamentuma ennek az erős épületnek s bölcs vezetőjének kezében olyan csodálatos panakéja, a mely, minden máshol nem ritkán előforduló fegyencz-lázadásnak csirájában elejét veszi

Sokáig is törték fejüket az igazságügyi miniszterium vezéremberei, mikor arról volt szó, hogy kit állitsanak erre a kényes állásra oda? Mig végre egyhangulag megállapodtak abban, hogy azt a helyet minden kivánalomnak megfelelőleg csak *egy* emberrel lehet helyesen betölteni: Szabó Józseffel, a lipótvári fegyház érdemdús igazgatójával.

Hej! mert nehéz dolog ám fegyház igazgatónak is lenni *ott* a hol sok az ujságiró!

Hiszen az ujságiró azt mondja: „a porkolábnak parancsol az őrparancsnok; az őrparancsnoknak: a gondnok; a gondnoknak: az ellenőr; az ellenőrnek: az igazgató; az igazgatónak: a miniszteri tanácsos; ennek a miniszter; a miniszternek: pedig — én!"

El lehet tehát gondolni, hogy a hol három szabadságától, hirlapjaitól, szóval: éltető elemétől magasztott ujságiró összekerül: ott az erkölcsi erjesztő anyagnak minő vehemens konglomeratuma áll össze!

Amde, mint asisi szent Ferencz a hullámokon: Szabó József is épp oly bölcs mérséklettel, hidegvérrel s tapintattal evez át ezeken a veszedelmes Scyllákon és Charybdiseken s még eddig — uti figura docet nem — akadt senki, a ki elégedetlenségének kifejezést adott volna.

. . . Nem kivánom senki — fiának, különösen kollégáimnak nem, hogy legdrágább kincsük szabadságuk ismerkedjenek meg vele; de, a kit végzete odakényszerit árán hálát fog adni, hogy *oda* s nem más hova került!

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *Trilby.* A Vigszinháznak még folyvást nagy közönséget vonzó darabja, Du Maurier és Potter Trilbyje könyvalakban is megjelent. A Lampel Róbert czég adta ki az érdekes színművet Fái Béla forditásában. Érdekes, hogy a könyvben a végső jelenet, — a midőn Trilbyt halálos rémületbe ejti a Svengali arczképe — máskép van megirva, semmint a szinpadon előadják. A szinpadon, nyilván a közvetlenebb hatás kedvéért, nagy olajfestményt tesznek föl a szoba falának egy feltünő helyére, az eredeti kéziratban pedig csak közönséges fénykép az, a mit Trilby a divánja vánkosa alatt talál, a hova jóakarói hirtelenében eldugták a képet, hogy ő meg ne lássa. Az olvasókat ez az eltérés mindenesetre érdekelni fogja. Egyébként a szöveg szóról-szóra azonos a Vigszinházban előadott darabbal. A könyvecske igen csinos kiállitásu, nyomása tiszta és éles. Kétségtelenül nagy kelete lesz, annyival inkább, mert az ára csak 15 krajczár. 20 kr. beküldése esetén a Lampel R.-féle udvari könyvkereskedése Budapesten bérmentesen küldi meg.

— *A pénzintézetek becses figyelmébe.* Nyelve és szelleme tartja fenn a magyart. Igen tisztelt Igazgatóság! A „*Buda és Vidéke*" Budán és vidékén sőt az ország távolabb részében lakó idegen ajkuak között terjeszti a magyar szellemet. Ezért a magyar egyesület is melegen ajánlotta tagjainak. A lap nyelv terjesztését azzal mozditja elő, hogy ingyen küldi azt idegen nyelvü községek tanitóinak, egyleteinek. Ezt a nagyméltóságu kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr is elismerte és e czélra 10.000 darab posta bélyeget is utalványozott. Tisztelettel vagyok bátor a „Buda és Vidéké"-nek a magyarosodás közlönyének fentebb vázolt áldozatokkal járó eljárását figyelmökbe ajánlani és kérni, hogy nagylelküen járuljanak ahhoz, hogy lapomat még több idegen helyre, még több példányban küldhessem meg. Sziveskedjék a t. Igazgatóság a lapot előfizetés és hirdetéseinek abban való közzététele által támogatni. Teljes tisztelettel kész szolgája Erdélyi Gyúla a „Buda és Vidéke" szerkesztője és kiadó tulajdonosa.

Halad a budai ipar. — *Zsoldos Nándor* vésnöki müintézete II. Fő-utcza 7. sz. ugy van berendezve, hogy most már a budaiak Budán és elláthatják magukat ilyennemü tárgyakkal. Bámulatos kivitel és solid árúk. Zsoldos Nándor megérdemli, hogy a hivatalok, községek és magánosok felkarolják és rendeljenek nála.

— *Dr. Lendl Adolf zoologiai intézete* (Budapest, II. Donáti-utcza 7), mely nemcsak hazánkban, de a külföldön is kitünő hirnévnek örvend, ujabb időben ismét rendkivüli sok és szép praeparatumot állitott elő, minthogy most ismét megkezdődött mindenfelé a vadászat és a vadászok minden ritkább madarat és állatot kitömés végett beküldenek a nevezett intézetben ahol azokból valóban szép és természethü trophaeákat állitanak elő igen jutányos árakon. Mindenkinek szives figyelmébe ajánljuk a nevezett intézetet.

— *Üzlet áthelyezés.* Baletkay M. előnyösen ismert üveg-, tükör-, porczellán- és lámpakereskedését ujonan berendezve, Krisztina-tér 3. sz. alatt levő házba helyezte át. Ajánljuk kitünő áruit.

Nyilttér*)

Császárfürdő
Budapesten.
Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

8524/897

Arverési hirdetmény.

Az alólirott birói kiküldött közhirré teszi, mikép a tkts. budapesti V. ker. K. jbiróság mint hagyatéki bíróságnak 97949/97 sz. megkeresésére, a tek. pestvidéki kir jbiróságnak 8524/97 sz. kiküldő végzése alapján a néhai Fritz János hagyatékához tartozó és a leltárban 1—47. tételig felvett 12645 frt 12 krra becsült hegyi ó-borok, nemkülönben a 48—81 tételek alatt összirt 218 frt 85 krra becsült üres hordók az 1897. évi Junius 9-én d. e. 9 órakor Budafokon a Fritz-féle pinczében nyilvános árverésen azonnali készpénz fizetés mellett elfognak adatni.

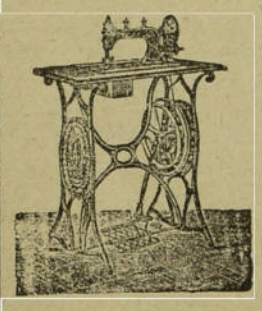
Budapest 1897 Junius 3.

Benedek József
mint birói kiküldött.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

1897. idényre.
Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli föraktára**
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

A főváros legegészségesebb helye
a Szép Juhászné
vendéglője a budai hegyek közt, a legalkalmasabb minden mulatságra, majálisra és társas összejövetelekre, nagy táncztérem, rét és erdőség.
Naponta magyar zene
Jó italok és **ételek**, pontos kiszolgálás. — A n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve
Dornis Miklós,
vendéglős.

SCHIEN KÁROLY
Budapest, II., Donáti-utcza 42. sz.

Ajánlja magát
telefonok, villámhárítók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére
a legjutányosabb árakon.
Mindennemü
varró- és kötőgépek és bicziklik raktára.

Tabermann Gusztáv

cs. és kir. udvari

vizvezeték berendező és felszerelő,

épület és diszbádogos-mester.

Budapesten II. k. Margit-körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fűtési és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy Budapesten mint a vidéken.

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

József főherczeg Ő cs. és kir. Fenségének udvari szállitója

özv. CULMANN REZSŐNÉ

élővirág-üzlete

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10. SZ.

Elvállal

bárminemű üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat biztosit.

Telefon összeköttetés!

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához“

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

Vendéglő átvétel

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

vendéglőmet

I. ker., Alkotás-utcza 21. sz. saját házamban ismét átvettem és azt ujjonan átalakitva f. évi **május 8-án szombaton** megnyitottam.

Törekvésem oda irányuland, hogy a polgári követelményeknek minden irányban megfelelően kiváló magyar bor, valamint izletes ételekről és figyelmes kiszolgálásról gondoskodjam.

Egyuttal bátorkodom megjegyezni, hogy különösen a palaczk-bornak házhoz szállitására fő sulyt fektetek s hogy csakis magyar bort fogok kimérni.

Megrendeléseket 10 literen felül bérmentve házhoz szállitok.

Kedvező idő esetén szombat- és vasárnap a kerti helyiségben zene.

Tisztelettel

Bittner Alajos

vendéglős.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz.“

Bejárat Attila-utcza 66. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut“-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

SCHOTTOLA ERNŐ

Budapest, Váci-körut, Foncière-palota.

Pinczegazdászati gépek legdusabb raktára.

Ajánlja eredeti VERMOREL-rendszerü

peronospora-permetezőit

darabonkint 15 forintért.

Legjobb minőségü **bortömlőit**, üvegmosó-, töltő-, dugaszoló- és borszürő- gépeit, valamint minden a **szőlőszet** és **pinczegazdászatba vágó** eszközeinek nagy választékát.

Dr. **Kröczer László**-féle és más oltási czélokra szolgáló ruggyanta-szalagok.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

A mi regényünk.

II.

Nem kapok tőled választ... Azt hiszed nem tudom hova mentél? Nem szivem árulja utad irányát, de biztos nyomon és bűnjelek. A mi regényünknek nem igy kellett volna végződni. Emlékéül e kezdetére? 77.

(Folytatása következik.)

Eladó ház- és telek.

Ház a várban Uri-utcza és bástyára, Telek Városmajorban, Vaskovics vizgyógyintézete mellett. Czim a kiadóhivatalban. 82

Fogalmazó-, forditó- és másoló-fogalmazványokat u. m. kérvények folyamodványok, reklám, nyilttéri és egyébb hirlapi czikkeket felköszöntők és alkalmi szónoklatokat stb. Készit forditásokat bármely idegen nyelvből. Kérdésre a kiadóhivatal felel. 85.

Telkek.

Szent-Endrén több ház- és telek eladó. Bővebben a Buda és Vidéke. 84.

Eladó hordók.

30—19—14—12 hectoliteres használt hordók eladók Budapesten I. Attila-utcza 149.

Kiadó pénz.

Nagyobb összegü pénz 8%-ra második helyre is betáblázható a kisebb részletben is kiadó. Levelek „Kölcsön“ czimen a kiadóhivatalhoz. 83.

Bizalommal kérjük, méltóztassanak annál a pénzintézetnél, melynek igazgató, vagy felügyelő bizottságában részt vesznek, odahatni, hogy a bank *a magyar egyesület által ajánlott „Buda és Vidéke“-re*, a magyarosodás közlönyére előfizessen és abban a közgyülési meghivókat és egyéb hirdetéseket feladja. Minél több támogatásban részesül a lap, annál jobban terjeszthető az a magyarosodást. Reméljük, hogy a hazafias czélt nagybecsü befolyásával támogatni fogja. Tisztelettel a magyarosodást terjesztő „Buda és Vidéke“ emelésére alakult magyarositó bizottság. 78

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI évfolyam 24. sz. (Szent Iván hava.) Vasárnap, junius 13.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések etnek: Városmajor-utcza 2.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28.
Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Omnibusz és vasut[illegible].

(A) Az omnibusz üzlet nem szabad foglalkozás. Hatóságilag van rendezve, engedélyhez van kötve, folytonos szakszerü vizsgálat alá vetve. Az engedményes rendszabályozható, birságolható, sőt üzleti engedélye elvonható még akkor is, ha minden intézkedésnek teljesen megfelel, de például a közforgalom magasabb érdeke azt kivánja, hogy az omnibusz közlekedés egyetlen vállalkozóra bizassék. Az omnibuszost ilyenkor kisajátitják minden kárpótlás nélkül.

A vállalkozás ilyen megszoritását azzal az egyetlen argumentummal indokolják, hogy a forgalom érdekei rendkivül fontosak, annyira, hogy a magán vállalkozás érdekeinek ezek előtt hátrálniok kell. A forgalom folytonosságának, szabályosságának, jutányosságának érdekei felett a közhatóságnak kell őrködni a paragrafusok fegyvereivel.

Az üzleti vállalkozás ilyetén gyámságolása a legveszélyesebbnek tünik fel minden nemzetgazda előtt; de rendkivüli ügyek rendkivüli intézkedéseket igényelnek. Nulla regula sine exceptime. Ilyen kivétel az omnibuszosság.

Hogy a hatósági gyámkodás, a túlontúli hatósági vezetés milyen végtelenül káros, azt a budapestiek, különösen a budaiak előtt hatalmasan demonstrálja a fővárosi hatóság.

Abban a kivételes ágazatban, a mely a hatósági szabályzatok intézkedéseinek járszalagán mozoghat, a hatósági urak diskréciójára van bizva, az ő bölcsességüknek teljesen kiszolgáltatva, milyen nyomoruságos a hatósági müvelet eredménye!

Budára évtizedek óta járnak omnibuszok, a Rudashoz, a városmajor-utczába sat. — És egyszerre arra ébredünk, hogy mindez megszünt.

Szegény vállalkozóknak elvették a keresetüket, mert az oly nagy fontosságú forgalom érdekei azt követelték, hogy a berlini vállalkozó által alakitott részvénytársulatra ruházzák a kizárólagos jogot.

És hogyan tették ezt. Semmi biztositékot sem szereztek arra nézve, hogy az uj omnibuszok jobbak legyenek a régieknél, hogy gyorsabban, vagy legalább olyan gyorsan haladjanak, mint a régiek, és hogy a közlekedés folytonossága biztositva legyen, hogy napokig, vagy épen hetekig pláne hónapokig ne szünetelhessen minden omnibusz közlekedés.

Egyszerüen elkergették a régieket és ezek helyett jöttek a részvény társ. lassan czammogó, igen nagyon zökkenős járművei. Még formátlanabbak is voltak azok az elefánt alkotmányok, pedig azzal is készitették elő a talajt, agitáltak a régi kocsik ellen, hogy nem esztetikusak, a főváros diszéhez nem méltó formájuak. A kik semmit sem adnak esztetikai okokra, fontosként tudják hirdetni, ha üzletről van szó.

Mire valók hát a minisztérium, a tanács? Mi haszna a közönség, a forgalom érdekeinekmegóvására alkotott sok szerencsétlen paragrafusnak, a melyek a szabad verseny kinövései ellen óvnák meg a jámbor alattvalót?

Budán sokat keseregnek ilyen témák felett. Pesten ott van a sok villanyos pálya. De Buda az ő rossz utaival, sarával, porával! A villanyos vasutat még csak várjuk; várjuk évek óta. A közhatóság bölcsessége Budán ezt az ügyet is sajátos bölcsességgel kezeli. A városi villamos vasut évek hosszú sora előtt engedélyt kapott és kötelezettséget vállalt a Rudastól a fogaskerekűig vasutat épiteni. Vagy 3—4 év előtt kérte is ennek folytán az épitési engedélyt. Talán kiadták neki 1—2—3 hét alatt, vagy talán 3—4 holnap alatt? A világért sem. Két év mulva sem. Erre megsürgette a társulat a dolgot. Ennek is lehet vagy két éve. Egyszerre csak azt halljuk, hogy épülni fog, még pedig a volt lóvonatu társaság fogja épiteni. Hogy történt ez, az kulissza titok, de a vasut még nem épül.

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

A falu szép legénye.

— Elbeszélés. —

Irta: **Koncsek Lajos.**

Három vármegyében bizony nem akadt párja Kelemen Pistának, olyan delí termetü, izmos vállú, szép legény volt ő a maga idejében. Mikor még csak serkedni kezdett az állán a szőr és suhancz-éveiből a komolyabb legénykor felé közelitett: faluhosszat mindenki igazi gyönyörüséggel tekintett a nyalka szép ficzkóra, ki alatt megsüppedt az utcza porondja, mikor büszke lépteivel azon végig haladt.

Ugy vasárnaponként, mikor a zörgős viganójú leányok, tarka pántlikáikkal szép sima hajokban, az istenházából kiözönlöttek, minden szem csak a falu háza előtti árnyas térségre esett, mert tudták, hogy a tétlenkedő legények között bizonyára ott lelik Kelemen Pistát is.

És nem is csalódtak, mert minden áldott alkalommal ott magaslott a többiek közül az ő termetes szép alakja, a mint csipőre tett kezekkel szinte kicsinylőleg méregette nálánál sokkalta czingárabb legénytársait, ejtvén közbe olyanféle elbizakodott szavakat, a mikre legfölebb vállat vonni, de felelni egyikök sem merészkedett.

A falu szép hajadonai ilyenkor oda-odaloptak egy-egy jelentős pillantást a szálas szép legényre s ki tudja: hánynak dobbant meg láttára a keblében az a titkos valami, a mit szivnek nevez az emberi nyelv. Még a legszemérmetesebbje is, a ki édes szülein kivül legfölebb a feszületre merte a szemeit fölvetni, még az sem türtőztethette magát, hogy legalább félszemmel oda ne sanditson, a hol a falu szép legénye negédeskedett.

Azután meg az öregek se cselekedtek különben; magáénak vallotta őt az egész falu, s hirét elvitték vásárról vásárra, a honnan aztán tovább és tovább repült az a nyelvek szárnyain.

— Hej, ha kigyelmeteknek olyan gyönyörüséges szép legényök volna! — mondogatta egyik-másik öreg gazda, ha utjában idegenekkel összekerült. — Tudom, sokért nem adnák! Olyan egyenes a', mint a jegenye s olyan magas, akár az oltár! Hát még az ereje! .... Kigyelmeteknek az egész faluját kihajtaná egymaga!

— No, no, engedjen már belőle valamit, szomszéd! Talán csak akad még nálunk i olyan csudálatos erejü ficzkó!...

— Olyan aligha!

— No, hát akkor csak gyönyörködjenek benne! Hanem aztán jól vigyázzanak, nehogy emberére akadjon vagy egyszer!

És csakugyan gyönyörködtek is.

És Kelemen Pista jól tudta ezt.

Nem is állott ám szóba akár milyen közönséges béreslegénynyel; dehogy is állott; mikor még a magához valókkal is csak amugy foghegyről beszélt.

Hej, azt kellett volna csak látni, mikor úgy pihenő nap délutánján a falu nagy korcsmájában a helység fiatalsága tánczra összegyülekezett, mennyire respektálták ilyenkor a falu szép legényét! Vele kikötni, vele gáncsoskodni dehogy is mert volna valaki; mert Kelemen Pista az ő nagy elkapatottságában nem ismert ám tréfát! Megesett az is, hogy olyan rögtönös itéletet tartott, a minőre még a falu legvénebbjei sem igen emlékeztek. A kötekedőt ugy kitette az út szélére, hogy földet is alig ért a lába.

És miután ezt jól tudta fiatal és vén, legény leány egyaránt, hát mindenki úgy iparkodott elrendezni az ügyes-bajos dolgát, hogy ne kellessek hozzá venni a Kelemen Pista

† Kammermayer Károly.

A fő- és székváros nyugalmazott polgármesterét Kammermayer Károlyt temettük el. Hosszas betegeskedés után halt meg az önzetlen puritán jellemü első főtisztviselő.

Nyugalomba vonulása alkalmával méltattuk érdemeit. A főváros hivatalosan, de egyuttal őszinte szivből is fejezte ki részvétét. Közöljük Márkus József polgármesternek a tanácsülésen mondott emelkedett szavait:

„Tekintetes tanács! Mélyen megrendítő, a t. tanácsot fájdalmasan érintő gyászeset az, a mely a mai rendkivüli tanácsülésnek összehivását szomoru kötelességemmé tette.

Kammermayer Károly nyugalmazott polgármester, székes fővárosunk diszpolgára, a hozzám érkezett táviratí tudósitás szerint, e hó 5-én, szombaton este 9 órakor Abbáziában meghalt.

Bár Kammermayer Károly már évek óta betegeskedett, bár félve és aggódva láttuk a hosszu nehéz munkában megtört testi szervezetén a gyilkos kórnak pusztitó hatását és igy elhunytának hire nem ért bennünket egészen váratlanul, — de ez nem képes enyhiteni fájdalmunknak, keservünknek azon mély és őszinte érzelmeit, a melyekkel elhunyta szivünket mély gyászba boritotta.

Halála nagy veszteség a székes fővárosra s annak polgárságára; de nincs a ki e veszteségnek sulyát jobban érezné t. tanács, mint mi, a kiknek ő közel negyedszázadon át lelkes vezérünk, bölcs tanácsadónk, igaz barátunk vala!

Senki sem tudja jobban, mint mi, az ő müködésének közvetlen tanui, az ő tevékenységének hü osztályosai, miként szerette ő a székes fővárost és hogy e szeretetből mily sulyos, mily nehéz munkát végzett érette.

Sokkal inkább meg vagyok hatva t. tanács, semhogy én, a ki az ő nemes szivéhez oly közel állottam s a ki ő benne második atyámat siratom, e pillanatban méltó szavakkal tolmácsolhatnám egyrészt a fájdalmat, a melyet halála keltett fel szivünkben, másrészt a részvétet, a melylyel gyászba borult családja iránt viseltetünk. De ettől eltekintve, felment engem e reám nézve valóban nehéz kötelességnek teljesitése alól annak tudata, hogy a t. tanácsnak minden egyes tagja velem együtt gyászol, velem együtt kesereg.

A gyönyörü beszéd után, a melyet a tanács tagjai állva hallgattak végig, a tanács a polgármester javaslatára elhatározta, hogy:

1. az elhunyt ny. polgármester emlékezetét és a székes főváros irányában szerzett érdemeit, valamint a tanács mély fájdalmát a mai ülés jegyzőkönyvében megörökiti;

2. hogy a megboldogultnak gyászba borult családjához a fővárosi tanács benső részvétét tolmácsoló iratot intéz; és

3. az elhunyt ravatalára diszes koszorut helyez."

Nincs többé az élők sorában, de emléke örökké élni fog. Az utókor hálásan emlegeti majd azokat a nagy érdemeket, melyek nevét a főváros történetében halhatatlanná teszik. Utódai kövessék példáját és haladjanak az ő utján... A polgármester ne feledje el második atyjának h a g y o m á n y a i t.

Az Istenhegyi bucsú.

A Svábhegyet a halhatatlan emlékü gróf Széchenyi István nevezte el Istenhegynek s ma már hivatalosan is igy hivják, tehát a telekkönyvben is Istenhegy az a hegy, de azért csak ma is Svábhegyen nyaraltunk, Svábhegyre rándultunk, svábhegyi bucsút tartunk. A lapok is Svábhegynek emlegetik, sőt mi is megtévedünk nagyon sokszor. Hozzá szoktunk, nehéz attól elszokni. A svábok elmultak, a Svábhegy megmaradt. A mennyire lehet ezután az Istenhegyi elnevezést kelleme használni, mi is azt fogjuk és kérünk mindenkit, a ki innen ir, hogy az Istenhegyet használja.

Most már felvehetjük a fonalat. Az esős időjárás még az istenhegyi bucsút is megzavarta, pedig a zöld vendéglősöknek alig van 5—6 napjok a mikor üzletök virágzik, s ha rossz napok vannak ezt az egész budai ipar és kereskedelem s a közel vidék községei is megérzik. Kevesebb élelmezési czikk fogy el.

Az istenhegyi bucsúra sok sok ezer ember szokott kijönni ép ugy, mint a gellérthegyire, tabánira, ujlakira, krisztinavárosira, vizivárosira, ó-budaira és az összes buda vidéki községek bucsúira . .

Itt ezeken a bucsúkon látjuk, hogy nincsen tiszta fajképe a fővárosnak. Száz és százféle képen mulatnak, a hány felül összeverődtek. A népesség még nincsen összeforrva. Mindenféle faj és mindenféle nyelv zudulitt össze zagyván zürzavarosan. Budapestnek nincsen oly általános jellege mint p. o. Berlinnek, Bécsnek, Párisnak, Londonnak, vagy egyéb nagy városnak, a melyek egy fajból állnak.

A fő és székváros tanácsa közoktatási osztálya csak is a tanitás felügyeletére van szervezve és egyéb osztályaiban sem találunk *kulturális programmot*. Magyarul tanitanak, de a magyar szellemet megalapitani nem tudják.

Hanem erről majd máskor, most az istenhegyi bucsúról van szó. Az egész főváros ide özönlik ilyenkor. Valóságos népvándorlás. Van táncz, heje-huja ének. A szép természet, a kies vidék megtölti a tüdőt jó levegővel és önkénytelenül is egy kis költészett el . . .

A bucsú szép, csak nincs elég hely, a mibe egy ilyen bucsú beleférjen. *Nincs köztér*, mint ezt tavaly a milleniumi kiállitás egyik külföldi látogatója kifejezte, a ki egyebek között nem tudta ugyan az első kerület kitünő előljárója, az élesszemü, sokat látott Olhauser Pál előterjesztését az Istenhegy rendezéséről, ő is kifogásolta, hogy nincs csatornázás, nincsenek vizi levezető utak. A Krisztinavárost az Istenhegy és a Vár csatornázatlansága fenyegeti és állitja majd meg fejlődésében. Az Istenhegyi bucsú egy szomoru esemény 60 éves evfordulója volt. 1837-ben Pünkösd második napjan nagy felhőszakadas volt itt. Akkor csak 3—4 ház állt itt és a Kovács féle vendéglő. . . . 5—600 ember veszett el, sok nő és gyermek.

Ezóta sokat fejlődött az Istenhegy, de ugy látták igazi értékét majd csak a külföldiek fedezik fel. Nehány évvel ezelőtt már járt itt egy angol társaság, mely a *Kakukhegyre* alkudott . . .

Nem hiába van a közmunkatanács Dóbrentey-utczai palotája. Innen sokat lehet tenni Budáért, a minthogy tesznek is. A közmunkatanács müszaki közegei nem csak a hasában, de külföldön is számottevő erők. Egy kis bátorság s a jövőbe való előre látás után *Buda csakugyan az lehet, a mire hivatott és helyes fejlesztése az alispán, a közgazdasági előadó, főszolgabirák és községek elöljáró buzgóságával a vidék jövőjét is megteremti. Csakhogy a késedelem veszedelem.* *Tigyi Sándor.*

Fasoraink.

Nem csak a budai, de a pesti oldalnak sincsen sok oly szép fasora, mint az I. kerület budakeszi-uti, mely fasor a Laszlovszky-féle vámon belül kezdődik már és a Szép Ilonánál elágazik s egyrészt a budakeszi-uton halad a Szép Juhásznéig, másrészt a hidegkuti uton az országos tébolydán túl terjed s a járókelőknek ép ugy mint a sétáló közönségnek is hüs árnyékot nyujt s azt a nap hevétől megóvja.

Ez a szép fasorunk már évek óta fejlődésében akadályozva van az által, hogy a tavirda sodronyok felette vonulnak el, s a menynyiben egyik másik ág mégis a sodronyok közelébe vagy felé kerülne, azt kérlelhetlenül levágják. Az elmult évben ennek az útnak másik oldalán levő fasor is hasonló sorsra jutott,

---

segitségét, mert abban aztán bezzeg nem volt kimélet, no meg köszönet se.

Épen vasárnap volt megint; a legények megint együtt voltak mind s csak úgy rúgták a fiatal párok a tüzes csárdást. Kelemen Pista is ott volt köztük, de csak úgy szélről. A száraz lombokkal beernyőzött tánczhely egyik oszlopához támasztotta porge kalapos fejét s nézte, elmélázva nézte a vigan levők tarka csoportját, a tánczolók szédületes pörgését.

Hej, dehogy nézte ő az egész csoportot, dehogy volt nyugodt az ő lelke!

Nagy sötét szemeit olyan mohósággal jártatta egy tánczoló páron, hogy azt akár a vak is észrevehette — és a szive olyan hangosan vert széles, nagy mellében, hogy azt a közel állók meg is hallhatták.

Kádár Julis járta ott lihegő kebellel, neki pirult arczczal, — az a Julis, a kire istenadta fiatal szépségén kivül hazulról tetemes vagyon is várt. Hej, beh sokat is versengtek e miatt a legények érte!

Hanem hát ki tehetett róla, hogy a legdrágábbját, a szerelmetes szivét már Kapos Andrisnak, annak a szükszavu, komoly legénynek szánta, kiért tán más leány fittyet sem hányt volna. S hogy a szép és gazdag leány csakugyan az élete párja lesz, annak fele sem lehetett tréfa, mert hisz széltében-hosszában azt beszélték a faluban, hogy már szüret után meglesz a lakzijok is.

Hát ezt a mulató párt követte folytonfolyvást a Kelemen Pista lázban égő két szeme, ez a gyönyörüséges szép leány hozta olyan hangos dobogásba az ő lángra kapott szivét.

Régen szemet vetett ugyan ő már erre a leányra, de nem gondolt rája soha komolyabban. Most azonban, mikor formás kis száját, emelkedő kebleit s tüzesen villogó két szemét maga előtt látta, ugy vette észre, hogy biz' az a leányzó olyan szép, olyan csábos, olyan kisértetbe ejtő, hogy érdemes volna érte még a hétfejü sárkánynyal is megverekedni.

Megverekedni? Hm! Hisz ez könynyü dolog volna, hisz az az ő eleme, nem szorul ő abban senki oktatására! De hogyan eitse módját? Belé kössön abba a boldog legénybe, a kit ettől a bolondos percztől fogva oly annyira s oly igazán irigyelt? Nem! nem! ő a falu büszkesége ezt meg nem teheti.

Más valamit kell kitalálni!

Csak legalább alkalmat találna, egy rövidke kis alkalmat, hogy a leánynyal beszélhessen; erősen bizik magában, hogy könnyen kiütné ő azt a boldog legényt a nyeregből. Hisz elvégre tud ő is úgy enyelegni, mint az a czinkár, csontos kis legény! Tud-e? Tud bizony, még jobban, édesebb szóval, nyájasabb beszéddel is, ha kell! . . . De hát erre itten, a hol annyi szem, száj figyel, nincsen alkalom . . .

Micsoda bolond dolog is az a szerelem! Ő még soha sem érezte annak eddig az erejét; most jött rá először, s már is fogva tartja, mint a rabot . . .

No, de legalább csak egy pár szót válthatna a leánynyal, csak annyit mondhatna el neki: „Julis, én szeretlek jobban, mint az Andris!" — Bizonyos, nogy a leány nem venné hidegen . . . Ejh, de itt nincs arra való hely! Majd máskor, talán jövő vasárnap a templomba máskor, avagy holnap künn, a tarlón . . .

De hátha mégis?

Hisz nem kell ahhoz valami nagy teketória! sarkalta őt egyre tovább nyugtalankodó lelke. — Persze, hogy nem; hisz igen egyszerü a dolog: felkéri őt a tánczra s megvan! . . . Táncz közben aztán magához vonja karcsu derekát, magához szoritja őt egészen, szerelmes lelkének egész melegével, s megsugja a fülébe, a mit gondol, a mit érez.....

(Vége következik.)

a mennyiben annak a villamos vasút vonalába eső ágait nyirbálták meg.

Ezt a fasort azonban a közönség gyalog közlekedés alkalmával nem használja, s igy nem is vette oly zokon annak nyesését; másképen áll azonban a dolog a távirda sodronyok miatt nyesett fasornál, miután ott a nyesés következtében a sétáló és gyalog járó közönség veszti el az árnyékot, az látja és *érzi* a kisebb nagyobb galyak hiányát és azt, hogy egyes fák közepét vágták ki a sodronyok érdekében.

Tény az, hogy a sodronyok vezetése közérdekből szükséges, de másrészt nem vonható kétségbe a fasorok közérdekü jellege sem.

Nem volna lehetséges ezt a két érdeket össze-egyeztethetni az által, hogy a sodronyokat föld alatt vezetnék? Vagy ha ez nem volna keresztül vihető költséges voltánál fogva, nem lehetne-e a sodronyokat más irányban vezetni, a hol fasorok fejlődésének nem állanának útjában? Már azért is, mivel a fasorok áthelyezéséről természetesen szó sem lehet, mert azok újbóli telepitése, eltekintve a költségektől — évtizedeket venne igénybe.

Adtuk ezt a czikket, miután utánna jártunk, hogy a budakeszi erdő korántsem olyan gondozatlan, mint az lapunk legközelebbi számában közlött felületes tudósitásban olvasható. A főváros, ha még nem is mindent, de igen sokat tett. Kényelmes séta-utakat vágtak és rendeztek, időjelzéssel ellátott utjelző táblákat alkalmaztak. Az 1100 hold erdőben sok padot állitottak. Midőn jól értesülésünket kiadjuk, megirjuk azt is, hogy a budakeszi erdő gondozása a fáradhatlan és szakmájában jártas *Guckler Győző* főerdőmesternek köszönhető, ki a főváros erdeinek nem csak atyai gondozója de uj területeket is teremt, hálára kötelezve ezáltal az utókort. *Szerkesztő.*

Iskolai ünnepélyek és évzáró vizsgák.

(Junius 8-ika az iskolákban.)

Valósággal ünnepnappá emelkedett junius 8-ika ez idén a tanuló ifjuság előtt. Azzá emelte a disz, a fény, a melyet ez alkalomból kifejtettek, azzá emelte az az igazi hazafias hangulat, melyet az ifjuság ebből az alkalomból tanusitott. Kettős ünnep volt ez idén junius 8-ika. Első sorban ezeréves létünk évfordulóját ünnepelték az iskolák e napon, másod sorban pedig 30-ik évfordulóját az 1867-iki koronázásnak. E történelmi fontosságu évfordulókon kivül alig adódik nagyobb és szebb alkalom a tanuló ifjuság hazafias érzelmének fejlesztésére s nyilvánitására. Az ifjuság vezetői, a tanitók s tanárok, valóban odaadó buzgalmat fejtettek ki ez ünnepélyek minél fényesebb sikere érdekében, s hogy dicséretre méltó fáradozásuk nem volt hiába való, mutatják azok a tudósitások is, melyeket ez ünnepélyek lefolyásáról lapunknak megküldöttek s melyeket rövid kivonatban itt közlünk:

Az I. ker. Attila-utczai elemi iskola reggel 8 órakor tartotta az ünnepélyt nagy közönség részvétele mellett. A Hymnus eléneklése után Patacsics János igazgató tartotta megnyitó beszédét, utána az ifjuság énekelte el „Árpád apánk, ne féltsd ősi nemzeted“ kezdetü dalt, majd Amigó Ferencz, IV. a) osztályos tanuló szavalta el szépen Vörösmarty Mihály „A legelső magyar ember a király“ czimü költeményét. Az V—VI. leányosztály „Halld imánkat“ énekelte ezután, majd Hangl József tartotta meg az ünnepi beszédet. „Járjatok be minden földet“, Petőfinek ezt a remek költeményét énekelte el az ifjuság ezután. A „Szózat“ eléneklése előtt még Unger Melánia, VI. osztályos tanuló szavalta el Losonczy „Hymnus“-át. Az ünnepélyt bezárta az elnöklő Somlyay József, lelkes beszédet intézvén a gyermekekhez.

Junius 8-ánaz I. ker. közs polg. leányisk. szép ünnepélylyel ülte meg a koronázás évfordulóját, valamint hazánk ezeréves fennállását. Az ünnepély reggel ½8 kor kezdődött s a lapunk mult számában közölt műsor szerint folyt le. A hatóság megbizásából Bursics Antal úr, ker. választmányi tag jelent meg, a ki szép beszéddel nyitotta meg az ünnepet. Kivüle ott láttuk Jankovics József és Tretina József ker. választmányi tag urakat, stb. A nap jelentőségét Spády Sándorné úrnő, a tantestület tagja méltatta, ki lekötelező szivességgel bocsátotta rendelkezésünkre szép beszédét, melyet jövőre közlünk.

A II. ker. fő utczai elemi iskola növendékei a budai zeneakadémiának feldiszitett nagy termében tartották meg az ünnepélyt, melyen az iskolaszéket Toldi Lajos képviselte. Az ünnepélyt Schinabeck Engelbert igazgató nyitotta hazafias szép beszéddel, melyben az ünnep jelentőségét ismertette. Szabó Dezső szabad előadást tartott a hazai történelemből, a gyermekek felfogásához mérten ismertetvén a jelentősebb történeti mozzanatokat. Hazafias költeményeket szavaltak: Weber József, Bilicska Marianne, Olay Ferencz, Abrahám Erzsi és Taxner Béla növendékek. Az ünnepélyt a Hymnus eléneklésével vezették be s a Szózattal fejezték be. Az énekeket Witkowsky Antal tanitotta be s ő is vezette.

A II. ker. iskola utczai elemi leányiskolában (jun. 8-án) reggel 8 órakor tartották meg a koronázási emlékünnepet az intézet szépen diszitett tornatermében. Keményi István kir. tanácsos és iskolaszéki tag elnöklése mellett. A Kölcsey-hymnusz eléneklése és Könyves Károly igazgató-tanitó megnyitó beszéde után Vajda Anna, Feiksz Ilona, Prosz Vilma, Hiesz Erzsi, Allerhand Róza, Vorsatz Ilona, Szedlacsek Erzsi és Eitler Ilona szavalták Pósa Lajos, Móra István, Rudnyánszky Gyula alkalomszerü költeményeit, Beck Vilma Magyarország megkoszoruzott térképe előtt mondott beszédet. Hlavács Olga tanitónő emlékbeszédet olvasott fel a magyar nemzet ezeréves multjáról; majd a Szózat eléneklése után az elnök záró szavai következtek, melyekkel elismerését fejezte ki a tantestületnek az ünnepély sikeres rendezéséért.

A II. ker. Medve-utczai elemi iskolában az ünnepély lefolyása a következő volt: Hochholtzer Károly, iskolaszéki tag lendületes szép beszédet intézett az egybegyült ifjusághoz, a mely aztán elénekelte a Hymnust. Az ünnep jelentőségét Kápolnai Gyula tanitó méltatta sikerült felolvasásban, mely után a hazafias szavalatok egész sora következett. Ezek közül felemlitjük: Röper Alajos, Párnitzky Ede, Végh Győző és Szedlacsek János szavalatát. Az ünnep befejezéseül elénekelte az ifjuság a Szózatot.

A II. ker. Toldy Ferencz-utczai elemi iskola tágas tornatermét ez alkalomból igen izlésesen diszitették fel. Ide gyültek össze az ünneplő gyermekek, a kikhez Bozóky István iskolaszéki tag hazafias szép beszédet intézett. Azután a Hymnus eléneklése következett.

A magyar nemzet ezeréves történetét s a koronázás jelentőségét *Pappert* Gyula tanitó ismertette igen sikerült felolvasásban. A szavalók közül kiemelendők: Jelinek József, Szeibert Ilona, Vargha Ibolyka és Boór Gyula növendékek. A szavalatok közben az V. osztály növendékei elénekelték „A legelső magyar ember a király“ kezdetü hazafias dalt, az ünnep végén pedig a Szózatot, melyeknek preczis betanitásáért Pappert Gyula tanitót méltó elismerés illeti.

A vizivárosi iskolák növendékei az ünnep befejeztével a vizivárosi plébánia-templomban Te Deumra gyültek össze s a tágas nagy templom alig birta befogadni a gyermekek ezreit. Kár, hogy a templom hajójának mennyezetéről ez alkalomra nem szedték le a disz telenkedő pókhálókat.

A II. ker. Török-utczai elemi iskolában szintén nagy diszszel ünnepelték meg junius 8-ikát. Az ünnepélyt, melyen *Wimmerth* Károly elnök vezetésével az iskolaszék számos tagja is jelen volt, *Trájtler* Károly igazgató nyitotta meg az ifjusághoz intézett remek beszéddel. Az ünnep jelentőségét *Gyurmán* Irén tanitónő ecsetelte egy mindvégig érdekes felolvasásban. A gyermekek elénekelték a Hymnust, Szózatot és a Rakóczy-indulót. Hazafias szavalatokat mondtak: Reisz Endre, Murhart Ilonka, Dobrozemszky Mátyás, Gazdag András stb.

Megtartották még az ünnepélyt a *II. ker. Török-utczai ipariskolában* is, a hol szintén *Trájtler* Károly nyitotta meg az ünnepélyt. *Hajós* Mihály felolvasást tartott, szavalataikkal pedig kitüntek: Balla Aladár, a Gütting testvérek, Márton József és Gansl Viktor.

A III. ker. közs. polg. leány és női ipariskola lélekemelő ünnepélylyel ülte meg *junius 8-át. Dr. Gööz József* igazgató ur megnyitó beszéde után különböző hazafias szavalatok és énekek következtek; közben pedig *Komány Erzsébet* urhölgy, a tantestület tagja mondott szép emlékbeszédet. A növendékek közül szavaltak: *Benedek Giza, Wohlfart Laura, Adler Eszter, Watzula Paula.*

A III. ker. kiskorona-utczai elemi iskolának feldiszitett tornatermében lélekemelő hazafias ünnepélynek voltunk szemtanui junius 8-án, a honalapitás és koronázás évfordulóján. — Az ily ünnepségek, ha nem is vésődnek be egész jelentőségükben a gyermek elméjébe: azért kétségtelenül fejlesztőleg hatnak a gyermek érzés-világára, melynek mélyében ott van a hazafiui érzés csirája is, várva, mig az értelmi fejlettség — fejlődésének természetes föltételeit megadja, hogy majdan ez érzésben nemesbedve, kidomborodjék a kis honpolgárok öntudatos nemzeti érzése. Az ily ünnepségek üdvös voltát nem lehet eléggé hangsulyoznunk; szükséges azonban, hogy a rendezés czéltudatos is legyen. — Legyenek ott továbbá a közélet férfiai is képviselve; legyenek ott a szülők; és végül a mi a fő: legyenek az alkalmi beszédek a gyermek felfogásához mértek: a ki beszél, ne a környezetét oktassa, hanem a gyermekeket.

A kiskorona-utczai el.-isk. emlékünnepének lefolyása a következő volt:

Először a gyermekkar Mohr Luiza k. a. vezetése mellett a Királyhymnust énekelte. Utána Rákos István tantest. tag ismertette a gyermekekkel a nap jelentőségét és oktatta őket hazaszeretetre. Beszédét a haza és a király éltetésével végezte. — Lenz Ferencz IV. oszt. növ. Tóth Kálmánnak Arpadsirja czimü költeményét szavalta, mire a kar a Honfidalt énekelte el igen szépen. Ezután Berger József III. oszt. tanuló Rákos Istvánnak következő lendületes versét szavalta:

Mi a magyar büszkesége?

Mi a magyar büszkesége?
Tán a magas Kárpát bérce,
Mely védkarként öleli át
Ezt a kedves, drága hazát?
Vagy az Alföld sik rónája,
Tündéries délibábja?
Vagy az a sok messze rengő,
Kenyéradó kalászerdő?...
Igaz, ez mind büszkeségünk,
Örökre is az lesz nékünk,
Oh, de mégis legszebb gyöngye!
Mire ez a nemzet büszke:
Ősi hite, szabadsága,
Nyolczszázados koronája..
Ég áldása szálljon rája!..

Mi a magyar büszkesége?
Tán létének ezer éve?
Vagy öröme, szenvedése,
Balsorsa, mely eddig érte?
Tán a sok könny vagy a sok vér,
Mely hullott e drága földér?
Vagy azok a félistenek,
Kik megvédték nemzetünket,
Hogy e honnak boldogságát
Éltök árán biztositsák?...
Ez a magyar büszkesége:
Ezer évnek dicsősége,
S e dicsőség koronája:
A magyarok jó királya...
Ég áldása szálljon rája!..

Guttmann Juliska IV. oszt. növendék Rudnyánszkynak A honleány cz. remek költeményét szavalta el meglepő érzéssel és bátorsággal. Wittek Irma III. oszt. növendék szavalata és Zengjen a dal cz. kardal eléneklése után Rákos Istvánnak A kis

leány és a szellő cz. alkalmi dialógusát Löffler Róza és Blau Dóra IV. oszt. növ. adták elő Stacke István úr harmónium kisérete mellett. A szavalatok egyáltalában mind igen sikerültek voltak s valóban meglepett e kis gyermekek tiszta, magyaros kiejtése, helyes hangsulyozása és érzése, melylyel a költeményeket elszavalták. Dicséretére válik a tantestületnek, hogy oly buzgalommal fáradozott az ünnepély sikere érdekében. — A kedves ünnepélyt Tatay Adolf kir. tanácsos lelkes beszéde végeztével a gyermekkar Szózata zárta be.

Az ünnepélyen a nagyszámban megjelent szülőkön és ismerősökön kivül ott volt még Bencze Benő dr., a III. ker. előljárója és több iskolaszéki tag is.

Az iskolai ünnepély. Junius 8 dikát, a koronázás harminczadik évfordulóját, szép ünnepélylyel ülte meg diszes közönség jelenlétében a *Fekete József* féle nyilvános főgymnasium ifjusága az intézeti „*Deák Ferencz*“ önképzőkör közreműködésével. Az ifjusági énekkar a Hymnust elénekelvén, *Buzás István* tanárelnök lelkes megnyitó beszédet mondott. Ezután *Ney Béla* II. oszt. tanuló elszavalta *Czuczor Gergely* „*Legszebb ének*“ cz. költeményét. *Margittay Ernő*, VII. oszt. tanuló szép készültségre valló, alapos történeti tanulmányban méltatta a nap történeti jelentőségét, majd *Császik István* VII. oszt. tanuló szavalta el *Arany János*-nak „*Rendületlenül*“ czimü költeményét igaz érzéssel; végül az ifjusági dalkör a *Szózat* eléneklésével fejezte be a lélekemelő, szép ünnepélyt.

Évzáró vizsgálati sorrend a székes főv. III. ker. közs. polg. leány- és női ipariskolában az 1897. évben. A) Polgári iskola. Junius 14 én d. e. 8—10. I—IV. oszt. Izr. hittan. 9—12. I—IV. oszt. Róm. kath. hittan. 11—12. I—IV. oszt. Ág. ev. hittan. 12—1. I—IV. oszt. Görög keleti hittan. 15-én 8—12. IV. oszt. 16-án 8—12. III. oszt. 18-án 8—12. II. *A.* oszt. 19-én 8—12. II. *B.* oszt. Hittan kiv. minden tantárgy. 20 án d. u. 3 órakor I—IV. oszt. Evang. ref. hittan. 21-én d. e. 8—12. I. *A.* oszt. 22 én. 8—12. I. *B.* oszt. Hittan kiv. minden tantárgy. Polg. leányiskolai növendékeink kézimunkái a szóbeli vizsgálatok napján a rajzokkal együtt megtekinthetők.

B) Női ipariskola. Junius 4-én d. e. 8—12. II. oszt. irásbeli vizsgálata a keresk. számtanból és keresk. levelezésből.

Junius 5 én d. e. 8—12. II. oszt. irásbeli vizsgálata a könyvvitelből.

Junius 10-én d. e. II. oszt. szóbeli vizsgálata az ipar, rajz és szépirás kiv. minden tantárgyból.

Junius 11-én d. e. 8—12. I. oszt. szóbeli vizsgálata az ipar, rajz és szépirás kiv. minden tantárgyból.

A női ipariskolai rajzok és ipari munkák a szóbeli vizsgálatok napjain az intézet helyiségében rendezett kiállitáson megtekinthetők.

Junios 28-án d. e. 9 órakor évzáró ünnepély, melynek végeztével az iskolai értesitők és bizonyitványok kiosztatnak.

Budapest, 1897. évi junius havában.

Dr. Gööz József, igazgató.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Kun Sándor.

A szép magyar öreg embernek nincsen párja. Nézzük csak a régi képeket, a régi táblabirák és régi polgárok képeit. A megható szép mult, mely tükörükben gazdag, meghatja az ember szivét. Az ősök derült arcza, a büszke öntudat, a nemes vonások eszünkbe juttatják a régi dicsősséget. Mintha egy ilyen régi kép keretéből lépne ki *Kun Sándor*, ugy tetszik nekünk. Igen, mert a valódi magyar embereket hova s tova csak képek keretében találjuk. Az életből pedig a keret is elveszett a kép is....

Ma már még a regényeket és a szindarabokat is naivnak találják, ha ilyen régi képek bemutatására téved. Höher Péter, Trilby, Chimay herczegné, ez kell a magyarnak. A délibábok hőse ma orfeumokban leszsz öngyilkos. Nyomorult orgiák a henye jellem gyakorló helyei.

Hol vagytok ti régi polgárok, régi táblabirák? Eltüntetek és jobbára öreg hetykéknek, hegyeskedő legyes begyeseknek adtatok helyet. Szánalmas mosolyra keltenek a megvénülni nem akaró és magokat kendőző vén emberek, kik a divatból kimentek ugyan, de a divatkereskedők legjobb fogyasztói.

Milyen jól esik egy becsületben megőszült, megöregedett ifju kedélyü öreg embert mint *Kun Sándor* nyugalmazott királyi táblai birót látnunk, ki valódi magyar öreg ember. Tudásban, tapasztalásban gazdag és közmondásos szerénysége daczára büszkén tekinthet érdemesen lefolyt életére. Szép, derült alkony az ő öregsége, melyet bearanyoz az ő életének párja, felesége, az igazi magyar nő, hitves és honleány; ki vele együtt kölcsönös szeretetben élte meg mire a *nap nyugvóra szált.*

Az I kerületi polgári körnek mig itt lakott a legbuzgóbb tagja volt. Mindnyájan emlékezünk az ő szép és szeretetteljes bölcsességben gazdag pohárköszöntőire, melyekből mindig kicsillámlott a humor és talpra esett a vége. Most ősi birtokán Gyepesen lakik Sándor bátyánk s el-el látogat Budára, s hogy Budaért érdeklődik mutatja az, hogy a *Buda és Vidékének* onnan is előfizetője, sőt megigérte, hogy emlékeit feljegyezi és azokkal gazdagitani fogja lapunk tartalmát.

Köszöntjük őt a távolból és kivánjuk, hogy kedves nejével sokáig éljen és tündököljön példája.

Kérjük azokat, kik a mult ½ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt	— kr.
Fél évre	3 „	— „
Évnegyedre . . .	1 „	— „

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt	— kr.
Fél oldal	30 „	— „
Negyed oldal . .	15 „	— „
Nyolczad oldal . .	7 „	50 „

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A **Buda és Vidéke**“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

— **Szép ünnep.** Szép ünnep leszsz az, mit Szent-Endre rendezett tanácsu város közönsége folyó hó 14-én ül. A város szeretett és tisztelt polgármesterének Dumtsa Jenőnek 25 éves szolgálata évfordulóját ünnepelik. — Dumtsa Jenő neve kitörölhetlenül be van irva Szent.-Endre évkönyvébe, s ezt elismerni ide jönnek Pestvármegye főispánja, alispánja és a tisztikar jó része... Nem akarjuk megelőzni azokat a tüntetéseket, melyben részesülni fog, de előre jelezzük az ünnepet, melynek központja a kitünő polgármester és melyről részletes tudósitást adunk.

— **Bizalom.** Folyó hó 4-én Pest-Kiskunvármegye biai járásának községei, Bián, mint a járás székhelyén, a járás értelmisége és községek kiküldötteinek részvétele mellett igen látogatott értekezletet tartottak, — melynek kimagasló mozzanatát képezte a járás főszolgabirája Tahy Iván iránt való tisztelet és szeretetnek megnyilatkozása. Ugyanis az értekezlet folyamán azon hir kapott szárnyra, hogy Tahy Iván főszolgabiró a megüresedett kalocsai főszolgabirói állásra szándékozik pályázni. Ezen hir kezdetben megdöbbenést keltett s csakhamar küldöttség alakult, hogy a jelen nem levő főszolgabirótól a hir miben létéről tájékozást szerezzen. — A küldöttséggel megérkezett s zajos ovátiokban részesült főszolgabiró a hozzá ez irányban intézett kérdésre adott válasza, mely szerint a járás egyhangu óhajának engedve, tehetségét továbbra is e járás érdekében szándékozik érvényesiteni, általános öröm és megnyugvást keltett.

— **Kamermayer Károty halálához.** A megboldogult holtteste jun. 8-án d. e. 11 órakor érkezett Budára, hol a déli vasut állomásan *Márkus* József polgármester, *Schermann* tiszti főorvos h., *König* Gusztav, papai kaplan, *Somlyay* József a „Mayer“-árvaházi növendékek élén és *Patacsics* János az I. Attila utczai iskola tantestületével és tanulóival vártak. Markus József polgármestert kellemesen lepte meg az árvaház és az Attila-u. iskola tantestületének figyelme. 11 óra körül érkezett meg a gyorsvonat. A holttestet egy zöld halottszállitó kocsiban elvitték a belvárosi templomba. A holttestet hivatalosan Jasa Bertalan rendőr ellenőr kisérte át. A temetés a nagy halott érdemeihez méltó ünnepies is általános részvéttel történt.

— **Buda és Vidéke naptára.** *A Buda és Vidéke naptára* képei közül már most jelenthetjük a következőket: Falk Miksa, Darányi Ignácz, gróf Festetich Andor, Luppa Péter, Földváry Miklós, Dr. babarczi Schwartzer Ottó, Beniczky Lajos, Csapó Lóránd, Tahy Iván, Blaskovich Sándor, Rupp Imre, Rupp Zsigmond, budavári Dr. Országh Sándor, Delmedici Ágost, Szeyberger Pál, Dr. Csorba Ferencz, az ó budai kaszinó, az ó-budai társasegylet elnökei, Bauer József, a polgári betegsegélyző egylet elnöke, a munkásdalárda, a Typographia, zenekör, nagypénteki ref. társaság, katholikus tanoncokat védő egylet, ó-budai önképzőkör, Dumtsa Jenő, Olhauser Pál, Hermann Béla, Bencze Benő stb. arczképeit. Ezekből annyit adunk, a mennyi az első évfolyamba belefér. Felszólitjuk a községek előljáróit, egyletek elnökeit, hogy arczképeiket küldjék be, mert oly nagy anyaggal állunk szembe, melynek beosztása csak ugy lehetséges, ha a képeket idejében kapjuk. Gyárak, ipartelepek, intézetek stb. képeit is mielőbb kérjük. Üzletleirások és hirdetések előnyösek.

— **Halálozás.** Idősb Czipfinger Károly a m. királyi tudományos egyetem correktora hosszas szenvedés után meghalt. A hasznos és munkás életü férfiu halálát kiterjedett rokonság gyászolja.

— **Ifj † Bartalits Imre.** A kérhetetlen halál egy munkás ifju életet oltott ki. Ifju Bartalits Imre a szakmájában jeles, szorgalmas fiatal ember, a jó fiu, a jó testvér nincs többé. A kór hirtelen támadta meg és hirtelen emésztette el, tönkre téve egy szép jövőt. A tisztelt anya és testvérek gyászában őszinte részvéttel osztozunk. A mindenható Isten vigasztalja a szomorodott

szivü családot. Ő pedig nyugodjék békével. Temetése a Vörös kereszt kórház halottas házából lessz ma délután 5 órakor.

— **Férjhez menendő leányok kiházasitására alakult Gizella-egylet** Az 1896-ik évi mérlegnek minden egyes adata bizonyitékát nyujtja annak a föllendülésnek, a melyben ez az intézet az elmult évben részesült A növekedés 11,429.000 frt biztositott összegről szóló 18.961 kötvényből áll. A biztositási állomány az összes esedékesség, leszállitás, haláleset és dijbeszüntetés folytáni apadás leszámitásával, 40,000.000 frt biztositott tőkére szóló 61.877 kötvényről, 46.408.000 frtra szóló 72.443 drb kötvényre emelkedett. Dijképen 2,302.000 frt folyt be, mig a kamat és illetékbevétel 336.000 frtra rugott. Esedékes biztositásokért és elhalt leányok utáni dijvisszatérités 247.000 frt lön kifizetve. A dijtartalékalap szigoru mathematikai számitás alapján 194.400 frttal lön dotálva, ugy hogy ez jelenleg 8,672.000 frtot teszen ki. A 8,968.000 frtnyi cselekvő vagyon legnagyobb részben elsőrangu elsőbbségi kötvényekbe és záloglevelekbe van fektetve. A mérleg 107,300 frtnyi tetemes nyereséggel záródik. Ez a nyereség alapszabályszerüleg a három évi dijat befizetett tagok közötti osztalék szétosztására, valamint különféle alap dotálására lesz forditva Az intézet emberbaráti működése a keretében fennálló, szegény leányok kiházasitási alapja révén abban áll, hogy száz szegény menyasszonynak nyujt kiházasitási segélyt, a midőn is alapszabályszerüleg első sorban oly leányok vétetnek figyelembe, a kik az egyletnél már biztositva voltak, de szüleik elszegényedése folytán dijkötelezettségüknek eleget nem tehettek. Ez az alap immár 83.635 frtnyi vagyon felett rendelkezik A május hó 9-én megtartott közgyülés tudomásul vette az üzleti jelentést és mérleget és a választmánynak, valamint az igazgatóságnak az 1896-ik évi működéséért köszönetet szavazott. A kilépett választmányi tagok egyhangulag történt ujból választása bizalmi szavazatot jelent az intézet vezetőinek, a kik a Gizella-egyletet rövid idő alatt oly felvirágzásra tudták juttatni

— **Veszett vaddisznó a környéken** Mint hiteles forrásból értesülünk, a pomázi erdőségekben jelenleg egy veszett vaddisznó garázdálkodik. Vasárnap két csendesen gombázgató paraszt embert rémitett meg; kik alig birtak dühös támadása elől sebes futással menekülni. Pünkösd másod napján pedig az ottani vadásztulajdonos kutyáját marta meg a Csikóvár hegyen vadászat közben s azt a rajta mutatkozó viziszony tünetei között le kellett lőni. A fenevadnak napjai azonban már meg vannak számlálva, mert a vadőröknek szigoruan kötelességévé tették, hogy mindent tüvé téve átkeressenek s ott a hol rá akadnak lőjék le, hogy megszabaditsák a környéket a veszedelmes vendégtől.

Lovak szállitására érvényes kivételes dijszabásban a ló kisérőkre foglalt határozmány magyarázatának módositása. A fentjelölt tárgyra vonatkozó és a Vasuti és közl. Közlöny 1896. évi deczember hó 6-án kelt 147. számában foglalt 149043. C. II. sz. hirdetmény hatályon kivül helyezése mellett közhirré tétetik, hogy az osztrák — illetve magyar állomásokról Páris — La Vilette-be és Pantinba rendelt lovakra vonatkozó és 1893 évi, illetve 1896 évi január hó 1-től érvényes kivételes dijszabás a lókisérőknek Franczia vonalakon való szállitására nézve azon határozmányt tartalmazza, mely szerint egy küldemény után bármily nagy legyen az, — legfőllebb 2 lókisérő számára adatik szabad menetigazolvány. Ezen határozmány olyképen értelmezendő, hogy egy és ugyanazon feladó által egy és ugyanazon átvevő czimére feladott lószállitmány után, mely a Franczia határállomásra egyidejüleg érkezik, illetve onnan egyidőben utnak indittatik, — a franczia vonalakon több mint két kocsinak használata esetén is tekintet nélkül arra, valjon azok egyszerre, vagy különböző időben adattak fel, csak *két lókisérő* számára adatik szabad menetigazolvány. Budapest, 1897. jun. hó 7-én. A magy. kir. államvasutak a többi érdekelt vasut nevében is.

— **A vőrös czédula**. A kanyaró az I kerületben uralkodik. A statistikai hivatal havi füzetében e betegség 40% halálozási arányt mutat fel a hivatalos észlelet... A mi tiszti orvosaink vagy alusznak, vagy nem látják, hogy a kitett veres czédulákat figyelembe nem veszik, a családok látogatókat fogadnak, árusokat, házalókat, kofákat eresztenek be. Ez a Báthory Erzsébet példáját idézi fel emlékünkbe, ki száz és száz ártatlan leányt áldozott fel. Menynyivel több áldozata van a vörös czédula figyelembe nem vételének.

— **A turista egylet kirándulása.** A magyar turista egyesület folyó hó 13-án Dömös, Körtvélyes-puszta Mexicó, Dobogó kő, Miklóskut, Szőkeforrás völgye, Dömösre rendez kirándulást. Vezető Lappert Etelka urhölgy

— **Pintér Kálmán**, piarista tanár, ki irodalmi téren is kiváló munkásságot fejt ki, ujabban egy 152 oldalra terjedő könyvet adott ki, mely Vörösmartyra vonatkozó irodalmi dolgozatait foglalja magában. Jeles munkája a következő fejezetekre oszlik: 1) Szechenyi és Vörösmarty. — 2) A bölcselő elem Vörösmarty lyrai költeményeiben. — 3) Vörösmarty nőalakjai. — 4) Vörösmarty realizmusa. — 5) A vén czigány. — E fejezetek mindegyike azt bizonyitja, hogy szerző behatóan foglalkozott kitünő költőnk életével s munkásságával s benne Vörösmartynak egyik leghivatottabb tanulmányozóját s költői működésének legnagyobb méltatóját birjuk. Munkáját, mely Hornyánszky Viktor könyvnyomdájából került ki, melegen ajánljuk az irodalom barátainak.

— **Himzőgyár Budapesten.** Egy budapesti vállalkozó franczia módra berendezett himzőgyárat akar épiteni, és az államilag gyámolitott gyár számára ingyen telket kér a fővárostól. A mérnöki hivatal ma azt jelentette a tanácsnak, hogy Budán a Klemm-féle telken, vagy a régi lövőház területén van megfelelő terület. Hogy a főváros ezek egyikét odaadja-e vagy se, arról nem nyilatkozik a mérnöki hivatal.

— **Tahi-Tóthfalu emelkedése.** Mint tudósitónktól értesülünk, Tahi-Tóthfalun több nyaraló épül. Az előljáróság élén Nyáry József jegyzővel mindent elkövet a község emeléséért.

— **A budakeszi erdő.** A Buda és Vidéke f. é. junius 6-iki számában a fővárosnak szemrehányas tétetik amiatt, hogy a budakeszi erdőt megvette ugyan, de ott nem csinalt semmit sem, pedig epen a Buda és Vidéke mult évi valamelyik számában lett kimutatva, hogy ott tetemes költségek áran kényelmes séta utak lettek létesitve, ezen utak padokkal lettek ellátva s a közönség tájékoztatása czéljából időjelzéssel ellatott utjelző táblák is alkalmaztattak, tehat a közönség érdekében tényleg annyi történt, annyi a mennyit egy 1100 holdas erdőben csak tenni lehet s ezek gondozva lesznek jelenleg is.

— **Helvila.** Jókai Mór az ő sajat külön képzeletben gazdag világából ujra szinpadra vitt egy regényet Helvilat. A mi mesterünk Krecsányi Ignáczot tünteti ki azzal, hogy a közönséget felemelje magával a költészet birodalmába, hova olyan keveset járnak a mai világban A darab a művelt közönségre nagy hatasu.

— **Közgyülés.** Az országos szőllő telepitő szövetkezet, melynek vezetőségében ott van a szentendrei kerület képviselője a kitünő szőllős gazda Luppa Péter is, megtartotta közgyülését. A szőllő telepitő szövetkezet érdekében a vidék javára szerkesztőségünk egy tagja fog a községekben ismertetéseket tartani.

— **A községi előljáróságok és gazdatestületek figyelmébe.** A törvény határozata folytán csak oly apaállatok engedélyeztetnek köztenyésztésre, melyek kifogástalanok s megfelelő fajtájuak (magyar és simenthali jellegü piros-tarka bikák). Az egyesület készséggel szerzi be az apaállatokat s részletfizetésre engedi át a községeknek vagy a gazdatestületeknek, sőt szegény vagy törekvő községeknek árengedményt is ad, ha erről idejekorán értesittetik. Eddig a következő községeknek osztottak ki apaállatokat: Tótfalu 1 drb., Pomáz 2 drb., N.-Kovácsi 1 drb., Csobánka 1 drb., Páty 1 drb., Szt.-Endre (Üzbég) 1 drb simenthali-bika. Pilis-Szántó megrendelt 1 drb. simenthali-bikát.

— **Eljegyzés.** Haeffler István miniszteri tisztviselő, lapunk jó tollú munkatársa, eljegyezte Répássy Sári kisasszonyt. Kivánjuk, hogy megtalálja a házas életben azt a költészetet és boldogságot, mit szép verseiben anynyiszor hangoztatott.

— **Az Istenhegy szabályozása.** A mérnöki hivatal az Istenhegy szabályozásáról tervet készitett. A terv a Normafa-ut kiépitésére vonatkozik. A Normafa-ut az egész Istenhegyet atszelve, a baró Eötvös-uttól a janoshegyi menedékházig terjed. A mérnöki hivatal az uton öt menedékházat akar épiteni, hogy a kiranduló közönség az eső elől menekülhessen.

— **A budai torna-egylet** tagjai az egyesületi játékalap javára az Istennegyi szalloda helyiségeiben (közvetlenül az Istenhegyi fogaskerekü állomás mellett) e hónap 19-én, szombaton zártkörü nyari tánczmulatsagot rendez. Belépti dij 1 frt., a melyben a fogaskerekü vasut reggel 4 órakor az Istenhegyről induló külön vonatara és az ahoz csatlakozó villamos vasuti kocsira szóló viteldij is benfoglaltatik. A mulatsag 8 órakor kezdődik.

— **Hangverseny Pomázon.** A kitünően sikerült pomazi hangversenyről még nem kaptunk tudósitast. Kérjük a rendezőséget annak szives beküldésere.

— **Palmaliget.** A Palmaliget tervei, mely a Gellérthegyen lesz, készen vannak és láthatók több kereskedés kirakatában. Taban jövojére nagy hatasu lesz ez az elokelő szórakozó hely, melynek létesitésén Matlekovich Sandor buzgólkodik. Mi is ismertetjük majd a tervet.

— **A Kerek-utcza.** Sem az északsarki utazók, sem az afrikaiak nem ismerik a Kerek-utczat, a mi Ó-Budan gyaszos elhagyatottságban kiált a jobb jövoért.

— **Podgyász- és darabáru küldemények megjelölése a feladó reszerol.** A magyar kir. államvasutak igazgatósága a nyari utazási és nagyobb aruforgalmi időszak beálltával ismételve kéri az utazó- és szállitó közönséget, hogy ugy sajat, mint a vasuti szolgalat pontos és gyors lebonyolitása érdekében a szállitasra feladott podgyaszon a rendeltetési állomast egyeb darabarukon pedig ezenkivül meg a czimzett nevet, polgari állasat és lakasat a maga reszerol kitüntetni szivesked jek. A czim legalkalmasabban magara a burkolatra, vagy az arra egesz terjedelmeben ragasztandó papirra irandó s csak ha ez nem lehetséges — szükseges azt a darabhoz erősitendő fatablacskara, bordarabra, vagy eros lemezpapirra irni. — A közönség a vasut ily iranyu támogatasa mellett a podgyasz, illetve darabáruk helyes kiszolgaltatasat nagyban megkönyiti és gyorsitja s különös biztositékot szerez magának arra, hogy a nagyszamu küldeményeknek a vasuti kozegek által aránylag igen rövid idő alatt vegzendő felvételnél előforduló — teljesen ki nem kerülhető téves bárczázások és elhurczolások a lehető legrövidebb idő alatt kideritessenek és helyreigazittassanak. Budapest, 1897. junius hó 2-an. *Az igazgatóság.*

— **Zónarendszerü uj személydijszabás életbeléptetése a budapest-esztergom-füzitői h. é. vasuton** A budapest-esztergom-füzitői helyi érdekü vasuton folyó év julius hó 1-étől kezdve uj Zónarendszerü személydijszabás lép életbe, melylyel az esztergom-almásfüzitői h. é. vasutnak 1892. év julius hó 19-én, s a budapest-esztergomi h. é. vasutnak 1896. év november hó 3-an életbelépett dijszabásai érvényen kivül helyeztetnek, s mely a m. kir. államvasutak dijszabás elárusitó irodájában (Budapest, Csengery-utcza 33. sz.) 10 krért kapható Budapest, 1897. Junius 5. *Az igazgatóság.*

— **A középitési bizottság ülése.** A középitési bizottság *Kun* Gyula tanacsos elnöklete alatt ülést tartott, a melyen a következő fontosabb ügyeket intézték el: *László* József világitó házszámtáblákat mutatott be a bizottságnak, abból a czélból, hogy azokat a főváros házain

alkalmazzák. A tábláknak számai éjjel állitólag foszforeszkáló fényben ragyognak és igy világosságot terjesztenek. A mérnöki hivatal jelentése szerint a táblák világitó ereje hamarosan eltünik és igy László ajánlatát a bizottság mellőzte. — Bemutatták a promontori-út kiépitésének tervét, tekintettel főleg azokra a telek- és háztulajdonosokra, a kik birtokaikat a meghatározott kisajátitási összegért nem hajlandók átengedni. A bizottság abban állapodott meg, hogy a mérnöki hivatal tanulmányozza ujból a kiépitendő útvonalat s épitse ki egyelőre azokig a telkekig, a melyeknek tulajdonosaival még nem jött létre a megegyezés. — A lapos dülői kaszárnyát, a mely jelenleg épités alatt van, november hóban fogják rendeltetésének átadni. A mérnöki hivatal erre való tekintettel a Hungária út kiépitését és légszeszvilágitással való ellátását inditványozza. A kiépitéshez szükséges kisajátitások előirányzatát a mérnöki hivatal később fogja beterjeszteni. A bizottság ezt tudomásul vette. Hozzájárult a bizottság a mérnöki hivatal részéről előterjesztett s több utcza szabályozása, esetleg kivilágitása czéljából kidolgozott tervekhez és költségelőirányzathoz. Elfogadta a bizottság a mérnöki hivatalnak, a Szépvölgy-utcza rendezése tárgyában előterjesztett eredeti tervezetét. — Az istenhegyi fogaskerekü vasút addig is, mig villamos üzemre való átalakulása megtörténik, több kitérő épitését tervezi. A mérnöki hivatalnak az ellen nincs kifogása. — A budapesti közuti vaspálya a fővárossal kötött szerződése értelmében köteles a zugligeti vonalat a Vaskapuig kiépiteni, ha a főváros neki e czélra alkalmas dtat enged át. A közmunkák tanácsa legutóbb fölhivta a társaságot, hogy a vonal meghosszabbitásának tervét mutassa be. A társaság a vonal meghosszabbitását lehetségesnek tartotta és kérdést intézett a fővároshoz az iránt, hogy mily irányban óhajtja ennek keresztülvitelét. A mérnöki hivatal erre két tervet dolzott ki, ue a társaság egyiket sem vélte alkalmasnak. Az egyik mégis előnyösebb, de ez is csak egy vágányt tervez s a vonalut emelkedése is igen lejtős. A mérnöki hivatal ez ellenvetésekre válaszolva, elégségesnek tart egy vágányt, az emelkedés lejtős voltán pedig az utvonal meghosszabbitásával vél segithetni. A középitési bizottság egyik tervet sem tartja teljesen megnyugtatónak, de nézete szerint az egész ut arányositásának nagy költségei sem állanak arányban a közönség kényelmével s ezért elhatározta, hogy az utnak csupán 250 méterrel való meghosszabbitására kötelezi a társaságot, a hátralevő utvonal kiépitésétől pedig eláll.

Budai hangulatok.

Haragszik.

Haragszik a gazda nagyon,
Hogy tilosba ment a barom. —
Gulyás-bojtár, szedte vette,
A tilosba eresztette.

„Soh'sse bánja, jó gazduram,
Hogy a barma a tilosban;
Kend se őrzi lányát jobban,
Az is benn van a tilosban!“

Taksonyi József.

A földmivelés érdekében.

Igen tisztelt Igazgatóság!

A „Buda és Vidéke“ legközelebb egy hasznos ujitással akarja gazdagitani tartalmát. A kis gazdákra nézve lenne ez tanuság és példa. — A gazdálkodások s földmüvelés helyesebb alapra való fektetése végett a *nagyobb gazdaságok* leirását akarja meghonositani. Ezekben a leirásokban méltatni kellene a tulajdonost mint gazdát és a gazdasággal foglalkozó tisztviselőket.

A leirás lehet legalább *négy-öt* irott oldal, mindig csak a papir egy oldalára irva. — Kérem a tisztelt igazgatóságot, hogy e leirásokkal egy tisztviselőjét megbizni és azt a mielőbb megküldeni sziveskednék.

Lapom, a Buda és Vidéke elterjedett s mig a gazdasági hirdetéseket jutányos árak mellett közli, előfizetőinek és hirdetőinek megbizásaiban is eljár. — A kiadó hivatal mindent közvetit.

Előfizetési árak: egy évre 6 frt, félévre 3 frt, évnegyedre 1 frt 50 kr.

Hirdetés árszabály szerint. Kiadóhivatal: Budapest, I. Városmajor-utcza 28. Báró Bánffy-ház

Tisztelettel

Erdélyi Gyula.

Dumtsa Jenő.

Lapunk mai számának különféle rovatának elején közöljük azt az ünnepélyt, mit Szent-Endre városa ül folyó hó 14-én. Az emlékező város, melynek emlekedésébe sok akadály ütközött, egyik legnagyobb fiának huszonötéves szolgálata évfordulóját ünnepli. Az ünnepély lefolyásáról kimeritő tudósitást adunk, hogy mi is elismerjük azokat az érdemeket, mit Szent-Endre város *jegyzőkönyvbe* iktat. *Dumtsa Jenő* Szent-Endre város polgármestere budapesti születésü. A kereskedelmi akadémiát végezte, de hajlamai a közigazgatási pályára vonzották. A hajlamokat siker igazolta. A szerb nyelvet később tanulta meg, ezzel is jelét adva nem közönséges szellemi erejének.

A karlóczai kongreszuson a Szent-endrei szerb egyházat ő szokta képviselni és itt mint az az egyházjog alapos ismerője, és mint szónok tünik ki. Hü hazafi és buzgó tagja egyházának.

Önzetlenségének tanusága az, hogy mikor polgármesternek választották fizetés nélkül akart szolgálni, de ezt a megye nem fogadta el. A szent-endrei polgármester azonban fizetése legnagyobb részét jótékony czélra adja, vallást és fajt nem tekintve.

Minden erejével és tehetségével Szent-Endre felvirágozásán fáradozott. Az ő érdemeit hosszú volna felsorolni, mert a küzdelmes huszonöt év mindenik napjára esik egy feljegyezni való szép és dicséretre érdemes cselekedete...

Hazafiságát bizonyitotta be azzal, hogy a magyar nyelvü leánynevelő intézet felállitását tekintélyével, anyagi és erkölcsi hozzájárulásával segitette. A *szent-endrei vasut* is jó részben neki köszönhető. Ő buzgólkodott azon és mozditotta elő, hogy *Szent Endrén adó hivatal és járásbiróság van.* A *dunai rakpart*, és a *Duna felőli rész szőlővel való* beültetése szintén az ő érdeme. Aldva fogják emliteni nevét a teljesen elhanyagolt árva ügyek rendezéseért is. A *takarékpénztár*, a *kaszinó* alakitásához is oda füződik mint alkotónak a neve.

A társadalmi: szellem ébresztése, fenntartása szintén jó részben az ő érdeme és ebben közremunkál nagy müveltségü neje.

Halvány vonások ezek az ő pályaképéről. Tettei beszélnek és mi csak azt kivánjuk, hogy a megye egyik vezérférfia Szent-Endre polgármestere sokáig éljen.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten. Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmoztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *Hová lett Kapsz?* Ezt a kérdést intézi hozzánk egy olvasónk értve alatta, hova lett Kapsz József az ismert vendéglős. Ezt mindenki tudja, tehát mi is megtudunk rá felelni Kapsz József a szép Margitsziget alsó vendéglőjében kötelezi le a közönséget jó ételekkel és italokkal köz megelégedésre.

— *Schafler Miskó története.* Schafler Miskó alkotás-utczai vendéglőjében (a déli vasut érkező oldala közelében) sok minden történt már. Valaha Albrecht főherczeg is kért itt magának spritzereket. Gill József az üzlet volt tulajdonosa ez a derék polgár sokat tud beszélni a Schafler Miskáról, ki valaha emberséges juhász volt. Most szép kerti helyiségben pihenhet a vendég frissen csapolt sör, jó borok és ételek mellett elmélkedhetik a felett, hogy minden mulandó csak Schafler Miskó hire állandó.

Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság,

Meghivó.

A **Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnak** szavazatra jogosult részvényeseit tisztelettel meghivjuk a társaságnak **1897. junius 15-én délelőtti 10 órakor Bpesten,** a társaság helyiségeiben (V. Mária Valeria-utcza 14. szám) tartandó

második rendes közgyülésére.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1896. üzletévről és az évi mérleg előterjesztése. — 2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásának eredményéről és a tiszta nyereség hováforditására vonatkozó igazgatósági inditvány felől. — 3. A mérleg megállapitása és a tiszta nyereség hováforditása iránti határozathozatal. — 4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai részére adandó felmentvény iránti határozat. — 5. A nyugdijintézet létesitése. — 6. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi tiszteletdijának megállapitása. — 7. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.

☛ A közgyülésen való résztvevésre azon részvényeseknek van joguk, a kik a társaságnak legalább 50 (ötven) drb részvényét a még le nem járt szelvényekkel együtt, **nyolcz nappal a közgyülés előtt** a társaság pénztáránál (Mária-Valéria-utcza 14. sz.) vagy a **Magyar Általános Hitelbanknál**, vagy a **Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Banknál** letették.

Tisztelettel kérjük tehát részvényeseinket, hogy részvényeik letételéről gondoskodjanak.

A részvények számrendben összeállitva, a benyujtó által sajátkezüleg aláirt s két példányban kiállitott jegyzék kiséretében nyujtandók be. E jegyzéknek egy példányát az átvevő pénztár az átvétel elismerésével visszaadja s a részvényeket csak ezen elismervény visszaszármaztatása mellett fogja a közgyülés után a letevőknek kiadni. A közgyülésre belépti jegyül szolgáló igazolványokat a részvényeket átvevő pénztár azonnal kiszolgáltatja.

Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényesre akarja átruházni, a megbizott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitölteni s aláirni tartozik.

A mérleg a felügyelő-bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyülés előtt a társaság helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapesten, 1897. május hó 15-én.

Az igazgatóság.

Özv. **Bartalits Imréné** szül. **Jungmayer Magdolna** mint anyja; **Dr. Koszorus István** és neje szül. **Bartalits Berta, Nagy István** és neje szül. **Bartalits Julia, Bodnár Dezső** és neje szül. **Bartalits Emma, Bartalits Károly Imre, Bartalits Sándor** és **Bartalits Zoltán** mint testvérei illetőleg sógorai; **Jungmayer Ferencz** mint nagyatyja, **Jungmayer József, György, Mihály** és **Ferencz,** mint nagybátyák, özv. **Magyar Józsefné** szül. **Jungmayer Katalin** mint nagynénje, mélyen szomorodott szivvel jelentik a többi rokonok nevében is

ifj. Bartalits Imre

halálát, — ki f. évi junius hó 11-én délutáni 6 órakor hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 26-ik évében jobblétre szenderült.

A drága halott földi maradványai vasárnap junius hó 13-án délutáni 5 órakor fognak a vörös kereszt Erzsébet-kórház kápolnájában a róm. kath. vallás szertartásai szerint ünnepélyesen beszenteltetni és onnan a farkasréti sirkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent mise-áldozat pedig f. hó 15-én reggeli 10 órakor fog a Krisztinavárosi plébánia templomban a Mindenhatónak bemutattatni.

Budapest, 1897. junius hó 12-én.

BÉKE LENGJEN PORAI FELE TT!

A budapesti vasuti vonatok.

A vonatok **indulása** Budapestről

Érvényes 1897. évi május hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[1]) 902	12	20	k. e. v.	Konstantinápoly
[2]) 102	2	15	„	Bécs, Páris, London
30	6	15	v. v.	N.-Kanizsa
10	6	50	sz. v.	Bécs, Graz
304	7	00	gy. v.	Ruttka, Berlin
1004	7	15	„	Zágr., Fiume, Róma
402	7	20	„	Kassa, Munkács
[3]) 320	7	25	sz. v.	Hatvan
906	7	35	„	Belgrád, Brod
1508	7	40	„	Kassa, Poprád-Felka
1098	8	00	„	Zágráb, Fiume, Pécs
604	8	05	„	Arad, Brassó
[2]) 20	8	10	„	Bicske
506	8	30	„	Kolozsvár, Brassó
6	8	50	gy. v.	Bécs, Graz
408	8	50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
306	9	20	„	Ruttka, Berlin
1708	9	40	„	M.-Sziget, Stanislau
[4]) 28	11	25	v. v.	Székesfehérvár
délután				
[5]) 512	12	10	sz. v.	Nagy-Káta
1	12	15	„	Bicske
310	12	35	„	Hatvan
316	1	30	„	Gödöllő
1302	1	42	gy. v.	Fehring, Graz
602	1	55	„	Arad, Bukarest
504	2	15	„	Tövis, Körösmező
4	2	20	„	Bécs, Páris
16	2	30	sz. v.	Bicske
408	2	35	gy. v.	Kassa, M-Sziget, Lemberg
904	2	40	„	Belgrád, Eszék, Bród
312	2	45	sz. v.	Hatvan
510	2	55	„	Szolnok
004	3	00	gy. v.	Zágr., Fiume, Eszék
022	3	20	v. v.	Adony-Szab., Paks
302	3	45	gy. v.	Ruttka, Berlin
908	4	00	sz. v.	Szabadka
12	4	30	„	Győr
308	5	20	„	Fülek, Ruttka
508	5	45	„	Kolozsvár, Brassó
318	6	25	„	Hatvan
1706	7	05	„	M.-Sziget, Stanislau
[6]) 18	7	15	„	N.-Kanizsa, Bicske
1506	8	00	„	Kassa, Poprád-Felka
1006	8	30	„	Zágr., Fiume, Eszék
406	8	40	„	Ungvár, Lemberg
48	9	10	tszsz.	Bicske
502	9	15	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest
1304	9	55	sz. v.	Fehring, Graz
606	10	00	„	Arad, Brassó
910	10	20	„	Belgrád, Eszék, Bród
[7])1510	10	40	gy. v.	Kassa, Poprád-Felka
8	10	45	sz. v.	Bécs
322	11	00	v. v.	Ruttka, Miskolcz

[1]) Közlekedik kedden és pénteken
[2]) „ szerdán és szombaton
[3]) „ ünnep és vasárnapokon május 15-től szeptember 15-ig.
[4]) „ junius 1.—szept. 15
[5]) „ május 15.—szept 15.
[6]) Bicskére csak jun. 1 —szept. 15.
[7]) Közlekedik junius 15.—szept. 15.

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[1]) 702	12	00	k. e. v.	Konstantinápoly
[2]) 102	2	35	„	Bécs, Páris, London
124	5	40	sz. v.	Érsekujvár
166	5	55	„	Palota-Ujpest
[3]) 110	6	20	ost.e.v	Bécs, Ostende
4102	6	30	sz. v.	Esztergom
6102	6	40	„	Czegléd, Szolnok
168	6	50	„	Palota-Ujpest
6012	6	55	v. v.	Lajos-Mizse
1402	7	30	gy. v.	Zsolna
106	8	00	„	Bécs
170	8	05	sz. v.	Palota-Ujpest
708	8	15	gy. v.	Temesvár, Orsova
712	8	30	sz. v.	Temesvár
[4]) 142	8	40	„	Nagy-Maros
172	9	05	„	Palota-Ujpest
116	9	15	„	Bécs
[5]) 174	11	55	„	Palota-Ujpest
délután				
6104	12	05	sz. v.	Czegléd, Szolnok
136	12	15	„	Nagy-Maros
[4]) 146	12	55	„	Nagy-Maros
176	1	05	„	Palota-Ujpest
[6])4106	1	25	„	Dorog
104	1	45	gy. v.	Bécs
178	2	05	sz. v.	Palota-Ujpest
126	2	20	h.gy.v.	P.-Nána
704	2	30	gy. v.	Bukarest
4104	2	35	sz. v.	Esztergom
6002	2	45	„	Lajos-Mizse
144	2	55	„	Érsekujvár
6106	3	05	„	Czegléd, Szolnok
180	4	00	„	Palota-Ujpest
716	4	25	„	Szeged
138	4	35	„	Nagy-Maros
[4]) 188	5	00	„	Palota-Ujpest
108	5	40	luxusv	Bécs
[4]) 148	6	00	sz. v.	Nagy-Maros
182	6	10	„	Palota-Ujpest
[7]) 140	6	30	„	Nagy-Maros
710	7	00	„	Verciorova
4112	7	10	v. v.	Esztergom
6014	7	20	„	Lajos-Mizse
128	7	45	sz. v.	Párkány-Nána
184	7	55	„	Palota-Ujpest
[4]) 150	8	05	„	Vácz
218	9	05	tv.szsz	Érsekujvár
186	9	25	sz. v.	Palota-Ujpest
118	9	35	„	Bécs
[8]) 706	10	05	ost.e.v	Konstantinápoly
714	10	35	sz. v.	Szeged, Temesvár
1406	10	45	„	Zsolna
152	11	20	„	Vácz

[1]) Közlekedik minden szombaton
[2]) „ „ kedden
[3]) „ „ vasárnap
[4]) „ ünnep és vasárnap máj 15-től.
[7]) „ ünnep és vasárnapon
[8]) „ junius 1-től
[6]) „ minden szerdán. máj. 15.—szept. 15.

A vonatok **érkezése** Budapestre.

Érvényes 1897. évi május hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[1]) 101	12	10	k. e v.	London, Páris, Bécs
[2]) 901	2	05	„	Konstantinápoly
643	5	00	t. szsz.	Arad
321	5	20	v. v.	Ruttka
1707	5	45	sz. v.	M.-Sziget
605	6	10	„	Brassó, Arad
47	6	15	t. szsz.	Bicske
405	6	35	sz. v.	Lemberg, Miskolcz
7	6	40	„	Bécs, Sopron
[3])1509	6	55	gy. v.	Poprád-Felka, Kassa
911	7	05	v. v.	Belgrád, Brod
507	7	10	sz. v.	Brassó, Kolozsvár
309	7	30	„	Hatvan
1303	7	35	„	Graz, Fehring
501	7	50	gy. v.	Bukarest, Brassó
1021	7	55	v. v.	Paks, Adony-Szab.
1505	8	15	sz. v.	Kassa, P.-Felka
1005	8	20	„	Fiume, Zágr., Eszék
1003	8	40	gy. v.	Fiume
[4]) 319	8	50	sz. v.	Hatvan
309	9	10	„	Szolnok
11	9	25	„	Győr
907	10	15	„	Szabadka
307	10	35	„	Ruttka, Fülek
21	10	40	„	Triest, Fiume
délután				
311	12	25	sz. v.	Hatvan
301	12	50	gy. v.	Berlin, Ruttka
903	1	05	„	Konstantinápoly
601	1	10	„	Bukarest, Arad
3	1	25	„	London, Páris, Bécs
403	1	30	„	Lemberg, Kassa
1901	1	45	„	Gyékényes, Bécs
503	1	50	„	Tövis, M.-Sziget
1301	2	05	„	Graz, Fehring
[4]) 23	4	50	sz. v.	Bicske
313	5	55	„	Gödöllő
505	6	20	„	Brassó, Kolozsvár
25	6	50	v. v.	Győr
5	7	15	gy. v.	Bécs, Graz
603	7	20	sz. v.	Brassó, Arad
905	7	35	„	Belgrád Eszék
305	7	45	„	Berlin, Ruttka
1007	7	55	„	Fiume, Zágráb, Pécs
1705	8	10	„	Stanislau, M.-Sziget
1001	8	35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágr.
407	8	40	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
[5]) 15	8	55	„	Fiume, N.-Kanizsa Bicske
1507	9	05	„	Kassa, P.-Felka
9	9	20	„	Bécs, Graz
[4]) 511	9	25	„	Nagy-Káta
401	9	55	gy. v.	Munkács, Kassa
[6]) 19	10	00	sz. v.	N.-Kanizsa Bicske
303	10	15	gy. v.	Berlin, Ruttka
[4]) 317	10	50	sz. v.	Hatvan
[7]) 17	11	45	„	Siófok, Székesfoh.

[1]) Közlekedik kedden és pénteken
[2]) „ szerdán és szombaton
[3]) „ junius 15.– szept. 15.
[4]) „ május 15.—szept. 15.
[7]) „ junius 1.— szept. 15.
[5]) Bicskéről csak junius 1.—szept, 15.
[6]) Bicskéről csak ünnep és vasárnap május 15.—szept. 15.

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[4]) 147	12	05	sz. v.	Nagy-Maros
[2]) 701	2	10	k. e. v.	Konstantinápoly
161	4	40	sz. v.	Palota-Ujpest
[3]) 705	5	30	ost.e.v	Konstantinápoly
163	5	40	sz. v.	Palota-Ujpest
451	6	20	„	Vácz
165	6	35	„	Palota-Ujpest
6101	6	45	„	Szolnok, Czegléd
1405	6	55	„	Zsolna
217	7	05	tv.szsz	Érsekujvár
709	7	15	sz. v.	Verciorova
4101	7	25	„	Esztergom
167	7	35	„	Palota-Ujpest
117	7	45	„	Bécs
6011	7	55	v. v.	Lajos-Mizse
[6]) 139	8	10	sz. v.	Nagy-Maros
713	8	20	„	Kecskemét
127	8	45	„	Párkány-Nána
169	8	55	„	Palota-Ujpest
171	10	10	„	Palota-Ujpest
4103	10	25	„	Esztergom
715	10	35	„	Szeged
143	10	55	„	Érsekujvár
délután				
[4]) 141	12	30	sz. v.	Nagy-Maros
[5]) 173	12	55	„	Palota Ujpest
703	1	25	gy. v.	Bukarest
175	1	40	sz. v.	Palota-Ujpest
103	1	50	gy. v.	Bécs
177	2	55	sz. v.	Palota-Ujpest
6001	3	10	„	Lajos-Mizse
135	3	30	„	Nagy-Maros
6103	3	40	„	Szolnok, Czegléd
[4]) 187	4	45	„	Palota-Ujpest
[4]) 145	5	35	„	Nagy-Maros
179	5	45	„	Palota-Ujpest
115	5	55	„	Bécs
711	6	50	„	Temesvár
181	7	00	„	Palota-Ujpest
707	7	40	gy. v.	Orsova, Temesvár
125	8	05	sz. v.	Párkány-Nána
[8])4105	8	15	„	Dorog
105	8	50	gy. v	Bécs
183	8	40	sz. v	Palota-Ujpest
6105	9	05	„	Szolnok, Czegléd
1401	9	20	gy. v.	Zsolna
4111	9	30	v. v.	Esztergom
[4]) 109	9	55	ost.e.v	Bécs
185	10	15	sz. v.	Palota-Ujpest
[7]) 149	10	30	„	Vácz
137	10	40	„	Nagy-Maros
107	10	50	lux. v.	Bécs
6013	11	00	v. v.	Lajos-Mizse
123	11	20	sz. v.	Érsekujvár
[1]) 101	11	50	k. e. v.	London, Páris, Pécs

[1]) Közlekedik minden pénteken
[2]) „ „ kedden
[3]) „ „ vasárnap
[4]) „ ünnep és vasárnap máj. 15-től.
[5]) „ ünnep és vasárn.
[6]) „ junius 1-től
[7]) „ minden szerdán
[8]) „ ünnep és vasárnap máj.—szept. 15.

A vonatok indulása Buda-Császárfürdő kitérőről.

402	6	24	sz. v.	Esztergom
*4006	1	19	sz. sz.	Dorog
4004	2	29	„	Esztergom
4012	7	05	v. v.	Esztergom

* Közlekedik ünnep és vasárnap május 15-től szeptember 15-ig.

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdö kitérőbe.

4001	7	36	sz. v.	Esztergom
4003	10	33	„	Esztergom
*4005	8	19	sz. v.	Dorog
4011	9	34	v. v.	Esztergom

* Közlekedik ünnep és vasárnap május 15-től szeptember 15-ig.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu Imperial és Duplex kalapok minden alakban és szinben **egyedüli föraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány a legjutányosabb árak mellett.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

LEGUJABB

divatu **czilinder- és nemezkalapok** minden létező alakban, **szalmakalapokból** nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

Vendéglő átvétel

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

vendéglőmet

I. ker., Alkotás-utcza 21. sz. saját házamban ismét átvettem és azt ujjonan átalakitva **f. évi május 8-án szombaton** megnyitottam.

Törekvésem oda irányuland, hogy a polgári követelményeknek minden irányban megfelelően kiváló magyar bor, valamint izletes ételekről és figyelmes kiszolgálásról gondoskodjam.

Egyuttal bátorkodom megjegyezni, hogy különösen a palaczk-bornak házhoz szállitására fő sulyt fektetek s hogy csakis magyar bort tozok kimérni.

Megrendeléseket 10 literen felül bérmentve házhoz szállitok.

Kedvező idő esetén szombat- és vasárnap a kerti helyiségben zene.

Tisztelettel

Bittner Alajos

vendéglős.

Magyarhon legkiválóbb és legtisztább savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 66. sz. alatt is.

A színkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

SCHOTTOLA ERNŐ

Budapest, Váci-körut, Fonciére-palota.

Pinczegazdászati gépek legdusabb raktára.

Ajánlja eredeti VERMOREL-rendszerü

peronospora-permetezőit

darabonkint 15 forintért.

Legjobb minőségü **bortömlőit**, üvegmosó-, töltő-, dugaszoló- és borszürő- gépeit, valamint minden a szőlőszet és pinczegazdászatba vágó eszközeinek nagy választékát.

Dr. **Kröczer László**-féle és más oltási czélokra szolgáló ruggyanta-szalagok.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

— **Kanizsai sör.** —

Galambos U. vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

A magyar kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

17088 szám.

II.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Budapest, Józsefváros pályaudvara mellett fekvő északi főműhely egyes műhelyeiben tervezett puhafa koczka burkolatot ohajtvan létesiteni ezen munkára ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a rendszeres bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb f. évi Julius hó 1-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége titkárságánál benyujtandók. — Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Bánatpénz fejében legkésőbb f. évi junius 30 ig déli 12 óráig 400 az az négyszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, az előbb emlitett üzletvezetőség pályjtó pénztáránál befizetendő.

Készpénz után kamat nem követelhető az értékpapirok pedig a budapesti és bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerinti értékben fogadtattnak el, névértéken felül azonban ezen értékpapirok semmi körülmények között nem számittatnak.

Az ajánlatok boritékai következő felirattal latandók el.

„Ajánlat a budapesti északi főműhely telepen létesitendő fa'ött faloc kő burkolat"

A végrehajtandó munkára vonatkozó verseny feltételek és szerző lési költség számitás a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség épitési és pályafentartási irodájában (I. em. 50 ajtó) naponta 10—12 óra között betekinthetők. Budapesten, 1897. junius kó 3-án.

Az üzletvezetőség.

A mi regényünk.

III.

Amália emlékezel e arra az estére midőn a **Mátyás-hegyen**, mely a szerelmesek igazi vára, hol az esküvésnek csak az ég a tanuja, a felhőbiró éghez közel esküdtél örökre. Egy holló volt: Sohasem. Soha, soha, sohasem. Egy csepp hullt arczomra, azt hittem az ég könynye, harmat. A te könynyed volt. Az a könyny, mely ha a földre hull abból ördög születik.

(Folytatása következik.)

Helyettem.

A ki épiteni akar, a kinek kérvényre van szüksége fővárosnál, előljáróságnál, miniszteriumoknál, hatóságoknál minden képzelhető ügyekben legyenek azok peres és peren kivüliek a „Buda és Vidéké"-t keresse meg. Mindég szakértők, jogi ügyekben ügyvédek, közjegyzők végeznek. Átiratás, Szerződés. Biztositás tüz- és jégkárok, baleset biztositások, alapszabályok. Levélhez 2 drb 5 kros bélyeg. 13

Unalomüző.

A ki unatkozik, annak biztos és valódi

Unalomüzőt

ajánl a kiadóhivatal. Kár meg nem kérdezni. 20

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest, 1897. VI évfolyam 25. sz. (Szent Iván hava.) Vasárnap, junius 20.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Pest városának jövedelmei a kövezetvámból és kiadásai az utczákra 1750—1770.

1771 márczius 26-án azt a rendeletet kapta Pest városa a helytartó tanácstól, hogy a helytartótanácsnak tudomására jutván, miszerint a város sorompóinál a parasztoktól minden behozott zsák élettől egy polturát, némelykor egy garast is, a nemesektől pedig két dénárt szedet a tanács: meghagyja, hogy e törvénytelen eljárást azonnal szüntesse be s amennyiben ahoz mégis némi jogot tart, ezen jogát kellőképpen mutassa ki.

A város nem késett a felsőbb helyen kétségbe vont jogának beigazolásával. Bemutatta másolatban II. Lipót királynak Bécsben 1703 okt. 23-án kiállitott kiváltság levelét, mely több jogok közt a Duna közepéig halászat és révvámszedési jogot biztosit a városnak. (A Duna másik fele Budát illette.) Ugyanez a kiváltságlevél a török uralom alól nem rég felszabaditott várost Magyarországba, illetőleg a magyar királyság kormányzása alá vissza kebelezvén s a többi szab. kir. városok sorába vissza iktatván, bele helyezte mindazokba az előjogokba és kiváltságokba, melyeket régtől fogva ezelőtt élvezett. Ennél fogva érvényben maradt ugyancsak II. Lipót királynak az a diplomája is, melylyel 1694 okt. 7-én átiratta és megerősitette Plass Ferdinánd — Helfried budai kamarai administrator, mint Pest városa közvetlen felettes hatóságának Budán 1692 márcz. 29-én kelt szabályrendeletét, melylyel megengedte, hogy a város az utczáinak jó karban tartására, kövezésére, tisztogatására a vásárra érkező áruktól (bele nem értvén a vizen érkezőket) kövezetvámot szedethessen a következő árszabás szerint:

1 akó belföldi bortól	2	denárt
1 akó külföldi bortól	4	„
1 akó pálinkától	4	„
1 akó sörtől	2	„
1 mérő gabonától	1	„
1 ökörtől vagy lótól	5	„
1 tehéntől	2	„
1 disznótól	1	„
1 mázsa haltól	1	„
1 szekér, kereskedői portékától	40	„
1 szekér vadhustól és madártól	25	„
½ szekér vadhustól és madártól	8	„
1 szekér hazai szárnyastól	20	„
1 szekér zöldségfélétől	20	„
1 szekér fától	2	„
1 szekér szénától	5	„
1 szekér szalmától	2	„

Az utak, utczák kövezése, jókarban és tisztántartása szigoru kötelessége a városnak. A királyi biztos által a város részére 1767-ben előirt helyhatósági szabályrendelet 17-ik pontja ekként intézkedik: Ügyeljen a városi tanács, hogy az utczáknak a sártól és szeméttől való tisztogatását illetőleg a vállalkozók a magukra vett kötelezettség és az előirt utasitás szerint eleget tegyenek. A 18. pont szerint ez a rendelkezés kiterjesztetik az alsóváros tisztogatására is, hogy az eddigi rosz szokásnak, miszerint a trágyát és szemetet a város kapui elé hordták és rakták le, vége szakadjon. A 16-ik pont pedig e czélra egyenesen a kövezetvám jövedelmét rendeli fordittatni.

Ezen jövedelem nélkül a város ebbeli kötelezettségének képtelen volna megfelelni. Bátran mondhatja az előljáróság, hogy nincs az országban olyan szab. kir. város, amelyiknek több utczát, külső utat, kő- és fahidat kellene fenntartani, mint Pestnek. Ha valamiért meg lehet róni, az csak az, hogy a felsőbb helyen jóváhagyott vám-árszabályhoz nem tartotta magát szorosan, némely tételnél magasabb, de viszont némelyiknél alacsonyabb vámot szedvén. De erre az eltérésre a helyi viszonyok változása kényszeritette a tanácsot. Most ugyanis a következő vámot szedi:

1 akó hazai bor	2	denár
1 akó pálinka	4	„
1 mérő gabona	2	„
1 ökör és ló	5	„
1 tehén	2½	„

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

A falu szép legénye.

— Elbeszélés. —

Irta: **Koncsek Lajos.** (2)

Igen ám, de van egy kis bökkenő is a dologban!

Beleegyezik-e majd a vetélytárs abba, hogy a jegyese idegen legénynyel tánczoljon? Bele-e? No, szeretné ő azt látni, hogy vele szemben az a hitvány ficzkó akaratoskodjék!... Kelemen Pistát nem lehet, nem merik csak olyan könnyü szerrel letromfolni! Meg aztán Kelemen Pista nem ijed ám meg az árnyékától, ha még oly hosszu is, s nem is fél holmi bárgyu következményektől. Rajta hát!...

A zene ép akkor hagyta abba; a fiatalság felhagyott a tánczczal s körben sétálgatva hűtözött a nyitott tánczhelyen.

Kelemen Pista még mindig ott állt annál az oszlopnál, a melyhez támaszkodott. Minden sétáló pár reá vetett egy-egy pillantást, csak ő nem nézett egyikökre sem. Csupán a Kádár Julis karcsu szép termetét kereste az ő szerelemittas szeme. S mikor ez már vagy harmadszor járta meg a kört Rapos Andrissal, odaszegődött melléjök egész bátran, s egészen közel a szép leányhoz, úgy, hogy mindenkinek elállt a szeme-szája, a ki ezt a merész tolakodást látta.

A legények, leányok összedugták a fejöket s olyan szörnyüködő arczot vágtak, a minőt még soha; mert hát azt mindenki tudta, hogy a milyen vékonyka legény is az a Rapos Andris, épolyan szerelemféltő is, no meg szerfölött hirtelen természetü.

No, hiszen lesz most ebből rögtönösen olyan összetűződés, — gondolák — minőt a világ még nem látott!

Pedig hát nem lett.

Kelemen Pista, a különben kötekedő legény olyan szeliddé változott egyszeriben a lihegő keblü leány oldalán, mint az egyhetes bárány. Beszélni is alig tudott, csak hebegve, csak akadozva nyögte ki e pár szót:

— Megrontod magad, Julis, meglásd! Sok volt már a tánczból!

A leány helyett Rapos Andris felelt, de csak úgy félvállról, mialatt kedvesét jobban magához vonta:

— Az már a mi gondunk lesz, ugy-e bár, Julis lelkem?

Kelemen Pista szerelmesen nézett megint a leányra s részvétteljes hangon válaszolta:

— Sajnálnálak!

Rapos Andris szúró pillantással válaszolt e szóra.

Azután megjárták a kört még sokszor, igen sokszor.

A leány szinte félve huzódott kedvese mellé, nem tudván mire vélni Kelemen Pista szokatlan viselkedését. Talán már többet ivott a kelleténél?... Hisz azelőtt soha szóba sem állt vele, ha itt-ott találkoztak, s most odatolakodik hozzájok, csak nem az egész falu szemeláttára s keresve keresi az alkalmat, hogy vele beszélhessen. Ez furcsa és olyan félelmetes! Ennek rossz vége lehet!

A muzsikusok e közben ujra hangolni kezdének, mint rendesen, ha valami új darabra fognak. A tánczos párok megint készülödni kezdtek a megujuló mulatsághoz. Rapos Andris is magával húzta szép menyasszonyát a tágas tánczhely közepére, hogy jó helyre juthasson, de legfőképen azért, hogy attól a tolakodó legénytől valahogyan szabaduljon.

Amde ez nem ment olyan könnyen.

Kelemen Pista velük ment a porond közepére is.

— Hát igazán nem fáradtál még bele,

1 disznó	2 denár
1 mázsa hal	5 „
1 szekér kereskedelmi portéka 25-től 40 denárig	
1 szekér vadhus	20 denár
½ szekér vadhus	10 „
1 szekér hazai szárnyas	15 „
1 szekér konyha zöldség	15 „
1 szekér fa	5 „
1 szekér széna	10 „
1 szekér zsupszalma	10 „
1 szekér alomszalma	5 „

Ezen árszabás szerint a városnak 1750—1769 években a kövezetvámból következő bevétele volt:

1750-ben	4542 frt	68½	denár
1751-ben	4303 „	66	„
1752-ben	2939 „	28	„
1753-ban	5011 „	15½	„
1754-ben	4042 „	93	„
1755-ben	4439 „	72	„
1756-ban	3926 „	87	„
1757-ben	3786 „	—	„
1758-ban	4074 „	½	„
1759-ben	3949 „	39½	„
1760-ban	3956 „	48	„
1761-ben	4171 „	49	„
1762 ben	3927 „	55	„
1763-ban	4196 „	59	„
1764-ben	3425 „	25½	„
1765-ben	3354 „	44	„
1766-ban	3166 „	33½	„
1767-ben	3787 „	91	„
1768-ban	3228 „	10½	„
1769-ben	2796 „	2½	„
Összesen	77025 frt	38.	denár

Ebből utcza kövekre, kövezésre és utak javitására elköltöttek:

	Kövekre	Kövezésre	Javitásra
1750	305 f. 10 d.	310 f. 20 d.	1732 f. 70 d.
1751	347 „ 70 „	449 „ 82½	1857 „ 55
1752	348 „ — „	455 „ —	—— „ —
1753	656 „ 80 „	857 „ 97¾	1879 „ 43
1754	277 „ 80 „	396 „ 66½	159 „ 31½
1755	750 „ 50 „	835 „ 66¼	1114 „ 36½
1756	942 „ 40 „	678 „ 57½	970 „ 55
1757	674 „ 90 „	721 „ 81½	—— „ —
1758	719 „ 10 „	501 „ 22½	668 „ —
1759	630 f. 40 d.	481 f. 28½	861 f. — d.
1760	765 „ 40 „	801 „ 54	—— „ —
1761	778 „ 90 „	44 „ 77¼	—— „ —
1762	648 „ 40 „	1498 „ 2½	—— „ —
1763	—— „ — „	25 „ 60	1488 „ 35
1764	440 „ 20 „	386 „ 76½	76 „ 80
1765	—— „ — „	501 „ 98½	—— „
1766	1467 „ 40 „	645 „ 11½	1479 „ 68¾
1767	—— „ — „	1086 „ 80½	420 „ 55
1768	326 „ — „	994 „ 14	978 „ 60½
1769	346 „ — „	945 „ 7½	1040 „ 5
1770	173 „ — „	565 „ 15	2182 „ 18¾

Összesen 0598 frt kövekre, 13183 frt 20¼ d. kövezésre, 16909 frt 34 d. javitásra, vagyis summa summarum 40690 frt 34¼ denárt.

Az utczák tisztántartására pedig elköltöttek:

1750	122 frt	45	denárt
1751	232 „	20	„
1752	228 „	35	„
1753	459 „	52½	„
1754	497 „	85½	„
1755	574 „	84½	„
1756	546 „	35	„
1757	561 „	87	„
1758	568 „	92	„
1759	498 „	12	„
1760	474 „	88½	„
1761	432 „	85½	„
1762	532 „	56	„
1763	444 „	44½	„
1764	407 „	46½	„
1765	523 „	64½	„
1766	702 „	11½	„
1767	739 „	—	„
Összesen	8545 frt	45½	denárt.

Illésy János.

A koronázás évfordulóján.

Az I. ker. polgári leányiskolában mondta

Spády Sándorné.

A magyar király koronázás ünnepe a legfényesebb nyilvánulása a magyar nemzeti életnek.

Maga az alapeszme, mely a koronázáshoz van kötve, egyetlen a népek életében. Más országokban a koronázás ünnepén az ország nagyjai esküsznek, hűséget a felkent uralkodónak. De a magyar király koronázási ünnepélyen a király esküszik hűséget a nemzetnek, a király tesz fogadást, hogy az ország törvényeit meg fogja tartani s másokkal is megtartatja, szt. István birodalmát pedig a világ bármely részéből jövő ellenség ellen meg fogja oltalmazni.

Ma 30 esztendeje, 1867-ben junius 8-án tették királyunknak, I. Ferencz Józsefnek fejére szt. István koronáját.

És ez a koronázás több volt azoknál a koronázásoknál, a melyekkel királyaink az alkotmány értelmében trónjukat elfoglalják. Több volt egyszerü király-avatásnál, a mely megadja az uralkodónak hatalma törvényességét s leköti számára az alattvalók hódolatát. Ez a koronázás ünnepies megszentelése volt az egész világ szine előtt a *magyar király és a magyar nemzet kibékülésének.*

Ez a nap egy régi korszakot zárt be s egy uj korszakot nyitott meg a magyar történetben. A felkent király halantékára helyezett szt. korona e napon régi fényében tündökölt ismét. Fényességével a feledés árnyékába boritván a közelmultat, messze bevilágitotta a jövő igéretföldjét.

Azok a százados harczok miatt, a melyeket „a hazáért és szabadságért“ kellett végig küzdenünk, nem erősödhettünk meg a hatalomban, nem gyarapodhattunk az anyagi jólétben, nem emelkedhettünk a müveltségben úgy, mint szerencsésebb nyugoti szomszédaink.

A régi Magyarország átalakitását és az uj 1848-iki törvények gazdag korszakot igértek a nemzetnek, melyben testet fog ölteni Széchényi jósigéje: „Magyarország nem volt, hanem lesz.“ Olyan lesz, a milyennek ő álmodta. — De a nagy szellem álmaira, a nemzet reményeire a csalódás és kétségbeesés éjszakája borult.

Az uj Magyarország földjén nem foghatta még meg a földmives az ekeszarvát, az iparos nem nyulhatott pörölyéhez, az iró az ő tollához: már ismét a szabadságharczok fegyvere égett a nemzet kezében. — Mindenünk odaveszett, csak egyet mentettünk meg: néma ragaszkodásunkat eltiprott jogunkhoz s ki nem irtható hitünket annak föltámadásában.

Az önkényuralom vasigája alá szoritották nemzetünket.

A kik az imént a szabadság hősei voltak, martirjaivá lettek annak; — a kiket vallain hordott a lelkesedéstől elragadt nép, a haza földjéről számkivetve, mint földönfutók, idegen országokban kerestek menedéket; — a kik széttörték millióknak sokszázados rabbilincseit, lánczra verve vándoroltak börtönről börtönre.

Idegen kormány, idegen katonaság védel-

Julis? — szólt itt a leányhoz most már határozottabb hangon.

— Dehogy is fáradtam! Eltánczolnék akár reggelig is! — viszonzá a leány vidoran s a szeme csakugy szikrázott belé.

— Akkor hát tánczolj most az egyszer én velem! mondá Kelemen Pista kérő hangon.

Julis kérdő pillantással fordult e felhivásra kedveséhez.

— Maradj te csak az én kezemben, Julis, szólt ez határozott hangon, mialatt a megzavart leányt még közelebb vonta magához.

— Most az egyszer én velem tánczolj, Julis! szólt követelőbben Kelemen Pista.

A leány szinte remegve állt a két legény között.

— Ejnye az áldóját! — fakadt ki végre a szó Rapos Andrisból, — már hogy az ég csodájára lehetsz ilyen követelő? 'Sz ha tánczolni akarsz, találsz itt leányt eleget!... Hagyd az én Julisomat békében!

— Ugyan már mire való ez a szertelen fösvénység! Jut neked is, Andris! szólt a tolakodó legény enyelgő gúnyos hangon, majd pedig parancsolólag tette hozzá:

— Julis most v e l e m fog tánczolni!

A remegő leány megértette a kényes és veszedelmes helyzetet s kérlelő pillantást vetett vőlegényére. Tudta, hogy az akaratos legény kivánságának eleget kell tenni, különben megemlegetik ezt a vasárnapot.

Valamit sugott tehát az Andris fülébe, s a felbőszült czingár legény nyomban meglágyult, mint a vaj.

— No hát Isten neki! szólt tettetett vidámsággal. — Egy-két fordulás nem a világ! Hanem aztán vigyázz, Pista, hogy ki ne röpitsd forgás közben a kezeidből!...

Ekkora a párok már erősen járták. Kelemen Pista szenvedélyesen fogta át a szép leány derekát és vitte őt beljebb és Rapos Andristól egyre távolabb. Benn a kör közepén már inkább csak tipegett, inkább csak andalgott a leánynyal. Nem is járt most az ő esze a mulatságon. Miatta ugyan szólhatott a hegedű akármilyen szépen, húzhatta a Petykó még oly remekül, s kurjanthattak a duhaj legények még oly tulságosan: ő azt mind nem hallotta.

A kavargó tömeg, mely őt körülvette, egy össze-vissza kuszált gomolyaggá olvadt az ő szerelmes szemei előtt, a melyben csak két élő lényt tudott és ismert e pillanatban: azt a boszorkányos szép leányt, a kit átkarolva tartott és — saját magát.

Megzavart eszét folyton csak az a gondolat járta, hogy ezt a szép boszorkányt soha többé ki nem ereszti a hatalma alól. Mondott a fülébe száz és száz szebbnél-szebb dolgot odahajolt föléje teljesen, sóvárgó szemeit szinte bódultan jártatta gyönyörüséges termetén, s kiöntötte előtte a szivét, a lelkét csaknem egészen.

Rapos Andris meg egy pillanatra sem vette le róluk az ő féltékeny, szuró tekintetét. Megfigyelte a legénynek minden mozdulatát. Fölháborodva látta, mint enyeleg az az elkényeztetett, arczátlan legény az ő menyasszonyával.... mint teszi neki a szépet.... mint hajladozik föléje szerelmesen... s mint sugdos valamit a fülébe!....

Hah, de mit sugdos? Mit merészel sugdosni?....

No, hiszen várj, te felfuvalkodott pöffeteg! — töprenkedett magában — majd elkerülsz még te is az én utczámba!....

Azután látta azt is, hogy a leány folyton szabódik, folyton bontakozik a tolakodó legény karjai közül... és ez olyan jól esett az ő felháborgatott lelkének!

(Folytatása következik.)

mére támaszkodva, idegen törvények alapján, idegen nyelven igazgatta az országot.

A magyar nemzet némán türte fájdalmát. Nem jajdult fel, nem ellenkezett. Lelkébe zárta elhalt és élő nagyjai iránt érzett kegyeletét s titkon ápolgatta a tüzet a nemzeti ideálok oltárán. Nem tagadta meg multját, nem mondott le jövőjéről. Várta a förgeteg elvonulását, hogy az igazság napja kiragyoghasson.

És nem várt hiában. Az önkényuralom rendszere a maga erőszakos súlya alatt és elbizakodott hibái következtében összeomlott.

A jóságos gondviselés megvilágositotta az uralkodó elméjét, megihlette szivét s megedzette akaratát, hogy egymaga jóvá tegye mindazt, a mit tanácsosai ellene és alattvalói ellen vétettek. — Meghallgatta Deák Ferenczet, ki egy hirlapi czikkben egyenesen ő felségéhez fordult, — kijelentvén, hogy egyedül az ő igazságszeretetétől várja a nemzet jogainak helyreállitását. Deák őszinte szavai nem maradtak hatás nélkül; hozzájárult a király felséges élettársának, Erzsébet királyasszonyunknak gyöngéd, nemes rokonérzése, ő egyengette az útat, melyen az elnyomott nemzet jajkiáltása, s jogainak kivánalma királyi férje szivéhez jutott. A magyar nemzet és uralkodója megértették egymást, s a népek természetes joga és a magyar alkotmány irott törvényei alapján megtörtént a kibékülés. — Ennek a kibékülésnek, a kibékülés megszentelésének, dicsőségesen uralkodó királyunk és felséges neje megkoronázásának emlékére ülünk ma ünnepet ország szerte örvendező szivvel és büszke önérzettel.

A magyar alkotmány az 1848-ki törvényekkel együtt helyre állt. Magyar kormány hajtotta végre a koronázást, — kötötte meg a kiegyezést; — független felelős kormány áll azóta a független Magyarország élén. Gazdaságunkat, iparunkat, kereskedelmünket, igazságszolgáltatásunkat, egyházi és iskolai ügyeinket, tudományunk, irodalmunk, nyelvünk müvelését magunk intézzük, függetlenül minden idegen beavatkozástól. — A régi, — rendi Magyarország helyett az új, nemzeti Magyarország várt megalkotásra. S minden lépés, a melyet azóta tettünk, a czél felé vezetett, minden kő, a melyet összehordtunk, ennek az épületnek falait emelte magasabbra; szivünk, agyunk minden kincsét ennek az ideálnak megdicsőitésére szenteltük.

Oh, ha látná a megdicsőült Széchényi szelleme az ő álmainak megvalósulását: mezőgazdaságunk felvirágzását, — vasutaink roppant hálózatát! — Oh, ha hallaná a Vaskapu sziklainak dörgését, robaját, a melyek nemcsak az ő jós szellemét dicsőitik, hanem az egész világnak hirdetik a magyar munka, a magyar vállalkozás, a feladatát érző s azt teljesiteni biró magyar állam megifjodott erejét.

A szellemi müveltség terén sem volt szünete a munkának. Törvényt alkottunk a népoktatásról, s a törvény gondoskodott róla, hogy a nép minden fia hozzáférhessen a tudás forrásához, — s hogy a müveltség a melyet az iskolában szerez, — magyar legyen.

Ime, ez a korszak az, a melynek hajnalhasadását a mai napon ünnepeljük. Tudjuk hogy a korszaknak kezdetén vagyunk még; a nemzeti nagy feladatok, a melyek megoldását magunk elé tűztük, nincsenek még megoldva: de azért a pillanatnyi pihenés, az ünnep szünete jól esik, mert megszenteljük azt magunkba szállásunkkal és kegyeletünkkel.

Ünnepeljünk szivünk, lelkünk szerint, mert méltó ez a nap — a nemzeti jog és nemzeti munka diadalának — a megünneplésre. S ez ünnep minden öröme, lelkesedése, szeretete, mely csordultig tölti a meghatottságtól remegő sziveket, — legyen a legelső magyar embernek, felséges királyunknak szentelve.

Az ünnep minden koszoruját a legőszintébb, legigazabb hódolattal a trón zsámolyára, felséges királyunk lábához rakjuk. — Mienk volt a munka, — övé a dicsőség! — Aldott legyen felséges királyasszonyunk, Erzsébet, neve; — s áldás kisérje mindenkor az ő lelke nemességét és nagyságát, melylyel a magyar nemzet szivében örök emléket állitott magának.

Isten, ki szemedet mindig nyitva tartod,
Még a féregtől se fordítod el arczod;
Látod a jövendőt, csak úgy mint a multat
Bölcs gondoskodásod soha el nem mulhat.
Nemzeteknek sorsát intézed egedből
Vezeted napfényen, árnyakon keresztül,
Függjön tekinteted a mi szép hazánkon,
Minden porszemére tőled áldás szálljon.

Javaslat egy magyar nemzeti történeti emlékmű felállitása tárgyában.

Midőn nehány évvel ezelőtt Magyarország ezredéves fennállásának a megünnepléséről tanácskoztak a törvényhozásban épugy mint általában mindenütt az egész országban, általános volt az ohajtás, hogy ennek a nemzetek történetében oly ritkán előforduló ünnepnek a megörökitésére méltó emlékművet kellene felállitani.

Ez a közóhajtás megis valósult annyiban, hogy az országnak különböző történetileg emlékezetes helyein, többé kevésbbé nagyszerü emlékeket állitottak.

E tanácskozások és tervelgetések folyamán többször fölmerült az az eszme is, hogy a gellérthegyi czitadellát, egy szomorú korszak emlékét le kell rombolni és helyébe a párját ritkitó igazán szép és mintegy az ország középpontját képező helyre egy messzire ellátszó, örökidőkre szóló emlékművet kell emelni.

A mint emlékszem, a boldogult Göndöcs Benedek kigyósi apát és volt országgyülési képviselő elő is állott annak idejében egy javaslattal, a mely szerint ott a Gellérthegyen régi klassikus görög mintára Pantheont kellene emelni.

Ez a terv azóta többször is felvettetett még pedig a legkülönbözőbb formában.

Amde ezek a többé-kevésbé nagyszerüeknek tervelt javaslatok és tervezetek egy valóban nagy nemzeti történeti emlékmű megvalósitására igen kisszerüek, nagyon szegényesen vannak tervelve, alapeszméjükben sem nem ujak, sem nem eredetiek, annálkevésbé mondhatók pedig zseniálisoknak.

A mely nemzet az őt ért számtalan csapások és pusztitó háborúk daczára mégis annyira megtudott erőben és szellemben gyarapodni, hogy ma már az első kulturnépek közt foglal helyet, sokkal fenségesebb emlékműre tarthat számot, semhogy tuczatszámra gyártott emlékszobrokkal ki lehetne elégiteni.

Egy valóban nagy magyar nemzeti emlékmű nem lehet, nem szabad, hogy sablonszerü legyen, mint a milyeneket itt-ott látunk különösen az ujabb időben, egy-egy érdemeket szerzett férfiu nevének a megörökitésére vagy egyes népek megdicsőitésére.

Az ilyen nemzeti emlékműnek egy magasztos eszme kell hogy alapul szolgáljon. Valami nagyszerüt és sehol sem létezőt kell teremteni, — egy nemzeti emlékművet, mely hirdesse a nemzetnek dicső multját, de egyuttal a jövő nemzedékek dicsőségére is száljon, — egy nemzeti emléket, mely minden időben a magyar nemzeté, egy olyan szent helyet kell teremteni, a hová ha a látogató belép, szemei előtt lássa elvonulni a magyar nemzet történetét, ott lássa megörökitve fejedelmeit, királyait, az ős hét nemzetséget, rég kihalt vagy ma is élő nagy történeti ős nemes családokat, — de szentelt temploma legyen az a jövő nemzedékek nagyjainak és jeleseinek is, úgy hogy minden időben mintegy a nemzet képét tükrözze vissza a maga nagyságában és éberen emlékeztesse a nemzetet az elmult viharos vészes időkre, a melyekben a nemzet ereje megedződött és legbecsesebb kincsét, a szabadságát vivta ki.

Ily emlékmű emelésére, melynek ilyen szent rendeltetése van, nem illetékes egy testület, nem a főváros, sem a kormány. Ennek megalkotásához az egész nemzetnek, szent István koronája minden népének hozzá kell járulnia.

És ez volna:

„Magyarország története kőben és érczben“ megörökitve.

Egy ilyen nagy feladatnak méltó megoldásával már nem lehet tovább késlekedni. Annál kevésbé kell ezt halogatni; mert — mint már emlitettem — nagyon is szaporodnak a különböző tervezetek és javaslatok és az illetékes körök sajnos, mint azt a tények eléggé bizonyitják, rendesen fogékonyabbak a kicsinyes, de — olcsóbb dolgok iránt.

A magyar nemzet történetét csüggőben és érczben megörökitő emlékműnek [illegible] nagyszerü alkotásnak kell lennie, [illegible] képezi magát nem volt. Hogy ilyen magasz[illegible] helyezi a közképen meglehessen valósitani, [illegible] zésnél is a legmagasabb művész[illegible] mint a hogy kell, hogy irányadók legyenek, [illegible] nem a kökintetében pedig nem szabad [illegible] vagy fukarul eljárni.

Magától értetődik, hogy az ilyen [illegible] mok léket a legnagyobb fénynyel kell létrehozni. A magyar főváros egy ilyen emlékművel [illegible] művészeti kincsnek jutna a birtokába, a [illegible] lyennel a világnak egy városa sem dicsekedhetik. Mert azonkivül hogy hasonlithatlanul a legszebb helyen állana, messze tulemelkednék azokon a határokon, a mely határok közt az ilyen müvek rendesen megszülemleni szoktak.

Ennek, a Magyarország történetét kőben és érczben minden időkre megörökitő eszmének a megvalósitása, roppant nagy munka és csak a legkitartóbb szorgalommal és odaadással létesithető, s csakis a társadalom valamennyi osztályainak összmüködése al al lesz elérhető, de kivált, ha a képzőművészetek képviselői ily szent feladatot méltóképen megoldani, „egyesült erővel“ törekednének.

Ugyanis, az egész emlékművet ugy kell tervezni, hogy az a történeti tények és eseményeknek összefüggő lánczolata legyen.

Árpádtól egészen a jelen korig minden fejedelem és király, a magyar nemzetet alkotó ősi hét nemzetség, Magyarország ős nemes régi történeti családai, a kihaltak épügy mint a létezők, Magyarország régi hóditott tartományai és országai, az összes vármegyék, azok is, a melyek ma már nem léteznek, municipiumok, városok, az ország minden népe, a hires sárkány rend, Mátyás király fekete hadserege, a régi és az új honvédség, a régi czéhek, egyesületek, a tudományos és müintézetek, a klerus, az ipar etc. — azután a történetileg nevezetes momentumoknak kőben és érczben allegorikus megörökösitése volna a feladat, és mindezek felett tulemelkednék a „szabadság“ kolossalis alakja.

A klassikus stylusban megfelelő keretben emelt egész műépitménynek egy nagyszerü művészeti képpé kell összeolvadnia, mely felébressze minden magyar honpolgárban a nemzeti szellem büszke érzetét és nemes csodálatát. A kik pedig ezt a monumentálisan nagyszerü és eredetiségében páratlan művet megalkotják, igazán a maguk dicsőségére emelnek örök időkre szóló emléket.

Az egész tervnek vázlatos részletezése:

A monumentalis emlékmű a czitadella helyén állitatnék fel.

Ennél a műépitménynél mindjárt az alaptervezéskor már olyan méreteket kell alkalmazni, hogy az a magasból lefelé imponáló hatásu legyen, közelről pedig a részleteivel gyönyörködtessen és oktasson.

Általában ennek az alkotásnak olyan kolossalis magasan kell kiemelkednie, hogy imposansan uralkodjék a Gellérthegy sik tetején, mert a hegy tulajdonképen az egész műnek alapzatát (piedestal) képezni.

Magától értetődik, hogy ezt a feladatot úgy kell megoldani, hogy az úgy architektonikus, mint technikai tekintetben valami rendkivülit nyujtson.

Mily tere nyilik itt a művészeknek, műépitészeknek, szobrászoknak, technikusoknak és általában az ezen mű létrehozása körül foglalkozóknak az egyes szoborképek helyes formálásánál, csoportositásánál, a különböző nagy-

ságu méretek egymáshoz való viszonyának meghatározásánál, magának az egész műépitménynek tagozásánál, nemkülönben úgy a benső helyiségeknek mint a külső környezetnek architektonikus — művészi. stylszerüleg tökéletes felépitésénél.

Az emlékműnek, illetőleg az egész alkotásnak magasra ki kell emelkednie, a mellett roppant nagy helyiségeket magában foglalnia. Egyes részeinek fölfelé a legnagyobb vonalakban kell kibontakozniok, egyuttal azonban alsó részeinek architektonikus kiépitésénél is rendkivüli méreteket kell alkalmazni.

Az egyes részeknek (oszlopoknak, lépcsőknek, falaknak stb.) hatalmas nagyszerüségre kell, hogy mindenkit

Ezen ársz... 1750—1769 év... következő be...

1750-ben ... végrészeit képező sarokpavillo... 175...-be ...polái kolossális alakokkal volná... 17... ...ozva. Ezeknek az alakoknak, mint szobrok gondolva, óriási nagyoknak kell l...ök, nehogy őket a középépület kupolája lomja, és mégis mintegy észrevétlenül terszetes harmonikus átmenetet kell szolgáltatnok a középépület főalakjára, a szabadság szobrára, a melynek óriási alakja a középépület tetején, mintegy minden földibilincsektől szabadulva, tulszárnyalná az egész műalkotást.

Ennek a szobornak, hogy teljes mértékben érvényesülhessen, roppant nagynak kell lennie és terjedelmes magasságban kell kiemelkednie. Épen azért a közép kupolát és ennek alépitményét a leghatalmasabb dimensiókban kell felépiteni.

Az egész emlékmű, mint hosszépület tervezve, homokkőből (a meglevő anyag felhasználásával) és érczből kell hogy épüljön.

Allana maga az emlékmű három csarnoképületből, nyilt és fedett galleriákból, templomszerü csarnokokból, terrasszokból és széles nyilt lépcsőzetekből, még pedig:

1) A középtraktus, a melyhez a rövidebb tengelyében levő előcsarnokaihoz mindkét oldalon széles tágas nyilt lépcsőzet vezet; hosztengelyében pedig mindkét részéről csarnokok nyulnak ki, a melyek kupolás sarokpavillonokban végződnek s mely utóbbiakhoz szintén széles lépcsők vezetnek fel

A középső rész tetőzetét kupola képezi, s ezt a kupolát a magyar korona régi hóditott tartományainak és országainak, valamint Horvátországnak, Slavoniának, Fiuménak, Erdélynek stb. allegorikus alakjai vennék körül, tetőzetén Magyarország szobrával és mind e felett emelkednék ki azután a szabadság kolossalis alakja.

Ennek a templomszerüen épitett középtraktusnak a belsejében egy allegorikus csoportozat volna elhelyezendő Szt. István alakja a kereszténységre vonatkozó allegoriával, körüskörül pedig az oszlopcsarnokban Magyarország királyainak szobrai foglalnának helyet.

2) A középső rész hossztengelye mentén mindkét oldalon oszlopsorok által tartott, boltozott és galleriákkal ellátott csarnokok nyulnának ki, a mely csarnokok menyezetét és oldalfalát történeti emlékezetes jelenetek, mozzanatok ékesitenék részint relief, részint freskóban; az oszlopokon pedig Arpádtól a jelenkorig a magyar nemes családoknak érczből készült czimerpajzsai és származásfái chronologikus rendben volnának alkalmazandók.

Az oszlopcsarnokokban és fülkékben volnának felállitandók a királyok szobrai szintén chronologiai rendben, még pedig olyképen, hogy a Dunafelé eső részben állittatnának fel az árpádházi királyok szobrai, a másik részben pedig az idegen házakból származó királyokéi.

Mindkét csarnokrészt kivülről kolonádok környeznék, tetejükön nyilt terassal, az egyenletesség és symetria megóvása mellett. ...zek alatt a kolonádok alatt volnának megfelelő módon megörökitendők (czimerpaizsok, emléktáblák stb.) az összes vármegyék, azok is, a melyek ma már nem léteznek, municzipiumok, városok stb.

Ezekre az épületet részben körülövező nyilt galleriákra, valamint az alattuk levő terrassokra nyilt lépcsőzetek vezetnének, épugy a kupolaplateaura is

Innen mindenfelé nagyszerü látókép tárulna a szem elé, Budapest környékének gyönyörü panorámájára

Ezek a helyek és terassok a magyar művészek megörökitésére volnának fentartandók.

3) Az oldaltraktusokhoz csatlakoznék azután a szintén templomszerüen épitett két sarokpavillon. Ezek a sarokpavillonok szintén kupolával volnának ellátandók, a melyeknek egyikén Arpád kolossalis lovag szobra, a másikon pedig Első Ferencz József királyé állittatnék fel.

Ezen templomszerü pavillonok belső részében az egyikben Arpád és a honfoglalás szobor csoportozata, a másikában a szabadságharcz allegorikus csoportozata foglalna helyet.

Az egész emlékmüvet körös-körül kert venné körül örökzöld növényzettel és bokrokkal.

Ebből a nagy vonásokban előadottakból látható, hogy Magyarország egész története, kőben és érczben megörökitve, hatalmas fenséggel olvadna össze egy egészszé. Csakhogy ennek az eszmének a megvalósitásával egészen rendkivülit kellene teremteni, hogy a nemzet mindenkor méltó büszkeséggel és kegyelettel tekinthessen ezen emlékműre.

A mi az egész tervezetnek a kivitelét illeti, az 5—6 év alatt megvalósitható volna, a mihez szükséges volna:

a) Egy nagy országos bizottság alakitása.

b) A kormány hozzájárulása.

c) Egy törvény alkotása (az épitési munkálatok, az épitési tőke beszerzése stb.)

d) Egy adminisztráló iroda felállitása. (Történeti adatok gyüjtése, a felállitandó szobrok, czimerpaizsok, emléktáblák megállapitására és kiadása stb.)

e) Egy műszaki iroda felállitása.

f) Egy pénzügyi iroda felállitása.

Az egész emlékműnek költsége a szükséges előmunkálatok költségeivel együtt kerek 9 millió forintra előirányozható, a mennyiben a czitadellának anyaga részben szintén felhasználtathatik.

Ez az összeg a következő módon szerezhető be:

Allami hozzájárulás	3.000,000 frt
Az összes vármegyék hozzájárulása	500.000 „
A városok és községek hozzájárulása	500.000 „
A székes főváros hozzájárulása	1.000,000 „
Az egész nemesség (czimerpaizs)	600.000 „
A clerus hozzájárulása . . .	600.000 „
Ünnepélyek, egyletek és hazafias magánadakozásokból .	200.000 „
Nyilvános gyüjtés utján hozzájárulás	500.000 „
összeg . .	6.900,000 frt.

A még hiányzó összeg kamatoztatás és egy sorsjáték kölcsön utján (1.000,000 drb. részvény à 3 frt) volna biztositandó.

A fennti előterjesztésből látható, hogy az eszmének megvalósitása nem jár valami nagy nehézséggel, habár ez alkotással egészen rendkivülit kell teremteni. Nekem az az erős meggyőződésem, hogy minden egyes ember, a ki ennek a maga nemében páratlan hazafias vállalkozásnak a sikerülését elősegiti a legszebb jutalmat annak a tudatában fogja találni, hogy hozzájárult egy oly nemzeti emlékmű megalkotásához, a melynek az egész föld kerekségén nincsen párja.

Add, ó magyarok Istene, — hogy a 17.000,000 lakós között, kik szent hazánk földjét lakják, akadjon annyi valódi m a g y a r sziv, ki a tiszta hazafiságot minden fölé helyezze és az eszmét felkarolja, hogy Magyarország története: kőben és érczben minden időkre megörökittessék.

Budapest, 1897. junius havában.

Pejakovits Lajos.

Szent-Endre ünnepe.

Szent-Endre polgármesterének Dumcsa Jenőnek 25 éves jubileumát e hó 14-en ülték meg nagy fénynyel és pompával. Szt.-Endre ugyancsak kitett magáért, a zöld gallyal és szőnyeggel diszitett város impozáns látványt nyujtott, 3 diadalkapu hirdette a 25 éves jubileum jelentőségét rengeteg sok nemzeti és városi (sarga-kék) zászló erdejével, s alig látott a város annyi előkelő es diszes közönséget falai közt, mint e napon. A városháza kivül belül művészien volt diszitve, s méltán dicserték mesterük Falk Bertalan szt.-endrei karpitos jó izlését.

A szt.-endrei vasut állomáson már kora reggel diszbe öltözve várta a polgárság és a rendező bizottság Hauszman Alajos müegyetemi tanár müépitő elnöklete alatt a vendegeket, kik — kevéssel 9 óra után — meg is érkeztek. Ott volt a megye főispánja, Beniczky Lajos alispán, Bellaagh Imre főügyész, Dalmady Győző árvaszéki elnök, Baky Béla főszámvivo, Hindy Kálmán, Kludik Imre főispáni titkár, a kerület orsz. képviselője Luppa Peter, Pomazról: Csapó Lorant főszolgabiró és a videki küldöttségek.

A vendégeket öröm rivalgással s a helybeli tüzoltók zenekarával fogadta az ünneplő közönség, s megkezdődött a bevonulás a városházába, hol a város főkapitánya *Maximovics István* úgy is mint helyettes polgarmester üdvözölte a főispánt s a vele érkezett vendégeket. Küldöttséget menesztettek az ünnepeltért, kit megérkeztekor zajos éljenzéssel fogadott a megyei és helybeli közönség.

Az éljenzések csillapultával Beniczky Ferencz főispán emelkedett beszedben méltatta az ünnepelt polgarmester érdemeit, ki a lefolyt 25 év alatt bar nehéz megpróbáltatások közt, de mindig teljes megelégedéssel és sikerrel vezette a város ügyeit. Majd Hauszmann Alajos sikerült beszed kiséretében átnyujtotta a polgárság ajándékat egy remek kivitelü ezüst tintatartót és iróasztal készletet. Ezután Kada Mihály helyettes plébános inditványara az ünnepeltet egyhangulag és általános lelkesültseg közt megválasztottak a város diszpolgarává.

Dumcsa polgármester meghatott hangon, de ékes szavakban köszönte meg a személyét ért kitüntetést. — A közgyülés végeztével a polgármester feldiszitett lakásán fogadta a testületek és egyletek küldöttségeit, kiknek mindegyike emléktárgygyal kedveskedett az ünnepeltnek.

A tisztelgés után a *Poszpisl féle* vendéglő feldiszitett termében volt a diszebéd, melyen a felköszöntők sorát Beniczky Ferencz főispan a király éltetésével nyitotta meg. *Alispán* az ünnepeltre emelte poharát. *Polgármester* a hazára — majd a *főispánra* — ezután az *alispánra* — végül a hölgyekre. *Maximovics* kapitány a főszolgabiróra a jó egyetértés nevében, Bellaagh Imre a püspöki helynökre, *Dalmady* a polgármesterre ugyis mint a város árvaszéki elnökére. *Dalmady* Hauszmann tanárra mint a rendező bizottság elnökére, *dr. Nagy Jenő* a polgármester nejére: *Hauszmann* a polgárság nevében a főkapitányra. Polgármester a polgárokra, Járásbiró a polgármester...e. Rendőrkapitány a járásbiró és politikai hatóságra a jó viszony fennmaradásaért. Dr. *Csapó* főszolgabiró a két hatóság közti jó viszonyra: Polgármester a kath. hitközségre és az érdemekben gazdag plébánosra Kada Mihályra, Hauszmann a rendőrkapitányra, mint a rendező bizottság fáradhatatlan tagjára stb.

Az ünnepély alkalmával leleplezték az ünnepelt jól talált arczképét, mit Udvardy Gyula festőművész meglepő hűséggel festett s ezzel is bebizonyitotta, hogy legjobb arczképfestő művészeink közé tartozik.

Este a Dunán tüzijáték volt, s a polgárság fáklyásmenettel tisztelte meg a polgármestert. Dumtsa Jenő 5% zálogleveleken a következő összegeket adta jótékony czélra:

1000 frt. évi kamatai bármely vallásu szegény hajadon kiházasitására forditandók.

2. 500 frt. évi kamatai helybeli róm. kath. leány-intézetnek az évi fővizsgák alkalmára egy szegény jól tanuló növendék jutalmazására.

3 500 frt. kamatai egy bármely vallásu szegény fiugyermek jutalmazására a fővizsgák alkalmával.

4. 500 frt. kamatai évenkint egy szegény helybeli tisztességes özvegynek.

5. 500 frt kamatai a helybeli tűzoltók egyletének előmenetelt tanusitó tűzoltóknak kiosztandók.

6. 200 frt. róm. kath. leányintézetnek.

7. 200 frt. róm. kath. fiúgyermek iskolának.

8. 200 frt. görög-keleti iskolának.

9. 200 frt. evang. ref. hitközségnek.

10. 200 frt. izraelita hitközségnek.

11. 200 frt. helybeli casinónak.

12. 300 frt. városi tisztviselő nyugdij alapjának

13. 100 frt. helybeli ipar egyesületnek.

14. 100 frt. munkásbetegsegélyző-egylet helyb. fiókjának.

15. 100 frt. Szent-János betegsegélyző egyletnek.

16. 200 frt. görög-keleti szegények intézetének, stb stb.

Az ünnepélyen résztvettek a következő küldöttségek: Pestvármegye a főispán és alispán vezetése mellett, a helybeli római katholikus plébánia hivatal, a görög katholikus lelkészek, a királyi járásbiróság, királyi adóhivatal, postahivatal, a polgárság küldöttsége, mely gyönyörü ezüst irókészletet adott át, a hölgyek ötventagu küldöttsége, a püspöki helynök, a róm. katholikus, a görög, a református és a zsidó hitközség, ipartestület, Békésmegyen, Buda-Kaláz község, Budapesti munkás betegsegitő egylet, a munkás betegsegitő egylet helybeli fiókja, Szent-János betegsegelyző egylet, szent endrei takarékpénztár, pomázi görög-keleti egyház, budakalázi görög-keleti egyház, szent endrei tűzoltó egylet, a szerb iskola összes növendékei, a letelepedett tisztviselők küldöttsége stb.

Szóval mindenki igyekezett megmutatni, hogy szivből ünnepel és lelkesen ismeri el a szeretett polgármester érdemeit, kinek neve fényesen van Szent-Endre történetével összeforrva.

Az ünnepléshez a király is hozzájárult azzal, hogy Dumtsa Jenőt a Ferencz-József rend lovagkeresztjével tüntette ki.

Évzáró vizsgák.

Az ez idei vizsgálatokat a vizivárosi két elemi iskolájában, nevezetesen az *iskola-utczai* leány- és a *Toldy Ferencz-utczai* iskolában tegnap tartották meg. Ünnep volt e nap az iskolák apró népségére nézve, bokréta ünnepe 9 hónap fáradalmainak. Öröm volt látni az örvendező, kigyult gyermekarczokat, öröm volt hallani az értelmes, tiszta felele eket, a szép szavalatokat. A nagyszámban megjelent szülők és tanügybarátok, nemkülönben az iskolaszék kiküldött tagjai azzal a kellemes tapasztalattal gazdagodtak e napon, hogy a lefolyt tanév — bár csak 9 hónapra terjedt — nem mult el haszon és siker nélkül, mert a tanitói kar nagy buzgalommal fáradozott a tanulók ész- és okszerü kimüvelésén s a felső iskoláknak valóban jól előkészitett gyermekanyagot szolgáltat.

Holnap, 21-én tartják meg az évzáró vizsgálatokat a *medve-utczai* és *fő utczai* elemi iskolákban. Hiszszük, hogy ezen iskolák vizsgái iránt is olyan nagy érdeklődés fog mutatkozni a szülők körében, mint a már megtartott vizsgák iránt s a tanitásban elért eredmény itt is minden tekintetben kielégitő lesz.

Folyó hó 26-án, szombaton reggel Te Deumra vezettetnek a II. ker. elemi iskolák növendékei, melynek végeztével a bizonyitványok, évi értesitők, jutalmak stb. kiosztása következik. Ezzel az aktussal bezáródnak a vizivárosi elemi iskolák kapui s a tanulók és tanitók megkezdik jól megérdemelt vakácziójukat.

Ugyancsak f. hó 21-én tartják meg az évzáró vizsgát a *II. ker. Török-utczai elemi* és este az *alsófoku ipariskolában.*

Később vagyis 22-én és 23-án vizsgáznak ez idén az *I. ker. Attila-utczai* el. iskola növendékei, holott ez az iskola fekvésénél fogva talán a legalkalmatlanabb arra, hogy a tanulókat a nyári melegben sokáig együtt tartsa. No, de az ott működő jeles tanitótestület bizonyára elfogja oszlatni érdekes vonzó előadásával a gyermekek esetleges bágyadtságát s igy az idei tanév ott is fényes sikerrel fog végződni.

A főv. községi szeretetház növendékei f hó 26-án fognak vizsgázni.

A főszolgabiró bucsuzása.

Pestvármegye pilisi felső járása szerdán junius 16-án megható bucsut vett szeretett és korán nyugalomba vonult *főszolgabirájától Kontra Kálmántól.*

A járás jegyzői kara által rendezett és a járási értelmiség részvételével megtartott ünnepély legkimagaslóbb része Pomázon a községháza tanácstermében folyt le, hová az ünnepeltet küldöttségileg hivták meg. A járás jegyzői kara nevében *Martiny Dezső* Pomáz község jegyzője, a járás orvosi, gyógyszerészi és állatorvosi kara nevében pedig *Dr. Fekete Mór* járási orvos igen hatásos üdvözlő beszéd kiséretében adták át az erre az alkalomra készült arczképes albumokat, melyek egyikében élén *Mihalovits Béla* járási szolgabiróval a községi jegyzők és a járási tisztviselők arczképei másikában élén a járási orvossal az orvosi, gyógyszerészi és állatorvosi-kar arczképei vannak elhelyezve.

Kontra Kálmán a nyugalomba vonult főszolgabiró meghatottan könnyezve mondott köszönetet a közszeretet és bizalom e ritka szép nyilvánulásáért. Bucsúszavaiból kivehető volt, hogy a járás érdekeit nemcsak a multban viselte, de a jövőben is mindenkor szivén fogja viselni s igy őt a járás lakosságához és a jegyzői karhoz füző kapcsot még szorosabbra óhajtja vonni a szeretet és becsülés kötelékével mint magán ember.

Az emlék album ünnepélyes átadása után a jelenvoltak hosszú kocsisorokban elhajtottak a Pomáz és Csobánka határában lévő árnyas Laszlovszky-ligetbe, hol az ünnepelt tiszteletére 78 teritékü fényes lakoma volt. Az első pohárköszöntőt *Feleky Miklós* a Nemzeti szinház veterán művésze mondotta meghatóan. Majd *Weicher Miklós* ürömi róm. kath. plébános, *Laszlovszky Béla* pomázi nagybirtokos, *Vukay János* a derék öreg csobánkai-községi jegyző és még számosan köszöntötték fel az ünnepeltet, kit nemcsak a járás de az egész vármegye osztatlan bizalma és szeretete: a közbecsülés kisér nyugalmába.

A lakoma után a társaságot az ünnepély helyszinén lefényképezték.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Preisinger Béla.

Egy fiatal törekvő polgártársunkat mutatjuk be ma ismerőseink csarnokában. Preisinger Bélát nem csak az első kerületben, de egész Budán jól ismerik. Szerény ember nem igen szokta magát észrevétetni, de ott van mindenütt, hol a polgárok közérdekéről, vagy valami közczélról van szó.

Ilyennek kell lenni egy fiatal polgárnak, ki a saját szorgalmával, fáradhatatlanságával gyarapitja vagyonát. Ilyen polgárok többen is vannak Budán, azért nem is aggodunk társadalmunk jövőjéért.

A pazarlás csak olyan bűn, mint a pénzimádás, meg kell találni az arany közép utat, hogy az isten áldásával kisért szorgalom eredményeit a vagyonosabb polgár élvezni tudja és ezeket közölje, tovább adja olyanoknak is, kik nélkülöznek, szükséget szenvednek. Az ifju évek eltelte után az életét igy beosztó polgár méltóan emelkedik a vezetők közé és irányt ád mindenféle fejlődésnek.

Mikor az önkénytes tűzoltók egyik jelese ifju Szidanits Ferencz hősi halált halt egy gyárégésnél, Preisinger Béla volt az első, ki a családra gondolt és sürgetett mindenfelé, hogy az árvák sorsa enyhüljön.

Minden közügyben részt vesz. Megtudja figyelni a bajokat és van gondolata ahoz is, hogy mi lehetne az orvosszer. Budát és egész területét jól ismeri és szeretettel csügg Buda jövőjén. Értelmes ember, ki tovább képezi magát és a saját érdekeit nem helyezi a közérdek elé.

Vállalkozásaiban tisztességes, mint a hogy a budai polgárok java része teszi, nem a közönség kizsakmányolásán boldogul. Becsületes elelmesség, munkásság, pontosság, szorgalom és helyes üzleti erkölcs alapja az ő vállalkozásának.

A Luczenbacher-féle fa elárusitó vállalkozás az ő kezében is van, nagy raktára dicséri őt, mint jó kereskedőt.

Szótartó, megbizható ember még a baráti társaságban sem téveszti el soha a tisztességet, a lelkiismeretességet és a jó polgári gondolkodást. Igy őrzi meg atyja szép emlékét és biztos tja a saját jo hirnevét és polgártársai becsülését.

Helyes inditvány.

A budai kereskedelmi társulat junius hó 16-án tartott választmanyi ülésen Willinger Ferencz két inditványát fogadták el. Az első inditványra azt határozták, hogy kérjék fel mind a három kerület elöljáróját, hogy a kerületi választmányt buzditsák, a közlekedésre nem alkalmas rossz utak, arkok és mesgyék megtekintésére. A kerületi választmany kerje fel a szomszédos telek tulajdonosokat, a közlekedésre szükséges ut kibővitése czéljára igényelt területek ingyenes átengedésére, hogy az ut kibővitest vagy a kerületi elöljáróságok vigyék rövid uton keresztül, vagy erre a tanácsot kerjék fel. Ha elegendő jó ut lesz a budai hegyekben, ugy a közönség még jobban vonzódik majd ide.

A második inditvány a közuti vasuti vonalok drágaságával foglalkozott és elhatároztak, hogy a közuti vasuti vonalakat felkérik, mérsékelje a zugligeti kocsikon ugy, hogy ezek a pestiekkel egyenlő arányuak legyenek. Inditványai szerint ezek lennének a mérsekelt arak:

A déli vasutról a Margithidig 12 kr. tul drága, a János kórháztól a Kálvintérig 20 kr. szintén.

(Ugyanez a vonal, ha a déli vasutról jön s a János kórháznál átszál a Kálvin-térig, vagyis a Károlykaszárnyánál uj átszállással együtt csak 12 krajczár.)

A zugligetből a fogaskereküig 10 kr. drága, lehetne 6 kr. A zugligetből a János kórházig 16 kr. drága, lehetne 10 kr. v. cserejegy. A zugligetből a Margithidig 16 kr. drága, lehetne 10 kr. A János kórháztól a fogaskereküig 10 kr., lehetne 6 kr. A János kórháztól a Margithidig 12 kr. drága, lehetne 6 kr. A János kórháztól a városligetbe 20 kr. drága, lehetne 12 kr. mint a volt omnibusz. A János kórháztól a Császárfürdőbe 12 kr. drága, lehetne 8 kr. A Margithidtól a fogaskereküig 16 kr. drága, lehetne 10 kr. v. cserejegy epugy innen Pestre minden irányba drága.

Mérsékelt áru jegyeket nem adnak ki minden vonalra. Igy p. o. a délivasuton nem kapni a fogaskereküig, vagy a zugligetig; a zugligeti vonalon nem adnak Ujpestre, zuglóba, vágóhidra stb.

Vasárnapon és ünnepnapon oly tultömöt-

tek a kocsik, hogy a legtöbb átszálló helyeken meg nem áll, de ha megállna, sem lehetne helyet kapni. Igy a pestiek sem szivesen járnak Budára s a budaiak Pestre. A társaság pedig jelentékeny jövedelmet veszit el.

Különfélék.

— **Óvatosan** de szivósan hirdetik, terjesztik, kolportálják azt a hirt, hogy nem fogják megengedni a vasuti közlekedést az eskütéri hidon (a mely még mindig „legközelebb“ épül.) Eleinte nevettek a felett, de később gondolkozóba estek, majd azt mondták, hogy nálunk minden lehetséges. A félénkebbek már nem mernek nyilatkozni sem a mióta azt sejtik, hogy valóban bizonyos hatalmasak kivánságára akarják hozzászoktatni ahoz a közönséget, a mit sokáig kimondani nem mertek. A kormány hallgat; nem dementálnak semmit. A hirekért senki sem felelős. Már egy kőnyomatos is emlitette, hogy „el van határozva.“ Beszélik, hogy a minisztertanács valóban hozott a napokban ilyen határozatot. Ezer meg ezer ember óhajtja, hogy vagy dementi, vagy felvilágositás deritse fel a dolgot, még pedig a főváros megnyugtatására. Hiszen bizonyára semmi sem rothadt Dániában.

— **A dunai rakpart.** Darányi Ignácz miniszter által összehivott értekezleten *Haberhauer János* alpolgármester és *Falk Miksa* országos képviselő a tárgyalás során a budai kereskedelemre nézve azt a fontos kivánságot fejezték ki, hogy a rakpart kiépitése után nagyon üdvös volna, ha a kereskedők a budai rakpartot jobban felhasználnák. Bizony jó lenne, ha a budai kereskedés fellendülne a part bérletek által.

— **Kinevezés.** A király *Dr. Klasz Pált* valóságos miniszteri titkárrá nevezte ki. Dr. Klasz Pál a legképzettebb és leghivatottabb tisztviselők közül való, kinek tanulmányai, műveltsége és szorgalma szép jövőt igérnek és a ki gyorsan fogja elérni a lehető legmagasabbb fokokat pályáján.

— **Eljegyzés.** Petrich Márton épület és butor asztalos köztiszteletben álló polgár és a kerületi választmány tekintélyes tagjának kedves két leányát Terézt és Irmát eljegyezték Klosz Antal m. kir. központi állampénztári tiszt és *Lüske* Lajos magy. kir. pénzügyministeri számtiszt.

— **Szinházaink.** A budai szinházaknak jó estvéi voltak. Kreesányinál Blaha Lujza vendégszerepelt telt házak mellett, elragadva a közönséget. — Serly Ó-Budán A Két Kohn czimü darabbal megtörte a jeget. A társaság minden tagja kitünően játszott a mulatságos bohózatban.

— **Lipótmezei villamos.** A lipótmezei érdekeltség emőkei Emich Gusztáv vezetésével tisztelgett Márkus József polgármesternél a lipótmezei villamos vasut ügyében. A polgármester szavaiból az tünik ki, hogy a vasut a jövő évben már járni fog. Adja Isten! . . .

— **Buda épül.** Az utóbbi napokban több új épületnek vetették meg az alapját Budán. Régi, roskatag házak helyére pompás paloták fognak kerülni. Egyike e palotáknak a II. ker. Fő- és Batthyány-utcza sarkán épülő 3 emeletes *Mandl-féle* ház, mely a Bombatéren épitendő vásárcsarnok hirnökének tekintendő, — ko másik a Csalogány-utcza végén épülő *Rosletessége* ház, mely szintén 3 emeletesnek kéalatt a kemely különösen azért fontos, mert épidon megöegy uj utczának, a *Menház utcza* meglák stb.) ak egyengeti az utját.

ma már naz omnibuszok. A társaskocsi-közlekesok stb. való berendezése érdekében, a tanács azt a javaslatot terjesztette elő a főváros közgyülésén, hogy fogadja el a közgyülés a bécsi általános omnibusz-vállalat ajánlatát, a mely szerint omnibuszjáratás a következő utvonalakon lenne: a) Csepel-kőpart — ártézi fürdő. b) Rudasfürdő — városliget. c) Szent-János kórház — városliget. d) Központi vásárcsarnok — Kálvintér — Császárfürdő e) Terézvárosi templom — városmajor. A tárgyhoz hozzászóltak Herczog Péter, dr. Kollár Lajos, Szabó M. Ferencz, Fektor Ferencz, Scheich Károly s azután elfogadták a tanács javaslatát Herczog Péternek ama pótlólagos inditványával, hogy a szerződésből hagyják ki a társaság részéről kivánt ama rendelkezést, hogy a főváros köteles az utczák kövezetét jókarban tartani

— **Temetés.** *Gróf Hunyady László* és neje gróf *Csáky Sarolta* szomorodott szivvel tudatták szeretett unokahugok *Königsegg Irma grófnő* halálát, ki Karlsbadban halt meg. A megboldogult grófnő gróf Hunyady László és nejéhez gróf Csáky Saroltához gyermeki szeretettel ragaszkodott. Halála széles körü főuri rokonságot boritott gyászba. Temetésén, mely a vizivárosi temetőben volt, diszes gyászoló közönség jelent meg. Nem csak rokonok és ismerősök, de azok is, kikkel életében sok jót tett. A gyászszertartást a nemes szivü grófnő kivánságához képest Bogisich Mihály püspök végezte. Ott voltak gróf Hunyady László és neje, báró Fehérváry Géza, gróf Széchenyi Pál, Rohonczy tábornok és neje, gróf Csáky Albin és neje, gróf Forgáchné Révay Sarolta, a Csáky család összes tagjai, báró Piret és neje, Miklós Ödön, báró Eötvös Lorándné, és sok mások. Ott volt az uradalmi tisztikar, a cselédség, kik megindultan siratták szeretett urnőjüket. A grófnőt sokáig nem felejtik el rokonai és azok, kik jótékonyságáért áldották és imádkoztak életéért. A Königsegg család sirboltja az utolsó családtagot fogadta be, kinek koporsóját koszorukkal halmozták el. Nyugodjék a szeretett halott és a kik szomorodottak, azoknak a Mindenható adjon vigasztalást. — *Ifju Bartalits Imrét* a Vöröskereszt kápolnájából diszes közönség jelenlétében temették el. A szertartást *Dr. König Gusztáv* pápai kamarás tartotta, a nyomdászok dalárdája énekelt s nehány bucsuszót *Erdélyi Gyula* a Buda és Vidéke szerkesztője mondott, azután a farkasréti temetőbe helyezték örök nyugalomra. Aldott legyen emléke!

— **Elveszett ékszer.** Lapunk egyik barátja vagy a Krisztinavárosi szinkörben, vagy az alagutig vezető uton egy értékes inggombot vesztett el és kéri a becsületes megtalálót, hogy azt a Buda és Vidéke szerkesztőségében illő jutalomért adja át.

— **Közgyülés.** A Ferencz-csatorna részv. társulat ma tartotta 25-ik évi rendes közgyülését Türr István tábornok elnöklete alatt. Elnök visszapillantást vetett a társulat 25 éves müködésére. Ép negyedszázad éve, hogy ő Felsége a király az első kapavágást a csatorna épitését megelőzőleg megtette, a honnan elment a Béga-csatornához és a vukovár-samáczi csatornához. Sajnálattal jelenti, hogy e két utóbbi csatorna ügyében nem történt semmi s fölkérte a kormány jelenlevő képviselőjét: Toppke Alfréd államtitkárt, Kvassay és Gonda min. tanácsosokat, Neményi Ambrus orsz. képviselőt, hogy végre tegyenek valamit Magyarország vizutainak kiépitése tárgyában. Az évi jelentés szerint a Ferencz-csatorna forgalma a lefolyt évben 103,881 frt 63 kr. tiszta jövedelmet eredményezett, mi az előző évéhez képest 36.507 frt 4 kr. többletet mutat. Az igazgatóság inditványára a közgyülés elhatározta, hogy az elsőbbségi kötvény birtokosoknak $1^1/_2$ %-os osztalékot fizessenek, a fennmaradó összeget pedig a tartalékalaphoz csatolják. A közgyülés a jelentést tudomásul vette, felmentést ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak megadta s a kisorsolt igazgatósági tagságra egyhangulag ujra Türr István tábornokot választotta meg. Elnök igéri, hogy mig birja, az ország viziutainak kiépitését tőle telhetőleg előmozditja. Végül Gonda Béla kiemelve Türr tábornok érdemeit a közgyülés véget ért.

— **A Lipótmezei közérdekeltség mint szövetkezet** 1897. évi junius 28-án délután 4 órakor a Lloyd-társulatnak kistermében (Mária Valéria-utcza 12.) tart évi rendes közgyülést Napirend: 1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése. 2. A mérleg megállapitása. 3. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére szóló fölmentvény megadása. 4. Az igazgatóság kiegészitése. 5. A felügyelőbizottság választása. 6. Netaláni inditványok.

— **A Budapest-esztergom-füzitői helyi érdekü vasut részvénytársaság** 1897. junius hó 18-án délelőtti 11 órakor Budapesten, a társaság hivatalos helyiségében (V., Báthory-utcza 24. szám, I. emelet) VI. rendes közgyülését tartott.

Tájékoztató.

— *Hol a harmadik Kohn?* A ki a Kisfaludy szinházban a Két Kohnt megnézi és keresné a harmadik Kohnt, az nézzen be Krandl Károly, Kisfaludy szinházhoz czimezett keresett vendéglőjébe s ha nem találja is itt a harmadik Kohnt, talál jó ételeket és italokat és mindig jó társaságot.

Ós-Budavár. Ós Budavárában legnagyobb meglepetés az, hogy Karikás Lajos vendéglőjében az árak jutányosak és az ellátás kitünő. Karikás Lajos vendéglőjében jó ételek és italok mellett az előkelő világ kellemesen szórakozik.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

Meghivó.

A **„Budapest-Zuglígeti Egyesület“** f. hó 28-án az I. ker. zuglígeti iskolában tartja meg évi rendes **közgyülését**, melyre a t. tagok tisztelettel meghivatnak.

Az évi közgyülés tárgysorozata:

1. Az igazgatóság évi működéséről szóló jelentés felolvasása.
2. Az évi zárszámadás megvizsgálása, a jövő évi költségelőirányzat megállapitása.
3. A tisztikar, az igazgatóság, a választmány ujjáalakitása.
4. Inditványok.

Budapest, 1897 junius 16-án.

Eperjessy István titkár. **Sigray Pál** elnök.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

A budapesti vasuti vonatok.

A vonatok **indulása** Budapestről

Érvényes 1897. évi május hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[1]) 902	12	20	k. e. v.	Konstantinápoly
[2]) 102	2	15	„	Bécs, Páris, London
30	6	15	v. v.	V.-Kanizsa
10	6	50	sz. v.	Bécs, Graz
304	7	00	gy. v.	Ruttka, Berlin
1004	7	15	„	Zágr., Fiume, Róma
402	7	20	„	Kassa, Munkács
[3]) 320	7	25	sz. v.	Hatvan
906	7	35	„	Belgrád, Brod
1508	7	40	„	Kassa, Poprád-Felka
1098	8	00	„	Zágráb, Fiume, Pécs
604	8	05	„	Arad, Brassó
[3]) 20	8	10	„	Bicske
506	8	30	„	Kolozsvár, Brassó
6	8	50	gy. v.	Bécs, Graz
408	8	50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
306	9	20	„	Ruttka, Berlin
1708	9	40	„	M.-Sziget, Stanislau
[4]) 28	11	25	v. v.	Székesfehérvár
délután				
[3]) 512	12	10	sz. v.	Nagy-Káta
1	12	15	„	Bicske
310	12	35	„	Hatvan
316	1	30	„	Gödöllő
1302	1	42	gy. v.	Fehring, Graz
602	1	55	„	Arad, Bukarest
504	2	15	„	Tövis, Körösmező
4	2	20	„	Bécs, Páris
16	2	30	sz. v.	Bicske
408	2	35	gy. v.	Kassa, M-Sziget, Lemberg
904	2	40	„	Belgrád, Eszék, Bród
312	2	45	sz. v.	Hatvan
510	2	55	„	Szolnok
004	3	00	gy. v.	Zágr., Fiume, Eszék
022	3	20	v. v.	Adony-Szab., Paks
3 2	3	45	gy. v.	Ruttka, Berlin
908	4	00	sz. v.	Szabadka
12	4	30	„	Győr
308	5	20	„	Fülek, Ruttka
508	5	45	„	Kolozsvár, Brassó
318	6	25	„	Hatvan
1706	7	05	„	M.-Sziget, Stanislau
[6]) 18	7	15	„	N.-Kanizsa, Bicske
1506	8	00	„	Kassa, Poprád-Felka
1006	8	30	„	Zágr., Fiume, Eszék
406	8	40	„	Ungvár, Lemberg
48	9	10	tszsz.	Bicske
502	9	15	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest
1304	9	55	sz. v.	Fehring, Graz
606	10	00	„	Arad, Brassó
910	10	20	„	Belgrád, Eszék, Bród
[7])1510	10	40	gy. v.	Kassa, Poprád-Felka
8	10	45	sz. v.	Bécs
322	11	00	v. v.	Ruttka, Miskolcz

[1]) Közlekedik kedden és pénteken
[2]) „ szerdán és szombaton
[3]) „ ünnep és vasárnapokon május 15-től szeptember 15-ig.
[4]) „ junius 1.—szept. 15
[5]) „ május 15.—szept 15.
[6]) Bicskére csak jun. 1 —szept. 15.
[7]) Közlekedik junius 15.—szept. 15.

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[1]) 702	12	00	k. e. v.	Konstantinápoly
[2]) 102	2	35	„	Bécs, Páris, London
124	5	40	sz. v.	Érsekujvár
166	5	55	„	Palota-Ujpest
[3]) 110	6	20	ost.e.v	Bécs, Ostende
4102	6	30	sz. v.	Esztergom
6102	6	40	„	Czegléd, Szolnok
168	6	50	„	Palota-Ujpest
6012	6	55	v. v.	Lajos-Mizse
1402	7	30	gy. v.	Zsolna
106	8	00	„	Bécs
170	8	05	sz. v.	Palota-Ujpest
708	8	15	gy. v.	Temesvár, Orsova
712	8	30	sz. v.	Temesvár
[4]) 142	8	40	„	Nagy-Maros
172	9	05	„	Palota-Ujpest
116	9	15	„	Bécs
[5]) 174	11	55	„	Palota-Ujpest
délután				
6104	12	05	sz. v.	Czegléd, Szolnok
136	12	15	„	Nagy-Maros
[4]) 146	12	55	„	Nagy-Maros
176	1	05	„	Palota-Ujpest
[6])4106	1	25	„	Dorog
104	1	45	gy, v	Bécs
178	2	05	sz. v.	Palota-Ujpest
126	2	20	h.gy.v.	P.-Nána
704	2	30	gy. v.	Bukarest
4104	2	35	sz. v.	Esztergom
6002	2	45	„	Lajos-Mizse
144	2	55	„	Érsekujvár
6106	3	05	„	Czegléd, Szolnok
180	4	00	„	Palota-Ujpest
716	4	25	„	Szeged
138	4	35	„	Nagy-Maros
[4]) 188	5	00	„	Palota-Ujpest
108	5	40	luxusv	Bécs
[4]) 148	6	00	sz. v.	Nagy-Maros
182	6	10	„	Palota-Ujpest
[7]) 140	6	30	„	Nagy-Maros
710	7	00	„	Verciorova
4112	7	10	v. v.	Esztergom
6014	7	20	„	Lajos-Mizse
128	7	45	sz. v.	Párkány-Nána
184	7	55	„	Palota-Ujpest
[4]) 150	8	05	„	Vácz
218	9	05	tv.szsz	Érsekujvár
186	9	25	sz. v.	Palota-Ujpest
118	9	35	„	Bécs
[8]) 706	10	05	ost.e.v	Konstantinápoly
714	10	35	sz. v.	Szeged, Temesvár
1406	10	45	„	Zsolna
152	11	20	„	Vácz

[1]) Közlekedik minden szombaton
[2]) „ „ kedden
[3]) „ „ vasárnap
[4]) „ ünnep és vasárnap máj 15-től.
[7]) „ ünnep és vasárnapon
[8]) „ junius 1-től
[6]) „ minden szerdán. máj. 15.—szept. 15.

A vonatok **indulása** Buda-Császárfürdő kitérőről.

402	6	24	sz. v.	Esztergom	*4006	1	19	sz. sz. Dorog
					4004	2	29	„ Esztergom
					4012	7	05	v. v. Esztergom

* Közlekedik ünnep és vasárnap május 15-től szeptember 15-ig.

A vonatok **érkezése** Buda-Császárfürdő kitérőbe.

4001	7	36	sz. v.	Esztergom	*4005	8	19	sz. v. Dorog
4003	10	33	„	Esztergom	4011	9	34	v. v. Esztergom

* Közlekedik ünnep és vasárnap május 15-től szeptember 15-ig.

A vonatok **érkezése** Budapestre.

Érvényes 1897. évi május hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[1]) 101	12	10	k. e. v.	London, Páris, Bécs
[2]) 901	2	05	„	Konstantinápoly
643	5	00	t. szsz.	Arad
321	5	20	v. v,	Ruttka
1707	5	45	sz. v.	M.-Sziget
605	6	10	„	Brassó, Arad
47	6	15	t. szsz.	Bicske
405	6	35	sz. v,	Lemberg, Miskolcz
7	6	40	„	Bécs, Sopron
[3])1509	6	55	gy. v.	Poprád-Felka, Kassa
911	7	05	v. v.	Belgrád, Brod
507	7	10	sz. v.	Brassó, Kolozsvár
309	7	30	„	Hatvan
1303	7	35	„	Graz, Fehring
501	7	50	gy. v.	Bukarest, Brassó
1021	7	55	v. v.	Paks, Adony-Szab.
1505	8	15	sz. v.	Kassa, P.-Felka
1005	8	20	„	Fiume, Zágr., Eszék
1003	8	40	gy. v.	Fiume
[4]) 319	8	50	sz. v.	Hatvan
309	9	10	„	Szolnok
11	9	25	„	Győr
907	10	15	„	Szabadka
307	10	35	„	Ruttka, Fülek
21	10	40	„	Triest, Fiume
délután				
311	12	25	sz. v.	Hatvan
301	12	50	gy. v.	Berlin, Ruttka
903	1	05	„	Konstantinápoly
601	1	10	„	Bukarest, Arad
3	1	25	„	London, Páris, Bécs
403	1	30	„	Lemberg, Kassa
1901	1	45	„	Gyékényes, Bécs
503	1	50	„	Tövis, M.-Sziget
1301	2	05	„	Graz, Fehring
[4]) 23	4	50	sz. v.	Bicske
313	5	55	„	Gödöllő
505	6	20	„	Brassó, Kolozsvár
25	6	50	v. v	Győr
5	7	15	gy. v.	Bécs, Graz
603	7	20	sz. v.	Brassó, Arad
905	7	35	„	Belgrád Eszék
305	7	45	„	Berlin, Ruttka
1907	7	55	„	Fiume, Zágráb, Pécs
1705	8	10	„	Stanislau, M.-Sziget
1001	8	35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágr.
407	8	40	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
[5]) 15	8	55	„	Fiume, N.-Kanizsa Bicske
1507	9	05	„	Kassa, P.-Felka
9	9	20	„	Bécs, Graz
[4]) 511	9	25	„	Nagy-Káta
401	9	55	gy. v.	Munkács, Kassa
[6]) 19	10	00	sz. v.	N.-Kanizsa Bicske
303	10	15	gy. v	Berlin, Ruttka
[4]) 317	10	50	sz. v.	Hatvan
[7]) 17	11	45	„	Siófok, Székesfoh.

[1]) Közlekedik kedden és pénteken
[2]) „ szerdán és szombaton
[3]) „ junius 15.- szept. 15.
[4]) „ május 15.—szept. 15.
[7]) „ junius 1.— szept. 15.
[5]) Bicskéről csak junius 1.—szept, 15.
[6]) Bicskéről csak ünnep és vasárnap május 15.—szept. 15.

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
[4]) 147	12	05	sz. v.	Nagy-Maros
[2]) 701	2	10	k. e. v.	Konstantinápoly
161	4	40	sz. v.	Palota-Ujpest
[3]) 705	5	30	ost.e.v	Konstantinápoly
163	5	40	sz. v.	Palota-Ujpest
451	6	20	„	Vácz
165	6	35	„	Palota-Ujpest
6101	6	45	„	Szolnok, Czegléd
1405	6	55	„	Zsolna
217	7	05	tv.szsz	Érsekujvár
709	7	15	sz. v.	Verciorova
4101	7	25	„	Esztergom
167	7	35	„	Palota-Ujpest
117	7	45	„	Bécs
6011	7	55	v. v.	Lajos-Mizse
[6]) 139	8	10	sz. v	Nagy-Maros
713	8	20	„	Kecskemét
127	8	45	„	Párkány-Nána
169	8	55	„	Palota-Ujpest
171	10	10	„	Palota-Ujpest
4103	10	25	„	Esztergom
715	10	35	„	Szeged
143	10	55	„	Érsekujvár
délután				
[4]) 141	12	30	sz. v.	Nagy-Maros
[5]) 73	12	55	„	Palota-Ujpest
703	1	25	gy, v.	Bukarest
175	1	40	sz. v.	Palota-Ujpest
103	1	50	gy. v.	Bécs
177	2	55	sz. v.	Palota-Ujpest
6001	3	10	„	Lajos-Mizse
135	3	30	„	Nagy-Maros
6103	3	40	„	Szolnok, Czegléd
[4]) 187	4	45	„	Palota-Ujpest
[4]) 145	5	35	„	Nagy-Maros
179	5	45	„	Palota-Ujpest
115	5	55	„	Bécs
711	6	50	„	Temesvár
181	7	00	„	Palota-Ujpest
707	7	40	gy. v.	Orsova, Temesvár
125	8	05	sz. v.	Párkány-Nána
[8])4105	8	15	„	Dorog
105	8	50	gy. v	Bécs
183	8	40	sz. v	Palota-Ujpest
6105	9	05	„	Szolnok, Czegléd
1401	9	20	gy. v.	Zsolna
4101	9	30	v. v.	Esztergom
[4]) 109	9	55	ost.e.v	Bécs
185	10	15	sz. v.	Palota-Ujpest
[7]) 149	10	30	„	Vácz
137	10	40	„	Nagy-Maros
107	10	50	lux. v.	Bécs
6013	11	00	v. v.	Lajos-Mizse
123	11	20	sz. v.	Érsekujvár
[1]) 101	11	50	k. e. v.	London, Páris, Bécs

[1]) Közlekedik minden pénteken
[2]) „ „ kedden
[3]) „ „ vasárnap
[4]) „ ünnep és vasárnap máj. 15-től
[5]) „ ünnep és vasárn.
[6]) „ junius 1-től
[7]) „ minden szerdán
[8]) „ ünnep és vasárnap máj.—szept. 15.

Tabermann Gusztáv

cs. és kir. udvari

vizvezeték berendező és felszerelő,

épület és diszbádogos-mester.

Budapesten II. k. Margit-körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fűtés és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy Budapesten mint a vidéken.

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

Vendéglő átvétel

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

vendéglőmet

I. ker., Alkotás-utcza 21. sz. saját házamban ismét átvettem és azt ujonan átalakitva f. évi május 8-án szombaton megnyitottam.

Törekvésem oda irányuland, hogy a polgári követelményeknek minden irányban megfelelően kiváló magyar bor, valamint izletes ételekről és figyelmes kiszolgálásról gondoskodjam.

Egyuttal bátorkodom megjegyezni, hogy különösen a palaczk-bornak házhoz szállitására fő sulyt fektetek s hogy csakis magyar bort fogok kimérni.

Megrendeléseket 10 literen felül bérmentve házhoz szállitok.

Kedvező idő esetén szombat- és vasárnap a kerti helyiségben zene.

Tisztelettel

Bittner Alajos

vendéglős.

Magyarhon legkiválóbb

és legtisztább

savanyuvize

a Szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

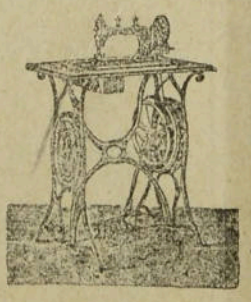
Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját természü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

SCHIEN KÁROLY

Budapest, II., Donáti-utcza 42. sz.

Ajánlja magát

telefonok, villámhárítók, szocsövek és szobai távirdák berendezésére

a legjutányosabb árakon.

Mindennemü

varró- és kötőgépek és biciklik raktára.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kinestári bélyegilleték fizetendő.

A mi regényünk.

IV.

Mit tegyek? Egy pohár bort ittam a javából *Bartalits Sándor* borméresében a *Mátyáshegyen*. Elmerengtem a szép helyen, a jó bor mellett Keblemre oleltelek. A bor és könyneid mámorossá tettek. Azt hittem örökké igy tart. Enyim vagy. Elfeledtem szegénységem. Igen, de te nem tudtad feledni. Elrepültél. És kivel? 77.

Magy. kir. államvasutak.

Uj személy dijszabás életbeléptetése az osztrák-magyar-szerb-bolgár-török forgalomban.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint az osztrák-magyar-szerb-bolgár-török személyforgalomban f. é. julius hó 1-én uj személydijszabás lép életbe, mely által az 1896. évi junius 1-től hasonszervü dijszabása hozzá kiadott helyes bitési lappal együtt érvényen kivül helyeztetik.

Ezen uj dijszabás, mely Budapest és Konstantinápoly közt való forgalomban mérsékelt árú menettérti jegyeket is tartalmaz, a magyar kir. államvasutak dijszabáselárusitó irodájában (Budapest, VI. Csengery-utcza 33. II.) 50 krért kapható.

Budapest, 1897 junius 10-én

Az igazgatóság.

Jó alkalom.

Üzleteknek, gyáraknak jó alkalom a hirdetésre a *Buda és Vidéke* naptára. 5000 példányban jelenik meg. Leirásokat jutányos árban számitunk. 80.

Villatelek.

Leányfalván 3½ hold, jó helyen eladó. Czim a kiadóhivatalban. 83.

Háziasszonyoknak.

Jutányos áron eladó egy jó karban levő *kötő-gép*. Nagyon czélszerü és alkalmi vétel, mert ezzel jó mellékkeresetre lehet szert tenni. A czimet meglehet tudni a kiadóhivatalban. 82.

Eladó.

Egy telek az István uton 2500 □öl 230,000 forintért. Középületre nagyon alkalmas *Kis ház* nagyobb telekkel a Farkasrét közelében 3400 forintért. Bővebben a kiadóhivatal. 78.

Könyvek.

A kinek bármilyen könyvre van szüksége forduljon a *Buda és Vidéke* kiadóhivatalához. 10%-al jutányosabban kapja mint bárhol. Tanárok és tanitóknak ajánljuk „Könyvközvetitésünket" a közelgő iskola évre. 81.

Olcsó szőllő.

Beültetett szőllő a Kakukhegyen 70 krajczárért □ként eladó. Kérdezősködőnek a kiadóhivatal felel. 79.

☞ Most jelent meg az **„Unalomüző"** nevettető és mulattató olvasmányok tárháza. A 250 nagy 8-rétü oldalra terjedő, 217 czifra képpel ellátott, kemény kötésü kötetnek ára bérmentes küldéssel csak 50 krajczár. Budapest, III., Bartalits Imre könyvkiadóhivatala.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 26. sz. (Szent Iván hava.) Vasárnap, junius 27.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDELYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések vétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Gróf Hunyady Lászlóné.

A részint I. Ferdinand által 1560-ban, részint III. Ferdinand által 1655-ben grófi rangra emelt s ugyancsak III. Ferdinandnak egy 1638-ban kelt oklevele alapján „Szepesmegye örökös főispánja“ czimet nyert Csákyak nemzetsége, mely eredetét Annonymus, Kézai, Schwandtner, Podhraczky s más hisztorikusok szerint a hét magyar vezérek egyikéig: Eleodig, illetve annak fia: Szabolchig s nemzedékrendét oklevélileg 1366-ig, Peleskei Lászlóig, viszi vissza, tudvalevőleg három főágazatra oszlott, melyeknek — úgy időrend, mint terjedelem tekintetében is — elseje, az úgynevezett trencséni ágnak ivadéka grófnő Csáky Sarolta, ki 1828. évi november hó 20-ikán született. Atyja gróf Csáky István volt, ki 1789. évi augusztus hó 20-án született és 1829. évi május hó 25-én halt meg Budán s ki mint császári királyi kamarás, Szepesmegye vál. főispánja és helytartósági tanácsos nemcsak ezen országos tiszteinél fogva, de mint a tekintélyes brakendorfi, budetini, szendrői és visolai uradalmak birtokosa társadalmilag is kiváló szerepet játszott; — anyja bukowai grófnő Lazsánszky Ludmilla, császári királyi csillagkeresztes és palotahölgy, az 1861. évi 82-ik törvényczikkel honfiusitott gróf Lazsánszky Károly Miksa, Manetin, Mlagyejovitz és Wessecz egykori urának szépunokája, szül. 1800-ban s 1883. évi márczius hó 31-én halt meg.

A családban Sarolta vala a legfiatalabb. Két bátyja közül László, ki a 80-as évekből, mint a magyar országgyülés képviselőházának alelnöke is ismeretes, 1820 deczember 21-én, — Gábor, huszárfőhadnagy, 1825-ben s ugyancsak két nénje közül Gizella (gróf Königsegg Aulendorfné) 1823 november 23-án és Mária 1826 julius 19-én születtek. Gyermekkora és ifjusága évei arra a tanulságos, nagyjelentőségü időszakba esnek, melyet történetünkben a „nemzeti szellem felébredése“ korának szoktunk nevezni s mely tulajdonképen a II. Leopoldot megkoronázó 1790. évi november hó 15-iki pozsonyi országgyülés napjával kezdődve bár egyrészt — főleg a franczia forradalom által inspirált eszmék politikai következményeiben s a nemzet külhatalmi és pénzügyi posiciójában beállott kedvezőtlenségek folytán — szomoru, gyászos emlékü események epochája; de másrészt a társadalmi élet nemzeti irányu fellendülése s különösen ennek keretében a Mária Terézia által Bécsbe édesgetett s nemcsak külsőleg, viselet, szokások tekintetében, de nyelvileg s tehát szellemileg is a németségbe beleolvasztani igyekezett magyar arisztokraciának nemzeti és faji emlékeihez és erényeihez való lelkes visszatérése s az ebből támadott szinte vetekedő erejü magyar irányu kulturfejlesztési kedv és áldozatkészség elért eredményei által bátran a bekövetkezett jobb, boldogabb idők hajnalául, a nemzeti szellem felébredése idejéül tekintendő.

E korszak hazafias inspirációinak hirdetik emlékét a részvénytársaságásatta Ferencz-csatorna, — a károlyváros-fiumei müut, — a váczi siketnémák intézete, — a gróf Festetics György által Keszthelyen állitott gazdasági Georgikon,— a Széchenyi Ferencz gróf által alapitott magyar nemzeti muzeum, — a Széchenyi István gróf alapvetette magyar tudományos akadémia, — a dunai gőzhajózási vállalat, — a pestbudai hid eszméje, a pesti kasino — és még számos más társadalmi, emberbaráti, közmivelődési és közgazdasági egylet oly irányu intézkedések kapcsán, milyen volt pldl. az 1825-iki országgyülésnek a magyar nyelvet az iskolákban tanitási nyelvül elrendelő törvényczikke; az 1832—36. évi országgyülés intézkedése, mely az országos törvények hiteles és hivatalos szövegéül a magyar nyelvet deklarálta s a földesúr és jobbágy közötti viszonyt szabályozta avagy az 1839-iki törvény, mely a hazai közigazgatás nyelvéül a magyart mondotta ki.

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

A falu szép legénye.

— Elbeszélés. —

Irta: **Koncsek Lajos.** (3)

De most már semmi kétség, — töprenkedett megint magában — hisz a fényes napnál is világosabb, hogy Kelemen Pistának nem lehetett valami tisztességes szándéka, a mikor a Julist tánczra erőltette... Hah az alávaló nyomorult!... El akarja őt csábitani! Nem is mást!... De hiszen azt meg nem éri!...

Csak legalább már abba hagynák a tánczot! De mikor oly sokszor újraztatják.... Kelemen Pista a legkövetelőbb most is, persze hogy ő, mint mindig, s ma különösen.... No de hisz nem sokáig mondhatja már magának azt a mennyországot, mert hisz öreg este van már, a falu harangja most konditja a tizenegyet, s éjfélre nyugodni tér a falunak legczédább lelke is... No, hát csak mulasson most az a hetvenkedő legény, tomboljon akár rogyásig; többet ugyan nem kapja a keze közé a Julist, de nem ám! — fogadkozék magában Rapos Andris csaknem dühtől tajtékozva.

Azután meg majd a Julissal is lesz egy kis számadása; csak győzze majd hallgatni a hosszu szemrehányást az a csalfa teremtés!.. Megérdemelné, hogy szakitson vele teljesen, s ott hagyja őt a faképnél országvilág csufjára. Igen, igen, ezt érdemli az olyan leány, a ki menyasszony létére idegen legénynyel bomlik már vagy egy óra hosszat... De hát miért is nézi ő a csapodárságnak ezt az égbekiáltó jelenetét? Miért nem megy inkább tovább, haza, avagy be a korcsmába, a hol bőségesen lehet bút felejteni?... Ott is hagyja őket, boldoguljanak!... Bolond, aki lánynak valamikor is hitt!... Gombház...!

Es csakugyan menni készült, mikor a zene rögtönösen elhallgatott s a szinte agyontánczolt párok abba hagyták azt az ördöngős mulatságot.

Julis, a ki a kör közepén hagyta tánczosát, szólani is alig tudott a kimerültségtől és csaknem bele omlott álmélkodó kedvese karjaiba. Ez duzzogva és méltatlankodva el akarta őt magától távolitani.

— Hát mégis csak belefáradtál, drágalátos rozmaringszál! Kár volt még abba hagynod! — szólt keserü gúnynyal az elszédült leányhoz. — Lám, lám, milyen jót mulattál azután meg oda is vagy egy kissé, a mint látom...

— Ne bánts, Andris! szólt kérlelőleg a leány. — Oda vagyok egészen!... Kisérj haza édes szüleimékhez, — tevé hozzá bágyadtan.— Vezess el innen mindjárt most, majd az úton elmondok valamit, elmondok mindent, — csak menjünk!

Andris bambán tekintett a lihegő leányra, mintha azt akarta volna tőle kérdezni: Ugyan micsoda mondani valód lehetne. — talán védekezni akarnál, mikor olyan bünös vagy?

Azután szótalanul elvonszolta őt magával a még mindig mulatni vágyó tömeg közül, ki a néptelen csendes utczára, a melyet az éjszaka már koromsötétbe vont. Némán és hallgatagon ment egy darabig a leány mellett, a ki még most sem győzte a veritéket törülgetni kigyúlt arczáról.

Abba az irányba mentek, a merre a Kádárék háza állott. Némelykor meg-megszólalt duzzogva a legény s keserü szemrehányásokkal illette a leányt, a ki egyre csak szabadkozott, hüségéről biztositva haragos vőlegényét.

— Micsod...! — fakadt ki az egyik utcza szögleten Andris. — Hüségről mersz beszéln

E történeti háttér eléggé érthető keretét képezi ama kor nemzetiségi és közmivelődési szellemének, melybe a grófnő ifjusága, neveltetésének iránya, értelmi önállóságának jegeczesedése ékelődik s kétségtelenül sok tekintetben rugója és közvetlen magyarázója a grófnő később, a tapasztalati életben is megvalósitott nemes gondolkozásának és emberbaráti, hazaszerető érzelmeinek.

Lelki benyomásai, a nemzeti reakciók legideálisabb, legélénkebb korszakából, mások voltak ama lajtántúli inpresszióknál, melyeket csak félszázaddal ezelőtt is az erőszakkal nemzetietlenkedő koronás ujitók a magyar arisztokracziába elég szerencsével és eléggé tartósan szuggeráltak.

A szorosabb értelemben vett családi nevelést áldott emlékezetü édes anyjától: grófnő Lazsánszky Ludmillától nyerte, ki egy félszázaddal túlélte férjét, élete 83-ik esztendejében, 1883-ban márczius hó 31-én követvén az 1829. évi május hó 25-én meghalálozott hitvestársát.

Azt hiszem, kegyeletes dolgot cselekszem, midőn a magyar tudományos akadémia könyvtárában ez irányban eszközölt kutatásaim eredményéül idejegyzem ama két hirlapi nekrológot, melyek az apának elhunyta alkalmából napvilágot láttak. Ezek rövidebbje, szárazabbja a magy. tud. akadémiának Vörösmarty Mihály szerkesztésében s Trattner és Károlyi nyomdájában szedett „Tudományos Gyüjtemény“ e 1829. évi VII. kötete 122. oldalán, „Kihalt Tudósok és Irók“ rovatában, jelent volt meg s imigy szól: „Május 25-d. Budán, Körösszegi Gróf Csáky István, Szepesföldnek örököse, Cs. K. Kamarás s a N. M. Magyar Kir. Helytartó Tanács' Tanácsosa, T. N. Szepes Vármegye' örökös és valóságos Főispánja, 41-d. évében megholt.“ A halhatatlan tollu Vörösmartytól hát biz ez eléggé lakonikus.

Második a Márton József szerkesztette „Bétsi Magyar Kurir“ 1829. évi junius hó 2-án megjelent 44-ik számában nyomatott következő szöveggel: „Budáról. A folyó hó 25-én délelőtti tizedfél órakor kimúlt a világból Méltóságos Keresztszegi Gróf Csáky István Úr, Szepes Várának örökös Ura, Ts. K. Kamarás, Kir. Helytartói Tanátsos és Ts. Ns. Szepes Vármegyének Örökös és valóságos Fő Ispánnya, tüdő nyavalában, életének 41-ik esztendejében. Mindenek kik a Boldogultnak nemes gondolkozását, buzgó hazafijuságát és emberszerető szivét közelebbről esmerték, fájdalommal fogják megérteni illy idejekorán történt halálát. A Fejedelem benne egy hiv honpolgárt és hasznos munkásságu tisztviselőt; a Haza nagyra menendő oszlop Embert és jó hazafit; a régiségéről hires Csáky nagy törzsökös Familia méltó nemes tagját; keseredett özvegye született Gróf Lazanzky Asszony és hátrahagyott öt Árvái a legjobb szerető Atyát vesztették el. Hideg tetemei 27-dikben, végső rendelése szerint, a várnak közönséges temetőhelyén temettettek el.“*)

Grófnő Csáky Sarolta 1856. évi junius hó 2-ikán lépett házasságra a hunyadmegyei eredetü, nemzedékrendét oklevélileg 1607-ig visszaszármaztató, 1753-ban a „kéthelyi“ előnevet, 1792. évi julius hó 2-ikán a magyar grófi méltóságot nyert Hunyady-háznak Gróf Hunyady Ferencz és Grófnő Zichy Julia, csillagkereszteshölgy, házasságából 1826. évi julius hó 26-ikán született legidősebb fisarjával: kéthelyi Gróf Hunyady Lászlóval, cs. és kir. kamarás, Mosonmegye volt főispánjával.

*) Elődje — tudvalevőleg — a mainzi székesegyházban fekszik, hol sirját következő egykoru felirat diszíti: „Illustr. Dom. Comes. Steph. Csáky. De. Keresztszeg. Perpetuus V Terrae. Scepusiensis. Srmae. Caesareae. Regie. Aeque. Maiestatis I. Regiminis. Alexandro Caroliani. Equestris. Ordinis. Hungaricae. Milit. Actualis. Capitaneus. Aetatis Suae. Annorum. 22. Obyt. Moguntiae. Die. 24. Aug. Anno. 1. 7. 3. 4.“ (Lásd: Századok. 1873. év.)

(Vége következik.)

A faiskolák és fásitások.

A földmivelésügyi miniszteriumban, a közel mult napok folyamán értekezlet volt a faiskolák és fásitások iránt alkotandó törvényhatósági szabályrendeletek tárgyában. Ez az értekezlet két szempontból érdemli meg különös figyelmünket. Először, mert az értekezleti tagok zömét a külső közigazgatás gyakorlati munkásai képezték, másodszor, mert oly kérdéseket vitt szóba körü eszmecsere alá, a melyek megoldása a törvényhatósági adminisztrácziónak legközelebbi s gazdasági szempontból egyik legfontosabb föladatát képezi.

Három főispán, öt alispán, három főszolgabiró s több, a vármegyei igazgatásban élénk résztvevő magánember volt hivatalos a szóbanlevő tanácskozásra. A külső közigazgatás képviselőinek az általános szabályzatok megalkotásánál való előzetes közreműködését régóta szükségesnek tartjuk. E szempontból üdvözöljük a földmivelésügyi kormányt a faiskolák és fásitások szabályozásának ilyetén módon való előkészitéséért.

A községi faiskolák és a közutak befásitásának kérdését az 1894. évi XII. t.-cz. vette ugyan először a törvényhozásilag rendezett ügyek közé. Adminisztrácziónknak azonban módjában volt azzal már előzőleg is foglalkozni.

Alig van törvényhatóság, a melynek e tárgyban szabályrendelete ne volna; a mely a községeket faiskolák fentartására ne kötelezte, a közutak befasitását el ne rendelte volna. Néhány tövenyhatóságunk szep eredményeket is tud felmutatni e téren. Ezek azonban csak kivételek; országszerte pedig ez az ügy az adminisztráczió eredményes gondozásában teljességgel nem részesült.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. már a törvény kötelező sulyával rendeli el a községeknek a faiskolák berendezését és fentartását s ezekért a községi előljáróságot anyagilag is felelőssé teszi. A közutak befásitásának határidejét és módozatait a törvényhatóságok kötelessége megállapitani. A törvény által megszabott ezen fixpontok között kell azután a törvényhatóságoknak kifejtendő tevékenységüket részletesen szabályozni.

Az idézett törvény végrehajtása tárgyában kiadott rendelet záros határidőt tűzött ki a vonatkozó törvényhatósági szabályrendeletek megalkotására. Ezeket a szabályrendeleteket a törvényhatóságok meg is alkották. Hogy azonban a törvény végrehajtásának folyamán szerzett tapasztalatok érvényesithetők legyenek, s hogy az általánosan figyelembe veendő irányelvek, a szabályrendeleteknek mintegy gerinczéül, megállapittassanak, a földmivelésügyi kormány jobbnak látta az érdekelt szakminiszteriumok, felterjesztési szakemberek s a külső közigazgatás képviselőinek meghallgatásával szabályrendeleti mintát kidolgoztatni s azt a törvényhatóságok rendelkezésére bocsátani.

Az értekezleten elfogadott irányelvek a következőkben vázolhatók:

A községeket lakosságuk, anyagi erejük és gazdasági viszonyaik szerint kell bizonyos meghatározott nagyságu faiskolák létesitésére és fenntartására kötelezni. Már a szabályrendeletben föl kell azon községeket menteni a faiskola-tartás alól, a melyek viszonyai ennek lehetőségét vagy szükségét kizárják. Ugyancsak a szabályrendelet kapcsán kell a községeknek a faiskolák fentartására való szövetkezését megengedni. A fölmentési és egyesitési tárgyalások tehát a szabályrendelet megalkotásának előmunkálatát képezik s a szabályrendelet megalkotását kimondó törvényhatósági határozatban nyernek érdemi elintézést.

A hol selyemtenyésztés van, a községi faiskolák nagyobb része szederfák tenyésztésére alkalmazandó.

A községeknek a faiskolák munkálására állandó munkást kell alkalmazni. A faiskola kezeléssel vagy néptanitó (lehetőleg olyan a ki gyümölcsészeti tanfolyamon részt vett), vagy más, ahhoz értő egyén bizandó meg. Gondos-

---

te, a ki nem röstellettél más legénynyel mulatozni csaknem az egész estén?

— De, Andris!

— De bizony el is mondom az édes szülédnek még ma! Felzörgetem őket, ha még oly mélyen alusznak is! Megmondom nekik, tartsanak meg maguknak, vagy pedig adjanak oda ahhoz a szépséges szép legényhez, a ki miatt rám se hederitettél többet egy óránál!

A leány ujból csititani akarta haragvó kedvesét.

— De bizony megmondom!— folytatá ez még haragosabban. Engem bizony nem állitasz többé a falu csúfjára... Boldogulj ő vele, a kit annyira szeretsz! Engem ugy is csak bolonditottál eddig!...

A leány sirva fakadt.

— Andris! — zokogá csaknem fuldokló hangon:

— Ugy, ugy! Csak sirj!— mondá gúnyolódva a sértett legény. — Ahhoz jól értesz! De én nem adok a sirásodra semmit!.... Csalfa vagy, csalfa még a gondolatod is.... most tudom csak.... csalfa maradsz ezután is!

Ezalatt elérték a Kádárék házát.

— Andris! — mondá itt a leány erőltetett nyugalommal. — Jól gondold meg, a mit beszélsz és ne mondj rám itéletet olyan hamarosan. Én csak téged szerettelek eddig, téged akarlak szeretni ezután is! Kelemen Pista senkim, semmim! Akármilyen szépeket mondott is tánczközben a fülembe, rá sem hederitek. Akárhogy nógatott is, hogy hagyjalak a faképnél s legyek az ő felesége, csak kinevettem.... Pedig sokat mondott, sok szépet igért! Hogy százszorta jobb sorom lesz mellette, mint nálad, — hogy soha kaszát, kapát nem kell a kezembe vennem, mindig otthon lehetek a ház körül, mert neki is van vagyona elég, — hogy tejbe-vajba füröszt, csak legyek az övé!

Andris ugy állt a leány előtt, mintha odaszegezték volna. — De mindjárt ott megmondottam neki — folytatá Julis a leghatározottabban, — hogy nem és nem! És ha a tied nem lehetek Andris, akkor inkább világgá megyek, vagy a kútba ölöm magamat!

A legény csak nagy nehezen birt szóhoz jutni e vallomás hallatára.

— Hát csakugyan ezeket mondta az a megátalkodott gonosz?... szólt végre nyugodtan, de minden porczikájában remegve.... Lám, lám, hisz mindjárt tudtam, hogy rosszban sántikál!

(Vége következik.)

kodni kell a községnek a faiskola bekeritéséről s vizzel való ellátásáról.

Az állami útak befásitását a kereskedelmi kormány saját költségvetése terhére intézi. A fák ültetési helye a közutakon, egymástól való távolsága és tömagassága azonban a szabályrendeletben határozandó meg s ez szolgál irányadóul a többi útak befásitásánál is.

A törvényhatósági útak befásitására nézve a törvényhatóságoknak az államépitészeti hivatal, az orsz. gyümölcsészeti biztos és a hol selyemtenyésztés van, az orsz. selyemtenyésztési felügyelőség meghallgatásával fásitási tervet kell alkotni. Ezen tervben meghatározandó útvonalanként és záros határidőkkel a fásitás sorrendje. A költségeket, kivéve azon eseteket, a midőn magánbirtokosok önként vállalkoznak a fák haszonélvezete ellenében bizonyos törvényhatósági útvonalakat befásitani, a törvényhatósági útalap viseli.

Ugyancsak befásitási tervet kell csinálni az 1890. évi I. t.-cz. 1. §. a 3—6. pontjában emlitett utakra nézve is. Még pedig a járási mezőgazdasági bizottság meghallgatásával a főszolgabirónak. Ezen útak közül csak azok fásitandók be, a melyek utárokkal el vannak látva. A költségeket az útfentartók oly arányban viselik, mint a többi útfentartási költségeket.

A közútakra olyan fák ültetendők, a minők az illető talajra alkalmasak. A hol selyemtenyésztes van, a községekben és azokon kivül bizonyos távolságra szede fákat kell ültetni.

A faiskolák és fásitások szakszerü felügyeletére járási faiskola-felügyelőket kell alkalmazni, a járás nagysága szerint egyet vagy többet, a kik a járási főszolgabiráknak szakközegei. Javadalmuk a községektől minden kötelező látogatás után 2—4 forint. Kötelességük: a községek faiskoláit és fásitásait évenként kétszer, tavaszszal és augusztusban meglátogatni s a főszolgabirónak, a hol pedig selyemtenyésztés van, az orsz. selyemtenyésztési felügyelőségnek is jelentést tenni. Szakkérdésekben úgy a községeknek, mint a fölöttes hatóságoknak véleményt adni.

Ilyen irányelvek alapján teendő részletes rendelkezésekhez ugyis becses anyagot adott a megtartott értekezlet. Adminisztrációnk tulterheltsége mellett is biztositottnak látjuk tehát a rendelkezések keresztülvitelét. Minthogy ettől sok tekintetben függ számos községünknek és a szegényebb lakosságnak anyagi előmenetele, de népies gyümölcstenyésztésünk jövője is: nem kételkedünk benne, hogy a törvényhatóságok kiváló gondjaikba fogják venni a községi faiskolák és fásitások ügyét.

A. M. T. E. Budapesti Osztályának útjelzései.

A „Szép Juhásznő"-től a Hárshegy alatti völgyön le Mária Remetére $1^1/_4$ óra, onnan először a Hidegkútra vezető kocsiuton, majd a Remetehegy alatti mészégető felé tartva fel a Remetehegyre s innen folyton gerinczen haladva a Nagy-Szénáshegyre (549 m.) $2^1/_2$ óra (sárga jelzés). Kiterjedt kilátás. (A további csatlakozást lásd Pilis-Csabánál).

A „Szép juhásznő"-től kezdetben a budakeszi országuton, majd szép erdei ösvényeken Nagy-Kovácsiba $2^1/_4$ óra és innen fel a Nagy-Szénáshegyre $^3/_4$ óra (vörös jelzés).

Pilis-Csabáról a Nagy-Szénáshegyre az Erzsébet-kút mellett a Bükkös-kuti árkon $1^1/_2$ óra (vörös jelzés) vagy a Boroka árkon $1^1/_2$ óra (előbbi utból kiágazólag kék jelzés). Mindkét út igen szép erdei részleteken vezet keresztül. Innen Nagy-Kovácsiba $^1/_2$ óra, Mária-Remetére $2^1/_4$ óra (lásd a „Szép juhásznő"-nél).

Pilis-Csabáról a Hármas határ érintésével Pilis-Szántóra $1^1/_2$ óra (sárga jelzés). Innen a Pilis hegyre, a mexikói erdővédi lakhoz, vagy a Zsiribari erdőn át Csobánkára és Pomázra. (Lásd Pomáznál).

Pilis-Csabáról Csév alatt fel a Pilishegy körül vezető szép erdei utra*) (a Klapecz sziklacsoport alatt) $1^3/_4$ óra (kék jelzés). Innen Pilis-Szántóra (jobbra) 1 óra, a mexikói erdővédi lakhoz (egyenes irányban) $1^1/_4$ óra (narancssárga jelzés). Utóbbiról balra kiágazólag a Kétágu hegyre $1^1/_2$ óra (kék jelzés).

*) Ezen jelzés a nyár folyamán fog foganositttatni.

Ürömről a *Nagy-Kevélyre* (537 m.) $1^1/_4$ óra (a gerinczig sárga, azután vörös jelzés) gyönyörü kilátás. Leszállás *Csobánkára* (vörös jelzés $^3/_4$ óra) a honnan a pomázi állomás $^3/_4$ óra alatt érhető el.

Békásmegyerről a *Nagy-Kevélyre* (vörös jelzés) kényelmes uton $1^1/_2$ óra.

Kalázról a *Nagy-Kevélyre* először az ürömi úton, azután jobbra fordulva erdei úton a gerinczre (sárga jelzés, $1^1/_4$ óra), innen a csucsra (vörös jelzés, $^1/_4$ óra).

Csobánkáról a *Kis-Kevélyre* (486 m., 45 percz), igen szép kilátás; innen a gerinczen (vörös jelzés) a *Nagy-Kevélyre* (537 m., nagyszerü kilátás, félóra) s le *Boros-Jenőre* (35 percz, kék jelzés) vagy *Ürömön* at a Csillaghegyi csárdáig 1 óra.

Pomázról a *Kőhegyre* (vörös jelzés) 1 óra; az út utolsó részlete meredek. Felette érdekes bizarr sziklafalak, gyönyörü kilátás. Leszállás Szent-Endrére (vörös jelzés) $^5/_4$ óra, vagy a Dobra voda forráshoz $1^1/_2$ óra (sárga jelzés).

Pomázról a Laszlovszky ligethez 1 óra azon túl a Zsiribári erdőn át Pilis-Szántóra 2 óra s onnan tovább a Pilishegy nyugati oldala alatt a mexikói erdővédi lakhoz 2 óra (narancssárga jelzés).

Pomázról a *Csikóvár* csúcsára 1 óra 20 percz (556 m., sárga jelzés) vagy pedig a *Csikóvár alatti tengerszem* érintésével ugyanoda (fehér-kék jelzés — a falu nyugati végétől) rendkivüli szép kilátás. Leszállás a *Dobra-voda* és *Bucsina* forrás mellett *Sikárosra* (kék jelzés) 1 óra. Itt ellátás és szállás a közalapitványi erdővédnél. Innen a *dömörkapui* völgyön, a vizesés érintésével le Szent-Endrére ($2^1/_2$ óra, sárga jelzés). A *Dobra voda forrástól* az *Anna* völgybe (narancsvörös jelzés, $^1/_4$ óra. Ebből $^1/_4$ óra mulva kiágazás a Vidor menedékházhoz 5 percz (sárga jelzés).

Szt.-Endréről Izbéken át a Hauszmann-féle nyaraló *(Annavölgy)* érintésével a *Dömörkapu-vizeséshez* (sárga jelzés, 2 óra), innen a gyönyörü völgyön fel a *sikárosi* erdőőri lakhoz 1 óra, (itt szállás, ellátás). Sikárosról *Pilis-Szt.-Lászlóra* (vöröskék jelzés, 1 óra) s a Lepenczpatak völgyén (kék jelzés) le Visegrádra (2 óra) vagy át *Szt.-Keresztre* (sárga jelzés $1^1/_2$ óra). Mindkét út igen szép.

Szt.-Endréről a *Stara voda forrásához* (vörös-kék jelzés) 1 óra. Kitünő forrás csinos helyen; a forrás fölött szerb feliratu emlékkő 1781. évből.

Szt.-Endréről Izbéken át *Szt.-Lászlóra* (kék jelzés, $2^1/_4$ óra. Innen Visegrádra (l. fenn).

Szt.-Endréről Dömösre. A gyönyörü dömörkapui völgyön fel Sikárosig (3 óra, sárga jelzés), innen a völgytágulat nyugati vége felé ÉNyi irányban át a *Királykút* völgyébe s a szép völgyön le Dömösre ($2^1/_2$ óra, kék jelzés.) *Szt.-Keresztről Pilisre* (757 m.), meredek, de jó serpentin-uton (vörös-fehér jelzés, 1 óra). Kiterjedt kilátás, különösen dél felé szép. A csucsról gyönyörü bükkösben a *Két bükkfa* nyergére s *Mexikó* erdőőri lakhoz (vörös-fehér jelzés $1^1/_2$ óra, itt szállás és ellátás) s innen jó szekéruton pompás erdőkön keresztül le *Pilis-Maróthra* (2 óra), vagy *Szt.-Lélek-Hután* át (a falutól északra pálos-kolostor romjai) a gyönyörü szent-léleki völgyön le *Esztergomra* ($2^1/_2$ óra). Szent Keresztről egyenesen Mexikóra — gyönyörü erdőben, jó uton — $1^1/_2$ óra (sárga jelzés).

Szt.-Keresztről a *Chilova völgyén* (kitünő forrás) a *Dobogókő* tetejére (700 m.), kényelmes uton $1^1/_2$ óra (vörös-fehér jelzés). A hegy meredek északi széléről *elragadó kilátás; Budapest környékének legszebb pontja.* A tetőről nyugati irányban a határ mentén a *Két bükkfa* (574 m.) nyergére s innen Mexikóra, 1 óra (kék-fehér jelzés), vagy gyönyörü erdőben a *Hegedüsbérczen* át *Körtvélyes* pusztára és *Dömösre* (vörös-fehér jelzés, 2 óra).

Visegrádról a *Lepencz patak völgyén át Szt.-Lászlóra,* igen szép út (kék jelzés, $2^1/_2$ óra.

Dömösről Sikárosra a szép *Királykúti* vagy Szőkeforrási völgyön át (kék jelzés, 3 óra); itt szállás, ellátás a közalapitványi erdőőrnél. Innen a *Dömörkapu vizesésen* át Szent-Endrére ($2^1/_2$ óra, sárga jelzés).

Dömösről Körtvélyes pusztán át a *Dobogókő* (700 m.) tetejére ($2^1/_2$ óra, vörös-fehér jelzés), innen *elragadó kilátás* a Duna szorosára s a honti, nógrádi és hevesi hegyekre; *Budapest környékének legszebb pontja.* Leszállás Pilis-Szt.-Keresztre (1 óra, vörös-fehér jelzés esetleg a sikárosi völgybe (1 óra, kék fehér jelzés) s onnan *Sikárosra* (1 óra, sárga jelzés) és — a *Dömörkapu-vizesést* útba ejtve — *Szt.-Endrére* ($1^1/_2$ óra). A Dobogókőről a *Két bükkfa* nyergén át (idáig kék-fehér jelzés) a *Pilis* csúcsára (757 m., vörös-fehér jelzés) $2^1/_2$ óra; onnan leszállás *Pilis-Szt.-Keresztre* (vörös-fehér jelzés) 50 percz.

Dömösről Mexikóba Dömösről a dobogókői úton (vörös-fehér jelzés) a Hegedüs-bércz alatti nyeregre ($1^1/_2$ óra), innen kék-sárga jelzés) le a maróthi völgyben fekvő *Hoffmann-gunyóhoz* s innen fel a maróthi szekérútra. ($^5/_4$ óra).

Pilis-Maróthról a Hoffmann-gunyóhoz, elintén a mexikói szekérúton ($^5/_4$ óráig), azután balra elágazás (a vörös-sárga jelzést követve) a *Hoffman-gunyóhoz* ($^3/_4$ óra), közelében a kitünő *Hoffmann-forrás* (5 percz); innen a Dobogókőre (vörös-sárga jelzés, $1^1/_2$ óra).

A *Kétágu hegyre, a Pilis-Mexikói* vörös-fehér jelzésü útból kiágazólag (fehér-kék jelzés, Mexikótól számitva ($2^1/_2$ óra.)

Évi jelentés

a Budapest székes fővárosi I. ker. budavári iskolatéri közs elemi népiskola állapotáról az 1896/97-dik iskolai év végén.

A székesfővárosi elemi iskolák számára kiadott utasitás 59. §-ának 10. pontja értelmében van szerencsém a fennevezett iskola tantestülete nevében az 1896/97-dik iskolai évről szóló jelentést a következőkben összefoglalva tisztelettel előterjeszteni.

Az 1896/97-dik tanévben a beiratás a tek. székesfővárosi tanács 1896. évi jun. hó 18-ikán kelt 25689/1896. számu határozata alapján az országos nagy ünnepségek miatt október hó 1-én vette kezdetét, mely bezárólag okt. hó 5-ig tartott.

Október hó 6-dikán a tanuló ifjuság a „Veni Sancte"-ra vezettetett.

A rendes előadások október hó 7-dikén kezdődtek, melyek a május hóban fellépett kanyaró miatt máj. 7-től 28-ig tartó megszakitással 1897. évi junius hó 20-ig tartattak.

Október hóban beiratott 391 tanuló, és pedig 177 fiú és 214 leány.

Tanév közben jött még 13 fiú, — és 12 leány, igy az egész tanév folyamán a beirt tanulók száma: 416.

Az összes beirt 416 tanuló közül illetőségre nézve volt: budapesti születésü: 314, Magyarország egyéb helyiségeiből: 88, osztrák örökös tartományokból: 13, külföldi 1, összesen: 416.

A tanulók közül tandijat fizetett: 161, tandijmentes 255 volt.

A tanév folyamán bevétel volt: beiratási dijból: 191 frt 50 kr., félévi tandijból: 712 frt 50 kr., havi tandijból: 79 frt 50 kr., magánvizsga dijból: 127 frt 50 kr. Összesen: 1111 frt.

Kiadás volt: az iskolaszéki gondnok úrnak 100 frt, a központi pénztárnak: 1011 frt. Összesen: 1111 frt.

A szegénysorsú tanulók között a tanév elején kiosztatott 53 katekizmus, 55 biblia, 20 ábc., 20 drb. palatábla, 58 magyar olv. könyv, 51 német olvasókönyv, 61 magyar nyelvtan,

59 számtan, 26 földrajz. Ezeken kivül kiosztatott minden egyes osztályban a szükséghez képest rajztomb, palavessző, magyar, német és számtani irka, szóval elegendő mennyiségü irószer.

Egy magát megnevezni nem akaró nemes szivü iskolabarát, mint évek hosszú sora óta mindig, úgy e tanév elején is, ellátta az iskola összes szegénysorsú róm. kath. tanulóit énekes imakönyvvel.

Az összes beirt tanulók a következőképpen helyeztettek el az egyes osztályokban: I. fiú osztály 45, II. fiú osztály 50, III. fiú osztály 53, IV. fiú osztály 42. Összesen: 190 fiú. I. leány osztály 65, II. leány osztály 53, III. leány osztály 57, IV. leány osztály 51. Összesen: 226.

Az összes beirt 416 tanuló közül a tanév alatt kimaradt: 44, meghalt: 1, s igy a létszám a tanév végén: 371.

Ezen 371 tanuló, vallás, és nemzetiség szerint volt: 326 róm. kath., 3 g.-kel., 31 ev. ref., 10 ág. ev., 1 izr. Összesen: 371.

Nyelv szerint: 359 magyar, 10 német, 2 horvát. Összesen: 371

A tanszemélyzet a következő volt:

1. *Petzina Ödön* osztálytanitó; tanitotta az I. fiú-osztályt heti 19 órában; azonkivül a III. fiú-osztályban a rajzot heti 2 órában, s a IV. fiú-osztályban a tornát heti 2 órában. Heti tanóráinak száma 23. Az iskolai ünnepélyek alkalmával ő készitette elő a magasabb osztályok növendékeit az éneklésre is.

2. *Farkas József* igazgató tanitó; tanitotta a II. fiú-osztályt heti 20 órában s vezette az iskola ügyeit.

3. *Vaskó Bertalan* osztálytanitó; tanitotta a III. fiú-osztályt heti 20 órában s ugyanott a tornát heti 2 órában. Heti óráinak összege 22. Ő volt a tantestület pénztárosa.

4. *Mihalecz József* osztálytanitó; tanitotta a IV. fiú-osztályt s ugyanezen osztályban a rajzot. Heti tanóráinak száma 22. Április hó 20-án azonban megrongált egészségének helyreállitása végett a székesfőváros tek. Tanácsától félévi szabadságot nyervén, vidékre költözött s osztályának vezetését Nagy Sándor segédtanitó vette át.

5. *Krünner Anna* osztálytanitónő; tanitotta az I. leány-osztályt heti 19 órában s felügyelt a kézimunkatanitásra.

6. *Appl Lajosné* osztálytanitónő; tanitotta a II. leány-osztályt heti 20 órában.

7. *Csonka Józsa* osztálytanitónő; tanitotta a III. leány-osztályt heti 20 órában.

8. *Farkas Józsefné* osztálytanitónő; tanitotta a IV. leány-osztályt heti 20 órában.

9. *Özv. Czagányi Fanny* kézimunkatanitónő; tanitotta a női kézimunkát a III. és IV. leányosztályokban heti 5 órában.

10. *Bozóky Géza* róm. kath. áldozár; tanitotta a hit- és erkölcstant az összes osztályokban. Heti tanóráinak száma: 16.

11. *Fábián János*, ev. ref. lelkész; heti 4 órán át részesitette az ev. ref. vallásu tanulókat a vallásoktatásban.

12. *Nagy Sándor* mint segédtanitó volt az iskolához a tek. Tanács által beosztva s végezte a helyettesitést ugy a várbeli, mint az ezen közigazgatási kerületben levő szomszédos iskoláknál. Apr. 20-ától a tanév végéig pedig állandóan a szabadságon levő Michalecz József osztálytanitót helyettesitette a IV. fiu-osztályban. Vezette egyszersmind a tantestületi értekezleteken felvett jegyzőkönyveket.

A tantestület tagjai részint betegség, részint családi körülmények miatt összesen: 71 félnapot mulasztottak. És pedig: Petzina Ödön mulasztott: 0 félnapot, Farkas József 2., Varkó Bertalan 1., Michalecz József 53., Krünner Anna 0., App Lajosné 7., Csonka Józsa 2. Farkas Józsefné 0., Nagy Sándor 5., Bozóky Géza 1. összesen: 71 félnap.

Helyettesitésüket Nagy Sándor várbeli, Mohr Krisztina krisztinavárosi, Furmanné attila-utczai, Bártfai Mór Szarvas-téri és Fehérváry Ferencz attila-utczai segédtanerők végezték.

A tanulók mulasztásai a következők voltak osztályonkint: I. fiu-osztály 1812 félnap, II. 705, III. 1058, IV. 682. I. leányosztály: 2093, II. 1123, III. 1566, IV. 691. Összesen: 9230 félnap.

Ezekből igazoltatott 9188 félnap, igazolatlan maradt 42 félnap.

A lefolyt tanévben két iskolai ünnepély tartatott.

Legkegyeletesebb volt a karácsonyi deczember hó 24-én, melyen a tek. Iskolaszék, a tantestület, nemesszivü emberbarátok, számos szülő s a tanuló ifjuság vett részt.

Ez alkalommal 81 tanuló ajándékoztatott meg. Kiosztatott: 28 drb téli kabát és nadrág, 51 pár czipő, 24 drb téli kendő és 32 leány kapott 174 méter meleg ruhaszövetet.

(Vége következik.)

A távirat-feladás megkönnyitése oly helyeken, a hol csak postahivatal van.

1. Azon czélból, hogy oly postahivatalokná is lehessen táviratokat feladni, a hol *távirdahivatal* nincs, a zárt levezőlapokhoz hasonló alakú, zárható *„táviratlapok“* vannak forgalomban. Ily táviratlapok kaphatók minden posta- és távirda, illetve postahivatalnál, nemkülönben a frankojegy árusoknál darabonként 31 krajczárért s felhasználhatók a magyar korona területén bárhol, uropa bármely államába szóló táviratok feladásánál.

Azokra nézve, a kik távirdával nem biró helyeken laknak, a táv ratozást ezen lapok használata megkönnyiti, mert *bármely postahivatal elfogadja* s a legelső postainditással küldi el a legközelebbi távirdahivatalhoz *express levelek* módjára és *dijmentesen*.

Ha a feladó ajánlva kivánja a zárt táviratlapon irt táviratot a távirdahivatalhoz elküldetni, ezért meg kell fizetnie a 10 kr. ajánlási di at.

A zárt táviratlapon irt távirat a levélgyüjtő-szekrénybe való bedobás utján is feladható.

2. Egy ily táviratlapon minden ráfizetés nélkül fel lehet adni egy a *magyar korona területére, Ausztriába, a megszállott tartományokba, Németországba* vagy *Szerbiába* szóló 10 szóból álló táviratot; 10 szón felül minden további szóért 3 kr. jár s ezeknek dijat, a táviratlap belső oldalára ragasztandó megfelelő értékü frankojegyekkel kell leróni.

Ha a távirat czimzettje oly helyen lakik, a hol nincsen távirdahivatal, a czimben meg kell nevezni az utolsó távirda nevét, a czim előtt pedig a *továbbszállitás módját*: n vezetesen a belföldi forgalomban:

a) *„postával“*, ezért dij nem jar;
b) *„postán ajánlva“*, ezért 10 kr. dij jar;
c) *„postán express“*, ezért 25 kr. dij jar;
d) *„küldöncz fizetve“*, ezért 40 kr. dij jar.

3. A zárt táviratlap miként való használására nézve annak külső oldalan rövid „figyelmeztetés“ foglaltatik; a ki azonban bővebb tájékozást kiván, vagy ha külföldre szóló, úgyszintén ha sürgős táviratot akar feladni, vagy a választ is bérmentesiteni kivánja, ha táviratának mikor történt kézbesitéséről értesitést kiván, az felvilágositásért a postahivatalhoz fordulhat, mely azt köteles megadni.

4. A távirdahivatal a posta utján hozzá érkezett zárt táviratlapon irt táviratot még azon esetben is azonnal továbbitja, ha a dijak nincsenek is teljesen fedezve, feltéve, hogy *a fedezetlen dij 20 krnál nem több és a feladó teljes czimét a táviratlap megfelelő helyén feljegyezte*. Ez okból a feladónak saját érdekében áll, hogy czimét és lakását a legnagyobb pontossággal irja fel a táviratlapra.

A hiányzó dijak portomentes levelezőlap utján 10 kr. költséggel együtt a feladótól utólagosan szedetnek be.

5. Ha a távirat dijából 20 krnál több fedezetlen, vagy ha kevesebb is, de a feladó czimét fel nem jegyezte; a távirdahivatal a zárt táviratlapon irt táviratot a feladónak, illetve a beküldő postahivatalnak visszaküldi.

6. Elrontott táviratlapok 1 kr. ráfizetés mellett becserélhetők, az azokon felragasztott, fel nem használt frankojegyek pedig az érték 10% ának levonása mellett épen úgy válthatók be a postahivataloknál, mint az elrontott frankojegyek.

Budapest, 1897. május hó 24-én.

M. kir. posta- és távirdaigazgatóság.

Évzáró vizsgák.

A II. ker. *fő-utczai* és *medve utczai* elemi iskolákban az évzáró vizsgálatokat f. hó 21-én tartották meg az alkalomhoz illő diszszel és ünnepélyességgel. Az iskolaszék kiküldött tagjai, valamint a nagy számban megjelent szülők és tanügybarátok mindkét helyen arról győződtek meg, hogy a gyermekek nevelése és oktatása értelmes, hivatásuk magaslatán álló jeles tanerők kezére van bizva, akik a most zárult tanévet nem töltötték el ölbe tett kezekkel. *Schinabeck* Engelbert és *Almásy* János igazgatóknak, valamint a tanitótestület tagjainak a szivből jövő elismerésekből és hálálkodásból mindkét helyen bőven kijutott.

Ugyanezen a napon vizsgáztak a II. ker. *Török-utczai* iskola növendékei is még pedig az elvárható legszebb sikerrel s az iskolásgyermekek ér elmes tiszta feleleteiből minden hallgató arról győződhetett meg, hogy az ott működő tanitótestület is a legnagyobb buzgósággal és szakértelemmel végezte a tanév folyamán fontos hivatását. A nagyszámban egybegyült iskolaszéki tagok, valamint szülők siettek is e fölötti örömüknek és hálájoknak *Trájtler* Károly iskolaigazgató előtt kifejezést adni.

Valóságos ünneppé emelkedett ugyanott az *iparostanulóknak* f. hó 21-én este megtartott évzáró vizsgálata. Az iparhatósági tagok olyan nagyszámban gyültek ott össze ez alkalomból, mint még soha, s nyilatkozataikból örvendetesen győződött meg az ipariskolai tanári testület, hogy az elért eredménynyel túlon-túl meg voltak elégedve. Az iparhatósági tagok közül különösen kiemelendő *Stampfer Adolf* úr, ki emelkedett szellemű buzditó beszédet intézett az iparos ifjakhoz, továbbá *Heisler* J. könyvnyomdatulajdonos, ki értékes ezüstórával lepte meg az egyik kitünően tanuló növendéket, valamint *Gillerot Vilmos*, kertész, ki 5 frtot osztott ki jutalomképen a jó magaviseletü szorgalmas tanonczok között.

A *várbeli elemi* iskola növendékeinek vizsgálata f. hó 21. és 22-én zajlott le, az I. ker. *Attila-utczai* iskola vizsgáját pedig f. hó 22. és 23-án tartották meg. Az előbbi helyen *Farkas József* igazgató előtt tolmácsolták a megjelent szülők és hatósági tagok meleg elismerésöket, utóbbi helyen pedig *Patacsics* János igazgató fogadta a tantestület tagjait méltán megillető hálálkodások kifejezését.

E héten még két helyen tartottak évzáró vizsgálatokat, u. m. a *II. közs. szeretetházban*, és a *Klotild szeretetházban*. Ezeknek lefolyásáról jövő számunkban adunk tudósitást.

— *A budai női kereskedelmi tanfolyam*, — mely a II. ker. Batthyány-utczai polgari leányiskolával áll kapcsolatban — záróvizsgálatait jun. 21-én tartották meg *dr. Neményi Imre* központi szolgálatra berendelt kir. tanfelügyelő és *dr. Krejcsi Rezső* kereskedelmi kamarai titkár, mint keresk. miniszteri biztos elnöklete alatt. A miniszteri biztosok a legnagyobb megelégedéseiket fejezték ki a tanfolyam növendékeinek szabatos feleletei, minden téren való tájékozottsága, gyakorlati jártassága felett. Különösen a könyvvitel, keresk. számtan, áruismé, váltó — és kereskedelem — ismeret jelezték magas fokon állónak. A so kszép munkálat, mely ki volt állitva, a taneszközök, irógépek, masológépek, az áruismei technologi i gyüjtemények, lajstromozók, stb. egyaránt figyelem tárgyai voltak, és jelezték, hogy mekkora körültekintéssel igyekszik az igazgató, *Kozma Gyula* és a tanári kar a tanfolyam feladatát meg-

oldani. A vizsgálatot különböző rendszerü irógépekkel (Remington és North-féle irógépek) való gépirási, levelező és vita-gyorsirási productiókkal a késő estélyi órákban fejezték be. A kereskedői körök, pénzintézetek és vállalatok figyelmébe ajánljuk az intézetet, melynek igazgatója szivességből készséggel ajánl a tanfolyamot végzett szakképzett növendékek közül igényeiknek megfelelő alkalmazottakat. A vizsgálaton a kereskedelmi társulatot elnöke *Freyberger Pál* törvényhatósági bizottsági tag, a ker. elöljáróságot és iskolaszéket *Hampel Sándor* város biró és iskolaszéki elnök s dr. *Ivánszky Imre* képviselte. A szülők és az ügy iránt érdeklődők szintén szép számmal jelentek meg az érdekes vizsgálaton.

— *Vizsgák a vidéken.* A kossuthfalvi és sziget-szentmártoni állami iskolákban az évzáró vizsga a napokban tartatott meg Gálffy Lajos pestvármegyei kir. tanfelügyelőségi tollnok elnöklete alatt, a gondnokságok, egyházi és világi elöljáróságok szóval az intelligentia jelenlétében. Gálffy elnök a sikerült évzáró vizsgák után a tanerők munkálkodását és a gondnokságok fáradságát szép beszédben elismerte, méltatta és azért az illetőknek köszönetet mondott, a növendékeket pedig megdicsérte és 80-nak könyv jutalmat adott. Gálffy elismerő beszédére különösen Liget-Szt.-Mártonban szépen felelt Steiner sziget-ujfalusi plébános, ki beszédében megigérte, hogy a tanügy érdekében mindég nagy örömmel tesz minden lehetőt.

— *Meghivó.* A budapesti II. ker. községi polgári leányiskola és női kereskedelmi tanfolyam 25 éves fennállása alkalmából 1897 évi junius hó 27-én, d. e. 10 órakor az intézet tornatermében (II. kerület, Batthyány-utcza 10. sz. földszint) évzáró ünnepélyt tart.

— *Szép torna-ünnepély* folyt le e hó 21-én d. u. 6 órakor a II. kerület medve-utczai polgári fiúiskolában. A intézet növendékei közöl 166-an tartották meg tornaversenyüket a tanári kar, a kerület előkelősége és nagyszámu, díszes közönség előtt. Kedves dolog volt szemlélni a fehér tornaruhás, dicsőségért sovárgó s kipirult, elevenficzkók felvonulását a Rákóczy-induló hangjai mellett. A változatos műsor végével az intézet érdemes igazgatója, Szenessy Mihály, megköszönvén a közönség érdeklődését, lelkes hazafias beszéd kiséretében adta át a győztes nyolcz tanulónak a nemzeti szalagos babérkoszorúkat buzditván az ifjuságot a test és lélek harmonikus kimüvelésére. Az ünnepély rendezéséért és szép lefolyásáért a főérdem Derlik Sándort és Szaffka Manót, az intézet tornatanárait illeti. Az ünnepély szép sikere arra buzditotta az intézet vezetőségét, hogy a tornaversenyt ezután évről-évre megtartja.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Farkas József.

E sorok irója csak egyszer, s akkor is csak futólagosan látta Farkas Józsefet, a várbeli elemi iskola vezetőtanitóját, a kit a székes főváros érdemes Tanácsa e hét elején valóságos igazgató-tanitóvá választott. A találkozás egy-egy nagy úri család körében történt, s nekem mindjárt feltünt ennek az aránylag fiatal embernek kiválóan finom modora, előzékeny udvarias viselkedése s a társalgás folyamán tanusitott etiquette-szerü magatartása. Gondoltam mindjárt, hogy ez a jeles tulajdonokkal felruházott fiatal ember nem sokáig marad czimzetes vezető, hanem csakhamar el fogja érni czéljait s a megboldogult derék Mayer Jóskának (kitől az irás-olvasás tudományát még a fiaim tanulták) csakhamar és testestül-lelkestül az örökébe lép.

Hallani hallottam róla sok jót, sok előnyöst. Hogy buzgó, agilis ember, ki éjeket nappallá képes tenni, csakhogy a vezetésére bizott iskola szénája-szalmája rendben legyen. Hallottam azt is, hogy a várbeli társas élet körében kiváló szerepet tölt be s megbizhatósága s a kerület ügyeiért való lelkesedése mintaszerü. Hallottam továbbá, hogy egyenes tiszta jelleménél fogva kartársai körében is fiatalsága daczára nagy tiszteletnek s szeretetnek örvend.

Legkevésbbé sem lepett meg ezek után, midőn *igazgatóvá* történt megválasztatásának hirét a keddi lapokban olvastam.

Azt hiszem, hogy úgy az I. ker. várbeli része, mint általában a székes főváros oktatásügye Farkas Józsefben egy jeles, tett: erős, munkabiró, szakképzett, emberségesen gondolkodó és cselekvő erőt nyert, kinek vezetése biztositani fogja hosszú időkre a várbeli iskolaügy fejlődését és virágzását.

Megválasztatása alkalmából azt hiszem a Vár intelligens közönsége velem együtt a legmelegebben üdvözli az uj igazgatót.

Gottléb György.

Emelkedjünk egyszer a magasba is! De ne magasabbra, mint csak az Istenhegyre. Ott egy egyszerü, szerény iskolaépületben egy örvendő tanférfiút fogunk találni, a ki az éveknek hosszú sorát töltötte „számkivetésben“, s a ki most, mint a felszabadult rab egy szebb és talán jobb jövőnek néz eléje. Ez a férfi *Gottléb* György, a ki mintegy 10 évet áldozott az életéből arra, hogy az Istenhegy iskolaügyének vezetését erős kezeiben tartsa. Ez a 10 év megmutatta, hogy Gottléb valóban ember volt a talpán. Baj, veszedelem, családi tragédia s egyéb más üzte, kerülte e 10 év alatt, de Gottléb mégsem tágitott, hü alkalmazottként a leghűségesebben teljesitette kötelességét mindenha. De hát végre is a legjobbból is megelégli az ember a sokat.

Szolgalati évek szaporodása, növekedő gyermekek a kültelken való lakást unottá, használhatatlanná tehetik. Igy volt ez Gottlébbel is, kinek szolgálati érdemeit a tanács illően méltányolván, őt igazgatóvá kinevezte.

Mert az csaknem bizonyos, hogy Gottléb az ő eddigi nyári lakását ezentúl valamely belterületi iskolába fogja áttenni, igaz ugyan, hogy határozott kárára az Istenhegy iskolaügyének, de jól megérdemelt hasznára a saját életérdekeinek.

Mi az ő nagy érdemei előtt kézséggel meghajolunk s tudjuk, hogy szeretetreméltó egyszerűségével, minden fenhéjázást kerülő szerénységével, bárhová vesse is a sors keze, mindenütt barátokat, jó akarókat s tisztelőket fog maga köré gyűjteni.

Midőn igaz örömünknek adunk kifejezést igazgatóvá történt kineveztetése fölött, kivánjuk, tartsa meg „Buda és Vidékét“ továbbra is nagybecsü szives figyelmében!

A budapesti III. ker. szinpártoló egyesület.

Az egyesület Kovács-Rezső titkár jeles tollából a következő lelkes felhivást intézte a magyar szinügy érdekében a kerület jobbmódu polgáraihoz:

Igen tisztelt Polgártárs Ur! Ne sajnálja e soroktól a kevés időt, a mennyibe olvasásuk kerül. Olyan ügyről van szó, melyet némelyik kicsinyel, más némelyik becsmérel, s bár ilyen sok van, mindnyájan igaztalsnul itélnek. Ez az ügy: a magyar szinészet ügye Ó-Budán. Rossz hazafi, ki hazai müvelődésünk egy hatalmas eszközét komédiának mondja. A szinészetnek komoly czéljai vannak, akkor is, mikor a magyar nép életét és szokásait bemutatja, épp ugy mint mikor a társadalmi élet ferdeségeit állitja elénk; akkor is, mikor lelkünket táplálja — nehogy elsenyvedjen — épp ugy, mint mikor kedélyünket nemesiti vagy éppen felviditja.

S ha a szinészetnek már általában is oly komoly a hivatása, mennyivel nagyobb a jelentősége nálunk a III. kerületben, hol a felerészben még németajku, de magyarul tudó lakosságot megerősiti magyar tudásában s hol az igazi társadalmi élet nélkül szükölködő kerületnek egy társadalmi központot ad. Mert jegyezzük meg magunknak: a főváros hatósága épittethet nekünk iskolákat, kórházat, utakat és csatornákat, nyujthat arra is, erre is segélyt, de társadalmi életet nem adhat, azt magunknak kell teremtenünk; pedig e nélkül közéletünk terméketlen, meddő Csak igazi társadalmi élet, a minden rangu és rendi polgárok fesztelen és sürü érintkezése, termelhet hasznos eszméket és teszi lehetővé a közvélemény leszürődését. Szinházunk az igazi társadalmi életnek gyúpontja lehetne, mely összegyüjtve a III. kerületi társadalom minden rétegét, az ily irányu haladás felé az első nagyobb lépést jelentené.

A kik szinészetünket becsmérlik, azok közé tartoznak, kik mindent becsmérelnek; ők mindent bonczolnak, szétszednek, hogy a hibákat feltalálják. Pedig a legszebb női haj nagyitó alatt durva kötél s a legszebb festmény egész közelről nézve pamacsolás. Ne hallgassunk rájuk, hanem a jóakarat szavára: minél jobban támogatjuk szinészetünket, annál tökéletesebb, annál jobb lesz. Ne hallgassunk a kicsinylőkre sem a kik igy beszélnek: „Kenyér és ruha kell a népnek, nem szinház.“ Nem az igazi humanizmus szól belőlük. Mintha a növénynek elég volna a föld és eső, s nem kellene a napfény is. Ne sajnáljuk a szegénytől a kevés napfényt — a lelki táplálékot, a melyre épp ugy szükség van, mint a kenyérre és ruhára. De az észszerüség sem szól belőlük, mert tudhatnák, hogy a felforgató elemek nem annyira az éhezők, mint azok sorából kerülnek, kik egészséges lelki táplálék nélkül szükölködnek. Ha sok volna a nevető, kevés volna a rendbontó.

De azokra se hallgassunk, kik igy vélekednek. „A kinek szinház kell, menjen Pestre“. Hát már minden szükségletünket — a lelkieket — Pest födözze? Nem akarunk soha és semmiben önállóak lenni? Az idegenbe került izlandi pálma-termelő országokból is visszavágyódik sziklás, szegény szigetére, a néger a gazdag kultura vidékeiről az ő sivár otthonába, a városba szakadt falusi a kicsiny szegény falujába; csak mi III. kerületiek örüljünk, mikor hátunk mögé került otthonunk, csak mi becsméreljünk mindent, a mi kerületi? Ne hallgassunk rájuk, hanem azokra, a kik azt mondják, hogy ha van egy kis szórakozni való pénzünk, költsük itt el, maradjon nálunk, forogjon közöttünk. Ne vegyünk példát a közömbösöktől sem, kiknek ez az állaspontjuk: Ha életrevaló Ó-budán a szinészet, ugy magától is fellendül, ha nem életképes, hát pusztuljon. A kik igy beszélnek, csak leplezni akarják önzésüket és fukarságukat; ugy vélekednek mint a rossz szülők, kik ápolás nélkül hagyják gyermekőket: ha életrevaló, megél, ha nem, hát minek kinlódjek, pusztuljon minél előbb. A jó szülő — minél gyengébb a gyermek — annál jobban szereti, annál gondosabban ápolja. Pedig a mi szineszetünk nem is olyan gyenge. Emlékezzünk, hogy ezelőtt 6 évvel még ablakon át mentek a szereplők a szinpadra a Brody termében s 1 évvel később már szinkörünk volt, s további 4 év multán már jól berendezett szinházunk van. E tények eléggé mutatják, hogy van az ó-budai szinészetben életrevalóság; de mint a legegészségesebb gyermek ápolás nélkül elvész,

ugy szinügyünket is csak ugy menthetjük az elpusztulástól, ha támogatjuk, ha rokonszenvvel fordulunk feléje.

Ugyanazért azon tiszteletteljes kéréssel járulunk polgártársaink elé, hogy szinházunk támogatásában velünk kezet fogjanak. Kérjük, támogassák Serlyt is, ki egy vagyont költött a szinház épitésére és a közöny megtörésére, de főképp támogassák az ügyet, társadalmi életünknek e kiváló eszközét. Látogassuk a szinházat, s a ki teheti béreljen. Kiki tehetsége szerint. Lehet bérelni 24 előadásra, lehet 12 előadásra; lehet több helyet, lehet 1 helyet bérbe venni.

A gazdagokhoz fordulunk, hogy némi áldozattal tegyék lehetővé, hogy szegény polgártársaik is olcsón élvezhessék a szinházat; a müvelt közönséghez fordulunk, hogy módjuk arányában járuljanak hozzá, hogy a müveletlen nép is megkaphassa lelki táplálékát. Mindazokhoz fordulunk, kik megértik a magyar szinészetnek fontosságát egy ilyen elmaradt, német-ajku kerületben, hogy jóakaróivá, apostolaivá váljanak ez ügynek s szóval is, de tettel is — mely tudvalevőleg szebben beszél a legszebb szónál is — támogassák szinházunkat.

Önt is t. Polgártárs úr kérjük, hogy a most megindítandó bérletgyüjtés alkalmából ne utasitsa el azok kérelmét, kik Önnél megjelenni fognak; — a szinügynek idővel majd észlelhető fejlődése és az abból a kerületre háramló erkölcsi és anyagi haszon, a saját öntudatán kivül bőséges jutalmát képezendik áldozatkészségének. Önt, t. Polgártárs, azok közé számitjuk, kik a mikor kopognak — hát ajtót nyitnak, s mikor kérnek — ha a kérés méltányos — tehetségük szerint adnak is. A mi kérésünk méltányos is, a kerület erkölcsi és anyagi érdekében való is, meg nem is sok az, a mit kérünk: — bizunk tehát jó érzésében, hogy teljesittetni fog. Hazafiui tisztelettel Budapest, junius hóban *Kovács Rezső*, titkár. *Czailik Alajos*, elnök. *Id. Halász Gyula, Szende Alajos, Dr. Mittelmann Bernát*, alelnökök.

Különfélék.

— **Zugligeti egyesület.** A zugligeti egyesület folyó hó 29-én tartja közgyülését. A közgyülésről tudósitást fogunk közölni. Ez az egyesület megérdemli azt, hogy a nyilvánosság beszámoljon müködésökkel. A zugligetiek sokat tesznek a Zugligetért és különösen a gyermekek magyarosodásáért, a mely nemes ügyben előljár a többiek élén Sigray Pál s a miben buzgólkodik Eperjessy István, ki megválik a zugligeti iskolától és a labanczuti iskolát veszi át, de azért továbbra is folytatja azt a mit elkezdett és megtiszteli lapunkat tartalmas közleményeivel. A Zugligeti egyesületet szivből üdvözöljük.

— **Kinevezés.** Az elhunyt Rakovszky Antal helyére az I—III. kerületi járásbirósághoz albirónak a szép képzettségü Dr. Nászai Károlyt a királyi táblához berendelt jegyzőt nevezte ki az igazságügyminister.

— **Szilágyi Sándor ünneplése.** Szilágyi Sándort ünnepelte a történelmi társaság. A kitünő történettudós ünnepében mi budaiak osztozunk. Több éve nyaral már ő városmajor-uteczai házában, s igy mi is a magunkénak tarthatjuk. Adja Isten, hogy a történetirás javára sokáig friss erőben éljen.

— **Apostolok oszlása.** Az iskolák kapuit bezárják, az ifjuság eloszlik s a tanitók is élvezik a jól megérdemelt pihenőt. Mint mindig ezután is hü képét adjuk a budai tanügynek sőt a szomszédos községekét is. Ezzel egy részt a tanitók szorgalmát, érdemeit méltányoljuk, másrészt a szülőknek mutatjuk be munkásságokat. Kérjük annak idején az évi jelentéseket és a beiratások értesitőit.

— **Beiratások.** Az I. ker. állami főgymnasiumban az 1897/8. tanév elején *megnyilik a VI. osztály is.* A jövő évre szóló beiratások a következő napokon tartatnak: junius 30-án az I., julius 1-én a II., julius 2-án a III. és IV., julius 3-án az V. és VI. osztályra *mindenkor d. e. 8—12-ig.* A kik első izben iratkoznak az intézetbe, iskolai bizonyitványukon kivül születési és védhimlőoltási bizonyitványukat is tartoznak bemutatni. A beiratáskor minden tanulónak *személyesen* és atyja, anyja vagy gyámja kiséretében kell jelentkezni az intézet igazgatójánál (gymnasiumi törzsépület: I. Várfok-uteza 14. sz.) *A levél utján való jelentkezés nem vétethetik figyelembe.* Az igazgatóság.

— **Épitkezés akadályokkal.** Buda épülését örvendetesen tapasztalhatja minden szemlélő. Különösen örvendünk a Krisztina körut környékének gyors kiépülése fölött. Am ez épitkezések gyors befejezését nagyban akadályozzák a gondozatlan, kövezetlen, rosz közlekedés utak. Nem az állat védelem nevében szólalunk fel, mert hisz a lovakkal való embertelen bánásmód — sajnos! — nem ujság már napjainkban. De igen is kell, hogy szót emeljünk a közerkölcsiség nevében, mely amannál sokkal fontosabb. A kátyuba került téglás szekerek kocsisainak istentelen káromkodása a leghidegebb csigavérü kedélyt és érzést is felháboritja. Kövezetet kérünk ez ellen! Kövezett uteczát, a melyen bármely alkalmat tosság a maga rendjén közlekedhessék, mert a Vérmező és Csaba-uteczák mai ázsiaállapota immár teljesen tarthatatlan!

— **A budai utak rendezése.** Hermann Béla, a II-ik kerület előljárója előterjesztést tett a tanácshoz, hogy a II-ik kerületben, a hol az utak és uteczák rendezését éveken át elhanyagolták, a főbb közlekedési vonalakat állitsák helyre. Sürgeti az előljáró a Margit-kőpartnak gránittal való kövezését (125.070 frt), a Retek-uteczának trahittal vagy kerámittal való kövezését a Laszlovszky vámig (91.819 frt), a Bomba-tér rendezését, mely most szégyenletes állapotban van (17.701 frt), a Fő-uteza aszfaltozását (48.249 frt), a Szegényház-uteza rendezését (24.176 frt), a Török-uteza kikövezését (11.888 frt), a Tégla-uteza kikövezését (7.398 frt), a trombitás lépcső biztositására támasztófal épitését (1.502 frt), a Kriszten-féle telek parkozását (12.000 frt), a bosnyák kaszárnya és a katonai lovagló közti ut meghosszabbitását és burkolását (12.046 frt), a Fillér-utcza kiépitését (42.821 frt), a nyéki dülőben az Apáthy-féle telek mentén levő ut makadámozását. Több utcza csatornázását is sürgeti még az előljáró.

— **Nyári mulatság.** A budapesti iparossegédek saját egyesületük alapjára 1897. julius hó 4-én (vasárnap) a „Fáczán"-hoz czimzett vendéglő összes helyiségeiben (II. Medve-utcza 6. sz.) rózsa-ünnepélylyel egybekötött nyári mulatságot és tánczvigalmat rendez. A mulatság kezdete a kertben d. u. 4 órakor. A táncz kezdete a teremben este 9 órakor. A dijtekézés kezdete 2 órakor. A mulatság vége reggel 5 órakor. A zenét a 69. sz. Gróf Jelaschich ezred kedvelt zenekara szolgáltatja. Tombola 15 darab értékes nyereménynyel. Világposta egész időn át közlekedik. Belépti-jegyek a kerthelyiségben 20 kr. — A teremben előreváltva 1 korona, este a pénztárnál 60 kr. — Család-jegy (2 hölgy 1 úr) előreválta 1 frt 20 kr. — Pénztárnál 1 frt 40 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Siposs Antal** magán-zeneakadémiájában a nyilvános osztályvizsgálatokat megtartották a vigadó kis termében. Az előkelő közönség, mely ott volt, nagy érdeklődéssel hallgatta a tanitványok szabatos játékait és dicséretekkel halmozta el törekvéseiket. Különösen Tokody Fanny, Telbisz Kamilla, Gombos Ida, Végess Gizike, Bursik Adél, Doletskó Marcsa, Schweidel Irma, Szabó Emilia, Remenyék Ilona, Kohányi Margit, Pekáry Mariska, Teleszky Ilona és Kammer Ida játszottak kitünő technikával és helyes értelmezéssel. Siposs Antal a legmagyarabb müvész és zeneköltő, mint tanár is hivatott és rendszeré siker koronázza. Tanitványai között nagyon sok számottevő müvész van.

— **Nyári kirándulás.** A „budai kath. legényegyesület" 1897. évi junius hó 27-én (vasárnap) a Mattoni-féle Erzsébet sósfürdő vendéglő helyiségeiben tánczczal, dijtekézéssel és világpostával egybekötött nyári kirándulást rendez. Résztvételi jegy: Személyenkint 40 kr. Egész nap dijtekézés 3 dijjal: I. dij: 10 kor. II. dij: 6 korona. III. dij: 4 korona. — Három dobás 10 kr. A világpostán legtöbb levelezőlapot kapott hölgy diszes emléktárgyban részesül. Tánczi kezdete a teremben 5 órakor. Kedvezőtlen idő esetén a kirándulás junius hó 29-én (Péter és Pál ünnepnapján) tartatik meg. Minden időben társaskocsi közlekedés Ferencz József-térről, lánczhidon és Döbrentei-uteczán végig a fürdő telepig. Jegyek kaphatók: Özv. Cullmann Rezsőné virágüzletében (II., Fő-uteza 10. sz.) — Anton Antal fodrász üzleteiben (II., Irma-tér 3. sz. és II., Fazekas-uteza 28. sz.) — Az egyleti helyiségben (II., Toldy-Ferencz-uteza 30. sz.) és a rendező bizottság tagjainál.

— **Kirándulás.** A magyar turista egyesület junius hó 27-én Pomáz, Csikóvár, Vidormenház, Sikáros, Dömöskapu vizesés, Szt. Endrére rendez kirándulást. Indulás 7. 40 perczkor reggel a Pálffy-térről a helyi érdekü vonaton. Gyaloglás 6 óra. Vezető *Schönoa Margit* urhölgy. *Délutáni* csatlakozás: Pomáz. Kőhegy, Szent Endre, Gillitur vendéglő. Gyaloglás 3 és $^1/_2$ óra. Indulás 2. 35 perczkor. Vezető: *Maurer Rezső.*

— **Pályázati hirdetmény.** A magy. kir. államvasutak, budapest-hajtsár-uti munkás telepén levő vendéglőnek és vendéglős lakásnak f. é. augusztus hó 1-től öt évre leendő bérbeadására ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A vendéglő helyiség a legszükségesebb berendezési tárgyakkal a m. kir. államvasutak igazgatósága által ellátva van. A feltételek a pályázati határidőig naponként az igazgatóság mühelyi szakosztályában (Andrássy-ut 75. sz. II. em. 12.) és a máv. budapesti északi főmühely főnökségnél (kőbányai-ut) ingyen átvehetők, vagy ugyan ezen helyekről posta utján is megszerezhetők. Az ajánlatok lepecsételve és „Ajánlat a 77430/97. számhoz, a bpest-hajtsár-uti munkástelepen levő vendéglő bérletére" 1897 évi julius hó 5-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságának vezértitkárságában átadandók, vagy oda posta utján megküldendők. Az ajánlathoz ajánlattevő a vonatkozó feltételek egyik példányát kellően kitöltve tartozik csatolni a csatolt feltételek ajánlattevő által két tanu előttemezése mellett irandók alá, akként, hogy ajánlattevő aláirása előtt is kijelentse, miszerint a feltételeket mindenekben elfogadja. Bánatpénzképen a felajánlott bérösszegnek legalább 10%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1897 évi julius hó 4-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő. Az ajánlatokban ennek megtörténte a letéti jegy számának kitüntetése mellett megemlitendő, de a letétjegy nem csatolandó. Nem kellően kiállitott ajánlatok, vagy olyanok, melyek a kitüzött határidő lejárta után érkeznek, vagy végre azok, melyekre nézve a bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek. Minden ajánlattevő ajánlatával a pályázat eldöntéseig kötelezettségben marad; az igazgatóság fenntartja a jogot, hogy az ajánlattevők közt minden megszoritás nélkül tetszése szerint szabadon választhasson, esetleg ujabb ajánlati tárgyalást hirdethessen. Budapest, 1897. junius hó 14-én. Az igazgatóság.

— **Zöldmál fejlődése.** A Zöldmál-dülői ház és telektulajdonosok folyó hó 20-án Gálffy Lajos elnöklete alatt ülést tartottak. Az ülés Erdélyi Gyulát a „Buda és Vidéke" hirlap felelős szerkesztőjét a budai rész kulturális és közgazdasági fejlődése érdekében tett fáradozásaiért egyhangulag, nagy lelkesedéssel a birtokosság tiszteletbeli elnökévé választotta meg. Ezután elhatároztatott, hogy a Zöldmál részletes szabályozása és fejlesztése érdekében ö és a kisszemlőhegynek vizzel való ellátásaérdekében a székesfővárosi közmunka tanácsot a birtokosság memorandummal keresse fel. A Zöldmálnak vizzel és úttal való ellátása ügyben ezelőtt 2 évvel beadott memorandum elintézésének megsürgetése az ülésen szintén kimondatott.

— **Tanitói árvák felvétele.** A „Magyarországi Tanitók Árvaházi Egyesülete" (I. ker., Alkotás-uteza 1. c.) f. évi junius hó 29-én délelőtt 10 órakor a jövő iskolai évre felveendő árvák megválasztása tárgyában ülést tart. Felvételért 15 fiu- és 4 leányárva folyamodott.

— **Tanitó választások.** A székesfőváros tanácsa f. hó 21-én tartott rendkivüli ülésében töltötte be a főváros területén üresedésbe jött el. iskolai igazgatói és tanitói állásokat, 23-án pedig a segédtanitókat választotta meg. Megválasztatott összesen 6 igazg tó-tanitó, 16 osztálytanitó, 18 osztalytanitónő, 21 segédtanitó és 21 segédtanitónő. A megválasztottak között „Buda és Vidéké"-nek több kedves ismerőse van, kiket ez alkalomból melegen üdvözlünk. Első sorban meg kell emlitenünk Farkas Józsefet, a várbeli el. iskola és Gottlieb Györgyöt, az istenhegyi iskola vezetőjét, kik a tanács bizalmából szolgálati érdemeik revén igazgató-tanitókká választattak. E két jeles tanférfiu jellemrajzát más helyütt adjuk. A megválasztottak között találjuk továbbá a budai tanitókarnak több jelesét, mint Nagy Sándort, Végh Mihályt, Vágó Aladárt, Tholt Malvint, Hlavács Olgát, Gulyás Ludmillát és ifj. Holtzspach Nándornét, kik több évi segédtanitói müködés után rendes osztálytanitóknak választattak meg. Kivánjuk, hogy az ujonnan megválasztott tanerők a székes főváros, különösen pedig Buda tanügyének hasznára és felvirágozására müködjenek mindenha, s buzgalmukkal és hazafias működésükkel érdemeseknek bizonyuljanak a Tanács bizalmára, mely a főváros iskolaügyének fejlesztéséért évről-évre annyi nemes áldozatot hoz.

— **Különösen mérsékelt áru menettérti jegyek kiadása Budapestről Berlin, Drezda, Hamburg és Lipcsébe.** A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint f. é. julius hó 17-én 6 órakor este Bécs északnyugati pályaudvarról különvonat fog Berlinbe, Drezdába, Hamburgba és Lipcsébe közlekedni, melyhez való csatlakozásban megelőző három napon át, de legkésőbb julius hó 17-én és pedig a III. osztályban utazók részére a Budapestről Bruckon át reggeli 6.50 perczkor, a II. osztályban utazók részére pedig reggeli 8. 50 perczkor Bruckon és 8 órakor Marcheggen át közlekedő vonatokhoz, Budapest keleti és nyugati pályaudvar állomásokon valamint a városi menetjegyirodában (Hungária szálló) 30 napig érvényes különösen mérsékelt áru menettérti jegyek a következő árakon fognak kiadatni: Berlinbe II. oszt. 56.90 márka III. oszt. 33.20 márka. Drezdába 43.60 III. o. 23.90 Hamburgba 76.30 III. o. 46.80 Lipcsébe 51.50 III. o. 29.50 márka. Ezen jegyek gyorsvonatokon is érvényesek, a I.I. osztályuak ellenben Budapest és Bécs között csakis személyvonat használatára jogositanak. 4—10 éves gyermekek féláru jegyekkel utazhatnak. Ez alkalommal figyelmeztetik a t. cz. közönség, hogy fentemlitett különvonat a Lipcsében rendezett szászthüringiai ipari és kereskedelmi, valamint a Hamburgi nemzetközi kertészeti kiállitás látogatására igen alkalmas.

— **Buda épül.** Örvendetes az a haladás, melyet Buda épülése terén tapasztalhatunk. Bárhová tekint a szem, mindenfelé nagyszabásu épitkezésekre bukkan. A nagyforgalmu főutczán is megkezdték már az ujitást. A 21. számu régi rozzant ház helyére pompás palota kerül, mely ki fog szolgálni a Margitrakpartra. Ezzel hihetőleg megoldása felé fog közeledni a főutczának régóta kivánt szabályozása is. — A különösen szép és uj épületek közül megemlitendők a hattyu-utczai Fanzler-féle ház, Lindmayer Ferenczne k a Csalogány-utcza és Szénatér sarkán emelt stilszerü palotája és Czakó Lajosnak a Vérmező-utczában tető alá került 4 emeletes háza. — A régi élelmezési raktár is eltünt a föld színéről. Helyét egy csinosan épitett kaszárnya foglalja most el a Pálffy-téren az u. n. „Graf Radetzky Pionnier-Kaserne" Nem esett volna csorba a hadsereg tekintélyén, ha ezt a czimet Magyarország fővárosához illően magyarul irták volna az uj épület homlokára.

— **Budai szinházak.** *Az ó-budai Kisfaludy* szinházban, melyet utóbbi időben az ó-budai közönség is tömegesebben kezd felkeresni a „Két Kohn" czimü bohozatot folyton szép számu közönség látogatja. Csütörtökön este Darányi Ignácz és Lukács László miniszterek is végig nézték az előadást s látszólag igen jól mulattak a sikerült és tetszetős bohózati jeleneteken és igen sokat tapsoltak R. Pataki Rózsa (Rosenbach Ferenczné) szépen előadott dalainak, Szentes kupleinak, és a „Két Kohn", valamint Kovács Lenke, Sikorszky Margit, Szécsy, Morvay, Lejtényi és Kissné ügyes játékainak. — Krecsányi a krisztinavárosi szinkörben Kövessi Albertnek „A diplomás kisasszonyok" czimü bohózatát adta, melyben az összes tagok kitüntek. A darabon a közönség jól mulatott.

— **A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság** megtartotta II. évi rendes közgyülését gróf Széchenyi Pál elnöklete alatt.

A közgyülés tudomásul vette az évi jelentést, mérleget, megadta az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak a felmentést, a felügyelő-bizottság tagjait ujra megválasztotta és hozzájárul a nyereség felosztására vonatkozó javaslathoz, melynek értelmében a kimutatott 381.821 frt 59 kr. tiszta nyereségből levonva az 1895. évről áthozott nyereségmaradványt, 32.614 frt 69 krt, marad 349.206 frt 90 kr. Ebből az alapszabályok 48. §-a értelmében levonandó: a tartalékalapra 5 százalék, 17.460 frt 35 kr., az igazgatóság jutaléka fejében 3 százalék, 10.476 frt 20 kr., együtt 27.936 frt 55 kr., a közgyülés rendelkezésére állott 321.270 frt 35 kr., illetőleg a fent levont 32.614 frt 68 kr., nyereségáthozattal együtt 353.885 frt 04 kr. Ebből a második üzletév osztalékszelvényeinek 5 frt 50 krral leendő beváltására 275.000 frt A törvénybe iktatott szerződés 20. § a értelmében az államkincstárt megillető nyereségrészesedése 6.250 frt. A létesitendő tisztviselői nyugdijalapra 10.000 frt. A biztositási alapnak 50.000 frra való kiegészitésére 10.333 frt 30 kr., együtt 301.583 frt 30 kr. fordittatik és a maradvány 52.301 frt 74 kr. mint nyereségátvitel az 1897-iki üzletév javára iratik.

A közgyülés elé terjesztett évi jelentésből a következő főbb momentumokat emeljük ki: A társaság a számára szerződésileg biztositott 400.000 forintnyi rendes államsegélyből csak 362.232 frt 22 krt szamolt el bevétel gyanánt, minthogy az államkincstárral kötött szerződés értelmében 37.777 frt 78 krt a rendkivüli tartalékalapnak 400.000 frtra való kiegészitésére kellett forditani. Az elért nyereség magasságára való tekintettel, az elmult évre nem veszi igénybe azon 50.000 frtnyi segélyösszeget, mely azon esetben jár, ha jövedelmei az 5 százalékos osztalék kifizetésére nem elegendők, hanem az államnak egy, habár nem jelentékeny összeget ama nyereségrészesedés czimén rendelkezésre bocsát, mely őt 5 százalékot meghaladó osztalék kifizetéséből szerződésszerüleg megilleti. Az elmult esztendő kedvező eredményét nagyon elősegitette a jó vizállás, mely a járművek akadálytalan közlekedését az év legnagyobb részében lehetővé tette. A társaság összes köteles járatait egész terjedelmükben megindította s megtette az intézkedéseket arra nézve is, hogy tömegáruknak a Dunán Galatztól Regensburgig, továbbá a Tisza, Dráva és Száva hajózható szakaszain való szállitására szolgálatait a közönség rendelkezésére bocsáthassa. Ily módon a vállalat minden tekintetben az előkészités köréből megállapitott programmja megvalósitásának stádiumába lépett. A társaság eddig 18 drb. gőzöst, 131 uszályt és 36 pontont rendelt meg 6.332.000 frt értékben. Báziási műhelyét kellően megnagyobbitva Orsovára áthelyezte, győri műhelyét is nagyobbitotta és minden irányban megtette az intézkedéseket a pozsonyi, bécsi, korneuburgi, linczi, passzaui és regensburgi átrakodási forgalom felvételére, a mellett vontatásokat is végzett, a mivel a magánhajósok érdekeit is szolgálta. Az 5 frt 50 krral, tehát 5 és fél százalékkal beváltandó második szelvény beváltása 1897 junius 16-ától kezdve a társaság pénztáránál és a Magyar általános hitelbanknál történik.

— **Hirdetmény.** Az idei fürdőévad tartama alatt f. é. május hó 1-től fogva szept. hó végéig Budapest déli vaspályáról, Budapest k.-p.-u.-ról, Budapest Kelenföldről, Székesfehérvárról és Kanizsáról rendkivül mérsékelt áru I., II. és III. osztályu, az egész évadra, azaz szeptember hó 30 ig érvényes menettérti jegyek adatnak ki Siófokra, Szántódra, Balatonföldvár m. h.-re, Szemesre, Boglárra, Fonyód-fürdőtelepre és Balaton Szt-Györgyre, továbbá (Siófokon át) Balatonfüredre, Almádira, Kenesére, s (Bogláron át) Révfülöpre, Badacsonyra és vissza. Ezen menettérti jegyek alapján a podgyász a fentnevezett vasuti- és gőzhajózási állomásokra, valamint viszont közvetlenül továbbittatik, mely továbbitásnál a déli vasut vonalát illetőleg jegyenkint 25 kg. podgyászszabadsuly engedélyeztetik. Ezenkivül a fürdőévad tartama alatt Budapest d. v. és Siófok közötti forgalomban időleges jegyek adatnak ki, a melyek ára: egy hóra I. oszt. 52 frt. II. oszt. 38 frt. az egész fürdőévadra I. oszt. 128 frt, II. 94 frt. Az igazgatóság.

Tájékoztató.

— *Ujonan berendezett üzlet.* A Krisztina városban nagy hiányt pótol az a tüzhely-, kályha, konyhaberendezési- és házi vasáruczikk üzlet, melyet Szultzberger József jó hirü épület es műlakatos mester a Roham és Pauler-utcza sarkán lévő Illes-féle házban berendezett. A kirakatban a legmodernebb takarék- és asztaltüzhelyek láthatók, melyeknek jósága ról meg vagyunk győződve, mert azok a czég saját gyártmányai és rendszere szerint készülnek. Pártoljuk az ily igyekező mesterembert, ki a kerület és ipar előhaladására törekszik. Készitményei versenyképesek, amint ezt az is mutatja, hogy a legelőkelőbb házakon van már alkalmazva a szabadalmazott ablakzár. Ennek valamint keresett sajátkészitményü tüzhelyeinek egész Magyarországon kelete van és úgy a megrendelők mint szaktekintélyek dicsérettel tüntetik ki. Meglepő szépek izléses vassirácsai, melyeknek sikerült rajz inagy választékban tekinthetők meg az üzletben. Ügyanitt lakatos javitásokat és megrendeléseket elfogad. Ajánljuk ezt a derék műiparost olvasóinknak.

— *A Buda és Vidéke Grácban.* Grácz Café Thonethof elegánsabb helyiség magyarok találkozó helye. Pietzsch Félix, azelőtt Budapesten A budaiak a *Buda és Vidékét* itt olvashatják, mert azt tisztelt honfitársunk szépen berendezett előkelő kávéházába jár.

— *Biai gyógyszer.* Izzadás ellen használjon nagyság Biai izzadás-ellenes mosdószappant, mely az izzadós kezek és lábak egyetlen biztos gyógyszere s nyáron a legpompásabb hüsitő mosdószappan. Darabja 40 kr, doboza 1 frt 20 kr. Biai arczkenőcs, 1 tégely 75 kr. Biai könnyü puder 3 szinben 1 nagy doboz 75 kr. Főraktár: Budapesten, Török gyógyszertár Király-utcza 12. Utánvéttel bárhová megküldi, Magyar Korona gyógyszertár Bia (Pestmegye.)

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kö- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak budapest-brucki vonalának Győr állomásán a magy. kir. pósta hivatal épülete ki fog bővíttetni, amely munkára ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk. — Az egész beépitendő terület mintegy 272 m².

A verseny feltételek szerint felszerelt és rendszeres bélveggel ellátott ajánlatok legkésőbb folyó évi julius hó 10-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége titkárságánál benyujtandók. Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni. — Az ajánlatok között a szabadválasztás jogát, tekintet nélkül az arra, magunknak fenntartjuk.

Bánatpénz fejében legkésőbb f. é. julius hó 9-én déli 12 óráig 1000 az az egyezer forint készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, az előbb emlitett üzletvezetőség gyüjtő pénztáránál befizetendő.

Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapirok pedig a budapesti és bécsi tőzsdén jegyzett 14 napnál nem régibb árfolyam szerinti értékben fogadtatnak el; névértéken felül azonban ezen értékpapirok semmi körülmények között nem számittatnak.

A lepecsételt ajánlatok borítékai a következő felirattal látandók el: *„Ajánlat a magy. kir. államvasutak Győr állomásán levő pósta épület kibővitési munkáira."*

A végrehajtandó munkákra vonatkozó verseny feltételek, szerződési tervezet, a bővitési munkák tervezete és költségszámitás a Budapest jobbparti üzletvezetőség épitési és pályafentartási osztályában, naponta délelőtt 11—12 óra között megtekinthetők.

Budapesten 1897. év junius havában.

Az üzletvezetőség.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kóra reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

Vendéglő átvétel

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

vendéglőmet

I. ker., Alkotás-utcza 21. sz. saját házamban ismét átvettem és azt ujjonan átalakitva f. évi május 8-án szombaton megnyitottam.

Törekvésem oda irányuland, hogy a polgári követelményeknek minden irányban megfelelően kiváló magyar bor, valamint izletes ételekről és figyelmes kiszolgálásról gondoskodjam.

Egyuttal bátorkodom megjegyezni, hogy különösen a palaczk-bornak házhoz szállitására fő sulyt fektetek s hogy csakis magyar bort fogok kimérni.

Megrendeléseket 10 literen felül bérmentve házhoz szállitok.

Kedvező idő esetén szombat- és vasárnap a kerti helyiségben zene.

Tisztelettel

Bittner Alajos

vendéglős.

Magyarhon legkiválóbb

és legtisztább

savanyuvize

a szántói viz

Kapható mindenütt.

Főraktár: **Werner Adolfnál,**

II., Batthyányi-utcza 3. sz.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

Meghivó.

A **„Budapest-Zugligeti Egylet"** f. hó 29-én d. e. 11 órakor az I. ker. zugligeti iskolában tartja meg évi **közgyülését**, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak.

Az évi közgyülés tárgysorozata:

1. Az igazgatóság évi működéséről szóló jelentés felolvasása.
2. Az évi zárszámadás megvizsgálása, a jövő évi költségelőirányzat megállapitása.
3. A tisztikar, az igazgatóság, a választmány ujjáalakitása.
4. Inditványok.

Budapest, 1897 junius 20-án.

Eperjessy István titkár. **Sigray Pál** elnök.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza 1. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

A mi regényünk.

V.

A kivel elrepültél sem nem szebb, sem nem gazdagabb, de öregebb mint én.... A változatosság miatt tetted. Oh te daemon, te nagyon változatos vagy. A változatosság megoldhatlan problémája. Változd ki magad és nyugodj meg abba a változhatlanságban, hogy hozzám vissza nem változhatsz. Én magam iszom a *Mátyás-hegyi jó bort.* 77.

Egyelőre vége.

Gács-magy. kötelékforgalom.

Budapest-Angyalföld állomás felvétele a kötelék-díjszabásba

A Gács-magyar kötelék forgalomban 1894. évi julius hó 1-től érvényes II. rész 1 díjszabási füzetben, egyrészt a cs. kir. szab. Ferdinánd császár északi vasut gácsországi állomásai (bezárólag.) Krakkó és Oswiecim közös állomásokat, másrészt Budapest Lipótváros közötti forgalomra valamint az 1894. évi szeptember hó 1-től érvényes „Rovatolási díjtételek" czimü díjszabási füzetben egyrészt a cs. kir. osztr. államvasutak gácsországi és bukovinai állomásai másrészt Budapest—Lipótváros közötti forgalomra foglalt díjtételek Budapest—Angyalföldre is nyernek alkalmazást.

Budapesten, 1897. junius 18-án.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága, egyszersmind a többi vesszős vasutak nevében is.

Jó alkalom.

Üzleteknek, gyáraknak jó alkalom a hirdetésre a *Buda és Vidéke* naptára, 5000 példányban jelenik meg. Leirásokat jutányos árban számitunk. 80.

Könyvek.

A kinek bárminemü könyvre van szüksége forduljon a *Buda és Vidéke* kiadóhivatalához, 10%-al jutányosabban kapja mint bárhol. Tanárok és tanitóknak ajánljuk „Könyvközvetitésünket" a közelgő iskola évre. 81.

Olcsó szőlő.

Beültetett szőllő a Kakukhegyen 70 krajczárért □-ként eladó. Kérdezősködőnek a kiadóhivatal felel. 79.

Most jelent meg az **„Unalomüző"** nevettető és mulattató olvasmányok tárháza. A 250 nagy 8-rétü oldalra terjedő, 217 czifra képpel ellátott, kemény kötésü kötetnek ára bérmentes küldéssel csak 50 krajczár. Budapest, IV., Bartalits Imre könyvkiadóhivatala. 84.

Régi képek.

Régi képeket keresek, a mult század végéről. Nevem a kiadóhivatal mondja meg. 85

Mükedvelő fényképésznek.

Mükedvelő fényképésznek jó utbaigazitásokat ad a Buda és Vidéke szép csoportok, tanulmányok és vidékekek felvételére. 86.

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 27. sz. (Szent Iván hava.) Vasárnap, julius 4.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Olvasóinkhoz.

A félév elején olvasóink szives jó akaratába ajánljuk a Buda és Vidéké t. Lapunk nem az első látogatást teszi a közönségnél, kipróbált jó ismerős, egy régibb igaz barát. A mi lapunk czélja, hogy továbbra is az legyen, megszolgálva azt a kitüntető bizalmat, a mivel olvasói kitüntetik.

Jól tudjuk, hogy egy bizonyos részben ez csak előlegezés, mert még a Buda és Vidéke nem juthatott arra a pontra, melynél több kivánni való nincsen. A kezdet nehézségei leküzdése több év munkája. Egy ismeretlen nem térképezett vidéken a jó ösvény megtalálása elég hadmüveletet emészt fel. A különféle osztály és szövetkezései érdekek elhagyásával, nem érintésével az arany középut a nagy közönség érdeke.

Buda egyes részeinek és a közel vagy érdekkörébe eső távolabb vidéknek egy pontban való összetalálkoztatása nehéz feladat, a minek csak részben való megoldása is ily rövid idő alatt kielégitő eredmény. Hát magának a lap programm keretének megtartása menynyi akadályba ütközik? Ezt látják olvasóink, kik közremüködésökkel a buda vidéki keret megtartásában szivesen és lelkesen segédkeznek. Hat éves multunkból azt láthatja az olvasó, hogy ezt a keretet csak ritkán és nagy hazafias ügyeknél is csak ugy léptük át, ha azokat Buda és vidékére vonatkoztattuk.

A keretet minden sürgető birálat daczára még jobban megfogjuk tartani, mert Buda és vidékéről anynyi a mondani való, hogy elég érdekes tárgyat találhatunk. Több mint 6000 féle buda-vidéki ügyet vetettünk fel és nem egy felett tekintélyes eszmeharcz folyt.

Buda csak ugy lehet azzá a mi a történeti multban volt, ha a vidék mely foglalatját képezi szintén emelkedik, ha Dunántulnak ismét a szive lessz s az mozgatja a szellem, az ipar és kereskedés idegeit.

Ott a hol a király palotája van, ott legyen a szellem és születés arisztokratiájának, az előkelő művelt pénzvilágnak városrésze, itt neveljék az ifjuságot, itt legyenek a miniszteri és egyéb hivatalok, közintézetek, középületek... Itt épitsenek palotákat főuraink és főpapjaink.

Budán és vidékén alakuljanak tisztviselő és egyéb családház épitő szövetkezetek, üdülőhelyek, menhelyek, lég és éghajlat gyógyintézetek, mindenféle sanatoriumok a Pilis hegységtől a Vérteseken át a Balatonig és az egész vidéken.

Ezek merész tervek, de nem lehetetlen álmok és mi ezeket az álmokat fűzni fogjuk tovább és ábrándozunk az ábrándozókkal, cselekszünk a cselekvőkkel. . . .

Szép és nemes feladat erre vállalkozni, s aki erre vállalkozott, az templomba lépett, melynek küszöbén le kell vetni a sarut, mert az önérdeknek a mennyire az emberi tisztességes önfentartás ösztöne megengedi, kivül kell maradni. Minden perczet lefoglal a komoly munka, a melylyel a jövő alapját hordjuk össze. . .

Ennek az emelkedésre hivatott városrésznek és a szép vidéknek fel kell virulni és virulása mellett magyarnak lenni, nem csak nyelvében, de gondolkodásában és szellemében is. Nemcsak a nyelv, de az anyag is legyen magyar, s a nyelv és gondolkodás különösen jó magyar, mert nemcsak szép vidék, de a haza vidéke Buda. Buda és vidékének emelkedése az egész ország érdeke, s különösen az lesz, ha majd nem csak a Lágymányoson, de egyéb budai részekben is az ifjuságnak egyetemei épülnek.

A könnyü, gyors és jó közlekedés Buda és vidékének létfenntétele, ezt erélyesen sürgetjük, de rendszerrel és e tekintetben sem engedjük kezeinket leköttetni.

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

A falu szép legénye.

— Elbeszélés. —

Irta: **Koncsek Lajos.** (4)

— Szóról-szóra ezt mondotta, — erősité a leány — és még többet is! . De hát miattam ugyan mondhatta! Mert isten engem úgy segéljen. —

— No jó, hagyd abba, Julis! — szakitá őt félbe Andris — majd számon kérem érte, bárki fia legyen is! . . .

— Az istenért, Andris, csak el ne hamarkodd! — vágott szavába a megrémült leány. — Rosz vége lehet! . . . Tudod, micsoda csuf egy verekedő legény az a Pista! . . . Ne állj vele szóba, kérlek! Bajod eshetik. . . . Én ugy félek!

— De már azt csak bizd én rám, édesem! Tudom, hogy helyt állok magamért! . . . Még ma el fog dőlni, én-e, vagy ő? . . . Isten veled, Julis! . . . szólt szinte harcziasan a legény és sebtiben megölelve, megcsókolva menyasszonyát, elrohant.

Hiába kiáltott utána Julis a sötét éjszakába; hiába akarta őt megótalmazni valami esztelenségtől: Andris nem hallotta már a szavát. Futott, mint az őrült, mint a kit a kisértetek kergetnek. A fejében olyan furcsa, olyan szörnyü gondolatok jártak. A boszú érzete olyan iszonyú gondolatokat támasztott az eszében!

Azzal a szándékkal ment, hogy Kelemen Pistát még ma felkeresi és valószinüleg ott is fogja találni még a nagykorcsmában. . . . De hisz akkor jaj neki! . . . . Majd megmutatja ő, hogy a falu szép legénye is ráakad az emberére! . . . Hisz elvégre ő nem olyan pitypoty legény, a ki mindent eltürni, elhallgatni köteles! . . . Azután meg nem is olyan gyáva, a minőnek magát eddig érezte . . . Ha kell, ő is a talpára tud állni, tud ő is legénykedni. Az a nagy alak legfölebb a hitvány gyávákat tudja megfélemliteni, őt bizony nem! Hisz ő is becsületesen leszolgálta azt a nyomorúságos három esztendőt a hazáért, mint bárki más. . Megtanulta ott elég jól, miképen kell szembe nézni az ellenséggel . . . S hogy nem fog vele szemben kudarczot vallani, arról megnyugtatja őt Julis iránt való nagy szerelme s ebben az órában támadt nagy elszántsága . . .

Ezek a gondolatok egészen s annyira elfoglalták zavaros elméjét, hogy észre sem vette azt a hosszú sötét alakot, a ki az úton épen vele szemközt jött. Már csaknem beléje botlott, midőn föleszmélve, ráismert, hogy az — Kelemen Pista, az ő veszedelmes vetélytársa, a kit épen fölkeresni akart.

— Hohó, te vagy, Pista? szólitá — meg őt a sötétben komoran. — Jó, hogy jösz. Beszédem van veled!

— Hát csak röviden, mert már rövid az éjjel! — viszonzá ez hetykén.

— Nem lehet tudni, nem lesz-e valamelyőnkre nézve nagyon is hosszú!

— Ejnye, beh furcsán beszélsz te velem!

— Csak úgy, a mint megérdemled!

— Hát aztán nem fogod megbánni ezt a hangot?

— Megbánásról csak is te beszélhetnél, ha nem volnál olyan szertelenül elkapatott. .

— Ejnye, adta hitvány kölyke, hisz megeszlek, ha igy folytatod —

— Azt is csak a gyomrod sinylené meg, jó madár! — Hanem hát beszéljünk másról! . . . Rovásod van, alávaló csábitó!

Kelemen Pista megütődve hőkölt vissza e szavakra. No, lám, hát az az ostoba leány elkotyogta volna, a mit ő neki táncz közben a fülébe sugdosott? — gondolá magában, mialatt magát kissé összeszedte.

A városrendezés, épitkezések, utfenntartások, utczák tisztántartása, közegészség, köztisztaság, szabályozások kérdésében ezután is küzdeni fogunk.

Buda és vidékének ipara és kereskedelmi felvirágoztatása ezután is programmunk lessz-e, a mire, mint a budai kereskedelmi társulat hivatalos közlönye is kötelezve vagyunk. Fokozzuk a közönségben azt, hogy pártoljuk a budai ipart és kereskedelmet, s fokozuk a kereskedőkben, iparosokban az ambitiót, hogy minél jobban és minél jutányosabban szolgálják ki.

A mint a multban ugy a jövőben is egy erőnk, egy kincsünk van: a közönség bizalma, melyre ezután is igyekezünk méltóak lenni ugy én, mint munkatársaim, és kérjük, hogy e bizalomban továbbra is részeltessék a Buda és Vidékét, mely Buda és vidéke érdekeinek és a magyarosodásnak közlönye. Kérjük, terjesszék lapunkat, hogy még többet tehessünk, mint eddig tettünk. Kérjük becses közreműködésüket, hogy minél érdekesebb és tartalmasabb lehessen a Buda és Vidéke, és méltóan képviselhesse Buda és Vidékét.

Erdélyi Gyula
a „Buda és Vidéke“ szerkesztője.

Koncsek Lajos
a „Buda és Vidéke“ főmunkatársa.

Büttel János,
a „Buda és Vidéke“ terjesztésére alakult bizottság elnöke.

Gróf Hunyady Lászlóné.

1867. évi május hó 19-ikén palotahölgygyé neveztetett ki. A kinevezést tartalmazó s a „Budapesti Közlöny“ 1867. évi 58. számában közzétett legfelsőbb kézirat szövege a következő: „Császárné és Királyné Ő Felsége a következő úrhölgyeket méltóztatott palotahölgyekké kinevezni: Almásy-Wenckheim Stefánia grófnőt, Andrássy-Kendeffy Katalin grófnőt, Andrássy-Pálffy Gabriella grófnőt, Bánffy-Eszterházy Ágnes bárónőt, Bombelles-Hunyady Franciska grófnőt, Chotek Khevenhüller Mária grófnőt, Eötvös-Rosty Ágnes bárónőt, Hunyady-Csáky Sarolta grófnőt, Károlyi-Kornis Klarissza grófnőt, Lamberg-Lamberg Mária Anna grófnőt, Nákó Gyertyánffy Berta grófnőt, Pejacsevich-Prandau Alvine grófnőt, Szapáry György Mária grófnőt, Széchenyi-Sztáray Alexandra grófnőt, Wenckheim-Jankovich Stefánia grófnőt, Zay-Kolowrat Krakowsky Mária grófnőt, Zichy-Kolowrat Krakowsky Valéria grófnőt, Zichy-Zichy Livia grófnőt.“

A legfelsőbb kitüntetés ugyanez esztendőben még megismétlődött, a mikor Császárné és Királyné Ő Felsége a grófnőt — Majláth Györgyné szül. báró Hilleprandt Prandau Stefánia; gróf Hunyady Kálmánné szül. gróf Buol-Schauenstein Alexandra; báró Senney Pálné szül. báró Fiáth Mária; gróf Szapáry Lászlóné szül. gróf Grünne Marianna és gróf Zichy Ottóné szül. gróf Csáky Gabriella úrhölgyekkel egyetemben — az 1668. évi szeptember hó 18-án Eleonora özv. császárné (született mantuai herczegnő) által alapitott és Erzsébet császárné és királyné Ő Felsége legfőbb védasszonysága alatt álló csillagkeresztrend hölgyévé nevezte volt ki. (Ugyanakkor nyerte el férje a császári és királyi kamarási méltóságot).

Napjainkba belenyuló sok irányu szereplését e helyütt részletezni nem czélunk. Sokkalta inkább él az a köztudatban s napról-napra sokkal gyakrabban találkozunk a grófnő érdemeivel, semhogy állandó lelkesedése s nemes cselekedeteinek regisztrálása akár közéleti, akár időtani szempontból itt indokolt lehetne. Kezdve az atyátlan-anyátlan gyermekek odaadó, szeretetteljes gondozásán, mely tekintetben szivjósága bőségével különösen a budai árvaházak neveletlen százait árasztja el s folytatódva számos közhasznu társadalmi és emberbaráti intézmények és társulatok működése történetén keresztül egész a királyi palotáig, a legfelsőbb udvar nyilvános élete szférájáig, melynek a grófnő nemcsak a leggyakoribb és legkedveltebb vendé einek, hanem viselt kitüntető udvari méltóságainál fogva egyuttal a hivatalosan odatartozóknak is egyike,*) neve, szereplése, tevékenysége, befolyasa egyformán ismert. Bár az úgynevezett „felső tizezreknek“ tagja, de élete nem egy kaszté, nem egy társadalmi osztályé, hanem általánosan kiható eszmék szolgálatában az egész nemzeté, a közjóé.

Sok oldalu tevékenysége nagysokáig felejthetetlen s oroszlán részeül fognak megmaradni ama eddig kétszer is megismétlődött szép napok emlékei, melyek a budavári bástyasétányt a fővárosi közönség filantrop irányu mozgalmainak szivesen látogatott, kedvencz közhelyévé avatták volt fel.

E jótékonyczélu ünnepélyek, melyeknek eszméje Gróf Hunyady Lászlóné Csáky Sarolta emberbaráti szivében fogamzott meg s melyek az ő égise alatt és őrgróf Pallavicini Edené Majláth Adél, gróf Karácsonyi Jenőné Andrássy Kamilla és Országh Sándorné társelnöklete mellett 1895. évben május hó 6-án felerészben a Mária Erzsébet egyesület, felerészben a székelykeresztur iskola, — 1896. junius hó 5-én folytak le s melyek nemcsak a dunai jobbpart nőarisztokraciájával ékesiték rendezőségük névsorát, (Gróf Wenkheim Frigyesné Krisztina, báró Szentkereszthy Béláné, báró Vay Henrikné, báró Natorp Alice, Széll Ignáczné, Rohonczy Györgyné) hanem tért nyitottak a budai polgárság előkelő lelkü, a hu-

*) Az udvarnál már kezdettől fogva részesült kedveltségéről tanuskodik már a „budapesti Közlöny“ 1867. május hó 21-iki következő aprósága is: „Királyné Ő Felsége vasárnap este hat óra után négyfogatu hintón a városligetbe rándult és a jelen volt nagy közönség lelkesült örömnyilvánitása közt háromszor kerülé meg a nagy körőndöt. Hunyady Lászlóné grófnő, palotahölgy, kiséré Ő Felségét.“

Épen a Nyárai pék háza előtt állottak.

— Hát bizony nem is illik az ilyen málé száju legény a mellé a piros pozsgás szép leány mellé! — szólt Pista nagy hetykeséggel s ott akarta hagyni Andrist az út közepén.

— De bizony nem addig van a! — szólt erre Andris dühtől tajtékozva s teljes erejéből belekapaszkodott hetyke vetélytársának izmos karjába. — Addig egy tapodtat se innen, a mig számot nem adsz alávaló viselkedésedről!.. Julis nekem mindent szóról szóra megvallott...

— Hát akkor megvallotta!.. Jól tette! A' mondó vagyok most is, hogy az ilyen vékonyka czérnaszál sehogyan sem való ahhoz a ragyogó szép lányhoz, a kinek az arcza majd kicsattan az élettől.... S nem is lesz nyugtom addig, a mig ki nem ütlek a nyeregből... viszonzá Kelemen Pista csaknem kedélyes hangon.

— De Julis nekem már a menyasszonyom!

— Azzal én nem türődöm.

— No, hát akkor döntsük el ebben az álltunkban: enyém legyen-e a Julis, vagy a tied! — válaszolá határozottan a czingár legény, mialatt eleresztette Kelemen Pista karját.

Az utcza sötét volt és csöndes. A nagy nesztelenséget csak a kószáló ebek fel-felhangzó csaholása szakitá meg olykor, a mi még félelmetesebbé tette ezt az éjféli találkozást.

— Te, Andris, jó szóval mondom, ha nem állsz félre az utamból — szólt ekkor Pista halk suttogó hangon — biz Isten, úgy elbánok veled, hogy szakajtóba szedik össze reggelre a csontjaidat!

— Nem addig van ám a pajtás! Mert én birokra veled nem megyek! Tudom úgy is, hogy legyőznél... Hanem nézd itt ezeket a husángokat; — szólt a pék háza elő t ölbe hányt farakásra mutatva, — fogjunk ezek közül egyet-egyet marokra, s verekedjünk meg, a mint illik, tisztességesen azért a leányért, a kire neked annyira rávásott a fogad.... Valamelyikünk majd csak vesztes lesz...

— Ha te nem bánod, én se! szólt erre foghegyről a hetyke legény.

És ekkorra már mindakét legény nekigyürkőzve egy-egy jókora husángot tartott a kezében.

Andris adta meg a jelt az összecsapásra.

— Egy — kettő — három!

A két haragos irtóztató dühvel rontott egymásnak. A husángok összecsapkodása olyan ijesztően hangzott el az éjféli néma csöndben... Erősen tartotta magát mindakét viaskodó.... Egymás csapásait derekasan kerülték ki jó darabig... Kelemen Pista jókedvüen, szinte játszva forgatta meg fegyverét a levegőben.

Hanem egyszerre csak zuh! — egy nagy zuhanás, s az egyik legény nyögve és hörögve terült el a földön.

A másik némán állt meg fölötte.

— Lám, lám, hát kellett ez neked? — szólt az elterült alak mellett lehorgasztott fővel s tompa hangon a győztes. — No, ha életben marasztal az úristen kegyelme, tanuld meg, hogy nem lehet velem olyan könnyen elbánni, a mint gondoltad! — s ezzel elhajitva rögtönzött fegyverét, sietve távozott a félelmetes helyről.

*

A faluban ez éjféli esemény óta sok minden megváltozott, sok minden jóra fordult. Vasárnaponként rend, és békesség van mindenfelé. Verekedés, dulakodás soha nem esik a legények között, mert nincs, a ki az izgágaságra okot adjon. Az ünnepi mulatságokat sem zavarja meg többé senki, semmi, mert Kelemen Pista feléje sem néz többé a korcsmának, nem keresi a legények társaságát, hanem otthon ül, otthon gubbaszt magába szállltan s ápolgatja megsérült lábát.

És ha a multakra gondol, egyedül csak azt röstelli, hogy ő, a falu egykori büszkesége, a kitől annyira rettegtek annak idejében, épen abban a czingár kis Rapos Andrisban talált emberére, a ki azóta már boldog házastársa a falu legszebb leányának.

(Vége)

mánus czélért az önmegtagadásig lelkesedni tudott, felejthetetlen emlékü szép leányai hatékony közreszereplésének is e jótékonyczélu ünnepélyek czélja, rendezése, erkölcsi ereje és elért anyagi eredményei a legékesebben szóló bizonyitékai és hirdetői fognak maradni az exellenciás grófnő lelki tartalmának. Palotája termeiben folytak le e bástyaünnepélyek előkészitő bizottságainak ülései is, melyeken mindkét esetben — férfi részről — különösen Dr. Papp István vett volt tevékenyebb részt, mégis az ünnepélyek tényleges vezetését a grófnő önmagának tartván fel még oly nem kevéssé kényes viszonyok közepette is, milyenek valának az 1896. évbeliek, mikor a bástyaünneppel, ugyszólván egyidőben, a Gyermek-Otthon javára rendezett nagyszabásu pesti (muzeumkerti) rózsaünnepélyek (junius 6. és 7-én) tartattak vala meg.

A grófnő ez alkalmakból nevének előkelő emléket biztositott hirlapirodalmilag is, amennyiben ugy 1895. valamint 1896-ban is Ő és őrgróf Pallavicini Edéné élére állva a „Buda és Vidéke“ szerkesztőségének, nevők palládiuma alatt bocsátották közre a bástyaünnepélyek alkalmára — a fővárosi irói világ számos előkelőségeinek közremunkálkodása mellett — készült lapunknak mindkét évbeli ünnepi számát.

Cselekvésre vágyó buzgalmára, áldást osztó drága életére méltán ráillenek a hamvai református költőlelkész: Tompa Mihálynak Sztrecsén istenfélő, kegyes asszonyáról: Bosnyák Zsófiáról irt szép emléksorai:

„Kezében gyógyir és kenyér vala....
— S ki ül gyémánt-tollal kezében
A jótett könyvénél az égben,
Jegyez az Úrnak Angyala“....

Chalupka Rezső.

Budai Muzeum.

E czim alatt pár héttel ezelőtt egy hazafias szellemtől áthatott czikket olvastam a „Buda és Vidéké“-ben, a mely figyelmemet és érdeklődésemet annyival is inkább megragadta, mivel az abban foglalt eszmével — ha nem is épen olyan értelemben — már magam is foglalkoztam előzőleg.

Örvendek, hogy az a közkedveltségü lap, mely önzetlenül küzd Buda és Vidéke érdekeiért, fölvetette a *Budai Muzeum* eszméjét, s azt hiszem, szivből örvendenek velem együtt mindazok, kik városunk és környékünk szellemi s erkölcsi gyarapodását a szivükön viselik s azért igazán és őszintén lelkesednek.

Ez az eszme már magában is oly szép, oly magasztos, hogy annak megvalósitásáért talpra kell állania mindazoknak a tényezőknek, a kiktől hasonló ügyek kedvező és sikeres elintézése várható. Talpra kell állania nemcsak Buda, de az összes környező helységek vezéregyéniségeinek, mert csakis az ő egyetértő, vállvetett munkálkodása és lelkesedése vezethet ebben a kérdésben a várt sikerhez.

Az eszme megtestesitéséhez, a kivánt siker eléréséhez pedig nem kell egyéb, mint egyszerüen *jóakarat* és erős *elhatározás*. Jóakarat az eszme meleg felkarolásához és elhatározás annak keresztülviteléhez. És én szentül hiszem, hogy ez a két kellék nem fog hiányozni sem az elmékből, sem a szivekből akkor, midőn egy dicső multnak s egy örvendetes jelennek képekben, ábrázolatokban avagy természetes tárgyakban való megörökitéséről van szó.

Mert az tagadhatatlan, hogy Buda és környékének ezer éves multjából még most is hihetetlenül sok érdekes és értékes tárgy, emlék hever egyesek és családok birtokában gondozatlanul az értékteleneknek jelzett limlomok között. Ezeknek összegyüjtése, s egy helyen való megőrzése valóban hazafias kötelesség.

De tudom azt is, hogy számtalan emléktárgyat viszont a legnagyobb gonddal és féltékenységgel őriznek egyes családok Buda és Vidéke zavaros multjából. Ezeket bizonyára a legnagyobb áldozatra való készséggel engednék át *köztulajdonnak* jelenlegi birtokosaik, ha tudnák, hogy van egy intézmény, mely azoknak hűséges összegyűjtését s az utókor részére való megőrzését tűzte ki feladatául.

Munkára fel tehát!

Karolja fel az eszmét mindenki, a ki él s mozog, s a kit e nemes czélért igazi hazafias érzés hevit!

Nem kell visszariadni a munka nehézségeitől, mert régi igazság bár, hogy minden kezdet nehéz, de annál dicsőbb dolog, ha a kezdet nehézségeivel sikeresen megküzdve, küzdelmünk gyümölcseit élvezhetik utódaink.

A munkát, a gyüjtést lassan, de céltudatosan kell megkezdenünk. Alakuljanak e czélra eleintén *kisebb helyi körök*, melyek az eszmének lelkes híveket szerezvén, a gyüjtést kisebb körökben kezdjék el. Nem hiszem, nem hihetem, hogy az ilyen nemes törekvés diadalra juttatása elől bárki is félrehúzódhassék.

A Buda vidékén eszközlendő buzditást, agitációt vegyék kezökbe a két pilisi járás érdemes *főszolgabirái!* Az ő nemes elhatározásuktól, s kezdeményezésüktől sok, igen sok függ! Ezen a téren a netán kifejtendő presszió is könnyen megbocsátható bűn volna, mert hazafias czélra történnék.

Szolgabiráink mellé sorakozzanak aztán testtel és lélekkel a községi előljárók, a kik a népet jobban ismervén, velök közvetlenebbül érintkezhetnének a czél minél sikeresebb elérése érdekében.

Hasonlóképen nagy és jelentékeny eredményt várhatnánk a kezdeményezés és gyüjtés terén a községek *lelkészeitől*, valamint a *tanitóikartól*, mivel e tényezők a legközvetlenebbül ismerik a vezetésükre bizott köznépet s igy legjobban tudják, minemü értékes és megőrzésre érdemes dolog van egyik-másik család tulajdonában.

Mindezeknek a faktoroknak lelkes és buzgó közreműködésétől függ — szerintem — annak a létesitendő közintézménynek az ügye, a mely a *Budai Muzeum* czimet viselné.

A hatóságok és testületek — merem hinni — hathatós támogatásukkal segitenék elő az ez irányban megindulo törekvéseket, azért hát nagy mulasztás volna közönnyel fogadni az eszmét s nem tenni meg érdekében mindent, a mi csak tehető.

Hiszem, hogy ez igénytelen hozzászólásom, melyet a szép eszméért való igazi lelkesedésem sugalt, nem lesz a pusztában elhangzó szózat, hanem meghallgatják azt az arra hivatott tényezők mielőbb s képességök teljes erejével lelkesedésök egész melegével rajta lesznek, hogy az eszme testet öltve, diadalra jusson.

Ha az emlitettem szükebb helyi bizottságok óhajomhoz képest megalakulnak s akivánt előmunkálatokat, valamint a gyűjtést saját körükben megkezdik: a „*Buda és Vidéke*“ — azt hiszem — mindenkor készséggel tért fog engedni az eszközölt gyüjtések részletes kimutatásának.

Munkára fel tehát!

Karolja fel az eszmét mindenki a ki él s mozog, s a kit e nemes czélért igazi hazafias érzés hevit!

Buday Ádám.

Évi jelentés

a Budapest székes fővárosi I. ker. budavári iskolatéri közs elemi népiskola állapotáról az 1896/97-dik iskolai év végén.

A másik ünnepély junius 8-án, mint a koronázás emléknapján tartatott, mely alkalommal ünnepi oktató beszédek, alkalmi énekek és hazafias szavalatok képezték az ünnepély műsorát.

A tantestület a lefolyt tanévben 17 értekezletet tartott s az ezekről felvett jegyzőkönyvek mindig a tekintetes Iskolaszék elé terjesztettek.

A lefolyt tanév alatt a tek. Iskolaszék tagjai 160 esetben szerencséltették iskolánkat látogatásaikkal. És pedig az I. fiu-osztályban 25, a II. fiu-osztályban 12, a III. fiu-osztályban 13, a IV. fiu-osztályban 17, az I-ső leány-osztályban 11, a II. leány-osztályban 22, a III. leány-osztályban 24, a IV. leány-osztályban 25, s a fiu-tornában 11 látogatás történt. Januar 15-én a székesfővárosi kir. tanfelügyelő látogatta meg iskolánkat s a tapasztaltak fölött teljes megelégedését nyilvánitotta.

A tanulók előmenetele a tanév végén a következő: Kitünő 26 fiu 19 leány Jeles 35 fiu 40 leány. I. rendü 86 fiu 111 leány. II. rendü 23 fiu 21 leany. Osztályzatlan 0 fiu 10 leány. Kimaradt 19 fiu 25 leány. Meghalt 1 fiu. Összesen: 190 fiu 226 leány.

E szerint 147 fiu és 170 leány, összesen 317 tanuló magasabb foku iskolába vagy osztályba léphet, mig 23 fiu és 21 leány, összesen 44 tanuló az osztály ismétlésére, esetleg ha csak 1 vagy legföllebb 2 tantárgyból nyert elégtelen jegyet, javitó vizsgálatra utasittatik.

Az évzáró vizsgálatok junius hó második felében tartattak a következő sorrendben: Junius hó 18-án a III fiu-osztályban torna-, junius 19-én a IV. fiu osztályban tornavizsgálat. Junius 21 én az I., II., III. és IV. fiu-osztályokban hittani és osztályvizsgálatok, 22-én pedig az I. II., III. és IV. leány-osztályok hittani és osztályvizsgálatai.

Ez alkalommal osztattak ki az iskola rendelkezésére álló alapitványok kamatai. És pedig:

1. A „Rökk Szilárd“-féle 40 forintos ösztöndijat Petzina Andor IV. osztályu tanuló nyerte.

2. A „Zichy Antal“-féle alapitvány kamatait 4 frt 74 krt Hampl Anna IV. oszt. tanuló kapta.

3. A „Pap Ranholdné szül. Baumann Mária“-féle 5 frtos ösztöndijat Havelka Gizella IV. oszt. tanuló kapta.

4. A „Petheő Jakab“-féle 21 frtos, valamint a „Schurer-Waldheim Károly“ féle 210 frtos alapitvány kamatain, ugyszintén egy magát megnevezni nem óhajtó tanügybarát 5 frtnyi adományán az alapitók intencziőihoz képest jutalomkönyvek vásároltattak s azok 26 fiu és 19 leány tanuló között osztattak ki.

Hirsch Istvánné őnagysága a kézimunkában legjobb előmenetelt tanusitott növendékek megjutalmazására 5 frtot ajándékozott, mely összeg egyenlő arányban Kardos Mária és Marinovics Teréz tanulók között osztatott ki.

Az ünnepélyes „Te Deum“ junius 23-án tartatott meg, mely után a tanuló ifjuság az iskolába vezettetett s ugyanekkor osztattak ki a bizonyitványok, év végi értesitők, irásbeli dolgozatok, kézimunkák; s szedettek be a tanév elején használatra adott tankönyvek.

Ezzel az 1896/97. tanév — miután még kihirdettetett, hogy a jövő 1897/98. tanévben a beiratások szeptember hó első 5 napján eszközöltetnek — bezáródott.

Budapest. 1897. junius hó 23.

Farkas József, igazgató-tanitó.

A fővárosi községi iskolák hatóságai számára irt „Utasitás“ 19. §-ának 10. pontja értelmében az iskola belső ügyeire, valamint a tantestület egész évi működésére vonatkozó évi jelentést felolvasása után tudomásul vesz-

szük. — Farkas Józsefné s. k., Csonka Józsa s. k., Appl Lajosné s. k., Krünner Anna s. k., Varkó Bertalan s. k., Petzina Ödön s. k., Nagy Sándor s. k., tantestületi tagok.

(Vége)

A fővárosi közmunkák tanácsából.

A fővárosi közmunkák tanácsa *Podmaniczky* Frigyes alelnöklete alatt tartott ülésén a következő ügyeket intézte el:

A nyári szünet előtt a tanácsnak ez lévén az utolsó ülése, az elnökségnek megadja a szokásos felhatalmazást arra, hogy a tanácsülések két hónapig tartó szünetelése alatt a folyó ügyeket elintézze s szükség esetén rendkivüli tanácsülést hivjon egybe.

Az elnök bemutatta *Ribáry* József főrendiházi tag levelét, melyben gyengélkedő egészségi állapota miatt a tanácsnál viselt tagsági tisztéről *lemond*. A tanács e lemondást sajnálattal veszi tudomásul és Ribáry Józsefnek, a ki 1870 óta állandóan szorgalmas és buzgó tagja volt a tanácsnak, e közel három évtizedre visszanyuló lelkes tevékenységéért levélben fogja köszönetét tolmácsolni.

A napirend első tárgya *az eskütéri hid környékének rendezése* ugy a pesti mint a budai oldalon, illetőleg a műszaki osztálynak erre vonatkozó terve. A mi a balpartot illeti, alapul szolgált természetesen a végérvényesen elfogadott szabályozási terv, melynek keretén belül most a fekszinek és a rendezés módja határozandó meg. Sürgős ez a művelet azért, mert a belvárosi kaszárnya nyilván még ebben az évben épités alá jön; beépülhet továbbá rövid idő alatt a kuriai tömb, melynek értékesitése iránt a tárgyalások megindittattak; de épitkezhetnek a magánosok is; mindezeknek pedig a fekszini és rendezési terv megállapitása és az képezi előfeltételét, hogy e terv szerint a föld alá jövő közmüvek (csatorna, viz és légszeszvezeték) szintén megfelelő elhelyezést találjanak. A müszaki osztály tervét ugy a fekszinek, valamint a rendezés módjara nézve is a tanács beható vizsgálat alá vette és azt szükségesnek, czélszerünek és szépnek találván: elfogadta és közölni fogja a szekes fővárossal, részint hozzájárulás, részint abból a czélból, hogy e tervhez képest a székes főváros az őt illető munkák keresztülvitele iránt idejében intézkedhessék. Az eskütérrel kapcsolatos rendezést, ugy mint az annak idején megállapittatott, a tanács fogja eszközölni s már a jövő évben megkezdvén, ugy fogja folytatni, a mint a szabályozás és a hidépités előhaladása lehetővé teszi.

A budai oldalra vonatkozó rendezési terv részben eltér a megállapitott szabályozástól. E szerint ugyanis a Döbrentey-utcza a hid feljárója alatt elvezetve továbbra is megmaradna mostani irányában, elválasztva a Rudasfürdőt a most hozzátartozó gépháztól és kezelési helyiségektől. Szépészeti szempontból határozottan hátrányos, hogy a Rudasfürdő épületeinek disztelen homlokzatai utczára nézzenek, fürdőkezelési szempontból pedig felette kivánatos, hogy a melléképületek és a tulajdonképeni fürdő összeköttessenek egy udvarnak a beiktatásával, melyen aztán a kezelési teendők a közlekedés háboritása és a közönség zavarása nélkül végezhetők el. Végre a fürdőintézetnek csaknem nélkülözhetlen szüksége van egy nagyobb parkra, melyben ugy a fürdővendégek, mint általában a közönség üdülést és pihenést találhat. Ezek a szempontok arra inditották a müszaki osztályt, hogy a Döbrentey-utczát a Döbrentey-tértől lefelé elzárva, a fürdőépületet és a kezelési épületeket egy telken egyesitse és az ekként egyesitett fürdőtelephez a Döbrentey-tér és a fürdő között levő területen parkot tervezzen. A Döbrentey-utcza elzárandó szakaszára közlekedési szempontból semmi szükség nincsen; a közlekedés czéljait teljesen kielégitik, egyfelől a rakparti ut, másfelől az eskütéri hid feljárói. A kettő közt még egy párhuzamos közlekedési ér egészen felesleges. A tervezett parkot meg fogja osztani a hid feljárója, de alatta ut lesz, mely a park déli részét az északival összeköti. Ez utóbbiba beleesik az a háztömb, melyet a főváros az I. ker. számára épitendő vásárcsarnok számára szánt. Itt azonban a vásárcsarnok a kerület szélén volna és rendeltetésének egyáltalában nem felelhetne meg. Másrészt a tett befektetésért a főváros megtérítést találhatna az ide épitendő kioszk és a fürdő fokozódó jövedelmében. A tanács ezt a tervet is igen szerencsés megoldásnak találván, azt elfogadta és hozzájárulás végett közölni fogja a fővárossal. Habár azonban már ez a terv is érinti a Gellérthegy keleti oldalának rendezését és habár a műszaki osztály magának a *Gellérthegynek rendezésére* a máris folyamatban levő tanulmányok alapján külön tervet fog előterjeszteni, már ez alkalommal feladatává teszi a tanács, a müszaki osztálynak gondoskodni kell arról, hogy az eskütéri hidról nézve a Gellérthegyen megfelelő látpont legyen. Egyszersmind a tanács Bakos János osztálytanácsosnak, a müszaki osztály vezetőjének a bemutatott nagyszabásu tervekért, melyeken minden egyes kérdés a legapróbb részletekig szerencsés megoldását találja, teljes elismerését és köszönetét nyilvánitja. Ugyanez alkalommal átir a tanács a székes fővároshoz, hogy a mi az I. ker. vásárcsarnokot illeti, legczélszerübb volna ezt az Attila-utczának a János-tértől a Szarvastérig terjedő vonalán épiteni, mert igy azt ugy a Krisztinaváros, mint a Tabán a legkényelmesebben vehetné igénybe és e mellett a vásárcsarnok épitését fel lehetne használni arra is, hogy az Attila-utczának ez a szakasza szabályoztassék, a mi már szintén sürgős feladatot képez.

A *sertés konzumvásár*, sertés közvágóhid és a szabad vásárszállások számára tudvalevőleg a IX. ker. Bikaréti dülőben fekvő városi telkek vannak kiszemelve. E telep érdekében egy 12 öles uj utczát kell nyitni. Ehhez, valamint a jelenlegi szükséglet arányában tervezett épitkezések keresztülviteléhez a tanács hozzájárul.

A belvárosban levő *kuriai tömb értékesitésére* vonatkozó feltételeket a tanács egyez. biz. javaslata szerint elfogadta és jóváhagyás végett a pénzügyministerhez terjeszti fel.

A tanács a kezelése alatt álló alapok 1896. évi zárszámadásait az állami számvevőszék által leendő felülvizsgáltatás végett a miniszterelnökhöz mutatja be.

Az V. kerület számára *a vizafogón épitett szükséglakásokat*, mert itt még nincs közcsatorna, a főváros a Dráva- és Berzenczey-utczák sarkán fekvő telkére áthelyezni és azokat is két uj barakkal kiegészitteni tervezi. Ehhez a tanács hozzájárul.

A budapesti közuti vaspálya-társaság kőbányai, ujpesti és zugligeti végállomásánál levő telkeinek szabályozása, özv. Bogdán Józsefné IX. ker. páva-utcza, Eckermann Ede és Biscara Endre II. ker. Corvin-tér, id. Karl János III. ker. pacsirtamező-utcza, Schönfeld Miksa és Lukacs Vilmos I. ker Kuruczles, Péterhegyi téglaipar részvénytársaság III. ker. lőpormalom-dülő, özv. Schuszter Andrásné és Leimetter Istvánné VIII. ker. Kóris-utcza telkeinek szabályozása, fölosztása illetve rendezése engedélyeztetett.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Ribáry József.

A közmunkatanács egyik tanácsosa Ribáry József leköszönt erről a tisztéről. Ribáry József pályája érdemekben gazdag és összve van forrva a budai társas élettel.

Komoly, méltóságos ember a megjelenésében, de társaságban egy valódi régi magyar kedély, ki ugy beszél, mint a mai forumon szoktak.

Hivatalos pályáján örök érdemeket szerzett magának. A rendőri osztályt vezette a belügyministeriumban és a kormány megbizásából tanulmány utat is tett a külföldön.... s közelebbről behatóan vizsgálta az angol rendőrséget....

Sok ideig kormánybiztosa volt a magyar szinészetnek s a vidéki szinészet sokat köszönhet az ő működésének, lelkiismeretességének és erélyének. A rendezés munkájában nagy része van, s az egész vidéki szinészetet, csak az ő hagyományai szerint lehet vezetni, ha csak még nagyobb zavarokat nem akarnak mint vannak. Ide diktátor kell, a ki olyan müvelt diplomata, mint Ribáry József.

A polgári lövész egylet ünnepélyes alkalmainak egyik leghivatottabb szónoka RibáryJózsef, ki a romai klassikusok emlőjén nevelkedett, de az élettől el nem maradt bölcs modorában ugy beszél, hogy mindig szivesen és tanusságosan hallgatják.

Nagy dolog ez ma, a mikor valósagos áradozások és üres kongások vannak a pohárköszöntőkben s már a hivatalos toasztok anglomanikusan tósztok, (miért nem áldomás vagy pohárköszöntő?) jobbára vad toasztok. A pohárköszöntő olyan nehéz mint a jó lirai vers, epigramm vagy adoma, erre születni kell. Annál is inkább, mert más a fehér asztal, mas a zöld asztal. Ribáry József az attikai sót is ráhinti pohárköszöntőire mint p. o. ráhintette Darányi Ignácz ünneplése alkalmával mondott pohárköszöntőjére, ajánlva az ő kedves öcscsének, hogy házasodjék meg.

A szó azonban pusztában hangzott el s derültség keltésnél nem volt egyéb eredménye.

Kivánjuk, hogy Ribáry József jó pohárköszöntőivel és társadalmi szereplésével minél többször találkozzunk.

Évzáró ünnepélyek és évi jelentések.

— *A Klotild-szeretetházban* az évzáró vizsgálat junius hó 26-án, szombaton délelőtt tartatott meg a választmányi tagok, szülők s a tanügy iránt érdeklődő, nagyszámu közönség jelenlétében.

Az intézetet fentartó egyesület választmányi tagjai közül jelenvoltak: Emich Gusztávné, másodelnöknő, dr. Neumann Arminne, Tirschl Jozefa, dr Böke Gyuláné és Lederer Abrahám, választmányi tagok; dr. Küffer Béla egyesületi titkár.

Az I. ker. iskolaszéket Patacsics János iskolaszéki tag képviselte.

A 6 osztályu elemi népiskola I—III. és IV—VI. osztálya külön termekben vizsgáltatott. Az I—III. osztály vizsgálatán dr. Küffer Béla elnökölt; a IV—VI. osztályén pedig Lederer Abrahám, majd pedig Patacsics János.

A vizsgálat reggel 8 órakor a hit- és erkölcstannal vette kezdetét s a gyermekek szépen bebizonyitották, hogy mint az eddigi években, úgy ezen tanévben is a leggondosabb nevelésben s alapos, módszeres tanitásban részesültek.

Arczuk ragyogott az örömtől, hogy ismét alkalmuk van egy évi munkásságuknak, szorgalmuknak nemes gyümölcsét az intézet jóléte s előmeneteleért oly sokat áldozó urak s nemesszivü úrhölgyek-, a szülők- s a közönség előtt bemutatni.

S a tanitók is fényes jelét adták annak, hogy alapos képzettséggel, gyermekszeretettől áthatva, fáradhatlan szorgalommal, még osztatlan népiskolában is mily kiváló sikert lehet elérni.

Tiszt. Babics Gergely, vallástanitó méltán megérdemelte a jelenlevők köszönetét az elért szép eredményért.

A rekkenő nyári forróság miatt érezni szokott testi- s szellemi lehangoltságot a különböző tárgyakból adott meglepő, szabatos feleletek elfeledtették a hallgatósággal. Meglepő precizitással feleltek a számtan s mértan köréből s szép feleleteket adtak a történelem-, földrajz-, alkotmánytan- s természettanból is.

S midőn a két szólamra tanitott Hymnus, Szózat s más hazafias- és népdal megcsendült a gyermekek ajkán: a hallgatóság teljes elismerését nyilvánitotta.

Hogy ne csupán erkölcsi elismerést nyerjenek a gyermekek, Emich Gusztávné őméltósága kifejezvén teljes megelégedését a meglepően sikerült vizsgálat felett: 12 darab értékes könyvet osztott ki a legjobb magaviseletü s legszorgalmasabb gyermekek között.

Détsi Albert úr 40 frtot, dr. Neumann Arminné őnagysága 5 frtot adott át a legjobb gyermekek megjutalmazására.

A gyermekek könnyekkel szemeikben köszönték meg a nemesszivü gyermekbarátok áldozatkészségét.

Ezek után Patacsics János úr szép beszédben fejezte ki megelégedését a szerzett tapasztalatokról s a gyermekeknek szivükre kötötte, hogy az intézetben szerzett vallásos-hazafias érzésüket folyton neveljék s apolják, ne hagyják azt szivükből soha kiveszni. Buzditotta őket az intézetet fentartó nemesszivü gyermekbarátok s a testi- s lelki jólétük felett őrködő tanitók iránti tiszteletre, szeretetre s hálára.

A vizsgálat a szabad ég alatt nyert szép befejezést, hol a gyermekek a testgyakorlatból — daczára a nagy forróságnak — ügyesen és szabatosan végeztek néhány gyakorlatot a közönség látható szórakoztatására...

Tirschl Jozefa őnagysága nemesszivüségéből az összes intézeti növendékek junius hó 30-án „nagy ozsonnával“ vendégeltettek meg. Remes Alajos, III. polg. oszt. int. növ. társai nevében szivreható beszéddel köszönte meg a sok jótéteményt és gondoskodást, melyben az intézetnek eme árangyala a többi nemesszivü jótevőkkel együtt a növendékeket részesiti.

—

— *A föv. községi szeretetházban* az idei évzáró vizsgálatot f. é. junius 26-án d. e tartották meg, *Hámpel* Sándor másodelnök, *Hindy* Kálmán föv. törvhat. biz. tag és *Kögler* Gusztáv iskolaszéki tag, valamint számos tanügybarát és szülő jelenlétében.

A vizsgálat eredménye mindenkit a legkellemesebben lepett meg, mert arról tanuskodott, hogy a főváros szeretetházában kitünő vezetés alatt állanak az ott helyezett növendékek, s a tanitótestület minden lehetőt elkövetett, hogy a gondjaira bizott tanulósereget mind erkölcsileg, mind pedig szellemileg fejleszsze és nevelje.

A vizsgálatot két csoportban tartották meg. A kisebb gyermekek csoportját *Cavalloni* Pál tanitó vizsgáztatta s itt *Hámpel* Sándor elnökölt, ki teljes megelégedésének adott kifejezést a tapasztalt fényes eredmény fölött. — A másik csoport vizsgáját *Szőts* András kezdte meg a földrajzzal és történelemmel. Az itt hallott szabatos feleletek minden várakozáson felül voltak. Majd *Pulmann* Károly tanitó folytatta a vizsgálatot s tanitásának szép eredményét leginkább az bizonyitja, hogy az V. és VI. osztály növendékei csaknem mind jeles és kitünő eredménynyel végezték be a tanévet. *Kögler* Gusztáv elnöklő iskolaszéki tag szép beszédben adott kifejezést teljes megelégedésének s az ifjúsági könyvtár gyarapitására 5 frtot adott az intézet igazgatójának. Hasonló elismeréssel nyilatkozott *Hindy* Kálmán is az elért fényes eredmény felett.

Ugyanaznap mutatták be a megjelent közönségnek az intézeti növendékek *szlőjd-munkáit*, melynek remek összeállitásáért *Szerényi* Ferencz intézeti ipartanitó megérdemelt elismerésben részesült. Szerényinek ezen a téren kifejtett igyekezete és buzgalma valóban mintaszerü. s kár, hogy az ő állását, ki a szlőjd ok- és czélszerü fejlesztése körül már annyit fáradozott, a főváros tanácsa még mindezideig nem rendszeresitette. Pedig igazán megérdemelné!

—

— *Huszonötödik évzáró.* A II-ik ker. községi polg. leányiskola kapcsolatban a női kereskedelmi tanfolyammal a most bevégződött iskolai évvel fennállásának 25-ik évfordulóját ünnepelte meg, kifejezésre jutott ez az évzáró programmban és azon vaskos kötetnyi, Értesitőben, melyet az intézet jelenlegi igazgatója, Kozma Gyula állitott össze az iskola multjáról, mely valóban egy darab kulturtörténeti adat a budai társadalom fejlődéséhez. — 1872-ben nyilt meg a leányiskola, e nemben Budapesten a 3-ik, az akkori budai tanács buzgólkodása folytán, abból a szükség érzetből, „hogy a leányok kiképzéséről nincs gondoskodva, holott csak müvelt anyáktól remélhetni a nép müveltségének emelkedését.“ — A reményt tett váltotta fel. A leányok, a nők magasabb kiképzését segitette, szolgálta és alapitotta meg ez az iskola 25 éven át és olyan müveltséget nyujtott positiv tudásban, kézimunkában egy negyed századon át leányainknak és asszonyainknak, minővel az azelőttiek tömegileg soha sem birtak itt. — Eokozta továbbá a nőkben azt a szépet, azt a jót, azt a nemest, ami igazán női és maradandó; — s lehet mondani a budai oldalon a nők müveltségét első sorban ez az iskola tette teljesen magyarrá. Háladatos mult, hirleletekre méltó fáradozás és dicséretes mozzanat! olyan, a mi megérdemli mindnyájunk kegyeletét az alapitó elődök iránt és benső tiszteletünket a buzgó tanerők, a neves és névtelen hősök iránt, a kik a leányok testi és lelki szabadságának voltak zajtalan, de kitartó harczosai. Dicséret és dicsőség adassék nekik. Az évzáró ünnepély az iskolát zsufolásig megtöltött közönség előtt folyt le több rendbeli jutalmak — s maga a tantestület által ajándékozott adományok kiséretében. A műsor következő volt: Gyulai Elek énektanár vezetése alatt a Hymnus után, mit Scherter Inma IV. b) o. t. zongorán kisért, következett *Huszonöt esztendő.* Költemény Pósa Lajostól, szavalta Weber Margit IV. a) o. t. Azután *Májusi dal* karének, Fortuner Elektől, zongorán kisérte Ludwigh Ilona III. a) o. t. *Erlkönig.* Gedicht von Goethe, szavalta Szigethy Mária III. b) o t., *Servez la Hongrie.* Par de Laprade, szavalta Kleeberg Valeria IV. b) o t. *Népdalok.* Női karra átirta Gyulay Elek, zongorán kisérte Boross Olga III. a) o. t.. *Zrinyi Ilona búcsuja.* költemény Jánosi Gusztavtól, szavalta Frammer Olga IV. a) o t., *Dalra fel!* Karének Abt Ferencztől zongorán kisérte Püspök Ella II. a) o. tanuló. *La grand petite fille.* Par Mme Desbordes Valmore, szavalta Német Ida I. b) o. t.. *Petőfi a Hortobágyon.* Melodráma. Zongora, hegedü és czimbalom kisérettel zenésitette Kun László, szövegét irta Várady Antal, szavalta Alsó Erzsébet IV. a) d. t., zongorán kisérte Heinrich Ida IV. a) o. t. hegedün: Kovács Margit III. b) o t. czimbalmon Mutt nyánszky Irén I. b) o. t. *Népdalok.* Női karra átirta Gyulay Elek. Zongorán kisérte Holtzmann Irma II. a) o. t. A búcsú beszédet megkapó közvetlenséggel Mészáros Zsófia IV. a) o. t. tartotta. Kozma Gyula igazgató pedig végül lelkes, magvas és kegyeletes beszédben mutatott rá röviden az iskola multjára, érdemeire és szolgálataira méltó befejezéseül a valóban szép és lelkesülten fogadott ünnepélynek. Majd *Hertelendy* indulója (régi magyar induló) karének 3 szólamra zongorán kisérte Kovács Janka IV. a) o. t. zárta be az ünnepélyt a közönség lelkes éljenzése mellett.

—

— *Az I. ker. közs. polg. leány iskola* junius 26-án d. e. 9 órakor tartotta az idei évzáró ünnepélyét következő műsorral: 1. *Erkel Ferencz:* Himnus. 2 *Gabányi:* A kis mama; szavalta: *Wieland Mariska;* 3. *Erney József:* A t vasz érkezése; daljáték 4. *Vida József:* Jónás Vitéz; szavalta: *Engel Margit.* 5. a) *Krencser:* Páros dal, b) *Magyar népdalok* karének. 6. *A növérek.* szinmű 1 felvonásban. 7. a) *Honvéd tüzér temetése* b) *Letörött a bécsi torony* 48-as dalok; karének. 8. *Oda van a mama;* monolog; mondta: *Szőllősy Mariska.* 9. *Élőképek:* a) Allegoria b) Ifigenia áldozata, c) Hit, remény, szeretet, d) Czigányok. 10. *Bucsuzó;* mondta: *Bally Gáborka.* 11. *Évzáró beszéd;* mondta: *Szabó József,* igazgató. 12. *Majálisi induló.* Az ünnepély előtt a fiatalság a templomba vonult, a hol msgr. *König Gusztáv,* az intézet hitoktatója *Te Dumot* tartott, mely után visszatérvén az elemi iskola tornatermébe, kezdetét vette az előadás. A termet zsufolásig megtöltötte a legválogatottabb közönség, mely zugó tapssal, riadó éljenzéssel köszönte meg a ritka müélvezetet nyujtó produkcziókat.

Ünnepély végeztével a leányok átvették évi bizonyitványaikat, s avval az örvendetes tudattal tértek haza, hogy a jövő isk. évet már az intézet uj épületében, a Koronaőr-utczai uj palotában fogják megnyitni.

Ez az uj iskola rohamosan közeledik befejezése felé, s szeptemberre valószinüleg el is készül teljesen. Lapunk annak idején bőven ismertetni fogja az uj intézetet, a melyhez már most is a legszebb remények füződnek.

—

— *A III. ker. közs. polg. leány és női ipar iskola* záró ünnepsége junius 23-án volt az intézet tornatermében, előkelő közönség előtt. Itt is Te Dumomal kezdődött az ünnepély, melyet az intézet hitoktatója, dr. *Dobrozemszky Henrik* úr mondott s mely alatt a templom kórusán az intézet növendékei, s *Benes Mária,* az intézet volt tanitványa énekeltek. Az ünnepség műsora ez volt: 1. *Himnus.* 2. *Petőfi Sándor: Arany Laczinak;* szavalta: *Hisch Jolán;* 3. *Gyulay Pál:* Éji látogatás; szavalta: *Wagner Anna.* 4. *Arany János:* Rákóczyné; „*Watzula Paula.* 5 *Rákóczy induló.* 6. *Bucsuzó;* mondta: *Schwarczkopf Melánia*“ 7. Záró beszéd; mondta: *dr. Gőöz József,* igazgató. 8. *Szózat.*

Az igazgató záróbeszédje alatt egyuttal kiosztotta a *jutalmakat, és ösztöndijakat is.*

A jutalmazottak névsora a következő: Szautner Teréz, Heverdle Margit, Tőzsér Ilona, Lindmeyer Karolina, Plicska Teréz, Jülek Mari, Schmöltz Juliska, Meixner Teréz, Jerabek Paula, Pécsi Mária, Berger Klára, Gutmann Margit, Paisch Katalin, Meltzner Irma, Schwarczkopf Regina, Kohut Mari, Grosz Giza, Gittinger Magda, Kazimir Etelka, Tariczky Anna, Németh Teréz, Nagy Mária, Wolffart Laura, Schwarczkopf Melánia, Hirsch Jolán, Koróczky Kornélia, Ledermeyer Karolina, Adler Eszter, Kovács Erzsébet, Ligeti Margit, Watzula Paula, Nagy Irma, Etsy Emilia, Krinitzky Mária, Gebhardt Ilona, Thinemann Mari, Wagner Anna, Duchnovics Julia, Poór Giza, Kovach Róza, Schissel Sarolta, Kecskóczi Mária, Ámon Amália, Kovácsy Jolán, Gutmann Janka, Brencsik Vilma, Móczár Giza, Amon Giza, Gyulányi Margit, Bachschicz Ilona, Holló Sarolta, Weisz Irén, Benedek Erzsi.

Az ünnepély után következett az évi bizonyitványok kiosztása. *eő.*

— *Iskolaszéki ülés. A budapest-várbeli iskola szék* legutóbbi ülésén tárgyalta az u. n. iskolakerülő, vagyis állitólag oktatásban nem részesülő gyermekekre vonatkozó statisztikai hivatali adatokat, melyek tudvalevőleg annakidején nagy port vertek föl. Az iskolaszék az egész nagy adathalmazát egy külön erre a czélra kiküldött bizottság által átvizsgáltatta s az eredmény meglepő volt, a mennyiben az iskolakerülőnek kimutatott 96 várbeli gyermek közül tényleg csak egyetlen egyet terhel mulasztás. Nevezetesen az emlitett 96 közül iskolába jár 64, házi oktatásban részesül 15, beteg volt 4, tanköteles koron felüli 1 volt, egyéb okból kimentette magát 11, összesen tehát 95. A kimentettek közt volt 2 siketnéma is és 7 iparostanoncz, a kik tehát nem az elemi népiskolába valók. Ezek szerint tehát tényleg csak egy 13—15 év közti gyermek maradt el igazolatlanul az iskolából, de ez is már kisebb gyermekkorában részesült elemi oktatásban. A iskolaszék ezeket a felvilágositó jelentéseket a főváros tanácsához már fölterjesztette.

— Budapest székesfőváros I. ker. nyilvános közs. *felsőbb leányiskola* ötödik értesitője az 1896—97. tanévről. Szerkesztette: *Póra Ferencz*, igazgató. Az értesitő bevezetésében a nagyérdemü igazgató a felsőbb leányiskola czélját és alapelvét ismerteti, azután az óratervet mutatja be. A tanári kar nemcsak az iskolában végzett hasznos munkát, hanem azonkivül irodalmi és társadalmi téren is működött. *Póra* Ferencz igazgatónak „Magyar Szinonimika“ cz munkáját a M. T. Akadémia 1896-ban a Marczibányi féle pályadijjal jutalmazta. A tanári testületet a közoktatásügyi miniszter jól megérdemelt elismerésében részesitette. Ebből az örvendetes alkalomból az intézet növendékei decz. 6-án sikerült házi hangversenyt rendeztek. Ünnepélyeket tartottak még márcz. 15-én, május 9-én, junius 8-án és junius 20-án. Beiratott összesen 180 növendék, kik közül 33-an kitünő, 41-en pedig jeles eredménynyel végezték tanulmányaikat. A jövő tanévi beirások szeptember 2—3—4-ik napjain eszközöltetnek reggel 9—12 óráig I. ker. Vár, iskolatér 1 sz. a. Az évi tandij 40 frtban van megállapitva, mely két részletben fizetendő. A beiratási dij 5 frt.

Különfélék.

— **Jutalomdijak**. Dr. Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter úr ő méltósága 10 drb. 10 frankos aranyat adományozott a II. ker. vizivárosi elemi iskolák olyan kiváló szorgalmu tanulóinak jutalmazására, kik a magyar nyelv elsajátitásában különös eredményt értek el. A vizivárosi iskolaszék ez adományért meleg köszönetet szavazott a kegyelmes úrnak. — Hasonló czélra adakoztak még: Éberling István úr 1 drb. 10 frkos aranyat és 3 ezüst frtot, Vörös Sándor, Weinek József dr. és Biscara Endre urak összesen 19 frtot, Wawra Gyula úr 12 koronát, Szalay Győző úr 18 jutalomkönyvet, Toldi Lajos úr pedig 14 jutalomkönyvet; az adakozók között van Hámpel Sándor, Dr. Ernyei Mór úr is és még mások, kiknek az iskolaszék őszinte köszönetét fejezte ki.

A jövő tanévi beirásokról a vizivárosi iskolaszék már intézkedett. A beirásokat szeptember hó 1—5. napjain fogják eszközölni. Kimondatott ezuttal az is, hogy jelentkezni tartoznak a 12—15 éves korban levő tankötelesek közül azok is, kik rendes iskoláztatásban már nem részesülnek, de ismétlő iskolába járni kötelesek.

— **A katonai lövőház kitelepitése.** A főváros már esztendők óta tárgyal a katonai kincstárral, hogy a katonai lövőházat a Lipótmezőről kitelepitsék. A tanács most utasitotta a mérnöki hivatalt, hogy a Hidegvölgyben megfelelő helyiséget keressen s rendezéséről tervet és költségvetést készitsen.

— **Nyilvános kérelem az iskolák föntartóihoz.** Sirisaka Andor pécs-belvárosi közs. tanitó lapunk utján ajánlja a „Magyar közmondások könyve“ cz. munkájának megmaradt példányait a tanuló ifjuság számára jutalmi könyvül. Tekintve a szép és nemes czélt, szerző-kiadó könyveit félárban adja; igy a füzött példányokat 2 frt helyett 1 frtért és a bekötött diszpéldányokat 3 frt helyett 1 frt 50 krért. A csomag azonnal és bérmentve lesz küldve. E munka a népiskolák 5. és 6. osztálybeli növendékei között, valamint a polgári iskolák és középtanodák alsóbb osztályaiba járó ifjak között igen alkalmas jutalmi könyvül, miért is készséggel teszünk eleget a Sirisaka kérésének, a midőn e könyvét az iskolai hatóságok és egyéb irodalom-pártoló maeczenások szives figyelmébe ajánljuk.

— **1887—1897!** A budapesti II. kerületi — immár felső — kereskedelmi iskolának 1877-ben érettségit tett hallgatói f. é. jun. 28-án barátságos találkozóra gyültek össze a Buzik-féle kedvelt vendéglőben, hol nemcsak a volt osztálytársak, de a volt tanárok is szép számban jelentek meg. — *Lengyel Sándor* volt intézeti igazgatón kivül ott láttuk a tanárok közül: *Dr. Gööz József, Schlachta Lajos, Wágenhoffer József* és *Zachár Gyula* urakat. — A volt tanulótársak közül a következők hozták el nejeiket és pedig: *Beck Oszkár, Höfler István, Navarra József* és *Schreyber Jakab*. Elmaradását igazolta: *Eisenbach, Kovács Gyula* és *Lévai Miksa*. — A budaiak közül sokan hiányoztak. A mulatság igen sikerült volt. *Vörösvári Szigfrid* üdvözölte a társakat, és köszöntötte fel a tanár urakat. Majd *Lengyel Sándor* volt igazgató adott kifejezést a 10 év utáni találkozás feletti örömének. Utána *Schreyber Jakab* mondott ékes szavu beszédet. *Zachár Gyula* tanár oly értelmü inditványt tett, hogy tekintettel arra, miszerint a kereskedelmi iskolával kapcsolatos budai polgári iskola a jövő tanévben éri el fennállásának 1/4 százados jubileumát s tekintettel, hogy ennek az intézetnek volt igazgatója egyuttal annak alapitója is, tegyen igéretet ennek az intézetnek minden volt tanitványa arra nézve, hogy azt az ünnepet megüli illetve hogy a jubileumon részt vesz. Ez természetesen a polgári iskolát végzetteknek is szól és ezeknek résztvevése csak impozánsabbá tenné az ünnepet. Buzik Andrásnak ugy italait, mint jó konyháját dicsérve oszlottak szét a jelenlevők.

— **Esküvő**. E hó 3-án délután 6 és 1/2 órakor vezette oltárhoz Gál István a Kronstadti hegypálya részvénytársaság hivatalnoka a Krisztinavárosi templomban Paulovits Gusztika kisasszonyt diszes közönség jelenlétében. Az esketési szertartást Rostaházy Kálmán plébános végezte. Násznagyok voltak: *Gill József* és *Romlehner Lajos*. *Koszorus lányok*: Paulovits Betti, Gill Irma, Paulovits Erzsike, Buling Erzsike. *Vőfélyek:* Stelczl Lajos, Paulovits József, Tasch József és Majdán József. Esküvő után a násznép az örömszülők lakásán kedélyes vacsorára gyült össze.

— **Első leánykiházasitási egyesület mint szövetkezet**. Folyó évi junius hóban 563 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 17.030 forint 96 kr. fizettett ki. 1897. január 1-től junius 30 áig beirt összes jutalékrészek száma 3250 és a kifizetett nászjutalékok összege 108.937 frt 85 kr.

— **Uj óvoda**. A II. hattyu-utczai Kimnach-féle házat, mely régebben iskolául, ujabban pedig Petheő Miklós János kórházi gondnok lakásául szolgált, f. é. augusztus havában lebontják, hogy helyére egy diszes nagy óvodát emeljenek. Ez az épület is bizonyára diszére fog válni a II. kerületnek.

— **Uj folyóirat**. A Budai Könyvtáregyesület az egyesületi tagokkal való kapocs szorosabbra füzése, valamint a hazai könyvtárügy fejlesztése czéljából egy időszaki közlöny kiadását határozta el. Ennek első száma „Budai Könyvtár Közlönye“ czimén Jurányi Győző szerkesztésében most jelent meg. Tartalma igen változatos és sokkal többet karol fel, mint a mennyi ilyen lapocskától elvárható. Az egyesület tagjai e lapot dijtalanul kapják, nem tagok egész évre 1 koronával fizethetnek rá elő. Előfizetések a II. ker. Toldy Ferencz-utczai el. iskolába küldendők. Ajánljuk a könyvtárügy barátainak figyelmébe.

— **Segélyadományozás**. A néhai páter Hochenpichler Quirin alapitotta ösztöndij ez idei kamatait a II. ker. vizivárosi iskolaszék Zipser Károly Toldy Ferencz utczai elemi iskolai tanitónak itélte oda.

— **Személyi hirek.** Dr. Csorba Ferencz ministeri osztálytanácsos, a Budai Könyvtáregyesület nagyérdemü elnöke szabadságidejét családostul Fonyódon tölté. — Trájtler Károly, főv. el. és ipariskolai igazgató megrongált egészségének helyreállitása végett 4 hétre Karlsbadba utazott.

— **Buda épül**. Csaknem állandó rovatot kell már tartanunk azon nevezetesebb köz- és magánépületeknek, melyek ujabb időben Budán létesültek, s melyek városunk emelkedéséhez nagyban hozzájárulnak. Az uj magánépületek között mindenesetre első helyen áll *Rauch* Józsefnek az Ostrom- és Batthyány-u. sarkán épült „Róza-udvar“ cz mü háromemeletes palotája, mely minden tekintetben versenyez a festői Dunapart bármely kemek épületével s mely ennélfogva Budának valóságos diszére válik. Másik két magánház is van épülőben; az egyik *Vecsey* Istvánnak a Csaba-utczában emelendő 3 emeletes, a másik *Lissák* Arminnak az Ápolda-utczában épülő 2 emeletes háza. — Az uj középületek közül kiemelendő az országos statisztikai hivatalnak az Oszlop-u czában már tető alá került nagyszabásu palotája. Ez utóbbi épület azért is fontos Budára nézve, mert mintegy 400 tisztviselőt foglalkoztatván, intelligens lakosságának növelésére fog szolgálni.

— **A sziámi király nálunk.** Csulalongkorn a sziámi király megnézett mindent a mit nehány nap alatt megnézhetett. A kiséret egyik főméltóságától megkérdezte valaki, hogy tetszik Budapest a királynak. A főméltóság azt mondotta, hogy a sziámi főváros és Budapest között nagy a hasonlatosság, mert az ő fővárosuk is egy folyó két partján épült fel és egyik fele szintén hegyen fekszik, mint *Buda*. A sziámi felség kisérője nem szólt arról semmit, melyik a kettő közül a főváros mostoha része, s hova épülnek ott a paloták és emléképületek, a homokba-e vagy a fensőgesebb magaslatokra?

— **Ingatlanok forgalma a fővárosban.** A lefolyt héten átiratás alá kerültek a következő ingatlanok, ugymint: a budai oldalon: Trautmann Henrikné II. ker. törökvészi-dülőben 5990. tkvi számu telke Fuchs István és nejére, Konrád Jánosnak I. ker. vashegyen lévő 14.618. számu telke Konrad testvérekre, Wieser Pálnak II. ker. kecske-utczában 4146—4147. számu háza 18.000 frtért Rehrling Károly és nejére, Balogh Pál és társainak I. ker. Kelenföldön lévő 14.072/73. számu telke 6536 forintért Széll Ignácznéra, Tagscherer testvéreknek I. ker. Istenhegyen 7051/53. szám alatt lévő telke 15.734 frtért Schumayer Nándor és társára, Grünhut testvéreknek I. kerület Gellérthegyen lévő 10.059—10.060. tkvi számu telke dr. Klinger Zsigmondra, Frank Gáspárnénak I. kerület gazdagréten lévő telke 1200 frtért özv. Székely Ferenczné, Teszák Péter és nejének I. kerület gazdagréten lévő telke 5800 frtért Plang Ferenczné, Bernát Kálmánnak I. ker. Gellért-hegyen lévő 10.044. számu telke 8491 frtért Adamászky Péterné, Záborszky János és nejének I. ker. naphegyen lévő 2.449. tkvi sz. telke 2450 frtért Teuffel Mihály és nejére, Takáts Sándornak I. ker. Kutvölgyben levő 6884 tkvi számu telke 1968 frtért dr. Zeke Józsefre, Kapunits Györgynének 1/2 rész telke az Attila-utczában örökség utján Schmallner testvérekre, Vargha Lászlónak I. ker. Naphegyen levő 13/14 tkvi sz telke 18.500 frtért özv. dr. Vidéky Ferenczné, Frenczel Károly és nejének I. kerület hadnagy-utczában levő 1393—1394. tkvi számu telke 6500 frtért Balogh Rezsőné ifjabb Rosmayer Ferencznek II. ker. Ilona-utczában levő 3228—3229. tkvi sz. háza 45.000 frtért özv. Biegelhauer Józsefnéra, Oszlányi Mórnak I. ker. Petneházi-réten levő 6240 tkvi számu telke 6125 frtért Bauer testvérekre, özv. Havas Sándornénak és társának I. kerület Felsőhegy-utczában levő 1939. tkvi számu telke 10.559 frtért Czakó Lajosra, Reutter Nándor és nejének I. ker. Naphegy-utczában levő 1113—1114. tel-könyvi számu háza 30.000 frtért Krausz Dávid és nejére, Varga Ferenczné II. kerületben levő 14079—14080. tkvi számu telke 9601 forintért Hein Lipót és társára, Lindmayer Antal és nejének III. ker.-ben levő 7929. tkvi számu telke 1342 frtért dr. Ringer Lajosra Freudenthaler Annának III. ker. Mocsárosban levő 1713—1715. tkvi számu telke 5000 frtért Szabó Sándorra, Szenkovszky Albert és nejének III. ker. kerék-utcza 31. sz. alatt levő háza 3100 frtért Lichnovszky Károly és nejére, Heidlberger Mórnak III. ker. Remetehegyen levő 2786. számu telke 250 frtért dr. Perl Somára, Nepp Józsefnek III. ker. Péterhegyen levő 6873 tkvi számu telke 1070 frtért Duma Jánosnéra.

— **A turista egyesület kirándulása.** *Julius 4-én: Pilis Maróth, Miklós diák völgye, Huta Szt.-Lélek, Feketehegy, Klastrompuszta, Cséve, Pilis-Csaba* Indulás a magyar államvasutak nyugoti p. u.-ból reggel 5.40 perczkor. „Dömös átkelés“ megállóhelyre. Élelmet kiki magával hoz. Gyaloglás 9 1/2 óra. Vasuti jegy oda vissza 80 kr. Vezető Dőri Gyula. *Délutáni csatlakozás Pilis-Csaba, Bükkoskuti árok, Nagy-Szénás, Boróka-árok.* Indulás Ó-Buda hajó gyár 1 óra 29. Vezető *Szeszlár* Ödön.

— **Schiller a Budai Szinkörben**. *Schiller* nagyszabásu szomorujátékára, a *Fiescora* készülnek most a Budai Krisztinavárosi Nyári Szinházban. A darabból, a melyet *Palágyi* Lajos forditott magyarra *Krecsányi* számára, az igazgató rendezésében már folynak a szinpadi próbák. Fiescót *Thury* Elemér fog a játszani, a többi főszerep *Tövölgyi* Margit, *Hahnel* Aranka, *Ruby* Erzsi, *Dezséry*, *Réthey*, *Bönis*, *Körmendy*, *Szarvasy*, *Tövölgyi*, *Mezey* stb. kezében lesz. Az igazgató egészen uj, korhü jelmezeket és diszleteket készittetett a darabhoz.

— **Negyedóránként az Istenhegyre**. Az Istenhegyen nyaraló közönségnek egy régi óhajtása fog legközelebb teljesülni. Az istenhegyi fogaskerekü vasut igazgatósága ugyanis elhatározta, hogy ezentul nem félóránként, hanem negyedóránkint fogja járatni vonatait.

— **A helyi érdekü vasut** A szentendrei helyi érdekü vasut igazgatóságát kérjük, hogy a szentendrei vasutat kisérje figyelemmel. Napról napra kapunk panaszt a társaság ellen. Az igazgatóság, ha arra többet járna, maga is meghallhatná ezeket a panaszokat a drágaság, zsufoltság és meggondolt tempóju közlekedés tárgyában. Haraszti Jelinek Henrik úr igazságosságába és jó üzleti érzésébe ajánljuk az elégedetlenség kibékitését.

— **Magyar királyi államvasuti hirek** *(Combinált vasuti és hajózási jegyek megszüntetése.* — A magyar kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint, az aldunavonalszakaszon a mult években érvényben volt combinált vasuti- és hajózási mérsékelt árui menetjegyek többé kiadatni nem fognak. *Az igazgatóság.* — A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesités szerint, folyó évi május hó 20-tól kezdve a budapest-miskolczi vonalon közlekedő 403. és 404. számu gyorsvonatok Mező-Kövesd állomáson feltételesen megállanak. A Budapestről délután 2 óra 35 perczkor induló 404. számu gyorsvonat délután 5 óra 29 perczkor, a Budapestre délután 1 óra 30 perczkor érkező 403 számu gyorsvonat pedig délelőtt 10 óra 27 perczkor indul Mező-Kövesdről. *Az igazgatóság.*

— **A budai szinkör helyreállitására** kétezer forintot szavaztak meg. Ez azonban kevés lett a tatarozásra és Krecsányi még két ezer forintot költött a helyreállitási munkákra s ujból folyamodott a fővároshoz, hogy ezt a kétezer forintnyi tulkiadást is szavazzák meg neki. A pénzügyi és gazdasági bizottság azonban mai ülésén elutasitotta az igazgatót kérésével.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— *Menetrendváltozás a kaposvár fonyód-fürdőtelepi vonalon.* A kaposvár fonyód-fürdőtelepi vonalon a Kaposvárról Fonyód-fürdőtelep felé közlekedő vegyes vonatoknak menetrendje azon czélból, hogy a vonatok az utóbbi állomáson a délivasut gyorsvonataihoz csatlakozásba hozassanak f. évi julius hó 1-től kezdve alábbiak szerint megváltozik. A 8412. sz. vegyes vonat Kaposvárról reggel 7 óra 25 perczkor fog indulni és Fonyód-fürdőtelepre d. e. 10 óra 25 perczkor érkezni; a 8414 sz. vegyes vonat Kaposvárról d. u. 3 óra 15 perczkor fog indulni és Fonyód-fürdőtelepre este 6 óra 4 perczkor fog érkezni. Ezenkivül a Fonyód-fürdőtelepről jelenleg d. e. 10 óra 50 perczkor Kaposvár felé induló 8413. számú vegyes vonat menetrendje is egyidejüleg olykép fog módosulni, hogy Fonyód-fürdőtelepről indulási idejének változatlanul hagyása mellett Kaposvárra d. u. 2 óra 40 perczkor fog érkezni. Budapesten, 1897 junius 26-án. Az igazgatóság.

— *Legujabb* minták szerint elvállal szobafestő és mázolási munkákat ugy helyben, mint vidéken a legolcsóbb árak mellett. Danes Antal, II., Albrecht-ut 17. Ugyanitt egy tanuló felvétetik.

— A magy. kir. államvasutak igazgatóságának értesitése szerint kereskedelemügyi m. kir. Minister úr Ő Nagyméltósága rendeletéből szombathely-rumi h. é. vasuton fekvő Szécseny állomás neve „Vas-Szécseny-re, a tótmegyer-nagybéliczi vonalon fekvő Ludány állomás neve pedig „Nyitra-Ludány"-ra változtattatott. Budapest, 1897. junius 24-én Az igazgatóság.

— *A Vaskovits-féle vizgyógyintézetek* e nemben a legrégiebbek a fővárosban, 36 éve állván fen. A svábhegyi intézet a maga kis villáival valóságos kis palota, mig a Városmajor-utczai intézet egyszerübb, de a beteg részére azért minden kényelemmel, nagy parkkal ellátva, és dr. Fodor egyetemi tanár szerint ennél jobb levegő alig kivánható. Mindkét intézet melegen ajánlható különösen az idegbajok minden nemeinél, gyomorbajoknál, a légzési szervek hurutjainál és főleg mint kellemes pihenő hely sokat dolgozó egyéneknek. Az intézetekben két jeles orvos működik, kik a vizgyógymódon kivül, villanyozás, massage és minden modern kurával gyógyitanak. A Városmajor-utczai intézet teljes ellátással szolgál, a mi mindent beleszámitva 3—4 frtba kerül naponta és villanyvonattal 22 perez alatt elérhető. Bővebb felvilágositást nyujt az igazgatóság. Budapest Városmajor-utcza 64.

— *A székesfővárosi állami kesztyüvarrótelep Budapesten III. ker. Kulcsár-utcza 1.* detail elárusitó üzletek részére elsőminőségü kesztyübőrökből, magyar kesztyüsök által szabott, tiszta selyemmel varrt glacé kesztyüket szállit, a kesztyü számoknak megfelelő teljes nagyságban. Árjegyzéket bérmentve, mintatuczatokat utánvét mellett küld az igazgatóság.

Jó zongorák. A nemzeti zenede összes vizsgáin 3 darab Hevesi-féle zongorán játszottak a vizsgázók. A kitünő gyártmányu zongorák bámulatra ragadták a közönséget.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

A budapestvidéki kir. pénzügyigazgatóságtól.

62481. szám.

I. 1897

Árverési Hirdetmény.

A budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóság f. évi junius hó 26-án 62481. sz. alatt kelt rendelete folytán ezennel közhirré tétetik, hogy mintegy 40—50 métermázsa avagy ezen felüli nehézségü selejtezett papir és könyvek f. é. julius hó 8-án délelőtt 10 órakor szó és irásbeli zárt ajánlatok utján a budapestvidéki kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében (II., Fő-ut 1. sz. I. emelet 4. ajtó.) a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett elárverezteni fognak.

Árverezni kivánók kötelesek 20 frt bánatpénzt a kiküldött kezéhez, avagy lepecsételt, zárt ajánlatukhoz csatolva átadni.

A legtöbbet igérőre az árverés eredménye rögtön kötelező, miglen a kir. kincstárra nézve a pénzügyigazgatóság jóváhagyásától tétetik függővé.

A vevőnek elismert árverező a megvett papirt és könyveket a jóváhagyástól számitandó három nap alatt átvenni és elszállitani köteles.

Amennyiben vevő a kitüzött időben a papirnemüeket el nem szállitaná, bánatpénze elvesztése mellett kára és veszélyére ujabb árverés fog kitüzetni.

Budapest, 1897. junius 28-án.

BOKOS
p. ü. irodavezető.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány a legjutányosabb árak mellett.

ELADÓ HÁZ

Budán, II. ker. Öntöház-utcza 3. sz. a.

a budai izr. templom és a *„sörkocsi"* czimü vendéglő-épület között, a várkert közvetlen szomszédságában egy *két emeletes ház eladó.* Értekezhetni lehet Kollár Lajos ügyvédnél, II,, Fő-utcza 9. szám. reggeli 9—10 óra között.

Csász. kir. szab. Adriai biztositó-társulat

Az Adriai biztositó-társulat vagyonállása.

Életbiztositó osztály. A) — Mér eg-számlák 1896. december 31-én. — Elemi osztály B).

VAGYON.	Osztrák ért. forint	kr	TEHER	Osztrák ért. forint	kr
Ingatlanok Trieszt-, Bécs-, és Milánóban (jegyzék szerint)	2435200	—	Külön nyereménytartalék	900000	—
Értékpapirok (jegyzék szerint)	16762464	—	Rendelkezésre álló tartalék	323507	90
Fenti értékpapirok 1896. december 31-ig járó kamatai	91444	29	Árfolyamingadozási tartalék	591298	61
Jelzálog-kölcsönök (jegyzék szerint)	221888	90	Dijtartalékok	18186593	91
Haszonélvezeti járadékok és tőkék	17715	61	Dijátvitelek	864678	32
Kötvénykölcsönök	1675800	38	Függő károk tartaléka	367100	05
Követelések más biztositó társaságoknál	332192	28	A biztositottakat illető nyereményrész (külön zárószámla szerint)	47293	04
Különféle ügynökségek	438015	85	Biztositó társaságok követelései	407685	40
Különféle adósok	2637	81	Követelések a társaság központi vezetőségénél (folyó számla egyenlege)	114241	62
Még nem törlesztett jutalékok és szervezési költségek	—	—	Különféle hitelezők	174960	27
	21977359	12		219.7359	12

VAGYON.	Osztrák ért. forint	kr	TEHER.	forint	kr
Részvényesek váltó	2400000	—	Alaptőke	4000000	—
Készpénz Trieszt-ben és a kepviselőségeknél	119721	54	Nyereség-tartaléktőke	1) 1273594	60
Hitelintézetek-, takarékpénztárak- és bankároknál elhelyezet tőke	1704150	62	Rendelkezésre álló tartalék	2) 325000	—
Ingatlanok Trieszt-, Milánó- és Velenczében (jegyzék szerint)	307000	—	Árfolyam-ingadozási tartalék	320758	43
Értékpapirok (jegyzék szerint)	3908680	—	Tüzbiztositások dijtartaléka	1976754	74
Fenti értékpapirok 1896. december 31-ig járó kamatjai	19161	82	Szállitmánybiztositások dijtartaléka	83875	11
Váltók és utalványok tárczája	410393	36	Függő tüzkárok tartaléka	294280	—
Kölcsönök értékpapirokra	3258	93	Függő szállitmánykárok tartaléka	99361	64
Követelések más biztositó társaságoknál	20.229	55	A társulati tisztviselők takarék- és ellátási pénztára	3) 458803	14
Követelések ügynököknél	1102007	28	Biztositó társaságok követelése	596750	84
Életosztály (folyószám a) egyenlege	114241	62	Különféle hitelezők	41657	67
Különféle adósok	116743	38	Fel nem vett osztalékok	1350	—
Még nem törlesztett jutalékok és szervezési költségek	—	—	1895-ről áthozott nyer.	7794	57
Leltár			Az üzletév nyeresége	551981	98
	10407588	10		10407.88	10
Későbbi években esedékes dijak összege	24130262	79			

1) 1.273,594·60
33,·36·23 átutalás a jelen zárszámadásból 1.307.4·4·83
2) 325,000.—
12 ,000.— gyarapitás a jelen zárszámadásból 450.0 0.—
3) 458.803.14
16,915.12 gyarapitás a jelen zárszámadásból 475,718.26

Az igazgatóság: Glanstätteni Dr. Alber Ágost, Neumann Henrik, Parisi J. Ralli Pál, Reinelt K., Salem H. rácz-almási Frigyessi Adolf, vezértitkár
Számvizsgálók: Afenduli György, Pojai Alberti Emil, Goldschmid J.

☞ ***A magyarországi osztály-irodája Budapest, IV. kerület, váci-utca 9., a társulat házában.*** ☜

Báró Po·manicky Frigyes, intéző. **Frigyessi M.**, titkár. **Lichtenberger J.**, vezértitkár.

Tabermann Gusztáv

cs. és kir. udvari

vizvezeték berendező és felszerelő,

épület és diszbádogos-mester.

Budapesten II. k. Margit-körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fűtési és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy Budapesten mint a vidéken.

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Fukács János

vendéglője

a „Zöldfához"

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.

Kora reggeltől kezdve egész napon át

FRISSEN CSAPOLT SÖR

az első magy. részv. serfőzdéből.

LEGUJABB

divatu **czilinder- és nemezkalapok** minden létező alakban, **szalmakalapokból** nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját természü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

Vendéglő átvétel

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

vendéglőmet

I. ker., Alkotás-utcza 21. sz. saját házamban ismét átvettem és azt ujjonan átalakitva **f. évi május 8-án szombaton** megnyitottam.

Törekvésem oda irányuland, hogy a polgári követelményeknek minden irányban megfelelően kiváló magyar bor, valamint izletes ételekről és figyelmes kiszolgálásról gondoskodjam.

Egyuttal bátorkodom megjegyezni, hogy különösen a palaczk-bornak házhoz szállitására fő sulyt fektetek s hogy csakis magyar bort fogok kiméreni.

Megrendeléseket 10 literen felül bérmentve házhoz szállitok.

Kedvező idő esetén szombat- és vasárnap a kerti helyiségben zene.

Tisztelettel

Bittner Alajos

vendéglős.

MATTONI-féle

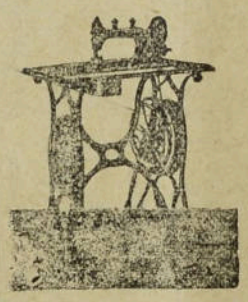
GIESSHÜBLER

legtisztább

égvényes savanyukút

SCHIEN KÁROLY

Budapest, II., Donáti-utcza 42. sz.

Ajánlja magát

telefonok, villámhárítók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére

a legjutányosabb árakon.

Mindennemü

varró- és kötőgépek és bicziklik raktára.

József főherczeg Ő cs. és kir. Fenségének udvari szállitója

özv. CULMANN REZSŐNÉ

élővirág-üzlete

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10. SZ.

Elvállal

bárminemű üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat biztosit.

Telefon összeköttetés!

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül,** vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

16487. szám

II.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Aszód állomás felvételi épületének bővitési munkáinak biztositása czéljából ezennel nyilvános pályázat hirdettetik, melyre a verseny feltételek szerint felszerelt és bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb folyó évi julius hó 16-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége titkárságánál benyujtandók.

Később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Bánatpénz fejében legkésőbb f. é. julius hó 15-ig délelőtt 11 óráig 400 frt az az négyszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az alább emlitett üzletvezetőség gyüjtő pénztáránál befizetendő.

Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapirok pedig a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennégy napnál nem régibb utolsó napi árfolyam szerinti értékben, de semmi esetre névértéken felül, fognak számittatni.

Az ajánlatok boritékai következő felirással látandók el: „Ajánlat Aszód állomás felvételi épület bővitési munkára."

A végrehajtandó munkákra vonatkozó verseny feltételek, szerződési tervezetek és költségvetések a budapest-jobbparti üzletvezetőség épitési és pályafentartási osztályában (I. em. 53. ajtó) naponta 10—12 óra között délelőtt betekinthetők.

Bpest, 1897. junius hóban.

Az üzletvezetőség.

Schönwald Bernát

csődtömegéhez tartozó ingatlanok, u. m. **szent-endrei** 173. sz. tkvben felvett 921 □-öles legelő, 1 hold 905 □-ölnyi szántó és egy lakház 45 □-ölnyi beltelekkel 508 frt becsértékben **1897. julius 8-án** a szent-endrei jbiróságnál, továbbá a felépitendő **eskütéri hid** vonalába eső Budapest **I. Kömives-utcza 7.** sz. bérház 115·5 □-öl telekkel 12637 frt kikiáltási árba s végül a budai **Németvölgyben** fekvő 7899 hr. sz. 834·7 □-ölnyi szántó 120 frt becsárral **1897 augusztus 30-án** a bpesti I—III. ker. jbiróságnál nyilvánosan elárvereztetnek. **Dr. Mihálovics Béla ügyvéd** tömeggondnok, Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 23. sz.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

22135 szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak, Pásztó és Salgó-Tarján állomásain létesitendő magas épitmények helyreállitása czéljából ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk.

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet a feltét füzetek és a pályázati feltételek Budapest-jobbparti üzletvezetőség pálya fentartási osztályánál (külső kerepesi-ut) a hivatalos órák alatt megtekinthető. Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok legkésőbb f. é. julius hó 13-án déli 12 óráig I. osztályunknál nyujtandók be, lepecsételve, eme felirattal: *„Ajánlat Pásztó és Salgó-Tarján* állomásokon létesitendő magas épitményekre." — Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. — Bánatpénz fejében legkésőbb f. é. julius hó 12-én déli 12 óráig 6000 frt az az hatezer forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyüjtő pénztárunknál (külsőkerepesi ut) lefizetendő.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapirok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén a legutóbb jegyzett 14 napnál nem régibb árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek. — Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel — Az ajánlatok között a szabadválasztási jogot magunknak fentartjuk.

Budapesten, 1897 junius hóban.

Az üzletvezetőség.

Villatelek.

Leányfalván 3½ hold, jó helyen, jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 87

Eladó.

Mesés olcsón 20 drb. complett ablak, kerettel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 88

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 28. sz. (Szent Jakab hava.) Vasárnap, julius 11.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: [illegible] polgármesteren[illegible]ulni, hogy [illegible]za 28. [illegible]ndjuk a [illegible]et ide kérjük küldeni. Kéziratokat és közle[illegible]

Élet és halál.

Nem szegény, de azért érdekes és tanuságos a fővárosi statisztikai hivatal jelentése. A székes főváros közegészségügyi szerveinek, müködésének, lelkiismeretességének eredményei tünnek ki a beszélő számokból.

A statisztikai hivatal nem vezérczikkez, nem elmélkedik, szóvirágokat nem mond és még is ott van kivont tanuságaiban az élet és halál drámája. Ott látjuk az orvosok önfeláldozó, halált megvető, hősies müködését, ott viszont a mulasztásokat, a törvény végrehajtását és végre nem hajtását, a közegészségügy sikereit és nyomoruságait.

A[illegible]o a mit látunk az öldöklő halál ido[illegible]t, a harczot, melyben egy időre visszaveri a tudomány és elhalasztja az enyészet törvényének végrehajtását.

A fővárosi statisztikai hivatal kikimutatása szerint 1874-ben 1000 lakos közül 45 halt meg, ez az arány ma csak 24, a mi a 608.794 főnyi lakosság mellett 13.000 főnyi néptömegnek a haláltól való megmentését jelenti. A főváros 76 európai nagyváros halandóságában az 1895—96 év adatai szerint az 53-ik helyet foglalja. „Ez a magas halálozási arány nem róható fel egyedül a főváros egészségügyi, vagy egyéb tekintetben ki nem elégitő állapotának. Magyarországon az élettartam általában rövidebb és a halandóság nagyobb, mint Nyugot Európában; a főváros lakossága pedig nagy részt a vidék lakosságából gyarapodván. természetes, hogy nem vonhatja ki magát az országszerte uralkodó vitalitás befolyása alól. Annál inkább megnyugtathat, ha látjuk, hogy Budapest halandósága a nagy város minden kedvezőtlen befolyása daczára, még mindig jóval csekélyebb, mint az ország számos városáé, sőt, hogy a főváros halandósága az országos átlagnál is jóval kisebb.

A statisztikai hivatal jelentése szerint a Belés Lipót városban a halandósági arány állandóan oly alacsony, mint az igen kedvező viszonyokat feltüntető angol vagy belga városokban; az I. II. VI. VII. VIII. kerületek halandósági koefficienseik tekintetében a közép halandóságú nagy városok mellé sorakoznak s igy csupán Ó-Buda és Kőbánya tüntet fel nagyobb halálozási arányokat.

A belvárosban 13.8., a Lipótvárosban 16·2. a VI-ik kerületben 19·4. VII-ik kerületben 18·6. I. kerületben 21·9. II. kerületben 20·5. a III-ik kerületben 29·7. a X-ikben 31·5 a halálozási arány.

1896-ban az I. kerületben 806, a II. kerületben 600, a III kerületben 950 halálozás volt. Az egész főváros területén az előző évekhez képest leginkább szaporodtak a vörheny, a veleszületett gyengeség, a tüdőlob, az agyguta és agyvérzés esetei. Említésre méltó csökkenés mutatkozik a tüdőgümőkórban, ránggörcsökben, és a szervi szivbajban elhaltaknál.

A közegészségügyi szabályok behozatala előtt 10.000 budapesti lakos közül 54·2 halt meg fertőző bajokban, — addig ezt a korszakot követő években, a kolera évek beszámitásával 31·4, ezek leszámitásával csak 25.9. Az ovóintézkedések nélkül 1400 emberrel több halt volna el fertőző bajokban. 1890-91-92-ben a fertőző bajok okozta halandóság emelkedett, mig 1893. évtől fogva határozott javulás észlelhető.

A mennyiben ott, hol — mint Budapesten — sok gyermek születik, már ez oknál fogva is nagyobb halandóság várható, nem lesz érdektelen, ha nagyvárosok összehasonlitásánál a gyermekhalandóságot a születések számához is viszonyitjuk.

Az alábbi összeállitásban közlünk ily számitásokat néhány nagyváros gyermek halandóságáról. Ez összeállitásból kitünik, hogy fővárosunkban a 0—1 éves gyermekeknek a születésekhez viszonyitott halálozási aránya most már eléggé kedvezőnek mondható. Nálunk 1 000 született gyermekből ugyanis 196 halt

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Egy végzett földesur dala.

Nagy úr volt az öreg apám
Nagy úr volt az apám is;
Uri módon nevelődtem
Künn a pusztán magam is.

Sok nevelőt elkoptattam,
Kettő is volt egyszerre,
Dologtevő napra egyik,
A másik meg ünnepre.

Ez utóbbi birta minden —
Minden rokonszenvemet;
Az előbbit ott ott hagytam
Gyakran a fakép mellett.

Nem is ragadt rám, az igaz,
Valami sok tudomány;
Jobban tetszett futkároznom
Kutya, csikó, ló után.

Az irótoll helyett hosszú
Béres-ostort forgattam;
Sem egy állat, sem egy ember
Nem nyughatott miattam.

Azután meg, hogy elértem
Zsenge suhancz koromat,
Cseléd- s jobbágy leány után
Eresztettem gondomat.

És ebben az édes apám
Járt előttem példával,
Dévajkodo't az is minden
Menyecskével, leánynyal.

Már azután a tanulás
Sehogy sem állt inyemre,
Éltem, mint a hal a vizben,
Mint kis király kényemre.

Legkedvesebb fia voltam
Szegény édes anyámnak,
Első gyermek, legszebb gyermek,
Hasonmása apámnak.

Mért tanultam volna, mikor
Nem volt immár vármegye,
Mely az embert jó pénzeért
Alispánnak megtegye?

Beálltam hát apám mellé,
Nem ispánnak, kasznárnak,
Hanem csak úgy vadászgató
Kopó- agárcsiszárnak.

Néha napján fölvetettem
Paripára magamat,
S bejártam egy megye lányát,
Vásárokat, búcsukat.

A hol vásár, ott a czigány,
Ki elhúzta nótámat;
Én meg odadobtam neki
Utolsó banknótámat.

Igy éltem én világomat,
Legényesen, vidámul,
Apám, mint egy zsidó bérlő
Gazdalkodott csúnyául.

Arató- és cséplőgépek
És vetőgép hirdette,
Hogy a magyar az uj kornak
Szavát már megértette.

Csak a tökmag, olajütő
S pálinkagyár a régi,
Ahol is a burgonyából
Szilvorium csepeg ki.

el; Berlinben ellenben, melynek általános halandósági aránya sokkal kedvezőbb, 248; Boroszlóban 277; Münchenben 283; Szt.-Pétervárt 306, a mi azt tanusitja, hogy nálunk nem annyira a csecsemőknek, mint inkább a magasabb korosztályoknak nagyobb halálozási aránya okozza a nagy összhalandóságot.

Az 1894. évtől fogva az álhimlőt, a bárányhimlőt, a vérhast, a hökhurutot, az orbánczot és a gyermekágyi lázat, mig 1896-tól kezdve a járv. agygerincz-agylobot és a járv. fültőmirigylobot is felvesszük kimutatásainkba. Hogy az előbbi évek czikkeivel és adatokkal való összehasonlithatást fentartsuk, ezen betegségek statisztikáját az előző öt évről is összeállitottuk; azonkivül pedig a 21. sz. táblában két összeget mutatunk ki, melyekből a kisebb csak azon betegségeket foglalja magában, melyeket az előbbi években is kimutattunk. A főösszeget vevén tekintetbe, azt látjuk hogy a hevenyfertőző betegedések száma az előző évhez képest 1262 esettel, vagyis 12·6%-kal növekedett. Az egyes betegségekre áttérve, úgy találjuk, hogy kolera-eset ez évben sem fordult elő. Nagyon gyengült az álhimlő (32·5%), a bárányhimlő (24·7%), a himlő (20·6%), és a croup és diphtheria (15·2%) eseteinek száma. Nagyobb mértékben emelkedett a betegedések száma a hökhurutnál (131·4%), a gyermekágyi láznál (48.7%), az orbánczná (46·9%), és a hagymáznál (46·8%). A többi fertőző betegedéseknél a változás jelentéktelen.

A hevenyfertőző betegedések a mult évben februárban érték el a maximumot 1.415 esettel; legkedvezőbb volt a szeptember 559 esettel. A hevenyfertőző betegedéseknek több mint fele az év első öt hónapjára jutott.

Az egyes betegségekre áttérve, ugy találjuk, hogy a vörheny februárban és juniusban, a himlő, a croup és a diphtheria, a kanyaró, az orbáncz, a gyermekágyi láz, a járv. agygerincz-agylob és a járv. fültőmirigylob februárban, a hökhurut juniusban, juliusban és augusztusban, a hagymáz és a trachoma augusztusban, a vérhas szeptemberben és az álhimlő és bárányhimlő deczemberben lépett fel legerősebben.

Az 1896. évben mindössze 3200 lakást fertőtlenitetett 252-vel kevesebb, mint 1895-ben (3452). A fertőtlenitések minimuma augusztusra esik, a midőn u. i. 206-ot tett a számuk, mig a maximum 309 fertőtlenitéssel januárban éretett el. Egy-egy hóra átlag 267 fertőtlenités esik.

Az egyes betegségeket vévén szemügyre, azt látjuk, hogy az összes fertőtlenitések harmadrészét a vörheny vette igénybe, a diphtheriára közel egy harmadrésze jutott; a hagymáz a fertőtlenitéseknek egy hatodrészét, a kanyaró mintegy huszadrészét, a himlő közel negyvenedrészét vette igénybe.

Látni ebből, hogy az összes megbetegedéseknél ezen arányszám 28·4%-ot tesz (1895-ben 34·6), továbbá, hogy legnagyobb az a vörhenynél, a diphtheritis és croupnál és a typhusnál; a himlőnél kilencz megbetegedésre, és a kanyarónál is huszonnyolczra jutott egy fertőtlenités.

Figyelmeztetnünk kell azonban arra, hogy a fertőtlenitések száma nem az egyénekre, hanem a lakásokra vonatkozik s igy oly esetben is, a midőn egy lakásban egyszerre több megbetegedés fordult elő, ez csakis egy fertőtlenitő eljárásra nyújtott alkalmat.

Áttérve e kerületek szerinti részletezésre, azt látjuk, hogy a legtöbb fertőtlenités a VII. (22·0%), a VIII. (22·0%) és a VI. (19·0%) kerületben eszközöltetett, legkevesebb a II. (3·3%) és a IV. (3·4%) kerületben fordult elő.

Ezek az élet halál számai, a melyekből sok kiált a hatósághoz javitásért, javulásért, a törvények szigorúbb végrehajtásáért.

Épülő paloták és a nyomor.

A fénynek megvannak a maga árnyai, a paloták nyomorból keletkeznek, a nyomor épiti, a fekete gyémántokat bátor, elszánt kenyérkeresők hozzák napvilágra.

Ezeket az embereket megkellene becsülni, mint a földesurak megbecsülték a magok jobbágyait. Ezt nem látjuk a modern tőke kis királyaitól, kik száz és száz millió fehér rabszolga verejtékével szerzik aranyaikat. Tisztelet a kivételeknek.

Az épülő paloták épülhetnének, ha a szegény téglavető munkás nem lenne? Ugy e nem? Hiszen Egyiptomot ezért hagyta el az ó-kor egyik legnagyobb népe.

Hogy a téglavetés, épités nagyon fárasztó munka, kitünik az abból, hogy ezt győzedelmes szabad népek a hadi foglyokkal teljesitették. Rabszolgaként bánnik a győzedelmes tőke a munkással ma is....

Nem tartozunk a szocziálisták közé, de igazságosak vagyunk. Elitéljük a tőke uralkodásának kicsapongásait, de elitéljük az erőszakosan békétlenkedő munkást, elitéljük az egyensulylyal nem törődő társadalmat, a mely az önkénynek szolgáltatja ki az elnyomottat..

A Buda és Vidékében közöltük az *Elvek és Tövisek* czimü regényt a szocziálismus enyhitésére. A miket ebben irtunk abból sok beteljesedett. A földmivelő is ott van ma a szocziális izgatók karmai között. A munkás pénztárak és segélyegyletek vezetői visszaélései és bekövetkeztek.

Az *Elvek és Tövisek*, szocziális programmja kivezető ut, mert a vallás és dolog oldja meg a csomót. Jézus kijelentése: *Imádkozzál és dolgozzál*

A munkás kérdés felett napirendre nem térhet többé sem társadalom, sem állam. A tőke és munka ne folytasson háborút A munkás munkaideje, munka bére lakás viszonya legyen szabályozva, de a jogtalan fellépésnek eleje véve. A munkaadó a munkásnak apja és ne zsarnoka legyen. A munkásnak kenyere mellé adjunk szellemi táplálékot is és kergessük ki az izgatókat, kik zavarosból élve nem tudják orvosolni a munkás helyzetét, tárgyilagosan elmérgezték.

A III ik kerület téglagyári és egyéb munkásai közé az üszök el van dobva, ha valahol, itt jogos panaszai vannak a munkásnak. A kantin uzsorásokat örökre lehetetlenné kell tenni

Itt van az a rendelet, mi az ugy nevezett Jancsi bankók eltörléséről szól. Jancsi bankóknak nevezte el a nép azokat az utalványokat, melyeket a munkaadók bér fejében élelmi szerekre stb. ki szoktak állitani. Ezek a bankók rendesen egy a vállalkozóval összeköttetésben, esetleg érdekközösségben álló üzletre szólnak, a mely aztán monopolizálja a munkásokat. Éppen ezért e czimen a legtöbb esetben meg nem engedhető árúuzsora folyik a munkások bőrére. A nyugat európai törvényhozások el is tiltották ez üzelmeket, szi-

---

Hol azelőtt pusztáinkon
Hire sem volt templomnak,
Egymás után emelkedtek
Tornyai az újkornak.

Uj szabású alkotmányok,
Melyek kőszén füstjével
Ostromolják az egeket,
Nem illatos tömjénnel.

Csak az a kár, hogy mindezek
Kölcsönpénzen épültek;
S az uzsora árjaiban
Falvak, puszták elültek.

Ugy elültek, hogy egyetlen
Szilvafa sem maradott,
Mely a régi földesúrnak
Teremné még a magot.

Nagy szerencse, hogy kiütött
Október diplomája,
Mire az ős családoknak
Jól felszökkent az ára.

Apám uram, mint egykori
Táblabiró ivadék,
A megyei főispáni
Méltóságra hivaték.

Igy a család csillagzata
Ujra kezdett fényleni,
Nekünk őrltek a vármegye
Kisebb, nagyobb vizei.

A családnak minden tagja
Hevenyében felkapott,
Engem apám tiszteleti
Főjegyzővé avatott.

Az igaz, hogy egyetlen egy
Tollat el nem szaggattam,
S a jegyzőkönyv irásával
Máig adós maradtam.

De hát minek irtam volna?
Volt, aki irt helyettem,
Én pedig a tiszteletet
Tisztelettel eltettem.

És ki tudja, mennyire föl
Nem vihettem volna még,
Ha oly csúnya ködbe nem vesz
Königrécznél a nagy ég!

Főjegyzőség, főispánság
Csak egy ugrás. Igazán
Ez utóbbi nekem való,
Nem kell hozzá tudomány.

A mennyi kell, annyi meg van,
Aláirom nevemet,
Hogy akármely képes lapban
Talányképen elmehet.

Hej, de az az irgalmatlan
Königréczi, chlumi köd!
Nemzetségem törzsökére
Vont örökre fellegöt.

Ott kiderült a hazának
És beborult minekünk,
Alkotmányos levegőben
Mi már meg nem élhetünk.

Apám meghalt! kiáltja a
Közvélemény lármája;
Pedig olyan egészséges,
Mint a Duna csukája.

* * *

Eddig terjed az urfinak
Öncsinálta nótája,
A többi már igen rövid,
Én zengem el utána.

Ur volt atyja, úr volt maga,
Míg az apja meg nem halt,
S kortes torkok nem zengék el
Fölötte a siri dalt.

goru rendszabályokat léptetve életbe a trucksystem ellen. 1884. évi ipartörvényünk sem engedi ezt meg, sőt a kereskedelmi miniszter a vasutépitésnél is eltiltá őket. Mindamellett a mint Vasvármegyéből nekünk jelentik, az ott folyó vasutépitésnél mégis használják a Jancsi bankókat a munkásnép legnagyobb romlására. Épp azért közöljük a kereskedelmi miniszternek idevonatkozó rendeletét, hogy a visszaéléseknek elejét lehessen venni.

A rendeletek a következők:

„Kereskedelemügyi magy. kir. miniszter 56581. szám. 96. Veszprém vármegye közigazgatási bizottságának. A győr-veszprém-dombovári h. é. vasuti részvénytársasághoz intézett rendeletem másolatát a bizottságnak oly fölhivással küldöm meg, hogy az élelmezési utalványok kiadására vonatkozó tilalom szigoru betartására éber figyelemmel ügyeljen s ennek esetleges áthágásáról hozzám haladéktalanul jelentést tegyen. Budapest, 1896. szeptember 15.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter 56581. szám. 96. Győr-veszprém-dombovári h. é. vasut részvénytársaságnak. A veszprémi munkás kör panasza tárgyában f. é. augusztus hó 25-én 503. sz. a. kelt felterjesztésére értesitem a társaságot, hogy az élelmezési utalványok kiadását megengedhetőnek semmi körülmény alatt nem tartom, egyuttal fölhivom a társaságot, hogy ily utalványok kibocsátását haladéktalanul szüntesse be s maga részéről is ellenőrizze, hogy hasonló panaszok föl ne merülhessenek. Budapest, 1896. szeptember 15-én. A miniszter helyett *Vörös* s. k., államtitkár.“

A munkások szellemi életére jó befolyással lesz az *Országos Nemzeti szövetség áldásos* működése, különösen jó befolyással lesz, ha a nép, a munkás, ujra visszatér a *vallásossághoz*.

A téglagyári munkások nyomorult lakásai, a terhes munka, a kantinosok üzérkedései folytán keseredtek el. Elvárjuk a munkásoktól a higgadtságot, az Istenbe vetett bizodalmat és a munkaadótól a méltányosságot és a humanismus törvényeinek betöltését. Ebben közbenjárni a III-ik kerületi elöljáróság nemes feladata, és ez az elöljáróság tudja is a kötelességét s a munkások teljesen megbizhatnak az elöljáróságban.

Szent-endrei állapotok.

A „Buda és Vidéke“ hasábjain már sok panaszt olvastam a budai dolgokról, noha tagadhatatlan, hogy — ha minden kivánság nem is teljesedik be, — sok történik úgy a városban mint a külső telkeken a lakosság érdekében.

A panaszokat olvasva, önkéntelenül is eszembe jutottak a mi vidéki viszonyaink, a melyekhez képest a budaiaké paradicsomi állapot. Nem szólok arról, hogy a budaiaknak vannak villamos vasutjaik, mert ezeknek mi itt alig vehetnők hasznát, vagy helyesebben szólva egy villanyos vasut vállalat nálunk kevés hasznunkat látná. De már azt nem hagyhatom szó nélkül, hogy Budán és Ó-Budán az utczák évről-évre mindig épülnek, a város és utcza rendezésnek több évtizedre szóló terve van már is megállapitva s megkezdve, svábhegyi, zugligeti kocsi és séta utjait sok nagyobb vidéki város is megirigyelhetné, a vizlevezető árkok és patakok évről évre gondoztatnak, nehogy a vizkiöntés a lakosságnak károkat tegyen. Van is eredménye e gondoskodásoknak, mert a budai telkek ára az utóbbi 5—6 év alatt 4—5 szörösére, sőt néhol 10 szeresére is emelkedett.

Nálunk a legrosszabb kövezet is igen jó s irigység tárgya azok előtt, a kiknek háza elé még az sem jutott, a leggyarlóbb utczai petroleum lámpa nagy vivmány, a melyért versengve folyamodnak a város hegyi lakói. Utcza rendezés, város rendezés nálunk abból áll, hogy a város közepén keresztül vezető főbb utczák néha kijavittatnak, általános rendezésről, rendezési tervről szó sincs.

Ez előtt két évvel leégett a szerb püspöki templom és mellette egy sereg ház. Ha valami rendezési terv lett volna milyen kedvező alkalom lett volna az a hegyi lakóknak fő sőt egyedüli kocsi közlekedési utját, a *Hegy-utczát* kiszélesiteni és rendezni, mely most — a mellett, hogy girbe görbe, — oly keskeny, hogy két kocsi nem mehet el rajta egymás mellett.

Nagyobb baj azonban ennél az, hogy a városon keresztül futó patak tetszése szerint változtatja medrét, egyszer az egyik partot mossa alá, másszor a másikat, a szerint, hogy a nagy esőzések alkalmával a viz által legörgetett kövek hol torlódnak össze.

A mult évben egy nagyobb felhőszakadás alkalmával az összes patakmenti házakat elárasztotta a viz oly erővel, hogy kitépte a kerítéseket, betört a lakásokba, magával sodorta a butorokat, házi állatokat és mindent, a mit utjában talált.

A patak menti lakók minden esős időben most is remegve, aludni sem merve várják a veszedelmet.

Van itt Szent Endrén egy szép kiránduló hely, az erdő alatti Ókút (Sztaravoda), melynek útja a határ nagy részének is főközlekedési útja. Ez út már kisebb esőzés alkalmával is kocsival járhatatlan, most pedig különösen, mert a város egyik hivatalnoka földje mellett árkot ásatván a földet az árok út felőli oldalára hányatta s ez által az eső viz lefolyását megakadályozta. Milyen jó volna, ha a patak medrében levő kőhalmokat téli időben, midőn az itteni szegény nép naponként 2 frtért szivesen elmegy fuvarba, ez útra kihordatnák és ez által rendeznék a patakot és megcsinálnák az utat is.

Különben a Pomázra vezető út sem jobb az ókuti utnál, főként a püspök kert mellett, és legfőként a pomázi határban. Ez az út néhol oly keskenyre szorul össze, hogy két kocsi nem fér el rajta egymás mellett, máshol pedig szétterjed, mert a járókelők ráhajtatnak a szomszédos vetésekre esős időben, mert ott még jobb menni, mint a rendes úton.

Ennél az útnál két különös dolog van, a mi figyelmet érdemel. Az egyik az, hogy ez az út köti össze Pomázt, a járás főszolgabirájának székhelyét Szent Endrével, a járás birósági és adóhivatali székhelyével ennélfogva olyannak tekinthető, mely legnagyobb figyelmet érdemel. A második pedig az, hogy ez út mentén a szomszédos földekről kihordott nagy mennyiségü kő van, melyet az útra csak szét kellene teriteni.

Nagy baj még az is, hogy a külső telkek nagy részéhez kocsi út egyáltalán nem vezet, oda trágyát kihordani, vagy termést onnan kocsival elszállitani egyáltalában nem lehet. Ennek aztán az a következése, hogy ily helyeken egy hold földet mesés olcsón adnak el, sőt még igy sem kell.

Ily viszonyok mellett nem csoda, ha a nép szegény, a földek értéktelenek.

zek elmondását alkalomszerűnek tartom most két okból.

Először mert Szent Endre város polgármestere ült huszonöt éves hivataloskodásának örömünnepét, másodszor a pomázi főszolgabirói széket új ember tölti be.

Az egyiknél méltó lenne a hosszú hivataloskodás befejezéseül, a másiknál a hivataloskodás megkezdéseül, ha a felhozott és ezekhez hasonló, a népességet legbelső életérdekeiben sujtó bajok orvoslására erélyes intézkedésekre határoznák el magukat.

Sütő János.

Sem a főpolgármesteren, sem a főszolgabirón nem fog mulni, hogy a bajokon segitve legyen. A mint tudjuk a polgármester minden erejével emelni akarja Szent Endrét s hogy ebben segitsünk mi is többet foglalkozzunk Szt. Endrével. *Szerk.*

Parkok Budán.

A mérnöki hivatalban legutóbb megkezdették a parkok tervezését. Ezek közül többet Budára terveznek. Az országos statisztikai hivatal uj palotája előtt a Klemm-féle telken is nagyobb fajta parkot terveznek. A park akkora leszsz, mint az Erzsébet-tér és parkozása 15.000 forintba kerül.

A pompás statisztikai hivatal nagy arányokban emelkedik ez előtt, ha park nem lenne, vagy ha beépitették volna, bizony furcsát mutatna az. A park nélkül a szép fejlődésre hivatott Országut és környéke, csak rendezetlenségben marad Ez a park itt is megindítja az épitési kedvet és a vidék egészségességét is fokozza.

A parkok nem csak szépitik Budát, de a lakosság egészségének védői és szórakozó helyei. Eddig ugy láttuk, hogy ezeket hanyagolják és nem minden résznek van parkja, vagy üdülőhelye.

A városmajor elhagyott, rendezetlen, azon nem csak az Ördögárok beboltozásával lehet segiteni. A beboltozás helyett egy külföldi szakértő szerint egy hegyi csatornát kellett volna ebből átalakitani. A medrét kitisztitani, megszilárditani és folytonosan tiszta vizzel ellátni. A salak a boltozaton keresztül is ártalmas. A városmajorban katona szolgák és más urlovasok száguldanak keresztül lóháton a gyalogutakon. A gyepeket leheverik és nyilvános légyottjai vannak a polgári és nem polgári mind két nemü fiatalságnak. Erről a városmajorról és jövőjéről, rendezéséről máskor.

Ott van a *Christen féle telek* olyan szép és óriás dudvákkal, minőket botanikus kertekben a tudósok megbámulnak. Élelmes szállító az egész világ egyetemein árulhatná Mibe került volna ezt télen kirángattatni és fákat bokrokat ültetni. Bizony semmibe. Ez a hely korcsolya és játék pályára hivatott, át kell adni rendeltetésének. A II-ik kerület jó részének a Dunapart a séta helye, ugy szintén a Tabánnak és Ó-Budának. Ezt a korzót azonban a munkátlanok foglalják el és szépen heverésznek a padokon.

A Gellérthegy a Tabánnak a parkja, a hol a Pálmaliget lessz, melynek terveit, a mint megkaphatjuk, ismertetjük, s a mely *Matlekovich Sándor* buzgólkodása folytán mielőbb elkészül.

Az Istenhegyen nincsen elegendő nyilvános tér, itt is terjeszkedni kellene és egy szép parkot létesiteni, ép ugy, mint a Zugligetben, a Lipótmezőn, Rézmálon, Lágymányoson, a Remetehegyen és Mátyáshegyen... és sok egyébütt.

Egyelőre elég a rendszeres fásitás és a gyep ápolása, mert ma sehol le nem ülhet a kiránduló. Nem angol parkokat kérünk mi csak tisztán tartott árnyas, gyepes helyeket, a hol a gyermekek játszhatnak és üdülhetnek. A vérmező korlátai is mindig hiányoznak és sehol fa, sehol bokor a széleken, a hol a katonák nem gyakorolnak. Ez is szebb lenne, s szép fák és bokrok diszitenék a partját.

Mostanában *kölcsönkérő*
Bank-üzletet folytatnak,
Országszerte óriási
Alaptőkét zaklatnak.

Ahány püspök, ahány más pap,
Az mind tagja a banknak,
A kiknek az osztalékát
Hagyják a nagy harangnak.

Az ilyenek részvényei:
Tiz-husz arany bankóban;
De elveszik más pénzben is,
Pengőben, vagy kongóban.

Világinak, bármily gazdag,
Öt-tiz forint az alap;
Osztalékot valamikor
Ez is csak az égben kap.

Magamféle kisebb urtól
Egy-két forint *pár napra*,
A mely szintén, mint a többi,
Marad a nagy harangra.

Igy szorul sok volt uraság
A társaság zsebére.
Adjatok a szegényeknek:
Kenyérre vagy kötélre. *Tomor Ferencz.*

Áldásos munka kezdődik.

Az agrár-bank megalakulását ilyen czimmel vezérczikkel méltattuk. A mit ebben a czikkben irtunk, azt nem czáfolta meg a bank működése. Nem volt eddig alkalmunk panaszokat hallani, de annál több elismerést. A közönség bizalma a megkezdett áldásos munkát megkönnyiti és az agrár-bank hivatását mindinkább jobban és jobban tölti be, a mit igazol az első évi rendes közgyülés jelentése az *áldásos munkáról.*

A magyar agrár- és járadékbank részvénytársaság Hieronymi Károly elnöklete alatt tartotta első rendes közgyülését. A jelentésből azt látjuk, hogy ez az intézet már eddig is mindenben megfelel a hozzáfüzött várakozásnak. Az Enyedy Lukács vezérigazgató által felolvasott igazgatósági jelentésből közöljük a következőket:

Az alakuló közgyülésünkön elfogadott programm szerint felada unkul tüztük ki az ország mezőgazdasági és közlekedési érdekeinek előmozditását. E keretbe felvétetett: a mezőgazdasági személyi hitel megkönnyitése és olcsóbbá tétele, szövetkezetek alakitásának előmozditása, előnyös feltételek melletti hitelnyujtás azok részére és a talajjavitásoknak lehetővé tétele megfelelő hitelforrások nyitásával. Ismeretes továbbá az is önök előtt, hogy ezeken kivül első sorban a fillokszera által elpusztitott szőlőterületek felujitására szükséges pénzbeszerzést vettük tervbe, abbeli várakozásunkat fejezvén ki, hogy intézetünk lesz hivatva a felujitással kapcsolatos pénzügyi műveletek végrehajtására.

Kezdeményezésünkre megalakult a mult év junius hó 20 án az *Országos Mezőgazdasági Hitelegylet,* a mely a kölcsönös korlátolt szavatosság elvén alapul és módot nyujt a mezőgazdáknak arra, hogy olcsó kamat mellett előre biztositott hosszabb időre terjedő hitelt nyerhetnek. Kiváló életképességének bizonyitéka, hogy aránylag rövid idő alatt máris kivivta a mezőgazdasági körök élénk rokonszenvét. Alig egy félévi fennállása alatt (1896. évi deczember 31-ig) 219 fél 3.858.900 forint hitel megszavazását kérte. Ebből engedélyeztetett: 104 félnek 2.117.200 forintnyi hitelösszeg.

Programmunk egy további pontjának megvalósitására fillokszera által elpusztitott szőlőterületek felujitásáról szóló 1896. évi V. t. cz. adta meg az eszközöket. Az ezen törvény alapján adandó szőlőkölcsönök engedélyezésével 25.000,000 frt erejéig bankunk bizatott meg és felhatalmaztatott az engedélyezett kölcsönök összegéig kötvények kibocsátására.

A kölcsönök engedélyezése és folyósitása csak a folyó évben indult meg.

A kölcsönkérvények elintézésére rendelt s a földmivelésügyi m. kir. miniszterium, a pénzügyi m. kir. miniszterium és intézetünk képviselőiből álló bizottság határozataival eddig 794 félnek 2.672,000 frt kötelezvényösszeg erejéig engedélyeztettek kölcsönök.

A mezőgazdasági és szövetkezeti hitel terén kitüzött feladataink okszerü megoldása czéljából az ország több, gazdaságilag jelentős részében vidéki pénzintézetekkel szorosabb üzleti viszonyba léptünk. Különösen közreműködtünk már fennálló tekintélyes pénzintézetek alaptőkéjének felemelésénél s azoknak a mérleghez mellékelt értékpapir-kimutatásban felsorolt részvényeit átvéve, egyuttal az intézetek vezetésére mérvadó befolyást, kezelésükre pedig állandó ellenőrzést biztositottunk magunknak.

Mindezen intézeteknek a lefolyt évben elért üzleteredményei kielégitők voltak.

Az önök elé terjesztett mérleg szerint az összes szervezési költségeknek — az alapitók által azok fedezésére befizetett alap részbeni felhasználásával — történt teljes leirása után az 1895. junius 1-től 1896. deczember 31-ig terjedő időszakból rendelkezésre álló tiszta nyereség 768,002 frt 09 kr. Javasoljuk, hogy ebből részvényenként 10 frt, tehát 600,000 frt julius 1-én mint osztalék kifizettessék s minthogy a tartalékalap javadalmazása az alapszabályok 52. §-a értelmében nem mutatkozik javasolhatónak, a fenmaradó 168,002 frt 09 kr. uj számlára irassék át.

A közgyülés az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentését egyhangulag tudomásul vette és ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak egyhangulag megadta a felmentvényt. A közgyülés öt felügyelő bizottsági tag ujból való megválasztása után véget ért.

A kézbesitő posta Budára jön.

Azt beszélik, hogy a kézbesitő posta Budára jön... A főutczán helyeznék el a hivatalokat és az omnibusz telep istállóin lennének a lovak addig is mig a motór kocsik beválnak.

A kézbesitő postán tisztviselő, altiszt és egyéb alkalmazottak körülbelül négyszázan foglalkoznak. Egy helyről a legmesszebb fekvő városrészekbe.

Igen helyes eszmének tartanánk, ha a most öszpontositott hivatalt legalább négy felé osztanák és egy rész igy Budára jönne át.

Buda népessége, kereskedésének és iparának forgalma is szaporodnék ezáltal és a személyzeten is könnyitenének.

A mostani kézbesités a kézbesitőkre nézve igen terhes és megneheziti a hivatalos szolgálatot.

Reggel kilencz órától déli tizenkettőig, sokszor tovább tartanak a kézbesitések, ekkor egy órára, legfelebb másfél órára visszszaszaladnak és már három órakor ujra folytatják a kézbesitést.

Az ide és oda menésben elvész legalább négy óra, a mi kárba veszett idő és a szállitás kiadásait is növeli. Ennek végét szakitaná, ha a kézbesitő postát négy kerületre osztanák, mert a helyes munkaidő beosztás a kézbesitést pontosabbá és gyorsabbá teszi.

A kerületekbe osztás már azért is kivánatos, mert igen kicsi oda át a helyiség, reánk nézve Budára fontos az, hogy a fogyasztó közönség több legyen és minden forgalom nagyobbodjék.

A kerületekbe osztás hivatalokra, üzletekre és magánosokra is fontos, mert gyorsabban és korábban érkeznek a házhoz a szállitmányok.

Egy hatalmas indok ezen kivül a munkaerő kimélése. Kevés fizetés és terhelt dolog nem ad munkakedvet. Oszszák kisebb részekre a kézbesitő postát.

Budapest—Páris.

Több mint harmadfél esztendő választ ugyan még el a párisi kiállitástól, azért ki ne gondolkoznék már most azon, hogy miképpen jusson Párisba, azokra a nagy napokra, melyeknek fénye, ragyogása káprázatba fogja ejteni Európával együtt az egész világot. Minket magyarokat meg egyéb is vezet, a mikor a francziák nagy ünnepére gondolunk: a revanche. Ők eljöttek emelni ragyogását a mi ezredéves nemzeti ünnepünknek, mi kimegyünk hozzájuk, viszonozni barátságukat, visszaadni lelkesedésüket. Azokat, a kiknek már eddig is gondot okozott a kirándulás módja, bizonyára kellemesen fogja meglepni nehány uri ember prospektusa, a mely a magyarokat társas kirándulásra szólitja fel. Nem afféle megszokott társas kirándulásról van szó, hanem egy nagy nemzeti megnyilatkozásról, a melyre egy előkelő, uri emberekből álló társaság szólitja fel a magyarságot. A mozgalom élén Thoroczkay Viktor báró elnöklete alatt Molnár és Sacelláry miniszteri tanácsosok, dr. Kovács kir. tanácsos, a mill. kiállitás v. titkára, Urányi képviselő, dr. Várady Antal, dr. Schubert t. biró, dr. Gerenday és dr. Barthos min. titkárok, Jónás Ödön egyetemi tanár, dr. Sturm Albert és Igmándy Mihály állanak, a vállalat tervezője és igazgatója pedig Somogyi Nándor. A kirándulás prospektusa, eltekintve attól, hogy a mozgalom nagy részben jótékony czélt is szolgál, rövid idő alatt rendkivül népszerüségre fog szert tenni. A nagyszabásu tervezetnek az a rövid extractuma, hogy a ki most előre bejelenti részvételét a kirándulásban, annak havi 8 frtot kell fizetni a kiállitás megnyitásáig, vagyis összesen 250 frtot, s ezért az összegért részese a tizennégy napig tartó nagyszabásu kirándulásnak. Párisban nyolcz teljes napot tölt a kiránduló, megnézve a franczia főváros látványosságait, históriai nevezetességeit s minden képzelhető költséget a rendezőség fedez, ugy, hogy egészen pénztelenül is nekibátorodhatik az utnak. Bajos elmondani azt a számtalan kedvezményt, melyet a rendező bizottság a kirándulóknak nyujt, de a prostectus minden pontja csak megnyugvással töltheti el a magyar közönséget az iránt, hogy olyan erkölcsi alapon álló mozgalomról van szo, a melyet minden magyar ember fel fog karolni. A 8 frtos befizetések a Budapest Belvárosi Takarékpénztárhoz intézendők, mely a rendező-bizottság ellenőrzése mellett maga kezeli a beérkezett pénzeket; ha pedig valaki a kirándulásban akadályozva van, a maga részét masra is átruházhatja, vagy kivánatra a pénzét is visszakapja. Az interkalaris kamatok s a bizottság rendelkezésére álló jövedelem a kultuszminiszter rendelkezésére bocsáttatik közművelődési czélokra. Igy tehát a legszegényebb ember is hozzájut ahhoz, hogy részt vegyen a világraszóló eseményben s ez által a magyarság olyan impozánsan fejezheti ki lelkesedését a franczia iránt, a hogyan az iránt az ő részükről oly sokszor megnyilatkozott. Somogyi Nándor, a vállalat tervezője és igazgatója, a ki a rendező-bizottsággal együtt rendkivül nagy tevékenységet fejt ki a nagyszabásu mozgalom sikere érdekében, készséggel nyujt felvilagositást az érdeklődőknek. A jelentkezések lapunk szerkesztősége utján történhetnek.

Hogy közönségünknek szolgálatára lehessünk és megkönnyitsük az utazast, *kiadóhivatalunkban* lehet az utazásra aláirni. A vállalatot ajánljuk olvasóinknak és kérjük, hogy azok a kik Párist látni akarják kiadóhivatalunk utján jelentkezzenek, hol az aláirási iv ki van téve.

Évi jelentések.

A budapesti I. kerületi állami főgymnasium értesitőjét Dr. Badics Ferencz igazgató tette közzé. Ebből közöljük ezuttal a következő részt:

1. Az intézet fejlődése és elhelyezése. Intézetünk a most elmult iskolai évben mar mint *állami főgymnasium* folytatta működését; megnyilt az V. osztály is s igy a párhuzamos osztályokkal együtt összesen hét osztályunk volt. A fejlődés ilyen arányai mellett uj (3-ik) bérházra volt szükségünk, melyet az igazgató a nm. Minister megbizásából a közeli Borsutcza 15. sz. a. bérelt s az iskola igenyeihez alakittatott át. Itt volt elhelyezve földszinten a tornaterem, öltöző előszobával és a tornaszertar, továbbá a tanári szoba és a szolga-lakas; az I. emeleten volt az utczai rész egész hosszában a rajzterem, az udvari részen az V. osztaly, mindkettő külön öltöző-előszobával, és a rajzszertar. A szép négyszögü udvart szintén az intezet használta torna-gyakorlatok.a, télen korcsolyazásra is. A jövő iskolai évben megnyilik folytatólag a VI. osztály; ennek, valamint a normalgyüjteményekkel (l. IV. fej. alatt) felszaporodott tanszereknek megfelelő elhelyezhetése vegett a II. és III. emeletet s igy az egész házat intezetünk foglalja el. A kellő átalakitások utan itt lesz elhelyezve: három osztály megfelelő előszobákkal, továbbá a physikai és termeszetrajzi szertár meg az ifjusági könyvtar. Bérházi viszonyok között bármennyire jól van ekként intézetünk elhelyezve, az iskolának sok jogos igénye nincs s nem lehet meg kielégitve. Ezért az intézet igazgatója nem szünt meg azon munkálni, hogy szépen fejlődő iskolánk mielőbb végleges födél alá saját palotájába költözhessék Miután a nm. Ministerium már két évi (1896. és 1897.) költségvetése keretében gondoskodott a költségekről s a helyi viszonyok kellő figyelembe vételével ki-

választattak az alkalmas telkek: ő nagyméltósága dr. Wlassics Gyula minister úr, Zsilinszky Mihály államtitkár és Alpár Ignácz műépitész urak társaságában 1896. decz. 31-én meglátogatta intézetünket s az igazgató kalauzolása mellett megszemlélte a végleges épület számara tervbe vett összes telkeket. Választása: az Attila-, Sarló- és Logody-utczák sarkán fekvő s egyrészt a Szent János-térre, szemben a budai tornacsarnokra és a Horváth-kertre néző házcsoportra esett, mint a mely a nagy arányokban fejlődő városrésznek legelőnyösebb, központi helyén fekszik, az új villamos körvasuttal a távolabb fekvő helyekről is könnyen elérhető, egészséges és szép környezetü.

Budapest székes főváros II. kerületi községi felső kereskedelmi és kereskedő tanoncz iskolájának értesitője szerkesztette Péter János igazgató. A vaskos kötet épugy mint az előbbi hü képét adja az iskolai tanév történetének s a tanári kar működésének s egyuttal a kereskedelmi iskolák visszas helyzetéről is értekezik. Az értesitőből adjuk most a következőket:

„Ha még most elég őszinte minden kereskedelmi iskola azt is bevallani, hogy a mi tanulóink bizony kevés kivétellel a lefölözött anyagból regrutálódnak, elképzelhető, hogy ha mi még ugy megteszszük is a kötelességünket, milyen az eremény. Azt is tekintetbe kell vennünk, hogy a 14 éves fejletlen agyat már az alsó osztályban jogi fogalmakkal „a közgazdasági élet törvényeinek megismerésére vezető segitő eszközökkel" kell megterhelni akkor, mikor abból még a logikai gondolkodás és az itélet alkotásának lehetősége is egészen hiányzik

A mi iskoláinkat nézzék meg a gymnáziumban és a reáliskolában tanitó kollegáink, aztán beszéljenek tulterhelésről. Itt tehát tenni kell és gyorsan. Az egészséges eszmecsere, mely egyesületünk folyóiratában megindult, módot nyújt a bajok orvoslására.

Föntebb a tanulók száma megapadásának egyik okául az intézet czélszerütlen elhelyezését is fölhoztuk. Ennek a bajnak orvoslása azonban már legközelebb várható, ha ugyan a magas belügyministerium beavatkozása a dolgok menetét m g nem forditja. A székes főváros Tanácsa ugyanis az 50 milliós kölcsönből a *Fővárosi közlöny* 28. számának tanusága szerint 120 ezer frtot szánt iskolánk fölépitésére. A hely is megvolna hozzá: a kapuczinus atyák kerthelyisége, a II. ker. Szalag- és Ponty-utczák sarkán levő mintegy 600 öl² terület. Ennek egyik részét az elemi, a másikat a mi iskolánk foglalná el. A tanács a tervek elkészitésével még január hóban megbizta a mérnöki hivatalt; ez azonban a kaszárnyák épitésével és átalakitásával annyira el van foglalva, hogy a kulturális épitkezések terveinek elkészitésére legjobb akarata mellett sem ér rá. Az eredeti szándék szerint az épitkezés megkezdéséhez augusztus havában akarnak hozzáfogni; adja Isten, hogy a szándék valósuljon."

A budapesti II. kerületi állami reáliskolának negyvenedik értesitője. Az intézet fennállásának 42-ik évében. Szerkesztette Mayer József. A kimeritő jelentésből álljon itt a továbbiakig a Révai Önképző pályázatának eredménye:

I. Széptudományi (történeti, irodalomtörténeti, aesthetikai) pályázat. A beérkezett 7 munka közül az első dijat Smitz Lajos VIII. o. t. „Festészetünkről," a másodikat Hajdú Gyula VIII. o. t. „Magyarország Mátyás király korában" cz. munkával nyerte meg.

II. Természettudományi pályázatra beadatott 3 munka Pum József VIII. o. t. „A növények vándorlásáról" cz. munkája a második dijra találtatott érdemesnek.

III. Mathematikai-geometriai pályázat. Beadatott 4 munka. Az első dijat Schweiger Ernő VIII. o. t. nyerte el s e dijat a körnek adományozta. Második dijat Csóka Géza VIII. o. t. s dicséretet Mattyók Aladár VII. o. t. és Korach Lipót VII. o. t. érdemeltek.

IV. Műforditásra beérkezett 7 munka. Az első dijat Argay Ferencz VIII. o. t. Geibel: „Der Zigeunerbube im Norden" cz. költeményének forditásával nyerte el. Megdicsértetett Boróczy Jenő VII. o. t. forditása.

V. Az elbeszélésre beérkezett 6 munka közül az első dijat Krompholz Gyula VIII. o. t. „Debut," a másodikat Berczik Árpád VII. o. t. „A pataki csóka" cz. elbeszélésével nyerte meg.

VI. Költeménypályázat. Beérkezett 17 munka. Az első dijat Gaál Ferencz VIII. o. t. „Hedwig vérmenyegzője," a második dijat Barta József VII. o. t. „Hazámhoz" cz. költeményével nyerte el. Megdicsértettek Gaál Ferencz VIII. o. t. „A hazáról," „Egy várromon," s „Ki mondja...?" cz. költeményei.

VII. A komoly szavalati verseny első diját Barta József VII. o. t. „A munkácsi rab" cz. költeményenek, második dijat Frey Ferencz VII. o. t. Pósa: „Bécsi kéz"-ének elszavalásával nyerte meg. Dicséretet nyert Wohlschein Jónás VIII. oszt. tan. „A munkácsi rab" elszavalásával.

VIII. A vig szavalati verseny első dijat Wohlschein Jónás VIII. o. t. „A bányaszerencsétlenség" cz. költemény, második dijat Barta József VII. o. t. „Csont" cz. paródia elszavalásával nyerte meg.

A kör pénztárának állapota:

Az előző évből maradt 17 frt 55 kr., tagsági dijakból, adományokból stb. befolyt 65 frt 04 kr., összesen 82 frt 59 kr.

Kiadás volt: könyvek, szépirodalmi lapok beszerzésére, pályadijakra, könyvkötői irodai és nyomdai költségekre 72 frt 59 kr.

Pénztári készlet gyanánt a jövő évre marad 10 frt.

A zugligeti egylet közgyülése.

A zugligeti egyesület Sigray Pál elnöklésével népes közgyülést tartott, melyen sokan jelentek meg az egyesület hölgy és férfi tagjai közül, kik mindannyian közéletünk kitünőségei és szivükön viselik a *Zugliget* felvirágozását, a melyért, hogy sokat tesznek, mutatja az évi jelentés, mint itt közlünk:

„Tisztelt közgyülés!

Rég szükségét éreztük annak, hogy a Zugliget felviragoztatása érdekében valamelyest kellene tennünk, mert azon az egyetlenegy tényen kivül, hogy a székesfőváros elismerésünkre — és halánkra méltó áldozatkészséggel az 1882-ik és az 1883-ik évben a közúti vaspálya zugligeti végpontjától a Fáczánvendeglőig s ennek kiegeszitéséül a Fáczántól vezető útat — a Béla király útat kiépitette — tehát 14 éve óta *a Zugliget érdekében a székesfőváros részéről misem történt.*

Pedig e 14 év óta székesfővárosunk s általában a budai hegyvidék oly óriási és lendületes fejlődésnek indult, hogy erre egészben és részleteiben alig lehet ráismerni. Ezzel a fejlődéssel akartunk mi is lépést tartani, midőn egyesületünket megalapitottuk; mert meg voltunk győződve, hogy a mit egyesek gyenge szava a székesfőváros irányadó köreinél megértetni képes nem volt, azt egyesületté tömörülve talán hathatósabban és több szerencsével fogjuk érvényesiteni.

Eddigi törekvéseink gyúpontja a Zugliget felé való közlekedés javitása volt, melyhez éppen a legjobb alkalmat az adta, hogy a közúti vaspálya-társaság a lefolyt évben alakitotta át vonalait villámos üzemre. Az igazgatóság kérvényileg kereste meg a székesfőváros Tekintetes Tanácsát, hogy a Zugligetbe a kocsijáratok gyakoritassanak, a közlekedési idő meghosszabbittassék. Az egyesület ezen kérelme tanácsilag kedvező elintézést nyert, a mennyiben határozatilag kimondatott, hogy a Károly-kaszárnya — Zugligeti vonalon az eddigi menetrendtől eltérőleg este 5 órától félnyolcz óráig lesz kötelező a 10 percznyi indítási idő. Ugyancsak ezen a vonalon minden csütörtökön és szombaton éjjel 11 órakor a Zugligetből a Károly-kaszárnyáig a közönség igényeihez képest megfelelő számu kocsi lesz inditandó.

A legnagyobb tevékenységet az igazgatóság a közúti vaspályatársaság a zugligeti vonalának az iskoláig illetve a Fáczánig való meghosszabbitása érdekében fejtette ki. Küldöttségileg eljárt ez ügyben még a mult év folyamán a polgármester úrnál, Országh Sándornál, a közúti vaspálya-társaság elnökénél, Jellinek Henriknél a közúti vaspálya-társaság vezérigazgatójánál, Falk Miksa úrnál, az I. ker. országgyülési képviselőjénél.

Kérvényt intéztünk a székesfőváros Tekintetes Tanácsához is. A meghosszabbitandó útvonal terveit Sigray Pál és Ferencsik Gábor saját költségükön készitették el.

A székesfőváros Tekintetes Tanácsa valamint köztörvényhatósági bizottsága határozatilag kimondta, hogy a közúti vaspálya-társaság köteles a zugligeti vonalat a vaskapuig kiépiteni. De a társaság állitólag technikai nehézségek miatt vonakodik az útvonal meghosszabbitásától. Az igazgatóság ezzel szemben uj tervek készitését határozta el, melyben be fogja bizonyitani, hogy a terv kivitele sem nagyobb anyagi áldozatokba nem kerül, sem technikai akadályokba nem ütközik. Ezen terveket kérvényileg fogja az elnökség és igazgatóság a polgármester úrnál mint küldöttség bemutatni. Reméljük, hogy a közúti vaspályatársaság ezen ügyben tanusitott huzavonáját az igazság, a nagy közönség igényeinek jogos hangoztatásával meg fogjuk akasztani.

Szép reményeket füztünk a közúti vaspálya-társaság azon határozatához, hogy zugligeti vonalát villámos üzemre alakitotta át. Ezen reményeink azonban nem egészen valósultak meg. A zárt kocsik, a szakaszjegyek kiadása, a kocsik zsufoltsága ügyében elhatározta az igazgatóság, hogy kérvényt intéz a közúti vaspálya-társaság igazgatóságához, hogy ezen bajok mielőbb orvosoltassanak.

A közlekedési utak rendezése körül is tud egyesületünk eredményeket felmutatni. Egyesületünk kérvényt intézett a székesfőváros Tekintetes Tanácsához, hogy a Remete-út egyik része járdamagassagig feltöltessék, valamint Lotter Ágoston nyaralójához vezető út kijavitassék. Ezen kérvények kedvező elintézést nyertek. Az Árnyas-út partkiepitése és rendezése is az egyesület kérvényezése alapján határoztatott el.

Kérvényt intéztünk a székesfőváros Tekintetes Tanácsához a Remete- valamint a Csermely-út kivilágitása tárgyában.

Az Egyesület költségén a Zugliget közlekedési csomó pontjain több útjelző táblát állitottunk fel.

Kérvényt intéztünk a székesfőváros Tekintetes Tanácsához a jelenlegi zugligeti iskola további fenntartása érdekében. Eddigi értesüléseink szerint az ügy kedvező elintézését remélhetjük.

A zugligeti iskolába járó, magyar nyelvben szép haladást tanusitó gyermekek jutalmazására az idén is 10 frtot szavaztunk meg.

Ezek után tisztelettel bemutatjuk egyesületünknek f. évről szóló zárszámadását és jövő évi költség előirányzatát, azzal a kérelemmel, hogy azt jóváhagyólag tudomásul venni, az igazgatóságnak és a pénztárosnak a felmentvényt megadni méltóztassék."

Közöltük a jelentést és kérjük a tanácsot, hogy a Zugliget rendeltetését és jövőjét vegye szivére.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények —

Büttel János.

A Buda és Vidéke alakulásával, küzdelmeivel és a kiküzdött jelennel, szóval egész létezésével össze van forrva Büttel János neve. Nélküle ez a lap számtalanszor végleg megfeneklett volna azokon a zátonyokon, hova a szélvész hajónkat sokszor sodorta.

A Buda és Vidéke mai helyzete neki köszönhető, az ő fáradhatlansága és ügyszeretete is biztositja a jövőt előfizetőink bizalmán kivül.

A közönséggel Büttel János többször érintkezett mint maga a szerkesztő, ő jár kél mindenfelé és beszerzi a szükséges anyagot, figyelemmel kisér mindent és megkérdi majd: nem minden előfizetőnk kivánságát és vigyáz rá, hogy azt kielégitsük.

Hivatalában pontos, s a mi ideje marad kora reggel — a hivatalos órán kivül — késő éjjelig, azt mind a Buda és Vidékének áldozza és örül a lap örömeivel, küzködött vergődésével és lankadatlanul munkálkodik, hogy az még jobban terjedjen.

Nehéz napokat élt át a Buda és Vidéke; a nehéz napok elmulasztása az ő baráti önfeláldozó munkájának köszönhető és ma is, ha ugy kell addig jár, addig fárad, mig a bajt ki nem irtja, kerüljön bár milyen munkába, utána járásba.

Mint ismerős budai polgár mindenfelé ajánlja a lapot és azon van, hogy a Buda és Vidékének minél több barátja legyen. Maga köré lelkes tábort gyüjtött, kik segédkeznek a lap emelésében és terjesztésében, melyben, mint a lap végrehajtó-bizottságának elnöke, maga jár elől ernyedetlenül, a nélkül, hogy hivatalt mulasztana. Hivatalában is elismert erő, ki a mit rábiznak, a mit elvállal azt szabályos pontossággal hajtja végre.

Vallásos ember, jó hazafi, jó családapa, jó barát, szolgálatra kész ember; de minek beszéljünk többet, ismeri őt Buda és Vidéke közönsége.

Az ő fáradhatlan munkáját mással nem jutalmazhatom, mint ezzel a nyilvános elismeréssel.

Erdélyi Gyula.

Kérjük azokat, kik a mult ¼ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt	— kr.
Fél évre	3 „	— „
Évnegyedre . . .	1 „	— „

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt	— kr.
Fél oldal	30 „	— „
Negyed oldal . .	15 „	— „
Nyolczad oldal . .	7 „	50 „

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A Buda és Vidéke“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

— **Kitüntetés.** Az épitőmesterek egylete *Hauszmann Sándort* a keresett budai épitőmestert alelnökévé választotta. A budai polgárság körében örvendetes esemény ez a hir.

— **Halálozás.** Gyulányi Adolf és neje fájdalomtelt szivvel jelentik Aladár fiuknak f. hó 2 án hosszas betegség és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 18. évében történt gyászos elhunytát. A szeretett gyermek földi maradványait f. hó 4-én d. u. ½6 órakor a gyászházban (III. ker., Kiskorona-utcza 39. sz.) a róm.-kath. szertartás szerint beszentelték és a III. ker. köztemetőben örök nyugalomra helyezték. Az engesztelő szent mise áldozatot a Mindenhatónak f. hó 5-én reggeli 8 órakor az ó-budai plébánia templomban mutatták be. Örök béke lengjen a drága halott fölött!

— **A magyar turista egylet kirándulása julius 11-én.** *Szob, Damásdi völgy, Berinavölgy, Irtás puszta, Hosszú völgy, Kollár völgy, Nagy-Inócz hegy, Király rét, Szokolya, Verőcze.* Indulás a m. á. v. nyugati p. u.-ból reggel 5 ó. 40 perczkor. Élelmet kiki magával hoz. Gyaloglás 10 óra. Vasuti jegy oda-vissza 1 frt 25 kr. Vezető: Kovács Ferencz.

fizetni. A kötések a szövetkezet és külföldi czégek közt a legközelebbi időben valószinüleg már létre jönnek. Azok a szőlőtermelők, kiknek szállitásra képes szőlőfajokból termésük mutatkozik, készleteiket az „Országos szőlőtelepitő szövetkezet“-nél Budapest VI., Nagymező-utcza 12. bejelenthetik.

— **A Kisfaludy szinházban** e héten „Dunanan apó és fia utazása“ czimü vig operette került szinre, mely minden tekintetben sikerültnek mondható. *Pataky Róza* Pamelát játszotta. Dalait kedvesen énekelte, szépen játszott. Tynamont *Szentes* adta jóizü komikummal. Dunanan apóban *Szilassy*, Patroclus szerepében *Szécsi* nyujtott ügyes alakitást.

— **Medardi borvásár.** A Pünkösdi ünnepek miatt az országos vásárnak a szokott napokról való kétheti elhalasztása nagy befolyással volt a Duna jobb parti borvásárra is mivel az eladók nem keresték fel annyian a vásárt mint más alkalommal, ezért a vásár igen lanyhán folyt le, mert sem a vevők sem az eladók nem voltak megelégedve. A vevők azért, mert nem volt nagy választék, az eladók meg azért, hogy a mi keveset hoztak is, abból is sokat vissza kellett vinniök. Az utóbbi időben 10—15 hajó helyett csak három hajó szokott rendesen járni, már ebből is elmaradt egy hajó, ez a két hajó hozott 1293 hect. bort és 169 hect. pálinkát, a borból több mint négyszáz hectoliter vitetett vissza. Az árak ezek: voltak vörös óbor 20—25 frt, uj 18—20 Siller óbor 17—19 uj, 15—17, fehér óbor 20—24 frt. uj 16—18 frt.

— **Strohkauf.** A mi derék falusi szomszédaink csak nem akarnak hozzá szókni a mi nyelvünkhöz. Még mindig *Strohkaufot* kiáltanak, németül kinálják áruikat. *A magyar iskola egyesület* figyelmébe ajánljuk, hogy már egyszer csakugyan jöjjön el a magyarosodás országa.

— **Nagy zarándoklat.** 1. Mária-Taferl. — 2. Szt.-Háromság-hegy. — 3. Nagy-Mária-Zell — 4. Szt.-József- és 5. Szt.-Anna hegyére f. évi augusztus hó 20-án (Szt.-István napján) a budapesti II. ker. Szt.-Anna plébániából. — *Uti terv.* Indulás aug. 20 án Szt.-István napján, — a várbeli nagy körmenet után — 12-kor délben, külön hajón a II. ker. bombatérről. Aug. 21-én délután érkezés Marbachba — s azonnal felvonulás Mária-Taferlhez (félóra) ott éjjeli szállás. Augusztus 22-én kora reggel szent mise, lejövet átkelés a Dunán Krumnuszbaum vasuti állomáshoz, honnan indulás Rozenauba, innen felvonulás a Szt.-Háromság-hegyére — éjjeli szállás. — Augusztus 23-án reggeli szt. mise után indulás N.-Mária Zellbe és érkezés Gammingba, itt éjjeli szállás. — Aug. 24-én reggel szent mise után az út folytatása Nagy-Mária-Zellbe, hova délután érkezünk. Itt maradunk aug. 25-én is egész nap. Aug. 26-án, kora reggel szent mise után vissza indulás szent József- és szent Anna hegy kegyhelyen át Türnitzbe; itt éjjeli szállás Augusztus 27-én reggel korán szent mise után indulás Lilienfeld-be, hol vasutra szállunk és Bécsbe érkezünk 9 óra tájban — egész nap itt tartózkodunk és este külön hajóra szállván, másnap aug. 28-án visszaérkezünk kora délután Budapestre, bevonulás a szent Anna templomba, hálaadás és ezután szétoszlás. Ez a gyalogosok utiterve. Akik nem gyalogolnak a Szent-Háromság-hegyről lejövet vasutra szállnak és mennek Kernhofig — onnét pedig kocsin N.-M.-Zellbe, hol a gyalogosokat bevárják. *Árak:* I. oszt. 11 frt 80 kr. II. oszt. 9 frt 40 kr. III. oszt. 7 frt 80 kr. — nem gyalogosok vasut és kocsira 5 frttal többet fizetnek. — Szállásról gondoskodva leszen, de ezt külön fizetik. Tisztviselők és tanitók fizetnek II. osztályt és I-ön utazhatnak. Részt vehetnek vidékiek is — magyarok, németek és tótok. Jegyeket kapni a fenti plébánia hivatalban, hol azokat postautalvánnyal is meglehet váltani, de nagyon kérem — legkésőbben aug. 5 ig. Az útba eső hajóállomásoknál a hajó kiköt, ha előre jelentkeztek zarándokok. A hajó 7 órával korábban, mint a rendes bécsi hajó érkezik az állomásokhoz.

— **Haladunk.** A mit a Buda és Vidéke annyiszor sürgetett, az Alkotás-utczát kövezik. A villanyos vasut sineit is lerakták a Krisztina-utczából a Városmajor-utczáig. Csak tovább.

— **Szőlőkivitelünk érdekében.** Az „Országos szőlőtepitő szövetkezet“ megtette az első lépéseket arra nézve, hogy Magyarország ez évi csemegeszőlő termése az orosz- és németországi piaczokon helyeztessék el. Sőt kilátás van arra, hogy a szállitásra alkalmas borszőlő fajok p. o. Bakar, Mézesfehér Dinka stb. is, — mint csemegeszőlő — lesznek értékesithetők. A szőlőkészleteket a legelső rangu orosz és németországi czégek veendik át. A szőlőért nálunk ismeretlen magasságu árat fognak

— **Uj épitkezések.** Budán uj épitkezésekre a következők kaptak engedélyt: *Özvegy D bez Péterné* és társai I. k. Alkotás-utcza 1406. h. r. sz. három emeletes házra. — *Gömöri Gusztáv* II. ker. Tölgyfa-utcza 3499. kétemeletes házra. — Sturm-Károlyné II. ker. Toldy Ferencz-utcza és Ilona utcza kétemeletes házra.

— **A szőlőmüvelés és borászat kézikönyve.** *Molnár* István gyümölcsészeti miniszteri biztos ily czimü kitünő munkájának harmadik kiadása most jelent meg az Athenaeum kiadásában. Molnár, ki e téren mint elsőrangu tekintély ismeretes és a ki az ország határán tul Boszniá- és Herczegovinában létesitett szőlőtelepeivel is becsületet szerzett a magyar névnek, bővitve és javitva bocsájtja közre művét és különösen nagy sulyt helyez a rekonstrukczió módjának ismertetésére. Nem kételkedünk, hogy munkájának e kiadása is mihamar elhatol oda, a hova szánva van, t. i. a szőlőmüvelőkhöz.

— **Az omnibuszok.** A főváros elfogadta Schwimmer és társai ajánlatát, a kik megakarják inditani az omnibusz közlekedést. A közgyülés több föltételhez kötötte az engedelem megadását. Schwimmerék ezeket a föltételeket nem hajlandók teljesiteni s kisebb módositásokat kérnek. A tanács részbén hajlandó a módositásokat megengedni és elhatározta, hogy a vállalkozók kérését pártolva terjeszti a közgyülés elé. A vállalkozók a biztositék leszállitását is kérik, ezt igen magasra kellene megszabni, nehogy ujra omnibusz szünet álljon be. Inkább semmi, mint rövid életü omnibusz közlekedés.

— **Krisztinavárosi szinkör.** *Krecsányi* Schiller *Piescóját* Palágyi Lajos jó forditásában hozta szinre. A remek darab csak félig telt ház előtt aratott sikert. A lapok nyári *kritikónjai* gáncsoskodtak az előadásban, pedig az jó volt és művészei kifogástalanul játszottak

— **Sikló a Gellérthegyre.** A székesfőváros tanácsa azt kérte a kereskedelemügyi miniszertől, hogy azon határozatát, a melyben Novák Fere cz épitésznek a gellérthegyi vasut tervezőjének engedélyt adott arra, hogy a hegypálya megépitése czéljából szükséges sziklarepesztési munkálatokat még az engedélyokirat kiadása előtt megkezdhesse — hagyja jóvá. A miniszter értesitette a főváros közönségét, hogy a tanács ezen határozata felett addig nem határozhat, mig a hegypálya épitési és üzleti czéljaira szükséges fővárosi területek átengedésére vonatkozólag kötendő területhasználati szerződés ügye tisztázva nincs, mert csak ezen szerződésnek és a kiadandó engedélyokiratnak, legaláeb elvi megállapitása adhatja meg a jogalapot a vasut épitési munkáinak megkezdésére, illetve előkészitésére.

— **Az ó-budai izr. templom helyreállitása.** A közgyülés 5000 forintot szavazott meg az ó-budai izr. hitközség templomának helyreállitására. A belügyminiszter a ma érkezett leiratában kijelenti, hogy — noha a segitség adása

ellen elvi kifogása nincs — ezuttal a közgyű- és határozatát nem hagyja helyben. Mert nem tartja megengedhetőnek, hogy a jövő évi költségvetést külön határozatok alapjan már most megterheljék. Nincs kifogása azonban az ellen, hogy a kérdéses összeget a jövő évi költségelőirányzatba fölvegyék s az összeg pénzbeli fedezéséről ily módon gondoskodjék.

— **A főváros fürdői**. A székesfőváros fürdői, a Rudas- és az ártézi fürdők, soha sem voltak még az olyan latogattak, mint idén. — A Rudas-fürdőben az uszódánál is meg haladja a napi bevétel a száz forintot s az idén az évi összes bevétel előrelathatólag megközeliti a 100.000 frtot.

— **Menetrend módositás a balaton-szentgyörgy-somogy szobbi vonalon**. A Balaton-Szt.-Györgyről ünnep és vasárnapokon ez idő szerint este 7 óra 20 perczkor Somogy-szobb felé induló 8515. sz. fürdővonat menetrendje azon czélból, hogy a keszthely-balaton-szentgyörgyi h. é. vasutnak Keszthelyről este 7 óra 10 perczkor induló és B.-Szt.-Györgyre este 7 óra 25 perczkor érkező vonatához csatlakozás létesittessék, f. hó 11-étől kezdve olyként fog módosulni, hogy B.-Szt.-Györgyről este 7 óra 55 perczkor indul és Somogy-szobbra éjjel 11 óra 9 perczkor érkezik.

— **Konstantinápoly pusztulása**. Most ez egyszer csak arról a Konstantinápolyról van szó, a melyik már nincsen. A másik még él, s azt hisszük, hogy elég türelme lesz bevárni a bátor helének hadisarczát zsebre vágni. De nem várja be a budapesti Konstantinápoly, mert — mint hirlik — nem óhajt tovább is fizetni.

— **Egyesületi élet**. Az egyesületi élet élénkséget a közönség érdeklődését semmi sem fejleszti ugy, mint a nyilvánosság. Az egyesületek sajat érdekökben cselekesznek, ha választmányi ülléseikről, minden előforduló eseményről, kirándulásokról, befolyt közadakozásokról értesitik a Buda és Vidéket, mely előfizetőinek kézséggel közli minden értesitését dijtalanul. Nem előfizető egyleteknek mérsékelt közlési dijat számit.

— **Ki fekszik ott?** A nádorkertben egy emlékkő van. Egy társaságban szóba került, ki fekszik ott? Erre a legidősebb budai emberek sem tudtak felelni. Érdekes volna, ha ezt a talányt valaki megfejtené és lapunknak beküldené.

— **Az „1848 iki Magyar Szabadságharcz Története"** czimü nagyszabásu illusztrált munkából most jelent meg a 84. füzet, a melyben Gracza György a világosi gyásznapot megelőző eseményeket mondja el a nála megszokott érdekességgel. A füzet illusztrácziói ezek: Bem tábornok körutja a temesvári csatamezőn 1849. aug. 9-én, a temesvári ütközet első hirvivője, Kossuth és Görgei utolsó találkozása 1849. aug. 10-én. Lampgel R. (Wodianer F. és fiai) budapesti könyvkiadó czégnél megjelent Szalay-Baróti-féle „Magyar Nemzet Történeté"-ből, most a 65. füzet érkezett hozzánk. A II. Rákóczy szabadságharczának rendkivül érdekes eseményeit olvassuk e füzetben; a kuruczvilág utolsó felvillanását az ő szövevényes politikai szereplőivel és hadi korypheusaival látjuk magunk előtt elvonulni. Szatmárig, hol a rég áhitozott béke hazai történelmünk egyik legeseménydúsabb korszakát is bezárja. (1711).

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmoztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— *Kertészet.* Fülbier mű- és kereskedelmi kertész ajánlja szépen berendezett kertészete termékeitl., Városmajor-utcza Kegyesrendiek háza.

— *A Vaskovits-féle vizgyógyintézetek* e nemben a legrégiebbek a fővárosban 36 éve állván fen. A svábhegyi intézet a maga kis villáival valóságos kis palota, mig a Városmajor-utczai intézet egyszerűbb, de a beteg részére azért minden kényelemmel, nagy parkkal ellátva, és dr. Fodor egyetemi tanár szerint ennél jobb levegő alig kivánható. Mindkét intézet melegen ajánlható különösen az idegbajok minden nemeinél, gyomorbajoknál, a légzési szervek hurutjainál és főleg mint kellemes pihenő hely sokat dolgozó egyéneknek. Az intézetekben két jeles orvos működik, kik a vizgyógymódon kivül, villanyozás, massage és minden modern kurával gyógyitanak. A Városmajor-utczai intézet teljes ellátással szolgál, a mi mindent beleszámitva 3—4 frtba kerül naponta és villanyvonattal 22 perez alatt elérhető. Bővebb felvilágositást nyujt az igazgatóság. Budapest, Városmajor-utcza 64.

— *Eötvös-villa, Istenhegy.* Gyönyörü kirándulási hely a fogaskerekü vasuttal, meglepő szép kilátással az erkélyről. Árnyas terraszok. Egész napon át meleg konyha, természetes hegyi borok, udvari sör, fagylalt, jegeskávé. Naponta Dudás Pál kedvelt nemzeti zenekara játszik Pschorrbräu ser. Megjegyzés: A tágas és nagy táneczterem a n. é. közönségnek dijtalanul áll rendelkezésére. Étkező-jegy váltása esetén a fogaskerekü-vasut oda-vissza csak 30 krajczárba kerül.

Jó zongorák. A nemzeti zenede összes vizsgáin 3 darab Hevesi-féle zongorán játszottak a vizsgázók. A kitünő gyártmányu zongorák bámulatra ragadták a közönséget.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizű gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

MEGHIVÓ.

A Lipótmezei közérdekeltség mint szövetkezet

1897. évi junius 28-ára egybehivott közgyülése az alapszabályok 38. §-a értelmében határozatképes nem lévén **f. évi julius 18-ának délelőtti 11 órájára** a lipótmezei tébolyda igazgatósági termébe

ujabb közgyülést

hivunk egybe, mely a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határozatképes leend.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelent.
2. A mérleg megalapitása.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére szóló felmentvény megadása.
4. Az igazgatóság kiegészitése.
5. A felügyelő-bizottság választása.
6. A beérkezett inditvány tárgyalása.

Az igazgatóság.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

— **Pályázat.** 23749/97. Budapest székes főváros közönsége a kezelése alatt álló József fiárvaháznál megüresedett egy, esetleg megüresedhető több segédtanitói állásra, valamint a *„Mayer" fiárvaháznál* megüresedett egy, esetleg megüresedhető több felügyelőtanitói állásra ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Ez állásokkal egybe van kötve: 1. A József-fiárvaházi segédtanitói állással 300 frt évi fizetés, természetbeni lakás, élelmezés és amennyiben a segédtanitó az intézetben levő községi elemi iskolába járó tanulók oktatására is felhasználtatnék, e czimen a nyugdijszabály szerinti ellátásnál alapul nem szolgálható 200 frt pótlék élvezete. 2. A *Mayer fiárvaházi* felügyelő tanitói állással 300 frt évi fizetés, lakás és élelmezés. Ezen állásokra azok pályázhatnak, kik tanitói oklevéllel birnak és a tanitás illetve nevelés terén legalább 2 évi gyakorlatet tudnak felmutatni és egészségi állapotuknál fogva a tanitásra képesek. Kik 40-ik életévöket még be nem töltötték, magyar állampolgárok, sem csőd, sem bünvádi kereset, sem büntetés alatt nem állanak s becstelenitő büntett miatt elitélve nem voltak. Megjegyeztetik, hogy a megválasztandók végleges alkalmaztatása csak egy évi próbaidő sikeres kiállása után fog eszközöltetni. Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy a képzettségüket, eddigi működésüket, életkorukat és állampolgárságukat igazoló okmányokkal, valamint hatósági orvosi bizonyitványnyal ellátott és kellően bélyegzett kérvényüket a székes fővárosi tanács iktató hivatalában (IV. Uj városház földszint 4.) f. évi augusztus hó 1-ének déli 12 óráig annyival inkább nyujtsák be, mert később érkezett, vagy hiányosan felszerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak. — Budapest, 1897. évi junius hó 9-én. A székes fővárosi tanács.

— **Hirdetmény.** 95 18/97. A magy. kir. államvasutak kelenföld-bicskei vonala II-ik vágányának kiépitése czéljából létesitendő alépitményi munkák végrehajtására ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlatok alapjául szolgáló kimutatások és egységárak jegyzéke, költségelőirányzat, a munkák végrehajtására vonatkozó feltételek, továbbá az ajánlati minták és pályázati feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatósága épitési osztályának központi tervtárában (Budapest, Teréz-körut 56. földszint) megszerezhetők. A tervek az igazgatóság alépitményi ügyosztályában (Budapest, Teréz-körut 56. III. em.) julius 6-tól kezdve naponta reggel 8-tól déli 12 óráig betekinthetők. Ezen épités tárgyában teendő ajánlatok legkésőbben folyó évi julius 31-én déli 12 óráig nyujtandók be a magy. kir. államvasutak épitési főosztálya igazgatójánál (Budapest, Teréz-körut 56. II. emelet). Minden ajánlat bélyegezve, lepecsételve és következő felirással ellátva nyujtandó be: „Ajánlat a kelenföld-bicskei vonal II-ik vágányának épitése czéljából létesitendő alépitményi munkák elvállalására." Az ajánlat benyujthatása czéljából 10,000 szóval tizezer forint bánatpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon vagyis folyó évi julius 30-án déli 12 óráig leteendő a m. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Budapest, Andrássy-út 73/75. földszint). Értékpapirok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régibb, utolsó napi árfolyam szerint, de semmi esetre névértéken felül számittatnak. Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénz tárti vevény mellett adandók fel. Budapest, 1897. évi julius hó 3-án. *Az igazgatóság.*

— **Pályázati hirdetmény.** 23121/97. A m. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvarán létesitendő olaj pincze munkáinak biztositása czéljából ezennel nyilvánosan pályázat hirdettetik, melyre a verseny feltételek szerint felszerelt és bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb folyó évi julius 31-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak Budapest jobbparti üzletvezetősége titkárságánál benyujtandók. Később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni. Bánatpénz fejében legkésőbb f. évi julius hó 30-án délelőtt 11 óráig 650 frt azaz hatszázötven forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az alább emlitett üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál lefizetendő. Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapirok pedig a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennégy napnál nem régibb utolsó napi árfolyam szerinti értékben fogadtatnak el, névértéken felül értékpapirok egyáltalában el nem fogadtatnak. Az ajánlatok boritékai következő felirással látandók el: „Ajánlat a m. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvar állomáson létesitendő rezidium olaj pincze munkáira." A végrehajtandó munkákra vonatkozó versenyfeltételek szerződési tervek és költségvetések a Budapest jobbparti üzletvezetőségnek épitési és pályafentartási osztályában naponta 9—12 óráig délelőtt betekinthetők. Budapest, 1897. évi julius hóban. *Az üzletvezetőség.*

HIRDETMÉNYEK.

Tabermann Gusztáv

cs. és kir. udvari

vizvezeték berendező és felszerelő,

épület és diszbádogos-mester.

Budapesten II. k. Margit-körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fűtés és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy Budapesten mint a vidéken.

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

Fukács János

vendéglője
a „Zöldfához"
BUDAPEST,
I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 7. szám.
Kora reggeltől kezdve egész napon át
FRISSEN CSAPOLT SÖR
az első magy. részv. serfőzdéből.

Vendéglő átvétel

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

vendéglőmet

I. ker., Alkotás-utcza 21. sz. saját házamban ismét átvettem és azt ujjonan átalakitva **f. évi május 8-án szombaton** megnyitottam.

Törekvésem oda irányuland, hogy a polgári követelményeknek minden irányban megfelelően kiváló magyar bor, valamint izletes ételekről és figyelmes kiszolgálásról gondoskodjam.

Egyuttal bátorkodom megjegyezni, hogy különösen a palaczk-bornak házhoz szállitására fő sulyt fektetek s hogy csakis magyar bort fogok kimérni.

Megrendeléseket 10 literen felül bérmentve házhoz szállitok.

Kedvező idő esetén szombat- és vasárnap a kerti helyiségben zene.

Tisztelettel
Bittner Alajos
vendéglős.

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére
özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

— Kanizsai sör. —
Galambos U. vendéglős.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

VENDÉGLŐ

a „Rózsakert"-hez.
I. ker., Budaörsi-út 8079. sz.
(a régi vám mellett.)
Szép nyári kiránduló hely, — jó borok, sör, meleg és hideg ételek. — **Kivánatra frissen fejt tej.** — Számos látogatást kér:
Strebeck József.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A színkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

MATTONI-féle
GIESSHÜBLER
legtisztább
égvényes savanyukút

Alulirott községi elöljáróság által hözhirré tétetik, hogy a község még ez év folyamán a már meglevő épitési tervnek megfelelőleg 11 szoba, 1 istáló, 1 félszer. 1 csendőrszoba, 1 börtön és egy fecskendőtartó helyiségből álló községházat épittett méretek és egységárak szerinti leszámolás kötelezettsége mellett. Felkéretnek mindazok, kik az épitést elvállalni óhajtják, hogy a tervek betekintése után méretek és egységárak szerinti ajánlataikat f. hó 25-éig beadni sziveskedjenek.

Pest-Hidegkut, 1897. julius 5-én.

Németh Béla községi jegyző. — *Huber Antal* községi biró.

A kinek bármely néven nevezendő
nyomtatványra
szüksége van, forduljon bizalommal
Bartalits Imre
könyvnyomdájához
Budapest, III. ker., Remetehegy.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.**, Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon kérelemmel a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a ,elkek drágulnak. 91.

Vétel.

300 □-öl telket keresek közvetlen a Ferencz József-híd mellett. Czimem a Buda és Vidékénél megtudható. 93.

Villatelek.

Leányfalván 3½ hold, jó helyen, jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 87

Meghosszabbitás.

A Buda és Vidéke naptára a közleményekre, arczképekre, leirásokra, czégmegemlitésre stb. Augusztus 15-ig hosszabbitotta meg a határidőt, hogy a jelentkezéseket és hirdetéseket kényelmesebbé tegye. Csak olyan arczképeket közöl, melyeket beküldöttek. 90.

Lakás hirdetés.

Temérdek üres lakás van Budán a külterületeken, és a vidéken. Ennek az az oka, hogy a budai lakásokat nem helyes uton hirdetik. Az alagut táblája, oszlopok, kapuk nem jó utmutatók. Ennél eredményesebb a *Buda és Vidékében* hirdetni az árak kitételével. A közönség ehez könnyebben hozzá szokik és kevesebb fáradsággal örömestebb keres lakást. Egy hirdetés czimmel 60, czim nélkül 30 krajczár. A kiadóhivatal a lakásokat rendes könyvben nyilván tartja. 89.

Eladó.

Mesés olcsón 20 drb. complett ablak, kerettel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 88

Vizsga.

Kereskedelmi gymnáziumi, reáliskolai, önkéntesi, polgáriskolai vizsgákra készülőknek jó ajánlatokat ad arra, hogy hol vizsgázzanak a kiadóhivatal. 92.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 29. sz. (Szent Jakab hava.) Vasárnap, julius 18.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDELYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A budai vásárcsarnok és egyéb.

Igen tisztelt szerkesztő úr!

Nagyrabecsült lapjának 6 évi működését melegen elismerve a fővárosi jobbparti lakosság erkölcsi és anyagi érdekeinek megvédése ügyében, és őszintén kívánva, hogy becses lapja a budai társadalom minden rétegében a legszélesebb elterjedést nyerjen, engedje meg t. szerkesztő úr, hogy mintegy viszhangképen olvasóihoz czimzett czikkére utaljak arra a számos hiányra, mulasztásra s óhajra a II-ik kerületben, a melyeknek orvoslására — becses lapjának programja szerint — szivesen vállalkozik.

A legaktuálisabb kérdések egyike a vásárcsarnok ügye, melyre Buda még mindig hasztalan vár; kétségtelen ma, hogy a vásárcsarnoki intézmény megnyitásának első napjától kezdve fényesen bevált, s hogy ezen alkotás által az élelmiszerek bevásárlása kényelem, tisztaság, s főleg olcsóbbodás tekintetében a közönségnek oly előnyöket nyujt, hogy azok éppenséggel ideálisnak mondhatók. — A midőn a vásárcsarnokok épitését hosszú tanulmányozás után a fővárosi törvényhatóság elhatározta, kimondatott, hogy a Duna balpartján 1 központi és 4 detail csarnok, a Duna jobbpartján pedig 2 detailcsarnok épittessék; ezen határozat felsőbb jóváhagyást is nyert, s ebből kifolyólag ki is mondatott, hogy ezek a csarnokok elkészülte után a székes főváros egész területén — kivéve a kültelek és a III. kerület — a nyilvános piaczot és árusitást teljesen beszüntetik. Ebben a határozatban ki volt tehát mondva, hogy mind a hét csarnok egyszerre épüljön s hogy ez a megváltoztatott vásári rendszer egyszerre s egy napon legyen létesithető Pesten, ugy mint Budán. A pesti csarnokok épitkezése közben sajnosan kellett tapasztalnunk, hogy Buda félre vett tolva, állitólag a mérnöki hivatal tulterheltsége miatt. De most — a midőn a balparti közönség már 8 hó óta élvezi a csarnok áldásdús működését, mivel lehet indokolni az ügy késleltetését? Az I-sö kerületben ujabb határozat folytán a czélba vett s már megszerzett helyre épiteni nem lehet a csarnokot, s ma ugy áll a dolog, hogy még hely sincs kiszemelve — annál kevésbé megvéve — a hová a csarnok épüljön. A II-ik kerület csarnoka részére már régebben megvan szerezve a szükséges terület a hova a csarnokot épitik, de a tényleges megkezdésnek még semmi nyoma; pedig ez a csarnok késleltetése akadályt képez arra is, hogy a Bombatér parkirozható legyen, és hogy a főváros ott a Millacher Lajos által adományozott diszes szökőkutat felállithassa.

A Bombatér és Batthányi-utcza sarkán épül jelenleg a „Mandl"-féle háromemeletes ház, mely bizonyára diszére fog válni e környéknek; ezuttal tünik szembe az az óriási hiba, melyet elkövettek akkor, a mikor a szemközt lévő apácza kórházat kibővitették, s ez által a Batthányi-utczát zsák utczává degradálták; pedig ezt az utczát nagy áldozat árán szélesitette a főváros által, hogy főközlekedési utnak szolgáljon a budai hegyek felé; mert egy disztelen fal elzárja a kilátást a remek országházra, a melynek épen a közepére esne ennek az utczának a perspectivája.

Több mint hat éve már, hogy a lakosság kénytelen türni a „Frumm"-féle romszerü, de még annál is fertelmesebb kinézésü lebontott házat. Itt a lakosság egyenesen a fővárost, mint tulajdonost kárhoztatja, ki nem igyekszik ezen a botrányosnak mondható látványon segiteni.

Daczára annak, hogy a Krisztinavárosban egy épitkezés alatt álló házat részben le kellett bontani abból az okból, mert a bástyáról a kilátást e ház magasságánál fogva elzárta, az Albrechtuton mégis felépült a kétemeletes Münzberger féle ház. A tulajdonos iránt csak elismeréssel adózhat mindenki, de igen valószinü, hogy ő egyemeletes házat is épitett volna, s ebben az esetben nagy mértékben szépitette volna a látképet a Dunapartról s Pestről, ugy azonban mint mostan áll a ház disztelen formát-

„BUDA és VIDÉKE" TARCZÁJA.

Miért hagyták oda Adám és Éva az édent?

Irta: **Gulden Richárd.**

Hiába! Gondtalan élet csak az édenkertben volt. És én nem tudom az első emberpárt eléggé kárhoztatni, a miért odahagyta azt a gyöngyéletet!

A biblia azt mondja, hogy előbb Éva, azután Adám, az Uristen világos tilalma daczára, evett a tudás fájának gyümölcséből, a miért büntetésből kiüzték őket az édenből. —

En mindenkor nagy respectussal viseltettem ugy az öt könyvü, mint harminczkét levelü biblia iránt; de ájtatos olvasóim, mégis az mondó vagyok, hogy a bibliát e pontban részemről egy kis kétely környékezi. —

Miért? Azt is megmondom. A biblia szerint az Uristen megtiltá az első embernek ama bizonyos gyümölcs élvezését, különbeni végrehajtás terhe... oh, mit is mondok... különben meghalnak. —

A tiltott gyümölcsből Adám is, Éva is evett és még sem bünhődtek halállal. Ellenkezőleg! Az Uristen azt mondá: „Szaporodjatok és gyarapodjatok!"

Minthogy fel sem tehető, hogy a jóságos Uristen szavát megszegte volna, nem marad más hátra, mint a biblia eme szakaszát „Légből kapott"-nak nyilvánitani. —

A dolog a következőképen esett meg:

Egy szép napon Adám és Éva az édenkertben futkároztak. Pillangókat kergettek. Hisz oly gyermekes kedélyük volt, nem tudták még, mi a jó és mi a rosz. —

A mint igy ide-oda szaladgáltak, sok virágot tapostak le. —

Az ilyen sértést nem tűrhetjük tovább! — kiáltott a pipacs. —

— Bosszut kell állni! — mondá a tulipán.

— Nem, nem! — esengett a szelid nefelejts, kérjük meg Adámot és Évát, hogy ne lépjenek többé gyenge szirmainkra. —

— Kérni? Esengeni? Azt nem tesszük soha, — vágott vissza a büszke rózsa. És vele tartott a többség. —

Elhatározták, hogy deputácziót menesztenek az Uristenhez.

Dictum, factum. Az Uristen elégtételt igért és maga elé czitálta az első emberpárt. —

Gyermekeim — szólt — soha se térjetek le az egyenes útról. Mert ha azt teszitek, bajba keveredtek. Megigértem a virágoknak, hogy megbüntetlek benneteket, a miért nem vettétek figyelembe az utak mentén felállitott táblácskákat, melyeken világosan olvasható:

> Ezen a sétányon a fák és ültetvények rongálása tilos.

Büntetéstek az, hogy nem szabad a kert közepén álló narancsfához közeliteni és arról hét álló hétig és hét napig gyümölcsöt leszakitani, most pedig adieu!

Az első emberpár szomoruan ment haza.

A büntetés kemény volt, mert a narancsot nagyon szerették, különösen megczukrozva. Pusztitottak is alaposan úgy, hogy az Uristen már attól tartott, hogy neki sem marad majd már az asztalára. A büntetés tehát igen practikus is volt. —

— Lásd, mindennek te vagy az oka — szólt otthon a férj a bánatos Évához. —

— Miért én?

— Hát nem te mondtad, hogy szeretnéd új szalmakalapodat pár pillangóval földisziteni?

Éva szomoruan bolingatott. —

lan látványt nyujt; de azonkivül csonkitani fogja a hatását az épitendő monumentális István szobornak. Reméljük, hogy ez utolsó hiba, a melyet az illető szakközegek az épitési engedely megadásánál elkövettek ebben a tekintetben.

Mult évben az Ilona-utczát az egész hosszában kikövezték s kocsiforgalomra járhatóvá tették. Ámde az utcza végén nem lehet sem az ápolda, sem az ostrom utczába kocsival bekanyarodni veszély nélkül. Régen fennálló terv, hogy az ápolda és Ilona-utcza sarkán levő Müller-féle ház részbeni lebontása által a kocsiforgalom az ostrom-utczába lehetővé tétessék; ez azonban még mindig kivitelre vér; lehet, hogy a bécsikaputér nagyobbszabású rendezése alkalmából meg fog történni, de mikor?

Mily gyakran volt a Fillér-utcza kibővitése és rendezése tárgyalás alatt, de mai napig ott sem történt még semmi; pedig ennek az utczának szabályozatlan volta képezi akadályát az ottani Retek és Fillér utcza sarkára tervezett s épitendő nagy bérháznak.

Itt a nyár, a kedvező időjárás, mely majd elmulik tétlenül, s a tél közeledtével ijedve fogjuk észre venni, hogy Budának ujból nincs jégpályája; a Christen féle téglagödörben buján nő a gaz, a helyett, hogy már most alapját fektetnénk egy ott létesitendő jégpályának.

A főváros dicséretére is legyen említve, hogy az „Elipse“ sétánynak a gyönyörű elrendezésén kivül ujabban két kis sétányt létesített, melyeknek azonban az a sajátságuk, hogy egyikben sincs egy szál pad sem; keletkezett a fazekas-téri és a Pálfy-téri kis park; a sétány, vagy ha ugytetszik park, nem is nevezhető annak, ha nincs benne ülőhely; a Pálfy térnél még annál is szükségesebb a pad, mivel itt a közuti vasutnak van élénk átszállási helye.

Apropos közuti vaspálya! Nem kerülheti el budai lakos, hogy ellene ne panaszkodjék. A lánczhidfőtől még most sincs egyenes összeköttetés Pestre, holott a sinek e czélra le vannak rakva a Henger utczai kanyarulatnál a Margithidra, s a társaság nagy hangon meg is igérte az egyenes járatást a lánczhidfőtől Pestre — persze a szerződéskötés alkalmával. Azt hiszi a társaság, hogy a vizivárosi lakosnak soha sincs utja a Lipótkörutón? a Vigszinháznál? a nyugati pályaudvaron? a Váczi-körutón? a törvényszéki épületben? a Curia-palota környékén stb.? mindezekre a helyekre a közuti vasuton kell mennem, de nem akarom drágábban s kényelmetlenebbül megfizetni mint más irányban lakó polgár. A budai vizivárosi közönség igénye csak akkor lesz kielégitve, ha a közuti vaspálya társaság a lánczhidfőtől direkt kocsikat járat a Margithidon át, vagy a nyugati pályaudvarig 10 krért, vagy a Károly-kaszárnyáig 12 krért; ekkor is csak egyenlő kényelmet fogna élvezni a vizivárosi közönség a főváros bármely más részén lakó közönséggel; most azonban határozottan rövidséget s kényelmetlenséget szenvedünk.

Becses lapjában foglaltatik egy rövid közlemény „Buda épül“ czimén; ez a tény, hogy épül Buda, képezi a világitó sugarat Buda sötét egén! Jönnek vagyonos emberek s épitenek nálunk, mert meg van a rentabilitása a befektetett tőkének; továbbá jönnek Pestről a vagyonosabb osztályhoz tartozó lakók, a kik imár abban a meggyőződésben élnek, hogy sehol oly egészséges, oly kellemes lakás nem található Budapesten, mint a Duna jobbpartján. Óhajtandó, hogy ez a meggyőződés minél inkább nyilvánosságra jusson; akkor élénkül majd nálunk az ipar és kereskedelem, az fog majd hozzá segiteni leghathatósabban, hogy a Pest és Buda közötti külömbség elenyésszen.

Ott Lajos.

A Margitsziget megvétele.

Ismét napirendre került a Margitsziget eladása, a sajtó bizonyos megállapodásokról hozott hirt. A tündérsziget ezek szerint vállalkozók kezébe kerül és elveszti mostani jellegét, egy nagy mulató helylyé alakul.

Rohanunk előre a *világosság felé*. Fejlődünk, vállalkozunk, vállalkoznak az idegen forgalom rovására és tönkretevődik a *vendéglős ipar*, mit a pénzügyigazgatás és rendőrség agyonkorlátozásokkal ugy is a türhetetlenségig sujt.

Azok a nagy szabásu mulatók olyan helyek, melyek itt minálunk nem tarthatják magukat és ugy nevezett jó *csődtömegek* lesznek. Mulatók és mulatók egymásután keletkeznek, és pusztulnak azok a helyek, hol a kedély nemesedhetik, és a test és szellem pihenhet. Minden helyet elzárnak azzal, hogy oda csak nagy költekezésekkel jutnak. Olyan gazdag már az elszegényedésnek hirében álló Budapest, hogy még a szórakozast és üdülést is belépti jegyekkel kell megfizetni? Dehogy gazdag. És még is ott vagyunk, hogy még pihenni sem lehet leülni fizetés nélkül.

A Margitsziget ugy szép a hogy most van, ezért irigyli tőlunk ezt az egész világ, maradjon olyan is és ebből az éden kertből ne csináljanak mást.

Elég szép az és elég élvezet kinálkozik ott mulatók, orpheumok és kötéltánczosok nélkül A főváros hatóságának semmi áron nem szabad beleegyezni abba, hogy ott ilyen izlés és erkölcsrontó telepek legyenek. A *Buda és Vidéke* mult évi folyamában azt inditványoztuk, hogy egy nagy jótékony sorsjáték utján szerezze meg azt azt egész ország és hagyja meg mostani állapotában, hiszen a budai fürdők közelében, és a fővárosban ugy szólvan alig van nyilvános sétány.

Azt mindenesetre helyeseljük, hogy a szigetet hiddal kössék össze, hogy olcsóbban és könyebben sőt *belépti dij nélkül* lehessen oda jutni, mert a szegény emberre és rá fér, hogy a természet szépségében gyönyörködve emelkedhessek az Istenhez.

A közmüvelődési egyesületek központi hivatala.

Az év elején történt, hogy *Gerlóczy* Károly a magyar közmüvelődési egyesületek működésében az utóbbi időben észlelhető lanyhaság megszüntetése végett azzal az inditványnyal lépett fel, hogy a közmüvelődés egyesületek közös teendőik megbeszélése végett szervezzenek egy központi bizottságot, illetőleg állandósitsák azt az egyesületek küldötteiből alakult végrehajtó-bizottságot, mely a tavalyi kiállitás alkalmából a közmüvelődési kongresszust rendezte és az egyesületek kiállitását szervezte. Gerlóczy inditványát az egyesületek jobbára már letárgyalták és tulnyomó többségük helyeslésssel fogadta. Ujabban a Beregmegyei magy ar

---

Tehát a mézes hetek örömét már az első emberpárnál is toilletkérdés zavarta meg. Ezt jó konstatálni. —

Vagy három napig nem beszélt a férj a feleséggel. Haragudtak.

Negyednap végre az ebédnél megnyiltak Adám ajkai. Óh, bár ne beszélt volna!

— A leves megkozmásodott, — szólt — a pecsenye odaégett... a főzeléken kevés a hússzelet... a tészta... hát ez tészta?.... Valóságos csiriz darab. —

Szegény Éva! Annyira bántotta őt e beszéd, hogy mitsem evett és szótlanul vitte be urának a fekete kávét. —

De im, mi történt? Adám indulatosan vágja földhöz a csészét.

— Meg akartak mérgezni! — kiáltotta.

— Szent Habakuk, — mondá kezeit összecsapva Éva — elfelejtettem czukrot a kávéjába tenni!

Adám egészen oda volt. Egy haragos pillantást vetett oldalbordájára, azután lefeküdt. Ebéd után egy-két órát szokott rendesen szundikálni. —

Az asszony kiült az ajtó elé. Halaványvolt. Szomorkodott.

— Mit busulsz galambom? — Kérdé egy deli ifju, ki éppen arra tartott. —

Éva mutajóujját ajkához szoritva szólt:

— Csitt! Férjem alszik. Még felkeltenéd.

— Alszik? Annál jobb

És a jövevény ajkaira gunyos mosoly szállt, mely oly jól illett hozzá. —

— Megszidna öregem, ha nyugalmát zavarnám.

— Akkor jer pár lépésre velem... Én — szólt az idegen bemutatva magát — Armány vagyok. És kecsesen meghajtá fejét. E pillanatban a szerelem angyala szolgálatában állok.

— Mit kivánsz tőlem? — kérdé Éva és gyanutlan fogadta el az ifju karját.

Meg kell jegyeznem, hogy ármánynak rendesen nő arcza volt Haja sárgás-vörös volt, szeme kék. —

Csak akkor, ha leány vagy asszony megrontására törekedett, vette fel fiatal emberek termetét és arczát. Már régóta nem tetszett neki, hogy az első emberpár per-patvar nélkül él. Tehát megrontásukra törekedett —

Nem kivánok semmit tőled édes. Bajodon akarok segiteni. Tudom, hogy férjeddel „fasé“-ban vagy.

Éva hálásan tekintett az ifjura, azután az általunk már ismert női bőbeszédüséggel elpanaszlá, hogy nem tud semmit férje szája ize szerint sütni-főzni.

Armány hóna alá nyult és elővette Zilahy Agnes szakácskönyvének legujabb kiadását.

— Ezt neked ajándékozom. Altala visszahóditod majd férjed szeretetét. Halld csak hogyan kell a huslevest készitení:

„Fél kiló marhahúshoz — olvasá — másfél liter vizet lehet számitani“...

— Én három litert vettem — vágott közbe ijedten Éva.

„...A mészárszékből hozott húst csak meg kell mosni, nem pedig kiáztatni...“

— Én pedig kiáztattam.

Ilyen beszélgetés közben elértek ama bizonyos narancsfához és annak árnyékában levő padra ültek. Armány nagyon, nagyon belenézett a fess Éva szemeibe...

Milyenek is voltak azok a bizonyos szemek, bizony kékek, de még milyen kékek voltak, akár csak a csillagos kék ég!

Valóságos gyémántok, melyek estende megvilágitották az első emberpár lakását. Erre a szikraszóró szempárra szükség is volt, mert akkortájt még nem ismerték a gyertyát, de még a villamos lámpát sem.

Hogy az ifju a szembetekintéssel nem elégedett meg, szerény nézetem szerint, mondanom is felesleges. Atkarolta Évát és fülébe sugta édesen, szerelmesen:

„Nem kell a barna énnekem,

közművelődési egyesület tárgyalta és, határozatilag kimondotta, hogy régen érezvén szükségét egy, a közművelési egyesületek érdekeit szolgáló központi bizottságnak, Gerlóczy Károly inditványát, a „Beregmegyei magy. közm. egyesület“, önkormányzati jogának hangsulyozása mellett egyhangu helyesléssel magáévá teszi és ily értelemben fölszólitja a mult évben működött, központi végrehajtó-bizottságot, hogy ez működését állandósitsa, illetőleg hogy magát mint központi bizottság a jövőbeli teendőkre nézve is szervezze. A közművelődési egyesületek jövő életére nézve igen fontos inditvány sorsa iránt az egyesületek igen érdeklődnek. A döntés ügyében akadály merült ugyan fel Bethlen Gábornak, az emlitett központi végrehajtó-bizottság elnökének halálával, de reményelhető, hogy a bizottság alelnökei nemsokára összehivják a végrehajtó-bizottság tagjait és az egyesületektől beérkezett vélemények alapján dönteni fognak.

A beregmegyei közművelődési egyletnek ez az inditványa megegyezik azzal az inditványnyal, mit az év elején a *Buda és Vidéke* tett az egyesületek központositásáról. Több az egylet, mint a tag, itt *Budán is* jó volna, ha az elnöklázból kigyógyulva a budai különféle egyesületek p. o a temetkező és betegsegélyző egyletek is egybe forradnának.

Pest vármegye közgyülése.

Pest vármegye közgyülésén a pilisi alsó és felső járást érdeklő tárgyakat adtak elő kimeritő gondossággal és pontossággal. Fazekas Gusztáv főjegyző, gróf Csáky, Serfőző Géza, Marschalkó, Dubraviczky László, Kemény Kálmán.

Közöljük az előadott tárgyakat:

A vármegye főügyészének jelentése, a szent-endrei irnokok fizetésének javitása végett. — Szent-Endre város polgármesterének jelentése, a Szent-Endrén felállitandó menház tárgyában. — Szent-Endre városban a hitfelekezetek tulajdonát képező vagyon után felmerült pótadó leirása tárgyában. — A visegrádi milleniumi Szent-Sebestyén kápolna épitésére vonatkozó tiszti főügyészi vélemény. — Tiszti főügyész véleménye, Borosjenő községnek tűzrendészeti szabályrendeletei tárgyában — Tiszti főügyész véleményes jelentése, a békásmegyeri szérüskertek ügyében. A földmivelési minister és Szent-Endre város között szőlőtelep ügyében kötött szerződés iránt beadott állandó választmányi vélemény. — Szent-Endre és városa 1896. évi árvapénztári számadásai. — Szent-Endre város. és Tótfalu község 1895. évi közpénztári számadásai. — Tiszti főügyészi jelentés: — Zsámbék község 3600 forintnyi kölcsöne tárgyában. — Budafok község és Pöltzl Mátyás között kötött ajándékozási szerződés tárgyában. — A békásmegyeri téglaipar részvénytársaság és a község között kötött csereszerződés tárgyában. — A pilisi alsó járás főszolgabirájának jelentése, Kolb Kristófné alapitványi ügyében. — Szent-Endre város fogyasztási illeték tárgyában hozott szabályrendelete iránt. — A budakeszi gazdák szabad gazdálkodására vonatkozó határozata iránt. — A budaőrsi birtokos gazdák szervezési szabályai iránt. — Hidegkút, Solymár, és Szent-Iván községek kérelme, hogy a községeiken keresztül vonuló utak, a törvényhatósági utak közé felvétessenek. — Zsámbék és Dunabogdány községek 1895. évi köz- és szegényalap számadásai. — Szent-Endre rend. tan. város 1896. évi gazdászati-, szegény-, letét-, kórházi- és nyugdijalap számadása. — Borosjenő község 1896. évi köz- és szegényalap számadása.

A királyi vár bokréta-ünnepe.

A budai királyi várnak nagy ünnepe volt. Hetedfél évi munka után elérték az épület legfelső párkányát, a mely után a tető felrakása következik s ennek az örömére ünnepet ültek a munkások, az épitők, a tervezők egyaránt. Budapestnek ez az egyetlen monumentális épülete, a melynél *munkaközben baleset nem történt* Pedig különösen a krisztinavárosi oldalon valóban a legéberebb őrködés volt szükséges a vezetőség részéről, hogy oly hosszu idő alatt, oly nehéz munkánál minden szerencsétlenség elkerültessék. A munkásnép főképen ennek a szerencsének örvendezett a maiünnepélyen, lelkes ovációkban részesitve *Obrincsák* Józsefet, az egész épitkezés fővezetőjét, a ki naponkint és minden épitési nehézségek alkalmával személyesen őrködött a munkások működése fölött s nem egy alkalommal vette elejét olyan fenyegető bajnak, a melynek következménye kiszámithatlan lett volna.

A bokréta-ünnepély délután 4 órakor kezdődött a szertárépületben levő épitési irodában. Ott voltak az épitési bizottság részéről báró *Podmaniczky* Frigyes elnök, *Rupp* Imre miniszteri tanácsos, *Bakos* János miniszteri osztálytanácsos, a miniszterelnökség képviseletében *Barkassy* Géza miniszteri tanácsos, *Hazay* János miniszteri titkár, a várkapitányságtól lovag *Ybl* Lajos várkapitány és *Hertelendy* Ferencz titkár, *Hauszmann* Alajos tanár, a királyi vár vezetője, *Holzspach* Nándor és *Obrincsák* József, a királyi vár épitői, *Györgyi* Géza, a tervező helyettese, *Jussmann*, *Habicht*, *Hültl*, *Hofner*, *Jablonszky* műépitészek, *Grossman* főpallér stb.

Hauszmann Alajos tanár a jelenlevők üdvözlése után szólott az épitkezés jelentőségéről elismerő szavakkal méltatta a vállalkozók és a munkavezetők szorgalmát, áldozatkészségét, a minek köszönhetni, hogy ez a valóban monumentális épület aránylag oly rövid idő alatt ennyire emelkedett. Örömmel konstatálta, hogy bár óriási müszaki nehézségekkel küzdöttek, szerencsétlenség eddig nem fordult elő s ez főképen *Obrincsák* József főépitészi vezetőnek az érdeme.

Báró *Podmaniczky* Frigyes szólott ezután, az isten segedelmét kérve a munkára s kitartásra buzditva ugy a munkásokat, mint előljáróikat.

Kiosztották a munkavezetőknek és a munkásoknak a miniszterelnökségtől kapott jutalomdijait s az egybegyültek megszemlélték az épitkezést. Nem tudták eléggé dicsérni az épitésben kifejtett szorgalmat s azokat az épitészeti szépségeket, a melyekre lépten-nyomon bukkantak. A vár krisztinavárosi része a régi épülettel már össze van kötve. Gyönyörű diszkapu van itt, gazdag szobrászati diszszel. Különösen egy szép része a királyi várnak a déli oldala, a hol két oszlopos erkély épült és egy zárt folyosó vezet a királyi lakosztályból a várfokon levő uj téli kertbe. Ezeket a munkáka még mind ebben az évben befejezik.

A régi tárházépületet is megszerezték már a királyi várépitési alapból s ennek lebontását még ebben az évben megkezdik, hogy a jövő tavaszszal a vár északi irányban való továbbépitése is kezdetét vehesse.

A szemle után a társaság lakomára ült össze, a melyen felköszöntötték báró *Podmaniczky* Frigyest, *Hauszmann* Alajos tanárt, *Holzspach* Nándort, *Obrincsák* Józsefet stb.

Örömmel adjuk ezt a tudósitást, annál is inkább, mert a budai közélet oly vezér férfiai mint Hauszmann Alajos, Holzspachék stb. nevét örökiti ez a remek épitkezés.

Egy derék polgár.

Budának egy derék polgára halt meg és megérdemelt részvéttel temették el. David Károlyt életében tisztelték, szerették. A nagy gyárosok körében, a hazai és külföldi piaczon jó neve volt. Mint gyárost, mint polgárt kiváló becsületesség jellemezte. A társadalomnak számot tevő tagja volt. A Budapesti Hirlapban ezeket olvassuk a derék férfiu életéről:

Dávid Károly, ismert fővárosi papirkereskedő és gyáros, e hónap 10-én, délután 5 órakor, életének ötvennyolczadik évében, hosszu, kinos szenvedés után meghalt. David mint szerény kereskedelmi alkalmazott kezdte meg pályáját. Csakhamar föltünt szorgalmával és megbizhatóságával és saját erejéből fölküzdve magát, már a hetvenes évek elején önálló, virágzó papirnagykereskedése volt. Egész szerzeményét befektette később egy magyar papirgyár alapitásába, a mely azonban balul ütött ki, ugy, hogy a nyolczvanas évek elején teljesen vagyon nélkül, ismét elülről kellett kezdenie. De páratlan szorgalma, becsületessége és megbizhatósága, valamint ritka leleményessége nemcsak papirkereskedését tette ismét virágzóvá, hanem megalapitotta az első nagy magyar dobozgyárat is, mely a dobozokat pléhsarkokkal gyártja (David szabadalma szerint) és a mely a dohányjövedék kezelésében igazán korszakalkodó volt. A csinos és praktikus cigarette-skatulyák David gyárából valók nemcsak itthon, hanem Ausztriában és Szerbiában is, de nagyjában kiszoritotta a fából készült nehéz szivarskatulyákat is. Két fiát, Bélát és Jenőt, a kik méltó munkatársai voltak, bevette a czégbe és hosszu, fáradalmas munkásságának gyümölcseként megérte azt, hogy az általa alapitott David Károly és fia czég egy virágzó gyári iparnak lett tulajdonosa. Fárad-

---

Mert én a szőkét szeretem...“

Az asszony nem szabódott. Mit tudta ő, mi az ölelés?

Egyszerre egy kis nesz hallatszott. Egy pompás himszarvas csörtetett elő.

—Mily gyönyörü teremtés! —kiáltá elragadtatva a nő. — Azok a remek szarvak!...

— Szeretnéd, ha férjed is ilyeneket viselne?

— Hogyne! Megtakaritanánk egy butordarabot — egy ruhafogast. Óh de ez nem lehet — sóhajtá, lemondva a „szép eszméről.“

Minden lehet, csak akarnunk kell — szólt a csábitó és Évácska ajkára akkorát czuppantott, hogy no!

És az asszony, bár nem evett még a „tudás“ fájáról, sejteni, tudni kezdett.

Az első csókot egy második, harmadik és ki tudja mennyi követte... Mert a felhevült vér nagyon követelő.

— Szomjas vagyok édes barátom, éhes is, nem ettem délben egy falatot sem.

A gavallér egy ág után kapott és a nő elé tartá.

— Nem szabad! Megtiltotta az Úristen! És hogy ne lássa a csábitó vöröses-sárga gyümölcsöt, gömbölyü karjával fedé el ragyogó két szemét.

— Nevetséges! szólt hizelgő hangon Armány. — Bátran szakithatsz... Nem látja senki. Azután mi sem oltja el jobban az éhséget és szomjat, mint a nedvdus narancs.

Éva nem tudott ellentállni. Óvatosan körülnézett, aztán leszakitott egy narancsot és mohon beléharapott.

Mikor szomja csillapitva volt, kezdé belátni, hogy vétkezett. És egy másik, egy nagyobb bün is furdalta lelkiismeretét. Kiszakitá magát Armány ölelő karjaiból és hazafutott.

Otthon, hogy haragos férjét kiengesztelje, azt füllenté, hogy az Úristen visszavonta időközben tilalmát. Adámnak sem kellett sok rábeszélés, hogy beleharapjon a narancsba. De a megtorlás sem maradt el. Armány megszökött az Uristen haragja elől, ki dörgő hangon igy szólt:

— Mars ki innen, ti vétkesek! Adám bünhődjél, mert nem tudtál vigyázni feleségedre! Éva vezekelj, mert megcsaltad férjedet! Te narancs pedig vén kofák kezeibe kerülj!

Adám és Éva megtörten kullogtak ki az édenből. A narancsnak meg szive vérzett a fájdalomtól...

Gondoljatok e kis történetre, ha vörösbélü narancsot esztek.

(Vége.)

hatatlan munkásságát két évvel ezelőtt megtörte egy makacs betegség, a mely a különben életerős férfiut halálba vitte. Köztiszteletben részesülő családja kisérte örök nyugalomra e hó 12-én d. u. ötödfél órakor a kerepesi uti temető halottas házából, a hova Davidot a Margit-szigetről, a hol meghalt, virággal ékesitett ravatalra tették. Az egyházi szertartást Ott Adám dr. ujlaki plébános végezte.

A székes főváros közgyüléséből.

(Villamos vasuti mizeriák. — Omnibuszügy. — A bombatéri vásárcsarnok épitése.)

A parázsból kikapart gesztenye meséjét, azt hiszem, mindenki ismeri. És bár mindenki tudja, hogy az ilyen gesztenye milyen jól esik, de bizony kikaparására vajmi kevesen szeretnek vállalkozni.

A parázsból kikapart gesztenye meséje sokban hasonlit a közúti vaspálya társaság által fenntartott villamos vasutak esetéhez. Mindenki tudja, mindenki tapasztalta azokat a türhetetlen rendellenességeket, melyek e vasutaink berendezése és közlekedése terén fennállásuk óta nap nap után előfordultak. De vajon gondolt-e valaki is arra, hogy e rendellenességek mielőbb megszünjenek, s a nagy közönség nyugodtan, életének és egészségének veszélyeztetése nélkül élvezze ezen közlekedési alkalmatosság előnyeit? Tények mutatták, hogy bizony igen kevesen. Elgázolások, kocsi összeütközések, rendetlen inditások, áram-megszakadások, kocsihiány s egyebek nap n p után előfordultak s a közönség már-már odajutott, hogy életének assekurálása nélkül e vasutakat igénybe sem merte venni. A felfelhangzó panaszok siket fülekre találtak, mert a napi sajtó igen csekély kivétellel, nem reagált a jogos felszólalásokra s hasábjait egész mereven és hidegen elzárta a panaszos nyilatkozatok elől.

Igy történt aztán, hogy az állapotok egyre tarthatatlanabbaka váltak, s igy történt, hogy ez az ügy interpellácziő alakjában a székes főváros közgyülése elé került alapos és gyökeres orvoslás czéljából.

Kollár Lajos, kir. tanács és főv. bizottsági tag úré az érdem, a miért ezt az ügyet férfias nyiltsággal s emberséges felfogással a főv. közgyülésében szőnyegre hozta. Hogy az ő alapos okokon nyugvó felszólalását követő tanácsi válaszadást a közgyülés nem vette tudomásul, ez azt bizonyitja, hogy a felszólalás alapját képező panaszok és észleletek nem egyes emberek tapasztalatai, hanem azokból csaknem minden utazó egyén kivette és pedig túlontúl a maga részét.

Igen helyesen cselekedett tehát Kollár Lajos úr, hogy e türhetetlen állapotokat a főváros szine előtt szellőztette, mert orvoslás csak is ezen az úton várható, a mennyiben a főváros a megkötött szerződés értelmében felügyelő, ellenőrző, sőt megtorló hatalmat gyakorol a közuti vaspálya társasággal szemben, a mely kocsijait a főváros területén járatja.

A f. hó 14-én d. u. megtartott közgyülésnek ezt a tárgyát a szokottnál nagyobb érdeklődés kisérte.

Kollár Lajos helyeslésekkel kisért hosszabb beszédben ecsetelte a villamos vasut körül tapasztalt hiányokat és rendellenességeket. A panaszok — úgy mond — folyton ismétlődnek, azokat mindenki ismeri, azok nem egyes ember agyában szülemlettek. A közönség esetleges panaszaival szemben a sajtó az egy „Pesti Hirlap“ kivételével, a mely néhaněha egy-egy csipkedést megereszt, érthetetlen közönnyel viseltetik. Szóló a fővárosnak a szerződésben biztositott jogait a nagy közönség érdekében teljes érvényben kivánja fenntartani. Erős kritika alá veszi a villamvasutak eddig követett menetrendjét, mely a közrendészeti bizottság által megállapitott menetrendtől április hó eleje óta mindmáig teljesen eltért és soha meg nem tartatott, különösen a Lánczhidfő-Zugligeti vonalon tapasztaltatott a legnagyobb rendetlenség. A főváros hatóságának — szerinte — ezt tovább türnie nem lehet, nem szabad: felolvassa az ide vonatkozó szerződésnek azt a szakaszát, mely szerint a tapasztalt rendellenességekért a főváros a társaságot birsággal sujthatja. Ez eljárás foganatositásától annál kevésbbé tartózkodik, mivel a vasuttársaság eddigi magatartása nem volt reánk nézve elég garanczia. (Zajos helyeslés).

Beszédje további folyamán rámutat arra is, hogy ha a közlekedési vonalakon — miként többször tapasztalható — bármely ok miatt több kocsi vesztegelni kénytelen, az üzem csaknem egészen megszünik, mivel a végállomásokon nincsenek tartalék kocsik, melyek a fennakadást megszüntethetnék. A Károly kaszárnyánál hallomása szerint nincsen elegendő hely tartalékkocsik elhelyezésére; ebben a szóló kételkedik, s szakközegek kiküldését kéri annak konstatálására elhelyezhető-e a nevezett végállomáson 1—2 tartalékkocsi, vagy sem. A lánczhidfői állomáson ilyenek elhelyezésére — szerinte — bőséges hely kinálkozik, mert hisz a rendes kocsikon kivül most is található ott 1—2 régi lóvasúti kocsi, melyekben a vasúti alkalmazottak — kaszinóznak. (Derültség.)

Végül a nagy közönség kényelmi és egészségi szempontjából külön téli és külön nyári kocsik alkalmazását sürgeti, mert az nem kivánható, hogy a közönség a hidegebb időszakban csúznak, fül- és fogszaggatásnak legyen kitéve, — nyáron pedig a zárt kocsikban a nagy hőség következtében agyon izzadjon.

A villamos vasúti balesetek kapcsán felemlit szóló végül egy famózus esetet, mely nehány héttel ezelőtt történt, melyről privatim szerzett értesülést, a mennyiben azt a napilapok szépségesen elhallgatták. Ugyanis a Vigszinház előtt két villamos kocsi teljes erővel összeütközvén, az utasok közül egy főv. zongoratanitónő oly súlyosan megsérült, hogy hosszabb időre munkaképtelenné vált. Midőn aztán a vaspályatársasághoz folyamodott kártérítésért, csak nagy nehezen birt 60 frtot kapni.

Inditványát aztán a következő 3 pontba foglalva terjesztette a közgyülés elé:

1) Utasitsa a közgyülés a tanácsot, hogy a társaságra birságot szabjon ki, s a határozat jogerőre emelkedéséről, valamint a birság mérvéről tegyen jelentést.

2) Kötelezze a tanács a társaságot, hogy a végállomásokon elegendő számú tartalékkocsikat tartson készletben; s minthogy a Károlykaszárnya előtt erre állitólag nincsen hely, erről szakközegek kiküldése által győződjék meg a tanács. A Lánczhidfőnél azonban mindenesetre helyezzenek el tartalékkocsikot.

3) Végül kötelezze a tanács a társaságot, hogy az évszakoknak megfelelően téli zárt és nyári (nyitott) kocsikot járasson.

Kollár Lajos inditványát a közgyülés a legnagyobb lelkesedéssel csaknem egyhangulag magáévá tette.

Buda és vidéke közönsége e lelkes és sikeres intervencziőért bizonyára a legnagyobb köszönettel tartozik *Kollár* Lajosnak, ki ez ujabbi fellépésével is megmutatta, mily őszinte, igaz lelkesedéssel, s nemes önzetlenséggel karolja fel és védelmezi város részeinek érdekeit.

Dülőre került e közgyülés folyamán még egy másik fontos ügy is, t. i. a *társaskocsi közlekedés* iránt a vállalkozókkal kötendő szerződés ügye.

A közgyülés az új vállalattal kötendő szerződés föltételeit egy hangulag elfogadta, a mi annál örvendetesebb, mivel ily nagy városban az utazó illetve közlekedő közönség igényeit a nagy kerülőket tevő villamos vasutakkal teljesen kielégiteni nem lehet. E czélra legalkalmasabb a társaskocsi közlekedés.

Megjegyzem, hogy a közgyülés e tekintetben, *Dr. Heinrich Kálmán* inditványára, egy igen fontos klauzulával fogadta el a bemutatott szerződési feltételeket, t. i. ha a vállalkozók a szerződést f. é. augusztus hó 1-jéig alá nem irják, a fővárosra nézve a szerződési kötelezettség megszünik.

Végül még egy speciális budai ügyet tárgyaltak az emlitett közgyülésen, s ezzel egy régebben húzódó tervet vittek a megoldása felé. Ez a *Bombatéren létesitendő vásárcsarnok* épitésének ügye.

A közgyülés az erre vonatkozó javaslatot egyhangulag elfogadta s *Freyberger Pál* inditványára kimondotta, hogy az épitési terveket a mérnöki hivatal mindjárt a nyári szünet után mutassa meg.

Ezzel az ügy látszólag a legjobb stádiumba kerül, s ha csak valahol meg nem feneklik, Buda nemsokára egy impozáns szép épülettel fog gazdagodni, mely közgazdasági szempontból is nagy fontosságú lesz. *Tudósító.*

Ismerőseink.

— Árnyak és fények —

M. Vörös Sándor.

Kevesen ismerik őt, mert nem az az ember, ki szeretné a föltünést. Családjának s hivatalának él; családjának, melyben feltalálja lelke nyugalmát, s hivatalának, melyet emberi rendeltetése jelölt ki számára, s melyet hiven, pontosan és nagy tudással tölt be. S a mily jó tulajdonságokkal ékeskedik a családban, mint szerető férj és gondos apa, ép oly erényekkel van felruházva nagy fontosságu hivatalát illetőleg, melynek sok oldalu teendőit, mint az állami hidak műszaki tanácsosa kiváló készültséggel s nagy szakértelemmel végzi.

E mellett azonban jut ideje mellék foglalkozások teljesitésére is. Megbizhatósága s a személye iránt tanusitott köztisztelet révén az idő szerint a vizivárosi iskolaszék gondnoki teendőit is végzi s e téren is pontossága, lelkiismeretessége és jószivüsége által tünik ki.

A II. kerület minden fontosabb mozgalmában készséggel részt vesz és szava az intéző körökben döntő hatásu szokott lenni.

Mint a budai polgári kör tagja szintén közkedveltségnek örvend s a különben komoly természetü férfi itt maga a megtestesült kedélyesség.

Petőfi azt mondja, hogy a ki a *virágot* szereti, rossz ember nem lehet; — ezt a mondást *magyarbéli Vörös Sándorra* azzal a változtatással lehet alkalmazni: „a ki az *adomát* szereti, csak is jó ember lehet.“ És tényleg ez úgy is van.

Alig van ember, ki oly nagy figyelemmel hallgatná az anekdotázást, viszont kevesen vannak, kik adomákkal oly kellemesen tudnák fűszerezni a társas együttlétet, mint ő. Ez a tulajdonsága is erényei közé tartozik, mert öregbiti tisztelőinek s jóbarátainak számát. Tartsa meg ezt a jó tulajdonságát soká, soká!

Egy „hirlapiró“

A szerkesztőségbe egy halvány arczú, nyurga ifju lép be. Az ember valami szekundába ponált kereskedelmistának hinné, olyan sanyarú s kétségbeesett az ábrázatja.

Mély meghajlással közelit a szerkesztő felé, s szerényen mondja:

— X. Y. dijnok vagyok, s egy „hirt“ hoztam a t. szerkesztő úrnak. Igen lekötelezne, ha befogadná.

— Ah, szól a szerkesztő az irásra tekintve — már megint a villamos gázolt el valakit? Ez napi renden van, különben majd meglátjuk!

— Köszönöm! s az ifju távozik.

Egy héttel később ismét beállit az ifj'úr, de most már nem oly bátortalanul. Oldott nyelvvel mondja:

— Pompás hirt hoztam szerkesztő úr! Ezt be kell fogadnia okvetetlenül!

— Hadd lássuk csak! szól szokott nyugalmával a szerkesztő. És olvasni kezdi: „Vizmizériák a Svábhegyen.“ No, ez se ujság már! Hanem azért majd meglátjuk! s félre teszi a kutyanyelvet.

— Ezt minden bizonynyal hozni *kell!* szól a mult heti szerény ifju s „Alásszolgája“ — távozik.

*

Ismét mulik egy hét.

A halvány arczu, igénytelen külsejü ifjú megint csak kopogtat a szerkesztőség ajtaján.

— Szerkesztő úr! szól minden bevezetés nélkül, — a mennyiben már „többször“ elláttam becses lapját „dolgozataimmal“, kérek egy.... izé... egy... *hirlapirói igazolványt*, mert.....

A szerkesztő nyugalommal tekint föl reá.

— Ördöngös ficzkó! gondolja magában. De nagyot avánzsált két hét alatt!

De azért a jövendő reményében megirja a kivánt sorokat s csak annyit jegyez meg az ujdonsült „zsurnalisztának“:

— Csak aztán vissza ne éljen vele, barátom!

— Kérem! mentegetőzik ez s elrohan úgy, hogy többé a szinét se látni.

*

Hetek mulnak s egyszerre csak bizonyos névjegyek kezdenek forgalomba jönni városszerte; boldog, boldogtalan mutogatja. Ez az irás olvasható rajtuk:

X..... Y.....
dijnok és *hirlapiró.*

Az ördögbe! Semmi kétség, ez a kártya azt a halvány arczú, hirhozó ifjut valja tulajdonosául. No lám, milyen hamar elérte a czélját!

Szegény Kossuth, Széchenyi s ti többi nagyjai e hazának, mennyit kellett küzködnötök, mig a „hirlapiró“ nemes és fölemelő czimét kivívhattátok magatoknak.

Hja, de tessék csak elgondolni: X... Y... barátunk a villamosság korszakában él, ő gyorsan emelkedik!

*

Alig egy—két hónap mulik az elmondottak óta. Széltében-hosszában valami titokzatos hirt suttognak az emberek,

— Hallotta? szól egyik a másikhoz.

— Mit?

— Ah, nagyszerü!

— Micsoda?

— Hát igazán nem tudja?

— Nem én!

— No, csodálom!

— De beszéljen már!

— Hát képzelje csak!

— Csupa fül vagyok. —

— De előbb fogózzék meg valamibe, hogy el ne szédüljön a lábáról!

— Ne kinozzon már, hanem —

— Hát képzelje el, az az X... Y... dijnok — emlékszik rá? — *lapot indit...*

— La—la—lapot?

— Ugy van, még pedig „Budai Harsona“ czimen.

— Ah? —

— Nos, mit szól hozzá?

— Ez a dolog *maga* beszél!

*

No hát ebben a kis rajzban hasonlóképen egyik ismerősünket mutattuk be. Hiszszük, hogy reá fognak ismerni sokan. A mit róla kronológikus sorrendben elmondottunk, az mind való. Hogy mi lesz a mi „hirlapirónk“ nagyratörő vállalkozásából, azt majd a jövő fogja eldönteni.

A boldogulás felé sok ut vezet, mindenki igyekszik magának egyet kiválasztani. Nem kivánjuk, hogy azon bárki is a csalódások labirintusába jusson.

Kérjük azokat, kik a mult ½ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt	— kr.
Fél évre	3 „	— „
Évnegyedre . . .	1 „	— „

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt	— kr.
Fél oldal	30 „	— „
Negyed oldal . .	15 „	— „
Nyolczad oldal . .	7 „	50 „

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A **Buda és Vidéke**“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

— **Zárünnepély.** A budapesti m. kir. kertészeti tanintézetben a növendékek segitő és önképző egyesülete 1897 junius 29-én (kedden) záró ünnepélyt rendezett következő tárgysorozattal: 1. Hymnus. (Énekli az egyesület ifjúsága). 2. Elnök megnyitja az ülést. 3. Mult ülés jegyzőkönyvének fölolvasása és hitelesitése. 4. „A kertészet mint egyik közmüvelődési és közgazdasági tényező.“ Felolvassa Jedovszky Gyula III. éves növ. r. tag. 5. „Walesi bárdok“ Arany Jánostól, szavalja Blázy Ernő I. éves növ. r. tag. 6. „Batyu bál“ monolog. Előadja Havranek Béla III éves növ. r. tag. 7. „Alkalmi beszéd.“ Felolvassa Rabcsák János I. éves növ. r. tag. 8. Elnöki beszámoló az elmult évről. 9. Titkár jelentése. 10. Pénztáros és könyvtáros jelentése. 11. Szünidei elnök választása. 12. Inditványok. 13. Elnök berekesztő szavai. 14. Szózat. (Énekli az egyesület ifjusága).

— **A sztrájk.** Az ó-budai téglagyárakban a sztrájkolók megkezdették a munkát. A sztrájk alatt nagyobb rendetlenségek nem fordultak elő, a higgadt magatartás dicséretére válik a munkásoknak. A kereskedelmi miniszter rendeletének szigorú végrehajtását kérjük, hogy a szegény munkás ott és ugy táplálkozzék a hol lehet és a hol akar.

— **Vasárnapi munkaszünet.** Egy hitbuzgó polgártársunk hozzánk küldött levelében azt parancsolja, hogy *több budai vegyes kereskedések*, melyben dohányt és szivart is árulnak, vasárnap és egyéb ünnepnapon mindenféle áruczikkeket kiszolgáltatnak. A rendőrséget kérjük, hogy a vasárnapi munkaszünetet teljes szigorusággal tartassa meg.

— **Buda és Vidéke naptára.** Kérjük azokat, kik a *Buda és Vidéke* naptárába arczképeket, képeket szántak, hogy azt mielőbb küldjék be, mert egy bizonyos időn túl beküldöttek nem jelenhetnek meg. Azt az anyagot adjuk a mit kaptunk.

— **Szinházak.** Serly Lajos a *Lumpáczius* czimü jó nemet bohózatban a népszinháznak egy kedves volt művésznőjét *Sik Gizella* kisasszonyt léptette fel. A kisasszonyt a közönség rokonszenvesen fogadta és ismerősei nagyon örültek, hogy viszont látják a szinpadon. *Krecsányi Ignácz* Bárdy Gabi asszonyt a népszinház primadonnáját léptette fel. A művésznő vendégjátékai jó estvéi voltak a szinkörnek.

— **Halálozások.** Egy szép reményü ifju *Erdélyi Viktor* tengerésznövendék halt meg hosszú szenvedés után. Halálát atyja, testvérei és nagyszámu rokonság, közöttük Rauscher Viktor köztiszteletben álló polgártársunk gyászolja. Nagy részvéttel temették el a derék fiatal embert. — *Özv. Dietzl Józsefné, szül. Merggenthaler Anna* úrhölgytől vett gyászjelentéséből értesülünk, hogy néhai férje: *Dietzl József* úr, bornagykereskedő, cs. és kir. udvari szállító Budafokon 75 éves korában elhalt. Béke poraira!

— **Az Abauj Szikszói Hirlap.** A budaiak közül sokan kisérik figyelemmel ezt a lapot, mit *dr. Papp István* jól szerkeszt és a mi a vidék érdekeit jól képviseli. Dr. Papp Istvánnak több budai iró igérte meg, hogy kedvelt lapjában közreműködik. A lap megérdemli azt, hogy az abaujiak tömegesen fizessenek rá elő és vidéköket ezzel is emeljék.

— **Egy gazdag ország szegény lakossága.** Ily czimü kicsi, de tartalmas füzetet irt Palotai Rezsö a Lukács-fürdő igazgatója. Megjelent Grill Károly könyvkereskedésében, ára 40 krajczár

— **Segélyadományozás.** A székes főváros Tanácsa ujabban ismét 600 frt segélyt szavazott meg a Budai Jótékony Nőegyletnek azzal a kikötéssel, hogy az általa fenntartott óvodákban 30 gyermeket dijtalanul gondozni tartozik. A nevezett egyesület, mely Pallavicini Edéné őrgrófnő és budavári Országh Sándor vezetése mellett már évek óta a leghumánusabb funkcziót teljesiti, a székes főváros anyagi támogatására annál is érdemesebb, mivel eddig is dijtalanul vette fel óvodáiba mindazokat a gyermekeket, kiknek szülői kijelentették, hogy fizetni nem tudnak.

— **Uj személydijszabás életbe léptetése az északnémet-keleti forgalomban Oderbergen és Bodenbachon át.** A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint az északnémet-keleti személy forgalmu uj dijszabás nem f. évi augusztus, hanem csak szeptember hó 1-én lép életbe.

— **Budai dalárda.** A zebegényi szünidei gyermektelep menhelyének felavatása nagy ünnepélyességgel történt. Az ünnepélynek kimagasló pontja volt a budai dalárda éneklése. A hires dalárda, mint mindig, ugy ezuttal is diadalt aratott.

— **Buda épül.** Fogynak, egyre pusztulnak a budai házak, helyökét uj, diszes és modern paloták váltják fel. S igy az egyensúly, mely eddig a Duna két partján elterülő két városrész között fennállott, lassan majd helyre fog állani. Ujabban ismét több nevezetesebb épitkezésbe fogtak Budán. *Gulyás Béla* nyug. képezdei igazgató 3 emeletes házat épittet a Döbrentey-utczában, mely ki fog szolgálni a Dunapartra is. Ugyancsak 3 emeletes házat épittet *Kugler József*, főv. biz. tag a Zsigmond-utczában, mely a Margithidfő környékének kiépülését segiti elő. A nagy Borstelek beépülése is immár befejezéséhez közeledik. *Csatay József* a Bors-utczában két emeletes ház épitésére kapott engedélyt. A Krisztina város egyébb részeiben is serény épitkezések folynak. Megemlitendő ezek közül *Schumy Rezső* épitőmesternek a Krisztina utczában emelendő háza, mely 2 emeletes magasságu lesz. — Egyéb épitkezésekről más alkalommal.

— **A „Vörös Kereszt“ elnöknője.** A király a belügyminiszter előterjesztése folytán junius 23-án Bécsben kelt legfelső elhatározásával gróf *Zichy* Nándorné, született gróf Zichy Liviának a „Magyar szent korona országai vörös kereszt egylete“ társelnökévé további három évre való ujabb megválasztását jóváhagyta. A vörös kereszt egyesület virágzásában nagy része van gróf Zichy Liviának, ki mindenütt ott van, hol nemes cselekedetekről van szó. A ki magyar hölgy és magyar honleány a szó legvalódibb értelmében.

— **Szőllők megtekintése.** A szőllőmivelők az év folyamán több szakkirándulást rendeznek és ki fognak menni Pomázra is a Luppa-

féle hires minta szőllőszet megtekintésére. A napokban Visegrádon volt Engelbrecht Károly vezetése alatt egy növendékekből álló társaság, kik megtekintették a Görgey és Latinovics féle telepeket, a mik annál is inkább érdekesek, mert maguk a hölgyek vezetik a művelést.

— **Köszönetnyilvánitás.** A budapesti polg. lövészegyesület a „László gyermek otthon“ javára folyó évi junius hó 20 ikán kerti ünnepélylyel és tánczvigalommal egybekapcsolt diszlövészetet rendezett, mely a jótékonyczélra 600 forinton fölül jövedelmezett. Fölülfizettek: Darányi Ignácz földmiv. miniszter úr 20 frtot. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter úr 10 frtot. Bauer József úr 5 frt 60 krt. Herczegh Lobkovitz Rezső hadtestparancsnok. Heinrich István, Goldberger Sam. és fiai, dr. Falk Miksa, hatvani Deutsch Sándor, ifj. Bun József, Weisz Berthold, Freyberger Pál, Szepessy István, Rausch Ferencz, Scheich Károly és Lorosz István urak egyenkint 5 forintot, Szabó M. Ferencz és Nagyőszi Ferencz urak egyenkint 3 forintot, Dömötör Gedeon, és Schuhmayer urak egyenkint 2 frtot, Bermüller Ferencz, Krausz József, Weisz Antal, Traun Viktor, Martin Ottó, Oeffner Ferencz urak egyenkint 1 frt 50 krt, — Bozóky Endre és Adám urak 1 frt 02 krt, dr. Pauler Gyula, dr. Jármay Gyula, Vörös László államtitkár, Oetl Fülöp, Morócz Ferencz, Pajor Gusztáv, dr. Heinrich K., Bogdánffy Ferencz, Hetzer József, gr. Bethlen Gábor, Márffy Albin, dr. Weber Adolf, dr. Weinek, Herman Gyula, Hampel Sándor, Eisdorfer Gusztáv, Eigel Nándor, Bölcskey Lajos, dr. Stiller Mór, Kollár Lajos, dr. Tatay Adolf, Cathry Saléz, Brandtweiner Mór, Somogyi Mihály, Rajkay Mihály, Szuchy Endre urak egyenkint 1 forintot. Vavra Gyula, Csörgeő Aladár, Kiss Károly, Balassa Gyula, Willinger Ferencz, Schober Albert, Breslmayer Román, Mayer József, Hirsch József, Hirsch L., Burchard Bélaváry K., dr. Schmidt Gusztáv, Polónyi Géza, Karef Antal, dr. Frommer Zs., Szügyi Ferencz, Makovszky Ferencz, Mihalovics Antal, Pápay Aurel, Buday József, Plesko Ferencz, Mosolygó Gyula urak egyenkint 50 krt. Azonkivül Tabermann Gusztávné urnő a rózsaünnepélyhez 600 db. rózsát küldött ajándékul, mely nemesszivü adományokért az egyesület ez úton fejezi ki köszönetét.

— **A miniszterelnök nyaralása.** Br. Bánffy Dezső miniszterelnök itt nyaral Budán a Ferenczhalmon levő Stephani villában, a honnan naponként bejár előbb a miniszterelnökségbe onnan az országgyülésre, délután haza és ismét vissza a miniszterelnökségbe vagy szabadelvü körbe. A hosszúra nyult országgyülésezés miatt Szilágyi Dezső az Istenhegyen vett lakást, a hol majd minden nyáron sok időt tölt. Tisza Kálmán sokat időzik Nagy-Kovácsin gróf Tisza Lajosnál abban a kastélyban, a hol gyermekkorát töltötte. A képviselők többnyire a budai hegyekben pihenik ki az agyonbeszélés fáradalmait.

— **Kecskeméthy Aurél sirja.** A magyar hirlapirásban feledhetlen lángszellemü Kecskeméthy Aurél sirja a budai tabáni temetőben kezd pusztulásnak indulni. Az Otthon irók és hirlapirók körének kegyeletes feladata lenne a sirok és a feledésnek indult irók és hirlapirók emlékének ápolása.

— **A kis czelli-utcza.** A III-ik kerület kis czelli-utczáját kikövezték, most már könnyebben eljutni az uj kórházhoz, a szép Remete és Mátyáshegyhez. Az a baj azonban, hogy a vizvezetéki csapok kiállanak és nyaktöréssel fenyegetnek. Ó-Buda érdekében nagyon gyorsan kell megtenni mindent, igy többek között a Remetehegyet és Mátyáshegyet vizvezetékkel ellátni, hogy ez a szép vidék nyaralókkal épülhessen be.

— **Árvák mulatsága.** A székes fővárosi „Mayer-árvaház“ növendékei f. hó 13 án igazgatójok és tanitójok vezetése alatt kirándultak a budai hegyek közé, hogy gyönyörködjenek, a természet nagyszerüségében. Reggel 6 órakor indultak hazulról s fogaskerekü vasuttal először is a Széchenyi-hegyre mentek, honnan az erdőségek között a Normafához jutottak. Itt pihenőt tartva, megreggeliztek. Vidám dal s dobpergés mellett később a Jánoshegyre mentek, melynek emelvényéről — tiszta, szép idő lévén — messze elláttak s gyönyörködve nézték a távoli vidékeket. A Szózat és a Hymnus eléneklése után visszatértek ismét a Normafához, hol megpihentek s egy órakor teritett asztalhoz ültek. Fill Mihály „Normafa“ cz. vendéglőjében költötték el a pompás jó ebédet, melyhez bor is jutott a gyermekeknek; lelkesen éltették a főváros nemeslelkü hatóságát, mely évről-évre módot nyujt nekik ily élvezetes kirándulás tartására. A délutánt társasjátékokkal töltötték az árvák. Volt versenyfutás, tombola, zsákfutás stb. Az ügyesebb fiuk díjakat is nyertek. Este 9 órakor jöttek haza az árvák a fogaskerekü vasuton, melyet ez alkalommal ingyen bocsájtott az igazgatóság az árvák rendelkezésére. Az árvák mulatságában látható örömüket találták: Kertscher István, főmérnök az árvaház gondnoka, dr. Demkó Béla, kerületi orvos, Horn Vilmos, továbbá Gotlób György, az istenhegyi iskola igazgatója. — Isten áldása legyen azokon, kik az árváknak ily örömet szereznek.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— *Délután.* Hetenkint egyszer fiatal ügyes ember ki szerény és szorgalmas egy délután foglalkozást talál. Bővebben a kiadóhivatalban a reggeli órákban.

— *Fühlkorn János* városmajor-utczai kertészetében (kegyesrendiek épülete) mindenféle virágok és diszcserjék kaphatók. Árak jutányosak; ugyanitt zöldség nemüeket is lehet venni.

— *A valkói dinnye.* A valkói dinnye igen hires és keresett. Az idén ott Canta loup fajokból is szép termés van. A vásárcsarnokokba való szállitás a falusiakra nézve nehéz, tehát lapunk utján adják ezt tudtul. A ki nagyobb tömegben több dinnyét akar vásárolni az bővebb felvilágositás végett forduljon Bicskey Sándor jegyző urhoz Valkó (Pest vármegye.)

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula.
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

— **Pályázati hirdetmény.** 23121/97. A m. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvarán létesitendő olaj pincze munkáinak biztositása czéljából ezennel nyilvánosan pályázat hirdettetik, melyre a verseny feltételek szerint felszerelt és bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb folyó évi julius 31-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak Budapest jobbparti üzletvezetősége titkárságánál benyujtandók. Később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni. Bánatpénz fejében legkésőbb f. évi julius hó 30-án délelőtt 11 óráig 650 frt azaz hatszázötven forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az alább említett üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál lefizetendő. Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapirok pedig a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennégy napnál nem régibb utolsó napi árfolyam szerinti értékben fogadtatnak el, névértéken felül értékpapirok egyáltalában el nem fogadtatnak. Az ajánlatok boritékai következő felirással látandók el: „Ajánlat a m. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvar állomáson létesitendő rezidium olaj pincze munkáira.“ A végrehajtandó munkákra vonatkozó versenyfeltételek szerződési tervek és költségvetések a Budapest jobbparti üzletvezetőségnek épitési és pályafentartási osztályában naponta 9—12 óráig délelőtt betekinthetők. Budapest, 1897. évi julius hóban. *Az üzletvezetőség.*

— **Hirdetmény.** 95118/97. A magy. kir. államvasutak kelenföld-bicskei vonala II-ik vágányának kiépitése czéljából létesitendő alépitményi munkák végrehajtására ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlatok alapjául szolgáló kimutatások és egységárak jegyzéke, költségelőirányzat, a munkák végrehajtására vonatkozó feltételek, továbbá az ajánlati minták és pályázati feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatósága épitési osztályának központi tervtárában (Budapest, Teréz-körut 56. földszint) megszerezhetők. A tervek az igazgatóság alépitményi ügyosztályában (Budapest, Teréz-körut 56. III. em.) julius 6-tól kezdve naponta reggel 8-tól déli 12 óráig betekinthetők. Ezen épités tárgyában teendő ajánlatok legkésőbben folyó évi julius 31-én déli 12 óráig nyujtandók be a magy. kir. államvasutak épitési főosztálya igazgatójánál (Budapest, Teréz-körut 56. II emelet). Minden ajánlat bélyegezve, lepecsételve és következő felirással ellátva nyujtandó be: „Ajánlat a kelenföld-bicskei vonal II-ik vágányának épitése czéljából létesitendő alépitményi munkák elvállalására.“ Az ajánlat benyujthatása czéljából 10,000 szóval tizezer forint bánatpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon vagyis folyó évi julius 30-án déli 12 óráig leteendő a m. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Budapest, Andrássy-út 73/75. földszint). Értékpapirok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régibb, utolsó napi árfolyam szerint, de semmi esetre névértéken felül számittatnak. Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénz térti vevény mellett adandók fel. Budapest, 1897. évi julius hó 3-án.
Az igazgatóság. 2

— **Pályázati hirdetmény.** A m. kir. államvasutak Gyulafehérvár állomásán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1898 évi január hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számitott három éven át vagyis 1900 évi deczember hó 31-ig.

A bérleti feltételek a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, vagy kivánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és „Ajánlat a gyulafehérvári pályavendéglő bérletére“ feliratú zárt ajánlatok lepecsételve 1897. évi október hó 1-én déli 12 óráig alulirott üzletvezetőség általános igazgatási (I) osztályánál nyujtandók be. Bánatpénz fejében 50 azaz ötven o. é. forint készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi szeptember hó 30-án déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyüjtőpénztáránál Aradon leteendő. Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el. Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitüzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélkül történik. Aradon 1897. julius hó 4-én. 2
A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége.

— **Pályázati hirdetmény.** 22378 szám. A m. kir. államvasutak Hatvan állomásán elemi iskola és lakóépületet ohajtunk létesitetni, mely munkára ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk. A verseny feltételek szerint felszerelt és rendszeres bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb f. évi julius 31-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége titkárságánál nyujtandók be. — Távirati avagy később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Bánatpénz fejében legkésőbb f. évi julius 30-án déli 12 óráig 1000 az az egyezer forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a fent emlitett üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál lefizetendő. Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapirok pedig a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerinti értékben fogadtatnak el, névértéken felül azonban ezen értékpapirok semmi körülmények között nem számittatnak. Az ajánlatok boritékai a következő felirattal látandók el: *„Ajánlat a magyar királyi államvasutak Hatvan állomásán létesitendő elemi iskola és laképületre.“* A végrehajtandó munkára vonatkozó verseny feltételek, tervek, szerződés tervezet és költség számitás a budapest-jobbparti üzletvezetőség épitési és pályafentartási irodájában (I. emelet 50 szám ajtó) naponta 10—12 óra között betekinthetők. Budapest, 1897 julius hó 5-én. 2
Az üzletvezetőség.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legfinomabb ásványvíz
SZANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, végebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

BUDAPEST **PÁRIS**

Magyarok társas kirándulása

az 1900-ik évi Párisi Világkiállitásra.

Május, junius, julius, augusztus, szeptember és október hónapokban 14 napra.

Ezen kulturális mozgalom programmjának pontos kivitelét, mint a befolyt összegek kezelését felügyeli a következő bizottság:

ELNÖK: Toroczkó-Szt.-Györgyi Thoroczkay Viktor báró a főrendiház titkára.

Dr. Barthos Andor, ministeri s.-titkár, a vasuti tisztképző tanfolyam tanára.

Igmándy Mihály, iró, a „Fonciére" Pesti biztositó intézet osztályfőnöke.

Molnár Viktor, min. osztálytanácsos a vall. és közokt. m. kir. min. elnöki oszt. vezetője, a III. vaskoronarend lovagja.

Dr. Kovács Gyula, kir. tanácsos, egyetemi m. tanár, a magyar kereskedelmi muzeum aligazgatója.

Dr. Gerenday György, pénzügy. min. titkár, a „Magyar Athletikai Club" alelnöke.

K. Jónás Ödön, műegyetemi tanár, országgyülési képviselő.

Urányi Imre, nagybirtokos és. országgyülési képviselő.

Dr. Schubert Emil, kir. törvényszéki biró.

Sturm Albert a „Budapesti Tudósító" tulajdonosa és főszerkesztője.

Dr. Várady Antal, az orsz. magy. színészeti akadémia igazgatója, a Nemzeti szinház dramaturgja, az „Országvilág" főszerkesztője.

Igazgató: **SOMOGYI NÁNDOR** (Irodalmi és művészeti vállalat.)
Budapest, Erzsébet-körut 44. I. em.

A befizetések kizárólag a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társasághoz.

(részvénytőke 2,500.000 forint)

Budapest, Koronaherczeg-utcza 3. szám. készpénzben, vagy a magyar királyi postatakarékpénztár utján eszközlendő. A takarékpénztár kezeli a befizetett összegeket és szolgáltatja ki ellenértékül a programban foglalt szolgálmányokról szóló részvételi jegyeket.

Ára 250 frt. fizetendő havi 8 forint, vagy negyedévi 24 forintos részletekben.

Irók, művészek, tanárokból álló budapesti 100-as rendező-bizottság. ═══ **Irók, művészek, tanárokból álló párisi 100-as fogadó-bizottság.**

A befizetett összegek kamatai és a bizottság rendelkezésére álló jövedelem a közoktatásügyi és kereskedelmi miniszterek által mint az utazók alapitványa kulturális czélokra fordittatik.

Részvételi föltételek:

Ár. A folyó évben jelentkezőknek 250 frt. Az 1898. évben jelentkezőknek 260 frt. Az 1899. évben jelentkezőknek 270 frt. A kiállitási évben jelentkezőknek 280 frt. Befizetés. Havi 8 frt, vagy negyedévi 24 frt, esetleg félévi 48 frtos összegekben a magyar királyi postatakarékpénztár utján díjmentesen kizárólag a Belvárosi Takarékpénztár-hoz 1900. évi január hó végéig teljesen befizetendő.

Jelentkezés: A jelentkezési lapok beküldhetők a vállalat igazgatóságához Erzsébet-körut 44, I. em., a Belvárosi takarékpénztárhoz (Koronaherczeg-utcza 3. szám,) minden könyvkereskedés, a társaskörök titkári hivatala és vasuti állomási főnökségek utján.

Az utazás ideje: A párisban rendezendő ünnepségek és kongresszusok megállapitása után minden jelentkező értesitve lesz az egyes hónapok programmjáról 1900. januárban és e szerint választhatja meg azon hónapot, melyben utazni óhajt.

Utazás: Külön gyorsvonaton, csak nappal utazva egy fülkében 6—6 személy I. és II. osztályu kupékban.

Éjszaka uton: Az éjt odautazás alatt Zürichben elsőrendü szállodában pihenve töltjük s egy napi ott tartózkodás után ismét ott töltve az éjt.*

Étkezés uton: Részben a menetrend szerint a vasuti éttermekben előre megrendelt ebéd és vacsora, részben a vonattal menő étkező kocsiban.*

Érkezés Párisba: Az érkező csoportok rokon testületek és a 100-as fogadó bizottság által ünnepélyes fogadtatásban részesülnek és a rendelt kocsikon jutnak a hotelbe.

Lakás: Elsőrendü kényelmes szobákban, egyenkint és csakis összetartozók kettesével.

Párisban 8 napi tartózkodás alatt.

Reggeli: a szállodában két fogásból.

Délelőtt: a város középületei és muzeumai megtekintése a 100-as bizottsági tagok vezetése mellett a megállapitott programm szerint, kisebb csoportokban. Nagyobb utaknál kocsikon.

Ebéd: fentartott külön éttermekben, névjegygyel lefoglalt teritéken változó franczia menu 5 fogásból és itallal.

Délután: a kiállitás megtekintése a vezetők kalauzolása mellett általánosságban és részletekben. Eiffel-torony és külön beléptidijas látványosságok jegyei is dijtalanul rendelkezésre.*

Estebéd 6½ órakor mint az ebédnél, 6 fogásból és itallal.

Esték: Szinházak, mulatók megtekintése fentartott első rendü helyeken, vagy a kiállitás területén levő ünnepségekben való részvétel.

Ünnepélyek: Diszfelvonulások, idegen fejedelmek érkezésénél, katonai diszszemlék és népünnepélyeken, ugy az akadémia, képviselőház diszülésein külön fentartott helyeken.

Kongresszusok: A különféle tudományos kongresszusokról a vonatkozó társadalmi körök értesittetnek és azokon kivánt részvét biztosittatik.

Környék: Saint-Cloud és Versaille megtekintése a vállalat költségén.

Párisban már időzöttek részére: A programm pontjai senkire sem kötelezők s kiki szabadon rendelkezhetik ideje fölött.

Párisban tovább időzés: Kik a hat hétig érvényben lévő jegygyel Párisban tovább maradnak és azt 3 nappal előbb jelzik, azoknak a kedvezményes lakás és étkezés biztosittatik.*

Visszautazás: Mint az odautazás 6 héten belül történik a programmban jelzett vonalon. Az ut tetszés szerint megszakitható. Egy napi ellátásról szelvény utalvány szolgáltatik ki.

Podgyász: Ugy az odautazásnál, mint a visszautazásnál bármily terjedelemben dijmentes.*

Vám: Gondoskodás történik, hogy a vámkezelők részéről zaklatásnak ne legyen kitéve az utas.

Biztositás: Az utasok 15 napra baleset ellen 5000 koronára biztosittatnak a hazai Fonciére Pesti biztositó intézetnél és minden kiránduló csoporttal **kitünő magyar orvosok** utaznak, kik ugy az uton, mint Párisban minden eshetőségben a vállalat költségén teljesitenek orvosi szolgalatot.

Különös előnyök: Becses figyelmükbe ajánljuk, hogy mindaz, a mi e programmban fölsorolva van, a leggondosabb módon nyujtatik a részvétdijért és hogy a *-gal jelölt pontok eddigelé egyetlen utazási vállalat részéről sem nyujtattak. — Már pedig e rendkivüli szolgálmányok nemcsak, hogy minden kiadástól megóvják az utast, hanem emellett különös előnyt, kényelmet és időnyereséget is biztositanak.

Akadályoztatás a részvételben: Ha valaki a részvételben **akadályozva van**, ezt a részvétel hónapja megállapitáskor bejelentheti és a jegyét másra átruházhatja vagy a részvételdij egy tizedének e költségekre való leszámitásával — **a befizetett összeget a takarékpénztárnál** felveheti.

Ezen szelvény levágandó és aláirva beküldendő.

„BUDAPEST-PÁRIS." Magyarok társas kirándulása az 1900. évi párisi világkiállitásra.

Igazgató: SOMOGYI NÁNDOR Budapest, Erzsébet-körut 44. I. emelet.

Belépési nyilatkozat.

Alulirott ezennel kinyilatkoztatom, hogy a közzétett prospectus alapján fenti vállalat által rendezendő társas utazásban résztveszek és kötelezem magamat egy havi részvételi jegyet 250 frt. — krért a folyó hótól kezdve ..... frt ..... kr. negyed részletekben (a magy. kir. postatakarékpénztár utján a Belvárosi Takarék- félévi pénztár Részvény-Társaság pénztárához Budapesten, (Koronaherczeg-utcza 3.) az 1900. évi január hó végéig befizetni.

Az utazásban való részvétel hónapját jogomban áll az 1900. évi január végeig megállapitani. Ugyanekkor jegyemet másra átruházhatom, avagy az utazásból visszaléphetek. Utóbbi esetben a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társaság a részvétdij egy tizedrészének levonásával a befizetett összeget visszafizetni tartozik.

Ezen időponton tul visszalépésnek és visszatérítésnek helye ugyan nincs, de az ellenőrző-bizottság méltányos esetben jogositva van e szabálytól eltekinteni.

Végül tudomásul veszem, hogy ugy uton, mint 9 napig Párisban a programmnak megfelelő teljesen szabad utazást, podgyászt, lakást, élelmezést, közlekedést és szórakozást és ünnepségekben való részvételi jegyet a megállapitott összegért dijtalanul kapom.

Lakhely: _____ 1897 _____ hó ____n.

Név és állás: _____

_____

Tabermann Gusztáv

cs. és kir. udvari

vizvezeték berendező és felszerelő,

épület és diszbádogos-mester.

Budapesten II. k. Margit-körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fűtés és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy Budapesten mint a vidéken.

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

LEGUJABB

divatu **czilinder- és nemezkalapok** minden létező alakban, **szalmakalapokból** nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza 1. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

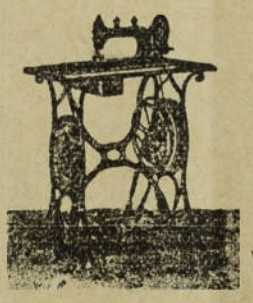
Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésű borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

SCHIEN KÁROLY

Budapest, II., Donáti-utcza 42. sz.

Ajánlja magát

telefonok, villámháritók, szócsövek és szobai távirdák berendezésére

a legjutányosabb árakon.

Mindennemü

varró- és kötőgépek és biciklik raktára.

A kinek bármely néven nevezendő

nyomtatványra

szüksége van, forduljon bizalommal

Bartalits Imre

könyvnyomdájához

Budapest, III. ker., Remetehegy.

Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság.

Kirándulási hajójáratok.

Ujból is felhivjuk olvasóink figyelmét a Magyar folyam- és tengerhajózási Részvénytársaság által minden vasárnap és ünnepnapon Budapesttől Visegrádra Nagymarosra inditott külön kirándulási hajóra, mely a közönségnek olcsó és kényelmes alkalmat nyujt a főváros legszebb fekvésü környékének megtekintésére, minthogy a külön gőzös a Budapest és N.-Maros között fekvő összes állomásokat is érinti, az ezen vidékre egyéb alkalmatossággal kiránduló turisták részére a hajó kényelmes visszatérést biztosit.

A külön hajó minden vasárnap és ünnepnapon reggel 7 órakor indul az Eötvös-téri állomásról, Visegrádra 10 óra 35 p. és N.-Marosra 10 óra 45 p. d. e. érkezik, innen este 6 óra 45 p.-kor indul vissza és 9 óra 35 p.-kor este érkezik Budapestre.

A menettérti jegyek árai krajczárokban: Szt.-Endre I. o. 75, II. o. 45. — Leányfalu I. o. 90, II. o. 55. — Tahi-Tótfalu I. o. 100, II. o. 60, — Bogdány I. o. 100, II. o. 65, — Visegrád I. o. 100, II. o. 65. — Nagymaros I. o. 100, II. o. 65 krajczár.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Vétel.

300 □-öl telket keresek közvetlen a Ferencz József-híd mellett. Czimem a Buda és Vidékénél megtudható. 93.

Villatelek.

Leányfalván 3½ hold, jó helyen, jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 87

Meghosszabbitás.

A Buda és Vidéke naptára a közleményekre, arczképekre, leirásokra, czégmegemlitésre stb. Augusztus 15-ig hosszabbitotta meg a határidőt, hogy a jelentkezéseket és hirdetéseket kényelmesebbé tegye. Csak olyan arczképeket közöl, melyeket beküldöttek. 90.

Füszerkereskedő segéd,

budai jó házból való 18 éves r. k. vallásu állást keres — Értesitést a kiadóhivatalba kér. 96.

Állást keres

egy irodai teendőkben jártas egyén. Czim a kiadóhivatalban. 97.

Eladó.

egy hintó egész jó karban ára 180 frt. Czim a kiadóhivatalban 98.

Eladó.

az Istenhegyi uton egy szép telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 98

Eladó.

Mesés olcsón 20 drb. complett ablak, kerettel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 88

Ügyes varrónő,

ismeretség hiányában ez uton ajánlja magát legdivatosabb női ruhák elkészitése 5—6 frtért. Czim a kiadóhivatalban. 102.

Lakás hirdetésére.

Temérdek üres lakás van Budán a külterületeken, és a vidéken. Ennek az az oka, hogy a budai lakásokat nem helyes uton hirdetik. Az alagut táblája, oszlopok, kapuk nem jó utmutatók. Ennél eredményesebb a *Buda és Vidékében* hirdetni az árak kitételével. A közönség ehez könnyebben hozzá szokik és kevesebb fáradsággal örömestebb keres lakást. Egy hirdetés czimmel 60, czim nélkül 30 krajczár. A kiadóhivatal a lakásokat rendes könyvben nyilvan tartja. 89.

Helyettem.

A ki épiteni akar, a kinek kérvényre van szüksége fővárosnal, elöljáróságnál, miniszteriumoknál, hatóságoknál minden **képzelhető** ügyekben, legyenek azok peres és peren kivüliek a „Buda és Vidéké"-t keresse meg. Mindég szakértők, jogi ügyekben ügyvédek, közjegyzők végeznek. Átiratás, Szerződés. Biztositás tüz- és jégkárok, baleset biztositások, alapszabályok Levélhez 2 drb 5 kros bélyeg. 13

Kiadó lakások.

Pauler-utcza 2/a Aug. 1-re 3 szoba, előszoba és konyha és padlásból álló lakás, évi bér 530 frt. — **Attila-utcza 143.** Egy butorozott szoba azonnal. — **Alagut-utcza 1. sz.** Egy butorozott szoba kiadó. — **Lógody-utcza 43. szám,** többféle 2—3 szobás lakások Aug. 1-ére kiadók. — **Egy butorozott szoba** I., Nyár-utcza 1. sz. a. kiadó, — **Karácsonyi-utcza 3.** ajtó 1. Egy honapos butorozott szoba kiadó. — **Krisztina-tér 3.,** 3 utczai, előszoba, konyha és éléskamra Augusztus 1-ére kiadó 450 frt évi bér. — **Mészáros-utcza 8.,** Nov. 1-ére 2 utczai, 1 udvari szoba, előszoba, speis, fürdőszoba, padlás, pinczével ellátott lakás kiadó. — **Alkotás-utcza 20.** 3 utczai szoba 2 kerti, 1 előszoba, 1 fürdőszoba és mellékszobákkal November 1-től kiadó. évi bér 750 frt. — **Alkotás-utcza 24.** 4 szobából álló lakás 400 frt bér. Azonkivül egy butorozott szoba külön bejárattal kiadó. — **Retek-utcza 67.** uj épült házban két pince üzlet. — **Retek-utcza 67.** I. emeleten 1 utczai lakás 2 szobával, egy előszobával fürdőszobával évi bér 380 forint. 93

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 30. sz. (Szent Jakab hava.) Vasárnap. Julius 25.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Buda épül.

— Irta: Willinger Ferencz. —

Becses lapjában örömmel olvasom Budának oly rohamos épülését, hogy már külön rovat nyilt meg az épitések nyilvántartására. Az örömbe azonban üröm is vegyül, mert ha a két part fejlődését összehasonlitjuk, fájdalommal tapasztaljuk Buda hátramaradottságát.

Az Andrássy-ut, a Podmaniczky-utcza a körutak kisajátitása, a hosszabb adókedvezményben részesités oda vonzotta a tőkét, a vagyonosabb lakókat és rohamosan fejlesztette az utczákat és környék élénkülését, más városrészek kárára.

Ezt a mesterséges fejlődést sokféle kedvezmény, a törvény, a hatóságok jó akarata pártolta. Azonnal volt gázvilágitás, vizvezeték és sok és jó kocsi út.

Ezekről a kedvezményekről nem emlékezhetik meg egyenlő mértékben a történetiró, ha majd tollára veszi a Duna jobbparti városrész fejlődésének összehasonlitó történetét. Egyéb sérelemről, ha hallgat is majd a krónikás, nem hagyhatja említés nélkül, hogy mig a pesti körutak adókedvezményben részesültek, addig a Krisztina, Margit sé Attila-körut ebben nem részesült.

Ezeknek az uttesteknek helyreállitását és jó karban tartását sem ugy végezik mint Pesten. A budai utak java-része birálaton alul állóan rossz. Keveset és ritkán javitanak, rossz mészkő burkolattal, a helyett, hogy köveznének. A locsolást későn kezdik, korán végezik, nyáron a por gyilkol, télen sárba sülyedünk és pocsolyába feneklenek a déli vasuthoz közlekedő kocsik.

A mellék utczákról nem is beszélünk, mert ezek ugy el vannak maradva a civilizatiótól, mintha nem is Budapesten lennének. Pesten ott is van jó makadám, hol alig van ház p. o. Bálint, Jávor, Ilka, Gyarmat, Róna, Kövér Lajos, Angol, Zuglo utczákban, Jókai és Amerikai utakon. Az előleges hatósági rendezések maguk után vonják a természetes fejlődést.

Budán? Bizony mi messze vagyunk Pesttől. Mi kérvényezünk. Sok kérvényünk elintézéséig meg is őszülünk és diadalünnepet tartunk, ha gyorsan intéződhetik el a dolgunk. Ujabb időben a budai ügyek ellátása kedvezőbb, de azért még sok a kivánni való, és nagyon is rávagyunk utalva a tanács és közmunkatanács jó akaratára, legkivált az utczák rendezésénél.

Ha egy szemle utat teszünk, mindjárt szemünkbe ötlik, hogy nincsen járda: a Csaba, Alkotás-utczában, Szent János utcza keleti oldalán, az Enyedi utczában, Vérmező, Győző-utczában, a Krisztina-körutról összekötő járda a Városmajorig az Alkotás utczában a Hes-féle telkek előtt, a Korona ör, a Czakó, Csend, Árok, Mészáros-utcza egy részén, a Karácsonyi-utcza déli oldalán, Nyárfa-utczában. Miért nincs makadám a Vérmező-utczában, a Hantos uton, a németvölgyi düllő-uton, a déli vasuti alagut felett a naphegyi, lágymányos és kelenföldi névtelen utczákban.

Miért nincs kivilágitás? az Attila-utcza mindkét oldala a Vérmező-utcza mentén, a Vérmező-utczában, a Hantos-uton. A Csaba-utczát is jobban lehetne világitani.

Hát az ördögárok beburkolása örökös kérdés marad, vagy a budai vágóhid sorsára jut, mely szintén megvolt szavazva? Mit beszéljünk a Vérmező-utczának leásásáról a Preusner-féle terv szerint? A Christen-féle telek parkirozása szintén megfeneklett.

A sok kivánni való között ott van az enyedi-utcza hosszán a helyőrségi kórház déli oldalán levő ut hosszában a Krisztina-utczáig vezető nyitott árok, a mit közegészségi szempontból kellene orvosolni.

A Mozdony-utcza es Alkotás-utcza sarkán, ép úgy a Csend-utczában a Wimmer-féle vendéglő előtt levő nagy emelkedéseket le kellene ásni, hogy a nehéz kocsik a város fejlődése érdekében könnyebben járhatnának.

Mindezek mielőbbi orvoslását kérjük tisztelettel.

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Az impostor.

Irta: Matkovich Dénes.

I

Kajági Dezső volt a becsületes neve, — meg is tartotta végig becsülettel, — pedig be sok ember társának és társnőjének tört borsot, — már első tanitója, — a ludasi vörösorru rektram uram megjósolta, hogy egyenes örököse Zöld Marczi hagyatékának, — különösen akkor fejezte ki eme jóslatát leghatározottabban mikor a „csete“ (bodza) bogyó veres nedüjét öntötte a ludasi rektram uram kancsójába, — melyet megiván fent tisztelt vörösorru rektram, ezen italtól másodnapos hideglelést kapott.

Sőt tovább megyek, a tisztelendő ur is fejét csóválta Kajági Dezső miatt, midőn értésére esett ama turpisága, hogy a hűséges Dóra gazdaasszony apró kacsa fiait kicserélte, holmi neveletlen vadrucza fiókokkal, — igy veszvén a hűséges Dóra néni hat heti önfeláldozása, a mennyiben a vadrucza csemeték megtollasodván, egy szép reggelen, a hűséges Dóra szeme láttára szálltak fel, — és repültek a Tiszára, — pedig a legkedvesebb rucza apróságon ott diszelgett egy szép piros szalag is, — nó de ez vissza került, — az igaz, hogy sokkal később, — de akkor is a tisztelendő ur tariszynyájában, — egy szerencsés kacsázás alkalmából, — felujitván a hűséges Dóra fájdalmait.

Mit beszéljek Haragos Istók uram átkáról, — kit Kajági Dezső nagy pénteken a tiltott sonka evéstől riasztott fel, — megkisérelendő ama vallásbeli állitás valódiságát, vajjon igaz-e az, hogy a harangok hangja „Nagy Pénteken Rómába szállnak.“

De ezen vallási kétely Kajági Dezsőre örökös emléket hagyott, — amennyibe a falu népe türelmetlenebb része ugyancsak kiporolta a nebulót, — sőt az élet tavaszát és annak virágait önkezüleg pótoló jegyzőné oly illetlenül fogta meg jobbik fülét, hogy a jobb és bal fülei között élte utolsó pillanatáig hosszusági eltérés mutatkozott, — még az sem volt képes ezen mértékbeli viszásságot megszüntetni, hogy egy vasárnapi alkalmatosság alkalmával, — az urasági keritést ujból festő pictoroktól elcsent táblat akasztott Kajági Dezső — a fentebb emlitett éltes asszonyság ruhájára, ezen táblán nagy betükkel diszelgett:

„*Vigyázat — be van mázolva.*“

A jámbor hivő község szörnyen megbotránkozott, — de egyetlenegy jószivü keresztény lélek sem akadt, hogy a szépség harmatát önkezüleg potló érdemes asszonyságot erre figyelmeztette volna.

Sőt mint később tudomásunkra jutott, a molnárék Viczája, meg a jágerék Katája ugyanazon délután Kajági Dezsőnek holmi almával, fügével, czukorral, lepénnyel, fánkkal, tortával, és isten tudja még mivel rakták tele a kalapját és kabát zsebjét — sajátlagos a kalap és kabát csak maszatos lett, — hanem Kajági Dezső ezen kedveskedést három heti betegeskedéssel fizette meg, — a ludasi doctor szerint a nebuló elrontván a gyomrát mint egy bivaly.

Szó mi szó, Ludas község eme három heti betegséget nagyon megsinylette, ha szabad volna ekként magunkat kifejezni, a falu kezdett melancolicus lenni.

A szőlő esősz már-már azon agódott, hogy ha Kajági Dezső eltalál patkolni a község néki a hivatalt azonnal felmondja, — mert a ludasi szőlőknek csak kétrendbeli ellensége volt, — egyik a szárnyas állatok t. i. a madarak, a másik, és ezt Balog Bálint esősz fajdalommal jelentette ki, — a veszedelmesebb ellensége a már annyiszor emlegetett Kajági Dezső

...ot Kammermayer Károlynak.

Kammermayer Károly emlékét jegyzőkönyvbe iktatta Budapest törvényhatósága. Emlékét szivébe véste a polgárság. Alkotásai örök időkre fenntartják nevét.

Polgártársai bizalmával kezdette hivatalos pályáját, ez a bizalom kisérte egész életén, ez kisérte sirjába.

Kammermayer Károlyról szép szavakat mondott utódja és mint magát nevezi tanitványa Márkus József polgármester, ez a tetterős, sokra és nagyra képes férfiu, kitől méltán és joggal várhatjuk a főváros és igy Buda szebb jövőjét is.

A nagy angol dráma költő Schakspeare alakjainak eddig legnagyobb személyesitőjének Ire Aldrigenek emlékkönyvébe Székely József ezt irta: *Boldog Schakspeare, kinek élő emléke Ire-Aldrige.*

Mi is azt szeretnénk mondani: *Boldog Kammermayer, kinek élő emléke Márkus József...* Igen, mert a legszebb emléke a nagy elődnek a nagy utód. Márkus Józseftől függ, hogy igazán nagy lehessen és élő emléke Kammermayer Károlynak.

Márkus Józsefnek egyebek között az is előnye, hogy nem mandarinkodik, méltósága megsértése nélkül családias hangulattal tud együtt lenni a polgársággal, szive együtt egyért dobban velök. Nagyra hivatottságához kötött reményeink be is teljesednek, ha bizonyos régi rendszereket és befolyásokat eltöröl és a törvényhatóságot kötelessége tudatára ebreszti.

Kammermayer eléggé ellensulyozta de nem tudta teljesen megtörni a klikkek kigyójának fejét, a mit okvetlen meg kell törni, mert még szánalmasabb lessz a *város rendezés politikája.*

A polgár legyen polgár, teljesitse mint városatya kötelességeit, védje a főváros érdekeit, de a magáét hagyja otthon, mert a folytonos érdek legyezések a polgármester és a tanácsba helyezett bizalmat ingatják meg.

Naponként halljuk hangoztatni azt az óhajt, hogy a főváros törvényhatóságának *fenegyerekei* vegyenek valamit Budán, mert akkor meglessz a mi ezen vidék emelésére, fejlődésére szükséges.

Ne halljunk ilyen óhajtásokat, mert ez nem válik a tanács dicséretére, pedig sokszor hangosan beszélnek ilyesmit is egy puszta telek vasárlásnál mit egy-egy befolyásos terv vagy városi középületről álmodnak.

Ez a rendszertelenség számüzendő a rendszerből és akkor a gyanusitások is elnémulnak, és sem a holtak, sem az élőkbe helyezett bizalom nem szünik meg.

Buda a székes fővárosnak ne mostoha, de édes testvérei legyen és a helyreállitott egyenlőség és arány megpecsételésére a budai Dunaparton emelkedjék Kammermayer Károly szobra annál is inkább, mert pályáját itt kezdette Budán s emlékeztesse a fővárost arra, hogy Buda és Pest, mert most még Buda nem *Budapest.* *i—a.*

A sztrájk.

A szegény téglavető munkások sztrájkjáról, az e közben lejátszodott sötét élőképekről borzalmas szinüeket mutatott fel a sajtó. A kereskedelmi minister a sztrájk tárgyában leirt a fővárosi tanácshoz.

A kereskedelmi minister leiratában a sztrájk okát elsősorban abban keresi, hogy a gyárosok a munkások meg nem engedhető kárára olyan intézményeket tartanak fön, illetőleg türnek meg, a melyeket az 1848. évi XVII. törvényczikk rendelkezései határozottan tiltanak, másodsorban pedig az, hogy az elsőfoku iparhatóságok a munkaadók törvénynyel ellenkező cselekményeivel szemben nem alkalmaztak eléggé energikus és a törvény szigorának megfelelő eljárást.

A minister fölhivja a tanácsot, hogy alaposan kutassa ki, melyik gyártelepen vonnak le a munkások béréből a hitelezett élelmiszerek, vagy fogyasztási czikkek és a kényszertakarékbetétek fejében. Fölszólitja továbbá a tanácsot arra is, utasitsa az első foku iparhatóságokat, hogy a törvény ellen vétőkkel szemben a törvény teljes szigoruságát alkalmazzák. Végül sajnálatát fejezi ki a kereskedelemügyi minister a miatt, hogy a fölsorolt törvényellenességek olyan nagy kiterjedésü és jövedelmezőségü iparagban is, a milyen a fővárosi téglaipar, sztrájkot okoztak.

Ez, ugymond, azt a következtetést engedi meg, hogy nemcsak a munkaadók hagyják figyelmen kivül munkásaik érdekeit, de egyszersmind, sajnálatosképpen, a tanács hatóságainak a társadalmi és gazdasági érdekek iránt való szükséges és elvárható ügybuzgalmát is kelletlen világitásba helyezi.

A szegényekért.

A mindenfelé terjedő socialismusnak dajkája az elszegényedés. A merre nézünk azt látjuk, hogy az elszegényedés rohamosan terjed. A különféle emésztő uzsorák között egyik legnagyobb koncz a zálog uzsora, mely rombol és pusztit nyilvánosan és titokban itt Budán is

A zálogosok által űzött visszaélések ellen jó gyógyszer a kereskedelmi minister következő rendelete, a mit a budai kerületi előljáróságok teljes szigorral fognak betartatni:

Rendelet. A kézi zálogkölcsön ügyletekről szóló 1881. évi XIV. t.-czikk 7. §-a értelmében az elzálogositó kivánhatja, hogy a zálogtárgy az elzálogositás alkalmával az elzálogositó és a zálogüzlet tulajdonos pecsétjével lepecsételve vétessék zálogba, mely esetben a zálogüzlettulajdonos a zálogtárgyat kiváltásáig, illetőleg elárverezéséig a pecsétek megsértése nélkül tartozik őrizni.

Tekintettel azon körülményre, hogy a törvény ezen rendelkezéséről a közönség legnagyobb része nem bir tudomással és előfordultak oly esetek, hogy a zálogüzlet tulajdonos a nála elzálogositott nagyobb értékü tárgyat kicserélte vagy részben meghamisitotta, s a zálogtárgy tulajdonosa, — miután a legtöbb esetben nem áll módjában a zálogba adott és kiváltott tárgyak azonosságát a kiváltás alkalmával azonnal megállapitani, csak később jöhetett rá a visszaélésre, midőn annak megtorlása már alig lehetséges, kivánatosnak tartom, hogy a törvény idevonatkozó rendelkezésére a közönség figyelme az elzálogositás alkalmával felhivassék.

Ennélfogva ezennel rendelem, hogy minden kézizálogkölcsönüzletben az 1881. évi XIV. t.-czikk 7. §-ának szószerinti teljes szövege szembetünő helyen s a közönség által könnyen hozzáférhető módon kifüggesztessék s állandóan kifüggesztve tartassék.

Ezen rendelkezés nem teljesitése kihágást képez, mely 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg megfelelő elzárással büntetendő.

A kihágás elbirálására az 1884. évi XVII. t.-czikk 166. §-ában megjelölt iparhatóságok illetékesek.

Budapesten, 1897. évi junius hó 29-én.

A minister helyett:
Vörös, s. k. államtitkár.

Párisi kirándulás

— Elmégysz?..
— El!
— Párisba?
— Oda, barátom, oda.
— Temérdek pénzbe kerül.
— Hát nem olvastad a Buda és Vidékében a párisi kirándulás leirását és hirdetését?
— Olvastam.
— Ha olvastad, siess a *Buda és Vidéke* kiadóhivatalába és jegyezd alá magad, hogy jó ismerőseid csoportjába juss. Magam már aláirtam ottan, de aláirhatod *Heisler Jaroslávnál* könyvnyomdájában is ugy szintén *Bartalits*

De hát az égi hatalmasságok nem hagyták Ludas községet ama szörnyü betegségbe esni, — a ludasi doctor bölcs orvoslása visszaadta Kajági Dezsőt a helységnek, — és a viszontlátás szörnyü örömöt, — igen szörnyü örömöt okozott, mely öröm naphoz Füligláb Kóbi korcsmája adta a kivilágitást, — mennyiben a pirotechnikára nagy hajlammal biró Kajági Dezső, egy legujabb fajtáju rakétát eresztvén ismeretlen utjára, talán azért mert, — a könnyü zsidó Rebije e szemérmetes hajadon utján került ezen rakéta Kajági Dezső tulajdonába, és az átöröklési törvény miatta, a szemérmet a rakéta örökölte, a helyett, hogy magasan a csillag rakta ég felé törjön, — egy elbusult hajlással, mint szárnyazott kacsa Füligláb Kóbi korcsmája szalmadus tetejébe furakodott, — nó lett ebből aztán veszedelem, — a melynek vége az lett, hogy Kajági Dezső ott hagyta a vele szembe hálátlan szülőföldjét.

II.

Kajági Dezsőre nézve ezen iluminátió képezte azon lökerőt, mit más közönséges ember életébe sors kezének neveznek, — ezen lökerő késztette arra, hogy hálátlan szülő falujától minden bucsu nélkül távozott, — távozása Ludas községet megnyugtatta, — és Horváth Boldizsár biró uram tanácsára nem is keresték, — bölcsen félvén attól, hogy Kajági Dezső megtalálódván, minden körülmények között Ludasra hozatik vissza.

Ettől és a jégesőtől pedig isten óvja községünket.

* * *

De miután Kajági Dezső ifju életének egy-egy nemesebb jelenségét bemutatni bátrak valánk, méltán merülhet fel ama dunantuli kérdés, hogy hát voltaképen a sokszor és dicséretesen emlegetett Kajági Dezső voltaképen „ki lova fia“ — t. i. törvényes származása iránt is tartozunk beszámolni.

Mythologiai homály födi ama viszonyt, — a melylyel Hullám Aladár hozzá vala kapcsolva Harmat Irmához, — a ludasi közvélemény szerint, miután együtt laktak, tehát férj és feleségnek kelle lenniök, ugyan a segédjegyző, — ki mellesleg legyen mondva Harmat Irmához a ludasi „Tárogató“ czimü társadalmi, közigazgatási és szépirodalmi havi folyóiratban nem egy lángoló költeményt irt (annyira lángolót, hogy ezen költeményeket szokta Harmat Irma hajfodoritó tekercseknek használni, a mitől egyszer majd leperzselődtek szöghaja fürtei) azon gúnyos megjegyzést tevé, hogy „Thalia“ birodalmába egészen mások a házassági törvények mint a rendezett egyébb államokban, — dicséretére a ludasi közvéleménynek, ezen gonosz indulatu czélzást visszautasitotta, már csak azért is, mert a házasság tagadhatlan bizonyitéka ott volt, — a gyönyörü Dezső gyerek, — kit a falusi kondástól fel egész a tisztartó kisasszonyig mindenki kényeztetett és dédelgetett.

Tehát apja anyja színész volt — ő meg olyan színész gyerek.

A csontos kezü cholera Ludason is keresztül húzta kezét, — Hullám Aladár és Harmat Irma ott pihennek közös sirba, — és Kajági Dezső egy darab papirral, — a mit a tisztelendő úr keresztlevélnek állitott, bebizonyosodott, hogy Kajági Dezső csakugyan annak rendje módja szerint született a világra (talán még azt se hitték volna el, hogy született, ha az a pecsétes levél nem igazolja) és maradt vissza Ludas községre.

Tehát Kajági Dezső a község fia lett, — ő is megismerte már korán a változatosságot, — a szomorú esemény első behatása alatt a tisztartó kisasszony vette magához kellő szülői engedély mellett, — de haj, nem sokáig tartottak az arany napok, — a tiszttartó kisasszony férjhez ment és a kis „komédiás fiu“

Imre könyvnyomdájában. Az a fő, hogy jó ismerősek legyünk együtt. Szervusz!

*

Ezt a beszélgetést két budai polgártársunk folytatta, de folytatják többen is és tudakozódnak, jelentkeznek a párisi utról, a mi élvezetes és olcsó, azt bármely kis hivatalnok, kiskereskedés, iparos, tanár, vagy bárki megteheti. Ritka kedvező alkalom, mit kár elszalasztani. Harmincz, harminczöt ismerős összeáll, jelentkezik a *Buda és Vidéke* kiadóhivatalában, és együtt tehetik meg az utat, mely élvezetes és tanuságos. A szerkesztőség a kirándulóknak franczia tanárokat ajánl. *Vendéglősök* figyelmébe és ajánljuk a kirándulást. Szervezkedjenek és jelentkezzenek. *Kaszinók, egyletek, egyes községek* stb. is képezhetnek egy csoportot.

Tehát fel Párisba!... Ezek a kirándulások összeköttetéseket szereznek és a külföldet a szép budai hegyvidék visszalátogatására.

Épülő kaszárnya.

Megint gazdagodunk egy szebb épülettel. A gróf Hadik féle gyalogsági kaszárnyát idomitják, a mi csak szépülésére szolgál Budának. A munka nagyobb szabásu lessz és az érdeklődők kedvéért közöljük az *ajánlatot*:

Ajánlat 1659. sz. 1. Az I. kerületben Budapesten épitendő gróf Hadik féle gyalogsági laktanya ujépitményénél előforduló épitési munkálatok, szállitások és mellékteljesitmények biztositására — a mennyiben azoknak továbbadása a szerződési feltételek értelmében kizárva nincs — a cs. és kir. közös hadügyministeriumnak 1897. junius 17-én Abt. 8. 1781/H B. szám alatt kelt leirata folytán 1897. aug. hó 10-én délelőtti 10 órakor a katonai épitészeti osztály irodájában Budapesten (vár hadtestparancsnoksági épület, II. emelet, irásbeli ajánlati tárgyalás fog megtartatni. 2. Vállalkozni szándékozók ennélfogva meghivatnak, hogy irásbeli ajánlataiknak beadása által ezen tárgyaláson részt vegyenek. 3. A továbbadásra kerülő teljesitmények 260.000 frttal vannak előirányozva és 1898. évi szeptember hó 15 éig elkészitendők. 4. Az összes teljesitmények összeségökben azaz egy vállalkozónak fognak átengedtetni. 5. Az ár-ajánlatok a feltételi füzet részét képező árjegyzék áraira való százalék leengedések vagy hozzátoldások szerint teendők. 6. Versenyfeltételek, melyeket ajánlatát figyelembe vétetni kivánó minden pályázó teljesiteni tartozik, továbbá a pontosan betartandó ajánlati minták I. pontban emlitett irodában vételelismervény mellett átvehetők. 7. Ugyanott elfeküsznek a kötendő szerződésre nézve érvényes általános és különös feltételek, épitési tervezetek, továbbá az 5-ik pont alatt emlitett árjegyzék betekintés és a versenyezők, vagy ezeknek kellőleg igazolt képviselői által való elismerés végett és 1897. julius hó 26-tól augusztus 8-áig hétköznapokon délelőtti 10 órától délutáni 1 óráig betekinthetők. 8. A versenyezők által leteendő bánatpénz 5%-ban állapittatik meg az összes költségek után, azaz 13.000 frtban. A bánatpénz a tárgyalás kezdete (1. pont) gyanánt megállapitott időpont előtt az alulirott katonai épitészeti osztály pénztáránál letétjegy ellenében átadandó. 9. A pályázatban nyertes vállalkozók mindegyike által leteendő óvadék a bánatpénz kétszeres összegében van megállapitva. 10. Minden pályázó által szem előtt tartandó, hogy ő az általános szerződési feltételeknek 1. czikke szerint a kincstárnak az ajánlat elfogadásról szóló nyilatkozata tekintetében a visszalépés jogáról, valamint igéretének illetve ajánlatának elfogadására nézve törvényileg szabályozott határidők betartásának jogáról lemond és hogy ajánlata ő reá nézve az ajánlatbeadási naptól kezdve visszavonhatatlanul, a kincstárra nézve azonban csak az erre hivatott katonai hatóság általi jóváhagyás napjától kezdve jogerősen kötelező. Budapesten, 1897. julius hó 15-én. A katonai épitészeti osztály kezelő-bizottsága Budapesten.

*

A képzőművészek sérelme.

„Az epreskerti müvésztelep mögött fekvő és a Lendvay-utczára nyiló telket annak idején, mikor a müvésztelep létesült, arra a czélra tartották fenn, hogy azon Munkácsy Mihály vagy valamely más nagy művész számára műtermet fognak épiteni. Azóta több művész folyamodott a tanácshoz, hogy a telket bocsássák kedvezményes áron fiatal magyar képzőművészek részére, a kik műtermeket akarnak azon a helyen épittetni. A tanács a fentiekre való hivatkozással elutasitotta a művészeket kérelmökkel. Annál nagyobb volt azonban meglepetésök, mikor a pénzügyi bizottságnak a mult hétfőn tartott ülésében tárgyalás alá került csetei Herczog Péternek egy kérvénye, a melyben a Lendvay-utczában levő telke kiegészitése czéljából kérte a fővárost, hogy a müvésztelep mögött levő telket neki adja el. A pénzügyi bizottság javaslatba hozta, hogy a telket nyilvános árlejtésen négyszögölenkint 120 forint kikiáltási árért bocsássák áruba. Ez a javaslat kerül majd a tanács és a közgyülés elé, a mely fórumok remélhetőleg megváltoztatják a pénzügyi bizottságnak teljesen érthetlen határozatát. A kérdéses telek műtermek számára van fentartva és erre nézve a tanácsnak több határozata van, a melyek ezt bizonyitják. Herczog Péter a telket abból a czélból akarja megvásárolni, hogy ott istállót, cselédlakást és mosókonyhát épitessen. Ha a tanács, illetőleg a közgyülés hozzájárul a pénzügyi bizottság javaslatához, a mit nem akarunk hinni, kétségtelen, hogy a telek a jelzett kikiáltási áron Herczog tulajdonába jut, mivel a magyar művészek, sajnos, nincsenek abban a helyzetben, hogy aranynyal felmért területen épithessék fel műtermüket. Igy azután a gyönyörü epreskerti müvésztelep mögé egy atelier-kolonia helyett istálló és mosókonyha fog kerülni. Ez az eshetőség azonban annyira abszurdum, hogy elképzelni sem tudjuk. Mint értesülünk, a képzőművészek országos egyesületében is szóvá került a kérdés és a közoktatásügyi miniszteriumban, a művészeti ügyek referensét Szmrecsányi osztálytanácsost felkérték ügyök támogatására. Ajánlatos volna, ha a képzőművészek egyesülete a főváros tanácsához fordulna és egy kellően megokolt kérvényben világositanák fel a készülődő igazságtalanságról.“ Ezt olvassuk az „Egyetértés“-ben. Bizony pedig kár a művészeknek az epreskertért rajongani mikor p. o. a Remetehegy, a Mátyáshegy és környéke fejedelmi kilátással és fenséges csenddel kinálja magát művészi és irói telepnek. Máskor bővebben.

Zimándy Ignácz uj könyve.

Zimándy Ignácz Török-Bálint község plébánosa nagy hatású „*Ébresztő Hangok*“ czimű művének XIV-ik kötetét adta ki. A most megjelent tartalmas kötet veszedelmes kérdést bolygat meg, a *Kossuth kultuszt*. A ki erről ir, az nem követ el népszerü cselekedetet, ha még oly higgadtan és anynyi tanulmánynyal, anynyi tekintély nyilatkozataival érvel is, mint Zimándy Ignácz. *A Buda és Vidéke* nem hagyhat említés nélkül oly irodalmi eseményt, mely itt körünkben merül fel. Mi nem politizálhatunk, tehát csak mint eseményével, egy könyv megjelenésével foglalkozhatunk.

Zimándy Ignácz nagy szorgalommal gyüjtötte össze Kossuth Lajos életének adatait és azokat a véleményeket, miket Széchenyi, Kemény Zsigmond, Szemere Bertalan, Dezseőffy, Deák Ferencz mondottak, és azokat egészszé füzte élénken és érdekesen, ugy hogy Kossuth Lajos tisztelőit sem háboritja fel. Az más kérdés, helyeslik-e és nem-e szül sokaknál rossz vért. A könyv megjelent és nem lehet tagadni a nagy tanulmányt, sok olvasást és sok helyen a kornak alapos rajzát s mindvégig az érdekességet.

Zimándy Ignácz akár tetsző, akár nem tetsző dolgokat ir, még ha a dolgok sokakra nézve ellenszenvesek is, mindég iró számba jöhet, mert gondolatai, eszméi vannak és azokat élvezhetően adja elő. A biráló, — hiszen lesznek e könyvnek birálói — is megbonczolhatja azt jobban, de egy egyszerü ismertetés csak ismertetés és a mi keretünkbe csak az ismertetés tartozik. A könyv megjelenését jelezzük. Az iró nézeteit akár irjuk alá akár nem, a munka értékéből semmit le nem von s az egy gondos jól megirt irodalmi tanulmány, ha irányát nem fogják helyeselni is. Az *Ébresztő Hangokban* ezenkivül a legégetőbb társadalmi kérdéseknek hazafias lendületü megbeszélését találjuk, nagyon sok elfogadható inditványnyal s ezekből egyet közölünk is:

A nagy ipar, kisipar és a kereskedés. A tőkeuralomnak egyik kiegészitő része a nemzetközi nagyipar, a mely a szükséges előfeltételek, vagyis a nyers anyag és felesleges munkaerő nélkül is, csak azért, hogy bizonyos területeket elfoglalhasson, idegen tőkével a világ bármely pontján nagy telepeket állit, a nyerstermények árát leszoritja a termelés kárositásával idegen anyagot használ a munkásnépet hatalmába keriti, keresetét lenyomja, erkölcseiben megrontja s a romboló szocializmusnak dobja oda prédául. Többnyire hamisitványokat termelvén, kárositja a fogyasztót, s az ily módon szerzett nyereséget a nemzetközi pénzpiaczra viszi, vagyis jobban mondva a *nemzeti* forgalomtól elvonja. Pusztit és rombol, a helyett, hogy a közjólétet emelné, amint megtenné egy szilárd alapon álló és az igazi „állam“ által istápolt *nemzeti ipar*.

Hasonlóképpen pervertálta a nagytőke a hazai kereskedelmet is, a mely mint tapasztalásból tudjuk, a helyett hogy szakértők által közvetitené a forgalmat a termelő és fogyasztó között, az üzérek haszonleső seregének kezébe,

---

a mint a nagyságos jószágigazgató úr, a tisztartó kisasszony korosabb férje mondá, daczára classicus szépségének, kamasz volta miatt nem illik az ő háztartásuk keretébe.

Titkos vágytól serkentve, az ispán kisasszony addig könyörgött bozontos bajszu édes atyjának, mig nem az bele egyezett, hogy az árva fiu az ispáni hajlékba befogadtassék, — ha a költő szavával szabad élni, ez vala reá nézve az ezüst kor, — de a végzet ugy látszik az érczek különféleségét akarta bemutatni Kajági Dezsőnek, — mert az ispán kisasszony mihamarább menyasszony lőn és később felesége a Maroti bérlőnek, ez ép úgy mint fenebb a jószág igazgató, nem akarta a cherubin szépségü, — de már kamaszabb ifjut hozományképen elfogadni.

De hát az ispán kisasszony egy bizalmas pillanatban elárulta a jegyző kisasszonynak, — hogy az a leány ki Kajági Dezsőt pártfogás alá veszi, — az mihamarább férjhez megy — legalább az előzményeket tekintve e hitet senki a fejéből ki nem verheti.

Az eredménye ezen bizalmas vallomásnak az lőn, — hogy a tavaszi hajnalt mármár tullépő jegyző kisasszony felveté otthon a párta és divány kérdést, — és hosszabban

(Folytatása következik.)

került, a kik aztán minden árút, habár egyikre-másikra szükségük sincsen, összevesznek, azt nyereség reményében kézről-kézre adják, ugy, hogy mig ez a termelőtől a fogyasztóhoz jut, máris óriási az árkülömbözet, s mindkettőnek kárositásával jár. De még a kiskereskedést is módositotta a nagytőke óriási raktárainak felállitásával. A nagyiparnak hamisitványai halomszámra hevernek e raktárakban, s olcsóságuk tönkre tesz minden szolid üzletet, mely jó áruczikkét nem adhatja el azon potom áron, melyen a nagyipar teszetős kinézésü hamisitványát adja. Igy vándorol azután a nyereség a nemzetközi pénzpiaczra, igy pusztul a nemzeti vagyont leginkább gyarapitó kereskedő osztály, s igy lesz a független polgárokból a nagytőke szolgálatába szegődő bérencz. A kisipar elveszti függetlenségét, s a nagy ipar szolgaságába kerül. A független polgári elemnek pusztulása épp oly végzetes a nemzetekre nézve, amily vétkes a tisztességes keresetnek csalárd eltulajdonitása.

Kerékpáros-térkép Budapest környékéről.

A kerékpározás nemes sportjának fejlesztéséhez járult Kitzler Gyula mérnök, midőn egy térképet adott ki Budapest környékéről (300.000 mértékben) kerékpárosok részére.

Már rég érzett hiányon lett ezáltal segitve, mert az ujabb időben mindjobban elterjedő kerékpározas hiveinek mintegy nélkülözhetlen egy oly térkép, mely különösen kirándulásaiknál Budapest környékére, könnyen áttekinthetően a legkényelmesebb és legrövidebb utczákat és utakat megbizható pontossággal feltünteti. — Szivesen fogadjuk tehát a fenti térképet, mely könnyen érthető módon a térkép olvasásban járatlannak is a kerékpározáshoz szükséges útbaigazitást nyujt. — A térképen feltaláljuk pontos jelzését a mű- és országútaknak, továbbá a gondozott és elhanyagolt kocsiútaknak, ugyszintén a távolság jelzését kilométerekben egyik út keresztezéstől a másikig.

A területi nehézségek, melyeket a kerékpározóknak legyőzni kell, vörös nyilacskákkal vannak jelölve, melyek ritkábban vagy sürübben következnek egymásután a közepes és nagyobb emelkedést feltüntetve.

Különösen veszélyes helyek, melyek a kerékparost óvatosságra intik, fekete keresztekkel vannak jelezve.

Azonkivül hegyek, hegységek szines kivitelben a magasság méterekbeni jelzésével, vendéglők, vámházak, erdők, szőllőhegyek stb. mind föl vannak tüntetve, mely részletek a térkép értékét nem kevéssé emelik.

Ugyancsak nem hiányoznak a vasutak, gőzhajók állomás és megálló helyeik jelölésével.

Ezt a térképet, mely zsebalakban összehajtva 70 krért Toldi Lajos kiadónál, valamint minden könyvkereskedésben kapható, a kerékpározás barátainak ajánlhatjuk. A térképet meglehetett volna Budán is csináltatni, hol oly kitünő térkép nyomdász van, mint Heisler Jaroslav.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények —

Kéky Imre,

Magyar ember tetőtől-talpig, „magyaros a szive-lelke“, magyar még a gondolata is.

Hazafisági szempontból már ez magában is elég érdem arra, hogy őt mint kedves ismerősünket bemutassuk.

De Kéky Imrének ezenkivül még egyéb és valóban számba menő érdemei is vannak. Egyszerü, természetes ember ő, olyan természetes, mint a tudomány nélkül való bor. Igénytelen, a milyen csak ember lehet, és szorgalmas, iparkodó, mint a méhkas fáradatlan népe, mely istenadta ösztönénél fogva napestig gyüjti a virágok porát.

És e nagy szorgalmának meg is van a kivánt látszata. Bizony sok magyar iparos példát vehetne Kéky Imre tervszerü, okos munkálkodásából, mert ő iparosaink sorában kiváló helyre küzdötte fel magát józan, meggondolt igyekezetével s ipari szakmájában kifejtett nagy tudásával.

A magyar *szerszámkészitő ipar* terén Kéky Imre hazánkban bizvást az első helyen áll. Hogy mit tud alkotni az ő kiváló tudása és akaratereje e téren, azt a legfényesebben mutatta be a mult évben tartott millenáris kiállitás alkalmával, a midőn a kitüntetettek sorában olvashattuk nevét.

Mi ez érdemei előtt készséggel hajlunk meg, s kivánjuk, hogy a jövőben iparágának szakszerü tovafejlesztése mellett iparostársai körében arra is törekedjék, hogy az iparos életben még igen gyakran előforduló idegen elnevezések a használatból mielőbb kiküszöböltessenek s helyöket megfelelő magyar kifejezések váltsák.

Egy ilyen irányu mozgalom megindítására mi Kéky Imrét igen alkalmasnak tartjuk, mert agilis, tettvágyó s a jóért lelkesedő egyénnek ismerjük, kinek mindig sikerülni szokott, a mire vállalkozik. S ha ezen a téren hova-tovább mutatkozni fog a kivánt siker, az is az ő érdeme lesz.

Rajta, kezdje meg tehát!

Kérjük azokat, kik a mult ½ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt	— kr.
Fél évre	3 „	— „
Évnegyedre . . .	1 „	— „

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt	— kr.
Fél oldal	30 „	— „
Negyed oldal . .	15 „	— „
Nyolczad oldal . .	7 „	50 „

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A „Buda és Vidéke“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

— **A szocziálismus a szószéken.** A Szent-István napi szent beszédet gróf Szechenyi Miklós jáki apát tartja, ki ez alkalommal ismert szónoki képességével és fényes szellemével a *szocziálismust* szövi bele a szent beszédbe.

— **Pusztába hangzó szó.** Akármit teszünk, akármit irunk, csak pusztába hangzik el szavunk. A magyarosodásban visszahanyatlást látunk. Uton utfelen kabátos emberek németül beszélnek. A nyaraló közönség a lóvasutakon legtöbbnyire németül beszél. A falusiak és handlék németül kiabálnak. Az utczán a gyermekek németül beszélnek. A falukon az iskolába tanulnak azután tovább nem beszélnek magyarul. Még is csak türelmes nép a magyar.

— **Avar régiségek a fővárosban.** Dr. Bartalus Gyula régiségbúvár, mint jeleztük, a régi avar korszaknak érdekes maradványaira bukkant a főváros környékén. Ezek a történeti nevezetességü avar sánczok, a melyek a Kelenföldtől egész a Zugligetig huzódnak. Ezeknek a történeti emlékeknek megmentése és fentartása iránt Bartalus terjedelmes emlékiratot nyujtott be a fővároshoz.

— **Jutalomjáték a „Kisfaludy-szinház“-ban.** Szentes Janosnak, a közönség kedvenczének e hó 30-án, pénteken lessz jutalomjátéka, mely alkalommal Straus gyönyörü operettje a Czigánybáró kerül szinre Horváth Zoltán sziniiskolájának éneknövendékei és Kassay Győző a vigszinház tagjának a jutalmazandó iránti — szives közreműködésével.

— **Matkovich Dénes.** Tárczánkban Matkovich Dénes *Az Impostor* czimü elbeszélését kezdjük. Matkovich Dénes unokaöcscse a hires Matkovich Pálnak (Bus Vitéz — Senky Pál) és benne is meg van az erős humoros ér, a mit kedvezőbb irodalmi viszonyok között budai polgár és irótársunk érvényesithetne is.

— **Mikor épül az esküteri hid?** Épülne már vagy öt éve. Miniszterek és a miniszteri sajtóbüró által igazgatott lapok beszélik, szónokolják, hirdetik már ugy minden 8—10 holnapban, hogy közelebbről épül; a nyáron megkezdik; most már jövő tavaszszal okvetlenül; majd, hogy az idénről elmaradt, de a jövő április havában hozzáfognak. Weckerlét meg is választotta a főváros diszpolgárnak, mint az esküteri hid létrehozóját, tehát a főváros jóltevőjét. Ő excellenciája volt az, a ki sok halogatás után azzal akarta elhitetni a legközelebbi épitkezés okvetlen bekövetkeztét, hogy a leendő hidfő előtt egy városrészt lebontatott. Voltak akkor is, a kik már ennek sem hittek. És azóta is hányadik a terminus már? Sokszor kisült, hogy még a szükséges előmunkálatokról sem gondoskodtak, tehát épiteni lehetetlen. Most megint megszólal egy hivatalos hang, a mely azt hirdeti, hogy no végre az őszszel hozzáfognak és misztikus módon hozzáteszi, hogy az épitkezés 4 mond négy évig fog tartani, holott ugyanazon a helyen olvastuk néhány hó előtt, hogy az épitkezés legfeljebb másfél évig tart. No meg az is olvasható ugyanabban az ujságban, hogy ő excellenciája a miniszter elnök *elvben* nem ellenzi azt, hogy az esküteri hidon villanyos vaspálya készüljön. *Elvben.* Ez az ovatos kifejezés épen nem megnyugtató a fővárosi közönségre. Hiszen miniszterelnöktől mindenki azt várja, hogy a főváros érdekeinek, forgalmi szükségleteinek ne legyen ellensége, *sem elvben, sem gyakorlatban.*

— **A Vasárnapi Lapok legutolsóbb számának tartalma.** Keszthely és a Festetichek. Gróf Vay Sándor-tól. — Nyári dal, költemény. Zempléni Arpád-tól. — Köny és mosoly regény. Beniczkyné Bajza Lenké tól. — Munkácsy Mihályról. — Fogoly madár, költemény. Varsányi Gyulá-tól. — Jósika Samu báró. — Ludvigh Gyula. — Bosnyák földről. Szudy Gyulá-tól. — Alárczos estély álarcz nélkül fordította: Fáj Kunn Irma grófnő. — A királykisasszony jegyese. Kazaliczky Antal-tól. — Éva, regény, fordította: Huszár Miklós. — Romantika, Gaál Mózes-tól. — A sziámi király Bábolnán és Kisbéren. P.-től. Irodalom. — Uj fedél, költemény. Kisteleki Edé-től. — Mig menydörög, jelenet. Zboray Aladár-tól. — Szerkesztői üzenetek. — Vasárnapról-vasárnapra, Garabonciástól. Hymen. — Képtalány.

— **A magyar turista egyesület kirándulása.** Augusztus 1-én. Bánhida, Szelim-barlang, Tata-Tóváros. Indulás a m. á. v. keleti p. u.-ból 6 ó. 50 p.-kor Bánhidára. A Szelim-barlang megtekintése s innen gyalog Tatára. (Ebéd.) A park és kastély, szinház és egyéb nevezetességek megtekintése. Gyaloglás 5 óra. Vasúti jegy oda-vissza 1 frt 60 kr. Vezető: Benkó Mihály.

— **A gőzsikló füstje.** A budavári gőzsikló kéményének a füstje gyakran egészen ellepi a várhegyi sétahelyet és a várpalota kertjét, ugy annyira, hogy ezeken a helyeken sokszor igen kellemetlen, sőt lehetetlen a tartózkodás. Nemrégiben felhivta a belügyminiszter a közmunkák tanácsát, hogy az épitésügyi szabályzat 326-ik szakasza értelmében kötelezze arra a gőzsikló-részvénytársaságot, hogy a gőzgép

kéményét lássa el a lehető legjobbminőségü füstemésztő készülékkel. A részvénytársaság a közmunkák tanácsának idevágó felhivása ellen fölebbezett s igy az ügy most a székes főváros tanácsához került, a melyet a miniszter felhivott, hogy ebben a legrövidebb idő alatt hozzon határozatot.

— **Az Istenhegy parczellázása.** Az Istenhegy és az Orbán-hegy telektulajdonosai a végett folyamodtak a tanácshoz, hogy telkeiket 4—500 négyszögölenkint parczellázhassák. Eddig a telkek nagysága 1000 négyszög ölben volt megállapitva, most azonban, mivel a környék egyre fejlődik s a telek ára rohamosan emelkedik, a kisebb parczellákra való felosztás sokkal czélszerübbnek látszik. A mérnöki hivatal, a mely most foglalkozik a tájék szabályozásával s az úthálózat megállapitásával, a kérelmet elfogadhatónak tartja.

— **„Az Időjárás“.** Érdekes tartalommal jelent meg Héjjas Endre szerkesztésében Budán *„Az Időjárás“* czimü tanuságos havi közlöny. A jól szerkesztett közlöny már azért is becses, mert népszerüen irt czikkek vannak benne. Előfizetési ára egy évre 4 frt, a mi Buda II. ker. Fő-utcza 6. sz. alá küldendő. A természet barátainak ajánljuk a hasznos havi közlönyt.

— **A Rudas-fürdő.** A Rudas fürdőre fölügyelő bizottság a fürdő jövő évi budgetjét 91.000 forint bevétellel és 35.000 forint kiadással irányozta elő. A bizottság az uszócsarnok fölött hat ivlámpát akar elhelyezni, továbbá a gépházat restaurálni akarja s gőzszáritó és gőzmosó helyiségeket akar épiteni. Élénk vitát keltett a vizvezetéki igazgatóságnak az az előterjesztése, hogy a Rudas-fürdő 2500 forint átalány-vizdija helyett a fürdő a vizórák alapján köbméterenkint 8 krajczárt fizessen, mert a Rudas-fürdő lukszusfürdő, s a vizórák szerint 1895 ben 4926 forint, 1896 ban pedig 3271 forint értékü vizzel fogyasztottak többet. A bizottság tiltakozik az ellen, hogy a Rudas-fürdő lukszusfürdő, mert legnagyobb bevétele, mintegy 50.000 forint, a másodosztályu kőfürdőből és a népfürdőből van, a melyekre pedig a főváros ráfizet. Konstatálta a bizottság, hogy az alkalmazott vizórák teljesen megbizhatatlanok, mert a fürdőben a vizvezetéki viz legnagyobb részét az uszócsarnokban használják föl, a többi fürdőben pedig forrásvizet használnak. Az uszócsarnok 1895-ben csak négy hónapig volt nyitva, a mely idő alatt 16.000 hektoliter vizet használtak el, tavaly azonban egész éven át nyitva volt s 44.000 hektoliter vizet fogyasztottak. A vizórák szerint pedig 1895-ben a négy hónap alatt sokkal több vizet használtak volna el, mint tavaly az egész évben. A bizottság tehát a 2500 forint átalányösszeg föntartását javasolja a tanácsnak, különben hajlandó a vizvezetéki vizről egészen lemondani, s kutat furat, a melyből a meglevő dinamó-géppel olcsóbban tudja előállitani a szükséges vizet, mint a mennyit most fizet a fürdő.

— **Kinevezés.** A földmivelésügyi miniszter Molnár István kir. tanácsost és a budapesti kertészeti tanintézet igazgatóját gyümölcsészeti és fatenyésztési miniszteri biztossá nevezte ki. Ez a kinevezés a hazai fatenyésztés felvirágozását jelenti. Molnár István érti a gyümölcs és fatenyésztést, e téren szaktudós és hivatott apostol.

— **Halál a Balatonban.** Balaton-Földvárról irja tudósitóink: Lendvai Lintner Imre miniszteri tanácsos, a magyar vöröskereszt-egyesület főgondnokhelyettese, nyugalmazott államvasuti üzletvezető ma délben, a Balatonban való fürdése közben szivszélhüdés következtében hirtelen meghalt. Tegnap délelőtt érkezett Balaton-Földvárra leánya, Czierer müegyetemi tanár nejének látogatására. Ma délben tizenkét órakor fürödni ment a Balatonba. A hatvanéves Lintner kitünő uszó volt s 12 éves unokájával jó messze beuszott a Balatonba. Uszás közben hirtelen roszul lett s mire unokája segitség-kiáltásaira az uszómester segitségére sietett — elmerült a vizben. Kimentették és azonnal megtették a szükséges ovóintézkedéseket, de mire a gyorsan előhivott orvosok megérkeztek, már meghalt. Holttestét ma délután Budapestre szállitották. Lintner különösen a magyar vöröskereszt-egyesület szervezése alkalmából fejtett ki figyelemreméltó tevékenységet. Itt szerzett érdeme elismeréseül kapta a Ferencz József rend lovagkeresztjét, a magyar nemességet, a miniszteri tanácsosságot s a német lovagrend mariani keresztjét. — Temetése csütörtökön 22-én délután öt órakor volt a vöröskereszt Erzsébet-kórházának kápolnájából a vizivárosi temetőbe. A magyar vöröskereszt egyesület központi igazgatósága a gyászeset alkalmából ugy a központi igazgatóság helyiségére, mint az Erzsébet-kórházra kitüzette a gyászlobogót, külön gyászjelentést adott ki, s az elhunyt családjához részvétiratot intézett.

— **Személyi hir.** *Szőts András*, a főváros községi szeretetház igazgatója 6 heti szabadságot nyervén, a vakációt Kovásznán tölti. A nevezett intézet igazgatói teendőit távolléte alatt *Pulmann Károly* tanitó látja el.

— **Eljegyzés.** Thury Elemér, a budai nyári szinkör hősszerelmese eljegyezte Csige Böske kisasszonyt, Krecsányi társulatának naiváját.

— **Közjegyző Ó-Budán.** Az ó budaiak régi óhaja teljesül, mert mint a hivatalos lap mai száma közli: az igazságügyminiszter ez év október elsején rendszeresiti a közjegyzői állást. Eddig a budai oldalon csak kettő volt.

— **A budai uj kőpart.** A Ferencz József-hid és Margit-hid között épitendő kőpart ügyében a kereskedelemügyi miniszter leirt a főváros törvényhatóságához, hogy a közgyülés minél előbb hozzon a kőpart megépitése ügyében határozatot, mert a kereskedelem és ipar érdekei megkövetelik, hogy a két hid közt levő útterület rendezve legyen.

— **Élet Leányfalun.** Leányfalun nagyon élénk az élet. Anna bálra, hangversenyre készülnek. A nemzeti szinház és opera személyzete is fellép. A kaszinó élénkiti az életet s az élvezetes mellett a hasznost is müvelik, mint p. o. a vasut ügye, miről levelezőnk közelebb többet ir.

— **Buda épül.** Ujabban ismét több diszes épülettel fog gazdagodni székesfővárosunk jobbparti része. *Schütz György* 3 emeletes házat épittet a III. ker. Zsigmond-Lajos- és bécsi-utczák sarkán. Ugyancsak 3 emeletes ház épitésére kapott engedélyt *Zitterbarth Ede*, az I. ker. Bors-utczában *Váradi Aladár* egyemeletes nyaralót emeltet a kies Résmál dülőn. *San Marco* herczegnő szintén egyemeletes házat épittet a III. ker. szőllő utczában. Földszintes házakat épittetnek *Berner Pál* nagyfuvaros az I. ker. kékgolyó-utczában és *Strassgürtl Ferencz* az I. ker. Németvölgy-dülőben. Ez utóbbi épületek kültelkeink emeléséhez nagyban hozzá fognak járulni.

— **Budapest és Dorog között közlekedő ünnep és vasárnapi vonatoknak Esztergomig való közlekedtetése.** A Budapest ny. p. u. és Dorog között jelenleg ünnep- és vasárnapokon közlekedő 4105. és 4106. sz. személy vonatok forgalma f. évi julius hó 25-étől kezdve ugyancsak e napokon Esztergomig terjesztetik ki. — A Budapest ny. pályaudvarról jelenleg délután 1 óra 25 perczkor induló 4106. sz. személyvonat Esztergomra délután 3 óra 58 perczkor fog érkezni, a jelenleg Budapest ny. p. udvarra este 8 óra 15 perczkor érkező 4106. számu személyvonat pedig Esztergomról d. u. 5 óra 42 perczkor fog indulni. Budapest, 1897. julius 17-én. *Az igazgatóság.*

— **Előfizetési az az megrendelési felhivás.** A törvényhatósági naptár 1898-iki tizedik folyamára. Alulirott ezennel a „Törvényhatósági naptár“ tizedik évfolyamára hivom fel a t. érdeklődők figyelmét. Naptáram czélszerüségét hasznavehetőségét előkelő helyeken is elismerték: igy többen a miniszter urak közül (a belügyminiszter urak 47281/1889. és 44050/1890., a pénzügyminiszter úr 2646/1891. eln. és 2012/92. eln., a vallás- és közoktatási miniszter úr 1650/1888. eln. számok alatti rendeletekkel), Budapest székes főváros polgármestere (15274/1888. eln., 42441/1889. eln. és 17551/1890. eln. sz. rendeletekkel), Pest-Pilis-Solt-Kiskún megye, Baranya és más megyék alispánjai, a kik több izben ajánlották azt a saját hatáskörük alatt álló hivatalos közegeknek. A diszes kiállitásu Naptárnak, mely közel hatszáz oldalra fog terjedni, ára fűzött példányban 1 frt, keménykötésü példányban 1 frt 20 kr. lesz, tehát hallatlanul olcsó. Kérem az előfizetési, illetőleg megrendelési iveket azok vételétől számitva két hét alatt a „Pesti könyvnyomda-részvény-társaság“-hoz beküldeni, hogy a nyomatandó példányok száma iránt intézkedhessünk. Budapesten, 1897., postabélyeg kelte. Dr. Toldy László, Budapest székes főváros főlevéltárnoka, a „Törvényhatósági Naptár“ szerkesztője.

Az eskü-téri híd följárója. Az eskütéri híd budai följárójának elkészitése végett, több ingatlan megszerzése szükséges. A kereskedelemügyi miniszter erre a czélra megadta a kisajátitó jogot az I. ker. Üveges-utczában 1705. hrsz. alatt fekvő ingatlanra, továbbá az I. ker. Alsóhegy-utczában 1708 és 2030. hrsz. alatt levő Lerche-féle s az I. ker. Alsóhegy-utczában 2033. hrsz. alatt fekvő Mattmann-féle ingatlanokra.

— **Bezárt temető.** A budai németvölgyi temető, a melyet tiz esztendővel ezelőtt nyitottak meg, már egészen megtelt. Nincs talpalatnyi földje a mely alatt ne pihenne egy halott. A főváros e miatt bezáratta a temetőt s a halottak birodalmában csönd lesz nagyon sokáig. Nem zavarja az elköltözöttek nyugalmát a sirások kapája, a pap éneke s a rokonok zokogó részvéte. Eső mossa majd a sirokat s évek multán eltünnek a dombok ezrei, pázsitos mező lesz a temetőből.

— **Szinészet Budakeszin.** *Serly* Lajos, a Kisfaludy-szinház directora társulatával hetenkint két előadást rendez Budakeszin, a Martin-féle vendéglő nagytermében. Ez előadásokat e héten kezdette meg a *Két Kohn* czimü bohózattal, a mely nagy közönséget vonzott. A nyaraló közönség föleg azért hálás *Serlynek* mert eddig holmi német orfeuménekesek izléstelenségeit volt kénytelen végighallgatni.

— **A miniszterelnök roskadozó háza.** A budavári miniszterelnöki palotán az utóbbi napokban olyan erős rongálódások mutatkoztak, hogy sürgősen hozzá kellett látni a tatarozáshoz. Több nevezetes javitáson kivül uj lesz a palotában a villámos világitás is.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *Fühlkorn János* városmajor-utczai kertészetében (kegyesrendiek épülete) mindenféle virágok és diszcserjék kaphatók. Árak jutányosak; ugyanitt zöldség nemüeket is lehet venni.

— *A valkói dinnye.* A valkói dinnye igen hires és keresett. Az idén ott Cantaloup fajokból is szép termés van. A vásárcsarnokokba való szállitás a falusiakra nézve nehéz, tehát lapunk utján adják ezt tudtul. A ki nagyobb tömegben több dinnyét akar vásárolni az bővebb felvilágositás végett forduljon Bicskey Sándor jegyző urhoz Valkó (Pest vármegye.)

Bizomány. Élő gyümölcs és diszfákat keres egy kertész bizományba. Bővebben a kiadóhivatal.

— *Délután.* Hetenkint egyszer fiatal ügyes ember ki szerény és szorgalmas egy délután foglalkozást talál. Bővebben a kiadóhivatalban a reggeli órákban.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kö- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula

Főmunkatárs: Koncsek Lajos.

— **Pályázati hirdetmény.** 23121/97. A m. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvarán létesitendő olaj pincze munkáinak biztositása czéljából ezennel nyilvánosan pályázat hirdettetik, melyre a verseny feltételek szerint felszerelt és bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb folyó évi julius 31-én déli 12 óráig a m. kir államvasutak Budapest jobbparti üzletvezetősége titkárságánál benyujtandók. Később érkező ajanlatok nem fognak figyelembe vétetni. Bánatpénz fejében legkésőbb f. évi julius hó 30-án délelőtt 11 óráig 650 frt azaz hatszázötven forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az alább emlitett üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál lefizetendő. Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapirok pedig a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennégy napnál nem régibb utolsó napi árfolyam szerinti értékben fogadtatnak el, névértéken felül értékpapirok egyáltalában el nem fogadtatnak. Az ajánlatok boritékai következő felirással látandók el: „Ajánlat a m. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvar állomáson létesitendő rezidium olaj pincze munkáira.“ A végrehajtandó munkákra vonatkozó verseny-feltételek szerződési tervek és költségvetések a Budapest jobbparti üzletvezetőségnek épitési és pályafentartási osztályában naponta 9—12 óráig délelőtt betekinthetők. Budapest, 1897. évi julius hóban. *Az üzletvezetőség.*

— **Hirdetmény.** 95118/97. A magy. kir. államvasutak kelenföld-bicskei vonala II-ik vágányának kiépitése czéljából létesitendő alépitményi munkák végrehajtására ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdettetik Az ajánlatok alapjául szolgáló kimutatások és egységárak jegyzéke, költségelőirányzat, a munkák végrehajtására vonatkozó feltételek, továbbá az ajánlati minták és pályázati feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatósága épitési osztályának központi tervtárában (Budapest, Teréz-körút 56. földszint) megszerezhetők. A tervek az igazgatóság alépitményi ügyosztályában (Budapest, Teréz-körút 56. III. em.) julius 6-tól kezdve naponta reggel 8-tól déli 12 óráig betekinthetők. Ezen épités tárgyában teendő ajánlatok legkésőbben folyó évi julius 31-én déli 12 óráig nyujtandók be a magy. kir. államvasutak épitési főosztálya igazgatójánál (Budapest, Teréz-körút 56. II. emelet). Minden ajánlat bélyegezve, lepecsételve és következő felirással ellátva nyujtandó be: „Ajánlat a kelenföld-bicskei vonal II-ik vágányának épitése czéljából létesitendő alépitményi munkák elvállalására“ Az ajánlat benyujthatása czéljából 10,000 szóval tizezer forint bánatpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon vagyis folyó évi julius 30-án déli 12 óráig leteendő a m. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Budapest, Andrássy-út 73/75. földszint). Értékpapirok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régibb, utolsó napi árfolyam szerint, de semmi esetre névértéken felül számittatnak. Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénz térti vevény mellett adandók fel. Budapest, 1897. évi julius hó 3-án.

Az igazgatóság

— **Pályázati hirdetmény.** Am. kir. államvasutak Gyulafehérvár állomásán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1898 évi január hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számitott három éven át vagyis 1900 évi deczember hó 31-ig.

A bérleti feltételek a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, vagy kivánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és „Ajánlat a gyulafehérvári pályavendéglő bérletére“ feliratu zárt ajánlatok lepecsételve 1897. évi október hó 1-én déli 12 óráig alulirott üzletvezetőség általános igazgatási (I) osztálynál nyujtandók be. Bánatpénz fejében 50 azaz ötven o. é. forint készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi szeptember hó 30-án déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyüjtőpénztáránál Aradon leteendő. Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el. Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitüzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélkül történik. Aradon 1897. julius hó 4-én. 2

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége.

— **Pályázati hirdetmény.** 22378 szám. A m. kir. államvasutak Hatvan állomásán elemi iskola és lakóépületet óhajtunk létesitetni, mely munkára ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk. A verseny feltételek szerint felszerelt és rendszeres bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb f. évi julius 31-én déli 12 óráig a m. kir államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége titkárságánál nyujtandók be. — Távirati avagy később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Bánatpénz fejében legkésőbb f. évi julius 30-án déli 12 óráig 1000 az az egyezer forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a fent emlitett üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál lefizetendő. Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapirok pedig a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerinti értékben fogadtatnak el, névértéken felül azonban ezen értékpapirok semmi körülmények között nem számittatnak. Az ajánlatok boritékai a következő feliratt al látandók el: *„Ajánlat a magyar királyi államvasutak Hatvan állomásán létesitendő elemi iskola és laképületre.“* A végrehajtandó munkára vonatkozó verseny feltételek, tervek, szerződés tervezet és költség számitás a budapest-jobbparti üzletvezetőség épitési és pályafentartási irodájában (I. emelet 50 szám ajtó) naponta 10—12 óra között betekinthetők. Budapest, 1897 julius hó 5-én. 2

Az üzletvezetőség.

— **Pályázati hirdetmény.** 85868/97. sz. A magy. kir. államvasutak vonalai részére 1898. évi január hó 1-től számitandó egy illetőleg három évre szükséges 1—25 tételü román-czement és 1—25 tételü portland czement I—25 a szállitására ezennel pályázat hirdettetik.

Egy évben szükséges mintegy 37·000 q. román czement és mintegy 8500 q. portland czement. Ezen adatok csak tájékozásul szolgálnak, szállitó tehát köteles az általános anyag szállitási feltételek 18. §. b. pontja értelmében az ezen anyagokból felmerülő tényleges szükségletet szállitani, mely szükséglet korlátlanul több vagy kevesebb lehet, mint ezuttal ki van irva.

A szállitásra nézve mérvadók és kötelezők a magy. kir. államvasutaknak 112,291/96. sz. alatt érvényben levő általános anyagszállitási feltételek, valamint a bemutatandó és elfogadott minták minőségét elő tüntető próba eredmények.

A feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési szakosztályánál és valamennyi üzletvezetőségnél, a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők, vagy darabonkint 25 kr. lefizetése mellett az igazgatóság nyomtatványtárából (Andrássy-ut 75. sz.) megszerezhetők.

Az ajánlt anyagokból 10—10 k. jól csomagolt lepecsételt és ajánlattevő czég jelzésével ellátott minta bemutatandó.

Az ivenként 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt ajánlat legkésőbb 1897. évi augusztus hó 18-iki déli 12 óráig az emlitett anyag és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, vagy posta utján odaküldendők. Az ajánlatok külczimén világosan rá vezetendő:

„Ajánlat 85868/97. számhoz“ Az ajánlott anyagok értékeinek 5%-ka bánatpénzképen készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, legkésőbb 1897. aug. hó 17-ig 9éli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

A letéti jegy nem csatolandó az ajánlathoz. — A román czement és portlandi czement szállitására vonatkozó egyéb részletes módozatok ezen igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályánál, valamennyi üzletvezetőségnél, valamint valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtudhatók. Feltételeztetik tehát minden ajánlattevőtől, hogy ezen részletes módozatokat jól ismeri és kötelezőknek elfogadja.

Budapest, 1897 julius hóban,

3) Az igazgatóság.

— **Pályázati hirdetmény.** 18646. szám. II—1897. Magy kir. államvasutak üzletvezetősége Debreczen. A nyiregyháza-csapi vonalunkon lévő Fényes-Litke állomás kibővitése czéljából végrehajtandó al- és magasépitményi munkákra ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a verseny feltételek szerint felszerelt és felbélyegzett ajánlatok legkésőbben **f. évi julius hó 31-én** déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének titkárságánál benyujtandók. Később érkező ajánlatokat nem fogjuk figyelembe venni. A végrehajtandó munkálatokra vonatkozó tervek, a részletes költségszámitás és a szerződési tervezet a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőségének pályafentartási és épitési osztályában, valamint Ungváron lévő osztálymérnökségünknél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati költségszámitás és az ajánlati szöveg dijtalanul megszerezhetők. Az ajánlatok boritékai következő felirással látandók el: *„Ajánlat Fényes-Litke állomás bővitési munkáira“* Bánatpénz fejében legkésőbben f. é. julius hó 30-án délelőtti 11 óráig 1200 azaz Egyezerkétszáz forint teendő le készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az előbb emlitett üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál. A készpénzben befizetett bánatpénz után kamat nem követelhető. Az értékpapirok számitandók a budapesti,- illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régibb utolsó napi árfolyammal, de soha névértéken felül. A beérkező ajánlatok el, vagy el nem fogadása iránt az üzletvezetőség fenntartja magának a szabad döntés jogot. Debreczen, 1897. Julius hó 15-én.

Az üzletvezetőség.

— **Árverés.** 1173/1897. A szent-endrei kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy **Löbmann Ferenczné** és társainak önkéntes árverési ügyében, a pestvidéki kir. törvényszék, a szent-endrei királyi járásbiróság területén lévő Szent-Endre város és határában fekvő a szent-endrei 409. sz. betétben Löbmann Ferenczné szül. Bader Teréz, Bader György és Bader Sebestyén nevén álló A I. 2. sor 2298. hr. sz. szántóra 66 frt, a 3. sor 2304. hr. sz. szántóra 48 frt kikiáltási árban, a szent-endrei 447. sz. betétben A I. 1—5. rsz. a. felvett a 657. hr. sz. 590. nssz. ház udvarral, 658. hr. sz. kert, 659. hr. sz. kert, 665. hr. sz. kert, 666. hr. sz. 590/a. nssz. ház udvarral ingatlanokból álló polgári birtokból Löbmann Ferenczné szül. Bader Terézia, Bader György és Bader Sebestyén 8/5 részbeni jutalékukra 5835 frt 50 krban ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi augusztus hó 16-ik napján d. e. 10 órakor ezen kir. járásbiróság árverelő helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni. — Kelt Szent-Endrén, 1897. évi április hó 27-én. Kir. járásbiróság mint tkvi hatóság.

— **Hirdetmény.** 102402/1897. sz. A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Petrozsény állomáson előállitandó következő épületek ügy mint: egy lakóépület, egy vizállomási épület toldalék épületekkel, valamint két őrház és az ezen épületekhez tartozó melléképitmények létesitésére szükséges munkák végrehajtására. A tervek, a költségvetés és hozzá tartozó épitési leirás, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati föltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött föltételek, Budapesten, a magy. kir. államvasutak igazgatóságának magasépitményi ügyosztályában (Teréz-körut 56. III. em. 13. ajtó) és Aradon az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1897. augusztus hó 4-én déli 12 óráig kell benyujtani, alulirott igazgatóság épitési főosztályánál (Teréz-körut 56. II. em 10. ajtó) Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ivenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő feliratal kell benyujtani. „Ajánlat a petrozsényi állomáson létesitendő épületek előállitására.“ Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis 1897. évi augusztus hó 3-án déli 12 óráig 1300 frt azaz Egyezerháromszáz o. é. frt bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrássy-út 75. sz. földszint), akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapirok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régibb, utolsó árfolyam szerint számittatnak, de soha névértéken felül. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel. Budapesten 1897. évi julius hóban. *Az igazgatóság.*

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legfiatalabb egyenyes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

GANZ és TÁRSA
vasöntöde és gépgyár-részv. társ. Budapesten.
Gáz- és Petroleum-motorok
álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:
A) gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.
Specialitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.
Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.
Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.
Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások rotatios dynamométerek.
Aczélöntés.

BUDAPEST **PÁRIS**

Magyarok társas kirándulása

az 1900-ik évi Párisi Világkiállitásra.

Május, junius, julius, augusztus, szeptember és október hónapokban 14 napra.

Ezen kulturális mozgalom programmjának pontos kivitelét, mint a befolyt összegek kezelését felügyeli a következő bizottság:

ELNÖK: Toroczkó-Szt.-Györgyi Thoroczkay Viktor báró a főrendiház titkára.

Dr. Barthos Andor, ministeri s.-titkár, a vasuti tisztképző tanfolyam tanára.

Dr. Gerenday György, pénzügy. min. titkár, a „Magyar Athletikai Club" alelnöke.

Igmándy Mihály, iró, a „Fonciére" Pesti biztositó intézet osztályfőnöke.

Molnár Viktor, min. osztálytanácsos a vall. és közokt. m. kir. min. elnöki oszt. vezetője, a III. vaskoronarend lovagja.

Dr. Kovács Gyula, kir. tanácsos, egyetemi m. tanár, a magyar kereskedelmi muzeum aligazgatója.

K. Jónás Ödön, műegyetemi tanár, országgyülési képviselő.

Urányi Imre, nagybirtokos és országgyülési képviselő.

Dr. Schubert Emil, kir. törvényszéki biró.

Sturm Albert a „Budapesti Tudósitó" tulajdonosa és főszerkesztője.

Dr. Várady Antal, az orsz. magy. színészeti akadémia igazgatója, a Nemzeti szinház dramaturgja, az „Országvilág" főszerkesztője.

Igazgató: **SOMOGYI NÁNDOR** (Irodalmi és művészeti vállalat.)
Budapest, Erzsébet-körut 44. I. em.

A befizetések kizárólag a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társasághoz.

(részvénytőke 2,500.000 forint)

Budapest, Koronaherczeg-utcza 3. szám. készpénzben, vagy a magyar királyi postatakarékpénztár utján eszközlendő. A takarékpénztár kezeli a befizetett összegeket és szolgáltatja ki ellenértékül a programban foglalt szolgálmányokról szóló részvételi jegyeket.

Ára 250 frt. fizetendő havi 8 forint, vagy negyedévi 24 forintos részletekben.

Irók, művészek, tanárokból álló budapesti 100-as rendező-bizottság. ═══ Irók, művészek, tanárokból álló párisi 100-as fogadó-bizottság.

A befizetett összegek kamatai és a bizottság rendelkezésére álló jövedelem a közoktatásügyi és kereskedelmi miniszterek által mint az utazók alapitványa kulturális czélokra fordittatik.

Részvételi föltételek:

Ár. A folyó évben jelentkezőknek 250 frt. Az 1898. évben jelentkezőknek 260 frt. Az 1899. évben jelentkezőknek 270 frt. A kiállitási évben jelentkezőknek 280 frt. Befizetés. Havi 8 frt, vagy negyedévi 24 frt, esetleg félévi 48 frtos összegekben a magyar királyi postatakarékpénztár utján díjmentesen kizárólag a Belvárosi Takarékpénztár-hoz 1900. évi január hó végéig teljesen befizetendő.

Jelentkezés: A jelentkezési lapok beküldhetők a vállalat igazgatóságához Erzsébet-körut 44, I. em., a Belvárosi takarékpénztárhoz (Koronaherczeg-utcza 3. szám,) minden könyvkereskedés, a társaskörök titkári hivatala és vasuti állomási főnökségek utján.

Az utazás ideje: A párisban rendezendő ünnepségek és kongresszusok megállapitása után minden jelentkező értesitve lesz az egyes hónapok programmjáról 1900 januárban és e szerint választhatja meg azon hónapot, melyben utazni óhajt.

Utazás: Külön gyorsvonaton, csak nappal utazva egy fülkében 6—6 személy I. és II. osztályu kupékban.

Éjszaka uton: Az éjt odautazás alatt **Zürichben** elsőrendü szállodában pihenve töltjük s egy napi ott tartózkodás után ismét ott töltve az éjt."

Étkezés uton: Részben a menetrend szerint a vasuti éttermekben előre megrendelt ebéd és vacsora, részben a vonattal menő étkező kocsiban."

Érkezés Párisba: Az érkező csoportok rokon testületek és a 100-as fogadó bizottság által ünnepélyes fogadtatásban részesülnek és a rendelt kocsikon jutnak a hotelbe.

Lakás: Elsőrendü kényelmes szobákban, egyenkint és csakis összetartozók kettesével.

Párisban 8 napi tartózkodás alatt.

Reggeli: a szállodában két fogásból.

Délelőtt: a város középületei és muzeumai megtekintése a 100-as bizottsági tagok vezetése mellett a megállapitott programm szerint, kisebb csoportokban. Nagyobb utaknál kocsikon.

Ebéd: fentartott külön éttermekben, névjegygyel lefoglalt teritéken változó franczia menu 5 fogásból és itallal.

Délután: a kiállitás megtekintése a vezetők kalauzolása mellett általánosságban és részletekben. Eiffel-torony és külön belépti díjas látványosságok jegyei is díjtalanul rendelkezésre."

Estebéd 6 órakor mint az ebédnél, 6 fogásból és itallal.

Estek: Szinházak, mulatók megtekintése fentartott első rendü helyeken, vagy a kiállitás területén levő ünnepségekben való részvétel.

Ünnepélyek: Diszfelvonulások, idegen fejedelmek érkezésénél, katonai diszszemlék és népünnepélyeken, ugy az akadémia, képviselőház diszülésein külön fentartott helyeken.

Kongresszusok: A különféle tudományos kongresszusokról a vonatkozó társadalmi körök értesittetnek és azokon kivánt részvét biztosittatik.

Környék: Saint-Cloud és Versaille megtekintése a vállalat költségén.

Párisban már időzöttek részére: A programm pontjai senkire sem kötelezők s kiki szabadon rendelkezhetik ideje fölött.

Párisban tovább időzés: Kik a hat hétig érvényben lévő jegygyel Párisban tovább maradnak és azt 3 nappal előbb jelzik, azoknak a kedvezményes lakás és étkezés biztositttatik."

Visszautazás: Mint az odautazás 6 héten belül történik a programmban jelzett vonalon. Az ut tetszés szerint megszakitható. Egy napi ellátásról szelvény utalvány szolgáltatik ki.

Podgyász: Ugy az odautazásnál, mint a visszautazásnál bármily terjedelemben díjmentes."

Vám: Gondoskodás történik, hogy a vámkezelők részéről zaklatásnak ne legyen kitéve az utas.

Biztositás: Az utasok 15 napra baleset ellen 5000 koronára biztositttatnak a hazai Fonciére Pesti biztositó intézetnél és minden kiránduló csoporttal **kitünő magyar orvosok** utaznak, kik ugy az uton, mint Párisban minden esetőségben a vállalat költségén teljesitenek orvosi szolgálatot.

Különös előnyök: Becses figyelmükbe ajánljuk, hogy mindaz, a mi e programmban fölsorolva van, a leggondosabb módon nyujtatik a részvétdijért és hogy a "-gal jelölt pontok eddigelé egyetlen utazási vállalat részéről sem nyujtattak. — Már pedig e rendkivüli szolgálmányok nemcsak, hogy minden kiadástól megóvják az utast, hanem emellett különös előnyt, kényelmet és időnyereséget is biztositanak.

Akadályoztatás a részvételben: Ha valaki a részvételben **akadályozva van**, ezt a részvétel hónapja megállapitáskor bejelentheti és a jegyét másra átruházhatja vagy a részvételdij egy tizedének e költségekre való leszámitásával — a befizetett összeget a takarékpénztárnál felveheti.

Ezen szelvény levágandó és aláirva beküldendő.

„BUDAPEST-PÁRIS." Magyarok társas kirándulása az 1900. évi párisi világkiállitásra.

Igazgató: SOMOGYI NÁNDOR Budapest, Erzsébet-körut 44. I. emelet.

Belépési nyilatkozat.

Alulirott ezennel kinyilatkoztatom, hogy a közzétett prospectus alapján fenti vállalat által rendezendő társas utazásban résztveszek és kötelezem magamat egy havi
részvételi jegyet 250 frt. — krért a folyó hótól kezdve ..... frt ..... kr. negyed részletekben (a magy. kir. postatakarékpénztár utján a Belvárosi Takafélévi
rékpénztár Részvény-Társaság pénztárához Budapesten, (Koronaherczeg-utcza 3.) az 1900. évi január hó végéig befizetni.
Az utazásban való részvétel hónapját jogomban áll az 1900. évi január végéig megállapitani. Ugyanekkor jegyemet másra átruházhatom, avagy az utazásból visszaléphetek. Utóbbi esetben a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társaság a részvétdij egy tizedrészének levonásával a befizetett összeget visszafizetni tartozik.
Ezen időponton tul visszalépésnek és visszatérítésnek helye ugyan nincs, de az ellenőrző-bizottság méltányos esetben jogositva van e szabálytól eltekinteni.
Végül tudomásul veszem, hogy ugy uton, mint 9 napig Párisban a programmnak megfelelő teljesen szabad utazást, podgyászt, lakást, élelmezést, közlekedést és szórakozást és ünnepségekben való részvételi jegyet a megállapitott összegért díjtalanul kapom.

Lakhely: ——— 1897 ——— hó ——— n.

Név és állás: ———

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésű borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Cs. és kir. szabadalom, alulról kezelhető ablakzár.

Szulzberger József

épület és műlakatos mester.

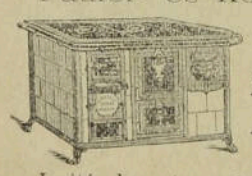
Ajánlja dús raktárát, mindennemű, saját gyártmányú takarék és asztal tűzhelyeit, úgy szintén vas és cserépkályháit minden nagyságban; továbbá készit mindennemű épület és műlakatos munkát, sirrács keritéseket és kereszteket.

Műhely és iroda:

Budapest, Pálya-utcza 6.

Fiók üzlet, tűzhely és kályharaktár:

Pauler- és Roham-utcza sarok,

hol mindennemű házi és konyha szükségletek, zománczczot edények kaphatók,

Javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

A kinek bármely néven nevezendő

nyomtatványra

szüksége van, forduljon bizalommal

Bartalits Imre

könyvnyomdájához

Budapest, III. ker., Remetehegy.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntőház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

— Kanizsai sör. —

Galambos U. vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány a legjutányosabb árak mellett.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Vétel.

300 □-öl telket keresek közvetlen a Ferencz József-híd mellett. Czimem a Buda és Vidékénél megtudható. 93.

Füszerkereskedő segéd,

budai jó házból való 18 éves r. k. vallásu állást keres — Értesitést a kiadóhivatalba kér. 96.

Villatelek.

Leányfalván 3½ hold, jó helyen, jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 87

Meghosszabbitás.

A Buda és Vidéke naptára a közleményekre, arczképekre, leirásokra, czégmegemlitésre stb. Augusztus 15-ig hosszabbitotta meg a határidőt, hogy a jelentkezéseket és hirdetéseket kényelmesebbé tegye. Csak olyan arczképeket közöl, melyeket beküldöttek. 90.

Állást keres

egy irodai teendőkben jártas egyén. Czim a kiadóhivatalban. 97.

Eladó.

egy hintó egész jó karban ára 180 frt. Czim a kiadóhivatalban 98.

Eladó.

az Istenhegyi uton egy szép telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 98.

Eladó.

Mesés olcsón 20 drb. complett ablak, kerettel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 88

Ügyes varrónő,

ismeretség hiányában ez uton ajánlja magát legdivatosabb női ruhák elkészitése 5—6 frtért. Czim a kiadóhivatalban. 102.

Társ kerestetik.

Tudományos vállalathoz, mely kiaknázatlan, 2000 forinttal társ kerestetik, toke koczkázat kizárva. Társ ideje a vállalatnál nincs lekötve. Czim a kiadóhivatalban. 93

Kerti szaletli.

Kerti szaletli kerítéssel eladó. Czim a kiadóhivatalban. 97

Bor.

Jó és finom borokat hektoliter és liter számra ajánl a Buda és Vidéke kiadóhivatala. 96.

Lakások.

Az augusztusi évnegyedre nagyobb és kisebb lakásokat keresnek. Bővebben a kiadóhivatal 95.

Kirándulás.

Tessék kirándulni! A ki a szép vidéket szereti és a jó bort, ránduljon ki Bartalits Sándor vendéglőjébe a *Mátyashegyre*. Ó-Budáig villanyos vasut vezet, innen a *kiscelli* kórháztól szép negyedóra séta. Családok magok főzhetnek. 94.

Lakás hirdetésére.

Temérdek üres lakás van Budán a külterületeken, és a vidéken. Ennek az az oka, hogy a budai lakásokat nem helyes uton hirdetik. Az alagut táblája, oszlopok, kapuk nem jó utmutatók. Ennél eredményesebb a *Buda és Vidékében* hirdetni az árak kitételével. A közönség ehez könnyebben hozzá szokik és kevesebb fáradsággal örömestebb keres lakást. Egy hirdetés czimmel 60 czim nélkül 50 krajczár. A kiadóhivatal a lakásokat rendes könyvben nyilván tartja. 89.

Helyettem.

A ki épiteni akar, a kinek kérvényre van szüksége fővárosnál, előljáróságnál, miniszteriumoknál, hatóságoknál minden képzelhető ügyekben, legyenek azok peres és peren kivüliek a „Buda és Vidéké"-t keresse meg. Mindég szakértők, jogi ügyekben ügyvédek, közjegyzők végeznek. Átiratás, Szerződés. Biztositás tűz- és jégkárok, baleset biztositások, alapszabályok Levélhez 2 drb 5 kros bélyeg. 13.

Kiadó lakások.

Pauler-utcza 2/a Aug. 1-re 3 szoba, előszoba és konyha és padlásból álló lakás, évi bér 530 frt. — **Attila-utcza 143.** Egy butorozott szoba azonnal. — **Alagut-utcza I. sz.** Egy butorozott szoba kiado. — **Lógedy-utcza 43. szám,** többféle 2—3 szobás lakások Aug. 1-ére kiadók. — **Egy butorozott szoba** I., Nyár-utcza 1. sz. a. kiadó, — **Karácsonyi-utcza 3.** ajtó 1. Egy honapos butorozott szoba kiadó. — **Krisztina-tér 3.,** 3 utczai, előszoba, konyha és éléskamra Augusztus 1-ére kiadó 450 frt évi bér. — **Mészáros-utcza 8.,** Nov. 1-ére 2 utczai, 1 udvari szoba, előszoba, speis, fürdőszoba, padlás, pinczével ellátott lakás kiadó. — **Alkotás-utcza 20.** 3 utczai szoba 2 kerti, 1 előszoba, 1 fürdőszoba és mellékszobákkal November 1-től kiadó. évi bér 750 frt. — **Alkotás-utcza 24.** 4 szobából álló lakás 400 frt bér. Azonkivül egy butorozott szoba külön bejárattal kiadó. — **Retek-utcza 67.** uj épült házban két pince üzlet. — **Retek-utcza 67.** 1. emeleten 1 utczai lakás 2 szobával, egy előszobával, fürdőszobával évi bér 380 forint. 93.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 31. sz. (Kisasszony hava.) Vasárnap, augusztus 1.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Budai muzeum.

Erről a kérdésről, tudtommal, már két közlemény is megjelent e becses lapok hasábjain, de azért e kérdést kimeritettnek még mindez ideig nem tarthatom. Magát az eszmét oly szépnek és üdvösnek találom, hogy érdemes vele minél többször minél behatóbban foglalkozni. Csodálom, hogy e fontos kérdés minél több oldalú megvilágitásához az illetékesebb budavidéki körök azaz tényezők még hozzá nem szóltak.

Mi itt a vidéken, már t. i. azok, a kik újságot rendesen olvasni szoktunk, a legnagyobb örömmel s lelkesedéssel olvastuk e szép eszme fölvetését, s annak megvalósitása érdekében minden lehetőt hajlandók volnánk szerény kis körünkben megtenni s azt hiszem, hogy cselekedetbe való lépésünk nem maradna üdvös haszon és eredmény nélkül. Hanem az a kivánatos aztán, hogy a mi adandó jó példánk más körökben is hasonló lelkes követőkre találjon.

Ez alkalommal a létesitendő közintézménynek különösen két pontjához kivánok nehány észrevételt fűzni.

Az eddig megjelent közleményekben találtam ugyanis megemlitve egy, a Budai Muzeum berendezésére vonatkozó s szerintem szintén igen fontos körülményt, t. i. Buda és vidéke növényvilágának a leendő bemutatását.

Ez a rész természetrajzi tekintetben igen fontos, s nem is áll utolsó helyen.

Felőlelendőnek tartom itt mindazt, a mi mezőn, erdőn, réten, sziklatetőn, barlangokban szabadon megterem, valamint mindazt, ami az emberi kéz okszerű gondozása mellett a kertekből, gyümölcsösökből stb. kikerül.

Szerintem Buda és vidéke gazdag és érdekes flóráját egy szakértelemmel egybeállitott herbarium fölöttébb impozánsan tüntetné fel. A gyümölcsfajokat hűségesen elkészitendő viasz-, vagy papir-maché-utánzatokban gondolnám leghelyesebben feltüntethetni, mig a különféle fanemeket ügyes kereszt- és hosszmetszetekben mutathatnók be a létesitendő helyi tárlatban.

Ezzel kapcsolatban, még pedig szoros kapcsolatban be lehetne mutatni az illető növényféléken élődő kártékony férgeket és rovarokat is, azok átalakulási s egyéb életviszonyait, hogy feltünővé váljék: mik az emberi szorgalom s a természet áldásos teremtő munkájának veszedelmes ellenségei.

És ha már ennyire mennénk, ugyancsak ezzel kapcsolatban be kellene mutatni azokat az ellenszereket, eszközöket, óvintézkedési eljárásokat is, miket a gondolkodó emberi fő eszelt ki ezen alsórendű ellenségeinek elnyomására és kiirtására.

Különösen a budavidéki szőllőtermelés bemutatásának szentelnék én itt nagy teret, a mely szőllőtermelés különösen a multjában mindenesetre első helyen állt a hazai szőllészet terén. Magától érthető, hogy a kertészeti, erdészeti és szőllészeti eszközöknek nem volna szabad hiányozni e részből.

És a bemutatandó flóra tekintetében visszanyulnék a multba is, kipuhatolnám és bemutatnám különösen azokat a növényfajokat, melyek 150 évig tartott török uralom ideje alatt honosodtak meg Buda és vidékén. Azt hiszem, ezeknek foglalása gazdaság-történeti szempontból érdekesnek s fontosnak bizonyulna.

Hanem hát persze, ezeknek a czélés okszerű egybegyűjtése valamint magának a Budai Muzeumnak a létesitése sok időbe, sok fáradságba, nagy és kitartó lelkesedésbe, igazi ügyszeretetbe, s számos munkáskéz vállvetett együttmunkálásába kerül.

Honnan kerüljön ki mindez?

Gondolom, az e kérdésről irt első közleményben olvastam, hogy a kezdeményezés nagy munkájára a Budai Könyvtáregyesület van jelölve.

Megvallom, hogy mint vidéki, nem ismerem ez intézményt, ebben a kérdés-

„BUDA és VIDÉKE“ TARCZÁJA.

Az impostor.

Irta: **Matkovich Dénes.**

tartó harcz és háboru után, végre Kajági Dezső a jegyzői portára került — eszme társulás folytán, figyelembe véve a jegyző orrát, — bátran mondhatom ez volt Kajági Dezső életében a réz kor.

De ugy látszik, — a bizalmas vallomás feltette sajátsága a mindinkább kamaszodó Kajági Dezsőnek ezuttal nem vált be, — nem tudni voltaképpen a jegyző kisasszony arczán jelentkező apró mélyedések sürü egymásmellettisége-e, vagy az ifju kamaszkodásának rohamos növekedése miatt-e a kisasszonynál nem igen jelentkeztek a kérők, — és ha a jelen sorok elejét figyelemmel kisérte valaki, — eszébe jut ama bizonyos tábla, mely illetéktelenül a jegyzőné ruhájára akasztatott fel, — bizonyos czélzatot keltve a bemázolásról — mely aztán Kajági Dezső számüzetését vonta maga után.

Ezek után jágerékhez került az ifju, — élete fordulataként ez jelképezi gyermekkora vaskorszakát — a belépés betegséggel kezdődött, mely Katicza lelkiismeretét terhelte, — és önkéntes kilépésével végezte, — t. i. a rakéta tévutja miatt.

Ilyetén képen hősünk egész maga mivoltába bemutatva — azt hiszem, nem ismeretlen többé.

II.

Szülőföldjét elhagyva, — miután mint a hajótörött iránytü nélkül bolyongott a széles országba, — sötét képek, valóságos ólombánya keservekkel telve volt élete.

Ha egy lélegzetre elősorolni lehetne Kajági Dezső különféle foglalatosságát, csupa mulatságból megtenném, — de tulságos fáradtság volna részemről, — ennek ellenében bátorkodom mindenkit a nagy Ballagi szótárra utalni — ott tessék kijelölni mind ama szavakat, a melyek bizonyos foglalkozás megjelölésére vonatkoznak — ezeket egybe gyűjtve körülbelől meglesz a megközelitő fogalom arról, hogy Kajági Dezső mi minden volt, — itt kénytelen vagyunk egyet hangsulyozni, — hogy mindezek mellett becsületére soha egy csepp folt nem esett.

Erdély regényes bérczei között, hol ezredéves tölgyek csókolják a felhőket, — hol a levegő más, — hol a természet hímes szőnyeget terített a vulkanicus sziklákra, — oda vitte sorsa Kajági Dezsőt, — egyik főurnak megtetszett a gyönyörü fiu és valami vándor comédiás nép közül csalta el, — és miután mindenhez értett, nem csak szóval hanem tettel is, — az uri háznál minden volt, — titkár, ispán, istállómester, vadász.

Ezen sokféle hivatalt veleszületett természeténél fogva ki is aknázta, és ezen eljárásában legmagasabb pártfogója saját gazdája volt.

Itt kapta meg a czimmül tett méltóságot, t. i. az impostorságot, — sorrendet kellene tartani a hivatalok szerint, — de hát inkább vegyük ugy, a hogy az idő sorrendje kivánja.

A mint egy kissé megmelegedett, körül tekintett az uri kastélyba, nem kapaszkodott fölfelé sem, de nem is ereszkedett le a cselédséghez, — egy különleges állást foglalván el, — talán ha van valaki, ki emlékezik arra az időre, midőn divat volt, hogy egy nagy uri ház magánál tartott egy-egy lengyelt, — tehát ilyféle „lengyel“ állást foglalt el.

Kattauer cseh vadász, — ép azért, mert néha ellenkező vadász véleménye mert lenni Kajági Dezsőnek, határozottan ellenszenvesen viselkedett ellenében, — lépten-nyomon gáncsot

ben tehát megkivánható képességeiről csak föltételesen itélkezhetem.

A czime ez egyesületnek azt mutatja, hogy a könyvtár ügynek, a közönség szórakozási s önmüvelődési ügyének áll szolgálatában. Ez mindezekre szép és magasztos rendeltetés, s hiszem, hogy azt derekasan be is tölti.

Ámde kérdéses, hogy ez az intézmény saját nemes hivatásának feláldozása avagy csak megcsonkitása nélkül is képes volna-e oly nagy és szerteágazó feladatok teljesitésére vállalkozni, minő egy helyiérdekü és vonatkozású muzeum?

Aligha!

A mi a létesitendő muzeum bibliografikus vagy talán históriai részét illeti, annak összegyüjtését bátran reábiznám a nevezett könyvtáregyesületre, mert tudom, hogy arra rendeltetésénél fogva a legilletékesebb; de már kevésbbé, vagy épen nem annak a számos s más a resszortján egészen kivül eső — dologét, mik egy nagyszabású muzeumnak alkotó részeit képezik.

Ez az a másik pont, a melyre reflektálni akartam és itt nem habozom kimondani, hogy a kezdeményezés munkája tekintetében mást kell kigondolni.

Szerintem egyedül czélhoz vezető mód és eljárás az volna, ha e nagy fontosságu közintézmény létesitésének ügyét maguk a hatóságok, igy első sorban az illetékes budai hatóságok, illetve testületek (elöljáróságnak, ker. választmány, polgári kör. stb.) vennék a kezökbe s szentül hiszem, hogy az ő nemes jó akaratuk és vállalkozásuk igazán dülőre fogja segiteni e nemes eszmét, melynek magam is szivesen kiáltok „hozsannát.“

Vidéki

Kültelki utak kiépitése.

(A budai kereskedelmi társulat előterjesztése az I—III-ik kerületi elöljáróságokhoz.)

Tekintetes Elöljáróság!

Társulatunk feladatát képezvén a budai kereskedelemnek emelése, át vagyunk hatva azon meggyőződéstől, hogy ez csak ugy létesithető, ha a budai részek minél inkább benépesittetnek.

A főváros jobbparti oldalának aránylag gyér népesedését egyrészt a közlekedés hiányossága, másrészt azon körülmény okozza, hogy a beltelken levő utak nagyrésze is rosz állapotban van, a kültelki utak legtöbbje pedig járhatatlan.

A székes főváros törvényhatósága sok kisérletet tett arra nézve, hogy a filloxera által tönkretett szőllőtulajdonosokat kárpótolja. Létesitette a minta-szőllőtelepet nagy költséggel azért, hogy onnan a volt szőllőtulajdonosoknak ojtványokat juttasson, elrendelte, hogy a szegénységüket igazoló szőllőbirtokosok 40.000 ojtvány erejéig ingyen szőllővesszőket kapjanak, mindezen intézkedései azonban a hatóságnak sikerre nem vezettek, mert a szőllő területnek rigolozása és az ojtatványoknak fenntartása oly tetemes tőkét igényel, hogy azt a szegényebb sorsú szőllőtulajdonos előteremteni képtelen. — A tönkrement szőllőknek ujból kiépitését az a körülmény is neheziti, hogy nincs meg a kellő mezőrendőrség s a termelő, a ki nagy fáradsággal és nagy költséggel akár szőllőt, akár gyümölcsöst létesitett, gyümölcsét alig élvezheti, mert a csőszöknek csekély számban alkalmazása folytán a termést rendszerint lelopják. Nincs más mód tehát a filloxera által tönkre tett területeknek értékesitésére nézve, minthogy azok nyaraló területek gyanánt használtassanak fel. Hál Isten a közönségnek izlése a pesti homokos résznek kedvező épitési szabályok daczára a budai hegyes, erdős vidék felé fordult.

A budai hegyeknek nyaralók által való benépesitését azonban csak ugy lehet reményleni, ha azokhoz járható utak vezetnek. Fájdalommal kell azonban konstatálnunk, hogy mig a régibb időkben legalább évenként egyszer, a szüret előtt hozattak rendbe a hegyi utak, addig most az év egyetlen szakában sem gondol a hatóság arra, hogy a hegyekbe vezető utakat jó karba hozza. Hogy csak példaként emlitsük fel, itt van a kutvölgyi út, a mely a várost a legrövidebb uton köti össze a Zugligettel oly gyönyörü hegyoldalba vezetett úttal, a mely párját ritkitja. Itt az orbánhegyi út, a virányosi út, a III-ik kerületnek legtöbb hegyi útja, melynek mindegyike néhány napi esőzés folytán teljesen járhatatlan. A Törökvész dülőben az általános szabályozási tervben a 6030. és 6031. hr. sz. mellett levő befásitott telep üdülő helynek van kiszemelve, de oda még gyalogut sem vezet, és most a 6031. hr. sz. telektulajdonos telkét elzárván — meg sem közelithető. Nem tartjuk helyesnek, hogy a már is túltömött Svábhegyre a székes-főváros folyton költekezik, ott luxus utakat épittet, mig a többi düllőutaknak kiépitését programmba sem veszi, pedig a székes-főváros házi pénztárára is csak haszonnal járna a kültelki utaknak kiépitése és ezzel lehetővé tétele annak, hogy ezen utak mentén nyaraló-telepek létesittessenek, mert ez esetben a közönség jó része nem menne külföldre, nem menne Pesmegye határába, P.-Szent-Mihályra, a homokos Ferencz József-telepre, Békás-Megyerre, a legujabban létesitett Szent István-telepre, hanem itt maradna a főváros vámvonalain belül és ez nem csupán fogyasztási adó czimén a főváros házipénztára javára mutatkoznék, hanem abból hasznot meritenének a székes-fővárosi iparosok és kereskedők is.

A kerületi választmány intézményének abban rejlik az ereje, hogy annak tagjai a polgárok köréből valók lévén, ezeknek módjuk és alkalmuk van, polgártársaikat a közjó érdekében való intézmények létesitéséhez megnyerni. Társulatunk tehát a midőn elhatározta, hogy a kültelki utak kiépitése tárgyában mozgalmat indit meg, abban a feltevésben volt, hogy ezen törekvésében épen a kerületi választmány fogja őt támogatni, a melynek tagjai az egyes telektulajdonosokat az út épitésére szolgáló területek ingyenes átengedésére birják.

Az iránt folyamodunk tehát a tekintetes kerületi elöljárósághoz:

Méltóztassék ezen kérvényünk alapján a kültelki utak kiépitése tekintetében a székes-fővárosi tanácsnak sürgős előterjesztést tenni és egyuttal ezen kérvényünket az abban kitüzött czélnak elérhetése végett a kerületi választmánynak kiadni.

Kiváló tisztelettel a budapesti (budai) kereskedelmi társulat:

Kollár Lajos, ügyész. jegyző. *Freyberger Pál*, elnök.

Régi és uj szobrok.

Egy szép, nagyon szép régi magyar nótában, egy kesergő, régi dalban vasvesszővel akarja valaki megverni a temetőt, mert nem kedvez semmi szépnek, semmi épnek. A pajtás erre azt kéri, hogy ne bántsa a mohosult sirhantokat.

Ma már nem énekli senki e régi dalt és azért elégszer verik meg vasvesszőnél sulyosabbal a temetőt.

A sirhantok elfeledve mohosulnak.

Az ujdonság ingere fut végig napról-napra az emberi idegeken. Uj kis nagyságoknak, kik az anyagi érdeknél alig szolgáltak többet, emelnek szobrokat s a régiek a régi sirokkal együtt gyorsan mohosulnak.

---

vetett Kajágí Dezsőnek, — különösen kiélesedett ezen ellentét, — midőn Kattauer személyes felügyelete alatt levő kopó falkát uraságtól levetett kuvaszoknak nyilvánitotta, — és azokat messze elmaradó dögöknek jelentette ki, az általa idomitott két kopóval szemben, — vadásztudományában és kutyanevelési módszerében ekként megtámadott cseh vadász dühösen provocálta egy nagyszabásu fogadásra t. i. Kajágí Dezső vadászkabátjának egyetlen gombja ellen, feltette több mint 100 éves vadász pipáját, — apja, öregapja, dédapja hagyományát.

Kajágí Dezső elfogadta a fogadást, — és a fogadás napja előtt, egyetértve a magyar vadászlegénynyel a horihorgas Gyurival, — a Kattauer kopóinak az orrát bedörzsölték vöröshagymával, — nagyon természetes, hogy a fogadás napján nem volt szimatjuk, és igy vadat sem verhettek fel, — mig Kajágí Dezső kopói, három nyulat és két rókát hajtottak puska végre.

Könyezve, a dühtől eltorzitott arczczal nyujtotta a 100 éves pipát Kajágí Dezsőnek, — ez mint gentlemanhoz illik nem fogadta el, hanem levágta ama pitykét, — és elismerésül átnyujtotta a cseh vadásznak, ki viszont ezt nem fogadta el, — igy a gombot a szőke Kattauer Irmusnak kellett felvarrni.

Az uri kompánia, majd elpattant, alig birván az impostorság szülte felültetést eltitkolni.

Kattauer nem is dicsekedett többé Kajágí Dezső előtt a kopókkal.

Második felültetést pedig akként eszelte ki, — hogy körülbelül husz macskát varrt be nyulbőrbe, és egy hajtóvadászat alkalmából Kattauer által legkitünőbb hajtásnak jelzett hajtásba ereszté, fogadván vele, hogy ott egy nyulra se akadnak.

A hajtás vigan indult meg, — a macskák mindinkább kisebb körre szorultak.

— No látod hupata (értsd ebadta) menynyi a nyul.

Igen ám — de a mint az első lövés eldördült, — a macskák félelmükben felmásztak a fákra.

Kattauer kiejté kezéből fegyverét, mert még ilyen csodát nem látott.

Az uri kompánia pedig erdőt rengető kaczagással fogadta ezt az ujabb imposztorságot.

Kattauernál megtölt a pohár, ott hagyta Béldeházát — és keresett jobb hazát, hol nem kinozzák az imposztorok.

Itt ismét tartozunk Kajágí Dezsőnek elégtétellel, hogy az ő szive fájt legjobban, midőn a cseh jáger távozott, mert mentora reá bizta a fővadászi hivatalt.

— Méltóságos uram, elfogadom a hivatalt, de sallarium nélkül — ne hogy azt mondják, hogy azért turtam ki a cseh jágert, hogy én akarok a helyébe ülni, — majd hozok neked magyar vadászt, — ki ha többet nem, de annyit bizonyosan ért a fővadászi hivatalhoz mint a cseh jáger.

Hozott is, — nagy szó volt ez — a nagy uri háznál volt az első magyar vadász. Azóta hál'isten nem igen találkozik cseh jáger.

Mentora hires lovasnak tartotta magát — szüntelen versengtek Boda Gusztival, ki magát még jobb lovasnak tartotta.

Nincs az a ló a világon, a melyiket ő meg nem ül, szokta fennhangon kiáltani, — és eddig igaza volt — a legmakranczosabb ló megszelidült alatta, a rideg csikót, a ménesből kifogott legszilajabb mént megülte.

— Csak én találnék olyan lovat, a mit Boda Guszti nem tudna megülni.

— Méltóságos uram, — van nekünk olyan állitá Kajágí, a melyiket nem tud Boda Guszti megülni.

— Ne mondd aranyos bruderkám, halljuk melyik az?

— A „Sultana“.

(Folytatása következik.)

Mi vagy ember, hogy ilyen hirtelen mulsz el? Időd, hired még egy másodpercznél sem tart tovább. Hamarább oszlasz el nagyságoddal együtt a leheletnél.

Szobor, meddig állsz, az enyészet mikor rombol össze, te semmi parány a mindenségben!

Meddig tart az embernek kegyelete? Nem tovább a ledér özvegy fátyolánál. Eltemetik, elfeledik az embert. A könyvtárak kincseit is megőrli elvégre az idő. A szobrot eltörölheti egy földrengés, megemésztheti a tűz, vagy tenger forradalma. A jelen emberiség elfogy és uj lényeket hiv életre az Isten kegyelméből az alkotás.

Nézem a régi szobrokat. Tisztelettel állok meg Széchenyi szobra előtt; az ő eszméi közül nem egy valósult meg.

Gyönyörű az Akadémia épületének falába illesztett nagyarányu dombormű-csoportozat is — melyet nem rég lepleztek le — s mely azt a jelenetet ábrázolja, midőn a legnagyobb magyar a pozsonyi diétán felajánlja évi jövedelmét az Akadémia alapitására.

Nem mondjuk, hogy az Akadémia elhanyagolja nagy alapitója kegyeletes emlékét, de bizony többet is tehetne.

Az idő telik és fogy, a történelem nagy alakjai mindig távolabb esnek és a nagy alakokat csak kevéssé ismerik már.

Van-e szobra Arpádnak, Szent Istvánnak, Nagy Lajosnak, Hunyady Jánosnak, Mátyás királynak, II. Rákóczy Ferencznek, stb.

A kereszténység állitsa fel azt a régi szivében élő szobrot, mely még láthatóan sehol nem diszeleg: Szent István szobrát. A szobor ábrázolja a nagy király alakján kivül azt a magasztos pillanatot, a mikor a magyar nemzet a keresztény vallást felveszi. Ujjabban történt ugyan ez irányban néhány lépés, de félő, hogy ismét megfeledkeznek róla s marad minden a régiben.

Ime, a régi és uj szobrokról, a kegyeletről beszélve, elértünk egy vádra érdemes ponthoz. A nemzet kegyeletében hol van István király?

A hazát Arpád foglalta el, de a nemzetet Szent István alkotmánya és a kereszténység tartotta fenn.

A szobor művelt emberre nézve keveset jelent, de nem igy van a nép, mely nemzeti ünnepeken a fővárosba tódul és elzarándokol nagyjai szobraihoz. A szobrok a történelem illusztrációi.

Nem tartjuk helyesnek azt sem, hogy a katholikus világ nem állitott szobrot még Pázmány Péternek, ki nemcsak mint katholikus főpap, de mint a magyar nyelv bűbájának legalaposabb ismerője és művelője tette magát halhatatlanná egyéb alkotásaival egyetemben.

Sokkal kisebb embereknek állitottak már szobrot; a katholikusok bizony megtehetnék, hogy Pázmánynak szobra legyen, kinek (az egyetem alkotójának nevére) a főváros egyetlen egy utczát, vagy teret nem nevezett el.

Hol marad a kegyelet? Vagy kisebb érdeme van Pázmánynak, mint a zónatarifának? Tisztelet, becsület, de előbb a nagyobb érdemnek állitsunk szobrot. A történelemben sorrend van, ugrások nincsenek.

A kegyelet hiánya okozza azt, hogy a szobrot nyomban valaki halála után állitjuk fel, mintha félnénk, hogy holnapután elfeledjük. Saját gyengeségünk beismerése ez. Az Egyház gyakran száz meg száz év mulva kanonizál. Itt nem évülnek el az érdemek, mert csak valódi érdemeket vesznek tekintetbe.

A katholikus vallástól sok kegyeletet lehetne tanulni. Minden templomnak és falunak meg van a maga védőszentje. A kegyelet minden évben megszenteli emlékét. Az iskolákban miért ne lehetne minden héten egy-egy órát a nagyok emlékének szentelni? Vagy még a halottakkal szemben is pajtáskodnak?

Szobrokról lévén szó, e lap nem hallgathatja el, hogy Magyarország Patronájának ki imádkozott annyi vész között és aki megsegélt, nincsen sehol impozáns szobra.

Hát annyira szegény, annyira kegyetlen volna a magyar katholikus főpapság és főrangu világ? Azt hisszük nem, csak kezdeni kellene és nem késnének hódolatteljes áldozatokra.

A népben a hitnek és fenségesnek érzetét emelni kell.

Ujaknak ne állitsunk addig szobrot, mig a régieknek nincsen. A kegyelet azt parancsolja, ebből épül a hazafiság.

Szobrok állitásánál tekintetbe vegyük a messzebb századokra, évezerre kiható, nem csupán a napiérdekü érdemeket. A ki csak hivatalos kötelességét végezte el, az még nem nagy ember.

Talán csak nem nézhetjük tétlenül azt, hogy már kezdik döntögetni a sziveinkben élő szobrokat, a helyett, hogy ezek megvalósitásában segitenének. — türelemnek nevezve ezt az eljárást. Szép szó, de nem létezik.

Mindenki lépjen sorompóba és hasson oda, hogy ez a mozgalom minél nagyobb arányokat öltsön. Keressük fel, kiket akarnak elfeledtetni jeleseink közül. Hol van Széchenyi és Pyrker érsekek szobra a Muzeum-kertben? Adományt elfogadni és kegyelettel nem hálálni meg, rút dolog.

Apoljuk a kegyeletet, nagyjaink emlékét és állitsunk nekik szobrokat, a legtöbbet pedig Budán.

Egy katholikus.

A fürdőegyesület Évkönyve.

Nem tudom, miért nevezi magát a magyar fürdő egyesület balneologiai egyesületnek. A mire van jó magyar szó minek a helyett idegent használni. Ezzel némelyek tekintélyt keresnek. Botrányosan szaporodnak a magyar tudomány kárára.

Az *Évkönyv* értékéből semmit el nem vont volna, ha a balneologia helyett fürdő ügyet használnak.

Dr. *Löw Sámuel* az egylet főtitkárja nagy buzgalommal állitotta össze az *Évkönyvet*, melyből láthatjuk a hazai fürdőügy emelkedését.

A magyar fürdők egyesülete sokat tett a hazai fürdők emeléséért, s örvendetes számszaporulást látunk a fürdők látogatottságában is, de sajnosan tapasztaljuk azt, hogy a *fürdő törvényjavaslat* még mindig csak tárgyalás alatt van.

Érdekes inditványok felett tárgyalt az egyesület. Igy p. o. *Sibreich Károly* lapunk kitünő munkatársának az országos statisztikai hivatal utján beadott figyelmeztetését, hogy a magyar ásványvizeket Angliában a *budai keserü vizek* kivételével nem ismerik. *Sibreich* azt inditványozta, hogy a londoni egészségügyi muzeumnak a magyar ásványvizekből egy gyüjteményt állitsanak össze. Ezt a nagy költségek miatt az egyesület nem tehette, de megkellene tenni a kormánynak.

Hirschler Mór, budai forrástulajdonos az igazgató tanács tagja, azt a sérelmet adta elő, hogy a forrás tulajdonosok termékeiket minden jelzés nélkül szállitják a külföldre. Hirschler Mór azt javasolta, hogy csak oly vizeket hozzanak forgalomba, melyek palaczkjain azok elnevezése kellően fel van tüntetve. Az igazgatótanács nem tartotta czélirányosnak az ásványviz kezelésre uj rendszabály kérelmezését.

A nemzetközi hydrologiai, klimatologiai és geologiai kongresszuson, mely Clermont Fernandban folyó év szeptember havának hatodik napján lesz, Dr. *Bossányi Béla* a *Szt. Lukácsfürdő* orvosa hazánk hévvizeiről tart felolvasást. A jelentés ennél a pontjánál ismét egymásután három idegen fogalom van, minek jó magyar neve van, a mit magyarul lehetett volna emliteni, s a *Balneologiai Értesitőt* is magyarul lehetett volna elnevezni.

A mult évben gyógyfürdő elnevezést kaptak a Margitsziget és Szent Lukácsfürdő. Érdekes szám adat az is, hogy Budapest félmillió lakosa 2.854.000 fürdőjegyet fogyaszt évenkint.

A jelentésben sok érdemes tettet olvasunk *Édeskuty Jenőről*, ki a hazai fürdő ügyért valóban sokat tesz és megérdemli a nyilvános dicséretet. A sajtó elismerése a legszebb oklevél.

A fürdőügyek tárgyalásaiban élénk részt vettek *Kahn Gusztáv* fürdő igazgató, *Ladik Gusztáv* és *Hirschler Mór*, kik mindannyian budaiak.

A fürdő irodalom müvelésében kitüntetik *Chyzer Kornél*, *Preysz Kornél* dr. *Bozsányi Béla*, dr. *Widermann Gyula*, dr. *Maszák Elemér* budai polgártársaink.

Az országos kiállitáson a budai fürdők mind részt vettek és kitüntek.

A téli kert létesitése az artézi fürdőnél, — a mely miatt az egyesület a fővárosi tanácshoz felterjesztést tett — a gellérthegyi *Pálma liget* ügyére is ráfogja forditani a szakkörök figyelmét, s a budai meleg forrásoknak télikertnek, az iparkertészet czéljából felhasználására és egyéb ipari czélokra.

A felterjesztésben idézik boldogult *Szabó József* véleményét: „*Hévviz forrásaink vizét máskép is lehetne felhasználni a 19-ik században. Egész városrészeket lehetne avval füteni, fellehetne használni iparos téli kertekre, melyeknek termékeivel Olaszországot is megelőzhetnénk, ugyszintén mosó intézetekre és más számos iparágra, melyek épen a természetes kincs kihasználásának alapján Budából egy iparvárost varázsolnának elő.*

Megemlékezik a jelentés a *budai Saxlehner* czég ásványviz töltés vivmányairól, a melyből valódi iskola keletkezett és ennek köszönhető, hogy nem zavarosak és üledékesek az ásványvizek.

Dr. Vámossy Zoltán jeles fiatal tudós orvosunk a hazai fürdőügy fejlődéséről és a régi fürdőéletről emlékezve, a budai fürdőkről sok érdekes dolgot mond el, a melyekből kitünik, hogy a budai hévvizek már az *Árpádkori* királyok idejében is ismeretesek voltak.

Az országos fürdőegyesület nagyon sokat végezett a mult évben, de szerettük volna, ha Buda vidéke községeivel is foglalkozik és Pest vármegye kormányzatát és a községek előljáróit figyelmezteti arra a természeti kincsre, melyekkel a vidéket az Isten megáldotta és a mit ki nem aknázni nagy mulasztás. Reméljük, hogy a *Buda és Vidékét* ebben a munkájában az egyesület segiteni fogja és akkor csakugyan magyar Schweiz lehet *Buda* és *vidéke*.

E. Gy.

A labanczuti iskola.

Folyó év szeptember havában megnyilik az I. ker. Labancz-uti községi elemi és gazdasági ismétlő iskola. Az épület julius hó 21-én vétetett át Rózsavölgyi Gyula tanácsnok úr által Barcsay Lajos épitésztől. Az épület valóságos mintaiskola, mely paedagogiai és közegészségügyi szempontból a legnagyobb igényeket is kielégitheti.

A Labancz-uti gazdasági ismétlő iskola az első ilynemü iskola a székes főváros területén. Felvétetnek oly tanulók, kik az elemi iskolát bevégezték, sem az iparos vagy kereskedői pályára nem lépnek, sem a középiskolákba nem járnak, hanem földmivelők lesznek. Különösen Budán nagy hiányában vagyunk az elméletileg és gyakorlatilag képzett szőlő, kert és faiskolai munkásoknak. Az iskolakert be van rendezve fa, szőlőiskolai és konyhakerti czélokra, van ezenkivül méhes, melegágyak, üvegház, a korai termelés, a téli virágkertészet és a téli rózsanemesités bemutatására.

A gazdasági ismétlő iskolai tanfolyam 3 évig tart. A három évi tanfolyam alatt a ministeri tanterv szerint a tanulókkal megismertetik a talajnemeket, a trágyázás elméletét, a trágyakezelést, a növény alkotórészeit, a táplálkozás mikéntjét, az anyagcsere elméletét az állati és növényi életben, a takarmányozást, rövid állatboncztant, hasznos és káros állatokat, a növényi és állati betegségeket, a házi állatok ragályos betegségei elleni védekezés módját, az állatgyógyrendőri és mezőrendőri törvényeket. Részletesen megismertetik a tanulókkal az okszerü állattartást, a tehén gondo-

zását a tejelés elősegitésének mikéntjét, a borjunevelést, a lótartást, a csikónevelést, a sertéshizlalást, a házi szárnyasok tenyésztését stb.

A természettani oktatás kapcsán a tanulók megismerik a vizet, levegőt, a fény hatását, a növényi és állati életre, a hajcsövesség és az átszivárgás elméletét a növényi életben, a növényi sejtek rendeltetését, a sejteny, rostany jelentőségét, a mezőgazdasági gépek szerkezetét, munkaképességét.

Megtanulják az egyszerü gazdasági könyvvitelt, a gazdasági életben előforduló számtani müveleteket: az élet-, vagyon-, tűzkár elleni biztositás jelentőségét és hasznát.

A székes főváros a tanfelügyelő úr ajánlatára 4 heti szabadságot engedélyezett az iskola vezetőjének, gazdasági tanfolyamok hallgatására és nagyobb, nevezetesebb gazdaságok tanulmányozására.

A nemzetközi gazdakongreszus Főjelentése.

(Ára 5 frt. kapható Nagel Ottónál.)

Darányi Ignácz a földmivelésügy miniszter számtalan nagy alkotásai érdeméhez sorakozik a Nemzetközi gazda kongreszus is, melynek tanácskozásait ritka szakértelemmel és készültséggel vezette.

A kongreszus Főjelentését két vaskos kötetben adta ki. A szerkesztés *dr. Rodiczky Jenő* főtitkárt, az ismert kitünő gazdasági irót dicséri.

Darányi Ignácz szivvel, lélekkel tettel oly közel áll Budához, hogy mi nekünk minden alkalmat megkell ragadnunk, korszakot alkotó munkásságának elismerésében.

A nemzetközi gazda kongreszus tagjainak megmutatta Budát is és költői lelkesedéssel magyarázta a Gellérthegy és egyátalán a Duna jobbpartja hátterének szépségeit. *Darányi Ignácz* megnyitó beszédje egy hatalmas tudásban gazdag tanulmánya oly készült férfiunak, ki ismeri és szereti, ápolni is tudja azt a földet, mely gondjaira van bizva.

A tanácskozásokban magas szinvonal látközével többszörösen kitünt *gróf Festetich Andor* a III-ik kerület képviselője.

Darányi Ignácz a kongreszust bezáró befejező beszédjében ragyogó szavakkal jellemezte a kongreszust, a mely a mezőgazdaság ügyét jelentékeny lépéssel fogja előbbre juttatni.

A történelem muzsája ajkaira méltó p. o. ez a pár szó:

„Önök most viszszatérnek hazájukba, tudományos munkáikkal ismert ékesszólásokkal továbbra is érvényesithetik hathatos befolyásukat és teljesitik azt a nemes hivatást a mi önökre hárul. Lelkes harczosai lesznek a föld érdekeinek, bátor szólói lesznek a gazdáknak, kik az emberiség számára a mindennapi kenyeret termelik.“

Adjon Isten erőt, alkalmat és kitartást Magyarország földmivelése miniszterének, hogy a magyar földnek soká használhasson és jusson ideje arra is, hogy Buda és Vidéke szőllő területein ujra tündököljön a nemes gerezd.

A berlini Rieselhof.*

A berlini kertészeti kiállitás tanulmányozása alkalmából egy régi vágyam teljesült akkor, amidőn a Berlin környékén elterülő „Rieselhof“-ra kirándulhattam és ott egy tanulságos napot tölthettem.

„Rieselhof“ a neve ennek a homokterületnek, mely Berlin varost északkeletről övezi és a város tulajdonát képezi. Az egész terület 9633 hectárra terjed, 5 intézőség alatt kezeltetik és öntözésre van berendezve. Az öt intézőség Osdorf-, Grossbeeren-, Falkenberg-, Malchow- és Blankenfelde külterületi községekben van elhelyezve, a főfelügyeletet a gazdasági tanácsnok utjan a városi tanács gyakorolja.

A telep jelenleg Krützmacher J. városi gazdasági tanácsnok felügyelete alatt áll, kinek előzékeny és szives utmutatása mellett lett lehetséges ezen tanulságos telep beható megszemlélése és tanulmányozása.

Húsz évvel ezelőtt nem tudott a város mit csinalni a futóhomok területekkel, melyek sivár homokját a tavaszi szelek Berlin külvárosaiba is behordták. Alig tudták a jobb részek morgenjét 2—3 márka haszonbér mellett bérbe adni. Ugyanekkor voltak Berlin egészségügyi állapotai — Szent-Pétervár után — az egész continensen a legrosszabbak. A lakosság 30.9‰ e halt meg és a halál okaul harmadreszben a *Typhus* vala constatalva. Származott pedig ezen kedvezőtlen allapot onnét, mert Berlin szennyvizei és a closettek a Spreebe vezettettek ki a városból.

1869-ben merült fel először az eszme, — vajjon nem lehetne-e ezen szennyvizeket okos, körültekintő canalisatió által a városból kivezetni és a sivár városi homoki földek tragyazasi czeljaira öntözés utjan felhasználni, úgy azonban, hogy egészségügyi szempontból se lehessen ezen kihasználás kifogásolható.

Az eszme csakhamar népszerü lett és 1870. évben már részletben kisérletül kivitelre is került. A következő években fokozódott azon homokterület nagysága, melyek öntözés alá kerültek és ma már a terület nagy része egy mintaszerü öntözésre berendezett rétet és kerti gazdaságot képez.

Berlin házai el vannak látva bőven a Spree vizével, oly czélból, hogy azt a háztartásban, tehát tisztogatásnál, fürdőszobákban és a closetekben ne kiméljék; hanem minel bővebben használják, hogy igy a csatornába ömlő szennyvizek minél higabbak és igy gyorsabb folyásuak legyenek.

A házak felhigitott szennyvizei az utczák alatt épitett csatornákba ömlenek és ezeken át vezettetnek ki a város végére a „Rieselhof“ felé. A város végén a csatornák szivattyú állomásoknál végződnek, hol szivattyuk segélyével a vizek egy méter átmérőjü és az öntözendő földeknél magasabb öntött vascsövekbe nyomatnak, melyek a 25—30 méterrel magasabban fekvő Rieselfeldre vezetik azokat. Künn azután a csövek elagaznak és mindig vékonyabbra oszolnak.

A telep egyes magasabb helyein kieresztő zsilipek vannak elhelyezve, a melyek csak a zsilipőrök által nyitatnak ki, amikor az öntözés eszközöltetik.

A terület legmagasabb pontján van egy magas nyitott mutató (vizállás mérő) cső, a mely biztositasi csapul is szolgál egyszersmind. Ezen cső aljában egy uszótárgy van, mely nyelével a csőben a folyadék állását jelzi.

A folyadék magasabb állása, tehát a nyomás mérve szerint kell azután több vagy kevesebb zsilipet megnyitni. Ha nem kell az öntözésre sok viz és nagy a nyomás a viz felül a mutató csövön kifolyik egy elvezető árokba.

Az egyes zsilipeknél folyik a szennyviz nyitott és magasabban vezetett árkokba. Minden Morgen körül van véve ily magasabban fekvő árokkal, a melyből a viz a körülzárt területre bocsátható. A körülzárt és egy morgen nagyságú területek részben konyhakerti-, részben gyógynövények termelésére, részben faiskolai czélra, részben pedig rétnek használtatnak; a vizvezető árkok oldalai gyümölcsfákkal vannak beültetve.

A terület 1896-ban következőleg használtatott:

400 hectáron zöldség termeltetett;
4900 hectár rétnek használtatik;
4300 hektár még berendezés alatt áll;
33 hectár faiskola és gyümölcsös. Ebből 400 hectár oly rét van már öntözésre berendezve, mely evenként 5—6 kaszálast is ad.

A viz a rétre reá eresztetik és azon áll hosszabb ideig; a zöldséges kertben csak a talajon terül szét és igy a növények gyökereihez kerül anélkül, hogy azok leveleit érintené; a gyümölcsfák pedig a vizvezető árkok oldalán csupa beszürődés utján táplálkoznak és igen jól érzik magukat. A 8 éves alma-, körte- és szilvafák ottlétemkor telve voltak gyümölcscsel; pedig az idén Poroszországban alma nem igen termett.

Egy-egy kertész 240 márka bért fizet egy-egy morgen nagyságu parczella után és igy csak a konyhakertészektől a városnak 87.000 márka bevétele van.

A rétekről a város az idén 420.000 q. füvet adott el a környékén lakó tehenészeknek, kiknek nem kell igy földet sem bérelniök, mert folyton kaphatnak 80 fillérjével akármennyi frisen kaszalt füvet.

A rétekről lefolyó és már szilárd részeit leülepitett viz a területről levezető árkokon a mélyebb helyekre, tavakba folyik. Ezen átfiltrált tiszta vizben haltenyésztés üzetik.

Az árkok partjain már eddig is 23.400 magastörzsü gyümölcsfa van kiültetve s amint a faiskolából kerül, fokozatosan be lesz néhány év alatt az egész terület az árkok mentén fásitva. A telepen vannak rendes munkasok is, a többi a kórhazakból (reconvalescens betegekből), továbbá a kisebb kihágásokért elitéltekből — és a javitóintézetekből kerül ki. Minden dologtalan és kolduló, ki a rendőrség által bekisértetik, mérsékelt napszám mellett itt talál fizikai erejének megfelelő foglalkozást.

Mintegy 1000—1200 ilyen munkaerő kerül ki évente Berlinből a telepre.

Ami a faiskola és gyümölcsfák kezelését illeti, azt 2 főkertész végzi a kellő betanitott napszámossal. A fák leginkább mind magastörzsüek és az almákból leginkább a téli arany parmén, nagy kasseli ranet; körtékből a Napoleon vajoncza és a hosszu zöld körte, a szilvából pedig a beszterczei és a Späth Anna termeltetik. A fák itt neveltetnek a faiskolakban, mert a tapasztalat azt mutatta ki, miszerint a hozatott fák ezen öntözött területet roszszul tűrik; ellenben igen jól érzik magukat azon fák, melyek a magvetéstől kezdve ezen területen neveltettek.

A réten olasz perje és Phalaris arundinacea fü termeltetik leginkább, a melyek ezen öntözés mellett a legjobban diszlenek.

A még berendezés alatt álló területeken gabona és kapás növények is szoktak átmenetileg termeltetni; sőt 6 morgen területet gyógynövények termelésére is fordittatik és 280—360 márka tiszta jövedelmet hoz.

Ennek a telepnek berendezésével Berlin városa nemcsak paradicsomot teremtett a homok-sivatagból; nemcsak hasznot hoz a városnak az intensiv kerti termelés által; nem csupán foglalkozást ad sok szegénynek és munkához szoktatja a munka-kerülőket; de a város egészségügyi viszonyait is tetemesen megjavitotta, ami ily nagy városnál a legelső és legfontosabb dolog.

A közegészségügyi hivatal jelentéseiből 1870-től 1895-ig kivehető, miszerint a halálozási hányad és a typhusban elhalálozottak hányada egyenes arányban apad az öntözés alá vett területek emelkedésével. Igy pl. amig 1870-ben 11938 morgen öntözött terület mellett a halálozási hányad 28·9‰ és a typhusban élhaltak, ebből 1·7‰ ot tettek; addig 1885-ben amidőn az öntözött terület 24689 morgen, — a halálozási hányad már csak 18·4‰ és a typhusban elhaltakra már csak 0·69‰ esik.

A berlini „Rieselhof“ eszerint nemcsak kertészeti és gazdasági szempontból, de humanitási és közegészségügyi szempontból is igen fontos intézmény, és miután a Duna és a homokterületek közvetlen közelségénél fogva Budapest nagyban hasonlit Berlinhez — csak sajnálni lehet, hogy Budapest félmilliót meghaladó lakosának ürüléke és szennyvize könnyelmüen a Dunába bocsáttatik, miáltal közgazdaságilag

* Molnár Istvánnak dr. *Darányi* Ignácz földmivelésügyi m. kir. miniszter urhoz intézett jelentéséből.

teljesen elvész és másrészt inficálja a Dunát, terjesztvén Budapesten és azon alul a ragályos betegségeket. *Molnár István.*

(A Kertészeti Lapokból)

Ingatlanok forgalma Budán.

Kéky János és társának III. ker. Beltelek 836. és 863. számu telkei 9500 forintért Müller Agost és nejére; Schütz Györgynek a III. ker. Testvérhegyen 2879. stb. szám alatt fekvő telkei 6500 forintért Surányi Józsefre; Schlosser József és nejének az ó-budai Beltelek 1630. szám alatti telke 2341 frért Schaffer Istvánra; Carl Lénártnak III. ker. fölosztott legelőn 8110. szám alatti telke 3600 forintért Schütz Györgyre; Link István és neje I. ker. Kelenföldön fekvő 10287/a. és b/1. hrsz. telke özvegy Martonusz Andrásnéra (csere); Schrott Ferencz és neje II. ker. Vérhalom dülőn fekvő 5552. hrsz. telke 250 frtért Kürthy Jánosra. Kertler Ferencz I. ker. Kelenföldön fekvő 13.358—60 hrsz. telke 20.000 frtért Wehrmann Frigyes és társaira. Hilwerth Manó és társai I. ker. Sasadi dülőn fekvő 8242. hrsz. telke 21 frt 84 krért Durst Győző és nejére. Lettner I. ker. Naphegyen fekvő 12.453. hrsz. telke 768 frtért Nagy Lipótra. Radocsay Hermina I. ker. Istenhegyen fekvő 6997. hrsz. telke Obál testvérekre (örökség). Schneider Sebestyén és neje I. ker. Pösingeri majorban fekvő 9225—9227. hrsz. telkének $^2/_4$ része 1700 frt Sehr János és nejére. Löwinger József I. kerület Madárhegyen fekvő 8920—1. hrsz. telke 1200 frtért Manheimer Vilmosra. Csányi Gyula és neje I. ker. Kőérberekben fekvő 9753—54/1. hrsz. telke Seliga József és nejére. Kalmay Gyula és neje I. ker. Tabánban fekvő 1872—75. hrszám telke 16500 frtért Schlesinger Miksára. Eszterle testvérek I. ker. Istenhegyen fekvő 7011—12. hrsz. telke 31275 frtért Valkó Lajos és társaira. Skultéty István I. ker. Kelenföldön fekvő 13667—69. hrsz. telkének $^4/_{12}$ ed része 21509 frtért hatvani Deutsch Károlyra. Skultéty Mária és társai I. ker. Kelenföldön fekvő 13667—69. hrsz. telkének $^8/_{12}$ része 44166 frt 48 krért hatvani Deutsch Károlyra. Kapp József és társai I ker. várban fekvő 250 hosz. telke részei 7500 frtért Csorda Simonra. özv. Jarmer Jánosné és társa II. ker. Törökvészen fekvő 5926 hrsz. telkének $^3/_4$ része 2560 frt 50 krtért Weiner Mór és társára. Pilsic Miklós és neje I. ker. Péterhegyen fekvő 9029/1—b hrsz. telke 8200 frtért Török testvérekre. Kliszborszky Jánosne és társai III. ker. Csatárka dülőn fekvő 4948. hrsz. telke 1457 frt 22 krt. Bayer Györgyre. Ugyanannak ugyanott fekvő 13897/3 hrsz. telke 1457 forint 22 krért Szilner Jánosra. Kelenföldi házépitő szövetkezet I. ker. Kelenföldön fekvő 13725/129 hrsz. telke 1351 forintért Untisz Bertalanra. Ugyanannak ugyanott fekvő 13725/59 hrsz. telke 990 forint 89 krért Steinfeld Jakabnéra. Ugyanannak ugyanott fekvő 13725/83 hrsz. telke 810 forint 20 krért Friedrich Ferenczre. Ugyanannak ugyanott fekvő 13725/109 hrsz. telke 401 forint 72 krért Berger Bernátra. Linder Józsefné III. kerület Csatárka dülőn fekvő 4874 hrsz. telke 802 forintért Neubauer Antal és nejére. Kern Jánosné II. ker. Vizivárosban fekvő 2556 hrsz. telkének $^1/_2$ része 5500 frt rt Kern Emilre. Gill Józsefné I. ker. Krisztinavárosban fekvő 1430—31. hrsz. telkének részei 3200 frtért Blédi Adolfnére. Weinstein Sándor és neje I. ker. Kőérberekdülőn fekvő 9377—78 hrsz. telke 6000 frtért Várady Béla és nejére. Genovszky József II. ker. országúton fekvő 3302—03. hrsz. telke 13000 frtért Budapest székes főváros közönségére.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények —

Dr. szigethi Barthos Andor.

A kik ismerik dr. szigethi Barthos Andort, azok bizonyosra veszik, hogy méltó és szép pályát fog befutni ez a tehetséges és tanult fiatal férfiu, ki most a Nemzeti szövetség elnöke, titkár a kereskedelmi ministeriumban, a vasuti tiszti tanfolyam tanára, egyetemi magántanár, a párisi kirándulás vezérbizottsági tagja, a jog- és állam tudomány tudora, kitünő tisztviselő és iró stb.

A Buda és Vidéke közönsége jól ismeri arról a szellemes vigjátékáról, mit pár évvel ezelőtt a Krecsányi társulata nagy sikerrel adott és arról a szép olvasásárol, mit Ó-Budán tartott és a mi lapunkban jelent meg és olvasóink általános tetszésével találkozott.

A Buda és Vidéke szerkesztőjének jó barátja és a barátságot minden alkalommal nem csak szóval, de tettel is kimutatja és neki a Buda és Vidéke sokat, nagyon sokat köszönhet.....

A hazai közlekedésügy egyik vezér tekintélye, kit a kormány bizalma nagyon fontos kiküldetésekkel tisztel meg. Törvényhozó erő, ki egykor a parlamentben is hires lesz és az államférfiak sorába emelkedik.

Barthos Andornak alig van szabad perce, ugy el van foglalva. A mi hivatalos ügyből megmarad, az a közügyé, a szórakozás pedig a tanulmányoké. Azok közül való, kik magok előtt a munkásságban, hazafiságban, kötelességtudásban és a nemes erényekben példának Vörös Laszlót, a közlekedés és kereskedelmi ministerium nagynevü államtitkárját követik.

Igazi jellemes, lovagias kedves férfi, jó fiu és reménye nem csak a hazának, de magas müveltségü anyjának is és tehetséges kiváló testvéreinek, a jogivilágban szép nevü atyjának.

A nemzeti szövetség zászlóvivője, mely zászlóra a magyarosodás, munkásképzés és munkáskérdés megoldása van irva. A kis termetü emberben óriás szellemi erő van, a mi értelmes arczáról visszatükröződik.

Szive jó és nemes. Árnyék nincsen benne. Jelleme kifogástalan. A barátságban önfeláldozó barát.

A párisi kirándulás kivitelében tevékeny részt vesz és megkönnyiti összeköttetései, ismeretsége, fáradhatlansága, tekintélye és erkölcsi sulyával Somogyi Nándor úr s a végrehajtó-bizottság munkáját.

A Budá és Vidéke kiadóhivatala is belátva a kirándulás fontosságát, a franczia müveltség felöltésének szükségességét, a tudomány számára való megnyitását, a párisi kirándulást szivvel lélekkel támogatja és a jelentkezőket nyilvántartja és ezt ujra olvasói figyelmébe ajánlja.

Különfélék.

Ráth Károly. †

A fővárosnak gyásza van. Népszerü és szeretett főpolgármestere Ráth Károly meghalt. A főváros részvéte mindenütt megnyilvánul. Ráth Károly érdemei maradandók. Emléke élni fog a polgárok szivében. Aldás és béke lengjen felette.

— **Magyarul beszéljünk.** A magyar iskola egyesület figyelmébe ajánljuk a következő sorokat: Tisztelt Szerkesztő Úr! Az Isten éltesse, hogy a magyarosodás ügyéért anynyit tesz. Ezért minden jó hazafi elismerésére érdemes a Buda és Vidéke. Valóban boszszantó a visszanémetesedés, mit lépten nyomon tapasztalunk. A tanitók fáradtságos munkáját elmossa az élet. A mi jó falusiaink, a kik árúczikekkel kereskednek, nem akarnak magyarul megszólalni, a vendéglőkben, lóvonaton, nyilvános helyeken németül beszélnek. Nagyon helyes volna, ha a magyar iskola egyesület, a közlekedési vállalatok eszközeibe, hajókra, kocsikra, és nyilvános helyekre táblákat függesztene ki ily felirassal: **Magyarul beszéljünk**! Ugyanezt ajánlanám a Nemzeti Szövetségnek is. A mely nemzet nem a maga nyelvét beszéli, az elvész. Egy nyaraló.

— **A Városmajorért.** A városmajor rendbe tartása érdekében több a környéken lakó polgár, közöttük nyaralók is, az első kerületi előljárósághoz azért folyamodott, hogy a Városmajort, mely üdülő és gyógyhely számba mehet, öntözzék. Ez a kéres ép oly méltányos, mint az, hogy a lovakon száguldozó és ott versenyt rendező tiszti szolgákat tiltsák ki, mert a gyermekek életét veszélyezteti ez a naponkint rögtönzött lóverseny. Mi is felszólaltunk ez ellen, sőt azt is tapasztaltuk, hogy a városmajor őre a legnagyobb buzgalommal hiában szólitgatja a tiszti szolgákat. A kérvény egy hónapja van már az előljáróságnál vagy már a tanácsnál, de még választ a kérvényezők nem kaptak és az intézkedéseknek nyomát sem lehet látni.

— **Rossz lépcső** A vérmező Attila-utczai oldalán a régi jó időkben a 129. sz. ház előtt készitettek egyetlen lépcső lejárót, de most az is használhatlan, mert annyi a gaz a hézagoknál, hogy nem látni a lépcsőfokokat. Ajánljuk az illető hatóság szives figyelmébe.

— **A hatóság figyelmébe.** A hatóság figyelmébe ajánljuk az I. ker. Alkotás-utczai bérkocsi állomást — melyet végre kiköveztek, a hol a lovak ürüléke oly bűzt terjeszt, hogy a járó-kelők megbotránykoznak. Ez közegészségellenes. Rendesen kellene vizvezetékkel ellátni és napjában többször mosatni. Mielőbbi intézkedés kivánatos.

— **Egy plébános jubileuma** Dr. Ott Adám, a buda-ujlakiak érdemes plébánosa vasárnap, augusztus elsején ünnepli lelkipásztorkodásának harminczéves jubileumát. Ujlakon a főváros III. kerületében élénk mozgalom indult meg a polgárság körében, hogy a köztiszteletben álló plébánosra nézve minél emlékezetessebbé tegyék ezt a napot. Főkép a kerületbeli egyesületek és a törvényhatósági bizottsági tagok fáradoznak azon, a kikhez csatlakozni fognak a főváros többi kerületeiből is, nevezetesen a Józsefvárosból, a hol Ott Adám tizenhét évig káplánkodott s a társadalom minden rétegében ép oly szeretetben részesült, mint most az ujlakiak közt, a kiknek 7 év óta hü pásztora.

— **A jó szivü emberek figyelmébe.** Özvegy Jahn Lajosné a Közrendészeti Lapok szerkesztőjének özvegye, ki sok szerencsétlenség által sujtva nyomorba jutott a belügyministertől könyöradományok gyüjtésére kapott engedélyt. A sok bajba jutott nő, Baros Gáborral közel rokonságban állt. Ajánljuk a közönségnek.

— **Az uj omnibusz.** Mint már megirtuk, a közrendészeti bizottság ülésén tárgyalás alá került az az ajánlat, amelyet az uj társaskocsik járatására vonatkozólag Schwimmer és társai tettek. A kocsik járatásának a rendje a következő lenne: április—október hónapokban reggel 6 órakor, azontul 7 órakor indul az első kocsi, az utolsó kocsi pedig este 10 s illetőleg 11 órakor. Az utirányok a következők: 1. Csepelkőpart—Artézi-fürdő. 2. Rudas-fürdő — Aréna-út. 3. Szent János-kórház—Városliget. 4. Központi vásárcsarnok—Császárfürdő. 5. Terézvárosi templom—Városmajor. 6. Városmajor—Lipótvárosi Bazilika.

— **Beniczky** Lajos, Pestmegye alispánja, ma megkezdette a nyolcz hétre terjedő szabadságidejét. Távollétében Farkas Gusztáv főjegyző látja el az alispáni teendőket.

— **Kisfaludy-szinház**. A tervezett „Czigány-báró“ helyett közbejött akadályok miatt *Szentes* János jutalomjátékául a „Piros bugyelláris“ került szinre az ó-budai szinházban. A jutalmazott Peták szerepét játszotta, azzal a pompás humorral, mely minden alakitását oly rokonszenvessé teszi. A közönség egészen megtöltötte a szinházat és az est folyamán többször szivélyesen tüntetett kedvencze mellett. Jóismerősei és tisztelői Szentest egy nagy piros bugyellárissal lepték meg. R. *Pataki* Róza Török Zsófiával szaporitotta szép sikereinek számát. Kedvesen előadott dalait megismételtették. Jó Török Mihály volt *Szilassy*. Igen előnyösen mutatkozott be érczes szép baritonjával és perfekt játékával Kósza Gyurka szerepében *Heltai* Jenő akit a Kisfaludy-szinház igazgatója Horváth Zoltánnak a napokban vizsgázott növendékei közül szerződtetett társulatához. *Kiss* János, a társaság volt tagja, mint Csillag Pál lépett föl és jól megállta helyét. Menczi szerepében először próbálkozott meg *Andrássy* Gizi, aki eddig a karban volt. Ügyesen beletalálta magát szerepébe.

Krisztinavárosi szinkör. Krecsányi Ignácz a R o c a m b o l e czimü darabot adatott elő, a mi egy hires sok kötetü regényből van. Az érdekfeszitő és rejtelmes darabot jól játszották a drámai részekben is. A társaság minden tagja segitett az ügyes rendezésnek és a sikerben osztakozott.

— **Hasznos tanulmány-ut**. A Közveszélyes Városi Hulladékok értékesitése a Német Birodalomban — czimen teszi közzé Del-Medico Agoston az e téren Németországban gyüjtött tapasztalatait. A polgári lövészegylet főlövészmestere, nem csak itthon ápolja a közügyeket, de utazása közben is hazafelé nézett és a mit látott jól megfigyelt azt közrebocsátja. A hasznos füzetből közelebb mutatványt adunk.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— *A valkói dinnye.* A valkói dinnye igen hires és keresett. Az idén ott Cantaloup fajokból is szép termés van. A vásárcsarnokokba való szállitás a falusiakra nézve nehéz, tehát lapunk utján adják ezt tudtul. A ki nagyobb tömegben több dinnyét akar vásárolni az bővebb felvilágositás végett forduljon Bicskey Sándor jegyző urhoz Valkó (Pest vármegye.)

Bizomány. Élő gyümölcs és díszfákat keres egy kertész bizományba. Bővebben a kiadóhivatal.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás asványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula

Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

— **Hirdetmény.** 102402/1897. sz. A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Petrozsény állomáson előállitandó következő épületek úgy mint: egy lakóépület, egy vizállomási épület toldalék épületekkel, valamint két őrház és az ezen épületekhez tartozó melléképitmények létesitésére szükséges munkák végrehajtására. A tervek, a költségvetés és hozzá tartozó épitési leirás, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati föltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött föltételek, Budapesten, a magy. kir. államvasutak igazgatóságának magasépitményi ügyosztályában (Teréz-körut 56. III. em. 13. ajtó) és Aradon az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1897. augusztus hó 4-én déli 12 óráig kell benyujtani, alulirott igazgatóság épitési főosztályánál (Teréz-körut 56. II. em 10. ajtó) Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ivenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő feirattal kell benyujtani. „Ajánlat a petrozsényi állomáson létesitendő épületek előállitására.“ Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis 1897. évi augusztus hó 3-án déli 12 óráig 1500 frt azaz Egyezerháromszáz o. é. frt bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrássy-út 75. sz. földszint), akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapirok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régibb, utolsó árfolyam szerint számittatnak, de soha névértéken felül. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel. Budapesten 1897. évi julius hóban. *Az igazgatóság.*

— **Pályázat.** Magy kir. államvasutak üzletvezetősége Szeged 18714/I. 97. A m. kir. államvasutak eszéki, bródi és esetleg vinkovczei magán elemi iskoláinál, és pedig az eszékinél két, a bródinál és vinkovczeinél egy-egy a jövő 1897/98-iki iskolai év elején betöltendő tanitói állásokra ezennél pályázat hirdettetik. — Az eszéki iskolánál betöltendő két tanitói állás közül az egyik, a melyhez az igazgató-tanitói teendők is füzvék, évi 520 frt fizetéssel és természetbeni lakással, a másik pedig 480 frt évi fizetéssel és 100 forint lakáspénzzel s végül a vinkovczeinél esetleg betöltendő 420 frt évi fizetéssel és 100 frt lakáspénzzel egybekötve. — Ezen állásokra rom. kath. vallásu tanitói képesitéssel biró és a horvát nyelvben tetjesen jártas egyének pályázhatnak. — A pályázók a m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségéhez czimzett folyamodványukat a melyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, hadkötelezettségi viszonyuk, képesitésük, nyelvismereteik, eddigi netaláni szolgálataik okmányokkal igazolandók, ha szolgálatban vannak, elöljáróságuk utján minősitvényi táblázattal, különben pedig közvetlenül az alulirott üzletvezetőséghez folyó évi augusztus hó 8-ig küldjék be.

Szeged, 1897. julius hó.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége.

— **Pályázati hirdetmény.** A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége 25116/II. sz. A magyar kir. államvasutak budapest-zimonyi vonalának Szabadka állomásán egy uj földszintes fütőházi iroda épület összes munkáira ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk. Az egész beépitendő terület mintegy 224 m² — A verseny feltételek szerint felszerelt és rendszeres bélyeggel ellátott ajánlatok legkesőbb f. évi augusztus hó 1-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége titkárságánál benyujtandók. Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni. Az ajánlatok között a szabadválasztás jogát tekintet nélkül az árra magunknak fentartjuk. Bánatpénz fejében legkésőbb f. é. julius 31-én déli 12 óráig 500 azaz ötszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az előbb emlitett üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál befizetendő. — Készpénz után kamat nem követelhető az értékpapirok pedig a budapesti és bécsi tőzsdén jegyzett 14 napnál nem régibb árfolyam szerinti értékben fogadtatnak el; névértéken felül azonban ezen értékpapirok semmi körülmények között nem számittatnak. — A lepecsételt ajánlatok boritékai a következő felirattal látandók el: — „Ajánlat a m. kir. államvasutak Szabadka állomásán létesitendő fütőházi iroda munkáira.“ — A végrehajtandó munkákra vonatkozó verseny feltételek, szerződési tervezet és ajánlati költség számitás a Budapest-jobbparti üzletvezetőség épitési és pálya fentartási osztályában külső kerepesi-ut 15. szám, naponta délelőtt 11—12 óra között megszerezhetők, ugyanott a tervezet is megtekinthető — Posta utján beküldendő ajánlatok és bánatpénz térti vevény mellett adandók fel.

Budapesten, 1897 julius havában.

Az üzletvezetőség.

Arverési hirdetmény.

A Czillich János tulajdonát képező 9 hold 1116 □-ölet tevő Virányos dülőben (Zugliget) fekvő telek a rajta épült ház, erdő- és gyümölcsössel, továbbá több sasadi ház és villa épitésére alkalmas telek Rupp Zsigmond Dr. közjegyző irodájában (II Fő-utcza 1.) f. évi augusztus hó 10-én d. e. 10 órakor önkéntes nyilvános árverésen elfognak adatni.

Az árverési feltételek Rupp Zsigmond kir. közjegyző irodájában (II. Fő-utcza 1.) az irodai órák alatt megtekinthetők.

— **Pályázati hirdetmény.** 85868/97. sz. A magy. kir. államvasutak vonalai részére 1898. évi január hó 1-től számitandó egy illetőleg három évre szükséges 1—25 tételü román-czement és 1—25 tételü portland czement I—25 a szállitására ezennel pályázat hirdettetik.

Egy évben szükséges mintegy 37·000 q. román czement és mintegy 8500 q. portland czement. Ezen adatok csak tájékozásul szolgálnak, szállitó tehát köteles az általános anyag szállitási feltételek 13. §. b. pontja értelmében az ezen anyagokból felmerülő tényleges szükségletet szállitani, mely szükséglet korlátlanul több vagy kevesebb lehet, mint ezuttal ki van irva.

A szállitásra nézve mérvadók és kötelezők a magy. kir. államvasutaknak 112,291/96. sz. alatt érvényben levő általános anyagszállitási feltételek, valamint a bemutatandó és elfogadott minták minőségét elő tüntető próba eredmények.

A feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési szakosztályánál és valamennyi üzletvezetőségnél, a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők, vagy darabonkint 25 kr. lefizetése mellett az igazgatóság nyomtatványtárából (Andrássy-ut 75. sz.) megszerezhetők.

Az ajánlt anyagokból 10—10 k. jól csomagolt lepecsételt és ajánlattevő czég jelzésével ellátott minta bemutatandó.

Az ivenkénti 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt ajánlat legkésőbb 1897. évi augusztus hó 18-iki déli 12 óráig az emlitett anyag és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, vagy posta utján odaküldendők. Az ajánlatok külczimén világosan rá vezetendő:

„Ajánlat 85868/97. számhoz“ Az ajánlott anyagok értékeiuek 5%-ka bánatpénzképen készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, legkésőbb 1897. aug. hó 17-ig 9éli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

A letéti jegy nem csatolandó az ajánlathoz. — A román czement és portlandi czement szállitására vonatkozó egyéb részletes módozatok ezen igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályánál, valamennyi üzletvezetőségnél, valamint valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtudhatók. Feltételeztetik tehát minden ajánlattevőtől, hogy ezen részletes módozatokat jól ismeri és kötelezőknek elfogadja.

Budapest, 1897 julius hóban,

3) Az igazgatóság

Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő, iszapborogatás, douche-massage, kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias stb. ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság **Budapesten.**

Téli és nyári GYÓGYHELY.

579/97. sz.

Pályázati hirdetmény.

Alólirott **Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánja** a nevezett vármegye területén megürült

két közigazgatási gyakornoki állásra

ezennel pályázatot nyitok; s felhivom az ezen állásokra pályázni kivánókat, miként kellően felszerelt pályázati kérvényeiket **folyó évi augusztus hó 25-ig** hozzám terjesszék be; később érkező kérvényeket figyelembe nem fogok venni.

A jelzett két állás egyenként 360 frt évi fizetéssel és 60 frt lakbér illetménnyel van egybekötve.

Budapest, 1897. évi julius hó 25-én.

BENICZKY főispán.

MATTONI-FÉLE **GIESSHÜBLER** legüdítőbb egyenyes **SAVANYU-KÚT**

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest

BUDAPEST **PÁRIS**

Magyarok társas kirándulása

az 1900-ik évi Párisi Világkiállitásra.

Május, junius, julius, augusztus, szeptember és október hónapokban 14 napra.

Ezen kulturális mozgalom programmjának pontos kivitelét, mint a befolyt összegek kezelését felügyeli a következő bizottság:

ELNÖK: Toroczkó-Szt.-Györgyi Thoroczkay Viktor báró a főrendiház titkára.

Dr. Barthos Andor, minisiteri s.-titkár, a vasuti tisztképző tanfolyam tanára.

Igmándy Mihály, iró, a „Fonciére" Pesti biztositó intézet osztályfőnöke.

Molnár Viktor, min. osztálytanácsos a vall. és közokt. m. kir. min. elnöki oszt. vezetője, a III. vaskoronarend lovagja.

Dr. Kovács Gyula, kir. tanácsos, egyetemi m. tanár, a magyar kereskedelmi muzeum aligazgatója.

Dr. Gerenday György, pénzügy. min. titkár, a „Magyar Athletikai Club" alelnöke.

K. Jónás Ödön, müegyetemi tanár, országgyülési képviselő.

Urányi Imre, nagybirtokos és országgyülési képviselő.

Dr. Schubert Emil, kir. törvényszéki biró.

Sturm Albert a „Budapesti Tudósitó" tulajdonosa és főszerkesztője.

Dr. Várady Antal, az orsz. magy. szinészeti akadémia igazgatója, a Nemzeti szinház dramaturgja, az „Országvilág" főszerkesztője.

Igazgató: **SOMOGYI NÁNDOR** (Irodalmi és müvészeti vállalat.)
Budapest, Erzsébet-körut 44. I. em.

A befizetések kizárólag a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társasághoz.

(részvénytőke 2,500.000 forint)

Budapest, Koronaherczeg-utcza 3. szám. Készpénzben, vagy a magyar királyi postatakarékpénztár utján eszközlendő. A takarékpénztár kezeli a befizetett összegeket és szolgáltatja ki ellenértékül a programban foglalt szolgálmányokról szóló részvételi jegyeket.

Ára 250 frt. fizetendő havi 8 forint, vagy negyedévi 24 forintos részletekben.

Irók, müvészek, tanárokból álló budapesti 100-as rendező-bizottság. ═══ **Irók, müvészek, tanárokból álló párisi 100-as fogadó-bizottság.**

A befizetett összegek kamatai és a bizottság rendelkezésére álló jövedelem a közoktatásügyi és kereskedelmi miniszterek által mint az utazók alapitványa kulturális czélokra fordittatik.

Részvételi föltételek:

Ár. A folyó évben jelentkezőknek 250 frt. Az 1898. évben jelentkezőknek 260 frt. Az 1899. évben jelentkezőknek 270 frt. A kiállitási évben jelentkezőknek 280 frt. **Befizetés.** Havi 8 frt, vagy negyedévi 24 frt, esetleg félévi 48 frtos összegekben a magyar királyi postatakarékpénztár utján dijmentesen kizárólag a Belvárosi Takarékpénztár-hoz 1900. évi január hó végéig teljesen befizetendő.

Jelentkezés: A jelentkezési lapok beküldhetők a vállalat igazgatóságához Erzsébet-körut 44. I. em., a Belvárosi takarékpénztárhoz (Koronaherczeg-utcza 3. szám,) minden könyvkereskedés, a társaskörök titkári hivatala és vasuti állomási főnökségek utján.

Az utazás ideje: A párisban rendezendő ünnepségek és kongresszusok megállapitása után minden jelentkező értesitve lesz az egyes hónapok programmjáról 1900. januárban és e szerint választhatja meg azon hónapot, melyben utazni óhajt.

Utazás: Külön gyorsvonaton, csak **nappal** utazva egy fülkében 6—6 személy I. és II. osztályu kupékban.

Éjszaka uton: Az éjt odautazás alatt **Zürichben** elsőrendü szállodában pihenve töltjük s egy napi ott tartózkodás után ismét ott töltve az éjt."

Étkezés uton: Részben a menetrend szerint a vasuti éttermekben előre megrendelt ebéd és vacsora, részben a vonattal menő étkező kocsiban."

Érkezés Párisba: Az érkező csoportok rokon testületek és a 100-as fogadó bizottság által ünnepélyes fogadtatásban részesülnek és a rendelt kocsikon jutnak a hotelbe.

Lakás: Elsőrendü kényelmes szobákban, egyenkint és csakis összetartozók kettesével.

Párisban 8 napi tartózkodás alatt.

Reggeli: a szállodában két fogásból.

Délelőtt: a város középületei és muzeumai megtekintése a 100-as bizottsági tagok vezetése mellett a megállapitott programm szerint, kisebb csoportokban. Nagyobb utaknál kocsikon.

Ebéd: fentartott külön éttermekben, névjegygyel lefoglalt teritéken változó franczia menu 5 fogásból és itallal.

Délután: a kiállitás megtekintése a vezetők kalauzolása mellett általánosságban és részletekben. Eiffel-torony és külön belépti dijas látványosságok jegyei is dijtalanul rendelkezésre."

Estebéd 6½ órakor mint az ebédnél, 6 fogásból és itallal.

Esték: Szinházak, mulatók megtekintése fentartott első rendü helyeken, vagy a kiállitás területén levő ünnepségekben való részvétel.

Ünnepélyek: Diszfelvonulások, idegen fejedelmek érkezésénél, katonai diszszemlék és népünnepélyeken, ugy az akadémia, képviselőház diszülésein külön fentartott helyeken.

Kongresszusok: A különféle tudományos kongresszusokról a vonatkozó társadalmi körök értesittetnek és azokon kivánt részvét biztosittatik.

Környek: Saint-Cloud és Versaille megtekintése a vállalat költségén.

Párisban már időzöttek részére: A programm pontjai senkire sem kötelezők s kiki szabadon rendelkezhetik ideje fölött.

Párisban tovább időzés: Kik a hat hétig érvényben lévő jegygyel Párisban tovább maradnak és azt 3 nappal előbb jelzik, azoknak a kedvezményes lakás és étkezés biztosittatik."

Visszautazás: Mint az odautazás 6 héten belül történik a programmban jelzett vonalon. Az ut tetszés szerint megszakitható. Egy napi ellátásról szelvény utalvány szolgáltatik ki.

Podgyász: Ugy az odautazásnál, mint a visszautazásnál bármily terjedelemben dijmentes."

Vám: Gondoskodás történik, hogy a vámkezelők részéről zaklatásnak ne legyen kitéve az utas.

Biztositás: Az utasok 15 napra baleset ellen 5000 koronára biztositttatnak a hazai Fonciére Pesti biztositó intézetnél és minden kiránduló csoporttal **kitünő magyar orvosok** utaznak, kik ugy az uton, mint Párisban minden esetőségben a vállalat költségén teljesitenek orvosi szolgálatot.

Különös előnyök: Becses figyelmükbe ajánljuk, hogy mindaz, a mi e programmban fölsorolva van, a leggondosabb módon nyujtatik a részvétdijért és hogy a "-gal jelölt pontok eddigelé egyetlen utazási vállalat részéről sem nyujtattak. — Már pedig e rendkivüli szolgálmányok nemcsak, hogy minden kiadástól megóvják az utast, hanem emellett különös előnyt, kényelmet és időnyereséget is biztositanak.

Akadályoztatás a részvételben: Ha valaki a részvételben **akadályozva van,** ezt a részvétel hónapja megállapitáskor bejelentheti és a jegyét másra átruházhatja vagy a részvételdij egy tizedének e költségekre való leszámitásával — **a befizetett összeget a takarékpénztárnál** felveheti.

Ezen szelvény levágandó és aláirva beküldendő.

„BUDAPEST-PÁRIS." Magyarok társas kirándulása az 1900. évi párisi világkiállitásra.

Igazgató: SOMOGYI NÁNDOR Budapest, Erzsébet-körut 44. I. emelet.

Belépési nyilatkozat.

Alulirott ezennel kinyilatkoztatom, hogy a közzétett prospectus alapján fenti vállalat által rendezendő társas utazásban résztveszek és kötelezem magamat egy havi
részvételi jegyet 250 frt. — krért a folyó hótól kezdve ..... frt ..... kr. negyed részletekben (a magy. kir. postatakarékpénztar utján a Belvárosi Takarék-félévi
pénztár Részvény-Társaság pénztárához Budapesten, (Koronaherczeg-utcza 3.) az 1900. évi január hó végéig befizetni.

Az utazásban való részvétel hónapját jogomban áll az 1900. évi január végéig megállapitani. Ugyanekkor jegyemet másra átruházhatom, avagy az utazásból visszaléphetek. Utóbbi esetben a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társaság a részvétdij egy tizedrészének levonásával a befizetett összeget visszafizetni tartozik.

Ezen időponton tul visszalépésnek és visszatérítésnek helye ugyan nincs, de az ellenőrző-bizottság méltányos esetben jogositva van e szabálytól eltekinteni.

Végül tudomásul veszem, hogy ugy uton, mint 9 napig Párisban a programmnak megfelelő teljesen szabad utazást, podgyászt, lakást, élelmezést, közlekedést és szórakozást és ünnepségekben való részvételi jegyet a megállapitott összegért dijtalanul kapom.

Lakhely: _____ 1897 _____ hó ____n.

Név és állás: _____

_____

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésű borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

LEGUJABB

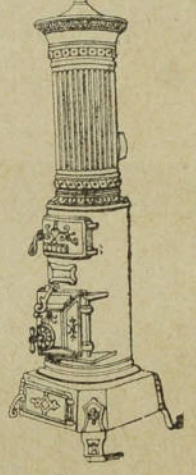
divatu **czilinder- és nemezkalapok** minden létező alakban, **szalmakalapokból** nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Cs. és kir. szabadalom, alulról kezelhető ablakzár.

Szulzberger József

épület és mülakatos mester.

Ajánlja dús raktárát, mindennemű, saját gyártmányú takarék és asztal tűzhelyeit, úgy szintén vas kályháit minden nagyságban; továbbá készit mindennemű épület és mülakatos munkát, sírrács keritéseket és kereszteket.

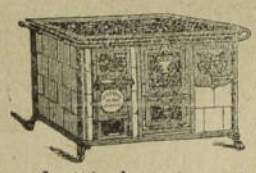
A minták megtekinthetők.

Mühely és iroda:

Budapest, Pálya-utcza 6.

Fiók üzlet, tűzhely és kályharaktár:

Pauler- és Roham-utcza sarok,

hol mindennemű házi és konyha szükségletek, zomancozott edények kaphatók,

Javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

József főherczeg Ő cs. és kir. Fenségének udvari szállitója

özv. CULMANN REZSŐNÉ

élővirág-üzlete

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10. SZ.

Elvállal

bárminemű üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat biztosit.

Telefon összeköttetés!

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza 1. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

A magas Uraságoknak és a n. é. közönségnek ezennel van szerencsénk tisztelettel tudomására adni, hogy a földalatti villamos vasut Deák Ferencz-téri kioskjában egy

élő virág- és növény kereskedést

f. é. augusztus hó 1-én nyitottunk meg.

Ugyanitt mindennemü a kertészetünkben (VII. ker. Gizella-ut 33.) termelt **virágok és növények** jutnak eladásra.

Alkalmi koszoruk és csokrok

legizlésesebb kivitelben.

Vidéki megrendelések gondosan és pontosan eszközöltetnek

REINISCH TESTVÉREK

kereskedelmi kertészek Budapesten.

Kertészet: VII. ker. Gizella-ut 33. | Virágüzlet: IV., Deák Ferencz-tér

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Füszerkereskedő segéd,

budai jó házból való 18 éves r. k. vallásu állást keres — Értesitést a kiadóhivatalba kér. 96.

Villatelek.

Leányfalván 3½ hold, jó helyen, jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 87

Meghosszabbitás.

A Buda és Vidéke naptára a közleményekre, arczképekre, leirásokra, czégmegemlitésre stb. Augusztus 15-ig hosszabbitotta meg a határidőt, hogy a jelentkezéseket és hirdetéseket kényelmesebbé tegye. Csak olyan arczképeket közöl, melyeket beküldöttek. 90.

Eladó.

egy hintó egész jó karban ára 180 frt. Czim a kiadóhivatalban 98.

Eladó,

az Istenhegyi uton egy szép telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 98.

Eladó.

Mesés olcsón 20 drb. complett ablak, kerettel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 88

Lakások.

Az augusztusi évnegyedre nagyobb és kisebb lakásokat keresnek. Bővebben a kiadóhivatal 95.

Helyi, esetleg kerületi képviselőséget

keres az

„ALIANZ"

élet és járadékbiztositó részv. társaság **népbiztositási** osztálya, a legkedvezőbb feltételek mellett.

BUDAPEST,

Andrássy-ut 49. szám. 104.

Kirándulás.

Tessék kirándulni! A ki a szép vidéket szereti és a jó bort, ránduljon ki Bartalits Sándor vendéglőjébe a *Mátyáshegyre*. O-Budáig villanyos vasut vezet, innena *kiscelli* kórháztól szép negyedóra séta. Családok magok főzhetnek. 94.

Lakás hirdetésére.

Temérdek üres lakás van Budán a külterületeken, és a vidéken. Ennek az az oka, hogy a budai lakásokat nem helyes uton hirdetik. Az alagut táblája, oszlopok, kapuk nem jó utmutatók. Ennél eredményesebb a *Buda és Vidékében* hirdetni az árak kitételével. A közönség ehez könnyebben hozzá szokik és kevesebb fáradsággal örömestebb keres lakást. Egy hirdetés czimmel 60, czim nélkül 30 krajczár. A kiadóhivatal a lakásokat rendes könyvben nyilván tartja. 89.

Kiadó lakások.

Pauler-utcza 2/a Aug. 1-re 3 szoba, előszoba és konyha és padlásból álló lakás, évi bér 530 frt. — **Attila-utcza 143.** Egy butorozott szoba azonnal. — **Alagut-utcza 1. sz.** Egy butorozott szoba kiado. — **Lógody-utcza 43. szám,** többféle 2—3 szobás lakások Aug. 1-ére kiadók. — **Egy butorozott szoba** I., Nyár-utcza 1. sz. a. kiadó, — **Karácsonyi-utcza 3.** ajtó 1. Egy honapos butorozott szoba kiadó. — **Krisztina-tér 3.,** 3 utczai, előszoba, konyha és éléskamra Augusztus 1-ére kiadó 450 frt évi bér. — **Mészáros-utcza 8.,** Nov. 1-ére 2 utczai, 1 udvari szoba, előszoba, speis, fürdőszoba, padlás, pinczével ellátott lakás kiadó. — **Alkotás-utcza 20.** 3 utczai szoba 2 kerti, 1 előszoba, 1 fürdőszoba és mellékszobákkal November 1-től kiadó. évi bér 750 frt. — **Alkotás-utcza 24.** 4 szobából álló lakás 400 frt bér. Azonkivül egy butorozott szoba külön bejárattal kiadó. — **Retek-utcza 67.** uj épült házban két pince üzlet. — **Retek-utcza 67.** I. emeleten 1 utczai lakás 2 szobával, egy előszobával, fürdőszobával évi bér 380 forint. 93.

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 32. sz. (Kisasszony hava.) Vasárnap, augusztus 8.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket is kérjük küldeni.

A Budai Muzeum.

Még csak rövid ideje, hogy lapunk hasábjain egy budai muzeum felállításának eszméje napvilágot látott.

Városrészünk jövőjének, kulturális fejlődésének és gazdasági érdekei előmozditásának oly nagyfontosságu kérdései füződnek ez ügyhöz, miszerint lehetetlen, hogy bárkiben is, ki városrészünk jövőjét csak kissé is szivén viseli, a lelkesedés és érdeklődés lángját ne ébreszsze.

Nem emlitve azt a nagy kulturális fontosságot, melyet ily muzeum felállitása magában rejt, oly közintézményre tenne szert ezáltal városrészünk, mely a főváros pesti lakosságának és a székesfővárosunkat felkereső idegeneknek, kik eddig jobbára csak a pesti dunapartról gyönyörködnek városrészünk szépségeiben, ezreit vonzaná át, miből városrészünk forgalmára és közvetve ezáltal közgazdasági fellendülésére is előny háramolna.

Az eszme oly szép, életrevaló és nemes, hogy annak már is nagyszerü térhóditását látjuk, hogy az közéletünk irányadó köreiben is már élénk visszhangra, őszinte lelkesedésre talált.

És vajjon az érdeklődés nem legszebb jeleit mutatja-e az, hogy rövid időközökben lapunk hasábjain immár három közlemény foglalkozott ez ügygyel, valamennyi a lelkesedés, erős meggyőződés hangján.

Én hiszem, hogy az eszme megvalósitása már nem késhet soká.

A budai muzeum alapjait a közeljövőben meg kell vetni!

Az emlitett közlemények a muzeum körét, mit felölelni hivatva lenne, oly körültekintéssel és tárgyilagossággal vonták meg, hogy ahoz hozzátenni vagy bármit is elvenni nemigen lehet, de ez végre is már a megvalósitás egy későbbi stadiumának feladata lesz.

A legfontosabb, miről most szó lehet, az, hogy miképen teremtsük meg ez intézményt és miképen biztositsuk fennálását.

Az első közlemény mely az eszmét felvetette, ezzel kapcsolatban a Budai Könyvtár egyesületet látta hivatottnak az eszme megvalósitására. „E szép jövővel kecsegtető életerős egyesület — ugymond — készséggel vállalkoznék a kezdeményezés nehéz, de idővel szépen jutalmazó mukájára s majdan megirandó történetének bizonyára az képezné egyik legfényesebb lapját, hogy megóván az enyészettől a városunk multjára vonatkozó s egyesek birtokában talált műemlékeket, megalapitotta a még most csak eszményképen előttünk lebegő Budai Muzeumot.

Sajnálom, hogy e tekintetben nem kérhettem ki ez egyesület elnökének, Dr. Csorba Ferenc'z vallás- és közoktatásügyi min. osztálytanácsos urnak véleményét, mely e kérdésben bizonyára nagyfontosságu lenne; szabadságidejét külföldön töltvén, erre nem volt alkalmam; visszaérkeztéig pedig az egyesület ülései is szünetelvén, választmányának is ez ügyben határoznia nem lehet.

Mint a Budai Könyvtár őre s igy az egyesület egyik tisztviselője kötelességemnek tartottam azonban ez ügyről nézetemet kifejteni addig is, mig egyesületünknek ez ügygyel rendes alakban foglalkoznia alkalma leend; hogy tudhassák az eszme apostolai és az ügy iránt érdeklődők, vajjon mit várhatnak a B. K. E.-től és főbb vonalaiban lássák, miként volna képes ez intézmény a reá bizott feladatot a megvalósulás utjára terelni. Megjegyzem, az alábbiak csupán egyéni nézeteim, hiszem azonban, hogy az egyesület is el fog annak idején követni mindent, hogy e reá váró feladatoknak derekasan megfeleljen.

Az egyesület hivatalos közlönye: a Budai Könyvtár Közlönye legutóbbi számában már örömmel üdvözölte ez eszmét és azt az egyesület hivatott tényezőinek figyelmébe ajánlotta; az egyesület választmányának alkalma lesz tehát az ügygyel foglalkoznia.

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Az impostor.

Irta: **Matkovich Dénes.**

— Eredj bolond, hisz az leányom lova, arra egy csecsemőt is fel mernék ültetni.

— No, én csak azt mondom, hogy azt Boda Guszti meg nem üli, ha két ördöge van is, ha nem hiszed méltóságos uram, probáltasd meg.

Ugy történt...

Boda Guszti magasra emelte a családi bilikomot.

— Csak olyan lóra akadnék, a melyik már egyszer engem is levetne, istenemre szeretnék tisztába jönni azzal az érzettel mit teszlórol leesni.

— No komám, kiáltja oda Kajági Dezső ha csak az kell — mutatok neked egyet — de előre megmondom, hogy szelid mint a bárány, — de nem tűr férfit a hátán.

— Lássuk azt a lovat, — ugrott fel mint elszabadult fenevad — megeszem azt a lovat.

— Már azt nem eszed meg — elegyedett a háziur a vitába, mert az az én leányom lova.

— Haha, a „Sultana,“ tegyétek az öreg apátokat bolonddá, de nem engem.

— Próbáld meg, veté oda közönynyel Kajági Dezső.

Sultanát elővezették, — fel volt nyergelve, szeliden mint egy bárány lépkedett.

— Hó hó, nem oda bruder, igy nem alkuszunk, majd csak magam nyergelek, — engem be nem csapsz, te országos „impostor.“

— Tessék.

Boda Guszti leszedte a nyerget, apróra megvizsgált mindent, nincs-e a ló fülében égő tapló, — nincs e az izzasztóban kavics, — nincs-e valahol tű elrejtve?

Bizony ott még nagyitó üveggel sem talált semmi gyanust.

Fel is nyergelte ujra, — délczegen, dolgában biztosan veté magát a nyeregbe — és „Sultana“ kényesen, mint kisasszony lépkedett a park utain.

Hivalkodva oda dobta a kantár szárt, két karját mint a római gladiatorok egybe füzte és sarkantyut adott a szüzbordáknak, — a lépésből ügetésbe, ügetésből vágtatásba ment át.

Gunymosoly játszott ajakán, midőn Irma comtesse ablakai alatt táncoltatta a lovat — már-már Kajági Dezsőt kezdé az uri compania kikaczagni, — csak várjatok, Sultana nem vette észre még, hogy férfi ül rajta, — soha ilyen sértést.

Boda Guszti erre reá gyujtott az ő kedves nótájára, — messze szálló éles fütyölésse fütyülte:

„Eg a gunyhó, ropog a nád.“ No azt azután megnézhette bárki, mit csinált ekkor Sultana, mint a peeri vad lovak, mikor a lassó nyakukra vágódik, — négy lábát a hasa alá kapta, — Boda Gusztit felvetette a levegőbe, — azután oldalt kiugrott alóla, — nó ha kiváncsi volt Boda Guszti arra, hogy minő érzés az, hogy az ember a lóról leesik, megizlelhette kétszeresen, — mert a levegőben megfordult saját tengelye körül és ugy vágódott egy jazminbokor tetejébe.

Sápadtan a haragtól ugrott talpra, a másik pillanatban már Sultana nyergében volt ismét de csak egy pillanatra, mert a másik pillanatban már a ló füle között bukfenczelt előre és hasalt az ut hosszába.

Öt különféle figurát mutatott be „Sultana“ — minden figura finise Boda Guszti leesésével végződött.

Irma comtesse ott tapsolt az erkélyen, — szeme csillogott az örömtől.

— No, ez se fog többé előttem lovaglási tudományával kérkedni, — ekkor ábrándos

Mig a Buda és Vidéke hasábjain megjelent első közlemény ez ügyet mindenestül a B K. E.-re akarja bizni, a harmadik közlemény csak a könyvészeti vagy talán históriai részét, mire rendeltetésénél fogva őt tartja legilletékesebbnek, mivel nem hiszi, hogy ez egyesület saját nemes hivatásának feláldozása vagy csak megcsonkitása nélkül is képes volna az oly nagy és szerteágazó, resszortján egészen kivül eső feladatok teljesitésére vállalkozni.

Az egyesületnek alapszabályaiban kifejtett czélja a tudományos és közmüvelődés előmozditása a budai oldalon; erre a czélra tehát épen ugy szolgál a könyvtár, miként a muzeum.

Elvileg nincs tehát akadály, hogy az egyesület az ügyet kezeibe vegye.

Azonban teljesen osztom czikkirónak azokat az aggályait, hogy ez ujabb feladatok teljes átvállalásával az intézmény eddigi hivatása szenvedne csorbát, miután saját czéljai is, (könyvtárát egy igazi nagyszabásu Budai Könyvtárrá fejleszteni, tágas helyiségekkel, olvasóteremmel és rendszeresitett könyvtári tisztviselőkkel,) oly feladatot rónak reá, melyeknek megvalósitása erőinek teljes felhasználását, hosszú, odaadó munkásságot igényel.

Azonban meg fog felelhetni ez ujabban is ráruházott feladatoknak, ha ezáltal ujabb körök támogatását, uj erők munkásságát megnyernie sikerül. És nem kételkedem, az uj eszme hivei sietni fognak az egyesület ez ujabb vállalkozásának segitségére lenni, a mely esetben az eszme megvalósitása biztositottnak látszik.

Legczélszerübbnek látom, ha az egyesület a maga kebeléből egy muzeumi-bizottságot küld ki, mely magát az érdeklődőkkel kiegészitve, önállóan szervezve és Buda egész vidékére kiterjedve a gyüjtés nagy munkáját megindituná.

A B. K. E. készséggel támogatná a muzeum-bizottságot a kezdeményezés nehéz munkájában és a gyüjtött tárgyaknak helyiségeiben készséggel adna helyet.

A B. K. E. muzeumi-bizottságának természetesen egyik legfontosabb feladata volna az is, hogy a főváros és egész környékéről minél nagyobb számban uj tagokat gyüjtsön, segélyekre és pénzadományokra tegyen szert, hogy az ekként befolyó jövedelmekből a muzeum megalapitásának költségeit fedezhesse.

A felállitandó muzeum a már virágzó és több mint 12,000 kötetre menő Budai Könyvtárban oly szilárd és kész intézményre találna, melynek védőpalástja alatt ő is a legrövidebb idő alatt csak a legszebb, a legörvendetesebb eredményekre jutna.

Könyvtár és muzeum: két édestestvér, melyeknek frigye csak jót, üdvöset eredményezhet, egyforma jövőt biztosithat.

A Budai Könyvtár részéről üdvözlöm a budai muzeum eszméjét és kivánom, hogy az egyesület czimében e szép frigy nemsokára kifejezésre jusson.

Jurányi Győző.

A második kerületi választmány.

A székesfőváros II. kerületében megtartott julius havi választmányi ülésen a rendes folyó ügyeken kivül a II. kerületi polgárok érdekeit közelről érintő következő inditványok tárgyaltattak és fogadtattak el.

Csavargózós összeköttetés egyrészt a Pálffy-ter és Vigadó közt, másrészt a budai lánczhidfő és a vámház közt. Az előbb emlitett vonalat a vállalat egy izben már megnyitotta, de egészen önkényesen ismét beszüntette és most a II. ker. országuti részének a székesfőváros IV kerületével — hol a fővárosi központi hivatalok vannak — semmi összeköttetése nincsen, ha ez az eszme megvalósul, az országuti, rózsahegyi lakók megfelelő összeköttetést nyernek a központtal, a második összeköttetés a II. kerületet, de a várat és Krisztina-várost is közelebb hozza a központi vásárcsarnokhoz, ezen vonal megnyitása tehát a budai részeknek általános érdeke.

Ugyancsak a közlekedés kényelmessé tételét czélozza azon inditvány is, hogy a közuti vasutnak a Szent János-kórház előtt és a Rupp-féle nyaralónál levő állomásain ülőpadok helyeztessenek el, gyakran megtörténik, hogy ezen helyeken az utazó közönség hosszabb ideig várni kénytelen és bizony nagyon sok embernek jól esik az, ha a várakozás csak nehány perczet tart is, hogy ez alatt egy kis pihenőt tartson, pedig a mi negyedórás menetrendünk szerint akárhányszor eltelik a várakozásban 20—30 percz is, de nem ártanak ezen pihenő padok a belterületen sem; legujabban a II. kerület két befasitott teret nyert és a választmány intézkedést kért az iránt, hogy a Fazekas és a Pálffy-terek ilyen pihenő padokkal láttassanak el.

A háziuraknak és azon boldogoknak, kik nem csak akarnak, de tudnak is háziurak lenni — szól azon további inditvány, mely a telekkönyvi betétek forgalomba helyezésével kapcsolatos. Mindnyájan tudjuk, hogy a kapuk alatt kis táblák vannak, melyek t. k. jelzéssel számokat mutatnak, a nagy közönség azt hiszi, hogy ezen számok azon telekkönyveknek a számai, melyekben a kérdéses házak felvannak véve, pedig ezek a számok nem a telekkönyveknek, hanem az azokba felvett telkeknek a helyrajzi számai, ezek a helyrajzi számok pedig most az uj telekkönyvekben változtak, és a választmány azt akarja, hogy ezek a kapuk alatt levő számok a telekkönyvi betétekben felvett uj helyrajzi számokkal helyettesittessenek, és hogy a t. k. helyett a valóságnak megfelelően h. r. (helyrajzi) jelzésekkel láttassanak el.

A székesfőváros II. kerületében a főutczán bonyolul le a legnagyobb forgalom, ez az utcza a kerületnek az igazi élet ere, ebben az erős forgalmu utczában disztelenkedik a 19 sz. a. kétemeletes ház, mely a megállapitott épitési vonalból 5—6 méter szélességben ugrik ki az utczára, elfoglalva nem csak az egész járdaterületet, hanem a kocsi-út egyrészét is, most midőn a szomszédos 21. sz. ház felépül és az utcza egyenes vonalát egészen a Fazekas térig ezen — a Duna felőli soron — csak ez az egyetlen épület rontja meg a közlekedésnek, sőt ezzel kapcsolatosan a jó izlésnek is türhetetlen hátrányára — a választmány inditványt tesz a székesfőváros hatóságánál, hogy ezt az épületet levágás, esetleg az egész terület kisajátittatása utján távolitsa el.

Ezen dr. Németh Imre választmányi tag által előterjesztett inditványoknak semmivel sem marad mögötte, de sőt tekintettel arra, hogy a székesfőváros jobb parti részének mind a három kerületét egyaránt érdekli — határozottan fontosabb azon inditvány, melyet a budapesti (budai) kereskedelmi társulat előter-

---

kék szemét felemelte Kajági Dezsőre — és talán kellemetlen udvarlásától szabadulok.

— Méltóságos comtesse, — egyre kérem, ha Sultanán kilovagol, soha, de sohase énekelje Boda Guszti nótáját.... Ég a gunyhó, ropog a nád.

Az a kicsi kacsó, az a fehér alabastrom faragvány, — megszoritotta annak a gyönyörü férfinak erős kezét.

— Impostor... sugta — és pirulva tevé hozzá, köszönöm.

A mint szemérmetes hölgyhöz illett, ennyi vallomás után elszaladt.

Kajági Dezső elmélázva tekintett utána, — kezét dobogó szivére szoritotta, azután belebámult a végtelen égbe, — csillogó szemében felvillant egy sugár.

„Tehát most már van vezércsillagom."

A méltóságos mentor pedig mikor észrevette Kajágit, — oda rohant hozzá, átölelte, csókolta, — no Dezső kivánj bármit ezért, — szavamra mindent megadok.

— Három év multán — majd ha vissza jövök, — akkor szavadon foglak.

— Itt hagyod öreg pajtásodat? kérdezé elfojtott hangon.

— Meg kell lenni!

IV.

Kajági Dezső — csakugyan elutazott, — érzékeny volt a bucsu, az „Impostort" megsiratta mindenki, — a mint a kis czukorbaba kezét — Irma comtesse kezét tartá kezében, — csak ugy leheletszerüleg sugta oda:

— Visszajövök.

—Várom — susogta vissza Irma comtesse, ez volt a szerelmi vallomásuk — esküfogadás nélkül — és mégis oly erős.

*

Hová tünt Kajági Dezső, — ez a nagy impostor, — bejárta a hivatalok minden hivatalát és onnan fel a trón zsámolyáig, és nagyon kicsi kérése volt — engedjék tanulni és engedjék meg, hogy diplomája legyen.

Három keserves év kellett ahhoz, — három pokoli év, — midőn a megfeszitett agy az őrülésig szenved, — de e három év keservének jutalma meglett, — egy darab papiros, — melyben bizonyittatik, hogy ez és ez az ur mennyit tud.

Nagyon téved, ki azt hiszi, hogy ennek a kis darab papirnak birtokában lemondott az előbbi életéről, dehogy, vén szép napon visszatért Béldeházára.

— Megjöttem, ekként köszönt be.

— Isten-hozott, ekként fogadták és minden ugy mentmint azelőtt, csakhogy ezuttal mint titkár lett leginkább igénybe véve, mert itt voltak a nagy választási küzdelmek.

A méltóságos ur helyett irt leveleket, csinált beszédeket, a mt a méltóságos ur mondott el, — szóval a leglázasabban folyt a küzdelem.

A jó mentor, hogyan hogy sem csinálta ki, — de évek előtt reáiratott egy telket — és igy választóvá lőn Kajági Dezső, — tehát most neki is lőn joga politikai jogait gyakorolni.

De hisz ez érdekelten, — ide már nem megyünk, — nem nekünk való a politika, inkább, az oly hirtelen megszakadt szerelmi idyl folytatását keressük meg.

Ott az aranyvidéken, a meredek sziklatömbök, mint a méz sejt tele van lyukakkal, — és ezek között tekervényes, keskeny utak vezetnek, — korlátnélkül, — mig alattuk veszélyes mélységek. — Ilyen veszedelmes sziklaoldalon halad két lovagló, — a két ló egymásnak dülve ovatosan szedi lábait,—a lovaglók egyike nő, — Irma comtesse, — a másik apollo maga, — a mi régi ismerősünk Krajági Dezső.

(Vógs következik.)

jesztése alapján Hermann Béla előljáró a választmány elnöke bocsátott tárgyalás alá, melynek czélja mozgalmat inditani meg a jobbparti hegyvidék közlekedési utjainak kiépitése és a meglevő, de elhanyagolt utak jókarban tartása érdekében.

Az inditvány élénk eszmecserére adott alkalmat, de abban a tekintetben egyhangu volt a vélemény, hogy a budarészi kültelki utak nagyon elhanyagolt állapotban vannak és mig a székesfőváros hatósága a pesti kültelki utak jókarban tartása érdekében semmi áldozattól nem riad vissza, addig a budai kültelki utakra gond egyáltalán nem fordittatik, ezek a hatóságnak költséget nem okoznak, épen ez okból a kerületi választmány már ismételve tett előterjesztéseket a tanácshoz a kültelki utak jókarba helyezése és az épitkezések folytán szükségessé vált ujabb közlekedési utak nyitása iránt, minthogy pedig a választmány a jelen év folyamán is lépéseket tett az iránt, hogy a kerület külterületén ilyen munkák foganatosittassanak és egyenként meg is nevezte azon utakat is, melyeknek kiépittetése elodázhatatlan szükség — határozatba ment, hogy a budapesti (budai) kereskedelmi társulat előterjesztését a korábban hozott választmányi határozatok támogatásaként és azokra való hivatkozással a választmány a tanácshoz bemutatja.

A közveszélyes városi hulladékok értékesitése a német birodalomban. *)

Ismerteti: Del-Medico Ágoston.

A nagyvárosokban felmerülő közveszélyes hulladékok két főcsoportra oszthatók:

a) ürülékek és szemét.

b) a közfogyasztásból és használatból kitiltott állatok és azok hullái.

Mielőtt az általam tanulmányozott külföldi berendezéseket leirnám, röviden jelzem azt az eljárást, melyet a közveszélyes hulladékokkal Magyarország legnagyobb városában Budapesten követnek.

Az ürüléket az eső és szennyes vizzel közösen csatornákban vezetik a Dunába, melynek vize ezáltal állandóan fertőzve lesz, mellette pedig évente több mint egy fél millió forint értéket képviselő trágyamennyiség kárba vész.

A szemét nagy kocsikban gyüjtetik és a szemétlerakó helyekből fertőtlenités nélkül vasuton feldolgozás czéljából továbbittatik.

A beteg állatok és állati hullák a gyepmesteri telepeken megsemmisittetnek, a puha alkatrészek elföldelés által elpusztittatnak, ha ugyan talajfertőzés nélkül elpusztulnak, a csontok pedig további műszaki feldolgozás alá kerülnek.

Ezzel szemben *ad a)* a következő eljárásokat észleltem:

Drezdában: a szemét oly külön tartályokban gyüjtetik, melyek fertőtlenitő berendezéssel birnak, a mennyiben a tartályok kettős fallal vannak ellátva és a két fal köze, mely tartalmát lassan a szeméttel érintkezésbe helyezi, fertőtlenitő anyaggal megtöltve. A tartály felső nyilása tölcséralaku és jól záró fedéllel van ellátva. — A készülék külsőleg elég csinos és a konyhában is elhelyezhető, minthogy teljesen szagtalan hosszabb használat után is. — Egy ehhez hasonlóan construált, de fertőtlenitő berendezés nélküli készülékben gyüjtetik a hamu.

A szemét és a hamu a város által eltakarittatik egy a várostól csak 2 kilométer távolságra eső gyüjtő telepre, a hol ezen anyag évente többször az árnyékszékek tartalmával leöntetik, ez utóbbit a Dresdner Düngertransport Gesellschaft vállalat szállitja a városnak. — A keverék több éven keresztül érintetlenül marad, mig teljesen homogen tömeggé, trágyává (compost) át nem alakul, megjegyzendő, hogy e trágya a kisebb értéküek közé tartozik, minthogy a pöczegödrök tartalma már rothadt állapotban hozatik a különben fertőtlenitő és szagtalanitó hatást gyakorló szeméttel és hamuval érintkezésbe.

Drezdában a legtöbb ház pöczegödrökkel van berendezve, melyekben a trágya mindaddig gyüjtetik, a meddig azok teljesen meg nem töltettek.

A külön e czélra épült járművekbe (Jauchenwagen) való kiürités jól záró szivattyukkal eszközöltetik; e kocsik a vasuti állomásig továbbitják az anyagot, a hol ez hasonló szivattyukkal hasonló szerkezetü vasuti tartályokba továbittatik és a compost előállitására szolgáló telepre külön vonatokkal szállittatik. A kiüritett pöczegödröket egyszer fertőtlenitik és minden további fertőtlenités nélkül ujból megtöltik.

Minden köbméter ganajléért a háztulajdonos a szállitónak 2 márka 50 pfenninget fizet. — A compost előállitására nem használt ganajlét gyüjtőtelepen a mezőgazdák köbméterenként 50 pfenningért megveszik.

1893-ban más irányu kisérletezés folyt Drezdában usztató csatornával (Schwemmkanal) és deritéssel (Klärung). Ezen eljárás, melynek czélja az értékesebb trágya-alkatrészek elkülönitése, a következő:

A fäkáliak egy közvetlenül az árnyékszékek alatt elhelyezett gödörben gyüjtetnek, a szilárdabb részek a nagyobb suly következtében a gödör alsó részében leülepednek, mig a higabbak egy második mélyebb fekvésü gödörbe átfolynak, a hol ujabb leülepedés áll be, mely után a még megmaradó higrészek az usztató csatornába vezettetnek, — a szilárd részeket a gödrökkel összekötött aknákon távolitják el további értékesitési czéljából.

Mindezeknél a drezdai eljárásoknál a legnagyobb hiba az, hogy a fäkáliak csakis rothadt állapotban értékesittetnek, a minek következtében oly vegyi átalakulásokon mentek keresztül, melyek a trágya értékét lényegesen csökkentik.

*) Mutatvány szerző érdekes füzetéből.

Párisi kiállitás.

Felhivás a közönséghez! Franciaország 1900-ban Párisban nemzetközi kiállitást rendez s részvételre hivta fel az összes államokat. Valamennyi állam kijelentette, hogy részt vesz a XIX. század záró kövét képező ezen nemzetközi kiállitásban. A magyar kormány elhatározta, hogy Magyarország szintén részt veend s a kormány ezen elhatározását az 1897. évi XVIII. törvényczikkel a törvényhozás is jóváhagyta. Az eddigi előkészületek után itélve valamennyi nemzet méltóan kiván részt venni e nemzetközi kiállitásban, mely be fogja mutatni azt a haladását, melyet az emberiség szellemi és gazdasági termelése elért. A békés munka e nagy versenyéből, mely az egyes nemzetek életképességét és haladását tükrözi vissza, Magyarország el nem maradhat, a haladás és művelődés iránti érzékéről, szorgalmáról és munkájáról, szellemi életének lüktetéséről és erőkifejtéséről a produktiv munka mezején szintén bizonyságot kell tennie. Magyarország 1878 óta nemzetközi kiállitáson nagyobb arányban nem vett részt s minthogy közgazdasági életünket önálló nemzeti alapon leghelyesebben véljük fejleszthetni és kiépiteni, munkánk és törekvésünk termékeny talajba vettetett, miről tanuságot tehetett ezredéves kiállitásunk. Megerősödve kerültünk ki a küzdelemből, a nemzet erőmegfeszitése feltárta az ország gazdagságát az ipari és gazdasági termelés terén, érzékét, törekvéseit, haladását a művelődésben, humanitásban, művészetekben.

Munkánkban megállnunk nem lehet, mert csak ugy ismerhetjük meg erőink valódi értékét, csak ugy erősitnetjük meg a jövőbe vetett további reményünket, ha a nemzetközi versenyben helyünket méltóan elfoglalva, alkalmat szolgáltatunk a külföldnek erőnk, haladásunk, viszonyaink beható tanulmányozására; ha mindennel, a mit gondolkozó agyunk, érző szivünk és munkás kezünk termelt, más nemzetek mellé állva bemutatjuk életképességünket s ez által saját önbizalomunkat is növeljük.

Ha a magyar államot alkotó összes erőket a szellemi művészeti, anyagi és erkölcs téren való munkálkodásunk összes eredményeit és vivmányait az 1900. évi nemzetközi kiállitáson, a népek e nagy találkozóján méltóan bemutatjuk: önálló fejlődésünk és czéltudatos munkánk feltárása, — meggyőződésem szerint — bármely más eszköznél sikeresebben fogja állami és nemzeti önállóságunk tudatát terjeszteni és megerősiteni.

E mellett figyelmet érdemel a kiállitásnak remélhető gazdasági hatása is. A nyugati nemzetek iparával a versenyt mindenben igaz még nem vehetjük fel, de tévedés volna ebből a körülményből azt következtetni, hogy fáradozásaink s anyagi áldozataink hiábavalók. Mezőgazdasági termelésünk magas szinvonalon áll, versenyképes, arra támaszkodó nagy iparágaink verseny- és kiviteli képességük hirnevét fenn kell hogy tartsák s azokon kivül is számos oly iparágunk van, mely nemcsak megállja a versenyt, hanem kiviteli piaczok szerzése által egészséges fejlődésének és felvirágzásának további alapjait szerezheti meg. Nem lehet figyelmen kivül hagynunk, hogy az 1900. évi párisi kiállitáson nem csak Franczia országgal fogunk találkozni, hanem ott lesznek más államok is, melyeknek gazdasági termelése kevésbbé fejlett, találkozója lesz az a föld minden tájairól oda sereglő idegeneknek s igy kedvezően kinálkozó alkalom kereskedelmi összeköttetések létesitésére. Ily kereskedelmi összeköttetések létrejövetelét készségesen fogja támogatni a m. kir. kormánybiztos is, ki a magyar korona országainak a párisi kiállitáson leendő képviselésével van megbizva.

Mindezeknél fogva az országnak a nemzetközi versenyben leendő méltó bemutatását nagy nemzeti feladatnak tartom, mely sikeresen csak az összes tényezők buzgó közreműködésével oldható meg, s épen azért kérem az ország minden polgárát, szakférfiut, művészt, mezőgazdát, iparost, ki e nagy nemzeti munkában eszmével, tanácscsal, közreműködéssel, munkával és termeléssel hozzájárulhat, hogy az 1900. évi nemzetközi kiállitás magyar osztályainak minél szebb és tökéletesebb rendezésében a kormányt hazafiui buzgalommal és lelkesedéssel támogatni sziveskedjék.

Vessük tekintetünket a jövőbe, a magyar állam az imént megnyilt évezredet, szebben, hasznosabban, méltóbban meg nem kezdheti, mintha bemutatja immár a világnak is őserejét, földének kincseit, népeinek szellemi világát, szorgalmát, munkásságát és haladását az európai civilizációban.

Budapest 1897. julius 17-én.

Báró Dániel Ernő.

Ezt a lelkes felhivást már azért is közöltük, hogy a budaiak és vidékiek kedvét a párisi kiránduláshoz fokozzuk. Részletes terveket a Buda és Vidéke kiadóhivatalában meg lehet tekinteni.

Két jubileum.

A budai közéletnek két köztiszteletben álló derék és munkás tagja jubilált a napokban. Fontos hivatali állásuknál fogva, melyet betöltenek, mindakettő megérdemli, hogy ünnepeltetésök leirásának külön helyet szenteljünk.

Egyike a jubilánsoknak *dr. Ott Adám*, buda-ujlaki plébános, a ki e hónapban töltötte be lelkészi működésének 30-ik évfordulóját.

Ott Adám egyike e legműveltebb, legszeretetreméltóbb papoknak, a kihez hivei nem ok nélkül ragaszkodnak igaz szeretettel, őszinte vonzalommal. A személye iránt most megnyilatkozott óvácziók szintén e szeretetnek, e vonzalomnak az eredményei. Mi a sikeresen betöltött 30-évi működés alkalmából őszinte igaz örömünknek adunk kifejezést, s kivánjuk, hogy Ott Adám még számos évig szolgálhassa azt az ügyet, melynek eddig szolgálatában állott, jó erőben, egészségben egyházának, s hiveinek örömére és a magyarosodásnak hasznára.

A tiszteletére rendezett ünnepély aug. 1-jén d. e. fél 10 órakor vette kezdetét egyházi szónoklattal s nagy misével. A vendégek, valamint a jubiláns tisztelői ezután az ujlaki elemi iskola díszes tornatermébe vonultak, üdvözlendő az ünnepeltet, a kiért *Dr. Gőőz József* inditványára deputácziót menesztettek.

A jubiláló plébánost, ki az iskoláig zene szó kisérete mellett jött el lelkesen megéljenezték az egybegyültek. Azután előlépett *Hitzinger Mátyás* és a hitközség nevében üdvözlő beszédet intézett az ünnepelthez, s ajándékul egy remek mivü aranykeresztet nyujtott át neki.

A III. ker. fővárosi bizottsági tagok nevében *Dr. Tatay Adolf* kir. tanácsos üdvözölte a jubilánst. Különösen szép volt beszédének az a része, melyben az ünnepelt demokrata-érzelmeit, vallásküloubséget nem ismerő fele baráti szeretetét emelte ki.

Majd *Csilléry Dávid dr.* lépett elő s a III. ker. iskolaszék nevében üdvözölte a jubilánst. A katholikus hivek nevében *Karl Nándor* intézett nehány üdvözlő szót az ünnepelthez, ki meghatottan mondott köszönetet külön-külön mindegyik üdvözletre.

„Ha a kötelességek elmulasztása — úgymond — bünnek tekintendő úgy azok teljesitése még nem érdem.“ A mit ő ottani 7 évi ténykedésével elért, azt legfőképen hivei — és a kerületi polgárság áldozatkészségének köszönheti. Kéri őket, hogy őt hivatásában továbbra is támogassák azon az úton, a melyen eddig haladt.“

A lélekemelő szép ünnepély *Dr. Gőőz József* záróbeszédével ért véget.

*

A másik jubileum szerényebb körben, szerényebb körülmények között folyt le.

Ennek ünnepeltje *Gondos Miksa* volt, a Ganz-féle vasöntő részvénytársaság első levelezője, kit alapos műveltségén kivül egyszerü, de finom és lekötelező modora jellemez, s a ki mint szakiró is előnyösen ismeretes.

Az ünnepély maga julius 31-én a Ganzgyárban folyt le, a hol *Mechwart András* igazgató meleghangu beszédben méltatta a jubiláló tisztviselő érdemeit, melyeket a gyár üzemének emelése és fellendítése terén szerzett. Az a 25 esztendő, melyet a társaság szolgálatában mint első levelező eltöltött, teljes elismerésre méltó s összeesik a gyár föllendülésével.

Az igazgatóság, valamint a jubiláns tisztviselő társai tiszteletök jeléül gazdag ajándékokkal lepték meg az ünnepeltet, ki meghatottan köszönte meg a személyét ért jóleső óváczióikat.

Ugyanaz nap este a Pálffy-téri *Kubanek-féle* vendéglőben ünnepi bankettet rendeztek, melyen számos szép felköszöntőben éltették a jubilánst.

Ad multos annos!

Ismerőseink.

— Árnyak és fények —

Dömötör Gedeon.

A hivek szeretetteljes vezetése a legszebb hivatások közé tartozik, s boldog az az ember, kinek ez a hivatás jutott élete feladatául.

Az emberek rangra, természetre, életmódra, gondolkozásra s egyéb tulajdonságaikra nézve rendesen különböznek, szétválnak egymástól az életben. Az Isten háza az, a mely a különböző elemeket az ő magasztos csarnokában egyesiti, a hol szétomlanak az elválasztó falak, a hol egyenlő minden és mindenki. Boldog, ki ilyen közös nagy otthonnak vezetését tartja kezében.

Dömötör Gedeon, a viziárosi plébánia derék adminisztrátora szintén ama boldogok közé tartozik, kiknek hivek vezetése jutott életök hivatásául. Ő e kiváló s nagy fontosságu tisztségét kipróbált s edzett erővel, a megkivántató szeretettel s erélylyel, nagy tudással és tapintatossággal már régóta a leghivebben tölti be. Mint hivatalnokot pedáns rendszeretet s pontosság jellemzi; ez a rend és pontosság megnyilvánul a vezetése alatt álló plébánia minden ügyeiben, valamint a kath. hitoktatás kiszolgáltatásában és az egyházi szertartások végzésében.

Mint ember régismert és nagy tiszteletben álló tagja a budaitársas életnek, melyben előkelő állásánál s egyéb jótulajdonainál fogva kiváló pozicziót biztositott magának.

A II. kerület érdekeiért valamint régebben, úgy most is igazán lelkesedik, s nem mulhatik számba menő mozgalom a kerületben a nélkül, hogy abban Dömötör Gedeon ténylegesen részt ne venne.

Haypál Benő.

Hogy a budai reformátusok a Fazekas-téren oly remek szép templomot kaptak, annak bizonyára nem ok nélkül örvendenek. E fölött való örömük egészen érthető, mert jogos. Az a fiatal karcsú épület stilszerü alakjával, sugár szép tornyával s az ezt körülvevő üde parkjával határozott diszére válik a II. kerületnek, mely nem épen szerencsés fekvésénél fogva a legnehezebben bir kibontakozni ósdias mineműségéből.

Hogy aztán e szép templom ügyeinek, valamint a hivek lelki javainak a vezetése Haypál Benőre bizatott, annak a budai reformátusok — azt hiszem — kétszeresen örvendenek. És úgy vagyok meggyőződve, hogy e fölötti örvendezésük sem ok nélkül való. Mert Haypál Benő úgyis mint ember, úgyis mint tisztviselő a leghivebben, a legjobban tölti be rendeltetését. Mint ember, mint polgártárs közbecsülésnek, közszeretetnek örvend mindenfelé, mert a társas érintkezésben lekötelező finom modorával ragaszkodást és vonzalmat kelt maga iránt mindenütt. Mint lelkész e téren csaknem páratlan; nagy iskolázottság nyilvánul hivatalos működése minden fázisában; finom műveltségével meghóditotta a magasabb körök becsülését és szeretetét is; leereszkedő nyájas modora révén pedig belefészkelte magát az alsóbb rétegek megérdemelt bizalmába. Mint egyházi szónok bizvást a legjobbak között említendő; e tekintetben különösen nagy előnyére van nagy készültsége mellett kitünő organuma, mely az ő lágy baritonszerüségével fenomenális hatást gyakorol buzgó hiveire.

A II. kerületben Haypál Benő még rövid időt töltött, de azért már eddig is megmutatta, hogy a társadalmi kérdések és mozgalmak iránt is kész lelkesedni, sőt tenni is. Kedvelt egyéniség lett ő e rövid idő alatt mindenfelé, s ha még elárulom róla azt, hogy finom modorával, valamint férfias szép alakjával nem egy asszonyi szivet hozott már kisértetbe, azzal csak örömét és büszkeségét kivánom fokozni annak a tisztelt és kedves ifju hölgynek, a kit Haypál Benő élete boldogitására mintegy másfél évvel ezelőtt nőül vett.

Dr. Goldberg Rafael.

Ezt a mi kedves ismerősünket, ugy lehet, kevesen ismerik közelebbről. Nem is az az ember ő, ki a feltünést keresné. Egyszerü, szerény férfi, ki a leghivebben teljesiti hivatalos funkczióit, ki mintaember az ő családi körében, s a ki közkedveltségnek örvend, bárhol fordul meg, mindenütt.

Ez a közkedveltség pedig nem leli egyébben a magyarázatát, mint az ő egyszerü szerény modorában, kiváló nagy műveltségében, továbbá abban a ritka szép tulajdonságában, melyet mint toleráns ember a többi hitfelekezetekkel szemben tanusit.

Ezek az erényei vetették meg az ő kiválóan erős pozicziójat a budai kerületekben, ezek tették őt közkedveltté úgy a polgárság, mint az izraelita hitközség vezető férfiai előtt, a mely hitközségnek ő már évek hosszú során át köztiszteletben álló rabbinusa.

Nagy műveltségéről fényes bizonyságot szolgáltathatnak azok, kik vele gyakrabban érintkeznek. Humánus gondolkodásának többször adta már jelét a II. ker. szegény sorsú iskolás gyermekeket segitő egyesületben, a melynek ő alapitása óta egyik legbuzgóbb tagja.

Tagja azonkivül a viziárosi iskolaszéknek is, melyben hitfelekezetét képviseli, s a hol okos és átgondolt felszólalásaival már többször tett hasznos szolgálatot az iskolaügynek.

Scholcz Gusztáv.

Ha valaki ékes szavú, tartalmas beszédü s szép hangu egyházi szónokot kiván hallani, az ne röstelje a fáradságot és sétáljon fel a Várba. Keresse ott fel valamelyik ünnepies alkalomkor az ág. evangelikusoknak ujonnan épült szép templomát s nem fogja kárba veszettnek mondani a megtett fáradságot. Mert Scholcz Gusztávnak a várbeli evang. templom derék lelkészének a szónoklata gyógyitó balzsamként fog hatni nemcsak a bágyadó lélekre, hanem a fáradt tagokra is. Nagy adománya az Istennek, a ki ilyen hatalmában van a szónak, s még nagyobb, a ki azzal hiveit magához ragadván, a vallásos meggyőződés szárnyain felemeli az istenség boldogitó eszményi világába. Ilyen vezetőkre, ilyen lelkészekre van nagy szükségünk ma, az anyagiasság sivár és rideg napjaiban, a mikor némely bűn fenhéjázva hordja fenn a fejét, mig számos erénynek e miatt lepel alá kell rejtőznie.

De Scholcz Gusztávnak nemcsak az ékesszólás a főérdeme. Egyháza ügyeit mintaszerü rendben tartja. Hiveit mintegy varázserővel vonja maga köré; az egyházfelekezet jóhirü iskolájának ügyeit a legszerencsésebb kézzel vezeti, amellett páratlan ember úgy a családban, mint a társas életben, a melyet azonban nagy elfoglaltságai miatt csak ritkán keres fel.

A budai evangelikusok büszkék lehetnek derék és nagyérdemü lelkészökre.

Az ó-budai főcsatorna

A fővárosi közmunkák tanácsa több sürgős és fontos ügy elintézése végett a nyári szünet megszakitásával rendkivüli ülést tartott báró Podmaniczky Frigyes elnöklete alatt.

Napirendben volt az óbudai fő gyüjtőcsatorna tervezete. Ó-Buda csatornahálózata jelenleg az ujlaki főcsatornába torkol; ez azonban nem elégséges az egész pőczeanyag befogadására és levezetésére, következőleg Ó-Buda számára okvetlenül külön fő gyüjtőcsatorna épitéséről kell gondoskodni. Erre vonatkozólag a főváros már 1890-ben mutatott be egy tervet, ezt azonban nem találta a tanács elfogadhatónak, mert igy a csatorna nagyon közel jutott volna a budai vizvezetéki telephez és aggódni kellett, hogy a csatorna ártalmára volna a vizműnek. Az ujabb terv, melyet a fővárosi mérnöki hivatal vizvezeték igazgatója és

a középitési bizottmány meghallgatása után előterjesztett, a lecsapolandó területen a Dunától a Bécsi utig másfelől pedig a Szépvölgy-utczától a filatori vedgátig veszi fel. Az ettől észak felé feljebb fekvő terület külön lecsapolásáról ez időszerint még nem szükséges gondoskodni. A főgyüjtő iránya az ujabb terv szerint is lényegében a régi maradna, azzal a különbséggel, hogy a Dunába való kitorkolás nem a Szépvölgy-utczában, hanem az első budapesti gőzmalom mellett elvonuló utcza irányában terveztetik, a hol állandó szivattyutelep is létesittetnék, a mi 1890 ben nem volt tervezve. A tanácsnak a főgyüjtő ez ujabban előterjesztett iránya ellen ugyanazon aggályai vannak, melyek az 1890-iki terv ellen is fenforogtak, mert a kettő közt ép ezen szempontból lényeges különbség nincsen. Lehet, hogy a főgyüjtő szándékba vett elhelyezése a vizmüvet talán nem rontaná meg, de ellenkező eset nemcsak nincsen kizárva, sőt valószinünek kell felvenni, s miután a vizmüvet a megromlás veszélyének kitenni nem szabad, a tanács azt kivánja, hogy a főgyüjtő a Duna part mellőzésével a szent-endrei ut folytatását képező Majláth-utcza, Florián-utcza, Pacsirtamező-utcza, Határ-utcza és a bécsi ut vonalán vezettessék, kitorkolással az emlitett gőzmalom melletti névtelen utczán. A most leirt utvonal a szabályozási tervben 13 öl szélesre van tervezve Ó-Budán. A beépitett területnek mintegy a közepén elvonuló s legmélyebben fekvő sugár-ut már jelenleg abban az állapotban van, hogy a csatorna megközelitőleg az ut-tengely alá véglegesen elhelyezhető. Habár ez a csatorna hegyi vizet rendszerint nem vezetne, mert a hegyi vizek a Szépvölgy, Sajka, Lukács, Dereglye, Galagonya utczába a határárokban és a filatori árokban szabadon ömlenek a Dunába, mégis szükségesnek találja a tanács, hogy a főcsatorna kiömlő pontján szivattyu állomás létesittessék, ugy, mint ez különben tervbe is van véve. Ezenfelül mulhatlanul szükségesnek találja továbbá a tanács, hogy két vészkiömlőről történjék gondoskodás. Az egyik volna az épitendő óbudai főcsatornába felveendő ujlaki főgyüjtőnek az a része, mely az egyesülés pontjától lefelé esik; a másik pedig körülbelül a templom-utcza irányában volna elhelyezhető, felhivja tehát a tanács a székes fővárost, hogy a fentiek figyelembe vételével, ujabb tervét mutassa be.

Ingatlanok forgalma Budán.

Deutsch Istvánné és társai II. ker. Vizivároš 5517. sz. háza 8000 frtért Vatehló Ottó és társára. Szeidner Mór I. ker. Kelenföld 13629—13655. sz. telke 86589 frtért Freund Henrik és fiai czégnek. Nagy Ödön I. kerület Petneházi réten 6231—52/1—2. sz. telke 15000 frtért Engl Pálra. Müller Ignácz Lajos és neje I. ker. Kelenföld 13346—47/2. számu telke 20.000 frtért Pecz Sámuelra. Knopp Ferencz II. ker. Vérhalom 5619—20. sz. teleknek része 300 frtért Zdjezik József és nejére. Demeter Ferenczné II. ker. Országut 3758—3763—64/1. sz telke 13600 frtért Rósa Mihály és nejére. Seidl József és neje I. ker. Kelenföld 13294/1—4. sz. telke 12,500 frtért Dénes Zsigmondnéra. Szirmay Antal és társai I. kerület Kelenföld 13361. sz. telke 5700 frtért Wehrmann Frigyes és társaira. Weinek Józsefné I. ker. Kelenföld 12981/7. sz. telke 7104 frtért Patisti Károly és Gerstl Ferenczre. Friedrich Rezső I. ker. Kutvölgy 6752—56 59. sz. telke 6000 frtért Pfanzelt Jánosra. Özv. Hausmann Mártonné III. ker. 6493—94/1. sz. telke 350 frtért Nyári Péter és nejére. Havranek Pálné és társai III. ker Szentendrei-utcza 284. sz. háza 7500 frtért Tenczeles Ignácz és nejére. Szauer Pálné III. ker. mocsáros dülőben 2164—75/1—3. sz. telke 200 frtért Ackerl Pálra. Özv. Thier Ferenczné III. ker. óbudai beltelken 630/3 sz. telke 100 frtért Karl Ede és nejére. Tövy Norbert és társai III. ker. Remetehegy 2998—99. sz. telke 670 frtért Tompa Ferencz és nejére. Thaler István III. ker. Péterhegy 5812/13. sz. telke 790 frtért Güttinger József és nejére. Peringer Ferencz I. ker. Kelenföld 13.745/2. sz. telke 500 frtért Wieser Magdolnára. Zaitz Józsefné és társai I. ker. Tabán 1729/2. sz. háza 35350 frtért Barna József és nejére. Schumy József I. ker. Kelenföld 22.981/2—17. sz. telke 25000 frtért Szvoboda Ferencz és nejére. Özv. Groksch Károlyné és társai III. ker. Szépvölgy 4685—86. sz. telke 17300 frtért Száva Fülöp Szilárdra. Vadnay Károlyné és társai I ker. kuruczlesi dülőben 6390/91/1., 2. és 3. sz. telke 13265 frtért Ivanits Lajosné és társaira. Kutsera István II. ker. Országut 3268. sz. háza 8300 frtért Carli Ágoston és nejére. Blatsek Ignácz dr. és neje III. ker. Repkény-utcza 3961/23. sz. háza 14000 frtért Moskovics Arminra. Hirth Mihály I. ker. Testvérhegy 3998. sz. telke Hirth testvérekre (hagyaték). Wallner Lipótné I. ker. Hadnagy u. 1588/89. sz. háza Wallner Lipótra (hagyaték). Moró Antal és neje III. kerület Mátyashegy 4547/48. sz. telke 13600 frtért özv. Kimmerle Gottliebnéra. Schneider János I. ker. Gellérthegy 10861/62. sz. telke kk. Schneider testvérekre. Walluschek Antal és neje I. ker. Krisztinaváros 623. sz. háza 6000 frtért özv. Müller Istvánnéra. Vadnay Károlyné és társai I. ker. Kuruczlesi dülőben 6290/91/1. 2. 3. sz. telke 9543 frtért Neuschloss Miksa és nejére. Rosenbaum Mórné I. ker. Tabán 1622/6. sz. háza 16.630 frtért kk. Bukovszky Sándorra. Deutsch Izidor II. ker. Törökvészi-dülőben 5942—43/1—2. sz. telke 7650 frtért Müller Adolfra. Molnár Mór dr. I. ker. Petneházi-réten 6181/1. 61—2. sz. telke 12500 frtért Schrabl Alajos és nejére.

A büvös czipősarok.

A gyalogos katonák baján akart segiteni Löderer Béla a szatmári honvédgyalogezred főhadnagya és Barcsay Lajos ismert nevü gépészmérnökkel együtt oly czipősarkat konstruáltak, mely a járást a felével megkönnyiti. Az uj találmányu czipősarok kétféle szerkezettel bir. Az egyik erősebb és vaspántokkal van beszegezve, ez bakancsra való és katonai használatra van szánva. A másik szerkezet a polgári gyaloglókra terjeszti ki a humánus találmány áldását. Könnyü börsarok ez, amin vasnak semmi nyoma sincsen. A sarkokat vékony patkó formáju vaslemez szoritja a czipőre. A katonáknak szánt szerkezetet a főhadnagy bemutatta a hadügyminiszteriumban, ahol nagy érdeklődéssel fogadták a találmányt. A másik szerkezet a postaigazgatóság mérnök-szakértői elé került s a mult héten e két főhivatal képviselői megtették az első kisérletet a büvös sarokkal. A budai hegyek közt, a Szép Ilona regényes vidékén jöttek össze a kisérletezők. Közös hadseregbeli és honvédtisztek körülbelől nyolczan tettek próbát a pompás találmánynyal, a postaigazgatóságtól pedig Nagy Sándor, a kézbesitési ügyosztaly tisztviselője, nemrég még maga is katonatiszt, jött el kipróbálni a Löderer hadnagy ármányos masináját. A kirándulásban néhány ismert sportsman is részt vett. A társaság két órakor indult el és párokra szakadva egyhuzamban elgyalogolt a fővárostól tizenegy kilométernyire eső Hidegkut községig. Hidegkuton megittak egy-két pohár sört s a habozó italtól felvidulva visszafordultak s este hét órakor már a budapesti aszfalton kopott a büvös sarok a próbagyaloglók lába alatt. Nyoma sem látszott meg rajtuk az ö órai gyaloglás fáradságának s az elragadtatás hangján beszéltek a kitünő találmány sikeréről. Valóságos áldás ez a találmány a gyalogjáró embernek. Könnyü, kényelmesen hordható jószág. Ha az ember fölcsatolja a lábára, mintha levegőben járna. A büvös sarok gazdája alig érzi, hogy lába van. Testének egész sulya rugóra nehezedik, az pedig kétszer akkora megerőltetést is kibir. Járás közben hullámzó ringást érez az ember. Löderer főhadnagy már hónapok óta jár ilyen sarkokon és valósággal mesés távolságokat gyalogolt be a legnagyobb könnyüséggel A büvös saroknak az egész világra szóló szabadalma van már s mint halljuk, az őszi hadgyakorlatokon a német császár előtt is kiserletet tesznek vele.

Megjegyezzük még, hogy a találmány társszerkesztője: *Barcsay* Lajos tekintélyes budai épitész, tagja közéletünknek. Találmányát az itteni sportkörök és orvosok is kipróbálták már.

A szocziálizmus.*)

Zimándy Ignácztól.

Midőn Európa tulnépes államaiban a szegény, hazátlan, elnyomott s hitében is megingott munkás osztályra nézve a nagytőke nyomás elviselhetlenné vált, akkor megindult a munkás osztály keretében ama nagy szervezkedési mozgalom, mely a reactiót tüzvén ki czéljául, a szocziálizmusnak szülőanyja lett.

Mi ez a szocziálizmus? Oly tan, mely materialistikus felfogásból kiindulva, tagadásba vonja nemcsak a haza, de a vallás szent fogalmait is. A mai társadalmi rendnek felbontása, az egyéni szabadságnak teljes elkobzasa képezik törekvései czélját, melyet az államcommunizmus alapján szervezett, tehát a magánvagyon jogosultságát tagadó czentralizált administrativ szervezet keretén belül olyképen akarnak megvalósitani, hogy az uralkodó osztályt a tulnyomó számánál fogva durvább kézi munkát képviselő flotans munkás nép képezze.

A communizmus teljesen materialisztikus irányzatu, mely megvetve minden erkölcsi alapot, az utilitarizmus elveire támaszkodik. Hadat izen minden társadalmi eszménynek, a haza és a vallás magasztos eszméjének egyaránt. Eltiporja az egyéni függetlenséget, alárendelvén azt a közkereseti társulattá lett állam érdekeinek. Tanának egyik sarkpontja a czentralizmusnak fejlesztése a legmagasabb fokig. A demokráczia elvét pedig ugy fogja fel, hogy a müveltségnek magasabb nivóján álló osztályokat a kézi munkások szinvonalára akarja lefokozni, a helyett, hogy az alsóbb osztályok szellemi és erkölcsi állapotának fejlesztésével ezen osztályokat is a felsőbb körökhöz közelebb hozni törekednék. Látván továbbá az agressziv tőke rombolását, hadat izen a reális vagyonnak, a mely, miután kamatait a természet termékenységéből meriti, s ezen osztálynak hátrányára nincsen, csak tartós foglalkozást biztosit a munkás kezeknek.

A nagytőke liberális sajtója nagy ügyességgel használja fel a franczia forradalom hagyományait, s a szocziálistákat, csakhogy figyelmöket a régi gyülölség ébrentartásával önmagáról elforditsa, a papság és a régi arisztokráczia utódai ellen izgatja. Innen ered, hogy a liberális sajtó által megtévesztett szocziálisták nem tudván különbséget tenni a kizsákmányoló nagytőke és a szolid vagyon, a zsaroló nemzetközi nagy ipar és a hasznos nemzeti ipar, az értékeket elkobzó termelő és fogyasztó, továbbá a károsító üzérkedés és a reális kereskedés között: vak dühvel a társadalom összes institucziőinak elpusztitására törnek. Pedig eszméik kivihetetlenek, mert az ember nem agyag, melyet bármilyen formába lehetne gyurni és kényszeriteni, hanem testén kivül még lélekkel is bir, a melynek szintén vannak igényei, s melyeknek kielégitéséről a szocziálizmus nem gondoskodott. Alkotásra tehát a szocziálizmus nem képes, de a társadalmi rendnek szétrombolására, a kultura termékeinek elpusztitására — arra igen is képes lesz, még pedig tömege nyers erejénél és elkeseredettségénél fogva, miután látja, hogy a tőke nyomása nemcsak hogy meg nem szünik, sőt inkább napról napra elviselhetlenebb lesz, s a reménytelenek száma óráról-órára szaporodik. A társadalmi rendnek felbontása csak idők kérdése és talán előbb következik be, mint gondoljuk, ha az emberiség még tovább is tévelyeg és nem nyujt orvosságot a bajok főforrása: a nagytőke és az azt pártoló sajtó ellen. Nem akarok próféta lenni, de a mos-

*) Az Ébresztő Hangok feltünést keltett legujabb kötetéből.

tani fejleményeknek csak az képezheti végeredményét, hogy vértől ázik majd vén Európánk földje s utódaink magasztalt műveltsége romjain uj tanyákat épitendnek egészségesebb eszméiknek.

Különfélék.

— **Személyi hirek**. *Bánffy Dezső* báró miniszterelnök svábhegyi nyaralójából a napok, ban költözködött be miniszterelnöki palotájába. — *Kollár Lajos*, kir. tanácsos, a budai érdekek lelkes zászlóvivője, hosszabb pihenőre elutazott a székesfővárosból s szabadság idejének egy részét Karlsbadban, másik részét pedig Tátrafüreden töltendi. — *Péter János*, a II. ker. felsőkereskedelmi iskola igazgatója a vakációt családjával együtt Kis-Tétényben tölti. — *Diószeghy Béla*, főv. tanító, a II. ker. szegénysorsu iskolás gyermekeket segitő egyesület buzgó titkára saját kérelmére a VI. ker. felsőerdősor-utczai iskolához helyeztetett át. Távozásával egy igazán értelmes és szorgalmas tagot veszit el a budai társas élet.

— **Ráth Károly**, Budapest főváros főpolgármesterének temetése f. hó 2-án, d. e. ment végbe az elhunytat megillető nagy dísszel és pompával. A megboldogult temetése alkalmából, ki budai származásu volt, a legmelegebb részvét nyilvánult a budai közönség részéről is. Ravatala fölött a budai dalárda énekelt gyászdalokat s kivonult testületileg a polg. lövészegyesület is, a melynek a megboldogult tagja volt. A temetési szertartáson, mely a belvárosi plébánia templomban vette kezdetét, közéletünk első rendü jelességei, az egész tanács, a közs. képviselőtestület, és a fővárosi hivatalok személyzetei testületileg jelentek meg. Sorfalat álltak továbbá a Mayer árvaház, a főv. községi Szeretetház és a Klotild szeretetház növendékei is *Somlyay* József, *Magyar* József és *Pulmann* Károly igazgatótanitók vezetése mellet.

— **Esküvő**. Mult hét csütörtökön tartotta esküvőjét a budai kapuczinusok templomában *Bozóky Endre* dr. főgymnáziumi tanár *Lukse Fábry Béla* miniszteri tanácsos és neje született *Thierring* Gizella urhölgy kedves és nagymüveltségü leányával. A fényes esküvőn diszes közönség s közéletünk számos jelessége volt jelen. Az uj házaspárnak hosszan tartó, zavartalan boldogságot kivánunk. — Mult hó 20-án vezette oltárhoz *Posch* József *Wiesenberger* Róza kisasszonyt, özv. Wiesenbergerné budai vendéglősné bájos szép leányát. Az esketésszertartást Schranz János ev. főlelkész végezte, fenkölt szellemü, beszédet intézett az uj párhoz. Násznagyok voltak: *Posch* Frigyes magyaróvári ev. lelkész, a vőlegény nagybátyja és *Bergauer* József fővárosi paplan gyáros. Nyoszoló lányok: Wiesenberger k. a. a menyasszony nővére, Posch Gizella és Frida kisasszonyok, a vőlegény unokanővérei. Vőfények: Posch Sándor Szomorról. Wiesenberger Gyula és ifj. Bruckner J. urak. Ott voltak még: Posch József Némethujvárról, Posch János és neje Pinka-Mindszentről, Ebenspanger Rezső Rába-Szent-Mihályról Fleck Sándor Goberfalváról, Maninger Gyula Pozsony-Szt.-Györgyről, Plank János Puszta-Szt.-Mihályról, Enders János Székesfehérrvaról, Schodits Adolf, Brückner József, Posch Károly, Lövenstein M. Lindmayer György Nagy János, Heiszig Károly, Ihász György, stb. urak, valamint a boldog házaspár nagyszámu ismerősei és barátai. Esküvő után a násznép hosszu kocsi sorban a menyasszony szülői házához hajtatott, hol fényes lakoma következett, a honvédzenekar szép nótáiban s szellemes felköszöntőben nem volt hiány. Másnap az ifju pár Salzburgba utazott, mig a többi vendégek Schoditsch Adolf és Brückner József vendégei voltak Promontoron.

— **Tanulmányut**. *Ludvik Endre dr.* a fővárosi Szent János-kórház igazgató főorvosa *Lembergen* át *Szent Pétervárra* utazott. Ludvik dr. az orosz fővárosban, valamint a többi útjában eső nagyobb városokban a közkórházakat fogja tanulmányozni s augusztus 18-án résztvesz *Moszkvában* a nemzetközi kongresszuson, a hol a sebészi szakosztálynak egyik előadója ő lesz. Az igazgatói teendőket távolletében *Gyurmán* Emil dr. Szent János-kórházi főorvos végzi, a főorvosi teendőket *Laczkovich* Elemér dr. a sebészi osztály alorvosa.

— **A vizivárosi búcsu**. Borongós, szeles idő, minőt a lombhullató hives ősz mutathat csak fel. Ez mindenesetre akadálya lehetne a szabadban eltöltendő mulatságoknak. De nem akadályozhatta meg a vizivárosi búcsú megtartását, mely hagyományos zajosságával, s kedélyességével mult vasárnap folyt le. A kedvezőtlen idő daczára egész nap csakúgy nyüzsgött a nagy embertömeg a viziváros utczáin, terein és vendéglőiben, s a különben csendes városrész olyan képet öltött e napon, mintha kicserélték volna. Az ünnep fő- és legszebb részét az ünnepi nagymise képezte, melyek *Dömötör* Gedeon plébános czelebrált fényes segédlettel. Jelen voltak ez istenitiszteleten úgy az előljáróság tagjai, mint a kerület számos kitünősége. A Bombatéren ember-ember hátán nyüzsgött, s valóságos szüretje volt a mézes bábos sátoroknak, a vásárosbódéknak, az ördögmotoláknak s egyéb látnivalóknak.

— **A Krisztinavárosi búcsuja**. Vasárnap, augusztus 8-án lesz a krisztinavárosi templomnak századik búcsunapja, melyet nagy ünnepséggel tartanak meg. 10 órakor lesz a nagymise, melyen *Rimely Károly* beszterczebányai püspök fog pontifikálni, a ki 48 évvel ezelőtt mint káplán működött ott és Buda ostrománál sokszor életveszedelem között végezte egyházi szolgálatát. A templom tisztelői ez alkalomra fényes és izléses egyházi öltözeteket készittette k fehérselyemből, ezüst liliomokkal kivarrva. A templom 100 éves története diszes illusztrált füz etben jelent meg. A főváros hatósága mint kegyur a kegyeletes templom külsejét és belsejét is renováltatta.

— **Egy derék orvos távozása Budáról**. *Dr. Polacsek Ignácz*, legügyesebb orvosaink egyike, ki addig a II. ker. Retek-utczában lakott, *a Vámház-körút 7. sz. alá* helyezte át lakását. — Távozását annál is inkább sajnáljuk, mivel benne egyik legkeresettebb sebészünket veszitettük el, ki finom modorával társadalmi köreinkben számos tisztelőt és jóbarátot szerzett.

— **Megörökitendő ház**. A székesfőváros tanácsa elhatározta, hogy a II. ker. Hattyú-utczában levő u. n. „hattyú hásat“, melynek helyére, miként megirtuk, községi óvoda épül, s a mely Budának egyik legrégibb épülete, — lefotografáltatja. — Hány ilyen régi emlékü épületet kellene Budán hasonló módon megörökiteni!

— **Kisfaludy szinházban** e héten a *Loovoodi-árva* került szinre. A czimszerepet *Kováts* Lenke adta, ki ezuttal bebizonyitotta, hogy ily nehéz drámai szereppel és sikerrel tud megküzdeni. Sok tapsot és egy szép bokrétát kapott. *Kissné* igen jó Reed asszony volt Rochester lord szerepét. *Szillasi* igen jól játszotta. Tapsot kapott még a kis *Serly* Irénke is a ki Adél szerepét kedvesen mondotta el.

— **Buda épül**. Ujabban ismét több kiváló épitkezésről adhatunk hirt. Épitési engedélyt nyertek és pedig 3 emeletes házra: *Kutlánya* János, I. kerület fehérvári-ut 10,488. hr. sz. alatt; — II. emeletes házra: *Karácsonyi* Jenő gróf. az I. kerület Karácsonyi-utczában; egyemeletes házakra: *Joó* Bálint a II. Törökvészdülőben; *Simon* János, a III. Kilátás utczában, *Dick* Vilmos dr. az I. ker. Csermely-utczában; — földszintes házakra: *Tury* István, a Kelenföldön, *Ritter* János a III. ker. Táborhegy-dülőben, *Wiszt* Mária, az I. ker. Kőbányai-dülőben és *Simon* János az I. ker. Farkas-réten. A cs. és kir. katonai épitészeti osztály pedig *gyalogsági kaszárnyát* épit az I. Fehérvári-uton. — Az épitkezések ilyen nagy mértéke mindenesetre örömmel tölti el a budai lakosokat, csak az a kár, hogy ez épitkezésekkel nem áll arányban az utczák gondozása, kövezése, világitása és csatornázása.

— **A czitadella átadása**. A gellérthegyi czitadella régóta huzódó átadásának ügye egy lépéssel megint előbbre jutott. A katonaságnak tudvalevőleg októberre át kellene adnia a czitadellát, de eddig mindegyre kifogásokat tett, hogy nem tudja elhelyezni az ottani katonaságot és azonkivül a bosnyák csapatok számára sincsen helye s azokat akarná ideiglenesen elhelyezni a czitadellában, ha az ott levő tüzérséget az uj, lapos dülői kaszárnyába költöztetnék át. Most azonban mégis találtak módot arra, hogy a kérdést megoldják. A gellérthegyi czitadellában levő csapatokat ugyan is véglegesen a lapos dülői uj tüzérkaszárnyába fogják helyezni, a mely tudvalevőleg augusztus 31-ikén teljesen kész lesz, a bosnyák csapatokat pedig a retek-utczai kaszárnyából fölhelyezik a várbeli kaszárnyába s igy a bosnyákok elhelyezésének kérdése is meg van oldva. Ilyen formán, ha csak ujabb akadályok nem jönnek közbe, a czitadella átadásának mi sem fog utjában állani.

— **A déli vasut jubileuma**. Éppen ma van negyven esztendeje, hogy az első vasuti vonat Bécsből Triesztbe érkezett. Kevés ember emlékszik már arra az időre, amidőn Bécsből Triesztbe csak többszörös átszállások mellett lehetett eljutni. Kezdetben csak Gloggnicziglehetett Bécsből vasuton utazni; hét évig csak kocsin közlekedtek az utasok a Szemeringen át Laibachig és csak másfél évtized mulva, franzporfi nagyszerü alagut elkészülte után épült ki a világ egyik legnagyobb és legdrágább vasutja, a hires szemeringi vonal. A jubileum azonban csendben folyt le, nem ünnepeltek sem a vonalon, sem az igazgatóságnál.

— **Helyreigazitás**. Tekintetes szerkesztőség! Becses lapjában olvastam, hogy a gróf Hadik-féle gyalogsági laktanya idomitva lesz. Becses engedelmével ezt a hirt kitagitva tudomására hozom miszerint a föntnevezett laktanya nem idomitás alá kerül, hanem mint Buda jövendőbeli legszebb városrészenek, Kelenföldnek, első impozáns alakban emelkedő épületet fogja képezni és a modern uj Pavillon rendszerben épülő három emeletes épületcsoport ott fog diszleni a promontori- és fehérvári-ut között mintegy hivója és utmutatója Buda épiteni vágyó vállalkozóinak, kik hivatva vannak az uj városrészt megteremteni. *A Buda és vidékének egy barátja.*

— **A főváros közlekedési statisztikájához**. A napilapokban minden hó kezdetén közlik a közúti, a városi villanyos és a föld alá került vasutak forgalmi adatait. Örömmel tapasztaljuk ezekből a főváros fellendülésének adatait. Folytonos emelkedés a forgalomban. Nehány vállalat azonban csökönyösen hallgat, pedig a nagy közönség megérdemelné a figyelmet, a részvényesek pedig megkövetelhetik joggal a felvilágositást, mert hiszen a forgalmi adatok realitást és belátást nyujtanak, többet, mint a közgyülési közlések. A részvényest nem volna szabad tudatlanságban tartani a nagytekintetü fervaltungsrátnak. A *Budapest—rákospalotai* ugynevezett Bodendorfer-féle vasut megkezdte egyszer a havi kimutatások közlését, de abban hagyta; úgy látszik megelégli, ha a beavatottak tudják mennyit ér egy részvény, mi köze ehhez másnak A főváros statisztikai havi füzetének májusi számából tudjuk meg, hogy ennek a vasutnak április havában 202.397 utasa után 16 ezer frt. bevétele volt (a mi májusban tetemesen emelkedett értesülésünk szerint). A *révgőzösök* bevétele áprilban 355 ezer utas után 16.883 frt volt. A hidak közül legtöbbet vett vett be áprilban a *Margithid* 19500 frt, a *lánczhid* (a melyről a teherkocsik le vannak tiltva) 15459 frtot, a *Ferencz József hid* 8978 frtot. A hidakra vonatkozó adatok eléggé illusztrálják, hogy mily nagy mértékben mellőzhetlen az Eskütéri hid. Az *alagút* bevétele áprilban 6407 frtot tett ki; a társas kocsi részv. társulaté pedig 13798 frtot, és mégis megbukott.

— **Tüzesetek**. Budapest főváros tüzoltó főparancsnokságának kimutatása szerint a főváros területén április hóban 39 tüzeset jelentetett be, melyeken kivül 11 vaklárma is előfordult. A tüzesetek közt volt 5 tetőégés, 10 szobatüz, 1 bolti tüz, 7 pinczetüz, 11 kémény-

égés, 1 padláségés, 1 hajóégés, 1 kazaltűz, 1 ruha- és 1 fűégés. Kerületek szerint volt az I. kerületben 3, a II-ikban 1, a III-ikban 1, a IV-ikben 1, az V-ikben 4, a VI-ikban 7, a VII-ikben 11, a VIII-ikban 6, a IX-ikben 2, a X-ikben 3. A tűzesetek közül 20 volt kárral egybekötve; égési sebeket szenvedett 4 ember. A nappali időre esik 20, az éjjelire 19 eset. A tűzoltásnál működésben állott: a főváros hivatásos tűzoltósága 26 esetben, az önkéntes tűzoltó-testület és a különböző gyári tűzoltóságok 1 esetben, míg 13 esetben a tűz a lakók által oltatott el. A működés időtartama volt: 1 órán alúli 19 esetben, 1—2 óra közötti 15 esetben, 2—3 óra közötti 3 esetben 3—4 óraközötti 1 esetbben és végül 6 órán felüli 1 esetben. Működés közben, sérülést szenvedett 3 tűzoltó és 1 ember. A tűz keletkezési oka valószínüség szerint volt: vigyázatlanság 5, gondatlanság 15, hanyagság 11, gyujtogatás 2, hibás szerkezet 2, öngyulás 1, öngyujtás — esetben, villámcsapás 1, vasuti mozdony szikrája 1, míg 1 esetben ismeretlen.

— **Zónarendszerü uj személy- és podgyászdijszabás élethe léptetése a Budapest-esztergom-füzitői h. é. vasuton.** A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint a Budapest-esztergom-füzitői h. é. vasuton a f. é. julius hó 1-re hirdetett uj személy és podgyász dijszabás csak f. é. augusztus hó 1-én lépett életbe. Ez a dijszabás a magy. kir. államvasutak dijszabás elárusitó irodájában (Budapest Csengery-u. 33 sz.) 10 krért kapható.

— **A mesterinasok rajzleczkéje.** A katolikus mesterinasokat védő egyesület fölirt a kultuszministerhez, hogy a mesterinas iskolákban a vasárnap délelőtti rajztanitást, a mely eddig 8-tól 12 ig tartott, szállittassa le három órára. Különösen azért szükséges ez, hogy az inasgyerekek az istentiszteletre elmehessenek. Kéri egyszersmind az egyesület, hogy az inasiskolákban a vallástanitás kötelező legyen s ennek az óráját ugy szabják meg, hogy összeköthessék a délelőtti istentisztelettel. A vallás- és közoktatásügyi minister azzal küldötte le a kérvényt a főváros törvényhatóságához, hogy ez ügyben sürgősen határozzon.

— **Magyar közlekedés naptára.** A szakkörökben elterjedt hetilap, melynek minden száma hoz valamely meglepetést olvasói részére, naptárt fog kiadni, melyet bizonyára szivesen fogadnak közlekedési vállalataink alkalmazottai. Az egyes közleményeket a kereskedelmi miniszterium legkiválóbb szakemberei és a vasut, valamint a posta és távirda vezető férfiai irjak.

— **Pálmakert.** Ezen a czimem nemrégiben Matlekovics Sándor elnöklete alatt részv. társaság alakult a fővárosban a végett, hogy a Gellért-hegy déli lejtőjén a fővárosi közönség számára kellemes üdülő- és szórakoztató-helyet teremtsen E részvénytársaság kérvényt intézett a fővároshoz, hogy küldjön ki egy vegyes bizottságot, a mely az e czélra alkalmas telket a társaságnak megszerezze. A telekeladó albizottság mai ülésén Preyer Hugó dr. bizottsági tag a telekátengedésnek határozottan ellene nyilatkozott, mert a Gellért-hegy rendezése amugy sincsen még befejezve, mert továbbá magánvállalatoknak nem hivatásuk, hogy a főváros helyett üdülőhelyekről gondoskodjanak s mert végül a főváros nem támogathat magánvállalkozást ilyen módon. E nézetet az albizottság is a magáévá tette.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— *A valkói dinnye.* A valkói dinnye igen hires és keresett. Az idén ott Cantaloup fajokból is szép termés van. A vásárcsarnokokba való szállitás a falusiakra nézve nehéz, tehát lapunk utján adják ezt tudtul. A ki nagyobb tömegben több dinnyét akar vásárolni az bővebb felvilágositás végett forduljon Bicskey Sándor jegyző urhoz Valkó (Pest vármegye.)

Bizomány. Élő gyümölcs és díszfakat keres egy kertész bizományba. Bővebben a kiadóhivatal.

— *Zimerman Fülöp* (I. ker. Alagút-utcza) *„zöld kerítéshez“* czimzett vendéglőjében a krisztina-városi *bucsú* alkalmával f. hó 8-án reggeltől kezdve zene. *Este pazarfényü kivilágitás.* Árak felemelése nélkül. Kitünő konyha, valódi borok, friss sör. *Egész éjjel nyitva.*

— *Kedélyes társasvacsora* lesz e hó 11-én szerdán este 7 órakor *Kiss József* jóhirü vendéglőjében a *„Krisztinához“* I. ker. Krisztinakörut 81. sz. A négy fogásból álló vacsora ára két korona. Jó italokról készséges kiszolgálásáról a vendéglős gondoskodik és kereskedik.

Megujhódott kávéház. Wellisch Zsiga I. ker. Alagut-utcza 1. sz. alatt levő kávéházát nagy költséggel egészen ujra renováltatta, s a tágas helyiségek most diszes berendezésökkel minden igénynek megfelelnek A vendégközönség részére minden ujság rendelkezésre áll. Kitünő italokról, pontos kiszolgálásról a tulajdonos kezeskedik. Minden este Kovács Józsi jóhirü zenekara játszik.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti E délyi Gyula

Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

— **Pályázati hirdetmény.** 103630/97 szám. A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1898. évben esetleg további két évben szükséges 5·0 mtm. Halmájolaj 25·0 mtm. Lenolaj 80·0 mtm. Terpentinolaj, bécsujhely 600·0 mtm. Terpentinolaj, közönséges 2800·0 mtm. Lenolaj kenőcze szállitására ezennel nyilvános pályázatot hirdet Az ivenként 50 kros okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1897. évi szeptember hó 2-ának déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyujtandók vagy póstán oda küldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségü minták is. Banatpénz gyanánt az ajánlt anyag értékének 5% legkésőbb 1897 évi szeptember hó 1-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztárnál leteendő. Szállitásra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96 sz. általános szállitási és az illető anyagokra vonatkozó különleges feltételek. A szállitásra vonatkozó egyébb részletes módozatok az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályában valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők Ezen részletes módozatok leirása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki vagy kivánságra póstán megküldetik. Budapest, 1897. julius hóban

Az igazgatóság.

— **Pályázat.** Magy kir államvasutak üzletvezetősége Szeged 18714/I. 97. A m. kir. államvasutak eszéki, bródi és esetleg vinkovczei magán elemi iskoláin 1. és pedig az eszékinél két, a bródinál és vinkovczeinél egy-egy a jövő 1897/98-iki iskolai év elején betöltendő tanitói állásokra ezennél pályázat hirdettetik. Az eszéki iskolánál betöltendő két tanitói állás közül az egyik, a melyhez az igazgató-tanitói teendők is füzvék, évi 520 frt fizetéssel és természetbeni lakással, a másik pedig 480 frt évi fizetéssel és 100 forint lakáspénzzel s végül a vinkovczeinél esetleg betöltendő 420 frt évi fizetéssel és 100 frt lakáspénzzel egybekötve. — Ezen állásokra rom. kath. vallásu tanitói képesitéssel biró és a horvát nyelvben teljesen jártas egyének pályázhatnak. — A pályázók a m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségéhez czimzett folyamodványukat a melyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, hadkötelezettségi viszonyuk, képesitésük, nyelvismereteik, eddigi netaláni szolgálataik okmányokkal igazolándók, ha szolgálatban vannak, elöljáróságuk utján minősitvényi táblázattal, különben pedig közvetlenül az alulirott üzletvezetőséghez folyó évi augusztus hó 8-ig küldjék be.

Szeged, 1897. julius hó.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége.

Arverési hirdetmény.

A Czillich János tulajdonát képező 9 hold 1116 □-ölet tevő Virányos dülőben (Zugliget) fekvő telek a rajta épült ház, erdő- és gyümölcsössel, továbbá több sasadi ház és villa épitésére alkalmas telek Rupp Zsigmond Dr. közjegyző irodájában (II Fő-utcza 1.) f. évi augusztus hó 10-én d. e. 10 órakor önkéntes nyilvános árverésen elfognak adatni.

Az árverési feltételek Rupp Zsigmond kir. közjegyző irodájában (II. Fő-utcza 1.) az irodai órák alatt megtekinthetők.

ZEHETNER E.

uri és női czipész

üzletét I. kerület Krisztina-utcza 8. sz. alá helyezte át, kéri a nagy érdemü közönség szives pártfogását.

Jó áru, olcsó ár.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább egyenyec

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyagnyrutnál.

Mattoni Henrik, karlsbad és budapest

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy az I. ker., Vár, volt

„Bástya“ kávéházamat

mivel ezen épületet a m. kir. postahivatal bérelte ki saját czéljaira, kénytelen voltam I. ker., Vár, Disztér 9. szám alá helyezni, kényelmesen minden igényeknek teljesen megfelelő módon berendezett

„Cassino“ kávéház

czim alatt megnyitottam.

Kérem az eddig irántam tanusitott igen becses pártfogásában továbbra is részesiteni és igyekezni fogok, kitünő és tiszta italok, zamatos ételek, pontos és gondos kiszolgálás által azt kiérdemelnem.

Igen b. pártfogás és látogatásért esedezve maradok kiváló tisztelettel

Schwarz A. Árpád.

Árnyas és kényelmes kerthelyiség. Minden este czigányzene. — Hideg buffet.

579/97. sz.

Pályázati hirdetmény.

Alólirott **Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánja** a nevezett vármegye területén megürült.

két közigazgatási gyakornoki állásra

ezennel pályázatot nyitok; s felhivom az ezen állásokra pályázni kivánókat, miként kellően fölszerelt pályázati kérvényeiket **folyó évi augusztus hó 25-ig** hozzám terjesszék be; később érkező kérvényeket figyelembe nem fogok venni.

A jelzett két állás egyenként 360 frt évi fizetéssel és 60 frt lakbér illetménynyel van egybekötve.

Budapest, 1897. évi julius hó 25-én.

BENICZKY főispán.

Tabermann Gusztáv

cs. és kir. udvari

vizvezeték berendező és felszerelő,

épület és diszbádogos-mester.

Budapesten II. k. Margit-körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fütés és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy Budapesten mint a vidéken.

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 66. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját terméstü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

Szt. Lukácsfürdő.

Nagy kénes iszapfürdő,

iszapborogatás, douche-massage, kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias st. ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten.

Téli és nyári GYÓGYHELY.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

A magas Uraságoknak és a n. é. közönségnek ezennel van szerencsénk tisztelettel tudomására adni, hogy a földalatti villamos vasut **Deák Ferencz-téri kioskjában** egy

élő virág- és növény kereskedést

f. é. augusztus hó 1-én nyitottunk meg.

Ugyanitt mindennemü a kertészetünkben (VII. ker. Gizella-ut 33.) termelt **virágok és növények** jutnak eladásra.

Alkalmi koszoruk és csokrok

legizlésesebb kivitelben.

Videki megrendelések gondosan és pontosan eszközöltetnek

REINISCH TESTVÉREK

kereskedelmi kertészek Budapesten.

Kertészet:	Virágüzlet:
VII. ker. Gizella-ut 33.	IV., Deák Ferencz-tér

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

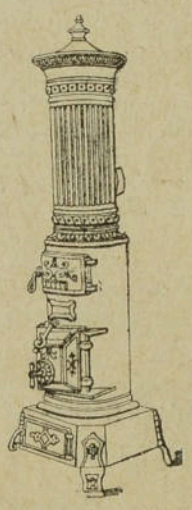
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Cs. és kir. szabadalom, alulról kezelhető ablakzár.

Szulzberger József

épület és mülakatos mester.

Ajánlja dús raktárát, mindennemü, saját gyártmányú takarék és asztal tüzhelyeit, úgy szintén vas kályháit minden nagyságban; továbbá készit mindennemü épület és mülakatos munkát, sirrács keritéseket és keresztteket.

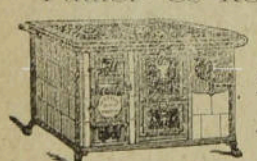
A minták megtekinthetők.

Mühely és iroda:

Budapest, Pálya-utcza 6.

Fiók üzlet, tüzhely és kályharaktár:

Pauler- és Roham-utcza sarok,

hol mindennemü házi és konyha szükségletek, zomancozott edények kaphatók.

Javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli föraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatárnk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Meghosszabbitás.

A Buda és Vidéke naptára a közleményekre, arczképekre, leirásokra, czégmegemlitésre stb. Augusztus 15-ig hosszabbitotta meg a határidőt, hogy a jelentkezéseket és hirdetéseket kényelmesebbé tegye. Csak olyan arczképeket közöl, melyeket beküldöttek. 90.

Eladó.

egy hintó egész jó karban ára 180 frt. Czim a kiadóhivatalban 98.

Eladó,

az Istenhegyi uton egy szép telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 98.

Eladó.

Mesés olcsón 20 drb. complett ablak, kerettel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 88

Helyi, esetleg kerületi képviselőséget

keres az

„ALIANZ"

élet és járadékbiztositó részv. társaság **népbiztositási** osztálya, a legkedvezőbb feltételek mellett.

BUDAPEST,

Andrássy-ut 49. szám.

104.

Eladó telkek.

A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Villatelek.

Leányfalván 3½ hold, jó helyen, jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 87

Kirándulás.

Tessék kirándulni! A ki a szép vidéket szereti és a jó bort, ránduljon ki Bartalits Sándor vendéglőjébe a *Mátyáshegyre*. Ó-Budáig villanyos vasut vezet, innena *kiszelli* kórháztól szép negyedóra séta. Családok magok főzhetnek. 94.

Lakás hirdetésére.

Temérdek üres lakás van Budán a külterületeken, és a vidéken. Ennek az az oka, hogy a budai lakásokat nem helyes uton hirdetik. Az alagut táblája, oszlopok, kapuk nem jó utmutatók. Ennél eredményesebb a *Buda és Vidékében* hirdetni az árak kitételével. A közönség ehez könnyebben hozzá szokik és kevesebb fáradsággal örömestebb keres lakast. Egy hirdetés czimmel 60, czim nélkül 30 krajczár. A kiadóhivatal a lakásokat rendes könyvben nyilván tartja. 89.

HIRDETÉSEK FELVÉTETNEK.

A „BUDA és VIDÉKE"

— kiadóhivatalában. —

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 33. sz. (Kisasszony hava.) Vasárnap, augusztus 15.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A budai nagy tűzvész 1723-ban.

Most, hogy a Silos gabonacsarnok napokig égett, alkalomszerű megemlékezni arról az 1723. esztendei nagy tűzvészről, melynél nagyobbat talán csak a török világban, az ostromok idején ért Budavára. Hiteles tanut szólaltatok meg: a budai kamarai kerület administratorát, Zennegg György Kristófot. Közlöm egy pár jelentését, melyeket a m. kir. udv. kamarához Pozsonyba intézett.

Első levele Ó-Budán kelt 1723. márcz. 30-án s igy kezdődik: Mily siralmas szerencsétlenség történt itt a várban f. hó 28-án t. i. a szent husvét ünnepén, senki se beszélheti el eléggé. Ugyanis reggel 8 órakor, mikor mindenki a processzióval szokás szerint a szent József hegyre kiment, váratlanul tűz ütött ki s minthogy nagy szél fujt, egyszerre 3—4 helyen égni kezdett s eddig csak nehány ház maradt sértetlenül a hegyek felöli oldalon, de a többiek, különösen a fehérvári kapunál levő nagy rondellán emelkedett s bizonyosan nem kellőleg gondozott puskaporos torony felrobbanása által valamenyien megrongálódtak s nemcsak az ablakok törtek be, hanem a falak is megrepedeztek. A jezsuita atyák kollegiuma, szeminariuma, tápintézete a templommal és toronynyal lángba borultak, sőt a kórus és az oltárok is a lángok martalékául estek. Ugyanez történt a karmelita atyákkal. Még ma se hagyott alább az égés. A bombák, gránátok s egyébb lövő szerszámok elégtek, felrobbantak nagy veszedelmére még a külvárosiaknak is. A két uj kaszárnya a Karmeliták mellett szintén leégett, sőt most is ég és a szomszédságban levő bombáktól és gránátoktól való félelmében senki se mer közelébe térközni; az egész fegyvertár füstté vált. Maga a vár (castrum) még sértetlen, de nagy veszedelem fenyegeti, mert ha az Isten csudaképen nem őrködik s a vár melletti két puskaporos torony tüzet fog, akkor az egész várost végromlás fenyegeti. A városnak sok polgára és több mint száz katona részint a lehulló következtől, részint a füsttől, oda veszett. Oly nagy a nyomor, hogy annál nagyobb nem lehet. Magának a várparancsnoknak minden holmija, valamint a többieké valamennyié, a tüz martaléka lett; magamnak is nem csekély a károm és kénytelen voltam enyéimmel itt (t. i. Ó-Budán) huzni meg magamat. Még nem tudjuk, mikor lesz vége ennek a szerencsétlenségnek, mert az éjszaka is, most is egyre hallik a bombák és gránátok robbanása és félni lehet a puskaporos tornyoktól. Azért is az emberek nem mernek a várba belépni, hogy ha már mindenük elvész is, legalább életük megmaradjon.

A második levél április 3-án kelt. Ebben azt irja Zennegg, hogy a tüz veszedelem még egyre tart, ma reggel is a magazin mellett, a hol több ezer mázsa puskaport tartanak, kicsapott a láng, de — Istennek hála — a Starhemberg ezred katonáinak s különösen a tiszteknek ébersége elfojtotta. Nagyobb biztonság okáért a szomszédos házakat leromboltak, minden almot, fát, gyulékony anyagot a felső városból kihordanak, miközben a házak elszenesedett s már elhamvadtnak látszó gerendái a széltől lángra gyuladtak. Az emberek az ijedelemtől fejöket vesztették, alig található egy-két polgár a várban s csak a katonák izzadnak és dolgoznak éjjel-nappal szakadatlanul, ugy hogy már alig lézengenek. Még nem lehet tudni, mikor leszünk teljes biztonságban. Nagyon szükséges az, hogy az elhamvadt őrházacskákat az őrködő katonák részére mielőbb ujra épittessem; valamint a puskapor okozta nyilásokat s a fejérvári kapu nagy rondellájának védfalát elzárattam; a Starhemberg ezrednek a karmeliták melletti kaszárnyái teljesen leégtek s a falak is annyira megrongálódtak, hogy azokat alapjokból kell ujra épiteni; ugyszintén a tüzérek és fegyvertári munkások kaszárnyáit és műhelyeit is. Az épitészeti hivatal háza is a boltozatig leégett. A mely épületek közül különösen a kaszárnyák helyre-

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Az impostor.

Irta: Matkovich Dénes.

Ilyen veszedelmes szikla oldalon halad két lovagló, — a két ló egymásnak dülve ovatosan szedi lábait, — a lovaglók egyike nő, — Irma comtesse, — a másik Apolló maga, — a mi régi ismerősünk Kajági Dezső.

— Soká, nagyon soká volt távol, — hányszor lovagoltam ide fel, — hányszor néztem azt a hosszu fehér fonalat azt az országutat, — és mikor csalódott reménynyel visszatértem, hányszor kisértett egy sötét gondolat, — hogy elénekeljem azt a nótát:

„Ég a gunyhó ropog a nád.“

Kajági Dezső arcza egyszerre elsápadt, — mert Sultana egy pillanatra megrázkódott, — egymásodpillanatig tartott ez csak de Kajáginak egy öröklét.

— „Sultana“ rebegte ajka, és ez az okos állat mintha megértette volna ezt az imaszerü kérelmet, — még jobban a szikla felé huzódott, a másik lovat mintegy — kényszeritve arra, hogy távolodjék a meredek sziklaszéltől.

Irma remegve simitotta végig homlokát.

— Istenem mit csináltam?

Kajági Dezső túlesve a halálos félelmen, — ismét a régi impostor lett.

— Csalódtam „Sultanaban,“ oly hamar elfelejtette a mire tanitottam, — talán rosszabb igy, — látja Irma comtesse, eddig már túlvolnánk a mi legnagyobb kérdésünkön, eddig már égbe vittek volna az angyalok.

— Rossz ember, — de mondja csak, hol volt oly sokáig, — egy sor irás, egy szó izenet nélkül, — nem félt attól, hogy elfelejtjük, látja Sultana már is elfelejté.

— Hol voltam, — a pokolban, körösztül mentem annak minden tisztitó tüzén, — azért hogy valami legyek, és midőn minden torturán keresztül jutottam, — mikor elértem azt a mit czélul tűztem ki, — akkor jutottam csak annak tudatára, hogy most még a semminél is kevesebb vagyok.

— Minő rémitő kétségbeesés ez, — hisz nekem mindenem vagy — nem kérdeztem azelőtt sem, hogy ki vagy, — mint nem kérdezik az ismeretlen világrész őserdeiben tanyázó vadak sem az üstököst honnan jön, hová megy; — az istenük nekik — és imádják. Egy Béldeházy Irma annak a felesége lesz a kit szeret.

— Egy koldusé is? — kérdé Kajági Dezső elkeseredve.

— Koldusé, nyomoréké, üldözötté, elitélté, becstelen-é, a kit én szeretek.

— Igazad lehet, felelt elérzékenyülve Kajági Dezső, — de én pedig soha oly leány férje nem lennék ki engem tartana el, — és soha nőt nem vennék hites társul, ha azt nem tudnám eltartani.

— Őrült vagy! — ha én vagyok a te boldogságod, ha az én lelkem a te üdvöd, mért taszitsz mindkettőnket a szenvedések örvényébe?

— Ez a férflui kötelesség.

Tehát nincs remény.

— Van! — még egyszer reá szolgálok a régi nevemre, még egyszer — de csak érted leszek impostor — azután ha a sors vakot vet, — tudom kötelességem.

— Dezső! — kiáltá a czukorbaba.

— Irma, — felelt susogva Dezső, bizom csillagomban

V.

— Hallottad?

— Hallatlan!

— Soha ilyen impostort!

— Mit szól hozzá Béldeházy?

állitása halaszthatatlan, mert a magánosok házai is részint leégtek, részint a lőpor robbanása következtében annyira megrongálódtak, hogy azokba a katonákat elszállásolni nem lehet. Valóban siralmas és szánalomra méltó a főváros állapota és mindnyájunké, akik itt lakunk, mert a mostani inségben alig tudjuk magunkat tengetni, ha csak a felsőbb hatóság segedelmet nem nyujt. Mivel pedig a parancsnoki lakás is leégett: javasolnám, hogy a sértetlenül maradt erőd alkalmas helyén mielőbb lakóház épittessék: s egyébként felhatalmazást kérek, hogy az őrházacskák elkerülhetetlen épitését és egyébb legszükségesebb épitkezéseket folytathassam, mert máskép meg nem maradhatok a katonaság szünetlen sürgetéseitől és követelőzéseitől.

Április 6-án kelt levele igy szól Zenneggnek: Reménylem, hogy f. hónap 3-án irt alázatos jelentésem biztosan megérkezett. Már egy vagy két nap óta ujabb tűzi veszedelem nem mutatkozott, minek következtében a lőportól való félelem annál inkább megszünt, mert a veszedelemben forgott 1100 mázsa puskapor biztosabb helyre szállittatott. Hogy mily siralmas képe van most Budának, bizony mindenkinek szánalmát felkölti és segedelemre szólitja. A polgárok sokasága, a katonai és kincstári tisztek a legnagyobb szegénységben és szükségben sinylenek. A tűz maga nem okozott volna annyi kárt, de a nagy rondellában felhalmozott 550 mázsa lőpor felrobbanván minden házat megrendített, ugy, hogy a házak, mint földrengés alkalmával inogtak, a kemenczék, kapuk, boltozatok, ablakok s e félék bedőltek, a cseréptetők szerte hullottak.

Zenneggi többi levelei már az ujra épités munkálatairól szólanak. A kincstár azonnal elrendelte az épitkezéseket; a munkások serényen hozzá is láttak, de bizony Buda még éveken át sinylette azt a borzasztó szerencsétlenséget, amibe — valószinüleg — valamelyik katona gondatlansága juttatta.

Illéssy János.

Pálmakert — Budapesten.

(Uj látványos mulatóhely.)

Nagy arányu mozgalom indult meg Budapesten, melynek czélja uj látványos mulatóhelyet épiteni, emelni ezzel a magyar rezidenczia fényét. A régi sárosfürdő meleg forrásának felhasználásával, az uj Ferencz József-hid budai fejénél, a Gellérthegy által védett déli lejtőn, ragyogó pompával épitett és diszitett, nagyarányu központi épülettel pálmakert létesitése a terv, melynek keresztülvitelét tüzte czélul maga elé a tervező bizottság. Tagjai közé a főváros számos előkelő férfiát, társadalmunk vezetőit sikerült megnyerniök s a legjobb kilátásokkal indulnak a terv megvalósitása felé.

A bizottság által kibocsátott felhivás a következőket mondja:

Budapest lakosságának köreiből gyakran hangzik az a panasz, hogy a város belsejében vagy ahhoz közel nincs elég megfelelő előkelőbb kerthelyiségünk!

A székes-főváros hatósága és budgetje annyira igénybe van véve egyéb szükségleteik kielégitésével, hogy — például — az Ujépület eltávolitása alkalmából sem reményelhető, hogy egész területének felhasználásával oly park létesittessék, minő a főváros mai nagyságának és ezentul is reményelhető fejlődésének megfelel.

Igaz, hogy Budapestnek vannak szép parkjai: a városliget, az Erzsébet-tér, az uj népliget, a várkert, a pompás Margitsziget, mely utóbbit József főherczeg ő fenségének eléggé meg nem hálálható kegyességéből a főváros lakossága üdülésre is felhasználhat.

Amde a székvárosnak e gyöngye, fekvése és rendeltetésénél fogva még a Margid-hiddal való összeköttetés után sem fog megfelelni annak a czélnak, mely szemeink előtt lebeg.

Aki valaha Frankfurtban volt, s látta ott a „Pálmakertet“ és ismeri az ottani polgárság e pompás találkozó helyét, lehetetlen, hogy vágyat ne érezzen hasonlót itt is teremteni!

És hasonlót akarunk alkotni; sőt, ha módunkban lesz, még szebbet is, mert az a hely, melyet e helyre kiszemeltünk, egyetlen egy világvárosban sem találja párját!

Intézményünket a Szt.-Gellérthegy lassan dülő déli lejtőjén, a hegy lábánál, a Ferencz-József hiddal szemben tervezzük, mely terület alkalmas arra, hogy a főváros nagy részéből gyalog is, távolabb eső részeikből villamos vasuton és hajón könnyen és kényelmesen elérhető.

Ezen pittoreszk dülőn gyönyörü kertet lehet épiteni terraszokkal, lomblugasokkal, vizesésekkel stb.

Előkelő, kényelmes, de mindamellett olcsó vendéglőt és kávéházat, valamint ünnepélyek számára nagy csarnokot tervez az egyesület, a Duna felé hatalmas kilátás- és zeneterraszszal, a park felé pedig a tulajdonképeni pálmakerttel, a kristálypalotával, melyben a látogató a délvilág csodás növényei közt télennyáron a legkedvesebb tartózkodási helyet lel.

Ifjuságunk számára, nemes sport és testedző játékokra, ugymint lawntennis, football, korcsolyázás és kerékpározásra is a „Pálmakert“ a legelőkelőbb helyül kinálkozik; helyiségei és kertjei a legszebb teret fogják képezni az oly időszaki kiállitásokhoz, melyek fővárosunkban ma megfelelő helyet nem igen találnak.

A „Pálmakert-Egyesület“ székes fővárosunk közönsége részére a majnamelletti Frankfurt „Pálmakertjéhez“ hasonló előkelő s kellemes üdülő helyet akar teremteni!

A „Pálmakert“ sem a nyilvános sétaterek, sem a zártkörü kaszinók jellegével nem fog birni!

A siker előfeltétele, hogy a főváros polgárságának zöme maga legyen áthatva ily intézmény czélszerüségétől, hogy akarata is legyen a magyar metropolist nagyszabásu és hasznos intézménynyel gazdagitani és végül, hogy hatóságaink lelkesen előmozditsák!

E meggyőződésben, valamint a hatóságok és társadalom támogatásának reményében alakult meg a Pálmakert-Egyesület és fordul most első sorban fővárosunk ama tényezőihez, kiknek anyagi helyzete ily intézmény nagyobb mérvü előmozditását megengedi!

A „Pálmakert-Egyesületnek“ feladata megtenni ama lépéseket, melyek hatóságoknál, különösen a főváros hatóságánál és magánosoknál szükségesek a Pálmakert helyének biztositására és polgártársaink érdeklődésének megnyerése után oly részvénytársaságot alapitani, mely a magánkezekben lévő telkeket megszerezze és a Pálmakertet létesitse, végül ezen intézmény czélszerü fenntartását és kezelését ellenőrizze és ott tagjai és vendégei számára mulatságokat stb. rendezzen.

Hogy eme feladatának megfelelhessen szükséges, hogy a polgárságnak lehetőleg nagy része lépjen egyesületünk tagjai sorába.

Az évi öt koronában megállapitott tagsági dijat a Pálmakert szép eszméje minden esetre megérdemli! Egyébiránt gondoskodni fogunk arról, hogy tagjaink az alapitandó Pálmakert-Egyesület-Részvénytársaság által oly kedvezményekben részesüljenek, melyek anyagi áldozatukat ellensulyozzák.

A rendező bizottság.

A főváros atyái ezt a nagyszabásu tervet kissé ridegen fogták fel. Érthető a ridegség, hisz Buda szépüléséről, emelkedéséről van szó.

A választás napján ilyen módon társalogtak az emberek.

Ennek valami hübnere lehet, és volt is, a miként kitünt a vallatásból.

Soha ilyen remek impostorságot még Kajági Dezső el nem követett.

A választás utolsó pillanatában buktatta meg az ellenjelöltet, és mentorát, — maga lett a képviselő.

Béldeházy — görcsöket kapott csupa kaczagásból, maga sietett felkeresni Kajági Dezsőt. — Óh te világcsaló, — te országos impostor, na ugyan te remekeltél, soha ilyent, megbuktatja az ellenjelöltet, meg a jelöltet, — azután maga lesz a honatya, hogy az ördög vigyen el minden politikát, — most már beszélj te impostor, az az párdon, nagyságos képviselő ur, — mert már az én képemet is viseled, mivel lehetek szolgálatodra? Hóhó megálljunk, — egy igéretem már van nálad deponálva, — most deponálom a másikat, kivánjad a legféltettebb drágaságomat, ott van kastélyom kivánjad, ozt kihurczolkodom belőle végkép és a kapitalis tréfából megélek száz esztendeig, — mesemondó lantos leszek, — ezer és ezer módon fogom előadni, — de halálra kaczagják magukat az emberek, Boda Guszti lovaglása ehez semmi sem. No beszélj.

— Ha kivánod, beszélek.

— Hallgatom, — az az nem hallgatom, gyere haza, — majd oda jönnek a fáklyás menettel, ezt el nem engedem, — te ha ugy véletlenségből reám gyujtanák a te fáklyás embereid a kastélyomat, vagy istállómat vagy legalább a pajtáimat, azt colossalis volna.

Haza hajtottak — Irén ép a tornáczból jött ki, — arcza halovány volt, — ő is tudta azt az országra szóló impostorságot.

— Itt hozom az impostort, — fáklyás zenét kap, — onnan az erkélyről fog dictiózni.

— Megálljunk egy szóra méltóságos barátom, — kettőt kérhetek tőled, igy mondád, — nó én a kettőt egygyé teszem, — de ez az egy nagy lesz.

— Hó hó, megállj leányom, ne fuss, az impostor nagyot moudott, ezt érdemes lesz meghallgatni, mert ha én mondom el, nem hiszik el, tanu kell ahhoz — nos beszélj.

— Add nekem leányodat.

Halotti csend lett, — a három arcz egyformán halvány volt.

A büszke főur kiegyenesedett, kétszer is kinyilott a szája, de nem tudott szólni, nem találta a feleletet.

Végre egy halvány gunymosoly villant meg szája szegletén, — megtalálta a feleletet.

— Erre választ csak Béldeházi Béldeházy Irma grófnő adhat — és készült magát fagyosan meghajtani az öreg gróf.

De hát a sors máskép rendezte, — mert az a kis czukorbaba már ott csüngött Kajág Dezső nyakán.

— Édes apus, — én már feleltem.

— Óh a világra szóló impostor — kaczagá az öreg mágnás, — de egy könycsepp mégis végig reszgett a szakálán, az ősöknek vagy az unokáknak szólt-e, kimondhatná meg?

(Vége.)

Gondolatok

Reményeinkhez képest teszünk igéretet és félelmünkhöz képest tartjuk meg azt.

*

Az önérdek minden nyelven tud beszélni s mindenki szerepét eltudja jatszani, még az önzetlent is tudja adni.

A székes főváros telekeladó bizottságának legutóbbi ülésén tárgyalták a pálmakert-egyesületnek kérvényét, a melyben az egyesület arra kérte a fővárost, hogy a Gellérthegy déli lejtőjén levő összevont telkeket engedje át hetven évre az egyletnek, mulatóhely létesitése czéljából. A bizottság dr. Preyer Hugó felszólalása következtében az egyesület kérvényére elutasitó javaslatot hozott. E tárgyban ma Matlekovics Sándor, az egyesület elnöke a következő felvilágositásokat nyujtja egy hozzánk intézett levelében:

A „Pálmakert-Egyesület" föladatává tette, hogy nemcsak uj parkot létesitsen a főváros közepén, hanem egy uj alkotást életbe léptessen, a melynek közhasznu, kulturális, esztétikai és egészségügyi előnyét senki sem vonhatja kétségbe — egyelőre a Gellérthegy déli lejtőjén fekvő területeket szemelte ki és pedig csak azért, mert ezek a telkek már fekvésüknél fogva nagyon alkalmasak e czélra, továbbá, mert e telkek egy része a főváros tulajdona. A Gellérthegy parczellázását és beépitését megengedni, egyenlő volna a polgársággal elkövetendő legnagyobb bünnel! Ezek a telkek, kivéve egy részét, mely magánosok tulajdona és melyet a pálmakert-egyesület azoktól szándékozik megvenni, részint a főváros, részint pedig Kerkápoly-Bodor-féle alapitvány név alatt a közalapitványi igazgatóság tulajdonai. A pálmakert-egyesület a székesfővárosnak azt az ajánlatot tette, hogy a főváros az ottani telekbirtoka nagyobbitását és összevonását a Kerkápoly-Bodor-féle telkek becserélésével eszközölje, továbbá a pálmakert-egyesület fölkérte a fővárost, hogy ezeket az összevont telkeket a kamatveszteség csekély megtérítése mellett hetven évre engedje át oly föltétellel, hogy ott a pálmakert egyesület a pálmakert egyesület részvénytársaság tőkéjével nagyszabásu parkot létesitsen, valamint azzal a további föltétellel, hogy az egész intézmény, beleértve a magánosoktól megszerzett ingatlanokat, az épületekkel, növényekkel és üvegháztelepekkel hetven év mulva alapitványként ingyen a főváros tulajdonába megy át. A mi a pálmakert-egyesület részvénytársaságot illeti, melyet az egylet a tőke beszerzésére később alapitani óhajt, e társaság részvényei, mint ez a prospektusból kitünik, a nyerészkedni vágyó részvényektől éppen oly távol állanak, mint a budapesti korcsolyázó-egyesület részjegyei. A pálmakert-egyesület pedig melynek czélja a polgárság összes köreiben lelkes visszhangra talált, reméli, hogy törekvéseit a székesfőváros hatóságai szintén becsülni és támogatni fogják; pénzbeli áldozatokat pedig az egyesület a székesfővárostól nem kért.

Bizony kivánatos lenne, hogy a főváros vezérei belátnák azt, hogy milyen hasznos az olyan törekvés, mint a Pálmakert egyesületé. Mi és az összes budaiak teljes erőnkkel működünk az egyesülettel czéljai eléréséért.

A fővárosi közmunkák tanácsa működése 1896-ban.

A fővárosi közmunkák tanácsa pontos és kimeritő jelentést adott ki működéséről. Az érdekes, tanuságos és jól összeállitott jelentésből adjuk az alábbiakat. Köszönjük azt, a mit a tanács Budáért tett és kérjük, hogy a mit a tanács Budáért tett és kérjük, hogy jövőre is tegyen meg minden lehetőt az elmaradt és fejlődésre hivatott Budáért.

I. Szabályozás. Mivel a Nyárfa-utcza zsák utczát képez, e hátrány eliminálása végett az ált. szabályozási tervet akként módositottuk, hogy az I. ker. Alkotás-utczában a déli vasutnál, a 855—856. hr. sz. telkek mentén elvonuló árok idővel beboltozandó és feltöltendő lesz, miáltal az árok területe közlekedésre szolgáló úttá válik, melylyel az Alkotás-utcza a Nyárfa-utczával összeköttetésbe jön.

Az I. ker. Istenhegyen, a 7187/5., 7187/6. és 7187/7. hr. sz. telkek szabályozása alkalmával a székes főváros javasolta, hogy a Béla király-utja 6 ölre kiszélesbbittessék. Ez az út a Faczántól a 6576/a hr. sz. telekig ma is 5·40°—7° szélesség között váltakozik, tehát elegendőnek találtuk, ha ezt továbbra is meghagyjuk, mig a 6576/a hr. sz. telektől a 7178. hr. sz. telekig a 6 ölre való kiszélesbbitést helyeselve, a szabályozás módositást ily értelemben elhatároztuk. Az út minta szelvénye szerint 6·00 m. széles kocsiút és fasorral ellátott 2·69—2·69 m. széles gyalog-út lesz itt létesitendő.

A középitési bizottság javaslatára elhatároztuk, hogy a Budakeszi-ut és Arnyas-út között, illetőleg a 6452., 6453. hr. sz. valamint a szomszédos 6427., 6428. hr. sz. telkek között egy 6·00 m. széles gyalogút a szabályozási tervbe fölvétessék. Bár e vidékre a szabályozási terv még nincs megállapitva, általános közlekedési szempontok e gyalogút fölvételét máris szükségessé tették.

Mult évi jelentésünkben ismertettük a budavári főegyház környékének szabályozását, mely szerint az Albrecht-útról a Halász-bástyára egy diszes lépcsőzet is van tervezve.

A székesfőváros közönsége tekintettel az országos kiállitásra gondoskodni akart arról, hogy a templom a végleges rendezés keresztülvitele előtt is hozzáférhetőbb legyen s azért hozzájárulásunkkal elhatározta, hogy a végleges lépcsőzet egy részét már most megépiti, még pedig oly módon, hogy a kétágú lépcső északi részét a végleges magasságban, de gránit fokok helyett metszett szegélykövekkel és járdakövekkel állittatja elő, mig a középső széles lépcsőkar helyett délfelé félkör alakban egy gyalogutat, illetőleg ideiglenes lépcsőkart létesittet, ugy hogy annak idején a végleges lépcső a forgalom fönnakadása nélkül lesz megépithető.

Mivel ez az ideiglenes rendezés a végleges lépcső keretébe bele illik, annak keresztülviteléhez kézségesen járultunk hozzá és a szükséges területeket a székesfőváros rendelkezésére bocsátottuk. A halászbastya ezzel kapcsolatos épitészi kiképzése, melynek keretében a Szent Istvánszobor is helyet találand, a jövő évben veszi kezdetét.

Az I. ker. Kútvölgy 6776. hr. sz. telek tulajdonosa ház épitésére kért engedélyt, a mit az épitési szabályzat 3. §-a értelmében függőben kellett tartanunk, mert e vidékre a szabályozási terv még nincsen megállapitva. A szóban forgó telket egy árok érinti, mely párhuzamosan halad a Diós-árokkal és régebben út gyanánt használták, de ma már csakis hegyi viz elvezetésére szolgálhat.

Hogy azonban az emlitett épitkezés akadálya elhárittassék és az itteni telkek is megközelithetők legyenek, e helyen egy 6 öles útnak az ált. szabályozási tervbe való fölvételét határoztuk el, mely a Kútvölgyet az Istenhegygyel fogja összekötni.

A székes-főváros tanácsának előterjesztésére elhatároztuk, hogy a budai Kút-völgyben épülő uj fővárosi közkórház határrendezésével kapcsolatban a telek hátsó részének tört vonala egyenesre szabályoztassék, miáltal a telekből egy csekély földszalag elesik, ezt azonban annak idején vagy a tőszomszédok veszik majd meg, vagy pedig egy majdan létesitendő út czéljaira a tőszomszédok telkeiből megvett részekkel lesz kiegészithető.

A kórház telkének előrésze is szabályozásra szorult, ugy hogy a Laszlovszky-féle vámház mellett fekvő, a főváros tulajdonát képező telek megfelelő részlete kihasitandó és feltöltendő; — egy része pedig kocsiföljáró számára veendő igénybe.

Az I. ker. Lágymányoson, 10499—10505 hr. sz. telkeken magán fél részéről tervezett gyártelep létesithetése végett e telkek szabályozása és e helyen a Duna szabályozási vonalának megállapitása vállott szükségessé.

Fölterjesztésünkre a földmivelési miniszter ur megállapitotta a Duna szabályozási vonalát, még pedig azzal a föltétellel, hogy az ott netalán idővel létesülő kikötőnek a szükséges vasuti vágányzattal való összeköttetése czéljából a parttól befelé legalább 30 m. széles térszalag szabadon hagyassék. — Az esetben pedig, ha a Lágymányoson, illetőleg a kopaszi zátonyon épitett párhuzammütől bekeritett medenczében akár téli menhelyül, akár a kereskedelmi forgalom fejlesztése czéljából tényleg kikötő épülne, az abba való bejárás végett a szabályozási vonalnak a terveken megjelölt legbelsőbb vonal tekintendő.

A miniszter ur ezen elhatározása alapján a Duna szabályozási vonala mentén 10 öl széles területszalagot rakpart czéljára, ezen felül pedig 20 öl széles területszalagot a parti út számára hagytunk. — Ezzel kapcsolatban a székes-főváros javaslatára teljesitettük az emlitett ipartelep érdekében azt a kérelmet, hogy az érintett telkeken át az általános szabályozási tervbe fölvett tér és utczák fölhagyassanak, ellenben a promontori út megállapitott iránya és 12 ölre való szabályozása továbbra is fönnmarad.

A fővámtéri-hid környékének szabályozására vonatkozó tervezéseink közben konstatáltuk, hogy az I. ker. Gellérthegyrakparti Dunaszakasz szabályozási vonalai nem esnek össze a már elkészült és a helyszinén fölvett partvédmüvek vonalaival és kitünt, hogy a szabályozási vonal a Sárosfürdőhöz 1·40 m. el közelebb esik, mint a hidépitési müvezetőség részéről, nyilván régebbi adatok alapjan fölvett vonal.

Ennek következtében a kereskedelemügyi miniszter ur a földmivelésügyi miniszterurral egyetértve megállapitotta, hogy a szabályozás vonala e helyen módositandó és a rakpart felső éle a hidfőnél 1.23 m.-el a Duna felé eltolandó.

E szerint a módositott vonal a 2077 hr. sz. teleknél már az eredetileg megállapitott vonalba bele jut, mig a rakodópart többi vonalai változatlanul megmaradnak.

A földmivelésügyi miniszter urhoz intézett fölterjesztésünkre megállapittatott továbbá a dunai rakpart szabályozási vonala is a fővámtértől egészen az összekötő hidig.

A Gellért-rakpart teljes kiépitésének ügye noha a Rudasfürdő és Sáros-fürdő közti szakaszának kiépitése érdekében a földmivelésügyi és a pénzügyminiszter urakhoz fölterjesztést intéztünk, a mint azt 1894. évi jelentésünkben már emlitettük — fönnakadást szenvedett, mert a székes-főváros hatóságának ama kérelmére, hogy a Gellért-rakpart kiépitésének ügye a fővamtéri-hid épitésének kérdésével egyidejüleg oldassék meg — a kereskedelemügyi miniszter ur a pénzügyminiszterurral egyetértve kijelentette, hogy ez a rakpart nem épithető ki sem az 1893. évi XIV. t.-cz. 1. §-ával létesitett hidalapból, sem az 1870. évi X. t. cz.-kel alkotott fővárosi pénzalapból, hanem az kizárólag a székesfőváros feladata. Ehez járult a földmivelésügyi miniszter ur azon kijelentése, hogy a Duna folyam medre e helyen jó szelvényekkel bir, legnagyobb részt kősziklákból áll, a viz azt nem támadja, tehat e rakpart egész kiépitése dunaszabályozási szempontból nem szükséges. — Mindazonáltal nem adjuk föl a reményt, hogy a magas kormány fog módot találni arra, hogy a Gellért rakpart mielőbb kiépüljön, annyival inkább, mert e nélkül a Ferencz József-hid közforgalmi rendeltetését be nem töltheti és véglegesen nem létesülhet a két parti városrész között az a közuti vaspálya összeköttetés sem, mely a sok között egyik fő okát képezte a hid épitésének.

A Trombitás-út és Budakeszi-út között levő 6125 és 6127. hr. sz. telkeket egy bankkivatalnokokból álló társulat családi lakóházak épitésére kivánja fölhasználni, s evégből azt a kérelmet terjesztette elő, hogy az itteni telkeket 1000 □-öl helyett kivételesen 300 □-öles parczellákra lehessen osztani. Tekintettel arra, hogy a szóban forgó terület közel fekszik a beépitett városhoz és helyzeténél, valamint sik jellegénél fogva nem eléggé alkalmas 1000□-öl területü nyaralók telepitésére, továbbá ez a telektömb, melyet délkelet felé a IV.-ik övezet, északkelet felé a Trombitás-út, északnyugat felé a hadapród iskola telke, délnyugat felé pedig a Budakeszi-út vesz körül, a legalkalmasabbnak látszik kisebb családi házak elhelyezésére, végül az ekként sürübben történendő beépités alkalmából csatorna

is fektethető, a mire egyébbként a hadapród iskolának is szüksége van s e csatorna az ördögároknak éppen ezen a telkek felőli part ján fog feküdni; mindezeknél fogva a középitési bizottság javaslatára megengedtük, hogy e telektömbön 300 □-öles parczellak legyenek létesithetők, ugy azonban, hogy e terület megmarad a III. ik övezetben s e helyen csakis nyaralószerüleg lehet épitkezni.

Mialatt a Városmajor környékének szabályozására vonatkozó terv reviziójával foglalkoztunk, a székes-főváros a városmajori faiskolában mintegy 5000□-ölnyi területen játszó és lapdázó helyet kivant létesiteni és javasolta, hogy a kiszemelt területet átszelő s a szabályozási tervbe eredetileg fölvett 12 öles út fölhagyassék.

A játszóhely ideiglenes létesitése ellen nem volt észrevételünk, de a szóban forgó utat el nem ejthettük, mert arra szükség van.

A szabályozási terv idevonatkozó részének reviziója alkalmával ugyanis tekintettel kellett lennünk arra, hogy a közeljövőben napirendre kerül a fogaskerekü vasuthoz vezető második közuti vasut épitésének ügye és a vágányok elhelyezésére a keskeny Városmajor-utcza már lejtszini viszonyainál fogva is alkalmatlan.

Egyébként ez az út folytatása lesz a Krisztina-körut és Csaba-utcza között, az Ördög-árok bebolto andó vonalában tervezett 12 öles útnak, tehát a Retek-utcza és a Városmajor-utcza között nagyobb közlekedés lebonyolitására fog szolgálni s a Városmajor-utcza forgalmának egy részét is át fogja venni.

A már szabályozott Diósárok mentén fog ez az út lekanyarodni s egyesülve a Városmajor-utczával a fogaskerekü vasutig, illetőleg a Budakeszi-utig fog elvezetni és a budai uj közkórháznál teret alkot.

A Diósárok és a fogaskerekü vasút közötti részben a tervezve volt 12 öles utat fölhagytuk, de a fogaskerekü vasút pályaudvara mentén az eddigi szabályozás helyett egy 6 öl széles utat iktattunk be.

A Klotild szeretetház és a Diósárok között tervezve volt utczát elejtettük. A Kis-Svábhegyre vezető útról a vizgyógyintézet mellett lefutó árkot a Városmajor-utczára merőleges 8 öles utczába helyeztük át olyképen, hogy ez az árok a városmajoron keresztül az Ördögárokig folytatandó. A Városmajor-utcza és a 12 öles út közti terület beépithető, mig a Városmajornak a 12 öles út és Retek-utcza közti részét parknak tartottuk fönn. Az ezekről szóló általános terv hozzájárulás végett most a székes főváros tárgyalása alatt áll.

A régebbi szabályozási terv szerint az Ilona-utcza 6 öl szélességben a Donáti-utczáig volt kihosszabbitandó, még pedig olyképen, hogy az Albrecht útba való mai kitorkolásánál a jelenleg 6·6% emelkedéssel biró szakasza 3·5%-nyira csökkent volna.

Az Albrecht út ugyane szabályozási terv szerint a mai emelkedési viszonyainak megtartásával lett volna szélesbitendő. Mivel a várba vezető és kedvezőbb emelkedésü Palota-utnak megépitésével az Albrecht-út elveszitette azt a fontosságát, melylyel korábban birt, az illetékes hatóságok még 1887-ben elejtették annak tervbe vett kiszélesbitését; a jelen esetben pedig a székes főváros kezdeményezésére az Albrecht-útba torkolló Ilona-utczának a Donáti-utczáig való meghosszabbitását ejtettül el, mert e meghosszabbitással csupán az az előny járt volna, hogy mintegy 45 méter hosszuságban az Ilona-utcza 6·6%-os emelkedése enyhült volna, a minek azonban semmi jelentősége sincs, a mikor e mellékutczának fő utczája, az Albrecht-ut 7%, sőt helyenként nagyobb emelkedéssel is bir. Mivel pedig a régi szablyozásnak e helyen való keresztülvitele a 3144 11141/130 c, 11142/131, 11143/132, továbbá a 11144/133 hr sz. magántelkek fölösleges kisajátitását tette volna szükségessé, a nélkül, hogy a vele járó nagy költség az elért közlekedési előnynyel arányban állott volna és mert az ittlevő egyedüli középület: a Ferencz József intézet felé a 6 ölre kiszélesbitendő Ilona-utcza emelkedési viszonyai kedvezőbbekké válnak s ez az intézet az Albrecht utnak tervbe vett meghosszabbitásával a nyugati oldaláról is hozzáférhetővé lesz és végül az Ilona-utcza közlekedés dolgában semmivel sem kerül hátrányosabb helyzetbe, mint a szomszédos utak, vagy maga az Albrecht-ut, mindezeket figyelembe véve a szabályozás módositást több érdekelt fél felfolyamodásának figyelmen kivül hagyásával a belügyminiszter ur is jóváhagyta.

Magyar szavak.

A *Buda és Vidéke* szerénytelenség nélkül számolhat be azzal, hogy a magyar nyelv és magyar szellem érdekében minden alkalommal sikra szált. Örömmel látja azt, hogy a magyar törvényhozásnak oly kitünő és régi tagja, mint Madarász József tett a magyar kifejezésekért kérdést a közoktatás *tárczabirójához* (miniszter). Egyik mult számunkban ismertettük a fürdő egyesület jelentését és ebben az ismertetésben is, mint annyiszor tettük, megróttuk a tudományos életben a kifejezéseket. Mint eddig úgy ezután is minden alkalommal küzdünk azért, hogy Magyarország magyar nyelvü és magyar szellemü legyen.

Budavidéki birtokos és országgyülési képviselő az érdemes Madarász József kérdő szólását és a választ ide iktatjuk. Meg vagyunk győződve, hogy Wlassics Gyula ezen a téren is kifejti erejét.

Madarász József a sajtóhoz, hirlapirókhoz, a társadalomhoz és képviselőtársaihoz fordul egy kéréssel: lehetőleg szoritsák ki az idegen szavak használatát nyelvünkből és hozzák vissza az 1830 tól 1848—49-ig élt jeles költők és hazafiak kifejezéseit. A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez ezt az interpellácziót teszi: 1. hajlandó-e e bajt megfigyelni és hatáskörében elkövetni mindent, hogy a helyes és jó magyar szavakat idegen szavak ki ne szoritsák, sem az irodalomban, sem a hirlapokban, sem a törvényhozás termeiben; hanem hogy nyelvünk folyton müveltessék; 2. hajlandó-e oda hatni, hogy a magyar tudós társaság állapitsa meg, hogy a közhasználatba felkapott idegen szavak másként fejeztessenek ki helyesen magyarul; és az ezt megállapitó szótár — ha kell az állam hozzájárulásával és akként nyomassék k, hogy a közönség azt kiállitási áron szerezhesse meg? (Általános helyeslés.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter azt hiszi, hogy az egész Ház rokonszenvvel fogadja Madarász amaz óhaját, hogy kerüljük az idegen szavakat, a mihez ő hozzáteszi, hogy kerüljük az idegen szófüzéseket is. A mi tőle telik, meg is teszi ennek érdekében, de arra nem vallalkozik, hogy minden terminus teknikus — a szóló bocsánatot kér az idegen kifejezésért — magyarul is megneveztessék, különösen nem arra, hogy a természettudományban a nemzetközi kifejezéseket ilyféle magyar szavak helyettesitsék: iblany, éleny, köneny, légeny stb. Az interpellácziora kedvezően felel és megjegyzi, hogy a mi a tiszta magyar nyelv szótárát illeti, az akadémia most is foglalkozik ezzel a kérdéssel, ő pedig az akadémia figyelmét külön leiratban is föl fogja hivni erre a tárgyra. (Általános helyeslés.)

Madarász József tudomásul veszi a választ. A Ház szintén.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények —

Gyulai Kálmán.

Egy kedves jó barátunkat temettük el, a nagy költő és iró *Gyulai Pál* leányfalusi birtokos fiát *Gyulai Kálmánt*. A jó anyag úgy elveszett az emberekből, a szív annyira kihalt, hogy a kinek szive és jelleme van az ma már legtöbbnyire oly ritkaság, mint Gyuszi barátunk volt.

Gyulai Kálmán annak a három árvának egyike, kikhez és kikről Gyulai Pál *Az éjféli látogatás* czimü örökbecsü költeményét irta. A három árvából, kiket korán elhunyt anyjuk a költő szép versében siri álmából gondozni járt, kettő halt meg — az az most a második, a mi kedves Gyuszink. Ki volt ő? Egy valódi költői lélek, telve kegyelettel a régiekhez, közötte apjához, kit bámulva imádott és a kinek költészetében és irodalmi munkásságának tiszteletében élt ez a nagy tehetségü férfi.

Mulatság között vagy bárhol biráló észszel, lelkesedéssel ismerte el és védte apja véleményét szemben azokkal, kik véleménye ellen kikeltek.

Gyönyörü peldája ez egy költői lelkü fiu szülő tiszteletének. Előtte senki sem volt nagyobb apjánál. Atyját félte, szerette és tisztelte. Lehet, hogy mint valódi őszinte jellem, még apjával szemben is tartózkodo volt.

Gyulai Kálmán boldog életet élt, szeretve szerette családját és kedves ifju nejét. Szive telve volt költészettel, mit derülten élt át és a költészet kincsét nem pazarolta el papiroson. Átélte a legszebb hangulatokat, de nem fejezte ki irásban. Szeretett azok között lenni, kiknek együttléte egymásra költészetet sugal és megbecsülte az utolsó bohémet. Szive ritka arany szív volt. Tudott nevetni a nevetőkkel és sirni a sirókkal. Soha meg nem bántott senkit. Bosszúval nem élt. A megbocsátás erényét nagylelküen gyakorolta, pedig a daliás időkbe illő bátorság lakozott a kis termetü, de óriás szellemü ember szivében. Nem volt benne gyülölet, csak szeretet.

Eltemettük, és azt kérdjük: *minek is van hát szív és a szívben szeretet?* *E. Gy.*

Az uj budai szerb püspök.

A görög-keleti szerb püspöki zsinat, — mint Kalocsáról jelentik, — tegnapelőtt tartott ülésében Bogdánovits Lucziánt, szent-endrei arkimandritát és mostani püspöki vikariust választotta meg budai szerb püspökké. A választás titkos szavazással történt a patriárka három jelöltje közül. Az első helyen Bogdánovics volt jelölve. A választásban hat püspök vett részt, a patriárka elnöklése mellett. Közülök Gruics Mihály károlyvárosi, Nikolics Miron pakraczi és Opácsics German bácsi püspökök a patriárka által előterjesztett három jelölt: Bogdánovics, Szevics és Tedeschi közül Szevicsre adták szavazatukat, mig Popovics Nikanor temesvári és Zmejanovics Gábor verseczi püspökök Brankovics patriárkával Bogdánovics Luczianra szavaztak. A választás eredménye ezzel eldőlt, mert a patriárka a votum conclusivum jogával bir és azzal élt. A szoros értelemben vett keleti egyházak püspöki zsinatjainak szavazási rendje szerint a keleten a püspöki zsinaton elnöklő patriárka nem szavaz, mert ő erősiti meg a választás eredményét. Magyarországon azonban a megerősités a király apostoli joga s igy a patriárka is szavaz s a szavazatok egyenlősége esetén ő dönti el a szavazás eredményét a neki föntartott votum conclusivum jogával. Ilyformán Bogdánovics Luczián, budai szerb püspökké történt megválasztását fölterjesztik a királyhoz, kérvén a zsinat választottjának megerősitését.

Bogdánovics püspök rokona a patriárkának, egészen fiatal ember még, néhány hete csak, hogy harminczéves lett. Tanulmányait Magyarországon végezte s általában magyar érzelmü embernek tartják. Jogot is végzett Egerben. 1891-ben szerzetes lett s kinevezték a bácsi egyházmegye szentszéki jegyzőjének. 1897. január elsején a beocsini kolostor apát-

jává választották meg. Magyarevics budai püspök halála után a király püspöki helynökké nevezte ki s most is ő igazgatja az egyházmegyét. Eddigi működésével Szent-Endrén nagy népszerüségre tett szert.

Ha a király is megerősiti, szeptemberben fölszentelik s beiktatják püspöki székhelyén. Szent-Endre nem sokáig marad a budai püspökök székhelye, mert a püspökségnek diszes palotát emeltek Budán a Duna partján s Bogdánovics püspök már ide jön lakni, Szent-Endre pedig a nyaralóhelye lesz.

Különfélék.

— **Kinevezés**. Dr. Niderman Gyula királyi tanácsost, a lipótmezei országos tébolyda igazgatóját az igazságügyminiszter az igazságügyi orvosi tanács alelnökévé nevezte ki.

— **A Szent István-kápolna fölszentelése**. A budavári Mátyás-templom Szent István-kápolnája már teljesen elkészült, s a napokban szenteli föl Vaszary Kolos herczegprimás nagy ünnepélylyel. A szertartás napja még nincs megállapitva.

— **A főváros az állat- és növényhonositó társaság ellen**. A belügyminiszter, mint annak idején emlitettük, jóváhagyta a közgyülésnek azt a határozatát, a melyben az állat- és növényhonositó-társaság igazgatóságába két tag helyett négyet küldenek ki vetójoggal, továbbá, a melyben kötelezi a társaságot arra, hogy az Ós-Budavára részvénytársaságtól kapott 20.000 forintot a főváros pénztárába deponálja és az összeg felhasználásáról részletes tervezeteket mutasson fel a fővárosnak. A tanács ezt a jóváhagyott közgyülési határozatot azzal a felhivással adja ki az állat- és növényhonositó-társaságnak, hogy az abban foglalt feltételeknek haladéktalanul tegyen eleget. Egyuttal felhivja a tanács a társaságot, hogy a vele kötött eredeti szerződést módositó záradék aláirása végett tizenöt napi záros határidő alatt okvetlenül jelentkezzék, különben ettől a terminustól számitott három nap alatt intézkedni köteles Ós-Budavára üzemének beszüntetése iránt. A tanácsnak az a szigoru eljárása a nem nyerészkedésre alakult állat- és növényhonositó-társaság ellen, nincs eléggé indokolva. A közgyülési határozat ugyis elég jogot ad az igazgatóságban a főváros részéről helyet foglaló tagoknak a szigoru közbelépésre és ezek bizonyára meg fognak felelni kötelességeiknek. Kár tehát már előre is statáriális elbánásban részesiteni ezt a társulatot, a melynek megvannak a maga elvitázhatlanul nagy érdemei. Minden előzékenység, a melyet a tanács e kérdésben tesz, szolgálat a főváros közönségének.

— **Kérelem**. A lóversenyeket látogató t. közönségnek azt a részét, mely okvetetlen kimegy akár szép akár rosz idő van: a Lovaregylet főpénztársága tisztelettel felkéri — saját kényelme érdekében — mert künn a versenytéren nagy a tolongás a pénztároknál (pedig 18—20 pénztár van), hogy belépti jegyeit délelőtt benn a városban, a programmokon megjelölt dohánytőzsdékben előre megváltani sziveskedjék. Másrészről felkéretik a közönség, hogy belépti jegyét az öltönyön kivül láthatólag kitüzni sziveskedjék, s igy az ellenőrség részéről felszólllitásokat mellőzhesse.

— **Fiatal véreim**. Ez a czime annak az érdekes és kitünő röpiratnak, mit Szemere Miklós irt s a mi általános feltünést keltett s a mit mindenki élvezettel és tanusággal olvashat. Ara 30 krajczár. Megjelent az Athenaeum kiadásában.

— **Párisi utazás** A párisi kirándulásra legczélszerübb péntek délután előjegyezni a Buda és Vidéke kiadóhivatalában. Csoportokba is lehet összeállni a mi kaszinóknak és községeknek nagyon ajánlható.

— **Buda és Vidéke naptára**. Kérjük a tisztelt közönséget, előljáróságokat, egyesületeket, intézeteket, hogy a „Buda és Vidéke“ naptárába szánt képeket és közleményeket, hirdetéseket küldjék be. A naptárt 50 krajczárért előjegyezni lehet a kiadóhivatalban, vagy postabélyegekben is beküldhető.

— **Árvizveszély**. Az árvizveszély alkalmából bátor önfeláldozással müködött közre dr. Csapó Lorant főszolgabiró az előljáróságokkal. A főszolgabiró jelenléte, ebersége sok veszélynek vette elejét s veszély esetén megnyugtatta a kedélyeket.

— **Ajánlatok**. A lipótmezei tébolydában a következő szállitásokra hirdetnek ajánlatokat: a pöczegödrök és csatornák tisztitására, hatvanezer kilogramm zsupszalma szállitására, Dunajéggel való ellátására. — Az államnyomdának mintegy 3000 métermázsa koczka dusakna gyar szénnel való ellátására.

— **Egy gyászbeszéd** A mult évben a halál sok érdemes férfiut szólitott el. A közel mult napokban p. o. Kovács Józsefet a mütőt, és Jakab Elek et a historikust, a kiknek halála csakugyan nagy veszteség a közügyre, lehet olyan, mint verőczei Balázs Mór halála családjára és ismerőseire. A székesfőváros polgármestere részvét izlését birálni nem akarjuk, mert ezt ő gyakorolhatja ugy a hogy neki tetszik, de a részvényvállalatok halottjai, vagy a tudományok halottjai között egy kis különbség van, és jobb szeretnénk hallani az ő ékes szóllását a tudomány halottjai, mint a részvény-társaságok halottjai felett. Kalipsi eddig még aktiákat nem siratott.

— **Olcsó utazás Budapestről Moszkvába az ottani orvosi congresszus alkalmából**. A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesités szerint a f. évi augusztus hó 19—26-ig Moszkvában tartandó orvosi congresszusra utazó tagoknak és azok családtagjainak a m. kir. államvasutak által azon kedvezmény engedélyeztetett, hogy azok a congresszus elnöksége által szürke papiron kiállitott igazolvány alapján a m. kir. államvasutak vonalain gyors- és személyvonatokon az I. osztályban a vonatnemnek megfelelő II. és a II. osztályban III. oszt. egész, a III. osztályban pedig második osztályu félmenetjegygyel utazhatnak. Ezen kedvezmény a fentemlitett igazolvány alapján körutazási jegyekkel is igénybe vehető, megjegyezvén azonban, hogy a III. osztályu körutazási jegyekkel a gyorsvonatu II. osztályban utazóktól a m. kir. államvasutak vonalait illetőleg a gyors- és személyvonatu III. osztályu rendes menetdijak közti külömblet utánfizetés útján pótlólag beszedetik és pedig minden pótdij nélkül. Ezen utazásra nézve a közönséges menetjegyek az állomások személypénztáraínál, valamint a városi menetjegy-irodákban, a körutazási jegyek pedig csakis a városi menetjegy-irodákban és a Cook-féle utazási irodában válthatók. Az igazgatóság.

— **A századik bucsú**. Vasárnap volt száz esztendeje, hogy *Kondé* Miklós nándorfehérvári püspök *Batthiány* József biboros herczegprimás helyettese fölszentelte a krisztinavárosi plébánia-templomot. Azóta minden esztendőben megtartották a krisztinavárosi bucsút, most vasárnap pedig meg volt a századik bucsú a plébánia templomban. Az isteni tisztelet a szokottnál ünnepiesebb volt, a misét *Rimély* Károly az ősz beszterczebányai püspök mondotta, ki 1848-ban káplánja volt a krisztinavárosi plébániának A püspök himzett ezüst liliomokkal diszitett ornátusban járult az oltár elé. Tisztelői lepték meg az uj miseruhával. (A Budapesti Hirlapból).

— **Tanulmányút**. *Dr. Demeczky Mihály* a Ferencz József intézet kormányzója, a vallás- és közoktatás minisztere megbizásából *Angol-* és *Franciaországba* utazott tanulmányok czéljából.

— **Eljegyzés**. Fligl Vilmos a Budán is jól ismert fiatal épitész, ki Réva József keresett irodájában dolgozott, eljegyezte Kutilek Amália urhölgyet Bécsben.

— **Készülő sztrájk**. Nagy veszedelem fenyegeti a budapesti épitkezést: a kőmüvesek sztrajkra készülnek, a mely valószinüleg már augusztus 18-án kitör. Az ipartestület ugyanis akkor adja meg válaszát a munkások memorandumára, a melyben követeléseik vannak fölsorolva. A bérharcz még nagyobb lesz, mint a legutóbb lezajlott téglagyári sztrájk, mert egyszerre huszezer kőmüves és épitőmunkás szünteti be a munkát, ha csak időközben ki nem egyenlitik az ellentéteket.

— **A budai szinkörben** naponkint telt ház előtt játszák a Nilusi varázsló czimü operettet. A darabnak igen csinos a zenéje, sőt egyes énekrészek feltünően szépek. Anday Blanka Kleopatra szerepét nagy ambiczióval és szép sikerrel játsza végig. Szép hangja van s jól játszik. Jövő héten Lydia herczegnő szerepét fogja játszani a Fatinicában, melyre a próbák már most folynak. Általában a Nilusi varázslót nagy gonddal rendezték s egyik legjobban előadott darabja a budai szinkörnek.

— **Esküvő**. *Nuszbaum* László, okleveles gyógyszerész, a mult hónapban tartotta esküvőjét *Gürsch* Emma kisaszonynyal, *Gürsch* Ferenczne k, a budai „Politische Greisler“ vendéglő tulajdosának leányával. — *Galambos Ulriknak* a kanizsai sör egyedüli elárusitója, a *Sörkocsihoz* czimzett vendéglő tulajdonosának leányát Matildot f. hó 12-én vezette oltár elé, *Blaschek Frigyes* m. á. v. tisztviselő. Márkus anyakönyvvezető beszédet tartott. Onnan a kapuczinusokhoz mentek az Isten áldását kikérni. Násznagyok voltak: Bogenrieder József a kanizsai vasuti restaurateur, Orbán Ottomár baracskai földbirtokos. Nyoszoló lányok: Blaschek Irén, Faboricza Mariska. Mind a két ifju párnak azt kivánjuk, legyenek boldogok.

— **Panasz**. F évi 31-ik számunkban megirtuk az I. ker. Alkotás-utczai bérkocsi állomásnál levő rendellenességet — az állapot még mindig a régi — vizvezeték nincs, de van bűz, mert a rendőrség sem ügyel reá, hogy a kocsisok a kijelolt helyre álljanak. Elvárjuk, hogy ha már a főváros nagy költséggel elkészitette a bérkocsi állomást, az rendesen tisztogatva legyen. N. .....F.

— **Adományok**. A budapesti beteges 6 éven aluli kisdedek és a kórházakból kikerülő lábbadozó iskolás gyermekek ápolására az „Önkéntes ápoló, gyámolitó és oktató nővérek“ által létesitendő kisded gyógy- es üdülőhely javára a „Kelenföldi Takarékegyesület“ folyó augusztus hó 8-án, a fehérvári uton levő „Vig fuvaros“ vendéglő összes helyiségében igen sikerült nyári mulatságot rendezett, melynek tiszta jövedelme 15 frt 20 kr. és felülfizetések 19 frt 40 kr., összesen 34 frt 60 kr. az emlitett czélra nagyságos bagos Pucher József ur főv. bizottsági tag által őrizetbe vétetett. Ez alkalommal felülfizetett: Bracz Károly 10, Dietler ur 30, Eiser Sándor 50, Felinger István 40, Gyermekbarát 50, Herczeg Sándor 50, Horváth Jánosné 30, Jankobik ur 50 kr., Klein József 5 frt, Klein Aladár 50, Kovács János 10, Krejner ur 30 kr., J. 70, K. N. 50, K. A. 30, Löwy József 20 kr., Mihály Károly 1 frt., Molnár János 20, N. N. 20, Nagy Károly 70, Novák Sándor 20, R. O. 20, Rázsovics József 20, Rezsnyák Márton 70, Sauer Ignácz 30, Siposi ur 20, Smikl ur 30, Szabó József 20, Szádeczky Sándor 30, Szalontai Péter 50, Szántó József 40, Szilágyi Gábor 30, Szilágyi Vilmos 20, Szőlösi István 60, Tisztikorti Ferencz 20, Weixlgärtner Rezső 1 frt., Wolfert József 20, X. X. 30, X. Z. 30 krajczár összesen 19 frt 40 kr. Szives fáradozásuk és kegyes adományukért fogadják ugy a t. rendező bizottsági tagok mint a jelenvolt vendégek őszinte köszönetünket. Az „Önkéntes ápoló, gyámolitó és oktató nővérek“ nevében. *Fürst Ida*, nővér.

— **Fekete József főgymnásiuma**. A kitünő tanerőkkel ellatott s a budaiak által is annyira kedvelt Fekete József féle kitünő főgymnásiuma és internátusnak fölvételi föltételei: A belépő növendékek fizetnek egy iskolaévre (ha később iratkoznak is be), a főgymnasiumi vagyis a felsőbb osztályokba lépők 650 frtot, algymnasiumi vagyis az alsóbb osz-

tálybeliek 550 frtot. Ez összegek akár negyedévi, akár havi részletekben Budapesten előlegesen fizetendők, de kilépés esetén is az egész évi díj megfizetendő. Nyer ezért a tanuló alapos oktatást a főgymnasium kötelezett tantárgyaiban és a franczia nyelvben; részesül lelkiismeretes nevelésben, egészséges élelmezésben, szolgálatban, szóval: teljes ellátásban. Ha azonban a szülők gyermekeiket az olasz nyelvben, zene-, vivás-, lovaglásban és tánczban is óhajtják tanittatni, az ezekért járó mérsékelt díjakat külön fizetik. A zongora használatáért egy évre 10 frt jár. A beiratási díj 10 frt. A benlakó növendék hozzon magával: 6 nappali inget 3 hálóinget 6 gatyát 12 pár harisnyát 12 zsebkendőt 6 törülközőt 3 ágylepedőt 1 fürdőlepedőt 3 paplanlepedőt 1 paplant 3 vánkoscsihát 1 tollas egy kisebb lószőrvánkost 1 evőeszközt (kést, villát-, evő- és kávéskanalat) 1 ivó-poharat 1 ágyteritőt 1 matraczot 2 pár topányt 1 pár papucsot 1 mosdótálat 3 darab asztalkendőt. A felső ruha a szülők belátásától függ. A bejáró növendékek a beiratási díjon kivül az alsóbb osztályokban 10 frtot, a felsőbb osztályokban 20 frtot fizetnek havonkint tandij fejében. Előlegesen értekezhetni naponkint a délelőtti órákban, délután 2—5-ig az intézeti helyiségben, I. ker., Városmajor-utcza 4. szám. A jövő tanévre a beiratások augusztus 28-án veszik kezdetüket. A rendszeres tanitás szeptember 9-én kezdődik. Az egészséges vidék, a tanitási rendszer és a jó nevelés ajánlják ezt a keresett intézetet, mely bejárókra nézve is igen előnyös, mert nem fizetnek többet, mint más intézetben.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmoztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— *A valkói dinnye.* A valkói dinnye igen hires és keresett. Az idén ott Cantaloup fajokból is szép termés van. A vásárcsarnokokba való szállitás a falusiakra nézve nehéz, tehát lapunk utján adják ezt tudtul. A ki nagyobb tömegben több dinnyét akar vásárolni az bővebb felvilágositás végett forduljon Bieskey Sándor jegyző urhoz Valkó (Pest vármegye.)

Bizomány. Élő gyümölcs és díszfakat keres egy kertész bizományba. Bővebben a kiadóhivatal.

— *Férfi-modell*, tornász, athléta vagy munkás, széles vállu, izmos, de nem hájas férfi, foglalkozást talál Fadrusz műteremben, Lisznyay-utcza, Naphegy.

— *Százezer forint biztositék.* A kereskedelmi miniszter az Eskütérről a Naphegyen keresztül a Svábhegyre tervezett kábelvasut vállalkozóitól 100.000 forint biztositékot követelt. A vállalkozók a kauciót ma letették s igy valószinü, hogy a régen tervezett vasutat ki is épitik.

— *Ujonnan* épült sarokházban, a Krisztinavárosban. Attila-utcza 58. sz. a. a szinkörhöz közel, még két elegáns, minden kényelemmel berendezett 3 utczai szobás két erkélyes lakások, mellékhelyiségekkel, remek kilátással, azonnal, vagy november 1-ére kiadandók. Bővebbet a házmesternél. Ugyanott üzlethelyiségek is azonnal kiadók.

— *Szülők figyelmébe.* Egy vagy két tanulót ellátásra elfogad egy budai középiskolai tanár mérsékelt díjért. A lakás a budai hegyek aljában, az árnyas Városmajor szomszédságában, van benne fürdőszoba. Korrepeticzióért külön fizetni nem kell. Lakás-czim a kiadóhivatalban.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Edélyi Gyula
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

PALYAZAT.

32141/897. A főváros tanácsa a budapesti m. kir. kertészeti tanintézetben a f. évi szeptember 15-én kezdődő hároméves kertészképző felsőbb tanfolyamon a székesfőváros közönsége által létesitett négy alapitványi (ingyenes) hely betöltése érdekében, melyek mindegyike intézeti bennlakással és teljes ellátással, betegség esetén ingyenes gyógykezeltetéssel is gyógyszerek kiszolgáltatásával, nemkülönben úgy az elméleti oktatás, valamint a gyakorlati kiképzés élvezetével van egybekötve, ezennel pályázatot hirdet. Fölvételi föltételek: 1. Legalább 16 éves, legfeljebb 26 éves életkor, mely születési okmánynyal igazolandó. 2. Orvosi bizonyitvány arról, hogy a pályázó ép, erős testalkattal bir, teljesen egészséges s védhimlővel be van oltva. 3. Jó erkölcsi magaviseletet tanusitó községi bizonyitvány, az illetékes község elöljáróságától. 4. Budapesti illetőségnek igazolása. 5. Iskolai bizonyitvány 4 közép- vagy 4 polgári iskolai osztály sikeres elvégzéséről. 6. Oly kertészek, kik már több év óta gyakorlatban vannak, habár a 4 középiskolai osztályból bizonyitványt felmutatni nem is képesek, kivételképen tanulókul felvehetők, ha a felvételi vizsgán kellő előképzettséget képesek kimutatni 7. A 4 középiskolai osztályt nem végzett pályázók a polgári iskola 4 osztályának tananyagából vizsgát tenni kötelesek. Előnyben részesülnek a székesfőváros árvaintézeteinek növendékei, ily pályázók nem létében fővárosi lakosok teljes, illetve félárvái. A pályázati kérvények a székesfőváros tanácsához intézendők s kellően felszerelve legkésőbb folyó évi augusztus 24-ének déli 12 órájáig a tanácsi iktató hivatalba (ujvárosház IV. Lipót-utcza 32. sz. a. földszint 3. sz. ajtó) küldendők be. Fővárosi intézetekben nevelt árvák az intézeti igazgatóság utján folyamodnak. Egyébb körülményekre nézve felvilágositás nyerhető a főv. tanácsi VIII. ügyosztályában (IV. Borz-utcza 7 sz. I. em. 3. ajtó) és a kertészeti tanintézetben (I. ker. Vinczellérképezde), mely helyeken a tanintézet szervezeti, rend és fegyelmi szabályzata is kapható. Budapesten, 1897. julius hó 22-én. A székesfőváros tanácsa.

PALYAZAT.

13116/897. A Budapest székesfőváros közönsége által néhai báró Eötvös József nevére alapitott négy, egyenként 100—100 frtos ösztöndijas hely közül egy megüresedvén, annak az 1897/8. tanév kezdetével leendő betöltése czéljából a tanács ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Ezen ösztöndijra pályázhatnak budapesti községi tanitók kitünő tehetségü, szorgalmas és jó magaviseletü, honi egyetemen, közép- vagy polgári iskolában avagy képezdében tanuló bármely nevü gyermekei vagy árvái. Pályázók hiteles okmányokkal tartoznak igazolni, hogy budapesti községi tanitók gyermekei vagy árvái, s hogy tanulmányaikban eddig is a legjobb előmenetelt tanusitották. Az ösztöndij elnyerésénél az egyenlő előmenetelt, szorgalmat és magaviseletet igazoló bizonyitványok mellett előnynyel birnak azon pályázók, a kik magasabb iskolákba, illetőleg osztályokba járnak. Az elnyert ösztöndij élvezetében az illető mindaddig megmarad, mig tanulmányait valamely fentjelzett iskolában folytatja, illetőleg mig arra hanyagság vagy erkölcsi rosz magaviselet miatt érdemetlenné nem lesz. Az ösztöndij minden év január és junius hava végével ötven—ötven forintos részletekben a székesfőváros tanácsához intézendő külön kérvényre utalván, osztatik ki és vehető fel a székesfőváros központi pénztáránál, mindenkor az illető tanintézetek igazgatói illetőleg dékánjai által láttamozott és a tanulmányokban kivánt jeles előmenetelt, valamint az erkölcsi jó magaviseletet igazoló záradékkal ellátott szabályszerü bélyeges nyugtatványra. A pályázati kérvények 1897. évi október hó 20-ig adandók be az illető tanintézetek igazgatóihoz illetőleg dékánjaihoz, kik is a folyamodókról minősitvényt táblázatot állitván össze, azt a kérvények kiséretében a tanári vagy tanitói kar véleményének meghallgatása után, legkésőbb 1897. évi október hó 31. napjának déli 12 órájáig küldhetik be a székesfőváros tanácsának iktató hivatalába (IV. ker. Lipót-utcza 32—34. sz. földszint 3. ajtó.) Később érkező vagy kellőleg fel nem szerelt kérvények nem fognak figyelembe vétetni. Budapest, 1897. évi julius 20. A székesfőváros tanácsa.

Budapesti lóversenyek.

1897. augusztus 15. 17. 18. 20. 22. 24. 26. 28. 29. és 31-én.

Kezdetük mindig délután 3 órakor.

Belépti jegy naponkint:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	5 frt.
I. „ „ hölgyeknek	3 frt.
I. „ „ katonatiszteknek	3 frt.
II. „ urak vagy hölgyeknek	1 frt.
Állóhely a versenypálya közepén	50 kr.

Az augusztusi 10 napra:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	38 frt.
I. „ „ hölgyeknek	19 frt.
I. „ „ katonatiszteknek	19 frt.

A külön elkeritett fogadási helyre (a bookmakerek körébe) belépti jegy **mind a 10 napra 25 frt.**

A totalisateurökhöz azonban, mint eddig, ugy ezután is szabadon léphetni. Lóvonatu vasutak egész a helyszinig közlekednek.

Katonazene és frissitőhelyek minden osztálynál.

MATTONI-FÉLE **GIESSHÜBLER** legolcsóbb egyenest **SARLÓVY-ÚTRÓL**

legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyagbajoknál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

A magas Uraságoknak és a n. é. közönségnek ezennel van szerencsénk tisztelettel tudomására adni, hogy a földalatti villamos vasut Deák Ferencz-téri kioskjában egy

élő virág- és növény kereskedést

f. é. augusztus hó 1-én nyitottunk meg.

Ugyanitt mindennemü a kertészetünkben (VII. ker. Gizella-ut 33.) termelt virágok és növények jutnak eladásra.

Alkalmi koszoruk és csokrok legizlésesebb kivitelben.

Vidéki megrendelések gondosan és pontosan eszközöltetnek

REINISCH TESTVÉREK
kereskedelmi kertészek Budapesten.

Kertészet: VII. ker. Gizella-ut 33. | Virágüzlet: IV., Deák Ferencz-tér

BUDAPEST **PÁRIS**

Magyarok társas kirándulása

az 1900-ik évi Párisi Világkiállitásra.

Május, junius, julius, augusztus, szeptember és október hónapokban 14 napra.

Ezen kulturális mozgalom programmjának pontos kivitelét, mint a befolyt összegek kezelését felügyeli a következő bizottság:

Dr. Barthos Andor, ministeri s.-titkár, a vasuti tisztképző tanfolyam tanára.
Igmándy Mihály, író, a „Fonciére" Pesti biztositó intézet osztályfőnöke.
Molnár Viktor, min. osztálytanácsos a vall. és közokt. m. kir. min. elnöki oszt. vezetője, a III. vaskoronarend lovagja.
ELNÖK: Toroczkó-Szt.-Györgyi Thoroczkay Viktor báró a főrendiház titkára.
Dr. Kovács Gyula, kir. tanácsos, egyetemi m. tanár, a magyar kereskedelmi muzeum aligazgatója.
Dr. Gerenday György, pénzügy. min. titkár, a „Magyar Athletikai Club" alelnöke.
K. Jónás Ödön, műegyetemi tanár, országgyülési képviselő.
Urányi Imre, nagybirtokos és országgyülési képviselő.
Dr. Schubert Emil, kir. törvényszéki biró.
Sturm Albert a „Budapesti Tudósító" tulajdonosa és főszerkesztője.
Dr. Várady Antal, az orsz. magy. színészeti akadémia igazgatója, a Nemzeti színház dramaturgja, az „Országvilág" főszerkesztője.

Igazgató: SOMOGYI NÁNDOR (Irodalmi és művészeti vállalat.)
Budapest, Erzsébet-körut 44. I. em.

A befizetések kizárólag a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társasághoz.

(részvénytőke 2,500.000 forint)

Budapest, Koronaherczeg-utcza 3. szám. készpénzben, vagy a magyar királyi postatakarékpénztár utján eszközlendő. A takarékpénztár kezeli a befizetett összegeket és szolgáltatja ki ellenértékül a programban foglalt szolgálmányokról szóló részvételi jegyeket.

Ára 250 frt. fizetendő havi 8 forint, vagy negyedévi 24 forintos részletekben.

Irók, művészek, tanárokból álló budapesti 100-as rendező-bizottság. ═══ **Irók, művészek, tanárokból álló párisi 100-as fogadó-bizottság.**

A befizetett összegek kamatai és a bizottság rendelkezésére álló jövedelem a közoktatásügyi és kereskedelmi miniszterek által mint az utazók alapitványa kulturális czélokra fordittatik.

Részvételi föltételek:

Ár. A folyó évben jelentkezőknek 250 frt. Az 1898. évben jelentkezőknek 260 frt. Az 1899. évben jelentkezőknek 270 frt. A kiállitási évben jelentkezőknek 280 frt. Befizetés. Havi 8 frt, vagy negyedévi 24 frt, esetleg félévi 48 frtos összegekben a magyar királyi postatakarékpénztár utján díjmentesen kizárólag a Belvárosi Takarékpénztár-hoz 1900. évi január hó végéig teljesen befizetendő.

Jelentkezés: A jelentkezési lapok beküldhetők a vállalat igazgatóságához Erzsébet-körut 44. I. em., a Belvárosi takarékpénztárhoz (Koronaherczeg-utcza 3. szám,) minden könyvkereskedés, a társaskörök titkári hivatala és vasuti állomási főnökségek utján.

Az utazás ideje: A párisban rendezendő ünnepségek és kongresszusok megállapitása után minden jelentkező értesitve lesz az egyes hónapok programmjáról 1900. januárban és e szerint választhatja meg azon hónapot, melyben utazni óhajt.

Utazás: Külön gyorsvonaton, csak **nappal** utazva egy fülkében 6—6 személy I. és II. osztályu kupékban.

Éjszaka uton: Az éjt odautazás alatt **Zürichben** elsőrendü szállodában pihenve töltjük s egy napi ott tartózkodás után ismét ott töltve az éjt."

Étkezés uton: Részben a menetrend szerint a vasuti éttermekben előre megrendelt ebéd és vacsora, részben a vonattal menő étkező kocsiban."

Érkezés Párisba: Az érkező csoportok rokon testületek és a 100-as fogadó bizottság által ünnepélyes fogadtatásban részesülnek és a rendelt kocsikon jutnak a hotelbe.

Lakás: Elsőrendü kényelmes szobákban, egyenkint és csakis összetartozók kettesével.

Párisban 8 napi tartózkodás alatt.

Reggeli: a szállodában két fogásból.

Délelőtt: a város középületei és muzeumai megtekintése a 100-as bizottsági tagok vezetése mellett a megállapitott programm szerint, kisebb csoportokban. Nagyobb utaknál kocsikon.

Ebéd: fentartott külön éttermekben, névjegygyel lefoglalt teritéken változó franczia menu 5 fogásból és itallal.

Délután: a kiállitás megtekintése a vezetők kalauzolása mellett általánosságban és részletekben. Eiffel-torony és külön belépti díjas látványosságok jegyei is díjtalanul rendelkezésre."

Estebéd 6½ órakor mint az ebédnél, 6 fogásból és itallal.

Esték: Szinházak, mulatók megtekintése fentartott első rendü helyeken, vagy a kiállitás területén levő ünnepségekben való részvétel.

Ünnepélyek: Diszfelvonulások, idegen fejedelmek érkezésénél, katonai diszszemlék és népünnepélyeken, ugy az akadémia, képviselőház diszülésein külön fentartott helyeken.

Kongresszusok: A különféle tudományos kongresszusokról a vonatkozó társadalmi körök értesittetnek és azokon kivánt részvét biztosittatik.

Környék: Saint-Cloud és Versaille megtekintése a vállalat költségén.

Párisban már időzöttek részére: A programm pontjai senkire sem kötelezők s kiki szabadon rendelkezhetik ideje fölött.

Párisban tovább időzés: Kik a hat hétig érvényben lévő jegygyel Párisban tovább maradnak és azt 3 nappal előbb jelzik, azoknak a kedvezményes lakás és étkezés biztosittatik."

Visszautazás: Mint az odautazás 6 héten belül történik a programmban jelzett vonalon. Az ut tetszés szerint megszakitható. Egy napi ellátásról szelvény utalvány szolgáltatik ki.

Podgyász: Ugy az odautazásnál, mint a visszautazásnál bármily terjedelemben díjmentes."

Vám: Gondoskodás történik, hogy a vámkezelők részéről zaklatásnak ne legyen kitéve az utas.

Biztositás: Az utasok 15 napra baleset ellen 5000 koronára biztositttatnak a hazai Fonciére Pesti biztositó intézetnél és minden kiránduló csoporttal **kitünő magyar orvosok** utaznak, kik ugy az uton, mint Párisban minden esetben a vállalat költségén teljesitenek orvosi szolgálatot.

Különös előnyök: Becses figyelmükbe ajánljuk, hogy mindaz, a mi e programmban fölsorolva van, a leggondosabb módon nyujtatik a részvétdijért és hogy a *-gal jelölt pontok eddigelé egyetlen utazási vállalat részéről sem nyujtattak. — Már pedig e rendkivüli szolgálmányok nemcsak, hogy minden kiadástól megóvják az utast, hanem emellett különös előnyt, kényelmet és időnyereséget is biztositanak.

Akadályoztatás a részvételben: Ha valaki a részvételben **akadályozva van,** ezt a részvétel hónapja megállapitáskor bejelentheti és a jegyét másra átruházhatja vagy a részvételdij egy tizedének e költségekre való leszámitásával — a befizetett összeget a takarékpénztárnál felveheti.

Ezen szelvény levágandó és aláirva beküldendő.

„BUDAPEST-PÁRIS." Magyarok társas kirándulása az 1900. évi párisi világkiállitásra.

Igazgató: SOMOGYI NÁNDOR Budapest, Erzsébet-körut 44. I. emelet.

Belépési nyilatkozat.

Alulirott ezennel kinyilatkoztatom, hogy a közzétett prospectus alapján fenti vállalat által rendezendő társas utazásban résztveszek és kötelezem magamat egy havi

részvételi jegyet 250 frt. — krért a folyó hótól kezdve ..... frt ..... kr. negyed részletekben (a magy. kir. postatakarékpénztár utján a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társaság pénztárához Budapesten. (Koronaherczeg-utcza 3.) az 1900. évi január hó végéig befizetni.

Az utazásban való részvétel hónapját jogomban áll az 1900. évi január végeig megállapitani. Ugyanekkor jegyemet másra átruházhatom, avagy az utazásból visszaléphetek. Utóbbi esetben a Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társaság a részvétdij egy tizedrészének levonásával a befizetett összeget visszafizetni tartozik.

Ezen időponton tul visszalépésnek és visszatérítésnek helye ugyan nincs, de az ellenőrző-bizottság méltányos esetben jogositva van e szabálytól eltekinteni.

Végül tudomásul veszem, hogy ugy uton, mint 9 napig Párisban a programmnak megfelelő teljesen szabad utazást, podgyászt, lakást, élelmezést, közlekedést és szórakozást és ünnepségekben való részvételi jegyet a megállapitott összegért díjtalanul kapom.

Lakhely: ——— 1897 ——— hó ——— n.

Név és állás: .....

Tabermann Gusztáv

cs. és kir. udvari

vizvezeték berendező és felszerelő,

épület és diszbádogos-mester.

Budapesten II. k. Margit-körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fütés és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy Budapesten mint a Vidéken.

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

Szt. Lukácsfürdő.

Nagy kénes iszapfürdő.

iszapborogatás, douche-massage, kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias st. ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten.

Téli és nyári GYÓGYHELY.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza 1. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

— Kanizsai sör. —

Galambos U. vendéglős.

FFGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, fej. fejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

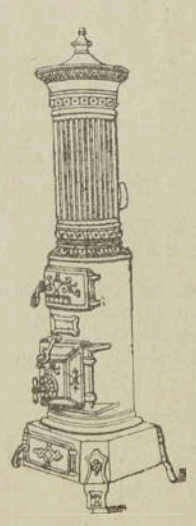
cs. és kir. udv. sütőmester.

Cs. és kir. szabadalom, alulról kezelhető ablakzár.

Szulzberger József

épület és műlakatos mester.

Ajánlja dús raktárát, mindennemü, saját gyártmányú takarék és asztal tüzhelyeit, úgy szintén vas kályháit minden nagyságban; továbbá készit mindennemü épület és műlakatos munkát, sirrács keritéseket és keresztet.

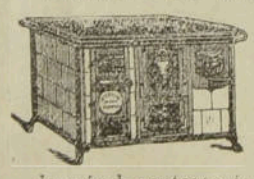
A minták megtekinthetők.

Műhely és iroda:

Budapest, Pálya-utcza 6.

Fiók üzlet, tüzhely és kályharaktár:

Pauler- és Roham-utcza sarok,

hol mindennemü házi és konyha szükségletek, zománczozott edények kaphatók,

Javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Déla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Láncz-hid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Meghosszabbitás.

A Buda és Vidéke naptára a közlemenyekre, arczképekre, leirásokra, czégmegemlitésre stb. Augusztus 15-ig hosszabbitotta meg a határidőt, hogy a jelentkezéseket és hirdetéseket kényelmesebbé tegye. Csak olyan arczképeket közöl, melyeket beküldöttek. 90.

Eladó.

Mesés olcsón 10 drb. complett ablak, kerettel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 88

Eladó.

az Istenhegyi uton egy szép telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 98.

Eladó telkek.

A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbelyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Villatelek.

Leányfalván 3½ hold, jó helyen, jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 87

Kirándulás.

Tessek kirándulni! A ki a szep videket szereti es a jó bort, ránduljon ki Bartalits Sándor vendeglőjébe a *Mátyáshegyre*, O-Budáig villanyos vasut vezet, innena *kiszelli* kórháztól szep negyedóra snta. Családok magok főzhetnek. 94.

Lakás hirdetésére.

Temsrdek üres lakás van Budán a külterületeken, es a videken. Ennek az az oka, hogy a budai lakásokat nem helyes uton hirdetik. Az alagut táblája, oszlopok, kapuk nem jó utmutatók. Ennel eredmenyesebb a *Buda és Vidékében* hirdetni az árak kitetelevel. A közönseg ehez könnyebben hozzá szokik es kevesebb fáradsággal örömestebb keres lakast. Egy hirdetes czimmel 60, czim nelkül 30 krajczár. A kiadóhivatal a lakásokat rendes könyvben nyilván tartja. 89.

Hirdetés.

10706/97. A peztvidéki kir. járásbiróság közhirré teszi, hogy Polgár László és Polgár József pátyi lakosok a néhai és Pátyon 1896. jan. 13-án elhalt Polgár József utáni örökség tárgyát képező, pátyi 133. sz. tjkvben irt. A I. 1. 2. 3. 4. 5. 6. sorsz. 839. 340. 841. 3293. 8394/2. 4395/2. hr. sz. 7. s. sorsz. és A. II. 1. 2. sorsz. 4394 és 4395 1. hr. 4z. és az A — — 1. sor 4700. hr. számú ingatlanra nézve örökösödési bizonyitvány kiadását kérte.

Emnélfogva az 1894. XVI. t.-cz. 100. §-a értelmében felhivatnak mindazok, a kik a fent megjelölt hagyatékra mint örökösök köteles részre jogositottak, vagy utóörökösök igényt támasztanak, hogy igényeiket a hirdetménynek a hivatalos lapbani közzététel napját követő naptól számitott 45 nap alatt e kir. járásbiróságnál jelentsék be, mert ellenesetben az örökösödési bizonyitvány kiadása a kérvény alapján fog elrendeltetni. Kelt Budapesten, 1897. julius hó 22-én. A pestvidéki kir. járásbiróság 97.

ÁRLEJTÉS.

45587. Alulirott m. kir. erdőhivatal részéről közhirré tétetik, hogy a visegrádi és nagy-marosi m. kir. erdőgondnokságí kerületekben 1897. évi október hó 1-től bezárólag 1900. évi s eptember hó 30-ig termelendő tüzi és épületfankk a visegrádi és nagy-marosi erdőgondnokságokhoz tartozó Dunaparti rakhelyekről a budapesti m. kir. faraktárba eszközlendő lehajozása tangyában f. évi augusztus hó 10-én a gödöllői m. kir. erdőhivatal helyiségében zárt irásbeli ajánlatok után árlejtés fog tartatni.

Felhivatnak versenyezni óhajtók, hogy fennebb jelölt napon d. e. 11 óráig zárt irásbeli ajánlatukat a gödöllői m. kir. erdőhivatalnál adják bn, melyhez egyezer (1000) frt bánatpénz csatolandó.

Az árlejtési és szerződési feltételek alulirott m. kir. erdőhivatalnál, valamint a budapesti m. kir. faraktár gondnokságnál (II. ker. Kis-Rókus utcza 11. sz.) ugy szintén a visegrádi és nagy-marosi erdőgondnokságnál megtekinthetők. Gödöllő, 1897. évi julius hó 20-án. M. kir. erdőhivatal.

Szobrok különféle nagyságban eladók. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 101

HIRDETÉSEK FELVÉTETNEK.

A „BUDA és VIDÉKE"

— kiadóhivatalában. —

Budapest III., Kemetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomda a.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 34. sz. (Kisasszony hava.) Vasárnap, augusztus 22.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSEG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Budai emlékiratok sorsa.

Évekkel ezelőtt a székes főváros jobbparti kerületeinek polgárai türhetetlennek találták városrészünk egyes vidékeinek s tájainak közállapotait s meggyőződvén az ez irányban tett fáradozásaik sikertelenségéről, társas körökben, egyletek- s asztaltársaságokban közmegbeszélés tárgyává tették Buda elhanyagoltságát. Ez állapotokon az illetékes hatóságokhoz intézendő emlékiratok utján véltek segithetni.

Ezek eredményében aztán jogosan biztak, mert a memorandumokban el volt mondva mindaz, a min segiteni kellene; rá mutattak benne a kerületek, illetve egyes vidékek legégetőbb sebeire, s ezeket az illetékes fórumok előtt tartózkodás nélkül feltárván, minden kétség kizárásával remélték, hogy a bajokon a lehető legrövidebb idő alatt segitve lészen. Ilyen boldog reményben ringatózni nem egyszer volt alkalma az I—III. kerületek polgárságának, mert tényleg az emlékiratok felterjesztésében ős Buda egyik kerülete sem maradt a másik mögött.

Emlékiratozott a Kelenföld, Orbánhegy, Pálvölgy, Csatárka, Törökvész, Vérhalom és a Lipótmező érdekeltsége; nagy és elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki e téren a rózsadombi egyesület; emlékiratot terjesztett be továbbá a II-ik kerület polgársága az egyetemes kültelek érdekében, stb.

A nagyszámu emlékiratok kisebb-nagyobb kaliberrel mind egy közös czél érdekéből: Buda természeti szépségének s egészséges fekvésének lehető fejlesztése és kiaknázása czéljából láttak napvilágot s terjesztettek az illetékes hatóságokhoz.

Hogy mennyi fáradságba és sokszor anyagi áldozatokba került minden egyes ilyen emlékirat tartalmának megállapitása, szövegének megvitatása s leiratása, valamint az érdekeltek által történt aláiratása, arról csak annak lehet világos fogalma, a ki e mozgalmakban maga is tényleg részt vett.

S vajjon megfelelt-e eddigelé az eredmény az azokhoz füzött várakozásoknak? — A tapasztalat bizeny azt mutatja, hogy nem.

Küldöttségileg tisztelgünk vala az egyes hatóságoknál; kerületeink kiváló férfiait, kikről tudjuk, hogy velünk éreznek, s tekintélyük, állásuk s egyébb összeköttetéseik révén ügyünkön lendithetnek, beválasztjuk az egyes küldöttségekbe, a melyeknek az élére vezetőül illetve szónokul a kerület legkiválób férfiát szemeljük ki (ugy, hogy csupán ezzel az I. és II ker. vezérférfiut csaknem az unottságig fárasztottuk;) — halljuk aztán ezeknek valóban átérzett s igazán remek beszédeit, valamint az azokra adott szivreható válaszokat, melyekben rendesen hivatkozás történik arra, hogy mennyire szivén fekszik egyáltalán mindenkinek Buda érdeke s mily őszinte, igaz lelkesedéssel viseltetik Buda fejlődése, valamint a lakosság jóllétének emelése iránt ez vagy az a hatóság: — s mi örömtől sugárzó arczczal távozunk tisztelkedésünk helyéről abban a boldog hitben, hogy: no, most az egyszer nem jártunk hiába!

Ekképen megnyugvást szerezvén, édes szóval biztatjuk küldőinket, hogy meg van igérve az orvoslás, tehát meg is lesz, — de még nagyobb nyugodtságot szerzünk azokhoz, kikhez emlékiratunkat czimeztük, mert ezzel az eljárásunkkal ismét legalább egy esztendőt nyernek — ők.

Nap nap után halljuk a nagyvárosi lakásbérlők jajkiáltásait a mindent felemésztő házbérek túlmagassága ellen; — egyre olvassuk különösen a szerényebb fizetésü tisztviselők, iparosok és munkások lakhatási viszonyainak javitása érdekében tartott nemzetközi, országos és helyi kongresszusok tárgyalásait, s ezekből azt, hogy kinek kinek mi okoz nehéz gondot az élet küzdelmeiben; — s mind ezeknek eredménye teljesen azonos a budai emlékiratok sorsával

A kongresszusok eredménye az a becses anyag, mely ennek tárgyalásai során a bajokat napfényre hozta és be-

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

A Lobkowitz codexről. *)

Ma már minden müvelt ember meg van győződve, hogy a nyelvészet mily fontos és hasznos tudomány s amaz állitás, hogy a nyelvészet oly tudomány, melyben a magánhangzók semmit, a mássalhangzók pedig nagyon keveset számitanak, csak egy oly férfiú szájából származhatik, mint Voltaire, ki a történeti multat semmibe sem vette.

Ha szép, nemes dolog bármely téren a régiségekkel való foglalkozás, melylyel a nemzetek történetébe, müveltségi állapotaiba bepillanthatunk; bizonyára mindmegannyi közt első helyet érdemli meg a nyelvi régiségek felkutatása s mintegy gyüjteménybe szedése; hisz vele nemcsak a nemzet történetéhez, müveltségi állapotaihoz szerezhetünk megbecsülhetetlen adatokat, hanem megismerhetjük vele a nemzet érzését, gondolkozását, az okokat, melyek megváltozásukra befolyással voltak, szóval a nemzeti lélek életét.

Három ily kincses bányája van a nyelvnek, melyből kiszedegetve a nyelvi régiségeket, összeállithatjuk a nyelv történetét: a rokonnyelvek, a nyelvjárások és a nyelvemlékek.

A rokonnyelvek segitségével pillanthatunk be a nyelvnek történet-előtti életébe, a hová sem a nyelvjárások, sem a nyelvemlékek nem szolgáltatnak útbaigazitást.

A nyelvjárások már valóságos nyelvemlékekként szerepelnek s tanulmányozásuk, feldolgozásuk ép oly fontos, mint a nyelvemlékeké. Hány oly hangtani, alaktani, jelentéstani, mondattani sajátságot találhatunk bennük, melyek csak a legrégibb nyelvemlékeinkben vannak meg? Itt eredetibb magánhangzót vagy mássalhangzót találunk, ott nem illes kedő névragokat; az egyik hely a föltételes mód XV. századbeli alakját tünteti szemünk elé, a másik hely a közhasználatból kiment szóknak egész lajstromával lép a nyelvész elé.

S mind eme különféle nyelvi változásokat történeti egymásutánjokban mutatják nekünk a nyelvemlékek, a nyelv legrégibb irott emlékei. Melyik nyelvész nélkülözhetné őket akár hangtani, akár alaktani vagy jelentéstani, akár mondattani tekintetben? Segitségükkel győződhetünk a hangok eredetibb voltáról, utmutatásuk mellett dönthetjük el a ragok, képzők régibb alakját vagy a szók jelentéseinek változásait, a belőlük meritett történeti ismeretek világositanak fel a mai mondatszerkezetek helyes megértésére.

S ha ily nagy fontosságuak a nyelvtörténetre a nyelvemlékek, nem lesz felesleges egy ily nyelvemléket kissé vizsgálnunk.

* * *

A Lobkowitz codexet akarjuk kissé szemügyre venni, mely a hasonnevü család raudnitzi könyvtárának tulajdona. Csontosi János fedezte fel; 1514-ben keletkezett Klarissza-apáczák számára; s mint a codexek legnagyobb része, ép úgy ez is szerzetesek számára készült imádságos könyv imádságokkal, lelki olvasmányokkal, legendákkal, prédikációkkal, melyek legnagyobbrészt latinból vannak forditva.

Nézzük csak az egyes olvasmányok czimét: „Miképen a nagy bucsút Urunk Jézus ő maga adta volt szent Ferencznek.“ „Miképen másszor is engedé Urunk Jézus a nagy bucsút szent Ferencznek.“ „Egy példa a bucsúról.“

Mindeme részek eredetije: Speculum vitae beati Francisci, győri kiadás 1572. 206—217. és 222—230. lapig. „Az ájtatos szent Bernárd könyve ez világ megutálásáról és Krisztus követéséről.“ „Az halálnak megemlé-

*) A Fekete József-féle Krisztinavárosi főgymnásium értesitőjéből.

hatóbb megfigyelést és tanulmányozást lehetségessé tett. Az emlékiratoké pedig az, hogy az összkivánalmakat megismertetve s összhangba hozva egy egységes tervezetet létesitsen, mely bizottságból bizottságba egyik fórumtól a másikhoz jutva s ugyanazon az úton visszakerülve a jövő Buda helyes irányban való fejlesztésére alapul szolgáljon.

A tervezet végre elkészült; szabályozva van az I.—III. kerületek kültelke — papiroson; de vajjon ezzel párhuzamosan történt-e gondoskodás annak tényleges keresztülviteli költségeiről?

A székes főváros érdemes főszámvevőjének a pénzügyi és gazdasági bizottmány kebeléből kiküldött kölcsönügyi bizottmányához a 40—50 milliós kölcsönről tett előterjesztésében minderre egy fillért sem találhatunk. Csupán és egyedül az I. ker. lágymányosi átlós-út területe egyrészének megszerzéséről van ott említés téve.

Ez Buda fejlődésének és összes emlékiratainknak megölő betüje!

A budai szegényebb polgárok viselik a terheket egyenlő arányban, de ott, a hol a közvetlen hasznot élvezhetnének mindnyájan és minden téren, ott kérelmükkel a falra borsót hánynak.

Ki kell találni a módját, hogy valamint az emlitett 40—50 milliós kölcsönről szóló jelentésbe nem épen égető szükségletet képező tételek belekerültek, ép ugy a budai lakosság részére életkérdéssé vált kültelki utak, vizvezeték, csatornázás, kövezés, világitás stb. költségeire szintén kellő fedezet találtassék. Mert ha csupán a rendes, évente a költségvetésbe felvett összegekkel akarjuk a budai kültelkek fejlődését bevárni, ugy mindenesetre mathusalemi kort kellene érnünk.

Az alatt az idő alatt pedig, a mig Buda nagy kitartással emlékiratozik, szinte gomba módra szaporodnak a székes főváros pesti határában a különféle falvak és telepek a futóhomok, bűzt terjesztő gyárak, trágyalerakodó helyek, kórházak s egyéb fertőző telepek mélyezett levegőjében, — s Buda a maga remek fekvésével, páratlan hegyi levegőjével, gyönyörü panorámájával mint egy nehéz átok sulya alatt teng és tesped tovább.

Igaz ugyan, hogy Buda I.—III. ker. kültelke olyan óriási kiterjedésü, hogy ezt a maga egészében egyszerre épen nem, sőt egy pár év alatt sem lehetne mindazokkal a kellékekkel ellátni, a melyek az épitkezés, illetve lakhatás nélkülözhetetlen feltételei.

Ámde ne épitsenek százezrekbe kerülő luxus-utakat az Istenhegyen a szép Juhásznétól a jánoshegyi gloriettehez, a melyet 2—3 hónapon át használhatnak és élvezhetnek azok, kiknek arra mód adatott; — hanem épitsük ki első sorban a budai köruttal kapcsolatos s kimondhatatlanul nyomorúságos útnak, utczának gúnyolt kátyús dülő utakat, amelyek minden képzelhető akadályok daczára egyesegyedül elragadó szép és egészséges fekvésüknél fogva szebbnélszebb nyaralókkal vannak beépitve, — hogy igy ezereknek jusson betevő falatra.

Télen-nyáron lakható, egészséges, pormentes helyen nyaralószerüleg épült lakóházakra van szüksége Budapest lakosságának!

És ha Budapesten ugyanazt az elvet követnék, mint pl. Brüsselben, hogy t. i. az utakat, vizvezetéket, csatornázást a főutvonalból elágazólag bizonyos góczpontból kiindulva pld. egy kilométernyi távolságra a kültelken s kizárólag a nyaralásra szánt helyeken kiépitenék: úgy egy csapással ezer meg ezer család részére egészséges lakásokat nyernénk.

Készek a tervek, de a 40—50 milliós kölcsönből azok keresztülvitelére nem jutott.

Buda, várj a legközelebbi, talán még nagyobb kölcsönig s ne emlékiratozz; — hanem födözetet biztosits magadnak a jövőben, még pedig — jó előre!

K. A.

Pusztulás helyén, — uj élet.

Egy egész utczasor tünik el a Tabánban. Budának legrégibb épületei halomra dőlnek. A Döbrentei tértől egész a Rudasfürdőig az esküténi hid alapszása miatt megkezdték a házak lebontását. Beleesik ebbe a vonalba a kétemeletes formás Mauks-féle ház is, a melyben virágzó kereskedések vannak még most is s legnagyobb részök átköltözködik ennek hátterében már készen álló közmunkatanács háromemeletes palotájába.

Augusztus elejével az évtizedek óta ott lakók hurczolkodása valóságos karaván menet volt. Búcsuztak a háztól, annak tájékától, a kövektől, az ismerősöktől, barátoktól s jobb sorsot látott üzletüktől. Voltak köztük olyan polgár családok is, kik ugyanabban a házban érték meg még a 38-iki nagy árvizet, s most, hogy ott kellett hagyni megszokott otthonukat, a legkisebb zugot is, hol apáik bölcsője ringott, könyes szemekkel váltak el a ház küszöbétől. Voltak többen, a kik saját költségükön (ezt ugyan megtehette volna a székes főváros is) fényképész által örökitették meg az utczának ezt a részét, hogy lássák a késő unokák, milyen volt a ráczvárosnak tájéka 1897. év nyarán.

Egy egész utcza mozdult meg és a megszokott ismerősök szerte-széjjel szórodtak ennek a mi ragyogó székes fővárosunknak különböző pontjaira. Vajjon erre hozza-e őket a sors olyan szives szeretettel, mint ennek előtte? nem hisszük. Az élet nagy gondjai fokozottabb erőre, bátorságra és kitartásra szólit minden polgárt. Az üzletember ujra kezdi munkásságát idegen környezetben. Ujabb szomszédsággal ujabb ismeretség támad, a régiek lassanként elmosódnak az emlékezés táblájáról. Vajjon az előzékenységben, a kölcsönös bizalomban megütik-e a mértéket a régiekkel? Ki tudná megmondani!

A sok régi czég helyet változtatott, ki a jobb, ki a balparton keresi szerencséjét, megelhetési forrását.

Az „Aranyliba“ dupla tetejü ütött-kopott vendéglőn (annak idejében a „Romlásnak indult hajdan erős magyar“költőjének halhatatlan Berzsenyi Dánielünknek kedvelt vendégfogadója volt) napszámosok csákánya dönti a köveket, feszíti a tető szaru fáját. Régi gazdája a buda-

---

kezetiről.“ „Az emberi gyarlóságnak, nyavalyásságnak meggondolásáról.“ „Az itéletről és a bünösökről. Minemü kinokkal kinzattatnak.“ „A lelki megvigasztalásról.“ „Az Ur Istennek igéjét nagy alázatossággal kell minekünk hallgatnunk és hogy sokan nem gondolunk vele.“ „Imádság az ájtatosságnak malasztjának kéréséről.“ „A bizony szeretőnek megbizonyitásáról.“

Ezek mind a szerzetes szerző szerint szent Bernárd művei volnának. Természetesen az ő szeme előtt nem valamely tudományos szempontok voltak, hanem csak hogy lelki táplálékot adjanak „ájtatos hugiknak.“ De az az egy bizonyos, hogy nem szent Bernárd clairveauxi apát, a hires egyházdoktor irta, hanem talán assziszi szent Ferencz kedves társa „frater Bernardus“ s ha csakugyan ő volt a szerző, azt is megmondhatjuk, honnan irta ki, a hires „Krisztus követése“ czimü műből (I. k. 1., 23., 22., 24. fejezet, II. k. 1. fejezet és III. k. 3. és 6. fejezet).

A következő öt könyvben a tökéletes életről ir szent Bonaventura művei nyomán (Op. s. B. velenczei kiadás 1754. V. k. 376—382. l. és 386—390. l.).

Ezután ismét szent Ferencz életéből fordit két részt a föntebb emlitett kiadásból 414—419. lapig.

Most mondja el, két szép legendáját: szent Fruzsináról és szent Elekről. Csakhogy az előbbit nem szent Jeromos doktor irta a „szent atyák életé“-ben, mint a fordító szerzetes mondja. Az ő művei közt nincs meg, de megvan Suriusnál, meg a Bollandisták műveiben, mely helyes utra vezet. Az „Acta Sanctorum“ 2. februári kötetben van két életrajz szent Fruzsináról; az első (537—541. lapig) ily felirással: Vita et miss. et Vitis Patrum.“ „Auctore incerto.“ Ugy látszik a „Vitis Patrum“ czim tévesztette meg a fordítót, mert szent Jeromos 3 életrajzát: „vite Pauli, Hilarionis et Malchi“ általánosságban szintén „Vitae Patrum“-nak hivják.

Az oly megható szent Elek legendájáról, mely nyelvemlékeinkben is 6 helyen fordul elő (Nádor c., Peer c., Érdy c., Tihanyi c., Kazinczy c. s Lobkowitz c.) s mely más nemzeteknél is több igazi mély érzésü költő keblet hangolt feldolgozásra, hogy honnan vette a szerző, semmi biztosat nem lehet állitani; mert sem a latin, sem a többi magyar szöveggel nem egyezik meg teljesen.

Végül van még két prédikáczió: „Az ember három fő ellensége“ és „A halálról és imádságok.“ A két prédikáczióra vonatkozólag csak három példát és néhány sornyi kis részletet tudtam megtalálni Temesvári Pelbát prédikációi közt.

* * *

Térjünk át ezek után a codexben feltalálható nyelvészeti adatokra.

A helyesirást illetőleg általánosságban azt mondhatjuk, hogy szóban forgó nyelvemlékünk e tekintetben nagyon ingadozó s korántsem nyujt e téren oly érdekes sajátságokat, mint egynéhány más codex, mint a bécsi, müncheni, Apor, Peer vagy a Jordánszky codex.

A vokalizmus terén eredetibb, bővebb alakokat találunk, mint: imeg (ing), tökerem (tükröm), imehol (imhol), ferede (fürdő) és főkép az igeragozásban. Sok esetben meg a mai kiejtéssel szemben rövidebb alakot tüntet fel, mint: zolgul (szolgul ma szolgául), zurk (szurk ma szurok), koh (kohó), fel kaita (kajálta) azután a juttak, futtak féle alakok (jutottak, futottak).

(Vége következik.)

ős si-ut közelében saját házában ütött tanyát, polgári kocsmát nyitott.

A „Háromholló hoz“ régi jó hirű vendéglő nem tett hosszu utat, csak egyik szegletről átlépett a másikra, mert az átellenben fekvő volt tabáni kávéházat csinosan és izléssel átalakittatta s most „Tabáni bor- és sörcsarnok“ czim alatt üzletét már meg is nyitotta. Hecker vendéglős gonddal és figyelemmel volt az uj berendezésre, s ezzel a Tabán egy minden tekintetben kényelemmel ellátott sörcsarnokhoz jutott.

A „Propeller szálloda“ is tető nélkül áll már, csak falai meredeznek a Gellérthegy oldalába s ezzel a szerelmes párok lágy suttogásai s az öngyilkosok utolsó hörgései, annyi kitudhatlan titkokkal együtt a semmiségbe tünt. Boltok, üzletek, műhelyek bezáródtak és a szokott helyen nem himbálja a szél a mindig kedélyes Bacsányi József bátyának harmincz év óta virágzó borbély- és fodrász üzletének aranyos tányérait. Hüséges maradt annyi sokad magával ő is az ő kedves városrészéhez, az ő szeretett közönségéhez, az utczához is, azért is csak odébb tolta üzletét a Döbrenteyutcza 34. sz. alá, a honnan sovárgó szemekkel nézi a pusztulás képét, a melynek nyomába egy egész, meg sem álmodott új élet forrása fakad.

Atalakul az egész Tabán előnyére, Budának diszére. Egy-két hónap alatt a Döbrenteyutcza őslakója nem ismeri meg az ő helyét.

A ráczváros utczáin a régi jó idők zajos képe csak az emlékezetben él, hogy helyet adjon egy virágzó városrész iparának, kereskedelmének fellendüléséhez, a hol többé nem a mulatók éjjeli lármája, hanem a villamos kocsik tovasikló dübörgése hirdeti a polgárok békés boldogulását.

Kövek, tégladarabok, cserépzsindelyek, gerendák és törmellékek boritják az utcza széleit, a kápuk alját, a rombolás munkája megkezdődött, hogy nyomába más élet fakadjon. *Verhovay Lajos.*

A fővárosi közmunkák tanácsa müködése 1896-ban.

A Ganz és társa gépgyár részv. társ. a II. ker. Fő-utczában és a Dunaparton létező telepeit végleg fölhagyni készülvén, a Nagy-Rókus és Kis-Rókus-utczák közti uj területet szemelte ki nagyszabásu gyártelepének berendezésére s ennek érdekében az ált. szabályozási terv szerint e területen át tervezett utczák megszüntetését kérte.

Mivel a kérdéses utczákra közérdekből mindaddig nem lesz szükség, mig ez a terület egységes tömbben gyári czélokra szolgál, ennélfogva abban állapodtunk meg, hogy az utczák csak akkor legyenek megnyitandók, ha a szóban forgó gyártelep felhagyatnék, annyival inkább tehettük azt, mert az érdekelt többi telektulajdonosok a szóban forgó utczák felhagyását szintén kérelmezték, tehát ezeken sem esik érdeksérelem. A 3412—3415 hr. sz. telken keresztül tervezett utczát egészen az Oszlop-utczáig elejtettük mert ennek az utczának további folytatása oly meredek, hogy közlekedésre nem használható, tehát forgalmi jelentősége nincs.

A Rézmál-dülő és környékének szabályozási tervében az Oszlop-utcza 10 öl szélesre van véve. A székes főváros e helyett 13 öl szélességben allapodott meg; ez ellen észrevételt nem tettünk ugyan, de kivántuk, hogy a főváros a 13 ölre való kiszélesités tekintetében konkrét tervet mutasson be. Időközben a Klemm-féle telken az orsz. statisztikai hivatal épülete megkezdendő lévén, szükségessé vált, hogy az Oszlop-utczának a Margit-körúttól a Tégla-utczáig terjedő szakaszára a szabályozás végleg megállapittassék. E czélból hozzájárulásunkat fejeztük ki, hogy ez a szakasz ama terv szerint, melyet a főváros az orsz. statisztikai hivatal épitkezése kapcsán terjesztett elénk, 13 öl széles legyen. Az utcza további folytatására nézve a kiszélesités kérdésében döntő határozat csak később lesz hozható.

A dunajobbparti részek szabályozásának revisiójára kitűzött programmunkhoz képest még 1894-ben elkészitettük a Rézmál-dülő és környékének szabályozási tervét. E tervet a székes főváros a lefolyt évben tárgyalván, azt általánosságban szintén magáévá tette, csupán egyes módositásokat kivánt a tervbe fölvétetni.

Ezeket az alábbiak szerint, megfontolás tárgyává téve, részben elfogadtuk, részben azonban mellőznünk kellett.

1. Azt a kivánságot, hogy a Mecset-utcza a Niedermayer u. és Kavics-u. között 6 öl szélességben folytatást nyerjen, nem teljesithettük, mert ennek az utczának közforgalmi jelentősége nincsen és létesitése végett igen nagy niveau-különbséget kellene leküzdeni, oly tetemes költséggel, mely a várható előnyökkel arányban nem állana s egy alig fölépült uj házat is ki kellene sajátitani.

2. A Lukács-fürdő és a Margithid közt levő 3734/A, 3734/B hr. sz. dunaszabályozási telkeknek part gyanánt leendő fölhasználásához sem járulhattunk hozzá, eltekintve ugyanis attól, hogy ezeknek a telkeknek már meghatározott rendeltetésük van, a mennyiben azok a nagykörúti kincstári előlegek fedezetéül vannak lekötve, e helyütt park létesitésére tényleg szükség sem forog fönn, mivel a Császárfürdő és Lukács-fürdő előtt már nagyobb egységes park lőn kihasitva s ezenkivül a Margithid dunaparti mindkét oldalán is marad még egy egy parkterület.

3. Hozzájárultunk azonban ahhoz, hogy a Császár-fürdő és Lukács-fürdő között levő gyalog-út folytatásaként a Zsigmond-utczán túl a hegyre egy-egy gyalog út a tervbe fölvétessék. E gyalog-utak szélességét 6 méterben állapitottuk meg, hogy azokon megfelelő folyóka is helyet találjon.

E gyalog-úttól a Vérhalom-utczáig érő 6 öles út egy szakaszát a főváros 4 ölre kivánta leszállitani.

E módositást nem fogadtuk el, mert ez az út fő út jellegével bir és egy 6 öl széles út folytatása.

5. A most emlitett út és a Niedermayer-út közötti 2 mellékutat a főváros 5 ölről 10 méterre kivánta szélesbbiteni. — A felső út szélesbbitését elfogadtuk, de az alsó utat a tőlünk tervezett 4 öl szélességben tartottuk meg, mert igen meredek és fekvésénél fogva is alárendelt jellegü s a mellette levő telektömbök már föl vannak osztva.

6. A Kalvária-hegytől lejövő a Niedermayer-utcza előtt elvonuló gyalogutat a főváros a Mecset utczáig kivánta meghosszabbitani.

E javaslathoz nem járulhattunk hozzá, mert ez a gyalog út egész hosszában nyughely nélkül mintegy 100 lépcsőfokból állana s nagy meredekségénél fogva sokkal fárasztóbb volna, semhogy azt rendszeres közlekedésre használni lehetne, a mire egyébbként a menedékes Niedermayer-utcza megfelelőbb és tökéletesen elegendő.

7. Elfogadtuk azt a módositást, hogy a Zárda-utcza és Niedermayer-utcza közt az 5436—5437. hr. sz. telkek mesgyéjén 4 öl széles út létesittessék.

8. A Zsigmond- és Török-utczák közt javasolt térnek a szabályozási tervbe való fölvételéhez nem járultunk hozzá, mert sem város rendezési, sem közforgalmi szempontból arra szükség nincs és igy egyáltalán nem volna érdemes azt a háromemeletes uj házat kisajátitani, mely a térbe esik. Ugyanis a Margithidra törekvő forgalom a III. kerület felől a téren kivül eső Zsigmond-utczán, a II. kerületből szintén a Zsigmond-utczán bonyolittatik le s igy a hidra vezető 16 öles Primás-utczán csakis a Margitkörúti forgalom vonul keresztül és végül e tér kicsi voltánál egyébbként sem volna valami jelentősebb szépészeti czél elérhető.

9. Nem tettünk észrevételt ama javaslat ellen, hogy a Margit-utcza és a Zárda-utcza közti tömbön egy serpentin út létesittessék.

A mennyiben a székes főváros számolva és megfontolva a költségek mindenesetre őt illető kérdését, e serpentin-utat tehát létesiteni óhajtja; arra kértük, hogy e részben mielőbb végleges elhatározásra jusson és ez irányban legkésőbb egy év leforgása alatt pontos tervvel minket tájékoztasson, egy részt azért, mert a netán szándékba veendő épitkezéseket egy éven tul függőben tartani nem lehet, másrészt pedig, mert a Margit-körútnak a Török-utcza által képezett részét a jövő évben rendezni kivánjuk s az idevonatkozó terv elkészitéséhez szükséges, hogy a szóban forgó serpentin-út pontos szabályozási terve már meglegyen.

10. A székes-főváros kivánságához képest hozzájárultunk ahhoz, hogy a Kalváriához vezető út meghagyassék és az épület körüli tér kibővittessék s felkértük a székes-fővárost, hogy a részletes tervet elkészitve, azt mielőbb bemutatni sziveskedjék.

11. Azt a módositást, hogy a Niedermayer-utcza, Szemlőhegy-utcza sarkán, az előbbi utcza folytatását képező 4 öles út iránya a Niedermayer-utczával egybehúzassék — nem fogadtuk el, mert e jelentőségnélküli rövid útvonal miatt kár lenne a rendezett telkeket csonkitani.

12. A székes-főváros a Szemlőhegyen kilátási pontokhoz 3—4 méter széles gyalogutak létesitését kivánta. Ezek közül az Aldás-utcza és Vérhalom-utcza között, illetőleg az 5387. hr. sz. telek mentén tervezett, továbbá innen a Wörner-féle nyaralóhoz szolgáló 4 öles út létesitéséhez, illetőleg ez utóbbinak ily kiszélesitéséhez hozzájárultunk; ellenben a többi gyalogutakat feleslegesnek tartjuk, mert környékén az összes utak kilátást nyujtanak, minek következtében a fővárostól tervezett ujabb gyalogutaknak nincs is különösebb értékük és nem érdemes miattuk a telkeket czélszerütlenül földarabolni.

13. A főváros ama kivánságához, hogy az Oszlop-, Bimbó-, és Mész-utczákon át vezető fő-út 10 ölről 13 ölre kiszélesbbittessék, elvben hozzájárultunk. Egyszersmind fölkértük a fővárost, hogy a kiszélesbbités fontos szabályozási tervét legkésőbb egy év alatt mutassa be, hogy a netáni épitkezések elintézésében tovább, mint egy évig tartó akadály ne támadhasson.

14. Hozzájárultunk a székes főváros ama módositásához, hogy a Petrezselyem-utcza a szabályozási tervbe fölvétessék; de a fővárostól ajánlott 5 öl helyett az utcza szélességet 6 ölben állapitottuk meg; mert itt a II-ik övezetre előirt módon az utczai vonalon és zárt sorban kell épiteni, az utcza nagyobb szükségére tehát szükség van.

15. Hozzájárultunk a főváros ama módositásához hogy az Oszlop-utcza és Mész-utcza közötti gyalog-út elejtessék; — a Nagy Rókus-utcza és Kis Rókus-utcza közötti utczákra már külön kimondottuk, hogy azok a Ganz-gyár fönnállásáig meg nem nyithatók.

16. Elfogadtuk a főváros ama javaslatát, hogy a Nagy Rókus-utczának a Marczibányi-rét mellett elvonuló része kiegyenesittessék.

17. A székes-fővárosnak a Trombitás-utra vonatkozó javaslatát illetőleg kiemeltük, hogy a tőlünk tervezett és a téglagyár telepén áthaladó uj vonal városrendezési és közlekedési szempontból a czélnak sokkal inkább megfelelne, mint az a régi vonal, hol az út leszakadt s a Trombitás-útnak ezen az uj vonalon való kiépitése jelentékenyen kevesebb költséget is igényelne mint a leszakadt útnak helyreállitása.

Mindazonáltal tekintetbe véve azt a körülményt, hogy a pesti kőszénbánya és téglagyár részvénytársaság jogi szempontból csak a régi út helyreállitására kötelezhető; — tekintve továbbá, hogy e kötelezettséget a belügyminiszter úr a társulatra már jogérvényesen ki is rótta; — ennélfogva megnyugodtunk abban, hogy az általános szabályozási tervben a

Trombitás-út régi vonala megtartassék; — fönntartottuk azonban, hogy az ezuttal nem érvényesitett uj vonal kérdését később kinálkozó alkalommal ujra fölvehessük és megoldásra vezethessük; azonban mellőztük a főváros ama javaslatát, hogy az innen fölvezető 6 öles út számára a rövidebb és meredekebb útirány választassék, melyet megnyujtani sem lehetne, mert oly helyre jutna, a hol a téglagyári telkek már igen mélyen ki vannak aknázva.

18. A székes-főváros az 5857, 5875, és 5884. hr. sz. telkek mentén gyalogutat kivánt létesiteni. Ezt a módositást elfogadtuk, úgy azonban hogy az út szomszédos határán vezettessék és a szélessége a szándékba vett 3—4 méter helyett legalább 6·00 m. legyen, mire nézve kivántuk, hogy a főváros a pontos szabályozási térrajzot mutassa be.

19. A székes-főváros ama kivánságához, mely szerint az 5489, 5498—5499, 5561—5562, és 5550—5560, valamint az 5700. hr. sz. telken tervezett parkot átszelő 13 öles főutat a park szélére kivánta áthelyezni — hozzájárultunk.

20. Hozzájárultunk ahhoz, hogy a Pasaréten a 6127. és 6128. hr. sz. telek határának irányában út nyittassék; — ennek szélességét azonban 8 öl helyett 11 ölre állapitottuk meg, hogy a hegyvizek vezetésére szükséges árok ott kellő helyet találjon.

21. Elfogadtuk a székes-főváros ama módositását, hogy a 6032. hr. sz. telek mentén levő gyalogút fönntartassék és a 6003. hr. sz. telek mentén a legközelebbi 12. m széles uj útig meghosszabbittassék, ugy azonban, hogy annak szélessége 6.00 m-ben állapittassék meg.

22. A székes-főváros azt kivánta, hogy az 5963—5974, 5988—5993, 6013—6015 és 6020—6024 hr. sz. telkeken tervezett tömbön át, valamint az 5620—5636, és 6090—6093 hr sz. telkeken tervezett tömbön át gyalogutak létesittessenek.

Bár nem hallgathattuk el, hogy az előbbi tömb annyira meredek, miként ott csak lépcsős utat lehet épiteni, e módositást nem ellenezték és a gyalogutak szélességét 6·00 m.-ben állapitottuk meg. Fölhivtük egyuttal a székes-fővárost, hogy a megfelelő szabályozási tervet kellő időben mutassa be.

23. Ahhoz a módositáshoz, hogy a Nyégdülőben $\frac{6137-6140, 6142-6143 b}{}$ hr. sz. telkeken át tervezett gyalogút 4 öl helyett 10 mtre szélesbbittessék — hozzájárultunk.

24. Nem járulhattunk hozzá a székes-főváros ama módositásához, hogy a Nyégdülőben az Ördögárok mentén levő régi út 10 méterre szélesbbittessék.

Szabályozási tervünkben erre az útra vonatkozólag még különben sem terjeszkedtünk ki — Ez az út az ördögárok szabályozásával függ össze s mig ez keresztül nem vitetik, addig a szóban forgó út nem szélesbbithető.

Ezek alapján fölkértük a székes fővárost, hogy a szóban forgó tervezethez a fennebbi pontozatok értelmében hozzájárulni s elhatározását mielőbb közölni szíveskedjék.

A II ker 3733. hr. sz a fekvő telek szabályozása alkalmából a középitési bizottsággal egyetértve elhatároztuk, hogy a már egyizben fölhagyott Vidra-utcza 6 öl szélességben az általános szabályozási tervbe ismét fölvétessék, — miáltal az irgalmasrend házának ide néző homlokzata utczát nyer. Egyidejüleg a közuti vasuti vágányok czélszerü elhelyezése és általában a közlekedés érdekében a szabályozási tervet oda módositottuk, hogy a 3730. és 3733 hr. sz. telkeknek Margit-híd és Zsigmond-utczai sarka a tervben megjelölt módon levágassék.

Ó-Buda szabályozási tervében az $\frac{1675-b: 2}{a}$ hr. sz telek határán egy utat állapitottunk meg, melyet a $\frac{753, 7555}{1, 2, 3, 1}$ hr. sz telektömb előnyösebb fölosztathatása végett a közép. bizottság javaslatára 14 öllel feljebb helyeztük át s a szabályozási tervet ily értelemben módositottuk.

Pestvármegye közgyülési határozataiból.

722. sz. kgy 1897 Olvastatott a t. főügyész véleményes jelentése Bia községnek egyes házhelyek eladása iránt hozott képviselő testületi határozata tárgyában

Határozat.

A t. főügyész véleményének elfogadásával Bia község képviselő testületének f. évi 5. sz a. hozott azon határozata, mely szerint a 734/90 sz törvényhatósági határozattal engedélyezett ingatlan eladások alkalmából, a vételárral többen adósok maradtak, s igy ezen ingatlanok ujabb árverésen eladatni és ez alkalommal a régebbi árverési feltételek módosittatni határoztattak, tekintve, hogy az árverés szükségessége a fentiekből kellően kitünik, a feltételek módositását pedig az előző árverésen szerzett tapasztalatok tették kivánatossá, törvényhatóságilag jóváhagyatik. Miről Tahy Iván főszolgabiró és általa Bia község képviselőtestülete jegyzőkönyvi kivonaton értesittetvén az iratok pedig irattárba tétetni rendeltetnek.

—

758. sz. kgy. 1897. Tárgyaltatott a tiszti főügyész véleménye a békásmegyeri téglaipar részvénytársaság és a község között kötött csereszerződés tárgyában.

Határozat.

A tiszti főügyész véleményének elfogadásával a békásmegyeri téglaipar részv.-társ. és Békásmegyer község között kötött csereszerződés törvényhatóságilag jóváhagyatik s a jóváhagyási záradékkal ellattatni rendeltetik, azzal, hogy egy másolata esetleges illeték szabás végett a budai kir. adóhivatall 15 nap alatt közlendő lessz

A csereszerződés megkötése utügyi szempontokból van indokolva, s mivel az utáthelyezést már szakértői szemle s tárgyalás előzte meg s az czélszerünek bizonyult, ennélfogva az ehhez szükséges csereszerződés jóváhagyandó volt

Miről az iratok kiadásával Dr. Csapó Loránt, főszolgabiró és általa Budafok község jegyzőkönyvi kivonaton értesittetik; a jelentés irattárba tétetik.

—

796 sz. kgy. 1897. Olvastatott a közp. számvevő tisztség jelentése Kistétény községben behajthatlanná vált pótadók leirása tárgyában

Határozat.

A bemutatott hátralék kimutatásokkal a kimutatott pótadók behajthatlansága beigazolva levén, Kistétény község kérelmének helyt adatik és a község képviselőtestületének 1896. évi okt. hó 18-ik napján tartott ülésében 8-ik sz. a hozott határozata, mely szerint 110 frt frt 27 kr községi pótadót behajthatlanság czimén törlésbe vetetni elhatározta, ezennel jóváhagyatik, s a terhere előirt pótadókból és pedig a katona beszállásolási pótlékból 10 frt 22 kr., a betegápolási pótadóból 2 frt 44 kr. behajtlanság czimén törlésbe vétetni rendeltetik.

Miről a központi nyilvántartásból leendő törlés eszközlése végett Baky Béla számvevő, az egyénenkénti kimutatás kiadásával *Tahy Iván főszolgabiró* utján kis Tétény község és a központi számvevőség jkvi kivonaton értesittetvén, a számvevői jelentés és egyéb mellékletei a kimutatott utadó törlése végett a vármegye közigazgatási bizottságához áttétetni rendeltetnek

Iskolai hirdetmények.

Az I. kerületi polgári leányiskolában az 1897/8-ik tanévre szóló beiratkozások a krisztina-téri elemi iskola-épület tornatermében fognak megejtetni. (Bemenet a Krisztina-tér 2-ik szám alatt lévő kapun, a plébánia épülete mellett).

A beiratások szeptember hó 1-én, 2-án, 3-án és 4-én mindenkor délelőtt 9 órától 12 óráig történnek és pedig:

Az I-ső osztályba szeptember hó 1-én. Ezen osztályba oly legalább 10 éves leányok vétetnek föl, kik az elemi iskola IV. osztályát jó sikerrel végezték.

A II. osztályba szeptember hó 2-án. Ide oly tanulók léphetnek, a kik a polgári (vagy felsőbb leány) iskola I-ső osztályát eredményesen végezték; de olyanok is, a kik az elemi iskola V. osztályát sikerrel végezték, s az előirt felvételi vizsgálatot kiállják.

A III. osztályba szeptember hó 3-án. Ezen osztályba oly tanulók vehetők fel, a kik a polgári (v felsőbb leány) iskola II osztályát kellő sikerrel végezték; de olyanok is, a kik az elemi iskola VI osztályát jól elvégezték, s az előirt fölvételi vizsgálaton megfelelnek

A IV osztályba szeptember hó 4-én csak oly tanulók vehetők fel, a kik a polgári (vagy felsőbb leány) iskola III osztályát kellő eredménynyel elvégezték.

Kivánatos: hogy a tanulók beiratásukkor iskola bizonyitványukat, keresztlevelüket, s a himlőoltási bizonyitványt magukkal hozzák s szüleik kiséretében jelentkezzenek.

Fizetendő dijak: Beiratási s könyvtári dij 3 frt; félévi tandij 10 frt.

Tandijkedvezmények egész, vagy fél tandijmentesség alakjában engedélyezhetők. Az egész tandij fizetése alól a polgári iskolában csak oly tanuló menthető fel, a ki a megelőző iskolai időszakban szabályszerü magaviselet mellett átlagos jó előmenetelt tanusitott, vagyis, a kinek bizonyitványában a felsőbb osztályba való belépésnél irányadó rendes tantárgyakból az „elégséges" érdemjegyek száma kevesebb, mint az ennél jobb érdemjegyek száma, ha a tanuló szülője vagy gyámja nem több mint 11 frt egyenes állami adóval van megróva

Ha a tanuló előmenetele a fönebbinél gyöngébb, de még elégséges, vagy szülője vagy (gyámja) 11 forintnál több, de 20 frtnál kevesebb évi adót fizet, a tandij felétől menthető fel.

A székes főváros szolgálatában álló alkalmazottak, fővárosi nyugdijasok vagy kegydijasok gyermekei és árvái, az árvaházi növendékek és fővárosi tápdijasok, ha ebbeli minőségüket az igazgató előtt okmánynyal bizonyitják, tanusitott előmenetelük fokához képest fél, vagy teljes tandijmentességben részesithetők.

A beiratási és könyvtári dijat, (3 frtot) a tandij elengedéseért folyamodók is kötelesek befizetni.

A pótló javitó és magánvizsgálatok a folyó évi augusztus hó 31-én délelőtt 9 órakor tartatik meg.

A tanitás kezdete a tanulóknak beiratkozásukkor fog tudomásul adatni.

Kelt Budapesten, 1897 augusztus hóban.
Dr. GombárTivadar s. k. kir tan., iskolalátogató.

A székes-fővárosi poly. isk. iskolaszék.

—

A Ferencz József intézet és II. kerületi katholikus főgymnásium értesitői. *Dr. Demeczky Mihály* és válogatott tanári kara a *Budapesti II. kerületi kir. kath. főgymnásiumot* hazai iskoláink között egyik legelismertebbé emelte. A főgymnásium régi jó hirneve évről-évre gyarapodik ép ugy, mint a vele kapcsolatos *Magyar királyi Ferencz József Nevelőintézeté.* A Ferencz József intézet ma az országban a minta nevelő intézet és ma már kiállja a versenyt a legelső europai intézetekkel. *A jó nevelés alapja előkelő és hazafias.* Az ifjuság ugy van, mintha egy müvelt jó családban lenne. Mind a főgymnásium, mind az intézet értesitője nem csak kimeritő és jó tájékoztató, de izléses kiállitásu. Kár, hogy az értesitők nem Budán nyomódnak és igy nem szolgálnak a budai magánnyomdák forgalmának.

A főgymnásium értesitője elején Ipolyi

„Magyar Mythologiájának“ taglalását olvassuk Katona Lajos szakavatott kitünő tollából, mely részlet a tudós szerzőnek *A magyar mythologia* irodalma czimü sajtó alatt levő munkájából.

Az ifjusági önképzőkör vezetője a tanári karból dr. Gyulai Agost. 16 rendes gyülést tartott, egyet-egyet Vajda János emlékének szentelt. Apr. 4-én volt a nyilvános diszülés, melyen a pályadijakat is kiosztották.

A főgymnasium életében a többiekkel együtt igen dicséretes a testgyakorlati nevelés. Junius 21-én volt a disztornázás, melyen nagyszámu diszes közönség előtt 70 felső gymnasiumi tanuló nagy eredménynyel és sikerrel vett részt. Ez alkalommal *Demeczky Mihály* szép beszédben kötötte az ifjusag szivére, hogy a lelkiképzés mellé okvetlenül a testit is hozzákapcsolják.

A Ferencz József intézetnek az országos kiállitáskor a bécsi Mária Terézia intézet növendékei vendégei voltak. A szives vendéglátást Báró Gausch egy szép levélben köszönte meg, mit legközelebb közölni fogunk, az intézet szellemének és magas szinvonalának elismeréseül.

Keskenyvágányu villamos vasut a fővárosban,

Az egyesült villamossági részvénytársaság a főváros területén kiterjedt keskenyvágányu elektromos közuti vasuthálózatot, valamint az Istenhegyre vezetendő fogaskerekü rendszerrel kombinált (Abt-féle) vasutvonalat szándékozik létesiteni. E tervnek megvalósitása esetén egyrészt a főváros azon szükebb utczáiban is lehetnének villamos vasutvonalak, a melyekre eddigi közuti vasutaink szabványos nyomtávoluk miatt üzemüket ki nem terjeszthetik; másrészt a Dunától, illetve a pesti oldalról az Istenhegyre rövid, olcsó vasuti összeköttetést nyernénk. A tervezett vasutnak mintegy 37 kmt. tevő, a pesti és budai oldalra terjedő vonalai zárt hálózatot képeznének, melyen ugy az egyes városrészekből, mint a kültelkekről is átszállás nélkül a város központjába lehetne eljutni. Ezenkivül ez a vasut számtalan helyen csatlakoznék a meglevő közuti vasutak vonalaihoz, ugy, hogy ezeknek mintegy kiegészitő mellékágait képeznék. A szóban levő vasut a város belterületén alsó-, külterületén pedig felső vezetékkel készülne. Tervbe vett vonalai a következők:

I. körvonal. Az Eskü-téri hidtól kiindulva a Mária-Valéria- és Honvéd-utczán át, a Lipót-körutat átszelve, a Ferdinand hidon, Lövölde-, Mária-Terézia-téren át a Ferencz térig; itt visszakanyarodva a Soroksári-, Pipa- és Lipót-utczán át az Esküteri hidig vezetne. Ezen körvonalból kiágazó mellékvonalak: 1. Az Arany János- és Aradi-utczán át a Podmaniczky-utczának városligeti végéig. 2. A Klotild-utczán át a magyar királyi államvasutak nyugoti pályaudvaráig. 3. A Ranolder és Védgat-utczan át az Üllői-utig, csatlakozással a közuti vasut tisztviselőtelepi vonalához. 4. A A Bokréta- és Mester-utczán át a közvágóhidig. 5. A Soroksári-utczán át a Kálvin-térig, csatlakozással a közuti és városi villamos vasutak vonalaihoz. 6. A Papnövelde- és Főherczeg Sándor utczán, valamint a Mátyás-téren át a Teleki térig, csatlakozással a városi villamos vasut kőbányai vonalához.

II. Fővonal: A Károly-körut Dohány-utczai torkolatától kiindulva egyik ága a Wesselényi-utczán és a városligeten át, az Erzsébet királyné-uton a Gólya nevü vendéglőig, másik ága az esküteri-hidon át a déli vasut pályaudvaráig és a Városmajor-utczán át a fogaskerekü vasut állomásáig terjedne. Ezen fővonalból a következő mellékvonalak ágaznának ki: A budai oldalon a Fő-utczán át a Pálffy-térig; e vonalnak egy ága a Batthány- és Retek-utczán át csatlakozással a fővonalhoz, a fogaskerekü vasut állomásig vezetne; a pesti oldalon I. a Nagydiófa és Csányi-utczán át a Király-utczáig, csatlakozással a városi villamos vasut vonalához, 2. a Nefelejts-utczán át a m. kir. államvasutak keleti pályaudvaráig.

III. Az istenhegyi vonal. E vonalat illetőleg három alternativ-terv létezik. Az I-ső alternativa szerint a vasut a Krisztina-térről indulna és a Mészáros-utczán át, a déli vasut áthidalásával, a Mozdony-utczán, esetleg a Pálya- és Mészáros-utczán át, a cs. kir. katonai kórház mögött, az Istenhegy-uton át vezetne az Istenhegyre. Végállomása a Templom-téren lenne. A 2 alternativa szerint a vasut induló pontja a Ferencz József-hid lenne, a honnan a Gellérthegy déli lejtőjén (közép-ut), a tabáni temető mellett, az Alkotás-utczán át csatlakoznék az I. alatt ismertetett vonalhoz. A 3. alternativa szerint az induló pont ugyancsak a Ferencz József hidnál lenne, a Gellérthegyen azonban a vonal a felső uton vezettetnék és a Budaeörsi-uton, a Naphegy déli lejtőjén csatlakoznék az I. alatti vonalhoz. Az istenhegyi vonalat esetleg szabványos nyomtávolságura készitenék, mert ez esetben a pesti oldallal két hidon át köthetnék össze és az Istenhegyről jövő kocsik a Ferencz József hidon át is (a közuti vasut „peage“-vonalán) közvetlenül a nemzeti szinházig közlekedhetnének.

A tervezett vasut járművei oly méretüek lennének, hogy a közuti forgalmat legkevésbbé sem akadályoznák. E vasut tervszerüleg jóval olcsóbb volna, mint eddigi szabványos nyomtávolságu közuti elektromos vasutak, az Istenhegyre vezetendő kombinált fogaskerekü vonal pedig a kábel-vasutnál 5—6-szor olcsóbb lenne.

A Buda és Vidéke okmánytárából.

Olvasó közönségünk meleg érdeklődését tartozunk viszonozni azzal, hogy a lap életéből egyetmást megismertessünk, a mi által szerénytelenség nélkül fokozhatjuk az érdeklődést és terjeszthetjük a lapot, melynek erősödése a budai érdekek elismerésének erősödése. Ezuttal közlünk részletet két levélből.

Az egyiket dr. Fodor József az Europaszerte hires magyar tudós irta, ki lapunkat már többször tisztelte meg czikekkel, midőn az egyetemnek Budára helyezésének szükségességét a Buda és Vidéke hangoztatni kezdette. uj kertet (Budapest, Rökk-Szilárd-utcza 28. 1897. jul. 11-én

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Orbánhegyi villámat eladtam — illetőleg leányomra ruháztam.

Ezzel — azt hittem — megszünt a közöm Budához, az I. kerülethez. — Amikor az előfizető czédulát hozták, (julius deczember) elküldöttem. Nem kell többé Buda és Vidéke.

Meggondoltam a dolgot. A Buda és Vidéke oly fontos kulturalis érdeket *képvisel, nevezetesen annyira őszintén küzd magyarságunkért, hogy megbántam a dolgot. Kérem az előfizető czédulát elküldetni.*

Tisztelettel, *Dr. Prof. Fodor.*“

A másik levelet egyik a hazai tudományos életnek szintén kiválósága irta, melyből adjuk a következő részt:

„Jól tudom, mennyi áldásos működést fejt ki Buda és Vidéke különösen a vidéki tanitóság körében. A magam és kedves Nőm nevében elhatároztam, hogy évenkint 12 azaz tizenkét forintot fogunk juttatni az igen tisztelt Szerkesztő Ur kezeibe abból a czélból, hogy ez összegből a T. Szerkesztő Ur évenkint 2 tanitónak, a legjobb belátása szerint szemelve ki őket, Buda és Vidéke becses lapját megküldje.

Feltétlen kivánságunk az, hogy nevünk ez adakozás alkalmából egyáltalában meg ne emlitessék.“

Közöltük ezeket a leveleket annak tanuságául, hogy működésünk, küzdelmünk és törekvésünk elismerői napról-napra szaporodnak. Erre az elismerésre minden igyekezetünkkel méltók akarunk lenni.

Ingatlanok forgalma.

A budai oldalon: Merkl Sebestyénné I. ker. Orbánhegyen fekvő 7474 hrsz. telke 700 frtért Neumeister Mihályra, Bichur Ferencz I. ker. Krisztinavárosban fekvő 1302—18—19 hrsz. telke 20.000 frtért Szénássy Dénes és nejére özv. Szurmák Vilmosné I. ker. Tabán 1562—63 hrsz. telke 20.000 frtért Schwartz József és nejére, Felkisch Mihályné I. ker. Kelenföld 12644 hrsz. telke 1967 frt 46 krért özv. Preisinger Györgyné és társára, Dub Anna I. ker. Kelenföld 15281/1/2/3/4/b hrsz. telke 34000 frt Weisz Jakab és Mórra, Klimes József I. ker. Tabán 1939/10 hrsz. telke 50.000 frtért Pinterits Károly és nejére, Ujváry Mihály II. ker. Viziváros 2446/1 hrsz. telke Chlaudny György és Veronára (örökség), Fodor József I. ker. Örmezőn fekvő 10225 hrsz. telke 15.000 frtért Mezey Gyulánéra, Kelemen testvérek II. ker. Viziváros 2987—90. hrsz. telke 4300 frtért Benyovszky István és nejére, Prohászka Mária III. kerület csatárkai dülőn fekvő 4953. hrsz. telke Prohászka Edére, Krausz Ferenczné I. ker. Madárhegyen fekvő 8940. hrsz. telke 1500 frtért Sulyoky Istvánnéra, Berlován Vazul és neje I. ker. Tabán 1903. sz. telke 14.600 frtért Putyera Istvánra, Knöpfler Ignácz II. ker. Országuton fekvő 3286. hrsz. telke 6500 frtért Skultéty István és nejére, Reutter Nándor és neje I. ker. várszinház utczában fekvő 38. tksz. háza 102.938 frt 20 krért Engl Pálra, Wattmann testvérek I. ker. Kelenföld 42.524. hrsz. telke 500 frtért Schindler Károlyra, Kiss Karolina III. ker. felosztott legelőn fekvő 9325. hrsz. telke 952 frt 10 krért Bodó Pálra, Abeles Adolf III ker. óbudai rakparton fekvő 33. hrsz. telke 25 000 frtért Abeles Vilmos és Dávidra, Berlinger testvérek III. ker. Lajos-utczában fekvő 421—422 hrsz. telke 2916 frt 66 krért Auernek Antalnéra

Ismerőseink.

— Árnyak és fények —

Dr. Kovács Pál.

A lelkesedés bizony ritka ember kebelében van meg ma. Sokan szivesebben visszavonulnak, mint hogy a közügyek vezetésének hálátlan munkájára vállalkozzanak. A vagyonosabb emberek többsége, ha csak vagyon hizlalásról nincs szó, nem igen törődnek a polgárság ügyeivel.

Dr. Kovács Pál barátunk örvendetes kivétel. Megtanulta Sigray Pál oldalánál, hogy a vagyon és nemesség kötelez, ott van mindenütt, hol a lelkesedés kifejezésére, a hazafiságra alkalom nyilik.

A *Buda és Vidéke* nem politizálhat, sem az ellenzéknek, sem a kormánynak politikai szolgálatot nem tehet. Programmunk Buda és Vidékének emelése, magyarosodása, a társadalmi élet élénkitése, a visszavonások enyhitése.

Azonban, ha valaki egy politikai párthoz önzéstelenül szivből csatlakozik, ilyen férfias jellem előtt leveszszük kalapunkat. Ilyen férfias jellem *dr. Kovács Pál*, ki mindig bátran, személyeskedés nélkül, udvariasan, nyiltan hirdeti elveit és a polgárság között mindig ott van. Bátran szól, nyomatékkal, tartalmasan, de soha nem használ ildomtalan fegyvereket.

Nem csak a választásokban, de egyéb közügyek ellátásában is részt vesz erkölcsi és

anyagi uton .Áldozataival, jótékonyságával első az elsők között. Fenköit szelleme, szerénysége és előzékenysége szép jövőt biztositanak ennek a fiatal férfinak, ki hű hazájához, polgártársaihoz és elveihez, ki egy jó budai polgár, s helye az intéző körökben van.

Erre jogositja tehetsége, jelleme, szónoki képessége, kitartása, megbizhatósága, önzetlen emberszeretete és az, hogy ismeri, szeret Budát.

Különfélék.

— **Ki legyen a főpolgármester?** Budapesten széltében hosszában arról beszélnek, ki legyen a főpolgármester? Már neveket is emlegetnek, gazdag, befolyásos emberek nevét, csak a felett kételkednek, vajon melyikben kerekedik felől a polgári önzetlenség, melyik tud lemondani a félmilliomos vagy milliomos urak közül dús kereset forrásáról a főpolgármesterség diszes állásáért? Szegény milliomosok! Szeretnék a méltóságot is, de fokozott üzleti haszonnal. A főpolgármester tehát a mostani felmerült találgatások szerint az leszsz, ki vagy lemond bizonyos üzletekről, vagy a kinek a kedvéért felemelik a főpolgármester járulékait.....

— **A király nevenapja Zsámbékon.** Zsámbékon a községi lakosság az önkéntes tüzoltó egyesület részvétele mellett ő Felsége a magyar kiraly születés napját nagy ünnepséggel megtartotta. Reggel 4 órakor mozsár lövések hirdették, hogy a mai napon minden hazafinak a mindenhatóhoz imával kell járulnia, hogy a legnemesebb, a legigazabb királyt még sokáig a legjobb egészségben megtartsa. A nagy misét Gózony Gyula plébános tartotta és a helybeli tanitói kar régi magyar énekeket adott elő, a melyen az önkéntes tüzoltó testület Klemm Lajos alparancsnok vezénylete alatt részt vett.

— **Örömhir.** A krisztinavárosi templom 100 éves fennállásának ünnepét a herczegprimás azzal akarja méltóan emlékezetessé tenni, hogy az itteni plébánosok az apáturi méltóságot fogják kapni, a mi bizony nekünk régi óhajunk és kivánságunk. A herczegprimás jól teszi, ha a krisztinavárosi hivek buzgóságát kereszténvi érzéseik elismeréseül ezzel az elhatározással fogja megedzeni.

— **Ünnepek.** Mind a mostani, mind az első apostoli király névnapját hivatalosan és nem hivatalosan megünnepelték. A Szent István ünnepére sok idegen zarándokolt fel Budavárába. Kár, hogy a nemzet kegyelete ezt a napot még mindig nem emelte igazi nemzeti ünneppé. Ez is tanujele annak, hogy a magyarból kihaló félben van a magyarság, mert kevés az érzék a mult nagyságainak megtisz'eléséhez. Bérben van maga a történeti irodalom is.

— **Hölgybizottság.** Az „*Országos Nemzeti Szövetség*“ hölgybizottságának megalakitásával megbizott Gálffy Lajos igazgatósági tag a jövő hó első felében hivatalosan is megalakitja Erzsébetfalván a Szövetség legelső hölgybizottságát. A hölgybizottsági tagságot Balázs Irma, Báthory Vilmosné, Rabolt Ferenczné és Vitális Mártonné lelkes, igazi honleányi munkásságukra eddig elé 140 intelligens hölgy fogadta el és mindannyian a szövetségnek szivből és lélekből apostolai lettek. Az „*Országos Nemzeti Szövetség*“ az erzsébetfalvai első hölgybizottság ünnepélyes megalakulásán a legelőkelőbb tisztviselőivel és igazg. tagjaival fogja magát képviseltetni, s a bizottság megalakulását mulatsággal óhajtja egybekötni. Valóban örömmel ismerjük el, hogy Gálffy Lajos, kir. tanfelügyelői hivatalnok, szabadságának egy részét családi ügyein kivül egyfelől azon legelőkelőbb egyesület hölgybizottságának megalakitására forditotta, melynek szervezésében oly nagy része van, smelyért annak idején oly sokat fáradozott, másfelől pedig mint biztos kútforrásból tudjuk közelebbről egy általa szerkesztett igen becses művel fogja gazdagitani irodalmunkat. Mint tudósitónk jelenti, legközelebbről Budán fog megalakulni az „*Országos Nemzeti Szövetség*“ hölgybizottsága. (Öröm mel varjuk és előre is üdvözöljük. Szerk.)

— **A Művelt Nők Otthona.** A „Művelt Nők Otthona“ érdekében, mely tudvalevőleg, felekezeti különbség nélkül egyedül álló, művelt nőknek ád otthont, országszerte megindult a mozgalom. Több megye és város hivatalosan eszközli a taggyüjtést, annál is inkább, mert a mely megye, vagy város 300 tagot gyüjt, annak jogában áll teljesen ingyen, a melyik pedig 150 tagot gyüjt, az feleáron ajánlhat, illetve küldhet egy-egy egyedül álló művelt nőt teljes ellátásra a „Művelt Nők Otthonába“. Taggyüjtő iveket és alapszabályokat a „Művelt Nők Otthona“ irodája (Bpest, VII ker. kerepesi út 44.) készségesen ád az érdeklődőknek.

— **A Budai Muzeum** ügye, mint értesülünk, a legjobb, legkedvezőbb stádiumba került. A lapunk felvetette szép eszmét ime melegen felkarolták s lelkesitő szózatunk társadalmunk illetékes köreiben meleg visszhangra talált. A Budai Könyvtár egyesület, mint halljuk, lelkesen magáévá tette az eszmét s már serényen buzgólkodik, hogy annak minél szélesebb körben hiveket szerezzen. Sőt ennél tovább is megy; legközelebb egy nagyobbszabású impozáns alapitási ünnepélyt rendez, melyek minél fényesebb sikere érdekében a legmesszebb menő intézkedéseket teszi. Addig is, mig e készülő ünnepély részleteit bővebben ismertethetnők, melegen üdvözöljük a derék egyesületet s annak buzgó vezetőit s hazafias törekvésükre a jók áldását kérjük.

— **Rupp Zsigmond távozik.** Mint sajnálattal értesülünk, Rupp Zsigmond királyi közjegyző távozik körünkből, Pestre helyezték át. A Haas palotában lessz hivatalos helyisége. Reméljük azonban, hogy közéletünknek ez a kitünő vezére továbbra is vezérünk marad és nem vesztjük el őt.

— **Fiatal Véreim.** Szemere Miklós feltünést keltett röpiratában az egyetem elhelyezésének kérdésével is foglalkozik. A becses munka erre a részére közelebb felelni fogunk.

— **Budapesti Bazár.** Magyarország legrégibb és legjobb szépirodalmi és divatlapjának a Budapesti Bazárnak 1000-ik száma jelent meg. A jól szerkesztett és szép kiállitásu salon lapot Bartalits Imre (III., Remetehegy) meglepő jó izléssel nyomta.

— **A Szemlőhegy rendezése.** A budai kies fekvésü Szemlőhegy és környékének rendezése ismeretlen okból ismét megfeneklett. A kidolgozott végleges terveket már ez év április hónapjában a fővárosi közgyülés napirendjére tüzték, de hirtelen teknikai okok miatt onnan levették s azóta az ügy nem tud előre haladni. A szabályozás rég óhajtott keresztülvitelére nyaralótulajdonosok küldöttsége keresi föl a napokban a polgármestert, a kit az ügy jóakaratu támogatására kérnek föl

— **A katholikus autonomiai congresszus** küszöbén bizonyára szivesen fogják fogadni az összes érdeklődő körök azt a két füzetet, melyet e tárgyról a Lampel-féle könyvkereskedés közzébocsát. Az egyik egy magvas tanulmány az autonomiáról, melyet szerzője, Csorba Ferencz, először ezelőtt hét évvel adott ki a „Budapesti Szemlé“-ben. Az a feltünés, melyet annak idején Csorba fejtegetései keltettek, indokolttá teszi, hogy a szerző most külön is közzébocsátva, hozzáférhetőbbé tette őket. — A másik füzetben egy névtelen szerző becses visszaemlékezéseket mond el. „A kath. autonomia és az 1871-iki szervező congresszus két pártja“ czimmel. A congresszus egyik legbeavatottabb tagjának e műve németül is megjelent és épugy, mint a magyar szöveg 10 kr.-ért rendelhető meg a Wodianer F. és Fiai czégnél (Andrássy-út 21.) Csorba tanulmányának ára 20 kr.

— **Az árviz.** Schermann Adolf dr., tiszti főorvosi helyettes, a ki a kerületi tiszti orvosokkal az árviz által elboritott összes városrészeket közegészségügyi tekintetben átvizsgálta, a vizsgálat eredményéről s az eddig tett intézkedésekről részletes jelentést, a további intézkedésekre nézve pedig javaslatot tett a tanácsnak. E vizsgálatok alkalmával a III. kerületi filatori gát mellett, mélyebben fekvő kilencz háznak kiürítése vált szükségessé Ezeknek lakóit a III. kerületi elöljáróság helyezte el. Minthogy a vizlevezetési munkálatok gyors eszközlése közegészségügyi tekintetben fölötte fontos, a segédmunkások számát tetemesen szaporitották.

— **Luxus vonatok használata** szabad, bérlet és kedvezményes jegyekkel Felmerült kételyek eloszlatása czéljából *ismételten* közöljük, hogy a budapest-marcheggi vonalon közlekedő 107. és 108. számu luxusvonatok, a melyek használatáért különben külön pótdij nem szedetik, csupán az osztrák-magyar szövetkezeti, a magyar hivatalos vasúti, valamint a nagy közönség részére kiadott *rendes* és az országgyülési képviselők részére kiállitott mérsékeltáru I. osztályu bérletjegyekkel használhatók. Az összes egyébb szabadjegyek, továbbá minden más (nem az országgyülési képviselők) *vagyis: a különféle állami közegek, hirlapirók* stb. részére kiadott mérsékelt árú évi bérletjegyek, valamint a kedvezményes árú-jegy váltására jogositó időleges, arczképes évi és egyszeri útra szóló igazolványok a szóban forgó luxusvonatok használatára *egyáltalán nem érvényesek.* Budapest, 1897. aug 14. A magyar királyi államvasutak igazgatósága

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— Mily nagy arányokat öltött a fővárosi és környékbeli forgalom, ezt élénken bizonyitja a „Petőfi“ könyvkiadó vállalat „*Helyi közlekedési kalauz*“ czimü legujabban megjelent kiadványa. Fel vannak sorolva az összes helyi vonatok, a viczinálisok, hajók, villamosok menetrendjei, sőt még a komfilsok és kétfogatuak árszabásai is helyet találtak a 48 oldalra terjedő füzetben. Akinek a fővárosban és környékén meg kell fordulnia — és ha csak a vasárnapi turista szerény formájában is — tanácskozzék mindenek előtt ezen kalauzzal, ki sohasem gorombáskodik és sokféle felvilágositásaiért csak 10 krajczárt igényel vételdij fejében. A füzet minden trafikban kapható.

— *Utazás Párisba.* A párisi utazás érdekében, mi minden lehetőt elkövetünk, mert elnémetesedett szellemünkre igen jótékony lenne, ha a franczia müveltség felé fordulnánk és tudományos munkáink a franczia és angol tudományból meritenének inkább, mint a szürke németből. Nyelvünk valóságosan elnémetesedett. A párisi utazás mellett ezért is lelkesedik lapunk és ajánlja *Buda és vidékének.*

— *A Buda és Vidéke naptárá.* A Buda és Vidéke naptárába még több egyesület elnöksége nem küldötte be arczképét kérjük tehát az elnökségeket és a községi elöljáróságokat, hogy arczképeiket mielőbb beküldjék. A naptár ára 50 krajczár. Legelső előfizetői Vecsésről érkeztek, mely különben nem tartozik Buda és vidékéhez

— *Szülők figyelmébe.* Egy vagy két tanulót ellátásra elfogad egy budai középiskolai tanár mérsékelt díjért. A lakás a budai hegyek aljában, az árnyas Városmajor szomszédságában, van benne fürdőszoba. Korrepeticzióért külön fizetni nem kell. Lakás-czim a kiadóhivatalban.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

ARLEJTÉS.

24431/1697. Budapest székes főváros tanácsa az I. ker. Mészáros-utczában létesitendő kisdedóvoda felépitéséhez szükséges föld-, kőmüves- és elhelyező, terrazzó- és keramit-, továbbá a kőfaragó-, ács-, cserépfedő, vasgyári, lakatos-, bádogos-, asztalos-, mázoló-, üveges-, végül a vizvezetéki, csatornázási és berendezési munkákra ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet.

A fentemlitett munkák közül a föld-, kőmüves- és elhelyező-, valamint terrazzó- és burkolati munkák 12007 frt 8 krral, a kőfaragó munkák 2091 frt 84 krral, az ács munkák 3114 frt 28 krral, a cserépfedő munkák 439 frt 15 krral, a vasgyári munkák 1576 frt 69 krral, a lakatos munkák 1720 frt 50 krral, a bádogos munkák 999 fort 44 krral, az asztalos munkák 1420 frttal, a mázoló munkák 722 frt 30 krral, az üveges munkák 166 frt 50 krral, s végül a vizvezetéki, csatornázási és berendezési munkák 784 frt 65 krral vannak előirányozva

Felhivatnak tehát mindazok, kik a szóban forgó összes munkákat elnyerni óhajtják, hogy ez iránti összes ajánlataikat a tanács közoktatásügyi osztályában (IV. ker., Kalap-utcza 6. sz.) f. évi julius hó 26-tól kezdődőleg naponként d. e. 9 és 12 órák között átvehető árlejtési feltételek alapján az ugyanott átvehető és 50 kros okmánybélyeggel ellátandó ajánlati ürlapon a kellő bánatpénz letételét igazoló központi pénztári letéti nyugtával felszerelve és lepecsételve legkésőbb folyó évi augusztus hó 17-ik napjának delelőtti 11 óráját az emlitett ügyosztályban adják át. A kőfaragó-, cserépfedő-, lakatos-, bádogos- és üveges munkákra az ajánlattal egyidejüleg minták is lesznek bemutatandók. Az épitkezésre vonatkozó összes tervek és a helyszinrajz a székes fővárosi mérnöki hivatalban Vass József id. mérnök urnál vagy helyettesénél (IV., Borz-utcza 7. sz. II. em.) tekinthetők meg, a hol a szükséges müszaki felvilágositások is megadatnak. A letétbe helyezendő 5%-os bánatpénz állhat kész pénzből, takarékpénztári betéti könyvből, vagy az érvényben levő hatósági szabályzat értelmében biztositékul elfogadható értékpapirokból, megjegyezvén azonban, hogy az értékpapirok csak a napi tőzsdeárfolyam 90%-a erejéig, de semmi esetre sem névértékükön felül fogadtatnak el bánatpénzül. A kellő határidőben beérkezett összes összajánlatok f. évi áugusztus hó 17-én délelőtt 11 órakor fognak az épitésre felügyelő bizottmánynak a tanácsi VII. ügyosztály hivatali helyiségeiben tartandó ülésén nyilvánosan felbontatni és megfelelő javaslattal a székes főváros tanácsa elé terjeszteni. A székes főváros tanácsa fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül minden indokolás nélkül szabadon választhasson, vagy a mennyiben az árlejtés eredményét kielégitőnek nem találná, egyes vagy összes munkák vállalatba adása iránt ujabb ajánlati tárgyalást tarthasson vagy esetleg másként intézkedhessék. A jelzett határidőn tul érkezett, vagy a kellő bánatpénz befizetését igazoló letéti nyugtával fel nem szerelt, továbbá nem a megszabott ajánlati ürlapon tett, a kivánt mintákkal fel nem szerelt vagy egyébként szabálytalanul kiállitbtt ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Az árlejtési feltételek a megkötendő vállalati szerződés alapjául fognak szolgálni s az ajánlat elfogadása esetén a szerződés megköteseig ideglenes szerződés erejével birnak. — Kelt Budapesten. 1897. évi julius hó 22-én. A székes főváros tanácsa

ARVERÉS.

1818/897. A szent-endrei kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság közhirré teszi, hogy Stern Mihály végrehajtatónak Schvadlenka Józsefné szül. Klupp Katalin végrehajtást szenvedő elleni 1247 frt 44 kr. tőkekövetelés és járul. iránti végrehajtási ügyében Stern Mihály utóajánlata folytán a pestvidéki kir. törvszék, (a szent-endrei kir. járásbiróság) területén levő Budakalász község határában fekvő a budakalászi 813. sz. betétben Schvadlenka Józsefné szül. Klupp Katalin nevén álló A. I. 1. 2. sor 2135., 2136. hr. szadova dülőbeli szántókra 221 frt 10 kr., a budakalászi 1182 számu betétben Schvadlenka Józsefné szül. Klupp Katalin nevén álló A. I. 1. 2. sor 306., 307. hr. sz. a. felvett kert és 9. népsorsz ház és udvarra 660 frt, a budakalászi 1183. számu betétben felvett $^2/_3$ részre Klupp Ferencz örökhagyó $^1/_3$ részben pedig Schvandlenka Józsefné született Klupp Katalin nevén álló A. I. 1. 2. sor természetben egyet képező és az 1881. LX t.-cz. 156. § a alapján egészben elárverelendő 1380/1. és 1380/2. hr. sz. szántókra 155 frt 10 kr., a 3. és 4. sor természetben egyet képező 2722. és 2723. hr. sz. egész rétekre együttesen 100 frt 10 kr., 5. sor 3931. hr. egész szántóra 55 frt, a 6. és 7. sor természetben egyet képező 3295. 3296/2. hr. egész szántókra együttesen 111 frt 10 kr., 8. sor 3378. hr. sz. szántónak Schvadlenka Józsefné szül Klupp Katalint illető $^1/_3$ részére 27 frt 50 kr., 9. 10. 11. sor természetben egyet képező 4918. 3919/1. és 3920. hr. sz. egész szántóra illetve rétekre együttesen 77 frt, 12. sor 4044. hr. sz. szántónak Schvadlenka Józsefné sz. Klupp Katalint illető $^1/_2$ részére 40 frt 70 kr., 13. 14. sor természetben egyet képező 4341. és 4342. hr. sz. egész szántókra együttesen 67 frt 10 kr., 15. sorsz. a. a 100. sz. betét A.) lapján bevezetett közös legelőből járó $^{120}/_{9500}$ részt tevő egész illetőségére 110 frtban ezennel megállapitott kikiáltási mint utóajánlati ajánlati árban az árverést megtartatni elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi augusztus hó 30. napján d. e. 10 órakor Budakalász község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényczikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni. — Kelt Szent-Endre, 1897. évi junius hó 28-án. Kir. járásbiróság mint tkvi hatóság.

Pályázati hirdetmény.

906976/97 számhoz. A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1898 évben esetleg további két évben szükséges mintegy 1000 métermázsa rézgálicz szállitására ezennel nyilvános pályázatot hirdet

Az ivenként 50 kros okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1897. évi szeptember hó 4-ének déli 12 óráig a magy. kir állam vasuttakuak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyujtandók vagy póstán oda küldendók. ugyanott a kötelező minőségi minta is

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5% legkésőbb 1897 évi szeptember hó 3-án déli 12 óráig a magy kir államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő

Szállitásra nézve mérvadó és kötelező a 122391 86 sz. általános szállitási és a rézgaliczra vonatkozó különleges feltétel

A szállitásra vonatkozó egyéb részletes módozatok az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályában valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők

Ezen részletes módozatok leirása az ajánlatot tenni szándékozónak a fent nevezett anyag és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki vagy kivánságra postán megküldetik.

Budapest 1897. julius hóban

Az igazgatóság,

HIRDETÉSEK.

Az első
magyar nőgimnáziumban
valamint a hozzácsatolt
elemi és ipariskolában
a beiratások folyó hó 20-án kezdődnek József-körut 19-ik szám alatt, az intézet helyiségében.

GANZ és TÁRSA
Vasöntöde és gépgyár-részv. társ. Budapesten.
Gáz- és Petroleum-motorok
álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:
A) gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat,
Speciálitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzomüvek, hengerek- és ágyugolyókhoz.
Hengerszékek keregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrleshez s egész malomberendezések.
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.
Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.
Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.
Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek.
Acélöntés.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legfiatalabb egyenyes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

A kiinek bármely néven nevezendő
nyomtatványra
szüksége van, forduljon bizalommal
Bartalits Imre
könyvnyomdájához
Budapest, II. ker., Remetehegy.

Tabermann Gusztáv

cs. és kir. udvari

vizvezeték berendező és felszerelő,

épület és diszbádogos-mester.

Budapesten II. k. Margit-körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fűtés és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy Budapesten mint a vidéken.

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő.

iszapborogatás, douche-massage, kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias st. ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten.

Téli és nyári GYÓGYHELY.

LEGUJABB

divatu **czilinder- és nemezkalapok** minden létező alakban, **szalmakalapokból** nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

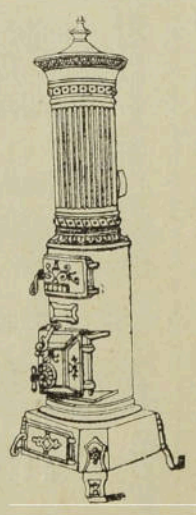
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Cs. és kir. szabadalom, alulról kezelhető ablakzár.

Szulzberger József

épület és műlakatos mester.

Ajánlja dús raktárát, mindennemű, saját gyártmányú takarék és asztal tüzhelyeit, úgy szintén vas kályháit minden nagyságban; továbbá készit mindennemű épület és műlakatos munkát, sirrács keritéseket és kereszteket.

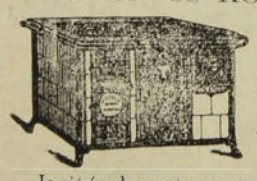
A minták megtekinthetők.

Műhely és iroda:

Budapest, Pálya-utcza 6.

Fiók üzlet, tüzhely és kályharaktár:

Pauler- és Roham-utcza sarok,

hol mindennemű házi és konyha szükségletek, zomanczozott edények kaphatók.

Javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza ős. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

Kitünő vérvörös

édes görög faj-, czukor- és turkesztán

DINNYE

ajánlható nagybani elárusitásra

JANDL MIHÁLY

Vecsés, Pestmegye. Vasut-utcza 27. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betüből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Meghosszabbitás.

A Buda és Vidéke naptára a közlemenyekre, arczképekre, leirásokra, czégmegemlitésre stb. Augusztus 15-ig hosszabbitotta meg a határidőt, hogy a jelentkezéseket és hirdetéseket kényelmesebbé tegye. Csak olyan arczképeket közöl, melyeket beküldöttek. 90.

Eladó.

Mesés olcsón 20 drb. complett ablak, kerettel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 88

Eladó.

az Istenhegyi uton egy szép telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 98.

Eladó telkek.

A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda es Videke kiadóhivatalához, szemelyesen vagy válaszbelyeggel ellatott levelben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Villatelek.

Leányfalván 3½ hold, jó helyen, jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 87

Kirándulás.

Tessék kirándulni! A ki a szép vidéket szereti és a jó bort, ránduljon ki Bartalits Sándor vendéglőjébe a *Mátyáshegyre*. Ó-Budáig villanyos vasut vezet, innena *kiszelli* kórháztól szép negyedóra séta. Családok magok főzhetnek. 94.

Hirdetés.

10703/97. A pestvidéki kir. járásbiróság közhirré teszi, hogy Polgár László és Polgár József pátyi lakosok a néhai és Pátyon 1896. jan. 13-án elhalt Polgár József utáni örökség tárgyát képező, pátyi 133. sz. tjkvben ir. A I. 1. 2. 3. 4. 5. 6. sorsz. 839. 340. 841. 3293. 8394/2. 4395/2. hr. sz. 7. s. sorsz. és A. II. 1. 2. sorsz. 4394/1. 4395/1. hr. sz. és az A —|— 1. sor 4700. hr. számú ingatlanra nézve örökösödési bizonyitvány kiadását kérte.

Ennélfogva az 1894. XVI. t.-cz. 100. §-a értelmében felhivatnak mindazok, a kik a fent megjelölt hagyatékra mint örökösök köteles részre jogositottak, vagy utóörökösök igényt támasztanak, hogy igényeiket a hirdetménynek a hivatalos lapbani közzététel napját követő naptól számitott 45 nap alatt e kir. járásbiróságnál jelentsék be, mert ellenesetben az örökösödési bizonyitvány kiadása a kérvény alapján fog elrendeltetni. Kelt Budapesten, 1897. julius hó 22-én. A pestvidéki kir. járásbiróság 97

Lakás hirdetésére.

Temérdek üres lakás van Budán a külterületeken, és a vidéken. Ennek az az oka, hogy a budai lakásokat nem helyes uton hirdetik. Az alagut táblája, oszlopok, kapuk nem jó utmutatók. Ennél eredményesebb a *Buda és Vidékében* hirdetni az árak kitételével. A közönség ehez könnyebben hozzá szokik és kevesebb fáradsággal örömestebb keres lakást. Egy hirdetés czimmel 60. czim nélkül 30 krajczár. A kiadóhivatal a lakásokat rendes könyvben nyilván tartja. 89.

Szobrok különféle nagyságban eladók. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 101

HIRDETÉSEK FELVÉTETNEK.

A „BUDA és VIDÉKE"

— kiadóhivatalában. —

Budapest III., Kemetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 35. sz. (Kisasszony hava.) Vasárnap, augusztus 29.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Fiatal véreim.

— Nyilt levél Szemere Miklóshoz. —

Kedves Barátom!

Elolvastam a mit irtál. Elolvastam és felfedeztem ebben boldogult Miklós bátyád szellemét. Ne hidd, hogy ez a szellem nem nagy. Én a csekélység, életében bámultam őt személyes ismeretségünk alapján és ugy hiszem, — ha a lélekvándorlás elhihető — Szemere Miklós — a költőn kivül, boldogult apád Szemere István és közel rokon bátyád néhai szathmári Király László-ban hittem, hogy felébred II. Rákóczy Ferencz szelleme.

Ezt csak hittem, de minden geneologiai tudás vagy nem tudás daczára a történelmi és vérátkötözés igazsága és a te személyed érvényesülése utján felismerem benned a Rákóczy vért. Felismerem szavadban, irásodban és tetteidben. Felismerem én: „Ki büszke magyar vagyok és keleten nőtt törzsöke fámnak.“ Keleten nőtt, ha nem is a két vezér törzsökéből, Mint büszke magyar, büszke önérzettel olvastam a te uri könyvedet. Elolvastam és abból örömmel látom, hogy nem fajult el még a régi vér, minden csepje száz aranyat ér.

Kedves Barátom!

Örömmel üdvözöllek Üdvözlöm szép és eme gazdag munkádat. Adja Isten, hogy fiatal véreink eszméidből táplálkozzanak.

Kivánom szivemből.

Nagybecsü munkádat olvasva, szemembe ötlik a vadvizes Lágymányos, a lakatlan Gellérthegy kifejezése. Tovább forgatva a tartalmas lapokat ugy látom, hogy te ugy mint én a kulturális deczentralisátió hive vagy.

Igaz. Jól teszed. És miután Buda nem Pest, a törvény daczára a vidéki városok között mi a főváros szebb fele szintén ott vagyunk. Igy van, hiába festi más szebben Buda nem Pest.

A vadvizes Lágymányos, a lakatlan Gellérthegy és az egész adófizető I—III. kerület olyan kevéssé főváros, mint Sáros-Patak.

Benne van a főváros övezetében, de a nélkül, hogy fővárosi ellátást és gondolkodást élvezne.

Az egyetemnek nem Pest a helye, mely megmérgezi az ifjuság testi és szellemi életét. Helye a vidék. Legyen az Kolozsvár, Sárospatak, Eperjes, Pécs, Kassa stb Legyen helye a vidék, de Budát ki feledni nem lehet, nem szabad. A kifeledés ellen tiltakoznak történeti hagyományaink. Hol Mátyás az igazságos ..... Ez a Lágymányos különben sem annyira vadvizes, nem anynyira egészségtelen, mint sokan hi zik. Nem egészségtelen és alkalmas és méltó arra, hogy ott egyetemi város épüljön. Épüljön egy fővárosi egyetemi város, mert hát a fővárosnak is van joga ahoz, hogy ott egészséges helyen egyetemi ifjuság nevelődjék.

Te elvetetted a koczkát, te vissza nem léphetsz, szavaid, kijelentéseid a magyarok Mozesének jelöltek. Tégy és alkoss legjobb belátásod szerint. Hidd el, mi követünk, a jó budaiak követnek. Lehet, hogy a Lágymányos, vadvizes. Feltéve, de meg nem engedve lehet az, de a jó budaiak jó hazafiak, kik ezeken a vadvizeken is veled mennek. A lakatlan Gellérthegy sziklái is megmozdulnak a hazafias ügyért, a hogy a jó budaiak megmozdultak mindég. . . .

A vidéki városok megerősitése munkájából Buda is részt kér. Részt kér a megmagyarosodásért, a saját és vidéke megmagyarositásáért. Hogy pedig a magyarositásra és elveid érvényesitésére mily fontos volt a hajdani műegyetem, arról nem is beszélek.

Szép nők, szép leányok itt is vannak Budán és vidékén. Itt is van müvelt családi élet.

Legyen szerencsénk.

ERDÉLYI GYULA.

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

A Lobkowitz codexről.

Több szóban tartott fenn oly hosszú hangzót, melyet ma már röviden ejtünk, mint aach (ádsz ma adsz), haach, vaal, haal, mely utóbbiaknak hosszú hangzóját a rokon nyelvek is igazolják; a kérdő -e szócska is eredetibb ee (é) alakban van meg; a harmadik személyü rag eredetibb hosszuságát mutatja kegössegee (kegyössége) alak.

A hangrendi illeszkedés csak az angel (angyal) szónál nem ment egészen végbe. Az eredetibb mélyebb hangzót mutatják tahat (tehát), sohol, sohova, sohonnat (sehol), tartomanbaly (tartománybeli), vilagossag nalkul (világosság nélkül); a szer rag legtöbbször illeszkedés nélkül fordul elő: háromszer, másodszer.

Érdekes hangszinbeli sajátságokat is találunk: urozni (orozni), tanol (tanul), kéván (kiván), épől (épül), fil (fül), héség (hőség), szivedbél (szivedből), lehessenk (lehessünk), fejedelménk (fejedelmünk), semmibél (semmiből) stb.

Több alak a maival szemben eredeti mássalhangzót tüntet fel, mint hív (hű), épülti (épiti), emléközjél (emlékezzél), hoszjabban (hosszabban), hozjá (hozzá).

Sok szónál meg eredetibb hosszú mássalhangzót őrzött meg, melyeket ma már röviden ejtünk ugyan, de a rokon nyelvek bizonyitják, hogy eredetileg hosszúak voltak, mint telljes, esső, essedez, éppit, hallogat, tüzzes, settét, visszont, hassad, mezzitelen, kesseredik, közzé, eggyetlen; az -ás -és főnévképző és -oss, -ess, -öss alakban fordul elő; a magyar fosztóképző -talan, -telen, -tlan, -tlen is nyujtottan fordul elő: -ttlan, -ttlen.

A hangszervi közeledésre is, t. i. hogy a zöngés (lágy) mássalhangzók a zöngétlenek (kemény) előtt szintén zöngétlenekké válnak és viszont a zöngétlen hang zöngés lesz zöngés előtt, elegendő példát mutat, mint *imátság, fáratság, ezegből, boldogtalamb.*

A ragok közül csak a *-val, -vel* rag van hasonulás nélkül: *istenvel, malasztval, halálodval, szegekvel.*

Ezek e nyelvemlékben található fontosabb és érdekesebb hangtani sajátságok.

* * *

Az alaktan terén is találhatunk különféle régiségeket. Igy érdekesebb összetételek: *holteleven, időnap, titokház.* Mozzanatos *m* képzőt mutat az igeképzésben: *uszamik, iszamó, tolyamik, futamik; p* képzőt *hagyap* (mai jelentése: köpni.) Érdekes szenvedő alak *születtetik*, mely nyilván bizonyitja, hogy az egyszerü *születik* alakot az iró nem érezte szenvedőnek, mint a nép még manap sem. A névszóból igét képző *-it* képzőt még eredetibb alakban mutatja *épült, jobbojt, világosojt, erőssét.*

A névszóképzésnél az *-ás -és*, mely a nomen actionis képzője, többször kifejezi a nomen acti t, mit *táplálás* (e. h. táplálék), *gondolás* (e h. gondolat), *cselekedés* (e. h. cselekedet); és viszont a nomen acti képzője az *-at, et*, többször nomen actionis-t fejez ki, mint *teremtet* (e. h. teremtés), *meggondolat* (e. h. meggondolás). A mai *-alom, -elem* képzőt még eredetibb *-alm, -elm* alakban látjuk: *értelm, jutalm, szidalm, fájdalm, veszedelm.* A határozó igenév is mindig *-ván, -vén* teljesebb alakban fordul elő. pl. *Lássátok az szegény szülöttet feküvén, bepólálván, futván, ülvén, függvén.* — Érdekes a *ság* képző jelentese e szóban: *rómaság*, mely annyi mint római birodalom. Fontos továbbá még a többes képzőnek *t: k.* változása, mely nagyon gyakori e codexben; de azért mégis kétségesnek tartom, hogy az a *t* az eredeti többesi *t* képző volna, mert mindig figyelembe kell

A fővárosi közmunkák tanácsa müködése 1896-ban.

A Lukácsfürdő előtti „malomto“ áthidalása és a II. ker. Zsigmond-utcza rendezése.

A Lukácsfürdő és császárfürdő előtt húzodik el a Zsigmond-utcza, mely Ó-Budát a főváros belsejével köti össze Az ó budai gyárak hemzsegő, hatalmas kocsiforgalmat támasztanak ezen a fő útvonaton, a mit ezen az utczán kell lebonyolitani megoszthatatlanul, mert magát a lakott városrészt e fürdőtelepek mentén összeszoritja egyfelől a Rózsahegy és a Józsefhegy, masfelől pedig a Dunapart — s e torkolatnak csupán ez az egyetlenegy utczája van. A Zsigmond-utczát még ezenfelül megszükitette a Lukácsfürdővel szemben levő u. n. „malomtó“-nak az utczába benyúló része is, mely az utczatestből mintegy 40·00 m. hosszúságu és közel 7·00 m szélességü területet foglalt el, úgy hogy e helyen állandó forgalmi zavarok támadtak.

A hatóságok többizben foglalkoztak azzal, hogy az ilyképen támadó bajokat elháritsák. Már ezelőtt 30 évvel fölmerült a rendezés eszméje; az első komolyabb szamba menő tervezeteket azonban a fővárosi mérnöki hivatal 1882. év február hó 15-én mutatta föl. Részint a megoldás módja fölött eltérő vélemények, részint pedig a vele járó költségek előteremtésének nehézségei hosszú időn át halasztgatták a fölmerült különböző tervek bármelyikének is a megvalósulását, mig végre az országos kiallitás, ezt az ügyet is dülőre juttatta.

A mérnöki hivatal kétféle megoldást ajánlott. Elsőben mintegy 1000 m³ iszap, kövecs és palatörmelék kiemelésével és 35 drb. betonalara állitott, de csak igen gyengén alapozott oszlopon nyugvó téglaboltozatokkal, medenceszerüleg tervezte meg a tónak a szabályozó vonaltól a Zsigmond-utczába benyúló részében való befödését. A masodik omegldás abból állott volna, hogy a szabályozó vonal helyén támasztó falat terveztek és innen a Zsigmond-utczáig terjedő tórészt egyszerüen be akarták tölteni. Ez utóbbit a fürdőtelep tulajdonosai nem engedték kivitelre juttatni, mig az előbbi tervezet végrehajtásához megtett előmunkálatok közben, a főforráshoz közelebb eső tórész elrekesztésére szolgáló zárófal épitésekor, a tavat lecsapolták, ugyanekkor annak nyugati oldalán bővizü forrás fakadt, az elzárt részben a viz tükre egyidejüleg leapadt s ennek következtében a munkálatokat meg kellett szüntetni.

Ezután oszloppal és rácsos gerendatartóval, zóré-vas befedéssel akarták áthidalni a tavat; ezt a tervet azonban a fürdőtulajdonosok ellenezték és helyette 1890 ben már kétféle tervet ajánlottak a végrehajtásra, melynek egyike szerint a tó áthidalását egy közbenső oszloppal 2 nyilású rácsos főtartóval tervezték s a kereszttartók egyik végükkel a főtartóra, másik végükkel a régi falra támaszkodtak volna. A kereszttartók között parabólikus Monier-ives lemezeket terveztek, a vasszerkezetet pedig Monier-szerüleg betonnal akarták bevonni.

A másik terv szerint egy rácsos főtartóval, egy nyilással is áthidalták volna a 40·00 m. széles tavat. A szerkezet részletei az előbbihez teljesen hasonlóak.

A mérnöki hivatal 1891-ben természetes lejtőjü kőtöltést tervezett e tórész betöltéséhez, s a tóból kivezető 3 csatornát czölöpsorokkal, illetőleg szádfalakkal kivánta meghosszabbitani

Ennek a tervezetnek a végrehajtása azért dőlt dugába, mert a tavat le kellett volna egészen csapolni s az iszapot szárazon, vagy pedig kotrás útján kellett volna eltávolitani. Mindkét esetben a vizviszonyok teljes megzavarása elkerülhetetlen lett volna, a mi a fürdők használatát érzékenyen sujtotta volna, úgy hogy e tervnek megvalósitását legfőképen a fürdőtulajdonosok ellenezték Ekkor a főváros tanácsa türelmét vesztve, 1893. január hó 19-én hozott, határozata szerint e kérdés megoldását elejteni kivánta. Ezalatt azonban Wünsch Róbert vállalkozó ajánlkozott arra, hogy egy 50·00 m. hosszu vas-ivtartóval áthidalná e tórészt, de e terv szerint a hid pályája oly magasra volt fektetve, hogy kiállott volna a végleges útszinből. Ugyancsak Wünsch beton vasszerkezettel és hat oszloppal, igen gyönge ivtartókkal is át akarta hidalni a tavat, de ezek a tervek sem feleltek meg.

A legutolsó ajánlatot a Schlick-gyár tette, mely szerint közbenső oszlop nélkül, 42·00 m. hosszú, közepén 5·00 m. magas szabadon álló, ivalakú főtartó alkalmazásával, melyen kereszttartók egyik végükkel, a tavat keritő régi falon pedig a másik végükkel feküdtek volna, — óhajtotta e kérdést megoldani.

A kocsipálya alatt másodrangú kereszttartók, ezeken zóré-vasak, kavicságy, koczkakövezet és a gyalogút alatt kisebb méretü másodrangú hossztartók voltak megtervezve. A főtartó 2 végpontja hidpilléreken nyugodott volna s ideiglenesen a jelenlegi, annak idején pedig a végleges útszinbe lett volna illeszthető. E terv szerint is a nehéz vas kereszttartók egyik végükkel a régi és merev falra s másik végükkel a rugalmas főtartóra támaszkodtak volna, a mi már magában véve hibás; de egyébként is a kényes forrásvizeknek e helyen és oly közelből való kigőzölgése a vasra mégis csak ártalmas, annyival inkább, mert a vasszerkezetnek az útviszonyok miatt, a tó vize fölött igen alacsonyan kellett volna feküdniök, miáltal a föntartásuk, a rozsdásodás ellen való állandó megvédésük úgyszólván lehetetlenné vállott volna.

Mindezek után oly megoldást kellett keresni, hogy a tórész áthidalásakor a tavat ne kelljen egeszében lecsapolni, továbbá, hogy a tó területéből minél kevesebbet kelljen elvonni és végül, hogy a már eddig talált és esetleg még fölfakadó forrásokat meg ne zavarják s a vizviszonyokat meg ne bolygassák. Ez elvek szemmel tartásával műszaki osztályunk több tervet készitett, nevezetesen: czölöpracson nyugvó téglaboltozatú, továbbá légnyomású keszonokkal alapozott pilléreken köboltozatú, valamint ugyanily pilléreken Monier-rendszerü vasbéton ivekkel való áthidalás terveit dolgozta ki, valamint hogy a pilléreknek kutakkal való alapozását is kombináczióba vette. Ezek után azt az ajánlatot tettük a székes-főváros közönségének, hogy a „Malom-tó“ beboltozására, illetőleg áthidalására és a Zsigmond-utcza rendezésére előlegezzük a költségeket, ha a főváros a légnyomású keszonokkal alapozott pilléreken nyugvó köboltozatú áthidalás terve szerint, melyet az 1. és 2. ábrában mutatunk be, e munkálatokat a kiállitás megnyitásáig végrehajtjuk; mert a fürdőtelep előtti rendezetlen állapot ennél továbbra már meg nem türhető. Ezenkivül hajlandók nyilatkoztunk arra, hogy a tóáthidalás és az utczarendezés végrehajtását elvállaljuk; ezt a főváros közgyülése köszönettel fogadta, úgy hogy a tervek gyors letárgyalása után a munkálatokat 1895. október 5-én meg lehetett inditani.

E munkálatok két részből állottak. Nevezetesen a tó áthidalásából és a Zsigmond-utcza rendezéséből, mely szerint utóbbin értendő: a régi úttest felbontása és leásása, valamint egy 200 méter hosszú $^{95}/_{69}$ m. belvilágu új közcsatorna épitése, melybe az új házi csatornákat és az utczai viznyelő csatornákat kellett betorkoltatni, továbbá új vizvezetéki és légszeszcsövek lefektetése, új kandeláberek fölállitása, gyámfalnak az épitése, asfalt és új gránitburkolatok létesitése, a Zsigmond-utczának 16 ölre való szélesbbitése, valamint a villamos közúti vágányok lefektetése. A tóáthidalás munkálatainak végrehajtásával Gaertner és Zsigmondy vállalatot, az útrendezés munkálatainak végrehajtásával pedig Hirsch Mihály vállalkozót biztuk meg. Mindenekelőtt némi nehézségek között megépitettük az utczai új közcsatornát, mely alkalommal az épitő árokba betóduló forrásviz ellen kellett állandóan védekezni. Ezalatt hozzáfogtunk a tóáthidalás munkálataihoz is Egész télen át szakadatlanul folyt itt a munka, s a midőn 1896. év tavaszán az útrendezés hátralevő részei is elkészültek, megnyilt a tágassá és ujjá alakitott Zsigmond-utcza, melynek jelentékeny szakasza most már a tó fölött épitett kőhidon terül el és a főváros érdekesebb közművei egy ujabb alkotással szaporodtak.

Ez a kőhid, 4 nyilásu. A parti és mederpillérek, teherbiró talaj igen változó alakulása

---

vennünk, hogy a codexirók a helyesirásban nagyon figyelmetlenek voltak s igy könnyen lehet ez puszta tollhiba is, mivel *c* a *t* pedig *l*.

Ismeretes dolog, hogy a régi nyelv a fokozásban eltér a maitól, amennyiben a felsőfok képzésénél használt *leg* szócskát vagy még épen nem, vagy nagyon ritkán használták, hanem más alakokkal, körülirással pótolták a felső fokot. E codexben is csak leg*ottan*, és leg*méltóságosb* alakoknál fordul elő. különben pedig körülirással képezi, mint *mentől alól, fölötte igen én szerető hugom, irgalmasságos, jóságos, tisztességes, édességes, vénséges.*

Sorszámnév képzőül a puszta *d* szerepel az *-ik* kiemelő képző nélkül, mely csak egykét esetben van meg, sőt sorszámnévkép szerepel a puszta *más* is, mint manap is a székelyeknél *másod* vagy második helyett.

A mi az igeragozást illeti, az *ik*-es igék végszója következetesen meg van tartva e codexben. A mult időt a rendes codexi alakokban találjuk, mint *vén, tőn, voltanak* stb. A jövő idő kifejezésére az *-and, -end* képzős alakokat használja mindig. A *fog* segédigével szerkesztett igealakot csak egy izben találtuk: *el fog szakadnia.* E jelentő módu alakokkal szemben sokkal fontosabb, jelentősebb alakokat mutat a felszolitó mód *szabadóh, jobbéhok, bizonyihad, fordóhad* alakjával s a feltételes mód *származnéjék, történnéjék, lakozniék, gondolkodnéik, mondanája, látnája, esmérnéje, akarnája* alakjaival, mely utóbbiakkal a göcseji nyelvjárásban még manap is találkozunk

A névragozásra nézve megemlithetjük, hogy amint a régi nyelvben általában, ugy itt is a többesszámú birtokos mellett a birtok is többesi személyraggal van ellátva, mint pl. *királyoknak kazdagságok*

A főnévi igenév is rendesen személyragozva fordul elő, *bizonságot akarok vennem tőled*; sőt az igenév eredetibb alakját is megtaláljuk sok esetben: *Szohtanak tennie, kezdesz gondolkodnia, ne szünjél imádkoznia*

Eredetibb lativuszi rag van e szóban: *kivé* (ki); ily jelentése van a *-lan -len*, raguak is e szóban: *virradólan.* Az időhatározó *-kéd* is előfordul: *naponkéd.*

Még egy-két különösebb ragozott alakot is fel kell emlitenünk: *nálamnál, harmad napignál, tőlénél.*

* * *

Sok érdekes kihalt és különös jelentésű szót mutat fel e codex jelentéstanában is: *alávaló* (vilis) *öltözet, alejt,* (putare), *állat* (res), *megápol* (megcsókol), *bátorság* (securitas), *czucza* (darda). *megenyhitem* (castigare); *ég* (stella), *féruha* (velum), *gyarat* (mivel), *hagyapás* (köpés), *hamarja* (verseny), *hévon* (üresen), *hiedelem* (refrigerium), *hitság, hit* (stultitia, stultus), *hollal* (reggel), *hős* (ifju), *iszamó* (csúszós), *jog* (jobb, pl kéz), *joh* (gyomor), *jószág* (virtus), képutálás (hipocrisis), *késálkodni* (küzdeni), *kutya* (tabernaculum), *malaszt* (consolatio), *marha* (vagyon), *monnófél* (mindkétfél), *mulat* (időt tölt), *ravasz rómaság* (római birodalom), *sing* (három sing gyolcs), *kiszármazni* (kiömleni), *kiszegik* (kitörik), *megszontyorodni* (megszomorodni), *szoros* (szigoru), *tartomány* (possessio), *urozni* (lopni), *valál* (birtok), *vallani* (birni), *venerék* (ital), *vetődni* (vetekedni, mérkőzni), *zajosit* (megrészegit).

Az igekötőket is sokszor más jelentésben használja, mint ma pl. a *meg* igekötőt *be, ki, le, fel* jelentésben. A mutató névmásból keletkezett névelőt még e codex is többször elhagyja. A visszatérő névmásoknál nem tesz különbséget a személyre mutató *ki* s a dologra mutató *mely* között. Az eszközhatározó *által* névutó egészben véve csak kétszer fordul elő, különben mindig *miatt* áll. A *nélkül* névutó még

miatt nagyon is különböző mélységig nyúlnak le, s alapozásuk légnyomásu keszonok segitségével történt, főképpen azért, mert a tó ismeretlen forrásviszonyai és a fürdők érdekei miatt minden más mód kevésbbé volt megbizható s mert az érdekelt felek ebben a módban teljes megnyugvást találtak. Az épitő tervek egybeállitását megelőzték természetszerüleg, a tóban eszközölt próbafurások, melyek szerint azt találtuk, hogy a tó vizének legnagyobb mélysége mintegy 2·00 méter továbbá hogy a tó medrének legfelső rétege mintegy 2·00 m. vastag lágy iszapból áll s ez alatt ugyancsak mintegy 2·00 m. vastag szilárdabb agyagos márgás iszap terül el, úgy hogy a teherbiró szikla-alap, mely a Józsefhegyről igen ferde sikban húzódik a Duna felé, mintegy 6·00 m.-re van a viz szine alatt, melynek a Duna 0 pontjától számitott magassága × 8·50, tehát a szikla-alap magassága × 2·50 m.-nek fel meg. Csupán a tó déli oldalán, a „Népgőzfürdő“ felőli részben eszközölt próbafurások mutattak ettől jelentékenyebben eltérő eredményt, a menynyiben ott, a birós talajra a viz szine alatt 8·50 m. mélységnyire lehetett jutni, a mi a Duna 0 pontjának felel meg.

Az eskütéri hid.

Az ötödik Duna-hid ügyében, a mely oly sokáig vetődött ide s tova a tervezgetések és előkészületek útvesztőjében, most végre megtörtént az első komoly lépés a megvalósuláshoz.

A kereskedelmi miniszterium hidépitési osztályának vezetősége ugyanis most elkészitette az eskütéri hid épitéséhez szükséges összes munkálatok tervét, a mely egy-két nap mulva kikerül a nyomdából s azután a miniszterium kiirja a pályázatot a hidépités munkáira.

A pályázat határideje körülbelül három hét lesz, a melynek elteltével nyomban megvizsgálják a beérkezett ajánlatokat s a legelőnyösebb ajánlatot benyujtó vállalkozókkal azonnal megkötik a szerződést, ugy hogy a hidépitéshez a vállalkozók az előkészitő munkát már ez év október közepén megkezdhetik.

A hidépités első komoly lépése alkalmából engedelmet nyertem arra, hogy a hid épitésének terveit behatóan megtekinthettem s a tervek alapján sietek megismertetni a magyar közönséget az ötödik Dunahiddal, a mely iránt különben nemcsak mi érdeklődünk, de még a külföld is.

A kereskedelmi miniszterium hidépitési osztálya ugyanis már számtalan levelet kapott külföldről, különösen Angolországból, a mely levelekben szakférfiak, elsőrangu szaklapok is, mint a Times, a hid leirását kérik s kérdezősködnek, hogy mennyire van az épités, mikor lehetne megtekinteni stb.

A külföldnek ez a nagy érdeklődése is bizonyitja azt, hogy uj Dunahidunk a maga nemében páratlan lesz.

De való is. Az esküténi hid tudvalevőleg egy nyilásu lesz, már pedig ilyen nagy egynyilásu hid, mint a milyen az esküténi hid lesz, az egész világon nincsen. A többnyilásu hidak közül is csak a broklini Eastriver-hid és az angol Forth-hid vetekedhetik vele.

Az esküténi hid, mint ismeretes, egyenes folytatása lesz a Kossuth Lajos-utcza meghosszabbitott részének, a mely a Dunáig fog vezetni.

A Kossuth Lajos utczának ez az uj része, azonban nem egyenes folytatása a mai Kossuth utczának, hanem kissé dél felé fog görbülni.

Az uj útvonalat az esküténi hid miatt kell igy épiteni, mert másképen a hidat meg kellene törni, a mi pedig nemcsak hogy szép nem volna, de lánczszerkezeténél fogva lehetetlen is. Igy az uj útvonalnak egyenes folytatása lesz a hid.

Az uj hid a pesti oldalon a belvárosi főplébániatemplom dél felére esik, mig a budai oldalon a Rudas-fürdő előtt levő kert északi szélén végződik.

Az eskü téri hidnak, mint már előbb emlitettem, a Duna fölött egyetlen nyilása lesz, tehát a medert pillér nem fogja zavarni.

A pillért vagy oszlopot az első rakodópartra fogják épiteni, de egy része a vizbe jön s a Duna fenekéről épitik föl.

A két pillér között a Dunát áthidaló egyetlen nagy nyilás 200 méter hosszu lesz.

Erre a nagy nyilásra fektetett hidpályát, ugyanolyan lánczszerkezet fogja tartani, mint a Lánczhidé, de ugy a tartó láncz, mint a függő lánczok jóval erősebbek lesznek, mint a Lánczhidon. A lánczok erősségét növelni fogja az, hogy meg lesznek merevitve s nem történhetik meg az az uj hidnál, a mi a Lánczhidnál napirenden van, hogy nagyobb szélben vagy nagyobb sokaságnál a hid hullámzik és jobbra-balra inog, a szerint, a mint az egyik oldalon vagy a másik oldalon vannak többen.

Rendkivül érdekes ujitás lesz az uj hid lánczszerkezetében az, hogy a lánczok nem a hidpályán, hanem azon kivül lesznek, ugy, hogy az egész hid a két lánczsor között lesz kocsiútjával és gyalogútjával együtt.

Hogy a hid tervezői miért csinálják igy, annak az a praktikus oka, hogy a hidpálya minél szélesebb legyen és hogy a lánczokat minél jobban lehessen mereviteni a szélnyomás ellen.

A lánczokat az alsó rakodópartokba épitett pillérekre függesztik föl. A pillérek a zérus vizszin fölött kilencz méter magasságig faragott mészkőből lesznek, azonfölül azonban vasból, tehát nem ugy mint a mostani hidaknál.

Ezt nem csak azért csinálják vasból, mert olcsóbb, de különösen, sőt egyedül azért, mert a kőoszlopnak az időjárás hőmérséklete szerint nincs kitágulási képessége s igy a függő lánczok, az idő hőmérséklete szerint nem tágulhatnak, a mi a lánczszerkezetre nézve nagy hátránynyal bir. A vasoszlopnál azonban a lánczok szabadon tágulhatnak, mert az oszlop is együtt tágul.

A pillérek vagy föntebb már oszlopok müvészieson készitett toronyszerü csucsukkal együtt hatvankét méter magasak lesznek. A hid mindegyik oldalán két-két tornyos oszlop lesz, a melyeket ives rácsozat fog összekötni a lanczok magasságában, ugy hogy mindegyik oldalán az oszlopok egy-egy pompás óriási kaput fognak képezni.

Ezekbe az oszlopokba fogják függeszteni a lánczokat. És pedig az alsó lánczot ötven méter magasságban, a felsőt pedig még egy méterrel magasabban helyezik el, olyan formán mint a Lánczhidnál.

A lánczok az oszlopokból folytatódnak a hidfőig. A hidfőben lesz két-két horgonykamra. Ezekbe a kamrákba vezetik lánczcsatornákkal a lánczokat, s a kamrákban vassarukkal lehorgonyozzák.

A hidfő ugy a pesti, mint a budai oldalon 42 méternyi távolságban lesz a pillérektől a felső rakparton ugy, hogy a hidfő Duna felőli homlokzata körülbelül egy vonalban lesz a házsorokkal.

A hidfőket a pillérekkel az alsó, felső rakpart és a korzók fölött két kisebb áthidalás fogja összekötni, ugy, hogy a hid a Dunapart két járdája és kocsiútja fölött fog elvonulni s alatta ugy a kocsik, mint a gyalogjárók zavartalanul közlekedhetnek a parton.

Az uj hid tehát ebben is el fog ütni a mai hidaktól, a melyek csak a rakodópartoktól indulnak ki.

A hidfők falát, mely részben gránitkőből, részben faragott mészkőből készül, mélyen leépitik a földbe. A hidfők roppant mennyiségü — 14 ezer köbméter — követ vesznek igénybe s alapterületük ezer négyzetméter lesz. Ehhez pedig azért kell ilyen roppant kőtömeg, mert a hidfők falai tartják a hidnak összes sulyát, és a reá jövő összes terheket.

A hidfőket a pesti oldalon a dunaparti házsorral egy vonalban, a budai oldalon pedig a mai Döbrentey-utcza szélén helyezik el, de azért itt az utcza szabadon marad.

Az uj hid, ugy mint a többiek, egy kocsiútból és két gyalogjáróból fog állani. A gyalogjárót azonban nem fogja korlát elválasztani a kocsiuttól, mert mint emlitettem, a lánczok nem közbül, hanem a hid külső részén lesznek.

A kocsiút 11 méter széles lesz, vagyis három és fél méterrel szélesebb a Lánczhidénál. A gyalogjárók szélessége három és fél méter lesz, vagyis kétszer olyan széles, mint a Lánczhidon, sőt még a többi hidak gyalogjáróinál is félméterrel szélesebb, ugy hogy az uj hid gyalogjáróin a legnagyobb sokadalomnál sem lehet torlódás.

Egyébként az egész hid szélessége 18 méter lesz, az oldalán elfutó lánczokkal együtt pedig husz méter.

A hidpálya kocsiútját az ugynevezett forévasból készitik, mig a gyalogjárókat huilámlemezből. A vasalapra aszfalt-beton jön, nem pedig czement-beton, mert a czementből az esővíz kimossa a meszet és igy a vas megrozsdásodik, mint ezt a Margithidnál is tapasztalhattuk. A kocsiútat azután fakoczkákkal, a gyalogjárókat pedig aszfalttal burkolják.

A hidpálya magassága a zérusvizszin fölött tizennyolcz méter, mig a hajózási magasság 15 méter. Ez mindenütt egyforma. Ez a magasság a hid két széle felé gyöngén esik. A hid egész emelkedése valamivel kisebb lesz a lánczhidénál, de több a Ferencz József-hid emelkedésénél, a mely kissé lapos is.

A hid roppant sulyt fog képviselni. Az összes vasszerkezet sulya százezer métermázsa lesz, a miből a lánczokra, a melyek lágy aczélból készülnek, negyvenezer métermázsa esik.

Miután a hid már a parton hat méter magasságban fog elvonulni az út fölött, meg kell emlitenem azt is, hogy a kocsik és a gyalogosok, hogy jutnak föl a hidra.

Mindenekelőtt a belvárosban lebontott házak helyét fokozatosan feltöltik a hid magasságáig. A térparancsnokság uj épületét már erre a szinvonalra fogják épiteni. Hasonlóképen feltöltik a Dunapartot is, de egyelőre csak a vámház felé eső részét. Ezen az oldalon tehá a kocsik könnyen közlekedhetnek. t

Sokkal több gondot adott azonban a partnak és az útnak a belvárosi templom felé eső része. Ezt az úttestet ugyanis addig változatlanul kell hagyni, mig a templomot le nem bontják. A templom tehat mindegy gödörben lesz.

Eleinte ugy volt, hogy a Mária Valéria-utczából jövő kocsiknak majd meg kell kerülni a templomot s ugy juthatnak csak a hidra, de miután ez nagy akadálya volna a forgalomnak, elhatározták, hogy a Mária Valéria utczából egy ideiglenes utat csinálnak a hidra s igy a kocsik innen is zavartalanul közlekedhetnek.

A budai oldalon már a várbazár előtt elvonuló útról nem lehet egyenesen följutni a hidra. Itt ki kell majd a kocsiknak kerülni a budai körútra s innen mehetnek föl a hidra. Ez azonban nem lesz nagy kerülő, mert a budai körút mintegy folytatása lesz a hidnak. A hid másik oldalán a Rudasfürdő melletti

---

illeszkedés nélkül is előfordul, mint *malasztjánál kil.* A *maga, bátor, olymint, ugyszinte* (quasi), *minemde* (numquid), *tehát* (akkor) kötőszók használata egészen közönséges.

* * *

Ezek az érdekesebb adatok, melyeket e codex feltüntet s mindenesetre figyelemre méltók; s eléggé mutatják, hogy a codexek nyelvi tekintetben való feldolgozása mily lényeges feltétele a nyelvtudománynak.

Gáspár Elek dr.

(Vége.)

Aranypor

Bármily felfedezéseket tegyen is valaki az önszeretet birodalmában még mindig marad ott elég ismeretlen földrész.

*

Kiválóbb lelkitulajdonok kellenek a szerencsés helyzet, mint a szerencsétlenség elviselésére.

*

A kik sokat foglalkoznak a kicsinyes dolgokkal, tehetetlenné válnak a nagyobbakra.

útról és a Gellértrakpartról zavartalan lesz a közlekedés.

A gyalogosoknak a Dunapartról vagy a korzóról nem kell fölkerülni a hídra Mindegyik oldalon ugyanis lépcsők fognak fölvezetni a partról a hídra, a mely a vámszedők házikója elé visz.

A híd tehát mindenben uj és eredeti lesz, de még egy kissé messze van az az idő, mig ebben az ujságban gyönyörködhetünk. A tervezők szerint ugyanis négy esztendő kell a híd fölépitéséhez s azt csak 1901-ben lehet átadni a forgalomnak.

(Budapesti Hirlap.)

Viszhang.

Az „*Egyetértésben*“ lapunkban közlöttekre a következő viszhang jelent meg Hójtsy Pál kitünő tollából:

Budapesten pálmakertet akar csinálni egy társaság A külföld több városaiban létezik már ilyen pálmakert Természetesnek találom, hogy nálunk még nincs. Máshol nem voltak meg a szükséges előfeltételek, ugy kellett azokat mesterségesen megteremteni. Nálunk megadta a természet mindazt ingyen, a mit csak megadhatott. Világos tehát, hogy nekünk nem lehet pálmakertünk, másoknak pedig lehet.

Külföldön drága fütőanyaggal melegitik meg a pálmakerteket és azok vizét Nálunk ingyen szolgáltatja a természet a hőforrásokat, melyek a főváros több pontján magoktól bukkanak elő.

E források vize valóságos kincs. Mi beleeresztjük azok fölös vizét a Dunába. Urak vagyunk, tehetjük. Ki tilthatja meg herczeg Eszterházynak, hogy egy egész szilvafaerdőt tartson a maga szükségletére, abból esztendőnkint csak egy szem szilvát egyék meg, a többit pedig hagyja elrothadni?

Mi a hőforrások vizével igy gazdálkodunk

De hát Magyar Miska nem is akar pálmakertet. Mit csináljon ő a pálmafával? Csináljanak kolbaszgyárat, ha már valami nemzeti intézményt akarnak létesiteni. Ez iránt lesz érdeklődés. De, mondok, a kolbász aztán fog-hagymás legyen!

*

Sok esztendeje már, hogy egy hirlapi czikkben fölhivtam a fővárosi tanács figyelmét arra a kincsre, melyet a hőforrások vizében bir Maga az Illés-forrás naponta 40.000 hektoliter vizet ömleszt 24 óra alatt a Dunába. A városligeti artézi kutnak 70 fokos vizéből alig egy ezredrészt használnak el, a többi felhasználatlanul elfolyik. A régi Sáros fürdő forrása teljesen elvész. Az uj híd alapozásánál megint egy uj meleg forrásra akadtak. Igen nagymennyiségü vizünk van ingyen. Ha ekkora mennyiségü vizet mesterségesen akarnánk felmelegiteni (oly hőfokra, minőt a természet szolgáltat) többe kerülne évenkint mint a mennyit Budapest összes lakossága fütésre elkölt.

A Dunába eresztett meleg vizzel ingyen lehetne fűteni télen az egész fővárost. Vagy legalább a szegények lakásait Csak be kellene vezetni a lakásokba.

*

Hogy a főváros senkinek sem fűt ingyen, azt természetesnek találom. Legkülönösebb az lenne, ha épen a szegényebb osztály részesülne ebben az előnyben. Akkor már inkább a gazdag házi urak. Azoknak nagyobb befolyásuk van a városházán.

De sehogy sem természetes, hogy veszendőbe hagyják menni azt, a mi megvan és a mi kincseket ér.

Nem egy pálmakertet lehetne a most veszendőbe menő viz által kifűteni, mert hisz ez kicsiség, hanem a nagyobbszabásu intézményeknek egész sorozatát lehetne megvalósitani, a melyek kellemessé tennék a fővárosban való tartózkodást.

Annak megvan, vagy legalább meglehet a maga jogosultsága, hogy a város nem akar ingyen telket adni egy magántársulatnak, mely pálmakertet szándékozik létesiteni.

De akkor létesitsen maga a főváros ilyet és más hasonlókat.

*

A főváros közigazgatásának élén most egy tettvágyó fiatal férfiu áll, kihez a közönség a legszebb reményeket köti.

Megérdemelné a dolog, hogy ez a férfiu ily kérdésekkel is foglalkozzék egy keveset.

A hőforrások vizére vonatkozólag, csak egy-két mozzanatot akarok megpedzeni.

Minden nagy városban a tüdő betegségei ragadnak el legtöbb áldozatot.

A tüdőbetegség enyhitése, igen sok esetben gyógyitása is, egyszerü pénzkérdés. A gazdag ember elmegy a téli hónapokra Arcóba, Madeirába vagy Egyiptomba; enyhe jó levegőt szív: s baja meggyógyul vagy legalább enyhül. A szegény embert itthon tartja a foglalkozás és pénzhiány: s elpusztul.

Budapesten nem is egy, hanem több téli kertet lehetne alakitani s a hőforrások vizével ingyen kimelegiteni. Ott sétálhatna a legzordabb téli időben is mindenki. Megtalálná a könnyebbülést a beteg, az enyhe tiszta levegőt, a ki egészséges.

Nem gondolja-e a főváros tisztelt polgármestere, hogy e kertek kedvéért nagyon sok idegen töltené nálunk a telet?

*

Közönséges kalmárszellemmel nézve az ügyet, prédaság számba megy elpocsékolni egy olyan javat, a melynek előállitása pénzbe nem kerül, s a melyet hasznositani lehet. A meleg viz ilyen. Akár a kőszén. Hasznositani lehet, nemcsak közegészségi és közjótékonysági czélok szolgálatára, hanem olyan czélokra is, melyek pénzt hajtanak.

Igy például nagyszabásu kereskedelmi kertészetet lehetne fentartani azzal a vizzel, mely most a Dunába ömlik.

Télen nagy áron fizetjük meg a friss zöldséget, gyümölcsöt, virágot, mely déli vidékekről kerül hozzánk. Az uj burgonyát Malta szigetéről hozzák hozzánk s nagy áron adják, a mikor nálunk még nincs. Az első gyümölcsöt Olaszországból kapjuk s drágán fizetjük Élő virággal Nizza lát el bennünket egész télen.

E dolgokért sok szép pénz megy ki idegenbe Pedig ezeket természethetnénk idehaza is, olyan üvegházakban, melyeket a hőforrások vizével melegitenénk.

Még mi lehetnénk más északibb népek szállitói. Pénzt kaphatnánk azért, a miért ma mi fizetünk.

Pestvármegye közgyülési határozataiból.

Pest Pilis-Solt-Kiskun vármegyének Budapesten 1897. julius 12-én tartott rendes évnegyedes bizottsági közgyülésén.

760. sz kgy. 1897 Olvastatott a vármegye alispánjának jelentése Szent-Endre r. t. város fogyasztási illeték tárgyában alkotott szabályrendeletének 5 évre való meghosszabbitása iránt a város képviselő testülete által hozott határozatra vonatkozólag.

Határozat.

Szent-Endre r. t. városnak 1896. évi november hó 28 án 4353. sz. alatt hozott azon határozata, mely a nagym. belügyminister úr által 1892. évben 93115 sz. alatt jóváhagyott szabályrendeletnek ujabb 5 évre leendő meghosszabbitását kérelmezi, a nagym magy. kir. belügyminister úrhoz pártolólag felterjesztetni rendeltetik

—

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének Budapesten 1897. julius 12-én tartott rendes évnegyedes bizottsági közgyülésén

774. sz kgy. 1897. Olvastatott a vármegyei mezőgazdasági bizottság véleménye a Budakesz községi gazdák szabad gazdálkodása tárgyában

Határozat.

Minthogy a bemutatott iratokból beigazolást nyert azon körülmény, hogy Budakesz községben az 1894 XII. t. cz. életbe lépte előtt már szabad gazdálkodás üzetett, a megtartott gyüles tudomásul vétetik és az iratok irattárba teendők

Miről Tahy Iván főszolgabiró úr utján Budakesz község elöljárósága értesittetik.

—

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottságának Budapesten, 1897 évi julius hó 12 én tartott rendes évnegyedes közgyülésében.

777. sz. kgy. 1897 Olvastatott a vármegyei mezőgazdasági bizottság véleménye a budaeőrsi legelő birtokosság szervezési szabályai tárgyában.

Határozat.

Minthogy a szervezési szabályok az 1895. évi febr. hó 18-án tartott birtokossági gyülésen elfogadtattak s azok általában az 1894 XII. t cz. követelményeinek megfelelők, a következő módositásokkal jóváhagyatnak s jóváhagyási záradékkal elláttatni rendeltetnek

1. Az 1-sö §-ban „legelőhöz“ „$^1/_{832}$-ed r é s z b e n i“ kihagyatik, s helyette „l e g e l ő b e n“ kifejezés vétetik fel.

2 A 13. §-ban „m e g b ü n t e t h e t ő“ helyett „m e g s z ü n t e t h e t ő“ vétetik fel

Miről a földmivelésügyi m. kir. Minister Úr jelen határozat, s 1 pl szervezési szabály melléklésével levél, továbbá Tahy Ivan főszolgabiró Ur utján Budaeőrs község elöljárósága azzal értesittetik, hogy a szervezesi szabályok 1. példánya a földmivelésügyi m. kir. Minister Ur jóváhagyó leirata után reszükre ki fog adatni. A jóváhagyási záradekkal ellátott szervezesi szabályok 2 példanya a többi iratokkal együtt irattárba teendő.

—

Pest Pilis Solt-Kiskun vármegyének Budapesten, 1897 évi julius hó 12-én tartott rendes évnegyedes bizottságt közgyülésén.

781. sz kgy. 1897. Targyaltatott Pilis-Szent-László község jelentése a Hasler árvak után felmerült, s Nagy-Szeben város részéről követelt 553 frt 20 kr. tartásdij tárgyában.

Határozat.

Pilis-Szent-László község azon kerelmével, hogy a Hasler árvák utan felmerült 553 frt 20 krnyi tartásdij valamely törvenyhatósági alapból fedeztessék, tekintve, hogy a varmegye ilyen alappal egyáltalán nem rendelkezik, elutasittatik, azon kérelmének azonban, hogy a felmerült tartásdij megtéritése alól mentessék fel, hely adatik, mert az iratokból beigazoltan Nagy-Szeben város tanácsa a kiskoruak illetőségének megállapitása irant az eljarast még az 1889. évben folyamatba tette, s habar már ekkor tudomására jutott, hogy a kiskoruak vélelmezhető illetőségi községe csak Pilis-Szent-László lehet, mégis a kiskoruaknak 1892. év február havában történt hatósági gondozásba vételéről csak az 1894. év szept. havaban értesitette Pilis-Szent-László község elöljáróságát, s igy az illetőségi község Nagy-Szeben város ezen eljárása által megtosztatott azon jogától, hogy a hatósági gondozas mikénti foganatositasa iránt intézkedhessék s csak akkor allt ez már módjában, midőn a tartásdijak 553 frt, 20 krra szaporodtak; miután tehát Nagy-Szeben város az 1889. evi 1422/V. sz. belügyministeri rendeletben előirt intézkedéseket be nem tartotta, Pilis-Szent-László, mint illetőségi községnek joga nyilt a felmerült tartásdijak megtéritését megtagadni.

Miről a varmegye alispánja, az iratok kiadása mellett Szeben vármegye alispánjának értesitése, s Dr Csapó Loránt főszolgabiró utján Pilis Szent-László község tudomás vegett értesittetnek.

—

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének Budapesten, 1897 évi julius hó 12-én tartott rendes bizottsági ülésén

837. sz kgy 1897 Olvastatott az állandó választmány véleménye Hidegkút, Solymár és Szent-Iván községeken átvonuló, községi köz-

lekedési utnak a th. utak sorába való felvétele tárgyában.

Határozat.

Hidegkut, Solymár és Szent-Iván községek azon kérelmükkel, hogy a községeiken keresztül vonuló községi közlekedési utak a thatósági utak közé vétessenek fel, az állandó választmány véleményének elfogadásával elutasittatnak annál is inkább, mert ezen utak a megyei közuti pénztárból kapott segélylyel épültek ki, s a fentartásra is évenként még most is segélyben részesülnek, továbbá a Szt.-Iván és Solymár községek azon kivül még azon előnyben is vannak, hogy úgy a budaesztergomi h. é. vasut vörösvári és solymári állomásaihoz is igen közel feküsznek, valamint a buda-bécsi államuthoz is, a melyeken a fővárossal tetszés szerint közlekedhetnek. — Mindazonáltal a kérvényben felhozottak figyelembevételével, a solymár hidegkuti községi közlekedési út jókarban tartása czéljából ezen útvonalra a közuti pénztárból eddig adott 200 frt segély 400 frtra már a folyó évben felemeltetni határoztatik.

Miről a nm. kereskedelemügyi m. kir. minister úr feliratilag, Dr Csapó Loránt főszolgabiró utján pedig Hidegkút, Solymár és Szent-Iván községek előljáróságai és a kir államépitészeti hivatal jegyzőkönyvi kivonaton értesittetnek, az összes iratok az ezen utvonalra felvett évi segélynek folyósitása végett kiadatnak a vármegye alispánjának.

—

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének Budapesten, 1897. julius 13-án folyt. tartott rend. évn. bizotts. közgyülésén.

978. sz. kgy. 18 7. Tárgyaltatott az állandó választmány véleménye, a Békásmegyer község által szérüskertek czéljaira megvett kincstári területre nézve keletkezett vitás ügyben.

Határozat.

Az állandó választmány véleményének részbeni elfogadása mellett, Békásmegyer község képviselőtestületének 1897 évi márczius hó 18 án. illetve 23-án 3 és 4. számok alatt hozott határozatai, mely szerint a szérüskertek czéljaira a m kir. kincstártól vett s az egyes lakosoknak ismét eladott földterületnek a békásmegyeri tisztviselőtelep részére való átengedését határozta el, mint jogalappal nem biró s a község anyagi érdekeit veszélyeztető határozatok a törvényhatóság részéről ezennel megsemmisittetnek s a község képviselőtestületének 1893. évi junius hó 15-én 4 sz alatt hozott s 1895. év julius 8-án 901. kgy. szám alatt törvényhatósági jóváhagyást is nyert határozata, mely szerint a m kir. kincstártól községi szérüskert czéljára 15 hold s 1321 □-öl területet 7109 frt 69 krért megvett, érvényben továbbra is fenntartandónak határoztatik — a község képviselőtestületének pedig 1894. évi márczius 30-án 4 sz alatt hozott s ugyancsak 901 kgy 1895. sz. alatt törvényhatóságilag jóváhagyott határozata — mely szerint a megvett területet egyes községi lakosoknak tovább eladta — miután időközben kitünt, hogy sem az eredeti szer ődés kormányhatósági jóváhagyást nem nyert sem a tovább eladás a szerződés feltételének meg nem felel — érvénytelennek jelentetik ki, a mihez képest az egyes községi lakosokkal kötött adásvételi szerződések szabályon kivül helyeztetnek s a megvett területnek eredeti állapotába leendő visszahelyezése a községi képviselőtestületnek meghagyatik; — miután továbbá az eredeti adásvételi szerződés megkötésére vonatkozó községi határozat csak az esetben lesz érvényben fentartható s igy jelen határozat végrehajtható, ha az a magy. kir. pénzügyminister úr részéről szükségelt felsőbb jóváhagyást kinyerte — a m. kir. belügyminister úr utján felterjesztés tétetik a m. kir. pénzügyminister úrhoz az eredeti szerződés jóváhagyása iránt, — másrészt, mivel a szerződés ama feltételét, hogy a megvett erület csak községi szérüskert czéljára használható — a község be nem tartotta, utasittatik a község képviselőtestülete, hogy a m kir. pénzügyminister úrtól kinyert jóváhagyás után azonnal szabályrendeletet alkosson a megvett területnek kizárólagosan községi szérüskert gyanánt leendő használata iránt s ezen szabályrendeletet jóváhagyás végett a törvényhatóságnak mielőbb mutassa be.

Békásmegyer községnek az ez irányban minden község részére kiadott törvényhatósági meghagyás következtében községi szérüskertről gondoskodni kellett — ezen kötelességének tudatában az előljáróság azon kérelemmel járult a m kir. pénzügyminister úrhoz, hogy a község határában lévő kincstári területből a szérüskert czéljára alkalmas részt kedvezményes áron a községnek engedjen át — a m kir pénzügyminister úr tekintve a czélt, a kőzség eme kérelmének helyt is adott — a község tehát most azon kedvező helyzetbe jutott, hogy a községnek minden nagyobb anyagi megterheltetése nélkül a szükséges községi szérüskertet létesithette volna — e helyett azonban a község be sem várva a szerződés kormányhatósági jóváhagyását a megvett területet egyes községi lakosoknak nyereséggel eladta s ezen ténykedéseit jóváhagyás végett a törvényhatóságnak bemutatta — a vármegye közönsége azon feltevésben, hogy a m. kir. kincstárral kötött adásvételi szerződés kormányhatóság ijóváhagyást is nyert s hogy itt nem községi szérüskertről, hanem az egyes községi lakosok által létesiteni szándékozott szérüskertről van szó, a község ténykedéseit, mint a községre előnyösöket, jóváhagyásával megerősitette.

Minthogy azonban a békásmegyeri tisztviselő egyesületnek a megvett terület részére leendő átengedése iránt a m. kir. pénzügyminister úrhoz beadott kérelme alapján megindított tárgyalások folyama alatt kiderült azon ténykörülmény, hogy az eredeti adás-vételi szerződés kormányhatósági jóváhagyást, nem nyert s hogy a község a megvett területet csak községi szérüskert czéljára használhatta volna; nyilvánvaló, hogy a község a megvett területet nem volt jogositva az egyes lakosoknak eladni s a törvényhatóság csak is a fennt érintett, de most már tévesnek bizonyult feltevésben hagyta jóvá a község eme ténykedését — annál kevésbbé lehetett azonban most már jogositva a község a megvett s általa ismét eladott területre nézve tovább intézkedni, mert eltekintve attól, hogy az eredeti szerződés kormányhatóságilag még jóvá nem hagyatott — a község a területet egyes lakosoknak eladván, csakis azok beleegyezésével intézkedhetett volna a terület átengedése iránt, — ez azonban nem történvén meg, a terület átengedése iránt hozott határozat még akkor sem birna jogalappal, ha az eredeti adásvételi szerződés kormányhatóságilag jóvá lett volna hagyva — de ettől eltekintve az átengedés iránt hozott határozat a község anyagi érdekeit is felette sérti, mert a községnek szérüskertre feltétlen szüksége van, már pedig ha a község a területet a tisztviselőegyesületnek átengedi, csak a község nagyobb megterheltetése árán juthatna ismét szérüskert birtokába, de más különben is a község a terület megtartása által azon helyzetben lesz, hogy a felette sürgős szükséget képező szérüskertet azonnal létesitheti s azonfelül oly kedvező áron jutott a szükséges terület birtokába, hogy annak a tisztviselő egyesület részére leendő átengedése a község anyagi érdekeinek teljes mellőzése volna. A község képviselőtestületének a megvett terület átengedése iránt hozott határozata tehát mint jogalappal nem biró s a község anyagi érdekeit veszélyeztető határozat — feltétlenül megsemmisitendő s az eredeti adásvételi szerződés megkötésére vonatkozó határozat érvényében továbbra is fenntartandó volt

Érvénytelennek kellett azonban kijelenteni a község ama, a törvényhatóság részéről is jóváhagyott határozatát, mely szerint a megvett területet az egyes községi lakosoknak tovább eladta, mivel ehez a községnek — tekintve, hogy az eredeti adásvételi szerződés még kormányhatósági jóváhagyást nem nyert s hogy a m. kir. pénzügyminister úr csakis községi szérüskert czéljára adta el a kivánt területet — joga nem volt — a község eme ténykedésén mint sem változtat — a törvényhatóság részéről nyert jóváhagyás, mert mint az fentebb érintetett, csakis téves feltevésen alapult; ehhez képest tehát az egyes községi lakosokkal kötött adásvételi szerződések sem birnak jogalappal s igy azokat hatályon kivül helyezni s miután községi szérüskert csak akként létesithető, ha az e czélra szolgáló terület a maga egész terjedelmében a község által kezeltetik — a megvett területnek az eredeti állapotába való visszahelyezésére a község előljáróságát utasitani kellett.

Minthogy végre az eredeti adásvételi szerződés érvényében fentartható s a jelen határozat minden részében végrehajtható csak az esetben leend, ha a m. kir. pénzügyminister úr az adásvételi szerződést jóváhagyásával megerősiti, a vármegye közönsége a község anyagi érdekeinek megóvása szempontjából ezen felsőbb jóváhagyást saját hatáskörében kikérendőnek s nehogy ezen jóváhagyás a község eddigi eljárása folytán megtagadtassék — a községet a szerződés feltételeinek szabályrendelet alkotása által való feltétlen betartására utasitandónak találta.

Miről a nagyméltóságu m. kir. Belügy- és Pénzügyminister urak a vonatkozó tárgyiratok kiséretében felterjesztés utján a felsőbb jóváhagyás kinyerése s dr. Csapó Loránt főszolgabiró utján Békásmegyer község képviselőtestülete s előljárósága, általa pedig az egyes érdekelt felek miheztartás s tudomás végett értesittetni rendeltetnek.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Bauer József.

A budai iparosok között Bauer József tiszteletre méltó helyet foglal el. Igen tevékeny, józan gondolkodásu, szorgalmas és tanult ember, ki e jó tulajdonaival fel és le egyaránt tiszteletet és becsülést tud kelteni maga iránt.

Hogy a munka nemesit és hogy annak arany a feneke, azt ő nemcsak tapasztalta, hanem tevékeny életével be is bizonyitotta. És e tekintetben bizvást mintaképül állithatjuk őt azok elé az iparosaink elé, kiknél a kitartás, előretörés és takarékosság nem valami otthonos erények.

Bauer József nemcsak a saját iparának a kéményseprő-iparnak szerzett hosszú tevékenységével jó hirt és tekintélyt, hanem általában az egész iparoskarnak diszére válik. Leginkább bizonyitja ezt a számos tiszteletbeli állás, melyekre Bauer Józsefet az idők folyamán jeles tulajdonainál fogva megválasztották. Bizony kevés iparosunk dicsekedhetik manapság annyi tiszteletbeli pozicióval, mint ő; és ő e tisztségeket mint derekasan, nagy tapintattal, kiváló ambicióval vezeti és tölti be s mindig kedvező eredményre vezeti azt az ügyet, a melynek elintézésére vállalkozik.

Buda érdekeiért valóban a legmelegebben s a legnemesebben érdeklődik, s mint törzsgyökeres budai azoknak egyik legkészségesebb, leghivatottabb szószólója. Önzetlenül állott és áll most is talpra, valahányszor valamely fontosabb budai ügy felszinre kerül, s nagy összeköttetései s kiváló agitáló képessége által mindig nagy hasznára van polgártársai közös érdekeinek.

Meleg érdeklődéssel viseltetik a II. ker. országuti iskolaszék ügyei, valamint általában az iskolaügy fejlődése iránt, a minek iskolaszéki látogatásai alkalmával szokta jelét adni.

Egyik leglelkesebb és leghasznosabb

tagja a budapesti polgári lövészegyesületnek, melynek mint egyik gazdája kiváló tevékenységet fejt ki. S ebbeli rátermettségének többször tapasztalhattuk jeleit azokon a fényes ünnepélyeken, melyeket a lövészegyesület a közelmultban rendezett, s a melyeknek főmozgatója Bauer József volt.

Az első budai temetkezési és betegsegélyző egyletben is nagy és hasznos munkásságot fejt ki B. J. s ez az egylet az ő kiváló megerősödését s jelenlegi virágzását főképen B. J. nagy buzgalmának köszönheti

A társas körökben is kiváló helyet foglal el ez a mi kedves ismerősünk.

Mint a II. ker országuti magyar asztaltársaság elnöke, egyrészt a magyarosodás szent ügyének tesz nagy szolgálatot, másrészt a jótékonyság gyakorlására nyújt embertársainak alkalmat.

Régebben a főv. köztörvényhatóságának is tagja volt, s ebben az illusztris testületben méltóképen képviselte úgy polgár-, mint iparos-társai érdekeit.

És e sokféle teendő mellett Bauer József nemcsak kitünő férj, hanem gondos jó apa is, a ki magyar szellemben neveltei gyermekeit. Családi köre valódi éden rá nézve, a hol jól nevelt, szelid gyermekek körében pihenheti ki napi fáradalmait.

Különfélék.

— **Márczius 15-ike jubileumához** A fővárosban alakult Petőfi dombormü bizottság a következő felhivást teszi közzé: Márczius 15-dikének közelgő félszázados évfordulója minden magyar emlékezetében Petőfi halhatatlan nevéhez füződik. A nagy költő, kinek nevét a dicsőség legfényesebb koszoruja övezi, ezelőtt már-már 50 évvel ama világtörténeti nagy napon, a mely fordulót képez a magyar történelemben a sötétség és a világosság ébredő hajnala között, rettenthetetlen bátorságával nyitott uj lapot nemzetünk hisztóriájában, a mely lap irásának első szavai ujabb fejlődésünknek hatalmasan ébresztő nyitánya: Talpra magyar! A Talpra Magyar lánglelkü költőjének szellemtől sugárzó vonásait megörökitve látjuk ihletett művészünk Aradi Zsigmond zseniális domborművében. A művész impozáns alkotását karrarai márványban diszes, pompás kiállitásban birhatja a nemzet honfiak és honleányok áldozatkészségéből. A szoborművet, melyet a szoborművész évek előtt megrendelés nélkül lelkesedésből elkészitett, meg kell szereznünk, valamely fővárosi gyüjteményünk, közintézetünk számára.

Bizton reméljük a tömeges adakozást, előre megállapitván, hogy a mutatkozó fölösleg a Petőfi-társaság alaptőkéjének gyarapitására fordittatik. A szobormü ára 5000 frt. Nehány hónap választ el a márczius 15-ike ötven éves évfordulójának, Petőfi nagy napjának nemzeti ünnepétől. Addig a gyönyörü dombormüvet birnunk kell. Az adakozások közlésére, nyugtázására a fővárosi napi lapokat kérjük fel. Az adományok a Petőfi dombormü bizottság pénztárnokához, Farnady József úrhoz, a magyar földhitelintézet ügyészéhez (Kossuth Lajos-utcza 3.) küldendők. — Kelt Budapesten, 1897. évi augusztus hóban. A Petőfi dombormü bizottság: Jókai Mór diszelnök, Bartók Lajos elnök, Barcsay Kálmán, Bársony István, Dalmady Győző, Endrődi Sándor, Farnady József, Gracza György Szana Tamás. Jókai Mór a diszelnökség elfogadásakor megkezdte az aláirást 50 frttal. A magunk részéről nem kétkedünk, hogy Buda és Vidéke közönsége a kegyeletes nemzeti czélhoz tömegesen hozzá fog járulni Hiszen tudjuk, hogy budai lelkes hölgyek a budai honvédszobor bronz koszorujához rövid idő alatt 12 ezer frtot gyüjtöttek, ismerjük a bástya ünnepély epokális sikereit. Tudjuk, hogy közönségünk minden nemes ügyet felkarol; szivesen áldozik a nagy költő legszebb arczmája megszerzéséhez és az olykép sikerrel működő Petőfi társ. alapja gyarapitásához, az 1848-diki nagy nap emlékének áldozva. A lapunkhoz érkezendő adományokat hetenként nyugtatjuk lapunkban s a bizottsághoz szolgáltatjuk

— **Miniszterek a kertészeti intézetben.** Darányi Ignácz földmivelésügyi és Lukács László pénzügyminiszter meglátogatták a gellérthegyi kertészeti tanintézetet, hol őket Molnár István miniszteri biztos és az intézet tanári kara fogadta. A miniszterek közel két óra hosszat időztek az intézeten és megtekintették az intézet összes helyiségeit, üvegházait és telepeit. A miniszteriek ez a látogatása összefüggésben van az intézet kertjeinek nagyobbitásával. Ugyanis az ország minden egyes vidékén nagyban termelendő gyümölcsfajtákból a termelő közönség szeretne már most oltóvesszőt, s ez a törzskertben meglevő 1—2 anyafa mellett nem emelhető Miután a miniszter meggyőződött arról, hogy a mai telekárak mellett az intézet telepének tágitása lehetetlen, az intézettel szemközt levő kamara erdőben fogja az intézet törzsgyümölcsösét berendeztetni.

— **Nyári mulatság.** A budakeszi szépitőegyesület kevéssel a nyári szezon befejezte előtt élvezetes és minden részében sikerült búcsuünnepre hivta egybe a kies üdülőhelyen nyaralo fővárosiakat. Az ünnep változatos számokból összeállitott hangversenynyel vette kezdetét, a melyben Berkovits Lajos hegedűjátéka és Weisz Erzsike meg Balogh János énekszámai arattak zajos tapsokat Reich Olga Makai Emilnek Szerenád czimü monológját adta elő zajos tetszés között. A hangversenyt hajnalig tartó táncz követte.

— **Ördögárok.** A mit annyiszor sürgettünk és folytonosan napirenden tartottunk az ördögárok beboltozásához hozzá fogtak A vármezőn sürgősen dolgoznak most még leginkább a földmunkán. A munkának kilenczven nap alatt kell elkészülni.

— **Utazás Rómába 1897. szeptember 30. — október 10.** A magyar királyi államvasutak városi menetjegyirodája az ősz folyamán Rómába utazást rendez, hogy Italiának classzicus földjét a magyar utazó közönségnek bemutassa. A lelki vezetésről dr. Nemes Antal, budavári káplán gondoskodik (lakik: Budapesten, I. kér Werbőczy-utcza 1. Budavári főplébánia). Az ez irányban történő kérdések ugyanoda intézendők.

— **Ujoncz bucsu.** A budai katholikus legényegylet szeptember hó 5-én *ujoncz búcsut* rendez, mely alkalommal jeles működvelő társaságuk a Vén bakancsost adja elő. A Fáczánban rendezendő ünnepély érdekes és mulatságos leszsz. A derék és az önképzéssel komolyan foglalkozó legény-egylet megérdemli a közönség támogatását.

— **Mulatság Leányfalván.** Jótékonyczélu mulatság volt szombaton este aug. 21-ikén Leányfalván, a melyet a *pócsmegyeri* árvizkárosultak javára rendezett az értelmiség, élükön az, a ki minden nemes és jótékony cselekedetben elől szokott járni: *Felekyné Munkácsy Flóra*, a nemzeti szinház kitünő művésznője és férje, *Feleky Miklós*, a nemzeti szinház közönségének nehéz szivvel nélkülözött művésze. Az ott nyaraló művészekből egy kis csapatot toborzottak össze, hogy olyan erkölcsileg és anyagilag fényesen sikerült estélyt rendezzenek, a miben valódi műélvezetet talált az előkelő és nagyszámu közönség, a mely szombaton szorongásig megtöltötte a kaszinó termét. A hangversenyen közreműködtek: *Kaczér Margit* az operaház kedvelt tagja, a ki a szünni nem akaró tapsokra magyar nótákkal toldotta meg Gounod Margitjának igazán szépen előadott ékszeráriáját. *Feleky Miklós* Endrődi Sándor Kurucz dalaiból olvasott föl nehányat olyan mély és tartós hatással, a mely csak egy Isten kegyelméből való művésznek van megadva. A művész a tomboló tapsra még egyszer a pódiumra lépett s még pár, művészettel interpretált strófával viszonozta a közönség kitüntető figyelmét. Utána *Takács Mihály* az operaház oszlopos tagja adott elő több dalt, tőle megszokott művészettel és gyujtó hatással. Két működvelő: *Krudy Andor* és *Nikolics Sándor*; az első czimbalom, az utóbbi hegedü játékával aratott kiérdemelt tetszést. Végül *Noséda Károly*, opera-tag homeri kaczagást idézett elő zongoraprodukcziójával, melyben rendkivül ügyesen satirizálta a gyötrelmeket, a mit számban a mind fenyegetőbb arányban növekvő zongorakinzók okoznak az ártatlan hallgatónak. A hangverseny után tombola következett. Itt ismét Feleky Miklósnéé a főérdem: ő volt a kitünő tréfának is értelmi és nagy részben tenykedő szerzője. Mellette fia: *Feleky Andor* fáradhatlanságának és ügyességének lehet köszönni, hogy a tombola táblácskákat rövid fél óra alatt elkapkodta a publikum, a melynek jótékonykodási hajlamát kitünően tudta kiaknázni az elárusitó *Feleky Andor* és *Komlódy Lajos*. A minden tekintetben pompásan sikerült mulatságot táncz zárta be, a melyet olyan tüzzel jártak a párok, hogy a leányfalvi kakasok éktelen kukorékolása figyelmeztette őket arra, hogy már rég elmult tegnap. A hangverseny és tombola 200 frton felül jövedelmezett a szegény árviz károsultak javára.

— **A krisztinavárosi szinkörben** ma „Utána!“ czim alatt Feydeau Georges franczia szerzőtől egy bohózatot adtak elő Komor Gyula fordításában. Dramatizált pornografiának lehetne mondani, ha a frivol és bántó drasztikumot nem enyhitené a szerző genialitása, a ki annyi kaczagtató elemet vegyitett a bohózatba, hogy szinte megbocsátható az a leirhatlan merészség, a melylyel a szituácziókat kiszinezi

— **A Kisfaludy szinházban** péntek este Szilassy Imre, a szintársulat kiváló jellemszinészének jutalomjátékául „Don Caesar de Bazan“ került szinre A szinház ez alkalommal szépen megtelt közönséggel s Szilassyt, ki a czimszerepet minden tekintetben jeles alakitásban mutatta be, zajos tapssal tüntette ki. A többi szereplők közül különösen Szikora Anna, Radák Rózsa, Hilleiné Kiss János és Bokor Tivadar érdemelnek dicséretet ügyes játékukért

— **Miért?** A trombitás-ut kiépitése megakadt a téglagyárnál, a téglagyár leásta a dülőut mentét, a dülő ut leszakadt. Két évvel ezelőtt kötelezte a minister a gyárt a kiépitésre, még sem épül. Miért?

— **A czitadella a humanitás szolgálatában.** Az „Önkéntes ápoló, oktató és gyámolitó nővérek budapesti kisdedápolója“ czimü intézet főnöknője Fürst Ida nővér a székes-fővároshoz intézett beadványában arra kéri a főváros közönségét, hogy a vezetése alatt álló intézet czéljaira engedje át neki a gellérthegyi czitadellát. Ők ott a szegény árva beteg gyermekeket ápolnák. A czitadella nagy és száraz termei minden átalakitás nélkül megfelelnének az ő czéljaiknak, a közfallal elzárt területen pedig szabad levegőt kapnának az ő kisdedeik. Az intézet most az Andrássy-úti Bellevue-épületben van, de annyi szegény gyermek jelentkezik, hogy nem tudják ott valamennyit elhelyezni.

Köszönetnyilvánitás

Midőn nagyrabecsült vendégeimnek, barátaimnak és az igen tisztelt közönségnek becses tudomására hozom, hogy az éveken át Budapesten, II. ker. főutcza 8 szám alatt birt vendéglőmet eladás útján Müllner József vendéglős urnak átadtam, nem mulaszthatom el mindenkinek az irántam tanusitott bizalomért mély köszönetemet nyilvánitani és Budapestről Hatvanba történt átköltözésem alkalmából oly kérelemmel „Isten hozzád"-ot mondani, hogy alkalomadtán szerencséltessen meg becses látogatásával minden egyes ismerősöm uj otthonomban: Hatvanban, a vasuti állomástól 2 percznyi távolságra levő saját „Nagyvendégfogadóm"-ban

A legmélyebb tisztelettel

Gráf Sándor
vendéglős.

Kapcsolatban a fenti köszönetnyilvánitáshoz a legmélyebb tisztelettel kérem a nagy közönséget, hogy azon támogatást és bizalmat, mit elődöm iránt mindenkor tanusitott, reám is átruházni kegyeskedjék; én minden alkalommal iparkodni fogok, hogy minden egyes vendégemnek minden tekintetben a legnagyobb megelégedésére szolgálhassak.

Kiváló tisztelettel

Müllner József
vendéglős.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmoztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— *Utazás Párisba.* A párisi utazás érdekében, mi minden lehetőt elkövetünk, mert elnémetesedett szellemünkre igen jótékony lenne, ha a franczia müveltség felé fordulnánk és tudományos munkáink a franczia és angol tudományból meritenének inkább, mint a szürke németből. Nyelvünk valóságosan elnémetesedett. A párisi utazás mellett ezért is lelkesedik lapunk és ajánlja *Buda és vidékének.*

— *Budáról Hatvanba* Gráf Sándor előnyösen ismert derék vendéglős Budáról Hatvanba költözött. Jó emlékek, a közönség elismerése kisérik őt oda. Keresett üzletét utódja az ő modorában jól és pontosan jutányosan fogja folytatni, kit a közönség figyelmébe ajánl. A bucsut és beköszöntőt más helyen közöljük.

— *Drága a tanitás*, ez a panasz a szülőknek. A tandij, a könyvek, az irószerek és a füzetek mind igen sok pénzbe kerülnek. Pedig egy középiskolás gyermek az iskola évad alatt sok füzetet használ el. Azután csak tele irná őket, de nem lehet, mert a fedél gyenge, elrongyolódik, elszakad. Ezen segitett most egy egyszerü találmány, mely az 5 és 10 kros irkát ugyanannyi lap tartalom mellett *vászon papir fedéllel* látja el. Ez nem szakad, nem romlik s mellette igen csinos. A sarkai le vannak gömbölyitve, hogy az ugynevezett szamárfülek ne képződhessenek. — Minden szülő és a tanitással foglalkozók figyelmét megérdemli ezen ujitás, melyből mintát a Ferencziek-terén levő Szénássy és Reimann czég, a „százszorszép" levélpapiros készitői szivesen küldenek ingyen.

Nyilttér*)

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizű gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kö- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

Heraldika.

48 forint tartozásának 48 óra alatti kifizetésére szólitja fel B.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula
Főmunkatárs: Koncsek Lajos.

Pályázati hirdetmény.

— **Pályázati hirdetmény.** 112101/97. sz. A magy. kir. államvasutak igazgatósága a budapesti északi főmühelyi szertárában a folyó év második felében összegyülő és nélkülözhetővé váló különböző *ócska fémanyagokat* értékesiteni óhajtván; ezek eladása czéljából nyilvános pályázatot hirdet. A feleslegessé váló mennyiségek határozatlanok ugyan, az ajánlat benyujtására szolgáló minta azonban feltünteti azon mennyiségeket, melyek a folyó év második felében hozzávetőleg összegyülhetnek. A vevő tehát nem tarthat igényt arra, hogy valamennyi kiirt anyagnem, vagy hogy egyik vagy másik nemü anyagból határozott mennyiség adassék át, hanem köteles az időnként *tényleges feleslegként rendelkezésére bocsátandó* mennyiségeket átvenni, illetve azokkal beérni, kötelezi továbbá magát, a folyó évi deczember hó végéig meglevő készletet 1898. évi január hó végeig okvetlenül átvenni. A pályázni kivánók kéretnek, hogy az 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat a magy. kir. állami vasutak igazgatóságának anyag és leltárbeszerzési szakosztályához (VI., Andrássy-ut 73. sz. I. em.) a következő czimzéssel; *„Ajánlat ócska fémanyagok megvételére 112101/97 számhoz" folyó évi szeptember hó 7.-ének déli 12 óráig* benyujtani sziveskedjenek. — *Az ajánlatok kizárólag ezen czélra rendelt és az emlitett anyag és leltár beszerzési szakosztályánál ingyen kapható ürlapon és ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állitandók ki.* Az ajánlattevők az ócska anyag eladására vonatkozó és 122291/96 sz. a. fennálló feltételeket magukra nézve kötelezőknek elismerni s azt 15 kros magyar bélyeggel és aláirásukkal ellátva alánlataikhoz csatolni tartoznak. Ezen föltételek nyomtatványtárunkban példányként 15 krért megszerezhetők; vidékieknek pedig az érte járó 15 kr. és 10 kros postabélyeg beküldése ellenében postán megküldetnek. Bánatpénz képen a megvenni szándékolt anyag értékének 5%-a az *ajánlat benyujtására kitüzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig* készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban főpénztárunknál leteendő. *A bánatpénzt az ajánlattal egy boritékban beküldeni nem szabad.* A bánatpénz letételét igazoló letéti jegy felszólitásunkig az ajánlattevő kezében marad. Bánatpénz vagy a fentidézett aláirt feltétfüzet nélkül, ugyszintén elégtelen bánatpénzzel, nem az előirt ürlapon tett vagy elkésve beérkezett ajánlatok, valamint olyanok, melyekben javitások, vagy vakarások fordulnak elő, figyelembe vétetni nem fognak. *Pótajánlatok egyáltalában nem bocsáttatnak tárgyalás alá.* Az ajánlatban határozottan megnevezendő azon m. kir. államvasuti állomás, a melyen az ajánlattevő az ócska anyagokat átvenni kivánja, továbbá az ajánlati ár számokkal és betükkel is olvashatóan kiteendő. Az ócska anyagoknak esetleges csomagolási költségeit még az esetben is a vevő czég tartozik viselni, ha az ócska anyag nem a raktározási helyen, hanem más állomáson vétetik át. *Az ajánlattevő ajánlatával a pályázat eredményének eldöntéséig kötelezettségben marad, azt tehát időközben vissza nem vonhatja.* Az ajánlatok tetszés szerinti tételekre, esetleg részmennyiségekre is szólhatnak, de a magy. kir. államvasutak igazgatósága is fentartja magának a jogot, hogy tetszés szerinti tételeket és részmennyiségeket engedhessen át, melyet ajánló, — ha csak az ellenkezőt ki nem kötötte, — elfogadni köteles. A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja továbbá magának a jogot, hogy az ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson s hogy végre a czél elérésére másféle intézkedéseket is tehessen. Budapest, 1897. évi augusztus hóban. 2

Az igazgatóság.

282/1897. sz. H. 523/897. sz.
II. 671/897. sz.

Arverési hirdetmény.

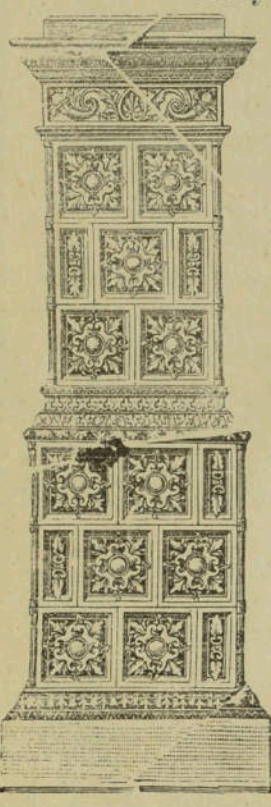
Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szent-endrei kir. járásbiróság 1897. évi 2273 és 3148. p. számú végzés következtében Dr. Gräber Lajos ügyvéd által képviselt Ehman Erzsébet és az Apatini Takarék pénztár javára Verebes József és Vallenfeld Mihály ellen 1500 frt és 1000 frt s jár, erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt 2140 frtra becsült *lovak, kocsik, butorok, stb.*-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak. Mely árverésnek Szentendrei kir. járásbiróságnak 3683/1897 számú végzése folytán 1500 frt és 1000 frt tőkekövetelés, ezen tőkéknek törvényes 6% kamatai és eddig összesen 83 frt 77 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Tótfaluban 1897 szept. 17. d. e. 9. ó. Duna-Bogdányban leendő eszközlésére 1897. évi szept. hó 17. napjának d. u. 2 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 180 §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alól is el fognak adatni. — Kelt Szent-Endrén 1897. évi Augusztus hó 21. napján.

Perjessy György
kir. jbirósági végrehajtó.

Az első
magyar nőgimnáziumban
valamint a hozzácsatolt
elemi és ipariskolában
a beiratások folyó hó 20-án kezdődnek **József-körut**
19-ik szám alatt, az intézet helyiségében.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább egyenyes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Morgenstein Endre
kályhás.

I. kerület
Tábor-utca
14. szám,
(saját ház.)

Fiók raktár
Pauler és Roham-utcza sarkán.

Dús választék

Dr. MIHÁLOVICS BÉLA
ügyvéd, mint vb.
Schönwald Bernáth
csődtömeggondnoka közli, hogy a tömeghez tartozó Buda I., Kőmives-utcza 7. számú bérház, mely a kiépülő esküteri hid irányában maholnap kisajátitás alá esik — 12637 frt kikiáltási árban, továbbá a Németvölgyi 12859 hrsz. 834 □ ölnyi villa telek 120 frt kikiáltási árban f. é. augusztus 30-án d. e. 10 órakor a budai I—III. kerületi járásbiróság *(Fő-út 77. sz. a.)* árverési termében nyilvánosan el fog adatni.

Tabermann Gusztáv

cs. és kir. udvari

vizvezeték berendező és felszerelő,

épület és diszbádogos-mester.

Budapesten II. k. Margit-körut (Török-u. 24.)

Elvállal új épitkezésekhez vagy helyreállitásokhoz szükséges bádogos munkákat, fűtés és szellőztetési berendezéseket, fürdőszobákat és gőzkonyhákat úgy Budapesten mint a vidéken.

Költség előirányzatok azonnal elkészittetnek.

Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő

iszapborogatás, douche-massage, kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias st. ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten.

Téli és nyári GYÓGYHELY.

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

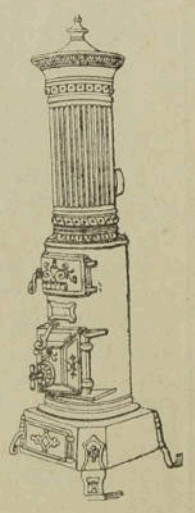
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Cs. és kir. szabadalom, alulról kezelhető ablakzár.

Szulzberger József

épület és műlakatos mester.

Ajánlja dús raktárát, mindennemű, saját gyártmányú takarék és asztal tűzhelyeit, úgy szintén vas kályháit minden nagyságban; továbbá készit mindennemű épület és műlakatos munkát, sirrács keritéseket és kereszteket.

A minták megtekinthetők.

Műhely és iroda:

Budapest, Pálya-utcza 6.

Fiók üzlet, tüzhely és kályharaktár:

Pauler- és Roham-utcza sarok,

hol mindennemű házi és konyha szükségletek, zomancozott edények kaphatók.

Javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden szakában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményű férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány a legjutányosabb árak mellett.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésű borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

Kitünő vérvörös

édes görög faj-, czukor- és turkesztán

DINNYE

ajánlható nagybani elárusitásra

JANDL MIHÁLY

Vecsés, Pestmegye. Vasut-utcza 27. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Friss tojás.
Friss tojás és vaj nagyobb mennyiségben is kapható. Vendéglősöknek nagyon előnyös a megrendelés. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 102

Kölcsön.
200 forint kölcsönt keresek. A kölcsönért szép hasznot biztositok. Czim: „Kölcsön." Levelek a kiadóhivatalhoz. 105

Eladó.
Mesés olcsón 20 drb. complett ablak, kerettel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 88

Eladó,
az Istenhegyi uton egy szép telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 98.

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Villatelek.
Leányfalván 3½ hold, jó helyen, jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 87

Kirándulás.
Tessék kirándulni! A ki a szép vidéket szereti és a jó bort, ránduljon ki Bartalits Sándor vendéglőjébe a *Mátyáshegyre*. Ó-Budáig villanyos vasut vezet, innen a *kiscelli* kórháztól szép negyedóra séta. Családok magok főzhetnek. 94.

Szobrok különféle nagyságban eladók. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 101

Kiadó lakások.

I. ker., Alkotás-utcza 12/b 3 emeletes házban úgy a földszinti, mint az emeleteken *azonnal* kiadó több kisebb és nagyobb lakás. — **Városmajor**-utcza 10. sz. 1 és 2 szoba lakások ugyszinte a koresmai helyiség kert használattal *november 1-ére* — **Krisztina**-utcza 24 6 lakással, istállóval, koresmai helyiséggel *bármikor* átvehető. 107.

Kiadó lakások. Városmajor-utczában több lakás kiadó. Bővebben a kiadóhivatal. 103

Telkek.
Telkek eladásra kerestetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 104

A Svábhegyen négy szép villa-telek (circa á 1000 □-öl) vizvezetékkel ellátva egyenként is olcsón eladó. Közelebbi a tulajdonosnál Lakner János, I. Németvölgyi-ut 14. sz. Ugyanott 100 drb termőképes almafácska és több ezer fenyőfácska helyszüke miatt eladó. 108

Lakás hirdetésére.
Temérdek üres lakás van Budán a külterületeken, és a vidéken. Ennek az az oka, hogy a budai lakásokat nem helyes uton hirdetik. Az alagut táblája, oszlopok, kapuk nem jó utmutatók. Ennél eredményesebb a *Buda és Vidékében* hirdetni az árak kitételével. A közönség ehez könnyebben hozzá szokik és kevesebb fáradsággal örömestebb keres lakást. Egy hirdetés czimmel 60, czim nélkül 30 krajczár. A kiadóhivatal a lakásokat rendes könyvben nyilván tartja. 89.

HIRDETÉSEK FELVÉTETNEK.

A „BUDA és VIDÉKE"

— kiadóhivatalában. —

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 36. sz. (Szent-Mihály hava.) Vasárnap, szeptember 5.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéz[illegible]t és közleményeket ide kérjük küldeni.

Szent István-napi egyházi beszéd.

Tartotta 1897. augusztus 20-án a Budavári nagyboldogasszonyról nevezett koronázó plébánia-templomban *Bogisich Mihály*, prisztinai cz. püspök, herpályi cz prépost, ker. esperes, vári plébános, a magyar tud. akadémia tagja

Boldognak mondanak engem, minden nemzetségek.
(*Sz. Lukács* ev. I. 48.)

Kettős ünnepet ül ma a magyar nemzet! Dicsőiti Sz. Istvánt, az első magyar királyt, ki apostoli buzgalommal vetette meg a ker. kath. egyház alapját; ünnepli Istvánt, a bölcs királyt, ki megállapitotta a magyar birodalmat, annak polgári alkotmányt adott, az országot rendezte és a magyar nemzet szabadságát biztositá.

A magyar kath. egyház és a magyar királyság bölcsői egymás mellett ringottak.*) Kilencz évszázad förgetege és vihara vonult el a két alkotmány fölött; a kath. egyház fennáll és virágzik; a magyar nemzet él, létének első évezredét betölté és lelkesedéssel, duzzadó életerővel indul a második évezred felé!

Mi tartotta fenn a magyar kath. egyházat? Mi izmositotta és edzette meg a magyar nemzetet? Szent István az első apostoli királyunk hagyománya. A vallás ápolása! A boldogságos szűz Máriának fiui tisztelete!

Ez lesz ünnepi beszédemnek rövid tartalma. Kérlek figyelmezzetek.

A középkor legnagyobb magyar jogtudósa, Verbőczy István az egybegyüjtött magyar törvénytár „Corpus Juris Hungarici“ kezdetén, mint beczikkelyezett törvényt mutatja be Szent István király két dekrétumát. Az első dekrétum szól a fejedelem jogairól és kötelességeiről; a második dekrétum pedig az alattvalók jogviszonyait szabályozza.

Az első dekrétumban a szent király, az apostol beszél fiához, trónutódjához, Imre herczeghez és általa és benne minden jövendő magyar királyhoz; szivükre kötia vallás ápolását. A dekrétumot a Szentháromság nevében kezdi meg és tanitását szentirási idézetekkel és fejtegetésekkel erősiti.*)

Szent István fiui hódolattal és kegyelettel tisztelte a boldogságos szűz Máriát! Europa összes keresztény népei versenyre keltek a boldogságos Szűz tiszteletében. A keresztény hitre tért magyar nemzet szivébe Szent István király oltotta a boldogságos Szűz iránti tiszteletet.

Ha az egész keresztény világ a boldogságos szűz Máriát azért tiszteli, mert Isten őt öröktől fogva Istenanyai [illegible]ágra emelte, minden angyalok, vé[illegible]uk és szentek fölé helyezte; mert könyörgése és pártfogása által legtöbbet tehet érettünk Istennél: a magyar nemzet még különös hálával is hirdeti a szűz Anya dicsőségét, mert ő hazánk „Nagyasszonya,“ Magyarország Patronája, ki a magyar nemzetet kilenczszáz éven át az idegen nemzetek között föntartotta.

Géza fejedelem fia, Vajk, a bold. Szűz iránti tiszteletből Nagyboldogasszony napján vette fel a keresztséget; ő volt az első vezérek között, ki a kalandokban kifáradt magyar népnek csendes és biztos otthont kivánt keresni. 900 év előtt aug. 15-én vette fejére a Szilveszter pápa által küldött koronát; és élte alkonyán, aug. 15-én ajánlotta fel az országot a bold. szűz Máriának. Ezt mondja Hartwig regensburgi püspök, Sz István király legrégibb életirója, midőn igy szól: „Vala pedig a király valamint igazságos, ugy hűséges férfiu minden cselekedetében, egyedül csak Istenében bizott. Ki mind önmagát, mind országát szünteleni esdeklés között a szeplőtelen szűz Máriának, Isten anyjának védelmébe ajánlotta; ki iránt a magyarok oly dicsérettel és tisztelettel viseltettek, hogy a szűz Mária mennybevitelének ünnepét tulajdonnevének hozzáadásanélkül, nyelvünkön „Nagyasszony“ napjának mondják.“ Történt pedig ez

*) Szabó Imre: „Szent Istvánnapi beszéd.“

*) Dr. Nemes Antal: „Jézus szent Szive ájtatossága.“

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Hónapos lakók.

— Karczolat a fővárosi életből. —

Ki jogász, ki orvos növendék, ki meg technikus — egy szóval „egyetemi polgár“. Ugyan kinek is volna kedve másnak hónapos lakójává szegődni? Hiszen más tisztességes ember fia elborzad az évenkinti hurczolkodás rettenetességeitől is, nem hogy minden fél hónapban kitenné magát a lakás felmondás veszélyének.

Dehát az ilyen jogász-féle ember oda se néz az ilyen csekélységnek. Ha nem tetszik neki a „hónapos szoba“ hát tizenöt nappal előbb fölmond, aztán egy kofferbe gyüri összes hozzátartozandóságát és megy az uj lakásba. Néha ugyan megesik, hogy elkésik a fölmondással. Teszem ha épen a felmondás napjának éjszakáján nem talál hazavetődni s a nappalt valamelyik pajtásánál alussza keresztül. Na, ilyen esetben baj van, mert a fővárosi statutumok értelmében tizenöt napon belül érvénytelen a felmondás s a szobát, akár benne marad, akár nem, még félhónapra ki kell fizetni. Hanem a jogász azért jogász, hogy tudjon segiteni magán. Persze, hogy nem fizet, hanem csak megigéri. Még az nap megjelenik aztán egy fiatal úr a házi asszonynál, hogy nem itt van egy hónapos szoba kiadó?

Az asszonyságnak kapóra jön ez nagyon, mert ő is ugy vélekedik, hogy jobb ma egy tuzok mint holnap egy veréb, ami még hozzá bizonytalan is. (A jogász fizetési igérete ugyanis nagyon bizonytalan veréb számba megy.)

— Igenis kérem, itt van egy szoba — szól nagy szivességgel benyitva a kiadandó szobába — tessék kérem, tiszta és világos.

— Mi az ára? — kérdi az idegen fiatal úr, műértő szemekkel futva végig a megviselt butorokon.

— Csak husz forint, kérem.

— *Csak*. No az nem sok, annyiért kiveszem De mindjárt be lehet költözni?

— Mindjárt kérem, az az ur még ma kiköltözik, aki itt lakott.

— Nos akkor rendben volnánk.

— Csak tessék bármikor jönni.

— Ajánlom magamat.

— Alászolgája!

Az idegen fiatal ur lesiet a lépcsőn s az asszonyság kezét dörzsöli örömében, hogy ily hamar jó üzletet csinált. De ekkor megjelenik a felmondással megkésett jogász, a kinek félhónapra még ki kellene a szobát fizetni. Az asszonyság mindjárt a jó ujsággal fogadja:

— Kiadtam kérem a szobát.

— Hogyan? Az én szobámat?

— Hiszen azt tetszett mondani, hogy eltetszik menni.

— Igen, de nem fogadta el a felmondást, tehát kivettem még fél hónapra.

Az asszonyság meg van ijedve; látja, hogy az igazság mérlege nem őfelé billen ebben az ügyben s kérésre fogja a dolgot, minek az lesz a következése, hogy a jogász nagylelkűen enged s kihurczolkodik anélkül, hogy fizetett volna. Az asszonyság pedig várja az uj lakót, akinek esze ágában sincs hozzá költözni, amint soha sem is volt, csupán szinleg vévén ki a szobát, hogy pajtását kisegitse a bajból.

A két összeesküvő azután — még az este jót iszik a csiny sikerének örömére, vig poharazás közt változhatatlan laktársi hűséget fogadván egymásnak, az egyetemi kurzus tartamára.

Mert ezt ugy tessék megérteni, hogy az „egyetemi polgár“ — civis universis — csak akkor érzi jól magát a hónapos szobában, ha lak-

Székesfejérvárott, a sz. király által épitett Mária templomban.

E percztől fogva a magyar nép Máriát szivébe fogadta

Nézzetek szerteszét széles e hazában hány templom emeltetett dicsőségére és a bold. Szűz tiszteletére. Hány társulat alakult szűz Mária nevéről! háuy szobor és kép ékesitette a templomok, kápolnák falait. Mily fenségesen hirdeté ezt négyszáz évvel ezelőtt a pesti ferenczrendiek zárdájának egyik ibletlelkü dalnoka:

Angyaloknak nagyságos Asszonya,
Ur Jézusnak dicsőséges anyja;
Menyországnak királyné Asszonya,
Paradicsomnak megnyilt kapuja.

Asszonyoknak vagy tiszta tüköre,
Férfiaknak bajvivó fegyvere,
Királyoknak oktató mestere,
Magyarországnak választott vezére.

(Peer codex 1509. év.)

Az Árpádház második szentséges királya, László, daliás fejedelem Sz. István hagyományát, a bold. Szűz tiszteletét örökölte. Gyönyörűen emlékezik meg erről Pázmány Péter biboros érsek, a XVII. század legnagyobb magyar irója: „szem előtt viselem, — igy szól a biboros egyik Mária-predikációban, — hogy abban az országban lakom, melynek oltalmazó asszonyává Sz. István király a bold. Szüzet választotta és igy halálos óráján nemzetünknek végrendeletben hagyta a Nagyasszonynak tiszteletét; megemlékezem arról is, hogy Váradon lettem a világra, mely várost Sz. László király szűz Mária meghagyásából épitette és az ő templomával ékesitette."

Szent István hagyományát, szűz Mária tiszteletét hirdeti IV. Bélának, a második honalapitónak 1244-ben kelt kiváltságos levele és az 1254. évben kelt oklevél, mely a tatárjárás alatt elpusztult ezen budavári templom felépitéséről szól.

A vegyes házból eredett királyok: Cseh Venczel, Bajor Ottó a koronázás után Budára siettek, hogy ezen, a bold. Szűz tiszteletére emelt templomban tegyék le a fogadalmat és Róbert Károly, az anjou házból eredett király, 1309. évben ezen Mária-templomban tette fejére azon diademát, melyet a pápai követ megszentelt. Róbert Károly fia, Lajos, kinek a történelem a nagy nevet adta, a magyar fegyverek győzelmei között nem felejtkezett meg Szent István hagyományáról és ezen templomok két oldalcsarnokát épité, mig a magyar harczi dicsőség emlékére és a bold. Szűz dicsőitésére hazánkban több Mária templomot és Styriában a hires máriaczelli kegyhelyet épittette.

A szeszélyes, könnyelmü és csapongásra hajlandó Zsigmond király hosszú uralkodása alatt többször érezte az isteni kegyelmet és mint Sz. Istvánnak örököse, a bold. Szűz tiszteletét e templom fényének emelésével terjesztette.

Mit szóljak a nagy Hunyadyról, a temesi bánról, a nándorfehérvári kapitányról és később Magyarország kormányzójáról, a boldogságos Szűz fiui tisztelőjéről, ki 1444. évben a törökökön nyert fényes győzelemért a bold. Szűz ezen templomában adott Istennek hálát.

Beszéljetek ti falak és visszhangozzátok Kapisztrán Jánosnak, a lánglelkü szerzetesnek 1454. évben itt tartott buzditó és a bold. Szűz pártfogását dicsőitő szavait. Az 1456-ban kivivott nándorfehérvári győzelem emlékére itt ezen templomban tartatott a nagy hálaadó ünnepély; itt hirdették ki III. Calixt pápa világra szóló rendeletét, hogy ezentul mindennap délben a bold Szűz tiszteletére a harang meghuzassék!*)

Szent István hagyománya, a vallás ápolása, a boldogságos Szűz tisztelete hatotta át Hollós Mátyást, az igazságos, a nemzeti királyt, ki 1458. febr. 7-én Prágából megérkezve, ezen templomban a Szűz oltára előtt tette le a fogadalmat, hogy az ország jogait törhetlenül fogja megőrizni. 1476. évi deczember 22-én esküdött hűséget, itt a Mária-oltárnál Beatrix arrogoniai herczegnőnek.

A hazánk Nagyasszonya iránti tisztelethől emelte 1470. évben a nagy tornyot, melynek czimerét itt őrizzük a templom oldalcsarnokában, 1490. évben itt, az általa szeretett és tisztelt Mária-templomban volt holtteste kiteritve, innét kisérte az ország keserves könyek között Székesfejérvárra.

(Vége következik.)

*) Dr. Nemes Antal: A budavári főtemplom.

A fővárosi közmunkák tanácsa müködése 1896-ban.

A Lukácsfürdő előtti „malomto" áthidalása és a II. ker. Zsigmond-utcza rendezése.

(Folytatás.)

A pneumatikus alapozás közben azonban kitünt, hogy a sziklaalap lejtése a próbafuráskor talált eredményhez képest jóval meredekebb, igy tehát a keszonokat is az eredeti tervtől eltérően, mélyebbre kellett süllyeszteni, oly mélyre, a mint az 1. ábrán látható.

Magának a hidnak hossza 39·80 m., szélessége 7·20 m. Tehát ez a 286·56 m^2-nyi terület az, a mit a tóból a Zsigmond-utcza, illetőleg a közforgalom számára visszahóditottunk. A mederpillérek — főinek kiképzése végett — a tóba 1·10 méterrel beljebb nyulnak, mint a hidfők. A mederpillérek keszonjainak hossza ugyanis 8·30 m. és a szélessége 2·50 m. A hidfők keszonjainak hossza 7·20 és a szélessége 3·00 m.

Az egyes pillérek egymástól, a fal sikjától vett távolsága, tehát a boltivek egyes nyilása 7·00 m. A pillérek keszonfölötti része románczementes malterbe rakott terméskőfalazatból áll és a boltvállak kellő kiképzésével faragott kövekkel van lefödve. Az egyes pillérek 5·25 m. sugarú és 87° 12' 20" központi szöggel biró körszelet-boltozatok támaszkodnak, melyeknek zárókő vastagsága 0·50 m

A pillérek látható részét és a boltozatot jó minőségü kalászi faragott mészkövekből készittettük. A boltozat fölötti oldalfalakat, illetőleg a feltöltést és az uttestet támasztó falazatokat románczementes malterbe rakott téglákból készittettük és a látható oldalon kisimitott hézagokkal, géptéglákkal borittattuk.

A boltozatoknak Zsigmond-utcza felőli oldalnyilásait a pillérek között, téglafallal zártuk el; e falak mögött 1·00 m. szélességben a földet kiásattuk s az igy támadt üreget agyaggal tömettük be, hogy a viz a keresztül tört kőfal nyilásain az uttestre át ne szivároghasson. Igy tehát a tó az utcza felőli oldalon teljesen el van falazva és csupán a vizlevezető csatornákon át folyhat le.

A tó egyébként korábban is hatalmasan el

---

társa van. És ebben élet philosophia rejlik, különösen financzialis szempontból véve a dolgot, nagyon természetes lévén, hogy a szoba kettőnek éppen felényibe kerül, mint egynek.

— Van e már laktársad? — ez a legelső kérdés, melyet a vidéki vakácziózásról hazatért jogász ismerőseihez intéz. És ha azok egytől egyig mással szerződtek, ahhoz az utolsó de biztos módhoz folyamodik, hogy az egyetemi kapus, nagyreményü Kerekes Venczel uram residencziájának ajtajára kifüggeszti ezt a rövid de határozott stilusban szerkesztett felhivást: „Laktárs kerestetik. Bővebb felvilágositás a kapusnál"

Akad „pasasér" bizonyosan. Hanem aztán ebből gyakran az a mulatságos dolog származik, hogy az ilyenformán összekerült laktársak napokig ellaknak egy szobában anélkül, hogy megismernék egymást, (akár Csak Cox és Box) mert mig az egyik csak hálásra szokott hazajárni addig a másik éppen éjszaka nincs idehaza.

Nem tudom, a budapesti hónapos szobák tulajdonosai közt akad-e az élelmes Hausznernének követője, ki egy jámbor péksegéd szobáját éjjelre egy kalaposnak adta ki; hanem annyi bizonyos, hogy nagyon sokat meglehetne igy tréfálni a Józsefváros hónapos lakói közül.

Párisnak van „quartier latinja" mely nevét rengeteg sok diák lakójától kapta; ilyen „quartier latin"-ja Budapestnek a Józsefváros, Egyetemi polgár hacsak teheti, itt keres hónapos szobát.

Erre vall az a roppant sok czédula, mely ennek a városrésznek kapuit folytonosan diszíti, s melyek mindegyike egy-egy kiadó hónapos szobát hirdet ékes házmesteri irályban.

Ha a hónapos szoba meg ürül, a házi asszonyság a házmesterhez folyamodik.

— Ugyan kedves házmester úr, irja ki a szobámat, 15-ére kiadó.

— Már megint? — dörmög János házmester „ur" bosszusan szippantva porczellán pipájából.

— Csak irja ki kérem, kap borravalót, ha kiveszik.

János sincs abból az anyagból gyúrva, hogy a „borravaló" szó meg ne lágyitaná s pár percz mulva ott libeg deszkára erősitve a czédula a kapu közepén, hivogatólag integetve a folytonosan szobát kereső hónapos lakók felé, mig egyszer csak eltünik, jelezve, hogy a szobát „kivették", s minek örömére János házmester a közeli boltba fut, a borravalóból egy pohárka „sziv erősitőt" inni.

— Nos?

— Elsején költözködünk.

— És mi oknál fogva?

— Azon oknál fogva, hogy az asszony felmondott.

— Hah, hisz ez injuria!

— Legalább is méltatlanság.

— Hiszen nem vétettünk neki semmit.

— A légynek se ártottunk.

— Kivéve azt az esetet, mikor éjfél után danolva jöttél haza, s felverted az egész házat, hiába csendesitettelek.

— Mikor te lámpát akarván gyujtani, ugy végig öntötted a divánt petroleummal, hogy most is szagos tőle a szoba . . . . de hát ezt nem ő szagolja.

— És mégis felmondott

— Megfoghatatlan.

— Itt hagyni ezt a jó házat, a hol tiz óra után is kapu pénz nélkül juthat be az ember!

— De legalább a szabó ismét elveszt egy időre a szeme elől.

— Igaz. még a mosóné is.

— Akik elől ugy is költözködnünk kellett volna.

volt zárva az utcza-testtől Az ott kiszögelt kőfalnak a bolt ivek elhelyezése végett szükséssé vált lebontásakor, de a keszonok sülyesztésekor is, a midőn e ferde irányú kőfalat egyes helyein teljesen át kellett törni, kitünt, hogy e kőfal lenyúlik a sziklaalapig és amig fönt × 11·80 m magasságban 0·45 m., addig alul × 7·00 m. Duna 0 fölötti magasságban 1·70 m. vastagságu. Ezen kivül 1·00 m.-nyire mögötte az utcza felé eső oldalon, × 9·58 m. magasságban még egy második kőfalra is akadtunk, mely fönt 0·45 m. lent 1·10 m.-ig szélesbedő vastagságu s e két fal közötti üreg agyaggal van betöltve. A korábbi kőfal előtt pedig, annak egész hosszában, a tófelöli oldalán igen erős kőhányás húzódik el.

A tóban e kőfalakon át haladó 3 vizlevezető nyilásnak szárnyfalai nem láthatók.

Ezek egyike a Zsigmond-utcza alatt keresztben áthatol és a tó vizét állandó küszöb magasságban × 8·47m.-en a Duna 0 pontja fölött tartja és a viz tükre a források bőségéhez képest legföljebb × 8·50 m.-ig emelkedik, ugy hogy a tóban lehült fölös forrásvizzel töltik meg a Lukácsfürdő uszodáit, ezzel hűtik a gőzfürdő forró vizét, és még egy hidralikus emelőgépet látnak el vele. A másik nyilás a meder fenekén vasdugóval van elzárva. Ezzel a tó teljesen lecsapolandó és a vize egy csatornán át a Dunába levezethető.

E kettő közé esik a harmadik nyilás csatornája, a mely teljesen be van omolva és tömődve, s a rendeltetése ismeretlen.

A mederpillérek elkészültekor, hogy a boltiveket reájuk lehessen rakni, a tó vizszinét az 1·00 m.-rel mélyebben fekvő vállkő alsó élén alul még mintegy 70—80 cm.-rel le kellett sülyeszteni Ez olyképpen történt, hogy a kőfalon kivül, a Dunába nyiló csatorna fölött egy függőleges aknát épittettünk a kellő magasságig, azután a kőfalat e helyen fokozatosan lebontattuk, melyen át azután a tó vize a levezető csatornába zuhogott.

Ez február hó 20-án történt, a mikor is a tó tükre 25 cm.-t, másnap reggelig 22 cm.-t, estig 25 cm.-t. február 22-én reggelig 55 cm.-t és estig 48 cm.-t, tehát összesen 175 cm.-t apadt. E vizszin-magasság megtartásával azután mintegy 65 cm. széles nyiláson átlag 50 cm vastag sugárban közel 2·00 m másodperczenkénti sebességgel folyt a viz márczius 12-ig, tehát 21 napon át a Dunába, a mi körülbelül egy millió köbméter viz mennyiségének felel meg. E hatalmas viztömeg természetesen az egész környék talaj vize volt, mely a tó medre felé szivódott, a mi abból is látszik, hogy ugyanekkora a Lukács- és Császárfürdő területén levő források megapadtak és a tó ellennyomásának megszünésével, illetőleg csökkenésével e forrásvizek legnagyobb része a tóba s onnan a folyó csatornán át a Dunába szakadtak.

A tóba, tudvalevőleg, annak déli oldalán egy sziklahasadékból folyik be a viz, és e hasadék boltozott falazattal van a beomlástól és bedugulástól megvédve. Nagyon valószinünek látszik tehát, hogy a déli hidfőnél azért találtuk a sziklaalapot oly mélyen, a Duna 0 pont magasságában, mert itt a forrásvizek valami ősrégi lefolyó árka lehetett.

Márczius hó 12-én az utolsó boltiv is elkészült a boltnyilásokat elzáró falakkal együtt s miután gerendákkal és két szádfal közötti agyagtöltéssel a vizet visszatartottuk, a lefolyó csatorna aknáját egy kőlappal elfödtettük és bebétonoztattuk.

A tó tükre e pillanattól kezdve mindinkább emelkedett oly mértékben, hogy márczius 18-án eredeti vizszin-magasságát elérte s a Lukácsfürdő, valamint a Császár-fürdő forrásai is visszanyerték hiánytalanul korábbi vizbőségüket.

Budai fürdők.

A miről a Buda és Vidéke annyit irt a budai fürdőkről Budáról a *fürdők városáról* a Budapesti Hirlap egy igen szép czikket irt. Mi már sokszor, nagyon sokszor irtunk e kérdésről és örülünk, ha más is ir. A Budapesti Hirlap hozzászólását köszönjük és óhajtanánk, hogy annak a szózatnak a mit mi is hangoztattunk, az egész sajtóban visszhangja lenne. A szép czikkből okulás kedvéért közöljük a következőket: „Nincsen szavunk az ellen, hogy az emberek nyáron elhagyják a várost és máshová menjenek üdülni. Nagy jótétemény, ha egy időre megszabadulhatunk szokott környezetünktől és kitéphetjük magunkat mindennapi gondjainkból. De az fáj nekünk, hogy ez a szép város nyárnak idején türhetetlen tartózkodó hely, hogy jóformán meg sem maradhatunk benne, hogy még a ki nem tehetné is, áldozatok árán elhagyja és hogy idegen gondosan kerüli. Mert nekünk nincs idegen forgalmunk. Más városokat ilyenkor ellepi a kéjutazók tömege, kik csak ilyenkor utazhatnak. Kisebb német városokban is a szállók zsufolva vannak S ezek a városok gondoskodnak is róla, hogy az idegennek legyen látni valója, hogy jól érezze magát. De mivel kináljuk mi az idegent? Nagyobb porral, türhetetlen hőséggel, mert minden talpalatnyi föidet beépitünk. De nemcsak, hogy nem találunk ki vonzó látványokat, érdekes mulatságokat, még elhanyagoljuk egyik legnagyobb kincsünket, világhirre termett fürdőinket, gyönyörü környékünket. Képzeljük el, hogy Münchennek, Drezdának, Berlinnek volnának gyógyitó hatásu fürdői, keserüviz forrásai, volna ily óriási folyója, ily remek fekvése, elgondolhatatlan, mit csináltak volna mindebből. Nekünk vagy husz ily elsőrangu forrásunk és fürdőnk van, mindegyik más, mindegyik specifikus hatásu és egy-két kivétellel semmit sem csináltunk e kincsek áruba vonatása érdekében. Itt a polgárság, a város, az állam, de az orvosi rend is sokat tehetne. A polgárság adjon vállalkozókat, a város és az állam gondoskodjék a közlekedés javitásáról és a környezet szépitéséről, az orvosok pedig ne legyenek megbabonázottjai a külföldi messze fürdőknek.“ Ezeket a tanuságos szavakat jó lenne emlékezetökbe vésni azoknak, kik a fürdő ügyet vezetik.

Gróf Andrássy Gyula szalonja.

Gróf Andrássy Gyula szalonja magyar miniszterelnök korában a nyugateurópailag emelkedett magyar főuri fény és hazafias szivélyesség szalonja volt.

Eltekintve a gróf Károlyi Edéék octogonjától, nem is volt még annyira demokrat főuri szalon a koronázás óta Budapesten.

Az az, hogy nem is fejeztem ki magamat szabatosan. Gróf Andrássy Gyula jó hazafi, ragyogólag szellemes gavallér, nemesen érző, modern müveltségü, világlátott főur volt: de nem akart ő demokrata lenni még akkor sem, a midőn beeresztette, sőt a lehető legédesgetőbb módon meghivatta az ő miniszterelnöki szalonjába nemcsak a kevésbé előkelő származásu képviselőket, állami tisztviselőket, de a legigénytelenebb irókat, journalistákat is.

Nem demokrata akart ő lenni ekkor sem.

Ugy látszik, verőfénytelt diplomatizálásai, udvarolgatásai s lovagolgatásai közben beérte ő a demokráczia azon fogalmával, a mely Guizot nyelvén szólva, mindössze is csak fejszámszerinti tömegüralmat, és „animal-immonde“-ot lát a demokrácziában, a nélkül, hogy csak távolról is sejtené, mily fenségesen nagyszerü azon eszme, — az összes emberi tőke értelmi, erkölcsi és anyagi erőinek lehető legjobb, lehető legközhasznubb állami és társadalmi revolutiója, — a mely felé századunk vezénylő elméinek értelme tör.

Nem emelkedett föl gróf Andrássy Gyula a modern szellemvilág e magaslatára: de igenis jóval magasabban szárnyalt az ő eszménytelt lelke azon szinvonalnál, a melyen az arisztokráczia fogalmának conservativ értelmezői még minálunk állanak.

Gróf Andrássy Gyula sokkal otthonosabb volt Párisban, Londonban, semhogy magába ne szitta volna a nyugateurópai highlife gondolkodás módját, és éppen azért az angol lordok szalonjának, és a Saint-Germain szalonjainak mintájára alkotott ő magyar miniszterelnöki szalont

Magyar mágnásaink nagyrészt oly szalont tartottak és tartanak még ma is, a mely nem annyira Sutherland herczeg vagy Chevreuse herczegné társaskörére emlékeztet, mint a mecklenburgi junkerek, a cseh-osztrák főurak vagy az aragoniai „Ricos Hombres“ szalonbeli kaszt-monopoliumára. Gróf Andrássy Gyulának nem kellettek e részben sem a mecklenburgi, sem a cseh-osztrák erkölcsök; arisztokrata akart ő lenni a szó felvilágosultabb értelmében: és megis oldotta ama föladványt a müvelt modern magyar arisztokrata szalon problemáját ép oly szeretetreméltólag mint szellemesen.

Igyekezett a nemzet szine-javának lehetőleg minden férfi kitünőségét tündököltetni az ő csillogó termeiben a születési arisztokráczia mellett, tekintet nélkül azon válfalakra, melyeket a magasabb müveltség és szellem emberei közé lelki-szegény idők emeltek volt; a hölgyvilágot illetőleg pedig elment az ő szalonpolitikájában odáig, a hol a nőnevelés modern egyöntetüségének és a józan gazdálkodási tekinteteknek gyöngéd mérlegelése feszély nélkül állapithatja meg a legeslegkényesebb fölfogásuak szemében is a határvonalt.

E politikát követte gróf Andrássy Gyula azóta is, hogy Bécsből visszajött, saját dunaparti palotájában.

A báj, melyet az ő estélyeinek emléke születési rangkülönbség nélkül hagyott vissza összes vendégeinek fölvidult lelkében, — a repeső vidorság, a melylyel az ő estéinek eseményeiről szalontapasztalt ősz mágnások és vidéki gentry-kisasszonyok, átlátszólag finom kacsóju grófnők és himportalanul száraz, parliamenti hivatalosak, meg irodalmi, többé-kevésbé komoly nagyságok egymásnak vagy a maguk körében a kandallónál még mesélgetni tudnak: mind ez eléggé beigazolja, hogy gróf Andrássy Gyula nem tévedett, midőn szalonja által eleget óhajtott tenni a kor kivánalmainak.

* * *

Azután minő egy szalon is volt ez a gróf Andrássy Gyuláéké!

Fénytelt palota, sublime izléssel.

Emelkedettség a gyöngédségben és erőltetésmentes mosoly az igaz magyar szivélyességben.

A társaság, a mely itt egybegyült, élvezhette azon gyönyört, melyet a teázó, csevegő és tánczra kelt élet tükrében magyar élité órában magának.

De részesült időről-időre a legmagasabb kitüntetésben is, mely magyar hölgyet, magyar

---

— Persze, hiszen meggondolva a dolgot, még kapóra jött ez a felmondás.

— Tisztára; de hát miért is bánkódnánk rajta?

Feri jogász kiveri a pernyét öblös selmeczi pipájából a szoba közepére s mialatt laktársa haját egyengeti a tükör előtt, öltözékét iparkodik tisztára kefélni, aztán karonfogják egymást és fütyörészve megindulnak — más lakást keresni

Hamar találnak, mert nem igen válogatósak; mindegy nekik akármilyen, csak más legyen. Az alku is sommás uton végbe megy, s a következő hónapban már ott grasszálnak az uj lakásban.

* * *

— Te Józsi, szól egy pár nap mulva Feri jogász gondolatokba mélyedve laktársához.

— Nos?

— Tizenötödikén költözködünk.

— Tessék? Mit beszélsz?

— Azt, hogy felmondtam az asszonynak mikor a szobát kiflzettem

— De hát mért, te szerencsétlen törvénymagyarázó?

— Hát megelőztem őt; csak nem várjuk meg ismét, hogy nekünk mondjanak fel!

W. J. – C. U. III.

urat valaha csak érhet a társas érintkezésben. — Megjelent itt, a világ történelmi szerepre jutott arany gyapjas magyar grófnál néha az uralkodó ház egyik másik tagja is, sőt nem egyszer maga az uralkodó pár is és nem kevésbbé kegyes leereszkedéssel olvadt bele az est fénytelt harmóniájába, mint a hogy ezt ezelőtt legföllebb a Schwarzenbergek, Lichtensteinok herczegi palotájában Bécsben igen, de magyar állampolgár vendéglátó házánál Budapesten nem látták még soha.

* * *

Hogy mindez igy sikerülhetett, ebből az érdem legdiszesebb osztályrésze kétségkivül Katinka grófnőé.

A Tuilleriák bálján hajadon korában, a Ball-platzon menyecske korában első volt ő mindig a hölgyek koszorujában. És még ma is oly üde az ő nőies szépsége, mint akkor volt, midőn szeretett férjének karján Párisban kellett költőies irigységet.

De hogy is lehetne ez másként? Hisz ő gróf Kendeffy Ádám leánya — egy oly főurè, a kinek daliás alakjáért, lovagias emlékeért még ma is sürü könnyeket hullatnak Erdély legválasztékosabb dámái.

„Könnyü nektek a régi jó idők fölött mosolyogni — szokták mondani az erdélyi főrangu nők az ifjabb nemzedéknek — de csak éltetek volna abban az időben! Mi ez a mostani fiatalság azokhoz a férfiakhoz képest, a kik nekünk a mi ifjuságunkban a szépet tették! Milyen lovagias, milyen gyöngéden figyelmes, igazán urilag szép, finom emberek voltak ők egyiránt mindig!

Minő páratlan ember volt az a Jósika Samu, meg az a Kendeffy Ádám!"

Édes atyját a nők bámulták az imádásig: őt azonban férfiak és nők egyiránt, csodálattal környezik. Kitünő nő minden tekintetben, elannyira, hogy még akkor is, ha nem gazdag, előkelő grófkisasszonynak született volna, hanem csak azon szerény állásu nemes kisasszony lett volna is születésénél fogva, a melynek őt az „Oesterreich seit Világos" szerzője Rogge német alapossággal megtenni igyekszik — még az esetben is méltó lett volna arra, hogy magyar miniszterelnökné legyen.

Hogy mennyire szerette hazáját, már gyermekkorában, azt senki sem tudta oly meghatólag elbeszélni mint Török Pál superintendens, a ki hitoktatója volt.

Férjének külügyminiszterssége alatt hivatalosan is őt illette az első hely a hagyományos császárváros nőtársaságában. Igy gondolják ezt bizonyosan az összes államtudósok Európában, Stein Lőrincz Bécsben szintugy mint Concha Győző Kolozsvárott.

De hát ez a császárváros nem azért híres éppen arról, hogy olyan nagyon hagyományos egy császárváros, hogy ne jöhetnének benne többé-kevésbé épületes összeütközésekbe az államhatalom magas közegeinek tekintélyéről szóló modern tanok a spanyol-cseh eredetü udvari hagyományos fölfogásokkal, — az elmékben, szivekben, szintugy mint az ebédlő asztaloknál meg a canapékon. Nem csoda tehát, ha az a sok „herczegné" nagyon zokon vette, hogy egy „grófné" egyelőre még mélyebb tisztelet és még tüntetőbb hódolatok tárgya mint egy „herczegné."

Már-már a tabourettek harczának jellegét vette föl a válság, de gróf Andrássy Katinka sem azért a gróf Kendeffy Ádám leánya, meg nem is azért vitt elsőrendü szerepet már III. Napoléonék udvarában, hogy meg ne tudta volna oldani a kérdést ép oly tapintattal, mint méltóságosan.

Ennek a remek szalonnak, most már — vége!

B. T.

Budai emlékiratok sorsa.

„*Budai emlékiratok sorsa*" czim alatt K. A. ur a Buda és Vidéke 34-ik számában jogos és rég orvoslásra váró panaszokat mond el és fel is emliti a Kelenföld, Orbánhegy, Csatárka, Törökvész, Lipótmező érdekeltségének stb. szorgalmát, a melylyel emlékiratokat szerkeszt. Az emlékiratok sorsa ismeretes. Nemcsak a külterkek emlékiratai és kérvényei, de az egész I—III kerület beltelkeinek kérvényei is soká vannak vesztegzár alatt

Van szerencsém a következőket felsorolni: *Adamasky József* és társai 6091/III 1892. *Frankendorfer* és társai 18435/II 92. és 24515/II 92. *Bittermann István* és társai 1893. márc 2-án, *Kövesdy Károly* 20970/II. 93. *Zettl Ágoston* és társai 1893 május 19-én. *Ádamasky József* és társai 37122/III 93. *dadai Király Pál* és társai 37255III. 93 *Zettl Ágoston* és társai. *Dersényi József* és társai 30346/II. 94, *Sajó Ernő* és társai 30492/II. 94. *Kövesdy Károly* és társai 14457 III. 97. *Willinger Ferencz* 15391 III. 97 stb.

A kérvényezésnek és személyes küldöttségeknek alig van valami eredménye. *A Lisznyai*-utczát csak harmadrészben rendezték. *Az Orvos*-utcza naphegyre vezető részét még ki nem nyitották mert kisajátitás kellene. Ezért maradt el a naphegyi körtérség rendezése Ugyanitt a már fővárosi területet képező nyitott uttest rendezetlen. A délivasut mészáros-utczai áthidalása elmaradt A mészáros utczai utcza csufitó, járdát keskenyitő kiszögelő telkek még ugyan ugy vannak. Hiában kértük, hogy legyen világosság. Nincsen Ilyen meggondolt lassuságú elintézés és rendezés mellett még nagyon sok viz lefolyhatik a Dunán, vagy a Duna egészen kifolyhatik mig az I—III-ik kerületek rendeződhetnek.

Hamarább válik a *határ-utczai Cselepatak kölnivizzé* mint a jogos kivánságok beteljesednek. Pedig ezek teljesitéséhez nem is bűvészet kell hanem rendszeres ellátása a méltányos kivánságoknak.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Vosits Károly

A király a székes főváros tanácsának egyik érdemes tagját *Vosits Károlyt* a Ferencz József renddel tüntette ki

A kitüntetés egy buzgó és lelkiismeretes tisztviselőt ért és valószinü, hogy semmi ünnepélyességet, semmi pezsgődurogást, semmi pohárköszöntést nem fog okozni.

Vosits Károly az egyesités óta tagja a főváros tanácsának Előmenetele sokkal később következett be, mint vele együtt indult tisztársaié. Nem élt az idővel. Megfelelt kötelességének, a népszerüséget nem kereste. Nem járkált körökbe és kasinókba Még a törvényhatóság tagjainak sem mutatkozott be választások alkalmával

Dolgozott szorgalmasan, pontosan. Az Isten megáldotta tehetséggel és pedig tisztességes szép tehetséggel s ha elfelejtett hozzá kellő atyafiságot és összeköttetést adni, ez nem a *Vosits Károly* hibája.

A fő- és székváros tanácsa ma csakugyan olyan testület, hol alig eshetik valaki kifogás alá. A polgármesterek munkásságát megkönnyiti a tisztársak munkássága, kik között Vosits Károly egyik legtiszteltebb és sokra hivatottabb.

Vosits Károly neve még semmi mendemondákban nem került. Nem sokat beszéltet magáról, de annál többet cselekszik. Senki előnyét nem legyezi a mások hátrányára. Méltányos és igazságos.

Egyik legfontosabb osztályt, az épitkezési osztályt vezeti, a hol az igazságszeretettel használhat a közügynek, e nélkül pedig árt. A magánérdekek és közérdekek itt folytonosan találkoznak, de e találkozások daczára Vosits Károly csak is a közügyet tekinti és a közügy vezeti munkásságát.

Szerény, önérzetes ember, jó fiú, jó barát, ki nem felejti el régi ismerőseit és hivatalát a hivatalban hagyja.

Üdvözöljük Vosits Károlyt és kivánjuk, hogy az elmaradt ovácziókat kárpótolja továbbra is egy nagy kincs: *a polgárok osztatlan bizalma.*

Ingatlanok forgalma

A budai oldalon: Witte Frigyesné III. ker. Lajos-utcza 4581/82. sz. háza 15,000 frtért Schlesinger Ignáczra, Kern Alojzia II. ker. naphegy 12,830/33 sz. telke 1500 frtért Szász Józsára, Lukács Antal és neje I. ker. Kelenföld 10 527. sz. telke 1650 frtért Lázár Mihály és nejére, Péringer Ferencz I. ker. Kelenföld 13,757. sz. telke dr Schwarcz Vilmos és nejére, Kern Gusztáv I. ker. Petneházi réten levő 6155/1—4. sz. telke 11,379 frtért Rosenthal Ferenczre, Schenk Györgyné I. ker. Istenhegy 7003/4. sz. telke 12.500 frtért Erusz Frigyes Adolfra, Zboray testvérek I. ker. várszinház-utcza 24. sz. házuk 20,000 forintért Heyer Károly és nejére, Deiquer testvérek I. ker. Kelenföld 14.181/1—3. sz. telke 4170 frtért Krausz Dávid és nejére, Péringer Ferencz I. ker. Kelenföld 13745/7. sz. telke 2805 frtért Gerster Károlyra, Hegedüs János és neje I. ker Kelenföld 14134 telke 3486 frtért Dornbach Jakabra, Kublánya János I. ker. Kelenföld 13309/2 sz. telke 7680 frtért Schindler Károly és nejére, Direr Ignácz és neje III. ker. Filatori dülőben 1923 sz. telke 860 frtért Horváth Agostonra Gründler Jánosné III. ker. szentendrei-ut 277—78 sz. háza 1400 forintért Zweig Vilmos és nejére, Wechinger Ferencz III. ker mókus utcza 14. sz háza Wechinger testvérekre (hagyaték), Török testvérek III. ker kerék-utcza 20. sz. háznak $^{17}/_{24}$ része 800 frtért Szenkovszky Albert és nejére, Tóth Lezső III. ker. ék-utcza 645—46 sz. haznak $^{2}/_{3}$ része 1000 frtért Tóth Amália és Máriára, Fröschl Ferencz III ker. lőpormalmi dülőben 1634/7 sz. telke Fröschl Ferencznére Kiss Karolina I. ker. Kelenföld 13,824—27. sz. a. telke 6282 frtért Imre Lajos és nejére, Winter Miksáné II. ker. Rézmal 3356 hr. sz. telke Kulka Adolfra, Braunauer Sebestyénné II. ker. zárda-utcza 3503. hr. sz. háza 26,000 frtért Frindt Antal és nejére, Sailer Mihálynénak I. ker. Kelenföld 14644. hr. számu telke 5700 frtért Szirch Antalra, Michelberger Mihályné I ker. Lágymányos 12132 hr. sz. telke örökség utján Michelberger testvérekre, Kraemer Jakab I. ker. Kelenföld 13295—13307. számu telke 12,548 frtért Müller Ignáczra, Kiss Karolina I. ker. Kelenföld 13882—13887. hr. sz. telkei 4580 frtért György Lajos és nejére, özv. Frenkl Mihályné és társai II. ker. Jáczint-utcza 3202. hr. sz. háza 13,000 frtért Wassermann Lipót és nejére, Wimmer Ferencznek I. ker. Gazdagrét 8748 hr. sz. telke 5000 frtért Mariadt Ferencz és nejére, Berger Lipót és neje I. ker. Kőérberek 9705. sz telke 1400 frtért Zimmermann Antal és nejére, Konrad Mátyásné I. ker. Lágymányos 14,147 hr sz. telke 7843 frtért Holstein Józsefre, kiskoru Kauser Anna I. ker. Lágymányos 14,149 hrsz. telke 2982 frtért Holstein Józsefre, Pollák Armin és társai I. ker. Kelenföld 13,170. hrsz. telke 17,193 frtért dr. Sós Ernő és nejére, Krausz Gyula $^{1}/_{10}$ része az I. ker. Kutvölgy 6761. hrsz telekben 500 frtért Korinek Ignáczra, Schütz testvérek III. ker Lajos-utcza 73—75. számu háza 24,000 frtért Eliás Samu és nejére, Berlinger testvérek III ker. Testvérhegy 3783. hrsz. telke 215 frtért ifj Schmidt György és nejére, ugyanazoknak ugyanott 3695 hrsz. alatti telke 687 frtért Berlinger Istvánra. Thaler Anna részei a Testvérhegyen 4532. stb. sz telkekbee örökség utján Hascher testvérekre, Berlinger testvérek III ker. felosztott legelőn 6327/1 stb. sz. telkei 466 frtért Berlinger Jánosra, Rusz Mátyásné III. ker. Solymárvölgy 2876. hrsz. telke 285 frtért Burai Sándor és nejére, Kamarás Ignácz és nejének a lőpormalom-dülőn 1514. hrsz. alatti telke 600 frtért Varga Péterre.

Különfélék.

— **Az iskolaév**. Szeptember elsején a beiratásokkal megkezdődött az iskolai év. Komoly és nehéz munkához látnak ujra a tanitók, tanárok. A iskolaszékek is megkezdik működésöket, a gyermekek és az ifjuság a tanulást. Ki mint vet, ugy arat, a ki tanul, abból ember lesz. A tanitók munkáját a családi nevelés könnyiti meg. Kérjük tanitással foglalkozó barátainkat Budán és vidékén, hogy az iskolai életről tudósitsanak kellő időben, mert az elkésett dolgokat a legjobb akarattal nem közölhetjük, mint nem közölhettünk most több iskolai hirdetést.

— **A német császár Budán**. A budai királyi palotában fog nehány napig tartózkodni a német császár és gyönyörködni fog abban a fejedelmi látványban, mit Buda és vidékének szépsége nyujt, s melyhez hasonló remek kerete más fővárosnak nincsen. Lesz kivilágitás is a szokott módon. Mint minden ünnepélyességben, ugy a kivilágitásban is az ötletszegénység nyilatkozik, pedig a mi tündér vidékünk ujabbnál ujabb eszmét kinál a kivilágitásra és tüzijátékra. .

— **Őszi mulatság**. Fényesnek igérkező mulatságot rendez városrészünk legelőkelőbb elemeiből alakult és 150 tagból álló rendezőség szeptember hó 18-án szombaton, a budapesti polg. lövészegyesület termében. A mulatság iránt, melynek tiszta jövedelmét a *Budai Könyvtár alapja* javára fordiják, már is a legszélesebb körü érdeklődés mutatkozik és előreláthatólag e napon oly előkelő mulatság fog lezajlani a kies fekvésü lövészépület parkettjén, melyen ismét együtt fogjuk látni a budai intelligenczianak szinét-javát A meghivókat e héten már szétküldik. Csak örvendhetünk, ha városrészünk e nagyfontosságu és tevékeny kulturintézménye iránt az érdeklődést napról-napra emelkedni látjuk. Ez intézmény nagyszerü czéljai megérdemlik e lelkes támogatást és kivánatos volna, ha kiterjedt városrészünk minden részében minél gyakrabban akadna ily lelkes csapat, mely ez intézmény hazafias és nemes czéljainak előmozditását tüzi feladatául. Kis jóakarattal és lelkesedéssel városrészünk ifjusága e speciális budai intézmény érdekében sokat tehet.

— **Az istenhegyi vasut**. A kereskedelmi miniszter ma tudatta a fővárossal, hogy az eskü-tér — istenhegyi kábelvasut engedélyezési tárgyalásokat befejezték és ő a megállapodásokat jóváhagyta. Felhivja tehát a fővárost, hogy a vállalattal a területhasználati szerződést legkésőbb három hónap alatt kösse meg.

— **Ki az idegennel!** Ihász György a „*Vendéglősök Lapja*“ hasábjain lelkes és jól megokolt inditványt tesz arra, hogy a vendéglőkből és a kávéházakból az idegen, különösen a német lapok kiküszöböltessenek. Őszintén óhajtjuk, hogy a vendéglősök karolják föl ezt az üdvös inditványt, mert nem lehet érdekünkben az, hogy pénzünk ezen az uton is külföldre vándoroljon. Pártoljuk a hazait, ki a nemzeti érzületet rontó, idegen lapokkal!

— **Alagut a Duna alatt**. Az a terv, hogy a lánczhid és Margithid között a Duna két partját egy alagúttal kötik össze, mindinkább pozitivebb alakot ölt. E tervvel immár az osztrák vasuti miniszterium rendeleti lapja is foglalkozik és legutóbbi számában a következőket irja: Miután a Budapest fővárosi forgalom a Duna mindkét partjának felső részén fekvő sürü népességü városrészekben annyira megnövekedett, hogy annak lebonyolitására a lánczhid és Margithid között egy új összeköttetés létesitése feltétlenül szükségessé vált, de egy hidnak épitése, mely a vonalrész központján fekvő új országház közelből indulna ki a kedvezőtlen nivelláris viszonyok miatt nem volna lehetséges, mértékadó körökben — mint Budapestről jelentik — elvben elhatározták, hogy egy dunai alagút épitésének már régóta felvetett tervét meg fogják valósitani. A legujabb elaboratum szerint ezt az alagutat ugyanolyan rendszer szerint akarják megépiteni, mint a most Londonban épülő Themse-alagutat és gyalogjárók, utczai járművek és villamos üzemü közuti vasuti kocsik közlekedésére fogják berendezni. Az alagút a parlamenti épület központjából fog kiindulni, és e mindkét partrészen két egymástól elválasztott gyönge hajlásu utczai és körúti kocsik részére berendezett lejárók fogják az utczai szinvonallal összekötni. A gyalogosok közlekedését pedig lépcsők és villamos felhuzógépek fogják közvetiteni. Az alagút két emeletes lesz, Az alsó emeleten a körúti kocsik és gyalogosok fognak közlekedni. A két sinpárt az alagút két falánál helyezik el és ezek között a gyalogjárdákat. A felsö emeleten közlekednék az utczai járművek. A levegőről villamos ventilátorok fognak gondoskodni. Furási kisérletekkel már konstatálták, hogy a folyamfenék kizárólag kompakt és feltétlenül vizhatlan sziklákból áll.

— **Végre!** Az omnibuszok hosszas szünetelés után végre kezdenek indulni Midőn e sorokat irjuk a krisztinavárosi omnibuszok még az igaz nem járnak, de igérik, hogy a hét végén már a Vaskovicsig ezek is fognak közlekedni. Most még lovak húzzák a járműveket, a melyekhez már készitik a motor-készüléket, és már februárban mótoros kocsik tartják fenn a forgalmat. — A hatósági gondviselés az omnibusz ügyben kétségtelenül nem vált be, sőt határozottan csütörtököt mondott. A szabad versenyt Smith Ádám iránti minden tisztelet daczára kizárja a hatósági előrelátás, hogy olcsóbb, és folytonosságában csorbát nem szenvedhető legyen az omnibusz közlekedés. És ime holnapokig volt drága, lassan járó s azután holnapokig semmi omnibuszunk. A krisztinavárosban az omnibusz szünetelés folytán több lakás üres maradt a nyáron s még többet ért volna ez a sors, ha előre tudta volna a közönség, hogy az omnibusz járatok megszünnek még a városmajor utczában is, a hol nyári lakók ezelőtt mindent jó eleve lefoglaltak s már nehány év óta az évi lakások is igen keresettek lettek a jobban épült házakban.

— **A Lágymányos védelme**. A Lágymányosnak az összekötő vasuti töltés, külső promontori-ut, külső fehérvári-ut s a promontori határ árok által határolt része parlagon hever, mert alig van esztendő, hogy a Duna el ne öntené. Alig 3—5 méter magas töltés akarja megvédeni a területet, de a Duna minden évben átlépi a töltést. A főváros törvényhatósága már évekkel ezelőtt elhatározta, hogy a Lágymányost meg fogja védeni, de a műszaki közegek nem tudtak megállapodni a védelem módjára Először a promontori-ut hosszában épitették meg a töltést. A Duna a töltést megkerülve hátulról öntötte el a területet. Végre a mérnöki hivatal parttöltés tervet készitett. A töltés 730 cm. magas 2 méter széles és 863 méter hosszu. A promontori-árkok három helyen szakitják át a töltést. Az árkokat vaszsilipekkel lehet elzárni. A tanács utasitotta a mérnöki hivatalt, hogy a töltéshez szükséges területeket sajátitsa ki

— **Bucsuzó**. Egy derék budai polgár, Csilléry Dávid, a III. kerület egyik vezérférfia tiszteletére bucsuzó vacsora volt. Csilléry Dávidot nagykárolyi járásbiróvá nevezte ki a király. A távozó kitünő polgár több tisztséget töltött be. Főgondnoka volt a református egyháznak és elnöke az iskolaszéknek A bucsuzáskor mindenkin meghatottság mutatkozott és pohárköszöntőkben méltatták a távozó feledhetetlen érdemeit. Az iskolaszék elnökének Benedek Sándort választottak ki, szintén oszlopos vezetője a III. kerület közügyeinek.

— **Kisfaludy szinház**. Kitünően sikerült estéje volt az óbudai Kisfaludy-szinháznak „a kis czukrászné“ czimü operette bemutatója alkalmával. A kis szinház ez alkalommal szépen megtelt diszes közönséggel, kiknek azonban ezuttal is nagyrészét a pestiek és margitszigeti fürdővendégek képezték, a budai oldalon lakók pedig távollétükkel tüntettek. Pedig úgy a kiállitása a darabnak, valamint a kitünő előadás is kielégitette volna az óbudaiak izlését, kik ugyanakkor a szentendrei-uton lévő „műszinkör“ (?) előadásait látogatták vagy ötszázan gyönyörködve az ott előadott német coupléelőadások és szemérmetlen productiókon. A „kis czukrászné“ meséje a következő: Bonifacz asszony (R. Pataki Rózsa) a kis czukrászné afféle tüzesvérü valódi párisi asszonyka, aki szereti ugyan az urát, de nem idegenkedik az udvarlóktól sem. És mivelhogy a tüzről pattant menyecske igézően szép, akad hát udvarlója elég. Legveszedelmesebb azonban Hanibál gróf (Bokor Tivadar), aki tuljár a féltékeny és persze ügyefogyott Bonifacz uram (Szentes János) eszén és épp akkor, amikor ez az udvar ók elől a feleségét egyik nagybátyjához (Kiss János) küldi, a szemfüles gróf kocsisnak öltözködve megszökteti a „kis czukrász“-nét. Ámde Vieille Bréche lovag az unokahugát, (Tallián Ida) egy serdülő lánykát, elhozza Párisba, hogy férjhez adja Hannibál grófhoz. A kis lány, akit bátya a czukrász gondjaira bizott, szintén álruhát ölt és az aszszonyszöktető ál-kocsist, t. i. a grófot nyomon követi. Be is jut a gróf lakásába, ahol persze megtudja a titkot. Erről aztán sok bonyodalmas esemény után értesül Bonifácz A czukrászról meg a felesége azt hiszi, hogy ez meg őt csalta meg azzal az átöltözködött kontesszel. Ez is mulattató félreértésekre ad okot, amit azonban otthon szépen rendbe hoznak, annak módja szerint. A kellemes librettóhoz, melyet dr Sziklai János forditott kiváló ügyességgel, fülbemászó muzsikát irt Lacome. Különösen tetszett a kis czukrászné belépő dala, továbbá a II. fölvonás egy terczettje és az első fölvonás egy duettje. Hangulatosak a finálék is. A szereplők közt első sorban R. Pataki Rózsa a szintársulat jeles tehetségü és széphangu primadonnája a főérdem Ő vezette a darabot tisztán csengő hangjával, sikkes játékával megérdemelte a zajos tapsokat Méltó partnere volt Szentes János „Bonifacz“ szerepében, humoros játékával nagy hatást keltett. Bokor Tivadar „Hanibal“ szerepében, otthonos volt. A kis unokahugnak Tallián Ida volt kedves és ügyes személyesitője. Ugyanezt mondhatjuk Halmi Hedvig és Andrásy Giziről is. Heltai Soma szépen énekelt, csak kár, hogy játéka még oly kezdetleges. A zenekart Serly vezényelte nagy tüzzel, a rendezésért pedig Bokor Károly érdemel dicséretet, kit közben-közben a zenekarban is láttunk ütve ott a nagy dobot. Az előadáson jelen volt Káldy Gyula az operaház igazgatója nejével; Krecsányi Ignáczné a fővárosi szinkör igazgatójának neje, kinek R. Pataki Rózsa éneke és játéka annyira megtetszett, hogy virágvasárnaptól kezdve szerződtette társulatához operette és népszinmü énekesnőnek. Addig pedig a Kisfaludy szinház kötelékeben marad. Azonkivül ott voltak a nemzeti, vigszinház és városligeti szinkör elsőrendü tagjai közül többen. A kellemes zenéjü operette meghallgatását ajánljuk a budai zenekedvelő közönségnek.

— **Iskolai értesitők**. Budapesti I. ker. községi felsőbb leányiskola. Szerkesztette Póra Ferencz, igazgató. Értekezés nincs az értesitőben. A tanárkarban volt 1 igazgató, 10 tanár, illetőleg tanitónő (hány rendes? Szerk.), 5 hitoktató. A tanárok közül irodalmi működést fejtettek ki dr. Andeskó Aurél, György Ilona, dr. Nemes Antal, Novák Sándor, Póra Ferencz, Sajóhelyi Béla, Ujházy Irma. A gyüjteményekről sem állomány- sem értékkimutatások nincsenek közölve. Ifjusági egyesületei nincsenek az iskolának, de ünnepélyeskedés itt is sok volt. Ösztöndijul 5 tanuló kapott összesen 390 frtot A tanulók száma volt az I. osztályban 31, a VI. osztályban 21, az I—VI összesen 180, a mi a fővárosi viszo-

nyokat tekintve, szerfölött kevés. — A Budapesti II. ker. községi felső kereskedelmi iskola. Szerkesztette Péter János igazgató. Bevezetésül az iskola története van közölve s e czikkben nyiltan ki van mondva, hogy „az 1895-diki szervezett tanulmányi követelményeinek lelkiismeretesen megfelelni lehetetlen.“ Emődi. „A pénzügyi müveletek elméletéből“ czim alatt néhány kamat- és discont számitási feladat gyakorlati megoldását vezeti le igen jól, éppen ugy, mint a tanulók jobb kézikönyveiben szokás. — A tanarkarban volt 1 igazgató, 8 rendes, 2 óradijas tanár, 5 hitoktató; rendkivüli tárgy tanitásával 1 tanár foglalkozott A tanárok közül irodalmi munkásságot fejtettek ki: Péter János, Emődi Antal, Ferdinándy Gejza, Hajnal Márton, Zachár Gyula. — A könyvtárak s gyüjtemények évi szaporodásra vonatkozó adatok hiányosak. — Volt az iskolának Werseghy-önképzőköre. Ösztöndijul és jutalmul 9 tanuló kapott összesen 600 frtot és 2 aranyat A tanulók száma volt a két alsó osztályban 82, a két felsőben 74, a 6 osztályban összesen 225. — Érettségi vizsgálatra jelentkeztek 73-an, kik közül jeles lett 1, megbukott 28.

— **Csak magyarosan.** Következő levelet kaptuk: „T. Szerkesztő úr! Nagyon helyesen cselekszik a Buda és Vidéke, hogy nem csak a magyarosodásért, de a jó magyar beszédért is harczol. Nyelvünk olyan gazdag, hogy mindenre találhatunk jó kifejezést igy a bycikli, trycicli stb. féle eszközt is inkább lehetne k a r i k á n a k, s a byciklistát k a r i k á s n a k hivni.“ Közöltük ezt a kis nyelvjavitó indítványt a K a r i k á s név igen jó hangzásu, jól ismert vendéglős czég, tehát a karikas vigan mulathat K a r i k á s n á l s karikázhatik Karikástól-Karikásig.

— **Siposs Antal.** magánzeneakadémiájában a beiratkozás a jövő tanévre már folyamatban van. Az intézet, mely most lép be a 24-ik évfolyamba, számos kiváló képzettségü tanitványt bocsátott ez idő alatt szárnyra, kik már is nagyban készülődnek a jövő évben megtartandó 25 éves fönnállási ünnepségre. Előadandó tantárgyak: zongora, zeneelmélet és ének.

— **Villamos kocsik a Károlykaszárnya előtt.** A tanács Kollár Lajos bizottsági tag interpellácziója folytán bizottságot küldött, ki annak a konstatálására, hogy a Károlykaszárnya előtt levő villamos vasuti megállóhelyen van-e elég hely tartalékkocsik számára A bizottság eljárásáról jelentést tevén a tanácsnak, a mely legutóbbi üléséből átiratot intézett a lóvasuttársasághoz is felhivta, hogy az állomáson állandóan tartson 4 tartalékkocsit.

— **Utazás Párisba.** A Buda és Vidéke kiadóhivatala megalakitja a napokban a budai utazó bizottságot és kiosztja a gyüjtőiveket. Reméljük, hogy Buda Párisba nagy csoportokba vonul.

— **Krisztinavárosi szinkör.** Többen irtak már szerkesztőségünkbe levelet miért nem közöljük a krisztinavárosi szinkör műsorát Mi csak szombat reggel 9 óráig fogadhatunk el kéziratot és eddig még a műsor megállapitva nincs. A budai szinházak ügyeivel terünkhöz képest szivesen foglalkozunk, birálatokat nem adunk, mert ahhoz nem értünk, de sarkalatos érdekeikért sikra szálunk és rosszaljuk ezuttal, hogy Buda területén német szinészek játék engedélyt kaptak. Ép ugy rosszaljuk a krisztinavárosi szinkör rossz világitását és kérjük az illető helyen a bajok orvoslását.

— **„A Természet.“** Dr. L e n d l Adolf és L a k a t o s Károly természettudósok ilyen czimmel szerkesztenek egy becses tartalmu lapot, mely havonként kétszer Budán jelenik meg Szerkesztőség és kiadóhivatal II., Donáti-utcza 7. Előfizetési ára egy évre 3 frt. Az állattan és vadászat barátainak hasznos vállalat ez a jó lap. *Kár, hogy nem Budán nyomtatják alapot, hol anynyi jó nyomda van.*

— **Lombroso Budán.** Európa egyik legnagyobb lélekbuvárja a hires Lombroso meglátogatta a lipótmezei tébolydát és Schwarczer Ottó elme- és ideggyógyintézetét. Az elmebajosok szabad és kényszer nélkül való kezelésén nagyot bámult a tudós. A tudománynak ezt a halhatatlan babarczi Schwarzer Ferencz hagyta örökségképben.

— **Bártfáról.** A bártfafürdői vendégek száma 3449 állandó, 3000 ideiglenes.

— **Szent Istvánnapi szent beszéd.** Bogisich Mihály püspök remek beszédjét, mit aug. 20-án Nagy Boldogasszony templomában tartott s a mi külön kiadásban is megjelent, közöljük hazafias épülés czéljából. Ez a beszéd a legszebb egyházi beszédek közé sorakozik.

— **Didi és más elbeszélések.** P. P é c s i Jenő előnyösen ismert fiatal ember ily czimmel adta ki szellemesen irt apró beszélyeit. Pécsi egészen modern iró. Érdekesen cseveg, de vannak gondolatai is és megfigyeli azt a társaságot, melynek eléggé hivatott krónikása. A magyarság ellen nem vét. Az izléses kis kötetnek, melynek ára 1 frt 20 kr., s mely Toldy Lajos bizománya, nagy kelete van A kelendőség legjobb ajánlata minden könyvnek.

— **Utazás Rómába.** A f. é. szept. 30-án és okt. 10-en rendezendő római utazásban számosan készülnek részt venni ugy Budáról, mint vidékéről is Nem csoda, mert a lelkivezetésről dr. N e m e s Antal gondoskodik, kit a budai körökben általánosan tisztelnek és kedvelnek Az utazás a vallásos czélon kivül szórakozásokat is nyujt. Dr. Nemes Antal a részletekről bővebb tájékoztatást ad. A feltételek jutányosak, a programm változatos és az utazóra nézve élvezetes.

— **Magántisztviselők Országos Nyugdijegyesülete.** Ez a közérdekü egyesület felvirágzását, valamint annak hazánk magántisztviselői karának érdekében kifejtett üdvös működését jellemzi legjobban azon körülmény, hogy fenállásának már negyedik évében hivatalos helyiségeit saját házában, a Kerepesi-út 78 szám alatti palotaszerü bérházban foglalhatta el. Az egyesület iránti érdeklődés nemcsak a kereskedők és a közvetlen érdekeltek körében nyilvánul, hanem egész távol álló körökben is, melyek hasznos működését méltányolva, vagyonának gyarapitásához szivesen hozzájárulnak. Igy legutóbb Károlyi Sándor gróf is 500 koronával az egyesület alapitó tagjainak sorába lépett, az utóbbi időben pedig adományoztak: Back Bernát fiai Szegeden 200 kor., Kühne E. gépgyár 200 kor., István gőzmalom társulat Debreczen 200 kor., Back Hermann győri hengermalma 100 kor, Győri szeszgyár és finomitó részv.-társ. 100 kor Kisebb-nagyobb összeget: Basel és Kaufmann Budapest, Budapest, III. ker. takarékpénztár, Pfau és társa Fiume, Sinaiberger és társa Budapest, Janovitz S. Rózsahegy, Heszler és társai Zenta, Első aradi gyártelep r. t. Angol-Osztrák bank, Königstädter testvérek Ujvidék.

— **Szakácskönyv.** Gróf Festetich Andorné a III. ker. tisztelt képviselőjének neje, a főranguvilág kedvelt és müvelt tagja, egy kitünő szakácskönyvvel lepte meg a világot, mely az Athenaeumnál jelent meg. Szakkörök nagy elismeréssel nyilatkoznak a szakácskönyvről, a minek Budán is nagy kelete lesz.

— **Uj épitkezések.** A magánépitési bizottság a következő ujabb épitkezési engedelmeket adta ki: Schindler Károly és nejének I. ker Fehérvári-ut 13.309/b hrsz. háromemeletes lakóházra. Ulmer Lázár drnak I. ker. Istenhegy 9714/1 hrsz földszintes nyaralóra. Szil Jánosnak I. ker. Kelenföld 13.897/2 hrsz. földszintes lakóházra Wieser Magdolnának I ker. Fehérvári-ut 10.396/2 hrsz. földszintes lakóházra. Bayer Györgynek I. ker. Kelenföld 13897/1 hrsz földszintes lakóházra Szakál Lukácsnak II ker. Pasarét 7054/1 hrsz földszintes lakóházra Tóth Ernőnek III. ker. névtelen-utcza 6321/1—6322. hrsz. földszintes gazdasági épületre. Fábián Jánosnak III. ker. Táborhegy 2445 hrsz. földszintes lakóházra. Fürth Sándor és nejének II ker. Törökvészdülő 6838. hrsz. földszintes kertiházra. A m. kir. államvasutak gépgyára és a diósgyőri m. kir. vas- és aczélgyár igazgatóságának a X. ker fővárosi telken a kiállitáson fönnállott gépcsarnok fölállitására.

— **A kelenföldi vasuti szerencsétlenséghez.** A m. hó 22-én megjelent több fővárosi napilap azon hirt hozta, hogy m. hó 20-án a Budapest kelenföldi pályaudvaron sulyos kimenetelü vasuti katasztrófa történt, mely közben számos utas is megsérült. Minthogy ezen körülmény részben nem felel meg a valónak, részben tulzásokat tartalmaz, kérjük a tisztelt szerkesztőséget, sziveskedjék becses lapja legközelebbi számában a tényállást következőképen helyreigazittatni: A m. hó 20-án Budapest felé közlekedett 208 sz déli vasut személyvonatból a Budapest-Kelenföld állomáson — úgy mint rendesen a Prágerhof-Budapest k. p u közvetlen kocsit ki kellett rendezni, mi végből a tartalék mozdony hátul rájárván a vonatra a kérdéses kocsit egy mellékvágányra kirendezte és a vonat utolsó négy kocsiját ismét a vonaton visszatólta. Ezen utóbbi mivelet alkalmával félreértés folytán, a kocsik a mozdonytól lekapcsoltatván, a visszatólásnál erősebben neki mentek az ugyanazon vágányon állott vonatrészre, minek folytán két kocsinak egy-egy ablaka eltörött és néhány podgyászdarab a tartóból leesett. Ezen alkalommal utazók nem sérültek meg a mit azon körülmény is bizonyit, hogy sem az állomási, sem a vonatkisérő személyzetnél nem jelentkezett az utazók közül senki sem a ki valami sérülést felmutathatott volna Az igazgatóság.

— **„Árvaügyi kézikönyv** az 1877. év óta fennálló gyakorlatok és az ezek eredményének terjedelmes ismertetésével és különös tekintettel a nyilvántartásokra“ czim alatt Szathmáry Sándor békésvármegye központi árvaszéki nyilvántartója könyvet adott ki 360 oldallal, ebben 39 mintázattal. Alkalmas kézikönyvül szolgál ez mindazon közegeknek, akik általában véve árvaügyekkel vagy ezek vizsgálatával foglalkoznak, mert mindenki megtalálja benne teendőjének részletes leirását. Ara fűzve 3 frt, kötve 3 frt 50 kr., beszerezhető szerzőnél Gyulán“

Germanisatió. Ha külföldről, vagy Ausztriából kap a magyar kereskedő németnyelvü levelet, vagy köriratot, ezen nem boszankodik, de ha Budapesten élő czég szólal meg levelében vagy egyéb nyomtatványában németül, ez nemcsak arczpirító, de elkeseritő dolog. A napokban a budai kereskedők bizonyos *Anton Karbach Agentur für Eisenwaaren und technische Artikel* tudat valamit A hazafias kereskedők jó része megbotránkozással utasitotta vissza a köriratot Mikor szünik meg már a németesités.

— **Esküvők** *Augenstein Samunak* a III. kerületi takarékpénztár tisztelt igazgatójának Ó-Buda egyik előkelő polgárának kedves leányával B e r t á v a l szeptember hó 12-én esküszik meg Dr. S p i t z e r Mór. — *Fliegl Vilmos és Katilek Amália* f. é. szept hó 7-én délután 3 órakor. az I ker.. Bécsi kapu-téri evangelikus templomban tartják meg esküvőjüket. — *Krausz Dávid* ismert budai polgár és nagykereskedő müvelt leányával Ilonával f. hó 12-én délelőtt 11½ órakor az öntőházutczai imaházban esküszik Dr. Gonda Dezső keresett ügyvéd, kriminálista és szellemes tollu hirlapiró.

— **Halálozások.** Wolf Mihály fogarasi tekintélyes polgár, a megyei és városi képviselő testületnek és az evang. presbyteriumnak tagja 70 éves korában meghalt. Fleischer Sámuel evang. lelkész apósát gyászolja az elhunytban. — Dr. Ljubics Kázmér dalmátországi volt tartománygyülési képviselő, iró és politikus tegnap 60 éves korában halt meg Makarsán. Dr. Ljubics mint ifju pap lett megválasztva a dalmát „Matika“ titkárának és ily minőségben a horvát ügyekért sokat tett, több nevezetes könyvet is irt. Majd át vette a „Narodní List“ szerkesztőségét és a politikai téren fejtett ki élénk tevékenységet. — Schwed Ernő 54 éves tőzsdei hites ügynök ma rövid szenvedés után meghalt. Schwed a gabonatőzsdén működött és megbizóinak kiváló becsületessége által teljes bizalmát érdemelte ki.

— **Uj elmegyógyintézet** Az Angyalföldi országos elmebeteg-apolda, mely eredetileg gyógyithatatlan közveszélyes elmebetegek elhelyezésére volt szánva, a mai nappal uj rendeltetést nyert, mely az 1897 évi XXXVI. cikk alatt törvénybe igtatott uj czimben is *„Budapest angyalföldi m. kir. állami elmegyógyintézet“* jut kifejezésre. A még megmaradt gyógyithatlan elmebetegek zömét megyei közkórházak tébolydai osztályaira szállitották át — A fentidézett törvényczikk alapján a modern kor követelményeinek megfelelő és 100 000 frt költséggel épülő adminisztracionális célokra szolgáló épülettel bővittetik ki.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— *Vendéglő átvétel.* Mint a mult számunkban közöltük a II ker Fő-utcza 10 sz alatt levő *Pilseni Sörcsarnokot* Müllner József vette át, ajánljuk a n. é. közönség figyelmébe·

— *Utazás Párisba.* A párisi utazás érdekében, mi minden lehetőt elkövetünk, mert elnémetesedett szellemünkre igen jótékony lenne, ha a franczia müveltség felé fordulnánk és tudományos munkáink a franczia és angol tudományból meritenének inkább, mint a szürke németből. Nyelvünk valóságosan elnémetesedett. A párisi utazás mellett ezért is lelkesedik lapunk és ajánlja *Buda és vidékének.*

— *Drága a tanitás,* ez a panasz a szülőknek. A tandij, a könyvek, az irószerek és a füzetek mind igen sok pénzbe kerülnek. Pedig egy középiskolás gyermek az iskola évad alatt sok füzetet használ el. Azután csak tele irná őket, de nem lehet, mert a fedél gyenge, elrongyolódik, elszakad. Ezen segitett most egy egyszerü találmány, mely az 5 és 10 kros irkát ugyanannyi lap tartalom mellett *vászon papir fedéllel* látja el. Ez nem szakad, nem romlik s mellette igen csinos. A sarkai le vannak gömbölyitve, hogy az ugynevezett szamárfülek ne képződhessenek. — Minden szülő és a tanitással foglalkozók figyelmét megérdemli ezen ujitás, melyből mintát a Ferenczieк-terén levő Szénássy és Reimann czég, a „százszorszép“ levélpapiros készitői szivesen küldenek ingyen.

— *A Buda és Vidéke naptára.* A Buda és Vidéke naptárába még több egyesület elnöksége nem küldötte be arczképét kérjük tehát az elnökségeket és a községi elöljáróságokat, hogy arczképeiket mielőbb beküldjék. A naptár ára 50 krajczár. Legelső előfizetői Vecsésről érkeztek, mely különben nem tartozik Buda és vidékéhez.

— *Franczia nyelv.* Sasváry László az opera és nemzeti szinhaz franczia tanára, ki most a Városmajor-utczában lakik.magános és csoport órákat ad a franczia nyelvből. Rendszere kipróbált és eredményes. Ajánljuk olvasóinknak

Pályázati hirdetmény.

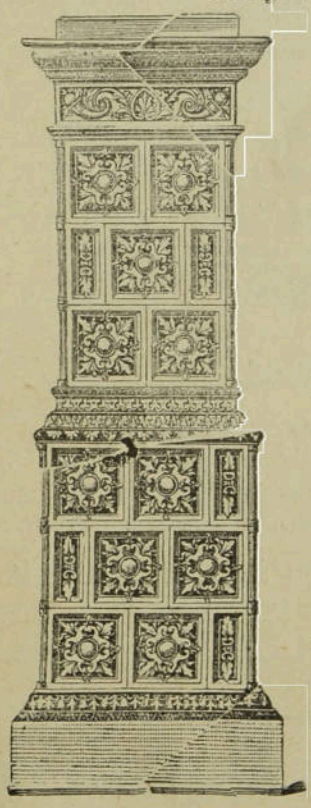
— **Pályázati hirdetmény.** 112101/97. sz. A magy. kir. államvasutak igazgatósága a budapesti északi főmühelyi szertárában a folyó év második felében összegyülő és nélkülözhetővé váló különböző *ócska fémanyagokat* értékesiteni óhajtván; ezek eladása czéljából nyilvános pályázatot hirdet. A feleslegessé váló mennyiségek határozatlanok ugyan, az ajánlat benyujtására szolgáló minta azonban feltünteti azon mennyiségeket, melyek a folyó év második felében hozzávetőleg összegyülhetnek. A vevő tehát nem tarthat igényt arra, hogy valamennyi kiirt anyagnem, vagy hogy egyik vagy másik nemü anyagból határozott mennyiség adassék át, hanem köteles az időnként *tényleges feleslegként rendelkezésére bocsátandó* mennyiségeket átvenni, illetve azokkal beérni, kötelezi továbbá magát, a folyó évi deczember hó végéig meglevő készletet 1898. évi január hó végeig okvetlenül átvenni. A pályázni kivánók kéretnek, hogy az 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat a magy. kir. állami vasutak igazgatóságának anyag és leltárbeszerzési szakosztályához (VI., Andrássy-ut 73. sz. I. em.) a következő czimzéssel; *„Ajánlat ócska fémanyagok megvételére 112101/97 számhoz“ folyó évi szeptember hó 7.-ének déli 12 óráig* benyujtani sziveskedjenek. — *Az ajánlatok kizárólag czen czélra rendelt és az emlitett anyag és leltár beszerzési szakosztályánál ingyen kapható ürlapon és ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állitandók ki.* Az ajánlattevők az ócska anyag eladására vonatkozó és 122291/96 sz. a. fennálló feltételeket magukra nézve kötelezőknek elismerni s azt 15 kros magyar bélyeggel és aláirásukkal ellátva alánlataikhoz csatolni tartoznak. Ezen föltételek nyomtatványtárunkban példányként 15 krért megszerezhetők; vidékieknek pedig az érte járó 15 kr. és 10 kros postabélyeg beküldése ellenében postán megküldetnek. Bánatpénz képen a megvenni szándékolt anyag értékének 5%-a az *ajánlat benyujtására kitüzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig* készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban főpénztárunknál leteendő. *A bánatpénzt az ajánlattal egy boritékban beküldeni nem szabad.* A bánatpénz letételét igazoló letéti jegy felszólitásunkig az ajánlattevő kezében marad. Bánatpénz vagy a fentidézett aláirt feltétfüzet nélkül, ugyszintén elégtelen bánatpénzzel, nem az előirt ürlapon tett vagy elkésve beérkezett ajánlatok, valamint olyanok, melyekben javitások, vagy vakarások fordulnak elő, figyelembe vétetni nem fognak. *Pótajánlatok egyáltalában nem bocsáttatnak tárgyalás alá.* Az ajánlatban határozottan megnevezendő azon m. kir. államvasuti állomás, a melyen az ajánlattevő az ócska anyagokat átvenni kivánja, továbbá az ajánlati ár számokkal és betükkel is olvashatóan kiteendő. Az ócska anyagoknak esetleges csomagolási költségeit még az esetben is a vevő czég tartozik viselni, ha az ócska anyag nem a raktározási helyen, hanem más állomáson vétetik át *Az ajánlattevő ajánlatával a pályázat eredményének eldöntéséig kötelezettségben marad, azt tehát időközben vissza nem vonhatja.* Az ajánlatok tetszés szerinti tételekre, esetleg részmennyiségekre is szólhatnak, de a magy. kir. államvasutak igazgatósága is fentartja magának a jogot, hogy tetszés szerinti tételeket és részmennyiségeket engedhessen át, melyet ajánló, — ha csak az ellenkezőt ki nem kötötte, — elfogadni köteles. A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja továbbá magának a jogot, hogy az ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson s hogy végre a czél elérésére másféle intézkedéseket is tehessen. Budapest, 1897. évi augusztus hóban. 2

Az igazgatóság.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz.“
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut“-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— Minden vasár- és ünnepnap zene. —

PILSENI SÖRCSARNOK
II., ker Fő-utcza 8 sz.
Jó magyar konyha
hamisitatlan bor.
Kitünő sör
Müllner József.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Morgenstein Endre
kályhás.

I. kerület
Tábor-utca
14. szám,
(saját ház.)
Fiók raktár
Pauler és Roham-utcza sarkán.
Dús választék

HIRDETÉSEK.

GANZ és TÁRSA
vasöntőde és gépgyár-részv. társ. Budapesten.
Gáz- és Petroleum-motorok
álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:
A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat,**
Speciálitási B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzómüvek, hengerek- és ágyugolyókhoz.
Hengerszékek keregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrleshez s **egész malomberendezések.**
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.
Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**
Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.
Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek.
Aczélöntés.

Nyilttér*)

Császárfürdő
Budapesten.
Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kö-és k dfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

L. Ferencz urat felszólitom, hogy 48 forintnyi tartozását nálam 48 óra alatt egyenlitse ki. B,

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

József főherczeg Ő cs. és kir. Fenségének udvari szállitója

özv. CULMAN FERENCZÉ

élővirág-üzlete

BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10. SZ.

Elvállal

bárminemű üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat biztosit.

Telefon összeköttetés!

Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő

iszapborogatás, douche-massage, kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias st. ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten.

Téli és nyári GYÓGYHELY.

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

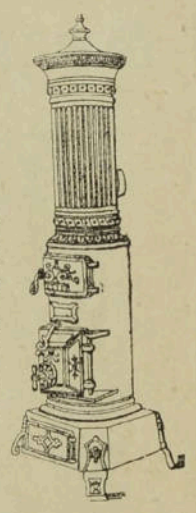
Ő JÖN

Cs. és kir. szabadalom, alulról kezelhető ablakzár.

Szulzberger József

épület és műlakatos mester.

Ajánlja dús raktárát, mindennemű, saját gyártmányú takarék és asztal tüzhelyeit, úgy szintén vas kályháit minden nagyságban; továbbá készit mindennemű épület és műlakatos munkát, sirrács keritéseket és keresztet.

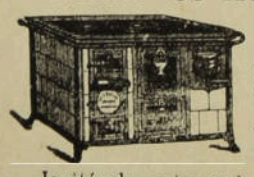
A minták megtekinthetők.

Műhely és iroda:

Budapest, Pálya-utcza 6,

Fiók üzlet, tüzhely és kályharaktár:

Pauler- és Roham-utcza sarok,

hol mindennemű házi és konyha szükségletek, zomancozott edények kaphatók.

Javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

mindennemü

üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-

valamint

Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó

és étkezési készletekből.

Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG

nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü

ÜVEGES MUNKÁKAT

készit mindennemü kép-keretet

és pontosan teljesit.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL

cs. és kir. udv. sütőmester.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu Imperial és Duplex kalapok minden alakban és szinben egyedüli főraktára

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.

(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményű férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány

a legjutányosabb árak mellett.

APRO HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

Ket villatelek, melyben sok gyümölcsfa van az ujonnan épült reáliskola közelében. Czim a kiadóban. 115

Villatelek. gyümölcsfákkal Ó-Budán 352 □-öl 600 frtért eladó. 116

Telek. 922 □-öl a budai Szemlőhegyen vizvezetékkel olcsón eladó. 117

Olcsó telek. a kelenföldi állomás mellett 1074 □-öl eladó. 118

Villa a Svábhegyen. szép helyen parkirozva, vizvezetékkel 1061 □-öl jó feltételek mellett eladó. 119

Csinos kis ház, nyolcz lakással eladó, ára 12.800 frt. Fizetéskor elég 4—500 frt. 120

Eladó szőllő. *Egy szőllő* a fővárostól 25 percznyire, szép cseréppel fedett úri és szőllő kezelői lakkal. Van rajta sok ezer legfinomabb szőllőojtvány érett szőllővel melynek eladása azonnal megkezdhető. A kiadóhivatal a czimet megmondja. 109

Házeladás. *Egy emeletes ház* a lánczhid közelében szabad kézből jutányosan eladó. Többet a *Buda és Vidéke* kiadóhivatalában. 110

Eladó. egy nagyobb villatelek a Rézmáli dülőben igen jutányos áron. Közelebbi czim a kiadóban. 3. 111

Nyárilak. eladó vagy bérbe kiadó az Orbánhegyen (7488 h. sz. a.) a lakás áll: 4 szoba, konyha, előszoba, éléskamra, veranda pinczéből, a melléképületben van: egy szoba, konyha, kocsiszin, istálló 2 lónak való helyiségből. A telek térfogata kerttel együtt 2056 □-öl. Tessék a kiadóhivatalhoz fordulni. 112

Egy telek, eladó 1200 □-öl nagyságban a törökvész dülőben közel az ujonnan épült kadetiskolához, két oldalán beépitve, gyors közlekedés a szép Ilonáig jut, út és vizvezetéke van. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban. 113

Eladó. az Istenhegyi uton egy szép telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 98.

Eladó telkek. A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Villatelek. Leányfalván 3½ hold, jó helyen, jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 87

Kiadó lakások. Városmajor-utczában több lakás kiadó. Bővebben a kiadóhivatal. 103

Szobrok különféle nagyságban eladók. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 101

Kiadó lakások.

3 emeletes házban úgy a földszinti, mint az emeleteken *azonnal* kiadó több kisebb és nagyobb lakás. — **I és 2 szoba lakások** ugyszinte a korcsmai helyiség kert használattal *november 1-ére* — **Ház 6 lakással**, istállóval, korcsmai helyiséggel *bármikor* átvehető. 107

Három szoba, konyha, pincze, padlás és szoba gyanánt használható tágas verandából álló kényelmes lakás kiadó. — **Lakás az emeleten** 9 az utczára nyiló ablakkal, erkéllyel szép kilátással a Svábhegyre, áll: 5 szobából, nagy világos előszoba, fürdőszoba, világos nagy konyhából cselédszoba stb. elutazás miatt kiadó. — **Szép világos utczai boltok** portállal és kirattal fő közlekedési vonalon minden üzletre alkalmas kiadó. — **Egy földszinti lakás** mely, áll 2 nagy utczai és udvari szobából, padlás, pincze és mosókonyhából November 1-ére. — **A modern épitkezés minden** igényeinek **megfelelő** kisebb, nagyobb, egészséges és szép lakások nov. 1-ére kiadók egy ujonan épült emeletes bérházban. — **Tágas és világos pinczehelyiségek**, melyek műhelyeknek vagy raktáraknak igen alkalmasak, kiadók. — **Műhely** gáz- és vizvezetékkel Október vagy November 1-ére kiadó. — **I lakás:** 2 szoba fedett tornácz, konyha kamra kiadó, **Két nagy utczai** és egy kerti szoba, konyha, kamra, padlás november 1-ére. — **2 udvari szoba**, konyha, éléskamra, pincze, padlás azonnal kiadó. — **Két utczai szoba**, előszoba, erkélyfürdőszoba, konyha, éléskamra, pincze, padlás nov. 1-ére. — **Két udvari szoba**, konyha, éléskamra, pincze, padlás, nov 1-ére. — **Üzlethelyiség raktárral november 1-ére** — **Bővebb felvilágositást a kiadóhivatal ád.** 114.

Friss tojás. Friss tojás és vaj nagyobb mennyiségben is kapható. Vendéglősöknek nagyon előnyös a megrendelés. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 102

Eladó. *Mesés olcsón* 20 drb. complett ablak, kerettel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 88

Lakás hirdetésére. Temérdek üres lakás van Budán a külterületeken, és a vidéken. Ennek az az oka, hogy a budai lakásokat nem helyes uton hirdetik. Az alagut táblája, oszlopok, kapuk nem jó utmutatók. Ennél eredményesebb a *Buda és Vidékében* hirdetni az árak kitételével. A közönség ehez könnyebben hozzá szokik és kevesebb fáradsággal örömestebb keres lakást. Egy hirdetés czimmel 60, czim nélkül 30 krajczár. A kiadóhivatal a lakásokat rendes könyvben nyilván tartja. 89.

Telkek. Telkek eladásra kerestetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 104

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnymdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 37. sz. (Szent-Mihály hava.) Vasárnap, szeptember 12.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: V -utcza 28. Kéziratokat é eket ide kérjük küldeni.

Szent István-napi egyházi beszéd.

A nagy királyt követő, a Jagellók házából eredő gyönge és tehetetlen, a nemzet nyelvét nem értő királyok alatt az ország a pusztulás útjára jutott. Az egyenetlenkedő, hatalmaskodó főurak megfeledkeztek Szent István hagyományáról. 1526. évben Mohács lett az ország véres temetője; elhullott a nemzet virága, szine-java; a harczi dicsőséget hirdető Mária-zászlók rongyokra tépve hevertek a hősvértől pirosló csatamezőn. . . .

A hitegység megtörött! Sz. István palástja ketté szakadt! 1541. szept. 2-án jött Szulejmann Budára és az nap lépett ezen százados Mária templomba a pusztulás. 145 éven át nem csendült meg e szent falak között a magyar Mária-ének!

1686. szept. 2-án megzendült a harczi riadó, a magyar fegyverek, keresztény jelvények, a Mária-zászlók kitüzettek Budavár ormára. Az egész vár feldulatott a Nagyboldogasszony-templom csodás módon megmaradt és a II. Ulászló ajándékozta Mária-szobor, mely 145 évig a fal által volt elfödve, sértetlenül napfényre jött! 1686. szept. 2-án a törökök a szobor láttára vad futással menekültek, a diadalmas keresztény sereg a Mária-szobor előtt fegyverét lerakva zengedezte hálaadó énekét!

Szent István hagyományát, a boldogságos Szüz tiszteletét örökölte I. Lipót és neje, Eleonora királyné; a magyar nemzet dicsőségét és szomoru napjait látott Mária-templom ékességeit visszakapta, a középkori Mária-énekek ismét megcsendültek.

Mária Terézia, a kegyes királyné 1749. évben — a budai királyi palota ujraépitésekor — itt, ezen Máriatemplomban tartotta az ünnepélyt.

E nagy királyné ujitá fel a szentistvánnapi körmenetet, a dicsőséges sz. Jobb kéznek közülhordozását!

Ismét megcsendültek a régi magyar énekek. A nemzet életét zsibbasztó fájdalom, az elnyomatás, a százados megaláztatás hangjai szólanak meg ezen egyszerü dalokban:

Hol vagy István király, téged magyar kiván!
Gyászos öltözetben te előtted járván!

Sz. István hagyománya, a vallás ápolása, a bold. szűz Mária tisztelete a magyar nép szivében István királyt és a boldogs. szűz Máriát elválaszthatlanul egybeforrasztotta, melyről a jámbor poéta igy zengedez:

Virágos kert vala hires Pannonia,
Mely kertet öntözé hiven szüz Mária,
Kertésze e kertnek István király vala,
Ennek bő termése ő vele meghala.

(Kéziratos énekeskönyv a mult századból.)

A

Szent István hagyománya, a vallás ápolása, a bold. Szűz tisztelete kilencz évszázadon keresztül uralkodott a magyar nemzet társadalmi és politikai életében. Esztergom, Székesfejérvár és Budavár Nagyboldogasszony templomai élő bizonyságot tesznek erről; itt folytak le a nemzet történetének legnevezetesb eseményei! Az ország pénzén, a nemzet harczi jelvényein a bold. szüz Mária képe tündöklött; 1848-ban a magyar szabadságharczban, a névtelen hősök szüz Mária zászlait lengették a diadalmas csatákban!

1867. évben a magyar törvényhozást Sz. István hagyománya, a bold. szüz Mária tisztelete vezérelte, midőn felséges urunknak és királyunknak fejére sz. István koronáját ezen nyolczszázados Mária-templomban tette fel és a nemzet és király közötti kibékülést megerősitette.

Felséges urunk és ap. királyunk birodalmi uralkodásának 25-ik évfordulóján, 1873. decz. 2-án legkegyelmesebben elrendelte, hogy a főváros ezen nyolczszáz éves multtal dicsekvő főtemploma, melyet tatár és török dulások és elemi csapások többszörösen romba döntöttek, régi fényébe visszaállitassék. Felséges urunk akarata volt, hogy ezen Mária-templom, mely a ker. magyar nemzet kilencz évszázados virágzásának és hanyatlásának élő emléke,

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

A valláserkölcsi alap fejlesztésének szükségessége.

— *Irta: Zimándy Ignácz.* —

Miután az ember nemcsak testből, hanem lélekből is áll: valamint annak, ugy ennek is megvannak a maga követelményei A test nem élhet táplálék, a lélek és kedély ideálok nélkül. A kor materializmusa ólomsulylyal nehezedik a mai társadalomra, a mely kirekesztette a hitet, felbolygatta az erkölcsi rendet, a hit által elfoglalva tartott trónusra a sivár önzést helyezte. Pedig ideálok nélkül mily hamar bomlik fel a társadalom!

Ha mindenki csakis a saját érdekét hajhássza, ki hozza majd ama nagyszerü tervezetek életbeléptetésére, foganatositására szükséges nagymérvü áldozatokat? Aldozatok nélkül gyengül, elerőtlenedik az államtest nemcsak kifelé, hanem befelé is, a mennyiben bensejét az egyenetlenség és az ocsmány érdekharcz fogják feldulni.

Az élet nyomorusága között élő és eszményeitől megfosztott egyén pedig vagy a reménytelen lemondás, vagy ha tettereje nagyobb az élvezetek megszerzésére irányuló vétek karjaiba fogja magát dobni Világos, hogy az ilyen rideg, ugyszólván csak állati életet élő társadalom nem tarthatja fenn magát, annak pusztulnia kell, hogy egy nemesebb életmódra képes társadalomnak helyet csináljon. A szellemi téren talán még nagyobb a pusztulás, mint az anyagin A kultura élén haladó nemzetek nagyon is meg vannak mételyezve. E tekintetben is kedvezőbb a mi helyzetünk, mert népünkben még él ugy a vallás, mint a hazaszeretet magasztos ideálja, jóllehet az ugynevezett *erős szellemek* inkább tudatlanságukban, mint rosszakaratukban a teljes *negatio* terére léptek. Ezeket az ideálokat kell gondos kézzel ápolnia a még teljesen meg nem mételyezett értelmiségnek. S hogyan? Folytonos, önzetlen érintkezése által a néppel, miáltal azt a jó ügy barátjává és bátor harczosává fogja nevelni. Apolnunk kell a nép vallásos érzületét, fejlesztenünk erkölcsi felfogását, növelnünk hazaszeretetét, ragaszkodását az államfőhöz, szóval valláserkölcsi alapon kiképeznünk az életerős polgári jellemet, az államok ezen főtámaszát, a népek nagyságának alapját. Az alkotmányosság minden megengedett eszközével ellene kell küzdenünk minden olyan állami intézkedésnek, a mely a vallásos érzület megingatását czélozza

Az iskolákban a kezdetleges alapismeretek oktatása mellett a fősulyt a kedély és morális érzület fejlesztésére kell fektetnünk; magát a népet pedig nemesebb élvezetekre kell oktatnunk, hogy a rút tivornyák és az iszákosság mocsarából mielőbb kiemeljük, s ez nagyrészben a hivatását nemesen felfogó papságnak a feladata

Hogy ezen czélt elérhessük, meg kell szüntetni azon rideg elzárkozottságot, amelyben az intelligentia a néptől elszigetelve él; ellenkezőleg keresnünk kell a vele való érintkezést, de nem önző czélok, hanem a tiszta emberszeretet, a részvét és a jó ügy iránti lelkesedés által vezéreltetve. Támogatnunk kell a népet tanácsunkkal megvédenünk befolyásunk által. Csak igy fog a nép emelkedhetni anyagilag és erkölcsileg, csak igy válhatik oly polgárává a hazanak, a kinek vállain bizton nyugszik a nemzet jövője.

ezon alakot nyerje, melylyel 400 év őratt nemzeti királyunk, Hollós Mátyás bőkezűségéből birt

Ezen ősrégi templom ujjáalakitása a Mária kultusz ujabb dicsősége !

Felséges urunk őseinek a szentemlékű magyar királyoknak példáját követte, a magyar törvényhozást Sz. István szelleme hatotta át, midőn a mult év május 3-án a magyar nemzet ezredéves fennállásának hálaadó ünnepélyét a bold. Szűz tiszteletére felszentelt ezen ősi templomban tartotta. Egy ezer évnek bánatos sóhaja csendült meg a felhangzott régi Mária-énekben :

Sirnak és könyeznek sokaknak szemei,
Bánatba merülnek özvegyek szivei;
Üzd el a háborut, döghalált, éhséget,
Szerezz országunknak csendes békességet.
Tudod, hogy Szent István örökségben hagyott,
Szent László király is minket reád bizott!
Magyarországról édes hazánkról,
Ne feledkezzél meg szegény Magyarokról.

(„Boldogasszony Anyánk“ ének a török hódoltságból.)

Igy vonul végig, k. k.! Magyarország 900 éves keresztény történetén Sz István ap. királyunk hagyománya : a vallás ápolása, a bold. Szűz tisztelete !

Vissza, kedves nemzetem ! vissza Sz. István hagyományához ; és a haza ujra fényre derül és boldog lesz a magyar !

Most pedig feléd fordulunk, te 900 éves dicsőségünk és fájdalmunk csendes tanuja és nemzetünk szent ereklyéje, „te dicsőséges szent jobb kéz, melyet magyar óhajtva néz“ áraszd áldásodat Urunkra apostoli királyunkra, bölcs és jóságos Atyánkra ; hintsd áldásodat az ország törvényes kormányára, vezéreljed a keresztény bölcseség utján, hogy keresztény észszel és magyar szivvel intézze az ország dolgait ! Áldd meg a magyar kath. egyház fejét, hazánk biboros főpapját, hogy a békében legyen bölcs tanácsadónk és jóságos atyánk, a harczban pedig bátor és rettenthetlen vezérünk.

És te, égi szép Szűz, hazánk Nagyasszonya hű magyar népedet vedd oltalmadba ; hozzád sóhajtunk, mert :

„Ez országnak te vagy fógondviselője,
Mindenekben a legserényebb segitője,
Ellenségtől megmentője.
Hiveid reménységének felébresztője.“
(„Cantus Catholici“ 1651. év.)

Téged esdekelve kérünk :

Légy a csüggedők reménye, a szegények gyámola,
Szenvedők vigasztalója, sebhedettek orvosa,
Légy erőnk a bűnveszélyben, a halálban ápolónk,
Lelki üdvük szent ügyében légy fiadnál pártfogónk.

(Szabó Imre : 1854)

Amen.

A fővárosi közmunkák tanácsa müködése 1896-ban.

A Lukácsfürdő előtti „malomto“ áthidalása és a II. ker. Zsigmond-utcza rendezése.

(Vége.)

Az egész hidépités oktober 15-étől márczius 30 ig tartott. Ez alatt az 5 és ½ hónap alatt a kemény téli időben, mintegy 500 m³ száraz földmunkát, 754 m³ pilléralapozást, a pillér helyéről majdnem ugyanennyi iszap és kőtörmeléknek a légzsi ipen át kotrógéppel történt kiemelését, négy boltivnek, egyenként 28·50, összesen 114 m³ falazását, 81 m³ hátfalazatot, 48 m³ fölmenő falazatot, 58 f m. fedősort, a boltozatoknak aszfaltlemezzel való behuzását, bétonra állitott elzáró falakat stb. mellékmunkálatokat u. m. gépház, gőzgép állványok, keszonok szerelését és mindazt, a mi egy ily munkálatnak helyes és tökéletes végrehajtásával jár, végezték, úgy hogy a végrehajtó vállalatot csakis elismerés illetheti.

A keszonok lesülyesztésekor az egyikben 3 hatalmas ágyugolyót, egy másikban pedig egy őrségi magyar, vagy török kardot találtak néhány nagyobb állatcsonttal együtt, melyeket a székes főváros muzeuma számára, illetékes helyére juttatunk.

A hidszerkezet tervezésekor figyelemmel kellett lenni a Zsigmond-utcza leendő végleges útszin-viszonyaira. Ugyanis a Császárfürdő épülete nem áll a szabályozó vonalon, hanem kiszögel a Zsigmond-utczába.

E fürdő épületnek a jövőben megtörténő ujjáépitésekor a Zsigmond-utcza uttestében az általános szabályozó terv szerint, az itt levő magaslatokat mintegy másfél métérrel kell majd leásni a — 9·72 m. Duna 0 pont fölötti végleges utszin magasságra, a tó déli végénél pedig — 9·59 m. végleges utszin magasságra.

A hidpálya legmélyebb utszin magassága pedig ez adatokból —9·75 m.-nek adódik meg, úgy hogy ettől a tó viztükréig csupán 1·28 méter magassági különbség áll rendelkezésre.

Ebbe bele kellett szoritani az alapzatos gránitkoczka kövezetét és a boltozat záró kősorának vastagságát, úgy hogy a boltozat záró kősorának alsó vonala a viz tükrétől még elegendő magasságra essék.

Innen van az, hogy a boltozat válla és egy része a viz alá került, s a boltiv alsz éle a vizszintől csupán 45 cm.-re lehetett, a mi egyebként a tiszta átlátszó vizben jóformán föl sem tünik.

Ma még a Zsigmond-utcza e szakaszát az ideiglenes magassagban fekvő Császárfürdőre és a végleges magasságban fekvő Lukácsfürdőre való tekintettel mintegy 90·00 m. hosszban gyámfallal kellett hosszában elválasztani, melynek alsó végénél e két útvonal közel vizszintes sikban egyesül, mig a felső végénél mintegy 18·00 m, hosszu és 7%-os lejtésü utczaszakasz köti össze az alsó- és felső utat, még pedig a 3. ábrán látható módon olyképpen, hogy az alsó és végleges utszinmagasságban megépitett 6 öl szélességü aszfaltburkolatu rész mellékút gyanánt szerepel, s abban van a közuti vasut fürdőállomása is.

A felső 10 öl szélességü rész 1 84% eséssel ér le a Császárfürdő sarkától — 11·15 m. magasságról, mintegy 117·00 m.-nyi hosszban —895 m.-re s onnan mintegy 22 m. hosszban 1% eséssel a végleges — 8·53 m. utszin magassagra, a honnan azután az Üstökösutczáig már a végleges állapot volt létesithető.

Mivel az ideiglenes, mai felső-utczaszakasz jó része a hidon fekszik, természetesen az uttest támasztó oldalfalazatát is ily magasságra kellett fölemelni s a rajta levő fedősor és kerités is 1 84% lejtéssel bir.

A végleges állapot megteremtésekor azonban a hidpálya északi és déli vége között az utszin-magasság különbsége alig észrevehető csekélységgé redukálódik, ugy hogy a hidpálya oldalát annak idején majdnem vizszintesre lehet lebontani.

Mivel pedig a Császárfürdő alapitványi intézmény és nincs rá kilátásunk, hogy új és nagyobbszabásu épitkezésbe bocsátkozzék, az itt létesitett mai állapot igen hosszu időig minden valószinüség szerint megmarad.

Mind e munkálatok teljesitésével fölmerült költségek a következőképen alakultak :

1. A tóban eszközölt előzetes próbafurások : 1250·34 frt.

2. A tó beboltozása és falkerités épitése : 75811·09 frt

3. A Zsigmond-utcza rendezése 54472·78 forint.

4 A Lukács- és Császár-fürdők kártalanitása : 2915·73 frt.

A szalmaözvegy.

—Irta: Hrusz Árpád János. (Petőfi Sándor unokaöccse.)—

Ugy bizony, egy óra óta valóságos szalmaözvegy vagyok.

Elutazott a feleségem, a gyerekek ezek a szőke fürtü angyalkák, mind elmentek nyaralni, nekem meg olyan jó legény kedvem van, mintha az az öt év, a mit boldog házas életben töltöttem, nem volna még a hátam mögött. De nem is csoda, hisz annyit beszéltek nekem erről a gyönyörű aranyszabadságról, a szalmaözvegységről.

Könnyed léptekkel járom át a szobákat, megállok a tükör előtt, egy utolsó pillantást vetek még bele ; minden jól van, gallér, nyakkendő, virág, most már fel a hóditásra. Erre a gondolatra elpirulok, de aztán megnyugtatom magam, hisz szabad mert szalmaözvegy vagyok, no meg csak nem ülhetek otthon, mert megöl az unalom, Istenem, milyen okos ember lehetett az aki az unalmat kitalálta.

Csak azt szeretném tudni, hogy hol vacsoráljak, ahá már megvan, elmegyek a „szalmaözvegy vigaszához“ czimzett vendéglőbe, mert ott vannak a legszebb pinczérlányok, meg lesz ott talán egy pár régi czimbora is De bizony én nem éreztem jól magam a „szalmaözvegy vigaszánál,“ oly szokatlan volt most itt minden. Örömmel szivtam az esti levegőt a mint kiértem az utczára.

A mint tovább haladtam a körúton, egy nő tünt fel nekem, s homályosan úgy emlékeztem meg, hogy már akkor is utánam jött, a mikor én a vendéglőbe mentem.

Egy gázlámpának támaszkodva bevártam, sürü fátyol takarta el előlem arczát ; amint mellettem elhaladt erősen arczomba nézett, én megszólitom, felajánlom kiséretem „kotródjék“ volt a rövid válasz.

Istenem, milyen szépen csengett fülembe ez a máskülönben nem ép kellemes válasz, ha az én feleségemnek ilyen szép hangja volna én volnék a legboldogabb ember az egész világon. Hátha ez evvel a csengetyü hangjával (de nem házmesteri csengetyüt gondolok) azt mondaná szeretlek, tied vagyok ! és milyen gyönyörű termet, milyen piczi lábak, a feleségemmel össze sem merem hasonlitani.

De hogy felizgatott ez a kis boszorkány, megérem, még belészeretek ; nini, megfordult s jön felém, ah tehát az előbbi kosár szinlelt dolog volt csupán, s most ő maga jön hozzám, Igazán pompás, nagyszerü.

Alig voltam túl a bemutatáson, pár lépésnyire meglátom anyósom és apósom, rémülten sugtam meg neki a közeli veszedelmet, mire ő karját karomba füzte, mintha a feleségem lett volna.

— Hol jártok gyerekek ily későn ? kérdé anyósom, — majd elkisérünk benneteket hazáig, ugy is beszélni akarok Ilonkával. (Igy hivják feleségem.)

Én kétségbe estem, hogyha észreveszi anyósom, hogy nem a feleségem van velem, kész a botrány; de nem vette észre, bámulatos egy nő, milyen ügyesen adja szerepét, az én feleségem százféle ügyetlenséget csinálna hasonló esetben. De mi lesz a kapunál az már szent igaz, hogy a házmester rögtön megsürgönyzi feleségemnek, hogy idegen nővel tértem haza, mert feleségem házmesterünk gondjaira bizott mikor elment.

Végre elbucsuzott anyósomtól s jött fel a lépcsőn, legnagyobb csodálkozásomra még a kapus sem vigyorgott szemem közé. Fent a lakásban igen hevesen beszélt és szörnyen haragudott azon, hogy nekem feleségem van. Istenem mintha oka volnék én annak.

Igy haragosan volt csak igazán szép, azok az izgatott kézmozdulatok egészen elbüvöltek, arczát még mindig fátyol takarta. Azt mondta,

5. A művezetés: 500·00 frt. Összesen: 134949·94 frtba kerültek.

Ezzel szemben a tó beboltozására: 76335·38 frt; — a Zsigmond-utcza rendezésére pedig 65000 frt, összesen 141335·38 frt volt előirányozva, melyhez még a próba furások költsége pótlólag hozzáveendő, ugy hogy teljes összegben a födözet: 142585·72 frtra rug, tehát a végleszámolás: 7635·78 frt megtakaritással záródott.

Mint már emlitettük, az átboltozás végett a tó viztükrét le kellett süleszteni, miáltal a fürdők némi kellemetlenséget szenvedtek. A fürdőintézetek ennek következtében fölmerült üzemi több kiadásuk kárpótlását a tanácsnál szorgalmazván, az e tárgyban folytatott alkudozások eredménye gyanánt, a számitásba hozott összeg volt megállapitható, a mit az épitkezés terhére meg kellett téritenünk. A kész munkálatokat és a leszámolást ez évi október hó 2-án vegyes bizottságilag fölülvizsgálván, intézkedtünk, hogy a székes fővárossal történt megállapodásunk szerint, a részünkről előlegezett költségek a székes főváros által a fővárosi pénzalap javára megtérittessenek.

A községek és a mezőőri intézmény.

Az 1894. évi XII. t-czikknek a mezei rendőrségről szóló IX. fejezete végrehajtásánál ugyancsak keservesen érezzük azt az elhagyatott állapotot, a melyben községeink a rendőri hatalom kezelése tekintetében vannak.

Az idézett törvény egy átmenet nélküli nagy haladást kiván községeinktől, a midőn a mezei őröket rendes közbiztonsági közegekül szemeli ki s ehhez képest nemcsak teljes morális és fizikai kvalifikácziót kiván tőlük, hanem állandó jellegü szolgálatot is, a község rendes alkalmazottai sorában

A dolog természetéhez képest a mezőőröknek a csőszök örökét kell átvenni, vagyis azok helyébe lépni, a kik akár községi, akár érdekeltségi, akár magánszolgálatban állva, cseléd minőségben szerepeltek; évről-évre változtak; a község naplopóiból, ügyefogyottjaiból, rovott életü lakosaiból kerültek ki, s mindenbe inkább illettek, mint az ország közbiztonsági szervezetének keretébe.

A törvény végrehajtásának második évében tünik ki csak, hogy a legjobb uj dolog is mily nehezen szoritja ki a megszokott rosszat. A csőszrendszer, az aránytalan és rendszertelen tehermegoszlás folytán drága, éppen semmi haszonnal nem jár, de azért mégis, az ország legnagyobb részében ma is az áll fenn s csupán annyiban változott az allapot, hogy a csőszöket hivatalosan mezőőröknek hivják, jelvényt és szolgálati könyvet kapnak, sőt esküt is tesznek, olyan tiszt lelkiismeretes betöltésére, a melynek feladataval épenséggel nincsenek tisztában s azokat felfogni sem képesek

A dolog ugy áll, hogy országszerte a régi csőszöket eskettették fel mezőőrökül; fizetésüket bevették ugyan a községi költségvetésekbe, de a fizetést épenséggel nem a község, hanem maguk a mezőőr urak hajtják be; a mezőőrök nem állandó alkalmazottak, hanem éves cselédek s kvalifikácziójuk fizikai képességük kritika alá épenséggel nem jön.

Hogy aztán a közszabadság, a személy- és vagyonbiztonság követelményeivel hogy fér össze ily embereknek messzemenő közhatósági jogokkal való felruházása, — a minők például a letartóztatási jog, a tanuságtételnél a vallomás bizonyitó ereje, — oly kérdés, a melyre a feleletet részletezni fölöslegesnek tartjuk.

Illetékes helyen szerzett informácziók, saját gyakorlati tapasztalataink s a hozzánk intézett kérdések alapján mondhatjuk, hogy mezei rendészetünk az 1894. évi XII. t.-czikk életbeléptének harmadik évében semmivel csincs jobb lábon, mint azelőtt.

Ismerjük az átmeneti állapot nehézségeit Tudjuk például, hogy alkalmas, tisztességes embereket, a mult éppen nem biztató hagyományai mellett nem könnyü találni a mezőőri hivatalra; hogy a most adott javadalmazás éppen nem csalogató, hogy a község nem képes elképzelni sem, miképen neki rendes, szervezett közbiztonsági szolgálata legyen, s hogy a községi mezőőri szervezet kiépitését a 100 holdon felüli birtokosok mentessége, a mely legtöbbször visszaélésekre vezet, igen megnehezíti. De ha sohasem kezdünk hozzá ezeknek a nehézségeknek a leküzdéséhez, sohasem érünk végükre.

Itt az ideje tehát, hogy községeink és járási, valamint vármegyei hatóságaink komolyan hozzákezdjenek az 1894. évi XII t-czikk kilenczedik fejezetének végrehajtásához.

Az első lépés az volna, hogy a községek körülbelül két ezer holdra számitva egyet, állapitának meg a mezőőrök javadalmazását, tisztességes összegben, a melyért akadna a szóbanlevő tisztségre megfelelő ember, vagyis a meglevő mezőőrök létszámát felére szállitva, fizetésöket megkétszereznék

A második lépés az alkalmazandók szigorubb megválogatásában állana, a mely tekintetben a járási hatóságok is sokat tehetnének az által, hogy a főlesketés a bármi tekintetben alkalmasnak nem látszó egyénektől megtagadnák.

A harmadik lépés az volna, hogy a mezőőrök évi cselédszerü felfogadása helyébe a rendes községi tiszti alkalmazás lépne, a mi egyedül felel meg a mezőőrök közbiztonsági közeg jellegének.

Magunk is abban a meggyőződésben vagyunk, hogy ily eljárás mellett az első évben nem lenne betölthető a mezőőri létszámszükségletnek fele sem. De hát van-e értelme annak, hogy gazdaközönségünk csak azért, mert a hatóság a törvény rendelkezésének külsőleg eleget akar tenni, a szó szoros értelmében haszontalan kiadásokkal terheltessék? Csak azért fizessünk, a minek hasznát látjuk. Inkább senki se legyen kint a határ őrizetére, mint a hagyományos „Gonosz Pista“ alakok.

A mezőőri intézmény hasznos, a költség megérdemlő s azzal arányban álló csak akkor leend, ha egy-egy községben egészen 10,000 holdig menve a határ nagysága tekintetében, 3—4 arra termett, fegyelmezett, rendes őrjáratokat tartó, katonai fegyverrel ellátott, állandóan alkalmazott mezei rendőr fogja a külső rendet fenntartani. Az ily közegek hamar elsajátitják a hivatásukhoz szükséges szakismereteket s megszerzik a kellő tekintélyt. A mezei vagyon biztonságára nézve pedig nagyobb hatással van az a köztudat, hogy az egyes határrészek erélyes, éberül örködő emberek felügyelete alatt vannak, mint az, ha minden 4—500 holdnyi földdarabra egy haszontalan frátert állitunk.

Vajjon képesek lesznek-e községeink a mezőőri intézményt ily fokra emelni? Azt hiszszük igen. A csendőrség, a városi rendőrség ugyanazon néprétegekből szerzi embereit, a melyből a mezőőröket kell, s az előbb emlitett közegek elég hamar emelkedtek meglehetős nehéz hivatásuk magaslatára. A kellő erélyel, szivósággal és eszelyességgel ugyanezt a mezei őröknél is el lehet érni.

Hogy a községeknek, a járási rendőrhatóságoknak mily szükségük van egy becsületesen megkonstruált rendőri szervezetre, hogy a mostani csőszrendszer átvitele mily nyüg mezőgazdaságunkon, fölöslegesnek tartjuk bővebben fejtegetni Csak annyit jegyzünk meg, hogy itt az ideje annak, mikép az összes hatóságok komolyan vegyék munkába az 1894. évi XII t.-czikknek nemcsak formális, hanem érdemi és a törvény czélzatainak megfelelő végrehajtását.

A II-ik kerületi kültelkek bajai.

A kerületi választmány tagjai sokat tehetnek, kerületek érdekében. Ők közelről látják a bajokat. Választmányaink lelkiismeretesen működnek. A tagok buzgók s most ujabban Petez Károly egy követésre méltó példát adott azzal, hogy a II-ik kerület kültelkeinek bajait tárja fel. A részletekig pontos előterjesztést közöljük:

Mint a II. kerületi választmánynak a kültelkekre beosztott tagja, hivatalos kötelességemnek tartom, a hatáskörömbe tartozó vidéknek egyes hátrányaira, valamint a közérdekre bénitó hatást gyakorló bajokra rámutatni. Fel szólalásom czélja, hogy tapasztalásaim általúgy a kerületi választmány, mint a tek. tanács azaz a törvényhatósági bizottság figyelmét e bajok lehető orvoslására felhivjam.

A II. kerület kültelke a főváros összes kerületei közül eddig a legmostohábban részesült a hatóság jótéteményeiben. Ha végig járjuk e területet, sajnosan tapasztaljuk, hogy a fővárosnak ez a része, mely azelőtt a legtermékenyebb szőlővidék volt és szép fekvésénél fogva nyaraló települ mintegy teremtve van, éppen a sok visszás allapotnál fogva nem nem fejlődhetik olyanná, mint az gondos és tervszerü ellátás mellett válhatnék

Legfőbb hátrányát a fejlődésnek abban találom, hogy az utak, daczára annak, hogy a tervek elkészültek és már a hatóság által el is fogadtattak, eddig nem jutottak kivitelre. Azt tapasztaljuk, hogy a néhány út, mely eddig létezett, majdnem mind zsákutat képez, mely vagy nem bir közvetlen összeköttetéssel a többivel, vagy nincs folytatása.

Legjobban igazolja ez az állitásomat a „Trombitás-út.“ mely a mult évben mintegy 20,000 frtnyi költséggel készült Ezt az út volna hivatva a vele párhuzamos Hidegkuti-út nagy forgalmát a Lipótmező felé megosztani. Az út azonban legkévésbé sem felel meg kitüzött czéljának, mert tényleg nincs annak kezdete és a várossal nem áll semmiféle összeköttetésben. Az út, mely annak idején a mostani téglagyár területén vezetett keresztül, a telep kiaknázásánál történt földcsuszamlások következtében megszakadt. Hogy az útnak ez a nélkülözhetlen bekezdése eddig nem létesülhetett és az arra közlekedni óhajtók kénytelenek a járhatatlan meredek kerülő utat használni, csakis a *téglagyár makacsságán* mulik, mely semmi körülmény között sem szándékozik úgy a főváros mint a közmunkák tanácsa által követelt útépitést keresztülvinni. Pedig a téglagyáron keresztülvezetendő útrész nélkül elképzelhetlen az út czélszerüsége. Ha már most a kész úton tovább haladunk, azt vesszük észre, hogy az a „Zöld vadásznál“ megszünik, miáltal nem felel meg rendeltetésének. Mindenesetre a már tervszerint készült utak egyik főkelléke az, hogy úgy a szépség, mint a személybiztonság szempontjából az út mentén levő telkek be legyenek keritve. Ezt a bekeritési kötelezettséget egy esetleg újból alkotandó szabályrendelet által a kültelki villaterületre is ki kellene terjeszteni.

Minden esetre nagyban hátráltatja a vidék fejlődését az a körülmény, hogy pl. a Trombitás-út mentén fekvő villatelkek az épi-

---

hogy őt is, feleségem is megcsaltam, én ámulva néztem ezt a gyönyörü teremtést, amint piczi kezeivel előttem hadonászott.

Hirtelen megöleltem s fülébe sugtam „téged nem csallak meg!“

„Mert már megcsalt“ kiáltá indulatosan, ledobta fátyolát s szobájába ment, jól hallottam a mint a kulcs a zárban megfordult.

Ijedtemben majd hanyat estem, a feleségem volt, — a feleségem kisértem haza, a feleségembe akartam mégegyszer belebolondulni.

Aranypor.

Az életben szükséges a türelem; az okosaknak arra, hogy mérsékeljék a lelkesedésüket, a többieknek arra, hogy elviseljék a semmi voltukat.

*

Nagyobb az erőnk, mint az akaratunk; és ha azt képzeljük, hogy egyes dolgokat lehetetlen véghez vinni, ez által csakis mentséget keresünk önmagunk előtt.

tési szabályzat értelmében oly övezetbe soroltattak, melyben a legkisebb beépithető telek csak 1000 négyszögöl lehet. Okvetlenül emelkednék az épitkezési arány, ha a telkeket 300 □ ölesekre lehetne felosztani, mit a Pasaréten most alakult házépitő szövetkezetnél tapasztalhatunk, hol egyszerre 40, egyenkint 300 □ öles telken még az év folyamán kezdődik az épitkezés. A telkek kisebb részekre való felosztása úgy az állam, mint a fővárosra nézve is előnyös volna, a mennyiben a parczellázás adó és egyébb illetékek czimén nagyobb összegeket juttatna mindkettőnek. A felosztást semmi sem gátolná, mert a már elfogadott szabályozási terv szerint az új utak már úgy vannak kijelölve, hogy természetszerüleg is a kisebb telekrészeket kivánják Ezeket az új utakat mielőbb s aránylag igen olcsón lehet elkészíteni, mert a főváros tulajdonát képező útmenti telekrészeken tömérdek kőrakások vannak, melyek annak idején a szőlőmunkálás alkalmával gyültek össze s igy ingyen szolgáltatják a makadám úthoz szükséges anyagot — valamint a telkeknek 300 □ ölesekre való parczellázása nagy lendületet adna a vidéknek.

Nem utolsó indoka a kültelek hanyatlásának az a körülmény, hogy a villamos vasút Budapest ezen a vonalán a legdrágábban járatja kocsijait. Semmiféle kedvezményt nem nyujt az utasnak, zónát mint pl a többi vonalokon egyátalában nem engedélyez. Pedig nagy szüksége volna a kültelken télen-nyáron át lakóknak — (új kórház, tébolyda, hadapródiskola, tisztviselőtelep) kik naponta kénytelenek közlekedni mérsékeltebb árú menetjegyre a Jánoskórház — Ilonai szakaszon.

A hiányos vizellátás is egyik olyan baj, mely a telepitést hátráltatja. Eddig ugyanis a vizet a Trombitás-útra a Zöld vadásznál közvetlenül a Lipótmezei medencze nyomócsövéből vezetik, miáltal a házi vezetékek, ha még oly erős csövekből állanak is, a nagy nyomás folytán mindig szétromboltatnak E bajon csak olyformán segithető, ha ebbe a csőhálózatba mint az terjeszve volt, a józsefhegyi medencze levezető csövéből vezetnék a vizet, a honnan a természates nyomás sohasem fog zavarokat előidézni s fölöslegesekké válnak majd az oly drága és mindamellett megbizhatlan működésü nyomást kisebbitő szelepek.

A már kiépitett utak s azok járdáinak jókarban tartása mindenesetre nélkülözhetlen kellék, hogy azok bármely időszakban járhatók legyenek

Midőn ezekre nézve szerény nézetemnek adtam kifejezést és becses figyelmét ez irányban felhivni bátorkodtam tisztelettel kérem szives támogatását e bajok orvoslására.

Budapesten, 1897 augusztus 24-én.

Kiváló tisztelettel
Pecz Károly. s. k.
a II. ker. választmány tagja.

Pestvármegye közgyülési határozataiból.

942 sz. kgy. 1897. Olvastatott Szt.-Endre város polgármesterének jelentése, a budapesti általános munkás betegsegélyző pénztár által Szent-Endrén felállitani tervezett üdülő menház tárgyában.

Határozat.

A budapesti általános munkás betegsegélyző pénztár azon kérelmének, hogy a Szt.-Endrén megnyitandó üdülő menház tárgyában a m kir. belügyminister úrhoz pártoló felterjesztés intéztessék tekintettel az emberbaráti czélra és arra, hogy Szent-Endre város polgármesterének sincs a menház megnyitása ellen észrevétele, hely adatik és ily irányban felterjesztés intézése elhatároztatik.

Mely határozat levél kiséretében az összes iratok csatolása mellett a m. kir. Belügyminister úrhoz felterjesztetni rendeltetik.

925. sz kgy. 1897. Olvastatott a t. főügyész jelentése a Szt. Endre városi irnokok fizetés javitási ügyében.

Határozat

Szt.-Endre város képviselőtestületének f. évi április hó 12-én tartott ülésében 3944. sz. a. hozott azon határozata, mely szerint a városi irnokok évi 400 frt fizetését 480 frtra felemeli, tekintve, hogy ezen határozat a törvényes alakiságok megtartása mellett hozatott és senki által megfelebbeztetett jóváhagyatik, s az azt tanusitó záradékkal elláttatni rendeltetik.

Mely határozat a vonatkozó iratok kiséretében oly utasitással adatik ki Szt.-Endre város polgármesterének, hogy a jelen határozat pótszabályrendeletbe való foglalása és felterjesztése iránt a kellő intézkedéseket tegye meg.

—

813 sz kgy. 1897. Olvastatott a központi számvevő tisztség jelentése, Solymár községben behajthatlanná vált pótadót leirása tárgyában.

Határozat.

A bemutatott hátralék kimutatásokkal a kimutatott pótadók behajthatlansága beigazolva levén, Solymár község kérelmének hely adatik s a terhére előirt pótadókból és pedig az ebadóból 12 frt téves kivetés czimén törlésbe vétetni rendeltetik.

Miről a központi nyilvántartásból leendő törlés eszközlése végett Baky Béla számvevő az egyénenkénti kimutatás kiadásával dr. Csapó Loránt főszolgabiró utján Solymár község és a központi számvevőség jegyzőkönyvi kivonaton értesittetvén, a számvevői jelentés és egyéb mellékletei levéltárba tétetnek.

—

873. sz. kgy. 1897. Olvastatott az áll. vál. véleménye, Zsámbék községnek Szantner János számadó által 1895. évről vezetett köz- és szegényalap számadásáról.

Határozat.

Az áll. vál. véleménye elfogadtatván, határozattá emeltetik s ennek alapján az ott kitüntetett végösszegek megállapitása mellett Zsámbék község képviselőtestülete Tahy Iván főszolgabiró utján a vél. másolatának s a többi összes iratoknak kiadásával utasittatik, hogy fenntnevezett számadó részére a most felülvizsgált számadásra nézve a felmentvényt a szokott óvások fenntartása mellett adja ki.

Utasittatik azonban a községi előljáróság, hogy a számvevőség és az állandó választmány észrevételeihez szigoruan alkalmazkodjék.

Miről a vármegye alispánja, továbbá Tahy Iván főszolgabiró és áll. vál. vélemény másolatának s az összes számadási iratok kiadása mellett, általa Zsámbék község képviselőtestülete további eljárás fenntnevezett számadó a község előljárósága utján, valamint a központi számvevő tisztség tudomás végett jegyzőkönyvileg értesittetvén, az áll. vál. vélemény levéltárba tétetik.

—

973. sz. kgy. 1897. Olvastatott az áll. vál véleménye, Borosjenő község tűzrendészeti szabályrendelete tárgyában.

Határozat.

Az áll vál. véleményének elfogadása mellett Borosjenő község 3 példányban bemutatott ezen tűzrendészeti szabályrendelete sem a törvények, sem a kormány s törvényhatósági rendeletekkel ellentétben nem lévén, törvényhatóságilag jóváhagyatik s jóváhagyási záradékkal elláttatni rendeltetik.

Miről dr. Csapó Loránt főszolgabiró s általa Borosjenő község képviselőtestülete a jóváhagyott szabályrendelet 1 példányának a főlszolgabirói hivatal 1 példányának pedig a község használatára való kiadása mellett jegyzőkönyvi kivonaton értesittetnek, — a szabályrendelet 1 példánya jegyzőkönyvi kivonat mellett a levéltárba leendő elhelyezés végett kiadatik Kőszeghy Sándor főlevéltárnoknak; a többi iratok irattárba tétetnek.

—

1026. sz. kgy. 1897. Olvastatott az áll. vál. véleménye Vacs községnek Szalai Jenő számadó által 1896 évről vezetett közpénztári számadásáról.

Határozat.

Az áll vál véleménye elfogadtatván, határozattá emeltetik s ennek alapján az ott kitüntetett végösszegek megállapitása mellett Vacs község képviselőtestülete Halász Jenő főszolgabiró utján a vélemény másolatának s a többi összes iratoknak kiadásával utasittatik, hogy fenntnevezett számadó részére a most felülvizsgált számadásra nézve a felmentvényt a szokott óvások fenntartása mellett adja ki.

Miről a vármegye alispánja, továbbá Halász Jenő főszolgabiró és az áll vál. vélemény másolatának s az összes számadási iratok kiadása mellett általa Vacs község képviselőtestülete további eljárás, fenntnevezett számadó a község előljárósága utján, valamint a központi számvevő tisztség tudomás végett jegyzőkönyvileg értesittetvén, az áll. vál. vélemény levéltárba tétetik.

—

928. sz. kgy. 1897. Olvastatott a vármegye alispánjának jelentése a melylyel előterjeszti a vármegye t. főügyészének véleményét Csobánka község és Oblát Rudolf közt kötött kőszénkutatási szerződés tárgyában

Határozat.

Csobánka község, mint erkölcsi testület és Oblát Rudolf budapesti lakos, bérlő közt kötött és Csobánka község képviselőtestületének 1896. évi julius hó 26-án 3/kgy. 1896. sz a. hozott határozatával elsőfokulag jóváhagyott azon szerződést, a melynek erejénél fogva nevezettnek a község területén történendő kőszénkutatás joga 1896 évi aug. hó 15-étől számitott 60 évre a kutatásnak 3 év alatt leendő megkezdésének kikötésével és évi 100 frt a község részére fizetendő bérösszeg fejében bérbeadatik, a vármegye t. főügyészének meghallgatása után törvényhatóságilag is jóváhagyni határozzuk.

A szerződés, két felterjesztett példányát a jóváhagyási záradékkal ellátni rendeljük.

Miről tudomás végett alispánunkat, az iratok kiséretében Csobánka község értesitése végett a pilisi felső járás főszolgabiráját a szerződés másolata kiséretében illetékkiszabás végett a szent-endrei kir. adóhivatal jegyzőkönyvi kivonaton tudósitani rendeljük.

948. sz. kgy. 1897. Olvastatott a vármegye tiszti főügyészének jelentése a visegrádi millenium Szent-Sebestyén-kápolna épitése tárgyában.

Határozat.

Visegrád község képviselő testülete által folyó évi április hó 3-án 8. sz. alatt hozott azon határozat, mely szerint a honfoglalás ezredik évének emlékeül épitendő szent Sebestyén-kápolna czéljaira alapitványképen a visegrádi 64. sz. betétben felvett 587.hrsz. 75 □-öl terület a visegrádi róm.-kath. egyház nevén telekkönyvezett a visegrádi 874. sz. betétben 607. hrsz. alatt felvett 205 □-öl területtel együtt a község és a róm.-kath. egyház közös tulajdonául átengedtetett, jóváhagyatik és a bemutatott alapitványi oklevél mindhárom példánya jóváhagyási záradékkal elláttatni rendeltetik.

Miről a pilisi felső járás főszolgabirája az összes iratok kiadása mellett megfelelő eljárás végett értesittetik. A főügyész jelentése pedig irattárba tétetni rendeltetik.

—

1034. sz. kgy. 1897. Olvastatott az áll. vál. véleménye, Bocskor Ambrus pénztárnok és Póka Gyula ellenőr által Nagykőrös város árvapénztárának 1896. évi kezeléséről készi-

tett, a községi képviselőtestület s a központi számvevő által megvizsgált, illetőleg felülvizsgált számadásáról amint következik:

„A számadási mérleg a számvevőség által tett azon alaki helyesbítés után, mely szerint a gyámoltak és gondnokoltak követeléséből a tartalékalap számlaszerinti összege leüttetett s ehez képest a mérleg eredménye helyesbittetett, számra nézve helyesnek találtatván a mely szerint a fedezet 398.956 frt $56^{1}/_{10}$ kr. a tartozási állag 352.943 frt $10^{1}/_{10}$ kr. s igy a felesleg az az tartalékalap: 46013 frt 46 krt tesz ki, jóváhagyandó s Bocskor Ambrus pénztárnok és Póka Gyula ellenőr azon hozzátétellel, hogy a netán később felfedezendő jogsérelem orvoslására a törvény rendes utja mind a pénztárnok és ellenőr, mind az árvapénztár a körülmények szerint a város részére nyitva marad, az emlitett évre a további számadás terhe alól felmentendők.

Határozat.

Az áll. vál. véleménye elfogadtatik s a jelen számadásra nézve Bocskor Ambrus pénztárnok és Póka Gyula ellenőr a további felelőség terhe alól a szokott óvások fenntartása mellett felmentetnek és az ekkép elintézett számadás a számvevői észrevételek visszatartásával Nagykőrös város képviselőtestületének a városi levéltárban leendő megőrzés végett kiadatni a mérleg egyik példánya, a napló s főkönyvi kivonatok az 1877. évi 20. t. cz. 300. §-a értelmében — a m. kir. belügyminister úrhoz felterjesztetni rendeltetik

A közp számvevőség utasittatik, hogy a jövő évi számadás felülvizsgálatánál a jelen határozatban foglaltakat figyelemben tartsa.

Miről a közp. számvevőség, továbbá a jóváhagyási záradékkal ellátott mérleg mellett Nagykőrös város képviselőtestülete s általa a városi polgármester és a gyámpénztári kezelők jegyzőkönyvi kivonaton értesittetnek.

Az állandó választmány véleménye irattárba teendő.

—

811. sz. kgy 1897 Olvastatott a közp számvevő tisztség jelentése, Sziget-Monostor községben behajthatlanná vált pótadók leirása tárgyában.

Határozat.

A bemutatott hátralék kimutatásokkal a kimutatott pótadók behajthatlansága beigazolva levén, Szigetmonostor község kérelmének hely adatik s a terhére előirt pótadókból és pedig az ebadóból 1 frt 50 kr behajthatlanság czimén törlésbe vétetni rendeltetik.

Miről a közp nyilvántartasból leendő törlés eszközlése végett Baky Béla számvevő, az egyénenkénti kimutatás kiadásával dr. Csapó Loránt főszolgabiró utján Szigetmonostor község és a közp számvevőség jegyzőkönyvi kivonaton értesittetvén, a számvevői jelentés és egyéb mellékletei levéltárba tétetnek.

—

798 sz. kgy. 1897 Olvastatott a közp. számvevő tisztség jelentése Visegrád községben behajthatlanná vált pótadók leirása tárgyában.

Határozat.

A bemutatott hátralék kimutatásokkal a kimutatott pótadók behajthatlansága beigazolva levén, Visegrád község kérelmének hely adatik s a terhére előirt pótadókból és pedig: a millenium pótadóból 14 frt 42 kr. kivetési alap megszünte czimén törlésbe vétetni rendeltetik.

Miről a közp. nyilvántartásból leendő törlés eszközlése végett Baky Béla számvevő, az egyénenkénti kimutatás kiadásával dr Csapó Loránt főszolgabiró utján Visegrád község és a közp. számvevőség jegyzőkönyvi kivonaton értesittetvén, a számvevői jelentés és egyéb mellékletei levéltárba tétetnek.

—

797. sz. kgy. 1897. Olvastatott a közp. számvevőség jelentése Tök községben behajthatlanná vált pótadók leirása tárgyában

Határozat.

A bemutatott hátralék kimutatásokkal a kimutatott pótadók behajthatlansága beigazolva lévén Tök község kérelmének hely adatik s a terhére előirt pótadókból és pedig: a katona beszállásolási pótlékból 10 frt 31 kr., a beteg-ápolási pótadóból 24 frt 84 kr, kivetési alap megszünte czimén törlésbe vétetni rendeltetik.

Miről a központi nyilvántartásból leendő törlés eszközlése végett Baky Béla számvevő, az egyénenkénti kimutatás kiadásával Tahy Iván főszolgabiró utján Tök község és a közp. számvevőség jegyzőkönyvi kivonaton értesittetvén, a számvevői jelentés és egyébb mellékletei levéltárba tétetnek.

—

730. sz. kgy. 1897. Olvastatott a vármegye tiszti főügyészének jelentése Zsámbék község képviselő testületének a zsámbéki patakmeder tisztitására felveendő 3600 frtnyi kölcsönre vonatkozó határozat tárgyában.

Határozat.

Zsámbék község képviselő testületének 1897. évi május hó 3-án tartott ülésében 6. sz. alatt kelt határozatának azon része, a melynek értelmében a zsámbéki patakmeder tisztitására szükséges és a község által 3600 frtnyi költség kölcsön utján eszközöltetik, tekintettel arra, hogy a szükséglet tényleg elsőrendü, hogy a tisztitás a vármegye alispánja által lett elrendelve és végül, hogy e fedezetről pótköltségvetésileg leendő gondoskodás, a két utóbbi év rossz termése és a sertésvész miatt alig járna eredménynyel, törvényhatóságilag is jóváhagyatik A községi képviselőtestület ezen kérelmével azonban, hogy ezen kölcsön a vármegyei alapokból fedeztessék, elutasittatik, mert a vármegyének ily czélokra rendelkezésére álló tőkéi nincsenek; de különben is a község ily irányu megkeresésének bármely pénzintézet a legnagyobb készséggel és kedvező feltételek mellett tesz eleget; hozzon tehát a képviselő testület ily értelemben határozatot, melyet törvényhatósági felülbirálat alá mutasson be.

Miről tudomás végett vármegye alispánja, továbbá a pilisi alsó járás főszolgabirája által Zsámbék község jegyzőkönyvi kivonaton értesittetnek.

Az uj kórház.

A főváros az uj kutvölgyi kórháznál a következő munkálatokra hirdet árlejtéseket:

Árlejtés.

11128/897. Budapest székes főváros tanácsa az I. ker. kutvölgyi dülőben fekvő uj közkórháznál szükséges talajburkolási munkára és pedig az asfalt munkára, melyre 13564 frt 20 kr. és a kövező munkára melyre 38965 frt 45 kr. van előirányozva, ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet.

Felhivatnak tehát mindazok, kik a szóban forgó munkákat elnyerni óhajtják, hogy ajánlataikat a székes főv tanács eln. B. ügyosztályában (IV. régi városház. II emelet, ajtó 38—40.) f. évi augusztus hó 31-étől kezdődőleg naponként d e. 9 és 12 órák között átvehető árlejtési feltételek (ajánlati, vállalatai általános és különleges feltételek, valamint költségvetés) alapján az ugyanott átvehető és 50 kros okmánybélyeggel ellátandó ajánlati ürlapon a kellő bánatpénz letételét igazoló központi pénztári letéti nyugtával felszerelve és lepecsételve legkésőbb f. évi szeptember hó 7. napjának délelőtti 10 óráig az emlitett ügyosztályban adják át, az ajánlattal egyidejüleg pedig mintákat is mutassanak be.

A letétbe helyezendő 5%-os bánatpénz állhat készpénzből, takarékpénztári betétkönyvből vagy az érvényben levő hatósági szabályzat értelmében biztositékként elfogadható értékpapirokból, megjegyezvén azonban, hogy az értékpapirok csak a napi tőzsdeárfolyam 90%-a erejéig, de semmi esetre sem névértéken felül fogadtatnak el bánatpénzül. A letétbe helyezett bánatpénz a munka elnyerése után 10%-ra kiegészitendő

A kellő határidőben beérkezett összes ajánlatok f évi szeptember hó 7-én délelőtt 10 órakor fognak az épitkezésre felügyelő bizottmánynak az eln. B. ügyosztály hivatali helyiségeiben tartandó ülésén nyilvánosan felbontatni és megfelelő javaslattal a székes főváros tanácsa elé terjesztetni.

A székes főv. tanácsa fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül minden indokolás nélkül szabadon választhasson, vagy amennyiben az árlejtés eredményét kielégitőnek nem találná, ujabb ajánlati tárgyalást tarthasson vagy esetleg másként intézkedhessék.

A jelzett határidőn tul érkezett, vagy a kellő bánatpénz lefizetését igazoló letéti nyugtával fel nem szerelt, a szükséges anyagmintákkal ki nem egészitett, nem az előirt ajánlati ürlapon tett vagy egyébként szabálytalanul kiállitott ajánlatok figyelembe vétetni fognak. hasonlóképen figyelembe nem vétetnek olyan ajánlatok sem, melyek nem szigoruan a költségvetés és árlejtési feltételek alapján tétetnek

Az árlejtési feltételek a megkötendő vállalati szerződés alapjául fognak szolgálni s az ajánlat elfogadása esetén a szerződés megkötéséig ideiglenes szerződés erejével birnak.

Az épitkezésre vonatkozó tervek és helyszinrajz a székes főv. mérnöki hivatal kutvölgyi kórház épitési kirendeltségénél (I. ker. Retek-utcza, kutvölgyi uj kórház épitkezés) (Könyöki Károly művezető mérnöknél tekinthetők meg, hol a szükséges műszaki felvilágositások is megadatnak Budapesten, 1897. évi augusztus hó 30. napján. A székes fővárosi tanács.

II.

36930/1897. Budapest főváros tanácsa a főv. balparti Erzsébet szegényházi és Duna jobbparti I. ker u. n Sándor laktanyában elhelyezett közönséges ápoltak, a kórosztályon lévő betegek és az alapitványosok részére szükséges kenyerek és zsemlyék szállitása iránt 1898 január hó 1-től ugyanazon évi deczember hó 31-ig terjedő, tehát egy évi — esetleg három évre is — időtartamra irásbeli ajánlatok utján árlejtést tartand.

Miről vállalkozók azzal értesittetnek, hogy a balparti Erzsébet szegényház részére 1000 frt, a jobbparti szegényház részére 400 frt, mindkét szállitásra tehát 1400 az az egyezernégyszáz frt bánatpénzzel ellátott és lepecsételt irásbeli ajánlataikat magyar nyelven kiállitva f. évi szeptember 21-ének délután 4 óráig az Erzsébet szegényházi gondnoki hivatalban VII. kerület, Erdősor, földszint, Horváth János fővárosi tanácsnok ur kezeihez nyujtsák át.

A bánatpénz készpénzben, takarékpénztári könyvecskében, vagy a fővárosnál elfogadott óvadékképes értékpapirokban legkésőbb az árlejtés napján vagyis f évi szeptember 21-én déli 12 óráig a főv. központi pénztári hivatalban, régi városház I emelet, leteendő s az erről szóló letéti nyugta az ajánlathoz mellékelendő.

Az elkésve érkezett, vagy utóajánlatok, vagy olyanok, melyek az előirt minta szerint nincsenek kiállitva, valamint olyanok, melyek nem magyar nyelven vannak kiállitva, avagy bánatpénzzel a fentebb megszabott módon avagy egyáltalán nincsenek ellátva, figyelembe nem vétetnek.

A beérkezendő ajánlatok közül bármelyiknek elfogadására nézve fentartja a főv. tanács magának a szabad választási jogot.

Az árlejtési feltételek a fővárosi tanács IX. (közjótékonysági) ügyosztályában (IV. ker., Borz-utcza 7. sz. a.) és a VII. ker., Erdősor, az Erzsébet szegényházi gondnoki hivatalban betekinthetők és ugyanott árlejtési feltételek és ajánlati minták is kaphatók. Budapest, 1897. augusztus 23-án. A fő- és székváros tanácsa.

Lawn-tennis és tekeversenyek.

A budapesti (budai) tornaegylet választmánya ma tartotta *Kollár* Lajos kir. tanácsos elnöklete alatt ülését. Tekintettel azon nagy érdeklődésre, melyet az egyleti tagok a tennis-játék iránt tanusitanak, a választmány elhatározta, hogy az Attila-utczai tornacsarnok udvarán levő pályán e hó 13—18-ig tennisversenyeket rendez. És pedig lesz 1 urak kettőse 2. urak és hölgyek négyese, 3 urak handicap-négyese és 4 urak handicap-kettőse. Résztvehetnek a versenyekben az egyleti tagok és azon hölgyek, a kik az egyleti pályán legalább egyszer játszottak. Az első győztesek tiszteletdijakat kapnak. Nevezési határidő e hó 12-én este 8 órakor. Versenybirákul fognak közreműködni *Argay* János elnöklete alatt dr. Ernyei Pál. Bély Mihály és Vanick László. A döntő mérkőzés e hó 18-án délután 4 órakor lesz. A versenyekre az egyleti szabályok mérvadók. Ezen alkalomból a tekepályán is lesznek versenyek. Győztes az, a ki három egyenes dobással legtöbb bábut talál. E czélra a választmány hat tiszteletdijat tüzött ki. A tekeverseny e hó 16-án veszi kezdetét A versenyek befejeztével, 18-án este 8 órakor a tornacsarnokban a dijak kiosztása és aztán társasvacsora lesz, a melyen hölgyek is résztvesznek. Ezeken fölül a választmány elhatározta, hogy a rendszeres tornázást e hó 13-án és a vivótanfolyamot október 1-én kezdik meg. A tanórákat hétfőn, szerdán és pénteken, a vivást kedden, csütörtökön és szombaton este 7—8 óráig fogják megtartani. A kik az egyesület tagjai közé lépni óhajtanak, jelentkezzenek a tornacsarnokban este 6—7 óráig, a hol a fenti versenyekre és társasvacsorára vonatkozó közelebbi részletek is megtudhatók. Végül az egyesület azon esetre, ha legalább 15 tanuló jelentkezik, növendéktornázást is rendszeresit. Ez iránt az egyesületi művezető ad felvilágositást.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Herr von Morosus.

A napokban egy társaságban a *Buda és Vidékéről* beszélgettek. A társaságban a társadalom többféle eleme volt.

Egy iparos hozta szóba a lapot és kiemelte, hogy mióta a budai *ipar és kereskedelem* pártolását ajánlja a Buda és Vidéke, a budaiak és a vidékiek többet rendelnek és vásárolnak Budán. Tehát ha a Buda és Vidéke a budai ipar és kereskedelem pártolására ösztönöz, a *Buda és Vidékét* pártolják a budai iparosok és kereskedők.

Herr von Morosus, a ki kereskedő azonnal felszólalt.

— Unmöglich!

— Miért? kérdezte a mi barátunk.

— Mert a Buda és Vidéke miatt ma holnap az ember még németül sem beszélheti ki magát kedvére, magyar könyvvezetést kell vinni és magyarul levelezni és magyar számlákat kiállitani sőt a *Vereinban* is magyarul vezetik a *Protokolt*.

— Éljen! kiáltott a mi magyar barátunk én sem veszek senkitől semmit akár kofa, akár falusi árusitó, ha nem magyarul beszél. Meg is szólitok mindenkit, a ki ha tud magyarul nem beszél. Boltomba felfüggesztek egy táblát: *Csak magyarul beszéljünk*, a mint azt a *Buda és Vidéke* ajánlotta.

— Ez lázadás ez forradalom jajgatott Herr von Morosus

— Miért volna az?

— Én megfizetem az adómat úgy beszélek a hogy tetszik

— Hiszen tud magyarul M orosus úr.

— Tudok.

— Hát miért nem beszél?

— Azért, mert nem akarok, mert nekem van elég vagyonom . . .

— Már pedig magyarul illenék beszélni kedves Morosus szomszéd . . .

— Beszéljen a ki rebellis én csak németül beszélek és rá se nézek a Buda és Vidékére, mely a magyar szó mellett lelkesit.

— Prosit! mondá barátunk, és elbeszélte nekünk az esetet, mi pedig kiakasztottuk Morosus úr arczképét képcsarnokunkba.

Különfélék.

— **Magyarul dicsérjük az Istent.** Nemcsak a templomokban p. o Ó-Budán és Ujlakon és közel fekvő községekben, de a bucsújáró meneteknél is nagyon sok, tulnyomóan több a német ájtatosság. Ha már az a vallásbeli törvényekbe ütközik, hogy az egyházi szertartás magyar legyen a közönség tehetné meg hogy magyarul dicsérje az Istent. Csak magyarok legyünk, ez legyen czélunk beszédünkben, tettünkben és imádságunkban.

— **Bányák.** Buda legszebb részeit teszik tönkre a különféle homok és kőbányák. Ideje volna már, hogy ezeknek a táj rombolásoknak határt szabnának és a nyerészkedésnek is Egész bérczek mennek tönkre a jó izlés és közérdek rovására. Van a közel fekvő községekben is elég anyag, a hol nem rontanának, de használnának. A főváros tanácsa jól tenné, ha a főváros határában az izlés tájékrontó bányákat, téglavetőket beszüntetné.

— **Első eset** A belvárosiak panaszkodó küldöttséggel járultak a polgármester elé. A panaszokat irásba foglalva adták át. Ebben az emlékirásban megsürgetik az esküténi hid kiépitését, a mely előmozditaná, hogy a két visszamaradt városrész a *Belváros és Tabán* fejlődésnek indulna. Első eset az, hogy a pestiek érdekeiket a budai érdekekkel társitják.

— **Érik.** Érik az aranygerezd Budán és vidékén. A lakosság lassan, lassan neki fogott a szőllő ültetéshez, a szőllő miveléshez. Évről-évre szaporodnak a szőllők Budán|vidékén. Az idei szüret termése már jelentékeny. Hátha még azok a kikre tartozik, többet tennének. A nép maga-magától fogott az ültetéshez Budán. A községekben magok a községek előljárói a közigazgatás vezetői adtak példát. Pestvármegye alispánjának szép szőlleje van a *Szigetségben*

— **Mulatság.** *A Budai Könyvtár* javára f. hó 18-án szombaton, a polgári lövészegyesület termében rendezendő zártkörű őszi mulatság iránt mindenfelé oly élénk érdeklődés nyilvánul, hogy a lövészépület diszterme alig lesz képes befogadni a résztvevők sokaságát. A mulatságra városrészünk legelőkelőbbjei igérték meg megjelenésüket és ott fogjuk találni ez alkalommal városrészünk színét, javát A rendezőség mindent elkövet a mulatság fénye és előkelősége érdekében. A meghivókat már szétküldték és a rendezőség fölkéri mindazokat, kik még nem kaptak és arra igényt tartanak, eziránt a rendezőséghez (II ker., Toldy Ferencz-utczai iskola) fordulni szíveskedjenek.

— **Költözködnek.** Itt az ősz. A nyaralók költözködnek befelé. A közlekedési eszközökön nem fognak hallani anynyi német szót, kevesebb kocsi ver port, a poros és rossz kövezetü Budán, melynek utaiért a lipótvárosiak saját érdekökben sem emelnek szót. A budai ipar és kereskedés — a mi ösztönzésünkre — valami keveset már kezdi érezni a nyaralást, de ez még csak egy csepp a tengerben. A nyaralók rendesen *Budátlanok* és nem látják be, hogy az az igazi otthon, hol ingatlan birtokuk van. Buda vidékén a megszokott községeken kivül a többiben alig volt nyaraló, pedig a nyaralók szaporodásától függ a községek közgazdasági emelkedése. A nyaralási kedvet kell ébreszteni, s ebben a munkánkhoz kérjük a községi előljáróságok hozzájárulását.

— **Esküvő.** Szombathelyi Kálmán, lapunk barátjának egyetlen lánya Mariska, f. hó 4-én szombaton tartotta az esküvőjét a krisztinavárosi plebánia templomban. *Mészáros István* fővárosi hivatalnokkal. Régi és elévülhetetlen barátság köti az örömapát a „Buda és Vidéke" szerkesztőségéhez. Jóakaratu tanácsával, többször tollával mindig ott volt, a mikor arról volt szó. miként és hogyan kellessen a jobbparti részek emelkedése terén tenni valamit Budának régi lakosa ő, ismeri minden polgárát, tud beszelni és hatni azoknak a nyelvén is, akik jó hazafiak bár, de fájdalom, annak zengzetes nyelvét, nem tanulták még meg. . . . És a mi barátunk Szombathy Kálmán, a gazdaszszonyok mintaképével nejével együtt, örömnapot ült a multhéten, a midőn szeretett egyetlen lányuk esküvőjénél, a rokonszenv annyi jeleivel találkoztak. A krisztina városi plebánia előtt daczára, hogy a hitheli kötés 5 órára volt kitüzve, a diszes és nagy közönség már 4 órakor foglalta el a templom főbejáratát. Eljöttek az örömszülők tisztelői, a vőlegény és menyasszony barátai, hogy láthassák a fiatal bájos arát, a ki narancskoszoru fátyolával fején, hófehér uszályos ruhájában festői képet nyujtott. Röviddel d. u. 5 óra előtt az anyakönyvi hivatalból mintegy 30 kocsi robogott a templom elé. Az egyházi kötést *König* Gusztáv krisztinavárosi lelkész s pápai kamarás végezte. Ékes szavával előadott beszédében szivükre kötötte az igazi családi életet, amelyben csak a kölcsönös szeretet, az Istenben való megtörhetetlen ragaszkodas ad tápot és az élet nehéz küzdelmeiben megnyugvást. Ott voltak: Ngys. Osztoits Mihály. Svachulay István, Aka Károly, násznagyok. — Mészáros Jolánka, Kanovits Róza, Kupanits Emilia. Winkler Karola koszorus leányok. — Kiss Ernő Lang Ferencz, Czagányi Sándor, Kadiera Lajos, Mészáros János vőfélyek. — id Kamermayer Lénárdné, Kamermayer Káldor Gyula, Walthermayer Káldor Ida, Walthermayer Káldor Károly és neje. Kamermayer K. Bertalan és neje, Kamermayer K. Miklós és neje, Mósch Béla és neje, Mészáros János és neje, Tóth Péterné, Papp Zoltán és neje. Osztoits Mihályné, Kammermayer Lénárd, Muzsik Ferencz és neje. özv. Winkler Jánosné, Walthern Béla és Viktor, Ulrich Ede. Jungk Béla, Peska Ignácz, Harmati Józsefné. Verhovay Lajosné, özv. Joanellyné Klára növérével stb. vendégek. — A templomban azonkivül számos rokon és jó ismerős.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— *Turul rajztömbök*, — *Bineter József* VII. ker, Károly-körut 19-ig számu papirkereskedésében az Orczy-házban, négyféle nagyságban kaphatók a *Turul rajztömbök*, a miről a budai paedagogiusok nagy elismeréssel nyilatkoznak.

— *Hol szórakozzunk.* Különös figyelmébe ajánljuk a nagyérdemü közönségnek *Juhász József* kávéházát Fő-utcza 65 szám alatt Hol székesfehérvári Sárközy Sándor kitünő zenekara szórakoztatja a közönséget; hol továbbá mérsékelt ár és pontos kiszolgálás mellett jó italok, a kor igényeinek megfelelő tekeasztalok és kitünő hideg ételek kaphatók. A kávéház egész éjjel nyitva van.

— *Franczia nyelv* Sasváry László az opera és nemzeti szinház franczia tanára, ki most a Városmajor-utczában lakik, magános és csoport órákat ad a franczia nyelvből. Rendszere kipróbált és eredményes. Ajánljuk olvasóinknak

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy II. ker. Horvát-utcza 23. szám alatt.

Első budai női szabászati tanintézetemet

megnyitottam és a beiratások megkezdődtek. Egyszersmind felhivom szives figyelmöket, ugyan-e lakczim alatt levő gyermek és női ruha divattermemre és szives megkeresésöket kérem.

Kiváló tisztelettel,

Bászler Jakab Irma.

PSCHORR-BRÄU vendéglő átvétele.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy VI. *Andrássy-ut 39. szám* alatt levő

PSCHORR-BRÄU VENDÉGLŐT

BOKROS KÁROLY urtól átvettem.

Minden erőmmel azon leszek, hogy ezt a jóhirü vendéglőt, mely elődeim, *Petánovits* és *Bokros* urak alatt oly kedveltté lőn, a régi szinvonalon megtartsam, sőt a kor igényeinek megfelelően fejlesztve, ugy kiérdemeljem a n. é. közönség kegyes pártfogását, amint ezt évek során át kinyerni oly szerencsés voltam a *budai „Márvány-menyasszony"* vendéglőben.

Tisztelettel kérem a n. é. közönség szives látogatását.

Budapest, 1897. szeptember 1.

Weisz Antal
vendéglős.

Besnyőn, (Gödöllő).

Telkek *az állomásnál, fenyves erdő mellett szép kilátás; továbbá* nyaraló, *5 szoba stb., szép kerttel és szőllővel, az országut mellett*

eladók,

vagy budapesti ingatlanokért elcserélhetők. *Értesités a besnyői állomásnál, vagy Budapesten* Dr. Huszár Kálmán *ügyvédi irodájában, Régipósta-utcza 2. szám.*

Művirág üzlet megnyitás.

Alólirottnak van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy f. é. szept. 1-én II. ker. Bathyányi-utcza 3. szám alatt

Művirág üzletemet

megnyitottam.

Elvállalok:

bárminemű művirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat, stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat biztositok.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásáért esedezve maradok

Pachler Róza.

Az 1900. évi **Párisi kiállitás** megtekintésére rendezendő kirándulásra előjegyezhetni

Heisler J.
nyomdájában

II. ker., Várkertrakpart

a propeller állomással szemben.

Üzletátvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, miszerint az I. ker. Krisztina-utcza 6. sz. a volt Gayda István-féle füszer, bor- és csemege üzletet megvettem és azt a mai kor igényeinek megfelelőleg fogom vezetni. Kérem a n. é. közönség pártfogását.

Tisztelettel
MOLNÁR GYULA
mint Deutsch B. József erdélyi borainak főraktárosa.

Fő üzlet, VI., Váczi-körut 49. szám.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

BUDAPEST,

V., Városmajor-utcza 28.

A

Magyar Asphalt
részvénytársaság
Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal
minden néven nevezendő
asphalt burkolási
valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését jótállás mellett, legolcsóbban. Elismert legjobb minőségü **asphalt** anyag vidékre is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— Minden vasár- és ünnepnap zene. —

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részv. társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok
álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat,**

Speciálitási B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek keregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrleshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek.

Aczélöntés.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT

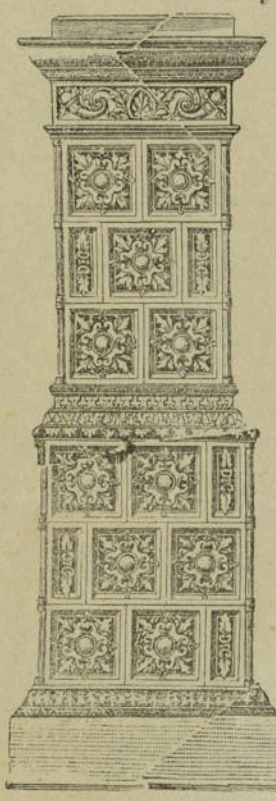
legjobb asztali- és üditő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Morgenstein Endre

kályhás.

I. kerület

Tábor-utca

14. szám,

(saját ház.)

Fiók raktár

Pauler és Roham-utcza sarkán.

Dús

választék

Lakások.

Buda legszebb vidékén a villamos vasut közelében, 2 és 3 szoba, mellékhelyiségek és verandából álló, nyaralónak is igen alkalmas lakások, azonnal kiadók. Bővebbet II., Nagy-Rokus-utcza 14. Tudakozódások TESSAUER VINCZE úrnál II. ker. Retek-utcza 31. szám.

HALÁSZLÉ

kapható minden pénteken a „Márvány-menyasszonyhoz" czimzett vendéglőben.

I. ker., Márvány-utcza 6. szám.

Számos látogatást kér

WAGNER VILMOS
vendéglős.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

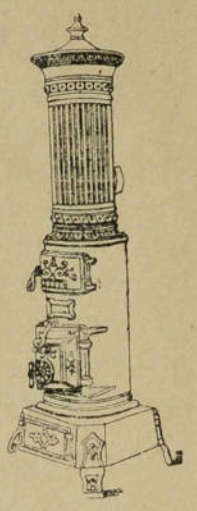
Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő
iszapborogatás, douche-massage kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischiasrst ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Pospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten.
Téli és nyári GYÓGYHELY.

Cs. és kir. szabadalom,
alulról kezelhető ablakzár.

Szulzberger József

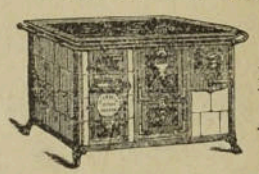
épület és műlakatos mester.

Ajánlja dús raktárát, mindennemű, saját gyártmányú takarék és asztal tüzhelyeit, úgy szintén vas kályháit minden nagyságban; továbbá készit mindennemű épület és műlakatos munkát, sírrács keritéseket és keresztet.

A minták megtekinthetők.

Műhely és iroda:
Budapest, Pálya-utcza 6.
Fiók üzlet, tüzhely és kályharaktár:
Pauler- és Roham-utcza sarok,

hol mindennemű házi és konyha szükségletek, zománczozott edények kaphatók.

Javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

„MÁR UTBAN VAN“

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

LEGUJABB

divatu **czilinder-** és **nemezkalapok** minden létező alakban, **szalmakalapokból** nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntőház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.
Galambos U. vendéglős.

APRO HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

Két villatelek,
melyben sok gyümölcsfa van az ujonnan épült reáliskola közelében. Czim a kiadóban. 115

Villatelek.
gyümölcsfákkal Ó-Budán 352 □-öl 600 frtért eladó. 116

Telek.
922 □-öl a budai Szemlőhegyen vizvezetékkel olcsón eladó. 117

Olcsó telek.
a kelenföldi állomás mellett 1074 □-öl eladó. 118

Villa a Svábhegyen.
szép helyen parkirozva, vizvezetékkel 1061 □-öl jó feltételek mellett eladó. 119

Csinos kis ház,
nyolcz lakással eladó, ára 12.800 frt. Fizetéskor elég 4—500frt. 120

Eladó,
az Istenhegyi uton egy szép telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 98

Nyárilak.
eladó vagy bérbe kiadó az Orbánhegyen (7488 h. sz. a.) a lakás áll: 4 szoba, konyha, előszoba, éléskamra, veranda pinczéből, a melléképületben van: egy szoba, konyha, kocsiszin, istálló 2 lónak való helyiségből. A telek térfogata kerttel együtt 2056 □-öl. Tessék a kiadóhivatalhoz fordulni. 112

Egy telek,
eladó 1200 □-öl nagyságban a törökvész dülőben közel az ujonnan épült kadetiskolához, két oldalán beépitve, gyors közlekedés a szép Ilonaig jut, út és vizvezetéke van. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban. 113

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Villatelek.
Leányfalván 3½ hold, jó helyen, jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 87

Kiadó lakások. Városmajor-utczában több lakás kiadó. Bővebben a kiadóhivatal. 103

Szobrok különféle nagyságban eladók. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 101

Lakás hirdetésére.
Temérdek üres lakás van Budán a külterületeken, és a vidéken. Ennek az az oka, hogy a budai lakásokat nem helyes uton hirdetik. Az alagut táblája, oszlopok, kapuk nem jó utmutatók. Ennél eredményesebb a *Buda és Vidékében* hirdetni az árak kitételével. A közönség ehez könnyebben hozzá szokik és kevesebb fáradsággal örömestebb keres lakást. Egy hirdetés czimmel 60, czim nélkül 30 krajczár. A kiadóhivatal a lakásokat rendes könyvben nyilván tartja. 89.

Telkek.
Telkek eladásra kerestetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 104

Friss tojás.
Friss tojás és vaj nagyobb mennyiségben is kapható. Vendéglősöknek nagyon előnyös a megrendelés. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 102

Kiadó lakások.

3 emeletes házban úgy a földszinti, mint az emeleteken *azonnal* kiadó több kissebb és nagyobb lakás. — **I és 2 szoba lakások** ugyszinte a korcsmai helyiség kert használattal *november 1-ére* — **Ház 6 lakással**, istállóval, korcsmai helyiséggel *bármikor* átvehető. 107

Három szoba, konyha, pincze, padlás és szoba gyanánt használható tágas verandából álló kényelmes lakás kiadó. — **Lakás az emeleten** 9 az utczára nyiló ablakkal, erkéllyel szép kilátással a Svábhegyre, áll: 5 szobából, nagy világos előszoba, fürdőszoba, világos nagy konyhából cselédszoba stb. elutazás miatt kiadó. — **Szép világos utczai boltok** portállal és kirattal fő közlekedési vonalon minden üzletre alkalmas kiadó. — **Egy földszinti lakás** mely, áll 2 nagy utczai és udvari szobából, padlás, pincze és mosókonyhából November 1-ére. — **A modern épitkezés minden** igényeinek **megfelelő** kisebb, nagyobb, egészséges és szép lakások nov. 1-ére kiadók egy ujonan épült emeletes bérházban. — **Tágas és világos pinczehelyiségek**, melyek műhelyeknek vagy raktáraknak igen alkalmasak, kiadók. — **Műhely** gáz- és vizvezetékkel Október vagy November 1-ére kiadó. — **I lakás:** 2 szoba fedett tornácz, konyha kamra kiadó, — **Két nagy utczai** és egy kerti szoba, konyha, kamra, padlás november 1-ére. — **2 udvari szoba**, konyha, éléskamra, pincze, padlás azonnal kiadó. — **Két utczai szoba**, előszoba, erkély fürdőszoba, konyha, éléskamra, pincze, padlás nov. 1-ére. — **Két udvari szoba,** konyha, éléskamra, pincze, padlás, nov 1-ére. — **Üzlethelyiség raktárral november 1-ére** — **Három szoba**, konyha és hozzávalók nov. 1-ére. — **Egy szoba**, konyha, pincze nov. 1-ére. — **Vendéglő** vagy bolthelyiség nov. 1-ére. — **Egy szoba,** konyha és hozzávalók. — **Két szoba,** konyha és hozzátartozók nov. 1-ére. — **Egy szoba**, konyha stb. nov. 1-ére. — **Egy istálló** nov 1-ére. — **Két udvari szoba,** konyha, éléskamra, pincze, padlás nov 1-ére. — **Három szoba**, konyha, éléskamra, pincze, padlás nov. 1-ére. — **Korcsmahelyiség** pinczével nov. 1-ére. **Bővebb felvilágositást a kiadóhivatal ád.** 114.

Keresek
3—4 szobából álló lakást istállóval ha lehet külön házban. Czim a kiadóhivatalban. 126

Villa.
Eladó a Svábhegyen *Kalóz-u.* 1. egy emeletes, hat szobával egy csukott s egy nyitott verandával, ez ebédlőbe Lift, fürdőszoba, stb. 1000 □-öl erdővel s kerttel, 13 évig adómentes, ára 22.000 frt. Esetleg pesti házhelyért elcserélendő. *Czim: Kőszeghy Sándor* Báthory-u. 10. sz. 122

Eladó.
Egy 1200 □-öl villatelek közel az ujonnan épült kadetiskolához, két oldalán beépitve, vizvezetékkel. Czim a kiadóban. 2. 121

A ki poloskát,
és annak petéit tisztán kiakarja irtani az tegyen kisérletet a Mentővel, kapható 30—40 krért. Bettelheim testvéreknél, Calvin-tér 7. 125

Eladó.
Egy létrakocsi 2 üzletkocsi, egy gyermek hálókocsi és egy gyermek ülőkocsi. Közelebbit a tulajdonosnál. II. Török-u. 23. 123

Szép birtok.
Pestmegyében — teljes felszereléssel eladó 15.000 frtért. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban. 124

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 38. sz. (Szent-Mihály hava.) Vasárnap, szeptember 19.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket i[illegible]

Megismerte a magyart.

Arboczokon a magyar trikolor, mellette a birodalmi lobogó.

A magyar nemzet szive Budapest fényben, pompában. A turulmadár csőrében az olajággal. Az utczákat nem ismerik fel a vidékről ide zarándokoltak.

Ha ünnepelni kell, ott van ragyogásával a magyar.

Hűsége, szeretete átcsillámlik azon a sötétségen is, a mely mi oh! sokszor osztályrészünk!

Eljön megnézni Budapestet az egységes német birodalom hatalmas császárja II-ik Vilmos.

És talál itt egy népet, a melyet Árpád vezetett be és erős karjával, nagy vezéri tehetségével, soha nem alkudva — ezredéven át megtartott.

És mellette van a mi jóságos királyunk szerette magyarjaival környezve, hogy megmutassa az ő szövetségesének Mátyás királyunk fészkét

Királyok lakta fészek ez és minden köve csak arról tesz bizonyságot, hogy ez a nemzet tetejétől kezdve aprajáig erős karjával, ezer csaták után megtudta védni ezt a földet, a magyarok hazáját.

Duló csaták után megmaradt a magyar; vitézségével, művelődésével az európai nemzetek közt méltó helyet foglalna el, és ha száz ellenség tört rá, százszor felemelte nem csak tiltakozó szavát, de bevitte a harczba súlyos karját, pénzét, vérét.

Drágán fizetett meg mindent, de ragaszkodott a röghöz, a mely öröksége, s mindene.

A német császár eljön a magyaroknak szivét, Budapestet látni. Fényes kivilágitást, fénygömböket, hatalmas diadalkapukat láthatott eleget, de a lelkesedésnek melege soha igazabban át nem járhatja idegeit, mint midőn köztünk lesz.

A hadi gyakorlatoknak vége szakadt, ne kicsinyeljük az eredményt. A honvéd megy a tűzbe, lángba, mert az anyanyelv varázsa alatt van. Egy százados, a ki tud magyarul, megforditja a csatamezőt, mert édesen, magyarul szól: „Fiaim, előre!“ És akkor az a lelkes honvéd a nagy teher alatt is kiegyenesedik, ha másként nem, négykézláb csuszik, nem dől ki egy sem, csak megy előre, dicsőséget szerezni a magyarnak. Nem téveszti meg semmi sem, az ágyuk bömbölése, a lőporfüst, csak megy előre és mert fegyelmezett: barátaira nem tüzel, csak az ellenségre.

Ilyen honvédség, ilyen a magyar katona. Ilyen kell nekünk! Szóljanak hozzánk magyarul, és mi készek vagyunk a halálra. Ezt a honvédséget már megismerte a németek császárja, most már meg fogja ismerni Budapestet is, és itt a zugó tömeg éljen riadásában csak két szó emelkedik ki: „I s t e n h o z t a!“

Tegyünk valami Budán.

Budapest régen létezik a törvényben és a földrajzban, csak a bécsi hirlap üzletek nem akartak erről tudomást szerezni sokáig; az ő vállalataik hasábjain az egyesités után még vagy husz évig csak Pest és Ofen járta. Nálunk maskép van. A főváros egyesitése sok szép hivatalra és fizetés emelésre szolgáltatott alkalmat és közhatóságaink előtt az igaz, csak Budapest létezik az egyesités óta hivatalosan, de külön tekintetbe vétetnek a régi részek. Pest figyelemben részesül s olyan, a milyen a szakértelmes körültekintés tárgya, a mely mellett milliók kárba vesznek ugyan, de legalább hivatalosan el nem hanyagolják.

Hát Buda!

A pesti oldalon milliókat költöttek már új utvonalokra, a mely mellett persze kincseket érő vagyon nem veszett volna kárba, ha gyakran nem úgy épitkeztek volna, mint ha csak is a kisajátitás czéljaira emelkedtek volna hatalmas épületek.

Budán ugyan hány kilométernyi uj utcza nyittatott a belterületeken? A mi e téren történt java részben a külterületeken történt, a hol olyan sok pesti ember bir ingatlant, holott alig vonható kétségbe, hogy a hol állandóan laknak, ott van első sorban szükség czélirányos városrendezési intézkedésekre. Az üde kirándulási helynél fontosabb az állandó lakhely környezetének egészséges volta, olyan területek megnyitása az épitkezhetés számára, a hová a mindennapi élet, a forgalom, a kenyér kereset utalja az embert. Ha nincs kenyér, hasztalanok a legszebb látképü kirándulási helyek. Első a lakház, azután a villa. Még is nyakra főre épülő háromemeletes házakkal ma holnap túlterhelt területek tőszomszédságában latifundiumok terjengenek, uttalanul vagy olyan útszomszédságában, a melylyel nem gondol senki, mert hiszen szüretre már ugy sem jár-

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Erős asszonyka!

Irta: Valnicsek Béla.

Abban a bizonyos puha, meleg kis fészekben, melyről olyan sok szépet olvasunk s a szentimentálisabb novellairók annyi előszeretettel irnak, Sümeghyék is nagyon boldogan éltek. A boldogságukat igazán jó darabig semmi sem zavarta meg és Sümeghy Sándor még az asszonyka divat számláit is egykedvüen, majdnem előzékenyen szokta kifizetni. Sőt egy alkalommal épenséggel megtörtént, hogy mikor kettecskén végig betüzték Rosenzweig Karolin varrónőnek Sümeghy Sándorné, szül. Biczó Jolán őnagysága czimére kiállitott számláját: a „két méter illuzió szövet“ olvasásánál szinte költői hangulatba estek A szép asszonykának nagyon bizzar gondolata támadt s hirtelenében azt találta mondani férjének: — Édes Sanyikám, ha az én illuzióm is terólad esetleg csak olyan két méteres, aminőt Rosenzweig Karolin irt e számlára, mily nagy volna a csalódásom. Ha belőled is csak olyan savanyu, néha gonromba férj válnék, mint akárhány más, menynyire fajna az nekem.

Sümeghy Sándor csudálkozva tekintett kis feleségére s nagyon megütközött panaszos szomoru tekintetén Hogyan jutott ez oly hirtelen az eszedbe. Talán kételkedel bennem, babukám? És talán tapasztaltál is már valamit rajtam, ami ily csunya gondolatra vitt?

A kis remegő asszonyka nem felelt semmit, csupán puha karjait fűzte férje nyaka köré és forró ajkaival odatapadt Sümeghy Sándor ajakára, hogy ne folytathassa szemrehányó szavait Minden kisebb félreértésüknek ez volt a finálója, a minő a szép lágyan hangzó, csak olykor-olykor erősebb akkordokban előtörő románcznak a susogó, elhaló befejezése.

Hanem az évek multával Sümeghy Sándornak az előzékenysége is valahogyan alábbhagyott és a kozmás kávén kivül most már a divatszámlákat sem szivelhette. Igaz, hogy — véletlenül-e, vagy mert kimentek a divatból — az illuzió szövetek is alig szerepeltek bennük s igy mintegy ez is segitette a fiatal házasokat, hogy annál kevesebbet törődjenek a költőiessel.

Valószinüleg ennek a hijján eshetett meg aztán, hogy egy alkalommal, mint rendesen történni szokott, valami gyerekség miatt, szörnyü csetepatét cselekedtek, aminek az lett a vége, hogy a babuka minden áron faképnél akarta hagyni Sanyikáját s a legközelebbi vonattal édes mamájához utazni Abonyba. — Sümeghy Sándor teljes megnyugvással vette tudomasul a haragos asszonyka kijelentését s látszólag semmi kifogása sem volt ellene. Minthogy pedig a vonat indulásáig mindössze háromnegyed óra volt még, Jolánka nyomban össze is csomagoltatta a szükségeseket s indulni készült. Csupán azt röstelte, hogy majd a cselédjük is megneszeli az összeződülésüket s akkor hiszen fél Budapest hirét veszi, azért elhatározta, — de csakis azért határozta el, ezt nagyon hangsulyozta gondolatban, hogy mielőtt elutaznék, felkéri férjét, kisérné el a vasutig. Persze a látszat kedvéért. Nem szeretné, ha a cselédjük megtudna valamit. Azért engesztelhetlenek lennének egymással szemben s egyetlen szót sem váltanának. — Sümeghy Sándor végig hallgatta piczi felesége szándékát s hamis mosoly kiséretében méltányolva aggodalmát kijelentette, hogy igenis elkiséri a nagyságos asszonyt, mert ezzel ő, a férj is tartozik jó hirnevének. Igy jutottak el

nak a budaiak. Nézzük csak meg a kékgolyó utczából a kissvábhegy paradicsomába vezető nyaktörő utat és Aleppo legelhanyagoltabb utczájában képzelhetjük magunkat. Fontos közlekedési vonal volna ma is, de olyan karban van, hogy csak a batrabbak mernek nagy ritkán kocsin végig menni rajta. A párhuzamos hársköz meg néhány lépésnyi zsákutcza. De sem a zsákutczát meg nem hosszabbitják még a Csabautczáig sem, sem azt a girbe-gurba utat nem czivilizáljak városi uttá, vagy falusi ösvénynyé, pedig bizony egy kis puskalövésnyiire ide nagy házak épülnek három-négy év óta. Ott épül az óriás Duber-féle háromemeletes bérház s ettől néhány lépésnyire a Havas-féle telkeken a háromemeletes épületek egymást érik, s a még néhány üres telek helyét pár év mulva hasonlóan fogják boritani. E környékre gravitál a lakosság a hatóság bölcsessége nélkül és daczára; a közlekedési eszközöknek eddigi hiánya sem vetett kellő gátat. Azokat az utakat tehát nem lehet helyre hozni, illetőleg meghosszabbitani, mert menten épitkeznének ott. Előbb épitsék tele a mélyebb területeket, zárják el három-négyemeletes házakkal a városmajornak különben is nedves talaját, tegyék rekedtebbé az ottani mélység levegőjét és dráguljon meg még jobban a telek ára, szökjön fel még száz-kétszáz százalékkal, akkor még lesz idő gondolni arra, hogy szegényebb emberek számára is jussanak olcsóbb telkek arra, hogy néhány száz házban egészséges talajon, tiszta levegőt sziva lakhassanak emberek. Hiszen még nagyon csekély a halandóság a fővárosban. Lembergben nagyobb.

Különben azok a Havastelki házak környékéről is ugyan szépen gondoskodnak. A Csaba utczában például még a nyáron is heteken keresztül olyan óriási volt a sár és pocsolya, hogy a saráról még nem nagyon regen hires Debreczen sem látott ilyet. Bernát Gazsi ideje óta, a ki azt látta ott jártában, persze ötven év előtt, hogy a nagy sár miatt ölbe viszik a komondorokat ugatni — No de hány hasáb kellene a budai összes mizeriák felsorolására!

Most már gyorsan épülnek a budai vasutak. Az esküténi hidba is befognak végre valahára. A minden közlekedési eszköztől megfosztott részek eddig is hatalmasan épültek az utolsó években, természetes hogy ezentul sokkal fokozottabb épitkezés mondható biztosan várhatónak még akkor is, ha sikerül azoknak a törekvése a kik ki akarják eszközölni az esküténi hid négy évre terjedő csigamódu épitését, illetőleg ha sikerül is azok törekvése, a kik el akarják hitetni a közönséggel, hogy négy évig okvetlenül eltart a hid épitése, hogy e hiedelem elterjedése folytán még sikerüljön nekik olcsóbban ingatlanokat összevásárolni. Bizonyosnak mondható, hogy az első kerület, melynek egyrésze már is kezd teljesen átalakulni, rövid pár év alatt igen nagy részében felismerhetlenné s a mostaninál sokkal sürübben lakottá fog válni. A város rendezésével foglalkozó sok közeg, hivatal, hatóság figyelmét ez a körülmény talán valahogy fel fogja ébreszteni és az eddiginél helyesebb mederbe fogja terelni az intézkedéseket Budával szemben.

Szarvasmarha kiállitás Zsámbékon.

Folyó hó 8-án a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei gazdasági egyesület a ló és szarvasmarha tenyésztés előmozditása czéljából Zsámbékon ló- és szarvasmarha kiállitást rendezett.

A kiállitásra szép számmal jelentkeztek, s különösen a szarvasmarhák között igen sok szép példányt lehetett látni. A bizottságban a következők vettek részt: Tahy István cs. és k. kamaras a pestmegyei gazdasági egyesület állattenyésztési szakosztály elnöke, Tahy István járási főszolgabiró, Szabadhegyi Akos százados, a méntelep osztály parancsnoka, Schirbán állattenyésztési felügyelő, Serfőző Géza a gazd.-egyesület titkára, Vásárhelyi Géza a gazd.-egyesület járási elnöke Kontra Kálmán nyug. főszolgabiró, a vidék jegyzői és az előljáróságok tagjai közül számosan. Először kanczákat szopós csikókkal vezettek elő. Az elővezetett 12 kancza közül: az első dijat nem adták ki. A 2-ik dijat 2—2 drb. 10 francos aranyat Lugmayer József zsámbéki és ifj. Steiner György perbali lakosok nyerték el, azonkivül 1—1 aranyat nyertek id. Steiner György perbali, Fruh Antal budakeszi és Polgár István patyi lakosok. A 2 éves kancza csikók elővezettetése nagyobb érdeklődéssel folyt le, mert az elővezetett 26 drb. kancza csikó között igen szép példányok voltak, beható birálat után 5 drb. aranyat nyert Herczog Ferencz budaörsi lakos, 2—2 aranyat nyertek: Tyll József, Schneider János zsámbéki és Payer György perbali lakosok, 1—1 drb. aranyat kapot Techert Mátyás zsámbéki és Peller Ferencz vörösvári lakos. Az elővezetett 35 drb tehén után: 5 drb. aranyat kapott Mayer Anna torbágyi lakos, 2—2 drb. aranyat kapot, Zimmermann Ferencz, Lugmayer Antal és Ring Ferencz zsámbéki lakos, 1—1 drb. aranyat pedig Mayer József, Lugmayer József és Ring Ferencz mindannyian zsámbéki lakosok. Üszőt elővezettek 48 darabot és ezek közül az első dijat 5 drb. aranyat Tamás Mihály biai lakos nyerte el, a 4 drb. aranyat nyerte Rosner Lőrincz telki, 3—3 drb. aranyat kaptak id. Steiner György, ifj. Steiner György perbali és Fath János telki lakosok, azonkivül kaptak 1—1 aranyat Jeli János, Marhoffer János zsámbéki, Bokodi Gábor, László László töki, Sturcz Márton és Walser András perbali lakosok. Ezek után Tahy István cs. és kir. kamarás a gazda közönséget az okszerü állattenyésztésre buzditva a kiállitást berekesztette, a mely után Nyirák Gyula zsámbéki jegyző házánál nagy ebéd következett, a hol kitünő hangulat mellett sok sikerült toaszt mondatott el.

Országos Központi Fillérszövetkezet.

Általános határozatok.

1 §. A szövetkezet czége: „Országos Központi Fillérszövetkezet." Czégjegyzése együttesen (collective) történik és akként eszközöltetik, hogy a szövetkezeti czég szövegét tartalmazó bélyegző előnyomásával két igazgató sajátkezüleg irja alá nevét.

2. §. A szövetkezet székhelye: Budapest.

3. §. A szövetkezet czélja: a szövetkezet tagjai által kisebb összegeknek meghatározott időszakokban való, kötelezett befizetése után tagjai részére tőkét gyüjteni, ezt gyümölcsöztetni és készpénzelőlegekkel és hitellel a tagokat segélyezni.

5 §. A szövetkezet tárgya: tagjai befizetésének kezelése, gyümölcsöztetése s a tagoknak nyujtott előlegek és hitelügyletek lebonyolitása.

II Tagok:

1) minősitése.

8 §. A szövetkezet tagjai lehetnek mindazok, kik terhes szerződéseket jogérvényesen köthetnek. Kiskoruak vagy gyámság és gondnokság alatt levők csak törvényes képviselőjük vagy gyámjuk, illetve gondnokuk hozzájárulása mellett vétetnek fel, mely esetben a tag részére kiadandó betéti könyvecskébe annak nevén kivül a törvényes képviselő, illetve gyám vagy gondnok neve is beiktatandó.

2) felvétele.

9. § A belépés irásbeli nyilatkozat alapján történik; a felvételt azonban az igazgatóság indokolás nélkül megtagadhatja.

3) kötelességei.

11. §. Minden tag köteles jegyzett részjegyét, amennyiben annak teljes összegét a belépéskor ki nem fizette, — heti 40 filléres részletekben az igazgatóság által meghatározott napokon a szövetkezeti pénztárba befizetni.

4) felelőssége.

12 § A tagok felelőssége korlátolt, úgy hogy minden tag csak befizetett üzletrésze erejéig fe-

---

a vasutig kettecskén szó nélkül s még a váróteremben sem törte meg egyikük sem a csendet, sőt egymás tekintetét is lehetőleg kerülték.

Mindössze a második csöngetésnél néztek össze, Sümeghy Sándor a kis asszonyka keze után nyult, megcsókolta azt (az ajakát nem merészelte) s igy szólt: Egyet azonban még sem tagadhat meg asszonyom, ha nem is bocsát meg nekem. (Határozott bocsánatot kérni persze esze ágában sem volt Sümeghy Sándornak, csak igy indirekt cselekedte meg.) Kérem szives kedjék tudósitani szerencsés megérkezéséről, azt hiszem érteni és érezni fogja, hogy érdeklődöm ez iránt. — E szavakkal váltak el s a vonat csakhamar elrobogott. A szép asszonyka kupéjában könyezve gondolt arra, hogy milyen erős tudott lenni. Hiszen férje formális bocsánatot kért tőle a váróteremben, sőt aggodalmának is kifejezést adott, hogy szerencsésen fog-e megérkezni s ő mindezek daczára hajthatatlan maradt.

Sümeghy Sándor pedig csöppet sem aggódott, mikor magára maradt. Tudta, hogy az asszonyka nagyon szereti őt s nem lesz képes hosszabb időre szalmaözvegységben hagyni Sanyikáját. És számitásában nem csalódott. Az első két-három napon nem jött ugyan egyetlen sor sem, hanem annál hosszabb levelet kapott a negyediken. Sümeghy Sándorné édes mamájanál apróságai között motoszkálva megtalalta azt a bizonyos számlát, mely többek között a két méter illuzióról is szólt s ennek hatása alatt egyszeriben eszébe jutott — nem tehetek róla, de ki kell irnom — puha, meleg kis fészke benne a drága Sanyikával s a vele töltött édes órákkal, sirt egy hosszu-hosszu levelet. E levélben hajlandónak nyilatkozott a váróteremben kért bocsánatot megadni s egyben a divat számlát is mellékelte, a „két méter illuzió szövet" kitétet háromszor is aláhuzva. A végén pedig abbeli reményét fejezte ki, hogy az a bizonyos illuzió, mely mármár oszladozni és foszladozni kezdett, tovább is sértetlen marad s az ő édes Sanyikája nem lesz többé az a savanyu, szinte goromba férj, aki akkor volt az első komolyabb összekoczanásuknál. — S mivel az asszonykák utóirat nélkül nehezen szerkesztenek meg egy-egy levelet Sümeghyné is odabigyesztette levele végére U. i. alakjában: Mama nem tud a köztünk történtekről semmit. Azt hiszi, hogy csak a látogatására jöttem. A legközelebbi vonattal tárt karokkal várja ölelő Jolánkája.

A tárt karokkal rendelkező, ölelő Jolánka nem hiába várt. Sümeghy Sándor ugy érezte, hogy a legénypajtásaival egy hétig át lumpolt álmatlan éjszakák után nem fog ártani néhány hónapos szolidabb házas élet s a legközelebbi vonattal csakugyan kis feleségeért sietett, aki nagyon meg volt hatva a viszontlátáskor, mert azt hitte, hogy drága Sanyikája a felesége után való epekedése, aggódása miatt lett e néhány nap alatt olyan beesett szemü sápadt....

Aranypor.

Az indulatban mindig fellelhetünk bizonyos igaztalanságot és önerdeket, a melynél fogva veszélyes magunkat átadni neki és a melynél fogva még akkor is bizalmatlankodnunk kell iránta, ha a legészszerübbnek tünik fel.

*

Az egyik szenvedély gyakran olyant hoz létre, a mely épen ellentéte: a fösvénység olykor pazarlást teremt, s pazarlás fösvénységet; gyakran vagyunk határozottak gyöngeségből és bátrak félelemből.

*

Az emberi lélekben az indulatok szakadatlan nemzedéke él, ugyhogy az egyik indulat elenyészte csaknem mindenkor kezdete egy másiknak.

lelős. E felelősség terheli a kiváltés kizárt tagokat is azon üzleti év végétől, melyben a kiválás történt még egy évig és kiterjed mindazon kötelezettségekre, melyek a kiválás időpontjáig keletkeztek.

5) jogai.

13. §. A tagok jogai, melyek a beiratási díj és a jegyzett részjegy első heti részletének lefizetése után gyakorolhatók, — szavazati jog, a cselekvő és szenvedő választási jog a közgyülésen, a kölcsön kérelmezés, a nyereményosztalékban való részesedési jog.

20. § Az üzletrészek és azok képződése:

a) Minden tag tetszése szerint egy vagy több részjegy fizetésére kötelezi magát s köteles egyszer s mindenkorra minden egyes részjegy után két korona beiratási díjat, részjegyenkint pedig hetenkint 40 fillért az igazgatóság által meghatározott napokon a szövetkezeti pénztárba befizetni.

b) A betéti könyvecskéért 50 fillér fizetendő

c) Minden egyes üzletrészért 124 kor. 80 fil fizetendő, melyből az utolsó 12 heti részlet 4 kor. 80 fil. értékben a tartalék alapba helyeztetik s igy minden befizetett részjegy névértéke 120 koronát tesz ki.

d) Több heti befizetés előre is teljesithető; ez alapon azonban a tagok semmi előnyben sem részesülnek, sem kamat megtérítését vagy más előjogot nem igényelhetnek

e) Késedelmi illetéket (birságot) a tagok nem fizetnek: viszont ennek ellenében — tekintettel arra, hogy a szövetkezet tagjaitól egyáltalán kezelési költséget és késedelmi kamatokat nem szed s mert tagjai takarékosságát előmozditani az által is kivánja, hogy a befizetéseket abba ne hagyják, — a befizetésnek hat heti elmulasztása esetén a mennyiben az igazgatóság a reá következő két hét alatt az igazolást el nem fogadná, az illető szövetkezet kötelékéből kizáratik és a befizetett összeg a tartalékalap javára fordittatik 10 korona 40 fillér erejéig. A mennyiben pedig 26 heti részletnél több fizettetett volna be, ezen többlet kamat és nyereségrész nélkül az illetőnek az üzleti év végén visszaadatik.

21. § Az évi számadások lezárásával mutatkozó összes nyereség vagy veszteség a befizetés arányában a tagok vagyonszámlájában könyveltetik el és a teljes részjegy befizetése után felosztatik.

22. §. Az üzletrészek évtársulatokból függetlenül alakulnak, miért is a tagok az év bármely időszakában is lépjenek be, utánfizetésre nincsenek kötelezve

23. § A vagyon gyümölcsöztetése:

1. a vagyon gyümölcsözés végett legfeljebb 8% kamat mellett a szövetkezeti tagoknak kölcsönképen kiadható;

2 valamely budapesti pénzintézetnél helyezendő el;

3 kamatozó sorsjegyek vásárlására;

4 ingatlanok vételére fordítandó és

5 leszámitolási (escompte) üzletbe fektetendő.

24. §. A szövetkezet csak tagjainak adhat kölcsönt.

25. §. A kölcsönért csak az a tag folyamodhatik, ki hat hónapon át befizetéseit pontosan teljesitette.

26 §. Az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjainak kölcsönök meg nem szavazhatók és kezességük el nem fogadható.

27. §. A kölcsönök biztositékai a következők:

a) két készfizető kezes, ki nem szövetkezeti tag is lehet:

b) jelzálogi telekkönyvi bekebelezés;

c) kézizálog.

32. §. Rendszerint a tőke 3 havi 5%-os törlesztés mellett történik; eltérést az igazgatóság állapithat meg.

A kölcsönök a megállapitott időben pontosan fizetendők vissza és részletfizetés esetére egyetlen részletnek pontos meg nem fizetése, az egész, illetve a még hátralékos tartozást esedékessé teszi és midkét esetben jogositva van az igazgatóság a késedelmes adóst a szövetkezet kötelékéből kizárni, az általa teljesitett befizetésekre a megtartási jogot gyakorolni, azokat tartozásának törlesztésére fordítani és a nem fizetett hátralékot bíróilag érvényesiteni

33 §. A szövetkezetből való kiválás napján a kivált tagnak összes tartozásai szintén feltétlenül esedékessé válnak és ellenében az előbbi szakaszban meghatározott jogok szintén gyakorolhatók

Közgyülés.

41 §. Minden üzleti év első negyedében Budapesten közgyülés tartatik, melyre az összes tagok hirdetménnyel meghivandók.

43. §. A közgyülés határozatképességéhez 20 tag jelenléte szükséges. Ha a tagok kellő számban meg nem jelennének, a 14 nappal később egybehivandó közgyülésen a tagok, tekintet nélkül a megjelentek számára, ugyanazon napirend felett szótöbbséggel határoznak.

49. §. A közgyülésen a szövetkezet minden tagja 1—5 üzletrész után egy szavazattal bir, 6—10 üzletrész után 2 szavazattal és 10-nél több üzletrész után 3 szavazattal

Nem teljes koruak és gondnokság alatt állók pedig törvényes képviselőjük, illetve gondnokuk által gyakorolhatják e jogot.

52. §. A közgyülés hatáskörébe tartozik;

a) az igazgatóság és felügyelőbizottságnak, valamint a felszámolóknak megválasztása, elmozditása és felmentése;

b) a felügyelőbizottság által megvizsgált számadások felülvizsgálása, jóváhagyása és a mérleg valamint a nyereség és veszteség mikénti megállapitása feletti határozat;

c) az igazgatóság által előterjesztett számadás, az üzletjövedelemnek, valamint vagyonnak üzletrészenkint miként való felosztása feletti határozat;

d) az igazgatóság és felügyelő bizottság díjazásának megállapitása;

e) az igazgatók, valamint az egyes tagok által teendő inditványok feletti határozat;

f) fellebbezések elintézése;

g) az alapszabályok módositása;

h) az egyesülés más társaságokkal;

i) oly kartell szerződések megkötése, melyek minden társasági ügyletnek közös haszonra vezetését czélozzák:

k) a szövetkezet feloszlása feletti határozat.

Az alapszabályok módositására vonatkozó közgyülési határozat hozatalához a jelenlevő tagok $^2/_3$ szótöbbsége szükséges.

Szövetkezetünk czélja első sorban a takarékosság előmozditása úgy a legjobb, mint a kevésbbé jó anyagi körülmények közt élő polgártársaink érdekében, minek hathatós sikere czéljából egy üzletrészre csak heti 40 fillér befizetést állapitottunk meg. Az üzletrész 124 korona befizetése által lesz teljes. Különös sulyt helyezünk az olcsó kezelésre és a vagyon gyümölcsöztetésnél a legnagyobb óvatosságra.

Hasonló szövetkezet már több működik, s az ezeknél szerzett tapasztalatok felhasználása mellett fontos újitásokat léptettünk életbe, melynél fogva üzletünk némileg eltér a működő szövetkezetek rendszerétől

Mi ugyanis

1 nem szedünk késedelmi kamatot,

2. nem szedünk nyomtatványért dijat,

3 nem szedünk nyugdij alapra,

4. nem szedünk biztositási alapra illetékeket,

5. ciklusaink kelet és lejárathoz kötve nincsenek, s igy bármikor beléphet az illető tag károsodás és utánfizetés nélkül.

Felismerve azt a fontos közgazdasági elvet, hogy a tisztviselő, kisgazda, kisiparos, kiskereskedő takarékossága és hitelének olcsó mivolta egyedüli kútforrásai a nemzet legszélesebb rétegei vagyoni gyarapodásának: a midőn e két czél elérését tüztük ki magunk elé, bizvást állithatjuk, hogy czélunk egyszersmind hazafias is.

De czélunkat elérni csakis ugy lehet, ha tagjaink száma tetemes, s üzleti tőkénk megfelelő nagyságu lesz, tehát azzal a kérelemmel fordulunk Czimhez, hogy üzletrészeink közül akár egyet, akár többet jegyezni, s hazafias czélünk elérésében ez által közreműködni szíveskedjék. Tisztelettel az „Országos Központi Fillérszövetkezet“ igazgatósága: Tauszig Aladár az igazgatóság elnöke Dr. Bálint Ferencz köz- és váltó ügyvéd, ker. választmányi tag az igazgatóság alelnöke. Katona Béla az „O. N Sz“ ügyvezető-főjegyzője az igazgatóság alelnöke. Balassa Antal az egyetemi kórház egyleti ü. igazgatója, alsó szalóki Dr Kriváchy Géza államvasuti s titkár, szigethi Barthos János vasúti s. titkár, Dr. Wallon Dezső pénzügyminiszteri titkár az igazgatóság tagjai Felügyelő bizottság: Elnök: szigethi id. Barthos Tivadar ny. kir. itélőtáblai biró. Tagok: Dr. Gálffy Dénes p. és t. fogalmazó. Fränkl Lajos vállalkozó-mérnök. Erdélyi János iparos. Graff Miksa magánhivatalnok Tauszig Tivadar kereskedő, Hódy Gyula Agrár bank főtisztviselője.

Minek rohanni . . .?

Minden oldalról hangzik a panasz. A fő- és székváros felett a levegőég, a pára telitve van gáncscsal, és a szitok csak ugy pattog, mintha a felhők csupa villámos szikrákat lövelnének.

Elégedetlenek a dúsgazdagek, elégedetlen a jómódban elő polgár, és zugolódik a nép

A rohamos fejlődéssel a pincze lakókba is belevágott a nagyobb igény.

Minden hátterbe szorult, de napirendre került, és divattá lett mostanában a fővárost végig pacskolni.

Budapest utczái felvannak túrva, barrikádok emelkednek, és ha eltünik egy törmelékből összehányt halom, nem lesz járható út a helyén, mert ujabb kupaczok támadnak.

A megfoghatatlan rendezés olyan rendetlenségeket szült a melyek kihijják még a hozzá nem értőknek is boszankodását, a szakavatottaknak pedig gunykaczaját

Épitenek és rombolnak, az eltünt házak helyén homok buczkák magaslanak. Az utóbbiakat részben elhordják, a palotákat lemélyitik, feltöltik vagy derekában ketté vágják, hogy bele illeszkedjék az ujabb és ujabb rendezési vonalba.

Persze! ma már mindenkinek van külön izlése (bár csak ó is volna) mindenki ért az arkitekturához, a szabályozáshoz, utcza hosszat mást sem tárgyalnak, mint a hibákat, az elhamarkodást, a kapkodást, hozzá sokan felvetik a felületes és értelmetlen munkát is.

A rohanva-rohanásban, ebben a széditő villámos korszakban igy beszélnek az emberek s mindjárt kész is a meggondolatlan itélet, mely vesztő helyre vinné az egész fővárosi tanácsot, a képviselő testületet, de kiváltképen az egész mérnöki kart.

A hány kerület van, mindnek a bajait kell orvosolni, valamennyinek van panasza, elintézni valója gyorsabbnál gyorsabban. Irigy szemmel is fondorkodva néz egyik a másikára, ha félig meddig rendezték a mondjuk — jogos kérését. A kérvényezők sokasága nemcsak irásban, de küldöttségileg szóval is bejárja a hivatalos küszöböket A papiroson csak ugy száguldozik a penna, egy sem engedi a maga emlékiratát 5—12 ivnél alább.

És ezekben az irásokban nincs egy elismerő szó, nincs a méltányosságnak egy betüje sem, csupa duzzogás, szemrehányás, sokszor nem is kérés, hanem követelés.

Ilyen körülmények között megtorlódik a főváros minden osztályánál a munka. Sürgős mind, halasztást nem vár egy sem.

Ha két-háromezer sürgős beadvány van, mi sors juthat a többi ezerekre?

Egyszerre egy évtized alatt akarják felépiteni és rendezni ezt a mi gyönyörü fővárosunkat, hogy a rákövetkező tizedben ujra épitsék és rendezzék?

Minek ez a rohanva haladás? minek az a széditő sebesség mindenben?

Ne álljunk meg, de ne siessünk olyan szertelen módon.

Az örökös sürgetéssel, követelésekkel, lamentációkkal és legtöbbször személyes motivumok bevonásával nem jutunk a kitüzött czélhoz

Minden egyes kérdésben legyen az a legjelentéktelenebb is, megfontolás szükséges.

A „*Buda és Vidéke*“ számon kéri a beadványokat, éveken keresztül mint Budának és vidékének közlönye küzd annak érdekében, s hozzá terjeszti a magyarságot. Sok fontos kérdés megoldódott a „Buda és Vidéke“ kezdeményezésére, a fontosabb kérdések egész rajját vetette fel, és nem tágított ha tizszer, ha huszszor ismétlésekbe bocsájtkozott is nagyobb világosság végett

Siker után siker következett. És mert személyes érdekeket nem istápolt, gyülöletet nem szitott, pártok dúló harczában részt nem vett, de meghallgatott mindenkit és békére intett egy magasabb czél: a jobbpart felvirágzásáért, szava meghallgatásra talált.

A *Buda és Vidékének* ezt e tapintatos módját értem és helyeslem, mert támadni ott és akkor a midőn azt a támadást mi sem igazolja, nevetséges, de igazunkat keresni, kopogtatni, barátokat szerezni egy nemes czél érdekében, mindig tiszteletreméltó

A jobbpartnak a felvirágozása az összes lakosság érdeke. Budát és annak kies határát paradicsommá tenni nemcsak a főváros, hanem az egész ország érdeke.

Itt és ebben a kérdésben nincs politikai ellenfél, nincs vallás különbség, mert ebben egyet kell érteni minden polgárnak ki e hazát magáénak vallja.

Ne gáncsoskodjunk mindenben, és mindenkor, adjunk időt az utak az utczák rendezésére. A főváros mérnöki kara buzgalommal, tudásával és az ügy iránt való lelkesedéssel megy be munkájába, de csodákat mivelni egy pár év alatt ő sem képes

Hibák vannak, a mint lesznek is, de ezeket csak annak az ideges rohanásnak tudják be a mely vezeti még a mérnök körzőjét is. A sok sürgetésnek, megokolatlan támadásoknak, kapkodásnak, hirtelenkedésnek, a seb iben való dolgozásnak, rendezésnek és épitkezésnek káros következményei előttünk vannak Ne siessünk rohamlépésekkel, hanem nyugodtan és megfontoltan haladjunk minden szenvedélytől menten, úgy igazán világvárossá fejlődik Budapest, annak budai része paradicsommá lészen.

Öreg budai.

Budapesti polgári lövész-egyesület dijlövészete,

A Budapesti polgári lövőházban 1897. évi szeptember hó 12 én tartott dijlövészeten a következő czéllövők nyertek dijakat:

I. A 225—300 m. távolságu mezei czéltáblán 20 lövés közől legtöbbet talált: Virth Károly 18/38 kör 8 korona, Vándory József 18/36 kör 6 kor., Zintl János 18/31 kör 4 kor., Jellenek Antal 17/38. kör 3 kor, Partos Gyula 17/30 2 korona.

II. A 150 m. távolságu rendes 225—300 m távolságu mezei czéltáblán középlövésekre: Vándory József 10 kor., Virth Károly 8 kor., Zintl János 6 korona.

III. Kezdők. A 150 m. távolságu czéltáblán legtöbbet talált: Herczog Mór 6/10. kör.

IV. A pisztolyczéltáblán legtöbbet talált: Vándory József 15/25. kör 8 kor., Virth Károly 15/22. kör 6 kor., Jaritz András 14/22. kör 4 kör Dr. Axamethy Lajos 14/20. kör 3 kor., Jellenek Antal 11/16 kör 2 korona.

A pisztolyczéltáblán középlövésekre: Dr. Axamethy Lajos 10 kor, Roszkonyi Károly 8 kor., Járitz András 6 kor., Vándory József 4 kor., Jellenek Antal 2 korona.

V. Kezdők a pisztolyczéltáblán legtöbbet talált: Makovszky Ferencz 16/31. kör. Herczog Mór 8/19. kör, Köpeczy Bocz József 8/15. kör. Ugyanezen a czéltáblán középlövésekre: Herczog Mór, Makovszky Ferencz.

VI. A vadász czéltáblán legtöbbször talált: Pártos Gyula 10 kor., Sigmund Sándor 8 kor., Jellenek Antal 6 kor., Makovszky Ferencz 4 kor., Zintl János 2 korona. Az összes lövések száma 1280.

Ingatlanok forgalma

A budai oldalon Völlecsek János II. Rókus-utcza 3337 sz. háza 7500 frtért. Kalniczky Béla és nejére. Pisztory Gézáné drné I. kőérbereki-dülőben 9610 a—b/9 sz. telke Pisztory Géza drra. Hafner Antal és neje I. Naphegy 12.378/2 sz. telke 2300 frtért Nagy Kálmán és nejére Vogel József I Naphegy-utcza 1135/36 sz. háza 10.000 frtért Nadassy Mátyás és nejére. Baier Antalné I. Kelenföld 14.148 számu telke 3111 frtért Hohenstein Józsefre. Salzberger Ferencz I Naphegy 12630—33. számu telke 1250 frtért Gertl Ferencz és nejére. Rozsaritz Józsefné I. Hosszu-réten 8842/1—2. sz. telke 1333 frtért Straub V. czégre. Ritter Gergely örökösei I. Naphegy 11292/93. sz. telke 1400 frtért Helly Mátyás és nejére. Peringer Ferencz II. Kelenföld 13745/b sz telke 2475 frtért Schranz Máriára Pollák Gyula és neje I. Farkasvölgy 8696., 8694 8713 h/a sz. telke 18265 frtért Bock János Máté és nejére. Ungár Samu I. Kelenföld 14027 28/1—2. és 14145/1—3. sz. telkei 22500 frtért Deutsch József J.-re Ckladni György és társa II. Kapuczinus-utcza 2446—1. sz. háza 10.000 frtért Stowasser János és nejére. Kutlánya János I Kelenföld 13309/9 sz telke 10.640 forintért Lechner Gyulára. Lozenikorits Maria I Naphegy-utcza 1118 sz. háza 25.000 frtért Smick Lajos és nejére. Weisz testvérek III Testvérhegy 5242 5571. sz. telke 1860 frtért Hiedl István és nejére. Finály József és társai III. Solmári-utcza 949. sz. háza 4600 frtért Hoffreich Zsigmond és nejére Mathé József és neje III. Remetehegy 3303/10. sz telke 500 frtért Schwarcz József és nejére.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Buday József dr.

Tudományos életünknek ez a kiváló alakja előttünk több oknál fogva megérdemli, hogy rokonszenves egyéniségével behatóbban foglalkozzunk.

Nagy elismerést és osztatlan dicséretet érdemel az, ki csaknem egészen önerejéből, minden segitség és támogatás nélkül oly előkelő polczra küzdi fel magát, mint Buday József dr. Viszont kitartó, szivós talentumnak is kell lennie, ki átélve a küzdelmes évek nehézségeit, ma telve nemes idealizmussal s áthatva a legigazabb hivatás szeretettől, oly odaadással, annyi ügyszeretettel s lankadatlansággal szolgálja a közügyet mindeneknek teljes megelégedésére.

Buday József dr. tanár-ember.

Azt mondja bár a latin közmondás: „Quemdii odere paedagogum focerent“, de ez a mondás épen nem alkalmazható Buday Józsefre, mert őt *jókedvükben* teremtették az istenek pedagogussá. Jókedvükben, mondom, mivel az ő áldásos működése nyomán virány fakad, s állandóan üdvös haszon serked a haza és társadalom javára.

Mint a II ker. állami főreáliskola tanára általános közszeretetnek s tiszteletnek örvend. Tanitványait, kiket a magyar nyelv és irodalom dús forrásaiból táplál, olyan búsás útravalóval látja el, melyből azok késő vénségökre is bőségesen merithetnek. Hazafias szellem és lelkesültség lengi át előadásait, melyeket áhitattal hallgat a fogékony ifjúság, hogy majdan belőle is testestül-lelkestül hasznavehető, áldozatra kész polgára váljék a hazának.

Amde Buday József nagy ambiciójának, rendkivüli akaraterejének s munkabirásának a mindennapi cathedra nem nyujt elegendő tért és alkalmat. Az ő lelke magasabbra szárnyal. Példatlan szorgalmával s elért irodalmi sikereivel felküzdé magát az egyetemi magántanárságra, hogy egyrészt kielégitse lelkének nemesebb gerjedelmeit, másrészt hogy példát nyujtson százaknak és ezreknek arra nézve, miként kell e földi pályát haszonnal és sikerrel befutni.

Kiváló hazafias érdemeinél fogva megválasztják őt az Orsz Magyar Iskolaegyesület főtitkárának, s hogy ebben a minőségében miféle nagyhasznú működést fejtett ki mind máig, arról csak annak lehet egészen tiszta fogalma, ki e hazafias nagy egyesületnek soha nem szünetelő áldásos működését ismeri.

De a lokális ügyekért is a legbensőbben érdeklődik Buday József dr Kiváló tehetségeit, jeles szónoki képességét, finom modorát hol ismernék jobban, ha nem e saját közvetetlen körében? S hogy mennyire tudják ezt itt méltányolni, mutatják azok a tiszteletbeli állások, melyeket ő a leghivebben betölt. Hasznos tagja a II. ker. választmányának, alelnöke a vizivárosi iskolaszéknek s a budai polgári körben is számottevő tevékenységet fejt ki

Ezek mellett szerény modorú, szeretetre méltó férfi, ki nagy tudományával s tapasztalataival, valamint széles látó körével még nagy tettekre van hivatva, s a kit ennélfogva nem oknélkül mutatunk be olvasóinknak, mint egyik legkedvesebb ismerősünket.

Vegye tőlünk oly szivesen e sorokat, a mily szivesen róla megemlékeztünk.

—

Bozóky István.

Egy szeretetreméltó, kedves öreg urat mutatunk be az alkalommal, kit igen sokan ismernek Budán, bár az ő végtelen szerénysége soha sem sarkalta őt feltünésre. A feltünési vágy nem is tartozik áldott jó lelkének tulajdonságai közé. Egyszerü, és természetes ember volt ő mindig, egyszerü és természetes most is, a kit bár az évek hosszú lánczolata kissé megtörött, de a kinek kedélye mind amellett megőrizte csodálatos frisseségét. Bizony ez az üde kedély, ez a mesterkéletlen természetes modor sok fiatalnak is diszére válnék ma!

Régebben mint segédhivatali igazgató a legnagyobb lelkiismeretességgel, szorgalommal s buzgósággal teljesitette életfeladatát bizonyára jól megérdemelt kényelemben tölthetné a nyugalom napjait, ha tenni vágyó lelke őt egyáltalán pihenni hagyná. Fiatalos erővel és lelkesedéssel dolgozik ez a mi kedves öregünk most is és a budai közügyekért igen kevesen érdeklődnek oly igazán, mint ő,

Nyugodt természetének, tapintatos modorának, nagy emberismeretének, gazdag tapasztalatainak s kiváló képzettségének köszönheti azokat a tiszteletbeli hivatalait, melyeket mint ker. esküdt, iskolaszéki tag, templomgondnok stb a legnagyobb kedvvel s ambicióval betölt.

Ezek a jótulajdonai szerezték meg neki polgártársai bizalmát és szeretetét, ezek a jó tulajdonai nyilatkoznak meg minden tettében s ezeket a jótulajdonait nemes örökségképen reá ruházta fiaira is, kiknek egyike nagyképzettségü pap, másika eléggé keresett orvos, legfiatalabbja pedig igen ambiciózus gyógyszerész.

Boldog az az apa, a ki magát nemes jótulajdonaival együtt felnövekedett fiaiban mintegy megifjudva látja, mert annak az a kiváló szerencse jutott osztályrészül, hogy a multat jelent és jövőt egyszerre élvezheti.

Bozóky István bácsi ezek közzé a boldogok közé tartozik. Élvezze ezt a szerencsét az egyház, az iskola és a közügy javára még igen sokáig!

Szinház.

Kisfaludy szinház. Az óbudai Kisfaludy szinházban a lefolyt héten érdekes és változatos volt a műsor, s igy megfoghatatlan az a közöny, a melyet különösen a III-ik kerületbeli lakók tanusitanak a szinház iránt, a menynyiben folyton távollétükkel tündökölnek, pedig tudtunkkal egy szinházpártoló egyesület is van Ó-Budán, de fájdalom, a szinügy érdekében kevés buzgalmat fejt ki. A lefolyt héten első sorban a „*Csikós*“ czimü népszinmü előadásáról kell különösen megemlékeznünk. Jó gondolat volt Serlytől ezen gyönyörü nyelvezetben megirt darabot bemutatni a társulat tagjainak. Az előadás minden tekintetben kifogástalanul lett bemutatva, s Bokor Tivadar az öreg csikós szerepét jó alakitásban mutatta be. R Pataki Róza, Rózsi szerepében a már tőle megszokott kedves játékával és hatással előadott szép énekével ismét zajos tapsokat aratott, szerepének drámai részét kellő érvényre emelte. Különösen ki kell emelnünk Kiss Jánost és Lejtényit. Az előbbi Andris bojtár, az utóbbi pedig Kis Bálint parasztgazda szerepében tüntek gondos és figyelmes játékukkal. A három részeg aszszony szerepében Halmi Hedvig, Radák Rózsa és Füzesi Szidi ügyes maszkjuk és bohózatos játékuk által megnevettették a közönséget. A többi szereplők közül Kissné, Szentes, Szécsi, és Földesy érdemelnek dicséretet. — Csütörtökön volt Bignioné Sipos Erzsi népszinművének „Sehonnainak“ a bemutatója, mely alkalommal egészen megtelt — pesti és margitszigeti közönséggel. A szerzőnő már egyszer irt egy darabot „*Anyámasszony*“ czimü bohózatot, melyet Rakodczai szintársulata mutatott be ugyancsak Ó-Budán: A „Sehonnai“ ügyesen van megirva, noha régi motivumokon épült fel ezen uj népszinmü, a melyben a „Falu rossza“, „Sárga csikó“ és „Fátyol Ferkó“ darabokból is látunk itt-ott egyes változásokat. A darab meséje különben a következő:

Monostory János (Lejtényi) szépséges Zsófi lányával (Sikorszky Kamilla) esik meg az a baj, hogy egyszerre hárman is belészeretnek. Boda Laczi (Kiss János) meg Benkő Anti (Szilasi) özvegyember halálosan ugyannyira, hogy ez az utóbbi bünbe is esik emiatt; lelövi orozva a harmadikat, Csóka Józsit. Mivel azonban ennek a gyilkossagnak nem volt tanuja, Boda Laczit meg elfogta a csendőrség, a szép Zsófi hozzá megy az ártatlannak vélt Benkő Antihoz. Laczit elitélik öt esztendőre, mert az időközben birává választott Benkő Anti rávallott szegény Laczira. Amint Laczi a sulyos fogságot kiszenvedte, megint visszajött, mert nem tudta felejteni Zsófit. Ez most ujra feléje hajlott, mert Laczi égre-földre esküdözött az ártatlansága mellett. Eközben megjelenik a biró és egyszerre csak bevallja, hogy ő ölte meg Józsit. Zsófi mindamellett a felesege akar maradni. Laczi meg világgá menne, de mindezt nem birja elviselni Benkő Anti, akit a bűnös lelkiismeret öngyilkosságra kényszerit. Ekkor tudja meg a falu is, hogy a jó lelkü biró közönséges gyilkos volt.

Az előadás igen jól betanulva s a szinészek mindent elkövettek a siker érdekében. A czimszerepben Kiss Jánost kell első sorban kiemelnünk ügyes játékáért és szép énekéért, továbbá Szilasyt, a társulat kiváló tehetségü tagját jeles alakitásáért. Ugyan ezt a dicséretet mondhatjuk el Lejtényi, Bokor Tivadar (Jónás czigány) és Radák Rózsáról (koldus asszony) is. Sikorszky Kamilla „Zsófi“ nehéz szerepét elég jól játszotta. A Kisfaludy szinház két kedvencze R Pataki Róza (Náncsi szobaleány) és Szentes János (John inas) nagy sikert értek el ügyes és bohózatos játékukkal, valamint szépen előadott kettős énekükkel, a melyet meg kellett ismételniök. A darabhoz Serly irt szép dalokat, amelyet a zenekar botrányosan játszott ugy, hogy az énekeseket is több izben zavarba hozta.

A közönség úgy a szereplőket, valamint a szerző nőt is több izben kihivta s ez utóbbi a főbb női szereplőket szép virágbokrétákkal tüntette ki. A rendezésért Bokor József érdemel dicséretet.

E héten még a „Kis czukrászné“ és „Piros bugyeláris“ is szinre került. Ez utóbbiban Murai Gizella lépett fel mint vendég, kinek szerepléséről — daczára, hogy számtalan virágbokrétával lett kitüntetve a rokonság részéről — a saját és szinház érdekében felebaráti szeretettel hallgatunk.

Különfélék.

— **A német császár Budán** A német császár budapesti tartózkodásának programját már hivatalosan megállapitották. A császár hétfőn délután kettedfél órakor a Várból a Mátyás-templomba megy. A templom megtekintése után az Albrecht-uton, Lánczhidon, Mária Valeria-utczán át megy a Gizella térre. Itt a Ferencz József földalatti villamos vasutra ül s azon megy ki a városligetbe, az állatkerti állomásig. Ott kiszál a császár s az uj hidon át megy a kiállitási történelmi csarnokba s megnézi az ott berendezett mezőgazdasági muzeumot. Négy órakor a Stefánia uton, Andrássy-uton, Teréz-körúton, Lipót-körúton, Margit-körúton, Krisztina-körúton, Krisztina-utczán, János-téren s a királyi palotához vivő uj uton hajtat a várba. Kedden délelőtt 10 órakor az Albrecht-uton, Lánczhidon, Fürdő-utczán, Erzsébet-téren, Bécsi-utczán, Koronaherczeg utczán, Egyetem-téren, Kecskeméti-utczán, Vámház-körúton át a központi vásárcsarnokba hajtat a császár, a honnan a Vámház-körúton s Üllői uton az uj Iparművészeti Muzeumba megy, a melynek megtekintése után az Üllői-uton s Muzeum-körúton át a Nemzeti Muzeumba hajtat. A Nemzeti Muzeumból a Muzeum-körúton, Fürdő utczán, Lánczhidon és Albrecht uton át tér vissza a Várba. Délután két órakor ujra elindul s az Albrecht-uton, Lánczhidon, Akadémia-utczán, Zoltán-utczán és Nádor-utczán át az uj országházba hajtat, a honnan a királyi kuria uj palotájába megy át. A kuria palotájából négy órakor az Alkotmány utczán, Lipót-körúton, Margithidon, Török-utczán, Margit-körúton, Várfok utczán s a bécsi kapun át hajtat vissza a várba. Este 7 órakor az Operába megy a diszelőadásra s onnan tiz órakor az Andrássy-uton, Teréz-körúton, Erzsébet-körúton s Kerepesi-uton át a keleti pályaházba. A hivatalos programot közölték Markus József polgármesterrel, a ki azonnal értekezletre hivta össze a kerületi elöljárókat s fölkérte őket, hogy azokat az utczákat és tereket, a melyeken a német császár elhalad, alaposan tisztogassák és öntözzék

— **Magyar Gazdák Szemléje.** A magyar gazdaszövetség folyóiratának legutóbbi füzete Bernát István gondos és szakavatott szerkesztésében a következő gazdag tartalommal jelent meg: Alkossunk magyar középosztályt. Irta: Czóbel István. Plutokráczia és nemzeti érdekek. Irta Nagy Miklós. Oroszország mezőgazdasága. Angol milliomosok. A börze autonóm reformja. Különfélék. Krónika.

— **Helyreigazitás.** Lapunk legutóbbi számában *Esküvő* czimen megemlékeztünk a mi jó barátunk Szombathy Kálmánról a kinek kedves lánya Mariska tartotta esküvőjét Mészáros Istvánnal. A hiba megtörtént, mert az örömapát „Szombathelyinek“ szedte a szedő és keresztül nézte a korrektor. A sajtóhiba mindenkor kisért bennünket, attól szabadulni vajmi nehéz és hogy megtörtént, mi annak csak örülni tudunk, mert helyrehozzuk a hibát és ujból szivünkből kivánjuk, hogy Szombathy Mariska az ő hites párjával sokáig éljen és egyben tartsa meg az örömapát kedves nejével együtt boldog megelégedésben.

— **Állatkinzás.** A déli vasut teherpálya udvarához közlekedő kocsisok valóságos versenyt tartanak az állatkinzásban, daczára, hogy a rendőrség lelkiismeretesen és sok alkalommal közbe lép. Az állatkinzásban kitünnek a déli vasut szállitóinak Pollák és társa kocsisai, ezeket csak a Péterhegyi téglagyár, Sicher és Ligeti az ujlaki téglaés mészégető kocsisai szárnyalják tul az állatkinzásban. Ajánljuk őket a rendőrség figyelmébe.

— **Pestvármegye és a honvédelmi minister.** Pestvármegye közigazgatási bizottsági ülésén Dr. Agorasztó Tivadar aljegyző a honvédelemügyi minister s a vármegye hatósága közt fölmerült érdekes illetékességi ügyet ismertetett. A tényállás a következő: Reitter Rezső török-bálinti lakos, a vármegye alispánjánál panaszt emelt a községi elöljárók ellen, törvénytelen katonai beszállásolás miatt, kérve az elöljárók fegyelmileg leendő megbüntetését. Az alispán első fokban, a közigazgatási bizottság másodfokban hozott határozatot s a panaszost elutasitotta. Ekkor Reitter a ministeriumhoz fordult. *A honvédelemügy minister megsemmisitette a bizottság határozatát*, mert — szerinte — beszállásolási ügyben nem járhat el illetékesen A közigazgatási bizottság ezt a ministeri határozatot a fegyelmi hatóság jogkörére nézve sérelmesnek tartja s ma elhatározta, hogy előterjesztéssel él, előadván, hogy itt nem beszállásolási panaszról, hanem beszállásolási ügyből kifolyólag tett fegyelmi följelentésről van szó; a községi törvény szerint pedig a közigazgatási bizottság az elöljárók irányában fegyelmi hatósággal bir. Dr Agorasztó Tivadar ezt az ügyet a közigazgatási bizottság tagjainak általános megelégedésére adta elő. Becsületére válik a felfogás és kidolgozás is.

— **Buda és Vidéke naptára.** Kérjük azokat a budai irókat, kik budai tárgyu dolgozatokat akarnak adni a naptárba, hogy azokat mielőbb küldjék be. Sziveskedjenek az egyletek és körök tisztikarok teljes jegyzéket megküldeni.

— **Uj gyógyszerész.** A budakeszi gyógyszertárat Basch Ernő törekvő, szorgalmas ifju gyógyszerész vette át ki öcsese Dr. Basch Imrének a budapesti nagyhirü börgyógyásznak. Az uj gyógyszerész nagy beruházásokat tett s oly diszesen rendezte be gyógytárat, hogy az a legkényesebb igényeknek is megfelel.

— **Ujdonság Tabánban.** Mint értesülünk Gamauf Gyula mészaros mester az I. kerület Egyháztéren mintahúscsarnokot nyit, mely Tabánban csakugyan szükseges.

— **Uj utczai lámpák.** A tanács elhatározta, hogy a III. ker. vihar- és szél-utczában 2—2 egész éjjeli lampát állittat; a fővámház előtti kóparton levő 8 féléjjeli lampát egész éjjelivé alakitják; a VII. kerület Kolumbus-utczában 7 egész éjjeli uj lámpa lesz s az I kerület Gellérthegy- és Naphegy utczában több kőolaj lámpát állitanak

— **Hegyi csatorna Budán.** A belügyminister ma érkezett leiratában jóváhagyta a főváros közgyülésének azt a határozatát, hogy a II. ker. oszlop-utczában a hegyi viz levezetésére csatorna épitessék A csatorna épitése körülbelül 8000 frtba kerül.

— **Bizony még nem jár.** Az omnibuszok életre keléséről emlékezve azt irtuk, hogy talán szombatig már a Krisztinaváros is meglátja a sárga alkotmányt, de bizony még nem jár. A főváros szigorubb lehetne a vállalkozókkal.

— **Töke szaporitás.** Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága, tekintettel arra, hogy a takarékpénztár betétei folyvást szaporodnak s hogy az intézet záloglevél-kölcsönüzlete különösen a két utolsó évben renkivüli fejlődést vett, annyira, hogy ez évi augusztus hó 31-én már 41·7 millió intézeti záloglevél volt forgalomban, mig a betétek 31·6 millió forintnyi összegre rugtak,

mai napon tartott ülésében elhatározta, hogy az *intézetnek alaptőkéi is szaporitassanak* és ezáltal az intézet hitelezőinek az eddiginél nagyobb biztositék nyujtassék. Ennek folytán a takarékpénztári igazgatóság ez évi szeptember hó 23-ára egybehivandó renkivüli közgyülésnek javaslatba fogja hozni, hogy 3000 darab egyenkint 300 frt névértékü részvény *1000 frtnyi árfolyam kibocsáttassék*, ez ujonnan kibocsátandó részvényekre a jelenlegi részvényeseknek az átvételi jog olyformán biztosittassék, hogy 4 régi részvény egy uj részvény átvételére jogosit Az uj részvények kibocsátási ára még a jelen év folyamán fog befizettetni s azok 1898-ik évtől kezdve a takarékpénztár tiszta nyereségében osztozkodnak, a befizetés napjától 1897. évi deczember hó végeig pedig az uj részvények birtokosainak 5% kamat fog megtérittetni. A 3000 uj részvény kibocsátási árából 900.000 frt a részvénytőke javára fog iratni, miáltal ez a tőke 3,600.000 forintról 4,500.000 frtra fog emelkedni, a 2,100 000 frtnyi felpénz pedig a költségek levonása után a rendes tartalékalapok 6 millió frtot meghaladó összegre fognak emelkedni.

— **Utána.** Krecsányinak ugy látszik pénztárdarabja lett az *Utána* (miért nem Utánna?) Szép közönség előtt szikamlik a vért pezsgető darab, mely a hálátlan kort élőkre (40—50 év) deritő izgató napsugár.

— **Szegény fák.** A fákat nem elégelülltetni azokat gondozni, azokra vigyázni is kell. Miért nincsenek a budai corsón a gesztenyefa törzsek mély gödrei rostélylyal lefedve? Igy az ember a lábát is kificzamithatja s ha még kapálnák is a törzseket a gyermekek összetaposnák. Az Andrássy-úti fák bezzeg más védelemben és ellátásban részesülnek.

— **A hegyvidéki turista egyletközgyülése.** A budapesti hegyvidéki turista egyesület megtartotta rendes évi közgyülését *Mérő* János elnöklete alatt. Az ülésben megjelent nagyszámu tagok előtt az elnök megemlitette, hogy a Svábhegy télen oly gazdag a természeti szépségekben és igazán nagy kár, hogy a fővárosi közönség nagyobb számban ilyenkor nem keresi föl A turista-egyesület csakugyan el is határozta, hogy decz. január és febr. hónapokban fütött fogaskerekü vonatokat járat föl és mindent elkövet, hogy a Svábhegy forgalma télen se szüneteljen. Az igazgatóság szubvenczió ad a fogaskerekü vasutnak. Majd a pénztári számadást mutatták be, a mely szerint az egylet vagyona 3547 frt 85 kr A jelentést tudomásul vették, a felmentvényeket megadták. Befejezésül a választásokat ejtették meg. Alelnök lett *Kriegner* György, jegyző dr. *Demkó* Béla, pénztárnok *Resch* Károly, igazgatósági tagok *Goor* György, *Geiger* Zsigmond, dr. *Wagner* Géza. Végül köszönetet szavaztak dr. *Mérő* János elnöknek, buzgó tevékenységéért Mérő János inditványát csak helyeselhetjük annál is inkább, mert a *Buda és Vidéke* az Istenhegyre mint téli kiránduló helyre, sőt mint téli gyógyhelyre több czikkben hivta fel a figyelmet. Van ott most jó szálloda, vannak jó vendéglők, gyógyszertár, orvosok hidegvizgyógyintézet s ott van az Istenhegy remek téli költészete.

— **Vasut dijszabási tanfolyam a kereskedelmi akadémián.** A magy. kir. államvasutak és az illetékes székes fővárosi kereskedelmi testületek támogatásával a mult évben megnyilt dijszabási tanfolyam, mely a kereskedőknek alkalmat nyujt a vasuti árufuvarozási ügyletekhez szükséges fontosabb tudnivalókat rövid idő alatt gyakorlatilag elsajátitani, a folyó tanévben is megtartatik. Az első évben elért siker, melyről a budapesti kereskedelmi akadémia évi jelentése is beszámol, remélni engedi, hogy azt a hézagpótló intézményt az illetékes körök saját érdekökben az idén is felfogják karolni Az előadásokat ezuttal is Gonda József államvasuti ellenőr — szeptember — márczius hónapokban hetenkénti két esteli órában fogja tartani a kereskedelmi akadémián. A beiratások hétköznapokon déli 12—2 óra között történik Andrássy-út 73. sz. a. III. emelet középfolyosó 47. sz. a.

— **Vadászok figyelmébe.** Vadászokat és természetkedvelőket mindenesetre érdekel, hogy Katona Mihály zoologiai präparator, jóhirü állattani laboratoriumát a Budáról, VIII kerületbe József-körút 21. sz. alá helyezte át; miután az országos muzeum egyesülethez präparatornak nevezték ki.

Az árvizkárosultak. Az óbudai filatori dülőben tudvalevőleg negyvenöt házat öntött el az árviz. Ezekből a házakból a lakókat kiköltöztették s addig nem engedik meg a visszatérést, a mig a házakat közegészségi szempontból elegendő módon nem renoválják. A háztulajdonosok között tiz napszámos van, a kik 4—7 tagból álló családjukat 6—9 forint heti keresetből tartják fönn s ebből födözik egyéb kiadásaikat is, ugy hogy a házak javitására egy krajczárjuk sincsen. Az óbudai előljáróság ma arra kéri a tanácsot, hogy ezt a tiz házat a főváros renováltassa. Ez a kérés nagyon méltányos mert a III-ik kerület az árvák között legárvább.

— **Ingatlanok forgalma.** Gyertyánfi István és társai I. ker. Naphegyen fekvő 12 945—46 hrsz. telke 44.622 frt 20 krért Latzko ésPopper czég és birtoktársaira, Csepreghy Lajosné I. ker. Városmajor-utczában fekvő 739 hrsz telkének fele része Csepreghy Henrikre, Heger Ferencz I. ker. Kelenföldön fekvő 14.464., 14.490. és 15 875. hrsz. telkei Heger Róza és Gizellára (örökség), özv. Pinterits Károlyné II. ker. retek-utczában fekvő 3319 hrsz. telke 13.500 frtért Schmickl Frigyes és nejére, Wimmer István és neje II. ker. rézmáli dülön fekvő 5516. hrsz telke 1400 frtért Pollák Sándorra, Striczand Antal II. ker. Niedermayer-utczában fekvő 3785. hrsz. telke 6900 frtért Kubál József és nejére, Noschler Jánosné I Virányos dülőn fekvő 6572/2—6573. hrsz. telke Noschler testvérekre (örökség), Szitár Lang Berta I. ker. Istenhegyen fekvő 7207—7210/10 hrsz. telke 1301 frtért dr. Grosz Lipótné és birtoktársaira.

— **Ünnepély Pomázon.** A pomázi szerb egyházközség szeptember 5 én lelkes ünnepet rendezett abból az alkalomból, hogy templomát teljesen kijavittatta. A költségek igen nagy részét a *Luppa* család födözte, a minek megköszönése végett ma az istentisztelet után a hitközség előljárósága testületileg megjelent a Luppa-családnál. Az üdvözletet Luppa Péter országos képviselő és pomázi nagybirtokos köszönte meg A hazafias *Luppa* család áldozatai és jótékonysága sokkal ismeretesebbek, mint hogy dicséretre szorulnának, de nekünk lehetetlen elhallgatni ennek a nemes érzésü, nemes gondolkodásu hazafias családnak ezt az ujabb tettét, melylyel még jobban rászolgálnak arra az osztatlan szeretetre és tiszteletre melyben részesülnek.

— **Confetti! Ős-Budavára Szerpentin!** (Nagy-Pityókfalván.) Möghivó. Általánosságban tudhatja mindönki, hogy az Nagy-Pityókfalva közsig bőcs kupaktanácsa esztendőről-esztendőre azon törödeli fejét, hogy mindönkoron, de különösen a közsig szüretén minné nagyobb möglepetist szörözön. Hanem a mit az idén fog elibétök tálani, ahhó képest akármi csuda, csak kis Miska! A közsig bőcs kupaktanácsa ugyanis azt a határozmányt hozta, hogy az 1897. évi szeptember hó 19 én, a „Fáczán"-nál tartandó Szüretelési ünnepélyt ugy röndözi, hogy akár mindönki mögeskü dhetik arra, hogy Ős Budavárában van De leginkább azok, a kik még sose vótak ott kinn. Ennek czéjjábó az kupaktanács tanácskozmányba lipett valamennyi közsigünkbe élő művészembörrel és sikerült is ïservényüket vönni, hogy azon az napon csakis a mi közsigünket fogják bolonditanyi. Hogy ezt a kössigi möghivót üdejekorán szétküdhessék, nem adhatunk még telyes műsorozatot, de azt hisszük, hogy régi jó hirnevünk kezösködik igéretünkrü. Annyit azonban má most is mondhatunk, hogy egész délután 3 nyit szinpadon, minden külön belépő dij néjkü, fojton-fojvást lösznek külömféle nemzötségbéli zene- és énekelőadások és az berlini szifónikus zenekar a legmagasabb zenei művészetbe fogja részesiteni ez közsiget. Este tündéries kivilágitás tüzijáték nélkül! Az szüret a régi jó szokás szerint tartatik, hanem a büntetéspénz, a mijér egy sorsjegyet adunk, mejje az nagy szőlő-koszorut löhet mögnyerni, csak 10 krajczar lösz z idén. Minden további a müsorozatban lösz. Kupássy Lőrincz biró úr. Jegyek előre válthatók. (személy-jegy 60 kr.): Hercsek J. (Fortuna-utcza) Frech S. (Részvénynyomda). Silberwerk I. (Pester Lloyd), Novák G. (Részvényöntöde), Lubik Z (Rigler), Kabakovits A. (fodrász-üzlet) és a „Fáczán"-vendéglőben. A pénztárnál személy-jegy 70 kr. Kezdete 3 órakor.

— **Főherczegi kastélyból kolostor.** *József* főherczeg a Pilis-Csabán levő értékes kastélyát kolostorrá alakittatja át és azt tágas beltelkével együtt a lazarista hittérítő atyáknak adományozza. A zárda mellé épitendő templom alapkövét, a főherczegi pár jelenlétében szeptember 8-án Kisasszonynapján tette le Medits Nándor lazarista atya, ki az alapkő alá egy latin okmányt helyezett el. Az okmány a szokásos adatokat tartalmazza és jelzi, hogy a főherczegi pár e kolostor alapitásával *László* főherczeg emlékének óhajt áldozni. A rövid szertartásu ünnepélyt nagyszámu közönség nézte végig.

— **Szüret.** A tanács a szüretelés megkezdése határnapjául az I—III. kerületben f. hó 23-ikát tüzte ki.

— **Kedélyes lakomák.** Schafler Miskához czimezett vendéglőben a héten két társaság rendezett lakomát. Csütörtökön a Buda ésVidéke rendezett post festaLajos napot, a mikor a szerkesztőnek Stoklasz József által szépen mintázott szobrát helyezték el beszédek közben. A szobort pompás növényekkel Szelnár kertészete diszitette — Pénteken Oberling József a 168 számu kétfogatu bérkocsis nyugalomba vonulását ünnepelték pályatársai. A visszavonuló bérkocsist zaszlós kocsikon hozták ide és itt Kummer Károly üdvözölte és átadták neki Szelnár kertészetéből való virágokkal diszitett képmását. A kertész jó izlését és ügyességét mind a két izben közmegelégedésre bizonyitotta be Volt jó kedv, jó ital és jó étel. Ma Schafler Miskához, a kijött, utban volt megérkezett a nagy dijtekézéshez.

— **Gyümölcs és szőllőkiállitás Buda-Eörsön.** Buda-Eörs (Pest-Kiskun vármegye) község szőlőbirtokosainak szövetkezete f. hó 26-án a község tanácstermében „gyümölcs és szőlő" kiállitást rendez, — melynek tartama 5 napra terveztetik. Ámbár ez a kiállitás helyi érdekü, s főczélja a község e nemü terményeinek kölcsönös bemutatása mellett a termelés terén szerzett tapasztalatok gyakorlati érvényesitése, — mindamellett a tervezett kiállitás, tekintettel a bejelentett tárgyak nagy mennyiségére, s fajokba való gazdag voltára, — úg ygyümölcs mint szőlő termelés iránt érdeklő nagyközönségre nézve is érdekes és tanulságos tárgyat fog szolgáltatni. A kiállitás végrehajtó bizottsága egyben oly irányban is intézkedett, hogy a kiállitott gyümölcs és szőlőfajokból eladásra szánt mennyiségről a látogatók pontos értesülést szerezhessenek.

— **Buda épül.** Az utóbbi időben ismét több új ház épitésére adott engedélyt a fővmagánépitési bizottság, ami arra mutat, hogy az épitési kedvet sem kőmivesek sztrájkja, sem a közeledő őszi idő nem csökkentette. Épittetni fognak: *Kutlánya* János I. ker. Kelenföldön három emeletes, özv. *Bukovszky* Nándorné az I. ker. Pauler-utczában két emeletes, *Paliszi* Károly és *Gerstel* Ferencz az I. ker Győri-úton két emeletes, özv. *Herz* Jánosné és Társai az I ker. Márvány-utczában kétemeletes, *Dávid* Károly és Fia az I ker Névtelen-utczában kétemeletes házat, *Ringer* József és *Elek* Józsefné a III. ker. Lőpormalmi-dülőben egyemeletes nyaralót, *Kamóczay* Endre a III. ker. Kis-czelli utczában földszintes házat, *Gombássy* Imre a II. ker. Bassa-réten földszintes nyaralót, *Stein* Péter a Kelenföldön, továbbá *Koris* István a III. ker. Táborhegyen, *Flichta* Gyula a III. ker. Kerék-utczában, *Szabó* László az I. ker. Városmajor-utczában és *Meister* Róbert az I. ker. Kútvölgyben földszintes házakat.

— **Az Ördögárok** boltozási munkálatait a mult heti záporeső kissé megakasztotta, mivel a szivattyúzás körüli teendőket megnehezitette.

Most kettőzött erővel dolgoznak a boltozási előmunkálatokon s igy remélhető, hogy a nagy munka a megállapitott idő keretén belül teljesen elkészül.

— **Esküvők.** Mult vasárnap délelőtt 10 órakor esküdött meg Dr. Gonda Dezső helybeli ügyvéd és iró Krausz Ilonka kisasszonynyal, Krausz Dávid budai nagykereskedő és a budai izr. hitközség elnökének leányával a III. kerületi anyakönyvhivatalnál Kozáry László anyakönyvvezető-helyettes szép beszédet tartott a fiatal párhoz. Mint tanuk szerepeltek: Márkus József polgármester és Veigelsberg Leo lapszerkesztő. Ezután az ünnepélyes menet a budai izr. templomba vonult, a hol az egyházi áldást Dr. Goldberg Rafael főrabbi adta a fiatal párra Weisz Ede főkántor segédkezése mellett. — A templom az utolsó helyig meg volt telve a legjobb körökhöz tartozó közönséggel. Többek között jelenvoltak: Berzeviczy Albert a képviselőház alelnöke, Fenyvessy Ferencz, dr Heltai Ferencz, Barabás Béla, Bessenyei Ferencz, Bolgár Ferencz országgyülési képviselők, Bélaváry-Burchard Konrád főrendiházi tag, Tomcsányi Mór kuriai biró, Gajzágó Imre kir. táblai biró, dr. Katona Béla főügyész helyettes, dr. Geguss Gusztáv pestvidéki főügyész, dr. Fekete Gyula táblai tanácselnök, Richter Antal, Dóbiás Ferencz, Hajdu birák, Rákosy Jenő, dr. Agai Adolf lapszerkesztők; Prém József iró, báró Malcomes min. tan., dr. Hüvös József és Gelléri Mór kir. tan. Rémi Róbert, Bachát Dániel főesperes, König Gusztáv pápai kamarás, a fővárosi gőzmalmok összes igazgatói és számos főhivatalnokai, Valkó Lajos igazgató, Grünbaum százados, Hamvassy Sándor, Eszláry és Baintner ker. előljárók, Havas Rezső főv. bizottsági tag stb. Az esküvő után az üdvözleteket az „István főh." szállóban fogadta, a hol a számos gratulántok között megjelentek: az „Otthon" egyletnek a budai izr hitközség előljáróságának, a budai izraelita szent egyletnek, a budai izraelita nőegyletnek és még más egyletek küldöttségei — Dr. *Spitzer Mór* fővárosi orvos, vasárnap tartotta esküvőjét a III. ker. izraelita templomban *Augenstein Berta* kisasszonynyal. Augenstein Samu főv. biz tag és III. ker. takarékpénztári igazgató leányával. A templomi szertartást, melyen Adler Illés főrabbi tartott lendületes beszédet, reggel 9 órakor a polgári házasság kötése előzte meg. Mint tanuk lovag *Falk* Zsigmond kir tanácsos és dr. *Báron* Jónás egyetemi tanár szerepeltek A számos meghivott vendég közt voltak: *Heltay* Ferencz orsz. képv., *Mezey* Sándor, *Schermann* Gy. főorvos. dr. *Péchy* ker. orvos, budai *Goldberger* Sámuel, Czaillik Alajos k. tanácsos, a III. ker előljáróság, *Del Medikó* A., *Szerencs* János főrend. titkar. dr. *Sziklay* Salamon és dr. *Stern* József ügyvéd stb.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— **A Császárfürdőben** 1897 január elsejétől augusztus 31-ig 378 vendég lakott és 292.354 vendég fürdött.

— **Kiadó lakások:** Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzékét adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadó lakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.

— **Jó zeneiskola.** *Somogyi Mór* a kitünő zeneművész előkelő tanerőkkel ellátott zeneakadémiája VII., Erzsébet-körut 13-ik szám alatt van.

— **Nincs többé poloska.** *Bettelheim* testvérek kipróbált poloska irtó szerét, mely nagyon el van terjedve, ajánljuk olvasóinknak.

— *Hol szórakozzunk.* Különös figyelmébe ajánljuk a nagyérdemü közönségnek *Juhász József* kávéházát Fő-utcza 65 szám alatt Hol székesfehérvári Sárközy Sándor kitünő zenekara szórakoztatja a közönséget; hol továbbá mérsékelt ár és pontos kiszolgálás mellett jó italok, a kor igényeinek megfelelő tekeasztalok és kitünő hideg ételek kaphatók. A kávéház egész éjjel nyitva van.

Nyilttér*)

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és k dfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

Előjegyzéseket az 1900. évi

Budapest Párizsi

társaskirándulásra elfogad és ugyanott bővebb értesités kapható.

HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

HIRDETÉSEK.

Az egyesült b.-pesti főv. takarékpénztár
folyó évi szept. 23-án délutáni négy órakor
központi osztályában (V. kerület, Dorottya-utcza 4. szám alatt, saját épületében)

rendkivüli közgyülést

tart, melyhez a t. c. részvényesek az alapszabályok 13. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az intézeti alaptőke szaporitása.
2. Az alapszabályok 4. §-ának modositása.

Azon t. c. részvényesek, kik a közgyülésen résztvenni s szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbben 1896, deczember hó végéig saját nevükre irt részvényeiket legkésőbben 3 nappal a közgyülés előtt a takarékpénztár központi vagy budai osztályában (V. kerület, Dorottya-utcza 2. szám) letenni.

Budapesten, 1897. szeptember hó 9-én.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága.

GANZ és TÁRSA
vasöntőde és gépgyár-részv. társ. Budapesten.
Gáz- és Petroleum-motorok
állo vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat,**

Specziálitási B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- es ágyugolyókhoz.

Hengerszékek keregöntetü hengerekkel mind a magas malmaszathoz, mind pedig a parasztra őrleshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek.

Aczélöntés.

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal
BUDAPEST,
V., Városmajor-utcza 28.

A
Magyar Asphalt
részvénytársaság
Budapest, Andrássy-ut 30.
Elvállal
minden néven nevezendő
asphalt burkolási
valamint szárazzátételi munkák teljesitését jótállás mellett, legolcsóbban. Elismert legjobb minőségü asphalt anyag vidékre is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő
iszapborogatás, douche-massage kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias tb ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten
Téli és nyári GYÓGYHELY.

LEGUJABB

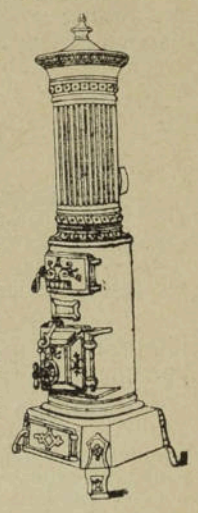
divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére
özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Cs. és kir. szabadalom,
alulról kezelhető ablakzár.

Szulzberger József

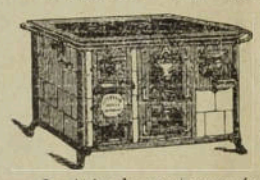
épület és műlakatos mester.

Ajánlja dús raktárát, mindennemű, saját gyártmányú takarék és asztal tüzhelyeit, úgy szintén vas kályháit minden nagyságban; továbbá készit mindennemű épület és műlakatos munkát, sírrács keritéseket és keresztet.

A minták megtekinthetők.

Műhely és iroda:
Budapest, Pálya-utcza 6,
Fiók üzlet, tüzhely és kályharaktár:
Pauler- és Roham-utcza sarok,

hol mindennemű házi és konyha szükségletek, zomanczozott edények kaphatók.

Javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntőház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.
Galambos U. vendéglős.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

„Ő MEGÉRKEZETT"

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu Imperial és Duplex kalapok minden alakban és szinben egyedüli főraktára

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményű férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Besnyőn, (Gödöllő).

Telkek *az állomásnál, fenyves erdő mellett szép kilátás; továbbá* nyaraló, *5 szoba stb., szép kerttel és szőllővel, az országut mellett*
eladók,
vagy budapesti ingatlanokért elcserélhetők. *Értesités a besnyői állomásnál, vagy Budapesten* Dr. Huszár Kálmán *ügyvédi irodájában, Régipósta-utcza 2. szám.*

APRO HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

Két villatelek,

melyben sok gyümölcsfa van az ujonnan épült reáliskola közelében. Czim a kiadóban. 115

Eladó telkek.

A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Kiadó lakások. Városmajor-utczában több lakás kiadó. Bővebben a kiadóhivatal. 103

Szobrok különféle nagyságban eladók. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 101

Lakás hirdetésére.

Temérdek üres lakás van Budán a külterületeken, és a vidéken. Ennek az az oka, hogy a budai lakásokat nem helyes uton hirdetik. Az alagut táblája, oszlopok, kapuk nem jó utmutatók. Ennél eredményesebb a *Buda és Vidékében* hirdetni az árak kitételével. A közönség ehez könnyebben hozzá szokik és kevesebb fáradsággal örömestebb keres lakast. Egy hirdetés czimmel 60, czim nélkül 30 krajczár. A kiadóhivatal a lakásokat rendes könyvben nyilván tartja. 89.

Friss tojás.

Friss tojás és vaj nagyobb mennyiségben is kapható. Vendéglősöknek nagyon előnyös a megrendelés. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 102

Csinos kis ház,

nyolcz lakással eladó, ára 12.800 frt. Fizetéskor elég 4—500frt. 120

Telkek.

Telkek eladásra keresteinek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 104

Kiadó lakások.

3 emeletes házban úgy a földszinti, mint az emeleteken *azonnal* kiadó több kissebb és nagyobb lakás. — **1 és 2 szoba lakások** ugyszinte a korcsmai helyiség kert használattal *november 1-ére* — **Ház 6 lakással**, istállóval, korcsmai helyiséggel *bármikor* átvehető. 107

Három szoba, konyha, pincze, padlás és szoba gyanánt használható tágas verandából álló kényelmes lakás kiadó. — **Lakás az emeleten** 9 az utczára nyiló ablakkal, erkéllyel szép kilátással a Svábhegyre, áll: 5 szobából, nagy világos előszoba, fürdőszoba, világos nagy konyhából cselédszoba stb. elutazás miatt kiadó. — **Szép világos utczai boltok** portállal és kirattal fő közlekedési vonalon minden üzletre alkalmas kiadó. — **Egy földszinti lakás** mely, áll 2 nagy utczai és udvari szobából, padlás, pincze és mosókonyhából November 1-ére. — **A modern épitkezés minden** igényeinek **megfelelő** kisebb, nagyobb, egészséges és szép lakások nov. 1-ére kiadók egy ujonan épült emeletes bérházban. — **Tágas és világos pinczehelyiségek,** melyek műhelyeknek vagy raktáraknak igen alkalmasak, kiadók. — **Műhely** gáz- és vizvezetékkel Október vagy November 1-ére kiadó. — **I lakás:** 2 szoba fedett tornácz, konyha kamra kiadó, — **Két nagy utczai** és egy kerti szoba, konyha, kamra, padlás november 1-ére. — **2 udvari szoba,** konyha, éléskamra, pincze, padlás azonnal kiadó. — **Két utczai szoba,** előszoba, erkély fürdőszoba, konyha, éléskamra, pincze, padlás nov. 1-ére. — **Két udvari szoba,** konyha, éléskamra, pincze, padlás, nov 1-ére. — **Üzlethelyiség raktárral november 1-ére** — **Három szoba,** konyha és hozzávalók nov. 1-ére. — **Egy szoba,** konyha, pincze nov. 1-ére. — **Vendéglő** vagy bolthelyiség nov. 1-ére. **Egy szoba,** konyha és hozzávalók. — **Két szoba,** konyha és hozzátartozók nov. 1-ére. — **Egy szoba,** konyha stb. nov. 1-ére. — **Egy istálló** nov 1-ére. — **Két udvari szoba,** konyha, éléskamra, pincze, padlás nov 1-ére. — **Három szoba,** konyha, éléskamra, pincze, padlás nov. 1-ére. — **Korcsmahelyiség** pinczével nov. 1-ére. — **Két üzlethelyiség** azonnal — **Egy istállo** 2 lóra azonnal — **Egy nagy pincze** azonnal — **Istállo** 4 lóra és **egy szoba konyha** azonnal — 4 szoba és hozzátartozók azonnal — **Egy raktár** azonnal **3 utczai** és két udvari szoba, előszoba stb azonnal — **Egy pincze** műhelynek nov. 1-ére — **Egy szoba** konyha nélkül nov. 1-ére — **két szoba konyha** stb nov. 1-ére — 4 szoba fürdő szoba stb. nov. 1-ére — **1 utczai,** 1 udvari stb 1-ére — **Egy utczai szoba,** konyha stb nov. 1-ére — **1 udvari szoba,** konyha stb. nov 1-ére — **Bolthelyiségek és** pinczeraktár nov. 1-ére — **Egy utczai szoba** konyha stb. nov. 1-ére — **1 udvari szoba,** konyha stb nov. 1-re **Bővebb felvilágositást a kiadóhivatal ád.** 114.

Olcsó telek.

a kelenföldi állomás mellett 1074 □-öl eladó. 118

A ki poloskát,

és annak petéit tisztán kiakarja irtani az tegyen kisérletet a Mentővel, kapható 30—40 krért. Bettelheim testvéreknél, Calvin-tér 7. 125

Keresek

3—4 szobából álló lakást istállóval ha lehet külön házban. Czim a kiadóhivatalban. 126

Telek.

922 □-öl a budai Szemlőhegyen vizvezetékkel olcsón eladó. 117

Eladó,

az Istenhegyi uton egy szép telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 98.

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 39. sz. (Szent-Mihály hava.) Vasárnap, szeptember 26.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-[illegible]ATAL, hol előfizetni lehet é[illegible]letések felvétetnek: Városma[illegible]utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A mezőrendőrség szervezéséről.

A Buda és Vidéke f. é. 37. számában A községek és a mezőőri intézmény czim alatt a mezőrendőrség szervezése ügyében a régi csőszök helyébe, minden 2—3 ezer holdra számitva egy-egy hivatásos mezőrendőr alkalmazása ajánltatik.

Megengedem, hogy ez Nagy-Káta Tápió-Szent-Márton vagy Tószeg községekben (a hol 14—18 ezer holdnyi határról van szó) lehetséges, de a 900—1900 holdas Üröm, Borosjenő, Szent-Iván, Békásmegyer vagy Kis-Oroszi községekben bajos volna e javaslat életbeléptetése.

A borosjenői határ összes területe p. o. 1588 katasztrális hold; ebből leszámitva a külön őrt tartó József főherczeg őfensége 482 holdnyi birtokát, marad az 1886. XXII. t. cz. 130 §-a értelmében a földadót terhelő költségekből fizetendő közös községi mezőőrök felügyeletére 1106 katasztrális hold.

Igen ám, de ebből is circa 62 hold a volt urbéresek közös erdeje, mely üzemtervileg kezeltetvén, külön erdőőr tartására amugy is köteles; pedig hát bajos egy 62 holdas urbéri erdő jövedelméből hivatásos és szakavatott erdőőrt tartani, annál is nehezebben, mert egy ily kis urbéri erdő inkább teher, mint vagyon!!

Maradna tehát 1044 (és illetőleg a circa 126 hold legelő és földadó alá nem eső terület leszámitása után csak 918) katasztrális hold, circa 1250 frt évi földadóval.

365 frt dijazás mellett több, mint 29% költséget okoz a földadó arányában csak egyetlenegy mezőőr; de hol van még a vizsgázott erdőőr? A volt urbéresek közös erdejének évi kataszteri tiszta jövedelme 85 frt 92 kr. Tessék ebből szakértő embert eltartani. . .

A mezőgazdasági és mezőrendőrségi törvény intencziója nagyon szép; de gyakorlati végrehajtásának sok komolyan tekintetbe veendő akadálya is van ám. És ha igaz, hogy a kivételek erősitik a szabályt, úgy e törvény alkalmazásánál is a helyi érdekek- és viszonyokra való figyelemmel kivételt kell tenni az egyes községeket illetőleg.

Főnnebb mondottam volt, hogy a circa 900 kat. holdnyi területre kírendelendő s 365 frt évi bérrel javadalmazandó hivatásos mezőrendőr circa 29—30% költséget okozna, pedig alig volna gyakorlati haszna; mert ez a 900 hold az uradalmi birtok, az úrbéresek erdeje és a legelő és egyéb hasznavehetetlen és kopár területek által oly komplikált módon van föltagozva, hogy azt egy ember semmi szin alatt sem őrizheti.

Igy tehát volna arra termett, fegyelmezett, állandóan alkalmazott s jól fizetett mezei rendőrünk, de..... mi haszna!

Az eddigi csőszrendszer nem olyan rosz, mint a hogy sokan gondolják.

Voltak éves csőszeink az egész éven át és időszakiak, bizonyos termésekre nézve és meghatározott időre fölfogadva.

Igaz, hogy magasabb értelmi kvalifikácziót nem, de fizikai képességet mindig kivánt a község közönsége a felfogadott csősztől és haszontalan frátert nem igen alkalmaztak, mert hiszen csőszeink egyuttal külteli kézbesitőink is valának, kik már csak ezért is megbizható természetüeknek kellett lenniök.

A mezőrendőrségnél nem sokkal jobb a községi belrendészet és éjjeli őrség ügye sem.

A kisbiró a község rendőri közege de egyuttal hivatalszolgája és kézbesitője is. Ő tehát mindent végez, csak tulajdonképeni rendőri feladatot nem.

Utczai őrszem, őrjárati és ügyeleti szolgálat nincsen községeinkben, pedig a nyári munkaidőben, midőn a falu apra-nagyja künn van a földeken, szükséges volna, de nagyon is, a rendnek éber őrére...

Nincs senki, a ki szemmel tartaná a lakosságot és annak a hatóságot érdeklő minden viszonyait; — a ki a tűzrendőri és köztisztasági, valamint a közegészségügyi meghagyások megtar

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Az örökség.

Irta: Hrusz Árpád János. (Petőfi Sándor unokaöcscse)

A budai Dunaparton néhány év alatt gyönyörű palotasor emelkedett, s mi úgy elfelejtettük a régi kis házakat, a melyek mind a tótok bontó csákányainak estek áldozatul, helyt adva a fényes palotáknak, hogy bocsánatot kell kérnem a szives olvasó közönségtől, hogy emlékezetébe idézem e régi házikókat; pedig nem is ezekről akarok irni, csak azért emlitettem fel, mert ezek egyikében lakott az öreg Mihály bácsi; mindenki igy szólitotta, másik nevét senki sem tudta, talán már ő maga is elfelejtette.

Szegény zenész volt, kénytelen volt öreg napjaira egy-egy csapszékben játszani estétől reggelig, testet ölő, bűzös, füstös levegőben és lelket mételyező társaságban, s mégis alig tudta mindennapi kenyerét megteremteni. Pedig tehetsége volt; de nem érvényesithette, elvolt zárva előle a boldogulás utja örökre; vagy ki tűrne meg jobb társaságban egy volt fegyenczet, ki hosszú éveken át szivta a börtön levegőjét; pedig nem volt egyéb bűne, minthogy fiatal korában az ifjuság teljes hevével, imádatával szeretett egy nőt, ki törvényes neje volt s ki ezt a nagy szerelmet azzal viszonozta, hogy megcsalta akivel csak tehette; mikor erről meggyőződött, egy golyóval halálosan megsebezte a hűtelent.

Ezért a bűneért meg is lakolt, először a börtönben, másodszor az életben, mert a megpróbáltatás nehéz napjai csak akkor következtek el, mikor egy hideg télen beteg lett; betegség, hideg és éhség egyaránt gyötörték, Istentől, embertől elhagyatottan feküdt lakásán; végre is borzasztó nyomora arra készteté, hogy utolsó erejét összeszedve, felkeresse nővérét, ki dúsgazdag mészárosné volt. De találkozásuk cseppet sem volt örömteljes, nővére hidegen elutasitá, kétségbeejtő nyomora nem hatotta meg, végre, hogy lerázhassa, oda adott neki nehány darab bádog népkonyha jegyet.

Mihály megköszönte nővére szivességét, hazavánszorgott s a népkonyha jegyeket eltette emlékbe.

Azután még sokszor volt nagy nyomorban, de már nem ment többé nővéréhez segélyt kérni Néhány évig küzdött még az élet bajaival, de a sok munka, a nyomor teljesen tönkre tették; érezte, hogy napjai meg vannak számlálva, azért egy barátjat elküldte nővéréért, azt üzenve neki, hogy összes vagyonát közjegyzőileg neki hagyta.

A dusgazdag nővér szánakozva mondta, hogy szegény Mihály, tudtam én azt, hogy volt őneki pénze, csakhogy inkább nyomorgott, hogy részemre egy kis vagyont gyüjthessen. De sietek is hozzá. Van e nála orvos meg pap? szegény Mihály, ugye az sincs? Ugy de mennyi is lehet az örökség, azt ugye nem tudja? No de sebaj; tudja kedves baratom én nagyon kiváncsi vagyok.

Félóra mulva már odaérkeztek, de bizony ott már nem volt szükség sem orvosra, sem papra, mert bátyja már meghalt. Megsiratta szegény Mihályt, még el sem akart menni, mert félt, hogy valaki elviszi a féltett kincset. Hanem hiába, muszáj volt elmenni a szép temetést megrendelni, mert megérdemelte szegény Mihály, hisz oly jó ember volt. Csak egy dolog boszantotta nagyon a jó mészárosnét, hogy mért irta bátyja e nehány szót a végrendelet boritékára: „Temetésem után bontandó fel.“

A házban is nagy izgatottságot keltett mikor megtudták, hogy az öreg zenész nem

tása felett őrködnék; — ki a bűntetteseket vagy hatósági intézkedések megszegőit följelentené...

Az éjjeli őrséget teljesitő bakter legtöbb helyen egyuttal sirásó is és igy ha nappal sirásó volt, alig lesz éjjel éber bakte . A házanként felváltva kirendelt strázsa sem jobb Deákné vásznánál, mert az érdemes gazdák közül választott inspektorok közvetlen gyakorolt felügyelete nem terjed ki egyébre, mint annak meghatározására, hogy „éjfél előtt“ vagy „éjfél után“ van-e már? Másra nem!

Pedig hát csak elég fontos a belrendészet és éjjeli őrség ügye a községekben. — — —

Visszatérve a mező-őrökre, itt megemlitem, hogy Borosjenőn van egy erdő- és mezőőr 140 frt és egy mező- és hegyőr 110 frt évi javadalmazással.

1250 frt állami földadó után 20% pótadót kell e czimen kivetni évenként.

Megjegyzem, hogy erdei kihágás — az utolsó 3 évben — egyáltalában nem, mezőrendőri kihágás pedig összesen csak 3 esetben követtetett el és hogy sem az őrök személye ellen, sem vagyonbiztonsági szempontból nálunk panasz eddig nem volt.

Ezeket kivántam megjegyezni a mezőrendőrség szervezése ügyében.

(Borosjenő).

Navarra József
közs. jegyző.

II. Vilmos császár a budai várban.

Az amugy oly csöndes budai várnak zajos napjai voltak, királyunkkal együtt II. Vilmos császárt fogadtuk

Ven Budavára ünnepi diszt öltött s az a pezsgő lázas élet ami e napokban volt a királyi palota körül bizonyitotta, hogy az ország szive a főváros öröm mámorban uszik, hogy a kit mi magyarok *megszeretünk megvan az szeretve.* Az a határtalan lelkesedés a mi mindannyiszor megdobogtatta a sziveket, valahányszor megjelent koronás királyunk császári vendégével bárhol is, őszinte megnyilatkozása volt a magyar nemzet ragaszkodásának és szeretetének királyához és fenkölt gondolkozásu szövetségesünk II. Vilmos császárhoz.

Határtalan örömmel és lelkesedéssel fogadtuk császári vendégünknek a budai várpalotában mondott pohárköszöntőjében foglalt elismerését, a magyar nemzetnek királya iránt tanusitott ragaszkodásáért, mert hisszük, hogy a mit a fenkölt gondolkozásu császár oly szép szavakban fejezett ki, az egész külföld meghallja, viszhangra talál s sok balvéleményt oszlat el.

Mi magyarok pedig ama örömteljes reménynyel varjuk a jövőt, hogy lesz idő, mikor a budai várpalotába hosszabb időre tér királyunk

Vilmos császár fogadásánál a budai polgárok és egyesületek résztvettek a rendezésben es rend fenntartásában.

A koronás vendéget meglepte Buda szép fekvése, *fejlődése* és elmaradottsága. Csodálkozott, hogy a város rendezési politikanak nem a legkedvesebb tárgya Buda, melynek vidéke a teremtés egyik legszebb remeke.

Alkalmunk volt a kiséretbeli urak egyikével beszélni, ki nagyon helyesen biralta meg Budát, mit minden részében megtekintett és melynek elhanyagolását *nemzetgazdasági bünnek tartotta.*

Ez az úr a fürdőket is megtekintette, és az ezekben heverő milliókra menő kincsek ki nem használását *ázsiai lustaságnak* nevezte.

A közeli községek vesztegletését és közegészségi czélokra, nyaralásra, üdülőhelyekre, telepekre való ki nem aknázasán megdöbbent. *Ez a parlagositás semmiképen sem illik egy kultur államba.*

A király lakóhelyének elhanyagolása szerinte udvariatlanság számba megy. Az idegen úr miután kellően informáltatta magát lapunkról, melegen üdvözölte a *Buda és Vidékét* és nagyot bámult, hogy nincsen sok ezer előfizetőnk és a villa és telektulajdonosok körében nem találunk elegendő támogatást...

Barátunk, miután magyarul tanul, örült rajta, hogy a *Buda és Vidékét* a berlini magyar egyletbe a hova jár, olvashatja.

Az első Hohenzollern Budán.

— Irta: Zarándy A. Gáspár. —

Hétfőn vonult be a budai királyi várba vendégül II. Vilmos német császár. Vajjon eszébe jutott-e, hogy családjából nem ő az első vendég a magyar király fényes palotájában? És eszébe jutott-e, hogy egy magyar királynak köszönheti első sorban nagy hatalmát és ragyogó koronáját a Hohenzollern-család?

Tavaly a lipcsei Illustrirte Zeitung egy festmény másolatát közölte szép fametszetben. Az eredeti II. Vilmos rendeletére a berlini királyi palota számára készült s éppen, mert ezt a képet tavaly rendelte a király, sejtetni engedi, hogy mély megilletődéssel lépte át azt a küszöböt, a melyen ötszáz esztendővel ezelőtt, 1396-ban országszerző és államalapitó őse átlépett, mint Zsigmond magyar és német király és római császar vendége.

Nagy idők voltak ezek!

IV. Károly császár fia, a Luxembourg-házból származó Zsigmond, akkor még csak Brandenburg őrgrófja, 1387-ben Mária királynőnek, Nagy Lajos királyunk leányának kezével elnyerte Magyarország koronáját s miután a pártviszályokat megszüntette, kifelé is biztositani akarta hatalmát.

Europa délkeleti részén, a szétmálló keletrómai császárság felől rettenetes ellenség közeledett. A törökök 1356-ban léptek europai földre, a mikor Gallipolit elfoglalták. Már 6 évvel később Drinápoly volt a szultán székhelye, a ki Tarákiát könnyü szerrel meghódította s 1389-ben Szerbiát a Rigómezőn, mint államot megsemmisitette A kereszténység visszhangzott a szorongatott görög császár segélykiáltásaitól s a katholikus világ előőrsének, Magyarországnak határaihoz is mindinkább közeledett a fenyegető veszély.

A pápa intette a keresztény fejedelmeket, hogy egyesüljenek a hitetlenek ellen és az intésnek volt is foganatja, Zsigmond szövetségre lépett Emánuel görög császárrral, VI. Károly franczia király pedig megengedte, hogy alattvalói közül, a ki akar, hadba vonuljon a magyar királylyal Burgund és Flandria rendjei, továbbá a burgundi nemesség összesen 118 500 forinttal járultak a költségekhez, Németország nemességének pedig szine-java összegyült Budán, közte a nürnbergi várgróffal, VI Frigyessel

Soha még a budai királyi vár ennyi fejedelmi vendéget együtt nem látott A 3000 franczia nemes közt erősen képviselve voltak az akkori uralkodó családok. Ott voltak Burgundi János, Artois Fülöp, Bourbon Jakab (Nápoly későbbi királya), Baar Henrik és Fülöp herczegek, Soissons-Perfort gróf, Tremouille Vilmos és Guido, Vienne Jakab, Beaufort gróf, továbbá Zsigmond király rokona Lutzelburg (Luxemburg) Valerián, a flandriai gróf három fia, Gent gróf és Montaquelles ura. A francziák száma 12 000 re rugott, a kik közül 8000 lovas volt.

A német főurak közt ott volt Henrik, Mumpelgart grófja, leánya utján a Württemberg királyi ház törzsapja, és Frigyes, Nürnberg vargrófja, a Hohenzollernek őse is.

Az egész sereg 100,000 nél több emberből állt s talán még a keresztes háboruk idején sem került össze ennél fényesebb és szebb sereg, mert a külföldi urak pompája mögött természetesen semmivel sem maradt el a magyar és cseh főurak fényüzése sem.

1396 derekán végre együtt voltak a szövetségesek. Ünnep ünnepet, lakoma lakomát ért s a seregekkel járó dalnokok nem mulasztották el uraik dicsőségét megénekelni. Igy Frigyes várgróf dalnoka egyik lakomán, a mint rá került a sor, a következőkben méltatta ura jeles származását.

Mikor Rhaetiumot (Lombardia északi része, Graubunden, Tirol, Vorarlberg és a bajor Alpok) a longobárdok, alemannok és bajorok, fölosztották, akkor tüntek föl a Burchardingok, Alemannia herczegei, a kik közül Thaszió 800 körül fölépitette Hechingen városától délre Zollern vagy Hohenzollern erős várát. Az utódok közül elsőkként Burchard és Wezel, a ki 1061-ben halt meg, vették föl a Zolre nevet. Burchardtól származott az a Frigyes, a kinek első fia, II Burchard a Hohenberg grófok családját alapitotta, mig ifjabb fia, II. Frigyes a Zollernek őse lett. Ennek unokája volt Nürnberg első vargrófja, s mint ilyen 1192-ben I. Fri-

volt oly szegény mint gondolták és minden vagyonát gazdag nővérére hagyta, különösen ez keseritette nagyon a házbelieket. Tizen is ott maradtak a halottnál, a mig a mészárosné a temetést megrendeli; nem is maradt átkutatlan hely Mihály bácsi kis szobacskájában, de hiába, a kincset nem találták meg.

Siettek is a házban lakó boltos és házi úr egy-egy számlával a boldog örökösnőhöz, hogy egyenlitse ki, mert a megboldogult elfelejtette kifizetni, a mit meg is tett, mert hisz oly jó ember volt szegény Mihály. Elérkezett a temetés napja, a szertartás kifogástalan volt, a büszke mészáros is ott volt. A pap méltatta az elhunyt zenei képességét és nem fukarkodott a magasztalásban

Temetés után összejöttek a kis szobában. Boldog volt a ki bejuthatott, a végrendeletet a kőzjegyző felnyitotta és elolvasta, tartalma ez volt: — „Kivánom, hogy nővérem örökölje összes vagyonom, a mi egy zacskóban szalmazsákomba megtalálható“ Az ott volt házbeliek boszankodtak, hogy ott nem keresték. A nővér lázas izgatottsággal fogott a kereséshez és csakhamar örömtől sugárzott szeme, mert megzörrent a zacskó, de olyan különös volt ez a csörrenés, nem olyan mint az aranyé szokott lenni.

Felbontották a zacskót, óh de milyen meglepetés várt a mészáros családra és milyen jókedvű kaczaj hangzott fel a körül álló idegenek ajkairól. A zacskóban ugyanis nem volt más mint néhány népkonyhajegy, ugyanazok, a melyeket 2 év előtt kapott nővérétől.

Aranypor.

Az ember nemcsak hogy könnyen kitörli emlékezetéből a jó tetteményeket s a bántalmakat; de gyülöli is azt, a ki iránt hálára van kötelezve és megszünik gyülölni azt, a ki őt megbántotta. A jótett meghálálása és a bántalom megboszulása oly nyügnek tünik fel az ember előtt a melynek nehezen veti alá magát

*

Az önmérséklet nem egyéb, mint attól való félelem, hogy ne keltsünk magunk iránt irigységet és gyülöletet, amelyet megérdemelnek azok, kiket boldogságuk és szerencsénk elszédit; az önmérséklet az emberi lélek erejének hiu fitogtatása; a legmagasabb fokán nem egyéb a higgadtság, mint az a vágy, hogy szerencsénknél nagyobbaknak látszassunk.

—

gyesnek nevezte magát Az ő ága is kétfelé oszlott 1286 ban a frank és a sváb ágra

A frank ágbeli Konrádnak fia, III. Frigyes Merán utolsó grófjának leányát vette el, a kinek kezével a Merán-vagyon nagy része, igy Bayreuth is járt. Ennek unokája V. Frigyes, volt a Frankföld leghatalmasabb oligarchája, a kit 1363 ban Zsigmond király apja, IV. Károly császár a római szent birodalom herczegévé tett Két fia közül János örökölte Bayreuthot, IV Frigyes pedig Ansbachot. Ez a Frigyes volt az, a ki a magyar király zászlója alá jött, hogy a kereszt nevében a félhold ellen harczoljon...

Éttől a Frigyestől származik egyenes ágon Ferencz József király vendége, II. Vilmos császár s gazda és vendég ötszázegy esztendővel a nikápolyi csata után, elmélkedhettek a szerencse forgandóságáról, a mely az egykori hübéres utódját majdnem hatalmasabbá tette a hübérur utódjánál.

A fényes sereg julius 12-én lépte át a határt és miután utközben mindent meghódított, 1396. szeptember elején Nikápoly ostromához fogott De a nyughatatlan vérü franczióknak sehogy sem tetszett az ostrom unalma. A várat 8000 török védte, Bajazzid seregének ;egvitézebb emberei és előre látható volt, hogy egy szálig meg fognak halni, de meg nem adják magukat. Az akkori ostromló eszközök tökéletlensége azzal a reménynyel sem biztatta Zsigmondot, hogy rést üthetnek és rohammal vehetik be Nikápolyt. Csak a kiéheztetésre számithattak, az pedig roppant hoszszadalmas lehetett, mert a védők talán esztendőkre el voltak látva eleséggel.

A franczia elégedetlenkedni kezdtek. Ők nem azért jöttek, hogy a csupasz várfalakat bámulják, ők harczolni akartak, török vérben fürödni. Zsigmond megkisérelte fegyelemre fogni őket, de nem sikerült. A burgundi herczeg kijelentette, hogy ha a török nem jön, hát majd ő megy hozzájuk. Nem lehetett visszatartani, csak abba egyezett bele, hogy előbb próbaképen Saissons-Perfort gróf kutassa át a környéket

A gróf tehát elindult 500 francziával, 1000 magyarral és 1000 angollal és tűzzelvassal pusztitotta az országot, mire a szultán 15,000 főnyi sereget küldött ellene A törökök elsánczolták magukat, de a magyar lovasok kicsalták őket a táborból és egy szűk völgykatlanba körülvették a menekülni képtelen sereget. Majdnem ugyanaz a jelenet ismétlődött, a mit Bazarád havasalföldi vajda csinált Róbert Károly magyarjaival, a mikor a királyt csak Szécsi Dezső önfeláldozása mentette meg, hogy szintén el nem pusztult seregével. Soissons-Perfort gróf is megsemmisitette az egész török hadosztályt és nagy diadallal tért vissza az ostromlókhoz.

A győzelem még magasabbra csigázta a keresztények lelkesedését, a mely már esztelen elbizakodásba csapott át. Zsigmond udvari papja hálaadó istentiszteletet sürgetett, de a gróf kijelentette, hogy nincs szüksége senki segitségére, mert vitéz lovagjaival nemcsak Európából és Azsiából veri ki a törököt, hanem lándzsáikkal még az eget is föltartják, ha rájuk akar szakadni. Ez a mondás még a különben legkevésbbé sem vallásos Zsigmondot is annyira megdöbbentette, hogy keresztet vetett magára.

Pedig a veszedelem gyors léptekkel közeledett. Bajazid, a kinek Jilderim (a villám) volt a mellékneve, ekkor Byzanczot ostromolta, de az ostrommal rögtön fölhagyott, a mint hirét vette a szörnyü mészárlásnak. Éktelen haragra lobbanva, harmadfél százezernyi győzelemhez szokott seregével rögtön a keresztények ellen indult. Jól volt értesülve az ellenség erejéről és minden viszonyáról. Milano herczege, a nyomorult Galeazzo János aljas boszuból mindenről tudósitotta a szultánt, mert boszorkánysággal vádolt leányát, Valentinát, a dauphin feleségét a franczia udvar hazaküldte. Most alkalma nyilt boszut állni. Öt franczia királyi herczeg vett részt a hadban s a hitvány olasz nem habozott gyülöletének feláldozni az egész keresztény sereget.

A törökök hat mértföldnyi szélességben nyomultak előre. Középütt a gyalogság haladt, a két szárnyat a lovasság képezte. Igy értek szeptember 28-án az ellenség közelébe. A franczíákat nem lehetett féken tartani. Artois Fülöp minden okos tanácsot azzal tett lehetlenné, hogy áruló az, a ki nem követi a franczia király zászlaját, hanem át akarja a győzelem dicsőségét engedni a magyaroknak és a cseheknek. Ez döntött. Még az okosabbak is elnémultak és a 12,000 franczia zugó fergetegként indult meg az óriási túlerőben levő törökök ellen. Még csak azt sem tették meg, amit Zsigmond javasolt, hogy legalább kutassák ki az ellenség állását és erejét.

Artois Fülöp csakhamar Bajazid előhadára bukkant, a melyet nyulakként üzött maga előtt, mig a sereg zöméig értek. Ekkor vette csak észre hibáját és visszaakart fordulni, de hiába, mert időközben a törökök két szárnyát képező lovasság mögöttük összecsapódott. Fogva voltak. Oroszlánokként harczoltak, de a túlerő győzött. Alig néhány ezeren estek foglyul, a kik közül Bajazid héten kivül valamennyit lemészároltatta. Csak Burgundi Jánosnak, Artois Fülöpnek, Bourbon Jakabnak, Soissons Perfortnak, Tremouille Guidónak továbbá János herczeg egyik hü csatlósának és Beaufort grófnak kegyelmezett meg, a kiket a csata után kiváltásukig Bithyniába vittek fogságba

Mialatt a franczíákat lemészárolták, Zsigmond is előnyomult a fősereggel, de már rövid idő mulva száz meg száz gazdátlan ló rohant feléjük. Megismerték a franczíák lovait. Megtudták, hogy az egész fényes hadosztály megsemmisült Hirtelen páni rettegés vett erőt a németeken, akik elől haladtak. Megfordultak, zavarba hozták és magukkal ragadták a magyarokat és a cseheket. S mikor a török lovasság vérszemet kapva, rájuk vetette magát, a hátrálás vad futásba ment át

Igy értek a Dunához, a hol Zsigmond Rhodis kapitanynyal, a primással, Frigyes nürnbergi várgróffal (II. Vilmos császár ősével) és még négy lovaggal gályára kapott, lemenekült a fekete tengerre és hosszas kalandozás után nagynehezen hazaért Magyarországba.

Erről a jelenetről festetett képet tavaly a német császár A kép főalakjai Zsigmond, a primás és Frigyes várgróf, a mint lovaikkal éppen a Dunába lépnek, hogy a gályákra jussanak. Mögöttük a tolongó, kétségbeesett sokaság és még hátrább a vérszomjas törökök. Ez a kép, a mely a Hohenzollernek nagyságának kezdetét ábrázolja, egyuttal Magyarország történelme legsötétebb jeleneteinek egyikét mutatja. A mi gyászunk lett kiinduló pontja a mai német császári család dicsőségének.

A nikápolyi csata után tizennégy évre 1410-ben Zsigmondot német római császárrá választották s a következő évben Brandenburgot elzálogositotta VI Frigyesnek, de már 1415-ben egészen neki adta hűbérül, családja iránt tánusitott odaadó hűséges szolgálataiért. Ettől kezdve a nürnbergi várgróf, mint brandenburgi választófejedelem, I. Frigyesnek irta magát s az ő tizenegyedik utódja, III. Frigyes, mint porosz király szintén az I Frigyes nevet vette föl A porosz királyság megalapitása óta a család sohasem hanyatlott, hanem folyton szaporodott fényben, dicsőségben és hatalomban s a magyar király, mint német-római császár hűbéresének utódja ma nemcsak Poroszország, Posen, Brandenburg, Pomeránia, Szilézia, Szászország, Schleswig-Holstein, Hannover, Westfália, Hessen-Nassau, a Rajna-tartomány és Hohenzollern ura, hanem egyuttal császárja Németországnak, a mely előbb Magyarország királyának, Ferencz József elődjének volt a birodalma.

Azért hisszük, hogy a német császár kegyelettel lépte át a budai királyi lak küszöbét, sőt talán éppen ennek az érzésnek tulajdonithatjuk, hogy a hálás utód nem Bécsben, hanem Budapesten látogatta meg királyunkat, hogy ő is ott vigadjon, a hol ötszázegy esztendeje államalapitó őse vigadott.

A Budai Könyvtár-Egyesület őszi mulatsága.

A ki azt hiszi, hogy mulatni, vigadni csakis farsangban lehet, az nagyon csalódik. Mert éppen ellenkezőjét bizonyitotta be ennek a Budai Könyvtár-Egyesület, a mely álkalmat nyujtott úgy szorgalmas olvasóinak, mint a budai intelligens fiatalságnak arra, hogy jóval Carneval herczeg ünnepélyes bevonulása előtt igazán kedélyesen és fesztelenül töltsön el egy röpke éjt. Látni kellett volna azt a valóban diszes és válogatott közönséget, azokat a szende és üde leányokat, azokat a hevülő lelkesedő és fáradhatatlan fiatal embereket, kik f. hó 18-án este a polgári lövészegyesület helyiségeit megtöltötték! A finom izléssel kiállitott rózsaszinü meghivók valóban megtették a kivánt hatást A lövészegyesület nagy terme aligha foglalt még magába ennyi üde, kedves arczot. Valóságos harmatos tavasz volt ott együtt a hanyatló nyárutón Hogy ilyenforman a jókedv minden más érzelmet háttérbe szoritott, az igen természetes. Benzsó Sanyi bandája a szép ensemblehoz meltóan húzta a talp alá valót verve-vel, tűzzel, kitartással. Csoda-e aztán, hogy a lelkes tánczosok még az előre haladt reggeli órákban sem akarták elhagyni a diszes tánczterem sima parkettjét. De hát kik is voltak együtt az emlékezetes szép estén? Mondja el azt az alábbi névsor!

Asszonyok: Abelsberg Alajosné, Almási Jánosné, özv Belicza Józsefné, Ballon Adolfné, Bauer Józsefné, Bázler Istvánne, Christián Jánosné, Dobrozemszky Mátyásné, Ettl Antalné, Fischer Béláné, Gulyás Béláné, Hochholtzer Károlyné, Henger Antalné, Hermann Gusztávné, Krenpl Lipótné, Killmayer Istvanné, Lappert Antalné, Lehmayer Nándorné, özv. Mattyók Benczéné, Richter Ferenczné, Sártory Béláné, Straub Tivadarné, Sárgay Sándorné, Starker Józsefné, Tregele Jakabné, (Pomáz), Winkler Jánosné, Wonke Rezsőné.

Leányok: Abelsberg Terike, Belicza Aranka Bauer Józsa és Vilma, Christián Irma, Dobrozemszky Józsa, Ettl Giza, Fischer Etelka, Gulyás Margit és Ludmilla, Hochholtzer Jolán, Hilberth Margit, Henger Mariska és Ilona, Hermann Juliska, Jurányi Annuska, Krenpl Sarolta, Killmayer Róza, Lappert Etelka, Lehmayer Brigitta, Mattyók Juliska, Richter Amália, Sártory Riza és Mariska, Straub Irén és Ilona, Sárgay Emilia, Simon Ilonka, Schmidt Mariska, Aranka és Margit, Starker Anna, Tregele Margit és Gizella (Pomázról), Vaskovics Erzsi és Ilonka, Weisz Anna, Irma és Erzsike Winkler Karola.

A Budai Könyvtár-Egyesület ez ujabbi vállalkozása — miként e diszes névsor is igazolja — minden tekintetben fényesen sikerült. A siker teljességéhez hozzájárult azonban még más körülmény is, nevezetesen a Budai Könyvtáregyesület nemes lelkü pártolóinak lelkes anyagi támogatása, melynek révén e közhasznú kulturintézmény alapja tekintélyes összeggel gyarapodott.

A mulatság ily erkölcsi sikeréhez méltó anyagi siker is járult, a mi nagyrészt város részünk ama nemesen gondolkodó, áldozatkész egyéniségeinek köszönhető, kik az egyesület felhivásának engedve jegyeik megváltása czimén szives adományaikkal járultak a könyvtár alapjainak gazdagitásához.

Ez alkalomból f. hó 22-éig befolyt összegeket alábbiakban közöljük, megjegyezvén, hogy az ezentul befolyó összegeket lapunk további számaiban fogjuk rendesen feltüntetni.

10 frt: Falk Miksa dr.

6 frt: Darányi Ignácz dr.

5 frt: Szalay Béla dr, Ganz és társa részv. társaság.

3 frt: Heinrich Kálmán, Szabolcsi Izidor dr., Magyar agrár és járadékbank.

2 frt: Balassa Gyula, Beck Adolf, Bozóky Jenő dr., Christián János, Darányi Gyula dr, Déri Izidor, Dobrozsenszky Mátyás, Eckermann Ede, Fejérváry Géza br., Freyberger Pál, Gallner József, Hauszmann Alajos, Hebentanz

Nándor, Hermann Béla, Jancsó Jenő, Karácsonyi Jenő gr., Kollár Lajos, Liptay Béla br., Morviz Ferencz, Nikolics Ignácz, Palotai Rezső, Rajkai Mihály, Stampfer Márton, Szabó M. Ferencz, Takách László, Pesti hazai első takarékpénztár egyl.

1 frt: Almássy József, Andrássy Antal, Andriska Antal, Augusztin Jenő Bánki Donát, Bozóky István, Braun Zsigmond, Cottely Ernő, Csobott Simon dr., Ernyei Mór dr., Finaczy Gyula, Follert Károly, Gánóczy Sándor, Garay Antal, Groffits Mihály, gelsei Guttmann Vilmos, Hámpel Sándor, Hankiss János dr., Hauer Miksa, Hauszmann Sándor, Hauszner József, Heltai Ferencz dr., Hilbert Rezső, Hochholtzer Károly, Hofhauser Elek, Huszár Adolf, Kazár Adolf, Klobusitzky Iván, Kohaut Rezső, Komlóssy Béla, Kovács Gyula, Kövy Alfonz, Kürschah József, Maly Ferencz, Moldoványi Sándor, Müller Károly, Nagy István, Netzasek Károly, Oeffner Antal dr., Oeffner Ferencz dr., Oettl Fülöp, Ott Lajos, K. Pauer Kálmán, Pauler Gyula dr., Petheő Miklós, Petsits Márk, Pogány Ferencz, Popovics Béla dr., Rátz Gerő, Rácz Károly dr., Reinl József, Romy Béla dr., Sártory Béla, Schiller György, Schmidt Gusztáv dr., Simontsits Lajos, Stein István, Sterk Géza, Stipanics Elek dr., Sturm Gergely, Szabó Ignácz, Szabó József, Szabó Lajos, Szenessy Mihály, Szmik Lajos, Szőke István dr, Szvoboda József, Tibanyi Károly, Várady Aladár, Vasek Lajos, Weisz Leó, Weninger Vincze, Wettstein Gyula, Budapesti bankegyesület részv. társ., Magyar leszámitoló és pénzváltó bank, Trieszti ált. bizt társaság, The Gresham életbizt. társ.

50 kr: Gref Frigyes.

Wirker Rezső úr ez alkalomból a bpesti polg. lövészegyesület két drb 10 frtos részletjegyét ajándékozta 20 frt értékben.

Ki inditványozta a Milleniumot először?

A millenium megünneplését először 1831-ik évben egy hazafias érzésü tudós inditványozta: *Tatay János.*

Felszóllalását a Tudományos Gyüjtemény 1831-ik évfolyamának 3-ik kötetében tette közzé mit mi ezennel közölünk:

„A haza tudósaihoz.

Róma felállitásának százados ünnepeit háládatosan megüllötte különbféle áldozatokkal, játékokkal s emlékjelekkel örökitette, ezt bizonyitják a történetirók, különösen Sosimus.

De az is bizonyos, hogy a Római birodalom felállitásának ezeredik esztendőjét (248 K. u.) az akkori imperator Fülöp Sz Hieronymusnak előadása szerint, temérdek költséggel s fénynyel ünnepelte.

Hazánk megállapitásának századait tudtommal nem ünnepelte. *Elközelit fenállásának ezeredik esztendőj e De valjon melyik az? És miképen lehetne azt a magyar nemzethez illendőleg megülleni?* Ezen két kérdésnek megfejtésére bátorkodom a boldog Hazának Tudós férfiait felszólitani, mert nem szégyen, ugy vélem, egy hajdani dicső Rómának a Nemzetiség s önnön Nagyságok érzéséből származott szép cselekedetét s példáját követni, s ha ezen egyedül hazafiui indulatból tétetett kérdéseim figyelmet érdemelnek; a feleletek közlésre valamint kérdéseim felvételére a Tud. Gyüjtemény t. Redactorát bizodalommal megkérem.

Tatay János
Sopronvármegyében Lövői plébános.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Ludvik Endre dr.

Mig az orvosi belgyógyászat csak lassan, igen lassan bir kibontakozni régi kezdetlegességéből, addig a sebészet és orvosi operációk tudománya óriási léptekkel halad előre nemcsak a müvelt nyugaton, hanem édes hazánkban is.

Ez az óriási haladás azoknak a kiváló tudományu férfiuknak köszönhető, kik fáradalmat nem ismerve, a legodaadóbb igyekezettel s mély tudással viszik nap-nap után előbbre az orvosi tudománynak ezt a különleges ágát.

E mély tudományu és valóban szerencsés kezü férfiak sorában Ludvik Endre dr. a legelsők között emlitendő. Az ő hirét, az ő bámulatos ügyességét külön kiemelni talán fölösleges is volna. Az utóbbi évtizedekben teljesitett nagyszerü műtéteinek hire nemcsak e hazában terjedt el, hanem elhatott a külföldre is. És nem ok nélkül. A bajok diagnozisának megállapitása, a sebek természetének gyors felismerése, az alkalmazott és sokszor merésznél merészebb operácziók szerencsés kimenetele Ludvik Endrét első kirurgusaink és operateureink sorában emelték s jó hirnevét oly szilárdan megvetették, hogy azt legfölebb a sárga irigység volna képes megtépni.

De őt ez a jól megérdemelt hirnév nem kapatta el soha, mert egyáltalán nem tartozik azok közé az emberek közé, kiket a fény kápráztat és elvakit. Előkelő nagy állásában is, melyet mint a főv. Szent-János kórház igazgató főorvosa betölt, megmaradt igazi emberül cselekvő, emberségesen gondolkodó embernek, a kinek csak a tudománya lehet nagyobb igazi, mesterkéletlen egyszerüségénél. Megmaradt embernek, igazi embernek, aki nagy tudománya mellett sem ölti magára a sablonos tudósok okulárés nagyképüségét, hanem aki maga a megtestesült kedély, tele üdeséggel, telve melegséggel, bizalmat keltvén maga iránt mindenfelé.

Hogy a főváros hatósága, melynek L E. dr. hü szolgálatában áll, mennyire elismeri az ő kiváló szaktudása mellett szervező és tervező képességét is, leginkább mutatja az a körülmény, hogy a most épülő budai közkórház berendezése csaknem egyedül Ludvik Endrének a tanácshoz intézett előterjesztései szerint készül.

Legutóbb hosszabb tanulmányutat tett Lengyel- és Oroszországban, s ez alkalommal résztvett az orvosok nemzetközi nagy kongreszusán, mely Moszkvában zajlott le s a melyen Ludvik Endre dr. kétségtelenül csak növelte és öregbitette hazájának s nemzetének jó hirnevét a külföld előtt.

Ludvik Endre különben nemcsak orvosi tudománya iránt lelkesedik igazi rátermettséggel, ott találjuk őt a közügyek terén is, valahányszor valamely közérdekü budai kérdés forog szóban s szavával és tekintélyével nem egyszer gyakorol döntő befolyást vitális ügyeinkre.

Kérjük azokat, kik a mult ¹/₄ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szieskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre	6	frt —	kr.
Fél évre	3	„ —	„
Évnegyedre	1	„ —	„

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal	60	frt —	kr.
Fél oldal	30	„ —	„
Negyed oldal	15	„ —	„
Nyolczad oldal	7	„ 50	„

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A „Buda és Vidéke“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

— **A tárogató** Rákóczy riadó indulóját a zene sokféle eszközeivel szólaltatták meg a magyar czigányok, a magyar művészek, sőt külföldi művészek is hangszerelték. A mi derék Káldynk feltámasztotta a régi nótákat. Szép, nagyon szép volt, de hiányzott belőle a lélek, a sziv a tárogató hangja. Most már meg van ez is. A magyar hangszeripar legelső művelője budai polgártársunk Stowasser János cs. és kir. udv. hadsereg és honvédségi szállitó sok évi munkájának sikerült megszólaltatni igazában a tárogatót. Az eredmény meglepő s a kitünő Stowassernek művészi minden versenyt kizáró diadala, a mivel hálára kötelezte a magyar zeneművészetet. A tárogató el fog terjedni az egész világon. A lapok erről a nagy eseményről, melynek szerzője Stowasser budai hangszergyáros, igy irnak: A tárogató, ez az ősmagyar hangszer, javitott szerkezetben jutott ismét használatba. Stowasser J. cs. és kir. udv. hangszergyáros a tárogatót, mely eredetileg csakis hivó hangjelek adására volt alkalmas, több évi kisérletezés után oly szerkezetüvé javitotta, hogy rajta minden hangnem érvényesithető s megható mélabús hangjánál fogva rendkivül alkalmas hallgató zenedarabok előadására A királyi várpalotában ma tartott udvari ebéden melyen a 69. cs. és kir. gyalogezred zenekara Král József karmester vezetése alatt hangversenyzett, a „Bánk-Bán“ és „Lohengrin“ operákból előadott részletekben a tarogató szólói nagy érdeklődést keltettek s a hangok gyönyörüen érvényesültek.“

— **A fővárosi közmunkatanács palotája.** A Tabán uj képet kapott. A Döbrentey-utcza végső széle rom. Megkezdték a Mauks-féle kétemeletes bérház lebontását is. Virágzó üzletek hagyták el régi helyöket és hogy még virágzóbba tegyék azt: atköltözködtek a közmunkatanács palotájába. Ebben a palotában minden üzlet csupa fény, disze nemcsak a Tabannak, hanem egész fővárosunknak Mihelyest a Mauks-féle háznak utolsó téglájat elhordták, kivágódik az uj vonalba épitett három emeletes kolosszus, amely a Gellérthegy tövében az egyetlen és mutatja azt az irányt, a mely után felépül a régi ráczváros. Ebbe a palotába nyitotta meg húscsarnokát *Gamauf* Gyula. Üzlete ragyog a tisztaságtól. Szeglet bolt ez és két oldalán a tükör üvegeken keresztül látható a márványasztalokon fekvő felvágottnak minden neme, körüskörül felfüggesztve csak ugy kinálkozik a husnak szebbnél-szebb faja. Marha, borju, sertés, ürü hus, mind első rendü. Minta huscsarnok ez, ennek van berendezve és hogy az is marad, biztositék a *Gamauf* név. Tőszomszédja *Arnold* Róbert régi czég. Füszerkereskedését az uj palotába nagy gonddal, izléssel rendezte be. Régi vevőit nemcsak megtartotta, de ujakkal szaporitotta. Minden áruja friss, kifogástalan, öreg portékát az *Arnold* czég nem ismer. Ehhez járul a kiszolgálás gyorsasága, pontossága és megbizhatósága minőségben és mértékben egyaránt. De gyerünk tovább, setáljuk körül a palotát, az egyházteri oldalon, szemben a szerb templommal a hirneves

Löwenstein Antal cs. és kir udvari szállító nyitotta meg fiók-üzletét. Felesleges csak egy szóval is ajánlanunk 'készitményeit. Az Attila-utczai mintasütödéjét nemcsak a főváros ismeri, de maga a kir. udvartartás is. Am tessék betekinteni ebbe a fióküzletbe, s merjük állitani, hogy a balparti Andrássy-uton hozzá hasonló nincs. Löwenstein fiókja mellett pompásan berendezett *dohánytözsde* van. Aranyos felirat Magyarország czimerével, nemzeti szalaggal átkötött dohánylevéllel. A Döbrentey-utcza 52. szám alól jött ebbe a palotába tulajdonosa. Évek hosszú során mindenki ösmerte ezt a tőzsdét, itt vette meg száraz szivarjai mellé fürdőjegyét. Keresett volt mindig, a mint keresett ma is, a midőn a dohányzó közönség fokozottabb kielégitést talál nemcsak szivarban, dohányban, hanem a szivarkák előállitásához szükséges mindennemű papirhüvelyekben és hozzá a napi sajtónak minden lapját, politikai meggyőződése és izlése szerint megkaphatja A fővárosi közmunkatanács palotája Tabánnak az utjelzője, alatta megnyiltak fényes pompában az üzletek, kivánjuk, hogy fényes eredménye legyen a fényesen berendezett anyagi áldozatuk gyümölcse.

— **Néhány szó az Attila-utczáról**. Most, hogy Budát is kezdik csinositani; bizony sok kellemetlenség vár a jó budaiakra; különösen az Attila-utczán járók testi épsége nem kevéssé volt veszélyeztetve az utóbbi időben, az utcza egy részét ugy felforgatták, hogy valóban nem csekély tornászati ügyességgel kellett birni annak a ki folytonossági hiányokat nem szenvedett, ha egyszer végig ment a föld torlaszokon és árkokon. De kinek jut eszébe a panaszkodás olyankor, mikor Buda jövőjéről van szó; a magam részéről legalább nagy örömmel és némi büszkeséggel néztem a mint készitették az aszfalt burkolatot, s a mikor arra gondoltam, hogy másnap reggel az Attila-utczában aszfalton indulhatok hivatalomba, minden kellemetlenséget elfelejtettem; de csak reggel tudtam meg, hogy örömöm korai volt, ugyanis a már elkészitett aszfalt burkolatot minden ház előtt felszaggatták, mert utólag vették csak észre, hogy a házak vizlevezető csatornáinak nyilása a burkolat fölött van, ugy hogy kénytelenek voltak most utólag a burkolatot feltépni és a házak csatornáit a földalatti gyüjtő csatornába vezetni; a mi kétszeres költségbe és kétszeres kellemetlenségbe kerül s a mit egy kevés figyelemmel elkerülhettek volna. Emlitésre méltó az is, hogy az Attila-utczának egy részét, a mit a Szarvastér szabályozása alkalmával szintén leástak vagy két év előtt, most ismét felfogják tölteni. Bizony Buda polgárai több körültekintést várnának a közmunkák tanácsától.

— **Uj rovat**. Mai számunkban megkezdjük anyakönyvi értesüléseink közlését a hivatalos adatok szerint Kérjük Szent-Endre város polgármesteri hivatalát s a pilisi alsó és felső járás községeinek előljáróit, hogy nekünk az eljegyzéseket, születéseket és halálozásokat havonként egyszer beküldeni sziveskedjenek.

— **Buda és Vidéke Párisban** — Heisler nyomdájában napról-napra többen jegyzik alá a párisi kirándulást. Lapunk kezdeményezése lelkesitően viszhangzik sok felé. A *polgári lövészegylet* is készül Párisba. *A kereskedők társasága* szintén. *Világhirü dalárdánk a budai dalárda*, tornászaink stb részt fognak venni a kirándulásban. A békásmegyeri telepesek is tömörülnek, ma küldöttük el ide az aláirási iveket. Kérjük a kirándulókat, hogy jelentkezzenek mielőbb

— **Buda népesedése**. A legközelebb lefolyt napokban a következő ismert budai polgárok családjaiban történtek születések: Csopey László leány, Kern Venczel leány, Vuits László fiu, Linczbauer József fiu, Pettykó János fiu, Dr. Aczél Károly fiu, Strobencz Károly fiu, Füber Nándor fiu, Austerlitz Jakab leány, Kazár János leány, Mihályi István fiu, Brody Ignácz fiu, Dr. Stern József fiu, Gogola János leány. Éljenek a kis polgárnők és polgárok. A rovatot folytatjuk.

— **Eljegyezte**: Matzka András kávéfőző Horváth Mária fehérvarrónőt. — Tant Lipót czipészsegéd Oravetz Amália gyárimunkásnőt. — Danisch Sándor czipészsegéd Miklós Gizella Leopoldina nyomdai munkásnőt. — Hoschander Adolf szabósegéd Krausz Ernesztina szabónőt. — Csengery Sándor Károly asztalos üzletvezető Matulay Mária Magdolna szabónőt. — Klement János nyomdászsegéd Hanke Erzsébetet. — Papp János ref.-lelkész murgtali Lendl Emmát. — Reck Pál József kőmivessegéd Hambalkó Veronika Katalin szabónőt. Rugl Ignácz borbélysegéd Szadlon Anna szobaleányt. — Dankel Vilmos sütősegéd Rotyik Mária elárusitónőt. — Zink Ferencz bádogossegéd Jakubovits Franciska házicselédet. Münzkirchner Lénárd kőmüvessegéd Macsor Rozalia kékfestőgyári munkásnőt. — Török Ferencz tanár Zdarek Évát. — Obenaus Lajos kőnyomdai munkás Kemecsi Mária vasalónőt. — Ganz Lajos kékfestőgyári munkás Bures Annát.

— **Budapesti polgári lövészegyesülettől!** A budapesti polgári lövőházban 1897. évi szeptember hó 19-én tartott díjlövészeten a következő czéllövők nyertek díjakat: I. A 150 m. távolságu pont-czéltáblán 20 lövés közől legtöbbet talált: Partos Gyula 8 korona, Virth Károly 6 kor., Zintl János 4 kor., Rausch Ferencz 3 kor., Vándory József 2 kor. II A 150 m. távolságu pont czéltáblán középlövésekre: Pártos Gyula 10 kor. Freyberger Pál 8 kor, Rausch Ferencz 6 k., Jellenek Antal 4 kor, Zintl János 2 kor. III. Kezdők. 225—300 m. távolságu czéltáblan legtöbbet talált: Csetei Herczog Mór 4 kor. IV. A pisztolyczéltáblan legtöbbet talált: Dr. Axamethy Lajos 8 kor., Vándory József 6 kor., Járitz András 4 kor., Jellenek Antal 3 kor., Virth Károly 2 korona. A pisztolyczéltáblán középlövésekre: Járitz András 10 kor., Dr. Axamethy Lajos 8 kor., Vándory József 6 kor., Freyberger Pál 4 kor, Jellenek Antal 2 kor. V. Kezdők a pisztolyczéltáblán legtöbbet talált: Csetei Herczog Mór 4 kor, Köpeczy Bocz József 3 kor., Zintl János 2 kor., Mészáros József 1 kor. Ugyanezen a czéltáblán középlövésekre: Csetei Herczog Mór 4 kor., Zintl János 3 kor. VI. A vadász-czéltáblán legtöbbször talált: Jellenek Antal 10 kor., Sigmund Sándor 8 kor., Zintl János 6 kor., Partos Gyula 4 kor., Csetei Herczog Mór 2 kor. VII. Hölgyek czéltáblájan nyertek: Vándory Józsefné, 4 kor., Partos Gyuláné 3 kor., Bauer Józsefné 2 korona Az összes lövések száma: 1380. Jellenek Antal lövészmester. 1 bronz érem.

— **Halálozás**. Karikás Lajosnét temettük el megható részvéttel és nagy temetési pompával. A diszes és koszorukkal megrakott koporsót, a bánatos férj, a jó anyát vesztett gyermekek, rokonok, jó barátok, tisztelők állták igaz könnyeket hullatva körül. Az egyházi szertartás után az opera énekkara gyászdalt énekelt, azután a drága halottat kivitték az ujpesti temetőbe, hol még egyszer beszentelték és elhelyezték örök nyugalomra. A megboldogult önfeláldozó hitves, példás jó anya volt, kinek halála pótolhatlan veszteség. Nyugodjék békével és emlékét őrizzék meg szeretettel hátramaradott szerettei. Had aludja zavartalanul örökálmát.

— **A fillérbank**. Közöltük a fillérbank alapszabályát, hogy a budaiaknak is alkalmuk legyen ezt a humanus pénzintézetet megismerni és abba tömegesen belépni. Csak rajtunk áll, hogy ezt az intézményt Budán is meghonositsuk, a mi annál inkább óhajtandó, mert Buda és vidékén kevesebb pénzintézet van, mint a menynyit egy ilyen müvelt közönség elláthat és igényelhet.

— **Hol a társaskocsi**. A papiros sok nyomda festéket eltűr, de a főváros hatósága ne tűrjön el semmi halogatást. A társaskocsi vállalat még mindig nem járatja a kötelezett utvonalakat, vagy talán csak próba előadá sokra van engedélye. Kérjük a tanácsot, hogy sürgösen éljen birság jogával.

— **Kérés**. A lóversenyeket látogató t. közönségnek azt a részét, a mely okvetetlen kimegy akár szép akár rosz idő van: a Lovaregylet főpénztársága tisztelettel felkéri — saját kényelme érdekében — mert künn a versenytéren nagy a tolongás a pénztároknál (pedig 18—20 pénztár van), hogy belépti jegyeit délelőtt benn a városban, a programmokon megjelölt dohánytőzsdékben előre megváltani sziveskedjék. Másrészről kérjük a közönséget, hogy belépti jegyét az öltönyön kivül láthatólag kitüzni sziveskedjék, s igy az ellenőrség részéről felszólllitásokat mellőzhessé.

— **Magyar kegyhelyek** Nagyon szép az, ha külföldi bucsújáró helyekre is elvezeti a hivőket az áhitat, de nem kell elfeledni a hazai bucsújáró helyeket sem. Külföldön a zarándoklat helyein buzgó főuri és vagyonos családok telepednek. A Mária-besnyői kolostor környéke is ilyen telepre hivatott. Kérdezősködésre felelünk meg, ha utalunk mai számunkba foglalt hirdetésre. Ebben egy gyönyörü nyárilak és az állomás közelében szembena kolostorral fenyves erdőt kinál a tulajdonos. Ritka alkalom, hogy ily szép fenyves erdő kerüljön eladásra... Ajánljuk olvasóinknak.

— **Mulatság.** A budapest „Typografia“ dalkör szeptember hó 19-én sikerült szüretelési ünnepélyt rendezett a fáczán helyiségeiben. Az ünnepély mely Ős Budavár sikerült tréfás utánzata volt délután 3 órakor *a Pityókfalvi község ünnepélyes bevonulásával kezdődött, mit a községi biró intelmei, a tisztelendő úr megjegyzései, a szüret kihirdetése és a szőlőkoszorú kisorsolása követett.* A derék és buzgó dalkör hangversenye, mely szellemesen és jól volt rendezve, meglepte és elragadta a közönséget. Kiemelkedőbb pontok voltak: *A békásmegyeri békák dallama. Navratil tanár értekezése. Drmandó Béla magyar dalai.* Kár, hogy ez a hazafias dalegylet magyarosabb szellemben nem szórakoztatja a közönséget. Már ugyan halad e tekintetben is, de jobban kövesse azt a jelszót: *csak magyarok legyünk.* Ezután táncz, melyben részt vettek: *Asszonyok:* Láng Józsefné, Paulik Józsefné, özv. Láng Istvánné, Kuderna Edéné, Hoffmann Antalné, Münzberg Leóné, Voll Kornélné, Frech Sándorné, Várhalmy Gyuláné, Pillmeyer Lajosné Ligetiné Ferdinándné Grigoliné, *Leányok: Durmits Anna*, Láng Erzsébet és Etel, Hendl Róza, Formündl Gizella, Sauer Borbála, Kazanyi Gizella, Csakány Juliska, Maurer Karolin, Kruis Leopoldina és Irma, Fuchs Józsa és Lenke, Péczeli Paula, Stummer Aranka, Grigoli Irma. Az első négyest körülbelül 150 pár táncolta.

— **Az I. ker. elöljáróság figyelmébe**. Az I. ker. Elöljáróság figyelmébe ajanljuk, hogy a várba vezető Gránitlépcső folytatása a nemrégiben javitott fedett lépcső fokai inognak, úgy hogy a közönség csak félve közlekedik rajta. Továbbá kivánatos volna az Attila-utcza és Vérmező sarkara, (a Mikó-utczánál) egy lámpa felállitása mert ott csakugyan pokoli sötétség uralkodik.

— **Elnök választás**. A „Budapest III. ker. Iparos Ifjak köre“ f. hó 19 én tartotta rendes évi közgyülését, a melyen engyhangulag Kohn Dávid urat 4-edszer választatották meg a kör elnökének. Ugyszintén az egész elnökséget egyhangulag választották meg.

— **Meghivó**. A Rózsadomb és vidéke ház- és telektulajdonosainak egyesülete ez évi közgyülését szeptember 27-ik napján délután 5 órakor tartja a mentő-egyesület Markó-utczai épületében Tárgya: Jelentések az egyesület ügyeiről és választmányi tagok választása Budapest, 1897. szept. 18. *Vasvári Benő* e titkar.

— **at futás** lesz mindennap a budapesti őszi lóversenyeken és pedig többnyire sikfutások, számszerint 56, mert csak az 1, 3, 7 és 10 ik nap lesz egy-egy gátverseny. A futások a korán beálló sötétség miatt negyed 3 órakor kezdődnek.

— **Záró lövészet**. A Budapesti Polgári Lövészegyesület szeptember 26-án reggel nyolcz órakor kezdi záró-lövészetét Alkonyatkor

a győzteseknek kiosztják a díjakat. Az ünnepet társasvacsora és tánczmulatság zárja be

— **A főváros vasuti bizottsága** ülésén a gellérthegyi vasut ügyét tárgyaltak. *Novák* Ferencz budapesti lakos évekkel ezelőtt kérvényt adott be a székesfővároshoz, a melyben épitési engedély kiadását kérte a Döbrentey-térről a Gellérthegy tetejére vivő sodronykötél vasutra. A hajtóerőt villamos áram szolgáltatta volna A főváros közgyülése akkor elfogadta a tervet és határozatát jóváhagyás végett fölküldötte a belügyministerhez. Időközben a vállalkozó bemutatta az épitési terveket és ekkor kitünt, hogy a vállalkozó eltért az eredeti szerződésben kikötött föltételektől, mert hajtóerőül nem villamosságot, hanem az ugynevezett „viztulsuly"-t akarja alkalmazni. Ez az eljárás abból áll, hogy a hegyi pálya felső állomására vizet szoritanak föl és azt a lefelé jövő kocsi tartályába bocsátják, mindaddig, a mig a tulsuly nem képes az utasokkal telt alsó kocsit felhuzni. A főváros közgyülése nem volt hajlandó elfogadni a változtatást és föliratában kérte a belügyministert, hogy az eredeti szerződést hagyja jóvá. A belügyminister visszaküldte az ügyet a fővároshoz, azzal, hogy a kereskedelemügyi minister elfogadta hajtóerőül a viztulsulyt és a szerződés több pontját kifogásolta többek között, hogy a főváros főfelügyeleti jogot kiván gyakorolni, és hogy a szerződésbe több oly pontot vett föl, a melyek az engedély-okiratba tartoznak

— **Az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár** rendkivüli közgyülést tartott. Harkányi Frigyes báró elnöklése mellett. Az igazgatóság, a mint a jelentés előadja, a jelen körülmények az üzleti viszonyok beható tanulmányozása és mérlegelése alapján azzal az inditványnyal lép a részvényesek elé, hogy az intézet részvénytőkéjének emelését határozzák el Ezt a javaslatot — ugymond az előterjesztés — a valódi szükség állapitja meg s igy csak természetes következménye az eddigi tőkeemeléseknek, a melyek nem csak az intézet üzleti hatáskörének folytonos tágitásában, hanem ama nem csekély előnyökben is találják a megokolásukat, a melyek azokból a részvényesekre háramlottak. Az előbbi példák nyomán biztosan remélhető, hogy a most inditványozott tőkeemelés a részvényesek érdekeit nemcsak nem fogja sérteni, hanem még kedvezőbb eredményeket is idéz elő. De a tőkefölemelést az a körülmény is megkivánja, hogy az intézeti záloglevelek egyre fokozottabb mértékben kerülnek forgalomba s igy a törvény értelmében azok biztositási alapjának növelése is szükséges. Ekként a társulati alap és tartaléktőke az intézeti tartozásokkal kedvezőbb és a nagyközönség bizalmának megfelelőbb arányban lesznek. Ezek alapján inditványozza az igazgatóság, határozza el a közgyülés, hogy a részvénytőke 3.600.000 frtról 4.500.000 frtra emeltessék s e czélra 3000 darab, egyenként 300 frt névértékü uj részvény bocsáttassék ki. 1898. évi január 1-től járó osztalék-szelvénynyel s azok az 1898. üzletévtől kezdve az osztalékból részesüljenek. Az átvételi-jog minden 4 darab régi részvény után egy-egy uj részvényre szól, illetőleg minden egyes régi részvény után $^1/_4$ ideiglenes részvény jár. Az átvételkor az uj részvényért 1000 frt, illetőleg 250 frt fizetendő. A befizetések egészben, vagy $^4/_{10}$-es részletekben teljesitendők, legkésőbb az 1897 évi deczember hónap 20-ikáig. A fönnmaradó uj részvényeket az igazgatóság értékesiti. A közgyülés az előterjesztést egész terjedelmében elfogadta.

— **The Gresham** életbiztositótársaság Londonban. E társulat 48. évi jelentése, mely az 1896. évi deczember 31-én befejezett üzletévről szól és a részvényesek 1897. évi ápr. 27-én tartott rendes közgyülés elé terjesztett, rendelkezésünkre állván, következő főpontjait közöljük. Az 1896. évben 8654 kötvény 80 577.950 korona tőkeösszegről lett kiállitva A díjbevételek, levonva a visszbiztositásért fizetett összeget 22.823.521 korona 56 fillérre rugtak, mely összegben a 3.444.322 korona 19 fillért tevő első évi díjak bennfoglaltatnak. A kamatszámla mérlege a lefolyt üzleti évben 4 560.655 korona 21 fillért tett ki és a társaság jövedelmét a díjbevételekkel együtt 27.384.186 korona 77 fillérre emelte. A társaság az elmult évben 10.164 913 korona 02 fillért utalványozott oly követelések alapján, melyek életbiztositási kötvényekből eredtek. Lejárt kiházasitási és vegyes biztositásokra 2.522.808 korona 96 fillért, visszavásárlásokra 1.349.912 korona 19 fillért fizetett ki a társaság az elmult évben A biztositási és járadékalapok a lefolyt üzleti évben 10.249.031 korona 56 fillérrel gyarapodtak. Az aktivák főösszege 1896. deczember 31-én 157.805.340 korona 21 fillérre rugtak. Tőkebefektetések: 190.778 korona 85 fillér angol és irországi állami papirokban, 389.524 korona 90 fillér indiai- és gyarmati kormányok értékeiben, 29,169.911 korona 15 fillér idegen államok értékpapirjaiban, 7.810.090 korona 21 fillér vasuti részvények, elsőbbségi és garantáltak, 60.417.658 korona 13 fillér vasuti és egyéb kölcsönkötvényekben, 17.411.131 korona 36 fillér a társaság ingatlanaiban (ezek között vannak a társaság budapesti és bécsi házai), 8.378.138 korona 12 fillér jelzálogokban és és 33 738.107 korona 48 fillér különböző értékekben.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— **Kiadó lakások:** Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzékét adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadó lakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.

— **Jó zeneiskola.** *Somogyi Mór* a kitünő zenemüvész elökelő tanerőkkel ellátott zeneakadémiája VII., Erzsébet-körut 13-ik szám alatt van.

— **Nincs többé poloska.** *Bettelheim* testvérek kipróbált poloska irtó szerét, mely nagyon el van terjedve, ajánljuk olvasóinknak.

— *Épitetők figyelmébe.* Schwartz Mihály kőmives-mester ajánlja magát bármely szakmájába tartozó munkához. Pontos és jó munkáért kezeskedik jutányos árak mellett.

— *Helyiség változtatás.* Mandl Lipót, kinek eddig jóhirü divatáru üzlete ideiglenesen a Batthiányi-utcza első szám alatt volt épitkezés miatt újonnan berendezett nagyszabásu üzletét visszahelyezi Batthiány és Fő-utcza sarkán levő ujonnan épült házba. Fölhivjuk rá a közönség figyelmét.

— *Hol szórakozzunk:* Különös figyelmébe ajánljuk a nagyérdemü közönségnek Schwarz András Caszinó kávéházát Disztér 9. szám alatt hol minden este Bus Jani kitünő zenekara szórakoztatja a közönséget, hol továbbá mérsékelt ár és pontos kiszolgálás mellett jó italok, a kor igényeinek megfelelő tekeasztalok és kitünő meleg ételek kaphatók. A kávéház egész éjjel nyitva van. Reggeli kávé12 kr

Nyilttér*)

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

HIRDETMÉNY.

PALYAZATI HIRDETMÉNY.

133475/97. A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1898. évben összegyülő és feleslegként rendelkezésre álló üres hordókat eladni óhajtván erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Eladásra kerül körülbelül: mintegy 3800 drb kátrányos és egyébb tisztátlan hordó, 8200 drb tiszta kőolajos (petroleum) hordó, 7200 drb repcze égő- és kenőolajos hordó, 13200 drb ásványkenő olajos hordó, 2800 drb skin olajos hordó és 6900 drb gázolajos hordó. A fent kitüntetett mennyiségek — a melyekre nézve a magy. kir. államvasutak semminemü kötelezettséget nem vállalnak nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek; ennélfogva köteles leend a vevő az 1898 évben minden egyes hordónemből tényleg összegyülő és eladásra kerülő egész mennyiséget az általa felajánlott egységárak mellett átvenni. Az év folyamán összegyülő hordók esetről esetre a december hó végéig összegyülendők pedig a reá következő hónap 25-ig fognak a gyüjtőszertárak által az illető vevő rendelkezésére bocsáttatni. A hordók eladása kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért is határozottan kiköttetik, hogy a felajánlott egységárak a bármely állapotban levő oly hordókért értetnek, a melyeknek minden bár sérült alkatrészei, úgy mint dongái fenekei és abroncsai megvannak. Kiköttetik továbbá, hogy minden ajánló ajánlatával az e felett hozandó határozatig kötelezettségben marad. Az ajánlat részmennyiségre is tehető. Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve a magy. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása iránt 122291/96 sz. a fenálló atalános feltételeket kötelezőnek ismeri el. melyek 15 krcárjával a nyomtatványtártól megszerezhetők, *és melyek 15 kros magy. kir. bélyegjegyyyel és az ajánlattevő aláirásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók.* Ezen feltételek az értők járó 15 kr és 10 kr postaköltség beküldése ellenében kivánatra póstán is megküldetnek. *Az ajánlatok kizárólag e czélra rendelt és anyag és leltárberendezési szakosztályunkban ingyen kapható ürlapon ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állitandók ki.* Az ajánlatban az ajánlati ár számokkal és betüvel, végre a fenti feltételek elfogadása világosan kiteendő. Javitások és vakarásoknak az ajánlatban előfordulniok nem szabad. Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy ide vonatkozó kellően lepecsételt és egy 50 kros magy. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: *„Ajánlat üres hordók megvételére 133475/97 számhoz"* — 1897 október hó 15 ének déli 12 óráig az anyag és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73. sz. II. emelet) benyujtani sziveskedjenek. Bánatpénz képen az ajánlott egységár szerint kiszámitott értékösszeg 5%-a az ajánlat benyujtását megelőző napon déli 12 óráig a főpénztárnál készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő. *Bánatpénz vagy aláirt feltételek nélkül, továbbá elégtelen bánatpénzzel, a kitüzött határidőn túl, vagy nem az előirt ajánlati mintán tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Pótajánlatok semmi körölmény között nem bocsáthatók tárgyalás alá* Egyébként a magy. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választhasson továbbá, hogy a menynyiben ennek ellenkezője az ajánlaton ki nem köttetett volna, tetszés szerinti részmennyiséget engedhessen át, mely esetben az ajánlattevő az átengedett részmennyiséget is köteles átvenni s végre, hogy a czél elérésére más intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1896. évi szeptember hóban

Az igazgatóság.

PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK.

Hirdetmény.

Az 1897. évi szeptember 21-én tartott rendkivüli közgyülésen elhatároztatott, hogy a bank részvénytőkéje 5000 drb. uj részvény kibocsátása által két és fél millió osztr. értékü forinttal fölemeltessék és hogy emez uj részvények, melyek 1898. januar 1-től az üzleteredményben részesülnek, a régi részvények birtokosainak átvételére fölajánltassanak

E határozat alapján a régi részvények birtokosainak a fönt emlitett 5000 darab részvényt átvételre a következő feltételek mellett ajánljuk föl.

1. Öt-öt régi részvény alapján egy-egy uj részvény vehető át.

2. Az *átvételi árfolyam* osztrák értékü *1150 forintban* állapittatik meg, melyből 500 frt a részvénytőkére, 650 frt pedig a tartalékalapok javára fog iratni.

3. Az átvételi jog a különbeni elenyészés terhe alatt ez évi szeptember 22-étől kezdve *ez évi október 5-éig bezárólag* hétköznapokon értékpapirpénztárunknál gyakorolható. E határidővel az átvételi jog megszünik.

A ki átvételi jogával élni kiván, tartozik a régi részvényeket szelvényiv nélkül, jegyzék kiséretében, melynek mintája a bank értékpapirpénztáránál átvehető, lebélyegzés végett ugyanott benyujtani és egyidejüleg az első részfizetést készpénzben teljesiteni.

4. A benyujtott régi részvények azonnal lebélyegeztetnek és visszaadatnak, tiz nap leteltével pedig az első befizetésről szóló elismervény visszaadása ellenében ideiglenes részvényjegy, illetőleg igazolvány (lásd a 7. pontot) szolgáltatik ki, melyen ugy a lebélyegzés alkalmával eszközölt, mint a későbbi befizetések nyugtáztatnak.

5. A befizetések következőképp teljesitendők:

o. é. frt	230.—	1897 szept	22-től okt.	5-ig
„ „ „	230.—	„ nov.	1-től nov.	15-ig.
„ „ „	230.—	„ decz.	1-től decz	15 ig.
„ „ „	230.—	1898 jan.	1-től jan.	15-ig.
„ „ „	230.—	„ febr.	1-től febr.	15 ig

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet vagy valamennyit egyszerre a kitüzött határidő előtt is befizetni

Az 1898 január 1-je előtt teljesitett befizetések után a bank a befizetés napjától *1897. deczember 31-ig 5% kamatot térit meg*, ellenben oly befizetésekre, melyek 1898. januar 1-én tul teljesittetnek, a bank 5% kamatot fog beszedni

Részletfizetések késedelmessége vagy elmulasztása az alapszabályok 8 és 9. §§ alkalmazását vonja maga után.*)

6. Valamennyi részlet befizetése után, de nem 1898. április 1-je előtt, a fokozatos bélyegilleték lefizetése mellett az ideiglenes elismervények teljesen befizetett részvényekre átcseréltetnek.

7. Ötödrészvényre szóló ideiglenes elismervények nem adatnak ki, ha azonban oly részvénybirtokos, kinek ötnél kevesebb részvénye van, átvételi jogát gyakorolni kivánná, ugy minden régi részvény után egy igazolvány adatik neki.

A teljes befizetés után öt ily igazolvány 1898. április 1-étől kezdve egy teljesen befizetett részvényre atcserélhető.

Budapesten, 1897. szept. 21-én

Az igazgatóság.

*) 8.§ Minden, az esedékesség napján nem teljesitett befizetés után 6% késedelmi kamat jár

9. §. Az ideiglenes elismervények számai, melyekre a befizetés az esedékesség napján nem teljesittetett, a fizetés elmulasztásának az alapszabályokban foglalt következményeire való utalás mellett három izben közzététetnek. (Alapsz 7). §.) Hat héttel az utolsó közzététel után joga van a társaságnak kijelenteni, miszerint a késedelmes részvényesek társasági jogaikat, az ideiglenes elismervények pedig érvényüket elvesztették és föl van jogositva ez utóbbiak helyett ugyanazon számmal ellátott uj elismervényeket tőzsdeileg eladni.

Ezen határozmány az ideiglenes elismervényeken kitüntetendő.

Budapesti LÓVERSENYEK

1897. Szept. 26., 28. és 30-án. Október 2., 3., 5., 7., 9. és 10-én.

Kezdetük mindig délután 2 óra 15 perczkor.

Belépti jegy naponkint:

I. oszt.	(Passepartout)	uraknak	5 frt.
I. „	„	hölgyeknek	3 „
I. „	„	katonatiszteknek	3 „
II. „	urak vagy hölgyeknek		1 „
Állóhely a versenypálya közepén			30 kr.

Az októberi 10 napra:

I. oszt.	(Passepartout)	uraknak	38 frt.
I. „	„	hölgyeknek	19 „
I. „	„	katonatiszteknek	19 „

A külön elkeritett fogadásu helyre (a bookmakerek körébe) belépti jegy **mind a 10 napra 25 frt.**

A totalisateurökhöz azonban, mint eddig ugy ezután is szabadon léphetni. Lovonatu vasutak egész a helyszinig közlekednek. **Katonai zene és frissitő-helyek minden osztálynál.**

Gyümölcs eladás.

Nemesfaj erdélyi vajkörték, őszi és téli almák, u. m. Batul, Török-Bálint, Reinett, Parmen, Ponyik stb. fajok. Székely tömlő turó, Székely fenyőviz és kolozsvári császár hus.

Egressy Péter

füszer- csemege üzletében

BUDAPEST, Belváros, Királyi-Pál-utcza 9. Bástya-utcza sarok. Legolcsóbban kapható.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár-részv. társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat,**

Specialitási B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek keregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrleshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek.

Aczélöntés.

Előjegyzéseket az 1900. évi Budapest Párizsi

társaskirándulásra elfogad és ugyanott bővebb értesités kapható.

HEISLER J.

II. Várkertrakpart 1.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvenyes

SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,

kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal

BUDAPEST,

V., Városmajor-utcza 28.

A

Magyar Asphalt

részvénytársaság

Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal

minden néven nevezendő

asphalt burkolási

valamint szárazzátételi munkák teljesitését jótállás mellett, legolcsóbban. Elismert legjobb minőségü asphalt anyag vidékre is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."

Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját terméstü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— Minden vasár- és ünnepnap zene. —

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő
iszapborogatás, douche-massage kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias tb ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten
Téli és nyári GYÓGYHELY.

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére
özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu Imperial és Duplex kalapok minden alakban és szinben egyedüli főraktára
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Jelentés.

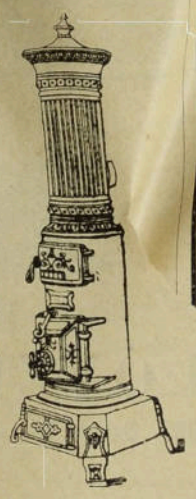
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

Cs. és kir. szabadalom, alulról kezelhető ablakzár.

Szulzberger József

épület és műlakatos mester.

Ajánlja dús raktárát, mindennemű, saját gyártmányú takarék és asztal tüzhelyeit, úgy szintén vas kályháit minden nagyságban; továbbá készit mindennemü épület és műlakatos munkát, sirrács kerítéseket és keresztet.

A minták megtekinthetők.
Műhely és iroda:
Budapest, Pálya-utcza 6.
Fiók üzlet, tüzhely és kályharaktár:
Pauler- és Roham-utcza sarok,

hol mindennemü házi és konyha szükségletek, zomancozott edények kaphatók.
Javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntőház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.
Kanizsai sör.
Galambos U. vendéglős.

Besnyőn, (Gödöllő).

Telkek *az állomásnál, fenyves erdő mellett szép kilátás; továbbá* nyaraló, *5 szoba stb., szép kerttel és szőllővel, az országut mellett*
eladók,
vagy budapesti ingatlanokért elcserélhetők. *Értesités a besnyői állomásnál, vagy Budapesten* Dr. Huszár Kálmán *ügyvédi irodájában, Régipósta-utcza 2. szám.*

Gyümölcsfa eladás.

Több 1, 3 és 5 éves magas és törpe törzsű kiváló faju nemesitett gyümölcsfa eladó a Buda, I. ker. Németvölgyben levő telepen.
Bővebb felvilágositást ad:
Zsalut István.
pomologus kertész
I. kerület, Alkotás-utcza 7. szám.

Távirat.

Az I. ker. Alkotás-utcza 29. sz. alatt levő
„SCHAFFER MISKÓHOZ"
czimzett vendéglő kerti helyiségében e hó 26-án vasárnap délután 5 órakor
2 ismert bajvivó
megmérkőzni.
ütőzött dij 100 kr.
anakkor 1 szép okos szamarat díjkézés *után kijátszanak.*
Rész müsor a helyiségben.
Tisztelettel
a vendéglős.

APRÓ HIRDETÉK.

E rovatban minden szó egyszeigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből 4Oly hirdetések után, melyekben a hirdezime is ki van téve, külön 30 kr. kincstárvegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Telkek.
Telkek eladásra kerestetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 104

Szép villa.
Szép villa az uj katonai iskola közelében minden kényelemmel, szép helyen 16000 frtért eladó. Czim a kiadóhivatalban. 128

Jó bor.
Nagyban, hektoliterenként, vagy palaczkokban kapható a *gödöllei borászati* szövetkezetnél. Árjegyzéket bérmentve szivesen küldenek. 133

Szőllőültetés.
Szőllőültetésre egész községeknek utbaigazitást ad és kölcsönt szerez a kiadóhivatal. 134

Telkeket keresek a Rokus hegyen. Jutányos ajánlatok a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. 127

Kiadó villa Tahi-Tóthfalun
Tahi-Tóthfalun egy villa a jövő évre kiadó. Egészséges fekvés, jó ivó viz. Gyönyörű kilátás. Bővebben a kiadóhivatal. 126

Szobrok különféle nagyságban eladók. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 101

Kiadó lak

Kiadó lakások
smajor-utczában tö[illegible]s kiadó. Bővebben hivatal. 103

Olcsó te
a kelenföldi á[illegible] mellett 1074 [illegible] öl [illegible] 118

A ki polos
és annak peté[illegible] ki akarja irtani az kisérletet a Mentőv[illegible]ató 30—40 krért. Bettstvéreknél, Cálvin-t[illegible] 125

Kerese
3—4 szobából[illegible]kást istállóval ha lehet[illegible]ázban. Czim a ki[illegible]alban. 26

Friss tojá
Friss tojás és v[illegible]b mennyiségben is[illegible]ó. Vendéglősöknek n[illegible]nyös a megrendel[illegible]mel a kiadóhivat[illegible] 2

Cseléd kere
vagy cselédek, he[illegible]sök, helyet foglalko[illegible] forduljanak bizalc[illegible] Buda és Vidéke k[illegible] talához.

Előmenetel a ta[illegible]ban.
A kik polgári [illegible]p iskolai tantárgy[illegible]sgát sikerrel aka[illegible]ni, azoknak utbaig[illegible]a Buda és Vidéke 31

Levele
Mindenféle le[illegible]almazások, leiráso[illegible]k, reklámszövegez[illegible]ko-zik egy tapasztal[illegible]im „Levelező". Vál[illegible] 5 krajczáros bélyeg 2

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 40. sz. (Mindszent hava.) Vasárnap, október 3.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Magyarul dicsérjük az Istent.

Ha a nemzetiségi keresztény egyházakban látjuk azt, hogy az Istent a hivők nem magyarul dicsérik, ezt nem róvhatjuk fel egészen a hazafiság ellen elkövetett bűnnek. Ez csak elfelejtkezés arról hogy amely államban lakunk, kenyerünket keressük, abba, annak nyelvébe, nemzeti szellemébe kell beleolvadnunk.

Nem örülünk annak, hogy a magyar nyelv megtanulásával és gyülöletével a keresztény egyházakba állam ellenes politikát visznek, nem örülünk, de programmjához hiven a „Buda és Vidéke“ mint a magyarosodás közlönye ez ellen is harczot viv.

Az ellen pedig tűzzel vassal hadakozik, hogy magyar egyházmegyékben a vallással, az Isten dicséretével tartsák fenn a germanisátiót. Dicsérjük magyarul azt az Istent, mi hivők, ki megtartója hazánknak, ki azt ujra virulóvá teszi és erőt ád, hogy magyarok lehessünk.

Buda vidékén eddig az egyházi szentbeszédeket $^2/_3$ részben tartották magyarul, de mert egy szégyennel teljes visszaesés következett be, mert csak $^1/_{10}$ részben beszélnek a templomokban vagy éppen nem magyarul és a nemzet, a haza, a nyelv, a vallás után sorakozik.

Az iskolák magyarositását megrontja a családi élet és most megrontja a templom. Amint értesülünk ez a megrovásra érdemes állapot nem a mi vidékünk hazafias plébánosainak a hibája, mert felsőbb helyről adott — mint mondják a székesfehérvári püspökség rendeletéből származott.

Örülnénk rajta, ha ezt az értesülést a székes fehérvári püspökség megczáfolná még pedig alapos érvekkel, mert magyar püspök csak terjesztője és nem gátvetője lehet a magyar nyelvnek.

Az a bizonyos „mint mondják“ nem egészen alaptalan és erősen érinti a székesfehérvári püspökséget. A vallás tanitást egyenesen németre rendelte a püspökség. A hitoktatók németül tanitják a gyermekeket az Isten dicséretére.

Ez a kép oly sötét, hogy felesleges arról sokat irni, megrenditi elméli szavakkal. Elég sötét arra, hogy jó magyar érzésü ember ugy elpiruljon tőle, hogy pirulása még sötét éjszakában is lángot vessen.

A szóbeli rendeletet megpótolták azzal, hogy németnyelvü vallásttanitó könyvek kerültek forgalomba és ezzel a vallás segélye utján elfojtják a magyarosodást.

Az intézkedés egész bizalmas természetü, mert azok a plébánosok, kik ennek kiadását irásban kérték nem kapták meg, de a felsőbb rendeletnek meg kell lenni, mert a káplánok magoktól csak nem merészkednének németül tanitani a vallást a népiskolákban.

A ki szülőihez először nem magyarul gődicsél, a ki Istene imádását nem magyarul tanulja, milyen magyar lesz abból?

Bizony, bizony semmilyen.

A tény az, amit megirtunk, hogy a vallást felsőbb rendeletről beszélve németül tanitják.

Feltéve de meg nem engedve, hogy ilyen rendelet, vagy bizalmas utasitás nincs, akkor a székesfehérvári püspökségnek meg kell törni a kígyó fejét, mely ily gonoszra csábitotta a hitoktatókat és a vallás utján törvényszegést engedett követi.

A vallás és közoktatás minisztere, Pestvármegye és Fehérvármegye alispánjainak tanfelügyelőinek, főszolgabirainak komoly figyelmébe ajánljuk a hazafiatlanság bünjét.

Szégyen gyalázat volna, ha azt eltürnénk, hogy Pestvármegyében németül tanitsák imádkozni a gyermekeket és a magyarok Istenétől németül engedjék kérni a mindennapi kenyeret.

Vizsgálat deritse ki ezt a hazafiatlanságot Óhajtjuk, hogy a székesfehérvári püspökségnek ne legyen alkalma arra, hogy ily jogos felháborodást okozzon.

Had dicsérjük magyarul az Istent.

ERDÉLYI GYULA.

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Egy versciclusból.

Bölcsek közé került a Kandi ifju,
S azt kérdé tőlök, hogy: *mi hát a nő?*
S esdő szavára — mert hatan valának —
Válaszuk lőn im a következő:

Első bölcs:

„Egyetlen sugár e sötét életben,
Mely olykor mégis a pokolra von.“

Második bölcs:

„Béke oltára az ős férfi gondnak,
S gyámola, kincse terhes utakon.“

Harmadik bölcs:

„Lidérczfény, a mely utat nem mutat de
Vakon követve ingoványba csal.“

Negyedik bölcs:

„Forrás, amelyhez százszor visszatérünk,
S czél, mit elérünk mindig diadal.“

Ötödik bölcs:

„Isteni gondnak szántott földje, mely szent
Hivatására mindig készen áll.“

Hatodik bölcs:

„Az örökeszmény s öröklét egy titka,
Amit nem fejt meg más, mint a halál.“

S hogy ezt az ifju mind végighallgatta,
Érzett mélységes szent érzelmeket,
És megköszönte illedelmesen, de
Azt is érzé, hogy bölcsebb mégse lett

Benedek Aladár.

A kukoricza jogász.

Mondok — minthogy igaz is — ez a név ugy ragadt Lőrincz Jánosra, hogy nyári idényen megéldegélt a mezőn sült kukoriczáról is, megjegyzendő, hogy nekiek egy tő sem termett.

Azonban, hogy a szives olvasóval részletesen megismertessem, mivel törpeségénél fogva igen rá illett, a bérma nevén: Lőrinczke titulust kapott; ezt a nevet szerette ő legjobban.

Lőrinczke szegény, zsellér szülőktől származott, három éves korában atyját elvesztette Csak falusi iskolába járt, de ezért oly éles eszü gyerek lett belőle, hogy bármily szőrü embernek ha választ adott, az oly talpra esett, oly csattanós volt, hogy ha tőle nem is, de mástól menten megkérdezte: — Ugyan miféle csuda bogár ez a kurta? Az Lőrinczke, a kukoricza jogász — volt a válasz...

Elmésségénél fogva özvegy anyja hitte is, hogy ha iskoláztatni fogja, nem kukoricza, hanem egy valódi jogász lesz az ő fiából

Mihelyt tehát a 6 évet betöltötte iskolába vitte s a tanitónak lelkére kötötte s megegyezett a tanitóval, hogy szegénységénél fogva fiáért fizetni nem bir, de minden hónapban egyszer felsikolja az iskolát, csak lelkiismeretesen tanitsa.

Az alku megkötése után Lőrinczke az iskolában maradt; ezt a napot kihuzta keservesen, de már másnap csak a früstököt ette ott meg.

Tehát két fiu keresésére indult, szerencsésen meg is találták a mezőn vagy ötven cső kukoricza nyársra a földbe szurva, tarlóval behintve, azt meggyujtotta rajta és javába sütötte Ide fiuk, ide! ez aztán a laczi konyha. Se szó, se beszéd, fülön csipték — gyere velünk. — Hogy is ne, már ezt a sok jó kukoriczát csak nem hagyom itt — tarisznyájába rakta a mi fért s igy beállitottak a tanitóhoz

— Te Lőrinczke — kezdi a tanitó, —

Izléstelen diszités.

A román királyi pár volt Budavárának vendége, ők is mint Vilmos császár látták azt az öröm mámort, melyben a vedéglató fő- és székváros közönsége uszott, elvezték a szives fogadtatást s a királyné *Budáról* ugy nyilatkozott, hogy a legszebb fekvesü király város az egész világon.

A diadalkapuk és a rettenetes dombormüvek, sárszobrok valószinü, hogy mosolygásra ösztönözték a költő királynőt és meglepte az izléstelenség, a mit már kritikai körökben komolyan kezdenek tárgyalni

A Buda és Vidéke még a német császár megérkezése előtt kijelentette, hogy az egész rendezés *ötlet szegény*, a kivilágitás régi elkopott és sokszor megismételt módon rendeződött és jött létre.

A kivilágitásból kifelejtették a Dunát és a budai hegyvidéket a mivel legjobban és legtöbbet lehet hatni

A rendezés vezetésével foglalkozott fővárosi tisztviselő emberi erőt meghaladó, dicséretes munkát végezett, sem őt, sem a tanácsot nem lehet vádolni, de igen is az egyeseket, a tulajdonosokat. A modern utczai diszitéseket érdekesen itéli el *Tarczai György* az oly gyorsan hiressé lett iró.

A bevonulás utvonalán is nem egy ház pőrén, hétköznapi mivoltában meredt a fejedelmi vendégre. Müvészi lelkületü népeknél, mindenki személyesen intézi háza diszitését; nálunk kárpitosokkal végeztetik ezt hasonló kaliberü dekoratőrökkel az utczák hivatalos jellegü fölékesitését, a kik lehetnek becsületes, jóravaló mesteremberek, de különösen nálunk nincs meg bennük a müvészi lelkület egyetlen szikrája sem. Pedig az utczák alkalmi diszitése is a müvészet körébe vág, ugyanazoknak a törvényeknek hódol, melyeknek a dekorativ müvészetek. Valamikor vérbeli müvészek foglalkoztak ezzel, korunkban, a müvészi önérzet tultengése korában a legtöbben méltóságukon alólinak tartották ilyesmivel bibelődni. Az alkalmi diszités törvényei, melyek mint minden eszthetikai elv, végokukban a józan ész törvényeiben gyökereznek, feledésbe merültek s innen van, hogy még a modern müvész is gyakran logikátlanságba esik, midőn alkalmi diszitések tervezésére vállalkozik, a mint azt a budapesti császárnapok alkalmából fölállitott néhány diszitő tárgy is bizonyitja, mely egyikmásik szobrászunkat vallja mesterének.

Miként a képzőmüvészetben az alkalmi diszitéseknél is müvészi lelkületü ember mindenkor türhetetlennek fogja találni a hazugságot: Budapesten a müvészi hazugságok bujánburjánzanak: épületeink követ hazudó gypszdiszitményekkel és tömör, faragott követ utánzó czinkbádogöntvényekkel roskadésig meg vannak rakva, az ormótlan tornyok, melyek a környékbeli magaslatokon álló ember szeme előtt valami boszantóan zürzavaros khaoszba olvadva meredeznek az ég felé, bérkaszárnyáinkon indokolatlan hazugságok. A hol a minden motiválás nélkül szükölködő diszitő elemek oly özönével találkozunk, nem csoda, hogy alkalmi diszitésnél is nagyot akaró módon s csekély eszközökkel monumentális hazugságokra vetemednek az emberek.

Ilyen volt a keleti pályaudvar előtt álló diadalkapu követ hazudó műhabarcspilléreivel, Hungária izléstelenül megmintázott kolosszális gipszszobra a Ferencz József-téren. Az ilyen kasirozott műalkotások legfeljebb a szinpad festett világában állják meg helyüket, a nélkül, hogy a jó izlésü embert sodrából ki ne hoznák s a józan gondolkozásut, a ki magától is rájön arra, hogy az alkalmi diszitésnek csak ugy van értelme, ha magán viseli efemer jellegét, ha kifejezi azt, hogy pillanatnyi lelkesedés nyomában keletkezett, rendeltetése az ideig-óráig tartó ünnepség szinhelyének állandó diszét nem megtetézni, hanem csak kiemelni.

Ha már mindenáron diadalkapukban telik kedvük fővárosunk vezetőinek, *kár volt Budavár kapuit, holmi indokolatlan ürügyek alatt lehordatni*; mert némi lombos diszszel ezekből most is oly pompás, emlékszerü hatást gyakorló s igazán helyükön való porta-triumfálisokat lehetett volna rögtönözni, a minőket pesti ember nem igen látott s egyhamar látni nem is fog. Európa nagy városaiban a nagyobb utak végére, azok müvészies záradéka gyanánt állandó jellegü diadalkapukat állitanak föl. Ha már ilyenekben nem lehet részünk, elégedjünk meg a favázas lomb diadalkapuval, mely a meglevő külföldi emlékszerü mintaképek nyomán tervezve, müvésziesebb hatást tesz majd holmi gipsz vagy papirmasché tákolmánynál. Egyáltalában nincs az alkalmi diszitésnek hálásabb eleme, mint a mit élő növényekből állitunk össze. Mégis lombfüzér, zöld galy volt a legkevesebb, noha a főváros határában hatalmas erdőkkel rendelkezünk. A lombos disz, a mellett hogy a konvenczionális drapériánál olcsóbb, változatosabban s könnyebben rendezhető is. el, hogy hová helyezzük el, azt szemmel láthatólag mutatja az épület tagozása, melyet ezzel kiemelhetünk, a hol müvészietlen hatású, ezzel müvésziesebbé tehetünk, letakarván fogyatkozásait a természet tultengő, benyomást soha sem keltő lombözönével. A bármily ékitő formában elrendezett lombdiszités keretében aztán a látványosabb szervetlen anyagból készült dekorativ elemek sem oly kirivók; a lombfüzérek, lugasok, az alkalmi diszités legjelentősebb tényezőjénél, a kivilágositásoknál is megkapó hatások előidézésére alkalmasak.

Azt hiszem, nem csalódom, mikor az ünnepélyes kivilágitások eredetét azokból az időkből származtatom, mikor az embereknek az utczák rendszeres éjjeli világitásáról fogalmuk sem volt. Még a régi Rómában is csak akkor tüztek égő fáklyákat az utczák sarkára, ha a lakosság az ünnepségek mámorában késő éjszakáig huzta ki a mulatozást (Kivételt csak Antiochia polgárai tettek, kik már a Krisztus előtti első században rendszeresitették az utczák éjjeli világitását.) A középkorban a városok rendszeres világitására szintén nem gondoltak, csak alkalmilag kerültek az ablakokba a pislogó mécsesek s mikor aztán az éjjeli világitás általánossá vált, öltött az ünnepélyes kivilágitás nagyobb mérveket, hogy a rendes lámpavilágos utczák fényét emeljék, ablakokba helyezett gyertyákon kivül füzérekbe foglalt mécseseket, hegyek ormán örömtüzeket gyujtottak. A mesterséges fényforrásoknak végtelenül nagyobb gazdaságával rendelkezünk manapság, a lobogó tűznél megragadóbb varázst a modern villamos és acethylen lámpák azonban nem gyakorolnak ránk Talán azért, mert, noha a technikai találmányokban korunk kifogyhatatlan képzelete szegény, uj müvészi hatások kieszelésében nehézkes. Hogy ez igy van, azt a német császár tiszteletére rendezett kivilagitás is bizonyitja. A leghatásosabb világitó elemek ennél a szabadon kiömlő gáz hatalmas lángjai voltak, a füzérbe foglalt mecsesek sürü egymásutánban elhelyezett szelid fényben reszkető apró lángjaikkal. Nappali fényt árasztó villamos ivlámpákat csak a királyi palotától a vaspályaudvarig terjedő utvonalra állitottak, a hol átható fényük elnyomta a villamos izzólámpák elbájoló szinhatását, melyről ha nagy házagok is merültek föl e tekintetben, nagyobb mérvben csak itt gondoskodtak.

A villamos izzólámpák a szerényen pislogó mécsesnél bizonyára ragyogóbb hatásokra alkalmasak; azonban nem tudjuk jó tulajdonságaikat kiaknázni. A fényforrás uj s merőben más természetü a mécsesnél, mégis ennek megrözöttséges elrendezésébe erőszakoljuk, nem gondolva arra, hogy sürü egymásutánban az izzólámpák vakitó fényükkel inkább kellemetlenek, semminthogy gyönyörködtetnének s annál sivárabbnak tüntetik föl az épület setét részeit, a melyekre egy helyen összesürített tömegük ragyogásából még halvány derengés sem esik.

Budapest kivilágitásain a fényforrások sokasága elég nagy, csak a mult megcsontosodott hagyományainak megfelelő helytelen el-

---

ha mégegyszer megszököl: a pinczébe csukatlak. — Csak ne békát tartana benne tanitó úr, volt a válasz, hanem amit uri emberek szoktak.

A tanitónak az a jó eszméje támadt, hogy a kukoricza csőszszel megbeszélte, hogy ha Lőrinczkét a mezőn megtalálja, ijeszen reá a puskával.

Alig telik el egy pár nap, meg is csipte a kukoricza sütés közben. — No fiu, itt halsz meg. — Az ám Pista bácsi. De az iskolában ugy tanuljuk: ne ölj.

— Tanulsz te ördögöt, te iskola kerülő.

— Akkor is sógorok vagyunk, mert maga meg mező kerülő.

— Hallod-é te fiu?

— No?

— Hát hogy érted a dutyiba ne kerüljek, ha még egyszer itt megcsiplek, megbuvok a kukoriczába és hogy sose tudja meg senki, hogy én voltam, úgy lelőlek, mint egy nyulat.

— Akkor sose halnék meg.

De már ez a válasz a csőszt ugy felmérgesitette, hogy kegyetlenül megrakta a tarisznya szijjával.

Ettől fogva Lőrinczke nem mert a mezőre menni.

Neki fogott tehát a kerteknek, ha valahol volt valamire való gyümölcsfa, azt az ő számára ültették Számtalanszor felkisérték a tanitóhoz a kertet őrző öreg emberek.

Multak az évek, Lőrinczkének már kifelé állott rudja az iskolából. Az utolsó évben észrevette, hogy a tiszteletes méhesében igen sok szép kajszin baraczk mosolygott le a fáról. De hozzá nem férhetett, mert igen szemmel tartották Egyszer támad egy jó eszméje: megfogja a Mocskost — igy hivták a pap kutyáját — nagy bojtos farkára rákötött egy jó darab fát s eleresztette, a kutya egyik oldalra is csap, másikra is, mindannyiszor oldalba üti magát. Egyszer elkezd az udvaron futkosni, orditani, szobából, kertből oda futottak. A falu kuratora a zsivajra a kis kaput benyitotta, a kutya kiugrott az udvarról, nosza rajta! futott az ugy, hogy még most is oda van.

Lőrinczke ez idő alatt leolvasta a baraczkot.

A gyanu erős volt, de nem látta senki, mert a kutya conczert mindenki figyelmét lekötötte.

A tiszteletes panaszolkodott a tanitónak a kettős csapás felett.

— Bizony — válaszolt a tanitó én sem adnám a kutyámat egy ötvenesért, mert a háznál az megfizethetetlen.

Az ám — gondolta Lőrinczke, csak ne a mi tarisznyánkból járna ki neki a lénungja, de ha még egyszer az iskolába hozott kenyerünket megeszi, fogadom, hogy tanitó úr maga fogja elpusztitani.

Következő napon szombat lévén, a gyerekek kimentek játszani az udvarra, a Vendég — igy hivták a tanitó kutyáját — ez idő alatt a gyerekek által lerakott tarisznyákból ki vendégeskedte az enni valót.

Tekintettel arra, hogy a tanitó fát vágatott a gyerekeket a szokott időnél hamarább berendelte s nehány szegényebb sorsu fiut odarendelt a felvágott fa eltakaritásához s maga vadászni ment

Mielőtt a fahordáshoz láttak, harapni akartak, de csak üres tarisznyát találtak.

— No megállj Vendég! Ha elveszed a szánk izét, elveszem én a te kedvedet mindjárt mondotta Lőrinczke.

Elővette a favágó fejszéjét, — mig az valahová eltávozott, csinált egy jó czölöpöt s beverte a földbe, aztán kihuzta s az ott maradt lyukba a Vendég farkát beillesztette s a czölöpöt ujból hozzászoritotta.

A midőn szegény pára ezt észrevette, szaladt volna, de nem tudott.

Elkezdett iszonyuan vonyitani, körül-körül a czölöpön, addig forgolódott, hogy a farka tőből kiszakadt.

rendezésük azonban csökkenti a hatásukat. Noha maga az izzó és lobogó lángok özöne magában véve is mámoritó, az alkalmi diszités törvényeit szemelőtt tartván, e téren is művészieseb hatást idézhetnénk elő ugyanazokkal az anyagi eszközökkel. Tudom, hogy a kivilágitásnál azt tartották szem előtt, hogy a királyi várpalota erkélyéről érvényesüljön legszebben; mégis pusztán a háztetők körvonalainak lángokkal való kiemelése nem sok izlésre vall, mert hisz épen a háztető a legformátlanabb a modern épületeken. A villamos lámpákból összerótt monogrammok is vajmi csekély szellemességre vallanak, művészietlenek s oly benyomást keltenek, mint valami czégtábla. Bizonyára szebb lett volna a Gellérthegyi czitadellát kellő távolságban elhelyezett villamos vagy acethylen lámpákkal beszegni, ehhez nem kellett volna több láng, mint az ásitásra gerjesztően sivár monogramm-koloszszushoz.

Ugyancsak apró lángok özönével a Duna partját, a tükrén czirkáló hajókat, a hidakat, mint a vámház térit, a parti házakat kevésbbé sűrűn telehinteni, mikor is ugy tünt föl volna a várhegy alatt elterülő háztenger, mintha az ég csillagos kárpitja borult volna reá, ennél aztán szebb kivilágitást, azt hiszem, képzelni sem lehetett volna.

Lesz még alkalmunk fejedelmi vendégeket fogadni s igy talán még sem hiába való, ha objektiv megfigyeléseimről beszámolok. Természetesen az volna a legjobb, illetékes köreink gondoskodnának arról, hogy h az alkalmi diszitések kis kátéját megirják."

Zárólövészet

az 1897. évi szeptember hó 26-án tartott zárlövészet eredménye:

I. versenytblán.

1 díj Belházy Jenő, 2 díj PártosGyula, 3 díj Zintl János, 4 díj Jellenek Antal, 5 díj Wirth Károly, 6 díj Habicht Károly, 7 díj Vándory József, 8 díj Mautner Károly, 9. díj Freyberger Pál

II. mester (rendes czéltáblán.

Mély lövésekre: 1 díj Pártos Gyula, 2. díj Jellenek Antal, 3. díj Zintl János, 4. díj Lakos Lajos, 5 díj Benkő Ferencz, 6. díj Belházy Jenő, 7 díj Wirth Károly, 8. díj Vándory József, 9. díj Gravacs Tivadar, 10. díj Mautner Károly.

Találó lövésekre: 1 díj Mautner Károly, 2. díj Wirth Károly, 3. díj Pártos Gyula 4. Zintl János, 5 díj Vándory József, 6. díj Jellenek Antal, 7. Belházy Jenő, 8. díj Benkő Ferencz, 9. díj Habréht Károly, 10. díj Freyberger Pál

III mester (mezei) czéltáblán.

Mély lövésekre: 1. díj Belházy Jenő 2. díj Wirth Károly, 3. díj Zintl János, 4. díj Pártos Gyula 5. díj Benkő Ferencz, 6. díj Vándory József, 7. díj Makovszky Ferencz, 8. díj Freyberger Pál, 9. díj Habicht Károly, 10. díj Jellenek Antal

Találó lövésekre: 1. díj Jellenek Antal, 2. díj Wirth Károly, 3 díj Zintl János, 4 díj Belházy Jenő 5. díj Pártos Gyula, 6. díj Makovszky Ferencz, 7. díj Benhő Ferencz, 8. díj Habicht Károly, 9. díj Rausch Ferencz, 10. díj Vándory József.

IV. vadászczéltáblán.

1. díj Sigmund Sándor, 2. díj Jellenek Antal, 3. díj Belházy Jenő, 4. díj Makovszky Ferencz, 5. díj Pártos Gyula, 6. díj Habicht Károly

V pisztolyversenytáblán.

1 díj Makovszky Ferencz, 2 díj Vándory József, 3 díj Wirth Károly, 4. díj Járitz András, 5 díj Dr Axaméthy Lajos, 6. díj Molnár Béla, 7. díj Pintér Ferencz, 8. díj Belházy Jenő, 9. díj Lederer János.

VI. pisztolymestertáblán.

Mély lövésekre: 1. díj Molnár Béla, 2. díj Makovszky Ferencz, 3 díj Belházy Jenő 4. díj Jellenek Antal, 5. díj Vándory József, 6. díj Dr. Axamethy Lajos, 7. díj Pintér Ferencz, 8. díj Járitz András, 9. díj Wirth Károly, 10. díj Lederer János.

Találó lövésekre: 1. díj Dr. Axaméthy Lajos 2 díj Molnár Béla, 3. díj Vándory József. 4. díj Belházy Jenő, 5. díj Wirth Károly, 6. díj Járitz András, 7. díj Jellenek Antal 8. díj Makovszky Ferencz, 9. díj Rosconi Károly, 10. díj Pintér Ferencz.

VII. Hölgy (Flaubert) lövészet.

1. díj Pártos Gyuláné, 2. díj Bun Józsefné, 3. díj Vándory Józsefné, 4. díj Béndel Gusztávné, 5. díj Brevszler Amália. Összesen: 5603 lövés történt.

Rabok élelmezése.

34069/1897. A budapesti és a pestvidéki kir. ügyészség felügyelete alatt álló kir. törvényszéki központi és a pestvidéki kir törvényszék területéhez tartozó pestvidéki, gödöllői, monori, nagykátai szent-endrei, ócsai, ráczkevei és váczi kir. járásbirósági fogházakban letartóztatottak rendes élelmezésének, valamint a betegek részére orvosi rendeletre kiszolgáltatandó étadagok és egyéb élelmi szereknek a jövő 1898. évre, esetleg 1898. évi január hó 1-től 1900. évi deczember hó 31-ig terjedő 3 évre leendő élelmezésének biztositása iránt, a budapesti kir. ügyészség hivatali helyiségében (V., Markó-utczai törvénykezési palota I. emelet, 21. ajtó) zárt ajánlati versenynyel egybekötött árlejtés fog tartatni és pedig:

1. a budapesti és pestvidéki kir. törvényszéki és a pestvidéki kir. törvényszék területéhez tartozó összes kir. járásbirósági fogházakban letartóztatottak részére együttesen, vagyis ugy mint eddig.

2. Csupán csak a budapesti és pestvidéki kir. törvényszéki központi fogházakban letartóztatottak részére

Vállalkozó tartozik azon letartóztatottak részére, a kiknek a fennálló szabályok értelmében a sajátjokból való élelmezés megengedtetett, a megállapitandó étlapban foglalt étkeket a piaczi árjegyzék alapján meghatározandó árakért s a külön megállapitandó módozatok mellett kiszolgáltatni.

Erről vállalkozók azzal értesittetnek, hogy az 50 kros bélyeggel s az alábbi kellékekkel ellátott zárt irásbeli ajánlatok f. évi szeptember hó 25-én d. e 9 óráig a budapesti kir. ügyészségnél nyujtandók be.

Később érkező ajánlatok, valamint az árlejtés befejezte után tett utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az irásbeli ajánlatokban számokkal és betükkel kiirva, külön-külön ajánlat tehető:

1. a rendes étadagra 56 dekagramm kenyérrel együtt,

2 a bőjti étadagra (112 dekagramm kenyér),

3. a betegek részére kiszolgáltatandó étadagok és élelmi szerekre, mely utóbbi ajánlatnál a számvevőleg megállapitott betegétrendben kitüntetett árakhoz viszonyitott százalékleendés mennyisége tüntetendő ki.

A bánatpénz 5000 frtban állapittatik meg, mely készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban melléklendő.

Az ajánlatokhoz csatolandó vállalkozó erkölcsi és vagyoni bizonyitványa, továbbá az ajánlat a vállalkozó vezeték- és keresztnevével, lakhelyével és annak határozott kiemelésével, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és azoknak magát alávetí látandó el.

Az egészséges és a betegek részére külön-külön megállapitott étlapok és az árlejtési feltételek a budapesti kir. ügyészségnél (V. kerület, Markó utcza, törvénykezési palota I. emelet, 19. ajtó) naponta délelőtt 10—12 óra közt megtekinthetők. Budapesten, 1897 évi szeptember hó 7-én. Dr. Fittler Bálint, királyi főügyész-helyettes

Buda vidéke és a magyarság.

Bocsássanak meg azok, a kik a czimet olvasva, Buda elragadó szépségű vidékéről vélnek olvashatni, de én e czikkem Buda környékén lakó reszelőképü sváboknak szentelem, a kik közel nyolczszáz év előtt telepedtek le nálunk, közel nyolczszáz év óta eszik a magyar kenyeret; de azért nem tartották érdemesnek a szép magyar nyelvet megtanulni, hanem a mi gazdasszonyaink, bármily nehezükre esik is, még is ahogy ugy törik a német nyelvet a piaczainkat elözönlő sváb asszonyok kedviért, — de azért uton utfélen hirdetik rólunk, hogy ilyen meg olyan németfalók vagyunk.

Pedig mily könnyű volna ezeket a mi derék svábjainkat az édes magyar szóra megtanitani, jobban mondva rákényszeriteni; csak egyetlen egyszer határoznák el magukat hazafias érzelmű gazdasszonyaink, hogy csak olyantól vásároljanak, ki megszivleli a magyar szót, had tudná meg a nyolczszáz év óta itt lakó sváb, hogy magyar földön, magyar emberek közt él, akik elvárják tőle azt, hogyha a magyar pénz és kenyér jó nekik, tanuljanak is meg magyarul.

Magyarok, magyar hölgyek csak olyantól vásároljunk, ki legalább nem haragszik, ha vele magyarul beszélünk, mint némely községek lakói, a kik tudnak, de nem akarnak beszélni magyarul.

Az épitőmesterek és pallérok is lehetnének olyan hazafiak, hogy budai épitkezéseknél magyarul beszéljenek és olyannak több előnyt adjanak, ki akar magyarul beszélni, ha tud.

Az épitéseknél csak német és tót kiabálásokat hallunk, még a magyar vidéki paraszt is elnémetesedik és előkelőséget lát abban, ha a német nyelvet töri.

A napokban például egy egészen magyar ember kiabálta utcza hosszat a *Stroh kaufot*, de mikor már alkura került, magyarra változtatta a beszédet, mert a Strohkaufnál többet németül nem tudott, de hát azt hitte, hogy jobb kelete van Budán a portékának, ha németül kiáltja a portékáját.

Hogy a felső vidéken a tótokat mennyivel jobban hozzá szoktatják a magyar nyelvhez, mutatja, hogy a bádogedényt áruló fiuk szivesen törik a magyar nyelvet és belátják, hogy nem okvetlen szükség, hogy Budán az ember németül beszéljen.

Bizony nagy munka vár a magyar iskola egyesületre és ha életjelt nem ad a *nemzeti szövetség* iparkodása elhódítja előle a magyarositás érdemét.

Szegény állat, hogy elszabadult, futott a merre a két szeme vitte; az utczán nehány fajrokonja még a pocsolyába jól meghempergette. Ilyen helyzetben az utczán közeledett gazdája felé, a ki a midőn azt megpillantotta, látva, hogy tiszta vér és sár a szőre, megvolt győződve, hogy dühödt, fegyveréhez kapott és leteritette szegény megfizethetetlen hű kutyáját.

Hazajövet megtudta a valót.... de Lőrinczke is megszünt iskolai tag lenni.

Bár ő azon csak örült — mint mondani szokta: *ugyan mit tanultam volna még a tanitótól, mikor maga sem tud semmit.* Olvasni, számolni tudok, ha kell verselni is, a hunczutságba senki fia meg nem szégyenit; ezután legalább dolgozni tanulok.

Ez idő alatt özvegy anyja férjhez ment a falu bakterjához Csengeri Miskához. Sehogy nem egyezett a mostohával. Fogta magát, beállott egy gazdáho ostorosnak. Itt szorgalmas volt, jószághoz, gyerekhez, mindenhez igen alkalmas volt, sőt egész éjen át is elfont a fehér cselédekkel, csakhogy danolhasson és magát kedveztesse.

(Vége következik.)

Magyar Dalkör.

Élénk érdeklődéssel kisérünk minden mozzanatot, mely a műkedvelés, de különösen a dal érdekeivel szoros kapcsolatban van.

A legutóbbi évtized alatt lázas buzgalmat ujetett ki a dalárda egyesületek gyors egymásktáni alakulása és joggal mondhatni, hogy nem nis mértékben adott gondot az irányadó körökhek ezen dalárda egyesületek megalakitása, hogy a mai kor igényének mindenben megfelelő delyet foglalhassanak el a vele versenyző dalár a egyesületekkel szemben.

A közel mult napokban vettünk tudomást ismét egy ily nemes czélú dalkörről, mely elenleg fáradozik megalakitásán

El kell ismernünk, hogy Buda jelenleg társadalmilag rohamosan terjed, tehát méltán megkövetelheti magának egy uj dalkör megalakitását.

Örömmel üdvözöljük tehát ezen magasztos eszmét, miből önkényt folyólag nem zárkózhatunk el annak kijelentésétől sem, hogy a pártfogást igen t. olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

Ez az uj „Magyar Dalkör“ hivatásul tüzte ki maga elé, csupán a *hazai* zeneköltők régi és uj dalainak előadását, melylyel ez ideig egy dalárda kör sem dicsekedhetik, mert a hazai termékeken kivül szivesen vesz fel programmjába idegen nyelvü és zenéjü énekek előadását. Amde ép ennek ellenkezője fog az ujonnan alakitandó „Magyar Dalkör“-nél érvényesülni, mert czélul tüzte ki magának azt, hogy a szép magyar nyelvü és zenéjü régi és uj énekek előadása által az idegen darabok háttérbe szoritassanak

Nemes törekvés!

Látszik tehát ebből, hogy mennyire szivén hordja ezt az alakulni szándékló egyesület a magyar énekek felkarolását és azok előadását, mert mint örömmel constatáljuk, nevezett Dalkör a hazai nevesebb zeneszerzőkkel összeköttetésbe lépett, miáltal a közönséggel mihamarabb megismertetni óhajtja a hazai dalok legujabb remekeit.

Ennek a szándéknak kivitelében mindenesetre legfőbb szerep jut első sorban a „Magyar Dalkör“ működő tagjainak, kiknek jó példaval kell karöltve előljárni a Dalkör által kitüzött czél megvalósitásához.

Másodsorban súlyt kell fektetni a pártoló tagokra, miután csakis az egylet hathatós pártolása támogatásával érheti el a Magyar Dalkör azon pontot, hogy feladatának teljesen megfelelhessen

Daczára annak, hogy az eddigi működő tagok jelenleg a Dalkör megalakitásán fáradoznak, mégis már régi és uj dalaink közül nagyon sokat egész praecisitással adnak elő, hogy méltán örül a szivünk, midőn egy ifjú Dalkör támogatását k. olvasóink b. figyelmébe ajánljuk

Nem szabad azt sem említés nélkül hagyni, miszerint a Magyar Dalkör vegyes karra átirt darabokat is ad elő, igy tehát kétszeres a siker, mert a Magyar Dalkör működésében *hölgyek* is egyaránt vehetnek részt, mi a Dalkör majdani nyilvános szereplésénél kitünő szinezetet fog adni a magyar énekek hü előadásával.

Mindezekből látszik tehát, hogy a nehéz czél eléréséhez okvetlen szükséges a pártolás, melyet szivünkből ajánlunk k. olvasóinknak és adja az Ég Ura, hogy a Magyar Dalkört mielőbb legyünk szerencsések hallgathatni és előadásában gyönyörködni.

Bizton reméljük, hogy sikereiben nem fogunk csalatkozni, A Magyar Dalkör fáradozásait és buzgó szorgalmát pedig halhatatlan babér fogja koszorúzni

P. A.)*

*) Mindig örömmel látjuk, ha magyar a dalt mivelik. A magyar nóta nem csak magyarosit, de magyarrá tesz. Adja az Isten, hogy az uj dalkör is ugy megizmosodjék, mint a többi budai dalárdák.

Szerkesztő.

Krecsányi bucsuja.

Hrusz Árpád Jánostól.

Elbucsuztak; — az utolsó tapsok is elhangzottak, a függöny legördült, a budai nyári szinház, a hol már annyi édes dal, annyi édes magyar szó hangzott el, néma marad tavaszig.

Az a szép számu közönség, mely a mai előadáson oly lelkesen ünnepelte Krecsányi igazgatót, szünni nem akaró lelkes tüntetésével bizonyitotta rokonszenvét, szeretetét a magyarosodás legbuzgóbb apostola, Krecsányi Ignácz iránt.

Senki, soha jobban meg nem hóditotta a budai közönséget, mint Krecsányi, ki hosszu, nagyon hosszu éveken át a legnagyobb odaadással, a leglelkesebb, a legönzetlenebb buzgalommal küzdött Buda magyarosodásáért, s mindezért mi a jutalom, az, hogy igy ősz táján kezébe nyomjuk a vándorbotot, azt mondjuk, viszontlátásra a tavaszszal.

Bizony ez nem hálas eljárás a főváros hazafias közönségétől, mert ha még késik a budai állandó szinház megvalósulása, legalább ne eresztenénk el, a kit mindnyájan szeretünk, legalább tennénk lehetővé, hogy találna köztünk otthont télre is; hisz ezt oly könnyü volna megvalósitani, ugy hogy télen a várszinházban a nemzeti és operaszinház helyett Krecsányi magas szinvonalan alló, minden kivánalmat kielégitő társulata játszna; ezt és a budai állandó szinház eszméjének valahára való megvalósitását a legszivélyesebben ajánljuk az illetékes körök figyelmébe.

Krecsányi bucsubeszedét itt közöljük szó szerint, mert minden egyes szava hazafias, őszinte érzelmét, szeretetét fejezi ki.

„Mélyen tisztelt és nagyrabecsült műpártoló közönség!

Az utolsó taps Az utolsó kihivás E tapsok, melyek még rövid idő előtt, a nyár folyama alatt mint aeolhárfa messze elhangzó bübájos zenéje hatottak reám, most, az elválás nehéz perczeiben, bánatos gondolatokat keltenek bennem és szomoru érzelmeket támasztanak szivemben Eljött az ősz. És én most, e tapsok felhangzásakor, a távol hazába költöző vándor madarak szárnysuhogásának hideg szellét érezem. Majd a templom harangjának temetésre szóló kongását vélem hallani, mely kérlelhetlenül azt tudatja velem, hogy a nyárnak vége, fővenyóram lejárt, bevégeztem pályafutásomat.

Szivem jobb feléből köszönöm a méltánylás az elismerés e magasztos, e lélekemelő nyilvánulásait. Köszönöm, hogy most, utoljára e lámpák elé szólitani kegyeskedtek — Eme nagyrabecsült kitüntetésükkel alkalmat nyujtottak nekem arra, hogy a lefolyt nyáron irántunk tanusitott áldozatkészségükért és hazafias pártfogásukért nehány igénytelen de őszinte szóval köszönetet mondhassak

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!
A költő immár azt énekli, hogy:

. . . Eljött az ősz. A fecske, gólya már
Elköltözött, pusztább lett a határ,
És utra kél már a szegény vándor szinész.
És mig a madárnak két hazája van,
Ő ez egyben is vándor untalan . . .“

A függöny legördült.

A nemzeti zászló, küzdelmünk, kulturális hivatásunk, nemzetiségünk eme büszke jelvénye, eme szent symboluma eltünt már a budakrisztinavárosi szinkör tetejéről. Levettem, hogy önök iránti határtalan tiszteletem, köszönetem és hálám jeléül a földig meghajtsam azt, és e zászlóval együtt én is hódolva hajoljak meg önök előtt.

Az önök pártfogása, méltánylása és lángoló hazafiui áldozatkészsége tette lehetővé azt, hogy mi e szent zászló alatt küzdve, több mint öt hónapon keresztül hivatásunktól áthatottan áldozhattunk Thália oltárán Az önök érdeme, hogy itt, ezen a helyen, hol másfél évtized előtt még csak elvétve hallatszott a magyar szó, a hol szinészetünk csak árva, tengődő, nyomorgó, lenézett és megvetett mostoha gyermek volt, ma már édes otthont találunk. Tizenöt esztendő előtt a szinigazgatók itt rendesen eljátszották a költő „Babérfa és koldusbot“ czimü darabját. Csakhogy ez a dráma akkor nem a szinpadon, hanem a való életben, az élet prózai mivoltában lett előadva. Mert hisz a magyar szinészetnek akkor még nem termett babér, hanem annál szárazabbra, annál görcsösebbre zsugorodott kezükben évenkint a koldusbot.

Mindez megváltozott. Köszönet, hála értte önöknek. És forró köszönet a fővárosi mindkét ajku sajtónak, mely a budai nyári szinészetet folyton figyelemmel kisérte és lelkesen pártolta, támogatta. Ma már sürübb nálunk a magyar szó, ma már tömegesebben járunk a szinházba, s mint koszorus halhatatlanunknak, Jókai Mórnak „Dózsa György“ czimü darabjaban a lantos költő, a király lantosa énekli, ma már „. . Örömmel jön a jó barát örömek házába. . .“

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Végig tekintve e diszes közönségen, mely utolsó előadásunkat ily nagy számmal tisztelte meg, s összehasonlitva a multat a jelennel, elérkezettnek látszik az az idő, hogy a Krisztinavárosnak, mely rohamos fejlődésének, szellemi és anyagi haladásának és felvirágzásának majdnem mindennap szembeötlő jelét adja, végre valahára állandó szinház legyen Engedje a mindenható, hogy emelkedjék a főváros e részében, mielőbb a budai közönség izlésének és müigényeinek megfelelő diszes szinház és hangozzék majd ott szóban és dalban édes honi nyelvünk mindaddig, mig magyar élni és Buda állni fog. Ugy legyen!

Utolsó kérésem: tartsanak meg a távolban is nagyrabecsült jóemlékükben!

Utolsó szavam: Isten önökkel!

Utolsó ohajtasom: legyenek boldogok!

A legörömtelibb, legboldogabb viszontlátásig 1898. év május hó elsején“

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Lenz Ferencz.

Ha a nyugateurópai müvelt és gazdag államokat megközeliteni s elérni akarjuk, úgy mindenesetre s első sorban arra kell törekednünk, hogy iparunkat a lehetőségig fejleszszük s fokozzuk. Elismerés illeti mindazokat, kik hazánkban az ipari pályán működve, azt emelni s annak tekintélyét növelni igyekszenek, mert nálunk főképen ettől várható boldogulás, ettől várható a nemzet vagyonosodása, ettől tekintélyünk öregbedése a külföld előtt.

Lenz Ferencz is azok közé tartozik, kik az ipari pályán keresik boldogulásukat, s ha Lenz Ferencz nagy szorgalmát, üzlete virágzása iránt való igazi lelkesedését s odaadását, valamint a vevők iránt tanusitani szokott rendkivüli figyelmét, udvariasságát tekintjük, úgy bizvást elmondhatjuk róla, hogy ő a pályán nemcsak keresi, de fel is találta már boldogulását. És ezt méltán meg is érdemli, mert értelmes, józan kereskedő, a ki nem ismer fáradságot, ha arról van szó, hogy a nagy közönség igényeit kielégitse.

Virágzó papirkereskedése egyike a legkeresettebb hasonló nemü üzleteknek Budán s ő a feléje irányuló bizalomra érdemes is tud lenni, mert nem kicsinyes, nem kapzsi, szivesen áldozatokra is kész, valahányszor jó ügynek tehet szolgálatot.

Hasonló nemes törekvést fejt ki üzletének másik ágában, a bőrkereskedésben is és szinte csodálni lehet, miként képes e két különféle üzletágat úgy összetartani, hogy azok egymásnak kárára avagy rovására ne essenek. Hja, hiába, nemcsak a hadvezetéshez kell a taktika, megköveteli azt az üzleti élet is. Lenz Ferencz okvetetlenül rendelkezik ezzel a ké-

pességgel, különben nem volna képes kettős üzletét a virágzás szinvonalán fenntartani.

E mellett igen előzékeny, barátságos és jómodorú ember ő, a ki igen szivesen látott tagja a különféle társaskörőknek s azonkivül jóltevője a szegény iskolásgyermekeknek, kiket évente nagy mennyiségü iró- és rajzszerekkel lát el, a nélkül, hogy e gondoskodásáért bárki részéről is köszönetre avagy hálára számitana.

Ingatlanok forgalma.

A lefolyt héten átiratás alá kerültek a következő ingatlanok, ugymint: Perényi Dénesné I. ker Kelenföld 13787 sz, a telke Vadas Adám és nejére, Esztergomi Mihályné I. ker. Krisztinaváros 638/39—1 sz. háznak része 5000 frtért Batskovits Károlyra, Novák test vérek II. ker. Ganz-utcza 2779/80. sz. háza 17,000 frtért Bajkai Mihály és nejére, Bácskai Albert és társa I. ker. Istenhegy 7008/1—7. sz. telke 2939 frtért Erdei Dezsőre, Ballon Márkusné III ker. Pálvölgy 4722/23. sz. telke 7000 frtért Surányi Józsefre, dr. Pollák Gyula és neje I. ker farkasvölgyi dülőben 8696/2/c sz. telke 0301 frtért Kolcser Ede és nejére, Wagner Antal I. ker. kutvölgyi dülőben 6715/1—3. sz. telke Wagner Jakabra, Peringer Ferencz I. ker. városmajor utcza 726/1. számu háza 34.000 frtért Herczeg Lászlónére, Haluska Ferencz II. ker rézmáli dülőben 3357/1. sz. telke 47.615 frtért Rady Jánosra, Hunfeld Géza I. ker. naphegy 12.621—22. sz. háza 21 000 frtért Stettner Gézára, Gründler Jánosné I ker. villányos dülőben 6508. sz. telke 1900 frtért Junger Antal és nejére, özv. Péterek Lajosné III. ker. repkény utcza 3961/8. számu háza 16 500 frtért Plesz Lipótra, Gründler Jánosné II ker. rézmáli dűlőben 5481 sz a telke 694½ frtért Friedmann Ignáczra, Schmidt Sándor és neje I. ker németvölgyi dülőben 8991—7994. sz háza 26.500 frtért Pál Károlyra, Alaresch Henrikné III. ker. ó-budai rakpart 177. sz. háza 15 580 frtért Thaller Ferencz és nejére, Gittinger József és társai III. ker. Solmári utcza 770. sz háznak 59/96 od része 4917 frtért Gittinger Rozáliára, Faludy Károlyné III. ker. mocsáros dülőben 2086. sz. telke 15.000 frtért Kogler Adolfnéra, Knekenbauer József III. ker. kiskorona-utcza 467/68. számu háza 6500 frtért Rosenfeld Roza és Ferenczre, Harrer Mihály III. ker Kaszás-dülőben 2261—62. sz. telke 1025 frtért Keszler Pálra, Lang Károly III. ker. 5715 szamu telke 500 frtért Lindmayer Antalra

Szinház.

Kisfaludy szinház. A lefolyt héten az ó-budai Kisfaludy-szinházban egyetlenegy előadás volt, a mely alkalommal Dr. Balassa Armin szegedi ügyvéd a „*Földönfutó*“ czimü népszinműnek volt a bemutatója. Közönség nem nagy szammal volt jelen s ez nem is csoda, mert a szinház igazgatója már két hét óta nem ragasztat ki szinlapokat s igy sokan nem is tudják, történik-e egyáltalában valami a „Kisfaludy-szinházban.“ Pedig a tagok szorgalmasan tanulnak, naponként kétszer is tartanak próbákat, de a fent emlitett ok miatt ne csodálkozzék az igazgató, ha különben is kis szinháza kong az ürességtől. Ami magát a darabot illeti a mostani ujabb népszinművekkel bátran kiállja a versenyt.

A szerző, Balassa Armin dr. határozott tehetségnek látszik, aki jól ismeri a népet s tud is a nyelvén beszélni. Alakjai igazak, ugy tesznek-beszélnek, hogy készségesen akczeptálunk mindent, a mit a szinpadon látunk. Meséje ugyan nem uj, de szerzőn látszik, hogy ujat is akart nyujtani. A kitett gyermeket, ki később saját testvérét szereti meg, már nem egyszer láttuk; de Balassa uj motivumokat sző meséje keretébe s ezzel tud annyi érdeklődést kelteni, hogy a közönséget nem egyszer tapsra ragadja. A darab legnagyobb értéke azonban igazán szép, poétikus nyelvezetében rejlik s hatásosan megirt jelenetein kivül, főleg ennek köszönheti szerző a sikert, melyet darabjával elért. A szereplők tőlük telhető igyekezettel játszottak.

Első sorban Kiss Jánosnéról kell megemlékeznünk, a ki ritkán mutatja be magát őt megillető szerep körben. A „*Földönfutó*“ czim szerepében igen szépen játszott s szerepének drámai részét teljesen érvényre emelte. A „*Földönfutó*“ gyermekének „Laczinak“ Kiss János volt a jeles ábrázolója úgy játékáért, valamint szépen előadott énekéért méltán megérdemelte a közönség zajos tapsait Hogy Szilassy Imrében milyen kitünő apaszinészt birunk, azt megmutatta „Majsai András“ szerepében. Bokor Tivadar, mint „Marczi“ szolga jóizü és humoros játékával sokszor megnevettette a közönséget, ugyanezt mondhatjuk Szentes Jánosról, a ki egy szerelmes agglegényt kitünő alakitásban mutatott be R. Pataki Róza és Halmi Hedvig ugy kedves játékukkal, valamint hatásteljesen előadott dalaikkal tüntek ki. Kivülök még Somogyi Rózsika, Andrássy Giza és Radák Rózsa érdemelnek dicséretet.

A szinház mint halljuk e hó 15-éig zárva marad, mely idő alatt az igazgató szervezi ujból társulatát Kivánjuk, hogy a lelkes igazgatónak sikerüljön első sorban egy ügyes rendezőt megnyerni, helyes műsort összeállitani, egy jól fegyelmezett zenekart szervezni s ne engedje magát holmi asszonyi befolyásoknak kitenni, mert ez csak artalmára lenne a már egy izben szépen megindult erkölcsi és anyagi sikernek. Végül megemlitjük, hogy a társulat tagjai közül Október hóban megvalnak: Szentes János, Morvay Antal, Lejtényi Jenő, Csillag Benő, Keller Gyula Bokor Tivadar, Faragó Antal, Garai Károly, Heltay Jenő, Füzessi Szidi és Kovacs Lenke.

Kérjük azokat, kik a mult ¼ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindket partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt	— kr.
Fél évre	3 „	— „
Évnegyedre . . .	1 „	— „

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt	— kr.
Fél oldal	30 „	— „
Negyed oldal . .	15 „	— „
Nyolczad oldal . .	7 „	50 „

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A **Buda és Vidéke**“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

— **III Béla király csontjai.** Az ismert királyi kézirat alapján III. Béla király csontjait a budavári koronázási templom egyik kápolnájában fogják eltemetni. Azt azonban még nem határozták el, hogy megtartják-e az ünnepélyes körmenetet, vagy a Mátyás-templomban üvegkoporsó alatt teszik ki nehány napra a királyi ereklyéket. A hintót azonban, a mely a csontokat a körmenetben vinné, megrendelték, sőt már el is készült. Nagy üvegoldalas batárhoz hasonlit, a melynek a tetőzetét korona disziti. A szertartást ugy tervezik, hogy a királyi ereklyéket a szentélyben állitott ravatalra helyezik s három napig hozzájárulhat a kegyelet. Körülte a koronaőrség áll föl Az egyházi szertartást a herczegprimás végzi, a délelőtti órákban, nagy rekviemmel. A csontokat a kápolnában való elhelyezés előtt kiviszik a templomból s Budavárban körmenetet tartanak vele azokon az utczákon, melyeken Szent István-napi körmenet szokott átvonulni. Az ünnepélyre meghivják az országgyülést, a hatóságokat. Katonaság vonul ki, sorlövést ad, a Gellérthegy ágyui megdördülnek s a templomok harangjait az egész városban meghuzzák.

— **A budai közvágóhid.** A budaiaknak minden reménykedésöket megsemmisitettte ma a belügyminiszternek az a határozata, amelylyel beleegyezett, hogy Budán közvágóhidat ne épitsenek. A főváros még 1888-ban kimondotta, hogy Budán közvágóhidat épit, s a magán házakban való vágást megtiltja. Az épitéssel azonban késtek, mert a közélelmezési ügyosztály terve az volt, hogy a budaiakat is a pesti közvágóhid használatára kényszeritse. Ezt a czélját el is érte Juniusban ugyanis az ügyosztály előterjesztést tett a közgyülésnek, beszámolt a kilencz év alatt történtekről, s azt javasolta, hogy most már ne is épitsenek Budán közvágóhidat, hanem kötelezzék a budaiakat a pesti közvágóhid használatára. A közgyülés zajos és heves vita után a javaslatot elfogadta. A budaiak megföllebbezték de ma a miniszter a közgyülés határozatát jóvá hagyta. Ez Buda sorsa.

— **Ló-árverés.** Folyó évi október hó 5. 6. 7. és 8-án alulirott katonai hatóság által Budapesten, V. ker., az Uj-épület laktanya nagy udvarában körülbelől 500 kisorolt ló fog azonnali készpénz fizetés mellett árverés utján eladatni. Az árverés mindenkor reggeli ½ 9 órakor veendi kezdetét A III. rendfokozat és a vételár magassága után lerovandó bélyeg illetéket a vásárló a vásárlási összeg befizetése mellett tartozik fedezni. A cs. és kir. 4. számu vonatosztály parancsnoksága.

— **A Budai Könyvtár** alapja javára szept. 18-án rendezett őszi mulatság rendezősége e napokban tartotta meg zárülését, mely alkalommal a tisztviselők egybehangzó jelentéseiből a mulatság ugy erkölcsi, mint anyagi sikereit örvendetesen vette tudomásul. Különös köszönetet mondott a rendezőség a bpesti polgári lövészegyletnek, mely diszes termét a mulatság alkalmára ingyen engedte át, a budai légszesztársulat igazgatóságának, mely a világitást dijtalanul eszközölte, a székesfőváros tanácsának a főváros szegényalapra fizetendő járulék elengedéseért. B a g ó Alajos könyvnyomdatulajdonosnak a nyomtatványok kedvezményes áron történt előállitásáért. W i r k e r urnak a mulatság alkalmából ajándékozott 2 drb és összesen 20 frt értékü bpesti polg. lövészegyesületi részletjegyért. S z a b ó M. Ferencz uruak egy Munkácsi-képért és nehány könyvért, nemkülönben városrészünk számos, áldozatkész egyéniségeinek, kik a rendezőség felhivásának engedve, jegyeik megváltása czimén adományaikkal a könyvtár alapjainak gazdagitásához járultak. A szept. 22 éig befolyt összegeket már előző számukban kimutattuk; szept 22-étől 30-áig következő összegekkel váltották meg jegyeiket: 2 frt: Barvits Albin, Bauer József, Duma György, Morócz Ferencz. Münzberger Ferencz, Szalay Sándor, Tőry Gusztáv dr., Wagner Vilmos. 1 frt 50 kr: Szaibl Lipót 1 frt 20 kr: Bischoff Antal. 1 frt: Baumgartner Alajos, Divald Oszkár, Goldner Ede, Karácsonyi Camillo gróf, Kondor József (Csurgó) Lukse Fábry Béla, Marffy Ágoston, Miskey J. Béla, Preszeller Antal, Rónay Károly dr., Tatay Adolf dr., Turian József, a hazai ált. bizt. részv. társ. A rendezőség elhatározta, hogy a mulatság tiszta jövedelmét oly feltétellel fogja a Budai Könyvtáregyesületnek átadni, hogy az mint a könyvtár alapja tőkésitessék, melynek csak kamatai használhatók fel. A rendezőség számadásait már legközelebb lezárni óhajtaná, azért fölkéri mindazokat, kik jegyeiket elfogadni szíveskedtek és azzal még nem számoltak el, azt mielőbb eszközölni méltóztassanak. A kultu-

rális czélra szánt szives adományok a Budai Könyvtár-egyesület elnökségének postautalványon is beküldhetők.

— **Iskolaügy.** A székesfőváros tanácsa már több évvel ezelőtt elhatározta, hogy a szűk, egészségtelen s egyébként is alkalmatlan fő utczai elemi iskola helyett uj iskolát emeltett a II ker. ponty-utczában. Az erre szükséges telek hosszas alkudozások után már a főváros tulajdonába ment át, de az épités ügye egészen a feledésbe merült, mivel a mérnöki hivatal még mindig késedelmeskedik a tervek elkészitésével s bemutatásával. Most — mint értesülünk — a vizivárosi iskolaszék sürgető kérvényt intéz *Márkus József* polgármesterhez az épitésügyének minnél gyorsabb és biztosabb elintézése iránt.

— **Budai Polgári Kör.** Elnöki megbizásból értesitem a Kör t. tagjait, hogy a téli idényre a Kör ismét 6 első rendü zártszéket (VII és VIII. sor 5., 6., 7. sz.) bérelt a budai várszinházban. Az ezekre szóló jegyek darabonkint 1 frtért a Kör komornyikjánál kaphatók. *Frommann István*, a Kör igazgatója.

— **A czitadella, Károly-kaszárnya és Ujépület átadása** ügyében értekezlet volt a közmunkák tanácsánál. Rupp Imre miniszteri tanácsos elnöklése mellett. Az értekezleten ott voltak a közmunkák tanácsa részéről: Bakos János osztálytanácsos és Garancsy Mihály titkár, mint jegyzőkönyvvezető; a pénzügyminiszteriumtól: Bakonyi Géza osztálytanácsos; a főváros képviseletében: Kun Gyula tanácsos, Toldy József főügyész, Heuffel Adolf középitési igazgató, Lampl Hugó főszámvevő, Preyer Hugó és Kauser János fővárosi bizottsági tagok; a katonaság részéről: Wittek ezredes az épitési igazgatóságtól s egy tiszt a katonai intendanturától. Az értekezlet folyamán történt megegyezés szerint a Károly-kaszárnyának a Károly-körútra nyitó részét már az idén, október 29-én átadják a fővárosnak. A katonaság nyilatkozata szerint az Ujépületet bármikor átadhatják, ugy hogy okt. derekán hozzá lehet fogni a lebontáshoz. A czitadellára nézve a katonai képviselet kijelenti, hogy a főváros mérnöki hivatalától bemutatott bontás-tervet, a mely a czitadella erődités jellegét megszünteti, minden tekintetben megfelelőnek tartja és elfogadja. Mindaddig azonban, a mig az erődités jellege a bontások folytán meg nem szünik, a katonaság a megszállás jogát fentartja magának. A mint pedig az erődités jellege megszünt, a katonaság a mintegy 25 négyszögméternyi nagyságu térnek fönntartását kivánja, alkalmas helyen, a Gellérthegyen, a jelzés szolgálat teljesitésére, ugy azonban, hogy abban az időben, a mikor nem teljesitenek jelzés-szolgálatot, ez a terület is a fővárosnak illetőleg a nagyközönségnek a szolgálatára áll, vagyis, hogy a katonaság erre a 25 méternyi területre tulajdonjogi igényt nem formál. Ennek folytán a főváros részéről fizetendő első részlet (2 millió forint) az 1898. évi január elsején válik esedékessé. Eme részlet végösszegének megállapithatása végett, a vegyes bizottság összegezte azt, hogy a főváros mely területeket és milyen árban adott át a katonai kaszárnyák épitésére s ebből kitünt, hogy első részletül a főváros nem 2 millió, hanem 1 millió 600.000 frt befizetésével tartozik. Az ekként történt megállapodásokról rendes jegyzőkönyvet fognak fölvenni és hitelesiteni.

— **Harcz a szubvenczióért.** Az ó budai szinház igazgatójának: *Serly* Lajosnak, mióta szinházát megnyitotta, folyton a legnagyobb anyagi zavarokkal kellett megküzdenie. A főváros megszavazott ugyan részére szubvencziót, de azt előleges havi részletekben határozta kiadatni. Serly zilált viszonyaira való hivatkozással, egyre kérvényezett a fővárosnál a szubvenczionak részletekben való kiadásáért, de a kérések folyton sikertelenek maradtak. Néhány héttel ezelőtt utasitotta a tanács vissza Serly legutolsó kérvényét, a melyben 1500 forint kiutalványozását kérte. A mai napon ismét érkezett egy kérvény a városhoz, a melyben Serly társulatának férfitagjai kérik a szubvenczió kiutalását.

— **A tárogató.** Stowasser János cs. és királyi udvari és hadseregszállitó, a legkitünőbb magyar hangszergyáros által javitott tárogatót bemutatta lapunk szerkesztőségében művészek és történetismerősökből álló szakértő társaságnak. Valóban ugy van, mintha a mult szólalna meg ebből a bűbájos hangszerből, mit nagyon könnyen lehet fuvni még a gyermeknek is. A Stowasser-féle tárogató minden más versenyt kizár és ezennel felhivjuk rá a művészvilág figyelmét. A katonai és honvédségi zenekarokban is bevezetik ezt a hangszert, mely a hölgyvilágban is hóditani fog. Közelebb a *Mátyástemplom tornyán, a budai zeneakadémiában, budai zenekörben* és a budavári főuri szalonokban szólaltatják meg. Büszkeséggel irunk minden alkalommal a budai iparnak erről a nagy diadaláról.

— **Szüret.** Az I—III. kerületben és a vidéken a szüret folyik. Meglátszik, hogy a szőllők szaporodtak. Ez a szüret is ösztönözi a lakosságot a szőllőtelepetisre. A minőségre nézve nagyon jó a termés és ritka szép szőllőket láthatunk. Szorgalom és Isten áldásával megint jó szüretek lehetnek Buda és vidékén.

— **Postások szabadsága.** A sokat fáradozó posta kézbesitőknek nyolcz napi szabadságuk lenne. Az igazgatóság azonban csak hat napot kegyeskedik adni részletekben akkor, mikor neki tetszik, nem pedig mikor kérik. A rosszul javadalmazott és sokat fáradó posta kézbesitők jobb bánásmódot érdemelnének.

— **A társaskocsi.** A társaskocsik ugy látszik arra valók, hogy még jobban kipróbálják a budaiak páratlan erényét, a türelmet. A városmajor utczabeliek elhatározták, hogy azokat a táblákat, a melyek a társaskocsik állóhelyeit jelzik, lefényképeztetik és a muzeumnak adják. A tekintetes tanács jól tenné, ha a társaskocsi igazgatójával a hátán nem engedne dohányt vágatni. Talán leszsz olyan budai bizottsági tag, ki a közgyülésen ezt a méltatlanságot szóba hozza. Nagyon kérjük őket, hogy hozzák is szóba.

A középitési bizottság üléséből tárgyalás alá került a Rézmál, Szemlőhegy, Basarét és Nyék dülő szabályozásának a terve. Ez az ügy már a középitési bizottság előtt is háromszor fordult meg s most a közmunkák tanácsa értesiti a fővárost, hogy a mecset-utcza meghosszabbitását és egy harmadik szerpentin beékelését a Margit- és a zárda-utczák között, nem tartja szükségesnek. Ennek figyelembevételével, a mérnöki hivatal uj tervet készitett. Ezt a tervet Devecis Ferencz müszaki tanácsos ismertette ma a bizottság előtt s hangsulyozta, hogy a közgyülés, ennek az utnak az épitésénél a 4%-os emelkedés mellett határozott. A fölszólaló is ezt a lejtőt fogadja el, ugy, hogy az ut egy része vizszintesen is legyen épitve, mig ellenben a mérnöki hivatal terve szerint $6^5/_{10}$% volna az emelkedés. A tárgyhoz Heuffel középités igazgató szólt még hozzá s aztán elhatározták hogy a harmadik szerpentin is be legyen ékelve és a tervek 4%-os emelkedéssel dolgoztassanak ki. Hozzájárult a bizottság a Hungária-ut és a X. kerületben épült gyüjtő-fogháztelep csatornázásának a terveihez s aztán kisebb jelentőségü telekszabályozó ügyek elintézése után, az ülés véget ért.

— **Kivilágitott tisztviselő telep.** A budai Csillaghegy aljában elterülő „békásmegyeri tisztviselő telep“ tegnap este a fővárossal egy időben ragyogott a kivilágitás folytán. Az összes házak ablakai zöld galyakkal és virágokkal diszitve fényárban usztak. A Csillaghegy tetején három hatalmas örömtüzet gyujtottak, mely egész Ujpestig és Szent-Endréig is látható volt. Az ottani kőbánya és a téglagyár munkásai nagy tömegekben vonultak fel az örömtüzekhez s onnan kiáltottak messze hallhatólag: Éljen a király! Mire mozsarak durrogása, a hegyaljában levő tisztviselő telepről pedig felbocsátott szebbnél-szebb rakéták válaszoltak. A kivilágitás 7 órától $^1/_2$10 ig tartott és a környéknek valamint a viczinális vasuton arra utazóknak elragadó látványt nyujtott.

— **Helyszerzés.** Egyik előfizetőnk ezelőtt 14 nappal Nazercsák I., Disztéri cselédelhelyező intézetében cselédet kért — azóta 3—4 izben szóval és levélben sürgette. Az utolsó napon azt jelentette ki, hogy nála nem járt senki — pedig az ülő vörös polgár jól értette, hogy sürgősen kell a cseléd. — Ajánljuk a közönség figyelmébe ezt a pontatlanságot. Ezért jobb cselédet keresni a Buda és Vidéke apró hirdetése utján.

Az októberi évnegyedben ajánljuk a Buda és Vidékét. Kérjük barátainkat, hogy lapunkat terjesszék és arra előfizetőket gyüjtsenek. 3 előfizető után tisztelet példánnyal szolgálunk. Négy mutatványszámot ingyen küldünk, az ötödik után az elfogadót előfizetőnek tekintjük. Kérjük a Buda és Vidékét minden nyilvános helyen.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— **Kiadó lakások:** Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzéket adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadó lakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.

— **Jó zeneiskola.** *Somogyi Mór* a kitünő zeneművész előkelő tanerőkkel ellátott zeneakadémiája VII., Erzsébet-körut 13 ik szám alatt van.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

Ne ijedjen meg,

ha esetleg mindenütt, meg itt és ott, uton utfelen azt hallja, hogy az **„Unalomüző“** olyan páratlan portéka, mely össze-vissza csak öt hatosba kerül,

hanem bátran

küldje — akár levélbélyegekben is — azt az ötven krajczárt **Bartalits Imre könyvkiadóhivatalába**, avagy

szúrja le

bármely postahivatalban egy postautalványra azt a 100 fillért, a melyért **egy koronát** érő jó kedvet szerezhet magának.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula

Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

Hirdetések

felvétetnek

a kiadóhivatalban.

H., ker. Városmajor-utcza 28.

PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK.

Hirdetmény.

Az 1897. évi szeptember 21-én tartott rendkivüli közgyülésen elhatároztatott, hogy a bank részvénytőkéje 5000 drb. uj részvény kibocsátása által két és fél millió osztr. értékü forinttal fölemeltessék és hogy emez uj részvények, melyek 1898. január 1-től az üzleteredményben részesülnek, a régi részvények birtokosainak átvételére fölajánltassanak

E határozat alapján a régi részvények birtokosainak a fönt emlitett 5000 darab részvényt átvételre a következő feltételek mellett ajánljuk föl.

1. Öt-öt régi részvény alapján egy-egy uj részvény vehető át.

2. Az *átvételi árfolyam* osztrák értékü *1150 forintban* állapittatik meg, melyből 500 frt a részvénytőkére, 650 frt pedig a tartalékalapok javára fog iratni.

3. Az átvételi jog a különbeni elenyészés terhe alatt ez évi szeptember 22-étől kezdve *ez évi október 5-éig bezárólag* hétköznapokon értékpapirpénztárunknál gyakorolható. E határidővel az átvételi jog megszünik.

A ki átvételi jogával élni kiván, tartozik a régi részvényeket szelvényiv nélkül, jegyzék kiséretében, melynek mintája a bank értékpapirpénztáránál átvehető, lebélyegzés végett ugyanott benyujtani és egyidejüleg az első részfizetést készpénzben teljesiteni.

4. A benyujtott régi részvények azonnal lebélyegeztetnek és visszaadatnak, tiz nap leteltével pedig az első befizetésről szóló elismervény visszaadása ellenében ideiglenes részvényjegy, illetőleg igazolvány (lásd a 7. pontot) szolgáltatik ki, melyen ugy a lebélyegzés alkalmával eszközölt, mint a későbbi befizetések nyugtáztatnak.

5. A befizetések következőképp teljesitendők:

o. é. frt 230.— 1897 szept 22-től okt. 5-ig
„ „ „ 230.— „ nov. 1-től nov. 15-ig.
„ „ „ 230.— „ decz. 1-től decz 15-ig.
„ „ „ 230.— 1898 jan. 1-től jan. 15-ig.
„ „ „ 230.— „ febr. 1-től febr. 15-ig

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet vagy valamennyit egyszerre a kitüzött határidő előtt is befizetni

Az 1898 január 1-je előtt teljesitett befizetések után a bank a befizetés napjától *1897. deczember 31-ig* 5% *kamatot térit meg*, ellenben oly befizetésekre, melyek 1898. január 1-én tul teljesittetnek, a bank 5% kamatot fog beszedni

Részletfizetések késedelmessége vagy elmulasztása az alapszabályok 8 és 9. §§ alkalmazását vonja maga után.*)

6. Valamennyi részlet befizetése után, de nem 1898. április 1-je előtt, a fokozatos bélyegilleték lefizetése mellett az ideiglenes elismervények teljesen befizetett részvényekre átcseréltetnek.

7. Ötödrészvényre szóló ideiglenes elismervények nem adatnak ki, ha azonban oly részvénybirtokos, kinek ötnél kevesebb részvénye van, átvételi jogát gyakorolni kivánná, ugy minden régi részvény után egy igazolvány adatik neki.

A teljes befizetés után öt ily igazolvány 1898. április 1-étől kezdve egy teljesen befizetett részvényre atcserélhető.

Budapesten, 1897. szept. 21-én

Az igazgatóság

*) 8.§ Minden, az esedékesség napján nem teljesitett befizetés után 6% késedelmi kamat jár

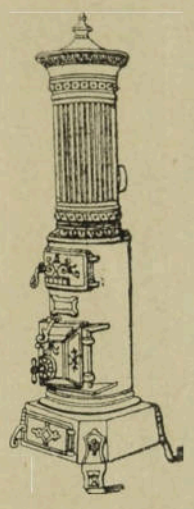
9. §. Az ideiglenes elismervények számai, melyekre a befizetés az esedékesség napján nem teljesittetett, a fizetés elmulasztásának az alapszabályokban foglalt következményeire való utalás mellett három izben közzététetnek. (Alapsz 71. §.) Hat héttel az utolsó közzététel után joga van a társaságnak kijelenteni, miszerint a késedelmes részvényesek társasági jogaikat, az ideiglenes elismervények pedig érvényüket elvesztették és föl van jogositva ez utóbbiak helyett ugyanazon számmal ellátott uj elismervényeket tőzsdeileg eladni.

Ezen határozmány az ideiglenes elismervényeknek kitüntetendő.

Cs. és kir. szabadalom, alulról kezelhető ablakzár.

Szulzberger József

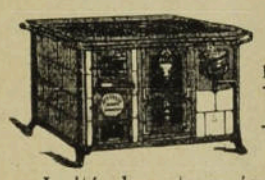
épület és műlakatos mester.

Ajánlja dús raktárát, mindennemű, saját gyártmányú takarék és asztal tüzhelyeit, úgy szintén vas kályháit minden nagyságban; továbbá készit mindennemű épület és műlakatos munkát, sirrács keritéseket és keresztteket.

A minták megtekinthetők.

Műhely és iroda:
Budapest, Pálya-utcza 6.
Fiók üzlet, tűzhely és kályharaktár:
Pauler- és Roham-utcza sarok,

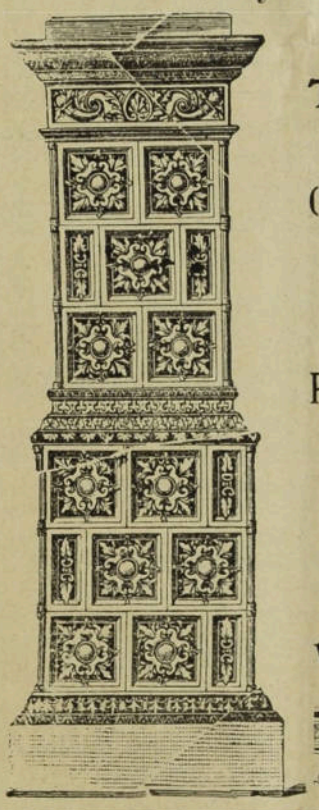

hol mindennemű házi és konyha szükségletek, zomanczozott edények kaphatók.

Javitások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Morgenstein Endre

kályhás.

I. kerület
Tábor-utca
14. szám,
(saját ház.)

Fiók raktár
Pauler és Roham-utcza sarkán.

Dús választék

József főherczeg Ő cs. és kir. Fenségének udvari szállitója

ÖZV. CULMAN FERENCZNÉ

élővirág-üzlete
BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10. SZ.

Elvállal
bárminemű üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat biztosit.

Telefon összeköttetés!

Előjegyzéseket az 1900. évi

Budapest Párizsi

társaskirándulásra elfogad és ugyanott bővebb értesités kapható

HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üdítő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Hirdetéseket

felvesz
a kiadóhivatal
BUDAPEST,
V., Városmajor-utcza 28.

A
Magyar Asphalt
részvénytársaság
Budapest, Andrássy-ut 30.

Elvállal
minden néven nevezendő
asphalt burkolási
valamint szárazzátételi munkák teljesitését jótállás mellett, legolcsóbban. Elismert legjobb minőségü asphalt anyag vidékre is szállittatik.

Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő
iszapborogatás, douche-massage kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias tb ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten
Téli és nyári GYÓGYHELY.

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére
özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu Imperial és Duplex kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

Jelentés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesiteni, hogy
I. ker., Tárnok-utcza 22. sz. a.
Groszmann-féle kávéházat megvettem, a mai kor igényeinek megfelelően berendeztem és **f. é. október hó 1-én**
„Központi Kávéház"
czim alatt megnyitottam.

Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a n. é. közönség teljes megelégedését a legjobb kávéházi italok és hideg étkek kiszolgáltatása által, valamint bel- és külföldi hirlapok, kitünő teke asztalok, pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett minden tekintetben kiérdemelem.

Számos látogatást kér
kiváló tisztelettel
Szabó Lajos
kávés.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza 1. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.
Kanizsai sör.
Galambos U., vendéglős.

Besnyőn, (Gödöllő).

Telkek *az állomásnál, fenyves erdő mellett szép kilátás; továbbá* nyaraló, *5 szoba stb., szép kerttel és szőllővel, az országut mellett*
eladók,
vagy budapesti ingatlanokért elcserélhetők. *Értesités a besnyői állomásnál, vagy Budapesten* Dr. Huszár Kálmán *ügyvédi irodájában, Régipósta-utcza 2. szám.*

Nevetségessé ne tegye magát azzal az állitással, hogy az „Unaloműző" 250 nagy 8-rétü oldalra terjedő és 217 képpel ellátott nevettető és mulattató olvasmányok tárházát eddig még meg nem hozatta. Mert sajnálatra méltó dolog az, ha az embernek nincsen 50 krajczárja vagy 1 koronája, hogy azt Bartalits Imre könyvkiadóhivatalába (Budapest, III., Remetehegy) elküldhesse. Noha ez összeggel e meg nem becsülhető könyvnek a papirja is alig van megfizetve, mégis bérmentve lesz az megküldve mindazoknak, a kik megrendeléseikkel nem késlekednek.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részv. társ. Budapesten.
Gáz- és Petroleum-motorok
álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:
A) gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat.
Specziálitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.
Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.
Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.
Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek.
Aczélöntés.

APRO HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Olcsó telek.
a kelenföldi állomás mellett 1074 □-öl eladó. 118

Telkek.
Telkek eladásra kerestetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 104

Szép villa.
Szép villa az uj katonai iskola közelében minden kényelemmel, szép helyen 16000 frtért eladó. Czim a kiadóhivatalban. 128

Kedvező vétel.
A budai lövölde felett jobbra 2343 négyszegöl telek eladó, ugyszintén a németvölgyi temető átellenében egy 806 négyszögöl nagyságu telek. 136

Jó bor.
Nagyban, hektolíterenként, vagy palaczkokban kapható a *gödöllői boraszati* szövetkezetnél. Árjegyzéket bérmentve szivesen küldenek. 133

Szőllőültetés.
Szőllőültetésre egész községeknek utbaigazitást ad és kölcsönt szerez a kiadóhivatal. 134

Telkeket keresek a Rokus hegyen. Jutányos ajánlatok a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. 127

Kiadó villa Tahi-Tóthfalun
Tahi-Tóthfalun egy villa a jövő évre kiadó. Egészséges fekvés, jó ivó viz. Gyönyörű kilátás. Bővebben a kiadóhivatal. 126

Szobrok különféle nagyságban eladók. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 101

Kiadó lakások.

Kiadó lakások. Városmajor-utczában több lakás kiadó. Bővebben a kiadóhivatal. 103

A ki poloskát,
és annak petéit tisztán kiakarja irtani az tegyen kisérletet a Mentővel, kapható 30—40 krért. Bettelheim testvéreknél, Calvin-tér 7. 125

Keresek
3—4 szobából álló lakást istállóval ha lehet külön házban. Czim a kiadóhivatalban. 126

Szerencse.
Egy asztaltársaság keres részt vevőket a november 11-iki osztálysorjáték 50 drb sorsjegyéhez.
Bővebbet: Delfin S. Podmaniczky-u. 17. 134

Irodai teendőkben jártas
41 éves ember állást keres.
Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. 135

Friss tojás.
Friss tojás és vaj nagyobb mennyiségben is kapható. Vendéglősöknek nagyon előnyös a megrendelés. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 102

Cseléd keresők,
vagy cselédek, helyet keresők, helyet, foglalkozást adók forduljanak bizalommal a Buda es Vidéke kiadóhivatalához. 130

Előmenetel a tanulmányban.
A kik polgári vagy közép iskolai tantárgyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. 131

Levelező.
Mindenféle levelek, fogalmazások, leirások, forditások, reklámszövegezésre vállalkozik egy tapasztalt ember. Cim „Levelező". Válaszban két 5 krajczáros bélyeg. 132

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE kön yvnyomdája.

Budapest, 1897. VI. évfolyam 41. sz. (Mindszent hava.) Vasárnap, oktober 10.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A király ajándéka.

Hazafias örömmel tölti el minden magyar ember szivét a király ajándéka. Nagyjaink emléke a történeti nagy mult emléke, a hazafiság ápolása, a lelkesedés forrása. Minél több a nagyok szobra, arczképe, annál jobban ápolják azok emlékét és nől a multban gyökeredző kegyelet.

A király ajándéka már tervben is lélekemelő, hátha még megvalósul, hogy milyen örömmel tölti el a nemzetet, azt csak lantos költő zengheti el.

A szobrok és képek az élő történelem, ebből fakad a hazafias költészet a drámai és elbeszélővel együtt, mely hogy most menynyire pang, azt szomoruan tapasztaljuk.

Mi ennek az oka?

Az iskolában ugy a hogy tanultuk a történetet, de azért nincs történeti készültségünk, fogékonyságunk és hangulatunk, pedig itt Budán és vidékén minden kő egy-egy történeti emlék.

A király elhatározása magát a társadalmat is arra készteté, hogy nagyjainak szobrokat emeljen, képeket festessen és ez által a képzőművészetnek történeti irányt adjon.

Az ajándék viszonzása lehetne, hogy a nemzet Visegrád romjaiból Nagy Lajos és Mátyás Visegrádját épittetné fel és azt a királynak ajándékozná. Ez a szép emlékü vár meg is érdemelné, hogy ne enyészszen el végképpen. Ennek a mozgalomnak az élére állhatna Pestvármegye és a többi törvényhatóságokkal egyesülve a régi alakban emelkedjék Visegrád vára. A szobrok nagy részét, mit a király ajándékozott, okvetlen Budán emelik, a mi által ismét több művész vonódik Budára és megvalósul az a terv lassanként, mit annyiszor inditványoztunk és hangoztattunk, hogy a király lakóhelyét, művészek, irók és tudósok körözzék, a miből okvetlen be kell következni egy más tervünk valósulásának s ez az egyetemek Budára helyezése, a mi történelmi igazságszolgáltatás és méltányossága a jelennek.

A király ajándéka felébreszti a nemzetben a történeti érzéket és egymásután örökiti meg azokat, kik megalkották a történetet.

Honszerző Árpád szobra is ott fog állni Fehéregyháza terein, mint a nemzeti zarándoklat helye és nyomában Ó-Buda fejlődik, emelkedik. Árpád szobrát a nemzet olyan remek alkotásban készitesse, mely párját ritkits a amessze országokban, had lássák azt, hogy a magyar megtudja becsülni nagyjait, a kik között egyik legnagyobb a honszerző Árpád, ki hazát szerzett, a mely hazának minden hü fia áldozzon szobrára.

Buda gyöngye.

A Riginek nagyszerü a kilátása. A Szemlőhegynek, Csatárka dülőnek is remek a panoramája. A Rigi másfélezer méter magas A Csatárka hozzá képest vakandtúrás. De könnyebb a Rigi legmagasabb csúcsára, a Kulmra feljutni, mint a Csatárka hegyre. A Szép Ilonánál jobbra fordul az ember felfelé, halad *„járatlan utakon“* és öt percznyi légvonal-utat megtesz husz percz alatt Az utak, labirinth, jelző tábla sehol; a telkek keritès nélkül, mert a kultura itt megtür ősi állapotokat, világitásnak nyoma sincs, vizvezetékről, közkutakról szólni sem lehet és minden jel arra mutat, hogy Buda gyöngye nem tartozik a székesfőváros rayonjába

Ha ez a paradicsomi vidék Kőbányán volna, volna útja, volna vize, volna világitása. Ha a VII. kerületben volna, telke hatósági rendelet következtében mind be volna keritve Ha — — *Budakeszen* volna, volnának *jelző táblái*. Igy azt sem tudja a hegymászó tourista, hogy a Kecskehegyen van-e, avagy a *Guger*-hegyen. És ha megtudja egyik hegyről, hogy az Guger-hegy, törheti a fejét, hogy miért van annak idegen neve, vagy ki volt az a Guger úr. Bizonyosan osztrák katona, mint a Laudon tábornokról elnevezett Terézvárosi utcza. Avagy volt becsületes, de halhatatlanságra igényt nem tartott *nyárspolgár*.

Fogadni mernék, hogy egy hónap alatt máskép lenne minden, ha az alom-travesztia úgy meglenne itt, mint Laboulay Ede hires munkájában (Páris Amerikában.) Nem akarok sérteni, nem mondom, hogy *cseréljünk hatóságot*. De ha Buda gyöngye kerületeinek hatósága *felébredne* „nagy álmaiból“, *a Gyöngy legszebb szilánkja* csak félév alatt is túlhaladhatna a mai Guger-hegyi állapotokat. Hiszen az elüljáróságoknak nem lenne az olyan nagy baj, ha javaslataik, rendeleteik és sürgetéseik alap-

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

A kukoricza jogász. 2

Allitólag mostohája még gyerek korában több társával a falu végén sátorozó oláh czigányokhoz lement bámulni, s a vajda fölismerte volna és azt kérdé a vajda a feleségétől: dáde Csengericsku? Oly dáde, válaszolt az asszony.

Társai ezt hallva, kikötöttek rajta, folyton kiabálták utánna. Ez a guny név a családot ugy elmérgesitette, hogy ha valakitől meghallották, készek lettek volna megölni

Az illető községben, abban az időben egyes kapukban egy-egy deszka volt a kapu félfára függesztve s az éjjeli bakternek azon el kellett kopogni az éjjeli 12 órát.

A hol Lőrinczke szolgált éppen a kapun volt ilyen jelző készülék

Egy éjszaka fon Lőrinczke a szolgálóval s nagyban dalolnak. Óra a konyhában nem lévén, kérdi a szolgáló: ugyan van-e már 12 óra? Még nem hallottam a mostohám koczogni.

Nohát csendesen legyünk!

— Tudod-e te Erzsu mit?

— Nó?

— Ha majd a mostohám koczog, kiszaladjunk a kapuba. Én kiáltom: Dáde Csengericsku? Te kiáltsd: Oly Dáde!

— Jaj de haragszik ezért; tudod vasárnap is, hogy odahaza voltam igen megtraktált, hát csak azért is boszantom.

Igy ment ez sok estéken át Csengerit majd megette a méreg, hogy ki mer ő utánna kiabálni

Egyszer végzett munkája után megbujt s kit lát? Holdvilágos est lévén, felismerte a fiát. Volt aztán szegény anyjának fekete leves.

De azon a gazemberen is megboszulja magát Cselhez folyamodott. Tettette magát, hogy mindent feledett.

Azt mondja egyszer: — Hallod-e anyjuk Én buzát viszek a malomba, hivd már haza azt a szegény fiut. — Ezt tett is követte.

Nagyban lakmározik Lőrinczke, de mig anyja érette volt, Csengeri elhelyezkedett egy fél fenekü hordó alá ugy, hogy a közepén lévő lyukon mindent látott és hallott.

Egyszer csak mozogni kezd a hordó s ki lép alóla Csengeri, az ajtót becsukja... — Nohát kukoricza jogász, dáde Csengericsku-é?

Püf! Paf! Tüstént a vendég helyzetére gondolt Lőrinczke. — De nem is látta többé belsejét annak a hajléknak, mig a mostohája a pap erszényébe nem került.

Lőrinczke 20 éves koráig ugy szólván hasból állott, hanem utánna egy szép száll legény lett belőle. Reávarrták egy telkes gazda élhetetlen leányát, kivel egész életén boldogtalan volt. Fűt fát igértek vele, de semmit nem kapott, hanem az őtet legkevésbé sem aggasztotta.

A leleményeségeért ugy szerették, ha az erdőre akart menni kis szánnal fáért, az utczáról bekiabálták a fonóházakba, ott segitett fonni, dalolni kapott enni, este megrakták a szánját jó száraz fával s ugy bocsájtották haza.

Ha valahol lakodalom volt hetekkel előtte felkérték hivogatónak, mert el volt ismerve, hogy a népet, illetve vendégeket zene nélkül is remekül tudta mulattatni. Sőt a hivott vendégek előre kikötötték: csak ugy megyünk el, ha Lőrinczke lesz a hivogató.

Dehogy is ne, mikor, ha azt akarta, hogy okvetlen elmenjenek, oly szépen verselte: Egy üveg borra- vagy kettőre egy tál ételre.. szivesen elvárjuk.

ján ez a gyönyörű hegyvidék nemcsak *természeti* szépségekben volna gazdag, de civilizáció terjesztése által *hozzáférhető is* lenne.

Tüskeházy Ákos.

Elfelejtett közgyülési határozatok.

A közgyülés rendesen egyszer egy esztendőben, budget tárgyalása alkalmával szokott kifejezést adni az általános községpolitikai nézeteinek s a költségelőirányzattal kapcsolatban nagyfontosságu általános határozatokat szokott hozni. Ezeknek a határozatoknak legnagyobb részét sohasem hajtják végre és stafázs gyanánt szerepelnek a költségelőirányzat mellett. Az idén azonban a szokásos javaslatokról is megfeledkeztek az ügyosztályok. *Márkus* József polgármester ma utasitotta az ügyosztályokat, hogy javaslataikat október 20-ig tegyék meg. Az ügyosztályok hamarosan elő szedik a közgyülési határozatokat s rögtön megteszik a javaslatot.

Az elfelejtett közgyülési határozatok között van sok budai tárgy. Hiszen, ha mi kérünk valamit, itt nyaraló, itt birtokos pesti polgártársaink azt kiáltják: *Nem oda Buda.* És Buda se ide se oda, hanem sehova.

A Buda és Vidéke csak nem régiben közölt két czikket a budai *emlékiratok sorsáról*, melyek ugy látszik csak arra valók a legtöbb esetben, hogy levéltárba kerüljenek és az utókor krónikása használja fel, mint adatokat.

Az elfelejtett közgyülési határozatokért a mulasztás a bizottsági tagokat is terheli, mert sokan elfelejtenek a közgyülésekre járni és már *sok elfelejtett bizottsági* tag is van.

Jó ezt megjegyezni most a községi választások küszöbén A közönség kérje számon mit is tettek hát azok a bizottsági tag urak

Sürgettek-e határozatokat, tettek-e inditványt, mivel feleltek meg a kötelességeknek? Sok csüggesztené le szégyennel terhelve fejét, ha ilyen számon kérés történne. Amde nem történik, mert vannak *elfelejtett* és *elfelejtkezett* választók is.

Elfelejtkezésről beszélve nem érdektelen az sem, hogy az iskolaszéki tagok is *elfelejtik* a gyüléseken való megjelenést; már többre szabtak krajczáros büntetést. Mi egy krajczár egy urnak, a kötelesség *érzés anynyi sem*, a polgári önérzet semmi sem.

Sok viz lefolyik a Dunán, sok inditvány felejtődik és késik el a teljesedésben, ezzel ünnepeljük a fővárosok egyesitését, ezzel jubileálunk, zászlózunk és kivilágitunk...

A bizottsági tag uraknak több szorgalmat, több lelkesedést és a közügyekben való eljárást ajánlunk, hogy ne sok budai *elfelejtett* bizottsági tag legyen.

Ültessünk fát.

Darányi Ignácz földmivelési minisztert pártkülönbség nélkül hasznos alkotónak, munkás államférfiunak tekintik Ministersége alatt nagy szabásu dolgok történnek. Alig van nap, hogy olyan intézkedést ne tegyen, mely lényegesen javitja földmivelésünket.

A napokban jelent meg egy rendelete a *közutak befásitásáról.*

Nagy kár, hogy a földmivelési ministerium rendeleteit, intézkedéseit népszerüen nem terjeszti és valódi népies iratokat nem ad ki, a melyek sokat használnának a minister nemes törekvéseinek.

Nálunk a fővárosban itt Budán és Budavidékén is nagyon lanyhán megy az utak fásitása, pedig ez nem csak közgazdasági érték, de ápolója az egészségnek A fa ültetéshez való fogékonyságot már az iskolai neveléssel kell elkezdeni.

A magyar törvényhatóságok legfőbbjének már évek óta vannak szabályrendeletei, a melyek a gyümölcs- és fatenyésztési ismeretek népszerüsitése s a közutak hasznot hajtó fákkal való beültetése érdekében a községeket faiskolák berendezésére és tartására kötelezik. E szabályrendeleteknek azonban alig volt valami gyakorlati foganata. A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi törvényczikk új, erélyes rendszabályokat állapitott meg a községi faiskolák és a közutak befásitása tekintetében. A törvény életbelépte óta három év telt el, azonban a törvény részének végrehajtása nem került még a pozitiv eredményekkel biztató utra.

Darányi Ignácz földmivelésügyminister, egyrészt hogy a törvényhatóságok szóban levő munkáját megkönnyitse, másrészt hogy a foganatositandó munkákhoz minden irányban megfelelő vezéfonalat adjon, a mult nyáron számos közgazdasági politikus, fatenyésztési szakember és a vármegyei igazgatás több vezéremberének közbenjöttével ánkét-tárgyalás utján állapitotta meg azon gyakorlati szempontokat a melyek a községi faiskolák berendezése, fentartása és a közutak befásitásánál a vármegyei igazgatás részéről érvényesitendők Ezen szaktanácskozmány alapján szabályrendeleti mintát dolgoztatott ki a miniszter, s azt most vezérfonalul való használat végett valamennyi törvényhatóságnak, gazdasági egyesületnek és gazdakörnek megküldötte. A törvényhatósági szabályrendeletek tehát, a melyek az 1894: XII. t cz. rendelkezéseihez képest a külső gyakorlati munkát vannak hivatva megindítani és részletesen szabályozni, a miniszter ezen intézkedése folytán rövid időn meg lesznek alkothatók. A szóban lévő vezérfonal vezérelve az, hogy a községi faiskolák létesitése és fentartása réalis, gyümölcsöző gazdasági befektetést képezzen a községekre nézve Ehhez képest a faiskolák azon fanemek tenyésztésére lesznek berendezve, a melyek az illető község határában jól diszlenek Selyemtenyésztéssel foglalkozó vagy erre alkalmas vidékeken a szederfatenyésztés bő helyet kap bennük. A faiskola müvelésére rendszeres üzemtervet kell kidolgozni, a mely a járási mezőgazdasági bizottságok, tehát a gyakorlati gazdák kritikáján megy keresztül. A faiskolát a községi tanitó, vagy más alkalmas ember kezeli. A szakszerü felügyeletet a faiskolai felügyelők teljesitik, a kiket lehetőleg gyümölcsészeti tanfolyamot végzett tanitók sorából az alispán nevez ki. A faiskolák jó kezeléseért a községi előljáróságok anyagilag is felelősek. Az állami közutak befásitását a kereskedelmi miniszter eszközölteti a saját közegeivel. A törvényhatósági és egyéb befásitásra alkalmas utakon is rendszeres munkába a jön befásitás. mert az alispánoknak illetve a járási hatóságoknak fásitási tervet kell egy esztendő alatt kidolgozniok, a melyben meg lesz szabva minden év munkateljesitménye. Részletes intézkedések vannak megállapitva a felsorolt feladatok tekintetében; a melyek különben rendszeresen beosztott munkával, aránylag igen csekély évi költséggel sikeresen foganatositathatók. A miniszter által kiadott vezérfonál lehetővé teszi végül a pontos közigazgatási ellenőrzést, a mi az eddigi eredménytelenül maradt szabályoknak a legfőbb hiánya volt. A jövő evben megkezdődik az új szabályrendeleteknek gyakorlati végrehajtása is, a melyben *Darányi* miniszter intézkedése folytán az állami fatenyésztési szakközegek fogják a hatóságokat támogatni.

A miniszter rendeletéhez sok sikert kivánunk Hisszük is, hogy lessz. Legyen a jelszó *ültessünk fát.* Ez oly cselekedet, mivel a jövőnek használnak és nemesitjük az emberi érzéseket.

A főváros költségelőirányzata.

A főszámvevő már összeállitotta a főváros 1898. költségvetését. Ez előirányzati tervezet szerint a községi alap rendes- és rendkivüli tételének eredménye a következő: Kidások: 16 875.443 forint, bevételek 16,162.305 forint; a hiány tehát 713.168 forint, melynek legcsekélyebb mérvre való apasztása első sor-

---

De ha csak muszájból hivott valakit, azt gyujtotta rá rendesen:

Én általam kendtek által,
Gyüjenek el oda által,
Ha gyűnnek lesznek,
Ha hoznak esznek,
Gyüttem, mentem,
Hoztam, vittem,
De csak magamat.

Hogy milyen leleményes fogalommal birt az is igazolja, hogy egy ily alkalommal, násznagy lévén a falu birája, azt a kérdést intézte hozzá:

— Mi is hát az én czimerem?
— A kaloda, volt a válasz.
— No, no, a czimet akartam mondani.
— Biró.
— Danolj hát a birónak egyet.

Tüstént gondolkozás nélkül rá kezdett:

Megütöttem a birót,
Három disznótökkel,
Hogy meghót;
A biró, de kár vót
Nekem keresztkomám vót...
Vóna, ha szegény nem lennék.

Szóval Lőrinczke a falu figurája ha dalolt, abban érzés volt, ha valamit mondott, az komikum volt. Ezért szerette is az egész falu ugy, hogy előtte mindenki ajtaja nyitva állott.

Egy tüzvész alkalmával kis házacskája földig égett. Talán fel is épitették volna neki köz akarattal, de a kérésre oly szemérmes volt, hogy inkább éhen halt volna, mint valakitől kért volna valamit.

Fogta tehat magát, beállott béresnek a báróhoz. Szelidsége és talpra eső válaszainál fogva feltünést keltett a tisztek között s figyelmébe ajánlották a fiatal bárónak a ki el is határozta magát, hogy egyszer megszólitja, ugyan mit fog válaszolni.

Hideg őszi szél sivitott a sikon, a kis báró agarászatról haza felé tartott, Lőrinczke ekéje mellett megcsendesedék s oda szól hozzá: Megfáztunk, béres!

— Hát reszkessünk! — volt a válasz, mely annyira megtetszett neki, hogy más nap elrendelte, hogy többé szántani nem fog, hanem mellette lesz a kastélyban, a hol aztán sok kellemes perczeket szerzett pattogós vicczeivel a bárónak, főleg ha gyerek élményeit előadta, hogy miként paszolna most az ő libériás oldalára ez a tarisznya, a melyet akkor rakott meg legjobban kedvére, mikor a tiszteletes úr „mocskosának“ az uti czédulát kiállitotta. Rossz helyzetben nem volt, de hogy megelégedett sem lehetett, onnan sejtettem, hogy még a hetvenes években gazdatiszt gyakornok koromban azon a tájon jártam s a sürű akáczos temető mellett, igen kellemes hang ütötte meg a fülemet. Lehevertem a zöld füre. Embert nem láttam, de a dal szövegét egészen kivettem:

„Kedves anyám, mért nem vagy lány,
Nem szenvednék annyit talán,
Óh ha tudnád mire vittem,
Udvari bolondda lettem.“

Kis vártatva közeledett felém, megismert, kérdezősködött rokonairól és hogy mi járatban vagyok azon a tájon?

Nehány szóváltás után az elválláskor vissza szóltam neki: hogy van mindig Lőrinczke?

— Pruszlikba urfi, pruszlikba... De nem a magaméba!

— Hát a tengerit szereti...?

— Csak a földje után vágyom.

Szabó József.

Aranypor.

Mindnyájunknak elég erőnk van arra, hogy mások bajait elviseljük.

*

Kiválóbb lelkitulajdonok kellenek a szerencsés helyzet, mint a szerencsétlenség elviselésére.

—

ban a tanács feladata lesz, megjegyezvén, hogy az 1870. évi X törvényczikk szerint a bevételek 50 százalék erejéig előirányzandó összege az 50 százalékot 635,901 forinttal meghaladják.

A főváros adóssága, kiadásai ijesztő mértékben szaporodnak. A világ egyik legjobb módu fővárosa gazdálkodási rendszere rossz. A számok és tények összezavarodtak. A fejlődés és emelkedés sikere hátterében a növekedő deficit kisérlete ólálkodik.

Heltai Ferencz bizottsági tag úr a *Pester Lloydban* a fővárosi közigazgatás megifjitását beszélve, nem mond bókokat a *főváros tisztviselőinek*.

A bizottsági tag úr a közigazgatás megifjulását abban látná, ha a tisztviselőket kivülről frissitenék fel

Nem tartozunk azok közé, kik a tanácsot ütni szeretik, mert mi nem anynyira a tanácsot, mint a *törvényhatóságot* s a közönség jó részét tartjuk bűnösnek.

A főváros törvényhatóságában országos hirü *nemzetgazdák* vannak és alig-alig találkozunk, hogy valakinek egy székesfőváros közgazdasági politikájához méltó ötletei legyenek

Hallunk egymásra mondott nagy pohárköszöntőket nagy dicshymnusokat, de tettekről keveset beszélhetünk

Ha huszonöt évvel ezelőtt *Buda* nem egyesül és egyebet nem tesz, mint a *fürdők ellátásához* hozzáfog, ha *Szabó József indítványát* a fürdővizek felhasználásáról elfogadja, ha *villák és telepek* létesitéséhez hozzá fog, ha a *főurakat* és *főpapokat, vagyonosokat* ide vonza, egy sorsjáték hozzávételével saját erejéből ma nagy és erős.

A fővárosnak egyesitése óta Buda természetes kincsei el vannak hanyagolva, a gyámja Pest és nagyon is felhányatik a mit Budáért tesznek.

A Buda és Vidéke már többször irt arról, hogy nem kell mindent a kormánytól várni

Nézzünk csak egy-két magyar községet, hol templomot, hol iskolát épitet, határkutat, harangot készittet egy-egy vagyonos ember. Itt nálunk az egyesületek csináltattak egy-két házat, de a legvagyonosabb emberek is azt várták és várják, hogy még egy kis utczai járdát, vagy lámpát is a hatóság csináltasson

Hallottunk olyan esetet is, hogy valaki a villája kertjében levő dombot is közköltségre hordatta össze. *A polgári áldozatkészséget sehol nem látjuk.*

A magyar falukban árkot huzatnak, Isten dicsőségére adakoznak s a vagyonos emberek a községet is részesitik örökségekben. A nagy székesfővárosban bizony kevés az ilyen eset, de annál több az, hogy az út, vizvezeték ott készül a község terhére, hol befolyásos emberek laknak, kik nem szeretnek adni, de csak venni.

Milyen szomorú példáit látjuk az önzésnek az ugynevezett kisajátitásoknál, város részek rendezésénél? A járatosak, bennfentesek évekkel ezelőtt megvették a házakat telkeket ott, a hol valami készült és 5—600% nyereséggel adták el a fővárosnak.

Igy azután nem csoda ha szaporodik a deficit és szegényedik a *főváros és gazdagodnak oszlopos emberei.*

Ha nől a deficit.

Azt mondják Stefi: csitt!

Ingatlanok forgalma.

Budán az elmult héten a következő ingatlanok kerültek átiratásra: Esztergályos Adolf és Agoston I. ker. Kelenföldön fekvő 13087/1—2. hrsz. telke 12000 frtért Weisz Jakab és Mórra. Gründler Jánosné I. Németvölgyben 7865. hrsz. telke 4700 frtért özv. Perlaki Gergely Istvánnéra Barna Ferenczné I. Kuruczleső dülön fekvő 6294/1—2 hrsz. telkének fele része 2011 frtért Márton Józsefre Friedmann Adolf és neje I. Madárhegyen fekvő 8879—81. hrsz telke 7722 frtért Lukács Sándor és nejére. Huber Antal I Kőérberek dülön fekvő 9634. hrsz. telke 4000 frtért özv Glück Károlynéra. Szajkovits testvérek III Mátyáshegyen fekvő 4555—56. hrsz. telke 3500 frtért Lövy Náthán és nejére Cherny István I. Kelenföldön fekvő 13 782/1 hrsz. telke 3546 frtért Radotz Róbertre. Eckstein Bernát I. Naphegyen fekvő 14032 hrsz. telke 9000 frt. Purjesz Zsigmond dr. és nejére, Orbay Antal dr. I Kelenföldön fekvő 13782/11 hrsz. telke 2250 frtért Tarcsy Ferencz és nejére. Politzer Bernát és Farkas I ker. Madárhegyen fekvő 9048/1—4/a. hrsz. telke 7644 frtért özvegy Gompercz Zsigmondnéra. Peringer Ferencz I. Kelenföldön fekvő 13745/3. hrsz. telke 2475 frtért Lukács István és nejére. Gamauf Károly és neje I Kelenföldön fekvő 13722/35. hrsz. telke 1238 frt 56 krért Marschall Antal és nejére. Daxhammer Jánosné és Hierholz Mártonné I. ker Naphegyen fekvő 14183—84 hrsz telke 4308 frt 30 krért Ambrus István és nejére Legányi Frigyesné III. Kaszás-dülön fekvő 203/1. hrsz. telke 550 frtért Mucsi Imre és nejére. László László I. Márványutczában fekvő 967—69. hrsz. telke 70426 frt 20 krért a fővárosi közmunkák tanácsára (kisajátitás) Gernedl testvérek III fölosztott legelőn fekvő 6189 hrsz. telke 3000 frtért Weisz Jakab és Mórra. Bácskay Albert dr. és társa I. ker. Istenhegyen fekvő 7008/1—2, 7013/3., 7013/5, 7043/4, 7008/1—a., 7013/b., 7013/12, 7007—8/2—3/1—a., 7008/1—c. és 7013/14 hrsz. telkei összesen 14 569 frtért Wuth Lajosra, Gombásy Imrére, Páljános Károlyra, F. Kovács Sándorra, Fürst Ignácz és nejére, Csutor Sándorra, Firscher Gézára, Wagner testvérekre, Hoffmann Nándorra és Széll Lajosra. Berliner testvérek II. Rókushegyen fekvő 5815 hrsz telke 450 frtért Aszfalk Flórián és nejére Szeiff Mihályné és társai III. Testvérhegyen fekvő 572 b. hrsz. telke 402 frt 48 krért Gittinger Józsefre. Schwarz József és neje III. Táborhegyen fekvő 3303., 3310. és 3214. hrsz. telke 1000 frtért Ingl József és nejére.

Az Eskü-téri hid.

Az Eskü-téri hid tervét, mint a Vasuti és Közlekedési Közlöny irja, a keresk miniszterium hid pitési osztálya végleg megállapitotta. Ennek alapján már a legközelebbi hetekben meg fog történni a pályázati *kiirás*: a legelőnyösebb ajánlattevővel azután nyomban megkötik a szerződést.

Az Eskü-téri hid *egynyilásu* lesz, még pedig akkora ivvel, a mekkora ez időszerint még az egész világon nincsen Innét magyarázható meg az a nagy érdeklődés, a melylyel az egész külföld, de főleg Anglia szakkörei a tervezett hid előmunkálatait fogadták s a melylyel maga a kivitel elé is tekintenek.

Az Eskü-téri hid, mint ismeretes, egyenes folytatása lesz a Kossuth Lajos-utcza meghosszabbitott részének, a mely a Dunáig fog vezetni A Kossuth Lajos utczának ez az uj része azonban nem egyenes folytatása a mai Kossuth-utczának, hanem kissé dél felé fog görbülni. Az uj útvonalat az Eskü-téri hid miatt kell igy épiteni, mert másképen a hidat meg kellene törni, a mi pedig nemcsak hogy szép nem volna, de lánczszerkezeténél fogva lehetetlen is. Igy az uj útvonalnak egyenes folytatása lesz a híd. Az uj hid a pesti oldalon a belvárosi főplébánia-templom déli felére esik, mig a budai oldalon a Rudas-fürdő előtt levő kert északi szélén végződik. Miután az Eskütéri hidnak a Duna fölött egyetlen nyilása lesz, a medert pillér nem fogja zavarni.

A pillért vagy oszlopot az alsó rakodópartra fogják épiteni, de egy része a vizbe jön s a Duna fenekéről épitik föl. A két pillér között a Dunát áthidaló egyetlen nagy nyilás 290 méter hosszú lesz. Erre a nagy nyilásra fektetett hidpályát ugyanolyan lánczszerkezet fogja tartani, mind a lánczhidé, de ugy a tartó láncz, mint a függő lánczok jóval erősebbek lesznek, mint a lánczhidon. A lánczok erősségét növelni fogja az, hogy meg lesznek merevitve s nem történhetik meg az az uj hidnál, a mi a Lánczhidnál napirenden van, hogy nagyobb szélben vagy nagyobb sokaságnál a hid hullámzik vagy jobbra balra inog, a szerint, a mint az egyik oldalon vagy a másik oldalon vannak többen.

Rendkivül érdekes ujitás lesz az uj hid lánczszerkezetében az, hogy a lánczok nem a hidpályán, hanem azon kivül lesznek, ugy hogy az egész hid a két lánczsor között lesz kocsiutjával és gyalogutjával együtt. — Hogy a hid tervezői miért csinálják igy, annak az a praktikus oka, hogy a hidpálya minél szélesebb legyen és hogy a lánczokat minél jobban lehessen mereviteni a szélnyomás ellen.

A lánczokat az alsó rakodópartokba épitett pillérekre függesztik föl A pillérek a zérus vizzin fölött kilencz méter magasságig faragott mészkőből lesznek, azonfölül azonban vasból, tehát nem ugy, mint a mostani hidaknál. Ezt nemcsak azért csinálják vasból, mert olcsóbb, de különösen, sőt egyedül azért, mert a kőoszlopnak az időjárási hőmérséklete szerint nincs kitágulás képessége s igy a függő lánczok az idő hőmérséklete szerint nem tágulhatnak, a mi a lánczszerkezetre nézve nagy hátránynyal bir. A vasoszlopnál azonban a lánczok szabadon tágulhatnak, mert az oszlop is együtt tágul

A pillérek vagy föntebb már oszlopok művésziesen készitett toronyszerü csucsukkal együtt 52 méter magasak lesznek. A hid mindegyik oldalán két-két tornyos oszlop lesz, a melyeket rácsozat fog összekötni a lánczok magasságában, ugy, hogy mindegyik oldalán az oszlopok egy-egy pompás óriási kaput fognak képezni. Ezekbe az oszlopokba fogják függeszteni a lánczokat. És pedig az alsó lánczot 50 méter magasságban, a felsőt pedig még egy méterrel magasabban helyezik el, olyformán, mint a lánczhidnál A lánczok az oszlopokból folytatódnak a hidfőig. A hidfőben lesz két két horgony kamara Ezekbe a kamarába vezetik lánczcsatornákkal a lánczokat s a kamarákban vassarukkal lehorgonyozzák.

A hidfő ugy a pesti, mint a budai oldalon 12 méternyi távolságban lesz a pillérektől a felső rakparton ugy, hogy a hidfő Duna felőli homlokzata körülbelül egy vonalban van a házsorokkal A hidfőket a pillérekkel az alsó, felső rakpart és a korzók fölött két kisebb áthidalás fogja összekötni, ugy, hogy a hid a Dunapart két járdája és kocsiutja fölött fog elvonulni s alatta ugy a kocsik, mint a gyalogjárók zavartalanul közlekedhednek a parton. Az uj hid tehát ebben is el fog ütni a mai hidaktól, a melyek csak a rakodópartoktól indulnak ki,

A hidfők falát, mely részben gránitkőből, részben faragott mészkőből készül, mélyen leépitik a földbe. A hidfők roppant mennyiségü — 14 000 köbméter — követ vesznek igénybe s alapterületük 1000 négyzetméter lesz. Ehhez pedig azért kell ilyen roppant kötömeg, mert a hidfők falai tartják a hidnak összes sulyát, nemcsak a hid állandó sulyát, de a reá jövő összes terheket. A hidfőket a pesti oldalon a dunaparti házsorral egy vonalban, a budai oldalon pedig a mai Döbrentey-utcza szélén helyezik el, de azért itt az utcza szabadon marad. Az uj hid, ugy, mint a többiek, egy kocsiutból és két gyalogjáróból fog állani. A gyalogjárót azonban nem fogja korlát elválasztani a kocsiuttól, a lánczok nem közbül, hanem a hid külső részén lesznek.

A kocsiút 11 méter széles lesz vagyis $3^1/_2$ méterrel szélesebb a lánczhidnál. A gyalogjárók szélessége $3^1/_2$ méter lesz, vagyis kétszer olyan széles, mint a lánczhidon, sőt még a többi hidak gyalogjáróinál is félméterrel szélesebb, ugy hogy az uj hid gyalogjáróin a legnagyobb sokadalomnál sem lehet torlódás. Egyébként az egész hid szélessége 18 méter lesz, az oldalán elfutó lánczokkal együtt pedig 20 méter. A hidpálya kocsiutját az ugynevezett zorévasból készitik, mig a gyalogjárókat hullámlemezből. A vasalapra azonban aszfaltbeton jön, nem pedig czementbeton, mert a czementből az esőviz kimossa a meszet és igy a vas megrozsdásodik, mint ezt a Margithid

nál is tapasztalhatni A kocsiutat azután fakoczkákkal, a gyalogjárókat pedig aszfalttal burkolják.

A hidpálya magassága a zérus-vizsin fölött 18 méter lesz, mig a hajózási magasság 15 méter. E mindenütt egyforma magasság a hid két széle felé gyöngén esik. A hid egesz emelkedése valamivel kisebb lesz a lánczhidénál, de több a Ferencz József hid emelkedésénél, a mely kissé lapos is A hid roppant sulyt fog képviselni. Az összes vasszerkezet sulya 100.000 métermázsa lesz, a miből a lánczokra, a melyek lágy aczélból készülnek, 40.000 métermázsa esik. Miután a hid már a parton 6 méter magasságban fog elvonulni az út fölött, meg kell emliteni azt is, hogy a kocsik és gyalogosok hogy jutnak föl a hidra.

Mindenekelőtt a belvárosban lebontott házak helyét fokozatosan feltöltik a hid magassáig. A térparancsnokság uj épületét már erre a szinvonalra fogják épiteni. Hasonlóképen feltöltik a Dunapartot is, de egyelőre csak a vámház felé eső részt. Ezen az oldalon tehát a kocsik könnyen közlekedhetnek.

Sokkal több gondot adott azonban a partnak és az útnak a belvárosi templom felé eső része Ezt az uttestet ugyanis addig változatlanul kell hagyni, mig a templomot le nem bontják. A templom tehát mintegy gödörben lesz. Eleinte ugy volt, hogy a Mária Valéria-utczából jövő kocsiknak majd meg kell kerülni a templomot s ugy juthatnak csak a hidra, de miután ez nagy akadálya volna a forgalomnak, elhatározták hogy a Mária Valéria-utczából egy ideiglenes utat csinálnak a hidra s igy a kocsik innen zavartalanul közlekedhetnek.

A budai oldalon már a várbazár előtt elvonuló utról nem lehet egyenesen feljutni a hidra. Itt ki kell majd a kocsiknak kerülni a budai körutra s innen mehetnek föl a hidra. Ez azonban nem lesz nagy kerülő, mert a budai körut mintegy folytatása lesz. A hid másik oldalán a Rudasfürdő melletti utról és a Gellértrakpartról zavartalan lesz a közlekedés. A gyalogosoknak a Dunapartról vagy a korzóról nem kell fölkerülni a hidra. Mindegyik oldalon ugyanis lépcsők fognak fölvezetni a partról a hidra, a mely a vámszedők házikója elé visz.

A hid tehát mindenben uj és eredeti lesz, de a tervezők szerint négy esztendő kell a hid fölépitéséhez s azt igy csak 1901-ben lehet majd átadni a forgalomnak.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Ternyei Farkas.

A budaőrsi uton terjed el az a hatalmas terület, melynek neve *Kőbánya*. A Kőbánya ma már nem kőbánya, hanem lakótelep. Az elején munkáslakások, benn villaszerü épületek és egy barátságos kis korcsma, melyben a Tamóra lánglelkü zeneköltője is gyakran megfordult.

Ebben a barátságos kis vendéglőben a gazda *Ternyei Farkas*, az első kerületi választmány buzgó tagja és elmélkedik vendégeivel országvilág, de leginkább a Tabán sorsáról. Erről a kis kaszinóról már jelent meg közlemény a *Buda és Vidékében*, mely a helyet, vendégeit a gazdát is bemutatta.

Itt ketyeg az a nagy lábas óra, a melynek egyik rokona az angolok hires költőjét örökbecsü *Lábas óra* czimü költeményének megirására hangolta, a mely lábas óra kedves órákba ringatja el a látogatót és el el dudolgathatja : *soha többé, mind örökké.*

Igen soha többé nem leszsz oly hangos s sajátságos a Tabán, mint volt. Eltüntek és nindig tünnek a kis házak. A jó kedvü nép szétszóródott és idegen lett saját ősfészkében. Más idők, más foglalkozás. Hova, tova már csak a történelem beszélhet rólok és a sok hires kis korcsmákról, hova özönlött inni a hegy levét a fővárosi nép.

A *Ternyei Farkas* lábas órája, ha még meg nem állt csak ketyegi a *soha többé*-t. Tabánnak, Tabán ügyeinek alig ha van olyan ismerője és olyan szószolója, mint a mi derék *Ternyei Farkas* barátunk, ki jó hazafi és egyike a legjobb budai polgároknak, ki nemes szivével és kötelesség érzetével a polgárságot tekinti családjának.

Az első kerületi választmány *Ternyei Farkasnak* sok hasznát veszi, mert ő készségesen ott van mindig a hol kell.

Alig van ember a Tabánban, ki őt ne ismerné, kit ő nem ismerne. Arra pedig nem volt eset, hogy olyan kérést, minek teljesitése hatalmában van, vissza utasitott volna.

Isten éltesse.....

Kérjük azokat, kik a mult $^1/_4$ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken : kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt	—	kr.
Fél évre	3 „	—	„
Évnegyedre . . .	1 „	50	„

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt	—	kr.
Fél oldal	30 „	—	„
Negyed oldal . .	15 „	—	„
Nyolczad oldal . .	7 „	50	„

Többszöri hirdetéseknél $^0/_0$-ot engedünk.

A „Buda és Vidéke“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

Október elsején. Október a katonák hónapja. Október elsején alig csörren meg az örmesteri hosszú kard a szabaduló önkéntes oldalán már is alig várja azt a boldog perczet a mikor a katonai fényes életet felválthatja a szürke polgári élettel, mert talán nem is olyan nagyon fényes élet az a kaszárnya falakon belüli, vagy legalább is nem olyan fényes mint a milyennek az ujdonsült önkéntes gondolja, a mikor október elsején a kávéházban sok önbizalommal s még több ügyetlenséggel szalutál a pénztár csillagának, a bájos Miczinek először ; — egyszóval, boldogok az önkéntesek..... oktober elsején. Van azonban egy másik kép is, ez már nem olyan vig ; — három esztendőre becsuzik a fiu anyjától ; nó meg úgy titokban a szomszédék Mariskájától ; hát bizony nehéz egy kicsit a válás, s bizony sok legény inkább sirva fakadna, a mikor felül a felpántlikázott szekérre, mintsem elfujja nagy vigan, hogy „én leszek az első század szakaszvezetője“; — de hiába ez a virtus, hát jó képet vágnak a savanyu szőllőhöz.... De a mulatság csak akkor kezdődik igazán, a mikor kiviszik a legénységet először a vérmezőre, s ott nagyfontoskodva tudtukra adja, szentekkel szépen kiczifrázott körmondatokban a káplár úr, hogy sem állni, sem járni nem tudnak, azért azt mind meg kell tanulniok. No de ez sem tart örökké, hat hét után már vigan sétálnak a regruták.

— **Dicséretet érdemel.** A tanácsnak két határozatát emeljük ki dicsérettel Darányi Ignácz dr. földmivelési miniszter a bakteriologiai és kémiai intézeteket, továbbá a rovar-, vetőmag s gyapju-vizsgáló állomásokat egy épületben akarja elhelyezni s arra kérte a fővárost, hogy a geológiai intézet mellett, a Stefánia-uton levő 2741 négyszögöl fővárosi telket adja oda 70.000 frtért. A telkek becsértéke 67.000 frt. A telekadó bizottság ma tárgyalta a minister kérelmét s elhatározta, hogy föliratban megkérdezi a ministert, nem lenne-e czélszerübb az intézeteknek Budán épiteni palotát, mert a Stefánia-ut nem arra való, hogy csupa közintéze eket épitsenek oda. Ha a minister ragaszkodik a stefánia-uti telekhez, a bizottság százezer forinton alul nem hajlandó átengedi. Csudáljuk, hogy Darányi Ignácz ő nagyméltósága ki a budai ügyeknek mindig jó barátja és pártfogója ezuttal Budáról elfeledkezett. — *A jogügyi bizottság* intézkedése a másik dicséretes dolog — A Budapesten megalakult *görög szertartásu katholikus eggház azt kérte, hogy a főváros* a többi katholikus plébániákkal azonos feltételek mellett — *vegye patronatusa alá.* Kéri egyszersmind a hitközség a régi erzsébetvárosi plébánia templom és pap javadalmazását. *A bizottság hozzájárul a kérelemhez, kikötve* — a mit különben maga az egyház is teljesiteni kiván — *hogy az egyházi és hivatali nyelv a magyar legyen* Bizony itt az ideje, hogy Magyarországon a hivek mindenütt magyarul dicsérjék az Istent s idővel a budai lutheránus templomban is

— **Budai dalárda.** XXXIV. egyleti év. 405. nyilvános fellepés. Az 1897. évi október hó 9-én, szombaton a II. ker., „Fáczán“ helyiségében Bellovics Imre egyleti karnagy igazgatása és Kery Andor úr opera énekes szives közreműködése mellett tartott a következő érdekes műsorral dalestélyt. Huber K. „Honfidal“; Férfikar. Storch A. C. „Csillagos kék égen“ ; bass magan, magán négyes es férfikarral, énekli, Dweris Vilmos úr, egyleti tag. Nessler H „Esti dal“; férfikar. Erkel F. Nagy Aria, a „Hunyadi László“ czimü operából, énekli, Kéri Andor úr. Lányi E. „Piros rózsa, bokor rózsa“; férfikar Abt F. „A dalnok felköszöntése“; férfikar, baryton magán resszel, énekli Rózsavölgyi Gyula úr, egyl. tag. Ernő, szaz herczeg: „Dicsének“; férfikar, zongora kisérettel A dalestélyt táncz követte.

— **A gellérthegyi siklo.** Hat esztendei tárgyalás utan talán mégis megkötik a szerződést s megépitik a gellérthegyi siklót A pénzügyi bizottsag is hozzajárult ma a ministernek ahhoz a kikötéséhez, hogy a siklót vizeröre rendezzék be. Elfogadta a ministernek a szerződésre vonatkozó módositásait ; csupán két pontban tartotta fönn álláspontját, ugy, a mint azt a vasuti bizottság javasolta. Ez azonban nem olyan fontos kérdés, hogy a vasut megépitését továbbra is akadályozhatná.

— **A várszinház tatarozása.** A nemzeti szinház igazgatóságának kérelmére a székes főváros mérnöki hivatala a tanács rendeletére elkés itette a várszinház gyökeres renoválására vonatkozó javaslatait. A tervezet szerint a renoválás kiterjedne a szinház karzati, földszinti és páholy üléseire, a szinház és szinpad világitására, a diszletraktár kibővitésére, azonkivül még különféle mázoló, asztalos munkálatokra és a szellőztetési készülék rendbehozására. Az összes költségek 10 000 frtot tesznek ki.

— **Uj irodalmi pályadijak.** Mészáros Károly dr. ezt a nyilt levelet irta Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszternek : Nagyméltóságu Minister Ur ! Kegyelmes Uram ! Athatva nemzeti kulturális törekvéseink szolgálatának eszméjétől, mely törekvések vezérlő szellemét épp Nagyméltóságod egyéniségében és áldásdus tevékenységében tiszteli az egész magyar társadalom, eltökéltem, hogy ezuttal a közmüvelődés leghatékonyabb tényezőjének, a művészet egyik magas ágának : a szinműirodalomnak és dalműköltészetnek emeléséhez járuljak és e czélból a magyar Nemzeti Szinház, illetve a magyar királyi Opera számára irandó három pályaműre ezennel három pályadijat tűzök ki : és pedig egy 2000

koronás pályadijat versekben irt magyar történelmi drámára, egy másik 2000 koronás pályadijat kötött vagy kötetlen nyelven irt modern társadalmi szinmüre és végre 4000 koronás pályadijat egy egész estét betöltő magyar eredetü operára. Egyszersmind bátorkodom a pályázati föltételeket kitüntető mellékletet Nagyméltóságod kezeihez szolgáltatni. Mély tisztelettel maradtam Excellencizádnak alázatos szolgája Budapest, 1897. okt. hónap 1-én, Mészáros Károly dr." Mészáros Károlynak áldozatairól egész rovatokat lehetne betölteni. Alig van olyan nemes ügy a melynek elősegitéséhez hozzá ne járulna. Müvelt sokat tudó ember. Ilyent kellene a főváros főpolgármesteri székébe emelni Egy kis § változtatás a szabályrendeletben és olyan ember kerül a főpolgármesteri székbe, ki annak igazán diszére válhatik. Tessék rajta gondolkodni.

— **A Sulferein gyülése** A Sulferein gyülésén megjelent tagok között beszélgetés közben szóba jött, hogy milyen rettenetes állapotok vannak Budán. Ezen a gutgesint helyen magyar lap jelenik meg, mit olyanok is tartanak, kik nem tudnak magyarul és a „Buda és Vidéke" falja a németet. Ott a hol O f n e r Z e i t u n g volt, ott magyar lap létezése gyászos a németségre. Azon is panaszkodott a sulfereinus, hogy a pénzintézetek a magyarositás miatt pártolják a *Buda és Vidéket*. Erről mi nem panaszkodhatunk és nem beszélhetünk, nehány tiszteletreméltó kivételen kivül. De azért csak élhetünk lassacskán.

— **A Lucza széke**. A Lucza széke hosszadalmas készitése rövidke percz ahoz képest, hogy egy-egy épitkezési ügy mily sokáig feneklik és karambolásodik a különféle asztalokon. Egy még a mult évben beadott épitési részvény sorsáról a következő tudositást kaptuk: „Epitkezésem még mindig a tanács kezében van, azt kell gondolnom, hogy urai nem szivesen látják a fejlődést és igyekezetet, ott benn van minden igyekezet kerék kötője. Egy ily kisszerü épitkezés is oly sok kezelésen megy keresztül, hogy még rendes eljárás mellett is hónapokba kerül, hát még ha egyes hivatalokban szorgalmazni kell többszörösen, azért én nem a személyeket, hanem az irgalmatlan rossz ügy kezelést kárhoztatom, ezen pedig lehetne, sőt kellene egyszerüsiteni, hiszen ennyi fáradsággal egy ily házacskát szerezni lehet, holott a mi fonák rendszerünknél ez temérdek költség többletbe kerül és a közigazgatás vezetőinek az ilyen ügyeket, esetleg felszólalásokat, panaszokat nem ignorálni, hanem a bajokon segiteni vannak hivatva, azért közlöm ezeket tisztelt szerkesztő úrral ily hoszadalmasan, mert tudom, hogy ez nem éppen magán ügy, hanem nagyon is közügy, mert a siralmas eljárás végett egy ügyosztályban a türelmem már elhagyott, kitörtem, amire az illető tisztviselő azt felelte, hogy „ja kérem, hiszen nem csak ön egyedül van ily bajban!" no hát ez nagyon is megszivlelendő mondás és ez nagyon is közügy! Hát én bizony ma már annyira elkedvelenedtem szép és jó szándékomtól, hogy ha temérdek pénzem ott nem heverne szabad ég alatt, aligha néznék többé Buda felé Fájékozásképen megjegyzem, hogy az épitkezés a mostani csonka formában már engedélyezve van. A közmunka tanács szept. 13-án küldötte át a tanácshoz az engedély kiadás végett. Ott feneklett meg mert az ügyészség a telek rendezést 5 hónapon át intézte el." Ez a levél anynyit beszél, hogy mi egyébb magyarázatot nem teszünk hozzá, minthogy egy év alatt egy épitési engedély kiadható. Ilyen gyorsaság nem boszorkányság.

— **Az esküteri hid**. Bánffy Dezső báró miniszterelnök a fővárosi polgárokból alakitott küldöttségének igéretet tett, hogy az esküteri-hid épitését 1897-ben megkezdik. A kereskedelmi ministérium hidépitési osztálya el is készitette a terveket, azokat sokszorositották s tanulmányozás végett kiadták a nagyobb vállalatoknak, a melyek a hid épitésére pályázni akarnak. Mint a Magyar Főváros illetékes forrásból értesül, a hidépitési munkákat az idén nem kezdik meg, mert a budai parton több épületet a főváros még nem rombolt le s e miatt a parti munkákat nem kezdhetik meg. Ezt a hirt megerősiti a közmunkák tanácsának legközelebbi gyülése. A tanács ez alkalommal ülésezett először Döbrenteyutczai uj palotájában. Az esküteri hiddal kapcsolatos szabályozás folytán a hidhoz vezető uj utvonal mentén 3 telektömb keletkezik, melyeket a pénzügyminister meghagyásából a tanács van hivatva értékesiteni. E tömbök közül, melyeken az emelendő épületeket az 1893. évi XIV. t. cz. 48 § ban meghatározott 30 évi rendkivüli adómentesség illeti meg, a kuriai tömb már rendezve lévén, annak eladására a tanács árlejtést ir ki. A zárt irásbeli ajánlatokat, melyek már az egész 782·90 négyszögölnyi tömbre akár a vagylagosan megállapitott két felosztási terv szerint alakuló egyes parczellákra szólhatnak, 1897. nov. 4-én reggel 9—10 óra közt kell a tanács hivatalos helyiségében Rupp Imre ministeri tanácsos kezéhez beadni. Az erre kitüzött idő leteltével a beérkezett ajánlatokat bizottságilag nyilvánosan felbontják és felolvassák. Az eladási feltételek a tanács elnökségének szerezhetők meg. A hid épitése e szerint ebben az évben el nem kezdhető, ha csak az elintézés villamos uton nem történik.

— **Miniszter a diákok között.** A budapesti II. ker. kir. kath. főgimnázium és vele kapcsolatos Ferencz József nevelőintézetben a király nevenapja alkalmából iskolai ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyen megjelentek: *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, dr, *Klamarik* ny. államtitkár, *Hóman* min. tanácsos *Vézinger* apát, *Fináczy* igazgató, dr. *Gopcsa* min. titkár és az intézet tanári kara *Demetzky* kormányzó vezetése alatt. Az ünnepély *Demetzky* kormányzónak hazafias szellemtől áthatott beszédével kezdődött. Majd gróf *Csáky* Imre és *Gőöz* Árpád növendékek szavaltak, *Halász*, *Haris* és *Ábrányi* növendékek hegedün és zongorán adtak elő néhány darabot. Az ünnepélyt a dalkör által szabatosan előadott „Szózat" zárta be, melyet a jelenlevők állva hallgattak Az ünnepélyt társasebéd követte Az első felköszöntőt *Wlassics* Gyula miniszter körülbelül a következőkben mondotta: Mélyen tisztelt uraim! Szeretett ifju barátaim! Azon lélekemelő ünnepély hatása alatt állok, melyben ma részt vettem. A nemzet képviselete megjelent a történelmi emlékek által megszentelt Mátyás templomban, hogy dicsőségesen uralkodó királyunk védszentje ünnepén kérve kérje a királyok királyát, hogy tartsa meg a magyar hazának a legjobb és népei boldogságáért legtöbbet aggódó, legtöbbet dolgozó szeretett királyunkat (Élénk éljenzés.) Az Egek Urához küldött fohászunk után bevonultunk a nemzet képviseletének házába és hódoló hálafeliratot küldtünk lelkesedéssel és pártkülömbség nélkül a trón zsámolya elé azért a fejedelmi tényért, melylyel megörökittetni rendelte történelmünk nagy alakjait. (Lelkes éljenzés.) A legboldogabb érzés a magyar sziv világában az, midőn a nemzet és királya gondolataban és érzésben, tettben és eszményekben összeforrva érzi magát. Ennek forrása a magyar jellem egyik hagyományos ősi erénye, a királyi hüség. Ez erényt nemzedékről nemzedékre örökli a magyar és a nemzet ifjuságának szivét rezegje is át örökre a hazaszeretet legszebb virága: a királyi hüség. (Élénk tetszés) Ez érzelmek hatása alatt dicsőségesen uralkodó királyunk védszentje ünnepén itt, e nagy nevéről nevezett intézet kebelében felemelem poharamat és arra kérem a Mindenhatót, tartsa meg nekünk sokáig fejedelmi erényekben tündöklő királyunkat, tartsa meg a magyar nép igazi védasszonyát, szeretett királynénkat és az uralkodó családot. (Lelkes éljenzés.) A miniszter e felköszöntőjét állva hallgattak s az mély hatást gyakorolt a jelenlevőkre Még több más felköszöntő elhangzása után az ünnepély esti 5 órakor véget ért.

— **Uj honpolgár.** *Habicht* Károly müépitő, ki a királyi várpalota épitésénél van állandóan alkalmazva s a ki mindeddig svájci illetőségü volt, letette Haberhauer polgármester előtt a honpolgári esküt. Ez alkalomból ötven forintot adott a fővárosi szegényeknek.

— **Az uj kadetiskola.** A Lipót-mezőn épült uj kadetiskola környéke rendezetlen s a kadetiskolát körülvezető utak még nincsenek kiépitve. Az iskola parancsnoka arra kérte a fővárost, hogy azt a környéket rendezze s a lövegutat épitse ki. A mérnöki hivatal azt jelentette a tanácsnak, hogy a rendezés az 1899. évi közmunkaprogramban van tervben véve s az ut ki épitésére most nincsen fedezet.

— **Tüzoltók a Mátyás-templom tornyában.** A Mátyás-templom tornyában néhány nap óta négy tüzoltó őrködik a főváros tüzbiztosságán. Ha a toronyból tüzet vesznek észre a krisztinavárosi tüzőrséget értesitik, a mely telefonon továbbitja a hirt a központi és kerületi tüzőrségeknek.

— **Kitüntetés.** Őrgróf *Pallavicini Edét* a király valóságos belső titkos tanácsosnak nevezte ki Az őrgróf egyike a legjobb és legrendületlenebb magyar hazafiaknak, ki minden idejét a közügyek és haza szolgálatában tölti. Az a főur, ki mindenkor ott volt, hol tenni kellett, ki mély belátásával és erélylyel, igazságossággal példás becsülettel vezeti a rea bizott ügyeket és élénk figyelemmel kiséri, előmozditja Buda fejlődését. A budavári főuri társaság egyik legkedveltebb tagja, ep ugy mint magasztos lelkü neje, ki a legjobb honleány és legjobb család anyák egyike.

— **A tárogató**. *Stowaszer* János által javitott tárogatónak, a melynek ujjajavitása először neki jutott eszébe, Magyarországon nagy kelete van. A legelső körökben rendelnek meg ebből a bűbajos hangszerből. A hadsereg és honvédség zenekarát a Stowaszer féle minden más tárogatót felülmuló tárogatóval látják el. A tárogató restaurálásával Stowaszer foglalkozott legelőször és ezt a tervét évekkel ezelőtt közölte a Buda és Vidéke szerkesztőjével. Külföldről is egyre másra rendelik *szabadalmazott* tárogatóját

— **Vivó akadémia**. *Santeli Italó* a magyar athletika klub vivó mestere (VIII. Kerepesi-ut 21. szám) alapos rendszerével és gyors tanitásával tünik ki. Házi vivó akadémiáin a legjobb vivók vesznek részt. *Santeli Italót* legmelegebben ajánljuk kezdő és haladó vivóknak. Közelebb egy vivó akademiát Budán fog rendezni.

— **Helyszerzés.** — Ily czimü hirünkre Szirmay Andor az I. kerület erélyes rendőrkapitánya *Nazercsák* disztéri cselődszerző ellen megindította a vizsgálatot.

— **Választmányi ülés.** A magán tisztviselők nyugdijintézetének fáradhatlan választmánya folyó hó 8-án ülést tartott, melyen felolvasták az 1897. év II. és III-ik évnegyedéről szóló jelentést.

— **József főherczeg és iskola társai.** A lapok terjedelmesen leirták József főherczeg és iskola társainak találkozóját. Mi csak azt teszszük hozzá, hogy a megjelentek között volt a hazai jogászvilág egyik disze dr. *Pfrim László* közigazgatási biró, ki egyike előkelő és tisztelt budai lakótársainknak, kit ugy a főherczeg mint a többi megjelentek érdemeihez méltóan tüntettek ki.

— **Pestvármegye diszközgyülése.** Pestvármegye nevezetes nap ötvenedik évfordulóját ünnepli e hó 16-án. Félszázados évfordulója e nap annak, hogy I. Ferencz József, akkor még főherczeg, mint királyi biztos I s t v á n főherczeget Pest. Pilis és Solt vármegye örökös főispáni székébe beiktatta. Ez első nyilvános szereplése volt királyunknak hazánkban. A vármegye e napot diszközgyüléssel ünnepli meg 16-án délelőtt 11 órakor. A diszgyülésnek ez a tárgysorozata: 1 Beniczky Ferencz főispán megnyitó beszéde. 2. Fazekas Agoston főjegyző

ünnepi beszéde. 3. Rakovszky István megyebizottsági tag inditványa az iránt, hogy ő cs. és apostoli kir. felségéhez ez alkalomból hódoló fölirat intéztessék. 4. Beniczky L. alispán zárbeszéde. A diszgyülésre a bizottsági tagokon kivül meghivatnak: az összes ministerek és államtitkárok, a magyar királyi udvarnagy, a magyar királyi kuria, a közgazgatási biróság és a királyi tábla, továbbá a királyi törvényszékek elnökei, a megye területén hatósággal biró püspökök, a honvédparancsnokság, térparancsnokság, Budapest főváros és Kecskemét város törvényhatóságai

— **Pest megye közgyülése.** Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye törvényhatósági bizottsága október hó 11-én, hétfőn, és a következő napokon tartja az évnegyes közgyülését. A tárgysorozatból, a mely 108 számot tartalmaz, fölemlitjük a következő ügyeket: Az alispán évnegydees jelentése — A főispán megkeresése a „László gyermek-otthon“ segélyzése iránt. — Szabolcs vármegye átirata a difteritisz ellen való védőoltásnak minél szélesebb körre leendő kiterjesztése iránt — Páty községben orvosi allás szervezése iránt. — Páty községbeu adóügyi jegyzői állás szervezése. A pomázi járás főszolgabirájának jelentése a visegrádi „Esplanade“ ügyében. — A budafoki italadó kezelése — Egy szolgabirói állásnak választás utján való betöltése, a közgyülés második napján. — A vármegye szervezési szabályrendelete. — Veszprém vármegye átirata a kötelező állami tüzbiztositás tárgyában.

— **A budaörsi szőlő- és gyümölcskiállitás.** Budaörs község szőlő- és gyümölcstermelői m. hó 26—30-ig egy igen sikerült szőlő- és gyümölcskiállitást rendeztek az ottani községháza tanácstermében és igen szépen beigazolták, hogy a szőlő felujitás terén mily szép haladást tettek. A budaörsi példa követendő volna, mert községeink jól tennék, ha ugy maguk között időnként ilyen kis gazdasági kiállitást rendeznének, mert haladásukat ily kiállitások alkalmával igazolnák be legjobban s igy módjuk és alkalmuk volna, hogy saját gazdasági viszonyaik előmozditásán egyesült erővel munkálkodjanak, mert ily kiállitásokon igen sok követendő példát láthatnak a gazdák, mely különben fel sem tünnék. A dijat nyert gazdák névsorát az alábbiakban közöljük. A Budaörsön 1897. szept. 16—30. tartott gyümölcs- és szőlőkiállitás alkalmával arany oklevelet kapnak: Winkler György szőlőért és gyümölcsért. Zengl János szőlőért és szőlőfelujitás előmozditásért, özv. Steinbach Sándorné szőlőért, Arany elismerő oklevelet kapnak: Ulmer György közreműködésért, Ebner János közreműködésért, Helly János szőlő-, gyümölcs és közreműködésért, Huber Mihály szőlőért és közreműködésért, Beke József jegyző, Clementisz László főtanitó, Albeker Lipót kereskedő közreműködésért. Ezüst oklevelet kapnak: Budaörsi szőlőoltó társaság szőlőfelujitás előmozditásért, Prach Antal szőlőért, Schmied Jakab szőlőért, Feldhoffer János szőlőért, Drixler Lőrincz czipész szőlőért, Szlevicska József szőlőért, Hauser Péter szőlő- és gyümölcsért, Huber Antal szőlőért. Bronz érmet kapnak: Michelberger István 626 házszám szőlőért, Helly József 518 házszám, Niedermayer József, Ebner Mátyás, ifj. Frank Pál, Drixler János, Feldhoffer János 380. házszám szőlőért, ifj. Kubik Ferencz, Kráspel Ferencz, Wéber János, Niedermayer Mátyás, Albecker Benedek, Daxhammer Mihály, Laboranovics János, ifj. Mayer Antal, Hartmann Jozsef czipész, Braun István, Luncz György

— **Ünnepek az I. kerületi főgymnasiumban.** *Ő felsége* nevenapját az I. ker állami főgymnasiumban is megülték. Reggel 3/4 8 órakor összegyült a gymnasium 380 növendéke, s hosszú sorban, zászlója alatt a krisztinavárosi templomba ment, a hol hittanára *Tálos Gyula* segédlelkész úr hálaadó miséje után a Borsutczában levő épületébe vonult. Itt az alsó osztályok tanulói a tornateremben gyültek össze, a felső osztályok hallgatói pedig a rajzteremben. Az utóbbi helyen jelent meg az igazgató csaknem az egész tanári karral. A házi ünnepélyt *Dr. Badics Ferencz* igazgató úr beszéde nyitotta meg, ki az ifjuság lelkes éljenzése között végezte beszédjét, utána *Szobovits Sándor*, az intézet VI oszt tanulója, Bajzándh „A királyra“ czimü versét szavalta el, majd *Dr. Gyulai Ágost* tanár úr tartott sikerült beszédet, a melyben különösen a közelmult napok eseményeit hozza az ifjuság emlékezetébe. A zajos éljenzések után *Schneidér Sándor* VI. oszt. tanuló „A legszebb ének“ czimü versét szavalta el Czuczornak, a ki jeles szavalatáért valóban dicséretet érdemel. Ezzel befejeződvén az ünnepély, az ifjuság Ő felsége éltetése közben a legnagyobb rendben szétoszlott. *Október 6 ikán* a tizenhárom magyar vártanuú emlékét ülte meg nagy csendben az I. ker. állami főgymnasium ifjusága. Reggel 8 órára *Requiem* volt ugyan tervezve, de mivel az idő nagyon rossz volt, ez elmaradt. Az ifjuság tehát osztályaiba vonult, a hol az első órát adó tanár urak tartottak beszédet, a miknek végeztével tovább folyt az előadás délután 1 óráig.

Az októberi évnegyedben ajánljuk a Buda és Vidékét. Kérjük barátainkat, hogy lapunkat terjesszék és arra előfizetőket gyüjtsenek. 3 előfizető után tisztelet példánynyal szolgálunk. Négy mutatványszámot ingyen küldünk, az ötödik után az elfogadót előfizetőnek tekintjük. Kérjük a Buda és Vidékét minden nyilvános helyen.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— **Kiadó lakások:** **Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzékét adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadó lakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.**

— **Jó zeneiskola.** *Somogyi Mór* a kitünő zenemüvész elökelő tanerőkkel ellátott zeneakadémiája VII., Erzsébet-körut 13-ik szám alatt van.

—*Épitők fiayelmég.* Schwartz Mihály kőmives mester ajánlja magát bármely szakmájába tartozó munkához. Pontos és jó munkáért kezeskedik jutányos árak mellett

Nyilttér*)

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

Ne ijedjen meg,

ha esetleg mindenütt, meg itt és ott, uton utfelen azt hallja, hogy az **„Unalomüző“** olyan páratlan portéka, mely össze-vissza csak öt hatosba kerül,

hanem bátran

küldje — akár levélbélyegekben is — azt az ötven krajczárt **Bartalits Imre könyvkiadóhivatalába**, avagy

szúrja le

bármely postahivatalban egy postautalványra azt a 100 fillért, a melyért **egy koronát** érő jó kedvet szerezhet magának.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

— **Hirdetmény.** (Vasuti állomási harangok eladása.) A magy. kir. államvasutaknál f. évi junius hó 1-től kezdve használaton kivül helyezett állomási harangok eladatnak és pedig a szabványos *nagy állomási harangok, a harang felerősitésére szolgáló vaskarral együtt, darabonként 16 frtért*, a szabványos *kis állomási harangok a vaskarral együtt, darabonként 6 frt 50 krért.* Méltánylást érdemlő esetekben, s kellőleg indokolt kérvény alapján a harangok, szegény sorsu egyházak, templomok, iskolák, ovodák és egyéb jótékonysági és közhasznu intézetek részére mérsékelt árakon is eladatnak. Az üzletvezetőségek felvannak hatalmazva, hogy a vonaluk területén levő harangokat fenti módozatok mellett a hozzájuk folyamodóknak eladhassák, minélfogva *mindazok, kik ily harangokat venni szándékoznak, közvetlenül azon üzletvezetőséghez forduljanak, melynek területén a harangot átvenni kivánják.* Budapest, 1897. szeptember hó 27-én.

Az igazgatóság.

—

— **Hirdetmény.** Magyar királyi államvasutak. 133.923/97. szám. Délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelék. (Uj kivételes dijszabásnak f. évi november 1-én való kiadása gabonanemüek stb. szállitására.) A fenti kötelék forgalomban az 1894. évi augusztus hó 1-től érvényos kivételes dijszabás gabona, hüvelyesveteményekről, maláta, őrleményekről gabonából és hüvelyesekből, olajmagvak, korpa, olajpogácsa, olajpogácsaliszt valamint üresen viszszamenő vagy megtöltés végett üresen szállitandó használt gabona- vagy lisztes zsákok szállitására f. évi október hó 31-ével hatályát veszti és helyébe f. évi november 1-től hasonnemü kivételes dijszabás lép életbe, mely részben dijmérsékléseket és részben dijfelemeléseket is tartalmaz. Az uj kivételes dijszabásból számos német és magyar köteléki állomás, miután azok ujbóli bevonására szükség nem mutatkozott, kihagyatott. Ara 2.50 korona. Budapest, 1897. szeptember 23-án. A magy. kir. államvasutak igazgatósága, egyuttal a többi részes igazgatóságok nevében is.

Hirdetések
felvètetnek
a kiadóhivatalban.
V., ker. Városmajor-utcza 28.

HIRDETÉSEK.

GANZ és TÁRSA
vasöntöde és gépgyár-részv. társ. Budapesten.
Gáz- és Petroleum-motorok
álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:
A) gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat,
Speciálitási B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugolyókhoz.
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.
Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**
Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.
Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek.
Aczélöntés.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest Párizsi
társaskirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesités
kapható
HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal
BUDAPEST,
V., Városmajor-utcza 28.

A
Magyar Asphalt
részvénytársaság
Budapest, Andrássy-ut 30.
Elvállal
minden néven nevezendő
asphalt burkolási
valamint szárazzátételi munkák teljesitését jótállás mellett, legolcsóbban. Elismert legjobb minőségü asphalt anyag vidékre is szállittatik.
Megrendeléseket
elfogad a kiadóhivatal is.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— Minden vasár- és ünnepnap zene. —

1897. idényre.
Elismert legujabb divatu Imperial és Duplex kalapok minden alakban és szinben egyedüli főraktára
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

SZALVETER ÁGOSTON
Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő
iszapborogatás, douche-massage kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias tb ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten
Téli és nyári GYÓGYHELY.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy II. ker., Fő-utcza 6. sz. a. levő fiók-üzletemet tetemesen megnagyobbitottam. — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

Szálloda a söröskocsihoz.
Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.
Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.
— Kanizsai sör. —
Galambos U. vendéglős.

APRO HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Telkek.
Telkek eladásra kerestetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 104

Szép villa.
Szép villa az uj katonai iskola közelében minden kényelemmel, szép helyen 16000 frtért eladó. Czim a kiadóhivatalban. 128

Kedvező vétel.
A budai lövölde felett jobbra 2343 négyszegöl telek eladó, ugyszintén a németvölgyi temető átellenében egy 803 négyszögöl nagyságu telek. 136

Jó bor.
Nagyban, hektoliterenként, vagy palaczkokban kapható a *gödöllői borászati* szövetkezetnél. Árjegyzéket bérmentve szivesen küldenek. 133

Szőllőültetés.
Szőllőültetésre egész községeknek utbaigazitást ad és kölcsönt szerez a kiadóhivatal. 134

Telkeket keresek a Rokus hegyen. Jutányos ajánlatok a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. 127

Szobrok különféle nagyságban eladók. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 101

Kiadó lakások.

Kiadó lakások. Városmajor-utczában több lakás kiadó. Bővebben a kiadóhivatal. 103

A ki poloskát,
és annak petéit tisztán kiakarja irtani az tegyen kisérletet a Mentővel, kapható 30—40 krért. Bettelheim testvéreknél, Calvin-tér 7. 125

Keresek
3—4 szobából álló lakást istállóval ha lehet külön házban. Czim a kiadóhivatalban. 126

Szerencse.
Egy asztaltársaság keres részt vevőket a november 11-iki osztálysorjáték 50 drb sorsjegyéhez.
Bővebbet: Delfin S. Podmaniczky-u. 17. 134

Irodai teendőkben jártas 41 éves ember állást keres. Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. 135

Levelező.
Mindenféle levelek, fogalmazások, leirások, forditások, reklámszövegezésre vállalkozik egy tapasztalt ember. Cim „Levelező". Válaszban két 5 krajczáros bélyeg. 132.

Előmenetel a tanulmányban.
A kik polgári vagy közép iskolai tantárgyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. 131

Friss tojás.
Friss tojás és vaj nagyobb mennyiségben is kapható. Vendéglősöknek nagyon előnyös a megrendelés. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 102

Cseléd keresők,
vagy cselédek, helyet keresők, helyet, foglalkozást adók forduljanak bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. 130

Olcsó telek.
a kelenföldi állomás mellett 1074 □-öl eladó. 118

Évi lakások.
Rögtön elfoglalható villakertben, II., Bimbó-utcza 14. szám alatt, közel fekszik a villanyvonat megálló helyéhez (a megállóhely az Oszlop-utczánál van). Az első emeleten van 4 nagy és 1 kis szoba, verenda, fürdő, konyha, éléskamra és cselédszoba. A földszinten levő lakás áll: 3 nagy szoba, konyha, éléskamra és fürdőhasználatból. 133

Szép villatelek.
A rózsadombon 3 szép telek eladó. — Az egyik 600 négyszögöl, a másik kettő egyenkint 575 négyszögöl. A telkek vizvezetékkel vannak ellátva és parczellázva. Gyönyörü kilátás mindenfelé körösköröl. A villanyvonat megállóhelye 15 perczenyire. Czim a kiadóban. 134

Két ablakos
szép utczai hónapos szoba külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 135

Eladó.
A Mátyás-földön 600 négyszögöles bekeritett és nemes gyümölcsöket termő fákkal beültetett szép telek kuttal, szaletlivel ellátva, eladó. — Értekezni lehet Esterházy-utcza 18. sz., I. em., 4. ajtó. 136

Ház és telek.
Egy kis ház és egy 365·1 négyszögöl nagyságu telek kedvező feltételekkel eladó. Czim a kiadóban. 137

Kiadó lakás.
2 szép nagy földszinti utczai szoba, konyha, éléskamra stb. azonnal, jutányos áron kiadó. Czim a kiadóban. 133

Eladó.
A Krisztina-körut közelében egy szép emeletes kis ház, még 6 évig adómentes, kedvező feltételekkel eladó. Czim a kiadóban. 139

Szép telek.
Kelenföldön a fehérvári országut közvetlen közelébe egy 300 négyszög öl parcellázott massivan bekeritett szép telek, épitésre különösen alkalmas és ajánlható, szabad kézből olcsó áron eladó. Czim a kiadóhivatalban. 140

Egy szép lakás
A Margithid közelében, mely áll: két nagy utczai szoba, alkov, előszoba konyha és hozzátartozókkal nov 1-ére kiadó. Dzim a kiadóhivatalban. 141

Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár.

HIRDETMÉNY.

Az egyesült budapesti fővárosi takarékpéntár 1897. szeptember 23-án tartott renkivüli közgyülése elhatározta, hogy a társasági alaptőke

3.600,000 frtról 4.500.000 frtra felemeltessék s e végből 3000 darab 300 frt névértékü, az 1898. január 1-étől folyó osztalékszelvénynyel ellátott uj részvény kibocsáttassék,

melyeknek 1000 frt kibocsátási árfolyamon leendő megvételre a társasági részvények jelenlegi birtokosai előjogot birnak olykép, hogy négy darab részvény jogot ad egy darab uj egész részvénynek, egy, két vagy három darab részvény pedig egy, két vagy három darab ideiglenes $^1/_4$ részvényjegynek átvételére.

Az ideiglenes $^1/_4$ részvényjegyeknek 4 drbja a kitüzendő határidő alatt egy egész részvénynyel becserélendő.

A fentebbi 1000 frtnyi kibocsátási árból 300 frt a társasági részvénytőke, 700 frt pedig kiadások és költségek levonásával a rendes tartalékalap javára fog fordittatni.

E végből a takarékpénztári részvények birtokasai, kik az elővételi jogukat gyakorolni kivánják, felhivatnak, hogy részvényeiket

(szelvények nélkül) f. évi október 4-től október 30-ig (bezárólag)

terjedő határidő alatt a takarékpénztár pesti vagy budai osztályában (V. ker, Dorottya-utcza 4. szám, vagy II. ker, fő-utcza 2. szám alatt) vasár- és ünnepnapok kivételével, bármely hétköznapon délelőtt 9—12 óráig az ott készletben levő ürlapokon kitöltendő jegyzék mellett mutassák be, s ez alkalommal az uj 300 frt névértékü részvény 1000 frtnyi kibocsátási árának első részletét 400 frtot o. é. s ideiglenes $^1/_4$ részvényjegyeknél pedig a 250 frtnyi kibocsátási árnak 100 frtnyi I. részletét, esetleg pedig, ha a részvényesek ugy kivánják, az egész 1000 frtnyi kibocsátási árt, ideiglenes $^1/_4$ részvényjegyeknél az egész 250 frtnyi kibocsátási árt annál inkább fizessék be, mivel **e bejelentési határidőnek lejárta után a részvénybirtokos által az elővételi jog többé nem gyakorolható** és a takarékpénztár igazgatósága a részvénybirtokosok által át nem vett uj részvények fölött szabadon fog rendelkezni.

Ha a részvénybirtokos a fentebbi 1000 frtnyi kibocsátási árt részletekben kivánja befizetni, a II. részlet 300 frttal f. évi november hó 10-étől november hó 20-ig, a III. részlet pedig 300 frttal f. évi deczember hó 10-étől deczember hó 20-ig, ideiglenes $^1/_4$ részvényjegyeknél pedig ugyanezen határidőkben ezen részleteknek $^1/_4$ része, az ideiglenes részvényjegyek szövegében foglalt különbeni következmények terhe mellett pontosan befizetni tartozik.

A befizetések után a részvényeseknek a befizetés napjától 1897. deczember végéig 5% kamat fog megtérittetni.

Az uj részvények elkészültéig ideiglenes részvényjegyek lesznek kibocsátva, melyek annak idején részvényjegyekkel be fognak cseréltetni, miről a részvényesek külön hirdetmény utján értesitve lesznek.

Az uj részvények kibocsátásával járó bélyegköltségeket a takarékpénztár fogja viselni.

Budapest, 1897. szeptember hó 24-én.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhirré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyministerium**, ellenörző közegei utján, az Első magy. kir. szab. Osztálysorsjáték I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgáltatta, azok a főelárusitóknak elárusitás végett kiadattak.

A Magyar Királyi Pénzügyministerium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A magy. kir. szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve. 100,000 sorsjegy, 50,000 nyeremény.

Első osztaly Betét 12 korona Huzás: 1897. november 11. és 12.		Masodik osztaly Betét 20 korona Huzás: 1897. december 10. és 11.		Harmadik osztaly Betét 32 korona Huzás: 1898. január 4. és 5.		Negyedik osztaly Betét 40 korona Huzás: 1898. január 26. és 27.		Ötödik osztaly Betét 32 korona Huzás: 1898. február 16. és 17.		Hatodik osztaly Betét 24 korona Huzás: 1898. márc. 9-től április 6-ig	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1 á	90000	1 á	100000	1.000,000	
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000	1 á	30000	1 á	30000	Korona	
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000	1 á	20000	1 á	20000	Nyerem. Kor.	
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000	1 á	15000	1 á	15000	1 á 600000	600000
3 á 2000	6000	3 á 3000	9000	3 á 10000	30000	3 á 10000	30000	3 á 10000	30000	1 á 400000	400000
5 á 1000	5000	5 á 2000	10000	5 á 5000	25000	5 á 5000	25000	5 á 5000	25000	1 á 200000	200000
8 á 500	4000	8 á 1000	8000	8 á 2000	16000	9 á 2000	16000	8 á 2000	16000	1 á 100000	100000
30 á 300	9000	20 á 500	10000	10 á 1000	10000	10 á 1000	10000	10 á 1000	10000	1 á 60000	60000
50 á 100	5000	60 á 300	18000	70 á 500	35000	70 á 500	35000	70 á 500	35000	1 á 40000	40000
2900 á 40	116000	3900 á 80	312000	4900 á 130	637000	4000 á 170	663000	3900 á 200	780000	3 á 30000	60000
3000 nyer.	Kor. 240000	4000 nyer.	Kor. 477000	5000 nyer.	Kor. 898000	4000 nyer.	Kor. 934000	4000 nyer.	Kor. 1061000	2 á 20000	60000
										20 á 10000	200000
										50 á 5000	250000
										400 á 2000	800000
										720 á 1000	720000
										1000 á 500	500000
										27800 á 200	5560000
										30,000 nyer. és dij	9.550,000

E 80 nyer. közül utoljára kihuzott kapja a jutalomdijat

MÉRLEG

Bevétel							Kiadás	
100000	sorsj.,	I.	oszt. á Kor.	10	2 korona gyüjtőoijjal együtt	1000000	3000 nyerem., I. oszt. — — — — — — —	240000
97000	„	II.	„ „ „	18		1746000	4000 „ II. „ — — — — — — —	477000
93000	„	III.	„ „ „	30		2790000	5000 „ III. „ — — — — — — —	898000
88000	„	IV.	„ „ „	38		3344000	4000 „ IV. „ — — — — — — —	934000
84000	„	V.	„ „ „	30		2520000	4000 „ V. „ — — — — — — —	1094000
80000	„	VI.	„ „ „	22		1760000	30000 „ VI. „ — — — — — — —	9550000
			Kor.			13160000	50000 nyer.	Kor. 13160000

Az I. osztály húzása 1897. november hó 11-én és 12-én lesz. A huzások a magyar királyi ellenőrző hatóság és kir. közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek, a Vigadó termeiben. Sorsjegyek a magy. kir Osztálysorsjáték valamennyi elárusitóinál kaphatók.

Budapest, 1897. október 1.

A magy. kir. szabad. osztálysorsjáték

IGAZGATÓSÁGA

LÓNYAY HAZAY

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 42. sz. (Mindszent hava.) Vasárnap, oktober 17.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás. közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDELYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSEG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Magyar svábok vagy sváb magyarok?

A *Buda és Vidéke* folyó évi 40. számában *Budavidéke és a magyarság* czim alatt magát meg nem nevezett szerzőtől pár sornyi czikk jelent meg, mely a Buda környékén lakó és czikkiró úr által *„reszelőképü“* előnévvel ékesitett *„svábok“* antimagyarságáról zeng valótlan gyászdanát.

Engedje meg a t. czikkiró úr, hogy mindennek előtte egy történelmi tévedését igazitsam helyre.

Buda vidékére a svábok nem 800 hanem (a török világ után, vagyis) ideoda 200 évvel ezelőtt telepittettek, amidőn és sokára azután még Budán *„ki volt kötve, hogy a jegyző nem csak német születésü, de minden nemzetsége is német legyen; a mi nagyon jellemző“* mondja Bartha László a *„Községjegyzői Intézmény Története“* czimü 1882-ben megjelent közigazgatási tanulmányában és hozzáteszi, hogy a *„budai nyárspolgárság, ha módjában állna, talán ma is aszerint cselekedne“*.

Ugyanez a szerző ugyanabban a művében annyira *„német fészeknek“* tartja Buda városát, hogy róla az alábbi, szörnyen suba szagu nézetét nyilvánitja (1882):

„Buda városa például még első királyainktól nyerte kiváltságait, de azért ennek, valamint annak daczára is, hogy királyok székhelyévé lőn, a magyar nemzetiség fentartására és ápolására nézve, valamint ma, úgy hajdan is, se nem numerált, se nem ponderált, mert tőzsgyökeres sváb lakossága exclusiv német szellemével és speculativ természetével, körülbástyázta ugyan magát mindenféle privilégiumokkal és czéhrendszabályokkal, de a magyar szellem ébren tartására és a magyar cultura fejlesztésére, jelentéktelenebb tényező volt bármelyik alföldi mezővárosnál, hol a magyar nemzeti élet a maga és erejében lüktetett!“

Ez az kérem, a miért még mindég németajku a budavidéki falvak lakossága; hiszen még Ó-Buda sem különb Budafoknál!!

Buda maga is csak a jelen évtizedben emelkedvén igazán magyar várossá, a környékére sem lehetett olyan hatással, hogy azt magyarositsa. Mindössze, mint a vidék legnagyobb fogyasztója, nyujtott jövedelmes piaczot a szomszédos községek termesztményeinek; — művelő, különösen pedig nemzeti művelő hatása annál kevésbbé lehetett a környékére, a mennyiben saját föllendülése és fejlődése aránylag oly rövid keletü, hogy azóta átalakitó hatást a szomszédos helységekre gyakorolni módjában sem állott!!!

Ez magyarázza meg, hogy a fővárost környező és egymáshoz elég sürün fekvő községek még ma sem vetköztek ki eredeti falusias jellegükből.

Buda voltaképen a főváros egyesitése óta magyarosodott; — a 70-es évek elején még németül oktattak Budán. — Tehát nem a budavidéki svábokat, hanem a budaiakat illeti a szemrehányás.

Nem a falusiaktól tanul a város, hanem a városiaktól a falu népe.

Módjába sem állott sváb népünknek a magyar nyelvet már előbb elsajátitani, de szüksége sem volt; mert hiszen Buda ezelőtt akár Németország fővárosa lehetett, oly idegen vala abban a magyar szó. — Iskolái és az abból kikerült s a vidéken tanitóskodott egyének németek voltak, a kik legjobb akarattal sem lehettek a magyar nyelv apostolai.

Ismerek még ma is tanitót egy budavidéki községben, a ki maga sem tud magyarul; — ugyan kitől tanuljon hát a község iskolaköteles ifjusága magyarul?

Az iskola és templom nyelve német lévén, a gyermek, ki otthon is csak a német nyelvet hallja, képtelen magyarul tanulni, mivel ovódáink, melyekben a zsenge kisded játszva sajátithatná el édes hazánk zengzetes nyelvét — nincsenek.

A felekezeti iskolák azon szabadalma pedig, hogy a tananyag és a tankönyvek tekintetében külön autonomiával birnak, szintén nagy akadálya a magyarosodásnak és magyarositásnak.

Ugy látszik, éppen az uralkodó vallás, a rom. kath. hitfelekezet szolgál éltető melegágyául — a germánizáczionak!

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Bokros Mari lelke hazajár.

— Irta: Pilisi Róza. —

— No Juczka gyujtsd meg a mécsest, tedd fel a kályna tetejére, nem fog füstölni, mert ma nem fütöttem be, esztán szombat este sohse fütünk be — úgyse fonnak ezek a semmire valók, csak ölelgettetik magukat a legénynyel. Mind czégéres ez a mai lány, ha még annyi lenne is, dörmögi az öreg Bokros Mári néni, de Juczka a cselédje oda sem hallgat, hanem meggyujtja a szoba közepén függő petroleumos lámpát, aztán félig befüggönyözi az utczára nyiló kis ablakot, a vörös csikos keszkenővel, biz ez ugy van beakasztva, hogy akár ne is volna, de hát ezt igy kell, igy akarja a biró, no meg a lányok is, nem azért fizetnek a gazdasszonynak, hogy úgy ne tegyen mindent, a hogy ők akarják. De hát ki tudna mindegyiknek a kedvébe járni, Véri Tera azt akarja, hogy még vánkust is dugjunk az ablakba, szólal meg Juczka függönyözés közbe. — de majd az ördög dugdossa be neki még az ablakot is, hisz úgy sem húzhat már semmit a kötönye alatt, mind a három hizójukat levágták már. Bencze Kata meg azt akarja, hogy úgy akasszam be, hogy a Szemesék Gyurkája be nézhessen rajta, mert most ő akar Katához járni, csakhogy a Notás Gyurka meg nem tágit Kata mellűl, pedig Kata a Szemest jobb szemmel nézné, amint látom.

— No már az igaz, hogy mind czéda ez a lány mostanában, hej Juczka nem igy volt ez az én megboldogult Márim idejébe, de nini! az Isten utse, ma, éppen ma 12 esztendeje — az ám, akkor is farsang három napja előtti szombaton történt, emlékszel-e Juczka? szegény jó lányom csak férjhez ne ment vóna, ma is élne

— Az ám, az Mári néni, a szegény kis Mari, nézze csak meg Mári néni, nem égett oda a tepsihez az a pár pogácsa, aztán gyűjjön be s beszélgessünk egy kicsit.

— Hogy oda égett-e? tán meg se sülhet, olyan hideg a kemencze, hisz tudod, hogy a kis házi kemencze sohse sütött jól, no de megnézem, de előbb becsukom a pitvar ajtót, mert csak úgy hordja a havat befelé a szél.

— Adj Isten jó estét Bokros Mári néne, szólal meg pityókosan Gesztenyési Sivár János, (Bokrosné veje.) csak nem az én orrom előtt húzta kend be ezt a nagy ménykő konyhaajtót? hisz nekem is csak szabad a fonóba járni, egy éve lesz, hogy özvegy vagyok — hát csak körül nézhetek, aztán kendnek anyám asszony, jó szeme van, megösmeri is a lányokat, mondok, majd csak komendál egyet, no különb nem lesz mint szegény megboldogult Mari volt. Már értem szemre valóbb, ámbár ha egy kissé csunyább lesz, nem bánom, inkább meg a kéne nekem, hogy csunyább lenne, mert ha, hisz tudja azt anyam asszony is, hogy a szépsége vitte a sirba

— No hallja ke Gesztenyési Sivár János vőm uram, nem tudom, hogy mire nézi kend a napot és hogy milyen képpel mer kend beköszönteni hozzám, mikor kendnek köszönhetem búmat, bánatomat, kend tette a lányomat szerencsétlenné, kend az oka mindennek! de hagyjuk nyugodni békével a jó becsületes lányomat, kend meg menjen Isten hirével más fonóba áldozatot keresni.

— Ne kötekedjen anyám asszony, hanem hallgasson meg. Meg kell nősülnöm és kendnek kell nekem asszonyt szerezni, mert míg ezt kend meg nem teszi a Mari mindég haza jár a másvilágról.

Eppen az iskola fentartó róm. kath. hitközségek vezérférfiai ellenzik majdnem mindenütt (Tisztelet a kivételnek. Mert Török-Bálinton már évekkel ezelőtt saját vagyonából, maga a róm. katholikus plebános létesitett és tart fenn magyar tannyelvű óvodát. Budafokon és Vörösváron a leányok, Hidegkúton pedig a fiuk és leányok oktatása állami iskolában történik anélkül, hogy a vallás tanitása csak a legcsekélyebb csorbulást szenvedne. Ezen községek fenkölt szellemű lelkészei nem látnak ellentétet állam és vallás között, hanem a felfeltünő látszólagos akadályoknak élét veendő nemes feladatkörükben dicséretes buzgalmat tanusitanak. Ezekben a községekben, valamint Solymáron is az óvodák hihetetlen eredményt értek el a magyarositás terén. N. J.) az állami vagy községi iskolák és ovodák létesitését és fentartását!

Ugyan miért??

Ismertem egy már jobb létre szenderült róm. kath. esperes kerületi tanfelügyelőt, a ki megdorgálta — vizsga után — a tanitót, mert a nebulók sokat tudtak.

Azt mondotta ugyanis a boldogult esperes úr, hogy kár a paraszt fajzatát fölvilágositani; — nekik is, n e k ü n k i s j o b b, ha tudatlanok maradnak in infinitum; mert a butaság: boldogság; — a boldogoké pedig a menyország!

Ehez ugyan csak nem kell bővebb commentár.

Ha a Bachkorszak megakasztá fejlődésében a nemzeti irányt, ugy a sötétség fegyverével küzdő ily pedagógusok a hamu alá rejtett szikrát végleg kioltották.

Kedvező fuvalatra lobogó lángokban jelentkeznék a magyarság eszméje és a helyett gyámoltalanok tehetetlensége ront azon nap-nap mellett.

Nem fenyegetni, nem bottal kell magyarositani; hanem meg kell kedveltetni az idegen nyelvűvel a mi nyelvünket, a mi kincsünket!

Járjunk elő jó példával; épitsünk oltárt szeretett magyar nyelvünknek. Létesitsünk iskolákat, óvodákat a nem magyar ajku falvakban; tegyünk alapitványokat, ösztöndijakat a jó eredményt kimutatni tudó és silányan javadalmazott vidéki tanitóság jutalmazására.

Lépjünk be tömegesen a magyar iskola egyesület kötelékébe és egyesült erővel legyünk azon, hogy annak nemes czélja megvalósuljon.

Itt az ideje annak, hogy a legnagyobb egyetértésben tömörüljünk a magyarosodás és a magyarositás szolgálatában; mert csak ugy érjük el azt az időt, hogy a Kárpátoktól Adriáig csak magyar szót hallhassunk!

Borosjenő.

NAVARRA JÓZSEF
községi jegyző.

Régi udvari élet Budán.

— Irta: Tarczai György. —

I.

A kik hallottunk valamit régi királyaink udvari életéről, a budavári udvar egykori fényéről, tündöklő pompájáról, a mire évszázadok óta sóhajtva gondol vissza a magyar: mindnyájunknak szaporábban kezdett verni a mikor hire jött, hogy nem hiába épiték föl a királyi palota tágas szárnyait, mert ime királyunk vendégül fogadja benne a leghatalmasabb uralkodók egyikét és ezzel visszavivott államiságunk világraszóló bizonyságául visszaszállitja a régi udvari életet is magyar birodalma székes fővárosában: a budai királyi várban.

És ki hinné az öröm e napjaiban, mikor e királyi elhatározás nagy jelelentősége mindnyájukat hazafias lelkesedésre gyujt, egyszerre hire fut, hogy ő felsége a király kisérletet tehet ugyan a budai királyi várlak régi fényének visszaállitására, egy igen hatalmas tényező azonban, mely nélkül udvari életet bajos elképzelni, a magyar arisztokráczia ugyanis — távol akarja magát tartani az udvari ünnepélyektől.

Igy áll-e valóban a dolog, s ha igaz a hir? mi az oka ennek az elhatározásnak — mindezt kutassa más. E sorok irója e helyen csak fájdalommal vehet tudomást e hirnek csak a felmerüléséről is. Mert nem azt kellett e föltételeznünk, hogy mikor oly hosszu századok multával a magyar koronás fő ismét Budavárában fogad egy hatalmas szuverént akkor kivétel nélkül mindnyájan megértjük e pillanat nagy történelmi jelentőségét és mindent elkövetünk arra nézve, hogy a világ ezt észrevegye és észrevevén, elmondhassa: a magyarok ott folytatják, a hol 400 év előtt elhagyták. A históriánkat ugy se tanulják semerre, ilyen nagy nemzetközi érintkezések fényének, pompájának mértékéből tudnak csak következtetni Európában arra, hogy mik vagyunk és milyen rang illet meg bennünket a népek nagy családjában. Mire való az ilyen nagy és jelentőségteljes ünnepet megrontani csak akarni is?

Hogy e szándék nem fog sikerülni, szentül hiszem. Egyesek elmaradhatnak, de ezt észre sem fogják venni. Az előkészületeken sem igen látszik, hogy valami zavartól tartanának. Megy minden a maga rendes utjan az előre megállapitott nagy arányu tervezet szerint.

A palota udvarára roskadásig megrakott málhás szekerek gördülnek be egymás nyomába az épület folyosóin ezüstgombos szolgahad sürögforog. A törzsökös budai polgárok keble ismét önérzettel buzog, esténkint a királyi palota felé irányozzák sétájukat, csillogó szemekkel nézik a kapuk előtt ácsorgó lakajok ezüstös liberiáját, jóleső megnyugvással hallgatják a beszélgetést, mely ott folyik — fajdalom — leginkább ékes lerchenfeldi dialektusban s talán eszükbe sem jut, hogy itt valamikor állando udvari élet folyt, a mely minden izében magyar volt. S ha eszükbe is jut, bizonyára azt gondolják: régen volt, talán nem is igaz; mert hisz a mohácsi veszedelem óta közel négyszáz esztendő mult el és azóta sincsen igazi magyar udvartartás, magyar udvari élet...

*

A mai értelemben vett udvartartásról első nemzeti királyaink idejében alig lehetett szó. Uralkodóink élete nem igen különbözött a nemességétől, a czeremóniás rend, mely az egykori nyugati fejedelmeket a különböző rendü és rangu udvarnokok falanxával zárta el az alattvalóikkal való közvetlen érintkezéstől, nálunk ismeretlen volt. A király székes fővárosában vajmi kevés időt töltött, a táborba-szállás, törvénynaplátás vette igénybe java idejét, miközben az ország legkülönbözőbb részein megfordulva, kiséretével együtt sátrak alatt tanyázott, a hová minden nemes embernek, lett légyen zászlós úr, akár nem, szabad bejárása volt. Az udvari élet szabályozását

---

— Jézus Mária szent József, mit beszél kend?

— Azt, hogy minden éjjel ott jár a Mári lánya a malom körül, hol átlépi a suhogó vizet, hol állva marad s integet, mutogat, de mondok nem eddig van ez.

Megkérdezem tőle mit kiván a lelke, hát felém mutat, feküdjek le, én rajtam az uj suba volt, de csak lefeküdtem a hóba, éppen 12 órát kongatta a torony órája, én rám rögvest mély álom jött, s azt álmodtam, amit itt kendnek elmondottam. Hát már most tegyen kend amint jónak látja, ha a lelkin van kendnek a lánya lelki nyugodalma.

Szegény öreg Bokros Mári néni keresztet vetett magára, aztán a lelkiből gyülölt vejit bevezette a kisebbik szobába s ott meghányták, vették a dolgot, mire bevégezték a beszélgetést 7 órára járt az idő, a fonóba mind ott voltak már a lányok, s Juczkát egyre faggatták, hol van az öreg Bokros Mári néni.

— Ehol vagyok lányok, szólalt meg a gazdáné (falun igy hivják a fonóház asszonyát.) Mit akartok? Minek kerestek, mi?

— Adj Isten néném asszony kiált a sok jó kedvü leány a rokka mögül, no megsült e már a pogácsa? kiált az egyik. Hát a veje van itt? kérdezi a másik. Az ám, hallotta e Mári néni, hogy a megboldogult lánya, a szegény Maris, haza jár a másvilágról.

— Ne kisértsétek az Istent lányok, mondja öreg Bokrosné, hadd nyugodjon békében, bár sohse lett volna fonóház a világon, ma az édes jó böcsületes lányom is élne, hej lányok csak azt mondom én, csak olyanhoz menjetek férjhez, kit a szivetek megkiván, mert a mit az ész diktál nem igaz ám az, nem nyujt az örömet sem házi békét. Majd elhalgatott a szegény öreg s kék köténye sarkába törülte a sirástól kiapadt szürke szemeit.

A fonó lányok meg csak lökdösték egymást, s halkan sugdosták egymásnak — meséltesd el vele Örzse, legalább alhatunk, mondja a duhajkodó Bencze Kata.

— Az ám, mondja Örzse, azt akarod, hogy Bokrosné csendesen beszéljen — a lányok meg hallgassanak, hogy te meg annál jobban hallhasd a Szemes Gyurka járását. Ühüm, csakhogy Nótás Gyuri leüti ám a derekát, mert azt mondja ám, két dudás egy csárdába nem fér, hát két Gyurka egy kapu aljába hogy férne!

— Tán féltékeny vagy Örzse mondja Kata szájbigyesztve, aztán hátat fordit, s az öreg asszonyhoz szól: Mondja el néném asszony a szegény jó Mári lánya történetjét.

— Nem érek rá lelkem gyermekem, hanem itt a Juczi ni, ő már akkór is nálam volt, ő majd elmondja, no Juczi beszélj.

— Beszélek, beszélek — csak menjen kee a dolgára, persze, hogy itt vótam kené már akkor is, meg akkor is mikor a Mári született, s egy nagyot ásitott Juczi, Bokrosné meg kibiczczegett a vejéhez a másik szobába.

— Beszéljen Juczi néni no, — ugyis hosszu az este, de előbb tán jó volna a lámpát fölsrófolni mondja a virgoncz Böske.

— Tán vak vagy Böske, szólal fel a sánta Judit, majd az ablakra sandit, jó van ez igy, ahogy van, — beszéljen már Juczi néne no!

Juczi még egyet ásitott aztán halkan kezdte:

— Szombat este volt épp ugy mint ma, farsang három nap előtti szombat, épp ugy mint ma, sok lány volt a fonóba mi nálunk épp ugy mint ma, osztán valamennyinek vót szeretője — közbe vihog az egyik lány — épp ugy mint ma. Volt bizony folytatja Juczi nagy álmosan, mindnek csak Bokros Márinak nem volt, pedig ő volt a legszebb, a legvigabb, az egész falu legénye utana járt, de Mári sohsem ment ám ki a kis kapuba.

— No ne vihogjatok, mert nem mesélem tovább vagy hallgassatok s beszélte tovább, már 18 éves is elmult a szegény Mári, de csak rá

III. Béla királyunk kezdte meg, a kinek össze vissza hurczolt földi maradványait most végre a budavári Mátyás-templomba fogják örök nyugalomra helyezni. Ő egész ifjuságát Konstantinápolyban töltötte, a bizanczi udvarban, mely akkor épp oly fényes s befolyásával Európaszerte kiható hatásu volt, mint XIV. Lajos franczia király udvara annak idején. Mi sem természetesebb, hogy királylyá koronáztatván III. Béla is bizanczi minta szerint tervezte udvartartását, a mi nem ment simán: a régi rendhez szokott magyarok elégedetlenkedtek s ennek nagy része volt a király öcscse, Géza herczeg lázadásának az előidézésében, mely elfojtatván változatlan maradt a III. Béla és neje Antiokiai Anna által szükebb korlátok közé szoritott, szertartásosabb udvari élet, a melyben a magyar főurak mindenkor megtartották kizárólagos szerepeiket, mindenkor meg tudták védeni jogaikat, ha kellett vér árán is, mint az Getrudisz, jeruzsálemi Endre feleségének szomoru vége is bizonyitja, a kinek meggyilkoltatását az a körülmény idézte elő első sorban, hogy az udvari és országos állásokat német kegyenczeivel töltötte be, teljesen hátterbe szoritani igyekezvé a magyarokat.

Mindeddig Budának a magyar királyok udvari életében semmi szerep nem jutott; pedig a monda szerint Attila székvárosa a régi Aquincum helyén állott, Árpád is a mai főváros környékén tartózkodott a legszivesebben. Csak a tatárjárás után, mikor Esztergom és Székesfehérvár romba dőlt s hamvaiból való föltámadását Budának mai helyén ujonnan való alapitása és hirtelen föllendülése megelőzte, telepedik le a király ide, kastélyt épitvén a budai várhegyen, melyben maga IV. Béla keveset lakott, szivesebben tartózkodván a Nyulak-szigetén, a mai Margit-szigeten, a hol egyszerü palotája s a bőkezüségéből emelt fényes kolostorok körül egész telepek keletkeztek, melyek épületeik számával és emlékszerüségével a mai Margit-sziget nyaralótelepét jóval fölulmulták.

Budavárában IV. Béla életében V. István, a kisebb király udvara volt, ki átvevén atyja örökét, továbbra is itt maradt. Az udvar életét alatta, miként utódai Kun László és III. Endre idejében is, puritán egyszerüség jellemezte. Kun László alatt udvari életről talán szó sem lehetett, ő maga vajmi ritkán tartózkodott Budán, kedvencz kunjai között töltötte minden idejét, sátraik alatt tanyázott legszivesebben s mit sem törődött azok rangjával, a kiknek vendégszeretetét igénybe vette, csak szép nők után járt, ügyet sem vetve arra, mint botránkoznak meg rajta a szigoru erkölcsü magyar főuruk, migien a kunok magúk meg nem ölték. A Velenczében nevelkedett Endre is egyszerü életmódot folytatott, csak a szélesebb városába látogató követeket fogadta pazar fénynyel; udvarában a magyar főurak fölváltva tettek szolgálatot, de csak azután, midőn Fennenát, a kujaviai herczeg leányát feleségül vette, a ki elbájoló megjelenésével, szive jóságával fejedelmi férje legelkeseredettebb ellenségeit is meghóditotta. A főudvarnokokon kivül, az alsóbb rendü udvarnokokból állott az udvari személyzet, mely utóbbiak sorába tartoztak a királyi regősök, az igriczek utódjai, a kiknek rendjével már első királyaink idejében is találkozunk. Ezeken kivül csak a budai hegyekben való vadászatok szórakoztatták a királyi udvart, melynek egyszerü életét maga Fennena királyné szabta meg, a kinek egész viselkedése oly egyszerü volt, mint akármelyik budai polgárasszonyé s a ki gyakran minden kiséret nélkül rótta végig Buda utczáit, hogy szegényeit fölkeresse, megvigasztalja, miközben egykoru krónikások tanusága szerint egyszerü mesteremberek feleségeivel sem röstelt szóba állani. Az aranyhaju szép királynőről halála után sem feledkeztek meg a budaiak, alakját a legendák nimbuszával fonták körül, a rajongást, melylyel iránta viseltettek, átruházták árván maradt leányára, Erzsébet herczegnőre is, az utolsó Árpád-lányra, a kit III. Endre halálakor a trón örököse gyanánt emlegettek, a nyomban rá kitört párttussák zavarában azonban a magyarok mind elfeledtek. Buda történetének egy eddig eléggé ki nem deritett korszaka az a tiz esztendő, mely alatt polgárai körömszakadtáig állták ellen az országszerte diadalmaskodó Róbert Károly hadainak, egy Venczel kedvéért, a kinek egyéb érdeme nem volt, minthogy Erzsébet királykisasszony jegyese, utóbb egy Ottó kedvéért, a kit ismét az utolsó Árpád-lány jövendőbelije gyanánt emlegettek, mikor a cseh királyfi a védtelen magyar királyleányt galádul cserben hagyta. A mennyiben a modern történettudomány a következtetést megengedi, az utolsó Árpád-lányért való rajongást tekinthetjük a budaiak elkeseredett ellenállása okának, melynek következtében a város szinte koldusbotra jutott, a sok küzdelem árán diadalmaskodó Róbert Károly pedig Budának végkép hátat forditott.

Elkeseredés.

A *Buda és Vidékében* minduntalan olvasunk jogos budai panaszokat. A három kerületnek összes lakói, érdekeltek és nem érdekeltek igazolják felszólalásaikkal, hogy Buda elhanyagolt és visszamaradott.

Mind a három kerület panaszából az tünik ki, hogy valamennyi azt hiszi, hogy ő a *legmostohább* gyermeke a fővárosnak. Nagyon bajos is volna eldönteni, hogy az I—III. kerület közül, melyik is hát a legelhanyagoltabb. A kereskedelem ipar ezekben a kerületekben csak sinlődik, mig a pesti oldalon virágzik. Mi megelégedhetünk a szép kilátásokkal és a tiszta levegővel. Milyen szép és nyugodalmas otthonra találhatnának a zajos Pesten kenyeret keresők és reánk nézve kivánatos, hogy kerületeink népessége szaporodjék.

Amde az elé, hogy azok kik fürdőzni, üdülni vagy messzebb községekbe nem mehetnek nyaralni Budát és vidékét keressék fel, nagyon sok akadály gördül. A közlekedés rossz, hegyi utaink nincsenek és a telkeket sem parcellázzák a polgárok előnyére, mert kisebb telkek nem kaphatók.

A terjedelmes budai hegyvidéken az Istenhegyet kivéve, jó hegyi út nincsen. Nincsen közlekedés és nem lehet kapni 150—300 öles telkeket hova szegényebb ember épithessen.

A szegényebb osztályt a Gellérthegyről kiszoritották, de nem gondoskodtak otthonról. A Gellérthegy rendezését már el is felejtették.

A német császár és román király fogadására elköltöttek sok pénzt, az uralkodóknak tetszett is a szép pesti palota város, de bizony rossz benyomást kelthetett a királyi palotából kinézve a rendezetlen *Gellérthegy* és *Naphegy*, hol a közlekedési utak hiányában az épitkezés majdnem lehetetlen.

Két év előtt a Krisztinaváros oldalán fekvő uj vár feljárás megkezdésekor ő felsége azt az óhaját jelentette ki, hogy itt is szép és izléses épitkezések fognak történni. *A király kivánságu óta* csak egy korcsma épült itt.

A királyi palotára néző Gellérthegy és Naphegyen azóta sem a viskók kisajátitása nem történt sem a naphegyi beltelki szántóföldek rendezett utakat nem kaptak, hogy ott a természetes egészséges fejlődés megindulhatott volna. Pedig ez a vidék, mely a székesfőváros belterületei között és leginkább szembe ötlő helyen fekszik, ugy fekvésénél, mint pedig a királyi palota tőszomszédságánál, nagyszerő kilátási pontjánál is fogva, épugy ő felségének kivánságára rég megérdemelte volna a végleges gondos és jó rendezést.

A Gellérthegyi vizeróre épülő vasut, és a Naphegyre tervezett villany kábel vasut engedélye is oly sok megnehezitő bizottságon és gyüléseken megy keresztül, mig végre is nem volna csoda ha, a vállalkozók több éven át hiába való fáradozásuk után beleunva nem is csinálnák és igy a sok bába között elveszne a gyerek. A tulhosszadalmas nehézkes és kákán csomót kereső bizottságolások nem igen mozdithatják a fejlődést, mert az csak bénitólag hathat. Vagy a gellérthegyi vasutat és naphegyi kabel vasutat is a városligetbe akarják mit pálmakertet oda erőszakolni? A vállalkozásokat Budának természeti és jó egészséges fekvése, szülte melyeket nem elnyomni, hanem támogatni kell, ha világváros akar Budapest lenni. Székesfővárosunknál kisebb városok már birnak villany, kábel, sodronykötél, fogaskerekü vasutat és örülnek, ha annak keletkezését előmozdithatják; Budapest mely világváros akarna lenni megnehezíti a vállalkozásokat.

A munkásképző intézmény.

Régi óhajtásuk teljesült azoknak a szakköröknek, melyek a fővárosi munkások hazafias irányu szellemi továbbképzése utján vélik a nemzetközi szocziálista izgatást ellensulyozhatni. A nemzetközieknek ugyanis hosszabb idő óta fennál egy ugynevezett vita egyletük melyben a párt korifeusai a legbadarabb és veszedelmesebb erkölcstelen tanokat es elméleteket hirdetik a kiszemelt és magukhoz csábitott alkalmas fiatal erőknek, kik aztán egyegy évi tanfolyam után a legvadabb gyülölettel izgatnak a haza, a vallás és család s általában minden emberi intézmény ellen. A munkásképzésnek ez az épületes módja évek óta virágzik Budapesten s az egyik legfőbb oka a fanatikus apostoloknak ez a sikeres tenyésztése, hogy a magyar munkások körében a nemzetköziek annyira elhatalmasodhattak. A hatóságok összetett kezekkel nézték ezt és senkinek sem jutott eszébe, hogy ha már szocziálisták iskoláit becsukni akarták, legalább a hazafias munkások számára is szerveztek volna egy tanfolyamot, a hol szintén kiszemelt, tehetséges fiatal munkásokat arra lehetett volna kiképezni, hogy a nemzetköziek tudákosságát ők is a szó és az ismeretek hatalmával tudják visszautasitani.

Két év előtt történt csak meg az első lépés egy ilyen tanfolyam létesitésére, és pedig magán-, illetőleg az egyesületi tevékenység érdeméből. A nemzeti demokrata munkáspárt és az országos nemzeti szövetség rendezett néhány felolvasási cziklust a kálvária-téri 6. szám alatti munkáskaszinóban, s e felolvasások, melyeket dr. Barthos Andor, Szikora Zoltán, Matúk Béla, Déri Gyula stb leginkább a nemzetgazdaságtan és hazai történelem tárgyaiból tartottak, mindenkor igen nagyszámu hallgatóságot vonzott. Az érdeklődés végül oly nagy lett az előadások iránt, hogy a kaszinó eddigi helyisége szüknek bizonyult, miért is a demokrata kör Baross-utcza 66. számu uj házban bérelt uj otthont, melynek két óriási termébe ezer ülőhely fér el. Ez ma a fővárosi

---

nem nézett a legényre, s mondom ma 3 éve volt, sok legény jött a fonóba s közöttük a Pista is a tisztelendő ur kocsissa, a többi legény rosz szemmel is nézte Pistát, mert egy az, Pista ugy vetődött a faluba, hogy senki se tudta honnan szakadt ido, a második meg az, hogy olyan szép legény nem volt hat vármegyébe se, mint Pista. Valamennyi lány rá sanditott, de persze mindnek ott volt az oldala mellett a kötény kötője, hát egy se kisérte ki mikor elment. Már az ajtóba állt, vissza se nézett, fel kelt a mi szegény Márink vesztére, osztán kiment utána.

— Ki e Juczi, kérdezi Véri Kata, a ki még csak egy éve hogy fonóba jár:

— Ki ám ha mondom, aztán a rá következő három farsang napján csak a Pistával tánczolt a szegény Mári.

Persze szóvá tették a faluba, szőtték, fonták a szót, de Mári csak nemhallgatott a falu pletykájára. Minden este a kapuba várta Pistát, Egyszer csak ide üzen ám a templom atya az öreg Bokros János az alvégről, hogy Mári menjen le hozzá, hisz ismeritek a gazdag Bokros János gőgjét — büszkébb az a királynál, no hisz teheti is, elég gazdag hozzá, három fél hely földje van, meg a homoki szőlő, négy lova, egy csikaja, no meg az ökrei, az ámbitusos háza körül folyondárral.

(Vége következik.)

munkások legnagyobb és legdiszesebb kaszinóhelyisége.

Ezzel egyidejüleg alakult szervezet intézménynyé a munkásképző tanfolyam is. A nemzeti szövetség ugyanis kieszközölt a munkásoktatásra alakult országos bizottság elnökénél. Jónás Ödön müegyetemi tanárnál, hogy a tanfolyam fenntartására adott eddigi segitséget fölemelje és állandósitsa, miáltal a munkásképző intézmény fennállása és megfelelő szervezése biztosittatott. Az intézmény élén dr. Barthos Andor elnök áll, főtitkarja Szikora Zoltán, titkárja Hódy Lajos. A munkásképzőben hetenkint háromszor van előadás, hétfőn, szerdán és szombaton, mindenkor esti 8 órakor. Az első előadást dr. Herczegh Mihály, az egyetem rektora, e hó 11-én, hétfőn este tartotta a magyar magánjogból Ezenkivül minden vasárnap este szórakoztató estéket rendeznek, melyekre a munkások elszokták hozni a családjuk tagjait is. E szórakoztató estek sorát e hó 10-én nyitották meg egy kellemes meglepetéssel; ekkor mutatta be ugyanis először magát a nemzeti demokrata daloskör, a pártvezetőség egyik legszerencsésebbb alkotása, melynek mintegy 40—50 buzgó tagja van, kikkel karnagyuk Hackl Lajos fővárosi zenetanár rövid néhány hónap alatt valósággal csodakat müvelt.

Az estélyre meg voltak hiva a kormány összes tagjai, kik közül *Wlassics* Gyula közoktatási minister es *Vörös* László államtitkár az utolsó perczben mentették ki magukat. A megjelent igen előkelő vendégeket *Engel* Tóbiás, a Nemzeti demokrata munkáspárt elnöke üdvözölte, mire dr. *Barthos* Andor, a Munkásképző elnöke szep beszédben megköszönte a szives fogadtatást és meleg hangon üdvözölte a fölkért irókat és müvészeket, köztük Meszlényi Adriennet, hogy közremüködésükkel az est sikeréhez készséggel járuljanak hozzá.

Erre az elnöktől *Meszlényi* Adrienne vette át a szót. Erdélyi Gyulának prológját szavalta el, oly hatással, mely szünni nem akaró tapsviharban nyilvánult. Majd dr. *Hódy* Lajos értekezett a munkásképző intézmény czéljairól és ismertette annak szervezetét. Végül *Déri Gyula* olvasta fel *Hogyan lett boldog Beör Julianna* czimü, a munkáséletből vett vidám elbeszeléset, mely a hallgatóságot mindvégig derültségben tartotta. A hivatalos programmot még számos mükedvelő szavalata és magánéneke követte, mi a legörvendetesebb bizonyiték annak az élénk és fogékony szellemi életnek, mi e kaszinóban meghonosult. Bor és tánez nélkül éjfélutánig maradtak együtt a munkások százai — oly jelenség ez mindenesetre, mely igen komoly figyelembevételt érdemel és nagy elismerés illeti azokat a férfiakat, kik számukra a fent ismertetett intézményeket megalapitották.

Kettős jubileum a Ganzgyárban.

Gulden Gyula a Ganzgyár érdemdús igazgatója és Scheller Miksa a gyár főmérnöke e hó 2-án ünnepelte 25 éves jubileumát.

Ugy az igazgatóság, mint a tisztviselő kar minden lehetőt elkövetett, hogy e napot igazi ünnepélylyé varázsolta át.

A jubileum egy része az ünnepeltek lakásán folyt le, hol esti 8 órakor a *Ganzgyári dalárda* szerenádot adott, ugyanekkor Mechwart vezérigazgató egy 30 tagból álló küldöttség élén fölköszöntötteaz ünnepelteket,s átadta az igazgatóság és a tisztviselők értékes ajándékait.

Innen a jubilánsok a küldöttséggel és a dalárdával együtt a budai polgári lövöldéhez hajtattak, hol 400 tisztviselő éljen rivalgása fogadta őket.

Az 540 teritékü banketten az első felköszöntőt *Hochholtzer* Károly a dalárda elnöke (németül) mondotta *Gulden Gy.* igazgató urra, utánna *Gombássy Imre* (magyar nyelven) mondott hatásos felköszöntőt *Scheller M.* úrra üritvén poharát; mindketten a dalárda nevében beszéltek, s beszédökre mindkét jubiláns meghatottan mondott köszönetet az ovácziőért.

A tisztviselők nevében *Bóránd János* lépett a dobogóra, s beszédét a következő rögtönzött kadentiával végezte:

Bevezetem önöket egy kertbe
Hol minden fa, s bokor figyelmet kelt,
Egyik sudar, másik még csak cserje,
De mindenik zsiros talajra lelt.

Két szép sudar áll kellő közepében
És mindegyik fán huszonöt ág van;
Mind a kettő életer s, s épen
Áll, s virágzik ifju bájában.

Egyik sem volt csemete e földben,
Ugy plántálták át e két szép fát,
Ott ültették meszsze idegenben,
S itten kaptak diszes koronát.

Ez a két fa a nagy kertnek éke,
Sőt egyiknek melegágya volt,
Kifürkészte a gondos kertésze,
Ki minden fát nemegyüm ölcsreolt

Értelme az alegoriának:
Gulden, Scheller ezen két szép fa,
Kinőttek a gyümölcshordó ágak,
S naptól minket véd meg árnyéka.

Negyed század terhes munkásságát
Ünnepelni összejöttünk ma!
Hirdeti a férfiak nagyságát;
Waggon, malom, gép és turbina!

De mi dicsőbb, s méltóbb tiszteletre
Mint a gyárban szerzett érdemek,
Hogy bár nyugatról jöttek keletre,
Ők! s fiaik magyar emberek!
Kivánom, hogy soká éljenek!

A beszédeket falregető éljenzés követte, s közbe-közben a dalárda magyar dalokat adott elő.

A társaság legjobb hangulatban hajnalig együtt maradt.

A magyar keztyü.

Alig van áruczikk, a melyről oly sok téves fölfogás volna elterjedve, mint a keztyüről, az elegáns öltözék e mellőzhetetlen kiegészitőjéről Nem lesz tehat egészen érdektelen, ha tájékoztatóul egyet-mást elmondunk felőle.

Divatáru-üzletekben gyakran ajánlanak uraknak kutyabőrkeztyüt. A kutyabőr jó ugyan diplomának, de keztyüt készitени nem szokás belőle, sőt a keménysége miatt nem is igen lehetséges. Az ilyen keztyüről való téves hit ugy keletkezett, hogy egy prágai keztyügyáros nehéz báránybőrből készült tüzött férfikeztyüt „kutya"-védőjegy alatt bocsájtotta piaczra, s a közönség lassankint elcserélte a védőjegyet a keztyü anyagával, s kutyabőr-keztyükül adoptálta azokat.

Ugyanilyen formán áll a dolog a franczia és angol gyártásu keztyüvel is. Az angol Dent hajtókeztyüi, a franczia *Jouvin, Fréres Perrin* és a többi grenoblei nagy czég kecskebőrből készült női keztyüi csakugyan világszerte elismert legkiválóbb produktumai a keztyüiparnak Ezeket nekünk óriási mennyiségben kellene importálnunk, mert nálunk majdnem minden divatáru czég csupa franczia vagy angol gyártásu keztyüit árul. Ha azonban a statisztikát nézzük, azt találjuk, hogy az összes magyarországi czégek a mult évben például 588 métermázsa keztyüt hoztak be, a melyből Ausztria 569-et, Franciaország egyet Anglia pedig négyet szállitott. Tiszta dolog tehát, hogy nálunk a franczia vagy angol keztyü-jelszó a legtöbbször csupán üzleti fogás — és száz vevő közül, a ki azt hiszi, hogy franczia vagy angol keztyüt vett, alig egy jut ilyen áruhoz, mig a többi kilenczvenkilencz rendszerint osztrák keztyüt vásárol.

Az osztrák, de különösen a prágai keztyü egyébként éppen olyan üzleti fogásul szolgáló jelszó volt világszerte, mint most nálunk a franczia, vagy angol keztyü. Uralta a német ungol és amerikai piaczot, nem is emlitve a magunkét; jó hirnevét azonban alig pár éve teljesen elvesztette. A keztyüipar ugyanis a legutóbbi két évtizeden belül a bőrvékonyitó a keztyüvágó és a keztyüvarró gépek feitalálásával a kézmüiparból egyszerre gyáriparrá változott. Ez rövid idő alatt nagy túltermelésre, és az áru elhelyezésénél a legeszteleneb versenyre vezetett, a melyben az „en gros"-eladási árak annyira hanyatlottak, hogy ma már a nagyban való keztyügyártás alig tekinthető haszonhajtó foglalkozasnak. Másfelől a gyárosok, hogy némi hasznot mégis biztositthassanak maguknak, mindenféle gyártási fogáshoz kezdettek folyamodni. Igy például a drága, finomabb keztyüt adó gyönge báránybőr helyett az olcsóbb és kiadóbb nagy báránybőröket dolgozzák föl, s hogy a keztyü legalább látszatra mégis mutathasson némi finomságot, a bőrt tulságig elvékonyitják; — minek azután az a természetes következménye, hogy a bőr elveszti tartósságát, s a keztyü szakad, mint a papiros. Emellett, hogy a bőrből mentül több keztyüt nyerhessenek, minden keztyüt kisebbre szabatnak, mint a minőnek a szám szerint szabatniok kellene. Végül a gyártás minden fokán a legolcsóbb és igy leghanyagabb munkát alkalmazzak. Az ilyen gyártási fogásokban különösen a prágai gyártás vált ki Igy történt azután, hogy ma már a világkereskedésben a prágai keztyü alatt mindenütt hihetetlenül olcsó, de az elképzelhetetlenségig rosz minőségü keztyüt értenek.

Ez a rosz minőségü keztyü áraszt el minket is a divatáru-üzletek utján, s uralmát a rendkivüli olcsóságon kivül még a vámmentesség is biztositja oly annyira, hogy a hazai keztyüipar a szó szoros értelmében pangásra van karhoztatva mellette Ezt a keztyü azonban Németországban csaknem egészen kiszorult mar, s évről-évre csökkenek az angol és amerikai megrendelések is, világos jeléül annak, hogy a nyugati közönségnél egészségesebb irányzat kapott lábra, a mely a jobb minőségü keztyüt kezdi eléje helyezni az olcsó, de rosz árunak. És ez termeszetes következménye a tultermelésnek, mely először az eladási árakat, azután pedig magát az árut rontotta meg. Bizvást remélhetjük tehát, hogy az egészségesebb irányzat nálunk is mihamarabb tért fog hóditani. Annyival inkább, mert pangó keztyüiparunk most már a fővárosi állami keztyüvarrótelep részéről is hathatós támogatásban részesül.

A telep, a melyet a kereskedelemügyi ministerium és a főváros tart fönn, a hazai keztyüipar részére keztyüvarrónőket képez ki, kiképzett varrónőnek pedig munkát közvetit a keztyüsöktől. Varrónőinek száma ez idő szerint 100 a kik a mult évben összesen 96.000 pár keztyüt varrtak és 14.000 frtot kerestek Tudvalevő továbbá, hogy nyáron senki sem hord bőrkeztyüt s e miatt a nyári hónapokban a bőrkeztyüből alig van bevétele a keztyüiparosoknak Ez az üzletszünet különösen a kisebb czégekre nyomasztó. A telep tehát, hogy a már meglevő keztyüs iparunknak erősebb támasza lehessen, a folyó évtől kezdve az üzlet szünet ideje alatt keztyü félgyártmányok megrendelésével nyujt munkát és keresetet a kisebb czégeknek s a félgyártmányokat a saját számlájára varratja meg. Az idei üzletszüneten keresztül már nyolcz keztyüs iparost segi tett ilyen módon

Ezek a keztyük, valamint a hazai keztyüsczégeknek a tepen varratott keztyüi mind a magyar czimerrel *Sz. A. K. F.* betükkel vannak megjelölve Valamivel drágábbak ugyan a divatáruczégek cseh keztyüinél, de a csekély árkülönbözetért busásan kárpótolja a vevőt a keztyü jó minősége, gondos előállitása és tartóssága. Remélhetjük tehát, hogy a közönség nem csak a hazai ipar, de a saját érdekében is rövid nagy kelendőséget szerez ezeknek a keztyüknek.

Törökvilág Magyarországon.

(Irta TARCAI GYÖRGY. Miskolcz Wagner és Szelényi kiadása. Ára 2 korona.)

A legkitünőbb magyar szépirodalmi és kritikai lapban, a Magyar Szemlében, mitválogatós izléssel a finom érzékü Kaczvinszky Lajos szerkeszt, tiz év alatt sok nagyszabásu irót

mutattak be és neveltek. A *Magyar Szemle* még a régibb irókra is szigorubb mértéket alkalmaz és irodalmi ferde divatoknak nem hódol, csak azt adja ki a mi igazán becses. Nem elég a név akármily felkapott is, mert a szerkesztő becses tartalmat keres

Ebben a jól szerkesztett lapban lettek ismerőssé *Cyprián, Kincs István, Buday László, Törzsök Vilmos, Krudy Gyula, Tarczai György* és többen.

Fiatal társai között *Tarczai György* azzal tünik ki, hogy tárgyait nem a modern világ sikamlos padlóján keresi, de Muzsája kisérétében hivatott és eltalált történeti hangulattal bebarangolja a multat és szebbnél szebb történeteket ir mindinkább jobban fejlödő történeti stylussal. Solidságát, erkölcsös irányát, költői érzését megőrizi akkor is, ha a napilapok hasábjaira kerül és nem vásárosodik el, nem tévelyedik idegen iskolákba, nem szív benyomásokat idegen iskolákból, mint sokan kortársai közül.

A Magyar Szemlében körülbelől 100 történeti kis beszélye jelent meg, előbb Kassáról, majd huzamosabb idő óta Buda közép és ujabbkori multjából.

Tarczainak aligha van figyelmesebb olvasója e sorok irójánál, ki mint régi elbeszélő iró, a mennyire elitéli a modern *pamlag krónikákat*, oly örömmel látja a magyar történeti és a magyaros izü elbeszéléseket. Tarczai György neve a *Buda és Vidéke* olvasói előtt bizonyára ismerős, mert már több szép dolgát mutattuk be, a melyek mindegyike jól van megirva és nagy történelmi készültségre vall.

A most megjelent füzetben *Törökvilág Budán* kilencz értékes elbeszélés van, melyekben meg van a ködös, borongós hangulat, a mi a jó történet beszélő főkelléke.

Nem csak mesék és történetek is, de igen találó korképek, a budai társadalom és családok multjából jó jellemzéssel, találó alakitással. Előttünk van a régi Buda, a melynek fajképe nem csak, hogy hanyatlott, de el is veszett.

Mindjárt a kötet első elbeszélésében „*Az uj tudomány*“ az Akadémia Corvina az egykori *budai egyetem* rajzával találkozunk A budai főiskola már csak vegetál. Szerzőnk bemutatja a hires természettudóst *Hegmegics Boldizsárt* a mint kedvelt famulusát *Székely Lászlót* oktatja. *A Fetvában* festi a Tabán és Var életét Nagy boldogasszony napján. Megemlékezik az *Arany kakas* utczában mennyi szép leány volt. *Vajdu Styefkó feje* czimü elbeszélésben a ráczokat állitja elénk. Ennek mintegy folytatása *Zorka bosszuja*. *A Vár égése*, *Az utolsó* szintén értékes darabjai a kötetnek, mit igen szépen állitott ki a miskolczi Wagner és Szelényi czég.

Tarczai nagy tehetségü iró. Adja az Isten, hogy még jobban izmosodjék és kerüljön oly körülmények közé, hogy *regényt* irhasson és még értékesebb legyen, mint eddig volt . . .

Kötete érdemes arra, hogy azt Budán minél többen megszerezzék.

Ingatlanok forgalma.

A lefolyt héten átirás alá kerültek a következő ingatlanok u. m : Malek Jánosné I. Szarvas-tér 7. sz. házának egynegyed része Malek Lajosra. Riedl Károly és I. Gellérthegy 10871/78. sz. telke 1000 frtért Lipót Akos és nejére. Hubert Györgyné I. Nádor bástya 298. háznak része 2000 frtért özv. Sulzberger Józsefnére. Loser Ferencz és társa II Révhalom 5628. sz telke 1000 frtért Bornemissza Mihálynéra. Katkics Béla I. Naphegy 13781/1—2 sz. telke 7800 frtért Raab Károlyra. Hölczl testvérek III. Lajos utcza 123. számu házuk 10.000 frtért Witte Frigyesnére. Finn Antalné I. Gazda-réten 8774. sz. telke 1712 forintért Guttmann Adámra. Wirker József I. Madárhegy 8880 sz. telke Wirker Rezsőre. Molnár Norbert és neje I. Kelenföld 14406. sz. telke 900 frtért Szirch Antalra. Heger Ferencz I. Kelenföld 14464—90. sz. telke 951 frtért Terletter Károlyra. Peringer Ferencz I. Naphegy 13745—11. sz. telke 3330 frtért Gömöry Gottliebnéra. Gál Károly I. Sasadi dülőben 8350/b. sz. telke 4440 frtért Ruder Sebő és nejére. Ifj Tschik Ferencz I Kelenföld 14.043/54. sz telke 5646 frtért Singer Adolfra. Straz Márton I. Sasadi-dülőben 8401. sz. telke 500 frtért Simon Ferencz és nejére. Kelenföldi házépitő-szövetkezet I Kelenföld 13.725/87. sz. telke 602 frtért Mangold Károly és nejére. Özvegy Müller Józsefné és társai I Szt.-János-tér 35. sz. háza 36.000 frtért Spitzer Béla R. dr. és társára. Özv Gráf Jézsefné III. 7452. számu telke 17 500 frtért Zeller Antalnéra.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Haas Manó.

Lapunk barátjai között kiváló helyet foglal el tekintélyes polgártársunk, kit széles körben szeretnek és tisztelnek, *Haas Manó*.

Egy fiatal öreg ember, kin nem látszanak meg az évek. Ifju lelkesedése, férfias itélő tehetsége, gyors és rugékony gondolkodása, széles látköre és nagy emlékező tehetsége meg vannak épségben és teljességben.

Baráti körünkben *Haas Manó* társalgását véleményét szivesen és tanuságosan hallgatjuk és tanácsát sok esetben ki is kérjük.

A mi tisztelt barátunk számos erényei között kiemeljük, hogy Magyarországot széltében hosszában jól ismeri, európai müveltségü s a korba illő magyarember, ki ha rávehető volna, hogy a községi ügyekben részt vegyen, tudásával és izlésével sokat használhatna Budáuak.

A községi ügyek csak nyernének vele s jó alkalom lenne most a *községi választásoknál* a bizalommal megtisztelni.

Pontos, kötelesség tudó ember, ki a főváros pénzügyi politikájába élénkséget és eszméket hozna be és minden tekintetben nélkülözhetlé tagja lehetnen a köztörvényhatóságnak.

Haas Manó előnyei között kimagaslik, hogy azt a mit olvasott, a gyakorlati életben érvényesiteni tudja és meg mer birálni minden elméletet talpra esetten.

Nem tartozik semmiféle klikhez, önállóságát és függetlenségét nem áldozza fel. Ünnepeltetni nem kivánja magát, pedig közgazdasági érdemeinél fogva ezt megérdemli

Feltünést nem keres. Nem mozog sokféle társaságban és egyletben Krisztinavárosi polgár és itt sokan ismerik és becsülik . . . Népszerüséget nem vadász.

Családjainak és barátainak él és igazán kedvelt tagja a Buda és Vidéke munkatársai társaságának Nem csak érdeklődik, de tettel is kimutatja a lappal és a szerkesztővel sz em között a barátságot. . .

Szivesen időzik körünkben a mi kedves Haas bácsink és mi ezeket a sorokat nem másért irtuk, minthogy figyelemmel viszonozzuk az ő figyelmét, szeretetét és barátságát, a mire mindig büszkék vagyunk.

Ily fedhetetlen és nemes gondolkodásu emberek barátsága képezi a mi erőnket és ácélozza törekvéseinket, munkásságunkat.

E. Gy.

Kérjük azokat, kik a mult ¹/₄ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni szieskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt — kr.
Fél évre	3 „ — „
Évnegyedre . . .	1 „ 50 „

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt — kr.
Fél oldal	30 „ — „
Negyed oldal . .	15 „ — „
Nyolczad oldal . .	7 „ 50 „

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A „Buda es Vidéke“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

— **Gerlóczy Károly lemondása.** A székes fővárosi tanács legrégibb és sok érdemü tagja Gerlóczy Károly beadta lemondását. Távozását csak fájlalhatjuk. Nyugalmába a főváros hálját viszi. Helyét kitünően töltötte be és érdemei maradandók. Mint a kiállitási bizottság elnöke tavaly ő volt a főváros kiállitásának a rendezője. A kiállitás előtt sokat fáradozott azon, hogy a kiállitást ne a Városligetben épitsék. Gyönyörü tervet dolgoztatott ki, a mely szerint a kiállitása Lágymányoson épült volna. Akkor leszavazták, de a mikor megkezdték az épitéseket s a Városliget pusztitását, akkor sokan belátták, hogy Gerlóczy inditványa jobb lett volna.

— **Ültessünk fát.** Minden alkalommal buzditottunk a fa ültetésre, erről a *Buda és Vidékében* számtalan czikk jelent meg. Itt közölte lapunk jeles tollu munkatársa inditványát az *ezer éves faültetésről* a miből országszerte a tanitók buzgalma folytán az ezredéves emlékfák ültetése kezdődött. Azért irnak, hogy azt meghallgassák, hogy az eszme terjedjen. Mindig jól esik az, ha egy-egy czikket figyelemmel olvasnak és annak nyoma van. Mult számunkban megjelent *Ültessünk fát* czimü közleményre Nagy-Kovácsiból a következő levelet kaptuk: *Nagy-Kovácsiból* küldöttség keszül megköszönni *Dr. Darányi* földmivelési miniszternek a községnek adományozott tizezer darab fenyőt. Mivel ez a község már több izben részesült a miniszter kegyadományaiban, mi kik tudjuk, hogy a miniszter ő méltósága ebben a községben töltötte ifjusagának javarészét, a visszaemlékezés teren is szivből üdvözöljük a minisztert és pedig annal is inkább, mivel ép a mi jelszavunk: *ültessünk fát.*“ — Mi csak dicsérettel emlékezhetünk meg Nagy-Kovácsiról, a mely község szintén a fásitásban faradhatlan közsegek köze tartozik.

— **Magyarul dicsérjük az Istent.** Ilyen czimü czikkünkre a székes-fehérvári püspök urnak nem méltóztatott válaszolni Ezzel a hazafiságnak szolgalatot nem tevő agyonhallgatással még jobban igazolódik a szomorú tény. Kérjük lapunk barátait, hogy közöljek velünk azoknak a neveit, kik németül tanuljak imádkozni a gyermekeket, hogy a megindítandó vizsgálathoz elegendő adat gyüljön be.

— **Közgyülés** Pestvarme_ye közgyülésének határozataiból a mint a jegyzőkönyvek helyesitése megtörtenik a pilisi alsó és felső járast érdeklőket közölni fogjuk. Itt adjuk tudtul azt is, hogy a pilisi felső járásban *Baross Pált*, a pilisi alsóban *Vásárhelyi Gézát* küldték ki a jövő évre a sorozó bizottságok elnökeiül.

— **Kedélyes estély.** A budapesti hirneves munkás dalárda a Fáczán nagy termében f. október hó 16-án kedélyes estélylyel ünnepelte meg az egylet karmesterének a magyar dalnak hasznos szolgálatokat tett *Liebscher Vilmosnak* 50 éves karmesteri jubileumát. Üdvözöljük az érdemes művészt, adja Isten, hogy a mi népszerü munkás dalárdánk sok ideig sok szép dalt tanuljon tőle

— **Takarodó.** A Stowasser-féle páratlan szép hangú tárogatóval az ezredeket most szerelik és a mintaszerelés teljesen megtörténik a kitünő hangszergyáros tárogatójával egy nagy takarodót tartanak.

— **Az alpolgármesteri szék.** Arra az esetre, ha Márkus József lenne a főpolgármester, a megüresedő alpolgármesteri székre a budai bizottsági tagok a fővárosi törvényhatóság egyik legkitünőbb tagját *Dr. Kollár Lajost* akarják jelölni. Dr. Kollár Lajos csak diszére válnék az alpolgármesteri széknek és mi budaiak valamint az egész főváros közügye csak nyernénk vele.

— **Korcsolyapálya Budán.** A budai Krisztinakörut kiépitése alkalmával a Kriszten féle telket, a melyen a budaiaknak kényelmes korcsolyapályájuk volt, a főváros kisajátitotta ugy, hogy 1895 óta a budaiak kénytelenek voltak eljárni a városligetbe. Még ez évben alakult egy társaság *Országh* Sándor vezetése alatt, mely czélul tüzte ki, hogy a fővárosi tanácstól engedélyt szerez egy korcsolyapálya létesitésére Ezt az engedélyt azonban különféle akadályok miatt nem lehetett megszerezni. Mint értesülünk, az eszme most a megvalósulás stádiumába lépett, úgy, hogy már a közel jövőben teljesülni fog a budai lakosságnak régi óhaja.

— **Az ó-budai kórház.** A székesfőváros Ó-Budán kórházat épittetett, a melyet Margitkórháznak neveztek el. A kórházat már ebben a hónapban át kellett volna adni rendeltetésének, de az épitkezési és berendezési munkálatokkal még nincsenek készen. Ma az ó-budaiak küldöttsége tisztelgett a polgármesternél s azt kérte, intézkedjék, hogy a kórházat legkésőbb november elsején nyissák meg. Egyuttal arra kérték a polgármestert, hogy a kórház megnyitási ünnepén legyen személyesen jelen. A polgármester megigérte, hogy ha csak lehet, mind a két kérést teljesiteni fogja.

— **Uj osztálytanácsos.** A király — mint a Bud. Tud. jelenti — Dr. *Romy* Béla miniszterelnökségi titkárnak az osztálytanácsosi czimet és jelleget adományozta. Dr. *Romy* Béla állami hivatalnoki karunk egyik képzett és buzgó tagja; előléptetését kartársai körében bizonyára a legnagyobb rokonszenvvel fogják fogadni.

— **Jár nem jár** Már nem kellett volna ezt a kis emlékezést kiadnunk, mert a társaskocsi társaság csakugyan végig kocsikáztatott egy pár kocsit a városmajor-utczán Szerdán de Csütörtök délelőtt már csak a városmajor-utcza elejéig közlekedtetett. Ugy látszik a társaskocsi vállalat a főváros tanácsával ugy szeszélyeskedik, mint egy *primadonna*.

— **Halálozás.** — *Helfy Ignácz* a magyar parlament kiváló tagja — hü hazafi meghalt. Benne hazánk egyik kitünőségét vesztette el, kinek érdemei a történelemben is nyomot hagynak. A megboldogult a Ganzgyár igazgatójának tagja volt. A gyár kegyeletét méltó módon rótta le. Helfy Ignácz szerette Budát, a Fehérvári úton szép villája és kertje volt, mit maga művelt és a hol nagyon szeretett időzni. — *Hoff I.* ismert nagykereskedő köztiszteletben élt polgár udvari szállitó, ki sok jótékonyságot mivelt, meghalt. Városmajor-utczai lakásából nagy részvéttel és fényes temetkezési pompával temették el. — *Bogenrieder Frigyes* Nagy Kanizsán meghalt. A déli vasut minden alkalmazottja jól ismerte a derék *Fritzet* és temetésére többen leutaztak, hogy részvétüket fejezzék ki a déli vasut alkalmazottaival szemben mindig előzékeny *Bogenrieder József* kanizsai vasuti vendéglősnek az elhunyt testvérének. — *Szabó Gyuláné* sz. *Prokop Mária* Budán férje és gyermekei fájdalmára meghalt, 33 éves korában. — *Pick Ernőt* egy reményteljes fiatal embert élete 18 éves korában temették el. A fiatal ember halála a köztiszteletben álló Pick Gézát és nejét sujtja.

— **A Pilis-csabai tábor.** A régi és uj tábor is ugyancsak élénk, október negyedike óta a 32-dik gyalogezrednek 800-nál több póttartalékosa időzik kint jórészt Buda és a közeli falukból való fiuk, a kik leginkább családfentartók, kenyérkeresők. A hosszantartó eső és hideg miatt rendkivül sokat szenvedtek, mert a ruházatuk a leggyarlóbb; az újonczok hitvány ruhát kapnak, de a póttartalékosok meg valóságos rongyot A megbetegedések száma meglepő nagy, naponta egy egy egész kis csoport maródi, igazán szánandó alakok, igyekszik a budai helyőrségi kórházba. Valóban félretehetnék a jól befütött szobában üllő aranygalléros tiszt urak azt az elvet, hogy 8 hetet mindenki kibir, még az is, akinek csak féllába van, mert megengedjenek, annak a póttartalékosnak nem csak nyolcz hetet kell kibirnia, hanem a nyolcz hét után a legtöbbnek családja, gyermekei, elaggott keresetképtelen szüleinek kenyérről kell gondoskodnia Ha már most a póttartalékos a nyolcz hetet kibirta, de aztán esetleg betegen fekszik egész télen, ki gondoskodik családjukról, ki ad azoknak kenyeret és fát, hogy el ne pusztuljanak. Bizony máskorra tehetnék a póttartalékosok kiképzési idejét, vagy ha már az ősz végére teszik is, legalább látnák el olyan meleg ruhával, mint a többi katonaságot, mert bizony, hogy ha egy-egy arany galléros törzstiszt úr kisérletképen rágondolná magát a tábori szellős barakban, oly gyér ruházattal egy két napot tölteni, úgy november végefelé, a mikor már az első hó is leesett, bizony bizony soha se felejtené el mikor volt a Pilis-csabai táborban. Természetesen a póttartalékosok levelei tele is vannak elkeseredett sőt batran mondhatjuk jogos panaszokkal Persze az otthoniak szive sincs kőből s vasárnaponként egy egy karaván visz ki a vicinális vasut Pilis-Csabára mamák, papák és asszonyok, mind felpakolva, meleg alsó ruhával, ennivalóval, van is aztán vig élet a kantinban és nagy öröme a póttartalékosoknak.

— **A müegyetem Budán.** A közoktatásügyi kormány tudvalevőleg elhatározta, hogy a müegyetem uj palotáját a budai oldalon épitteti föl a Gellérthegy és a promontori-ut között levő területen. Az ott fekvő telkeket most sajátitotta ki a kormány. A budai müegyetem palotája épp olyan nagy lesz, mint a Muzeum-körúton lévő s ugyanolyan pavillon-rendszerben fog épülni. A munkálatokat már a jövő tavaszszal megkezdik.

— **Buda épül.** A magánépitési bizottság legujabban a következő épitő engedélyek kiadását javasolta: Zweig Vilmosnak, III. ker. szent-endrei-ut 2775. hrsz. egyemeletes házra, — Ziegler Mátyásnak, III. ker kórház-utcza 328. hrsz. egyemeletes házra, — Tirscher Gézának I. ker. Basarét 7013. hrsz. földszintes házra, — Steinlans Naftalinnak, II. ker. Vérhalomdüllő 6379. hrsz földszintes házra, Kogler Adolfnénak. III. ker. Remetehegy 2088. hrsz. földszintes házra, — Glogovácz Ferenczrencznének III. ker. Szemlőhegy 5922. hrsz. földszintes házra, — Sverzinger Jánosnak III. ker. Remetehegy 2088. hrsz. földszintes házra — Horváth Teréziának III. ker Testvérhegy 2615. hrsz földszintes házra, — Kohli Jánosnak III. ker. Remetehegy 1845. hrsz. földszintes házra.

— **III. Béla hamvainak** temetésére vonatkozólag jelentik a „Kel. Ért“-nek: Az eddigi tervek szerint az ünnepélyes rékviemet Vaszary Kolos biboros, herczegprimás maga fogja czelebrálni, ki a Szent-Istvánnapihoz hasonló körmenetet maga fogja vezetni. A körmenetnél katonaság fogja képezni a diszőrséget, s a hamvak elhelyezésé nél sortüzet fog adin, mire a Czitadellából megszólalnak az ágyuk. Az elhelyezés a koronázási templom egyik kápolnájában fog történni és a szertartásnál jelen lesz a püspöki kar, valamint a parlament mindkét háza is.

— **Első Leánykiházasitási Egylet mint szövetkezet** Folyó évi szeptember hóban 714 jutalékrész iratott be és nászjutalékok fejében 21 156 frt 39 kr. fizetett ki. 1897 január 1-től szept. 30-áig beirt összes jutalékrészek száma 5.344 és a kifizetett nászjutalékok összege 182. 448 frt 61 kr.

— **Országos központi fillérszövetkezet.** Az országos központi fillérszövetkezet, mely csak *hat heti 40 filléres* befizetés alapitja a törzsrészvényt s melynél az olcsó kezelésre és a vagyon gyümölcsöztetésénél a legnagyobb óvatosságra van suly helyezve Budán is terjed. Érdemes, hogy még jobban terjedjen. Jelentkezőket elfogad a kiadóhivatal.

— **Földrajzi és statisztikai zsebatlasz.** Minden müvelt ember bizonyára őszinte érdeklődéssel kiséri az ujabb irodalmi termékek megjelenését. És igy csak örömünkre szolgál, hogy olvasóink figyelmét egy valóban kiváló ujabb irodalmi termékre irányithatjuk. Stampel Károly pozsonyi könyvkereskedő kiadásában jelent meg e diszmüvecske és czime: Földrajzi és statisztikai zsebatasz. Ezen eredeti könyvecske 60 térképét és diagrammát tartalmaz, statisztikai táblázatok és magyarázó szöveg kiséretében, melyek a fölnek és lakóinak legkülönbözőbb viszonyairól nyujtanak fölvilágositást. Igen érdekesek és tanulságosak a szinezett táblázatok és térképek, melyek a statisztikai számokat szemléltetik és az azonnali összehasonlitást lehetővé teszik. Nincsen a föld és népismének oly vidéke mi felől ezen ügyes könyvecske fölvilágositást nem nyujtana. Az ár — 2 frt 50 kr. — mondhatjuk a legolcsóbbra van szabva. A magyarra való átdolgozás hasznos munkáját a tanügyi irodalomban sok érdemü P é t e r János a III kerületi kereskedelmi iskolatudós igazgatója végezte. A becses mü Toldi Lajos könyvkereskedésében II. Fő utcza 21. a. kapható.

— **A közüti vaspálya téli menetrendje.** A közrendészeti bizottság ülésén közuti vasut téli menetrendjének megállapitásánál majdnem valamennyi vonalon keresztül vitték a kimondott elvet, hogy a végállomásáról az utolsó kocsi esti 11 órakor induljon. *Jellinek Henrik* a társaság vezérigazgatója a bizottság minden óhaját készséggel teljesitette, sőt többet tett a közönségért, mint a mennyit a bizottság kivánt. Igy a bizottság azt kivánta, hogy a Károly-kaszárnya szépilonai vonalon a fogaskerekü vasut állomásáig a kocsik tiz perczenkint közlekedjenek és csak minden harmadik kocsi menjen a Szép Ilonáig. A társaság igazgatója hozzájárult a tiz perczes közlekedéshez, de hogy a közönségnek ne kelljen várakoznia a szabad ég alatt, azt javasolta hogy a kocsik csak a fogaskerekü közlekedjenek s innen a Szép Ilonáig önálló közlekedést tatr fönn A budaiak érdekében a lánczhid-fogaskerekü vasuti vonalon kivül a pesti és óbudai vonalokon átszálló jegyeket hoznak be. A társaság a közönség érdekében tiltakozott *Heltay Ferenczneknek* az ellen a kivánsága ellen, hogy a fogaskerekü vasuti vonalon szakaszjegyeket ne adjanak ki. Végül megigérte az igazgató, hogy mindenszentek és halottak napján a Károly-kaszárnyától közvetetlen lóvasuti kocsikat járat egészen a temető kapujáig. Örülünk rajta, a társaság végre a budaiak óhaját teljesitette. Ezt mi bizton reméltük, mert *Jellinek Henrik* igazgató méltányossága és igazságszeretete másként nem tehetett.

Müveltnök otthona a „Művelt Nők Otthona“ részére két alapitvány köttetett meg: *Kun Györgyné* és *Péchy Józsefné* urnőkkel. Ezt a közhasznu és nemes czélu egyletet ajánljuk a közönségnek.

—

Az októberi évnegyedben ajánljuk a Buda és Vidékét. Kérjük barátainkat, hogy lapunkat terjesszék és arra előfizetőket gyüjtsenek. 3 előfizető után tisztelet példánnyal szolgálunk. Négy mutatványszámot ingyen küldünk, az ötödik után az elfogadót előfizetőnek tekintjük. Kérjük a Buda és Vidékét minden nyilvános helyen.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— **Müncheni sör.** *Markus Jakab bor sör és csemege üzlete I. Attila utcza 58. Oly fényesen és tartalmasan van berendezve, hogy a legválogatottabb izlést is kielégiti. Az árak jósága, jutányossága és sokfélesége valóban meglepő és versenyképes. Markus Jakab üzletében van az I—II. és III. kerületek részére a világhirü Müncheni Pschorbräu palaczksör főraktára. A gazdagon berendezett és keresettüzlet pontos és előzékeny tulajdonosa raktáron tart mindenféle bel- és külföldi asztali, pecsenye- és gyógyborokat, magyar és franczia pezsgőt és cognacot, valamint valódi horvátországi szilvoriumot, a legfinomabb tea-, rum és tea-sütemény-különlegességeket. Prágai és kassai sodart, Prágai császárhust, Bel és külföldi kalbászt. Minden legkisebb rendelményt a legpontosabban kieszközölve házhoz szállit. A legfinomabb porosz szalonkaszén és aprózott tüzifa ólmozott zsákokban nálam mindenkor kapható. Ezzel a diszes üzlettel, mit a közönségnek melegen ajánlunk, emlekedett a budai kereskedelem.*

— **Kiadó lakások:** Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzékét adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadólakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.

— **Jó zeneiskola.** *Somogyi Mór* a kitünő zenemüvész előkelő tanerőkkel ellátott zeneakadémiája VII., Erzsébet-körut 13-ik szám alatt van.

— *Épitők figyelmébe.* Schwartz Mihály kőmives mester ajánlja magát bármely szakmájába tartozó munkához. Pontos és jó munkáért kezeskedik jutányos árak mellett. *Czim: Schwartz Mihály, I. Attila-utcza 119.*

Nyilttér*)

Császárfürdő
Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

Ne ijedjen meg,

ha esetleg mindenütt, meg itt és ott, uton utfelen azt hallja, hogy az „**Unalomüző**“ olyan páratlan portéka, mely össze-vissza csak öt hatosba kerül,

hanem bátran

küldje — akár levélbélyegekben is — azt az ötven krajczárt **Bartalits Imre könyvkiadóhivatalába**, avagy

szúrja le

bármely postahivatalban egy postautalványra azt a 100 fillért, a melyért **egy koronát** érő jó kedvet szerezhet magának.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Kiadó és laptulajdonos mindszenti Erdélyi Gyula
Főmunkatárs: **Koncsek Lajos.**

PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK

Hirdetmény.

Az 1897. évi szeptember 21-én tartott rendkivüli közgyülésen elhatároztatott, hogy a bank részvénytőkéje 5000 drb. uj részvény kibocsátása által két és fél millió osztr. értékü forinttal fölemeltessék és hogy ezen uj részvények, melyek 1898. januar 1-től az üzleteredményben részesülnek, a régi részvények birtokosainak átvételére fölajánltassanak

E határozat alapján a régi részvények birtokosainak a fönt emlitett 5000 darab részvényt átvételre a következő feltételek mellett ajánljuk föl.

1. Öt-öt régi részvény alapján egy-egy uj részvény vehető át.

2. Az *átvételi árfolyam* osztrák értékü *1150 forintban* állapittatik meg, melyből 500 frt a részvénytőkére, 650 frt pedig a tartalékalapok javára fog iratni.

3. Az átvételi jog a különbeni elenyészés terhe alatt ez évi szeptember 22-étől kezdve *ez évi október 5-éig bezárólag* hétköznapokon értékpapirpénztárunknál gyakorolható. E határidővel az átvételi jog megszünik.

A ki átvételi jogával élni kiván, tartozik a régi részvényeket szelvényiv nélkül, jegyzék kiséretében, melynek mintája a bank értékpapirpénztáránál átvehető, lebélyegzés végett ugyanott benyujtani és egyidejüleg az első részfizetést készpénzben teljesiteni.

4. A benyujtott régi részvények azonnal lebélyegeztetnek és visszaadatnak, tiz nap leteltével pedig az első befizetésről szóló elismervény visszaadása ellenében ideiglenes részvényjegy, illetőleg igazolvány (lásd a 7. pontot) szolgáltatik ki, melyen ugy a lebélyegzés alkalmával eszközölt, mint a későbbi befizetések nyugtáztatnak.

5. A befizetések következőképp teljesitendők:

o. é.	frt 230.—	1897	szept	22-től okt.	5-ig
„ „	„ 230.—	„	nov.	1-től nov.	15-ig.
„ „	„ 230.—	„	decz.	1-től decz	15 ig.
„ „	„ 230.—	1898	jan.	1-től jan.	15-ig.
„ „	„ 230.—	„	febr.	1-től febr.	15 ig

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet vagy valamennyit egyszerre a kitüzött határidő előtt is befizetni

Az 1898 január 1-je előtt teljesitett befizetések után a bank a befizetés napjától *1897. deczember 31-ig 5% kamatot térit meg*, ellenben oly befizetésekre, melyek 1898. januar 1-én tul teljesittetnek, a bank 5% kamatot fog beszedni

Részletfizetések késedelmessége vagy elmulasztása az alapszabályok 8 és 9. §§ alkalmazását vonja maga után.*)

6. Valamennyi részlet befizetése után, de nem 1898. április 1-je előtt, a fokozatos bélyegilleték lefizetése mellett az ideiglenes elismervények teljesen befizetett részvényekre atcseréltetnek.

7. Ötödrészvényre szóló ideiglenes elismervények nem adatnak ki, ha azonban oly részvénybirtokos, kinek ötnél kevesebb részvénye van, átvételi jogát gyakorolni kivánná, ugy minden régi részvény után egy igazolvány adatik neki.

A teljes befizetés után öt ily igazolvány 1898. április 1-étől kezdve egy teljesen befizetett részvényre atcserélhető.

Budapesten, 1897. szept. 21-én

Az igazgatóság.

*) 8.§ Minden, az esedékesség napján nem teljesitett befizetés után 6% késedelmi kamat jár

9. §. Az ideiglenes elismervények számai, melyekre a befizetés az esedékesség napján nem teljesittetett, a fizetés elmulasztásának az alapszabályokban foglalt következményeire való utalás mellett három izben közzététetnek. (Alapsz 7¹. §.) Hat héttel az utolsó közzététel után joga van a társaságnak kijelenteni, miszerint a késedelmes részvényesek társasági jogaikat, az ideiglenes elismervények pedig érvényüket elvesztették és föl van jogositva ez utóbbiak helyett ugyanazon számmal ellátott uj elismervényeket tőzsdeileg eladni.

Ezen határozmány az ideiglenes elismervényeknek kitüntetendő.

— **Hirdetmény.** (Vasut állomási harangok eladása.) A magy. kir. államvasutaknál f. évi junius hó 1-től kezdve használaton kivül helyezett állomási harangok eladatnak és pedig szabványos *nagy állomási harangok, a harang felerősitésére szolgáló vaskarral együtt darabonként 16 frtért*, a szabványos *kis állomási harangok a vaskarral együtt, darabonként 6 frt 50 krért* Méltánylást érdemlő esetekben, s kellőleg indokolt kérvény alapján a harangok, szegény sorsu egyházak, templomok, iskolák, ovodák és egyéb jótékonysági és közhasznu intézetek részére mérsékelt árakon is eladatnak. Az üzletvezetőségek felvannak hatalmazva, hogy a vonaluk területén levő harangokat fenti módozatok mellett a hozzájuk folyamodóknak eladhassák, minélfogva *mindazok, kik ily harangokat venni szándékoznak, közvetlenül azon üzletvezetőséghez forduljanak, melynek területén a harangot átvenni kivánják.* Budapest, 1897. szeptember hó 27-én.

Az igazgatóság.

—

— **Hirdetmény.** Magyar királyi államvasutak. 133.923/97. szám. Délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelék. (Uj kivételes díjszabásnak f. évi november 1-én való kiadása gabonanemüek stb. szállitására.) A fenti kötelék forgalomban az 1894. évi augusztus hó 1-től érvényos kivételes díjszabás gabona, hüvelyesvetemények, maláta, őrlemények gabonából és hüvelyesekből, olajmagvak, korpa, olajpogácsa, olajpogácsaliszt valamint üresen visszamenő vagy megtöltés végett üresen szállitandó használt gabona- vagy lisztes zsákok szállitására f. évi október hó 31-ével hatályát veszti és helyébe f. évi november 1-től hasonnemü kivételes díjszabás lép életbe, mely részben díjmérsékléseket és részben díjfelemeléseket is tartalmaz. Az uj kivételes díjszabásból számos német és magyar köteléki állomás, miután azok ujbóli bevonására szükség nem mutatkozott, kihagyatott. Ára 2.50 korona. Budapest, 1897. szeptember 23-án. A magy. kir. államvasutak igazgatósága, egyuttal a többi részes igazgatóságok nevében is.

Hirdetések
felvètetnek
a kiadóhivatalban.
V., ker. Városmajor-utcza 28.

HIRDETÉSEK.

GANZ és TÁRSA

vasöntőde és gépgyár-részv. társ. Budapesten.

Gáz- és Petroleum-motorok
álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.

Készit:

A) **gépeket és épitési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat,**

Speciálitási B) **kéregöntvény** vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágygulyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s **egész malomberendezések.**

Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló **turbinák.**

Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek.

Aczélöntés.

Előjegyzéseket az 1900. évi

Budapest Párizsi

társaskirándulásra elfogad és ugyanott bővebb értesités kapható

HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményű **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER
legtisztább egyenyes
SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal
BUDAPEST,
V., Városmajor-utcza 28.

A
Magyar Asphalt
részvénytársaság
Budapest, Andrássy-ut 30.
Elvállal
minden néven nevezendő
asphalt burkolási
valamint **szárazzátételi** munkák teljesitését **jótállás mellett, legolcsóbban.** Elismert legjobb minőségü **asphalt anyag vidékre** is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

Szt. Lukácsfürdő. **Nagy kénes iszapfürdő**
iszapborogatás, douche-massage kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias tb ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság **Budapesten**
Téli és nyári GYÓGYHELY.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt ér en fióküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden ózájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját természü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

Szálloda a söröskocsihoz.
Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — **Vendéglő,** elismert j konyha, valódi hamisitatlan **borok kimérése.** — **Pontos kiszolgálat.**

Kanizsai sör.
Galambos U. vendéglős.

Borosjenő község elöljáróságától.

1601. szam./1897.

Árverési hirdetmény.

Borosjenő község (Pestmegye, vasuti állomás **Üröm**) képviselőtestületének folyó 1897. évi szeptember hó 9-ik napján tartott rendes őszi közgyülésén 45. szám alatt hozott határozatához képest ezennel közhirré tétetik, hogy a **borosjenöi községházánál folyó 1897. évi október hó 25-ik napjának délelötti 10** órájára kitüzött árverésen **a községi vadászati jog** a közgyülésileg megállapitott és a borosjenői községházánál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető feltételek mellett a legtöbbet igérőnek **6 (hat) és ½ (fél) évi időtartamra** (1898. évi február hó 1-sö napjától számitva) haszonbérbe fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az évi 194 frtban megállapitott kikiáltási ár hatszorosának 10%-át, vagyis 116 frt 40 krt készpénzben, vagy előirt óvadékképes értékpapirokban az árverés megkezdése előtt alulirott községi elöljáróságnál letenni.

Kelt Borosjenőn, 1897. évi szept. hó 25-én.

Navarra József s. k. községi jegyző. **Stampf Ferencz s. k.** községi biró.

(P. H.)

APRO HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül,** vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Telkek.
Telkek eladásra kerestetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 104

Irodai teendőkben jártas
41 éves ember állást keres. Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. 135

Levelező.
Mindenféle levelek, fogalmazások, leirások, forditások, reklámszövegezésre vállalkozik egy tapasztalt ember. Cim „Levelező". Válaszban két 5 krajcáros bélyeg. 132.

Előmenetel a tanulmányban.
A kik polgári vagy közép iskolai tantárgyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. 131

Ház és telek.
Egy kis ház és egy 365·1 négyszögöl nagyságu telek kedvező feltételekkel eladó. Czim a kiadóban. 137

Két ablakos
szép utczai hónapos szoba külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 135

Szakácsné.
Előkelő házhoz 12 forint havi fizetésre, tiszta egészséges leány szakácsnét keresek. Tudjon főzni, cseléd-szobát konyhát tisztitani, mosogatni és a mosásnál segiteni az ő kötelessége. Czim a kiadóhivatalban. 140

Alkalmi vétel.
Egy szép fiatal és okos szamár eladó. Meg lehet tekinteni az alkotás utcában levő műkertészetben. 141

Cseléd.
40—45 éves olyan értelmesebb cselédet keresek, ki minden házi teendőt el tud látni és egy tizenhárom éves leány és egy hét éves fiut gondozni tud. Női munkákhoz valamennyire ért. Alkalmatosság esetén állandó a hely. Családias jó bánásmód. Czim a kiadóhivatalban. 137

Zongorák.
A ki zongorát vagy czimbalmot akar venni forduljon a kiadóhivatalhoz. 138

Friss tojás.
Friss tojás és vaj nagyobb mennyiségben is kapható. Vendéglősöknek nagyon előnyös a megrendelés. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 102

Cseléd keresők,
vagy cselédek, helyet keresők, helyet, foglalkozást adók forduljanak bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. 130

Olcsó telek,
a kelenföldi állomás mellett 1074 □-öl eladó. 118

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 43. sz. (Mindszent hava.) Vasárnap, október 24.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Nemzeti jelleg.

Évekkel ezelőtt ugyancsak e lapok hasábjain említém fel azt a szomoru tényt, hogy nemzeti jellegünk fő és székvárosunkban semmi féle irányban nem jut kellő méltatásban és nem részesül kellő kifejezésben. S bár fővárosunk jobbpartja e tekintetben „társadalmilag“ rohamos előhaladást mutathat fel, mégis sajnosan kell tapasztalnunk, hogy kereskedőink, iparosaink és kézműveseink nem csak szóban, hanem irásban és képben is hódolnak a germanizmusnak. A „Buda és Vidéke“ tizparancsolatjába foglalta a nemzeti jelleg minden irányban való fejlesztését. Hogy van tehát az, mikép oly éles fegyverü hatalom ellenében mint a sajtó egyáltalában, létjogot tud fenntartani magának az ország szivében, székes fővárosunk jobb és balpartján a Germánizmus.? Ha mélyebben kutatunk e dolog zavarossában: észre kell vennünk, hogy „társadalmilag“ már már kevés kifogást tehetnénk, de kereskedelmünk illetve a napi piacz vezetői azok az ellemek — teljes tisztelet a kivételeknek — kik egyrészről „ósdiságból“ másrészről „megszokásból“ de legkülönösebben — és sajnos — „*Önérdekeiknek*“ a szó szoros értelemben vett kiaknázásából élnek a német nyelv használatával a nemzeti jellegnek kimutatásával szemben. Ez nem mint X budai kereskedő ur szemembe mondotta — kinek nevét csak azért nem irom ki — nehogy a magyarfalás Kain bélyege a homlokára legyen sütve — saját szavait németből magyarra forditva: „Vásári lármázás“ hanem immár hazafias méltatlankodás. Mert addig, mig e dolog a magunk házi ügye volt, buslakodhattunk felette s reményteljesen várhattunk egy jobb jövőnek hajnal hasadtára. De most már, hogy az „Esti ujság“ október 13-iki száma, nyilvánosságra juttatta, hogy Németországban örömmel constatálták azt, mikép fővárosunk legnyilvánosabb helyein is német czégtáblák diszelegnek s új épületeken ilyen márványba vésett szavak: „Dieses Haus steht in Gotteshand“ stb. éktelenkednek bezárt boltok ajtajain az okot: „Der grossen Feiertag wegen“ jelentgetik — fel kell hogy ébredjen a nemzeti szellem és pusztitó erővel rombolja szét a meg nem okolt „Germanizmus“ legparányibb csiráját is.

Méltatlankodva kell felemlitenem egy concrét esetet, midőn t. i. egy budai nagy kereskedő határozottan megtiltott egy nagyobbszerü megrendelést Bécsbe magyar nyelvü levélben megirni, azt hozván fel okul, hogy ő néki a megrendelt tárgyakra égető szüksége van, s ha ezt a bécsi czéggel tudatja magyarul, ugy nem fogja a kellő időben megkapni Nem azt akarom ezzel kimutatni, hogy az illető ur mily óriási tévedésben van, hanem utalni arra, hogy itt is az „*Önösség*“ lólábai bujnak ki a nemzeti kereskedelmet takaró czifra bársony köntösse alól. — Európa bármely államában létező kisebb vagy nagyobb gyárba tegyen egy kereskedő megrendelést — biztositom, hogy a magyar nyelven szerkesztett megrendelő iv ép oly hatást fog elérni, mint bármely más nyelven irott, mert annak a gyáros nem szellemi, hanem anyagi értékét mérlegeli s ez nemzetközi nyelvben jut kifejezésre, mert ott világosan és érthetően beszélnek a számok, melynek jegyei immár világszerte egyformák.

A „Buda és Vidéke“ elejétől fogva — azt hiszem végig — mindég előljárt a magyar nyelv minden irányban való érvényesitésében s a nemzeti jelleg kifejezésre juttatásában. Vegye fel tehát most is a zászlót s lobogtassa, munkatársai, előfizetői és barátai előtt, azzal a kijelentéssel, hogy teret nyit hasábjain azoknak az egyéneknek pellengére állitásában, kik „bármely“ okból a fejlődésnek indult nemzeti szellem szárnyait bénitani, jellegének kidomborodását homoritani, s a „Germanizmus“ parasytáinak ápolásával a magyar nemzetet a külföld előtt a fajvesztés bünével, saját nemzetgyilkos cselekedeteik révén befeketiteni törekszenek.

Tinnyei.

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

Bokros Mari lelke hazajár.

— Irta: Pilisi Róza. —

— „Télen csak nem zöldel a folyondár a háza körül, — vihog a Böske.

— „De biz zöldel az, folytatja Juczi; no osztán száz szónak is egy a vége, azt mondta Bokros uram, hogy ha Mári Pistát kint várja egyszernél többet a kapuba hát tesz róla.

— Hát osztán tette róla? kérdezik a lányok

— De tett ám, megmondta a tisztelendő urnak, hogy vagy Pistát teszi el a háztól, vagy ő mondle a hivatalról, és bizony száz szónak is egy a vége, Pistát utnak eresztették

— Mért nem keresett másutt helyet, ha szerette Márit, mondja Szilaj Zsuzsa a nyelves

— Keresett az lelkem, de a faluba nem kapott hát elment három órányira innen a Gesztenyési tisztelendő urhoz, osztán biz csak nagy ritkán gyühetett el ide, néha-napján ugy nagy ünnepen, ha szerit tehette. Szegény Mári meg száradt, akár a rozmaringfa, ha száradni kezd, hervadt a lelkem szomoru volt akár a szomorufűz.

— No de nem soká búsult Juczi, mert férjhez ment a gazdag Gesztenyési Sivár Jánoshoz, persze gazdag is volt, meg molnár is, jól be őrölt a malma.

Férjhez biz a lelkem, bár ne ment volna, osztán éppen Gesztenyésre — persze hogy azért ment Sivárihoz hogy Pistához közel legyen, no de vesztire ment.

— Gyere ki csak egy szóra Juczi, szól be az öreg Bokrosné.

— Megyek, megyek, csak valamit el kell még beszélnem a lányoknak.

— Sohse tartoztasd magad, mondja a kályha végén üllő falábu vicze gazdáné az öreg Kányóné, folytatom én helyetted ahol elhagytad és folytatta,

— „Hát tudjátok lányok, ugy volt biz az, hogy szegény pipi Márimnak nem sok rábeszélés kellett, hozzá ment a gazdag molnárhoz, mert azt hitte, jó dolga lesz, még a gazda alszik lent a malomba, mert hát mindég pityókos, ő majd ébren lesz a Pista bundája alatt, de biz nem igy történt.

— Hát hogy, Kányó néne, szólal fel Vicze Kata.

— No légy türelemmel Kata, mindjárt bevégzem no, ne félj, nem gyünnek még a legények, nem a Nótás Gyurka dalol odakint, ne félj, csak a Bodri csahol ni a.

Erre valamennyi lány hahotázott s a Kányóné meg egyet lökött a kontyán, osztán ujra felvette a beszéd fonalát. Hát tudjátok ugy volt az, hogy hát hogy is csak, gondolkozik, az ám épp farsang vége volt, talán épp ma 3 éve.

— Azt már tudjuk néném asszony folytassa ott, ahol elhagyta, hogy pipi Mári a bunda alatt volt.

— Az Isten bizony ott hagytam el. Hát tudjátok férjhez ment a gazdag molnárhoz, elvitték nagy hühóval a szép menyasszonyt, csengős négylovas szekeren vitték, az ágyat a másik szekéren meg a ládát. Szegény Mári vig is vót, meg szomoru is, hol nevetett hol sirt, olyan volt az akár az áprilisi idő No hát osztán hogy elvitték, ugy hallottuk hogy másnap reggel korán kelt a Mári, bekötötte a fejét piros keszkenővel, osztán le ment a gesztenyési tó partjára, szét tekintett, hogy hol is van ő, — köhögött egyet Kányóné aztán sugva mondta hogy az öreg Bokrosné meg ne hallja, — az ám, széttekintett, de nem ám a tornyos vizi-

Régi udvari élet Budán.

— Irta: Tarczai György. —

II

Az első Anjou-házbeli királyunk udvarának székhelye Temesvárott volt, majd Visegrádon, a honnan a Zách Feliczián féle véres tragédia rémes emlékeitől üzetve, a királyné Ó Budára tette át udvartartását. Ekkor kezdődik az eddig mezőváros jellegével birt Ó-Buda fénykora. Róbert Károly felesége fényes palotát épittet itt magának, nagyarányu templomot, melynek hire felülmulja a budavári Nagy Boldogasszonyét, fényes kolostorokat. Valószinű, hogy Nagy Lajos is ide szállott, valahanyszor háboruiból, országos ügyekben tett utazásaiból visszatért. A régi várbeli királyi palota pénzverőház volt; mikor Zsigmond trónra lépett, egy budai patriczius házában ütötte fel várbeli legény lakását. Itt élte világát szüntelen vigalom közepette: udvara néhány korhely cseh czimborából állott. Mikor azonban a magyar főurak viselkedésén elkeseredve fogságra vetették, megkomolyodott s kiszabadulván, minden udvari tisztességet magyarokkal töltött be. Magyar udvarával járta be a külföldet is, magyar főurak alkották kiséretét, mikor római király és német császárként a konstanzi zsinatra ment, ismét a magyar uraknak jutott a főszerep, mikor a franczia király meglátogatása végett Párisba bevonult: Jan des Ursines, a ki ottani fényes fogadtatását leirja, kiséretéről megemlékezvén csupa magyar magnást sorol föl. Minden izben magyar volt Zsigmond király budai udvara, melynek fénye semmivel sem állott alatta Róbert Károly olasz mintára szervezett visegradi udvarának. Ha könnyelmü életmódjáról nősülése után le is tett, Zsigmond feleségével, Borbála királynéval együtt egyaránt mulatni vágyó, pazarló természetü ember maradt. Valahányszor Budán tartózkodott, az udvari mulatságok, lakomák, táncz, vadászat, tornajáték egymást érték. Az alkalom minderre soha sem hiányzott, a külföldi udvarok követei egymásután látogattak el Budára, fejedelmi vendégekben sem volt hiány, mindez nem eshetett meg dáridó nélkül. Egy izben, mikor a király a török ellen készült s a seregek gyülekezési helyét Buda alá tüzte ki, a külföldről is egész raj kalandra vágyó lovag sereglett udvarába; egy hónapig látták ezeket itt vendégül s hogy mily drága mulatság volt ez, kitünik abból, hogy az ezzel járó kiadások fedezése miatt kellett Zsigmondnak a tizenhat szepesi várost elzálogositania.

Az udvari élet Budán Mátyás király korában érte el fényének tetőpontját, akkor már a budai polgárok jó része kiszorult a várfalak közül; a magyar főurak egymásután épitettek palotákat, megvásárolt házaik helyén s ha a király távol is volt, fényes és eleven élet lüktetett a várbeli utczákon, jólét uralkodott a várhegyet házsoraikkal köröskörül övező, a budai hegyek alkotta völgyekbe meszire elnyuló külvárosokban. Mátyás király udvarában ép ugy, mint Róbert Károly idején olyanok is játszottak szerepet, a kik Beatrix királyné révén kerültek ide. Általában az idegenből Budára hozott fejedelmi felségekkel idegenek is szakadtak királyaink udvarába, a kik azonban jelentősebb szerephez, a magyar főurak jogaikat féltékenyen őrizvén, itt soha sem jutottak, sőt rendszerint egészen magyarokká lettek, még az alsóbrendü udvarnokok is, a mint azt a III-ik Endre második feleségével a kiséretben Budára került Gemperleitnek is bizonyitja, a ki egyszerü trombitás volt s évek multan visszakerülvén Bécsbe, nem átalotta az osztrák fejedelem fiával sem szembeszállni, midőn ez a magyarokat s királyukat ócsárolta; a miért aztan börtönre vetették. Hogy a királyi udvar még az osztrák Albert idejében is magyar volt, ezt egy, a bécsi udvari könyvtárban őrzött egykoru kézirat is bizonyitja, melyet valószinüleg Kottánerné, a csecsemő királyfi, a későbbi V. László dajkája irt németül, csodálkozva emlitvén fel, hogy Albert udvarában mindenki magyarul beszél. E kéziratban igy idézi magyarul a királyné egyik mondását: *Istemert nem missertem*, a mi annyit tesz: *Istenért meg ne sértse*. Ezt a királyné akkor mondta, midőn a fehérvári koronázási szertartás alatt a lovaggáütések alkalmával a király kardja a kelleténél közelebb álló Kottanerné karjaiban pihenő királyi csecsemőt majdnem érintette.

Dobzse László uralkodása alatt kezd elhomályosulni az udvari élet fénye Budán, a mely azonban azért mindvégig eleven volt, sőt a szerencsétlen II. Lajos trónralépése után nagyon is vig. A mulatni vágyó Mária királyné udvarmestere, Brandenburgi György kifogyhatatlanul leleményes volt a különbnél különb mulatságok kieszelésében: sólymászat, táncz, maskaras menetek napirenden voltak. A Rákos mezején az országgyülésen a köznemesség lázongott, királyát szidalmazván; senkit sem zavart a mind nagyobb mértékben elharapodzó elégületlenség. A török seregei fenyegő gyorsasággal közeledtek Magyarország határához; a királyi udvarban örökös pénzzavarok mellett is vigan éltek azután is, hogy II. Lajos a pogány ellen táborba szállott. Egy solymászattal eltöltött napot követő éjjel, hozták hirét a mohácsi veszedelemnek: Mária királyné hirtelen szekérre rakatta értékesebb holmiját, lámpát vivő udvarhölgyeivel kiosont a várkapun s gyalog sietett a mai Krisztinavároson át a bécsi országutra, hol udvarával kocsira szállt, hogy soha se térjen vissza többé Budára, melyet a királyi udvar fénye tett nagygyá, mely királyi udvar nélkül a szerencsésebb fekvésénél fogva rohamosan fejlődő balparti testvér-városhoz képest ma olyan csöndes, elhanyagolt, szegényes, mint egy hátramaradt vidéki város.

Országos munkásrokkantház.

Irta: *Dr. Hódy Lajos.*

Déri Gyula igazg. alelnök, az „Országos Nemzeti Szövetség“ 1897-ik évi augusztus hó 2-án tartott VI. rendes igazgatósági ülésén a következő inditványt terjesztette elő:

„A vidéken alakuló nemzeti szövetségek figyelmét hivjuk fel arra a körülményre, hogy a Nemzeti Szövetség czéljai közül tanácsosnak tartja kiemelni azt, melynek megvalósitása egyrészt legégetőbb szükséget képvisel, masrészt legalkalmasabb arra, hogy a szövetség humánus törekvéseire az ország ráirányuljon. Ily feladatnak ismertük fel az első magyarországi munkás rokkantház intézményének felállitását. Abban a reményben, hogy ez intézmény óriási jelentőségre nézve a t. vidéki szövetségek velünk egyetértenek, felhivjuk e szövetségeket, hogy a munkás rokkantház megalakitásához szükséges összeg összehozására kezdetben bármily csekély összegü külön alapot teremtsenek, melynek növelésére időszakonként kellő gondot sziveskedjenek fordítani, esetleg egy külön rokkantházalap kezelő bizottság utján. Hozzá teendő volna még, hogy a rokkantház vagy házak semmi esetre sem a fővárosban, hanem később megállapitandó egészséges levegőju olcsó vidéki székhelyeken fognak építtetni.

Déri Gyula első volt azok közt, kik áthatva a nemzeti szövetség megalakitásának szükségétől, annak szóval és tollal egyik lelkes alapitója, apostola lett.

A szövetség szervezésének nehéz munkájában oroszlánrészt végzett Déri már korán figyelmeztetett arra, hogy a szövetség feladatai közé nem szabad a humanizmust csupán általánosságban felvenni, hanem a szövetségnek a munkások sorsán konkret eszközökkel kell javitania.

Déri e helyeslendő irányelvéhez maradt csak hű, midőn a most ismertetett nagy horderejü inditványát megtette; és az igazgatóság átérte az intenczió helyességét, egyhangulag és osztatlan lelkesedéssel fogadta el az indit-

*) A Nemzeti szövetség Emléklapjából.

---

malmot kereste, hanem a torony felé nézett tudta, hogy Pista a torony közelében van a pap házánál, — hm csak hogy alig nézett arra, az ura mellette termett — megölelte Mári darázs derekát, s azt mondja: Nem arra van a malom, Mári!

— No képzelhetitek, hogy megijedt a lányasszony.

— Lányasszony? kérdé az álmából felriadt Böske, hát már miért volna lányasszony?

— Hát csak biz azért, mert halála napjáig az is maradt, mert biz a sohse hagyta magához az urát.

— Hiszi a piczi, Kányó néne, vihogott Bencze Kata.

— Ne hidd ha nem akarod, persze hogy is hinnéd, hisz kettő is támasztja a kapud félfáját, nem tudod melyik köti be a fejed.

— Jó van no, csak végezze be addig alszom egyet.

— Ha alszol se bánom én, már pedig azt az ura megis verte, ki is lökte, vissza is hitt, de azért mégse eresztette közelébe a gazdag molnárt, hanem minden Istenadta nap, nem egyszer, kiállt a tó szélére kiabálni, pipikém, pipikém, gyertek ide, itt van a mag. Szegényt az Isten nyugtassa, azért nevezték el pipi Márinak. Aztán hát biz az addig kiabált pipikém pipikém amig csak végtére is meghallotta a Pista.

— „Persze hogy meghallja a kakas, ha a tyúk szólitja hamar szalad a szemét dombra, mondja a büszke törvénybiró lánya.

— No biz az nem szaladt hamar, mert majdnem egy esztendeig váratott magára, már a szegény Mári le is tett rola, hogy Pista elgyüjjön, tán az Isten is ugy akarta, egy este Mári a városból egyedül ment haza s Pistával találkozott, épp a temető kapujába, egy kicsit meg is rezzent, hogy éppen itt találkoztak, de csakhamar belenyugodott, aztán megbeszélték hogy ha a gazda a Szertesneki vásárra be megy vasárnap, hát Pista ki megy a malom alá a tó partjára. Ki is ment, a szél sivitott hordta a havas esőt de Pistát ott várta a szegény Mári, Pista el is jött a megbeszélt időre, és lelkeim mi történt, — mi nem történt, csak annyit tudok hogy kibékülték — igen ám Mári szivből, Pista meg szinből, mert hát Isten bocsás azt irta Pista egy czédulára, amit betett a Sivár János molnár ablakába — hogy... amint Mári ajakárol az első és utolsó csókot letörültem..... abban a perczben kötélhurkot tettem a nyakára és megfojtottam, ott keressék a Gesztenyési folyóba a mi szerelmes holt testünket, — a bizon.

— Szegény Mári, nyugtassa meg az Isten most meg azt beszélik, hogy haza jár a lelke de még a hangját is hallják, amint kiabálja pipikém, pipikém.

A fonóba nagy csend lett, elállt a lányok lélegzete, meg az orsó pergése, arra a szóra „haza jár“ s egyiket másikat a hideg is rázni kezdte mikor a fonó ajtaja kinyilt.

— Adj Isten jó estét, szólt Sivár János a Gesztenyési molnár gazda, hát fontok lányok fontok és pletykáztok?

— Igaznak is beillik az amiről beszéltünk gazd uram, mondja Kányoné. Azt beszéli itt egyik másik, hogy hát a szegény Mári a gazduram felesége hazajár vagy mi?

Sóhajtott egyet Sivár János aztán keresztet vevte, magára azt mondta, hát biz a szegény megjelent a jó multkor is, meg tegnap is, és az a kivánsága, hogy innen a, ebből a fonóból vigyek magamnak asszonyt, hát ha valamelyitek rászánná magát s lenne a feleségem... No de hát majd meglátjuk.

* * *

Ujra elmult 3 év, a fonóba vigan pereg az órsó. Pipi Márit rég elfelejtették, csak néha korba emlegetik, olyankor, ha valaki Gesztenyésen járt s hirül hozza, hogy kisértet jár a Gesztenyési mallom mellett, s azt kiáltja pipikém, pipikém.

(Vége.)

ványt, melynek értelmében vidéki szövetségeinket már meg is kerestük.

A ki a humanizmus eszméjétől őszintén át van hatva, az képes csak átérteni ennek az inditványnak a fontosságát, ennek a konkrét czélnak nagy jelentőségét; mert van-e a jövőnek elijesztőbb képe a munkásra nézve, mint az, melyben önmagát a legkétségbeejtőbb nyomornak kitéve látja, — midőn majd véletlen szerencsétlenség folytán nyomorékká, munkaképtelenné válik, midőn a fizikai törvények kérlelhetetlen folyományaként elöregszik, szervezete elgyengül s betevő falatját sem képes megkeresni, s meg van fosztva attól a reménytől is, hogy helyzete valaha is jobbra fordulhasson.

Ezért van szükség a magyarországi rokkant munkások házaira, szükség van rá, hogy ez az eszme tért hóditson magának a társadalom minden rétegében, szükség van reá, hogy átmenjen a köztudatba!

Hazám lelkes honleányai, kiknek melegen érző szive mindég fogékony volt a nemes eszmék iránt, rendezzetek működvelői előadásokat, hangversenyeket s azok jövedelméből vessétek meg alapját a magyarországi rokkant munkások házának!

Végül legyen szabad Déri Gyula inditványát megtoldanom azzal, hogy az ország minden kisközsége járuljon az alaphoz tiz éven keresztül évenként egy koronával, minden nagyközség két koronával, minden rendezett tanácsu város tiz koronával, minden törvényhatóság száz koronával, minden bank, takarékpénztár és pénzintézet legalább ötven koronával — s akkor rövid időn fel fog épülni a magyarországi rokkant munkások háza!

Közöltük ezt a lelkes hangu czikket, mely méltó arra, hogy minden magyar szivében viszhangozzék A *Buda és Vidéke* inditványozta először a már létesült *szentendrei munkás menhelyet.* Ezt az inditványt is ajánljuk és támogatjuk annál is inkább, mert Budán és vidékén számtalan jó helyet lehet találni a munkás rokkantházak épitésére

Községi választások.

A községi választások közelednek. Érdekeltségek, körök, egyesületek, testületek és asztaltársaságok és az egész polgárság már is mozognak, jelölnek, törölnek.

A választók és választandók érdekkel beszélgetnek a választások bekövetkezendő eredményeiről A választások küszöbén közöljük a kilépő és megmaradó bizottsági tagok névjegyzékét.

1891-ben választott székesfővárosi tagok közül kilépnek:

I. kerületben.

1. Somlay József, 2. Lechner Lajos, 3. Fekete József, 4. Huszár Adolf, 5. Derlovics Béla, 6 Magyarovics Jeremiás meghalt 7 Márffy Agoston, 8 Jekelfalusy Lajos, 9. Rostaházy Kálmán, 10 Kertscher István, 11. Hegedüs Ferencz, 12. Dr Fodor József. Az 1894-ben választottak megmaradnak.

II. kerületben.

1. Hampel Sándor, 2. Paldt Lajos, 3 Eckermann Ede, 4. Dr. Petsits Márk. 5. Moldovány Sándor, 6. Duma György, 7. Dr. Csorba Ferencz, 8. Dr. Kollár Lajos, 9. Mayer József, 10. Gőőz József. — *Póttagok:* Lehmayer Kálmán, ifj. Bun József.

III. kerületben.

1 Gerlóczy Károly, 2. Haszmann József, 3. budai Goldberger Samu, 4. Kirschhoffer Károly. 5. Weber József, 6. Kugler József, 7. Gyulányi Adolf, 8. Déri Izidor, 9. Augenstein Sámuel. 10 Dr. Stern József. — *Póttagok:* Fölkl János, Dr. Rakonitz Gyula.

1894-ben választottak közül megmaradnak:

I. kerületben.

1. Dr. Niedermann Gyula, 2. Dr. Schwarczer Ottó, 3 Kossutányi Géza, 4. Rupp Imre, 5. Bogisich Mihály, 6. Barabás József, 7. Gazancsy Mihály, 8. Hirsch István, 9. Kertész Aba, 10. Kosztka Arpád, 11. Tichtl János, 12. Kassits Péter, 13 Dr. Hegedüs János. — *Póttagok:* Eiser Ede, Madarassy Gábor, Dr. Appel Lajos, Csillag Rezső, id. Gamauf Károly

II kerületben

1. Ludvig János, 2. Dr. Rácz Károly, 3. Dr. Darányi Ignácz, 4. Lindmayer Ferencz, 5. Lengyel Sándor, 6. Gallner József, 7. Dr. Ernyei Mór, 8. Kanyó Sándor, 9. Lukács Béla, 10. Szávoszt Alfons, 11 Komoróczy Sándor. — *Póttagok:* Laumann József, Dr. Buday József, Trajtler Károly.

III. kerületben.

1. Végh János, 2. Lang György, 3. Benedek Sándor, 4. Gebhardt Lajos, 5 Halász Gyula, 6. Dr Ott Adám, 7 Sitz Károly, 8. Czájlik Alajos, 9. Palotay Rezső, 10. Gyárfás Sándor. — *Póttagok:* Birkl Károly, Mihályi József.

Alkalmas telek.

A földmivelési ministerium nemrég a fővárosi tanácstól kért több hivatal részére egy nagyobb telket és pedig 2741 □-ölet 70.000 frtért vagyis ölenként 25 frt 53 krért és a fővárosi tanács ez ügy tárgyalásakor kimondta, hogy ajánlani fogja a ministernek, hogy inkább Budán épitsen, de különben is a kérdéses telket 150.000 frton alul nem volna hajlandó eladni, vagyis ölenként 54 frt 72 krért.

A tanács végre maga is kimondta evvel, hogy a fejlődésben nagyon hátramaradt budai részeket fejleszteni kell a hivatalokkal a mi ugyis kevés van Budán

Időszerünek tartom ezért egy pár telket felsorolni, mely talán alkalmas volna egy vagy több hivatal épitésére, de még inkább előmozditaná a nagyon is hátramaradt vidék fejlődését. Ilyen több telek kinálkozik a Németvölgy alsó részén az állami tanitóképezde és vöröskereszt kórház megett azon a területen, mely a külső körut által, a hova a farkasvölgyi temetői villany vasut van tervezve a beltelkekhez van kapcsolva, még a másik oldalon az alkotás-utczába a déli vasutig már most jár a még lóvonatu vasut, különben a kabelvasut is erre van tervezve.

A legalkalmasabb telek volna az alkotás-utczában azon háromszög, mely egy oldalt alkotás-utcza közvetlen a tanitó képezdével szemben, másik oldalon a mozdony-ut, harmadik oldalon pedig a Hantos-ut határol. E három fronttal biró telek circa 7—9000 □-öl lehet szemmérték szerint itélve és ugy látszik, három tulajdonosé. A legnagyobb részt a mozdony-ut és Hentes-ut sarkát képező részt, mely 4000 öl az árvaszék kezeli és igy közhasznu czélra könnyen és mérsékelt árban volna megszerezhető. A másik két telektulajdonos t. i. a mozdony-ut és alkotás utcza sarkán levő, valamint a Hantos-ut és alkotás-utcza sarkán levő telkeket is jóval olcsóbban lehetne megszerezni mint a fővárosi tanács Stefánia uti telket hajlandó volna átengedni.

Ott van azonban a mozdony-uton az elegendő nagyságu Balog-féle telektömb, az alkotás-utczai Hesz-féle terjedelmes telekrész, az alkotás-utczai Lechner telek, a vöröskereszt megett közvetlenül a Frim-féle iskolaintézet mellett, a németvölgyi-uton a Lakner féle telek, a melyek közül mindegyike olcsóbb volna a pesti kiszemelt teleknél és igen szép, jó és egészséges helyen fekszenek. Vannak közelebbi értékesebb telkek is, mint az alkotás és enyedi utcza sarkán levő, mely kinyulik a kékgolyó utczába a bors utczába, két-három egymás mellett, esetleg ezek megett fekvő telek részszel, mely a vérmező utczába torkol. Az Attila utcza Miko-utcza és Pauler utcza sarkán levő Breitzver-féle telek a Krisztina utczában több nagyobb földszintes, de nagy terjedelmü telken levő ház, mely a koronaőr-utczába is benyulik.

Ezek közül lehet választani.

Lakbérválság . . . Párisban.

Párisban, igenis és nem nálunk, de azt hisszük, hogy a budapesti lakók szivesen hallanak ilyen krachról ha mindjárt Páris is annak szinhelye és nem Budapest. Azt irja ugyanis tudósitónk, hogy Páris belső kerületeinek házi urai ez idő szerint „nehéz“ válságon mennek keresztül, mely rájuk nézve rendkivül kedvezőtlenül végződhetik. A lakbérek a központ régi palotaszerü épületeiben tetemesen alászállottak s még a Place de la bourse-on is, a hol pedig annakelőtte a legkisebb sötét kamarát is aranynyal kellett kirakni, hogy megkaphassa az ember, ma 75 százalékot kénytelenek a háziurak engedni, csak hogy üresen ne álljanak helyiségeik.

A lakbérválság okai igen külömbözők. Első sorban azok a régi házak távolról sem nyujtanak olyan kényelmet, mint az ujak, a melyek nagy ablakaikkal, villanyos világitásukkal, liftjükkel, központi fütésükkel sokkal jobban megfelelnek a mai kor kereskedelmi és egyébb igényeinek, mint amazok, a melyek drága pénzért a négy puszta falon kivül alig nyujtanak egyebet. Azonkivül mind jobban terjed az angol szokás, a mely szerint már csak az üzleteket hagyják benn a belvárosban s a lakásokat a tisztább levegőjü környéken vagy a külvárosokban keresik. Az avenue de l'operán, a boulevardokon, szóval Páris legélénkebb utczáin a lakások ma mind üresek.

De csalódtak számitásaikban azok a házi urak is, a kik észrevéve ennek az iránynak az érvényesülését, a spekuláczióra vetették magukat s a Bois de Boulogne tájékán s Passyban és Auteuilben már előre épitkeztek. Azt a hibát követték ugyanis el, hogy csak igen gazdag emberek számára épitkeztek s olyan bérlőkre számitottak, a kik 20—25.000 frank évi lakbért tudnak fizetni. Már pedig az ilyenek inkább elmennek még egy negyed órával messzebbre, vesznek telket s 80—100 ezer frankon fényesen berendezett családi házat épittetnek maguknak s ez uton megtakaritanak vagy 15.000 frankot évenként. A nyugati, asni-éresi, saint-cloud-i, colombesi stb. vasutak mentén csupa ilyen családi ház épült az utolsó években s mondhatni, hogy Páris kiterjedése ma 10 akkora, a mekkora csak 10 év előtt is volt. Vannak ott is házépitő spekulansok, de nem olyanok, mint mínálunk, a kik minden tőke nélkül meg akarnak gazdagodni, hanem olyanok, a kik koczkáztatnak is valamit. Összevásárolnak egész birtokokat, parczellázzák, felépitik a házakat s még csak azután adják el a kész kis otthont részletfizetésre. Ma ugy szólván egész Páris háziur.

Természetes, hogy Párisnak tanácsa a háziurakból, vendéglősökből s más derek választókból álló városi képviseletre való tekintettel mindent elkövet, hogy a kivándorlást megakadályozza. Az akadékoskodást a városi vasut kiépitésének megakadályozásával kezdte különféle csalogatásokkal s édesgetésekkel folytatta s azzal végezte, hogy mégis kénytelen volt egy villamos vasutat engedélyezni. A Párison kivül lakó polgárok ugyanis a városi tanács hozzájárulása nélkül is módját ejtették annak, hogy hivatalukba, vagy üzleteikbe olcsón és pontosan eljuthassanak.

Ezt a tanuságos czikket a Házánkból vettük át. Buda és Vidéke a telepek alakitására részletfizetésre eladandó házak épitésére nagyon alkalmas és ajánljuk ezt a párisi divatot a mi lelkiismeretesebb pénzembereinknek, bizottsági tagjainknak, a főszolgabiráknak és a községek elöljáróinak

A „Budapesti Magyar Dalkör“ alakuló közgyülése.

Volt alkalmunk lapunkban a „Budapesti Magyar Dalkör“ készülő alakulásával, annak támogatásával és nemes, hazafias törekvésével érdemileg foglalkozni.

Ha nevezett dalkörnek zajtalan működését figyelemmel kisértük, látni fogjuk, miszerint a dalkör érdekeit mennyire szivén hordja az előkészitő bizottság, hogy az éjjelt is nappallá varázsolva, szüntelenül egész csendben működött a dalkör létesitésén

Az alábbiakból kitünik, hogy az előkészitő bizottság fáradozásait mély siker koronázta

Látszik első sorban abból, miszerint a dalkör müködő tagjai közel az ötvenet meghaladják.

Másodsorban pedig az alapitó és pártoló tagok napról napra az egylet kebelébe történő belépésükkel mozditják elő a dalkör megalakulását.

Ime tehát rövid idő alatt oly gyökeret vert a „Budapesti Magyar Dalkör“ ifju csemetéje, hogy immár alakuló közgyülését tartandja *Budán, október hó 26-án este 6 órakor az Iskola-utczai Noé bárkájához czimzett vendéglő külön nagytermében.*

Nem hagyhatjuk emlités nélkül azt sem, hogy nevezett dalkör állami tisztviselőkből alakuland, mi Budának nagy intelligentiájára vall és figyelmet érdemel még az is, miszerint ezen dalkör karnagyául *Csanády Virgil* okleveles zene és énektanárt volt szerencsés megnyerhetni, kinek szaktudása már magában véve is elég biztositék arra nézve, hogy a dalkör előadásai a nagyközönség igényének minden tekintetben meg fognak felelni.

Midőn ezt a nemes törekvést szivélyesen üdvözöljük, nem mulaszthatjuk el ezuttal sem felhivni azon dalkedvelő hölgyeket és urakat, kik a „Budapesti Magyar Dalkör“ kibontott lobogója alá sorakozni óhajtanak, hogy a fent jelzett alakuló közgyülésen megjelenni és a dalkör megkezdett működését elősegiteni sziveskedjenek.

P..... Alajos.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Fazekas Gusztáv.

Pestvármegye ünnepi diszgyülésein a vármegye régi szokásaihoz hiven a főjegyző tartja a diszszónoklatokat. A vármegye főjegyzőjében arany tollat és arany szájat keresett, mert a főjegyzőnek hol ódákban kellett a közérzületet felkelteni, hol elegiában keseregni.

A mi Pestvármegyében történik, az országos esemény. A sajtó egész terjedelmében szóról szóra számol be a fontosabb gyülésekről és az ott elmondott beszédekről.

Pestvármegye története a nemzet történetével van egybe forrva és magasztos jelenetekben és nagyszabásu szónoklatokban gazdag. A nagy napok legnagyobb emberei beszéltek itt. A vármegye főispáni, alispáni, főjegyzői és tiszti székeit olyan emberek töltötték be, kiket megörökitett a történelem. Középszerüségek itt meg nem állhattak. A rég multban és a közelmultban és jelenben kivált messze a közönségességből a vármegye fényes tehetségekből álló jegyzői kara, melynek minden egyes tagját csak dicsérettel emlithetjük.

Fazekas Gusztáv főjegyző, ha a vármegyei szolgálatba nem lép, bizonyára irodalmi hajlamai irodalmi hangulatánál fogva ma a sajtó leghivatottabb munkásai közé tartozik, az ő beszédei, feliratai becses irodalmi, szónoki müvek.

Már a milleniumi közgyülésen elmondott beszéd is feltünt az egész országban és a sajtó ki is emelte annak klassikus szépségeit.

A félszázados ünnepen mondott beszéd nem hogy elmaradna a beszéd megett, de nagy szónoki és irodalmi haladásra vall.

Ebben a beszédben jobban kimutathatta a főjegyző sokoldaluságát és mély tudását, klassikus jellemző képességét. Az a beszéd a milleniumi közgyülésen akármilyen sikerült volt is, nem adhatott annyi alkalmat a tehetség kimutatására, mint a félszázados ünnepen elmondott beszéd... A főjegyző feladatát megnehezitette a lojalitás és szabadságérzet festése, melyben bemutatta történet-kritikai érzékét, kifejezéseinek gazdagságát. A király maga is büszkén hallgathatta volna a szónoklatot, melyben ott volt az *óda a királyhoz*, de ott volt a nemzeti érzés, az igazán hazájáért dobogó magyar kebel történelemhez hü őszintesége, a legtöbb helyen drámai erőben megnyilatkozva, és a hallgatóságot mindég magával ragadva áhitattal és lelkesedéssel. Sokszor oly költői részletek domborodtak ki, mintha a szabadság költője zengte volna dalát, ki a multon merengve a jövő nemzedékekhez szól hymnusban és mindig classikus méltósággal, magyar büszkeséggel. Az eseményeket rendező talentummal vonultatta el szemeink előtt, a mi csak nagy szónokok ereje.

A szónoklatban mind végig ott láttuk a meghamisitatlan magyar szellemet, mely fajunk létezésének a biztositéka.

Ott a hol mint ifju ember sok idők után a király beszélt *először magyarul*, jól esett hallanunk egy ilyen beszédet, mely egy perczig sem táplálkozott idegen forrásokból, nem idézetekből, de duzzadott az eredetiségtől és az önálló gondolatoktól.

E. Gy.

Kérjük azokat, kik a mult ¼ évi előfizetést még be nem küldték, hogy azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Lapunkból négy mutatványszámot ingyen küldünk. A ki tovább megtartja, azt előfizetőnek tekintjük. Kérjük barátainkat a Buda és Vidéke terjesztésére. Kérjük azt a főváros mindkét partján és a vidéken az összes nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben stb.

Tisztelt előfizetőinknek megbizásait készséggel elvégezzük.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . .	6 frt	— kr.
Fél évre	3 „	— „
Évnegyedre . . .	1 „	50 „

Hirdetési áraink:

Egy egész oldal . .	60 frt	— kr.
Fél oldal	30 „	— „
Negyed oldal . .	15 „	— „
Nyolczad oldal . .	7 „	50 „

Többszöri hirdetéseknél %-ot engedünk.

A „**Buda és Vidéke**“
kiadóhivatala
Bpest, I., Városmajor-utcza 28. Br. Bánffy-ház

Különfélék.

— **Félszázad.** Pestvármegye székháza nagy termében, mely nagy időkben szerepelt nagy emberek emlékeivel tele, megünnepelte a vármegye közönsége azt a festő ecsetére méltó jelenetet, mikor a király ő felsége, mint királyi biztos beiktatta István főherczeget a főispáni székbe. Az ünnepélyes közgyülés lelkes és meghatott hangulatban folyt le. A jelenlevők a mult által keltett magasztos érzésekkel fogultak el és nagy figyelemmel hallgatták a főispán megnyitóját, a főjegyző ünnepi beszédét, az alispán záró szónoklatát.

— **A királyné sétái.** A királyné Ferenczy Ida kiséretében mindennap sétákat tesz a budai hegyvidéken. Ő felsége szenvedélyes gyalogló és sétáiban fáradhatatlan. A közelmult napokban a Szemlőhegyen volt és megnézte Gül Baba sirját. Sokáig gyönyörködött a remek kilátásban. Ugy beszélik, a királyné valamit épittetni fog a Szemlőhegyen, vagy egy másik szép pontján a budai hegyeknek.

— **Családi házak.** Örömmel konstatáljuk, hogy a Pasaréten (a zugligeti uton a villamos vasut mentén) az épitkezést már megkezdették s a mint értesülünk még az ősz folyamán egy nehány családi ház, valamint a szintén ott épülő elegáns vendéglő és kávéház — mely majd egy gyönyörü angol parkban fog elhelyezést találni — tető alá kerül. Azok, a kik az épitkezést az idén még meg nem kezdették, jövő év kora tavaszan kezdik meg ugy, hogy a házak legkésőbb okt. havában tető alá kerüljenek, mert a ki ezt a terminust elmulasztja, nagy kötbért fizet. Tehát jövő év okt. havában Buda egyik legszebb és legegészségesebb vidékén körülbelül 30 ház fog állani, a házak szép stylusban villaszerüen lesznek épitve, melyeket 300 □ ölnyi területen szép kertek fognak körülvenni. A tervezőket csak dicséret és a legnagyobb elismerés illeti meg, a midőn ezt a puszta földet kis paradicsommá alakitották át és a mai spekulationális áramlat daczára a telkeket csakis épitkezési kötelezettséggel s nem spekulationalis czélra adták el. Mindazok, akik ezekért a családi házak iránt érdek ődnek, forduljanak bizalommal szerkesztőségünkhöz, a hol a legnagyobb készséggel bárkinek felvilágositással és utbaigazitással szolgálunk.

— **Ritka látogató.** Ritka látogatója volt e mult héten a II. ker. Margitkörúti iparos tanoncz iskolának, ki egyedül azért jött Magyarországba, hogy hazai iparoktatásunk ügyét és viszonyait behatóan tanulmányozza. Az előkelő vendég *mr. I. Steven* volt, a belgiumi ipariskolák főtanácsosa, kit magyarországi tanulmány utján Szterényi József dr., iparoktatási főfelügyelő kalauzol. Az ő vezetése mellett látogatott el a nevezett iskolába is, hol szemügyre vette az iparostanulók különféle rajzait, megfigyelte az ipari rajzoktatás módját, különös érdeklődéssel viseltetett a szakirányu rajzoltatás iránt s osztályról osztályra menvén, a legkellemesebb impressiókat szerezte úgy a szakrajzosztályok helyes elosztása, mint az azokban folyó tanitási mód felől. Távoztával Trájtler Károly iparisk. igazgatónak teljes megelégedését fejezte ki a tapasztaltak felett azzal a kijelentéssel, hogy Belgiumban az iparoktatás terén még nem jutottak el ennyire. Ez buzditsa azokat, kik ez örvendetes eredménynek közvetett vagy közvetlen részesei.

— **A lipótmezei vasut tervei.** A budapesti közuti vasut zugligeti vonalából a Szép Ilonánál kiágazólag a Lipótmezőre, illetve a hidegvölgyi népligetig vezetendő villamos közuti vonalra vonatkozó tervet a kereskedelemügyi miniszter némi pótlás és ujabb tanulmányozás végett visszaküldte a közuti vaspályatársaságnak. A vasuttársaság a terepfelvételeket és tanulmányozást azonnal megkezdette. A fő- és székváros tanácsa a szóban forgó tervek bemutatására harmincz napi határidőt tüzött ki. Tekintettel azonban arra, hogy a közuti vaspálya műszaki személyzete a villamos erőre való átalakitás körül majdnem teljesen igénybe van véve, a kereskedelemügyi miniszter a társaság kérelmére az e hó 10-ikén kelt rendeletétől számitott hat heti halasztást engedélyezett. Elvárja azonban a miniszter, hogy a társaság a tervezetet e határidőn belül mindenesetre benyujtja.

— **Jár, nem jár.** Ezt a játékot űzi a városmajor-utczában lakókkal a *társaskocsi vállalat.* Egyszer végig megy a városmajor-utczán azután megint nem. A kocsik közegészséget veszélyeztetve a kékgolyó-utcza sarkán a közkut mellett ütöttek tábort és a rendőrség nem tiltja be ezt a nem engedélyezett állomáshelyet. Ha a bérkocsis nem ott állomásozik a hova rendelve van, megbüntetik, de a társaskocsinak minden szabad, arra nézve sem rendőrség sem tanács nem létezik. A *Buda és Vidéke* szerkesztője társaskocsi vállalatot a rendőrségnél feljelentette. Ezt kell tenni mindazoknak, kik jegyeiket a városmajor-utczai szakaszra váltják, de tovább a Kékgolyó-utcza sarkánál nem viszik . . . Egyszer csak mégis a tanács és rendőrség kerekedik felől Tegnap törvényhatósági bizottsági tagot szállítottak ki. Ez majd szóvá teszi a tanácsnál az ügyet.

— **A farkasréti temető.** Nagyon sokan panaszkodnak azok közül, kik a farkasréti temetőben nyugvó kedveseikhez szoktak kizarándokolni, hogy a kapu bejárat nagyon messze van. Ez a panasz jogos és igaz. Kérjük a tanácsot és előljáróságot, hogy több kaput nyissanak meg a temetőben. Ez kevésbe kerül és a közönséget megnyugtatja.

— **Uj városnegyed.** Ott, a hol a vén Gellért déli lejtője véget ér s a legszelidebben olvad Kelenföldjébe, kezdődik az u. n. Lágymányos, Budának ez a kies része. Szép sik terület, melyen csak az összekötő hidtól a kelenföldi állomásig nyuló vasuti töltés az egyetlen nagyobb emelkedés. Délen a promontori hegyek, nyugot felől a Sashegy szegélyezi. Fővárosunk e kedves tájéka kivált mióta a Ferencz József hid felépült, oly keresett hely, hogy a jelekből itélve néhány év alatt nagy része be lesz épitve. Már is egy egész negyed épül a promontori vámnál s ez épületek közül maga *Kutlánya János* három palotát épittet. E három hatalmas épület felépitésének örömére, a mult szombaton fényes *koszoru ünnepet* tartott, melyen az épités vezetőségén kivül igen szép számu s előkelő társaság volt együtt, kik a legvidámabb hangulatban telepedtek az épitő munkásoknak felköszöntője után a dúsan teritett asztalhoz. Itt az első felköszöntőt Értelmes Sándor p ü. tanácsos mondta a ház úrára és úrnőjére. Felköszöntőket mondtak még: Stájer Gyula törvényszéki biró, Mátray anyakönyvvezető, Trautwein Sándor p ü tanácsos, Magyar József stb. Majd tánczra perdült a fiatalság s a legvidámabb hangulatban vig czigány zene mellett az éjféli órákig vigadtak Az ünnepen, mely mondhatjuk e városnegyed alapkő letételének ünnepe is volt, a következők vettek részt: Kutlánya Jánosné, Unger Leóné és leányai Mária és Leona, Kronberger Edéné, Juhász Ignáczné, Mayer Gézáné, Schmidt Edéné, Vörösváry Bernátné, és Aranka, Sarkady Bernátné és Teréz, Mandl Olga stb. továbbá Kramer Jakab, Dr Mandel Pál, Dr. Pekár Imre, Dr. Sztankovits Ferencz és Jenő ügyvédek, Koch Károly műépitész, Mandel épitésvezető, Jedlicka épitőmester, Juhasz Ignácz, Kronberger Ede, Unger Géza, Schmidt Ede, Lechner Gyula, Petanovits József, Prohászka honvédszázados, Gyarmathy Gyula, Oesterreicher téglagyár igazgató, Dr. Papp Gyula, Zemplényi Tivadar stb.

— **A Rimamurány-salgótarjáni vasmű r. t.** megtartotta közgyülését Tisza István gróf elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a lefolyt üzletév nyeresége 2 103,389 frt 58 krt tett ki Ebből összesen 192,768 frt 62 krt irnak le az épületek, gépek és bányák számlájából. Adótartalékra 200,000 frtot összesen 392,768 frt 62 krt. A fönmaradó 1 710,620 frt 96 krból a különböző javadalmazásokra 171,062 frt 9 krt forditanak s az ezután maradó 1.539,558 frt 87 krból, hozzáadva a mult évi 257,980 frt 45 krt. összesen 1.797,489 frt 32 krból 10.000,000 frt részvénytőkének 12 százalékát 1.200,000 frtot osztalékul fizetik ki.

— **Ötvenéves karmesteri jubileum.** A budapesti „Munkás Dalárda" f. évi október hó 16-án Liebscher Vilmos ur 50 éves karmesteri jubileuma alkalmából a „Fáczán" nagytermében igen sikerült estélyt rendezett, melyen mintegy ötszázan vettek részt s igen lelkes óvácziókban részesitették szeretett karmesteröket ki félszázadon át fáradott sikereikért. Az ünnepélyen részt vettek a budapesti „Munkás Dalárda," a „Ganz Dalárda" „Az Első Hazai Jótékony Dalárda," a „Typographia," a „Viszhang," a budai zeneakadémia pedig üdvözlő iratot küldött. Nyolcz órakor küldöttség ment Liebscher urért, megérkeztekor a himnust énekelték azután Klamet János mondott üdvözlő beszédet a „Munkás Dalárda" nevében, a beszéd után leplezték le Liebscher Vilmos ur olajfestményü jól sikerült arczképét, mint a „Munkás Dalárda" ajándékát; meleg szavakban fejezte ki köszönetét ezután Liebscher ur, majd ismét elénekelték a himnust. Üdvözlő beszédet mondottak még Krammer tanár, Turner Károly, Almássy tanár a zeneakadémia és Polesz Antal a „Viszhang" részéről. A „Ganz" dalárda remek karmesteri pálczával lepte meg az ünnepeltet, az első hazai jótékony dalárda esüst koszorut, a „Viszhang" ezüst szalagot, a „Typographia" babérkoszorut hozott emlékbe. Az estély csak a késő éjféli órákban végződött s az egész estély alatt a leglelkesebb ünneplésben részesitették Liebscher urat és a dalárdákat, de meg is érdemelték, mert számos gyönyörü dalt énekeltek; igazán megható jelenet volt a mikor az egyszerü munkásemberek kik az egész héten nehéz munkát végeznek, a hét végén panasz helyett, édes dalra nyilnak ajkaik, hogy dallal ünnepeljék a dallok mesterét. Liebscher Vilmos ur 50 éves karmestersége alatt páratlan lelkesedéssel és buzgalommal törekedett dalárdáink mennél magasabb szinvonalra való emelésén; ugyanis ő volt a „Budai dalárda" egyik alapitó tagja és első karmestere, a „Budai Zeneakadémiá"-nak szintén alapitó tagja volt. Félszázados karmesteri jubileuma alkalmából mi is a legőszintébben üdvözöljük, s kérjük az Egek Urát, hogy dalárdáink diszére még soká éltesse.

— **Kiállitás** A II ker. Főherczeg Albrecht-uti m kir. állami nőipariskolában a növendékek által készitett kézimunkákból, a kiállitás e hó 24-én azaz vasárnap megnyilik és négy napon át reggeli 8-tól délután 4 óráig látható lesz.

— **Lemondás.** *Farkas József* a várbeli elemi iskola agilis derék igazgatója, ki mint a budai tanitó egylet elnöke több éven át teljes elismerésre méltó ügy buzgalmat fejtett ki, s a kinek vezetése alatt a budai tanitók egylete valóban szépen virágzott, ebbeli tisztségéről (valószinüleg egyéb elfoglaltságai miatt) f. hó 21 én lemondott. Lemondását nagy sajnálkozással vette tudomásul a közgyülés, s köszönetet szavazott neki több évi odaadó munkásságáért.

— **Megtisztelés.** A budai tanitóegylet e heti csütörtöki közgyülésén *Somlyay Józsefet,* a Mayer árvaház derék igazgatóját a hazai tanitóság érdekében évtizedeken át teljesitett nemes szolgálataiért nagy lelkesedéssel *tiszteletbeli taggá* választották. Az erre vonatkozó inditványt Bárány Zsigmond tette meg s a közgyülés egyhangulag elfogadta azt. Somlyay érdemei, melyet a hazai tanitóság ügyei közül szerzett, sokkal ismeretesebbek, semhogy azokat ez alkalommal felsorolnunk kellene. Üdvözöljük őt ez örvendetes alkalomból kartársaival együtt, kik bizonyára önmagukat s egyesületüket tisztelték meg azzal, hogy őt a tiszteletbeli tagok sorába emelték.

— **Szobrot a Naphegyre.** A király ajándéka czimü czikkünkre válaszol lapunk egy barátja egy hozzánk intézett levélben s az egyik szobor helyéül a Naphegyet jelöli ki, hol erre van elegendő tér és a hova a várpalotából közvetlen közelre kilátás nyilik. Az eszmét ajánljuk a király terve végrehajtásával megbizottaknak

— **A „Müvelt Nők Othona."** f. évi november 1-én megnyitja „Otthonát" X. ker a Tisztviselő telepen. A felvételre jelentkező urnők részletes felvilágositást nyernek az irodában, VII. Kerepesi-ut 44. sz. I. em. ajtó 6.

— **Esküvő.** Kutschera Ferencz kárpitos mester krisztinavárosi lakós, oltárhoz vezette Brachna Róza kisasszonyt Monoron, f. hó 14-én.

— **Értesités.** A budapest-vári postahivatal távirdával egyesitve 1897. évi október hó 25-én jelenlegi helyiségéből az I. ker. Disztér 17. sz. házba költözködik át és itt f. hó 26-án kezdi meg működését. Budapest, 1897 október 22-én. M. kir. posta- és távirda igazgatóság.

— **Biró Lajos levele az I. ker. állami főgymnasium ifjuságának** Folyo év kora tavaszán történt, hogy Uj-Guineában (Ausztralia) kutató hazánkfia Biró Lajos számára Magyarország összes iskolái gyüjtést rendeztek. A gyüjtők között volt az I ker áll. főgymnasium ifusága is, s noha akkor még osztályainak száma kevés volt, adakozás tekintetében az összes fővárosi iskolákat felülmulta. Az összegyült összeget (120 frton felül) Dr. Richter Aladár, az intézet természetrajzi tanára küldte el egy levél kiséretében Birónak, a kinek junius hóban kelt levelét a mult héten kapta meg az igazgatóság. E levélben melegen köszöni meg az ifjuság ajándékát s elismerőleg nyilatkozik az ifjuságnak a természet tudományok iránt való szeretetéről. Ajándékul még egy ott tenyésző igen érdekes növény példányt is küldött, a mit legközelebb berámáztatnak, s mint a nagy tudós emlékét, az intézet kis muzeumában helyeznek el.

Buda és Vidéke.

Olvasóinkhoz, a közönséghez, Buda és Vidéke érdekeltségéhez a következő felszólitásaink vannak.

Mélyen tisztelt Uram!

Egyetértve és vállvetve nagy czélokat lehet elérni. Elhanyagolt Budánk és vidéke csak abban az esetben érheti el a várt és megérdemelt fejlődést, ha ki-ki eréjéhez képest részt vesz abban a munkában, mely e czél elérésére folyamatban van.

Kell lenni egy központnak, hol a résztvevők beszámolnak, irányt adnak, inditványoznak, nyilvántartanak. Ez a központ ma már a **„BUDA és VIDÉKE"** mely köré nevezetes, befolyásos emberek csoportosulnak s melynek közleményeit a kormány és hatóság nem csak figyelemmel kiséri, de meg is hallgatja. A ki a lapot olvassa, az belátja, hogy ez az állitás nem tulzás

Sajnáljuk, hogy mélyen tisztelt uram még mindig nem vesz részt a **„BUDA és VIDÉKE"** pártolásában és szellemi megerősitésében, mit pedig kiváló helyzete, állása és tekintélye és saját érdeke megkivánna.

Tisztelettel kérjük, sziveskedjék a magyarosságért is küzdő és a magyar egylet által melegen ajánlott **„Buda és Vidéké"**-re előfizetni és azt szellemi közreműködésével támogatni, ismerősei között terjeszteni.

A „Buda és Vidéke" előfizetésének ára:

Egy évre — — — 6 frt.
Fél évre — — — 3 „
Évnegyedre — — 1 „ 50 kr.

Szerkeszti *Erdélyi Gyula.* Kiadóhivatal: Budapest, I. Városmajor u. 28. sz. alatt.

A „Buda és Vidéke" terjesztésére alakult aizottság.

Mélyen tisztelt honleány.

Magyar nőnek születni nagy és szép gondolat. A hazafiság a magyarosodás szellemét mindég a nők őrizték és táplálták, A *Buda és Vidéke* a magyar egyesület különös ajánlata

mellett küzd a magyarosodásért és mint annak közlönye ápolja a magyar szellemet és a magyar nyelv tisztaságát Bizalommal fordul a magyar nőkhöz, hegy terjeszszék és előfizetőket gyüjtsenek ismerőseink körében Előfizetőink szaporodása teheti lehetőségessé, hogy a *magyarosodás közlönyét* nem magyar ajku községek tanitóinak dijtalanul küldhessük és ezzel a magyar egyesület, magyar iskola egyesület s a közmüvelődési egyletek munkáját megkönyithessük.

A lap előfizetési ára egyévre 6 frt, félévre 3 frt évnegyedre 1 frt 50 Gyüjtőknek négy előfizető után tisztelet példány jár. *Kiadóhivatal Budapest, I., Városmajor-utcza 28. Báró Bánffy-ház.*

mindszenti ERDÉLYI GYULA
a Buda és Vidéke szerk és kiadótulajdonosa.

Az októberi évnegyedben ajánljuk a Buda és Vidékét. Kérjük barátainkat, hogy lapunkat terjesszék és arra előfizetőket gyüjtsenek. 3 előfizető után tisztelet példánynyal szolgálunk. Négy mutatványszámot ingyen küldünk, az ötödik után az elfogadót előfizetőnek tekintjük. Kérjük a Buda és Vidékét minden nyilvános helyen.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmoztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— *Figyelmeztetés.* mint a magy. kir. államvasutak igazgatóságától értesülünk a m. á v. vonalain rendszeresitett pénztár kezelőnői állásokra régebbi folyamodások folytán a már előjegyzett vizsgázott jelöltek száma oly nagy, hogy ezen állások aránylag csekély számánál fogva a beállható szükséglet fedezve van Mindhogy pedig ennek daczára a kereskedelemügyi miniszterhez s az igazgatósághoz folyton ujabb természetesen figyelembe nem jöhető folyamodások érkeznek. a kereskedelemügyi miniszter elrendelte hogy mindaddig mig a már előjegyzésben levő jelöltek elhelyezést nem nyernek, a kezelőnői állásokra való további kiképzés beszüntettessék s a beérkező ujabb folyamodványok minden érdemleges tárgyalás nélkül a folyamodóknak egyszerüen vissza adassanak, — ha pedig a már előjegyzett jelöltek elhelyezve lesznek, — a további üresedések nyilvános pályázat utján töltessenek be. Ily körülmények között bizonyára az illetők saját érdekében is fekszik. hogy az előre láthatólag czéltalan kérvényezés költségei és fáradságától magukat megkiméljék. Napról-napra ismétlődik továbbá, hogy egyesek alárendelt szolgai vagy napibéres és munkás minőségben való alkalmaztatásért és az igazgatósághoz, sőt egyenesen a kereskedelmügyi miniszterhez folyamodnak. A magy. kir. államvasutak igazgatósága általános tájékozásul közli, hogy a hivatalnoki és hivatalnok gyakornoki állásokon, kivételével az alárendeltebb altiszti és szolgai állások betöltése az üzletvezetőségeket a napi béresek és munkások felvétele pedig az illető szolgálati főnökségeket (műhelyfőnök, osztálymérnök, á lomási főnök stb.) illeti ; — az ily alárendeltebb állásokért az igazgatósághoz, vagy éppen a kereskedelmügyi miniszterhez való minden folyamodás tehát annál inkább czéltalan, mert sem az igazgatóság sem a minisster az emlitett szolgálati főnökségeknek az alárendelt személyzet felvétele körül megszabott hatáskörét befolyásolni nem hajlandó. Czélra vezetőbb s az ügy gyorsabb elintézése érdekében is kivánatos, ha az ily alárendeltebb állásra pályázni kivánók kérvényeiket mindjárt közvetlenül azon üzletvezetőséghez vagy szolgálati főnökséghez intézik, a melynél alkalmaztatni kivánnak, s a mely az ily állások betöltésére hivatva van. Budapest, 1898 szeptember 21. *Az igazgatóság.*

— **Kiadó lakások:** Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzékét adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadó lakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.

— **Jó zeneiskola.** *Somogyi Mór* a kitünő zeneművész elökelő tanerökkel ellátott zeneakadémiája VII., Erzsébet-körut 13-ik szám alatt van.

— *Épitők figyelmébe.* Schwartz Mihály kőmives mester ajánlja magát bármely szakmájába tartozó munkához. Pontos és jó munkáért kezeskedik jutányos árak mellett. *Czim : Schwartz Mihály, I. Attila-utcza 119.*

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

— **Hirdetmény.** (Vasut állomási harangok eladása.) A magy. kir. államvasutaknál f. évi junius hó 1-től kezdve használaton kivül helyezett állomási harangok eladatnak és pedig szabványos *nagy állomási harangok, a harang felerősitésére szolgáló vaskarral együtt darabonként 16 frtért*, a szabványos *kis állomási harangokat vaskarral együtt, darabonként 6 frt 50 krér* Méltánylást érdemlő esetekben, s kellőleg indokolt kérvény alapján a harangok, szegény sorsu egyházak, templomok, iskolák. ovodák és egyéb jótékonysági és közhasznu intézetek részére mérsékelt árakon is eladatnak. Az üzletvezetőségek felvannak hatalmazva, hogy a vonaluk területén levő harangokat fenti módozatok mellett a hozzájuk folyamodóknak eladhassák, minélfogva *mindazok, kik ily harangokat venni szándékoznak, közvetlenül azon üzletvezetőséghez forduljanak, melynek területén a harangot átvenni kivánják.* Budapest, 1897. szeptember hó 27-én.

Az igazgatóság.

Pályázati hirdetmény.

Az alulirott igazgatóság a m. kir. államvasutak részére a jövő 1898. évben illetőleg 1900. év végéig a következő csoportokba sorozott anyagokból felmerülő tényleges szükségletnek szállitását biztositani kivánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet, m. p.

I. Festékek, vegyiszerek és különféle anyagokra, nevezetesen : Száraz festékek, szoda, vérlugsó, kátrány, fürdő szivacs, csiszoló korongok, olvasztó-tégelyek stb.

II. Bőrárukra, nevezetesen : fényes, fuvó, gépszij, őztalp, timsósbőr és készgéphajtószijak.

III. Kötélárukra.

IV. Üvegnemü-anyagokra, nevezetesen : vizállást mutató üvegek, kocsi tükrök, vörös-zöld jelző és solin üveg-táblák.

A kiirás tárgyát képező egyes czikkeket előtüntető jegyzékek, melyek egyszersmind ajánlati mintákul szolgálnak, valamint a szállitásokra vonatkozó részletes módozatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a m. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési (Az V. szakosztálynál Budapest, Andrássy-ut 73. sz. II. emelet 47. ajtó sz.) kaphatók.

A szabályszerüen kiállitott, ivenkint 50 krros m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb *folyó évi november hó 19-diki déli 12 óráig* a m kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta utján odaküldendők és a boriték ezen külczimmel látandó el :

„Ajánlat 133423/97. számhoz."

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módozatok betartása mellett állittatnak ki, — nem vétetnek figyelembe

Budapest, 1897. október hóban.

Az igazgatóság.

Pályázati hirdetmény.

pályafentartási fák szállitása iránt.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére az 1898 és esetleg a következő 1899. és 1900. években szükséges pályafentartási fák ssállitásának biztositására ezennel nyilvános pályázatot hirdet

Az 1898. évi megközelitő szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmával még felemelhető esetleg lejebbithető a következő : Jegenye fenyődeszka 175 m. Luczfenyő deszka 195 m. Tölgyfa deszka 21 m. Vörös fenyő deszka 5 m. Szélmetszetlen jegenye fadeszka 133 m. Fedődeszka fahalmazok befedésére szükség szerint, Vágott luczfenyő fa 170 m. Faragott puhafa 12 m. hosszig 1452 m. Faragott puhafa 12 m. felül 55 m. Faragott tölgyfa 7 m hosszig 767 m Faragott tölgyfa 12 m. hosszig 84 m. Faragott tölgyfa 12 m. felül szükség szerint, Keritès süritési lécz keményfából 1600 drb Keritès süritési lécz puha fából 500 dr. Vágott léez keményfából szükség szerint Vágott lécz puhafából 81710 fm Kéritès oszlop puhafából szükség szerint, Keritès oszlop keményfából 230 drb. Távirdai oszlop keményfából 150 drb. Erdei fenyő palló szükség szerint, Jegenye fenyő palló 314 m. Lúcz fenyő palló 160 m. Szélmetszetlen jegenye fenyő palló 219 m. Tölgyfa palló 66 m. Vörös fenyőfa palló 2 m. Puhafa rud szükség szerint, Puhafa rud különféle 21 m. Keményfa rud különféle 3 m. Keritési rud kemény fából szükség szerint, Keritési rúd puhafából szükség szerint, Keritési rud keményfából 6200 fm. Keritési rud puhafából 5100 fm. Tölgyszálfa pályafentartási czélokra 196 m. Tölgyszálfa vizmentesitéshez szükség szerint, Puha szálfa 232 m. Puha széldeszka szükség szerint, Fedő zsindely 420 m/m. hosszu 390000 drb. Fedő zsindely 470 m/m. hosszu szükség szerint, Fedő zsindely 600 m/m. hosszu szükség szerint.

A fenti anyagok pontos méretei a részletes méret jegyzékben vannak felsorolva, mely méretjegyzék, ajánlati minta és pályázati feltételek az alulirt üzletvezetőségnél és az összes kereskedelmi és iparkamaráknál ingyen kaphatók ; mig az általános és különleges szállitási feltételek csakis készpénz ellenében a magy. kir. államvasutak nyomtatványtárától ; Budapest, Andrássy-ut 73/75. sz. alatt, 25, illetve 15 krnyi áron szerezhetők meg. A mennyiben a fenti feltételek a nyomtatványtárától posta utján kéretnek, ugy azok ügyszáma és tárgya világosan megjelölendő s fenti eladási árán felül azok bérmentes elküldéséhez szükséges 10 kr. postadij is küldendő be a nyomtatványtárnak vagy készpénzben, vagy magyar postai értékjegyekben

Az ajánlatok a külön e czélra szerkesztett ajánlati minta teendők.

A szállitás a m. kir államvasutaknál érvényben levő s anyagok szállitására vonatkozó 122291/96. sz. általános — valamint az épület — és vágott fák szállitására vonatkozó 136719/92. sz. különleges feltételek értelmében eszközlendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulirt üzletvezetőség anyag és leltár beszerzési osztályánál, valamint a m. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségnél naponkint a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ivenként 50 kros magyar okmánybélyekkel ellátott ajánlatok ezen alábbi kklczimmel ;

„Ajánlat épületfák szállitására 23314/97. számhoz" 1897. évi november 4-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyujtandók, vagy posta utján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1897. évi november hó 4-én déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál leteendő, esetleg posta utján oda beküldendő.

A bánatpénz hivatkozással jelen hirdetményre emlitett gyüjtőpénztárhoz külön boritékban küldendőbe

Kolozsvárt, 1897. évi október 5-én.

Az üzletvezetőség.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

Kiadó és laptulajdonos felelős szerkesztő mindszenti Erdélyi Gyula Szerkesztők: **Henszler László, Koncsek Lajos.**

A budapesti vasuti vonatok.

A vonatok indulása Budapestről.

Érvényes 1897. évi október hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	percz	vonat neme	délelőtt
● 902	12	20	k. e. v.	Konstantinápoly
✚ 102	12	40	„	Bécs, Páris, London
30	6	15	v. v.	N.-Kanizsa
10	6	50	sz. v.	Bécs, Graz
304	7	00	gy. v.	Ruttka, Berlin
1002	7	15	„	Zágr., Fiume, Róma
402	7	20	„	Kassa, Munkács
903	7	35	sz. v.	Belgrád, Brod
1508	7	40	„	Kassa, Poprád-Felka
1008	8	00	„	Zágráb, Fiume, Pécs
604	8	05	„	Arad, Brassó
503	8	30	„	Kolozsvár, Brassó
6	8	50	gy. v.	Bécs, Graz
408	8	50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
306	9	20	„	Ruttka, Berlin
1708	9	40	„	M.-Sziget, Stanislau
○1026	10	30	v. v.	Budafok

délután

310	12	35	sz. v.	Hatvan
1302	1	45	gy. v.	Fehring, Graz
602	1	55	„	Arad, Tövis, Brassó
504	2	15	„	Tövis, Kőrösmező
4	2	20	„	Bécs, Páris
16	2	30	sz. v.	Bicske
404	2	35	gy. v.	Kassa, M-Sziget, Lemberg
904	2	40	„	Belgrád, Eszék, Bród
312	2	45	sz. v.	Hatvan,
510	2	55	„	Szolnok,
1004	3	00	gy. v.	Zágráb, Fiume
1022	3	20	v. v.	Adony-Szab. Paks
302	3	45	gy. v.	Ruttka, Berlin
910	4	00	sz. v.	Szabadka
12	4	30	„	Győr
308	5	20	„	Fülek, Ruttka
508	5	45	„	Kolozsvár, Brassó
318	6	25	„	Hatvan
1706	7	05	„	M.-Sziget, Stanislau
18	7	15	„	N.-Kanizsa
1503	8	00	„	Kassa, Poprád-Felka
1003	8	30	„	Zágr., Fiume, Eszék
403	8	40	„	Ungvár, Lemberg
48	9	10	tszsz.	Bicske
502	9	15	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest
908	9	35	sz. v.	Belgrád, Eszék, Bród
1304	9	55	„	Fehring, Graz
606	10	00	„	Arad, Brassó
8	10	45	sz. v.	Bécs
322	11	00	v. v.	Ruttka, Miskolcz

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	percz	vonat neme	délelőtt
✕ 702	12	00	k e v	Konstantinápoly
✡ 102	1	00	„	Bécs, Páris, Lond
166	5	55	sz v	Palota-Ujpest
## 110	6	20	ost e v.	Bécs, Ostende
4102	6	30	sz v	Esztergom
6102	6	40	„	Czegléd, Szolnok
168	6	50	„	Palota-Ujpest
6012	6	55	v v	Lajos-Mizse
1402	7	30	gy v	Zsolna
106	8	00	„	Bécs
170	8	05	sz v	Palota-Ujpest
708	8	15	gy v	Temesv., Orsova
712	8	30	sz v	Temesvár
172	9	05	„	Palota-Ujpest
116	9	15	„	Bécs
■ 174	11	55	„	Palota-Ujpest

délután

6104	12	05	sz v	Czegléd, Szolnok
136	12	15	„	Nagy-Maros
176	1	05	„	Palota-Ujpest
104	1	45	gy v	Bécs
178	2	20	sz v	Palota-Ujpest
704	2	30	gy v	Bukarest
4104	2	35	sz v	Esztergom
6002	2	45	„	Lajos-Mizse
144	2	55	„	Érsekujvár
6106	3	05	„	Czegléd, Szolnok
180	4	00	„	Palota-Ujpest
716	4	25	„	Szeged
138	4	35	„	Nagy-Maros
182	6	10	„	Palota-Ujpest
128	6	30	„	Párkány-Nána
710	7	00	„	Verciorova
4112	7	10	v v	Esztergom
6014	7	20	„	Lajos-Mizse
184	7	45	„	Palota-Ujpest
218	9	05	tv. szsz	Pozsony
118	9	35	„	Bécs
= 706	10	15	ost.e.v.	Konstantinápoly
714	10	35	sz v	Szeged, Temesv.

● Közlekedik kedden és pénteken
✚ „ szerdán és szombaton
○ Csak a hajózás szünete alatt.
✕ Közlekedik minden szombaton.
✡ „ „ kedden
„ „ vasárnap
■ „ ünnep és vasárnap
= „ minden szerdán.

A vonatok érkezése Budapestre.

Érvényes 1897. évi október hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	percz	vonat neme	délelőtt
─┤ 101	12	10	k e v	London, Páris, Bécs
• 901	12	30	„	Konstantinápoly
643	5	00	t szsz	Arad
321	5	20	v v	Ruttka
1707	5	45	sz v	M.-Sziget
605	6	10	„	Brassó, Arad
47	6	15	t szsz	Bicske
405	6	35	sz v	Lemberg, Miskolcz
7	6	40	„	Bécs, Sopron
907	7	05	„	Belgrád, Brod
507	7	10	„	Brasso, Kolozsvár
309	7	30	„	Hatvan,
1303	7	35	„	Graz, Fehring
501	7	50	gy v	Bukarest, Brassó
1021	7	55	v v	Paks, Adony-Szab.
1505	8	15	sz v	Kassa, P-Felka
1005	8	20	„	Fiume, Zágr, Eszék
1003	8	40	gy v	Fiume
*) 319	8	50	sz v	Hatvan
509	9	10	„	Szolnok
11	9	25	„	Győr
909	10	15	„	Szabadka
307	10	35	„	Ruttka, Fülek
21	10	40	„	Triest, Fiume

délután

○ 1025	12	20	v v	Budafok
311	12	25	sz v	Hatvan
301	12	50	gy v	Berlin, Ruttka
903	1	05	„	Konstantinápoly
601	1	10	„	Brassó, Tövis, Arad
3	1	25	„	London. Páris, Bécs
403	1	30	„	Lemberg, Kassa
1901	1	45	„	Gyékényes, Pécs
503	1	50	„	Tövis, M.-Sziget
1301	2	05	„	Graz, Fehring
313	5	55	sz v	Gödöllő
505	6	20	„	Brassó, Kolozsvár
25	6	50	v v	Győr
† 5	7	15	gy v	Bécs, Graz
603	7	20	sz v	Brassó, Arad,
905	7	35	„	Belgrád, Eszék
305	7	45	„	Berlin, Ruttka
1007	7	55	„	Fiume, Zágráb, Pécs
1705	8	10	„	Stanislau, M-Sziget
1001	8	35	gy v	Róma, Fiume, Zágr.
407	8	40	sz v	Munkács, M-Sziget
1507	9	05	„	Kassa, P-Felka
9	9	20	„	Bécs, Gráz
401	9	55	gy v	Munkács, Kassa
19	10	00	sz v	N-Kanizsa
303	10	15	gy v	Berlin, Ruttka

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	percz	vonat neme	délelőtt
† 701	12	50	k e v	Konstantinápoly
[] 705	5	30	ost e v	Konstantinápoly
163	5	40	sz v	Palota-Ujpest
165	6	35	„	Palota-Ujpest
6101	6	45	„	Szolnok, Czegléd
217	7	05	tv szsz	Pozsony
709	7	15	sz v	Verciorova
4101	7	25	„	Esztergom
167	7	35	„	Palota-Ujpest
117	7	45	„	Bécs
6011	7	55	v v	Lajos-Mizse
127	8	45	„	Párkány-Nána
169	8	55	„	Palota-Ujpest
171	10	10	„	Palota-Ujpest
715	10	35	„	Szeged
143	10	55	„	Érsekujvár

délután

†† 173	12	55	sz v	Palota-Ujpest
703	1	25	gy v	Bukarest
175	1	40	sz v	Palota-Ujpest
103	1	50	gy v	Bécs
177	3	00	sz v	Palota-Ujpest
6001	3	10	„	Lajos-Mizse
6103	3	40	„	Szolnok, Czegléd
135	3	55	„	Nagy-Maros
4103	4	40	„	Esztergom
179	5	45	„	Palota-Ujpest
115	5	55	„	Bécs
711	6	50	„	Temesvár
181	7	00	„	Palota-Ujpest
707	7	40	gy v	Orsova, Temesvár
137	8	20	sz v	Nagy-Maros
183	8	30	„	Palota-Ujpest
105	8	50	gy v	Bécs
6105	9	05	sz v	Szolnok, Czegléd
1401	9	20	gy v	Zsolna
4111	9	30	v v	Esztergom
& 109	9	55	ost e v	Bécs
6013	11	00	v v	Lajos-Mizse
(') 101	11	50	k e v	Lond, Páris, Bécs

─┤ Közlekedik kedden és pénteken
• „ szerdán és szombaton
*) „ október 15-ig
: Csak a hajózás szünete alatt
† Közlekedik minden pénteken
[] „ „ kedden
†† „ „ vasárnap
& „ ünnep és vasárnap
(') „ minden szerdán

Rupp Zsigmond

közjegyzői irodáját az V. kerületben a Gizella-téren levő Haas-palotában (bejárás **Deák Ferencz-utcza 6. sz. a.**) **megnyitotta.**

Van szerencsém a t. cz. közönséget értesíteni, hogy az I. ker., Döbrentei-utcza 4. szám alatti

DUNA-KÁVÉHÁZAT

megvettem és azt 1897. október 20-án megnyitottam. Kérem a t. cz. közönséget, miszerint eddigi bizalmával uj vállalatomban is támogatni szíveskedjék.

Mély tisztelettel LAUDON LAJOS, a „Korona-kávéház" volt társtulajdonosa.

Müncheni Pschorbräu

palaczksör budai főraktára az I. ker., Attila-u. 58. sz. házban levő

MARKUS JAKAB

bor, sör, csemege, vaj- és sajt-üzletében

létezik, hol bel- és külföldi borok, pezsgők, cognac, rum, tea, prágai és kassai sodar, prágai császárhus és kolbász kapható.

Valódi porosz szén és vágott fa ólmozott zsákokban.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

ad 123421/97. szám.
I. A/I.

Az 1898. évre szóló féláru vasuti jegy váltására jogositó arczképes igazolványok kiállitása.

Értesitjük az érdekelteket, hogy a jövő 1898. évre szóló féláru vasuti jegy váltására jogositó arczképes igazolványok kiállitása már f. évi október hó 20-ával kezdetét veendi. Czélszerü lesz tehát, ha a hivatali felsőbbségek az igazolványoknak kellő időben leendő kézhezvétele érdekében, jogosult alkalmazottaikról *2 példányban szükséges* s az illetők arczképeivel és egyenkint 2 forint kiállitási illetékkel felszerelt névjegyzéket az előirt uton, módon hozzánk mielőbb beterjesztik.

E helyütt közöljük egyuttal, hogy a X. és ennél magasabb fizetési osztályba tartozó állami, ugyszintén a 800 frt., vagy ennél magasabb évi fizetés élvezetében álló törvényhatósági, közigazgatási tisztviselők, a rendszeresitett féláru utazási kedvezményre csak abban az esetben tarthatnak igényt, ha *maguk részére* az arczképes évi igazolványt a minister tanács által megállapitott határidőn belül, vagyis: *f. évi deczember hó végéig*; illetve az évközben ujonnan kinevezett, vagy megválasztott tisztviselők, *a kinevezteté süket, avagy megválasztásukat követő hó végeig* kiállittatják. Azok tehát, a kik a fent emlitett határidőkön belül az igazolványt kiváltani elmulasztják, *a kedvezményes utazásra való jogosultságukat az 1898. év tartamára, ugy a maguk személyére, mint családtagjaikra nézve is véglegesen elveszitik*, a határidők pontos betartását tehát az érdekelteknek annál is inkább figyelmébe ajánljuk, mert *az arczképes évi igazolványok utólagos kiállitása jövőben többé engedélyezteini nem fog.*

Budapest, 1897. évi október hó 11-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

LEGUJABB

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, szalmakalapokból nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

Nevetségessé ne tegye magát azzal az állitással, hogy az „Unalomüző" 250 nagy 8-rétü oldalra terjedő és 217 képpel ellátott nevettető és mulattató olvasmányok tárházát eddig még meg nem hozatta. Mert sajnálatra méltó dolog az, ha az embernek nincsen 50 krajczárja vagy 1 koronája, hogy azt Bartalits Imre könyvkiadóhivatalába (Budapest, III., Remetehegy) elküldhesse. Noha ez összeggel e meg nem becsülhető könyvnek a papirja is alig van megfizetve, mégis bérmentve lesz az megküldve mindazoknak, a kik megrendeléseikkel nem késlekednek.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest
Párizsi
társaskirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesités
kapható
HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább egyenes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal
BUDAPEST,
V., Városmajor-utcza 28.

A
Magyar Asphalt
részvénytársaság
Budapest, Andrássy-ut 30.
Elvállal
minden néven nevezendő
asphalt burkolási
valamint szárazzátételi munkák teljesitését jótállás mellett, legolcsóbban. Elismert legjobb minőségü asphalt anyag vidékre is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

1897. idényre.
Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

SZALVETER ÁGOSTON
Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

Szt. Lukácsfürdő. **Nagy kénes iszapfürdő**
iszapborogatás, douche-massage kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias tb ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten
Téli és nyári GYÓGYHELY.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt.éren fióküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

Szálloda a söröskocsihoz.
Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.
Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.
— **Kanizsai sör.** —
Galambos U. vendéglős.

Borosjenő község elöljáróságától.

1601. szám./1897.

Árverési hirdetmény.

Borosjenő község (Pestmegye, vasuti állomás **Üröm**) képviselőtestületének folyó 1897. évi szeptember hó 9-ik napján tartott rendes őszi közgyülésén 45. szám alatt hozott határozatához képest ezennel közhirré tétetik, hogy a **borosjenöi községháznál folyó 1897. évi október hó 25-ik napjának délelötti 10** órájára kitüzött árverésen **a községi vadászati jog** a közgyülésileg megállapitott és a borosjenői községháznál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető feltételek mellett a legtöbbet igérőnek **6 (hat) és 1/2 (fél) évi időtartamra** (1898. évi február hó 1-sö napjától számitva) haszonbérbe fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az évi 194 frtban megállapitott kikiáltási ár hatszorosának 10%-át, vagyis 116 frt 40 krt készpénzben, vagy előirt óvadékképes értékpapirokban az árverés megkezdése elött alulirott községi elöljáróságnál letenni.

Kelt Borosjenőn, 1897. évi szept. hó 25-én.

Navarra József s. k. községi jegyző. **Stampf Ferencz s. k.** községi biró.

(P. H.)

APRO HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betüből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó telkek.

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 91.

Telkek.
Telkek eladásra kerestetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 104

Irodai teendőkben jártas
41 éves ember állást keres. Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. 135

Levelező.
Mindenféle levelek, fogalmazások, leirások, forditások, reklámszövegezésre vállalkozik egy tapasztalt ember. Cim „Levelező". Válaszban két 5 krajcáros bélyeg. 132.

Előmenetel a tanulmányban.
A kik polgári vagy közép iskolai tantárgyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. 131

Ház és telek.
Egy kis ház és egy 365·1 négyszögöl nagyságu telek kedvező feltételekkel eladó. Czim a kiadóban. 137

Két ablakos
szép utczai hónapos szoba külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 135

Friss tojás.
Friss tojás és vaj nagyobb mennyiségben is kapható. Vendéglősöknek nagyon előnyös a megrendelés. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 102

Szakácsné.
Előkelő házhoz 12 forint havi fizetésre, tiszta egészséges leány szakácsnét keresek. Tudjon főzni, cseléd-szobát konyhát tisztitani, mosogatni és a mosásnál segiteni az ő kötelessége. Czim a kiadóhivatalban. 140

Cseléd.
40—45 éves olyan értelmesebb cselédet keresek, ki minden házi teendőt el tud látni és egy tizenhárom éves leány és egy hét éves fiut gondozni tud. Női munkákhoz valamennyire ért. Alkalmatosság esetén állandó a hely. Családias jó bánásmód. Czim a kiadóhivatalban. 137

Zongorák.
A ki zongorát vagy czimbalmot akar venni forduljon a kiadóhivatalhoz. 138

Alkalmi vétel.
Egy szép fiatal és okos szamár eladó. Meg lehet tekinteni az alkotás utcában levő műkertészetben. 141

Cseléd keresők,
vagy cselédek, helyet keresők, helyet, foglalkozást adók forduljanak bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. 130

Olcsó telek,
a kelenföldi állomás mellett 1074 □ öl eladó. 118

Butorozott szoba.
Elegánsan butorozott hónapos szoba azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 141.

Kiadó lakások.
Buda egyik legszebb részén Csaba-utcza 2. ujonnan épült háromemeletes házban 3 és 2 szobás lakások minden kényelemmel 1898. Május hó 1-től kiadók. Bővebbet a pallérnál vagy a tulajdonosnál, Batthyányi-utcza 52. I. emelet 7. 142

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 44. sz. (Mindszent hava.) Vasárnap, október 31.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Királyné-emlék:

Felséges királyasszonyunk a Szemlőhegyen át kirándult a Csatárka-dülőig honnan leereszkedett a gyalogsági kadét iskoláig.

Ez a lapok jelentése.

Hogy mennyire elbájolta a szép táj jóságos Asszonyunkat, erről most nem akarunk irni. Hogy mint nyilatkozott, a mint eléje tárt az a nagyszerü kép, mit a Csatárka-dülő nyujt, mutatva a természet remekeit, ennek leirása nem képezi czikkünk tárgyát.

Királyasszonyunk sétája alkalmából akarjuk a közfigyelmet kötelességünkre fölkelteni.

Azon a helyen, a hol a táj leggyönyörübb, hol királyasszonyunk a szélrózsa minden irányában csak nagyszerü képet látott, a Csatárka felé vonuló úton, a honnan már a kadétiskola jól látható, **emeljünk királyné-emléket.**

Az archeologiában fontosabb az emlék a maradványnál. Az beszél szép időről, ez csak kombinál a hagyomány alapján. A Jánoshegyen levő kőemlék szép multról szól, hadd beszéljen a Csatárka-dülőn emelendő emlék is magasztosat. A hely domináló és a fehér emlékkő messziről hirdetné a magyar háláját és megemlékezését. Látványosságnak is szép volna az emlékkő kellő feliratal. És jól esnék a látványosság, mert

Emlékezés nélkül mi volnál te oh szív?
Beszédes húrjától megfosztatott hárfa.

Ajánljuk sorainkat a székesfőváros, a közmunkák tanácsa, a budai egyesületek és minden magyar ember figyelmébe!

Tüskeházy Ákos.

A budaiak javára tett alapitványok.

Közli: *Hajós Mihály.*

Ugy gondolom, csak hasznára lehetek az ügynek, ha Budapest fővárosának 1896. évi zárszámadásából közlöm azokat az alapitványokat, melyeknek kamatait tisztán budaiak élvezhetik csak. Megjegyzem, hogy az összeg mindenkor a jelenlegi tőke s nem az alapitványi összeg.

1. *Milde, szül. Richter Magdolna*-féle 2392 frtos alap. Kamatai a viziárosi szegény beteg özvegyek és árvák között osztandó ki.

2. *Gróf Koháry István*-féle 8323 frtos alap. Részesül benne I. vagy II. kerületben lakó budapesti illetőségü 4 szegény vagy szegény árva.

3. *Dimschütz János*-féle 4816 frtos alap. A kamatokból egyenlő arányban gör. keleti és róm. kath. vallásu szegények élethossziglan részesittetnek.

4. *Dunajobbparti polgári* 46.924 frt 78 kros alap 12 elszegényedett polgár eltartására.

5. *Schifferling Ádám és neje*-féle 4751 frt 50 kros alap, mely az ujlaki szegények között osztandók ki.

6. *Dr. Véghy Antal*-féle 9350 frtos alap, mely az ó-budai róm. kath. szegényeknek egyenként 20 frttól 40 frtig terjedő segélyezésére forditandó.

7. *Eberling József*-féle 200 frtos alap, mely buda-újlaki róm. kath. szegények között osztandó ki.

8. *Heinrich Lajos*-féle 310 frtos alap, mely a dunajobbparti polgári ápolda költségeire forditandó.

9. *Pethő Jakab*-féle 420 frtos alap, melynek kamatai az I. ker. várbeli el. iskolába járó s magukat a magyar nyelvben kitüntető 12 finövendék könyvekkel való jutalmazására szolgálnak.

10. *Marczibányi Imre*-féle 6860 frt 66 kros alap, melynek kamatai a magyar kántortanitók javadalmazására forditandó.

11. *Endl József és Erzsebet*-féle 2296 frt 75 kros alap, mely ó-budai róm. kath. szegény fiú- és leány tanulók javára forditandó. Az összeg 10 frtnál kisebb nem lehet.

12. *Virágh-Benedek*-féle 1935 frt 93 kros alap, mely 8 tabáni el. isk. a magyar nyelvben szorgalmas idegen ajkú növendék jutalmazására forditandó.

13. *Niedermayer Xav. Ferencz*-féle 1381

„BUDA és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

A székes főváros Duna jobbparti közkórházak.

Ismerteti Dr. Ludvig Endre, Szt.-János közkórház igazgatója.

I. Szt.-Margit közkorház

A főváros Duna jobbparti kórházak egyike a székes főváros északnyugati irányában fekvő Szent-Margit közkórház teljesen elkészülvén, annak ismertetését ugy a kórházi ügy előmozditása mint a nagy közönség tájékoztatása érdekében időszerünek találom.

E kórház az 1889. évi 2690 eln. sz. tanácsi határozattal Dr Ludvik Endre szt János kórházi és Dr. Tatai Adolf III. kerületi kórház igazgatói által elkészitett program alapján a fővárosi mérnöki hivatal által kidolgozott tervrajz szerint a III. kerületi Bécsi-uton elterülő 2803 négyzetöl terjedelmü főváros tulajdonát képező telken épült.

A megválasztott hely egészen szerencsésnek nem mondható, mert téglagyárak közé beékelve, ugy a füst mint a Bécsi-ut pora légkörét kedvezőtlenül fogja befolyásolni, de remélhető, hogy az óriás léptekkel haladó főváros fejlődése e részre is ki fog terjeszkedni.

A jelenleg 80 ágyra felszerelt, szükség esetében akadálytalanul 100 ágyig fejleszthető kórház a modern hygienia követelményei szerint épült és ugy berendezés mint felszerelés tekintetében a székes fővárosi közkórházak legelső sorában foglal helyet.

Az épitési rendszer decentralizáló és az elkülönités a betegek aránylag csekélyebb számánál fogva nem terjeszkedik ki egyes kóralakok csoportositására, hanem a ragályos betegek kizárásával a legszükségesebb követelményekre, mint a külön álló hulla és mosó házra.

A kórház egy fő és két melléképületből áll. I. A főépület egy emeletes, U alaku, közepén levő kapujától jobbra a női, balra a férfi betegek nyernek elhelyezést. Jobb földszinten a telephon fülke, kapus, paulai szt. Vincze apáczák (számszerint 10) lakása a kórházi kápolna, az épület oldal szárnyában tágas folyosó által elválasztva egy 16 ágyra felszerelt közös kórterem, balra felvételi helyiség, kezelő tiszt lakása, segéd orvos szobája, két külön és egy közös 16 ágyas kórterem, az emelet főhomlokzatában 5 külön kisebb kórszoba a megfelelő számu fürdőhelyiséggel, closettel, alorvos lakása, mütő terem, a főorvos dolgozószobája; a szárnyakban két közös kórterem szintén 16—16 ágygyal foglal helyet

A főhomlokzat hosszában elvonuló folyosó granit terazzóval van kirakva, oldalfalai 2 m. magasságig világos barna olaj festékkel bevonva.

A kisebb kórtermek amerikai, a nagyobbak szines cement padlóval látattak el.

A nagyobb kórtermek berendezése: fehérre mázolt ruganyos betétü tömör vaságy 3 osztatu lószőr matráczczal 2 fejpárnával, egy fehér téli és nyári takaróval;

üveg lemezzel födött, fiókkal ellátott vasszekrényke;

minden ágyhoz vasszék;

a kórterem közepén elhelyezett, bádoggal bevont asztal mosdóval, felső részében irásbeli munkákra elválasztott helylyel.

A kórterem folytatását képezi az ágyon kivüli betegek tartózkodására szolgáló nappali szoba; ettől jobbra az önmüködő árnyékszék-

frtos alap a II. ker. török-u. legszorgalmasabb, legügybuzgóbb, jó magaviseletü tanitó jutalmazására.

14. II. ker. polg. leányiskola jutalomdija czimü 209 frt 01 kros alap, a nevezett iskola növendékei részére.

15. *Egyesült Bpesti Föv. Takarékpénztári* 3000 frtos alap, mely budai áll. reáliskolai tanulók ösztöndijára forditandó.

16. *Plattschläger Mihály János*-féle 33915 frt 90 kros alap, mely dunajobbparti gymnasiumi növendékek ösztöndijára szolgál.

17. *Ignjatovits János és neje*-féle 5601 frtos alap, melyből az I. kerület Tabánban lakó szegény, keresztény, hajadonnak 5 évenként 210—210 frt és pedig az 1., 3. és 5. évben egy gör. kel. vallásu szerb, a 2. évben egy róm. kath. szerb, a 4. évben egy róm. kath., vagy ág. vagy helv. vallásu magyar vagy német ajku hajadonnak kiházasitására forditandó.

18. *Sieber-Pisztory*-féle 262 frt 32 kros alap, mely a vizivárosi temetőben levő Pisztory-féle sirok jókarban tartására forditandó.

19. *Vizivárosi medve-utczai Pohl*-féle 247 frt 65 kros alap, mely a nevezett iskola 2 szegény, német ajku s a magyar nyelvben jó előmenetelt tanusitó gyermek jutalmazására forditandó.

20. *Dr. Szénássy Sándor*-féle 200 frtos alapból krisztinavárosi legfelsőbb elemi iskolai osztályu tanulók jutalmazására.

21. *Christen Mária*-féle 1119 frt 02 kros alap, mely krisztinavárosi el. isk. tanulók segélyezésére és tanszerek beszerzésére forditandó.

22 *Dr. Say Mór*-féle 2161 frt 25 kros alap, mely a II. ker. reáltanulók ösztöndijának tőkéje.

23. *Frenreisz István*-féle 100 frtos alap II. ker. Medve-utczai magyar nyelvben jó előmenetelt tanusitó leánytanulók számára

24. *Csurgovich Gusztáv*-féle 100 frtos alap, mely a II. ker. Medve-u. el. isk. IV. leányosztályát látogató s a magyar nyelvben legjobb előmenetelt tanusitó idegen ajkú gyermekek ösztöndijára forditandó.

25. *Jafkovits-Bosnyákovics*-féle 648 frt 72 kros alap a tabáni illir ajku szegény tanulók részére.

26. *Egyesüll Bpesti Föv. Takarékpénztár*-féle 3000 frtos alap, az I. II. III. kerületben született s a I. ker. gymnasiumba járó szegény tanulók jutalmazására.

27. *Budai Goldberger Imre*-féle 500 frtos alap, kamatai III. ker. polg. iskolába járó szegény idegen ajku tanuló segelyezésére.

28. *Arp-Leona*-féle 1000 frtos alap, mely a várbeli felsőbb leányiskola bpesti születésü keresztény tanuló ösztöndijazására forditandó.

29. *Dr. babarczi Schwartzer Ferenez*-féle 1000 frtos alap, mely a krisztinavárosi szegény tanulók felruházására tétetett.

30. *Budai népnevelési egylet*-féle 15000 frtos alap, mely az I. és II. ker. összes el. iskolák javára létesitendő ösztöndijakra forditandó.

31. *Id. Frank István*-féle 14000 frtos alap. mely a jobbparti részen levő temetőben egy hullaház felállitására forditandó.

32. *Budaújlaki* I. *magy. asztaltársaság*-féle 322 frt 50 kros alap 3 szegény III. ker. polg. leányiskolai tanuló segélyezésére.

33. *Az* I. *ker Istenhegyi iskola* 500 frtos felruházási alapja.

34. *Bpest* II. *ker. asztaltársaság*-féle 100 frtos alap a II. ker. fő-utczai el. isk. IV. osztályába járó legszorgalmasabb tanuló jutalmazására.

35. *Schürer Waldheim Károly*-féle 168 frtos alap, melynek 126 frtnyi tőke kamata II. ker. Medve-u., 42 frtnyi tőke kamata a Várbeli isk. tanulók számára érdemtárgyak beszerzésére forditandó.

36. *Pater Hochenpichler Quirin*-féle 88 frtos alap vizivárosi III. foku tanitó segélyezésére.

37. *Pethő Jakab*-féle 488 frt 23 kr, mely az alsó vizivárosi plébánia kántorának adandó ki.

38. *Damianovich Tamás*-féle 1365 frtos alap, melynek kamatai fele részben budai görög nem egyesült szerb plébánosok jutalmazására adandó.

39. III. *ker. közs polg. leányisk. testülete* féle 100 frtos alap, melyből ez iskolának növendékei részesülhetnek.

40. *Papp Renholdné*-féle 100 frtos alap, mely az I. ker. Várbeli el. isk. leánytanulónak adandó.

41. *Wierzbiczky Longin es neje*-féle 1030 frt 67 kros alap, mely a nevezettek vizivárosi sirjának fentartására forditandó.

42. *Muckenhuber Fülöp*-féle 1680 frtos alap, mely 5 frt 04 krral való levonás után (mely sirja jókarban tartására forditandó) a II. ker. szegények közt kiosztandó.

43. *Gróf Csáky Albinné*-féle 100 frtos alap, mely III. ker. polg. leányiskola jó tanulójának adandó.

44. *Alkér Gusztáv*-féle 100 frtos alap, ugyancsak a fentebbi czélra.

45. *Draskoczi Ivánka Imre*-féle 152 frtos alap, mely Ó-Buda és Ujlak más ajku polgárai hazafias érzületének fejlesztésére szolgál.

46. *Alkér Gusztáv*-féle 797 frt 55 kros alap. Addig tőkésitendő, mig az 1000 frtot el nem éri.

47. *Luczenbacher Pál és Plaveczky Lujza*-féle 51750 frtos alap, melynek kamatai mindaddig a tőkéhez lesznek csatolandók, mig a jobbparton szegényebb sorsu árvaleányok nevelésére és az irgalmas nővérek gondozására bizandó intézet vagy árvaház felállitható nem lesz.

48. *Dr. Schwarczer Ferencz*-féle alap, melynek czélja, hogy jobbparti lakos föv. illetőségü elmebeteg ingyen ápolásban részesüljön az alapitó magángyógyintézetében.

---

csoport, balra fürdőszoba 2 káddal. A kórterem előtti részen van egy ápoló szoba, melynek ablaka a kórterembe nyilik, az előtte való folyosón étkek felhuzására szolgáló lift

A kisebb kórtermek hasonló berendezésüek. Minden betegre 42 m³ levegő jut.

A mütő terem minden a modern sebészethez tartozó kellékekkel felszerelve.

A fütés alacsony nyomásu központi légfütés. kisebb helyiségekben Meidinger-féle cserép töltő kályhák.

A világitás gázzal történik.

Az alagsorban elhelyezett főzőkonyha áll egy tálaló és öblögető helyiségből, összekötve egy élés kamarával és borpinczével, hus és fáskamarával; az alagsor fenmaradt részében a központi fütési helyiség, szolgák és gépész lakása, raktárak helyeztettek el; a kórtermek alatti része csupán a vezeték csövek elhelyezésére és a kórtermek szellőztetésére szükségelt léggyüjtőül szolgál.

II. A halottas ház udvar felőli bejáratájól balra a bonczterem, jobbra az öltöztető, a ravatalozó kápolna a Kis Czelli-ut felé külön bejárattal souterrainben a hulla kamara.

III. A főépülettől jobbra van a mosóház, földszint mosó konyha, ruha átvételi helyiség, fertőtlenitésre, áztatásra szolgáló rész, ruha felhuzó; az emeleten mangorló, szárito, vasaló helyiség.

Kibővitési czélokra szolgál a főépülettől jobbra és balra fekvő jelenleg konyhakertészeti czélokra szánt telekrész. Kerti részül a főépület két szárnya közötti tér.

A betegek gyógyszerekkel való ellátását a két legközelebb fekvő gyógytár felváltva eszközli.

A kórházi jégszükséglet a fővárosi jégmüvek által fog fedeztetni.

A Szt.-Margit kórház a Szt.-János kórház fiókját képezvén, annak igazgatósága alá tartozik; orvosi személyzete jelenleg egy fő, egy al és segédorvosból áll

Az összes épitkezési, felszerelési és berendezési költségek megközelitőleg 240.000 frtra rugnak és átlag egy ágy összesen 2400 forintba kerül.

A III kerületi kórházi ügy eddigi rendezetlen állapotánál fogva a kezdet nehézségével fogunk küzdeni, de reménylem, hogy az oda gravitáló közönség az uj otthonába költözött kórházat pártfogásába veendi, mi magunk részéről mindent elkövetünk, hogy magasztos emberbaráti feladatának mindenkor megfelelhessen.

Kelt Budapesten, 1897. okt. hó 30-án.

(Folytatjuk).

Nem lessz Budán Vigadó.

A főváros pénzügyi bizottsága Kollár Lajos lelkes és hatalmas érvelése daczára kimondotta, hogy a budai vigadóra nincs szükség, mert az nem *fizeti ki magát*, a megszerzett telkeket majd fel lehet használni a budai állandó szinház épitésénél.

Nem és *majd*. Ezzel szokták elintézni a legtöbb budai dolgot és ügyet a fővárosok egyesitése óta.

A budai vigadóra van szükség, mert Budán is kell lenni élénkebb társadalmi és szellemi életnek. A budai *vigadó* csak olyan életszükség, mint az *állandó* szinház...

Mi ok indithatta apénzügyi és gazdasági bizottságot a telekvétel után erre a szükkeblü határozatra, nem tudjuk. Talán megirigyelték, hogy nehány utczát kiköveztek, nehányat lámpával láttak el és papiroson közlekedésünk is van.

Ez a visszafejlesztés rendszere, a minek kárát majd később fogják belátni és a mi keservesen megbosszulja magát a jövőben.

Ez az eljárás szegénységi bizonyitványa lessz a főváros intéző bölcseinek. Igy törik sokszor meg a tanács jó akaratát s zuditják az elégedetlenséget méltánytalanul a tanács fejére és kötik meg jó szándékaiban.

A fővárosok egyesitésének öröm ünnepében milyen arczczal és hangulatban vehet részt a sok sérelmet szenvedő Buda? Azok az urak mostohák hozzánk, kik különben budai tulajdonosok és saját magok ellen is vétenek Buda elhanyagolásával.

A budai vigadó *nem* lessz a budai állandó szinház *majd*. Ez a majd is nemmé változhatik a Budán takarékoskodó Pestért pazarló financzbölcsek kezében.

Ha ilyenek sürü egymásutánban fognak történni, ugy csakugyan a *társadalmi áldozatkészséggel* kell ellensulyozni a helytelen rendszert.

Budai állandó szinháznak marad a szinkör, mit ki kellene már egy ujjal cserélni.

Pesten két szinház is alakult részvényre. Tanuljunk Pesttől s a budaiak tőkéjöket elyezzék budai vállalatokba.

Mesterséges borok.

(A mesterséges borok készitésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. évi XXIII. t. cz. végrehajtása.)

A fent idézett törvény végrehajtásának a lefolyt három év alatt igen sok nehézségét, akadályát és hiányát vetette föl a gyakorlati élet. Egyrészt, mert a végrehajtási rendelet határozmányai mellett tág tere maradt a borhamisitásnak, másrészt, mert rendelkezései az ellenőrzésnek kellő szervezése hiján nem érvényesültek.

Ez okból a szerzett tapasztalatok alapján 1893. évi 83.432. szám alatt kiadott rendeletet a kereskedelmi minister f. évi 53.850. sz. a. kelt rendeletével, a földmivelésügyi ministerrel egyetértőleg hatályon kivül helyezte, s uj, részletes szabályzatot adott ki, a mely a mesterséges borok ismérvei, a törkölybor készités és a hatósági ellenőrzés tekintetében számos uj rendelkezést tartalmaz.

Midőn a hatóságok különösen a községi előljáróságok figyelmét felhivjuk ez ujabbi rendeletre, annak lényegét következőkben ismertetjük.

A must javitására megengedi a rendelet a must czukrozását tiszta czukornemüekkel kivéve a tokaji borvidéket), szeszezését 95%-os tiszta szeszel vagy tiszta konyakkal; süritését befőzés által, a must lenyálkázását mirenymentes kénnel, savtalanitását tiszta szénsavas mészszel vagy kálival. Ennek ellenőrzése szempontjából szüret alkalmával a must hatósági vizsgálat tárgya s ezen vizsgálat még az illető szőlőbirtokos termésmennyiségének megállapitására is kiterjedhet.

A pinczekezelésnél meg van engedve: a borszeszezése 95%-os tiszta szeszszel vagy tiszta konyakkal savtalanitása mészszel, kálival, a sav pótlása borkővel, a bor deritése vizahólyag, gelatin, tannin, tojásfehérje, tej, spanyolfölddel, csekély kénezése mirenymentes kénnel, czukrozása tiszta czukornemüvel (kivéve a tokaji borvidéket), caramel vagy szafflór használata, különféle természetes borok házasitása, hevitése szürése. Ezen anyagoknak nem szabad a természetes alkatrészek közötti helyes arányt megzavarni.

Tilos akár a mustba, akár a borba vizzel készitett czukoroldatot, vagy ugynevezett invert czukrot, vizbe áztatott asszuszőlőt tölteni Bármi meg nem nevezett savtalanitó, édesitő, deritő, festő, szagositó anyag használata feltétlenül tiltva van.

A legtöbb visszaélés eddig a törkölyborral történt. A rendelet megszabja a törkölybor készitését s azt, hogy a törkölybor csak e minősége feltüntetésével hozható forgalomba.

Hogy a törkölybor (csiger, lőre) készitése és forgalomba hozatala a jelen rendeletnek megfelelően történjék, kötelesek:

a községi elüljáróságok (rendezett tanácsu, valamint törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács által e részben megbizott tisztviselő, Budapesten az illetékes kerületi elüljáró) minden községben, a melyben szőlőmivelés van a szüret folyama alatt, de legkésőbben annak befejezésétől számitott öt nap alatt pontosan összeirni hogy minden egyes szőlőbirtokosnak mennyi szőlőtörkölye van. Ezen összeirás alapján pontos kimutatás készitendő két példányban, á melynek egyike az elsőfoku hatósághoz terjesztendő be, másika pedig az összeiró előljáróságnál (illetőleg közegnél) megőrzendő. A községi elüljáróság (közeg) köteles a szőlőtörköly felhasználását, valamint azt is ellenőrizni, hogy a szőlőbirtokos szőlőtörkölyét csak egyszer használhassa fel törkölybor készitéséhez.

A borseprő csak két módon használható föl, vagy a közönségesebb boroknak jellegzetesebb bor seprőjére való öntésével zamatositásra és áterjesztésre, vagy seprőpálinka készitésre. A borseprő vagy bormoslék bármi más felhasználásával készitett borszerü ital: mesterséges bor.

A borvidékek meghatározása szigoritatott azzal, hogy a borvidéken, de nem hegyen, hanem síkságon, esetleg homoki szőlőben termett bor az illető borvidék elnevezése alatt forgalomba nem hozható

Az 1893. évi XXXIII. t. czikkben megállapitott kihágások lehető megakadályozása, illetőleg megelőzése végett, vagyis abból a czélból, hogy lehetőleg elhárittassék mindaz, a mi a kihágások elkövetésére könnyebben módot és alkalmat nyujthatna, a következő rendőri intézkedések tétetnek:

Törkölybornak, ugyszintén gyümölcsbornak készletben tartása csakis az alább jelzett módon való különraktározás mellett engedtetik meg u. m.:

a) borkereskedők ezeket az italokat, a meddig azok hordókban vagy más nagyobb tartányokban vannak, okvetlenül egészen külön pinczékben vagy külön raktárakban, tehát mindenesetre olyan helyiségekben kötelesek tani, a melyekben természetes bort vagy ürmös borokat egyáltalán nem tartanak; abban a pinczében vagy más helyiségben tehát a melyben természetes borok vagy ürmös-borok vannak, törkölybor vagy gyümölcsbor még ideiglenesen sem helyezhető el, a legrövidebb időre sem;

b) vendéglősök, korcsmárosok, bortermelők és más egyének ezeket az italokat vagyszintén külön pinczékben, illetőleg külön raktárakban, vagy legalább a pinczének, illetőleg a raktárnak deszka- vagy léczfallal elrekesztett külön szakaszában kötelesek elhelyezni tehát a törkölybort, valamiat a gyümölcsbort természetes borral vagy ürmös borral együtt ezek sem tarthatják;

c) mind a fenti a) mind a b) pont alá tartozó esetekben az a pincze, raktár vagy más helyiség, illetőleg annak azon elkülönitett része, a melyben törkölybor vagy gyümölcsbor van elhelyezve, a bejáratnál, könnyen szembeötlő helyen alkalmazott, s legalább 20 centiméter magas és 2 centiméter vastag betükből álló: *„Törkölybor“*, illetőleg *„Gyümölcsbor“* felirattal látandó el.

Ezen borok forgalomba egyáltalán csak a fenti megjelöléssel ellátott edényekben hozhatók.

Az elsőfoku hatóságok kötelesek folytonosan éber figyelemmel őrködni a felett, hogy a közigazgatásilag hatáskörükbe tartozó területen, az 1893. évi XXIII. t.-cz., illetőleg a jelen rendelet rendekezéseibe ütköző italok ne készittessenek, ne gyártassanak, se pedig forgalomba ne hozassanak, továbbá, hogy a törvény, illetőleg a jelen rendelet által tiltott egyébb cselekmények el ne követtessenek; másrészt kötelesek az elsőfoku hatóságok minden igyekezetökkel oda hatni, hogy az elkövetett kihágások felfedeztessenek s elkövetőik megfelelő büntetésben részesüljenek.

E czélból kötelesek az elsőfoku közigazgatási hatóságok a boreladással vagy kiméréssel foglalkozó kereskedőket, illetőleg vendéglősöket és korcsmárosokat folytonosan, a bortermelőket pedig különösen a szüret alkalmával s az ezt követő időszakban figyelemmel kisérni. Továbbá kötelesek az emlitett hatóságok a kereskedelmi pinczékben, bormérésekben s más borelárusitó helyiségekben, és általában mindenütt; a hol eladásra szánt bor van raktározva, nappal, a rendes üzleti órákban, a mikor az illető helyiségek nyitva vannak, a házi jog megsértése és feltünés keltése nélkül váratlan ellenőrzési szemléket tartani.

Ily ellenőrzési szemlék tartását az 1893 évi XXIII. t.-cz végrehajtásával megbizott kereskedelemügyi, földmivelésügyi, pénzügyi é belügyi ministerek bármelyike is bármikor el rendelheti. Az illetékes hatóságok az erre vonatkozó ministeri rendeleteknek kötelesek azonnal eleget tenni.

Teljesen uj intézkedései a rendeletnek azok, a melyek *borellenőrző helyi bizottságok* szervezését rendelik el.

E bizottságok feladata a borforgalomnak az 1893. évi XXIII. t. cz. szempontjából való megfigyelése, az elkövetett kihágások tekintetében az illetékes hatóságok, valamint az idézett törvénybe ütköző kihágások által jogaikban sértett érdekkörök nyomravezetése, s a kihágások kideritésére irányuló eljárásuk megkönnyitése.

E bizottságok czime: „bor-ellenőrző bizottság“; tagjainak száma — az elnökön kivül — legalább 4.

A bor ellenőrző bizottságok megalakitása, szervezeti szabályaik és ügyrendjök megállapitása a törvényhatóságok feladata.

Minden főszolgabirói járásban és minden rendezett tanácsu vagy törvényhatósági joggal felruházott városban, szintugy Fiumében, Budapest székes fővárosnak pedig mindenik kerületében legalább egy bor-ellenőrző bizottság mindenesetre alakitandó; de ha a törvényhatóság szükségesnek véli, több ilyen bizottság is alakitható.

A rendelet részletes határozmányokat tartalmaz a borellenőrző bizottságok szervezése tárgyában, a melynek czélja a közönség bevonása a törvény végrehajtásába. Minthogy a mezőgazdákból álló járási mezőgazdasági bizottságaink már vannak legczélszerübb volna a már meglevő szervezetet megfelelőleg kiépiteni.

A munka nemesit, a munka áldást hoz.

Az Albrecht út egyik impozáns épületén nemzeti szinü lobogó lengett a mult héten, sokan csodálkozva néztek fel rá, hogy vajjon micsoda ujabb ünnepséget jelenthet e lobogó A kik nem elégedtek meg a puszta csodálkozással, hanem tovább kérdezősködtek, meghallhattak, hogy az állami női ipariskola budai intézetének növendékei állitották ki, egész évi szorgalmuknak és fáradságuknak gyümölcseit, a szebbnél szebb kézimunkákat és rajzokat; ezt hirdette a háromszinü tricolor.

Jöjjön Asszonyom, ha érdeklődik s nem sajnálja az időt és fáradságot, igen szép és praktikus dolgokat fogok Önnek mutatni. Tessék besétálni, ime ez a fehérvarró osztály. Itt láthatja Ön az alapöltésektől kezdve a legdiszesebb fésülőig a fehérvarrás összes nemeit. Ön csodálkozik, hogy minden olyan tiszta, mintha kézben sem lett volna, pedig láthatja, hogy egy darab sem volt még tisztitva. Ön azt mondja, hogy ügyes, szorgalmas leányok járnak ide, az mindenesetre igaz, mert a budai leányok már ősidőktől fogva mindig szorgalmasak voltak, de sok függ ám a vezető pontosságától és türelmétől is. Asszonyom, Ön nem tudja milyen türelemre van szüksége egy tanitónőnek, a mig annyira viszi, hogy növendékei munkáiból kiállitást rendezhet.

Ön csak a készet látja, talán nem is gondol arra, mennyi időbe és fáradságba került, mig ez létrejött. Bemutatom Önnek az

osztály lelkes és buzgó tanitónőjét Héger Lajosnét, ki fáradhatatlan igyekezettel vezette be növendékeit a fehérvarrás müvészetébe.

De talán menjünk egy teremmel tovább s nézzük sorra a különféle himzéseket. Itt is láthatja a legegyszerübb himzéstől a legkomplikáltabbig Ime ez holbein öltés, ez vászonhimzés, de ha Ön tovább fárad láthat chinai himzést is (kályha ellenző) sőt tüfestést és aranyhimzést is. Ön szeretné, ha leanya megtanulhatná ezt a sok szép dolgot, csak a szemeit félti. Szerintem még élesedik a látása s finomodik az izlése, ha a finomabb kézimunkákkal foglalkozik. De bemutatom Önt Stumpf Gizella kisasszonynak, ki ezen osztálynak vezetője.

Ön csodálkozik, hogy iskolánkban a felsőruha varrását is tanitják Kérem sziveskedjék egy teremmel tovább fáradni s Ön igen izleses és szép ruhákat fog látni. Asszonyom, ezeket mind kezdő növendék készitette. Ön a tanitónő után kérdezősködik, bemutatom Önnek Klein Adolfnét, kinek vezetése alatt a ruhák készültek.

Önnek a rajzok is tetszenek, azok ugy vannak átalakitva, hogy mindjárt alkalmasak különböző kézimunkákhoz. A növendékek Boros Rudolf tanár úr vezetése mellett készitik rajzaikat.

Nos Asszonyom, hát megérte a fáradságot, látom Ön meg van elégedve a látottakkal. Ugyebár sok hasznos és szép dolgot tanulhat itt, a ki igazán akar. Szegény leanynak kenyérkeresetet ad az elsajátitott ismeret, a ki pedig saját gyönyörüségére dolgozhat, annak örömet okoz, ha szobáit olyan dolgokkal ékesitheti, melyek saját kezének munkái.

Magyar kir. udvari muzeum.

Nemzetünk ezredévi fennállásának évfordulóján fölmerült már az a terv, hogy a bécsi udvari muzeumban elhelyezett magyar vonatkozásu történeti kincsek és ereklyék Magyarországba visszakerüljenek. A terv sok nehézségekbe ütközött, mert a csász. kir. udvari muzeum a Habsburg család tulajdona. Most — mint a Pol. Ért. jelenti — ez a tudományos és nemzeti szempontból ránk magyarokra rendkivül nagy fontosságu kérdés az örvendetes elintézés utján van a mennyiben a tervet illetékes körökben ujra felvették s határozott remény lehet, hogy most már a cs kir. udv. muzeum magyar vonatkozásu tárgyai az ország szivében fognak méltóan elhelyeztetni. A legujabb terv szerint ugyanis az udvar tulajdonát képező és eddig a bécsi cs kir. udv. muzeumban és masut elhelyezett történelmi és magyar vonatkozásu kincsek és ereklyék egy *külön e czélra felállitandó megállapitandó magyar kir. udvari muzeumban lesznek elhelyezve Budapesten.* A magy. kir. udv. muzeum ugyanazzal a jeleggel és ugyanolyan jogi helyzettel fog birni mint a bécsi császári királyi udvari muzeum

A királyi udvari muzeumnak alkalmas helyül kinálkozik a gellérthegyi erőd. Ezzel lelehetne tenni egy nemzeti Pantheon alapját. Az alakulóban levő budai muzeum csak szaporitaná a gellérthegyi Pantheon kincseit.

A természet is erre jelöli ezt a fenséges vidéket. Maga az épület olyan, hogy kevés átalakitással egy müremek lehetne.

Itt van most az alkalom, a főváros hatóságának csak kezét kell kinyujtani és egy páratlan helyiséget szerelhet fel muzeumi tárgyakkal és mükincsekkel. A királyi muzeum az érdekességet növelné.

A látogató, mikor szellemét megélvezte, remek kilátásu helyeken üdülhet és mulathat hol a Pálmakert is elférhet. A hely meg van, csak a közlekedésről kell minden irányban gondoskodni, hogy e természetes Panorama érvényesüljön.

Az egész környék, sőt a közeli községek is emelkednének, fejlődnének s olyan ponton lenne egy muzeum, vagy Pantheon a mihez hasonló a világon nincsen

A Buda és Vidékében már számtalanszor ajánlottuk ezt most ujra ajánljuk és kérjük a főváros tanácsát ne szalaszsza el a kedvező alkalmat.

Egyetem a Lágymányoson.

A mi derék polgártársunk Heim Lipót inditotta meg a mozgalmat a *Buda és Vidékében*, hogy az egyetemet a Lágymányosra épitsék. Derék polgártársunk zörgetett, kopogtatott mindenfelé és folytonosan hadakozott az eszme mellett lapunkban.

Az egyetemeknek Budára helyezése országos érdek, a mely használ Buda emelkedésének és az ifjuság nevelésének Mi a magunk részéről a két legalkalmasabb helyet a Vérmezőt és Lágymányost inditványoztuk és kifejtettük magunk és országos tekintélyek, mint Dr. Fodor József, Dr. Hatala Péter, Palóczy Antal és mások, hogy az egyetemeknek Budán van a helye.

A kultuszminiszter felfogta az eszmét és azonnal elhatározta, hogy az egyetem áthelyezését megkezdi, a Vérmező és Lágymányos között a Lágymányost választotta Mi mind a két helyet alkalmasnak tartottuk az egyetem áthelyezésére de inkább azt hittük, hogy a Vérmezőt fogja a miniszter választani, melyben szintén meg van a környék hozzávételével minden kellék, hogy ott nagyszerü épitkezés történhessék. Azt hisszük, hogy ide is jut mielőbb valami olyan intézet, mely a közügynek használva emeli Budát is — A lágymányosi épitkezéssel egy nagy elv valósul, nevezetesen az, hogy Buda a szellemi élet elhelyezkedésére alkalmatos és minden városrészbeli tulságosan kifeszitett igények daczára a helyes kultuszpolitika szerint az is lessz.

A lágymányosi egyetemi épitkezés emeli azt a biztos reményt, hogy a Vérmezőt a mi javunkra rendeltetése szerint fogják felhasználni. A *Buda és Vidéke* szerkesztősége büszkén gondol arra, hogy ezekben a munkákban részt vehetett.

A Lágymányos jövője az épitkezés által biztositva van és most kellene igazán komolyan venni és elfogadni *Sibreich Károly* nagy szabásu tervét *Kelenföld* szabályozásáról. Az egyetem környéke legyen méltó az egyetemhez és a rendezkedés ugy történjék, hogy minden egészségügyi tekintetnek megfeleljen.

Itt még elhibázva kevés van — itt még egy minta városrészt lehet alkotni széles utczákkal nagy közterekkel és villa kerettel A drága kőnek had legyen szép foglalatja is

A mennyire örülünk ennek a kezdetnek, annyira törekedünk azon is, hogy az I.—III. kerület minden kivánsága teljesüljön. Ne aludjunk, de ébredjünk és a mit követelhetünk követeljünk. Tartsunk össze. Ne feledjük el, hogy az összetartás és óhajainkért való egyesülés valószinübbé teszi sikereinket...

A Vérmezőn is legyen olyan épület, vagy olyan terv testesüljön, mely nagyszerü és nagyszabásu, s a mely Buda fejlődéséhez hozzá járuljon s a mely Buda népesedését s a vidék erősödését okozza. *Ide hozhatják a bölcsészeti és hittani kart,* hogy legyen hát egyetem a Vérmezőn.

Lágymányos épülése Albertfalva s Budafok emelkedésének biztositéka, mert ha Buda azzá lessz a mire hivatott a vidék is gazdagodik, nagyobbodik és jobban virágozik.

Adja az Isten, hogy ugy legyen.

Tigyi Sándor.

Budai Dalárda.

A „*Budai Dalárda*“ évi rendes közgyülése október 23-án volt. A tagok impozáns nagy számban gyültek össze az egylet helyiségében, s *Rózsavölgyi Gyula* egyl. elnök pont 7 órakor megnyitván a közgyülést, örömmel üdvözölte a tagokat s felkérte *Schinabeck Engelbert* egyl jegyzőt, hogy az évi jelentést olvassa fel. Ez utóbbiból kitünik, hogy az egylet az elmult egyl. évben 13-szor lépett a nyilványosság elé; ugyanis az alapszapályszerint kötelezett saját dalestélyein kivül fényes sikerrel vett reszt a „Szegedi Dalárda“ jubileumán, részt vett a „Budai és Pesti Nőegyletek“ nagy hangversenyén; ugyanily tüneményszerü sikerrel működött közre a Szidanics Ferencz árvái javára a Várszinházban rendezett hangversenyen, közreműködött az id. *Ábrányi Kornél* jubileumán, a Kammermayer Károly és Ráth Károly temetésén stb. szóval részt vett mindenütt, a hova az egyletet hazafias, emberbaráti, kulturális vagy kegyeletes czéllal meghivták.

A gyönyörüen megirt jelentésért az egyl. jegyzőnek külön jegyzőkönyvi köszönetet mondott a közgyülés. Utána következett *Kercser Károly* egyl. pénztáros előterjesztése az egyl. pénzügyi állapotáról. Ebből kitünik, hogy a mult egyl. év végén az egylet készpénz állománya (érték papirokat nem számitva) 500 frtnál több, a mit a közgyülés éljenzéssel vett tudomásul. Az utazási alap 900 frt körül áll. A pénztárosnak is jegyzőkönyvi köszönetet mondott a közgyülés.

Hoppe Rezső egyleti tag. számára, a ki az egylet karmesterét akadályoztatása esetén helyettesiteni szokta, ez évre is 50 frt tiszteletdijat szavaztak meg.

A felmentvény megadása, s a régi tisztikar lemondása után az elnök fájdalommal tudatja, hogy az egyletnek számos év óta alelnöke, s ugyszólván lelke: *Jáhl Nándor* úr többé semmi körülmények között nem hajlandó tisztséget vállalni. Az elnök szép beszédben méltatta a lelépő alelnök számos érdemét, fáradságát, lelkes buzgóságát, s párját ritkitó munkásságát, a melylyel az egylet felvirágzását mindig előbbre és előbbre vitte; és inditványozza, hogy a közgyülés fejezze ki sajnálkozását jegyzőkönyvileg s azonkivül *Jáhl Nándort* válaszsza meg örökös tiszteletbeli alelnökke. A közgyülés ezt nagy lelkesedéssel egyhangulag elhatározza, s felkéri az elnököt, hogy Jáhl Nándornak a megválasztatásáról szóló okmányt személyesen adja át.

Következett a tisztujitás. *Magyar József* egyl. tag inditványára az eddigi elnököt *Rózsavölgyi Gyula* főv. tanácsnokot, s az egylet kitünő karmesterét, *Bellovics Imre* zeneigazgatót egyhangulag ujra választották. A többi tisztségeket a következők nyerték el:

Alelnökök lettek: *Szabó József* és *Schinabeck Engelbert.* Jegyzők: *Magyar József* és *Patka Kálmán.* Pénztáros: *Kercser Károly.* Ellenőr: *Reinl József.* Zeneműtáros: *Bosnyákovics Jakab.* Gazda: *Gál Samu. Választmányi tagok:* Bagonyi Adolf, Domby Zoltán, Gärtner Rezső, Hoppe Rezső, Laumann József, Misztarka György, Pintér Zsiga, Schmelheggel Nándor, Strasser Timót, Wichmann Ede. *Választmányi póttagok:* Kobelt Gyula, Koller János *Számvizsgálók:* Gerenday Lajos, Sopronyi Gedeon

Közgyülés után a tagok a Petz-féle vendéglő külön termébe vonultak, s ott izletes vacsora, jó bor és vidám dal mellett éltették az uj tisztikart A számos felköszöntő közül különösen kiemelendő *Magyar Józsefé*, ki eszmékben gazdag és lendületes szép dikcziót mondott *Rózsavölgyi Gyulára*, a Dalárda nagyérdemü elnökére.

eő.

Budai közlekedés.

Önök tisztelt olvasók, mindenesetre a czimet olvasva meglepetve kérdezik: hát van Budán még az is? — Mert bizony mi ebben is mostohák vagyunk testvérvárosunkhoz képest. A „Buda és Vidéke“ már heteken át sürgeti, követeli az omnibusz járatok minden vonalon való megindítását, de hiába — De mi még a meglevő villamos közlekedést is csak jó csomó mérgelődés árán élvezhetjük;

mert Budán az a helyi szokás, hogy csak akkor inditanak, ha a kocsi megtelik a végállomáson. Még a nyáron történt, hogy egy társaság a szép Ilonánnál fel akart ülni a zugligetből jövő villamosra várt a társaság közel háromnegyed órát s már egész biztosra vették, hogy valami szerencsétlenség történt, mert kifelé ment vagy tiz kocsi, befelé meg nem jött egy sem. Végre mikor már indulni akartak jött befelé egymásután nyolcz zsufolásig megtelt kocsi még csak meg sem álltak az állomásokon. Csalódnak azonban mindazok a kik azt hiszik, hogy e rendetlenségek csak rendkivüli esetekben fordulnak elő, bárki is meggyőződhetik, hogy e hanyag inditás napirenden van most is, csak a Szent-János kórház előtt levő megállóhelyre tessék ugy félnyolcz felé reggel elmenni; egész tömeg iskolás gyermek sóhajtozik, hogy elkésik az iskolából, a hivatalnokok szintén rendszerint elkésnek a villamos miatt, mert leggyakrabban egy-egy jó félórát várhatnak a mig jön egy megtelt villamos kocsi s boldog a ki felférhet rá. Ideje volna, ha a villamos vasut társaság gondolna egy kissé a budai közönség kényelmével is, és pontos inditásról gondoskodna.

Öreg budai.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Demény Károly.

Bármely nemzet kulturai haladása csakis úgy biztositható, ha rendelkezésére állanak azok a segédeszközök, melyek a minél szélesebb és gyorsabb érintkezés és közvetités előmozditására rendelvék. Hazánk is az ő kulturai előhaladottságával egymagában nem sokra mehetne, ha nem volna oly örvendetesen kifejlődve kereskedelem- és közlekedési ügye ha nem volna oly biztos alapokra fektetve posta- és távirászati intézménye. Különösen ez utóbbiaknak révén és utján vesz tudomást a müvelt külföld hazai törekvéseinkről, ezek viszik szét a szélrózsa minden irányába nemzeti létezésünknek meg-meg nyilvánuló jeleit, s viszont ezek hozzák meg számunkra azokat az idegen hirhalmazokat, melyekből a jót és utánzásra méltót felhasználni és a haza javára forditani kinek-kinek bölcs belátására bizatik.

Hazánkban s különösen a fővárosban az utóbbi néhány év alatt a posta- és táviró intézménye óriásit fejlődött. Ez intézményünk jeles organisatiója bizvást a legelső rendüek között foglal helyet. Ez az európai szinvonalon álló intézmény az ő nagy kiterjedtségével nagyban hozzájárul nemzeti vagyonunk gyarapodásához, tekintélyeink öregbedéséhez. S hogy ez az intézmény manapság oly örvendetes és valóban virágzó niveaun áll, abban legfőbb érdeme van a legfőbb intézőkörök helyes érzékén és áldozatkészségén kivül *Demény (Dürr) Károly*, posta- és táviró hivatali igazgatónak, ennek a nagyműveltségü, széles látó körü s erélyes kezü férfiunak, ki a leghelyesebb tapintattal, nagy tudással, kiváló tapasztalatokkal minden képzelhetőt elkövetett, hogy régi slendriánságoknak véget vessen s postaügyünket a virágzás tetőpontjára emelje. Az ő fiatal, tetterős lelkének, az ő igazi meleg lelkesedésének sikerült is a nagynak látszó terv kedvező keresztülvitele. Azok az okos és czélszerü ujitások, melyek az ő igazgatása óta léptek életbe, egytől-egyig dicsérik az öntudatos, világlátott mestert.

Az a chicagoi tanulmányut, melyre Demény néhány évvel ezelőtt vállalkozott, ime, gyümölcsöző hatással vannak posta- és táviró ügyünk emelkedésére. Az ő gondolkodó okos feje jól meg- és ki birta választani a tapasztaltak közül azokat, a mik itthon a czél biztositása szempontjából alkalmazandók. Tény az, hogy ujabban úgy a levélszállitás gyorsasága, mint a postahivatalokban tapasztalható ügykezelés feltünő módon javult. Demény Károly érdeme ez, kit ez alkalommal mint kedves ismerősünket (hisz b u d a i!) olvasóinknak röviden bemutatunk.

Egyéb érdemei közül különösen föl kell még emlitenünk azt a hazafias lelkesitő szózatát, melyet a névmagyarositás ügyében az idegen nevü postai alkalmazottakhoz intézett. S hogy e tekintetben maga járjon elől a legjobb példával, régi családi nevét (Dürr) elsőnek ő cserélte fel belügyminiszteri engedélylyel a magyaros „Demény"-re. Lelkes felhivására — mint tudjuk — több száz postai alkalmazott magyaritá meg ez alkalomból a nevét.

Üdvözöljük őt ezért is és kivánjuk, hogy a megkezdett úton eddig tanusitott erélyével s hazafiasságával még sok szép és üdvös ujitásnak legyen megteremtője azon a téren, a melynek felvirágoztatására tevékeny életét szánta.

Fekete József.

Megdöbbenve értesülünk Fekete Józsefnek a krisztinavárosi főgymnásium igazgatójának haláláról. A sok érdemü kitünő, nemesszivü férfiu B o g l á r o n halt meg, hol Vasárnap temetik el. A fájdalom ugy elfog e perczben, hogy a jó barát felett igaz könynyeket hullatva nem tudjuk méltatni ugy a mint szeretnénk. Nemesen gondolkodott egész életében és halálában is nemes volt. Megtakaritott értékét jó részben jótékony czélra hagyta. Az elhunyt halála nagy veszteség a magyar tanügyre, a közéletre Budára, de legnagyobb barátaira. Nyugodjék békével a kedves halott, ki felett sokan hullatnak igaz könynyeket.

Különfélék.

— **Halottak napján.** Fényárban uszik, virágdiszbe öltözik a temető. A békitő sirokat felkeresik az emberek. A máskor néptelen halottak birodalma megnépesedik. Gazdagok sirboltja, szegények sirdombja ápolva vagy ápoltalanul hirdeti, hogy porból lettünk porrá leszünk. Mindenütt szivben és siron az isteni szeretet honol. Az ember felemelkedik Istenhez és imára kulcsolja kezét, hit tölti el egészen. Ez a nap a szeretet és kiengesztelődés napja a megsemmisülés bizonyságát látva az éghez emel, a honnan egy fenséges szó hangozik, a halál, a bűn megváltójának szava: F e l t á m a d u n k. Nem csak a temető kapujára van ez irva, de a hivők szivébe is, mindig, de a halottak napján a feltámadás isteni kijelentésével legtöbbet foglalkoznak az élők. Ezen a napon, a kegyelet napján az élők a halottakért imádják Istent várva b ű n e i k bocsánatát, a f e l t á m a d á s t é s a z ö r ö k é l e t e t.

— **Uj főpolgármester.** A főváros törvényhatósága Márkus József polgármestert főpolgármesterré választotta. Márkus József egészen a fővárosi ügyekben nevelkedett, itt kezdette pályáját és folytonosan a főváros szolgálatában állt. A főpolgármesteri széket jól fogja betölteni, és nagy tehetségével, készültségével diszére válik a fővárosnak. A polgárság körében fent és alant nagyon örülnek a szerencsés választásnak.

— **Emlékeink.** Istvánffy Gyula a kitünő festőművész a fővárosi tanácshoz egy emlékiratot adott be, melyben arra vállalkozik, hogy a fővárosnak rombolás alá jövő tereit, házait, nevezetes történeti emlékeit megörökiti. A fővárosi sajtó ezt a hazafias ajánlatot melegen támogatta. Mi a magunk részéről a fővárosi tanács mulasztásának rónánk fel az inditvány el nem fogadását, miről jövő számunkban indokolt hosszabb czikket hozunk. Bizunk a fővárosi tanács történeti érzékébe, hogy Istvánffynak megbizást fog adni a terv megvalósitására.

— **A magyarosodásért.** Egy előkelő és lelkes férfiakból álló bizottság elhatározta, hogy a magyarosodás előmozditására szükséges anyagi eszközök megszerzése czéljából egy nagy hangversenyt és tánczvigalmat rendez. A befolyó tiszta jövedelmet a főváros környéke magyarositására forditják. A bizottság a hangversenyt, melyen kitünő erők működnek közre, még deczember hó folyamán megtartja.

— **Jár, nem jár.** A társaskocsi társaság a közönségnek feladott talányában nagyon változatos, most némely napon előre meg nem határozott órákban reggel, délben és estve egy egy kolibrit végigjárat a városmajor utczán Igy azután a városmajor utczaiak inkább turisták lesznek, mintsem a társaskocsi helyes irányba való közlekedéssel jövedelmező legyen. Kiváncsian várjuk, meddig j á r a z a m i n e m j á r

— **Községi választások.** A pártok már kezdenek alakulni. A nemzeti asztaltársaság *szabad polgári párt* elnevezés alatt megalakult *Schlaucher Ferencz* jó hirü vendéglőjében. Ó-Budán *Stern József* kezdeményezésére szervezkedtek a választók közül. Kérjük olvasóinkat, hogy a választási mozgalmakról értesitsenek, mi minden tárgyilagos tudósitást kiadunk.

— **Az esküteri hid** A kereskedelemügyi ministeriumban az esküteri Dunahid hidfőinek, pilléreinek, vámszedőházainak és pályaburkolatának előállitására vonatkozólag összesen öt ajánlat érkezett be, melyek szerint az emlitett munkákat *Gärtner* és *Zsigmondy* 1,496.000 frtért, *Redlich* Károly és társa 1,580.000 frtért, *Gross* E. és társa 1.439.198 frtért, *Gregersen* G. és fiai 1,566 000 frtért és a *Schlick* vasöntöde- és gépgyár-részvénytársaság 1,514,984 frt 50 krnyi összegért hajlandók elvállalni

— **Tárogató.** A *Stowasser-féle* kitünő tárogatót közelebb a *Munkásképző Intézmény* hangversenyén mutatják be. Egy történet tudós elme futtatást tart a tárogatóról és azután a királynak is feltünt ősi hangszeren magyar dalokat adnak elő. A *nemzeti szövetség* igazgatója, mely a *Munkásképző Intézmény* előadásait intézi, mindent elkövet, hogy az előadások minél érdekesebbek legyenek.

— **Budai Zeneakadémia.** *A budai zeneakadémia* mult szerdán, e hó 20-án tartotta meg rendes évi közgyülését, a mely úgy az egyesületi tagokra, valamint egyáltalán a budai zeneéletre nagyobb érdekkel birt, amennyiben az érdemekben gazdag elnöke *Csizék Károly* kir. tanácsos a mult nyáron visszalépett s helyébe uj elnök választatott. — A szokottnál nagyobb számban megjelent tagok bizalma *Szobovics Lajos* osztálytanácsos, a budai zene-

akadémiának egykori kedvelt működő tagban öszpontosult, s ép azért lelkesülten közfelkiáltással választották meg elnöknek E választással nem csak a működő tagoknak ujabbi csoportosulása van kapcsában, de a concertprogramm kiszélesbitése, a társadalmi élet fejlesztése, de különösen zeneiskolájának magasabb niveaura emelése képezi a vezetőség főtörekvését. — Két nagyszabásu bangversenyen kivül, melyek egyikén *Schumann* „*Éden* és *Peri*“ másikán pedig *Frank Czézár* „*A boldogságok*“ czimü nagy oratoriuma van tervbe véve, még két kisebb és hat házi hangverseny, tréfás concerttel egybekötött tánczmulatság, nyári kirándulás stb. fog megtartatni. — Hogy pedig zeneiskoláját minél bensőbb összeköttetésbe hozza az országos zeneakadémiával, ennek tananyagát és tanmenetét fogadta el, s tanárokul ezentul csakis az országos zeneakadémián oklevelet nyert művészeket szándékozik alkalmazni. E szándékának annyiban rögtön meg is felelt, hogy t. i. a már eddig is működő *Hicker — Hidvéghy Ilonán* kivül az üresedésben lévő zongora tanszakra *Horváth Eleket*, a hegedűre pedig ifj. *Schmidt Gusztávot* nevezte ki. Ugyancsak véglegesen alkalmazta *Erdélyi Dezső* czimbalom tanárt is Heti énekkari próbáit mint mult évben szerdán este 6 órakor, a zenekarit pedig csütörtökön esti 7 órakor tartja meg, a mely alkalommal az ujonnan belépő működő tagok is felvétetnek.

— **Hódoló ünnep.** Annak az örömére, hogy ő Felsége a király szobrot állittat a nemzet nagyjainak, e hó 27-én délelőtt szép ünnepély folyt le a *Fekete-féle nyilvános fögymnasiumban*. Az ünnepély a krisztinavárosi plébániatemplomban tartott szent misével kezdődött, mely után az intézet ifjusága — élén az intézet-tulajdonossal, az igazgatóval és a tanári karral — teljes számban összegyült az intézet disztermében. Az ünnepély első száma a *Hymnusz* eléneklése volt, mely után *Schnabl Róbert* dr., az intézet jelenlegi igazgatója, mély hatásu beszédet mondott a királyi ajándék jelentőségéről s felolvasta a királyi leiratot Ezután *Vass Zenő*, II. oszt. tanuló szavalta el Vörösmarty *Hymnuszát*, *Búzás István* az intézet irodalom-tanára pedig szép alkalmi beszédet mondott; végül ifj. *Hatala Péter* VIII. oszt. tanuló szavalta el Czuczor „*Legszebb ének*“ cz. költeményét, mire az ünnepély a *Szózat* eléneklésével véget ért. A tulajdonos ezután a tanári kart és az ifjuságot megvendégelte.

— **Árvák szünnapjai.** A fővárosi árvaházak növendékei az iskolai heti szünnapokat (csütörtök) szép idő mellett szórakoztató, de egyuttal tanulságos kirándulásokra szokták felhasználni. Ily kirándulásban vettek részt e hó 28-án a budai „*Mayer-árvaház*“ növendékei. Igazgatójok, igazgatónőjök s tanitóik kisérete mellett d. u. megtekintették a Városligetben levő „*Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem*“ czimü világhirü körképet. Nem lehet leirni azt az ámutatot és meghatottságot, melyet a remek kép látása a szegény árvákra gyakorolt. Csaknem egy órát töltöttek ott s ekkor is alig tudtak megválni a kép szemlélésétől. Innen Feld Zsigmond szinházába mentek, hol egy ónémet társaság jelenleg a „*Passió játékot*“ adja elő Krisztus életének, szenvedésének, halálának és feltámadásának élő képekben való bemutatása megkapó hatással volt rájok s mély és maradandó nyomot hagyott hátra az árvák lelkében. *Somlyay* József, az árvaház igazgatója, e helyen mond hálás köszönetet úgy a Feszty-féle körkép-társaságnak, mint Feld Zsigmond szinigazgatónak, a mért megengedték, hogy az árvák a remek képet és szép előadást díjtalanul tekinthessék meg.

— **Első cs. kir. szab. Duna-Gőzhajózási Társaság.** Folyó évi november hó 1-től fogva a helyi hajók Budapest és Ujpest között reggeli 6 órától esti 6 óráig közlekednek, és pedig az Esküterről felfelé a páros órákban, Ujpestről lefelé a páratlan órákban. A Boárostér, Vámház és a Margitsziget állomásai többé nem érintetnek. Budapest, Budafok és Ercsi között a helyi hajók az október hó 1-től fogva érvényes menetrend szerint közlekednek továbbra is, azonban a Vámház állomását sem le-, sem felfelé menet nem érintik. Budafokon pedig csakis a fő-kikötőnél állanak meg, tehát a vasut és a sörház előtti állomások a f. évre berekesztetnek. Ugy a Budapest és Ujpest, mint a Budapest, Budafok és Ercsi közötti helyi hajójáratok november 21-én ez évre abbanmaradnak. Budapest, 1897. október havában. *A forgalmi igazgatóság.*

— **Hangverseny.** Szabó Béla jeles cziteraművész Vasárnap a Vigadó kis termében esti ½ 8 órakor a saját találmányu *Árion hegedün* művészi erők közreműködésével hangversenyt rendez.

— **A czitadella átadása.** A katonai hatóság a fővárosnak átadta a gellérthegyi czitadellát a szokásos formák betartásával.

— **Ezüst lakodalom.** Folyó hó 29-én tartotta ezüstlakodalmát a Krisztina városi templomban Gabrielli Miklós köztiszteletben álló déli vasut főkalauz nejével szül. Hein Annával. A misét König Gusztáv pápai kamarás mondotta, ugyan ő végezte az esketési szertartást is.

— **A Szent-Margit kórház főorvosa.** A III. kerületben (Ó-Budán) ujonnan felépült s tegnap megnyitott Szent-Margit kórház főorvosává Márkus József főpolgármester ma kinevezte Irsai Arthur dr. egyetemi nyilvános rendkivüli tanárt, a Szent-János kórház eddigi rendelő orvosát.

— **Helyreigazitás.** A Buda és Vidéke e hó 24-én megjelent „Biró Lajos levele az I. ker. áll. főgymn. ifjuságának“ czimü czikkre a következő helyreigazitást kaptuk. Biró Lajos számára összegyüjtött összeg nem 120 frt, hanem 175 frt volt; s a tudós levelét nem az igazgatóság, hanem Dr. Richter Aladár ur kapta meg, a ki e levél tartalmát szives volt az ifjuság tudomására hozni.

— **Budai Könyvtár.** A Budai Könyvtár alapja javára rendezett őszi mulatság alkalmából még mindég nagy számmal érkeznek a jegyek megváltása czimén beküldött pénzadományok. Az okt. hó 1-től 29-éig a következők küldötték be adományaikat. Rupp Zsigmond 10 frt. — Cathry Saléz Ferencz, Linczenpolcz Ferencz, Nagy Jenő 5 frt — Márkus József 3 frt — Axaméthy Lajos dr., id. Bun József Forster Gyula, Havpál Benő, Holtzspach Nándor, Laumann József, Schöbitz Ferencz, Tarkovich József, Topler Károly, Wein János 2 frt. — Toldi Lajos 1 frt 50 kr. — Bernmüller Ferencz, Bursics Antal, Csiszár Sándor, Farkas József, Havassy Ignácz, Horn Vilmos, Iványi Mihály, Kemény István, Kléh Kálmán, dr. Kovács Gyula, Kozma Gyula, Lakner János, Lechner László, Lenz Ferencz, Martin Ottó, Nagyőszi Ferencz dr., Rózsahegyi Aurél, Schrimpf Zsigmond, Tichtl János, Vavra Gyula, Weinmerth Károly 1—1 frt. A Budai Könyvtár Egyesület elnöksége a nemesszivü adakozóknak ezután is hálás köszönetét fejezi ki. A rendezőség számadásait legközelebb már lezárni óhajtaná, azért fölkéri mindazokat, kik jegyeiket elfogadni sziveskedtek és azzal még nem számoltak le, azt mielőbb eszközölni méltóztassanak. A kulturális czélra szánt adományok a B. K. E. elnökségének (II. Toldy Ferencz u. el. iskola) postautalványon is megküldhetők.

Az októberi évnegyedben ajánljuk a Buda és Vidékét. Kérjük barátainkat, hogy lapunkat terjesszék és arra előfizetőket gyüjtsenek. 3 előfizető után tisztelet példánnyal szolgálunk. Négy mutatványszámot ingyen küldünk, az ötödik után az elfogadót előfizetőnek tekintjük. Kérjük a Buda és Vidékét minden nyilvános helyen.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— *A valódi hozomány.* Takarékosság, jó gazdasszonyság, takarosság ez a nő valódi kincse és pótolhatlan hozománya. A jó nevelés feltétele, hogy a magyar nő ilyen legyen. Milyen áldás az, ha egy nő maga tudja szabni és varrni izlésesen ruháit. Valódi jótétemény, ha olyan jó intézet van, hol a ruha izléses szabását és varrását jól, alaposan és gyorsan meglehet tanulni. Ez nem csak takarékosság, de kenyérkereset is lehet Budán II. kerület, Retek-utcza 49 sz. a. nyilt meg egy varrást- és szabást tanitó intézet, melynek vezetésére két e szakmában jártas müvelt nőt Tömösváryné F. Matildot és Peley Mariskát nyerték meg, hol a tanuló leányokat szülői gonddal felügyelik. Bővebb felvilágositást az intézetben lehet kapni (II., Retek-utcza 49.)

— **Kiadó lakások:** Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzékét adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadó lakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.

— **Jó zeneiskola.** *Somogyi Mór* a kitünő zenemüvész elsőrendü tanerőkkel ellátott zeneakadémiája VII., Erzsébet-körut 13-ik szám alatt van.

— *Páris és Budafok.* A párisi utazásra sokan készülnek, de mielőtt ez megtörténnék megakarnak ismerkedni a franczia módra készült magyar pezsgővel: *Páris*-t régen ismerik és kedvelik Budán és vidékén, nem az ókori *Párist*, de *Páris Vilmost*, ki most a François féle kitünő pezsgőgyár főképviselője, a kinek előzékenységét üzleti pontosságát régtől fogva előnyösen ismerjük és François testvéreket a szerencsés választásért csak üdvözölhetjük.

— *Nyilatkozat.* — *Benke Bélával* — a *Buda és Vidékének* semmi összeköttetése nincs. Lakását nem tudjuk. A ki tudja irja meg a kiadóhivatalnak, hogy a számos kérdezősködőknek avval szolgálhassunk. A *Buda és Vidéke* kiadóhivatala.

Kiadó laptulajdonos és felelősszerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA
Szerkesztők: **Koncsek Lajos, Henszler László.**

Nyilttér*)

Császárfürdő
Budapesten.
Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Szálloda a söröskocsihoz.
Budapest, II., öntöház-utcza 1. sz.
Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.
Kanizsai sör.
Galambos U. vendéglős.

A budapesti vasuti vonatok.

A vonatok indulása Budapestről.

Érvényes 1897. évi október hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	percz	vonat neme	délelőtt
● 902	12	20	k. e. v.	Konstantinápoly
✚ 102	12	40	„	Bécs, Páris, London
30	6	15	v. v.	N.-Kanizsa
10	6	50	sz. v.	Bécs, Graz
304	7	00	gy. v.	Ruttka, Berlin
1002	7	15	„	Zágr., Fiume, Róma
402	7	20	„	Kassa, Munkács
903	7	35	sz. v.	Belgrád, Brod
1508	7	40	„	Kassa, Poprád-Felka
1003	8	00	„	Zágráb, Fiume, Pécs
604	8	05	„	Arad, Brassó
506	8	30	„	Kolozsvár, Brassó
6	8	50	gy. v.	Bécs, Graz
408	8	50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
306	9	20	„	Ruttka, Berlin
1708	9	40	„	M.-Sziget, Stanislau
○1026	10	30	v. v.	Budafok

délután

310	12	35	sz. v.	Hatvan
1302	1	45	gy. v.	Fehring, Graz
602	1	55	„	Arad, Tövis, Brassó
504	2	15	„	Tövis, Kőrösmező
4	2	20	„	Bécs, Páris
16	2	30	sz. v.	Bicske
404	2	35	gy. v.	Kassa, M-Sziget, Lemberg
904	2	40	„	Belgrád, Eszék, Bród
312	2	45	sz. v.	Hatvan,
510	2	55	„	Szolnok,
1004	3	00	gy. v.	Zágráb, Fiume
1022	3	20	v. v.	Adony-Szab. Paks
302	3	45	gy. v.	Ruttka, Berlin
910	4	00	sz. v.	Szabadka
12	4	30	„	Győr
308	5	20	„	Fülek, Ruttka
508	5	45	„	Kolozsvár, Brassó
318	6	25	„	Hatvan
1706	7	05	„	M.-Sziget, Stanislau
18	7	15	„	N.-Kanizsa
1503	8	00	„	Kassa, Poprád-Felka
1006	8	30	„	Zágr., Fiume, Eszék
403	8	40	„	Ungvár, Lemberg
48	9	10	tszsz.	Bicske
502	9	15	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest
908	9	35	sz. v.	Belgrád, Eszék, Bród
1304	9	55	„	Fehring, Graz
606	10	00	„	Arad, Brassó
8	10	45	sz. v.	Bécs
322	11	00	v. v.	Ruttka, Miskolcz

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	percz	vonat neme	délelőtt
✕ 702	12	00	k e v	Konstantinápoly
✡ 102	1	00	„	Bécs, Páris, Lond
166	5	55	sz v	Palota-Ujpest
# 110	6	20	ost e v.	Bécs, Ostende
4102	6	30	sz v	Esztergom
6102	6	40	„	Czegléd, Szolnok
168	6	50	„	Palota-Ujpest
6012	6	55	v v	Lajos-Mizse
1402	7	30	gy v	Zsolna
106	8	00	„	Bécs
170	8	05	sz v	Palota-Ujpest
708	8	15	gy v	Temesv., Orsova
712	8	30	sz v	Temesvár
172	9	05	„	Palota-Ujpest
116	9	15	„	Bécs
■ 174	11	55	„	Palota-Ujpest

délután

6104	12	05	sz v	Czegléd, Szolnok
136	12	15	„	Nagy-Maros
176	1	05	„	Palota-Ujpest
104	1	45	gy v	Bécs
178	2	20	sz v	Palota-Ujpest
704	2	30	gy v	Bukarest
4104	2	35	sz v	Esztergom
6002	2	45	„	Lajos-Mizse
144	2	55	„	Érsekujvár
6106	3	05	„	Czegléd, Szolnok
180	4	00	„	Palota-Ujpest
716	4	25	„	Szeged
138	4	35	„	Nagy-Maros
182	6	10	„	Palota-Ujpest
128	6	30	„	Párkány-Nána
710	7	00	„	Verciorova
4112	7	10	v v	Esztergom
6014	7	20	„	Lajos-Mizse
184	7	45	„	Palota-Ujpest
218	9	05	tv. szsz	Pozsony
118	9	35	„	Bécs
= 706	10	15	ost.e.v.	Konstantinápoly
714	10	35	sz v	Szeged, Temesv.

● Közlekedik kedden és pénteken
✚ „ szerdán és szombaton
○ Csak a hajózás szünete alatt.
✕ Közlekedik minden szombaton.
✡ „ „ kedden
„ „ vasárnap
■ „ ünnep és vasárnap
= „ minden szerdán,

A vonatok érkezése Budapestre.

Érvényes 1897. évi október hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	percz	vonat neme	délelőtt
┤ 101	12	10	k e v	London, Páris, Bécs
·· 901	12	30	„	Konstantinápoly
643	5	00	t szsz	Arad
321	5	20	v v	Ruttka
1707	5	45	sz v	M.-Sziget
605	6	10	„	Brassó, Arad
47	6	15	t szsz	Bicske
405	6	35	sz v	Lemberg, Miskolcz
7	6	40	„	Bécs, Sopron
907	7	05	„	Belgrád, Brod
507	7	10	„	Brasso, Kolozsvár
309	7	30	„	Hatvan,
1303	7	35	„	Graz, Fehring
501	7	50	gy v	Bukarest, Brassó
1021	7	55	v v	Paks, Adony-Szab.
1505	8	15	sz v	Kassa, P-Felka
1005	8	20	„	Fiume, Zágr, Eszék
1003	8	40	gy v	Fiume
(·) 319	8	50	sz v	Hatvan
509	9	10	„	Szolnok
11	9	25	„	Győr
909	10	15	„	Szabadka
307	10	35	„	Ruttka, Fülek
21	10	40	„	Triest, Fiume

délután

: 1025	12	20	v v	Budafok
311	12	25	sz v	Hatvan
301	12	50	gy v	Berlin, Ruttka
903	1	05	„	Konstantinápoly
601	1	10	„	Brassó, Tövis, Arad
3	1	25	„	London. Páris, Bécs
403	1	20	„	Lemberg, Kassa
1901	1	45	„	Gyékényes, Pécs
503	1	50	„	Tövis, M,-Sziget
1301	2	05	„	Graz, Fehring
313	5	55	sz v	Gödöllő
505	6	20	„	Brassó, Kolozsvár
25	6	50	v v	Győr
5	7	15	gy v	Bécs, Graz
603	7	20	sz v	Brassó, Arad,
905	7	35	„	Belgrád, Eszék
305	7	45	„	Berlin, Ruttka
1007	7	55	„	Fiume, Zágráb, Pécs
1705	8	10	„	Stanislau, M-Sziget
1001	8	35	gy v	Róma, Fiume, Zágr.
407	8	40	sz v	Munkács, M-Sziget
1507	9	05	„	Kassa, P-Felka
9	9	20	„	Bécs, Gráz
401	9	55	gy v	Munkács, Kassa
19	10	00	sz v	N-Kanizsa
303	10	15	gy v	Berlin, Ruttka

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	percz	vonat neme	délelőtt
† 701	12	50	k e v	Konstantinápoly
[] 705	5	30	ost e v	Konstantinápoly
163	5	40	sz v	Palota-Ujpest
165	6	35	„	Palota-Ujpest
6101	6	45	„	Szolnok, Czegléd
217	7	05	tv szsz	Pozsony
709	7	15	sz v	Verciorova
4101	7	25	„	Esztergom
167	7	35	„	Palota-Ujpest
117	7	45	„	Bécs
6011	7	55	v v	Lajos-Mizse
127	8	45	„	Párkány-Nána
169	8	55	„	Palota-Ujpest
171	10	10	„	Palota-Ujpest
715	10	35	„	Szeged
143	10	55	„	Érsekujvár

délután

†† 173	12	55	sz v	Palota-Ujpest
703	1	25	gy v	Bukarest
175	1	40	sz v	Palota-Ujpest
103	1	50	gy v	Bécs
177	3	00	sz v	Palota-Ujpest
6001	3	10	„	Lajos-Mizse
6103	3	40	„	Szolnok, Czegléd
135	3	55	„	Nagy-Maros
4103	4	40	„	Esztergom
179	5	45	„	Palota-Ujpest
115	5	55	„	Bécs
711	6	50	„	Temesvár
181	7	00	„	Palota-Ujpest
707	7	40	gy v	Orsova, Temesvár
137	8	20	sz v	Nagy-Maros
183	8	30	„	Palota-Ujpest
105	8	50	gy v	Bécs
6105	9	05	sz v	Szolnok, Czegléd
1401	9	20	gy v	Zsolna
4111	9	30	v v	Esztergom
& 109	9	55	ost e v	Bécs
6013	11	00	v v	Lajos-Mizse
(·) 101	11	50	k e v	Lond, Páris, Bécs

┤ Közlekedik kedden és pénteken
·· „ szerdán és szombaton
·) „ október 15-ig
: Csak a hajózás szünete alatt
† Közlekedik minden pénteken
[] „ „ kedden
†† „ „ vasárnap
& „ ünnep és vasárnap
(·) „ minden szerdán

Rupp Zsigmond

közjegyzői irodáját az V. kerületben a Gizella-téren levő Haas-palotában (bejárás **Deák Ferencz-utcza 6. sz. a.**) **megnyitotta.**

Szt. Lukácsfürdő. **Nagy kénes iszapfürdő** iszapborogatás, douche-massage kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias tb ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság **Budapesten**
Téli és nyári GYÓGYHELY.

Müncheni Pschorbräu
palaczksör budai főraktára az I. ker., Attila-u. 58. sz. házban levő
MARKUS JAKAB
bor, sör, csemege, vaj- és sajt-üzletében
létezik, hol bel- és külföldi borok, pezsgők, cognac, rum, tea, prágai és kassai sodar, prágai császárhus és kolbász kapható.
Valódi porosz szén és vágott fa ólmozott zsákokban.

ÉRTESITÉS!!
A legrövidebb időben női és férfi divatüzletünket, **uj helyiségünkben, II. ker. Bombatér 2. szám** alá helyezzük át, ez **alkalommal** bátorkodunk a nagyérdemü közönséget figyelmeztetni, hogy **raktárunkon levő** női divatszöveteket, francia flanell és barchetokat, télikendőket, **dús raktárunkat** futó és asztali szőnyegekben, csipke és szövetfüggönyökben, ágy és asztalteritőkben, vászon, damaszt és ágynemüekben **mélyen leszállitott árak** mellett eladásra bocsájtjuk mely czikkek **különösen** mint **karácsonyi alkalmi ajándékok** nagyon ajánlhatók, **különösen maradékok** a föntnevezett áruczikkekből **nagyon olcsó áron.**
Mély tisztelettel
Mandl Fülöp és Társa,
Budapest, II., Batthyány-ut I. sz.

LEGUJABB
divatu **czilinder- és nemezkalapok** minden létező alakban, **szalmakalapokból** nagy raktár ugy férfiak, mint gyermekek részére
özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-utcza 5.

VENDÉGLŐ
a „Márvány-Menyasszonyhoz“
I., Márvány-utcza 6. szám.
Minden pénteken
HALÁSZLÉ.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest Párizsi
társaskirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesités
kapható
HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

1897. idényre.
Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményű **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Hatóságilag bejegyzett
Női ruha divat-terem,
szabászati- és varró-tanintézet.
Budapest, II., Retek-u. 49. sz.
Alapos oktatás nyerhető szabás és varrásban kedvező feltételek mellett rövid tdő alatt. — Ugyszintén a legujabb angol divat szerint, ruhák elkészitését elfogadjuk. — Mérték szerinti szabásminták kaphatók, megrendelésre vidékre is küldünk. — Vidéki tanitványokat teljes ellátásra elfogadunk. Hatóságilag bejegyzett Női ruha divatterem szabászati és varró tanintézet vezetői:
TÖMÖSVÁRYNÉ F. MATILD,
PELEY MARISKA.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvenyes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt ér fióküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

APRO HIRDETÉSEK.
E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Telkek.
Telkek eladásra kerestetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 141

Irodai teendőkben jártas
41 éves ember állást keres. Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. 135

Előmenetel a tanulmányban.
A kik polgári vagy közép iskolai tantargyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. 131

Két ablakos
szép utczai hónapos szoba külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 135

Friss tojás.
Friss tojás és vaj nagyobb mennyiségben is kapható. Vendéglősöknek nagyon előnyös a megrendelés. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 102

Cseléd.
40—45 éves olyan értelmesebb cselédet keresek, ki minden házi teendőt el tud látni és egy tizenhárom éves leány és egy hét éves fiut gondozni tud. Női munkákhoz valamennyire ért. Alkalmatosság esetén állandóan hely. Családias jó bánásmód. Czim a kiadóhivatalban. 137

Zongorák.
A ki zongorát vagy czimbalmot akar venni forduljon a kiadóhivatalhoz. 138

Alkalmi vétel.
Egy szép fiatal és okos szamár eladó. Meg lehet tekinteni az alkotás utcában levő műkertészetben. 141

Cseléd keresők,
vagy cselédek, helyet keresők, helyet, foglalkozást adók forduljanak bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. 130

Butorozott szoba.
Elegánsan butorozott hónapos szoba azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 141.

Kiadó lakások.
Buda egyik legszebb részén Csaba-utcza 2. ujonnan épült háromemeletes házban 3 és 2 szobás lakások minden kényelemmel 1898. Május hó 1-től kiadók. Bővebbet a pallérnál vagy a tulajdonosnál, Batthyányi-utcza 52. I. emelet 7. 142

Kiadó lakások.
A legközelebb épitetendő II. Bombatéri vásárcsarnok mellett uj 3 emeletes házunkban. kisebb és nagyobb utczai lakások nemkülönben bolt, helyiségek és asphaltirozott pinczeraktárak kiadandók. közelebbit: *Landl Fülöp és társa II. Batthyányi-utcza 1. zz.* 147

Ház.
Házat hat lóra való istálóval keresek vételre vagy bérbe a Krisztinavárosban. Czim a kiadóhivatalban. 143

Veszek.
Nagyobb telket vagy házat a Városmajorban vagy környékén. Czim a kiadóhivatalban. 144.

Képek.
Eredeti képek festőművésztől kisebbek és nagyobbak kaphatók. Arczképek és tájképek megrendelhetők. A kiadóhivatal a czimmel szolgál. 144

A Krisztinavárosban eladó egy ház gyümölcskerttel és külön egy 300 öles telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 148

Könyvvásárlóknak.
A ki bárminő a könyvpiaczon megjelent könyvet akar venni az azt a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatala utján 20%-al olcsóbban szerezheti be. 146

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 158

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal
BUDAPEST,
V., Városmajor-utcza 28.

A
Magyar Asphalt
részvénytársaság
Budapest, Andrássy-ut 30.
Elvállal
minden néven nevezendő
asphalt burkolási
valamint szárazzátételi munkák teljesitését jótállás mellett, legolcsóbban. Elismert legjobb minőségü asphalt anyag vidékre is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

SZALVETER ÁGOSTON
Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

József főherczeg Ő cs. és kir. Fenségének udvari szállitója
özv. CULMAN REZSŐNÉ
élővirág-üzlete
BUDAPEST, II., FŐ-UTCZA 10. SZ.
Elvállal
bárminemű üdevirágokból készithető czikkekre megrendeléseket, ugymint: koszorukat, csokrokat, virágvánkosokat stb. és egyuttal pontos kiszolgálat mellett jutányos árakat biztosit.
Telefon összeköttetés!

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 45. sz. (Mindszent hava.) Vasárnap, november 7.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDELYI GYULA.

ADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Válasszunk

— Irta dr. Németh Imre. —

A székes főváros Duna balparti részén általános az érdeklődés a küszöbön levő községi választások iránt, gyűléseznek, szervezkednek. Mindenki csak a községi választásokról beszél, tárgyalják az esélyeket, a kilátásokat, míg a Duna jobb partján minden csendes, itt legfelebb a vezető egyéniségek készitik elő a szavazó lapokat, de azoknak tevékenységével a nagy választó közönség annyira nem törődik, a beválasztandó polgárok személye iránt annyira közömbös, hogy erről tudomást is alig vesz és ha mégis akad egy — kettő, a ki óhajtaná tudni az előkészületek miben állását, mindenki biztosra veszi, hogy ezek az érdeklődők „be akarnak jutni"!

Nem egészen jó ez a közömbösség, ez a közöny — mely a jobbparti választó közönségre annyira reá nehezedett — jó részben az oka annak, hogy nem haladunk, hogy ipar, kereskedelem, társadalmi élet, sőt a városiasság külső szine évről évre hátrább marad, és a helyett, hogy a székesfőváros a Duna mindkét partján egyöntetübb képet mutatna, a helyett, hogy ez egyöntetüség felé közelednénk — inkább távolabb esünk egymástól.

Buda a jól nevelt és szép szóval is megelégedő gyermek, Pest a rakonczátlan és kielégithetetlen testvér, mert itt mozognak, ha a kérés nem használ: követelnek, igy épülnek utak, közlekedési vonalak nyilnak a külterületeken, mig mi egy órai esőzés után sárban taposunk nem csak a mellék utczákon, hanem a város szivében a Duna parton is. A mi pedig a külterületen van — eltekintve attól az egy-két helyről a hova a pestiek nyaralni járnak — azt megbotránkozás nélkül nem lehet emliteni sem.

Ha az érdeklődést nem lehet felkölteni, fel kell azt lármázni, de nem nézhetjük tovább csendes közönynyel azt a maradiságot, melyben évről-évre tespedünk. Nagy hanggal, nagy dobbal megalakitjuk a budai érdekeket előmozditó bizottságot. Ez a bizottság se nem mozdit, se nem mozog, bocsátunk ki körlevelekbe foglalt kiáltványokat, de azzal nem törődünk, hogy azok elolvastassanak illetékes helyen is és még kevesebb a gondunk arra, hogy egy-egy felszinre hozott eszmét megvalósitani igyekezzünk. Igy kifogytunk mi már minden olyan eszközből, a mit a nyelv, a toll nyujthat, tehát folyamodjunk tettekhez, ha bizottságok, gyülésezések nem használnak, a mint hogy nem használnak — forduljunk azokhoz, a kiket bizalmunkkal megtisztelünk. Küszöbön a választás, gyüljünk oda össze mentől számosabban, hozza el mindenki a maga eszméjét, tárja fel azzal, hogy annak megvalósitását várja attól, kit bizalma bevisz oda, a hol tenni lehet, a hol tenni kell, igy azok, a kik beválasztásukat, — ugy a városi képviselő testületbe, mint a kerületi választmányba — ohajtják, valamint azok, a kiket ilyen óhaj kijelentése nélkül is a polgárság bizalmával megtisztel, tudni fogják, hogy mi a kerület kivánsága, mi a kerület érdeke? Erkölcsi kötelességük nekik azon a nyomon haladni, minden igyekezettel azon lenni, hogy az ilyen választó gyüléseken helyesléssel fogadott eszméket megvalósitsanak, a leszámolás órája ugy is elkövetkezik és az uj választáson társadalmi állásra, rokonságra, barátságra való tekintet nélkül ki kell hagyni azokat, a kik — köztudomásulag — megelégedtek megválaszttatásukkal, de nem tettek semmit!

Általános szokás az nálunk, hogy egyes polgártársaink bizalmi tisztséggel tul vannak halmozva, ez nem helyes! Az önkormányzat azért van széles alapokra fektetve, azért van annak annyi ága, hogy a polgároknak lehető nagy zöme részt vehessen benne, ha többen vagyunk — nagyobb sulylyal tudunk fellépni, igy lehetőleg óvakodjunk attól, hogy egy ugyanazon polgártársunkat a városi képviselő testületbe és a kerületi választmányba is bejuttassuk. Mert bármennyire is legyen ez a polgártársunk rátermett ember, bármennyire legyen is képesitve arra, hogy két ilyen bizalmi állást egy és ugyanazon időben

„BUDA és VIDÉKE" TÁRCZÁJA.

A szent Gellérthegyen.

Irta: Pilisy Róza. 1897. nov. 1-én.

Halottak napja van, mindenki siet a temetőbe övéi sirjához. Csak én jövök ide fel a szent Gellérthegyre a kálvária kereszthez, ide helyezem el nefelejts koszorumat, melyet az én halottamnak hoztam, élő halott ő, ide van temetve emléke e kő kereszt alá, itt nyugodjék békében.

Ti boldog emberek, kik ma a temetőbe siettek halottaitokhoz, mi a ti fájdalmitok az enyémhez, a ti fájdalmitok csak gyönyör, hisz kedveseitek meghalt, a hant mindent felejtett, de az én halottam él! s nekem már halott.

Ti boldog emberek, halljátok e imám moraját, hallod-e te, te élő halottam? Hallod-e sohajom a késő éjszakában, mely hozzádszál az én halottamhoz. Ti boldog emberek, tudjátok-e mi az szeretni, és nem szerettetni. Ez az élő halott, hol nincs feltámadás.

Kora tavaszszal volt, én ki imádom a budai hegyeket, szokásom szerént a szt. Gellérthegyen sétáltam, s a kálvária keresztnél imádkoztam, amint imám befejeztem s térdeimről felemelkedém, egy ifju állt mellettem, s félve azt kérdezte — nem zavarta-e imám? — Zavartan mondtam neki nemet, s elsiettem onnan. Ő még sokáig állt ott, mert amint a hegy oldaláról öntudatlanul vissza néztem, láttam, hogy ugyanazon a helyen áll mozdulatlanul.

Szép volt a kora tavasz, tavasz kell a kezdődő szerelemhez.

Nem tudom mi történt velem, egész nap az ifjut láttam, egy perczre sem tudtam másra gondolni, s alig vártam a reggelt, hogy mehessek szokott sétámra, éreztem, tudtam, hogy ott lesz ő akit nem ismerek, akit talán fel se ismernék, ha máshol látnám meg mint ott a kálvária keresztnél Nem csalódtam, amint felértem s a kereszthez akartam menni, már ő ott volt és imádkozott. Igazán zavarban voltam, oda menjek-e! ne-e? amint ő hirtelen felkel, felém jön s azt mondja:

— Asszonyom éreztem, hogy maga jön, s tudja mért imádkoztam? hogy hallgassan meg maga is ne csak az ur Isten, mert ha maga meghallgat, akkor meghallgatott az Ur, s mikor ezeket mondta felnézett az égre, majd reám függesztette szelid szemét, aztán sokáig hallgattunk mindketten.

Hogy mit feleltem neki, már nem tudom, zavarom — s az ő viszontlátása, bátorsága, a deli férfi ki imádkozva vár, a kora tavasz, az illatos rügyek elkábitott, nem tudtam mi történik velem, s mikor hangzatos nevét megmondta, perczekig nem birtam felelni, haboztam, nem tudtam mit tegyek, megmondjam-e nevemet, mig végre ő kiséretét ajánlotta, én még mindég hallgattam, de megindultam mint ha hipnotizált volna, mentünk le, majd fel, aztán vigan kaczagva váltunk el, azt mondva a viszontlátásig holnap. Igy mult el a tavasz, mi nap-nap után találkoztunk, mint két jó pajtás, én őt Bélának szólitám s ő engem szinte keresztnevemen szólitott — Már a nyár közelgett és Béla még mindég az én barátom volt Barátom? nem! sokkal több, szerettük egymást nagyon. Ha az eső esett, össze bujtunk az esernyőnk alá, olykor a gellérthegyi kioszkba mentünk Ha szép nap volt, a fák árnyában terveztük a jövőt. Béla sokszor mondta, várjon csak majd ha a hegyaljában az uj hidon tul meglesz

betöltsön, ő még is csak egy ember marad és minden nemes tulajdonságai mellett sem ér fel két emberrel. Dehát mi itt a székes fővárosban nem is szükölködünk rátermett, érdemes és értelmes polgárokban, nem vagyunk abban a szomoru helyzetben hogy — csak példának okáért emlitem — 40 bizalmi állást 30 polgártársunknak juttassunk, hiszen köztudomásu, hogy minden bizalmi állásra válogathatunk tuczat számra a rátermett egyénekben!?

Nagy baja a mi községi választásunknak, hogy a szabad választás teljesen nem érvényesülhet, a választó közönség nem ismeri egymást igy kénytelen, kelletlen utalva vagyunk egy közbeeső intézményre, a kijelölő bizottságra, és a választók nagy zöme egyszerüen tudomásul veszi, hogy ez a bizottság kiket jelölt ki, azokra adja szavazatát, ugy hogy tulajdonképen nem a nagy választó közönség, hanem a kijelölő bizottság nehány tagja választja ki az érdemeseket, és bár szabad azokat törölni, más nevet beirni, mégis a kiket a kijelölő bizottság jelölt, rendesen azok a megválasztottak. Ezen a dolgon ugy lehetne segiteni, hogy minden bizalmi állásra három polgár jelöltessék és a jelöltek nevei sorshuzás utján megállapitott sorrendben kerüljenek a szavazó lapokra, ekkor azután a választó kitörölhet két harmadrészt akár a saját meggyőződését követi, akár mások rábeszélésének enged. Ez által nem csak azt érjük el, hogy a szabad választás tágabb teret nyer, de egyes tulpártfogolt egyéneknek a bejutása is meg van nehezitve, mert a szavazó polgár minden rábeszélés daczára is szivesebben szavaz arra, kit ismer és a tisztségre rátermettnek tart, mint előtte teljesen ismeretlen egyénre. Alkalmas ez az eljárás arra is, hogy a választókat érdeklődésre sarkalja, a legnagyobb rész soha nem fogja magának azt a fáradtságot venni, de alkalma sem akad arra, hogy a több száz rendesen kétezer felé hajló nevet tartalmazó választók jegyzékét tanulmányozza, de ha egy 30—40 nevet tartalmazó lap jut a kezébe, alig akad olyan választó a ki azt el nem olvassa és kedvet nem kap a kijelöléseket a saját meggyőződése szerint tenni meg!

Általános szokás a székesfővárosban, hogy ott a hol a községi választások érdekében mozgalom indul meg, az egymással szemben álló pártok országos pártpolitikai hitvallás szerint alakulnak, mintha bizony az önkormányzatnak, a községi érdekek szolgálásának valami köze volna ahoz, hogy az országos politikában ki milyen párt állásu?! Hiszen mi a közgyüléseken, a bizottsági és választmányi üléseken községi érdekeket szolgálunk és magát a székesfővárost, vagy annak egyes kerületeit közvetlen érdeklő ügyekben nagyon gyakran vannak egy véleményen azok, kik országos párt politikai kérdésekben egymástól megközelithetetlen távolságban állanak. Mindennapi eset a szakbizottságokban, hogy ugyanazon országos párthoz tartozó egyének egymással szemben találják magukat, igy nincsen annak semmi értelme, hogy egy polgártársunkat, a ki az országos politikában nincsen velünk egy nézeten — csupán ebből az indokból mellőzzük, bár meggyőződésünk, hogy községi ügyekben legjobbjaink, legrátermettebb polgártársunk egyikét ejtjük el benne, meggyőződésünk, hogy az önkormányzat gépezetében a közügynek szolgálatot tehet, és tenne is, ha az általános bizalom felé fordulna. Nemcsak az országos párt politikának de még a személyes ellenszenvnek sem volna szabad községi ügyekben vezető szerepet adni, a ki rátermett, oda való, győzzük le vele szemben személyes ellenszenvünket, politikai pártállásunkat és adjuk rá szavazatunkat!

Igy és csak is igy tudjuk kebelünkből kiválasztani a legalkalmasabb elemeket és igy nyerünk egy olyan testületet, mely szivvel lélekkel a kerület és közvetve a székes-főváros érdekeit szolgálja, igy juthatunk egy testülethez, mely háta megett tudva és érezve a választóközönség nagy tömegét — czéljához segiti a kerületet, igy közeledhetünk Pesthez, hogy hozzá idővel teljesen hasonlók legyünk, igy nem korteskedéssel, hanem közös megállapodásokon alapuló választásokkal nyerünk a választottakban egy olyan hatalmas, tetterős és tenni akaró testületet, mely a budai érdekeket valóban képviseli, kivánságainkat sikerre vezeti, igy fogunk oda jutni, hogy az idegen, a ki székes fővárosunkat meglátogatja — nem fogja kétségbe vonni — hogy a Duna két partján elterülő város egy egységes önkormányzat alatt álló, egyforma elbánásban részesülő egységes város!

Válasszunk tehát korteskedés és politikai érzelmek belekeverése nélkül de együttes akarattal és megfontolással!

---

az óhajtott Pálmaligetet, ott fogom én magát várni. Ugy elbuvok egy nagy pálma levél alá — kereshet ám sokáig amig megtalál. Aztán terveztünk, mi lesz a meleg nyáron, én fürdőre utazom, s maga? kérdezém.

Béla mélabusan nézett reám. Maga fürdőre utazik s én itt maradok, itt marad a mi szt. Gellérthegyünk is. Perczekig komor lett, aztán ezt mondta: — Lássa maga független, senkije sincs, maradjon itt; ide jöhetne nyaralni a Gellérthegyre, én meg feljárnék a biciklimen mindég a mikor szabad leszek.

A biciklijén? kaczagtam az ideán, kaczagtam, de kérését meghallgattam.

A virágok kinyiltak s ujra elhervadtak, én ismertem már a Gellérthegynek minden virágát és tövisét, szivtam a hegynek tetején keletről, délről, minden oldalról ózondús levegőjét, de boldog csak a tavaszszal voltam szerelmünk kezdetén. Mert mikor beállt a nyár én hittem és csalodtam.

És most, amikor e sorokat irom, két könny gördül le szememről arra a dér csipett sirhalomra, mely ott fent a kálvária hegyen az én halottam fedi. Ott van ő eltemetve a Kálvária kereszt alatt, melyre most teszem le a nefelejts koszorút.

Halottak napja van, mindenki siet övéi sirjához a temetőbe.

Emlékeim a szabadságharczából.

Irta: **Dr. Hatala Péter.**

I.

Buda várának ostroma.

Vigan, énekszóval, vonult be Kmetty György tábornok hadosztálya gyönyörü májusi napon, — 4-én — a *vörösvári* ország utról *Buda* utczáiba. A népnek nagyja apraja az utczákra özönlött; dörgő, éljenekkel üdvözölt bennünket; kenyeret, bort, sonkát, szalámit, szivart, zsemlyét szórva közibénk. Kezet fogtak gyalogosokkal, lovasokkal és tűzérekkel. Közénk sorakoztak, átöleltek, velünk haladtak.. mintha a csapatokhoz tartoznának... Katonák, polgárok, férfiak, asszonyok, ifjak gyermekek, vegyes tömegben masiroztunk.. Isten hozott benneteket! Éljen a haza! Éljen a magyar hadsereg! hangzott utcza hoszszant minden ablakból, minden kapuból, minden boltból, mintha az utcza kövei is megelevenedtek volna, akkora volt az örömrivalgás!... Oly határtalan a lelkesülés!... Mi tűzérek voltunk a legfiatalabbak, tizenhat, tizenhét éves bajusztalan diákok... *Jaj de fiatalkák! Eszem a lelküket*, hangzott felenk, meg-meg czirógatták poros arczunkat..

Ily diadallal vonultunk be Budára — a várat ostromolni.

Mi voltunk a várat körülzáró hadseregnek szélső baloldala, s *táborhelyünk Ó-Buda. Öt honvédzászlóaljunk volt:* a 10., 23., 33. 45. és 120. *lovasságunkat a Vilmos huszárok négy százada*, és a *Nádor huszárok két* szazada képezte. *Tüzérségünk két* hat fontos üteg; az egyik lovas a másik, melyben én szolgáltam, gyalogüteg; azonfelül volt egy fél röppentyü ütegünk. Összesen 3350 *gyalogos*, 700 *huszár*, 16 *ágyu*, 4 *röppentyü*.

A hadsereg jobb szárnya, *Aulich* hadteste, a *Dunától a Gellérthegy déli alján* s a *székesfehérvári uton*; azontul *Nagy* Sandor hadteste tanyázott a *Sashegy* lábanál, a *kis Svábhegyig* terjeszkedve. *Knézics* hadteste a *Krisztina* városban táborozott. *Pesten Szekulics* hadteste. Az összes magyar hadsereg létszama: 25,789 gyalogos, 5122 lovas és 142 ágyu vala. *Aulich* hadteste és *Asbóth* hadosztálya az *isaszeghi csata — április 6-ika — után a Rákosra*, illetve *Soroksárra* és *Palotára* jöttek, s innen nyugtalaniták a fővárosban heverő ellenséget. Ez április 24-én elmenekült, csak *Hentzi* tábornokot hagyván Budavárában négy ezer emberrel *Aulich* nyomukban a fővárosba jött, *Asbóth* pedig *Soroksárról* áthuzódott a Csepelszigetre, s *Ercsinél* hidat verve a Dunán, jutott a budai oldalra április 28-án. Utánna vonult *Aulich* hadteste is *május 2-án*.

A többi hadtestek *Komárom felől* jöttek, ezek ugyanis az isaszeghi csata után *Vácznak* tartottak, ott tönkre tevén az osztrak haderőt, április 10-én. — Hat nap mulva *Nagy-Sarlónál* döntő csatában verték meg az ellenséget; mely *Komárom* alul is elmenekült. *Görgei* Komáromban határozta el Budavár ostromát; tehat *Nagy* Sándor hadteste és *Knézicsé* a *Kmetty hadosztály* innen fordultak vissza Budának április 29 én. Igy jutottunk május 4 én Ó Budára. *1849-iki jan. 3 án hagytuk el a fővárost s ötödik hónapra érkeztünk vissza*, bejárván a Stureczen keresztül, dermesztő hidegben, felső Magyarországot egesz a Branyiczkóig; onnan Kassán át Kápolnáig; és ismét vissza a Tiszán át, Tiszafüredtől éjszaknak kanyarodva Tokajon keresztül lejöttünk — ujból a főváros felé, győzedelmes nagy csaták után Hatvan, Hort, Tápióbicske, Isaszegh, Vácz, Nagy-Sarló, Komaromon át Budára. Ide hozott a kikelet... A magyar szabadságharcz tündöklő meteora ekkor ragyogott legszebben!... Három hó mulva, augusztus 20-án már letettük fegyvereinket, a Kmethy hadosztály romjai, Erdélyben, Hátszegnél, az oroszok előtt.... Letünt a gyönyörün tündöklő meteor!...

II.

Déltájban Kmetty a 10. és a 33. honvéd zászlóaljakkal, egy szakasz hnszárral és egy ágyuval, melynél én voltam az irányzó káplár, a Bombatéren elhelyezkedett, támadásra készen. Az ellenségnek talán két ágyuja volt az

utczán, a Kapuczinus templomnál, homok zsákokkal védve, fogadásunkra készen. Az én ágyumat a plébánia épület sarkához helyeztük, hogy onnan a Dunapart mentén lőjjük a lánczhidfőnél levő karósánczot, melyben szinte ágyu volt, és esetleg megakadályozzuk az ellenség gyalogosait, hogy az utczán rohanó honvédeinkre, a Duna mellől oldalt ne támadhassanak. Lőszerkocsink a piacz közepén állott, körüle a huszárok. Egy ideig tétlenül vesztegeltünk. — Néztük a pesti oldalon a Dunához tóduló embertömeget. Ugy látszott, hogy onnan akarták nézni a mi harczjátékunkat... Az ágyukkal való párbajt a Bombatér és Lánczhidfő között.. Avárból egyszerre csak megdördül az ágyu Pest felé, a golyó iszonyut sivit a levegőben, de beleesik a Dunába... Egetverő Éljen hangzott a bátor közönség ajkairól... Másodszor is... harmadszor is... negyedszer is.. röpült a golyó a várfokról Pest felé... de mindig a Dunába hullott, dörgő éljen kiséretében... A várfoki tüzérek ingerkednek a pesti közönséggel, jegyzé meg nevetve ütegparancsnokunk. Mi is nevettünk e furcsa labdázáson... De ime az ötödik golyó már beleröpült a tömegbe, s egy percz alatt üressé lőn a Dunapart, csak *Don Miguel* bakáink maradtak ott. — ötven-hatvan lépésnyire egymástól, puskára támaszkodva, — csatárlánczunk.

Ez volt a nyitány.

S megjött Hentzi válasza Görgeihez: hogy a várat nem adja át.

Tehát tüzeljünk, szólt az ütegparancsnok. Kmetty rohamot vezényelt a szomszéd utczában a Dunaparton eldördült a mi ágyunk, az utczában rohamra doboltak... gyors egymásutánban küldöttük golyóinkat a Lánczhidfőhez... Onnan is válaszoltak. A golyó levágódván, felverte a port s ugy tiz lépésnyire ágyunk előtt ismét levágódva fölöttünk tova repült. Nem irányoztak jól, s ágyunk is, mi is sértetlenek maradtunk. Társaim a plebánia fal mellé ugráltak el, az eldördülő ágyu mellől; én az irányzó, mert baloldalon kelle állanom, a Duna felé tettem egy lépést... Aztán ismét gyorsan helyére toltuk az ágyut, töltöttünk, s két ujjamat odavetve a cső karimájára gyorsan irányoztam, megvillant, eldördült a lövés mikorra az ellenséges golyó ismét csak szokott helyén levágódott s tova röpült.

Az utczáról puska ropogás és kartácsolás hangzott, jeléül, hogy honvédeink kemény harczban előre sietnek a Kapuczinus templom felé. De a várból is, a halász bástyaról éppen fejünk fölött ránk akart ijeszteni Hentzi. Egy nagy bomba repült le, a Bombatérre.. Szerencsére nem a mi lövöldöző, s ide-oda ugráló kis társaságunkra, — hanem a lőszeres kocsink hátsó nagy kereke mellett vágódott le, s áttörve a csatorna vasrácsozatát, oda lent szétpattant, felhányva a csatorna sarát. Szekerészeink, kiszolgált huszarok, rögtön behajtottak a négyfogatu szekérrel, a szemben levő Fehérkereszt kávéház kapualjába. A lőszerünk nem repült a levegőbe, de igen is füstbe ment a győzelem. Kmetty kénytelen volt visszajönni a kapuczinus templomtól. Elég a tüzelésből!... parancsolt reánk... Mi felmozdonyoztunk, az ágyu kocsira ültünk s a huszárokkal egyetemben megindultunk az apáczák zárdája mellett az utczában hazafelé Ó-Budára. De alig látták meg elvonulásunkat a kapuczinus templomtól: ágyugolyókat küldöttek utánunk, erősen pattogtak a kövezeten; az egyik mögöttünk levágódva, fölöttünk elröpülve, épen az ágyunk előtt haladó huszárok közé, egy ló farába csapott; a ló elbukott, de a huszárnak baja nem történt, gyalog sietett tovább a járdán. Mivel a várból is erősen dobálództak a gránátokkal, — szerencsére csak a háztetőkre hullottak s nyakunk közé csupán a házak cserepei — mi gyors vágtatással megindultunk, s meg sem állottunk a Császárfürdőig... *Minek lövessük magunkat ok nélkül*... Haza értünk Ó-Budára... a hegy oldalon álló, s Mária-Czellnek nevezett régi zárda környékére Szomoru hirrel fogadtak, hon maradt társaink; egyik tüzér bajtársunk a *Rózsadombon*, épen midőn a *Bécsi kapura* irányozta ágyuját, az onnan átröpülő golyó fejbe találta... Elsirattuk... eltemettük... Ő volt első halottunk...

III.

A vár körül minden hegyen dörögtek az ágyuk.

Nézzünk körül. Lesiettünk a Dunapartra a hajógyár felé.. A Gellérthegyen a Csillagvizsgáló körül fehér ágyufüst szállott, melyből villámlas czikázott, eldördülvén az ágyuk.

A kis Svábhegyről, a Rózsadombról s a Krisztinaváros fölötti magaslatokról folyton dörgött az agyu, *Hentzi pedig Pestet lövette erősen, azt hivén, hogy ezzel hallgatásra kényszeriti a magyar ütegeket.*

Köztudomásra jutott Görgeinek Hentzihez intézett felhivása, s ennek válasza *Don Quixotte* és fegyverhordozója *Sancho Panza* ismerős alakjaim voltak, mert többször el olvastam Cervantes világhirü regényét. Görgei Hentzit Don Quixottehoz hasonlitotta a hozzá intézett levelében.. Ez a jó guny vala... ezen jót nevettünk... de hogy *magyarnak* mondotta a *kaszárnya hazátlan szülöttét*, habár ezen kaszárnya Debreczenben állott is, *azon megbotránkoztunk*, ... szinte jól esett olvasnunk Hentzi válaszában, hogy nem magyar, hanem Svajczból az osztrák armádiába szakadt, s itt honositott osztrák... Valóban pedig *Janicsár*... Nem is Don Quixottra, hanem egyenesen Sancho Panzára való észjárás nyilatkozik Hentzi válaszának e szavaiban: „... *Felhivom önt Tábornok ur, a budai sánczokra irányzott, teljesen hatástalan tüzeléssel azonnal felhagyni, minthogy én ellenkező esetre, kényszeritve leszek, nehány nap mulva Pest városát hasonlólag ágyuztatni, a mihez oly óriási eszközökkel vagyok ellátva, miszerint ezek használatának, kimaradhatatlan következménye, Pest városának romlása lesz, — s erre már most vagyok kényszeritve, mivel Pestről ágyukkal támadtattam már meg...*“

Tessék elmenni Buda alul különben összebombáztatom Pest'et...

Ez *Hentzi okoskodása*... Jót nevettünk e bárgyu gondolatnak... Ama *hazugságon*, hogy Pestről ágyuval lőttek a magyar tűzérek Budára... már meg sem ütköztünk, a Sancho Panza féle okoskodás után... miként a manchai lovag a szélmalmokat nézte viadoroknak: ugy bizonyára Hentzi is rémlátomásában a Don Miguel bakák puskáit, ott a pesti oldalon vélte ágyuknak, s azoknak megszólalását már hallotta is...

Mig a Hentzi levelét igy birálgattuk, besötétedett, s nem ugyan a mi ágyuink szóltak át Pestről Budára; hanem Hentzi gránátai és bombái röpködtek át egész éjjel, s még hajnalban is Pestre...

Borzasztó éjszakát virrasztánk át és nem ébredénk vidám reggelre!... irta igen találóan május 5-én, a „*Márczius 15-dike*“ Másnapra — május 5-én — Hentzi ismét egy levelet küldött ki a városból, most már nem *Görgeihez* hanem: *Pest lakósaihoz* czimezve. Ide irom: „A budai várnak tegnapi megtámadtatása alkalmával, a vizivárosból intézett ostromnak istápolásául, Pestről ágyulövések történtek a lánczhid ellen, melyek közül mindjárt az első golyók a parti oszlopra estek s hacsak husz lépéssel rövidebbek, meggyújtották volna a négy akna kemenczét, s a nyolczadik világcsoda, a felséges mestermü nem volna többé.

Én eddig *csak kényszeritve és kimélettel feleltem ágyuimmal;* hanem ha a budai polgárházak czéltalan lerombolására intézett megtámadás abba nem hagyatik: ugy minden kiméletnek vége lesz és a vandalizmusról feleljenek azok, *kik egy idegen faktiónak ördögi dühével saját belsejükben dulnak*, — az utókor átkát nem is fogjak kikerülni...

Ezt május 5-én irja, miután 4-én egy délután, s egész éjjel, hajnalig lövette Pestet... Irja a szemtanuknak, a kik tapasztalatból tudták, hogy Pestről még puskával sem lőttek át Budára... Mi a Bombatérről lőttünk ugyan a Lánczhidfőnél levő karósánczra honnan Hentzi is ágyuztatott — de Pestről nem lőtt senki, azt mi a Duna parton láttuk és hallottuk volna... A kérdéses lövegek bizonyára a várból rosz irányzás folytán tévedtek a budai lánczhidfőre... Hentzi szerint sem a Bombatérről, a Vizivárosból jöttek: tehát csak a saját tűzéreinek ügyetlensége dobálta a golyókat illetéktelen helyre.

De hat mire való volt ott a Lánczhidfőnél a négy aknakemencze?...

A várat ezek meg nem védhették,... csakis a hid czéltalan, csakis boszuból történendő felrobbantására készülhettek...

Nemsokára nagy falragaszok jelentek meg a két város utczáin, s olvastuk: *Irányi* Dániel pesti teljhatalmu kormánybiztos, *Patay* István őrnagy térparancsnok *Ságody* Sándor Pest városa alpolgarmesterének aláirásával ki amit ugy is tudtunk, hogy Hentzi levelének tartalma *hazugság*, s ezt erélyesen visszautasitják... Patay őrnagy ur, ugy látszik térparancsnoki kötelességének tartotta még külön a következő *Rendelet* kifüggesztését, de csak saját neve aláirásával:

„*A tegnap este kezdődő, s egész éjen át folyamatban levő, s még most is tartó bombázása Pest városának, nézetem szerint, az által provokáltatott, hogy egyes polgárok, a pesti oldalról átlövöldöztek.*

Ugy a városban, mint a Dunaparton legszigorubban eltiltatik a lövöldözés. A ki tetten éretik, vagy ha a vizsgálat kideriti, hogy lövöldözött, katonai rögtön itélő bíróság által halálra itéltetik!...“

Diákok voltunk, egyetemi hallgatók, nem állhattuk meg, hogy szó nélkül olvassuk a térparancsnok rendeletét!...

Hát Patay lövöldöző puskásait vetágyuknak nézte Hentzi a várból?... Azt irja, hogy *ágyukkal* lőnek rá katonák, nem pedig puskából czivilek!... Igy mulattunk mi Ó Budán az ágyukaszinóban... Hátha holnap: május 6-án, harmadszor is megismétli a hazugságot, mint Hári János az obsitos baka, aki addig és annyiszor emlegette lovát, hogy elvégre is huszárnak hitte már magát... Ezen levél talán Ó-Budára lesz czimezve...

Löttünk-e, ágyukkal Pestről Budára vagy nem...

Hentzinek van-e igaza: vagy Irányinak, Ságodynak s az egész Pestvárosának?... És önmagunknak?.. *Meddig fogja ezt még Hentzi ismételni?*... Vagy talán mi fogjuk elhinni az ő szavára, hogy csakugyan lőttünk: midőn tudjuk, hogy csakugyan nem lőttünk?... Ez volt napi renden... S az ostromnak vigabb oldala... Otthon, gazdáinkkal, s a korcsmákban az asztaltársaságok közt erről beszéltek s boszankodtak ezen impertinenti a miatt...

Eszünkbe jutott, hogy *Vida* a Jelenkor szerkesztője, éppen azon napnak reggelén hirdette a vitéz császári hadseregnek, a *lázadók* feletti döntő győzelmét a Rákoson, a mely napot megelőző késő éjjel és kora hajnalban az utolsó császári katona átment a hajóhidon s azt maguk után felégetvén. April 24-én reggel történt, tehát alig két héttel ezelőtt, hogy *Vidát* egetverő éljenzés ébreszté fel álmából. Az utczán végig száguldó huszárokat üdvözölte a nép... Vida kisompolygott a kerepesi ut végére Aulichhoz, védelmet kérvén személyének. A tábornok teljesitette kivánságát. Igy látta be Vida, hogy a lázadók nem futnak szétveretve hanyatt homlok a Tisza felé. Sőt ellenkezőleg a császáriak menekültek Pestről és Budáról részént Győr Moson felé, részint délnek Horvátországnak... A lázadók a pesti kávéházakban olvasták a jeles lapszerkesztő nagy mondásait.... hazudozásait....

(Vége következik)

A budai vigadó kérdése.

A főváros egyik bizottmányában szóba hozatott a budai vigadó épitésének elejtése. Tánczolni, lakomázni otthon is lehet a család körében olcsóbban, családiasabban, mint

a czifra vigadóban. A város kasszája, az adózók megérzik a százezrekre menő költséget, a köz ügy minden nyeresége nélkül. Nem is kívánunk belőle. Buda, a közérdek egyebet követel. Az előirányzott százezreken vigalmi palota helyett helyezzenek jó karba 8—10 utat s nyissanak meg ugyanannyi ujat a budai bel. területeken. Ebből van haszon, élénkebb lesz a forgalom, jobb a kereset, kedvezőbb az egészségügy. Fontosabbak ezek a tánczolási kaszárnyánál; hogy pedig a budaiaknak javukra szolgál, az ne legyen indok az ellenzésre. Elsőbb a kereset mint a tánczolás, és ha jobb a kereset, ugy is könnyebben tánczolunk vigadó nélkül is. Reméljük, hogy a főváros közgyülése könyörül Budán s a gazdagok tánczolására, vigadozására szánt összeget egyéb hasznos budai czélra fogja forditani még pedig nem a jövő században. A budai dolgokat rendesen „majd"-dal intézik el. Majd csak marad."

A fentebb olvasható sorok oly élénken és találóan beszélnek és tolmácsolják a budaiak méltó elkeseredését, hogy a legszivesebb készséggel vettük fel lapunkba. A mi nézetünk azonban az, hogy nehány uj út nyitásának elhalasztása a legnagyobb mulasztás a mit közhatóság elkövethet és annyi utnak rossz karban hagyása minősithetetlen közigazgatás, de kétségtelennek tartjuk, hogy szinház és vigadó épület Budán *nagyon is szükséges.*

Buda sz. kir. főváros népiskolái az ötvenes és hatvanas években.

Irta: *Hajós Mihály.*

Tudom és érzem, hogy nagy fát mozgatok akkor, mikor épen én akarom visszavarázsolni, ismertetni azt a kort, a mely korban apáink éltek. S hogy még is vállalkoztam erre a nehéz, de igen kedves feladatra, annak története van. Egyik volt tanitóm, *Hofecker* Ferencz, nyugalmazott főv. igazgató tanitó, azzal lepett meg, hogy Buda iskoláiról szóló értesitőket adott át nekem azzal a megbizással, hogy őrizzem meg, esetleg használjam fel. Részint ezekből az 50 es és 60 as években megjelent értesitőkből, részint pedig magának Hofecker bácsinak elbeszéléséből állitottam össze ezt a szerény dolgozatot. Kérem az igen tisztelt olvasókat, ha munkám esetleg hiányos vagy némely adata téves volna, sziveskedjenek eziránt elnézéssel lenni s engem erre figyelmeztetni.

A szabadságharcz leveretése után, mint tudjuk, Budán épen ugy, mint bárhol az országban, a tanitás nyelve a német volt Magyarország fővárosa: Buda, akkor olyan képet mutatott, mintha valami kis, tizedrangu városkája lett volna az osztrák birodalomnak — Magyar szó nem volt hallható sem az életben, sem az iskolában.

Már az 1849. év végén Kovács Pál, a budai iskolák felügyelője a német nyelvet oktatási nyelvvé tette azzal a megokolással, hogy miután Buda város lakosságának legnagyobb része németajku, a magyar nyelvnek tanitását szüntessék be s az iskolai jegyzőkönyveket is németül vezessék. A tanitók maguk folytonos gyanusitgatásnak, ármánykodásnak voltak kitéve. Hadbiróság elé állitás napirenden volt, mely biróság elé idézés is már majdnem egyenlő volt az amugy is savanyu kenyér elvesztésével. — Amde ezen kényszerhelyzetben is voltak magyar érzelmü tanitók, kiknek nagy részük volt abban, hogy abban az időben nem lett érzelmeiben is németté a lakosság, és a tanitóságé az oroszlánrésze az érdemnek, hogy rövid 30—35 év alatt ismét magyarrá lett Buda.

Az értesitők közül az elsőnek a czime: „*Uibersicht aller Normal- und Elementarschulen in der königl. freien Hauptstadt Ofen und Altofen für das Schuljahr 1852—53.*" Vékony füzetecske, mely csak statisztikai adatokat tartalmaz. A mint belepillantottam, rögtön szemembe ötlött a krisztinavarosi iskola „Gehilfs Lehrer"-je: *Schnöller Jakab*, ki Budapestnek ma napság legöregebb tanitója Ma is tanit s a Bezerédy-utczai iskolába van beosztva. Kerestem benne még ma is élő tanitót, de nem találtam. Az iskolák ideiglenes igazgatója *Rudolf* Vincze, apátplébános volt. Volt Budán 7 városi, 1 szerb, 1 izraelita, 1 magyar nemzetiségi és 4 magán elemi iskola, 1 főelemi iskola, 1 rajz, 1 zene és 1 torna iskola, 4 óvoda. Ó Budán 1 városi 1 izraelita, magániskola és 3 óvoda. A nemzetiségi iskolát, hol a magyar nyelvet is tanitották, Marczibányi alapitotta, mely alapitványnak kamatait a „szt. Erzsébet iskola" tanitóinak jobb javadalmazására forditották. Ez az iskola a mai Kapuczinus-téri iskola előde volt. Főtanitója annak idején *Pribaum* Mihály volt

Az elemi iskolákban *Oberlehrer* és *Unterlehrer*, a várbeli főelemi iskolában pedig *Professor* tanitott. A főelemi iskola 4 osztályu volt, sőt a 4. osztály 2 évfolyamból állott. A várbeli főelemi iskolát kivéve, az iskolák 1—2—3 osztályuak voltak. Piarista Professorok tanitottak itt és pedig Rappensberger Kajetán Plank Elek, Riedl György, Maschek Bernát és Wimmer Ferencz. A krisztinavárosi iskolában Reigl Antal, a tabániban Abel Márton, Doppler Antal, a viziválosiban Miller Pál, Weisz Ferencz, Hengl Bálint, az országutiban Derlik József, az ujlakiban Göth Márton az óbudaiban Stacke István, Hofecker János neveivel találkozunk. Járt az iskolába 2839 fiu és 1965 leány. Tanitott a városi iskolákban 5 professor, 11 fő, 17 altanitó és 12 hitoktató. Az összes iskolakban 70 tanerő működött

A tanitók fizetése a következő volt A főtanitónak, ki egyszersmind rendesen kántor is volt, 200—250 frt fizetése volt és a kezdő tanuló gyermekektől fejenként 6, az olvasni és irni tudóktól 12 krt kapott, ebből azonban a segédtanitót is el kellett látnia lakással és élelemmel. A segédtanitók 50 frtot kaptak a város pénztárából. A főtanitó összes jövedelme a stólával együtt alig haladta meg az 500 frtot. A segédtanitók a tanitáson kivül a kántori teendőkben is kötelesek voltak segédkezni.

Az 1854—55. tanévben már *Hofecker* Ferencz nevével is találkozunk Ez évben már a várbeli főelemi iskola mellé 2 osztályu alreáliskolát csatoltak.

E két értesitőnél sokkal terjedelmesebb az 1855—56 évi. A „Schulnachrichten" rovat alatt igen érdekes dolgokat találunk. Az iskolai év október 1-től aug. 30 ig tartott. A felekezeti jellegü iskolákban igen nagy gondot forditottak a vallásos nevelésre és a hittan tanitására. A zord téli napok kivételével a gyermekek naponként jártak templomba misére, hol egyházi énekeket énekeltek. Az első áldozás nagy fénynyel ment végbe, az értesitő *Kriegler* József igazgató azon beszédét is közli, melyet az első áldozáskor mondott.

Egy másik beszédet is közöl az értesitő, *Haas* Mihály, apát iskolatanácsos a várbeli főelemi iskola zászló-szentelési ünnepén mondott szónoklatot. — Mély vallásosság vonul e beszéden keresztül, mi közben a gyermekeket szorgalomra, istenfélő magaviseletre inti, a szülőket figyelmezteti, hogy gyermekeik érdekében is kerüljenek minden roszat, hogy gyermekeik a roszat ne lássák, mert ha ők roszat nem látnak, nem hallanak bünbe sem fognak esni soha. — Rudolf trónörökös születését az összes iskolák Te Deummal ünnepelték.

A tanitás a cs. kir. közoktatásügyi kormány által előirt tan- és segédkönyvek alapján történt. A tanitási nyelv a német volt, de a magyar nyelvet is tanitották minden fokon. Az illireket a német nyelv mellett hetenként kétszer saját anyanyelvükön oktatták. Kimondotta az iskolatanács, hogy azokat a szülőket a jövőben kétszeres táppénz fizetésével bünteti, kik gyermekeiket iskolába nem járatják Ez azonban csak papiroson maradt, értesülésem szerint egyszer sem alkalmazták. Azontul pedig a havi 20 és 12 krnyi (pengő pénzben) tandijat a város pénztárba kellett fizetni, a tanszemélyzet pedig évi fizetésben részesült. A főtanitó fizetése 500—600, az altanitóé 200—300 frt volt, ezen kivül minden tanitó szabad lakást és bizonyos faátalányt kapott. Azok a főtanitók, kik nem voltak kantorok is egyszersmind, megjegyzem, hogy ilyen csak 2—3 volt, valamivel több fizetésben részesültek mivel semmi mellékes jövedelmük nem volt. — Az iskolafelügyeletet egyes kiküldöttek gyakorolták, kik tapasztalataikról jelentést tettek az igazgatónak és a hatóságnak. Ilyenek voltak Stern Mór, Pflüger Ferencz, Kauermann Ferencz Christen András, Zehetner Mihály és Schuhmayer István A vizsgálatok alkalmával ajándékképen pénzt, könyvet, vagy szent képeket osztottak szet. A szorgalmas tanulók nevet az aranykönyvbe irták be Az iskolák felszerelése igen gyatra volt. — A tanitói értekezleteket vallásos énekkel nyitották meg, és azon felolvasásokat tartottak a tanitók.

Tanitói könyvtár is volt, melyre Buda tanácsa évenként 20 pengő frtot adott. — Az ismétlő iskolát vasárnap tartották. Az elemi iskolákban a leányokat némi dijazás mellett a tanitók nejei kézi munkára is oktatták. A statisztikai adatok majdnem minden értesitőben ugyanazok. Ez évben már Stauffer Adolf nevét is megtaláljuk az altanitók között.

Mint ezekből látható az oktatásügy és a tanitók helyzete 1854—56 években határozott javulásnak indult.

(Vége következik.)

Egy helyes inditvány.

Mint már közöltük Istvánffy Gyula a kitünő festőművész székes fővárosunk polgármesteri hivatalához 36,837/97. eln sz. a. nagy fontosságu ajánlat-kéréssel járult, a mely például véve a nagyobb világvárosokban már létező ilyen intézményeket, óhajtaná páratlan szépségü fővárosunk fejlődésének érdekes s az utókor sőt a mostani nemzedék előtt is belátthatatlan becsü változás stadiumait megörökiteni.

Nevezett képiró ajánlkozik próbaképp egy évre, *hogy alkalmazná a főváros mit festőt*, olykép, hogy egy meghatarozandó 80—100 frt havi dij fejében szin és rajz vázlatokban maradandó becsü, (hisz a fotografia élete alig 20—25 év) s idővel okmányoknál becsesebb felvételeket eszközölhessen.

A kegyelet a mult iránt minálunk ugyis nevelésünk aesthetikai oldalát illetőleg oly vándál kegyetlen, — hisz még egy Walhalánk sincs — s felséges Urunk királyunk, jóságos atyai intelmét (a 10 szobor) lehetetlen, hogy nemzeti nagy létünkre való tekintettel nemzeti speciális művészi érdekeinkre való tekintettel, — mégis európai jogosult létünk konstatálva van — az összes nemzeti aj művészetünk érdekében, a mely teljesen eltért az ős ösvényről, s a nemzetközi nagyságok bálványozása másolására fajult irodalom, tudomány, festészet, mind kopiros, s idegen isteneket tömjénez, intézményeink, állam társulatok, a nagyzás hobortjainak komédiáit divattá tették az ős magyar isten adta tehetségeket dehaturalizálták, elkorcsositották.

Az országos Magyar Képzőművészeti társaság a grand artban buvárkodik, a Műbarátok köre oly óriási területén bolyong, a melynek herkulesi területen a magyar nemzeti genius fiatal muzsája eltéved. A Nemzeti Szalon ósdi s alkoholizmussal telitett levegője kiöl. A *Jókai*, — *Feszty*, *Telepy* művészeti részvény társulata pólyák közt sir

Az állam budgetje a külföld egész és félnagyságait gyarapitja, vásárolván évenkint a külföldtől ezreken 1—2 művet, s par koldus filléren magyar művésztől tuczat számra protege-ktől akkor is.

Remény és örömmel üdvözöljük Istvánffy tervét, mely nemzeti állapotunk, sajátságos viszonyainkkal számolva végre valahára a nemzeti talajt felszántani, művelni szándékozik.

Évenkint 180,000—200 ezer forintunk Bécsbe vándorol olajnyomatokért, — csak Kossuth halála alkalmával addig készülődött gyülésezett a Nemzeti Szalon, mig egy bécsi agens 80 ezer frtot juttatott főnöke zsebébe megrendelésekkel.

Az állam s a meglevő intézményeink ösztöndijakkal kábitják, mételyezik meg rózsás fellegek közt megindulo fiatal tehetségeinket, külföldre idegen Istenek imádására sarkalva művészeinket.

Ki ismeri, ki utazta be szép magyar hazánkat? mennyi kincs, mennyi feldolgozandó páratlan speciális örök szépségü motiv!

Ki ismeri fővárosunknak vidékét, a budai őserejü vidékét? Anglia az iskolásokkal kisebb nagyobb sétákat tesz — s tanul, ismerni tanulja legigazabb barátját, hazája faunáját, vegetatiójat alakulását s halad az az üzletnép a művészetben oly tempóban, mely már nem csak speciális, de a művészetben a jövő reménye is

Miért? most nem kopiroz, de nemes értelemben sovinista s eredeti a nemzeti sajátságok kifolyása.

Magyarország, szép hazám, kincses Kánaánom, de sajnallak, hogy vezetőid nem találtak még meg. De mégis az a 200,000 frt elég, amit áldozol művészetre s önhibád, hogy verklin tánczolsz, mikor magyar dalaid a világot bájolják el; — ébredj öntudatra. Rázd le a peneszt magadról s nehány hó alatt a nemzeti művészet palántája életre fog kelni.

Ilyen vállalkozás az Istvánffy-é. Budapest, Buda és vidéke természet szépségeinek megörökitése a fővárosi muzeum részére. A vidéki városok ezt copirozni fogják, s tegyék, a nemzet szive a főváros ennek lüktetése a nemzettestben érezhető lesz

És lesznek nemcsak a fővárosban, de a vidéken is Valhaláink, nagyjainknak templomai a széles hazában s a réteg, a mely nem ezrekkel bir, összesegben kétszázezrekkel áldoz évenként, de ugy, mint a bajor, a hol alig található „öldruck“ vázlatokat fog vásárolni, — műveket, a melyben a lélek, magyar szellem szól hozzá, a művészeknek lesz kenyerök s kifejlődik az egész vonalon, ha csak a bürokratizmus szörnye reá nem nehezül: a nemzeti, a lélek virágának fejlődése, a magyar összművészet.

Istvánffy terve, szerint ő és mások megörökitnék Budapest, Buda és felséges szépséges vidéke tájszépségeit.

A városi muzeum talán csak nem fog örökre egy nyugalmazott számtiszt kezében maradni.

Toldy főlevéltárnok ur szerint csak nem állhatunk a nemzet elé...de bizony álljunk! A gyermek, legyen az tót, zsidó, német, magyar, mindég érdekes s épen az az érdekes, mert a gyermekből jó gondozással ifju, férfi lesz, — ne nagyzoljunk, — megyei, városi, muzeumainkkal akár-mikor kezdjék, — de kezdjünk egészséges alapon létesiteni eredetit.

Istvánffy ugy tervezi, hogy ez a megörökitendő részletek cinkografirozva illusztrált lapjaink utján értékesithetők volnának, sőt, egy művészi szinvonalon álló fő- és székváros — s vidéke kalauz-ának embriója lehetnének

A vidék szűz talaja, melyet a nagy város gőze nem rombolt még meg, utánozni fogja.

Buda és vidéke! nagy szó, nemzeti esthetikusi leghatalmasabb ütőerőnk. Miért ne lehetne Budán magyar Oxford, nagy nemzeti tudomány, nagy nemzeti művészet?

Csináljunk Budán egy szalónt, *ha a pesti nem fungál.* Hassunk a nemzetre, de legyünk sovinisták, legyünk magyarok s ne másoljunk meglevő rosszat csupán.

A nemzet tárt karu — 200,000 frt erejéig biztositék. Erre számitunk. Ebben van reménységünk.

Fekete József.

A magyar nevelésügy történetében előkelő helyet vivott ki magának küzdelmekben gazdag életében Fekete József barátunk, kinek halála hirére az I. kerületi polgári körön, a krisztinavárosi főgymnásiumon és Budapest főváros székházán tüzték ki a gyászlobogót.

Nyilvános élete érdemeknek gazdag sorozata Nem csak tanitott, de nevelt is. A kik gyermekeiket az ő nevelőintézetébe adták, azok közelről tapasztalták azt a ritka adományt az ő nevelési rendszerét.

Első főgymnásiumát és internátusát cselszövényei, csuszás, mászás és rászedések utján hóditották el tőle. Ő maga végtelen jó ember volt, bizott az emberekben, kik e bizalommal rutul visszaéltek.

Nem csüggedett el, ujra kezdte és ha nem is egészben, de jó részben győzött az őt folytonosan üldöző cselszövények felett, a melyek siettették azt, hogy az életerős ember hamarább fejezze be munkás életét.

Az ifjusági irodalomban sikeresen működött szerkesztett és áldozatokkal adott ki egy olyan ifjusági lapot, mely magas szinvonalon állt és ma is az, értékes, tartalmas emlék

Irók, művészek, kiváló férfiak voltak a barátai annak az embernek, ki csupa szív, szeretet és kedvesség volt, s a ki megosztotta élete nehezebb viszonyaiban is jó pajtásaival az utolsó garasát.

Sokszor fosztották ki életében őt azok, kik magokat szivébe barátsággal behizelegték. Mert ő igazi barát volt s leginkább boldogult Balázs Sándornak mutatta ki példásan a barátságot.

Balázs Sándorral szerkesztette és adta ki „Magyar Posta“ néven az első krajczáros ujságot, a mi azonban akkor még nem tudott a közönségbe férkőzni

Az állat- és növényhonositó társaság megalapitásában részt vett és azért folytonosan érdeklődött, lelkesedett.

Mikor a nőképző egylet intézete megnyilt annak tanárául hivták meg s a tanári kar jegyzője volt.

Szakmája a mathesis volt, mit nagyon alaposan értett s nevezetes bankok kérték fel többször könyvszakértőnek...

A mi tervünk nem elegendő arra, hogy egy oly életrajzot adjunk róla a miben érdemeit teljesen felsorolhatnánk, de feljegyezzük ezeket, hogy annál inkább mérlegelhessék barátai, ismerősei és kulisza között rejtőző ellenségei az ő nagyságát.

Intézetével Budára költözött, hol valódi jótétemény volt ennek létezése. Itt mint dr. babarci Schwarzer Ottó egyik legjobb barátját csakhamar megkedveltek és szerették azt az embert a kinek fényes tulajdonait még fényesebbé tette, hogy anynyi epéje sem volt, mint egy galambnak.

A Buda és Vidéke terjesztése érdekében mindent elkövetett és e lapok szerkesztőjét negyed századon keresztül tisztelte meg barátságával.

Talán ha oly közel nem állt volna szivemhez, ugy jobban tudnám a fájdalmat, a veszteséget ecsetelni...

A sok zaklatást szenvedő ember intézetének vezetését jó kezekbe téve le, Boglárra vonult, hogy ott magát kipihenhesse, de e pihenést a leghosszabb pihenés, a halál váltotta meg. Haláláról az intézet tanári kara és ifjusága adott ki gyászjelentést. — Mindenét jótékony czélokra hagyta.

Ravatalát elboritották koszorukkal, az intézet ifjusága és tanári kara, barátai a boglári iskola stb.

Szép koszorut helyezett az I. kerületi polgári kör kedves és feledhetetlen tagja koporsójára.

A temetés megható részvéttel folyt le. Ott volt a boglári és szomszéd községbeli intelligentia, dr babarczi Schwarzer Ottó, Kecsanovics József, Tillman Lajos, Chiszér János, Illek Vincze Hatala Péter, Erdélyi Gyula és sok mások, s az egész falu népessége. A koporsót a boglári ipartestület fáklyákat lobogtatva vállon vitte a temetőbe, a szép költői fekvésü temetőbe, hol a végső Isten hozzádot mondtuk el a mi kedves barátunknak, kiről sokáig fogunk emlékezni, mint legjobbjaink egyikéről.

E. Gy.

Arvák a jótevők sirjánál.

A vizivárosi temetőben diszes siremlék hirdeti volt Buda sz kir. főváros egykori polgárának, a derék hazafinak *Mayer Ferenczenek* elhunytát. — Halhatatlanná tette nevét a megboldogult örökre azon nagyszerű alapitványával, melyet halála előtt oly czélból tett le, hogy abból szegénységben hátrahagyott, Budán lakó szülők árva gyermekei neveltessenek. — Ott áll a Városmajor-utczában a diszes épület e felirattal: „Mayer Ferencz árvaház“ s 11 év óta nyujt menedéket és gondos nevelést a szegény árváknak.

Halottak napján az árvaház növendékei megszoktak emlékezni intézetük nagynevü megalapitójáról; kimennek sirjához s imával és énekkel rójak le hálajok és kegyeletök adóját a nagy férfiu iránt.

Gyászlobogó alatt vonult ki az idén is (nov 1.) mind a 75 árva a temetőbe s körülállva a sirt három-szólamu karénekkel nyitották meg a gyászünnepélyt.

Az ének elhangzása után *Somlyay József* árvaházi igazgató, a következő beszédet intézte az egybegyültekhez:

„Emlékezni jöttünk e sirhalomhoz. Emlékezni hálás szivvel és szent érzelemmel ama férfiura, kinek csontjai immár 40 év óta porlanak e sötét hant alatt.

Az emlékezet világánál megjelenik előttünk dicsőült szelleme Mayer Ferenczneknek, a vitéz tábornoknak, a nemes szivü emberbarátnak a székesfővárosi „Mayer-árvaház“ nagylelkü megalapitójának.

Látjuk őt, mint tör előre nemes buzgalommal s bőséges tudással a katonai pályán; látjuk őt, miként engedelmeskedik készséggel legfőbb parancsolójának, s veszély idején miként fog fegyvert hősies bátorsággal a trón és a haza védelmére.

De látjuk őt, mint szelid őrangyalt is, az igaz szeretet élő géniuszát, kinek szive megnyilik a nyomor láttára s osztja kincsét, osztja áldásait néman, önzetlenül az elhagyottakra, a szegény árvákra.

Fájó érzés támad lelkünkben . . . . . Szeretnők megragadni s könnyeinkkel áztatni azt a kezet, mely életében annyi jót tett s oly sok keserves könnyet felszáritott.

Nem háborgatjuk a nyugvó hamvakat!

Annak a holt kéznek meleg ölelését, annak a hült szivnek égő szeretetét érezzük lelkünkben 40 év multán is

És fellobog lelkünkben a szeretet lángja s bevilágit mélyen e sir üregébe. Ima száll keblünkből a Mindenek Urához:

Oh áldd meg Istenünk elporladt hamvait a mi Jótevőnknek s engedd, hogy szelleme sokáig hevitse minden jóra, szépre a mi lelkeinket . . . . Amen!“

Az árvák háromszólamu gyászéneke követte e beszédet, mely után Takácsy Jenő árva polg. isk. IV. oszt. tanuló, mondott buzgó imát társai nevében az elhúnyt lelkiüdveért. — A szomoru ünnepélyt az árvák gyász éneke zárta be. — A diszesen felékitett, megkoszoruzott és kivilágitott sirnál két-két árva felváltva imádkozott az est beálltáig.

Felkeresték még az árvák a temetőben Walheim Jánosnak, az intézet első gondnokának, valamint dr. Schwartzer Ferenczneknek, a Krisztinavárosi iskolaszék sok éven át volt buzgó elnökének sirját is s mindkét helyen imával rótták le hálájokat az elhunyt jótevők iránt.

Egy elhagyott sirhoz zarándokoltak még el az árvák az esti órákban. Bernáth József, tudós és vagyonos budai polgárnak sirja ez, ki öt évvel ezelőtt hunyt el, összes vagyonát az árvaháznak hagyván. A vagyont, mely közel 40 ezer frt., a főváros még át nem vehette, per alatt áll. — A sirt sem a távoli

rokon, ki a hagyatékot perli, sem a főváros nem gondozza. Az árvák mindemellett felkeresték az elhagyott sirt, koszorut tettek a korhadó sirkeresztre s mécsek világa mellett gyász éneket zengve imádkoztak buzgón az Egek Urához annak lelki üdvéért, ki földi életének utolsó perczeit is az árváknak szánta s rólok kivánt minden vagyonával gondoskodni

Legyenek áldva örökre az elhunyt jótevők porlandó hamvai.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Tigyi Sándor.

Egy végzetes családi szomorujáték végső elenetéről adtak hirt a lapok. A nagy közönség érdekesség vadászata ismét jóllakhatott egy megrenditő eseménynyel, mit felczifráztak mindenféle valószinütlenséggel, megsértve vele azok emlékét kik életökben annyit szenvedtek. Azok a kik a két kiszenvedettet közelebbről ismerték, a gyászos történetben érző szivvel osztoznak. *Tigyi Sándor* és *neje* halála különösen azokat rázta meg, kik vergődésöket látták de annyi eszközzel nem rendelkeztek, hogy helyzetökön gyökeresen segithettek volna... Ötvenhét éves ember hiában kopogtat munkáért, az nem oly könnyen kap, kivált ha egyszersmind oly szervezeti betegsége van, mint szivbaj — mely miatt mindenre nem vállalkozhatik. Mi nem ismételjük kedves és régi barátunk és neje elvesztének kinos részleteit. Itt is a társadalom helyezhető vád alá, mely a tollal munkálkodónak még mostohább szülője, mint a kézimunkásnak *Tigyi Sándor* befolyásos ismerői, kartársai látták a hanyatlást, meghallgatták, ha állást kért, de nem segitették hozzá, daczára, hogy *Deák Ferencz* rokona volt. Hányan és hányan gyümölcsöztették szerencsésen ezt a rokonságot. Tigyi Sándor tudott szélkülözni, de szerénysége nem hagyta el soha. Kora ifjuságától kezdődik a saját magával és a társadalommal való meghasonlás. A gazdasági pályára lépett és gyakornokoskodott. A hatvanas évek mozgalmas, hazafias hangulata a fővárosba vonzotta. Jó barátságot kötött nemes irókkal és politikusokkal és tulérzékeny szive átszenvedte, átérezte a haza bajait és szenvedéseit. Többet aggódott a haza, mint a saját sorsáért. Minden lelkes mozgalomban ott volt, ha állásába került is. Ha politikai véleménye és hivatala között kellett választani a büszke ember nem irtózva a bekövetkezhető sanyaruságtól, politikai véleménye mellé állt. Ezért volt oly változatos pályája. *1892-ben esküdött meg feleségével Május 19-én a II-ik kerületi országuti kapuczinus templomban.* A lapok elég könnyelmüen meghurczolták az ő szeretett frigyőket is....Tigyi Sándor a költők barátja, költői lélek volt. A pénzről is azt hitte, mint az ifjuságról, hogy örökké tart, ugy nem ismerte a pénz értékét, mint az életét. Önmagával való meghasonlása csak oly természetes mint az olyan utas elégedetlensége, ki Mekkába indul és Peránál tovább jutni nem tud Ő is messzebb akart érni, de sok féle körülmények miatt korán szenvedett hajótörést. Elindult, elindult de valami fatum mindig közbe lépett, a mi érzékeny természetét még érzékenyebbé tette. A sors az utolsó három évben mindinkább siettette élete drámájának megoldását. A jószivü és kissé könnyelmü emberek szép és nem hasznos tulajdonai siettetik a drámát. Feleségét szerette. Ez a derék nő volt az ő életének utolsó regénye, szerette annyira, hogy nem tudta itt hagyni az életben... Az asszony viszont szerette férjét, még a ravatalon is mosolygott. *Tigyi Sándort* az utolsó evekben növére és ennek férje Koczányi Sándor áldozatkészen tartották meg az életnek. A meghasonlott kedély azonban nem tudta lelkének egyensulyát megtalálni, kibillent és elkövette a szomorú tettet. Ember mit birálhatja az embert, az a törékeny edény, mit embernek nevezünk, a más sorsán itélkezve tudja e mikor, hol és hogy törik el? Kalács nélkül keveset ér a a tanács. A mi barátunk, ki elfáradtan érkezett közénk, hogy Buda és vidéke emelése és magyarositása érdekében dolgozzék, sok, nagyon sok tanácsot kapott, és kalács nélkül is büszkén, sorsát, fájdalmát magába zárva, nem panaszkodva érlelte magában a sötét tervet, mit végre hajtott. *Még is kellene lenni a társadalomban olyan intézménynek mely meg tudná becsülni és felhasználni az ember anyagot ép ugy mint a földmivelés az állat anyagot.* Ha ilyen intézményünk lenne, ugy munkával, mindenkinek az erejéhez való munkával, apasztani lehetne az ilyen gyászos történetek számát... A mi Tigyi Sándor barátunk sorsában igazolódik az, hogy ilyen intézményre szükség van.

Nyugodjék békével szeretett nejével együtt!

Különfélék.

— **Budai magyarositó egyesület.** Az a nagy hangverseny, melyről mult számunkban emlékeztünk és a melynek jövedelmét Buda és környéke magyarositása czéljaira forditják egyuttal a *budai magyarositó egyesület* alakulásával lesz összefoglalva. A szervezkedés és előkészités élén *Vecsey Lajos házbirtokos, Gálffy Lajos* zöldmáli birtokos, *Dr. Barthos Andor* ministeri titkár állanak.

— **A budai tanitó egyletből.** A budai tanitók nagy munkaerőt s kiváló képzettségét leghivebben tükrözik vissza azok a tartalmas közgyülések, melyeket szakirányu egyesületükben időközönként tartanak. Ezek a közgyülések mindig igen látogatottak. A mult hetin is jelen volt mintegy 50—60 tag, a kik nagy érdeklődéssel hallgatták Rákos István szabad előadását az elemi rajzoktatás módszeréről. Ez az érdekes előadás élénk szak. szerüvitára adott okot a melyben részt vettek Böngérfi János, Szabó Lajos és mások. — Tanulságos felolvasást tartott ezt megelőzőleg Hajós Mihály föv tanitó, lapunk szorgalmas tollu munkatársa „Buda sz. kir. főváros iskolái az 50—60-as években“ czimmel. Alapos tanulmányra való dolgozatát lapunknak engedte át közlésre, a mi neki e helyen is köszönetet mondunk. Az emlitett közgyülés sajnálattal vette tudomásul Farkas József, egyesületi elnöknek lemondását, s mivel Farkas alatt a budai tanitó egylet valóban szépen virágzott, küldöttségileg fogják őt felkérni lemondásának visszavonására. — Mult számunkban emlitettük már, hogy a budai tanitóegylet Somlyay József, árvaházi igazgatót nagy érdemeinél fogva tiszteletbeli taggá választotta. Méltó embert ért e szép megtisztelés! A budai tanitó egylet vagyoni állapota ez időszerint: 6580 frt 02 kr.

— **Hirek a budai Könyvtárból.** Ez a fiatal budai kulturintézmény mind jobban és jobban erősödik s igy fontos rendeltetésének mindig nagyobb mértékben tesz eleget. Legutóbb tartott őszi mulatsága alkalmából, mely a könyvtár alapjának mintegy 250 frtot jövedelmezett, Wirker Rezső úr 2 drb lövészegyesület részvényt (á 10 frt) és nagyobb mennyiségü könyvet ajándékozott a könyvtárnak. Bár minél többen követnék ezt a nemes szép példát! Az egyesület választmánya legutóbb elhatározta, hogy meglevő könyvállományának egy részéből munkás könyvtárt létesit, illetve ilyennek létesitése czéljából érintkezésbe lép a budai iparossegédek egyesületével E czélból olvasótermet fog berendezni, melyben a munkásnép hasznosan töltse el a vasárnapi időt. Az olvasóterem átengedéseért az elnökség megkeresést intézett a székesfőváros tanácsához. (Üdvözöljük ezt a nemes törekvést! A derék egyesület ezzel a lépéssel valóban igazi rendeltetésének terére lép. Szerk.) — A budai könyvtáregyesület legközelebb megnyitja tartalmas szakkönyvtárát is, melynek terjedelmes czimjegyzékéből most nyomják az utolsó iveket. A népkönyvtár eddig igen nagy látogatottságnak örvend. Némely könyvtári órára 50—60 olvasó is jelentkezik. A könyvtáregyesület rendes tagjainak száma ez időszerint 270. Rendes tagok évi 2 frtot fizetnek, melyért a könyvtárt díjmentesen használhatják. Tagul való jelentkezések II ker. Toldy Ferenczutcza 64. sz. a. intézendők. — E derék egyesület nagy fontosságu hivatását Wlassics Gyula kultuszminiszter is méltányolván, fenntartására — mint értesülünk — egyelőre évi 100 frtnyi államsegélyt utalványozott. — Örvendetes haladását és gyarapodását e derék intézménynek most már csak szükké váltsalkalmatlan egyesületi helyisége gátolja. Hisszük, hogy az illetékes köröknek erre a gátló körülményre is hovatovább reáirányul jóakaró figyelme.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— Olvasóink figyelmébe ajánljuk a mai számunk hirdetési rovatában levő Szabó Lajos fiatal törekvő füszer bor és csemege üzletét, a hol előzékeny kiszolgálás mellett a hirdetésben meg jelölt árukon kivül a legfinomabb rum bor és tea kapható. Fa és poroszszén raktára van, minden megrendelés házhoz szállittatik.

— Előkelő családok leányai számára nyitott krisztinavárosi műszabászati iskolában még két növendék felvétetik.

— **Kiadó lakások:** Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzéket adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadó lakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.

— *Nyilatkozat — Benke Bélával* — a *Buda és Vidékének* semmi összeköttetése nincs. Lakását nem tudjuk. A ki tudja irja meg a kiadóhivatalnak, hogy a számos kérdezősködőknek avval szolgálhassunk. A *Buda és Vidéke* kiadóhivatala.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA
Szerkesztők: **Koncsek Lajos, Henszler László.**

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü **gyógy fürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel,** 200 **kényelmes** lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

A budapesti vasuti vonatok.

A vonatok indulása Budapestről.

Érvényes 1897. évi október hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
● 902	12	20	k. e. v.	Konstantinápoly
✚ 102	12	40	„	Bécs, Páris, London
30	6	15	v. v.	N.-Kanizsa
10	6	50	sz. v.	Bécs, Graz
304	7	00	gy. v.	Ruttka, Berlin
1002	7	15	„	Zágr., Fiume, Róma
402	7	20	„	Kassa, Munkács
903	7	35	sz. v.	Belgrád, Brod
1508	7	40	„	Kassa, Poprád-Felka
1008	8	00	„	Zágráb, Fiume, Pécs
604	8	05	„	Arad, Brassó
503	8	30	„	Kolozsvár, Brassó
6	8	50	gy. v.	Bécs, Graz
408	8	50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
306	9	20	„	Ruttka, Berlin
1708	9	40	„	M.-Sziget, Stanislau
O1026	10	30	v. v.	Budafok

délután

310	12	35	sz. v.	Hatvan
1302	1	45	gy. v.	Fehring, Graz
602	1	55	„	Arad, Tövis, Brassó
504	2	15	„	Tövis, Kőrösmező
4	2	20	„	Bécs, Páris
16	2	30	sz. v.	Bicske
404	2	35	gy. v.	Kassa, M-Sziget, Lemberg
904	2	40	„	Belgrád, Eszék, Bród
312	2	45	sz. v.	Hatvan,
510	2	55	„	Szolnok,
1004	3	00	gy. v.	Zágráb, Fiume
1022	3	20	v. v.	Adony-Szab. Paks
302	3	45	gy. v.	Ruttka, Berlin
910	4	00	sz. v.	Szabadka
12	4	30	„	Győr
308	5	20	„	Fülek, Ruttka
508	5	45	„	Kolozsvár, Brassó
318	6	25	„	Hatvan
1706	7	05	„	M.-Sziget, Stanislau
18	7	15	„	N.-Kanizsa
1503	8	00	„	Kassa, Poprád-Felka
1003	8	30	„	Zágr., Fiume, Eszék
403	8	40	„	Ungvár, Lemberg
48	9	10	tszsz.	Bicske
502	9	15	gy. v.	Kolozsvár, Bukarest
908	9	35	sz. v.	Belgrád, Eszék, Bród
1304	9	55	„	Fehring, Graz
606	10	00	„	Arad, Brassó
8	10	45	sz. v.	Bécs
322	11	00	v. v.	Ruttka, Miskolcz

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
✕ 702	12	00	k e v	Konstantinápoly
✡ 102	1	00	„	Bécs, Páris, Lond
166	5	55	sz v	Palota-Ujpest
# 110	6	20	ost e v.	Bécs, Ostende
4102	6	30	sz v	Esztergom
6102	6	40	„	Czegléd, Szolnok
168	6	50	„	Palota-Ujpest
6012	6	55	v v	Lajos-Mizse
1402	7	30	gy v	Zsolna
106	8	00	„	Bécs
170	8	05	sz v	Palota-Ujpest
708	8	15	gy v	Temesv., Orsova
712	8	30	sz v	Temesvár
172	9	05	„	Palota-Ujpest
116	9	15	„	Bécs
■ 174	11	55	„	Palota-Ujpest

délután

6104	12	05	sz v	Czegléd, Szolnok
136	12	15	„	Nagy-Maros
176	1	05	„	Palota-Ujpest
104	1	45	gy v	Bécs
178	2	20	sz v	Palota-Ujpest
704	2	30	gy v	Bukarest
4104	2	35	sz v	Esztergom
6002	2	45	„	Lajos-Mizse
144	2	55	„	Érsekujvar
6106	3	05	„	Czegléd, Szolnok
180	4	00	„	Palota-Ujpest
716	4	25	„	Szeged
138	4	35	„	Nagy-Maros
182	6	10	„	Palota-Ujpest
128	6	30	„	Párkány-Nána
710	7	00	„	Verciorova
4112	7	10	v v	Esztergom
6014	7	20	„	Lajos-Mizse
184	7	45	„	Palota-Ujpest
218	9	05	tv. szsz	Pozsony
118	9	35	„	Bécs
= 703	10	15	ost.e.v.	Konstantinápoly
714	10	35	sz v	Szeged, Temesv.

● Közlekedik kedden és pénteken
✚ „ szerdán és szombaton
O Csak a hajózás szünete alatt.
✕ Közlekedik minden szombaton.
✡ „ „ kedden
„ „ vasárnap
■ „ ünnep és vasárnap
= „ minden szerdán.

A vonatok érkezése Budapestre.

Érvényes 1897. évi október hó 1-től.

A keleti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
⊣ 101	12	10	k e v	London, Páris, Bécs
⁂ 901	12	30	„	Konstantinápoly
643	5	00	t szsz	Arad
321	5	20	v v	Ruttka
1707	5	45	sz v	M.-Sziget
605	6	10	„	Brassó, Arad
47	6	15	t szsz	Bicske
405	6	35	sz v	Lemberg, Miskolcz
7	6	40	„	Bécs, Sopron
907	7	05	„	Belgrád, Brod
507	7	10	„	Brasso, Kolozsvár
309	7	30	„	Hatvan,
1303	7	35	„	Graz, Fehring
501	7	50	gy v	Bukarest, Brassó
1021	7	55	v v	Paks, Adony-Szab.
1505	8	15	sz v	Kassa, P-Felka
1005	8	20	„	Fiume, Zágr, Eszék
1003	8	40	gy v	Fiume
*) 319	8	50	sz v	Hatvan
509	9	10	„	Szolnok
11	9	25	„	Győr
909	10	15	„	Szabadka
307	10	35	„	Ruttka, Fülek
21	10	40	„	Triest, Fiume

délután

⁑ 1025	12	20	v v	Budafok
311	12	25	sz v	Hatvan
301	12	50	gy v	Berlin, Ruttka
903	1	05	„	Konstantinápoly
601	1	10	„	Brassó, Tövis, Arad
3	1	25	„	London. Páris, Bécs
403	1	30	„	Lemberg, Kassa
1901	1	45	„	Gyékényes, Pécs
503	1	50	„	Tövis, M,-Sziget
1301	2	05	„	Graz, Fehring
313	5	55	sz v	Gödöllő
505	6	20	„	Brassó, Kolozsvár
25	6	50	v v	Győr
5	7	15	gy v	Bécs, Graz
603	7	20	sz v	Brassó, Arad,
905	7	35	„	Belgrád, Eszék
305	7	45	„	Berlin, Ruttka
1007	7	55	„	Fiume, Zágráb, Pécs
1705	8	10	„	Stanislau, M-Sziget
1001	8	35	gy v	Róma, Fiume, Zágr.
407	8	40	sz v	Munkács, M-Sziget
1507	9	05	„	Kassa, P-Felka
9	9	20	„	Bécs, Gráz
401	9	55	gy v	Munkács, Kassa
19	10	00	sz v	N-Kanizsa
303	10	15	gy v	Berlin, Ruttka

A nyugoti pályaudvaron

vonat-szám	óra	perez	vonat neme	délelőtt
† 701	12	50	k e v	Konstantinápoly
[] 705	5	30	ost e v	Konstantinápoly
163	5	40	sz v	Palota-Ujpest
165	6	35	„	Palota-Ujpest
6101	6	45	„	Szolnok, Czegléd
217	7	05	tv szsz	Pozsony
709	7	15	sz v	Verciorova
4101	7	25	„	Esztergom
167	7	35	„	Palota-Ujpest
117	7	45	„	Bécs
6011	7	55	v v	Lajos-Mizse
127	8	45	„	Párkány-Nána
169	8	55	„	Palota-Ujpest
171	10	10	„	Palota-Ujpest
715	10	35	„	Szeged
143	10	55	„	Érsekujvár

délután

†† 173	12	55	sz v	Palota-Ujpest
703	1	25	gy v	Bukarest
175	1	40	sz v	Palota-Ujpest
103	1	50	gy v	Bécs
177	3	00	sz v	Palota-Ujpest
6001	3	10	„	Lajos-Mizse
6103	3	40	„	Szolnok, Czegléd
135	3	55	„	Nagy-Maros
4103	4	40	„	Esztergom
179	5	45	„	Palota-Ujpest
115	5	55	„	Bécs
711	6	50	„	Temesvár
181	7	00	„	Palota-Ujpest
707	7	40	gy v	Orsova, Temesvár
137	8	20	sz v	Nagy-Maros
183	8	30	„	Palota-Ujpest
105	8	50	gy v	Bécs
6105	9	05	sz v	Szolnok, Czegléd
1401	9	20	gy v	Zsolna
4111	9	30	v v	Esztergom
& 109	9	55	ost e v	Bécs
6013	11	00	v v	Lajos-Mizse
(') 101	11	50	k e v	Lond, Páris, Bécs

⊣ Közlekedik kedden és pénteken
⁂ „ szerdán és szombaton
*) „ október 15-ig
⁑ Csak a hajózás szünete alatt
† Közlekedik minden pénteken
[] „ „ kedden
†† „ „ vasárnap
& „ ünnep és vasárnap
(') „ minden szerdán

„CORSÓ“ szálloda Budán

Lánczhid-utcza 12.

Uj vezetés alatt.

Mérsékelt szoba árak.

Hónapos szobák 15 frttól. Fűtéssel megegyezés szerint.

Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő

iszapborogatás, douche-massage kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias tb ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten

Téli és nyári GYÓGYHELY.

Müncheni Pschorbräu

palaczksör budai főraktára az I. ker., Attila-u. 58. sz. házban levő

MARKUS JAKAB

bor, sör, csemege, vaj- és sajt-üzletében

létezik, hol bel- és külföldi borok, pezsgők, cognac, rum, tea, prágai és kassai sodar, prágai császárhus és kolbász kapható.

Valódi porosz szén és vágott fa ólmozott zsákokban.

Legujabb

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, divatárukból nagy raktàr ugy férfiak mint hölgyek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-u 5.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Nevetségessé ne tegye magát azzal az állitással, hogy az „Unaloműző“ 250 nagy 8-rétü oldalra terjedő és 217 képpel ellátott nevettető és mulattató olvasmányok tárházát eddig még meg nem hozatta. Mert sajnálatra méltó dolog az, ha az embernek nincsen 50 krajczárja vagy 1 koronája, hogy azt Bartalits Imre könyvkiadóhivatalába (Budapest, III., Remetehegy) elküldhesse. Noha ez összeggel e meg nem becsülhető könyvnek a papirja is alig van megfizetve, mégis bérmentve lesz az megküldve mindazoknak, a kik megrendeléseikkel nem késlekednek.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest Párizsi
társaskirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesités
kapható
HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

1897. idényre.
Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Láncz-híd közelében.)
Saját készitményű **férfi fehérneműek** testmérték után jótállás mellett.
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Hatóságilag bejegyzett
Női ruha divat-terem,
szabászati- és varró-tanintézet.
Budapest, II., Retek-u. 49. sz.
Alapos oktatás nyerhető szabás és varrásban kedvező feltételek mellett rövid idő alatt. — Ugyszintén a legujabb angol divat szerint, ruhák elkészitését elfogadjuk. — Mérték szerinti szabásminták kaphatók, megrendelésre vidékre is küldünk. — Vidéki tanitványokat teljes ellátásra elfogadunk. Hatóságilag bejegyzett Női ruha divatterem szabászati és varró tanintézet vezetői:
TÖMÖSVÁRYNÉ F. MATILD,
PELEY MARISKA.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt.éren fioküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal
BUDAPEST,
V., Városmajor-utcza 28.

A
Magyar Asphalt
részvénytársaság
Budapest, Andrássy-ut 30.
Elvállal
minden néven nevezendő
asphalt burkolási
valamint szárazzátételi munkák teljesitését jótállás mellett, legolcsóbban. Elismert legjobb minőségü asphalt anyag vidékre is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

SZALVETER ÁGOSTON
Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

SZABÓ LAJOS
fűszerkereskedő, I. Krisztina-utcza 6.
Ajánlja dúsan berendezett fűszer, bor, csemege, tea, rum, cognac stb. készletét.
Fa és poprosz szén.
Előzékeny kiszolgálás.
Az áruk házhoz szállittatnak.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Telkek.
Telkek eladásra kerestetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 141

Irodai teendőkben jártas
41 éves ember állást keres. Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. 135

Előmenetel a tanulmányban.
A kik polgári vagy közép iskolai tantárgyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. 131

Két ablakos
szép utczai hónapos szoba külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 135

Friss tojás.
Friss tojás és vaj nagyobb mennyiségben is kapható. Vendéglősöknek nagyon előnyös a megrendelés. Czimmel a kiadóhivatal szolgál. 102

Cseléd.
40—45 éves olyan értelmesebb cselédet keresek, ki minden házi teendőt el tud látni és egy tizenhárom éves leány és egy hét éves fiut gondozni tud. Női munkákhoz valamennyire ért. Alkalmatosság esetén állandóan hely. Családias jó bánásmód. Czim a kiadóhivatalban. 137

Zongorák.
A ki zongorát vagy czimbalmot akar venni forduljon a kiadóhivatalhoz. 138

Alkalmi vétel.
Egy szép fiatal és okos szamár eladó. Meg lehet tekinteni az alkotás utcában levő műkertészetben. 141

Cseléd keresők,
vagy cselédek, helyet keresők, helyet, foglalkozást adók forduljanak bizalommal a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. 130

Butorozott szoba.
Elegánsan butorozott hónapos szoba azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 141.

Kiadó lakások.
Buda egyik legszebb részén Csaba-utcza 2. ujonnan épült haromemeletes házban 3 és 2 szobás lakások minden kényelemmel 1898. Május hó 1-től kiadók. Bővebbet a pallérnál vagy a tulajdonosnál, Batthyányi-utcza 52. I. emelet 7. 142.

Kiadó lakások.
A legközelebb épitendő II. Bombatéri vásárcsarnok mellett uj 3 emeletes házunkban, kisebb és nagyobb utczai lakások, nemkülönben bolthelyiségek és asphaltirozott pinczeraktárak kiadandók. közelebbit: *Mandl Fülöp és társa II. Batthyányi-utcza 1. sz.* 147

Ház.
Házat hat lóra való istálóval keresek vételre vagy bérbe a Krisztinavárosban. Czim a kiadóhivatalban. 148

Veszek.
Nagyobb telket vagy házat a Városmajorban vagy környékén. Czim a kiadóhivatalban. 144.

Képek.
Eredeti képek festőművésztől kisebbek és nagyobbak kaphatók. Arczképek és tájképek megrendelhetők. A kiadóhivatal a czimmel szolgál. 144

A Krisztinavárosban eladó egy ház gyümölcskerttel és külön egy 300 öles telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 148

Könyvvásárlóknak.
A ki bárminő a könyvpiaczon megjelent könyvet akar venni az azt a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatala utján 20%-al olcsóbban szerezheti be. 146

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 158

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 46. sz. (Mindszent hava.) Vasárnap, november 14.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Hazafias elhatározás.

Lapunk kezdettől fogva a magyarosodás ügyét szolgálja. Ezért a szent ügyért kitartással és törhetetlenül küzd fennállása óta. Ennek a szent és hazafias ügynek előbbre vitelét tűzte zászlajára; ezt választotta mottójául, midőn homlokára irta ez örökké igaz mondást: „Nyelvében él a nemzet.“

Igaz, hogy e mottóval nem meritette ki teljesen czéljait és programmját, mert a nemzet nemcsak és nem egyedül nyelvében él hanem él az ősöktől öröklött hagyományaiban, tagjainak megmegnyilvánuló belső hazafias érzelmeiben, gondolkodási- és cselekvési módjában és él egyéb olyan — talán jelentéktelenebb, de azért eléggé jellegző — külső nemzeti vonásokban, minők az egyesek tulajdonát képező s őket egymástól megkülönböztető — családi nevek.

A chauvinizmust sohasem hirdettük, habár talán az idegen nemzeteknek erre vonatkozó példája bennünket is jogosan hasonló álláspont hirdetésére ösztönözhetett volna.

De hirdettük mindazt, a minek e hazában magyarrá kell lennie; a helyes magyar érzést, a hamisitatlan magyaros gondolkodást, a magyar beszédnek általános elterjedését, s ennek előzményeképen az iskolai nevelésnek és oktatásnak tiszta, zengzetes magyar nyelven leendő teljesitését.

De tovább is mentünk ennél!

Hirdettük a nemzeti szempontból oly kiváló fontosságu névmagyarositásnak áldásos és hazafias voltát; e czélból számtalan esetben lelkesitő, buzditó szózatot intéztünk olvasóinkhoz, s mindig kész örömmel regisztráltuk, ha a névmagyarositás ügyének egyes idegen nevü polgártársunkat megnyernünk sikerült.

És nem hivalkodunk: törekvéseinket e tekintetben többször örvendetes siker kisérte.

Fel kell emlitenünk ezt a mai alkalommal, midőn nevük megmagyarositása érdekében a jók legjobbjai, vezéregyéniségeink legkiválóbbjai járnak elől követésre méltó szép példával; midőn oly lelkes mozgalom indult meg e téren országszerte, melynek hullámai kell, hogy rezgésbe hozzanak minden magyarul érző szivet, minden magyarul gondolkodó elmét.

A tény az, hogy Haberhauer János, a székes főváros ujonnan megválasztott polgármestere, a közgyülés szine előtt tett expozéjában hazafias szent érzelmektől sarkalva kijelentette, hogy idegen hangzásu régi családi nevét magyar névvel cserélte fel.

Ez a hazafias kijelentés örömmel tölti el minden hazafiui kebelt Ez a kijelentés utmutatás sokak, azok számára nevezetesen, kiket eddig vagy a nem-törődés, vagy kényelmi szempontok, avagy egyéb családi tradicziók kötöttek régi idegen hangzásu vezetéknevükhöz.

Ez a hazafias kijelentés haladást is jelent egyuttal. A székes főváros élére mindenesetre magyarul érző, magyarul gondolkodó, magyaros nevü egyéniség illik legjobban. A sz. főv. mint az ország összes szellemi és anyagi életmüködésének góczpontja, kell, hogy a magyarság és hazafiasság gyakorlása terén vezércsillagként tündököljön széles e hazában! Okvetetlenül szükséges, hogy az ez irányu tevékeny és sikerre vezető mozgalmak az ország szivéből induljanak ki, mert ide irányul az ország szeme, figyelme, — innen várják sokan, nagyon sokan a józan és észszerü kezdeményezés első utmutatásait.

Ez utmutatások elseje ime, meg van adva. Megadta az, kiben megválasztatása óta ugy a székes főváros, mint általában az egész ország egyik vezérfunkczionáriusát tiszteljük. Megadta nemesen és magyarán érző lelkének és szivének egyszerü sugallatára, minden presszió nélkül — önkéntesen, de minden esetre azzal a magasztos czélzattal, hogy hazafias kijelentésével a követők ezreinek jó példát szolgáltasson.

Melegen és hazafias örömmel üdvözöljük ezért Halmos Jánost, a székes főváros uj polgármesterét megválasz-

„BUDA és VIDÉKE TÁRCZÁJA.“

A parthie.

Irta: **Farkas Antal.**

I.

Egy szép májusi napon báró Vedres Ottó főhadnagy arra a nagyszerü gondolatra jött, hogy megkellene nősülni, a mi nála körülbelül anynyit jelent, hogy elfogyott a pénze, pénzt kell teremteni, ha mindjárt feleséget is kap vele.

A báró úr korábban jöhetett volna erre az eredeti gondolatra, mert már kissé vénecske volt ahhoz, hogy oly kitünő parthiet csinálhasson, mint például a vele egy garnizónban szolgáló Patkós fiuk, a kik fiatalabbak és csinosabbak voltak ugyanis nála, de mi volt az apjok? Közönséges gazdag falusi paraszt, mig az ő hetvenhetedik őse is koronás monogrammu zsebkendőbe törölte az orrát és báró volt valamennyi.

Bizony bárónak lenni nem kicsinység és roppant sok pénzbe kerül a mit a főhadnagy úr is bizonyit azzal, hogy tekintélyes jussának már nyakára hágott; elverte, eluraztа kártyán és lóversenyeken. Eddig egész élete olyan volt, a mint részegé, virágos jókedvü és most egyszerre olyanformát érzett, mint a ki hirtelen kijózanodik.

Tünődő, bamba képpel forgatta koronás monogrammu, de üres tárczáját, melyben egykét százas kuporgott még az eladott lovak árából, hanem annak is ezer helye volt.

A báró először ujján, majd vaffen-rockjának gombjain számitgatta, hogy megnősüljön e, vagy főbe lőjje magát? Mindenképpen az előbbi jött ki, visszaakasztotta hát az aranyveréses pisztolyt és leány után nézett.

Hanem néki a leányok ott kezdődnek, hol a papa legalább is százezerrel tudja megtoldani a frigyet, ezen alól nincs vásár.

Szerelmes soh'sem volt, ha volt is csak addig, mig nyugtalan vére lecsillapult és roppant csodálkozott azon, hogy miként tudja némely ember a feleségét vénségéig szeretni?

Éppen kapóra valami házasság közvetitő tévedt a lakására. Kohn úrnak hivták és hóna alatt kiló számra czipelte a férjhez menni óhajtók arczképeit, melyeknek szegeletére a hozomány értéke is oda volt jegyezve. A báró egymásután hányta rakásra az arczképeket; nem is az arczot nézte, csak a számot, de egy sem vágott be.

Kohn úr aranyláncának zsuzsujával játszadozva kegyeskedett kitalálni, hogy mit keres a főhadnagy; ajánlott is egy férjhez menni óhajtót, kinek az arczképet csupán a fotographustól is hosszabb fáradozások után sikerült megszerezni. A nevét egyelőre nem árulja el, hanem annyit mondhat, hogy e fénykép sarkára bátran oda lehet pingálni a kerek százezer forintot; azonban bizonyos provisió mellett hajlandó bármire.

A főhadnagy büszkén mutatott mellére.

— Tudja ki vagyok?

— Van szerencsém ismerni báró urat.

— Nos hát?...

Az alkut megkötötték és a báró úr sokáig nézegette az előmutatott arczképet, miközben szemei előtt a százezer nullái karikáztak....

II.

Ketten ültek a lugasban. Malvin a hintaszéken és Vili előtte alacsony zsámolyon ugy, hogy szép fejét a beteg leány térdeire hajt-

tatása alkalmából és kivánjuk: virágozzék az ő leendő bölcs vezetése alatt a székes főváros jólléte minden tekintetben, gyarapodjék nemcsak vagyonban és szépségeiben, hanem erősödjék meg igaz, hazafias érzületben s váljék igazi magyar fővárossá, melynek minden egyes polgára magyar név birtokában magyarul közölje másokkal gondolatait s lelke érzelmeit, — magyarul, magyar szellemben végezze és vezesse üzletét s hivatalát, hazafias magyar szellemben nevelje gyermekeit, s zengzetes szép magyar szóval imádja istenét, a ki őt ez áldott föld lakójának teremtette.

Mindenek fölött pedig kivánjuk, hogy Halmos János nemes elhatározása már a legközelebbi jövőben egy általános s az egész ország minden részére kiterjedő névmagyarositási mozgalomnak vesse meg fényes sikerre vezető szilárd és biztos alapját!

K. L.

Kivonat

a Zöldmál, Pálvögy- és Csatárka-dülők s ezek környéke közbirtokosainak 1897. évi junius 20-diki választmányi ülésén, valamint folytatólag ugyanez év okt. hava 4-én tartott közgyülésén felvett jegyzőkönyvből.

Jelen voltak: Holtzspach Nándor elnök, Markusovszky Béla titkár, Nagy Ferencz jegyző, Gállfy Lajos társelnök, Pataky Antal és Breitfeld Alajos alelnökök, továbbá Novák József, Kovács János, Szigethy István, Petik Pál, Orr Gábor, Klikk Ferencz, Preiss Rezső, Vörösházi József, Mihalek János, Lebhardt Károly, Turják György, Luif János, Wavrek Gusztáv, Nemesánszky Károly, Melczner Ferencz, Sancz Pál, Lázár János, Kürthy András, Saáry Pál, dr. Pauker Bertalan, Péczely Henrik, dr. Halász Aladár és Müller Ferencz stb. telektulajdonos urak.

8.) Gálffy Lajos, ügyvivő társelnök ur inditványozza, hogy a „Buda és Vidéke“ czimü lapnak szerkesztője Erdélyi Gyula úr, ki a székes főváros Duna jobbparti részének kulturalis fejlődése és közgazdasági felvirágoztatása érdekében már is oly sokat tett s a budai részek javára nem kis eredménynyel folyton buzgólkodik: hogy ez az érdemekben gazdag férfiu, az érdekeltség tiszteletbeli elnökévé választassék meg.

A közbirtokosság elébb választmányi ülésben, majd a választmány ajánlata folytán közgyülésileg foglalkozván az inditványnyal, azt mindkét alkalommal egyhangulag magáévá teszi, s határozatilag kimondja, hogy Erdélyi Gyula urat, a „Buda és Vidéke“ szerkesztőjét, a Zöldmál, Pálvögy- és Csatárkai érdekeltség tiszteletbeli elnökévé, eddigi lelkes működésének spontan megnyilatkozó elismerésekép megválasztja. Miről Erdélyi Gyula, tiszteletbeli elnök úr a jelen jegyzökönyvi kivonaton értesittetik. Kmft. ifj. Holtzspach Nándor elnök, Markusovszky Béla titkár, Gálffy Lajos társelnök, Nagy Ferencz jegyző, Pataki Antal és Breitfeld Alajos alelnökök.

Emlékeim a szabadságharczából.

Irta: **Dr. Hatala Péter.**

IV.

Jellasich is. — mert a távozó Windischgrätz helyett ő volt ideiglenesen fővezér — April 23-án nagy garral kiállitotta dandárait a Rákoson, mintha támadni akarná Aulichot, de csak tüntetett a támadási felvonulással... Egy ideig állott, mintha farkasszemet nézne a magyarokkal... Aztán a városba huzódott vissza, s a Dunán való éjjeli átvonulás iránt intézkedett. Senki sem tudott erről... Jellasich még az este a szinházban is páholyában megjelent. Az éj sötétségének leple alatt átmentek csapatai a hajó-hidon, melyet aztán felgyujtottak... Vida pedig reggelre, lapjában azt irta, hogy a császári hadak tönkre tették a lázadókat a Rákoson, s ezek hanyat homlok menekülnek a Tisza felé... *Ilyen volt ekkor a fővezérletnek ámitási rendszere.* Ehhez sorakozott Hentzi két levele is...

Az ostrom harmadik napjára Május 6-ára virradtunk. Hentzi egész éjjel s még reggel is Pestet bombáztatta.

A magyar vezérlet pedig belátta, hogy rendszeres ostrom nélkül, csupán megrohanással a vár be nem vehető. A Krisztinaváros és Ráczváros határán elnyuló magaslaton, a fehérvári kapu irányában, a *Naphegyen* faltörő üteget szerveztek. A faltörő nehez ágyukat Komaromból kérték, de Guyon parancsnok, csak Kossuth határozott utasitására adta át Görgeinek. Mig ezen üteg létesül, addig a kisebb lövegek működnek a hegyekről A mi ütegünk Ó-Budán csendben vesztegel, gyakorlatokat tartunk ágyuinkkal, iskolában tanulunk,... majd a várbelieknek minden irányban szétröppenő lövegeit figyeljük meg. *Görgei* főhadiszállását a *Svábhegyre* a *Heidrich-féle* nyaralóba tette át, melynek erkélyéről szép kilátás nyilik a vár egész krisztinavárosi oldalára. A várból több gránát tüzet gyujtott a Ráczvárosban. *Éjjelenként* mindenik hadtestből négy század, a mi hadosztályunkból két század czirkál kora reggelig, hogy a várőrséget folytonos riadásban es viadalban tartsák. A várbeli őrség a polgárokra is lő, ha az utczán mutatkoznak. *Május 8 án* este a mi lövegeink tüzet gyujtottak a vár több pontján; viszonzásul Hentzi reggeli négy órától majdnem hatig erősen lövette, bombázta Pestet. A Redut, hol a képviselőház tartotta üléseit, sokat szenvedett, s a belváros több épülete lánggal égett, éjjelenként hol itt, hol amott felgyujtat a vár tövében egy-egy házat, hogy meglássa merre sompolyognak, őt egész éjjel zaklató honvédeink...

Több csatában volt már részem; nyári, őszi és téli időben; de a csaták sajátszerü alakját, a várostromot, most tapasztaltam elősször. Éjjel-nappal folytonos ágyudörgés, tüz, füst, villámlás az ütegekből a hegyeken... a bombák és granátok repülése nagy ivekben a levegőben nappal egész tejuton, éjjel forgó csillagok gyanánt... épület beomlás; az emberek lepuskázása, agyonbombázása, utczákon, piaczokon, a házakban... városrészek felgyujtása, lángtenger... Ilyen volt Budavár ostroma s vele szemben Pest lángokban...

Ha gyakorlatainkat elvégeztük, vagy az iskolából hazatértünk; gazdáinkkal, kik családjukhoz tartozóknak tekintettek bennünket; a bombázásról, Hentziről, Buda és Pest felgyujtójáról folyt a beszéd.. Hol gyujtott megint? . , . Mennyi ház égett le ?... Hol és hány embe rt lőttek le a várból?.. Ezek voltak a folytonos kérdések... A lapokat is mindenki kapkodta, mindig érdekes tartalmuak voltak.. Az ütegtől csak ritkán s felsőbb engedelemmel

---

hatta és hallgattak mindketten, csupán egy-két tücsök czirpegett mellettök. Egészen este lett.

— Vili — szólt a beteg leány cousinjéhez — ugy-e terhetekre élek már én?...

Vili tovább nézte a felkelő réz-vörös holdat.

— Nézd csak — folytatta a beteg leány — igy esténkint mindig ugy érzem, mintha utoljára láttam volna lehunyni a napot; hogy az esti szél a halál lehellete; érzem itt van mellettem, elvisz; pedig mily jó volna holnap is élni!...

Vili megszokta már unoka nővérének érzelmes töprenkedéseit, de azért meg nem állhatja, hogy meg ne simogassa sápadt arczát, be ne takarja erősebben és vigasztaló szavaival el ne üzze a beteg rémlátásait; aztán beszél neki a holnapról; hova mennek, hogy mulatnak ott és a sápadt arczu leány felpillant a lugas nyilásain át bekandikáló, csillagokra:

— Istenem, csak meggyógyulnék!...

Ilyen forma volt eddig szegény Malvinnak egész élete. Anyját korán elveszté; atyja, a többszörös százezres Kuthy csak esténkint jött haza a kastélyba tanyáiról, hová kötelességből vagy passzióból lovagolt. Vili a cousin volt mindig a beteges leány oldala mellett, mulatatta és ha elszunnyadt legyezte.

Kuthy egy este vendéget hozott magával a városból, Vedres bárót, ki valahol addig dicsérte a Kuthy-istálló paripáit, mig a földesur erőnek erejével kereste az alkalmat vele megismerkedni és ez könnyen sikerült is. A báró ez estén különösen jól nézett ki. Haja és bajuszsza valami festéktől a régi szint visszanyerte és különben is halvány arczának a créme-pouder érdekességet kölcsönzött. Egész lényén meglátszott a báró, a snajdig katona. Malvin nagy kék szemei folyton rajta függtek; arcza kipirosodott és reggelig elhallgatta volna a páratlanul kedves modoru bárót; mig Vili félrehuzódva czigarettázott és hallgatott

Vedres főhadnagy naponta kilovagolt a Kuthy-majorba tarokkozni; majd Malvint szórakoztatta pompás humorával, vagy lábaihoz ülve olvasott fel neki kötet számra és mindez a szegény leánynak olyan jól esett, hogy észre sem vette, ha Vili eltünt oldala mellől.

A városban már azt beszélték, hogy Vedres báró elveszi a beteges, de gazdag Kuthy-leányt. Ottó mosolyogva fogadta a még korai gratulációkat; nem utasitotta vissza, pedig a kéz-kérési czeremoniába bravour-lovas létére sem mert bele ugratni, félt, hogy nyaka törik.

Az ő hadi terve más volt. Meghóditni a leányt, lelkét összeforrasztani az övével és a többi már ő rajta áll; ha akarja nőül ves zi ha nem — otthagyja.

És ez az összeforrasztás nem is ment volna nehezen; mert a lány vonzódott a báróhoz éső pedig, ha egy kicsit ivott, ugy érezte, hogy megtudna halni azért a nefelejts-s zemü, sápadt arczu teremtésért...

III.

Vili reszketve közeledett a lugasho z, meglapult mint az egerésző macska és ha llgatódzott, mint a lesben álló vizsla.

A lugas asztalán egy szál gyertya pislogott, azt is elfujta a szél; csak a holdvilág sütött be.

A báró hangja törte meg a csendet; lágyan, remegve, majdnem fuldokolva szólt valami uj, eddig nem ismert érzésről; beküdözött szenvedélyesen, a leány előtt térdelve, kezeit csókolva és a beteg leány sápadt arcza odahanyatlott az aranysujtásos attilára; már meg is csókolják egymást...

— Gazember! — szisszeg fel Vili és jobbja mint villám vágja arczul a főhadnagyot, aztán karjai közt az elalélt leánynyal elrohan.

A báró arczára szoritja fehér selyemzsebkendőjét és szemei előtt a százezer nullái tüzesen karikáznak...

lehetett távozni a városban lakó szüleink vagy rokonaink látogatására.

Igy jutottam el egyszer Pestre szülőimhez a Margitszigeten át. Január harmadika óta nem láttam szülőimet, sem testvéreimet, levelezni sem lehetett, mert egész téli hadjáratunk idején a császáriak tanyáztak Budán és Pesten is Csak April 24-én távoztak innen. Szüleim a Váczi-uton, a vasuti indóház közelében laktak. Atyámmal a belvárost látogattuk meg. — Midőn a Kishid-utczában az Angol királyné vendéglő mellől átnéztünk Budára, a várból megkezdették a bombavetést Pestre . . . Visszamentünk s midőn az Evangelikus templom körül jártunk, már több bomba robbant szét a háztetőkön és az utczák kövezetén ; az emberek siettek a lőtávolból . . . Itt ott egyes házakról cserép és törmelék, tégla, kő, vakolat hullott alá . . .

Elbucsuztam a szülői háztól, s mire a Dunán átkeltem s állomásomra érkeztem, besötétedett, de Pest annál rémesebben égett. Igy történt ez majdnem naponta . . . A polgárság Pesten a városligetbe hurczolkodott, némelyek a szomszédos falukba. A budaiak is lehetőleg menekültek a bombák veszedelmes köréből.

Ide is ellátogattunk . . . A *Pester Zeitung* Május 10-iki száma ekép irja le a pesti, városligeti polgári táborozást : . . . A gyöngéd nemhez tartozó lakosság kitünően érzi magát a zöldben s már kibékült a *Moszje Hentzi* által rákényszeritett *Falura kell mennie* vigjátékkal. A dandyk naponta kivándorolnak a ligetbe nem a májusi lombok, a gyep : hanem a bájos vendégek megcsodálására . . . A fesztelenül heverésző karcsu alakok, a zöldből kikukkanó viruló arczocskák pompás látványt nyujtanak... És a sok sátor, az eleven, a szabad élet ! . . . A gyermekek zaja és ugrándozása, kik eme szokatlan életnek nagyon örvendenek ! Itt nincs házmester aki csendet parancsol, nincs óra mely az időt mutatja, mikor kell iskolába menni . . . A kisasszonyok együtt táboroznak, dicsőitik Kossuthot és bámulják a természetet, hallgatják a madarak énekét, melyek most kedvesebben zengenek ; közben elmondják egymásnak Gö gei döntő csatáit. A tavon csolnakáznak s Bem humoros hadi jelentéseiről csevegnek. Panaszkodnak az élelmiszerek drágasága miatt s Hentzit nevetségesnek találják mert Zrinyit akarja parodizálni ; gulyást főznek, s mellette európai politikát ; tépést készitenek hőseink számára és azt gondolják ; hogy az ördög törődjék a házakkal ! . . . Kérdezgetik : megérkezett-e már Komáromból a nehéz üteg és találgatják, hogy e Redout termekben farsangra lehet-e majd tánczolni ?. . . A fiatal emberek s a nép alsóbb osztályai itt oly jól érzik magukat, hogy Wagner úr kénytelen volt rendeletet kiadni, melyel esti tiz óra után a lármát és éneklést eltiltja . . . Nos kedves Hentzi, hogy tetszik önnek a város szomorusága ?. . .

Irányi Dániel kormánybiztos gondoskodott tűzoltókról, a vidékről hivott s a katonaságtól az utászokat s árkászokat kérte. A közbiztonság fölött is őrködött. . . A várból Hentzi több izben bocsájtotta ki a polgárokat, akik eléggé szomorunak mondották az ostromlottak állapotát. Mert nem volt meg a polgárságban *„általán véve a hü és loyalis érzület“* oly mértékben, hogy *„a várparancsnokot teljesen kielégitse ;“* a polgári egyének is, a katonai rögtön itélő bíróság alá helyeztettek. Igy hirdette Hentzi falragaszokon Május 10-én. Másnap pedig tudatta szinte falragaszokon, hogy csapatainak egy osztálya kirohant és *négyszáz sebesült és kevésbé beteg cs. k. katonát*, az ellenséges állásokba eső kórházakból, a várba hozott ; egyuttal felhivja a polgárságot, hogy ápolásra kevésbé betegeket fogadjanak el, az élelmezést a kórház fedezendi. A kolerás és tifuszos betegeket, ugy mond, a kórházban ápolják . . . *Azon felül ránk fogta, hogy embereink a betegeket ruházatuktól megfosztották* . . .

Azt már nem emliti, hogy a megelőző éjjeli kirohanást a magyarok visszaverték : azt sem, hogy Május 12-ikén reggel mintegy *háromszáz* gyalogosa és *negyven* lovasa lejött a vizivárosba, — közülök sokan a házakban raboltak ; — aztán a Bombatér felé vonulva a Dunaparton az utczában honvédeink rajtok ütöttek, két tűz közé vették, többet lelőttek s vagy *nyolczvanat* elfogtak.

A mi ütegünknek, illetőleg csak az én ágyumnak is része volt egy éjféli nyugtalanitó támadásban. Egész délután azzal foglalatoskodtunk, hogy ágyunkon minden csengő részt erősen bekötözzünk rongyokkal. Csak két lovat fogtunk be, hogy nagyobb csendben haladhassunk. El is indultunk éjfél tájban, korom sötétben a Bombatér-felé, a legnagyobb csendben ; gyalogságunk a mellék-utczákban rejtőzött, a mint a Bombatérre érkeztünk a kapuczinus templom előtti ütegben a lámpát hirtelen eloltották, s a várból nagy mendörgés kezdődött, zúdult ránk, illetve a felettünk álló háztetőkre a bomba és gránát ; lövést sem tettünk, hanem siettünk a merre jöttünk visszafelé : ágyunk elvágtatott, mi a sötétben gyalog maradtunk, s egy darabig a járdán a lehulló cserepek s törmellék ellen némiképen védve ballagtunk. De kellemetlenné kezdett válni e séta a sok lehulló törmellék és cserép miatt s azért hárman átmentünk egy szük utczán a Dunapartra. Itt nem volt ugyan kövezet, de törmellék, cserép sem hullott a nyakunk közé. Ugy a Császárfürdő közelében, már a lőtávon kivül, egy kis korcsmához érkeztünk, hangos beszédünkre a vendégek kijöttek s beszólitottak. Ott maradtunk egy ideig s még hajnalhasadta előtt Ó-Budára érkeztünk.

Nem is volt több részünk az ostromban Csak nézői lettünk a szörnyü jeleneteknek ; az égő Buda és Pest tragediájának . . .

V.

Mikor Nero az égő Róma lángjaiban gyönyörködött . . . ilyen tünemény lehetett ! . . . Május 12-én esti hét órától éjfélig irtóztató bombázás lángba boritotta Pestet . . . A *Sebestyéntértől* az *Ujépületig*, s beljebb a *Terézvárosi* templomig . . .

Az angol királyné szálloda, a *Redout*, a *lipótvárosi templom*, a *német szinház*, — a Noththeater — felől kimagasló lángoszlopok emelkedtek ; a Dunasor nagy épületei magas hosszu tűzláng voltak. .

Haec facies Trojae dum caperetur erat ! ... Ilyen lehetett a lángoló Trója is . . . Ott a vár fokán, a budavári Nero is, ugy gyönyörködött a pesti lángtengeren ! . . .

Mily alávaló elvetemültség ! . . . Pestről senki sem bántotta . . .

Hadászati tekintet nem parancsolta . . . A polgárok és katonák felháborodása irtózatos volt. *„Az ég veres volt*, — igy ir a pesti *Márczius Tizenötödike*, — *mint leend, ha az Isten haragjában számot kér a zsarnoktól ?*

És a *Pesther Zeitung* : . . . *A rombolás irtóztató . . . Még most is nyaldossák a házakat a lángok, melyek mintha tüzes ujjal mutatnának fölfelé oda, a hol a bosszuálló Isten lakik . . . De a pesti nép hazaszeretete ezt a tüzpróbát is kiállotta. Nyugodtan megy el a leégett csonka házak mellett, szivét teleszivja gyülölettel mely iszonyúbban hat, s az ellenségnek többet árt minden hazafiságnál . . .“* És ismét : . . . *„Enyészet vonult el városunk felett : halál, pusztulás és rémület mindenütt . . . És hallani e egyetlen kishitü szót ? Hallani-e azt az óhajt : hogy a béke mielébb jöjjön vissza habár a császáriakkal ? . . . Soha. Csak a lakosság gyülölete és elkeseredése nő napról-napra . . .“*

Ez a polgárok érzelme.

És a katonákét hatásosan fejezte ki fővezérük Görgei Arthur, ezeket irva Máj. 13-án az ország kormányzójához :

„Hentzi, budai várparancsnok fenyegetését tegnap este borzasztóan teljesitette Jól czélzott szamos lövések által sikerült neki a pompás Dunasort, több helyeken egyszerre meggyujtani. A tűz nagy szél általélesztve, csakhamar elterjedt és Pestnek legszebb részét hamuvá tette. Borzasztó látvány volt ! Az egész várost lángtenger boritotta és a füstgomolyok közepette az égő gránátok csillagzáporként iszonyatos dörgéssel zuhantak a szerencsétlen városra. Nincs toll, mely a látványt egész valóságában leirhatná ; *de én részemről az egész tüneményben az ausztriai dynastia halál pompájára gyujtott fáklyáknak lobogását láttam, mert akiben e házában még egy szikrája volt a kegyeletnek a hiteszegett dynastia iránt, azt a tegnapi tett örökre kiirtotta ;* s ezért bár szivből fájlalom a főváros pusztulását, én az ellenség ezen gyalázatos tettét, melyet akadályozni hatalmamban nem állott, de melyre részeseiről semmi ok nem szolgáltatott, csak *a vár annál erélyesebb ostroma által törekedendem megtorlani és minél hamarább ily minden emberségből kivetkezett ellenségtől felszabaditani . . .“*

A hivatalos *„Közlöny“*-ben és minden lapban olvastuk ezen jelentést, és azt mondottuk reá : *Helyes beszéd ! Éljen Görgei ! . . .*

Még a falakon láttuk Hentzi kiáltványát az *April 14-ike* ellen, és a *loyalitásról, a lázadók ördögi dühéről, s a polgároknak megoltalmazásáról. Hát mi voltunk-e tele az ördög szenvedélyeivel, és nem a budavári Janicsár ? . . . Mi kik saját hazánkat szabadságunkat védtük az idegenek ellen ? ! . . . A detronizatiót nem Debreczenben csinál'ák meg : hanem sokkal korábban ! A császári államférfiak, a császári tábornokok csinálták a polgárok szivében, a mi szivünkben . . . Debreczenben az országgyülés csak constatálta a helyzetet . . . Hentzi pedig marokra foghatólag igazolta annak szükséges voltát !,..*

Nem a népek lázadnak fel : hanem a fejedelmek lelketlen tanácsadói, — a fejedelmek helyett kormányzók, — hajtják a népeket forradalomba . . .

„Et nunc reges intelligite, Erudimini qui judicatis terram“ És most értsetek királyok, okuljatok, kik a földön itéltek ! . . . mondja a zsoltáros . . .

„Tessék elmenni Buda alól : különben összebombázom Pestet . . . felgyujtom a fővárost ! . . . Ez a gyujtogató logikája ! . . . És haditaktikája ! . . . A *Bássák* és *Karafják* alakjai ki nem haltak. *Windischgrätz* a *kápolnai* csatatéren, sebektől ellepve félholtan fekvő *Venturinit*, a Zanini zászlóalj vitéz őrnagyát, igy félholtan felakasztatta . . . s Olaszországból a Dunáig felhallatszott az átok a *bresciai hiéna* ellen ! . . .

A főváros és a magyar hadsereg, e lángok előtt mondotta ki plebiscitumát April 14-ike mellett ! . . .

Historia est testis temporum, magistra vitae . . .

A történet az idők tanuja, az élet mestere . . . mondotta a bölcs.

(Folytatjuk.)

IV.

— Itt vagy Vili ? — kérdi akkor éjjel a beteg lázas álmában. — Ne menj el, mert félek attól a fehérarczu bárótól, hisz ő az én halálom ; ments meg tőle ; hisz láttam az este, hogy bátor vagy Vili, mint a tigris ! Itt maradj . . .

Vili pedig a kivilágitott vivóteremben éppen most méri össze kardját a báróéval ; aztán megkezdődik a szikrát hányó aczélpengék villámlása, csókolózása . .

Az orvos unalmasan ásit és szivarozik a terem sarkában, csak akkor dobja el szivarját, mikor a báró kiejti kardját és hátra tántorodva kezeit görcsösen szoritja koponyájához.

Szegény báró olyan hatalmas vágást kapott a fejére, hogy nehány hét mulva is az agyban feküdt. A sebláz annyira összetörte, hogy ugy nézett ki, mint maga a halál.

Egy délután Kohn úr nyitott be hozzá, hogy mély hajlongások közt őszinte gratulációját fejezze ki amaz örvendetes és szerencsés hir.

— Hagyja csak el — vágott közbe a főhadnagy — hallja azt ?

Kivülről az összes harangok zugása, meg valami halottas menet szomoru gyászdala hangzott be . . .

— Lássa, most temetik az ön provisióját és az én százezreimet.

És ennek a báró olyan jót kaczagott, hogy köteléke alól megeredt a vér . . .

Buda sz. kir. főváros népiskolái az ötvenes és hatvanas években.

Irta: *Hajós Mihály.*

Az 1857/58. értesitőben Stauffer Adolf tanulmánya van-e czim alatt. „*Miért képezze magát tovább a tanitó s mily eszközök állanak e czélból rendelkezésére?*“ Az 1858—59. évi értesitő első czikke: „A hazaszeretet a budai iskolákban“ minden egyéb, mint hazaszeretet. Elsorolja azokat az adományokat, mit összegyüjtöttek az iskolák az 1859 évi olasz háboruba menő osztrák hadsereg sebesültjei részére. E czikket e szavakkal végzi *Pellet* József, prépost, a budai iskolák igazgatója: „Vagyonunkat és életünket császár és a haza védelmére!“ Az országuti iskola ez évben lett főelemi iskola. A tabáni és óbudai iskola még egy évvel előbb, egy évvel később pedig a vizivárosi fiuiskola lett azzá.

1858. év végén a helytartótanács elrendelte, hogy a főtanitó és altanitó czim helyett *igazgató-tanitó* és *tanitó* elnevezést használják.

Az 50-es évek második felében elrendelte Kriegler igazgató, hogy a tanitás délután 1—3 óráig tartson, oly indokolással, hogy a tanitók egyszersmind kántorok is, kik délután a temetésnél kötelesek segédkezni.

1859. év elején szabályozták a fő- és alelemi iskolák közötti viszonyt. A főelemi iskola 4 osztályuvá, az alelemi iskola 3 osztályuvá tétetett. Ugyanebben az évben rendelték el, hogy a Lővényi-féle üténylrás minden iskolában alkalmaztassék.

Ebben az évben nyilt meg a lipótmezei és svábhegyi iskola. A tanitók között Szahota Mihály, Pink János, Riese József, Mátits József, Mayer Ferencz a következő 1859/60. évben Hümpfner Ferencz neveivel találkozunk. Az 1862—63. iskolai év végén már magyar és német nyelven jelent meg a „*Tudósitvány.*“ Az 1861. október 20-án kibocsátott diploma alapján a magyar nyelvnek hivatalos nyelvül használata elrendeltetett, Buda sz. kir. főváros főpolgármesteri hivatala felszólitotta a tanitóságot, hogy „egy év lefolyása alatt a magyar nyelvet annál is inkább sajátjává tegyék minthogy ezen határidő sikernélküli leteltével, mindenki az állomására háramló káros következtetéseket egyedül önmaganak tulajdonithatja. A kitűzött egy évi határidő eltelt s a magyar nyelvben egészen járatlan tanitók elbocsátása következtében 12 tanitói állás jött üresedésbe. — A tanitói fizetéseket 1861-ben rendezte ujból a tanács: A 200—250—300 pengő frt fizetést 300 és 400 o. é frtra emelték fel, de a 400 frtos fizetéssel biró tanitót kötelezték a vasárnapi iskola tanitására. Természetesen a régi lakbér és faátalány megmaradt. Tekintve azt, hogy az osztályok száma 34-re szaporodott (ide nem értve a magánintézeteket), a hitoktatóknak „fáradságuk gyengéd elismeréseül“ 20 frt évi jutalomdij utalványoztatott.

Tudvalevő dolog, hogy 1850-ben Ó-Buda község tanácsa Buda főváros tanácsával egyesült s hogy 1860-ban Ó-Buda ismét a saját közigazgatás terére lépett önálló tanáccsal. 1860 után az iskolák felügyeletével megbizott fővárosi tisztviselőt Ó-Buda község is megbizta azzal s igy habár a két város külön vált, iskolaügye azonos volt. A tanitói fizetések azonban részben eltértek, mert Ó-Budán 1 tanitónak 315, 3-nak 300 frtja volt. Később azonban Ó-Buda is felemelte 400-ra a fizetést. — Mivel a tabáni főelemi iskolában sok volt az illir tanuló, 1861-ben egy illir I. osztályt állitottak fel. A Gellérthegyi iskolában, melynek igazgató-tanitója Riese József volt, fa- és méhiskolát nyitottak.

„Az iskola igazgatóság vezéreltetve azon meggyőződéstől, hogy a tanitó tökélyesbitésére s többféle az iskolaügyet zsibbasztó hátrányok eltávolitására a biztos eszközül szolgálnak a tanitói általános és havi értekezletek, tanitói könyvtár, az egyházi énekegylet stb., ezeket mind rendszeresen szervezte s életbe léptette. Ily nagyobbszerü tanácskozmányt 1862. decz. 27-én *Pellet* József igazgató a szt lélek segitségül hivása és nagy mise után nyitotta meg alkalmi beszéddel, melyben a tanitónak az egyház és társadalomra egyaránt fontos és nemes hivatásának magasztosságát kiemelvén, mindenekelőtt a vallásosság gyakorlatát, mint a nevelés főtényezőjét a tanitói testület lelkére köté. Értekezett a magyar nyelv tanitásáról Abel Márton, Gulyás Béla, Priczel János, Könyves Károly és Palkovits János. Ezen tanácskozmányokon megjelent Fesztl Károly, kir. főigazgató és Kammermayer Károly városi tanácsnok is. — Havi értekezletet minden hónapban tartott minden iskola. — A tanitói könyvtár állandósitásához Pellet igazgató évi 5, minden főtanitó 2 és minden tanitó 1 frttal járult. A tanitók egy tanitói egyházi — dalárda életbe léptetésére szövetkeztek, mely egylet több éven át működött is. — A tankötelesek évenkénti összeirását az őszi szünidő alatt a plébániákban a tanitók végezték. Nem hagyhatom megemlités nélkül a következő sorokat. „A Buda szt. Anna főelemi iskolánál Ő. Nagyméltósága gróf Pálffy Mór m. kir. helytartó úr fiacskája, József, főelemi tanuló, a magánvizsgálatot mellőzve, a szt. annai zárvizsgálat alkalmával a többi tanulókkal együtt nyilvánosságra lépett, ki is a vizsgálatot, a jelenvolt számos vendég osztatlan örömére, kitünő sikerrel letette. Kivánjuk, hogy a gróffiu, atyjának Ő Nagyméltóságának áhitattal párosult mély bölcseségét, ugy szinte a mélyen tisztelt grófnő, anyjának tiszta vallásos érzelmeit és fényes erényeit örökölve, követve, az egyház, az állam, a haza diszére, javára felnevelkedjék!“ A tanulók száma ebben az évben már 6592 volt, a községi iskolákban 12 igazgató és 33 tanitó, az összes iskolákban 78 tanerő tanitott. 1868 ban meghozták az uj népoktatási törvényt s ennek kapcsán életbe lépett az iskolaszéki intézmény. Ez már az ujkor. Ezzel már nem akarom untatni a t Olvasót, ezt már ismerjük, legalább általánosságban mindannyian.

Nagy vonásokban ismertettem a 30—40 év előtti állapotokat, s tanulmányozásom folyamán arra az észleletre jutottam, hogy az az idő sokkal inkább gondolt a jövőre, mint mi. Okuljunk rajta!

Kitüntetett vasuti igazgató.

Ő felsége bárdányi *Brám* Miksa lovagot, a déli vasut helyettes vezérigazgatóját, miniszteri tanácsossá nevezte ki. Nem vélünk tévedni, ha ezen kitüntetésben egyfelől elismerését látjuk annak a nagy forgalompolitikai jelentőségnek, amelyet a déli vasut magyarországi igazgatósága az utóbbi időben történt alakitása által nyert, másfelől pedig méltatását azon bokros érdemeknek, amelyeket a helyettes vezérigazgató a mai, minden irányban kielégitő viszony létrehozása körül, különösen pedig a hazai forgalmi érdekek előmozditása által magának szerzett. A magyarországi igazgatóság osztályfőnökei vasárnap Brám lovag miniszteri tanácsosnál testületileg megjelentek, hogy ezen kitüntetés alkalmából üdvözöljék. A küldöttség szónoka *Kleeblatt* főfelügyelő, kifejezte a hivatalnoki kar örömét a főnökük kitüntetése fölött, valamint ezen karnak iránta való törhetlen hűségét. Válaszában *Brám* lovag miniszteri tanácsos megjegyzi, hogy a neki jutott kitüntetésnek annál jobban örül, mert abban a magyar forgalmi érdekek előmozditására irányzott törekvésének méltatását látja, mely törekvésében az osztályfőnökök buzgó közreműködése őt mindig a leghathatósabban támogatta.

A déli vasut Budával közvetlen összeköttetésben áll. Itt van üzletigazgatósága is. A *Krisztinaváros* életében a déli vasut tisztviselői és alkalmazottai jelentékeny részt vesznek s annak ipara és kereskedelme, társadalmi élete a déli vasutasoknak sokat köszönhet... Brám igazgató kitüntetése alkalmas lehetne arra, hogy a déli vasut tisztviselői és alkalmazottai itt is ünnepeljék a hazai vasuti igazgatók egyik legtiszteltebbjét, ki a déli vasut magyar jellegének ápolásához, fenntartásához hozzájárult.

Ez az ünnep meggyőzhetné őt arról, hogy hazafias törekvéseit nem csak a déli vasut személyzete, de a budai polgárság is méltányolja és őt ezért tiszteli...

Ebből az elismerésből láthatná, hogy mily időszerü lenne, ha a déli vasut igazgatója székhelyéül *Budát* választaná.

Hogy lenne jobb?

A testvérvárosok egyesitésének közeledő ünnepe a testvérvárosok egyesitésének birálatát hivja ki

Ezek a birálatok, beszédek, beszélgetések jellemzik leginkább, hogy az egyesités óta Buda érdekében történtek nem nagyon elégithetik ki a budaiakat.

A polgármester, a tanács minden jóakarata megtört a törvény hatóság pesti tagjainak kicsinyességein mert ők *pestiek* maradtak és csak akkor hangoztatták, hogy *budapestiek*, ha a budai jogos ohajok nem teljesitésében és elnapolásában mutatták ki, hogy *pestiek*.

Buda vagyis az I—III. kerület érdekei csak tized rendüek a többi kerületek érdekeihez képest Nem is csoda, hiszen sok *pesti* szóvivő meri hangosan kimondani azt, hogy *Budára ráfizetnek*, Buda pénzbe kerül és nem jövedelmez.

Az igy nyilatkozó jó urak nagy része pedig Budán birtokos és oda át csak zsellér. A téli spekulátiók után itt üdülnek nem használva semmit *a budai iparnak és kereskedelemnek*.

A régi budaiak ezzel szemben elkeseredve állapotaik felett visszasohajtják az egyesités előtt levő állapotot.

A két hangulatból levonhatjuk az egyesités birálatát és sok esetben jogosnak láthatjuk azt, ha e felett elmélkednek.

És pedig elmélkednek sokkal többen, mint oda át hiszik és nem tartják azt, hogy az egyesités óta ennek ugynevezett áldásait Buda élvezte volna.

Kimutattuk már többször a budai kérvények és emlékiratok sorsát, melyek beleszaladtak a másik oldal jó akaratába.

Most az egyesités emlékünnepe előestéjén azt látja Buda, hogy az igazság serpenyője nem feléje billen.

Érdekei mellett nem mindig tömörültek bizottsági tagjai, de ellene igen is a másik oldal városi képviselői

Neves, érdemes és nem tulzó férfiak beszélnek arról, hogy ha Buda önálló marad a fejlődés magasabb pontján állna, mint most áll. És ez a vélemény hódit, erősödik, terjed és már papiroson számitgatjákBuda gazdagságát — mely nem mindig Buda javára jövedelmezett.

Azt mondják, hogy Buda nem fizet annyi adót, mint a balpart kerületeiből egy ugyanily számu népesség.

Buda természeti kincsei, telkei, fürdői olyan értéket képviseltek és képviselnek, mit ha kifejtenek nem csak Buda boldogul, de még Pestnek is jut.

Hány ilyen népességü város van Európában, mint Buda, mely szép és rendezett város pedig nincs anynyi értéke. Nézzük csak p. o. az önálló Gráczot, mely egy szép tiszta város és valódi paradicsom.

És Buda? Erről jobb nem is beszélni. És ha beszélnek ugy bizony az egyesitésből szomoru tapasztalataink hosszu sora tünnék ki.

Ha Buda városa a szomszédos községek érdekkörbe vonásával egy szövetséget alkot, ugy ma a világ legjobban rendezett vidéke lehetne.

Gondolkozzunk e felett.

Öreg budai.

Pantheon a Gellérthegyen.

A Buda és Vidéke évek óta sürgeti, hogy a gellérthegyi erődöt Pantheonná alakitsák. Olyan szépen fel lehet használni erre az erődöt, a mint csak akarják és a mint a jó izlés követeli.

Örülünk, hogy az egyetem tudós rektora dr. Herczeg Mihály ép ugy vélekedik mint mi és az országgyüléshez a Nemzeti Szövetség nevében benyujtott emlékiratában a Pantheon helyéül a gellérthegyi erődöt inditványozza és a mi általunk régen sürgetetteket és először ajánlottakat megerősiti.

Az emlékiratból közöljük a következőket:

„Szükséges, hogy a magyar nemzetnek egy oly épülete legyen, a mely magába fogadja fajunk történetének emlékeit — szobrok, képek és ereklyék alakjában. E pantheonba mindenekelőtt honalapitó királyainknak fenmaradt testereklyéi (ama honalapitó királyok hamvai, melyeket 1862-ben és 1874-ben dr. Henszlam Imre a régi Szent-István-féle bazilika alapfalai közül Székesfehérvárott kiásott, s a melyeknek egy hozzájuk méltó nyugalmi helyéről mindeddigelé még semmiféle gondoskodás sem történt) lenének elhelyezendők, valamint hazánk ama nagyjainak tetemei, a melyeknek fenmaradásáról még pantheon nem létében is okvetlenül gondoskodnia kell a nemzetnek. Ime a kerepesi temető, mely hazánk ujabb történetében mükődött legkiválóbb férfiaink (Deák, Kossuth, Batthyány, Arany János, Vörösmarty, Kisfaludy Károly stb.) hamvainak egész sorát rejti magában, székes fővárosunk rohamos terjeszkedése következtében maholnap már csak közegészségügyi szempontis ki kell, hogy ürittessék és e kiváló férfiaink tetemeinek ujbóli elhelyezése egy országos pantheon nem létében bizonyára igen nagy pénzáldozatot igényelne. Egy országos pantheonban eme drága ereklyéket épugy és époly rendszerességgel lehetne elhelyezni, a mint ezt az angolok a Thamesparti Westminsterben tették. A szent gellérthegyi pantheonba zarándoklók lelki szemei előtt hazánk nagy alakjai elevenednének fel és e szent helyen való tartózkodás az igazi hazafias érzések fölébresztésére a legnagyobb hatással volna. Minthogy a pantheonba az ország egyébb helyein, valamint hazánk határain tul nyugvó nagyjaink tetemeit (pl. IV. Béla király két gyermekének tetemeit. Spalatóból, Rákóczy fejedelem tetemeit Galatából stb.) is a lehetőség szerint egybe kellend gyüjteni, az illető mauzoleumi helyiségnek a területét akként kellene tervezni, hogy még a jövő kor nagyjai tetemeinek a befogadására is elégséges legyen. A pantheon egy melléképületében elhelyezendők volnának a történelmi képcsarnok, valamint a hazánk nagyjaitól fönmaradt ereklyék is, a melyek természetesen ezután egészen tervrendszeresen egybegyüjtendők lennének. (Igy a nemzeti muzeumban levő Deák-szoba stb.) Egy külön helyiségben volnának elhelyezendők királyaink és országnagyjaink szobrai; ugyancsak ide volnának elhelyezendők a többi között a 48 iki szabadságharcz emlékgyüjteménye is“

Ingatlanok forgalma.

A lefolyt héten átiratás alá kerültek a következő ingatlanok. *A budai oldalon:* Minkulsz Jánosné II. ker, Sármány-utcza 9. sz. háza 4000 frtért Séter János és nejére, Hets Ödön I. ker. Hellérthegy 13,193/a. sz. telke 5500 frtért Mirkovszky Gézanéra, Kaczér József és neje I. ker. Krisztinaváros 325. sz. telke 3300 frtért ifj. Csekne Józsefre, Sehinkás Judás I. ker. Naphegy 12.030. sz. telke 1050 frtért Wolf D. György és nejére, Felkisch Teréz I. ker. Naphegy 12.664. sz. telke 2235 frtért özv. Preisinger Györgynére, Müller Ignácz és neje I. ker. Albrecht-ut 29—31. számu háza 47,500 forintért dr. Vida Lajos és társára. Brunner Györgyné I, ker. kuruczlesi dülőben 5266/1—5. sz. telke 18.000 frtért Torkher Adolf és társa, Schönfeld Tincsi I. ker. Kelenföld 13.317. sz telke 24 717 frtért Budapest főváros közönségére, Szegedíner Ferencz I ker. németvölgy 12.401., 12.375/76. sz. telke Ruthner Józsefnére (hagyaték), Ruthner Józsefné I. ker. Gellérthegyen 14.136/2. számu telke 6334 frtért Horváth Béla és nejére, Anker Károly és neje III ker kilátás-utcza 3945 47. számu háza 35.250 frtért Balla Sándorra, Müller István és neje III. ker. sikatori-dülőben 1924 sz telke 1422 frtért Kuszanda György és nejére, Szanek Illés III. ker. Majláth-utcza 617. számú háza 6500 frtért Venbauer Gáspár és nejére, Ott Jánosné és gyermekei III. ker. szőlő-utcza 1080/84. sz. telke 5400 frtért Ruzitska Ferencz és nejére. — *A pesti oldalon:* Ifjabb Fabriczius Endre VI. ker. Angyalföld 1578/81/20. sz. telke 400 frtért Szivos testvérekre Pauncz Sándor VI. ker. Szondy-utcza 9. sz. háza 22 090 frtért dr. Stern Salamonra, Paulheim József VII ker. Törökőrön 2521—22, 2554—57/8 sz. telke 5616 frtért Dorman Armin és nejére, Megyeri Krausz Lajos és társai VI. ker. Angyalföld 1529—39/20 sz. telke 6804 frtért Weisz Arnoidra, Budapesti jótékony fehér-kereszt-egyesület VI. ker. mozsár-utcza 16. sz háza 67.000 frtért a magyar királyi államkincstárra, Drotnits György és neje VI. ker. Eötvös utcza 27. sz. háza 50.000 forintért Wollner Hirsch Salamon és nejére.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Eiszdorfer Gusztáv

Budai közéletünknek kétségkivül egyik kimagasló alakja Eiszdorfer Gusztáv, ki mint a Tabán köztiszteletben álló gyógyszertártulajdonosa körülbelül egy évvel ezelőtt vonult nyugalomba. Érdemes róla külön megemlékeznünk, mert egész tevékeny életét a közügyek és a közjótékonyság szolgálatában töltötte. Lelkesülten szállt mindenkor sikra a budai, különösen pedig az annyira elhanyagolt Tabán érdekeiért.

A tabáni gyógyszertárt, melynek révén kiterjedt ismeretségének szálai szövődtek, majdnem 25 évig birta, s ebben a minőségében is mindig kitartással, kedvvel, igazi lelkesedéssel küzdött a jók legjobbjainak sorában a budai érdekekért; haladásunknak ő volt egyik leghivatottabb zászlóvivője, ő volt a budai közügyeknek egyik leglelkesebb szószólója.

Amde erős testi szervezetét megtörte, elgyengitette az előre haladott kor, a szakadatlan munkálkodás s az ennek nyomán beállott gyengélkedés. Kiadta kezéből a vezetés zászlaját, melyet hosszu időn át oly lelkesülten lobogtatott, a buzgóságot, nemes lelkének ezt a kiváló tulajdonságát fiatalabb erőkre hagyta örökül, hogy abból okuljanak s azzal ép oly szolgálatot tegyenek a jövőben városrészünknek, a minőt ő tett. Elérte azt, a mi után vágyott, a jól megérdemelt nyugalmat.

Sok oldalu munkásságából a tabáni iskolaszéknek is tetemes mennyiséget szentelt, a mennyiben annak 13 éven át alelnöke, az utóbbi négy esztendőn keresztül pedig lelkes, odaadó, nemesen gondolkodó és cselekvő elnöke volt. Ebbeli minőségében fáradhatatlan munkásságot fejtett ki ugy a magyarosodás, mint a szegény iskolás gyermekek felruházása érdekében.

Hány száz meg száz szegény és sinylődő iskolás gyermeket mentett meg az ő jóságos gondoskodása a tél hidegétől s az ettől származható testi bajoktól!

Derék munkássága más téren is érvényre juthatott. Mint a székes főváros törvényhatóságának bizottsági tagja 10 éven át a leglelkiismeretesebben viselte mandátumát, tevékeny részt vett a Budát érdeklő összes mozgalmakban, s egy alkalmat sem mulasztott el, hogy polgártársai javát és előnyeit előmozditsa.

Az a kiváló nagy szorgalom, s a közügyek terén kifejtett lánkadatlan buzgóságának hire eljutott aztán a trón zsámolyáig s Ő felsége a király, érdemeinek elismeréséül, a Ferencz József rend lovagkeresztjével tüntette ki az érdemes férfiut, a minek vele együtt mindazok szivből örvendettek, kik tevékeny életének közvetlen szemlélői lehettek.

Adja Isten, hogy a felség elismerését soká élvezhesse ez a mi derék ismerősünk, s vele együtt a nyugalmat, melyet tevékeny életével annyira kiérdemelt!

Hrusz Árpád János.

Különfélék.

— **Uj polgármester.** Halmos János a székes főváros uj polgármestere. Megválasztása inditotta arra, hogy hivatalát magyar névvel foglalja el. A névmagyarositás ellen csak akkor beszélünk, ha nem foglalnak el régi meglevő különösen történeti neveket. Az uj polgármester uj neve magyaros hangzásu, anélkül, hogy bármely meglevő családot sértene. Ez a helyes gondolkodás a névválasztásban egy olyan ember cselekedete, ki mindenképen méltó a polgármesteri székbe s a kitől mi budaiak sok jót várhatunk — mert ismeri érdekeinket és átérzi elhanyagoltságunkat.

— **Estély.** — A hüvösebbre vált idő tevékenységre buzditja mindama jótékony egyesületeket és asztaltársaságokat, melyeknek főképen az a czéljuk, hogy a kellemeset a hasznossal összekötve, jótékonyságot gyakoroljanak: a szegény iskolásgyermekeket meleg téli ruával lássák el. Ilyen nemes czélt tüzött maga elé a Krisztina-körúti Társaskör is, melynek sikerült, szép estélye folyt le e hét csütörtökjén helyiségében, Bittner Alajos alkotás-utczai jóhirü vendéglőjében. A társaskör mozgató lelke Búzás István tanár, a szépszámu, előkelő közönség szórakoztatására szerencsés volt valódi müélvezetet nyujtott művészi erőket megnyerhetni az estélyre. A lelkesült közönség alig győzött tapsolni a jó Zsigmond Miska bácsi fővárosszerte hires, hazafias mély érzéstől áthatott, művészi tilinkójátékának és Selmeczy Péterné, szül Zsigmond Aranka urhölgy nagy bravúrral eljátszott igazán aranyos czimbalom darabjainak meg Nánásy Lajos sziniiskolai növendék szép tehetségre való, kedvesen előadott monológjainak. Ez igazi magyar mulatságon lelkes felköszöntőkben mondottak köszönetet a jótékony czél előmozditására szivesen közreműködött művészi erőknek; de a társaskör elnöksége ez uton is megköszöni szivességüket a szegény kis iskolásgyermekek nevében is.

— **Eljegyzés.** — Szabó Lajos krisztinavárosi füszerkereskedő eljegyezte Petz Miklós czukrász leányát Irmát.

— **Az I. ker. Czakó-utczai iskola épitése.** A Czakó-utczai elemi iskola épitéséhez szükséges munkálatokra megtartották az árlejtést. Rózsavölgyi Gyula tanácsos elnöklése mellett. A föld-, kőmüves- és elhelyező munkákra legjutányosabb Schönfeld és Mann ajánlata, 2 százalék eagedmény mellett; a kőfaragómunkákra Weisinger a legkedvezőbb ajánlatot, 12$^{1}/_{10}$ szá-

zalék engedménynyel; a vasmunkákra a Danubius-gyár 1 százalék engedménynyel; az ácsmunkákra Neuschloss K. és fiai, 6 és fél százalék engedménynyel; az asztalosmunkákra Scheibel Károly, 22 és fél százalék engedménynyel; a padozó munkákra Neuschloss K. és fiai, 10 százalék engedménynyel; a mázoló munkákra Kohler Álbert, 26 háromnegyed százalék engedménynyel; a lakatos munkákra Pick Ede, 10 egy negyed százalék engedménynyel; a bádogos munkákra Reisz Gyula 22 százalék engedménynyel; az üveges munkákra Glatz András, 10 százalék engedménynyel; a szobrász munkákra Bauer Vilmos 25 százalék engedménynyel.

— **Közgyülés.** A budapesti központi tejcsarnok-szövetkezet m. hó 31-én tartotta Szápáry István gróf elnöklésével közgyülését. A lefolyt évben — az igazgatóság jelentése szerint — az előző évhez képest apadt a tejszállitás. Ez üzletévben 9,244.951 liter szabályszerü 180.902 liter másodrendü tejet szállitottak be a szövetkezet tagjai. A nyers bevétel 803.932 frt 14 kr. volt, a költség 177 071 frt 4 krt tett ki, a tiszta bevétel tehát 625 601 frt volt. A közgyülés az igazgatóságba megválasztotta Szápáry István grófot, Tichy Istvánt, ifj. Benedicty Gyulát, Harkányi János bárót és Schlichter Izidort, a felügyelő bizottságba Beer Henriket, Györgyei Miklóst, Lamm Armint és Maár Zoltánt.

— **A Rudasfürdő uszóháza.** A fővárosnak százezrekbe kerülő téli uszóháza van a Rudasfürdőben, a melynek naponként 5—6 forint bevétele s 30 forint kiadasa van, noha ez az egyetlen téli uszóház a fővárosban. A fürdőre felügyelő bizottság azt javasolja a tanácsnak, hogy zárja be télire az uszóházat. Téved a bizottság, ha azt hiszi, hogy a közönségnek nincsen szüksége a téli uszóházra, hanem a fürdőt nem lehet bürokraktikusan kezelni. Adja oda a főváros inkább magánvállalkozónak, az majd bebizonyitja, hogy megfelelő kezelés mellett fönn lehet tartani az uszóházat.

— **Elismerés.** A lap első részén közöljük azt a jegyzőkönyvet, mit *Nagy Ferencz* vezetésével egy küldöttség adott át a Buda és Vidéke szerkesztőjének. Ez az elismerés, mit ezen az uton köszönünk meg, fokozza a mi törekedéseinket. A Buda és Vidéke mint eddig ugy ezután is igyekezik minden erővel Buda és vidéke emelésén.

— **Figyelmeztetés. Benke Béla által megkárositottakat kérjük, hogy levelezőlapon czimeiket tudassák, és ovakodjanak neki megbizást vagy pénzt adni. Megtörtént az intézkedés, hogy ne folytathassa a közönség félrevezetését.**

— **Kirándulás Párisba.** A budai társaskörök legtöbbje részt vesz a párisi társas kirándulásban. A kedvező feltételek s a nagyszabásu uti és ellátási valamiat élvezeti műsorral a legtöbb társaskörben foglalkoznak. Az iparosok és kereskedők köréből szintén sokan készülnek Párisba. A budaiak csoportra oszolhatnak és csoportokban: — ismerős ismerőssel — vehetnek részt a kirándulásban. Mint értesülünk vendéglőseink is megfogják tekinteni Párist ezen az uton.

— **Népszerü felolvasások.** A budapesti népszerü felolvasásokat rendező társaság, mely már huszonharmadik éve működik és arat sikereket a művelt közönség körében megkezdette felolvasásai sorát. Csudáky Bertalan olvasta fel *Az Orosz Czigányokról* czimü szép és tartalmas felolvasását a fényes közönség folytonos figyelme között. Folyó hó 18-án Ferdinándy Géza olvas fel ilyen czimen *A királyi méltóság Magyarországon*. Az előadások pontban 5 órakor kezdődnek. Az előadásokon csak felnőttek vehetnek részt. Felsőbb osztályok tanulói a nevükre szóló tanulójegygyel vagy szülőjük tagsági jegyével léphetnek be. Tanuló-jegyek a titkárnál I, Vár, Uri-utcza 42. I. em. 6. sz. válthatók. A téli felső ruha a ruhatárban leteendő: ruhatári dij személyenként 5 kr. A társulatnak tagja lehet mindenki, a ki évenként egy forintot fizet A felolvasásokat és a társulatba lépést ajánljuk a művelt közönségnek.

— **Mübarátoknak.** A kik a szép képeket szeretik, azok sok szép képet nézhetnek meg Istvánffy Gyula festőművész műtermében. A kitünő művész szép képeit, melyek minden lakás, egyesületi helyiség, vendéglő. kör stb. diszéül szolgálhatnak — ha szabad művészekről igy beszélni — a legjutányosabb árakon adja a közönségnek, csakhogy az eredeti művészettel a rossz olajnyomásokat kiszoritsa Ez az áldozat megérdemli, hogy a képekből sokan vásároljanak. A műterem I. kerület Városmajor-utcza 28ik sz. a. van.

— **Pártoljuk a budai ipart.** A budai ipar lassan-lassan fejlődik és tért hódit. Nagyobb lendület csak akkor következhetik be ha a budai közönség a budai iparosoknál többet rendel. Ehhez azonban némelyek csak nehezen szoknak, mert a legkisebb semmiségért is Pestre járnak és ott rendelnek. Legszembeötlöbb ez a nyomtatványoknál. Budán több nyomda van olyan, mely nagyon jól dolgozik és mégis a legtöbb budai árjegyzék, étlap, meghivó és egyéb nyomtatványokon pesti nyomdák neveit olvassuk. Pártoljuk jobban a budai nyomda ipart!!!

— **Jubileum.** A budai polgári kör 25 éves fennállásának megünneplése alkalmából f. é. decz. hó 18-án diszközgyülést és ezt követőleg diszvacsorát rendez, melyre a kör tagjai külön meghivót fognak kapni.

— **Borgazdai estélyek.** A budai polgári körben f. é. nov. hó 13-án kezdődtek a szokásos borgazdai estélyek, melyek kedélyességükkel valóban ritkitják párjukat. Az első borgazdai tisztet Dr. Bozóky Ádám, Lohr József és dr. Nagyőszi Ferencz urak viselték. A kör tagjait a borgazdák egyszer s mindenkorra meghivottaknak tekintik.

— **Megvalósuló óhajok.** Lapunk is megemlitette egyik mult számában, hogy a főv. pénzügyi bizottmány Heltai Ferencz inditványára a budai Vigadó épitésének tervéről lemondott. Hogy e hir itt Budán mily leverőleg hatott mindenkire, mondanunk felesleges. Méltó örömére mindazoknak, kiket a pár hét előtti kedvezőtlen hir nem ok nélkül hangolt le, teljesen megbizható forrásból nyert értesülés alapján megirhatjuk, hogy mégis meglesz Budán a vigadó! A székes főv. Tanácsa ugyanis nem engedvén magát kicsinyes érvelések által eltántorittatni, egyhangu határozattal a budai vigadó felépitését javasolja a közgyülésnek. E tekintetben tehát a legjobb reményekkel lehetünk eltelve, mivel a főv. bizottsági tagok nagyrésze is jobb véleményre tért már a budai vigadót illetőleg, s annak ügyét társadalmi szükségletnek ismervén el, teljes erővel támogatni fogják. A megvalósitás terére jutott végre a bombatéri vásárcsarnok épitési ügye is. Az ehhez szükséges telkeket a székes főv. már mind birtokába vette, a most még lefoglalt lakásokat a jövő tavaszra felmondotta, s igy az épitésnek most már mi sem áll utjában. — Megemlitjük e helyen, hogy a fazekas-téri Eckermann Biscara-féle házak helyére a jövő tavasszal szintén monumentális nagy épület kerül, mintegy első diszitésül a vigadó környékének. Ezt hir szerint, egyéb nagyobb épitkezések is követni fogják s igy majdan joggal elmondhatjuk, hogy Buda épül.

— **Jar** Lapunk sürgetése és derék polgártársunk a tiszteletre méltó Pehringer Ferencz közgyülési felszólalásának sikerült a társaskocsi vállalatot a városmajori utvonal betartására rászoritani. Tehát most már jár.

— **Esküteri hid.** Az esküteri hid munkálataira megtörtént az árlejtés, kiváncsian várjuk a munka megkezdését, miben a legöregebb és legifjabb budaiak még mindig kételkednek.

— **Értesités.** Hein Hermin a magyarleszámitoló és pénzváltó bank főhivatalnoka és Blitz Gyula gyermekeink 1897. nov. hó 21-én d. e. 10 órakor kötnek házasságot a budapesti-budai anyakönyvi hivatalban Az egyház a frigyet ugyanaznap d. e. 11 órakor áldja meg a budai izr. templomban, a hová tisztelettel meghivjuk. Budapest-Kelenföld, C-ácza 1897. november havában. Hein Lipót, Blitz Jakab és neje. Üdvözlés az esküvő után az europa szállóban (Nádor utcza). — E nászhoz szivből kivánunk szerencsét.

— **Esküvő.** Dr. Andreánszky Jenő fővárosi orvos pénteken esküdött örök hűséget a Deák-téri evangélikus templomban Rákosi Lenkének, Rákosi Jenő leányának. Délelőtt 11 órakor a budai anyakönyvi hivatalnál történt meg a polgári házasságkötés Násznagyok voltak a menyasszony részéről: báró Kaas Ivor, a vőlegény részéről dr. Szontaghy Abris. Délután 4 órakor volt az egyházi házasságkötés nagy és diszes násznép jelenletében. Esküvő után az országos kaszinóban volt lakoma és táncz, mely után a fiatal pár Szegedre utazott. Andreánszky Jenő kedvelt tagja az irodalomnak, a budai társaságnak. Diszes esküvőjén fényes közönség jelent meg kivánva, hogy házas élete igazán boldog legyen, a mit mi is kivánunk.

— **A Sarosfürdő athelyezése.** A főváros egyik gyógyitó-fürdője, a Sárosfürdő, a Ferencz József-hid épitésének áldozatául esett. A közmunkatanács a fürdő forrását egy uj fürdőtelepre akarja elvezetni. Az uj fürdőt a fehérvári ut, Kelenhegyi ut és Kemenes utcza között levő területen akarják megépiteni s a kereskedelmi minister megengedte, hogy ott a fürdő számára szükséges telkeket a főváros kisajátitsa.

— **Hangverseny Ó-Budán.** Az óbudai III. ker. nép- és iskola könyvtár javára folyó hó 27-én, szombaton a kórház-utcza iskola termeiben nagyszabasu nyilvános hangversenyt rendeznek, a melyre a meghivókat már a napokban szétküldik. A program nagyon változatos. — Akik meghivóra számot tartanak, forduljanak a III. ker. nép- és iskolai könyvtár igazgatóságához (Kórház-utcza.)

— **Czitera hangverseny** A Vigadó kistermében vasárnap, 1897. evi november hó 21-én, esti ½8 órakor van Szabó Béla budapesti zenetanár, Arionhegedü- és cziteraművész nagy Hangversenye saját találmányu „Árionhegedün“ és „Fortecziterán.“ A hangversenyen szivességből közreműködnek: Szabó István budapesti cziteramester, Csánki Kornélia k. a. czimbalomművésznő.

— **Hangverseny.** A Budai Zenekör a folyó 1897. évi november hó 15-én, hétfőn és 18-án, csütörtökön a „Budai Polgári Casinó“ disztermében (I., Krisztinaváros, Krisztina-tér 1/a. sz. I. em.) hetedik hangversenyét tartja. Kezdete esti ½8 órakor.

— **Az ujépület patkanyai.** Most, hogy az ujépület lebontás alá kerül, a katonai parancsnokság figyelmeztette a székesfővárost, hogy az épületben a patkányok veszedelmes mérvben el vannak szaporodva. A mint az épület bontása megkezdődik, a patkányok százezrei ellepik a környék házait, sőt egyes csapatok a Dunán Budára is elvándorolnak. Ebben pedig nagy veszély van, mert a patkányok közvetlen terjesztői a miazmáknak és bacillusoknak s a mellett, hogy nagyban rongálják és pusztitják az épületeket s egyéb jószágot, még a gyermekek életét is fenyegeti, a mint ezt több mdgdöbbentő eset bizonyitja. A mint értesülünk, *Nemencsek* Jakab, ki e téren 25 év óta működik, előnyös ajánlatot tett a tanácsnak, hogy a lakosságot ettől a csapástól megszabaditja. *Nemencsek*, kinek vegyészeti gyártmányai országos hirüek elismerésben részesült az udvar és József főherczeg udvarmesteri hivatalától is, sőt a kormánytól is részesült ajánlatban; tehát oly egyén, a kinek eljárása a sikert teljesen garantálja. Reméljük is, hogy a főváros a közönség érdekében készséggel fogadja *Nemencsek* ajánlatát.

— **A budai Vigadó ügye.** A székes főváros pénzügyi bizottmánya sehogyse akarja dülőre vinni a budai Vigadó ügyét; mert egy kis költség-többlet mutatkoznék az épitkezésnél, abból tehát azt következteti, hogy ejtessék el egészen ez a kérdés; a budaiaknak ugy sincs szükségük Vigadóra. Ez a merev ellentállás, s a budai szászoknak különben is minduntalan háttérbe szoritása felháboritotta a fővárosi köztörvény-

hatósági bizottság budai képviselőit s ezért mind a három kerületből e hó 10-én értekezletre gyültek egybe a budai polgári haszinó helyiségében s dr. *Országh* Sándor elnöklete alatt megbeszélték ama tendőket, melyekkel a Vigadó létesitésének ügyét előmozdithatják. *Rupp* Zsigmond, biz. tag, lelkes beszédben meggyőző érvekkel bizonyitotta be, hogy a Vigadó felépitését, melynek létrehozását a törvényhatóság közgyülése már évekkel ezelőtt kimondotta s e határozatot a belügyminister is jóváhagyta nem csak szórakozási szempontok, hanem egyéb kulturális és társadalmi érdekek is elódázhatatlanul szükségessé teszik. Elhatározták ennélfogva, hogy tömören összetartanak mind a három kerület biz tagjai s ügyüknek iparkodnak megnyerni a pesti oldalon levő képviselőket is. Rövid, tartalmas emlékiratban közölni fogják minden biz. taggal a Vigadó létesités mellett felhozható érveikkel. Az emlékirat szerkesztésére dr *Kollar* Lajos, a közgyülésen való felszólalásra pedig *Rupp* Zsigmond biz. tagokat kérték fel köszönetet mondván Országh Sándornak az értekezlet egybehivásáért s Rupp Zsigmondnak remek, szép előadásáért. — Kedélyes vacsora követte az értekezletet, melyen Országh Sándor, Rupp Zsigmond. Hámpel Sándor, Freyber Pál s masok mondtak lelkes felköszöntőket, hangoztatván a három kerület biz tagjainak minél gyakoribb összejövetelét.

Közgyülés.

Az első magyar részvény-serfőzde

t. cz. részvényesei ezennel meghivatnak a f. é. nov. 21-én a társulat irodahelyiségeiben, saját házban, VIII., Esterházy-utcza 6. sz. I. emeleten d. e 11 órakor tartandó

XXX. rendes közgyülésre.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg előterjesztése, az elosztásra kerülő osztalék megállapitása és a felmentvény megadása.

2. Nyugdijalap létesitése és a nyugdijszabályzat megállapitása.

3. Ezzel kapcsolatosan a társulati alap szabályok 43. §-ának módositása.

4. Három igazgatósági tag választása.

A t. cz részvényesek, a kik szavazati jogukkal élni akarnak, tisztelettel felkéretnek, hogy részvényeiket a szelvényekkel együtt az alapszabályok 13. § a értelmében legalább 2 nappal a közgyülés előtt a társulati pénztárnál (VIII Esterházy-utcza 6. I. em.) elismervény ellenében letétbe helyezzék, a hol a felügyelő-bizottság által megvizsgált és jóváhagyott mérleg az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentésével egyetemben 8 nappal a közgyülés előtt a részvényes urak rendelkezésére áll.

Budapest, 1897. november 7.

Az igazgatóság.

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— Olvasóink figyelmébe ajánljuk a mai számunk hirdetési rovatában levő Szabó Lajos fiatal törekvő füszer bor és csemege üzletét, a hol előzékeny kiszolgálás mellett a hirdetésben megjelölt árukon kivül a legfinomabb rum bor és tea kapható. Fa és poroszszén raktára van, minden megrendelés házhoz szállittatik.

— Előkelő családok leányai számára nyitott krisztinavárosi műszabászati iskolában még két növendék felvétetik.

— **Kiadó lakások:** **Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzékét adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadólakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.**

— *Turistáknak tudnivaló.* — Egy ismert turista a téli kirándulások és séták idején a turista társak és a nagy közönség figyelmét felhivja az istenhegyi Szerényi és Adlhoffer-féle, Fill Mihálynak a Normafauton levő Normafához és Dornis Miklósnak a budakeszi uton lévő Szép Juhászéhoz czimezett vendéglőjére, hol a kiránduló izletes jó ételeket és igaz borokat kap. Tarsas ebédek pár nappal előre rendelendők.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA
Szerkesztők: **Koncsek Lajos, Henszler László.**

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás asványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

Igen tisztelt Uram!

Előkelő közönség által keresett fényes helyiségébe minden lap jár; nem szabad innét hiányozni a *Buda és Vidéké*-nek sem, mely amellett, hogy tartalmas olvasmány, a Magyar Egylet által különösen ajánlva, a *magyarosodás közlönye.*

Mint jó hazafi nem fog késni előfizetéssel támogatni a Buda és Vidékét, mert *nyelvében él a nemzet.*

Előfizetési ár: egy évre 6 frt, félévre 3 frt, évnegyedre 1 frt 50 kr (Kiadó hivatal I. ker., Városmajor-utcza 28. sz. Báró Bánffy-ház).

Tisztelettel

a magyarosodást terjesztő „Buda és Vidéke" emelésére alakult bizottság.

Nyelve és szelleme tartja fenn a magyart.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

„CORSO" szálloda Budán
[illegible]-utcza 12.
Uj vezetés alatt.
Mérsékelt szoba árak.
Központi szobák 15 frttól. Fütéssel megegyezés szerint.

Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő
iszapborogatás, douche-massage kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, [illegible] Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten
Téli és nyári GYÓGYHELY.

Müncheni Pschorbräu
[illegible]aczksör budai főraktára az I. ker., Attila-u. 58. sz. házban levő
MARKUS JAKAB
bor, sör, csemege, vaj- és sajt-üzletében
létezik, hol bel- és külföldi borok, pezsgők, cognac, rum, tea, prágai és kassai sodar, prágai császárhus és kolbász kapható.
Valódi porosz szén és vágott fa ólmozott zsákokban.

Legujabb
divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, divatárukból nagy raktàr ugy férfiak mint hölgyek részére
özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-u 5.

Szálloda a sörösökhöz.
Budapest, I., önálház-utcza 1. sz.
Első szobák minden rendelkezésre állnak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.
Kanizsai sör.
Galambos U. vendéglős.

Nevetségessé ne tegye magát azzal az állitással, hogy az „Unalomüző" 250 nagy 8-rétü oldalra terjedő és 217 képpel ellátott nevettető és mulattató olvasmányok tárházát eddig még meg nem hozatta. Mert sajnálatra méltó dolog az, ha az embernek nincsen 50 krajczárja vagy 1 koronája, hogy azt Bartalits Imre könyvkiadóhivatalába (Budapest, III., Remetehegy) elküldhesse. Noha ez összeggel e meg nem becsülhető könyvnek a papirja is alig van megfizetve, mégis bérmentve lesz az megküldve mindazoknak, a kik megrendeléseikkel nem késlekednek.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest
Párizsi
társaskirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesités
kapható
HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Hirdetéseket
felvesz
a kiadóhivatal
BUDAPEST,
V.. Városmajor-utcza 28.

A
Magyar Asphalt
részvénytársaság
Budapest, Andrássy-ut 30.
Elvállal
minden néven nevezendő
asphalt burkolási
valamint szárazzátételi munkák teljesitését jótállás mellett, legolcsóbban. Elismert legjobb minőségü asphalt anyag vidékre is szállittatik.
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal is.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

1897. idényre.
Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházrészen fioküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

SZALVETER ÁGOSTON
Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

SZABÓ LAJOS
fűszerkereskedő, I. Krisztina-utcza 6.
Ajánlja dúsan berendezett fűszer, bor, csemege, tea, rum, cognac stb. készletét.
Fa és porosz szén.
Előzékeny kiszolgálás.
Az áruk házhoz szállittatnak.

Hatóságilag bejegyzett
Női ruha divat-terem,
szabászati- és varró-tanintézet.
Budapest, II., Retek-u. 49. sz.
Alapos oktatás nyerhető szabás és varrásban kedvező feltételek mellett rövid idő alatt. — Ugyszintén a legujabb angol divat szerint, ruhák elkészitését elfogadjuk. — Mérték szerinti szabásminták kaphatók, megrendelésre vidékre is küldünk. — Vidéki tanitványokat teljes ellátásra elfogadunk. Hatóságilag bejegyzett Női ruha divatterem szabászati és varró tanintézet vezetői:
TÖMÖSVÁRYNÉ F. MATILD,
PELEY MARISKA.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Telkek.
Telkek eladásra kerestetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 158

Nyilatkozat — Benke Bélával — a Buda és Vidéknek semmi összeköttetése nincs. Lakását nem tudjuk. A ki tudja irja meg a kiadóhivatalnak, hogy a számos kérdezősködőknek avval szolgálhassunk. A Buda és Vidéke kiadóhivatala. 159

Irodai teendőkben jártas
41 éves ember állást keres. Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. 160

Előmenetel a tanulmányban.
A kik polgári vagy közép iskolai tantargyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. 161

Butorozott szoba.
Elegánsan butorozott hónapos szoba azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 162.

Könyvvásárlóknak.
A ki bárminő a könyvpiaczon megjelent könyvet akar venni az azt a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatala utján 20%-al olcsóbban szerezheti be. 163

Tyukszemvágás.
Nők részére ajánlkozik az esti órákban egy ügyes tyukszemvágóné és rottirozóné. Czim a kiadóhivatalban. 164

Ház.
Házat hat lóra való istálóval keresek vételre vagy bérbe a Krisztinavárosban. Czim a kiadóhivatalban. 165

Veszek.
Nagyobb telket vagy házat a Városmajorban vagy környékén. Czim a kiadóhivatalban. 166.

Képek.
Eredeti képek festőművésztől kisebbek és nagyobbak kaphatók. Arczképek és tájképek megrendelhetők. A kiadóhivatal a czimmel szolgál. 167

A Krisztinavárosban eladó egy ház gyümölcskerttel és külön egy 300 öles telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 158

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 169

Cseléd.
40—45 éves olyan értelmesebb cselédet keresek, ki minden házi teendőt el tud látni és egy tizenhárom éves leány és egy hét éves fiut gondozni tud. Női munkákhoz valamennyire ért. Alkalmatosság esetén állandóan hely. Családias jó bánásmód. Czim a kiadóhivatalban. 170

Két ablakos
szép utczai hónapos szoba külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 171

Hirdetések felvétetnek
A „BUDA ÉS VIDÉKE" kiadóhivatalában.
Budapest, Városmajor-utcza 28. sz.

Budapest III., Rometehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 47. sz. (Mindszent hava.) Vasarnap, november 21

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: **Városmajor-utcza 28.**

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: **Városmajor-utcza 28.** Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

A tisztviselőknek.

A hely, a hol a köztisztviselő életének legnagyobb részét eltölti, az a ház, a mely számára az otthont megteremti. Ide tér vissza napi munkájában elfáradva, hogy szerető családja enyhe körében nyugalmat és megpihenést találjon.

A családi élet, a mely az államok nagyságának, hatalmának alapja, sokban függ az egészséges lakásviszonyoktól.

A lakás kérdése több mint egy egyszerü közegészségügyi kérdés, — a boldog, kedves családi élet egyik alapja az.

Van annak bizonyos psychologiai és morális hatása s a közegészségügy nagy vivmánya, hogy megteremtette a lakás-kérdésnek egészségügyi oldalát és ha ezen a téren még nem is értük el az ideális álláspontot, de minden esetre közeledtünk feléje.

A lakás kérdésnek egyik főoldala az egészségügyi, de a másik nem kevésbé fontos a gazdasági, a pénzügyi.

Mihelyt a lakások annyira megdrágulnak, hogy a köztisztviselő lakásbéréből társadalmi állásának megfelelő lakást tartani nem képes, azonnal meg van zavarva a család gazdasága, kivált ha magán vagyonnal nem rendelkezik.

Minden városnak saját érdekében áll, hogy a tisztviselői kar fizetéséhez viszonyitott áron társadalmi állásának megfelelő lakást kapjon és vannak városok mint pld. Genf, Bern, hol maga a város épitteti a tisztviselő karának a lakásokat.

Belgiumban olcsó takarékpénzeket bocsátanak az ily közhasznu épitkező társulatok rendelkezésére. Németországban az „Alters und Invalidenkasse“-nak egy negyedét forditják erre a czélra, Angliában 4 százalékos törlesztéses kölcsönöket adnak e czélra a közpénzekből. A magy. kir. államvasutak igazgatósága munkás és tisztviselő lakóházakat épittet, ez utóbbi segit ugyan a bajon, de a végczél nem csak a munkások és tisztviselők egészséges lakással leendő ellátása, hanem, hogy saját lakóházzal legyenek ellátva.

Legérdekesebb a dánok fővárosa Koppenhága, hol 1867-ben munkások és tisztviselők házépitő szövetkezetet létesitettek mintegy 220-an, ma 15000 tagja van.

Minden tag minden hónapban befizet egy forint érőt a mi pénzünk szerint, abból felépitenek havonkint annyi házat, a mennyi telik, beteszik a még házzal nem biró szövetkezeti tagok neveit egy urnába, abból minden részrehajlás nélkül kihuznak annyi nevet, a hány ház készen van, ha a kihuzottak elfogadják, ugy az addig befizetett forintok a törlesztésre esnek, a még be nem fizetett összegek 27 év alatt törlesztendők mérsékelt kamat mellett.

Ha a kihúzott név tulajdonosa a felépitett házat többed magával akarja elfogadni tulajdonul, együtt lesznek kötelezettek. Ha el nem fogadja, úgy helyette más nevet húznak ki.

A ki 10 évig pontosan fizeti járulékát és neve ezen idő alatt ki nem jön, úgy joga van pénzét és annak időközi kamatos kamatait visszavenni, de a szövetkezet annyi más előnyt nyujt tagjainak, hogy ez a legritkább esetek közé tartozik.

A szövetkezeti tagok egymást minden irányban támogatják, üzleteket, iparvállalatokat tartanak fenn, egy szóval, csak északra kell néznünk, hogy gyakorlati dolgokban jót tanuljunk.

A lakás ügy — tekintve annak beláthatatlan nagy közegészségügyi fontosságát — minden városnak egyik legfontosabb ügye és nagyobb városoknak ma már külön lakás statisztikájuk van, a mely el-ő sorban ugyan elméleti jelentőségü de a gyakorlati ember is megkapja abban, a mire szüksége van, mert meglátja, hogy milyen és mennyi lakás van üresen, milyen és mennyi lakásban kik laknak.

Az általános panaszból tudjuk, hogy lakásviszonyaink drágák és ki nem elégitők.

Az egyesülés adja itt is az erőt!

A köztisztviselők egyesülése egy tisztviselői telep létesitése érdekében, megoldaná ezt a köztisztviselőre és városra egyaránt fontos kérdést.

Az eszme nem uj s a nehézség n-

„BUDA és VIDÉKE TÁRCZÁJA.“

Néni.

(Rajz)

Irta: **P. Pécsi Jenő.**

Sárga rózsa három, piros szegfü kettő.. .. Románcz köllene édes?

* * *

Nénire emlékezem. Néni édes, néni jó. Ki volt néni? Hát apám elvette anyámat. Anyám fivére elvette a néni hugát Néni rokon volt. És különös, el nem képzelem, hogy lett volna, ha néni nem lessz rokonom. Nénit azonban nem vette el senki.

Hogy miért nem? Mit tudom én miért nem szakitják le olyik rózsát, a mi csak oly kedves, mint a többi. Néha tán szebb is a szirma, illatosabb a kelyhe és kevesebb tövis is vagyon rajta másnál

A néniket általában szokás szeretni. Nénit azonban, kiről ép szólok, különösképen kedvelém. Én. A gyermek.

Ha néni rám nézett jóságos szemeivel, oly jól kezdém érezni magamat. Ha néni megcsókolt egyszer, kezét csókoltam háromszor.

Néni még fiatalos vala.

Mindenek felett, mint mondám, oly jó vala. Oly édes, oly kedves.

Különösképen azóta, hogy egyik lábammal már némileg a nagy világban sántikálnék, tapasztalom, hogy mi emberek, általában véve kellemetlenkedő teremtések vagyunk, és talán bizony örül a lelkünk, ha sántát, vakot, süketet látunk, csupán azért, mert mi ép érzéküek vagyunk.

Még fiatal volnék, de már eddig is ugy tünt fel előttem, mintha mi emberek némikép gonosz-lelküek volnánk.

De néni áldott lelkü vala. Édes. Kedves.

* * *

Szivarra gyujtok. Imigy könnyebben emlékezem.

Sárga rózsa három, piros szegfü kettő.

* * *

Matrózblúzos bohókás koromban nénitől kaptam lepkefogót. Szépet, zöld hálósat, czifranyelüt. A matrózblúz átalakult, kabát lett belőle.

Fekete kabát. Szalonkabát-forma. Táncz iskolába jártam. Kicsiny hölgyeknek czukor köllött volna. Finom czukor. Szalon czukor. Néni pénzéből vettem Néni adott mindég. Szivesen.

Lomha évek multak. Urfi lett belőlem.

Olyan, a ki némely téli estén frakkot ölt magára, gomblyukba virágot, kézbe fehér kesztyüt.

Első bálomba készültem. Már minden volt, csak pénz nem volt. Anyám mondá nincsen, nem adok és zsebembe csusztata némely ezüst tallért Apám mondta: tanulj inkább.

Pénz nincs. És ismét többem volt pár tallérokkal. De ez mind nem elég.

A bálok ugyanis, hogy egyébről ne szóljak, olyan különös intézmények, hogy ott az ember nem éhes, talán nem is nagyon szomjas, mégis költi pénzét.

Bálra pénz kell, sok pénz. Első bálra különösen sok. Igy gondolám magamban Akkor, néni jut eszembe Néni, az édes, néni a jó. Megyek nénihez. Kirakatban virágot látok. Néni szereti a virágot. Bemegyek a boltba és virágot kérek bokrétába. Találomra mondtam, sár-

kább csak a megvalósitás kérdésénél lép előtérbe. De ez a nehézség is inkább csak látszólages és a tisztviselők közös egyetértésével a város és a kormány jóakaratu támogatásával könnyen megvalósitható.

Hogyan? A köztisztviselők, magántisztviselők, orvosok, ügyvédek, kereskedők, földbirtokosok, iparosok, a kik egy telepen lakni szeretnének, megalakitanak egy házépitő szövetkezetet vagy egyletet, ez a szövetkezet vagy egylet a város valamelyik egészséges pontján egy nagyobb telket vásárolna, a melyet a tagok igényeihez képest kisebb-nagyobb területekre osztana fel.

Dr. G. I.

Emlékeim a szabadságharczából.

Irta: **Dr. Hatala Péter.**

VI.

Hentzi több izben bocsájtotta ki a várba szorult polgárokat. Még április 23-án, az nap melynek éjjelén a császári csapatok elhagyták Pestet, felszólitotta a várban lakó polgárokat, hogy két hóra való élelemmel lássák el magukat, vagy távozzanak a várból. Ugy látszik, a várbeliek és Görgei nézetén voltak: hivén, hogy a magyarok egy megrohanással elveszik a várat. De ez nem sikerült. A polgárság kérvényt intézett Hentzihez, hogy a kimenekülést engedje meg. Ezt a parancsnok meg is engedte. — Estenként a viziváros felé nyiló kapun kijöhettek. Egy kijött polgár elbeszélése után, a következőket közli a „Pester Zeitung“ május 9-iki száma.

„Mult hét pénteken az uj vár kaszárnyában honvédeink ágyugolyói egy tisztet és öt közlegényt megöltek. A bécsi kapu bástyáján a tűzérlegénység közül tizenhárom elesett, huszonhat megsebesült. A Batthyány-ház előtt s a fő őrhelyen elesett két tüzér, egynek a lábát ellőtték.

Ugyanezen éjjel az ágyugolyók nyolcz ökröt és hat lovat ütöttek agyon. A királyi palota őrházai leégtek, minden a várban levő marhát, ökröt, lovat, a disztérre hajtottak. Svábhegyi ágyuink egyik golyója egy huszonnégy fontos ágyut teljesen szétrombolt. A vár épületei közt igen kevés az olyan ház melyet golyó nem ért; és ablak alig van. Szombaton este azt beszélte egy császári kapitány, hogy Bécs négy napos bombáztatása kétszáz ágyuval, nem volt oly óriási hatásu, mint a magyarok lövöldözése.

Hentzi mindazokat elfogatja, akik neki nem köszönnek.

Valótlan, hogy a várbeli polgárok a mi támadó csapatainkra lőttek. Bár nem tagadható, hogy a budai várban, a polgári elem között is, sok hive lehet a sirba vitt abszolutisztikus háznak; ugy tetszik, hogy a lelkes hazafiak egyre növekvő száma, ennek a sárgafekete emléknek szerencsétlen maradványát is paralizálni fogja.

Egy küldöttség járt Hentzinél, s ennek kérelmére kedden este kétezer ember kivonulhatott a várból. Az élelmiszer fogy. Hétfőn a vár polgári lakosságának számára csak hat ökröt adtak. Hir szerint már csak nyolczvan ökör van a várban, mely szalmán élősködik. Borban nincs hiány, s a katonaságnak bőven adnak belőle, azért többnyire részeg. Sok a beteg, ugy, hogy a szolgalatra alkalmas fegyveres legénység, körülbelül kétezer főnyi lehet.

Eddig összesen nyolczvan ember esett el e hir szerint a várban...“

Hentzi erősen bizott abban, hogy május 14. és 15-ike közt megérkezik a felmentő császári sereg. A polgárokat is ezzel biztatta. És ugylátszik ezért volt bátorsága Pestet is bombázni minden ok nélkül, daczára annak, hogy Görgei a kardrahányatással megfenyegette. A várbeli Herostratos azt vélte, hogy érdemül rójják majd fel neki ezen gazságot...

A Janicsár az osztrák soldateska szellemében gondolkozott..

Oly annyira bizott a felmentő sereg gyors megérkezésében, hogy nem hederitett a magyar támadó, ostromló ütegek épitésére és felszerelésére... „Csak hadd épitsenek, ugy sem lőhetnek majd belőlök! Ezzel biztatta tisztjeit s a polgárságot is.

A Lánczhid közelében horgonyzott a Nádor gőzös, melyet a császáriak visszavonulásukkor Hentzinek átadtak. A Nádor éjfél után egy órakor, két hajóval megindult, melyek kővel voltak megrakva, a Duna közepe felé, de ügyetlenül a kövekkel megrakott hajók a hidfőbe ütődtek s elmerültek. Később más két ilyen hajó és öt gyujtó hajót a Duna áramlatába bevontak, de ezek oly roszszul voltak meggyujtva, hogy csak az egyik lángolt fel, a többi csakhamar elaludt. Azonban a magyar hidászok Rochlitz főhadnagy parancsnoksága alatt, a Gellérthegy közelében az összes hajókat elfogtak s a partra vonták. Igy sikertelen maradt. Hentzi terve, hogy a Csepelszigetről a budai oldalra vezető hidunkat elpusztitsa.

Ez május 15-én történt, az napon midőn ostromló ütegeink mind elkészültek, hogy a várat rendszeresen lőhették. Másnapra 16-ikára, reggeli határára rendelte el Görgei negyvenkilencz ostrom ágyuval a vár rombolását.

A kis svábhegyről egy jelzőlövés dördült el ekkor: s a következő perczben egetrázó menydörgés hangzott a magyar ütegekből. A kálvária hegyen két hétfontos taraczk üteg, összesen tizenkét taraczk szólalt meg; a Téglaégetőn a bécsi kapu felé két bombavető mozsár; a kis svábhegyen hat tizenkét fontos ágyu; a nagy Svábhegyen, két mozsár és tiz ágyu; A Naphegyen: Hat röppentyü, nyolcz leszerelő ágyu és hat réstörő...

A magyar ágyuk jól irányzott pokoli tüze már reggeli kilencz órakor arra kényszeritette Hentzit, hogy a várnak a Krisztinavárosra néző s a bécsi kapunál levő összes ágyuit a közeli utczákba vonassa.

A leszerelő üteg a Naphegyen pompásan bevált.

A réstörő üteg, esti hat órára a fehérvári kapu mögött levő s a Horváth kertre néző körönd melletti falat annyira megrongálta, hogy másnap estére annak teljes áttörését remélhettük. A restörő üteg tűzérsége minden negyedik órában változott, s a parancsnoka mindig egy törzstiszt volt. Az üteg tizenkét órán at szakadatlanul működött; s felhasznált négyszáznyolczvannégy darab, huszonnégy fontos; és szazhuszonnégy darab tizennyolcz fontos golyót. Összesen hatszáznyolcz golyót. A Nagy Svábhegyről a két mozsár üteg lövései nem voltak oly sürűek mint kellett volna, a bombahiány miatt.

16-án a mozsarak nyolczvanöt bombát vetettek a varba; melyek annak veszedelmet igen növelték. Az egyik bomba este félhétkor felgyujtotta a kiralyi palotát. Ennek lángjaira a Gellérthegyről Nagy Sandor tüzérei oly iszonyu golyozáport zuditottak, hogy az oltasra sietők közelébe sem juthattak. Reggelig a palota nagy része leégett.

A pesti oldalon a sóház mellett, a Gellérthegy irányában, nagy néptömeg állott es dörgő éljenkiáltások közt nézte az iszonyu tüzet; a palota részletjének ropogása recsegése, az ágyuk bömbölése közül is kihallatszott... — Épen őrségen voltam a Margitsziget irányában elhelyezett ágyunknál. ennek fedező sánczáról néztük az óriási katasztrófat.

Ütegeink folyton menydörögtek a szomszéd hegyekről Csak a leszerelő és a röppentyü fel üteg hallgattak el meg reggel; midőn a császáriak a bástyáról az utczákba vonták ágyuikat. Ezen üteg pihent délután félnégyig. Ekkor a császáriak egy tizenkét fontosa előjött egy mellékutczából s oldalba akarta lődözni a faltörő üteget. Leszerelő ütegünk nehány lövése visszariasztá. A többi magyar üteg éjfélig tüzelt.

Irtóztató éjjeli menydörgés volt ez!...

(Folytatjuk).

---

ga rózsát hármat, piros szegfüt kettőt. Néninek. Ő ugyanis az ajandékozónak szivét nézi.

Néni olyan, mint másik anyám. Ha az egyiknek, az édesnek, nincs jó kedve, másikhoz megyek. És viszont.

Megyek nénihez.

Miközben csöngetek, ovatosan ügyelek a bokréta ára, a miben, mint emlitém már: sárga rózsa három, piros szegfü kettő.

Es tán dudolom is azt a bizonyos dalocskát, hogy helyettem kis virág.....

* * *

Mialatt ezek eszembe jutnak, fel s alá járok a boltban.

— Fiam ne mászkálj annyit. Nyikorog a czipőd

A ki igy szól: apám. Ő ugyanis ujságot olvas. Leülök tehát

Szivarom kialvófélben.

* * *

Ajtó nyilik. Virágaimat tartom. Nőcseléd szól:

— A koporsóra? Kérdi és elszedi a bokrétámat.

Majd kissé csodálkozva rajtam, meséli, hogy hisz néni meghalt. Néni az édes, néni a jó, nincs többé.

Bevezet a nénihez. A jó néni ott fekszik kiteritve, hosszu hullámos haja leeresztve. Arcza némileg pirosas. Szemei oly jóságosan néznek rám, mint máskor. Szinte hallani vélem szavát:

— Virágot hoztál, édes fiam, tedd ide mellém. Magammal viszem. Mit tettél a bokrétához.

En pedig magamba mondom:

— Igen néni, virágot hoztam, sárga rózsát hármat, piros szegfüt kettőt.

Es csak nézem, tovább nézem nénit, kit csak olyannak látok, mint máskor, csupán lélek nem vagyon benne.

Es néni keblére tüzöm virágaimat: sárga rózsát hármat, piros szegfüt kettőt.

* * *

Szivarfüst helyett tömjén illatot érzek. Igy rémlik nekem.

(Vége.)

Aranypor.

Nagyobb az erőnk, mint az akaratunk; és ha azt képzeljük, hogy egyes dolgokat lehetetlen véghez vinni, ez által csakis mentséget keresünk önmagunk előtt.

A tavasz őszszel.

Hampel Sándor közkedveltségü városbiránk, f. hó 14-én ünnepelte házasságának 30-ik évfordulóját, s ez alkalomból vendégszerető házába köréje gyültek vele ünnepelni a II. ker. notabilitásai közül: Rupp Zsigmond, Hermann Béla, Dömötör Ge-

deon, Haypál Benő, Eberling József, Del-Medikó Agoston, Freiberger Pál családjaikkal, Bozóky István, Szőts András, még igen sok szép fiatal leány, asszony és fiatal ember

A meghivott vendégek jóval 8 óra előtt gyülekeztek hozván magukkal teméntelen sok gyönyörübbnél gyönyörübb virágot s még több jó kivánságot a 30 éves házasultak részére.

Elhozták jó kivánságaikat a községi szeretetház növendékei is egy kiváló szép beszédben, melyre az őszfejü ifju lelkü vőlegény könnyezve felelt s meghivta asztalához a jó kivánó fiukat is

Az ünnepély tulajdonképpen akkor vette kezdetét, midőn Sándor bátyánk nem tagadván meg ez alkalommal sem kurucz katona mivoltját „előre“ kiáltással a dusan megrakott görnyedő asztalokhoz szólitotta vendégeit, figyelmesen gondoskodva a helybeosztásnál arról, hogy „jobbizü legyen a falat“ mindenkinek egy-egy szép nő szomszédságában s ellenállhatatlan kinálgatásával.

Megkapó jelenet volt, midőn az öreg habzó serleggel kezében ecsetelte házasságának eltöltött 30 évét, felmutatta a 30 év előtti menyasszony koszorut üveg alatti keretbe foglalva mint hü családi életének megőrzött simbolrumát közben a házas élettel járó feladatot hozván fel viharos derültség közepette, mint katona viselt ember duplán számitván a hadi éveket, 60 házassági évet kivánt részére elismerni, mely azonban cseppet sem volt eredménytelen idő, mert hisz a kedves gólya ez alatt éppen 13 szor szált le háza tetejére.

Az öreg úrnak humorral fűszerezett kedves előadását élénk tetszészajjal honorálta a diszes ünneplő közönség. Majd a kerület vezéréhez méltóan Rupp Zsigmond nyitotta meg igen emelkedett hangu beszéddel a felköszöntők sorát, mely után alkalma nyilt mindenkinek szive teljével adózni az ünnepelt férfiu és kedves családja iránti tisztelete és becsülésének.

Asztalbontás után az ünneplők tánczra perdültek s ugyancsak rakták a ropogóst hajnalig széles kedvvel s lelki örömmel. A diszbe öltözött Sándor bátyánk mellén ragyogó kitüntetések jelvényeire mutatva, pipaszó mellett, kérdi egyik vendég azok eredetét, mire ő a kellő felvilágositással szolgálván, büszke önérzettel szorongatva hosszasan, az egyiket ismételten hangsulyozta, hogy ezt „Piskinél szereztem.“ A vig társaság azzal az óhajjal távozott, hogy dupla számitás nélkül is megérje házasságának 60 évét.

Uj fővárosi adók.

A fővárosnak nagy baja van a deficzittel, melyet a pajtáskodó helytelen pénzügyi gazdálkodás juttatott költségvetésébe. Képtelen nél képtelenebb tervek merültek fel, hogy a deficzitet eltüntessék, hogy a fenyegető pénzügyi zavarokat elháritsák. Minden arón csak az okozatot, magát a hiányt tekintették, mig annak tulajdonképeni okaira egyáltalán nem forditottak figyelmet s nem forditanak még ma sem. Mert a főváros képviselőinek és tanácsosainak nem azon kellene fárasztani elméjüket, hogy miképpen emeljék a polgárok adóterheit, hanem inkább, hogy a kiadásokat csökkentsék, a lassu és drága adminisztrácziót olcsóbbá tegyék. Ezeknek hangsulyozását tartottuk egyelőre szükségesnek abból az alkalomból hogy a IV. ügyosztály a közgyülés és tanács megbizásából javaslatot dolgozott ki, a mely még sulyosabbá tenné a fővárosi polgárok amugy is eléggé nehéz helyzetét. A javaslat a következő:

1. A főváros községi intézményeinek vagy szolgáltatásainak igénybe vétele vagy használata fejében szedett adószerü járulékok, különösen a kövezési és csatornaépitési járulékok revizió alá veendők főleg azon czélból, hogy azok pénzügyi szempontból intenzivebben kihasználhatók legyenek; továbbá megfontolás és tárgyalás alá veendő: vajjon az egyes közigazgatási ágazatok keretében meglevő járulékokon kivül nem volna-e czélszerü ujabb járulékokat behozni s azokat összhangzó rendszerbe foglalni.

2. A közgyülés mondja ki elvben a községi jövedelmi adó behozatalának szükségességét, egyben intézzen a pénzügyminister úrhoz felterjesztés utján kérdést arra nézve, vajjon hajlandó lenne-e a községi jövedelmi adó behozatala czéljából szükséges törvényhozási intézkedésre nézve kezdeményező lépéseket tenni.

3. Addig is, mig a községi jövedelmi adó behozatalának kérdése végleg eldöntetik, határozza el a közgyülés az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 35 §-a alapján 5 százalékos iskolai adónak 1898. évi január hó 1-től leendő behozatalát, a melynek bevétele átmenetileg a szükséges mértékben az 1898. évi költségelőirányzati hiány fedezésére forditható, azontul azonban kizárólag az iskolába és kisdedóvóba járó növendékek évi szaporodásának megfelelő népoktatási intézetek létesitésére forditandó.

4. A mennyiben az 1899. évi költségelőirányzat összeállitása alkalmával az esetleges hiány az időközben megnyitott vagy fokozott bevételi forrásokból fedezhető nem lenne, további fedezeti alapul a *házbérkrajczárok mérsékelt emelését* ajánljuk.

5. *A telekáremelkedések megadóztatása* czéljából beható tanulmányok alapján konkrét javaslat készitendő, egyszersmind a főváros külterjes fejlődésének korlátozására nézve megindított tárgyalások kiterjesztendők arra nézve, vajjon nem volna-e ezen kérdés megfelelő adók vagy fokozottabb járulékok behozatala utján czélszerüen megoldható.

6. A szinházi stb. beléptijegyek megadóztatásának elejtése mellett vétessék revizió a mutatványi és előadási engedélydijak megállapitására vonatkozó 393/93 közgy. sz szabályzat

7. Határozza el a közgyülés a szikviz megadóztatását s rendelje el az erre vonatkozó szabályrendelet elkészitését és előterjesztését.

Budai vigadó.

Olvasóink előtt ismeretes, hogy a székes fővárosi törvényhatósági bizottság közgyülése a II. kerületi törvényhatósági bizottsági tagok kezdeményezésére és megokolt inditványára elhatározta a budai társasélet fejlesztése czéljából a Duna jobbpartján fekvő városrészben egy vigadószerü épületnek létesitését és ennek helyéül a II kerületi Corvin-teret jelölvén ki, az ingatlanokat megszerezte, a lakásokat kiürittette, az épület terveire a pályázatot kihirdetvén, Kalina és Arkay müépitészek mint első pályadijat nyert tervezők tervei szerint a középületnek felépitését elhatározta.

Az utolsó pillanatban, a midőn a vállalkozónak az épület lerombolásához kellett volna fogni a fővárosi pénzügyi és gazdasági bizottság arra való tekintettel, hogy a székes főváros az utolsó évben rossz gazdálkodás folytán kedvezőtlen viszonyok közé jutott, megsemmisittetni kivánta a közgyülésnek első izben, 1894-ben hozott és azóta ismételve megerősitett határozatát és a budai vigadó épitésének elejtését javasolta. A tanács a f. hó 17-én tartott közgyülés elé hozta az ügyet azzal, hogy a közgyülés által eddig hozott határozatoknak végrehajtását javasolta. A jobboldali kerületekből küldött bizottsági tagoknak nehéz harcza volt e kérdésben. Heltai Ferencz és Polónyi Géza erős támadásával szemben Rupp Zsigmond és Kollár Lajos lelkes felszólalásaikkal védték az ügyet és hála a budai bizottsági tagok ezuttal tanusitott példás összetartásának, az ügy diadalra jutott

Ez az egyetlen példa is fényes tanuságot szolgáltat arra, hogy ha a jobbparti kerületekből küldött bizottsági tagok más fontos, közérdekü kérdésben is ily összetartást tanusitanának, győzelemre juttatnák azt az ügyet, a melynek támogatására vállalkoztak.

A midőn mint kuriózumot kiemeljük, hogy a budai bizottsági tagok közül az egyetlen Peringer Ferencz I. kerületi bizottsági tag vállalkózott arra a kevésbbé irigylésre méltó, mint inkább feltünő szerepre, hogy a budai vigadó felépitése ellen szavazott, — szükségesnek tartjuk a budai közügyek iránt érdeklődő közönségnek tájékozására ide iktatni azoknak a törvényhatósági bizottsági tagoknak a névsorát, akik a közgyülésen részt véve a tanács javaslatának támogatásával a budai vigadó létesitését elősegitették:

Az I. kerületből: Bogisich Mihály, Dulovits Béla, Eiszdorfer Gusztáv, Eizer Ede, Garancsy Mihály, Dr. Gombár Tivadar Hauszmann Alajos, Dr. Hegedüs János, Dr. Heinrich Kálmán, Huszár Adolf, Dr. Jankovits János, Kassits Péter, Kertscher István, Kossutányi Geiza, Kranz Ede, Mauks János, Dr. Országh Sándor, Osztoics Mihály, Dr. Rostaházy Kálmán, Rupp Imre, Scheich Károly, Somlyay József, Tichtl János, Wolf Márton.

II. kerületből: Biscara Endre, Dr. Csorba Ferencz, Dr Darányi Ignácz, Deutsch János, Duma J. György, Éberling József, Eckermann Ede, Dr. Ernyei Mór, Freyberger Pál, Dr. Gőőz József, Hebentanz Nándor, Kanyó Sándor, Kollár Lajos, Komoróczy Sándor, Lengyel Sándor, Lindmayer Ferencz, Dr. Ludvik Endre, Ludwigh János, Mayer József, Mihálovics Antal, Moldoványi Sándor, Ott Lajos, Dr Paldt Lajos, Dr Petsits Márk, Dr. Rácz Károly, Dr. Rónay Károly, Rupp Zsigmond, Schiller György, Szávoszt Alfons, Tabódy József, Zipernovszky Károly.

III kerületből: Gerlóczy Károly alpolgármester, Augenstein Samu, Czajlik Alajos, Gyárfás Sándor, Gyulányi Adolf, Kirschhoffer Károly, Láng György, Dr. Ott Adám ifj. Wéber József, Zboray Béla.

Régi budai gyógyszerészek.

Érdekes adatokat olvasunk id. Schédy Sándor munkájában: A magyarországi gyógyszerészet története a régi budai gyógyszerészekről. A tudós szerző a XIV-ik és későbbi századokról ezeket jegyzi fel:

Szorgalmasan látogatta a magyar ifjuság a hazai egyetemeket, hogy azokban legalább a vagyonosabb és tehetősebb rész egyszersmind a külföldi, különösen az olasz univerzitásokat is ne kereste volna fel tanulmányainak kiegészitése czéljából, ezt, hogy boldogult Tamássy szavaival eljünk, még feltételezni is vétek volna. Speczialis magyar gyógyszereinknek is nagy hire volt ebben az időben; Erzsébet királyné (1380) vizét az aqua regiát sajátkezüleg készitette Budán a királyi várban és megküldötte minden fejedelemnek; messze földön keresett gyógyszerek voltak az oleum karpathicum és a pulvis Pannonicus ruber is.

A polgári jogok kifejlődésével alakultak meg Magyarországon az első polgári gyógyszertárak. Hogy mely idő óta találhatók ilyenek hazánkban, azt pontosan megállapitani nem tudjuk, bár mint már emlitettük, a régi okiratok szerint az 1303. évben Budán egy Péter nevü gyógyszerész lakott, de ez az adat nem feltétlen hitelességü. A Buda városi törvénykönyv, a melyet az 1244 évben kezdettek szerkeszteni, „Von der Apotheker“ czimü fejezetében már intézkedik a gyógyszerészekről, a mennyiben elrendeli, hogy azok semmi rőffel mérhető anyagot, ruhanemüeket ne áruljanak, csakis olyan dolgokat, a melyek régi

szokás szerint a gyógyszertárba valók üzleteiket pedig vasár- és ünnepnapokon az estéli harangszóig tartsák zárva. Annyit a rendeletből kétségkivüli bizonyossággal kiolvashatunk, hogy a XIV. században már volt polgári gyógyszertár. Budán, ha nem is több, legalább egy, mint ugyanebben az időben Németországban. Egyébként, hogy a gyógyszerészek a tulajdonképpeni gyógyanyagokon kivül füszerek, sütemények, mézeskalácsok és viaszgyertyák árusításával is foglalkoztak, kiviláglik a Zsigmond pécsi püspök által 1459 ben kifizetett számlából, a melyen a budai patikárius által a királyi asztal részére küldött mézeskalácsok, gyertyák stb. voltak összefoglalva. A magyarországi polgári gyógyszertárak keletkezésének idejére következtethetünk még az alábbi adatokból: Gentilis bibornok elhalálozván, 1310-ben kelt végrendeletében meghagyta, hogy legelőször is a gyógyszerészt fizessék ki örökösei, 1352-ben Gyokmin budai gyógyszerész fiának Lászlónak elhunytával annak hevesmegyei birtokát Zerecken udvari gyógyszerésznek adományozta Nagy Lajos király; 1337-ben Gottfried budai polgár és gyógyszerész neje egyezséget kötött Kozma győri polgárral. 1375 ben Synok gyógyszerész özvegye fél házat adományozott apácza leányának. 1392-ben Rauchor Péter és Zsigmond budai gyógyszerészek házat vásároltak a mindszenti nagy utczában, 1426-ban István gyógyszerésznek volt ugyanott háza.

Az utolsó budai borvásár.

Rég. budai polgár irja ezeket a sorokat, adjuk ugy a mint kaptuk Az elkeseredés hangja vonul végig minden betűjén, sok igazságot mondva.

A „Buda és Vidéke“ tért nyit minden felszólamlásnak, kivált akkor, ha maga a szerkesztőség is meggyőződik, hogy a hang, a felszólamlás bizonyos tekintetben jogosult.

A beküldött levelet ez idő szerint nem kisérjük magyarázatokkal, beszél az maga helyett, de kötelességünk — azért vagyunk talpon, — hogy őrködjünk Buda és videkének erdekei felett

Az egyszer tény, hogy az utolsó budai borvásárt tartjuk Budán az 1897. évi november hónapjában. Aztán nem kötnek ki a jobbparton a hordókkal tele rakott hajók, elviszik a központi vásárcsarnokba, hogy ne jusson a Tabánnak az ezzel járó forgalomnak paránya is.

Nem érdemeljük mi ezt a sorsot! Az egyforma adóztatással egyforma jogaink kell, hogy legyenek A megélhetési forrást ne apasszák éppen itt Budán, a hol nagy, égető szükség van rá.

*

Itt volt az utolsó török pasa. Kivertük. Az egyesült hadsereg rátaposott ezelőtt jóval 300 esztendeje.

Ne vitassuk, mennyi volt benne a magyar vitézségnek kicsordult vére.

Fordult egyet a történelemben Pest és Buda sorsa. Isteni gondviselésből összeházasodtak, Budapest lett belőle. A két város egyesült, két testvér gyanánt, ki hitte volna azt, hogy a királyok lakta fészek lesz majdan a mostoha gyermek? Pedig ugy van! Mi itt a jobbparton oda adjuk mindenünket, hegyeinket, levegőnket. Tárt karokkal fogadjuk a testvért, az idegenből ide zarándokoltakat és a köszönet: hálátlanság!

Hisz védenők mi magunkat, csakhogy kevés erélylyel, kevés eredménynyel. Mig a balpartnak kalács jut, nekünk száraz kenyér.

Elvesznek apránként tőlünk mindent. Csendesen, mintha észre se vennék — szijják li a vérünket, hogy megfulladjon zsirjában a dédelgetett balparti gyermek.

Az Isten keze ránk nehezedett. A kutyafejü tatár, a fezes és turbános török nem birt velünk, de agyongázolta hegyeinket a mákszemnyi bogár. Ez lerakta petéit, és romba dőlt a virágzó tőke, nagy sötét szemü, édes mustot öntő gerezdeivel együtt.

A mig a homokbuczkák tetején paloták emelkedtek, addig mi itt türelemmel vártuk a megujhodást, a feltámadást.

Volt is jussunk hozzá!

Bástyainkon ömlött a vér, a magyaroknak vére, és a vitéz kardja megoltalmazta a pesti részt a halommá lövéstől. Tudják azt jól a tulparton levők, de kapzsiságukban még a szivöknek egy hurja sem rezdül meg, lelköknek jósága nem nyilatkozik meg, és a hálás jóakaratnak egy forgácsát se dobják hozzánk.

Rohanva rohannak meggondolatlanul. A tervezgetésnek egész légiója fekszik a papiron. Hajtják, kergetik egymást a léniák, a körzők, de a jobblétről való gondoskodás egy nagy fekete pont, a mely után nem következik semmi.

Volt a budai oldalnak évenként megujuló borvására. A mostani már az utolsó. Elveszik tőlünk azt is. Nem kérdés az, hogy miért? csak Budáé ne legyen

A szabályozások tömkelegében nem tudtak kieszelni egy helyet, hogy a jobbparton maradjon ez a vásár? Hát a Döbrentey-téren nem tudnak összehozni egy vásárcsarnokot, a hol hajlékot találna az állandó borvásár? Nem! el kell vinni azt is a pesti oldalra, be a központi csarnokba, ott majd kevésbé történik a visszaélés, és meglesz oltalmazva az államnak és a fővárosnak, és ezzel együtt a vásárló közönségnek erdeke.

Mert azt hallottuk hangoztatni, hogy a mi oldalunkon levő borvásár alkalmával visszaélés és hamisitás történik

Ezt a megokolást nem lehet érteni

Az I kerületi vásárfelügyelő évek hosszu során pontosságának, lelkiismeretes feladatának és megbizhatóságának annyi jelét adta, hogy árnyéka se fér hozzá, a visszaéléseket elnézze. Nem nézte el soha, nem nézi el ezentúl sem. Szakavatott ismerője az élelmi czikkeknek, és nem hangzott még fel panasz, hogy az I. kerületben hamis, vagy élvezhetlen, az egészségre ártalmas czikk került volna eladásra.

De tovább mehetünk!

Az állam és főváros anyagi érdekeinek megóvása czéljából a pénzügyőrség ki van rendelve a borvásárra. Ez a kirendeltség az előirt szabályokat és kötelességeket ép oly hiven betartja a Döbrentey-téren, mint a Központi vásárcsarnokba n.

Az eskü egyformán kötelez itt, és ott.

A visszaélésekre való hivatkozás és ezzel való bizonyitás meg nem áll.

Ezzel a megokolással elvenni tőlünk a borvásárt csupán a balparti érdekközösség lánczolata lehet.

Egyéb semmi!

— *y.*

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Galanthai Balogh Gusztáv.

Ki ne ismerné Budán Balogh Gusztit? Ha Mérő János az istenhegyi polgármester ugy Balogh Gusztia németvölgyi polgármester.

A németvölgyi telepesek között ő a legrégibb, már itt is született, hol a közügyekért buzgó apja lakott.

Mikor a mi Guszti barátunk ott szaladgált a hol most kedves gyermekei szaladgálnak, a Németvölgy nem volt a kültelkek közepe, hanem a ki ide ment az utazott a virágzó jeles szőlők közé.

Intelligens ember nem lakott csak nyaralt a kültelkeken. Soká, soká nem követték a jó izlésü Balogh család példáját és a Németvölgy remeteség volt. Ma már ez a szép vidék keresett, a telkek ára emelkedik és értékes, sőt még értékesebb lessz, a mi a Balogh család településének köszönhető, ugy hogy a Németvölgyet bátran lehetne Balogh-völgynek nevezni.

A nagynevü dr. Balassa ezt a helyet egyik legegészségesebb helynek tartotta Budán sőt kiemelte több előnyét is, a mit bizony a nagy urak kihasználhattak volna.

Lehet, hogy ha Balassa tanácsát követve Karagyorgyevics herczeg itt telket vesz, ma magnás negyed, de a mi halad az nem marad

Balogh Gusztáv arra hivatott, hogy a közügyekben részt vegyen. Fáradhatlan most is abban, hogy szomszédjait kérvényezésre ösztönözze. Jár, kel, sürget, mozgat s nem az ő és szomszédai hibaja, hogy a Németvölgy hivatását és nagy jövőjét az intézők nem méltányolják... Pedig ez a vidék is megérdemelné, hogy a mostoha állapotból kiemelkedjék és teljesedjenek Balogh Guszti álmai és siker koronazza törekvéseit

Különfélék.

—**Budai magyarositó egyesület.** A budai magyarositó egyesület végrehajtó bizottsága nagyszabásu előkészületeket tesz, hogy az egyesület minél több eszközzel kezdhesse meg munkásságát. A bizottság működését a társadalom minden részében örömmel látják és a magas körök is megigérték részvételöket. Az egyesületről és annak czéljairól közelebb többet irunk.

— **Keret-óriás Budán.** Ő felsége a király arczképének Smak Károly fa- és gypsz-szobrász a szegedi új laktanya számára egy hatalmas (3 m. hosszu és 2 m. széles) diszes fakeretet tervezett. A keret széles szőlő, illetőleg folyondár szalagból áll, amelyhez gyöngy sorok által leszoritott babér füzérek csatlakoznak. A keretnek fent diszes gruppja van, amely a király czimerét két angyal között mutatja. A keret áttört és antique jellegü. Igen jó hatást tesz s dicsőségére valik éppugy a művésznek, mint diszére a képnek. — Jelenleg Stoklász József Gellérthegy-utczai műtermében van kiállitva.

— **Kitüntetés.** — *Bursits Antalt* a déli vasut budai állomás főnökét, az első kerületi választmány tagját, mindnyájunk által szeretett és tisztelt polgártársunkat a király nagyon szép gyémántos melltűvel tüntette ki. A mell-

tűn a felség neve gyémántokkal van kirakva s magyar czimer formáju. Szivből üdvözöljük a kitüntetett derék tisztviselőt. A kitüntetésnek széles körben örülnek, mert egy pontos és igazságos, szolgálatában ernyedetlen főtisztviselőt ért.

— **Elbeszélések.** A Magyar-Szemle mint már megirtuk, kitünő és válogatós szép irodalmi hetilap és nagyon sok finnal irót nevelt. Ezek közül való Andor József (Cyprián) budai tanár is. Cyprián most adta ki elbeszéléseit remek diszkiadásban szépen illustrálva. Ő a jelen kronikása. Nem oly sikamlós, mint a fiatalabb elbeszélő nemzedék. Vonzó modorban ir, meséi jól vannak szőve, több elbeszélésében nem csak iró, de költő is. Alakjai élnek, sokszor tulságosan is. Tárczai a hirlapirodalomban keresettek, mert élvezetesek, élvezetekről szólnak és jól vannak kidolgozva. Cyprián hivatott iró s ha nem lenne anynyira modern többet használhatna. Elbeszéléseit a sajtó nagy mélrányással fogja fogadni.

— **A Buda és Vidéke Naptára.** Naptárunk Karácsony heteben okvetlen meg fog jelenni. Szépirodalmi részen kivül sok hasznos tudnivalót tartalmaz. Kérjük az egyleteket és köröket, hogy deczember hó elsejéig, az egylet vagy kör rövid leirását, az elnökség és választmány névsorát beküldeni szíveskedjenek. A naptár csak ugy lehet teljes, ha a közönség maga is részt vesz a szerkesztésben. Ez évben a kezdet nehézségei, a szokatlanság stb. állnak utunkban, de igyekezni fogunk, hogy az évről évre tökéletesebb és nélkülözhetlenebb legyen. Arczképeket, képeket deczember hó 10-ig fogadunk el, azontul nem készíthetjük el az ido rövidsége miatt.

— **Hasznos könyv.** Szenessy Aladár és Wágner József Pestvármegye hivatalnoka, a megye alispánja és főjegyzője ajánlatával *Közigazgatási kalauz és feljegyzési szak naptárt adnak ki.* A hasznos könyv tartalma: Előszó: Ns. micsinyei és beniczei Beniczky Lajos úr Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánjától. 1. Az általános naptári közhasznu rész. 2. Határidő följegyzési rész a törvények, rendeletek, vármegyei szabályrendeletek utasításai szerint a legujabb időig. 3. Az összes törvények betüsoros mutatója, könnyü használati utasitással, különös tekintettel a közigazgatási törvényekre. 4. A ministeriumok által kiadott fontosabb elvi jelentőségü közigazgatási rendeletek kivonatolt tartalma és hivatkozása. 5. A vármegye összes érvényben levő szabályrendeleteinek gyüjteménye. 6. A vármegye községeinek és városainak összes (körülbelül 30) hatóságok szerinti beosztása betüsoros táblás kimutatásokban. 7. A vármegye központi, járási, városi és községi tiszti és bizottsági czimtára. 8. A vasuti és közuti kilométer távolságok hiteles kimutatása. 9. Közhasználati rész mint: pótadó-kulcs; belyegilleték; posta és távirda dij; kamatszámitási; pénznem-atszamitási; sorsjegy-huzási stb. táblás kimutatások. 10. Országos vásárok. 11. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye térképe stb. A munka ára 2 frt 50 kr., mi Wagner József nevére Pestvármegye kiadóhivatalába küldendő.

— **Törvényhatósági naptár.** Megjelent a „Törvényhatósági Naptár" 1898-iki folyama a szokott gazdag tartalommal. E naptár első sorban a közigazgatási tisztviselők számára nélkülözhetetlen segédkönyv, de orvosoknak, ügyvédeknek s mindazoknak, kiknek bárminé összeköttetésök van a hivatalokkal, szintén hasznos és szükséges. A majd 600 lapra terjedő könyvnek bolti ára fűzve 1 frt 50, kötve 1 frt 80 kr és kapható Singer és Wolfner főbizományosoknál (Budapest VI. Andrássy-ut 10.) s általok minden hazai könyvárusnál. Megszerzését mindenkinek a legmelegebben ajánljuk.

Népszerű felolvasások. A budapesti népszerü felolvasásokat rendező társaságban (Budai főreáliskola diszterme.) *Fereinándy Gy.* tartott felolvasást: *A királyi méltóság Magyarországon.* A felolvasás nem csak tudományos, de igazán népszerü volt. November 25-én Kronich Lénárd értekezik *A földrengésekről.* Az érdekes felolvasásokat, melyek minden csütörtökön diszes közönség jelenlétében d. u. 5 órakor vannak, ajánljuk olvasónk figyelmébe.

— **Községi választások.** A községi választási mozgalmak az I—III. kerület összes vonalain és köreiben megindultak. Kérjük olvasóinkat, hogy a választási mozgalmakról a *személyeskedések* elhagyásával tudósitani szíveskedjenek. Az igazoló-választmány mai ülésén megállapitotta, hogy a szabadon választandók közül az idén az I. kerületben 10 rendes és 2 póttagot választanak, a II-ban 10 rendes és 2 póttagot, a III-ban 10 rendes és 3 póttagot.

— **Háziverseny.** A budapesti (budai) tornaegylet tegnap este tartotta az Attila-utczai tornacsarnokban őszi háziversenyét. A fabottal végzett gyakorlatok után négy csapatban szertornázás volt, mire a versenyek kezdődtek el, melyekben nagyszámu tornász vett részt. A versenybiróság a következő tagokból állott: dr. Czölder János, Demény Károly és Bély Mihály győzteseknek a következőket jelentette ki: a magas ugrásban Schrott Bélát, Némethy Nándort és Ferich Imrét; a magas korlátonn, gyürün és bakon végzett versenyben Fényes Ivánt, Rupp Jenőt és Gruber Románt; a függeszkedésben Beke Bélát és Vargyas Jenőt; a távolugrásban Brunhuber Bélát, Rupp Jenőt és Schrott Bélát. A nyertesek csinos tiszteletárgyakat kaptak. A versenyeket kedélyes társasvacsora követte.

A kassa-oderbergi vasut igazgatósága által az állami és közigazgatási hivatalnokoknak és nyugdijasoknak az 1897. évre kiállitott féláru menetjegyekkel való utazásra jogositó arczképes igazolványok 1898-ik évre meghosszabbitandók. Ilyen igazolványok e czélból — darabonként 25 krnyi meghosszabbitási dij befizetése mellett — a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut igazgatósághoz Budapestre Mária Valeria-utcza küldendők.

— **Gyógyszerészek könyvei.** A magyarországi gyógyszerészet története czimmel érdekes és hasznos müvet adott ki a „Magyarországi Gyógyszerész egylet". A vonzóan megirt históriai adatokban gazdag mü a gyógytudomány fejlődésének embryojából indulva ki az összes korszakok viszonyaival foglalkozva jut el a mai modern gyógyszertárig, nem feledve ki egyetlen érdekes és fontos históriai momentumot sem. Ez teszi becsessé a művet, a mely nélkülözhetlen kutforrása lesz annak, ki a magyar orvosi- és gyógytudománynak részletes történetét megirni fogja. De azonkivül, hogy kutfő gyanánt szolgál, mint olvasmány is sok érdekességgel bir. A művet Schédy Sándor, a gyógyszerészi szakirodalom érdemes veterán munkása irta a magyarországi gyógyszerész egylet megbizásából. — Ugyancsak Schédy Sándornak tollából megjelent A magyarországi gyógyszerészegylet története is, mely szintén hasznos és érdekes munka. Végül megjelent — és a gyógyszerész-egyletnél kapható — a mult évben tartott gyógyszerész-kongresszus jegyzőkönyve is Zboray Béla és Hamos Gyula előszavával. Az első helyen emlitett históriai munkából mai lapunkban mutatványt közlünk.

— **Karácsonyi ajándék.** Mult számunkban megemlitettük, hogy Istvánffy Gyula a kitünő festő művei I. Városmajor-utcza 28-ik szám alatt levő műtermében müvelt családok lakószobái, egyletek, körök helyiségei diszéül jutányos áron szerezhetők be. Istvánffy kezdése hazafias és életrevaló eszme. Évenként százezrekre menő összeg vándorol ki értéktelen olajfestményekért Bécsbe. Fővárosunk előkelő utczáin ugynevezett műárusok rontják a hazai művészetet és a müizlést. Ha mindezt műpártolóink belátják, ugy figyelmök okvetlen a hazai művészet felé fordul és karácsonyi ajándékul eredeti képeket vásárolnak. Mult számunkban történt felszólalásunkra egy budai urhölgy Papp Ferenczné férje nevenapjára Istvánffynál vett egy szép hangulatos képet. Reméljük, hogy Karácsonyra és Ujévre ezt a példát többen követik.

— **A pátyi bucsu.** A valóban ritkaság számba menő patyi kálvinista bucsút folyó hó 7-én tartották meg. A fővárosból is sokan vettek részt a pátyiak jó izü magyar mulatságában.

— **A promontori ut kiépitése.** A tanács tudomásul vette Vossits Károly tanácsnoknak azt a bejelentését, hogy a promontori-ut folytatólagos kiépitésére 45.000 frtnyi költséggel Hirsch Mihály vállalkozott.

— **Értesités és meghivás.** A székesfővárosi II. ker. közs. polgári leányiskolának és a női kereskedelmi tanfolyamnak 25 éves fennállása alkalmából f. évi decz. 5-én, vasárnap, délelőtt ½ 11 órakor az intézet tornacsarnokában (II. ker. Batthány-u. 10.) a volt tanárok és tanitványok közreműködésével tartandó jubiláris ünnepélyére az intézet volt tanára, és tanitónői, ugy növendékei — családjaikkal együtt — tisztelettel meghivatnak. Az ünnepélyt társas ebéd követi a „Budai polgári Kör"-ben (II. ker. Fő utcza 8.) Felkéretnek mindazok, a kik az intézet volt tagjai közül ezen kellemes érintkezési alkalmat felhasználni kivánják, sziveskedjenek részvételi szándékukat f. évi decz. 2-ig a rendező bizottsággal (II. ker. Batthyány-utczai polgári leányiskola) tudatni. Kozma Gyula igazgató.

— **A kelenföldi vasut.** A kereskedelmi miniszter nem akarta megengedni a kelenföldi villámos vasut kiépitését, a mig az átlósutat ki nem épitik. A mérnöki hivatal ma azt jelentette a tanácsnak, hogy a vasutat már lehet épiteni, mert az összes függő kérdések rendezve vannak. Az átlósut épitését már megkezdték s a tavaszra valószinüleg be is fejezik. A hegyi vizek elvezetését már biztositották s az aluljáró kérdése sem okoz akadályt, mert azt az ut épitésétől függetlenül is meg lehet oldani.

— **Uj kereskedelmi iskola.** A főváros a második kerületi Ponty-utcza és Szalag-utcza sarkán uj felsőbb kereskedelmi és elemi iskolát épit. A mérnöki hivatal ma adta be a terveket a tanácsnak, a mely szerint a kereskedelmi iskolában 17, az elemi iskolában 13 iskolaszoba lesz. Az iskolaépités 172 000 forintba kerül.

A budai kültelki utak. A budapesti kereskedelmi társaság előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a budai kültelki utakat épitse ki. A társaság azt mondja, hogy Budának azért van olyan gyér lakossága, mert nincsenek közlekedési utjai. A mig a budai szőlőhegyen volt szőlő, addig az utakat legalább szüret előtt kiépitették. A mióta azonban a szőlőt a filokszera kipusztitotta, egyetlen utat sem épitettek ki.

— **Társas összejövetelek.** A budai tanitók közül többen arra határoztak magukat, hogy ugy a kollegiális szellem ápolása, mint a felmerülő aktualis tanügyi kerdések megbeszélése czéljából minden hét szerdáján társas összejövetelt rendeznek. Az első találkozás f. hó 17-én volt meg, még pedig a Gellérthegy-utczai Miller-féle vendéglőben, a hol Bárány Zsigmond a szenvedélyes vadász, kitünő nyulvacsorával vendégelte meg kartársait. A kedélyes nyültor elnyult ugy éjfélig.

— **A budapesti iparossegédek egyesületében** (II. iskola-utcza) vasárnap este hatásos előadást tartott Balásy Dénes tanár a magyar irodalomról, melyben annak alaphangjaként a nemzeti érzést jelölte meg s azt gyönyörü költeményekkel illusztrálta. Ezután Stowasser Béla népdalokat énekelt, Csefkó, Kóczián monologókat adtak elő, mig Vormündi, Molnár és Cseh Gabriella k. a. Berczik egy kis vigjátékát mutatták be tapsok és tetszés között. Az ifjuság előadásai nemcsak a maguk magyar nyelvbeli előhaladottságukról és könnyedségükről tanuskodtak, de a termet megtöltött közönségre nézve valóban élvezetesek is voltak, a mi első sorban az igazgató Duma György tanár érdeme, a ki az ifjuság müveltsége és nemesebb szórakozása ügyében, a vizivárosban igazán közelismerésre méltó szolgálatot teljesit.

BUDA és VIDÉKE

Olvasóinkhoz, a közönséghez, „BUDA és VIDÉKE“ érdekeltségeihez

a következő felszólításaink vannak.

Igen tisztelt Egyesület!

A Buda és Vidéke törekvéseit az egyesület minden időben elismerte. A lap készségesen közölte az egyesület minden dolgait Ez a kölcsönös viszony bátorit fel arra az ajánlatra, hogy az egyesület adja azt a pénzt a Buda és Vidékének, mit közgyülési évi jelentések, emlékiratok és ilynemü nyomtatványokra költ A lap ezeket az évi jelentéseket, tagnévsorokat egész terjedelmében fogja hozni és anynyi példányt bocsát az egyesület rendelkezésére a mennyi tetszik.

Az ajánlat elfogadása esetén értesitést kérek, hogy a megállapodásra kölcsönösen szerződhessünk és a feltételeket, módozatokat megszabhassuk. *E. Gy.*

Igen tisztelt Uram!

Előkelő közönség által keresett fényes helyiségébe minden lap jár; nem szabad innét hiányozni a *Buda és Vidéké*-nek sem, mely amellett, hogy tartalmas olvasmány, a Magyar Egylet által különösen ajánlva, a *magyarosodás közlönye*.

Mint jó hazafi nem fog késni előfizetéssel támogatni a Buda és Vidékét, mert *nyelvében él a nemzet*.

Előfizetési ár: egy évre 6 frt, félévre 3 frt, évnegyedre 1 frt 50 kr (Kiadó hivatal I. ker., Városmajor-utcza 28. sz. Báró Bánffy-ház).

Tisztelettel

a magyarosodást terjesztő „Buda és Vidéke“ emelésére alakult bizottság.

Nyelve és szelleme tartja fenn a magyart.

Igen tisztelt Igazgatóság.

A *„Buda és Vidéké“* Budán és vidékén, sőt az ország távolabb részében lakó idegen ajkuak között terjeszti a magyar nyelvet és a magyar szellemet ezért a magyar egyesület is melegen ajánlotta tagjainak.

A lap a nyelv terjesztését azzal mozditja elő, hogy ingyen küldi azt idegen nyelvü községek tanitóinak, egyleteinek.

Ezt a nagyméltóságu kereskedelemügyi m. kir. minister úr is elismerte és e czélra 10.000 darab postabélyeget is utalványozott.

Tisztelettel vagyok bátor a Buda és Vidékének a magyarosodás közlönyének fentebb vázolt áldozatokkal járó eljárását figyelmökbe ajánlani és kérni, hogy nagylelküen járuljanak ahhoz, hogy lapomat még több idegen helyre, még több példanyban küldhessem meg.

Sziveskedjék a t. Igazgatóság a lapot előfizetés és hirdetéseinek abban való közzététele által támogatni

Teljes tisztelettel

kész szolgája

Erdélyi Gyula,

a „Buda és Vidéke“ szerkesztője és kiadótulajdonosa.

Él magyar áll Buda még.

Hatodik éve annak, hogy a „Buda és Vidéke“ pályáját futja. A lap és tekintélyes munkatársai buzgólkodása folytán sokkal több eredményt értünk el fejlődésünkben mint azelőtt. A lap munkálkodásának, hogy több sikere legyen szüksége van olvasói és előfizetői szaporodására. Minden tehetősebb polgár megteheti azt, hogy a „Buda és Vidékére“ előfizessen, mert ezzel magának is használ. A telek és háztulajdonos telkének értéke növekedik, az iparos és kereskedő szélesiti üzletkörét, a nyaraló vagy nyaralót bérbeadó állapotán könnyit Szóval nincsen Buda és vidékén olyan, ki a lapnak hasznát ne venné. Csakis közönyösségnek róhatjuk fel azt, ha arra képesek a lap erősödését előfizetéssel nem mozditják elő

A lap mindent megtesz, melylyel ugy egyesek, mint a nagy közönség érdekeit emelheti.

A „Buda és Vidéke“ közöl minden panaszt a mely jogosult, a közléssel nem elégszik meg, de sürget a kellő helyen

E mellett a magyarosodásért, mint a magyarosodás közlönye nem csak ernyedetlenül küzd, de több nemetajku község tanitójának küldi dijtalanul a lapot, hogy azok a magyarosodásért még jobban lelkesüljenek.

A „Buda és Vidéke“ közkedveltségének mértéke az, hogy a budai előkelő hölgyek és urak által évenként rendezni szokott Bastyaünnepen mint emléklap jelenik meg.

Minél több előfizetője lesz a „Buda és Vidékének“, annál többet áldozhat a magyarosodásra.

A lap előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, évnegyedre 1 frt 50 kr. Gyüjtőknek négy példány után az ötödik ingyen. Szerkeszti és kiadja Erdélyi Gyula. Kiadóhivatal Budapest, I. Városmajor-utcza 28. (Baró Bánffy ház).

A „Buda és Vidéke“ terjesztésére alakult bizottság.

Erdélyi Gyula urnak, a „Buda és Vidéke“ szerkesztőjének.

Az a lelkes és hazafias munkásság, melyet a még mindig sok részben német ajku területen a „Buda és Vidéke“ ernyedetlenül, még áldozatok árán is kifejt, arra indi totta a „Magyar Egyesület“ valasztmányát, hogy ezért a „Buda és Vidéke“ szerkesztőjének elismerést szavazzon

Nyelvünk, magyar szellemünk terjedésében van nemzetünk ereje. Ne kiméljünk se időt, se fáradságot, hogy nyelvünk terjedjen és hóditson. A „Buda és Vidéke“ lobogtassa tovább is a magyarság zászlaját. Mi a magunk részéről ezt a nemes irányu lapot, mely arra érdemes, minden jó magyarnak ajánljuk. *Ez a lap méltó arra, hogy a magyar kormány, hatóságok, községek egyletek, körök, a papság, főurak, vagyonosok, czégek, magánosok és pénzintézetek figyelembe vegyék s pártolják, hogy még nagyobb erélylyel folytathassa munkásságát*

Tagjainknak mar azért is melegen fogjuk ajánlani a „Buda és Vidéké“-t, mert egyesületünk közleményeit is egész terjedelemben hozza és egyesületünk czéljaiért lelkesen küzd, főleg, ha a vele közlött magyarellenes állapotokat közzétéve, tagjaink közt allandó kapcsot létesit

Ép azért tagjaink egyesületünk czélját mozditják elő, ha a „Buda és Vidéké“-t *körökbe, egyesületekbe, kávéházakba, vendéglőkbe bevezetik s azt ezeken a helyeken olvasásra kérik.*

Köszönettel vesszük tudomasul Szerkesztő urnak az a szives ajánlatát, mely szerint lapját — érdekünk szempontjából — egyesületünknek rendelkezésére bocsátani hajlandó. Kétséget nem szenved, hogy igy a „Buda és Vidéke“ megismertetése, elterjedése után elérhetnők azt, hogy külön lapot nem kellene kiadnunk, hanem a „Buda és Vidéke“ adhatna havonként egy mellékletet, melyben egyletünk életét és szándékait megismertetnők, a mi jelentékeny megtakaritás lenne s az igy fennmaradt költségest egyéb czéljainkra fordithatnók.

Midőn Szerkesztő úr javaslatát velünk megismertette, átértettük a hazafias szándékot és mindent elfogunk követni, hogy az mielőbb javunkra megvalósulhasson. Becses lapját az évi jelentésben melegen ajánlottuk.

Hisszük, *hogy nemcsak a fővárosban, de az egész hazában visszhangra fog találni ajánlatunk.*

A „Magyar Egyesület“ kormányzó tanácsa:

Kléh István, elnök — **Hahóthy Sándor,** főtitkár.

Mélyen tisztelt Uram!

Egyetértve és vállvetve nagy czélokat lehet elérni. Elhanyagolt Budánk és vidéke csak abban az esetben érheti el a várt és megérdemelt fejlődést, ha ki-ki eréjéhez képest részt vesz abban a munkában, mely e czél elérésére folyamatban van.

Kell lenni egy központnak, hol a résztvevők beszámolnak, irányt adnak, inditványoznak, nyilvántartanak. Ez a központ ma már a **„BUDA és VIDÉKE“** mely közé nevezetes, befolyasos emberek csoportosulnak s melynek közleményeit a kormány és hatóság nem csak figyelemmel kiséri, de meg is hallgatja. A ki a lapot olvassa, az belátja, hogy ez az állitás nem tulzás

Sajnáljuk, hogy mélyen tisztelt uram még mindig nem vesz részt a **„BUDA és VIDÉKE“** pártolásában és szellemi megerősitésében, mit pedig kiváló helyzete, állása és tekintélye és saját érdeke megkivánna.

Tisztelettel kérjük, sziveskedjék a magyarosságért is küzdő és a magyar egylet által melegen ajánlott **„Buda és Vidéké“**-re előfizetni és azt szellemi közreműködésével támogatni, ismerősei között terjeszteni.

A „Buda és Vidéke“ előfizetésének ára:

Egy évre — — — 6 frt.
Fél évre — — — 3 „
Évnegyedre — — 1 „ 50 kr.

Szerkeszti *Erdélyi Gyula.* Kiadóhivatal: Budapest, I. Városmajor-u. 28. sz. alatt.

A „Buda és Vidéke“ terjesztésére alakult bizottság.

Mélyen tisztelt honleány.

Magyar nőnek születni nagy és szép gondolat. A hazafiság, a magyarosodás szellemét mindég a nők őrizték és táplálták. A *Buda és Vidéke* a magyar egyesület különös ajánlata mellett küzd a magyarosodásért és mint annak közlönye ápolja a magyar szellemet és a magyar nyelv tisztaságát Bizalommal fordul a magyar nőkhöz, hogy terjesszék és előfizetőket gyüjtsenek ismerőseik körében. Előfizetőink szaporodása teheti lehetségessé, hogy a *magyarosodás közlönyét* nem magyar ajku községek tanitóinak dijtalanul küldhessük és ezzel a magyar egyesület, magyar iskola egyesület s a közmüvelődési egyletek munkáját megkönyithessük.

A lap előfizetési ára egy évre 6 frt, félévre 3 frt évnegyedre 1 frt 50 Gyüjtőknek négy előfizető után tiszteletpéldány jár. *Kiadóhivatal Budapest, I., Városmajor-utcza 28. Báró Bánffy-ház*

mindszenti **ERDÉLYI GYULA.**

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmoztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— *Visegrád községházán, f. hó 24-én délelőtti 10 órakor gyönyörü és modern komfort'al berendezett nyaraló birói árverés utján eladatik. Venni szándékozók bővebb értesitést nyernek dr. Lengyel Izidornál, VI., Szobbi utcza 4.*

— Olvasóink figyelmébe ajánljuk a mai számunk hirdetési rovatában levő Szabó Lajos fiatal törekvő füszer bor és csemege üzletét, a hol előzékeny kiszolgálás mellett a hirdetésben megjelölt árukon kivül a legfinomabb rum bor és tea kapható. Fa és poroszszén raktára van, minden megrendelés házhoz szállittatik.

— *Budafokon a fensikon, az Olajhegy megett, kilátás Budapestre, eladó 2 telek felparczellázva, mely áll 178 és 195 □-ölből, 2 frt 50 krjával ölenként, heti 2 frt 50 kros, vagy havi 10 frtos részletekben 20 forint előleg mellett. A telkek, melyek ezen területen fekszenek már parczellázva lettek eladva. 10 percznyi távolság az első hajóállomástól. A tervrajz megtekinthető és bővebb felvilágositást ád Rauscher György látszerész, Budapest, Kigyó-utcza 7. szám.*

— **Előkelő családok leányai számára nyitott krisztinavárosi műszabászati iskolában még két növendek felvétetik.**

— **Kiadó lakások:** Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzékét adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadó lakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.

— *Turistáknak tudnivaló.* — Egy ismert turista a téli kirandulások és séták idején a turista társak és a nagy közönség figyelmét felhivja az istenhegyi Szerényi és Adlhoffer-féle, Fill Mihálynak a Normafa-uton levő Normafához és Dornis Miklósnak a budakeszi uton lévő Szép Juhászné hoz czimezett vendéglőjére, hol a kiránduló izletes jó ételeket és igaz borokat kap. Társas ebédek pár nappal előre rendelendők.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA
Szerkesztők: **Koncsek Lajos, Henszler László.**

Hirdetések
felvètetnek
a kiadóhivatalban.
M., ker. Városmajor-utcza 28.

Árverési
hirdetmény!

A budapesti I—III. ker. járásbiróság 30365/97. számú végzésével a néhai Hoff Károly hagyatékában talált összes ingóságok, ugymint: hat szobányi butorneműek, háztartási és konyhafölszerelések, ruha és fehérneműek, valamint nagy mennyiségü luxusczikkek, stbinek elárverezteté se elrendeltetvén, ezen árverés foganatositása f. hó 22-én délelőtti 10 órakor fog megkezdetni és 23-án 10 órakor folytattatni.

Felhivom a venni szándékozóknak figyelmét ezen árverésre azzal, hogy az árverés

BUDAPESTEN,
Városmajor-utcza 12—14. sz.
alatt fog megtartatni.

HETS ÖDÖN
ügyvéd és zárgondnok.

Szt. Lukácsfürdő. Nagy kénes iszapfürdő
iszapborogatás, douche-massage kő- és kádfürdő, rheuma, köszvény neuralgiák, ischias tb ellen. Gőzfürdők, uszodák. Olcsó és szép lakások. Prospektust küld ingyen az igazgatóság Budapesten
Téli és nyári GYÓGYHELY.

Vendéglő-
megnyitás.

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy ez év október hó 26-án a Krisztinakörut 81. számú házban

BOR ÉS
SÖRTERMET
nyitottam.

Saját termelésü fehérmegyei borok. — Naponta háromszor friss csapolás az Első Magyar Részvénysörfőzde legkitünőbb söreiből. — Izletes jó magyar konyhá, melyért kezességet vállalok.

Tisztelettel
Kovács János
vendéglős.

Szálloda a söröskocsihoz.
Budapest, II., öntöház-utcza 1. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.
Galambos U. vendéglős.

Legujabb
divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, divatárukból nagy raktàr ugy férfiak mint hölgyek részére
özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-u 5.

„CORSÓ“ szàlloda Budán
Lánczhid-utcza 12.
Uj vezetés alatt.
Mérsékelt szoba árak.
Hónapos szobák 15 frttól. Fütéssel megegyezés szerint.

Anyagszállitási pályázati hirdetmény.

35949/97. szám. A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti-üzletvezetősége 1898. évben felmerülő kocsi gázberendezési alkatrészek szükségleteinek fedezésére ezennel nyilvános pályázatot hirdet. — Az anyagok részletes kimutatása, mely egyszersmind ajánlati mintául is használandó, az üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályánál (I. d.) Budapest, külső Kerepesi-ut 2-ik házcsoportjában kapható. — Ugyanezen kimutatásban felvannak sorolva az egyébb pályázati és szállitási feltételek. — Az ajánlat 50 kros bélyeggel ellátva bepecsételve s a boritékon „ajánlat a 35949/97 számhoz“ felirattal megjelölve legkésőbb 1897. évi deczember 7-én déli 12 óráig nevezett üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályához beterjesztendő.

Budapesten, 1897. november hóban.

Az üzletvezetőség.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest Párizsi
társaskirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesités
kapható
HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

1897. idényre.
Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Hatóságilag bejegyzett
Női ruha divat-terem,
szabászati- és varró-tanintézet.
Budapest, II., Retek-u. 49. sz.
Alapos oktatás nyerhető szabás és varrásban kedvező feltételek mellett rövid idő alatt. — Ugyszintén a legujabb angol divat szerint, ruhák elkészitését elfogadjuk. — Mérték szerinti szabásminták kaphatók, megrendelésre vidékre is küldünk. — Vidéki tanitványokat teljes ellátásra elfogadunk. Hatóságilag bejegyzett Női ruha divatterem szabászati és varró tanintézet vezetői:
TÖMÖSVÁRYNÉ F. MATILD.
PELEY MARISKA.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt.éren fioküzletet nyitottam — Liszt. tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

SZABÓ LAJOS
fűszerkereskedő, I. Krisztina-utcza 6.
Ajánlja dúsan berendezett fűszer, bor, csemege, tea, rum, cognac stb. készletét.
Fa és porosz szén.
Előzékeny kiszolgálás.
Az áruk házhoz szállittatnak.

SZALVETER ÁGOSTON
Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
Minden vasár- és ünnepnap zene. —

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Telkek.
Telkek eladásra keresetnek, ugyszintén kisebb és nagyobb házak Budán. 58

Nyilatkozat — Benke Bélával — a Buda és Vidéké nek semmi összeköttetése nincs. Lakását nem tudjuk. A ki tudja irja meg a kiadóhivatalnak, hogy a számos kérdezősködőknek avval szolgálhassunk.
A Buda és Vidéke kiadóhivatala. 159

Irodai teendőkben jártas 41 éves ember állást keres. Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek. 160

Előmenetel a tanulmányban.
A kik polgári vagy közép iskolai tantárgyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. 161

Butorozott szoba.
Elegánsan butorozott hónapos szoba azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 162.

Könyvvásárlóknak.
A ki bárminő a könyvpiaczon megjelent könyvet akar venni az azt a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatala utján 20%-al olcsóbban szerezheti be. 163

Tyukszemvágás.
Nők részére ajánlkozik az esti órákban egy ügyes tyukszemvágóné és frottirozóné. Czim a kiadóhivatalban. 164

Veszek
kisebb házat Budán, részletfizetésre, vagy évi járadékért. Többit a kiadóhivatal.

Nagy urak figyelmébe.
A városmajor-utcza elején két ház telekkel, urilak vagy bérház épitésére alkalmas, eladó. A tulajdonosok az eladással a Buda és Vidéke kiadó hivatalát bizták meg. 172

Ház.
Házat hat lóra való istálóval keresek vételre vagy bérbe a Krisztinavárosban. Czim a kiadóhivatal ban. 65

Veszek.
Nagyobb telket vagy házat a Városmajorban vagy környékén. Czim a kiadóhivatalban. 166.

Képek.
Eredeti képek festőművésztől kisebbek és nagyobbak kaphatók. Arczképek és tájképek megrendelhetők. A kiadóhivatal a czimmel szolgál. 167

A Krisztinavárosban eladó egy ház gyümölcskerttel és külön egy 300 öles telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 158

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 169

Cseléd.
40—45 éves olyan értelmesebb cselédet keresek, ki minden házi teendőt el tud látni és egy tizenhárom éves leány és egy hét éves fiut gondozni tud. Női munkákhoz valamennyire ért. Alkalmatosság esetén állandóan hely. Családias jó bánásmód. Czim a kiadóhivatalban. 170

Két ablakos
szép utczai hónapos szoba külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 171

Kiadó lakás.
A várban egy 2 utczai 1 udvari, előszoba, konyha és éléskamrából álló tágas lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 161

Társ
3000 forint befektetéssel évi 300 forint kereshető. Ha a vállalkozó élelmes üzletrészes jövedelmét fokozhatja. Tessék a kiadóhivatalhoz fordulni. 174

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 48. sz. (Mindszent hava.) Vasárnap, november 28

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDELYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSEG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Harcz, vagy béke!

A „Buda és Vidéke“ küzdelemmel bár, de a lelkesedésnek tüzével jelen meg, hogy a magyarság zászlóvivője legyen itt — Budán és vidékén!

Kibontotta a zászlót és fennen lobogtatja a budai hegyeken, a bérczeken, az alatta elterülő lapályokon. Magyarok akarunk lenni érzésben és nyelvben, ettől bennünket el nem tántorit senki és semmi!

Ez volt a czél, ez volt a küzdelem kezdő pontja.

Haladtunk erős akarattal, de csendesen, sok jó szavakkal, soha erőszakkal.

A mag elvetődött, csirázott és gyümölcsöt is termett.

A „Buda és Vidéke“ uttörő volt és a kik ebbe a lapba csak egy sort is irtak, azoknak lelkét áthatotta a magyar érzés, a röghöz kötött hazafias lelkesedés.

És bár a „Magyar iskola egyesület“ erkölcsi támogatását hivatalos átiratban küldte hozzánk, kicsinylendő az az eredmény, a mit felmutatni tudunk.

Elismerjük, resteljük!

Kicsinylendő, mert nincs hozzá elég erőnk! Erkölcsi támogatással a kezdet nehézségeit nem gyűrhetjük le.

A sváb gyereket — áldozatok árán — megtanitjuk a népiskolákban magyarul, és mikor pelyhedzik az álla, katona sorba jut, kiszolgál és vissza kerül községébe, németül gagyog mátkájával, az apósával, az anyósával, és ezzel kárba vész egész törekvésünk, pénzünk.

Ujból kell kezdenünk a nehéz feladatot.

Az uj csemeték ujból apáik nyomdokain haladnak.

Hangzik az idegen szó, hegyen, erdőn, a mély uton, az aszfaltos járókon és nem restelli kinálni portékáját az a sváb, a ki szabad polgára, a szabad magyar hazának.

Tűrünk szeretettel; izgatottságunkat elnyomjuk lelkünk mélyén, de tudatára nem jön az az idegen nyelven beszélő itteni honos, hogy ezt a mi nagy türelmünket meghálálja magyar szóval.

Hát egy állampolgárra nézve olyan nagy nehézséggel jár megtanulni, hogy ez a csomó fa 5 kr., 5 tojás 12 kr., a tejszin félliterje, a babnak literje enynyi és ennyi?

Majd bekövetkezik egyszer az az idő, hogy megszakad a mi türelmünk fonala, és visszavihetni falujába portékáját, aki elég szemérmetlen, itt a haza földjén idegenül beszélni.

A magyarság megtudja huzni magát; kenyeret eszik egy-két esztendeig, szükölködve bár, annyi önmegtagadás lakozik majd benne, hogy német nyelven kinált élelmi czikkeiből se testének, se lelkének nem kell egy falat is.

Magyarország szive mellett Budapest székes főváros környékén itt van beékelve egy pár sváb falu, és ennek a lakossága megcsökönyösödött.

Nem érzik ezek az emberek az ujabb áramlat szelét?

Egy erős, hatalmas és biztos alapon álló ország nyelvében él.

Ezred éve elmult, hogy gyökeret vertünk, a magyarok vitézsége oltalmazta Europa nyugatát.

Jogunk és jussunk van hozzá, hogy a ki itt lakik e vérrel szentelt földön, magyarul beszéljen.

Elég volt már a czirógatásból, hajlani kell Magyarország államesméje előtt, hajlani a nyelv előtt.

Budapest piaczán, a vásárcsarnokokban hangozik a magyar szó! Magyarul beszéljen utczáinkon az úr, a paraszt.

Magyarország vagyunk, tisztel és becsül a világ müvelt nemzete. Zengzetes nyelvünk van, Vörösmarty, Arany és Petőfinek nyelve; ezredéves nyelv; hajlékony a szerelem suttogására, erős a harczi riadóra, tüzbe, csatába, bömbölő ágyu dörejbe.

A mi édes nyelvünkön beszéljenek és a magyarnak vitézsége az ismétlő puskákkal szemben is megvédi a magyar hazát.

Szeretjük mi egymást vallás kü-

„BUDA és VIDÉKE TÁRCZÁJA.“

Emlékeim a szabadságharczából.

Irta: **Dr. Hatala Péter.**

VII.

Klapka György tábornok ideiglenes hadügyminister, feljött Debreczenből s május 14-én volt a főhadiszálláson. Ő még az ostrom előtt járt itt, s az Angol királyné szállónak ablakaiból távcsövön vizsgálta a várat, s egyéb értesitéseket is szerzett annak erősségéről. Debreczenből, miután meggyőződött, hogy sem Kossuth, sem a nemzetgyülés nem tartják szükségesnek a hosszadalmas ostromot és erőpazarlást — azt irta Görgeinek, hogy vonuljon el, s üldözze az ellenséget a felső Dunánál. Görgei május 7-iki levelében tudatta vele ellenkező nézetét.

A táborban is kezdettől fogva vitás kérdés volt, hogy minek fordultunk vissza Komáromból Buda felé, s miért nem mertünk Győrön tul az ellenség után?.... Győrben és Nyitrán a mi csapataink állottak. Miért szakitottuk félbe a további előnyomulást?...

A Rákoson, az isaszeghi csata után második hadtestünk — majdnem tizezer ember és negyvennyolcz ágyu — táborozott a főváros szemmeltartása s az ellenségnek megtévesztése végett.

Talán elég lett volna Hentzi körülzárolására is?... Most még két hadtest és egy hadosztály jött Buda alá, ugy, hogy harminczezeren táboroztunk itt.. száznegyvenkét mezei ágyuval és több mint ötezer huszárral... Hát csakugyan sok volt a jóból...

A huszároknak nem volt egyéb dolguk, mint a lovaikat gondozni; mi tűzérek is száznegyvenkét mezei ágyunkkal szinte csak annyi hasznot tettünk, vagy nem sokkal többet, mint a huszárok...

Mindkét fegyver nem nézte mit csinálnak a bakák, meg utászok és árkászok... s az ostromló nehéz ágyuk.

Bayer ezredes, Görgei táborkarának főnöke, szinte az ellenség további üldözése mellett nyilatkozott: azt akarta, hogy Győrből Pozsony és Bécs felé menjünk és nem Budára...

De ha már ide kellett jönnünk, a fővezérletnek előbb tájékoznia kellett volna magát Budavár állapotáról, s nem könnyelmün az első megérkezéskor megrohantatni a várat... Már Klapka figyelmeztetett erre.

Csak a sikertelen megrohanás terelte vezérletünket a komolyabb munkára. Az eddig elvesztegetett tiz nap elég drága ára volt az okulásnak. Ha rögtön az első nap hozzá fognak az ostrom ütegek alakitásához, melyeket Komáromból kellett volna magunkkal hoznunk; ugy nem ülünk tizennyolcz napig Budán. Az ostrom ezen módja a meggondolatlanság jellegét viselte magán.

Most pedig egy napi, bármily sikeres bombázás után, rögtön támadást, általános rohamot parancsolni: az is elhamarkodott cselekedet volt.

Május 16-án éjfélre rendelte el Görgei az általános rohamot.

Aulich és Nagy Sándor hadtestei álrohamot intéztek, de esetleg valódi rohamba kelle átmenniök. Nagy Sándor hadtestének feladata volt, a faltörő ágyuk által ütött rést megrohanni, utjában a kertek vasrácsait szétrombolni, s az ott levő házakon át a szabad közlekedést helyreállitani. Aulichnak és Kmettynek a vizművek ellen kellett tün-

lömbség nélkül; de szeretjük első sorban az édes anyánkat, a ki emlőjére fogadott, és azt suttogta a fülünkbe, „légy hű a haza göröngyéhez!“

Mindnyájunk szive nagyot ver, ha közelből, ha távolból, hegyekről völgy katlanokból felszáll a zsolozsma: Isten áldd meg a magyart!

Imádsága ez a magyarnak, benne van az élő nagy Isten, a magyarok Istene, benne van a haza, mely „ápol és eltakar.“

Köztünk élnek; a mi szegény fillereinkből táplálkoznak, és a hálátlanság ott ül a szivök táján, mert nem beszélnek magyarul.

Hát jól van ez igy! Megtelik a pohár, és ha egyszer egy csepp is kicsordul, a rövidebbet huzza majd az, a ki csökönyös maradt.

Okuljanak, tanuljanak, hogy rövides idő alatt igaz szeretettel zárja keblére, a most még idegen nyelven beszélő testvéreinket, a hazáját imádásig szerető magyar.

Nem bántunk senkit, kértünk addig, most már annyi hosszu idő lefolyása után követelünk.

Követeljük, hogy becsüljék a magyar szót: „Itt élni és halni kell!“

Buda és környéke legyen magyar, hisz a templomban is lerázza a halandó ember porhüvelyét, és felszáll lelke a csillagokon tul is, ha hallja az orgona bugása mellett: „Im arczunkra borulunk, előtted Istenség.“

Óh! mi szép, lelket rezegtető ez a mi édes nyelvünk, tanulják meg szomszéd községeink, és áldják velünk a magyarok Istenét, hogy annyi sorscsapás után: „Él magyar, áll Buda még!“

*Verhovay Lajos.**)

*) Közöltük ezt a lelkes czikket, de mi a magunk részéről több eredményt látunk, melyért az érdem a főszolgabirákat, a tanfelügyelőt, a tanitókat és a községi elöljáróságokat illeti.

Szerk.

Uj adónemek.

Lapunk mult számában közöltük a fővárosi tanács uj adó javaslatait. Az adókat a budaiak mindig érezték, csak a tövis fajt, de nem a rózsát láttuk.

A főváros megakarja szüntetni deficitjét. Az uj adókat élénken birálták s ezzel egy időben a takarékosság felé hajlanak a bizottsági urak kedélyei. Takarékoskodni akarnak a középitéseknél, csatornázásnál és világitásnál....

A pénzügyi és gazdasági bizottságot lelkiismeretességeért megdicsérjük, de bizony a közmunkáknál takarékoskodni nem lehet, nem szabad.

Az elhangzott szép szavak nem szállitják le a főváros deficitjét csak ugy nem, mint az uj adónemek nem nagyon szaporitják a bevételeket.

Ezt a jó szándékot sem itélhetjük el, mert a fővárosnak nagyon sokféle jövedelem forrást kell megnyitni, felfedezni, hogy háztartásának egyensulya helyre álljon. A megindult fejlődést elzárni, megakasztani, sem nem jó akarat, sem nem pénzügyi politika

Az uj adók keresztülvitele nehéz feladat, mert a közönség érzi azt meg. Sok esetben a nem vagyonos közönség. A takarékosság szóvivői néha másokkal szemben takarékosok és ott a hol saját érdekeikről van szó, pazarlók. A sógorság, komaság az az áspis kigyó, melynek fejét kell betörni.

A lanyha ellenőrzés szép szó, de csak papiroson erősödhetik, ha a sáprendszert ki nem irtjuk. Mert ha megvizsgálnánk azt, hogy sokan az összeirt atyák közül miből gazdagodtak meg a kutforrásoknak fővárosi szállitásokat, épitkezéseket és üzleteket találnánk meg.

A négernek levágják a körmeit, hogy arany mosásnál aranypor ne ragadjon alá.

Ennek álljuk utját, mert ha az ugynevezett befolyásos urak egyesei továbbra is üzleteskednek, ugy a fővárosi tanács nem állithatja helyre az egyensulyt, az adótervekből bármenynyi jövedelem jön is, csak nől a deficit.

Lehetetlenné kell tenni, hogy a főváros törvényhatóságában olyan emberek üljenek, kiknek a fővárossal üzleti összeköttetései vannak, akkor azután bármily lanyha ellenőrzés mellett is többet érünk el, mint most.

Hiszen vannak ám olyan törvényhatósági tagok, kik nem azért törekednek a törvényhatóságba, hogy a közügynek használjanak, hanem magoknak.

Az üzletember maradjon az üzletnél s ha egyéb érdemei miatt oda kerül, hagyja otthon az üzleteskedést.

A Szent Erzsébet apáczák ünnepélye.

A materializmus legvirágzóbb korszakában, — hol a mindennapi élet élvvágyainak kielégitéséhez szükséges eszközök előteremtésében látjuk az emberiség kiméletlen küzdelmét, — egy evvel a képzelhető legnagyobb ellentétes irányu nemes törekvés, kettős ünnepe folyt le, f hó 22-én, a Szt.-Erzsébet budai apáczák kolostorában.

Paldt Lajos dr. ezen a beteg ápolással foglalkozó apáczák kórháza főorvosa, negyedszázados, nemes, áldásdus működésének évfordulója ünneplése.

Szent fogadalom tétele és fátyol vétele egy ujabb angyalnak és öt apácza növendék felavatása, kik a szenvedő emberiség kinjai enyhitésére alakult rend felséges szolgálatába léptek.

Reggel 9 órakor kezdődött az ünnepi szent mise, melyet fényes segédlettel Bogisics Mihály czimzetes püspök celebrált, aztan a szent fogadalom tétel, fátyol vétel és felavatás.

A szíveket mélyen megindító főpásztori szavakra, melyek az ezen rendbe belépő apácza nemes hivatását, de egyuttal nehéz feladatait magyarázták, — és a szabad beleegyezés, az erős befolyástalan egyedül a szív által sugalmazott elhatározást kutató kérdésekre a szent fogadalom, az életörömökről, vagyonszerzésről, önakaratról és a külvilágról való örökrei lemondás.

Oly ünnepélyes pillanat ez, hogy a külvilág zajában küzdő, szive dobbanása önkényt elszorul.

Élete tavaszán, a viruló hajadon, — lemond mindenről, a mi a fiatalság eszményképe, — s szive sugalatát követve belép egy rendbe, — melynek tagjainak egyedüli öröme, a mások szenvedései enyhitése, — saját akaratuk felfüggesztése, hogy azt a humanizmusnak a képzelhető legnagyobb mérvben alárendelhesse.

Elfojtott zokogás hallatszott az e szent cselekedeten jelenlévők soraiból, s nem maradt szem könny nélkül.

Minden cselekedetnek, minden áldozatnak, minden ténykedésünknek, legyen az a legtisztább alapokra fektetve, van egy hatalmas rugója, — és ez, ha kutatjuk, — ambicziónk, tettvágyunk, vagy egyébb érzelmünk kielégitése, s ennek sarkában, az elismerés, dicséret, jó lét stb. nyilvánulása.

Minden hasznos, nemes, jó tett, jutalmat várhat, s ha tényleg nem is nyerné el azt, megvolt a feltét, a remény, hogy részesülő lesz.

---

tetniök; emez a viziváros; amannak a Rácz-város felül. Knézics hadtestének a vár északi, a Városmajor-felé eső részét kellett elfoglalnia. A roham nem sikerült.

Knézics vitéz katonái utat törtek a bástyához, fel is jutott egy kettő, de igen rövidek levén a létrák, a szükséges segitség nem jöhetett gyors egymásutánban. Ötvenhárom veressapkás esett el itten, a harmadik és a kilenczedik zászlóaljból... Nagy Sándor emberei még létrák nélkül jöttek, s mert a fal még nem volt annyira ledöntve, hogy a rés járható legyen, ők is vitézségük daczára kénytelenek voltak visszamenni. Kleinheinz őrnagy a Naphegyen épült ütegek mestere, a rohanókhoz csatlakozva elesett.

Aulich honvédei a várkertben s annak lejtőjén, nem haladhattak előre; Kmettyt a várfokról intézett igen erős ágyuzás, s a házakból való puskázás akadályozta előnyomulásában. E közben virradni kezdett, s a zászlóaljak visszavonultak.

Elhamarkodott volt-e támadás az egy napi lövetés után... Nagy gondatlanság a vezérektől, illetve csapat parancsnokoktól, hogy vagy létra nélkül küldötték a falakhoz embereiket, vagy rövid létrákkal. A szomszédos magaslatokról igen jól lehetett látni a rés minőségét, és mérlegelni a falak magasságát. Az igaz, hogy a svábhegyi Heidvich villa, a főhadiszállás tanyája, erre nem volt oly alkalmas — de ilyen dolgokat nem is oly távolból kell nézni...

— Ti csak kritikát tudtok gyakorolni! mondák a rohamtól visszaérkező bakabajtársaink!...

De hát éppen a bakákat akartuk kiméln!!

És az elhamarkodott hadmiveletek csökkentik a fővezérlet tekintélyét. .

Midőn gyalogságunk a vár alól elvonult, ütegeink ismét megkezdették a tüzelést. Hentzi négy darab huszonnégy fontos ágyuval leszerelő üteget alakitott a fehérvári kapu közelében a mi naphegyi faltörő ütegünk leszerelésére, de czélt nem ért vele, hiába lődözték el a sok golyót...

Ütegünk tizenöt órai folytonos működés után teljesen áttörte a rést. Felhasználtak ötszázhatvannégy huszonnégy fontos és százegyvenegy tizennyolcz fontos golyót.

A két mozsár üteg május tizenhetedikén hatvanegy bombát röpitett a várba, melyek több helyen gyujtottak. A fegyvertárban, az uj kaszárnyában, több más helyütt sikerült a tüzet eloltani; de a városi szinház termét, melyben az őrség széna készletét őrizték, teljesen leégett a szénával együtt.

Ütegeink éjfélig folytatták a tüzelést; ezután minden hadtestből ismét két zászlóalj nyomult a vár ellen és másnap tizennyolczadikának, reggeleig zaklatta a várőrséget. Egy honvéd félszázad az éjjel a résig előrehatolt de azt még nem találta teljesen járhatónak. E jelentésre a réstörő üteg ismét megkezdé munkáját és összesen hétszázhatvan darab huszonnégy és tizennyolcz fontos golyót röpitett még oda, hogy a rést járhatóbbá tegye. Hentzi látván a nagy veszélyt, összes ágyuival a réstörő üteget lövette, s egy tizennyolcz fontos üteget is alakitott a leégett várpalota őrháza mögött, de a munka lassan ment, a mi tüzéreink a Naphegyen észrevették s kellő védelemről gondoskodtak. Hentzi éjjel árkászokat s egyéb katonákat küldött a résre, hogy járhatóságát megrontsák.

Tiz órakor szakadó zápor támadt, mely meghiusitotta az árkászok törekvését. A törmelék a széthányás folytán alacsonyabb lett ugyan: de annál szélesebb és szilárdabb. A tervezett éjjeli tüntetés a szakadó eső miatt

A tudós, művész, katona, tisztviselő, kereskedő vagy iparos. — tudomány, ihletség, vitézség. képzettség, szorgalom által, elismerést, kitüntetést, hirnevet, vagyont szerezhet.

A beteg ápoló apácza, — mindezekről szent fogadalmában lemond, — részére eleve ki van zárva, hogy mindezek közül egyben is részesedjen. Földi életében nincs az a kitüntetés, mely önfeláldozó működését megjutalmazná, részére a jutalom a mennyei korona.

A halállal szemtől-szemben állva, magasztos működése minden perczében, a hagymaz, tüdőgümő, kór, cholera stb. fertőző betegségekben áldó és ápoló karjai közt elhunyók betegágyánál, mint a harczban álló előőrs, rettenhetetlen és hős tetteit a kolostor falai közt, csak az égi szem jegyezi, mert az Erzsébet-rend apáczája, klastroma küszöbét, a fogadalom letétele után, csak utolsó utján, a koporsóban lépi ismét át.

Isteni tisztelet végeztével, a kolostor dísztermében megkezdődött a jubiláris ünnepség.

Bogisics Mihály czimzetes püspök, az apáczák nevében üdvözölte a főorvost, a ki szintén élete tavaszán, nagy képzettséggel, nemes jó szivvel megáldva kezdette meg itt orvosi működését, s egy negyed századon át, a mai napig, élete deléig, nem az anyagiak gyüjtésében, mert az alapitvány csekély díjazásával kelletett beelégednie, hanem nemes hivatása minél nagyobb mérvü kötelesség teljesitésében kereste fő jutalmát.

Márkus József főpolgármester a székes főváros nevében üdvözölte, s az ezen kolostor kórházában elért sikereit méltatta.

A székes főváros tanácsa méltó módon ünnepelte az érdemdus főorvost, köszönő és elismerő okiratot küldve neki.

Ludwigh Endre dr kórházi igazgató-orvos az orvosi kar, Nagy Jenő dr. pedig ifjukori barátai nevében üdvözölte a jubilánst.

Az apáczák, hálájuk és elismerésük jeléül kézimunkák remekeivel lepték meg kórházuk érdemdus főorvosát.

Az ezt az ünnepélyt követő díszebéden, midőn az ujonnan felavatott apáczák Bogisics Mihály püspök úr Ő Méltósága elé járultak az avatást megköszönni.

Márkus József főpolgármester úr remek pohárköszöntőben éltette a nehéz és az emberiség legmagasabb ideálizmusa szolgálatába állott apáczákat és azok érdemdus főnöknőjét.

Schermann Adolf tiszti főorvos pedig dicséretesen méltatta az apáczák, összehasonlithatatlan üdvös működését a beteg ápolás terén, a fizetett ápolókkal szemben.

S e szép ünnepély oly csendben, kerülve minden feltünést folyt le, hogy a külvilág alig vett tudomást róla, ismét nagy ellentétben a jelenleg divó hivalgás rendszerével.

---

elmaradt, csak a hadtestek előőrsei nyugtalaniták a várőrséget Másnapra, tizenkilenczedikén, belátta Hentzi, hogy a Naphegyen levő faltörő ütegünket csak bomba vetéssel lehetne elhallgattatni. A gróf Sándor palota és a fegyvertár között álló három darab harmincz fontos és három hatvan fontos mozsarat, melyek Pest felé voltak forditva, s melyekből Pestet bombázta, most a Krisztina város felé forditotta.

Amde a közbeeső nagy épületek miatt tüzérei nem birták az irányt hamarosan megállapitani, ez csak délután sikerült, s egy bomba lecsapott a magyar réstörő ütegre s megrongált egy tizennyolcz fontos és egy huszonnégy fontos ágyut. Nem nagy baj volt, mert a többi három huszonnégy fontos szakadatlanul folytatta munkáját, a másik kettő is alig két óra mulva működött.

Alig, hogy a bomba a Naphegyen lecsapott, a Gellérthegyről annyi bomba és gránát röpült a Sándor palota elé, hogy az ott levő hat mozsarat elnémitották.

Mivel a folytonos lövetés által a rés járhatósága mindig javult, ennek megrontására Pollini utász százados leküldetett, de a magyar üteg kemény tüze által visszaüzetett. Hentzi parancsára ujból le kelle menne, ott is lelte halálát. A vár déli fokán alkalmazott tizennyolcz fontosát és a bomba mozsarát a Gellérthegyi üteg gyilkos tüze elnémitotta.

Az éjjeli tüntetések alkalmával Aulich hadtestének egy utász osztálya, a várpalota kertjéhez épitett Gross-féle házból betört a kertbe, s egy utánna nyomuló honvédszázad az ottani őrség heves puska és kartács tüze daczára egész a következő nap (t. i. 20-ik) estéig ott elhelyezkedett.

Kmetty is áttört több a vizivárosi kapu közelében levő házon, hogy a roham alatt a vizmüveknél álló császáriakat felülről jobban támadhassa.

(Vége következik.)

Zártkörü vigalmak.

A „Budai Polgári Kör“ saját helyiségeiben (II. ker., Fő-utcza 10. sz. I. em.) az 1897/98. évi téli idényben több zártkörü vigalmat rendez.

A vigalmak sorrendje: 1897. decz. hó 11-én: Családi estély, 1898. január hó 5-én: Tánczestély. 1898 január hó 15-én: Családi estély, 1898 február hó 5-én: Jelmezes tánczestély. 1898. február hó 19-én: Családi estély. 1898 márczius hó 5-én: Tombola és tánczestély. 1898. márczius hó 19-én: Családi estély, 1898. márczius hó 26-án Gyermek-estély.

Ezekre vonatkozólag a következő tudnivalókat teszi közzé a vigalmi bizottság:

A családi estélyeket felolvasás-, esetleg zene-szavalat vagy mutatványok nyitják meg, melyek után esetleg tánez következik A családi estélyek sorában egy gyermekestélyt is rendez.

Minthogy a családi estélyeken a felolvasások, hangversenyek stb. mindég pont 8½ órakor kezdődnek, igen kérjük a t. körtagokat és vendégeket, hogy a családi estélyeken mindig jókor megjelenni sziveskedjenek Ha a műsor már megkezdődött, csakis annak befejezése után vagy a műsor egyes számai közötti szünetben, lehet a terembe belépni.

A családi és tánczestélyekre körtag és neje számára idényjegyet nem kell váltani. A t. körtagoknak a tánczestélyeken résztvenni óhajtó többi női családtagjai számára idényjegyeket adunk ki, melyek f. évi deczember hó 15-éig személyenként 4 koronáért, ezen időn tul pedig személyenként 6 koronáért kaphatók. — Oly hölgyvendégek, kik nem körtagok hozzátartozói, a vigalmi bizottságtól kiállitott meghivó alapján — személyenként 6 koronáért kaphatnak idényjegyet. — Végül egy-egy estélyre szóló belépőjegyek is kaphatók (férfivendégek számára is) természetesen szintén csak meghivó alapján, még pedig személyenként 2 koronáért.

A külömböző jegyeket legkésőbben 3 nappal az illető estély előtt kell megváltani.

Az esti pénztárnál belépő-jegyek rendszerint nem kaphatók.

Fromman István úr, a kör igazgatója és a vigalmi-bizottság elnöke, a meghivók és jegyek kiadása czéljából naponta esti 6—7 óra között a kör helyiségeiben tartózkodik.

Ruhatári jegy, személyenként 20 fillérért az esti pénztárnál mindenki által váltandó.

Tekintettel végre arra, hogy közönségünk, különösen a hölgyek csak akkor keresendik fel szivesen családi és tánczestélyeinket, ha azoknak családias és házias jellegét, tehát a fesztelen és kedélyes hangulatot biztositjuk, mellőzhetetlenül szükséges, miszerint a t. körtagok az estélyeket látogató hölgyeket arra birják, hogy azok a tánczestélyeken egyszerü, a családi estélyeken pedig csak utczai öltözetben szivesked jenek megjelenni.

A tánczban résztvevő urak a tánczestélyeken frakkban vagy egyenruhában; a családi estélyeken pedig sötét kabátban jelennek meg.

Minthogy végül a kedélyes hangulatot az estélyek tulságos látogatottsága is megzavarhatja: felkérjük a t. körtagokat arra is, hogy a meghivandó vendégeket idejekorán, azaz legkésőbben 8 nappal az illető estély előtt, még pedig a kör komornyikjánál e czélra kapható ürlapokon (meghivási ajánlatokon) a vigalmi bizottság fentmegnevezett elnökénél bejelenteni sziveskedjenek, mivel a jelzett okból szükséges, hogy a tulságos látogatottság megszoritása végett, a meghivandó vendégek számának meghatározását az elnökség magának fentartsa.

A „Budai Polgári Kör“ vigalmi bizottsága 1897/98. Elnök: Frommann István, a kör igazgatója. Tagok: Bély Mihály, Biscara Endre, Blau Oszkár, Boczánczi László, Bolberitz Oszkár, Bozóky Adám dr., Buday József dr., Csepely Sándor, Debreczeny István, Depold Lajos, Duma Tivadar dr., Feri Aladár, Gaál Samu, Gallner József, Gardonyi Emil, Hebentanz Nándor, Horvay Árpád ifj., Ivánszky Imre, Jurányi Győző, Méhely Pál, Merfort Viktor, Ludvik Elemér dr., Nagy Lajos, Ott Lajos, Pappert Gyula, Prohaszka P. Jenő, Péter János, Rácz Károly dr., Schmelhegger Árpád, Schmidt Imre, Stolp Ferencz, Szemler Jenő, Tessely Nándor, Turián József, Vass Tamás dr., Vater József ifj M Vörös Sándor, Weimesz Márián, Zsedényi H. Aladár.

Vendéglátás.

A magyar embernek egyik legkiválóbb őserénye a — vendégszeretet. Szereti és keresi a társaságot, élvezni és szórakozni egymagában nem szeret, nem tud, s egyszerü betevő falatja is bizonyára jobban izlik, ha azt mások társaságában költheti el. A mije van, szivesen megosztja másokkal, mert ez már a természetében van, s örül és épül azon, ha másokat örvendeni, vigadni lát.

Ámde a magyar vendégszeretetnek többféle foka, formája van. Az a forma, a melyben a mult hét végén egy illusztris társaságnak része lehetett, a vendégszeretetnek párját ritkitó, s valóban elismerésre méltó megnyilatkozása volt. Érdemes a feljegyzésre.

A ki hamisitatlan lekötelező vendégszeretetének jól eső jeleivel meghivott vendégeit f. hó 20-an annyira elhalmozta, nem volt más mint a budai társasélet egyik legnépszerübb, legkedveltebb tagja, a mi kedves *Rosconi Lipot* barátunk.

Erre a szives vendéglátásra pedig két ok szolgáltatott alkalmat. Az egyike az, hogy Rosconi Lipót kiváló bortermelő lévén, be akarta bizonyitani barátai és ismerősei előtt, hogy a bortermelés körül kifejtett fáradozásai s nagy áldozatai nem hiába valók. A meghivottak tehát egyrészt mint vizsgáló bizottsági tagok jelentek meg az ő vendégszerető körében, hogy a legutóbbi termést szakértően megizlelvén, nem ugyan irásban, de élőszóval adják meg a derék termelőnek az elismerés oklevelét. Sietünk megjegyezni, hogy Rosconi Lipót barátunk ezt a nyilvános vizsgálatot derekasan megállotta. Az egybegyültek egyhangu véleménye szerint a megizlelt borok ugy faj, mint minőség és kezelés dolgában — kitünőek.

De egyébként is általános megelégedést vivott ki magának Rosconi Lipót, mint figyelmes és körültekintő házigazda. Ő t. i. igen jól tudja, hogy a legjobb bor is csak akkor izlik igazán, ha előbb egy kis „alapot“ vet neki az ember. Ezt az alapot ő egy pompásan elkészitett, és nagy választéku vacsora képében szolgáltatta fel, a mely vacsora *Petz Károly* jóhirü vendéglőjének konyháját dicsérte.

Hogy ilyen körben, ilyen ellátás mellett még a legbágyadtabb kedély is felvidul, az természetes.

No, de másik oka is volt az összejövetelnek. A kalendárium tanusága szerint e hó 15-ére *Lipót napja* esett. Ezt az alkalmat meg-

ragadni s méltóképen megünnepelni nem mulaszthatták el azok, akik épen Rosconi *Lipót* vendégszeretetéből valának együtt. És valóban rendeztek is csakhamar olyan kedves és szeretetreméltó névünnepet, minők csak ritkán fordulnak elő manapság. Hogy az ünneplés s a számos felköszöntő tárgya a szives és figyelmes házigazda volt, mondanunk is felesleges.

A számos felköszöntő közül fel kell említenünk Rosconi Lipót, Erdélyi Gyula, Juhász Ödön, Szabó Lajos, Almásy János, Petz Károly, és Derlik Sándorét, ez utóbbiét különösen humoránál s annál az érdeménél fogva, hogy egy másik (más helyen, más által rendezendő) borkóstolót sikerült tréfásan kieszközölnie.

Midőn a szives házigazdának, ki a társas együttlétért barátai és ismerősei körében ennyire lelkesülni s azért annyit áldozni képes, e helyen, a nyilvánosság előtt is köszönetet mondunk, netáni kiváncsiságok kielégitése végett meg kellene még említenünk: mennyi is fogyott tulajdonképen ezen a kellemes estén a hegy nemes leveből s a konyha pompás főztjéből.

Erre azonban képtelenek vagyunk.

Beszéljen e helyett a jelenvoltak alábbi névsora, melyet nagyjából összeirnunk sikerült.

Jelen voltak Rosconi Lipót házigazdán kivül: Bruckner Alajos, Hanrischfeger József dr., Paduch József, Christián János, Jurányi János, Tóth Sándor, Anesini Károly, Krkos Lajos, ifj. Krkos Lajos, Deák József, Lenz Ferencz, Krüger János, Vigh Bertalan, Almásy János, Kusztos János, Mátis Lajos, Tausz Ferencz, Szaffka Manó, Erdélyi Gyula, Sajóhelyi Béla, Gözsy Géza, Hübschl Vilmos, Derlik Sándor, Szabó Lajos, Kubinyi Kalmán, Melléky Ferencz, Petz Károly, Juhász Ödön, Sóbitz Ferencz, Gardonyi Emil Agoston Béla, Pappert Gyula és Koncsek Lajos.

Jelenvolt.

Mezőgazdasági főiskola.

A mezőgazdasági főiskola felállitásának kérdése szintén egyike azoknak a problemáknak, melyek a gazda társadalmat élénken érdekelik. A főiskola ügye már több izben került a felszinre, sőt 1888-ban ennek számára már telek is vásároltatott és ennek a budapesti állatorvos-akadémiával kapcsolatban való felállitása el volt határozva; de a pénzügyi helyzet a valósitást akkor megakadályozta és az ügyet szunnyadásra késztette. — A földmivelési minister most ezen legfelsőbb mezőgazdasági szakintézet kérdését ujra felvetette, s miután az ily főiskolák értéke több oldalról kétségbe vonatott s oly nézetek is merültek föl, hogy a kellő mezőgazdasági háttérrel nem biró intézetek a demonstrativ gyakorlati tanitásra s a kisérleti teendők megfelelő végrehajtására nem alkalmasak, a minister két igen avatott szakembert — Vörös Sándort, a kolozsmonostori gazdasági tanintézet igazgatóját és Linhart Györgyöt, az óvári mezőgazdasági akadémia tanárát külföldre küldötte, hogy az összes ilynemü mezőgazdasági főiskolákat tanulmányozván, ezekről s az általuk elért eredményekről neki kimeritő véleményes jelentést tegyenek. A nevezett szakemberek tehát beutaztak Európa nyugati államait; szeptember végén visszatértek utjukból, jelentéseiket legközelebb be fogják nyujtani és igy a minister a mezőgazdasági főiskola ügyében mielőbb végleg dönthet.

A mezőgazdasági főiskola ismét egy olyan intézet, melynek helye vagy Buda határában, vagy Buda vidékén van.

A földmivelési minister jó akaratában nem kételkedünk, hogy ezt az intézetet vagy Budán vagy vidékén fogja elhelyezni. Itt a földmivelési ministerium közelében a főiskolának sokkal több sikere és eredménye lessz.

Már most figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a főiskola elhelyezése miatt a szükséges lépéseket megtegyék.

Érdekes vállalkozás.

Magyar Könyvtár czimmel nagy irodalmi vállalat indult meg Radó Antal szerkesztésében. Az új vállalat czélja jó könyveknek olcsó áron minél szélesebb körben való terjesztése. Minden tekintetben figyelemre és elismerésre méltó czél, főleg, ha a Magyar Könyvtárnak sikerülni fog az, a mire hasonló fajta vállalatok már több izben, de nem nagy eredménynyel törekedtek, t. i. a magyar olvasóközönséget idegen nyelvü, külföldi vállalatoknak a nemzeti szellemet és önérzetet minden esetre károsan befolyásoló túltengésétől megszabaditani. A Magyar Könyvtár jó auspiciumok között indult meg. Kiadja Wodianer F. és fiai, a régi Lampel Róbert czég, a mely nem egyszer adta már bizonyságát annak, hogy ugy az irodalom igényeit, mint a gyakorlati élet szükségleteit helyes érzékkel tudja felismerni és kielégiteni, a szerkesztő egyénisége pedig eleve is kellő biztositékot nyujt a Magyar Könyvtár szinvonala, válogatós izlése és élevensége iránti. Az új vállalat czimében benne van egész programmja. Könyvtárt akar összeállitani irodalmunk régi és uj jeleseinek müveiből, a melyet a külföldi klasszikusok és modern irók munkáinak nagyrészt külön e vállalat számára készült elsőrangú forditásai tesznek teljessé. Szépirodalmi müveken kivül ki fog terjedni a Magyar Könyvtár irodalomtörténeti, történeti, aesthetikai és egyéb ismeretterjesztő munkákra s különös figyelmet fog forditani az iskolák szükségleteire is, hogy lehetővé tegye az ifjuságnak azt, hogy könnyü szerrel nagy olvasottságra tegyen szert magyar nyelven. A Magyar Könyvtár 4—5 ives füzetekben jelenik meg, tamentes nem sárguló, erős papiron, jól olvasható nyomással. Egy egy füzetnek ára csak 15 kr. Csaknem minden füzet gondos irodalomtörténeti bevezetéssel lesz ellátva, s a bevezetések nagy részét első rangú aesthetikusaink és irodalomtörténészeink, köztük Beöthy Zsolt, Bánóczi József, Riedl Frigyes irják meg. A Magyar Könyvtár tiz füzettel köszöntött be, havonkint rendesen két uj füzet jelenik meg, eleinte azonban tetemesen több füzettel fog folytatódni s remélhető, hogy nem is marad hijával a megérdemelt érdeklődésnek és elterjedésnek. Az első tiz füzet a következő: 1. Katona Bánk bán. Bevezetéssel ellátta Beöthy Zsolt. 2. Guy De Maupassant Elbeszélések. Ford. Tóth Béla. 3. Berzsenyi Válogatott Ódái. Életrajzi bevezetéssel. 4. Coppée: A kovácsok sztrájkja és egyéb elbeszélő költemények. Ford. Radó Antal. 5. Kisfaludy K. A kérők. Bevezetéssel ellátta Beöthy Zsolt. 6. Sipulusz Humoreszkek. 7. De Amicis: A bor. Ford. Tóth Béla. 8. Zrinyi: Szigeti veszedelem. 9. Du Maurier: Potter Trilby, szinmü. Ford. Fái Béla. 10. Csakonai, Dorottya. A füzetek minden hazai könyvkereskedésben, könyvárusitással is foglalkozó hirlapelárusitó üzletben, papirkereskedésben és tőzsdében megszerezhetők — Mint a beküldött prospektusból látjuk, a kiadók Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapesten Andrássy út 21. sz. a. a vállalatra előfizetéseket is elfogadnak, még pedig egész évre (12. füzet) 1 frt 80 kr., negyedévre (6 füzet) 90 kr. Az előfizetőknek a füzeteket bérmentve küldik.

Állatvédők naptára.

Az országos állatvédők naptára diszes tartalommal jelent meg. Dr. *Szalkay Gyula* az egyesület igazgatója kitünően szerkesztette meg. Ára 35 krajczár — a mely összeggel nemcsak naptárt veszünk, de az állatvédők czéljait is segitjük.

A naptár elején az állatvédő egyesület mult évi működéséről számol be. A *lókinzásokra* hivja fel a figyelmet. Erről mi is sokat irtunk s elértük azt, hogy a *déli vasuthoz* közlekedő terhes kocsisok emberteleniségeinél a rendőrség mindig erélyesen lépett közbe. A kocsisokat a gazdák kényszeritik a tulcsigázásra. Rámutattunk különösen, hogy a budai téglagyárak és mészégetők kinoztatják legjobban lovaikat.

A madarak érdekelnek minket legjobban a lovak után. A budai erdők dalnokai is pusztulnak. Az állatvédő egyesület a védelemről gondolkodik ugyan, de másoknak is jut itt teendő. A madárvédés érdekében az egyesület felirt a pápához és megköszönte az olasz királynénak a madár védelem érdekében kiadott rendeletét.

Az országos állatvédő egylet gondoskodik, hogy a budai hegyekben a madarakat télen etessék.

A kutyáknak nyilvános helyeken ivó vállukat helyez el, a naptárban bemutatják a *bombatéri kutya itatót.*

Tanitóink jó akaratába ajánljuk az állatvédő társaságot, terjesszék ezt az eszmét a gyermekek között, különösen az I.—III-ik kerületben, hol a gyermekek meglehetősen pusztitják az apró madarakat.

Megdicsérjük derék budai rendőreinket, kik az állatkinzásoknak buzgó ellenőrei és feljelentői s nehéz szolgálatuk közben az állatvédés érdekében mindent elkövetnek.

Végül megjegyezzük, hogy az egyesület tisztikarában és választmányában nagyon sok budai urhölgy és úr van, ezzel is igazolják azt, hogy a budai társadalom érett arra, hogy társadalmi életének központja legyen.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Bursits Antal.

Husz s néhány évre terjedő nyilvános élete bár zajtalan, de eredményes munkásságból áll. Nem tudunk, nem ismerünk s nem képzelhetünk társadalmat, a hol minden becsületes ember tapsa és elismerése ne kisérné az ilyen embert az ő utjain. Azt a polczot a melyen áll nem stréberségből, hanem érdemek révén nyerte el, az ambicziója legvégsőbb czéljának azt tekinti, hogy szolgálja társulatát ernyedetlenül és szolgalja a társadalmat és munkálkodjék az embertársai szóval a közjóért.

Semmi gög, valódi, testestől lelkestől demokrata. Benső szivélyes érintkezése mindenkivel, akár főhivatalnok, akár kereskedő vagy akár szolga, megszülte az, a ragaszkodó szeretetet iránta, mely minden fogalmat fölülmul.

Nem csak kerületünkben, de város szerte is előnyösen ismert férfiu Bursits Antal a déli vasut budai állomás főnöke, röviden Toni bátya, mert igy nevezzük mi és mindenki a ki ismeri és csak egyszer is találkozott vele az életben.

Népszerübb embert fővárosunk első kerületében alig is képzelhetni és e népszerüségére valósággal rá is szolgált.

Mint vasuti állomási főnök a fővárosban, mintaképe e hivatásnak; rend, fegyelem az ő állomásán mintaszerü. A hol szükséges szigoru, kemény és rendithetetlen de azért mindég igazságos és részrehajlatlan.

Mint a kerület választmányi tagja élénken részt vesz minden nyilvános és közügyben, de különösen a jótékonyság terén utólérhetetlen. A népkonyhákban akárhányszor voltunk humánus bánásmódjának és atyai jóságának szemtanui, s innen van, hogy családi élete is mintaszerü és a legszeretetre méltóbb asszonyt nevezheti nejének.

A legszebb kitüntetés a mit ily fáradha-

tatlan puritán jellemü embert életében érhet, mindenesetre az, ha ember társai által becsülve és szeretve tudja magát.

Ő felsége a király is legmagasabb elismerése jeleül egy művésziesen készült brtllantokba rakott monogramjával ellátott melltüvel ajándékozta meg Részünkről is legmelegebben üdvözöljük Toni bátyánkat.

Különfélék.

— **Jubileum.** A kereskedelemügyi ministerium két derék tisztviselője Herczegffy Dénes s Spityár Frigyes számvizsgalóknak 25 éves szolgálati jubileumát e hó 19-én ünnepelték meg osztálybeli tiszttársai a „sörkocsihoz“ czimzett budai vendéglő külön termében a derült hangulatu vacsora közben Krinner Norbert számtanácsos kedves szavakkal emelte ki. A két juláns azon érdemeit, melyeket ugy a társadalmi életben, valamint a tisztviselői pályán becsületes maga tartásuk kiváló szorgalmuk és pontosságuk által maguknak, szereztek. Majd Babocsay Béla emelte poharát az ünnepeltekre végül Farkas Endre köszöntötte fel a jubilánsokat, s a társadalmi életben ritka kedvességü Krinner Norbert számtanácsost. A kedélyes vacsora vidám hangulatban jól benyullott az éjfél utánba, s Gerber bácsi a hibázhatlan 42 évi liquidátor a régi hivatalnoki világból meritett előadása és felköszöntője után reggel felé azzal váltunk el egymástól, hogy 9 órára már csak azért is találkozunk a hivatalban.

— **Óvoda-avatás.** Lélekemelő szép ünnepélynek volt szinhelye f. hó 22-én *Békás-Megyer* községe. E napon adta át az *Orsz. Magyar Iskolaegyesület* az általa ugyanott felállitott kisdedóvót a nagyobb részt német lakosságu községnek. Az ünnepélyre érkezett nagyszámu vendégeket mozsár durrogással s zeneszóval fogadták. E mutatja leginkább, mily örömmel fogadta a község lakossága az uj intezményt. A magyar iskolaegyesület részéről jelen voltak *Gerlóczy Károly*, kir. tanácsos, elnök, *Tóth József*, kir. tanácsos tanfelügyelő, *Dr. Buday József*, főtitkár, *Sigray Pál*, vál. tag; továbbá *Csapó Loránt dr.*, járási főszolgabiró, *Kontra Kálmán*, stb. Az óvoda épülete előtt *Küzdő Gyula*, községi jegyző fogadta az érkezett vendégeket, meleg üdvözlő szavakat intézvén hozzájuk. Majd bevezetvén a társaságot az épületbe, s bemutatta az ottani óvónő négy havi működésének eredményét, mely az idő rövidséget tekintve, teljesen kielégitő volt. Ezek után Gerlóczy Károly szép és emelkedett beszed kiséretében felszólitotta a községi előljárságot az óvoda átvételére, védő szárnyai alá és pártfogásába ajánlván azt a község lakosságának. Az elnök szép szavai után a községi lakosokból alakult s *Erdödi Imre* kantortanitó vezetése alatt álló dalárda a „Szózatot“ énekelte el, majd pedig Küzdő Gyula mondott köszönetet a község nevében az iskolaegyesület ujabbi áldozatáért s az előkelő vendégek megjelenéséért. Ezzel véget ért az ünnepély komoly része Folytatasát és befejezését már *Hornicsek Sándor* jóhirü vendéglőjében tartották meg, hol 40 teritékü bankett volt, amelyen a sikerültnél sikerültebb felköszöntők egymást érték

— **Diszünnepély.** Budapesti II. kerületi községi polgári leányiskola és női kereskedelmi tanfolyam 25 éves fennállása alkalmából 1897. évi deczember hó 5-én, vasárnap, délelőtt fél 11 órakor az intézet tornacsarnokában (II. kerület, Bathyány utcza 10. sz.) Abrányiné-Wein Margit, Török Irma, Pay'r Olga müvésznők, mint az intézet volt növendékeinek, — valamint több volt növendék és tanárnak közreműködésével tartandó jubiláris diszünnepélyt rendez. Az igazgatóság. Ünnepély utan ½ 2 órakor társas-ebéd lesz a „Budai polgári kör“-ben. Egy teriték ára 2 frt 50 kr Ebédjegy a II ker. polg. leányiskola kapusánál és a Budai polgári kör komornyikjánál (Fő-utcza 8 sz. I em.) f. évi deczember hó 2-áig kapható.

— **Igazgatósági ülés.** A magántisztviselők Országos Nyugdij-Egyesülete 1897. november hó 26-án, esti 7 órakor saját helyiségeiben (VII., Kerepesi-ut 78. sz.) igazgatósági ülést tartott. Tárgysorozat volt: Üzleti jelentés, Előterjesztések, Felügyelőbizottsági jelentés, és inditványok.

— **Párisi utazás.** A budai könyvtár egyesület tagjai között is mozgalom indult meg, hogy a tagok a párisi kirándulásban részt vegyenek. A legtöbb budai egylet készülődik. Ebből örömmel látjuk, hogy nem hiába lelkesitettünk. Tehát el Párisba!

— **Megbizás.** A m. kir. belügyminister Pest-Pilis-Solt Kiskun vármegyében a pilis-szent-lászlói kerületbe F a r m a d y Pál községi jegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki és a házassági anyakönyvvezetésével és a házasság kötésnél való közreműködéssel is megbizta.

— **Gyermek-otthon.** A nagypénteki református társaság a züllőfélben levő gyermekek számára nevelőintézetet és gyermek-otthont akar épiteni. A társaság az épitésre 15.000 forint segitséget kér a fővárostól. A társaság hivatkozik a rendőrség jelentésére, a melyszerint tavaly, 591 tizenhat évnél ifjabb bünöst nyomoztak ki. Ezeknek akar megfelelő otthont adni a társaság, mert ezekről a sihederekről sem az állam, sem a főváros, sem a társadalom nem gondoskodik. A földmivelési és pénzügyi ministerek a budaeörsi kamaraerdőben kedvezményes áron adtak telket a gyermek-otthon számára, a kultuszminister pedig elvallalja az épitési tervek elkészitését. A gyermek-otthon számára négy év alatt 49.023 forintot gyüjtöttek. A társaság kijelenti, hogy a gyermekek fölvételénél a vallással, nyelvvel vagy illetőséggel nem törődnek. A mig hely van, minden jelentkezőt elfogadnak.

— **Fillérszövetkezet.** Az előnyös feltételekben gazdag Filler szövetkezetre a tag gyüjtések már Budán is folynak. Hogy sokan lesznek tagok már azért is bizonyos, mert a szövetkezet élén a sok érdemü Barthos Andor áll.

— **Kérelem.** Nemesszivü emberbarátok kegyes ajándékainak hozzájárulásával intézeti 6—16 éves növendékeinket a karácsonyi ünnepek örömeiben is részesiteni óhajtjuk s részükre deczember hó 24-én, délután 5 órakor az intézetben karácsonyfát állitunk fel. Ez alkalomból azon tiszteletteljes kéréssel fordulunk a közönség jól ismert nemesszivüségéhez, hogy növendékeinket pénz- vagy természetbeli szives ajándékában részeltetni kegyeskedjék. A kegyes adományokat — levelező-lappal leendő szives tudositás után elhozatjuk — hirlap utján is nyugtázzuk. Szives megjelenését az ünnepélyen (deczember hó 24-én délután 5 órakor örömmel fogadjuk. Budapesten, 1897 év november hóban. Kiváló tisztelettel A „Fő- és székvárosi Községi Szeretethazi bizottmany“ nevében: *Hámpel Sándor*, főv. biz. tag, másodelnök. *Szőts András*, igazgató.

— **Szent Endre.** Buda vidékének egyik fejlődésre leghivatottabb pontja és helye *Szent-Endre* Ujabb időben ismét többen szereztek ott telkeket, házakat. A tanács élén a polgármesterrel hatásosan működik Szent Endre emelkedéséért, a mely szép eszméért a megye is többet akar tenni, mint eddig tett. A szentendrei társadalmi élet élénk és megérdemli azt, hogy a szent endreieket arra kérjük, hogy ügyeiket lapunkban, mely a vidéknek az alispán és a főszolgabirák által is elismert közlönye, többször beszéljék meg. Uj évtől kezdve a szent-endrei érdekeknek külön tért nyitunk.

— **Budai Magyarositó Egyesület.** A Budai Magyarositó Egyesület alapszabályai már elkészültek. A szükebb körü bizottság átnézi és azután alakuló gyülés elé terjeszti. A pénzintézetek előkelőbbjei már is megigérték támogatásukat. A mulatság rendezőségében a fiatalság szine java részt vesz.

— **Ünnepelt tanár.** A III ker. közs. polg. fiuiskola tanári testülete diszes ünnepélyt rendezett egyik tagjának: *Dr. Zsengeri Samunak* tiszteletére. — abból az alkalomból, hogy őt a román király a román koronarend lovagkeresztjével tüntette ki. — *Dr. Zsengeri* egyuttal hirlapiró is s mint ilyent érte a kitüntetés. — *Kecskóczy Ödön* tanár tolmácsolta atantestület érzelmeit *Halász Gyula* igazgató helyett, aki sulyosan beteg. Kiemelte, hogy az ünnepelt mennyi sokat fáradt, szenvedett, mig a megérdemlett jutalmat elnyerhette. Müvei közül legnevezetesebb a *Pestalozzi* magyar forditása *Taksonyi József* sikerült ódát szavalt az ünnepelt tiszteletére. — Az ünnepélyt társasvacsora követte, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

— **Zöldmál.** — Ugyan mi lehet az a zöldmál és hol létezik a nagyvilág ürben? Ne csodálkozzanak a szives olvasók, ha igy teszem fel a kérdést, mert sokan nem tudják, hogy egyáltalán létezik, vagy hol és merre van ez a zöldmál? Ez a zöldmál tulajdonképen Budapest székesfővárosnak a Duna jobbpartján ugy olyan belvárosnak alkalmas területe a gyönyörü környékével, mint a Lipótváros a Terézvárossal együtt Igen, ez egy igen kedves belterületet képez: a fővárosban állandóan tartózkodni kénytelen országgyülési képviselőknek, ministeri hivatalnokoknak, továbbá városi, ügyvédi, de különösen törvényszéki és curiai hivatalnokoknak, melyekhez igen közel van, mert az állandó országháztól kényelmes fél órai séta, — dús levegőjét már a sajtó többször megdicsérte. A kilátása Pest felett, akár nappal akár éjjel végtelenül gyönyörü, és mégis miért oly elhanyagolt és ismeretlen? Akik ezt jobban tudják sziveskedjenek rá válaszolni! Egyszersmind arra is: hogy miként lehetne szép házhelynek valót szerezni legkönnyebben, mert valószinüleg még legnagyobb része holt kezekben van. Budapest 1897 évi nov 24-én. *Köves.*

— **„Emlékezzünk régiekről.“** A Tabánból egy darab elünt. A Döbrentei utcza alsó része nincs többé. Megirtuk mi azt régen, ra is mutattunk, hogy maradandó emléke legyen a szétrombolt városrésznek. Akkor jutott eszébe a mi jóakaratu magistratusunknak megokolt felszólamlásunk, a midőn eltünt régi házak, és helyette törmellék mutatja az utcza sorát. Hogyan fesse meg már most a festőmüvész a Döbrentei utczában az „Arany libát,“ a Propeller szállodát a „Hungária forrással,“ a mikoron kő kövön nem maradt? Hát a lerombolás előtt nem jutott senkinek eszébe, hogy a régi Tabánnak ezt a részét lefotografálja? nem! hagyták mázsára tenni a tiszta magyar motivumu tulipános és liliomos erkély racsozatot, és elburczolták a kikapart téglákkal együtt a remekmüvü kapu boltozatokat, a kapuk zavárzatját, kilincsét, a mi egy-egy kincs hazank mürégészeti történelméből. Mübecsü darab kallódott szét, és nem gondolt senki azzal, hogy megkell menteni okulásul, tanulmányul a jövő nemzedéknek. A szomszéd nem ismer többé volt régi hajlékára, pedig mennyi emlék füződik hozzája. A semmiségbe tünt minden, pedig oly edes a visszaemlékezés, hol ringott a bölcső, és az apák dudolgatták hozza az altató dalt. Lerombolnak egy utcza sort, a házfalával elenyészik minden, és nyoma nem marad se vásznon, se papiron. Van itt kegyeletről szó? Ha parádés fő- és székvárosunk vagyon is, felejthetjük a multat? Ne tanitsák az ujabb nemzedéket a semmivel nem törődésre! Becsüljük meg a mult emlékeit, hogy lelkünk tápanyagot kapva, szeressük azt a rögöt, a melyet tapostunk gyermekeveinkben, és a mely rög fog takarni egykor a mikor ránk borul a szemfedel. Oly édes az érzés, ha rámutathatunk a volt hazi tájékra. Itt laktunk mi, itt laktak a szomszédok. Ugy fel tud emelkedni a lélek, ha azokra visszagondol, kik tisztes szomszédai és szerettei voltak. És egy müvész ecset alól kikerült vászon, mindezt visszavarázsolhatta. Ez sincs meg, meg papiroson sincs meg! sőt az aranylag a tehnikai vivmányok után oly olcsó pénzbe kerülő fotografálás sincs meg. Csak találomra szól az erre járó: itt volt ez, itt volt az. Hej! pedig az emlékező tehetség gyenge legénye az agynak, hibát, hiba után vet, és ha bár erősködik is, porba hull a bizonyitékok sulya alatt. Nincs hát nekünk Tabánból semmink, csak az emlékezés, hogy ennek, a — jövő feltámadás remenyében szétrombolt városrésznek — helyén laktak valamikor boldog emberek.

— **Vásárcsarnok.** A krisztinavárosi vácsarnokról ujabban ismét beszélnek Mint értesülünk erre a Krisztina-utcza és Kékgolyó-utcza sarkán lévő ház volna kiszemelve a mi valóban alkalmatos is. Ajánljuk a tanácsnak.

— **Névmagyarositás.** A névmagyarositás ellen nem lehet szava senkinek. Mi a névmagyarositás ellen soha nem beszéltünk, de igen is elitéltük és elitéljük, ha meglevő családok neveire történik a magyarositás. A névmagyarositó társaság által kiadott füzet azonban nem respektálja a magyar családi neveket. A történelmi és etnografiai társaságnak kellene nehány száz oly nevet ajánlani, melyeket most elő vagy történelmi család nem visel....

— **Dory.** Ez az irói neve egy ritka műveltségü úri hölgynek, ki a főrangú világ egyik szellemes tagja és nem más mint Forinyák Gyuláné. A Telefon Hirmondó hangversenyén köztetszéssel olvasta fel novelláját. Nem sokára minket is megtisztel egy szép tárczával.

— **Turista menedékház a Dobogó-kőn.** A főváros környékének turistikailag egyik legszebb része a Dobogó-kő és környéke Annál sajnálatosabb volt tehát, hogy a remek panorámáju helyet teljesen elhanyagolták turistáink. Igaz ugyan, hogy ennek legfőbb oka az volt, hogy hosszabb turoknál vagy hirtelen zivatarok alkalmával nem nyujtott az egész környéken semmi épület menedéket. A magyar turista-egylet budapesti osztálya üdvös alkotást létesitett, a mikor a Dobogó-kőn menedékházat emeltetett 1600 frt költséggel s annak báró Eötvös Loránd nevet adott. A csinos alpesi stilusu menedékházat, mely két jól berendezett szobájával csaknem készen áll s már most is befogadhatja a kifáradt turistákat, kora tavaszszal avatják fel ünnepélyesen.

— **Az uj német főkonsul.** Az uj német főkonsul Hohenlohe herczeg kivette a volt főkonsul Ratibor herczeg lakását a várban és részt fog venni a várbeli aristokrátia társadalmi életében

— **Népszerü felolvasások.** A népszerü felolvasásokat rendező társaságban november hó 25-én Kronich Lénárd értekezett „A földrengésekről.“ A felolvasó valóban népszerüen és érdekesen szólt a földrengésekről ugy, hogy azt mindenki megértette és élvezte. Deczember 2-án Varga Ottó olvas fel: „A tiz szoborról.“ A budai társadalmi élet fejlesztésében a népszerü felolvasásoknak szép eredményei vannak, s a müvelt közönség jól teszi ha a felolvasásokat minél nagyobb számban látogatja Felolvasás minden csütörtökön 5 órától kezdve a II. kerületi főreáliskolában, a bejárat a Toldy Ferencz-utcza felül.

— **A Buda és Vidéke naptára.** A Buda és Vidéke naptára csak azokat az arczképeket, képeket, leirásokat, egyletek, körök, intézetek elnöksége és választmánya névsorát közli, melyeket deczember 10-ig beküldenek. Eddig kérjük a hirdetéseket is. A szépirodalmi részben csak is Budát és a vidéket érdeklő és tárgyaló közleményeket hozunk Reméljük, hogy már az első évfolyam is kielégitő lesz. A naptár, mely több ezer példányban jelenik meg a budai czégek ismertetésére alkalmas. Egy oldal ára előfizetőinknek 12 forint. A hirdetést legczélszerübb előre fizetni.

— **Hirek a viziváros iskolaszékből.** Sajnálattal vette tudomásul az iskolaszék legutóbbi ülése Gallner József régi buzgó tagjának lemondását. Számos éven át kifejtett kiváló munkásságáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott neki az iskolaszék. Helyére Lakner János póttag hivatik be — Elhatározta a nevezett iskolaszék, hogy az iskola-utczai leányiskola szolgai lakásának kibővitéséért fölterjesztést intéz a tanácshoz. — Köszönetet szavazott az iskolaszék Fuit Lajos vizivárosi vendéglősnek azért a nemes elhatározásáért, hogy egy szegény gondozatlan iskolásgyermeknek ingyen ebédet ajánlott fel.

— **Szegény gyermekek gondczása.** A II. ker szegény iskolásgyermekeket segitő egyesület, mely Tabódy József elnöklete mellett kiváló emberbaráti missziót teljesit. f. é. decz. 23-án tartja az idei ruhakiosztását a Medve-utczai iskola tornatermében. Ez alkalommal mintegy 1100 frt értékü ruhanemü és lábbeli kerül kiosztásra. — Megemlitjük ezzel kapcsolatban, hogy a Nagyőszi Ferencz dr. vezetése alatt fennálló Tanférfiak és Tanügy barátok Tekéző Köre mint rendesen, most is 20 frtot ajánlott fel a nevezett egyesület humánus czéljaira,

— **Borgazdaság.** A budai polgári körben f. hó 27-én kedélyes és minden tekintetben fényesen sikerült estélyt rendeztek, melyre annyi résztvevő jelentkezett, hogy alig fértek el. S mi okozta ezt a nagy érdeklődést? Az a körülmény, hogy ez alkalommal Dr. Darányi Ignácz, földmivelésügyi miniszter, a II ker. köztiszteletnek örvendő képviselője volt a — borgazda. A számos felköszöntő legtöbbje az ő kedvelt személyét illette.

— **Háromezer forintos adomány az akadémiának.** Mechwart András, a Ganzgyár igazgatója, a következő levelet intézte az akadémia elnökéhez: Nagyméltóságu elnök ur! Kegyelmes uram! Ez év tavaszán abban a nagy megtiszteltetésben részesültem, hogy a magyar tudományos akadémia nagygyülése a magyar ipar előmozditásáért a Wahrmann-dij odaitélésével tüntetett ki Attól a törekvéstől vezetve, hogy a magyar tudományos akadémia magasztos czélját — legalább anyagilag — szerény erőmtől telhetőleg támogassam, bátor voltam a mai napon a magyar földhitelintézetnél, mint a m. tud akadémia pénztáránál 3000 forintos alapitványként a m. tud. akadémia általános czéljai javára lefizetni. Midőn excellenciádnak ismételve köszönetet mondok az engem ért kitüntetésért kérem, fogadja legmélyebb tisztelem nyilvánitását, melylyel maradok excellenciádnak Budapesten. 1897. nov. 22-én alázatos szolgája *Mechwart András.* — Ezzel is gazdagitotta a mi kitünő polgártársunk elévülhetlen érdemeit.

— **Elismerés.** A Klotild Szeretetház-Egyesület nevelési- és gazdasági bizottsága tegnap ülést tartott, a mely után a bizottság tagjai megtekintették az intézet helyiségeit s az azokban uralkodó rendért, tisztaságért, valamint a nevelők buzgóságáért köszönetüket fejezték ki Magyar József igazgatónak. A bizottság elhatározta, hogy a növendékek részére karácsonyfa-ünnepet rendez.

— **Vármegyegyülés.** Pest Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága november 29-dikén s a következő napokon tartja a közgyülést A tárgysorozat 41. számot tartalmaz s nagyobbára az egyes községek költségvetését és számadásait foglalja magában. A közgyülésen bemutatásra kerül a vármegye igazoló választmányának a határozata, a virilisták listájára vonatkozólag Előterjesztés történik T.-Györgye községben egy segédjegyzői állás szervezéséről, továbbá Kocsér kozségnek a ref. egyház részére megszavazott segitsége s a majsai tanitók fizetésének fölemelése iránt, nem különben az alispán intézkedései a régi és ismeretlen rendeltetési céllal biró letéti pénzek hováforditása végett. Végül az alispán bemutatja a közutak háló atára vonatkozó tervezetet.

— **Budai mészárosok ügye** A budai mészárosok a budai vágóhid fel nem épitése folytán sok zaklatást és sérelmet szenvednek. Ideje volna hogy a vágóhid ügyét rendezzék A budai mészárosok, ha közigazgatási uton nem kapnak orvoslást a törvény elé lépnek

— **A türelem vesztő.** A társas kocsit bátran ellehetne nevezni türelemvesztőnek, mert bizony a meggondolt mérsékletü járatással ugyancsak megkisérti a közönség türelmét. A menetjegy árak változása, pontatlan és lassu közlekedés ugyancsak boszszantó, de ez még mindig nem olyan türelemvesztő, mint az a kisérletezés, hogy közönség, tanács, törvényhatóság hajoljon meg a társaskocsi vállalat hatalmaskodási vágyainak. A tanács már beleegyezett a városmajori utvonal be nem tartásába, de reméljük a közgyülés nem fogja engedni, hogy a társaság szeszélyei győzedelmeskedjenek.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— **Előkelő családok leányai számára nyitott krisztinavárosi müszabászati iskolában még két növendék felvétetik.**

— *Uj asztaltársaság.* Schaffler Miskó jó hirü vendéglőjében uj asztaltársaság alakult. Összejövetel minden Szerdán. A magyar nyelv fejlesztését igen okosan miveli ez a társaság. Hogy a még magyarul nem jól beszélőknek bátorságot és kedvet adjanak a magyar beszédre, felváltva használják a magyar és német nyelvet. Egyik héten a kimondott magyar, másik héten a kimondott német szavakat birságolják. Reméljük, hogy ez az eljárás a magyar nyelvet megkedveltetni mindenkivel, ki még nem jól tudja és követésre méltó.

— *Vendéglő átvétel.* — Zafourek Ferencz átvette a Fleischer-féle vendéglőt II. Bathyányi utcza 35. Az uj tulajdonos fokozni fogja a régi hirnevet és kitünő borokat mér, melyek jóságáról már is sok látogatója tesz tanubizonyságot. Tessék megpróbálni.

— Olvasóink figyelmébe ajánljuk a mai számunk hirdetési rovatában levő Szabó Lajos fiatal törekvő füszer bor és csemege üzletét, a hol előzékeny kiszolgálás mellett a hirdetésben megjelölt árukon kivül a legfinomabb rum bor és tea kapható. Fa és poroszszén raktára van, minden megrendelés házhoz szállittatik.

— *Budafokon a fensikon, az Olajhegy megett, kilátás Budapestre, eladó 2 telek felparczellázva, mely áll 178 és 195 □-ölből, 2 frt 50 krjával ölenként, heti 2 frt 50 kros, vagy havi 10 frtos részletekben 20 forint előleg mellett. A telkek, melyek ezen területen fekszenek már parczellázva lettek eladva. 10 percznyi távolság az első hajóállomástól. A tervrajz megtekinthető és bővebb felvilágositást ád Rauscher György látszerész, Budapest, Kigyó-utcza 7. szám.*

— **Kiadó lakások:** Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzékét adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadó lakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti ERDÉLYI GYULA
Szerkesztők: **Koncsek Lajos, Henszler László.**

Hirdetések
felvétetnek
A BUDA
ÉS
VIDÉKE
kiadóhivatalában.

A kinek bármely néven nevezendő
nyomtatványra
szüksége van, forduljon
Bartalits Imre
könyvnyomdájához
Budapest, III. ker., Remetehegy.

GANZ és TÁRSA
vasöntöde és gépgyár-részv. társ. Budapesten.
Gáz- és Petroleum-motorok
álló vagy fekvő, egy vagy két hengerrel.
Készit:
A) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket, transmissiókat,
Specziálitási B) kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek- és ágyugo yókhoz.
Hengerszékek kéregöntetü hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész malomberendezések.
Facsiszoláshoz, papir- és czelluloza-gyártáshoz való gépek.
Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.
Villamos világitás nagy távolságra is a motortól.
Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások rotatiós dynamométerek.
Aczélöntés.

Téli kura
rheumatikus bajok, köszvény, neuralgiák, ischias stb. ellen a
Szt. Lukácsfürdőben
Budapest.
A szállodák és fürdők egy épülettömböt képeznek. Minden helyiség jól fütve van. Meghűlés kizárva. Nagy kénes iszapfürdő Külön fürdők. Douche, Massage stb. Felvonó a vizben. Lift. Lakás és teljes ellátás hetenként (közepes ár 25 frt.) Prospectust küld az
igazgatóság.

Szálloda a söröskocsihoz.
Budapest, II., öntöház-utcza 1. sz.
Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.
Kanizsai sör.
Galambos U. vendéglős.

Legujabb
divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, divatárukból nagy raktàr ugy férfiak mint hölgyek részére
özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-u 5.

Magyar agrár- és járadékbank részvénytársaság.

MEGHIVÁS

a „Magyar agrár és járadékbank részvénytársaság"-nak **f. évi deczember hó 5-én délelőtti 11 órakor** a bank helyiségében (Budapest, V., Erzsébet-tér 9. sz.) tartandó

rendkivüli közgyülésére.

NAPIREND:

1. Az alapszabályok megváltoztatása, illetve kiegészitése az 1897. évi XXXII. t.-cz. értelmében.
2. Választás az igazgatóságba.

Azon t. részvényes urak, a kik szavazati jogukkal élni akarnak, felkéretnek, hogy szavazati joguk igazolásául részvényeiket az alapszabályok 19. §-a értelmében legkésőbben folyó évi november hó 27-ig bezárólag a bank pénztáránál Budapesten, a Magyar leszámitoló- és pénzváltóbanknál Budapesten, vagy az Union-Bank-nál Bécsben letenni sziveskedjenek.

Budapest, 1897. november 16.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

*) **18. §.** Tiz teljesen befizetett részvény, vagy 10 ideiglenes részvény birtoka egy szavazatra jogosit.

19. §. A részvényesek, a kik szavazati jogukkal élni akarnak, kötelesek részvényeiket legalább nyolcz nappal a közgyülés előtt elismervény ellenében letenni. Ezen letét vagy az intézet pénztáránál, vagy a hivatalos lapban (5. §. közzéteendő helyeken eszközlendő.

20. §. A szavazati jog személyesen vagy meghatalmazottak utján gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényesnek adható.

Testületek, intézetek, kereskedő-czégek, valamint nők és kiskoruak képviseletében a közgyülésen azok törvényes képviselői vehetnek részt, ha ez utóbbiak nem is részvényesek.

Azok, a kik szavazati jogukat igazolták, igazoló-jegyeket kapnak az általuk képviselt részvények és az őket megillető szavazatok számának megjelölésével.

Vendéglő-
megnyitás.
Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy ez év október hó 26-án a Krisztina-körut 81. számú házban
BOR ÉS
SÖRTERMET
nyitottam.
Saját termelésü fehérmegyei borok. — Naponta háromszor friss csapolás az Első Magyar Részvénysörfőzde legkitünőbb söreiből. — Izletes jó magyar konyhá, melyért kezességet vállalok.
Tisztelettel
Kovács János
vendéglős.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest Párizsi
társaskirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesítés
kapható
HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

1897. idényre.
Elismert legujabb divatu Imperial és Duplex kalapok minden alakban és szinben **egyedüli föraktára**
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Láncz-híd közelében.)
Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Hatóságilag bejegyzett
Női ruha divat-terem,
szabászati- és varró-tanintézet.
Budapest, II., Retek-u. 49. sz.
Alapos oktatás nyerhető szabás és varrásban kedvező feltételek mellett rövid idő alatt. — Ugyszintén a legujabb angol divat szerint, ruhák elkészitését elfogadjuk. — Mérték szerinti szabásminták kaphatók, megrendelésre vidékre is küldünk. — Vidéki tanitványokat teljes ellátásra elfogadunk. Hatóságilag bejegyzett Női ruha divat-terem szabászati és varró tanintézet vezetői:
TÖMÖSVÁRYNÉ F. MATILD,
PELEY MARISKA.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházutcza 4. szám alatt fióküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és váj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égyenyes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest

SZALVETER ÁGOSTON
Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükör porczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

SZABÓ LAJOS
fűszerkereskedő, I. Krisztina-utcza 6.
Ajánlja dúsan berendezett fűszer, bor, csemege, tea, rum, cognac stb. készletét.
Fa és porosz szén.
Előzékeny kiszolgálás.
Az áruk házhoz szállittatnak.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

Benke Bélától ovakodjunk.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül**, vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Vétel.
Kis házat keresek a krisztinavárosi templom közelében körülbelül 16.000 frt vételárban. Czimem a kiadóhivatalban. A vétel közvetitésével a kiadóhivatal van megbizva. 181

Eladó birtok.
Egy birtok a mely Ákos állomástól Szilágymegye, egy negyed órányira van, 250 hold (1200 □-öl buzatermő) mind uj gazdasági épület, a birtok közepén megfelelően instruálva. Van hozzá egy 5000 foritos urilakás parkirozott ára: 48.000 frt. Fizetési feltételek: előre fizetendő 10.000 frt és a birtok átvehető melyben most is van 80 hold őszi vetés. A hátralevő összegnek fizetendő 5. kamata. A fél ár lefizetése után a vevőre kebelezhető. Venni szándékozó jelentkezzék Ákos állomáson. A birtok tehermentes és oly helyen fekszik hogy még több is vehető hozzá. Ezen kivül van itt több kisebb birtok is eladó. 180

Előmenetel a tanulmányban.
A kik polgári vagy közép iskolai tantárgyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. 161

Könyvvásárlóknak.
A ki bármiuó a könyvpiaczon megjelent könyvet akar venni az azt a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatala utján 20%-al olcsóbban szerezheti be. 163

Tyukszemvágás.
Nők részére ajánlkozik az esti órákban egy ügyes tyukszemvágóné és frottirozóné. Czim a kiadóhivatalban. 164

Veszek
kisebb házat Budán, részletfizetésre, vagy évi járadékért. Többit a kiadóhivatal.

Nagy urak figyelmébe.
A városmajor-utcza elején két ház telekkel, urilak vagy bérház épitésére alkalmas, eladó. A tulajdonosok az eladással a Buda és Vidéke kiadó hivatalát bizták meg. 172

Ház.
Házat hat lóra való istálóval keresek vételre vagy bérbe a Krisztinavárosban Czim a kiadóhivatalban. 65.

Veszek.
Nagyobb telket vagy házat a Városmajorban vagy környékén. Czim a kiadóhivatalban. 166.

Képek.
Eredeti képek festőművésztől kisebbek és nagyobbak kaphatók. Arczképek és tájképek megrendelhetők. A kiadóhivatal a czimmel szolgál. 167

A Krisztinavárosban eladó egy ház gyümölcskerttel és külön egy 300 öles telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 158

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 169

Cseléd.
40—45 éves olyan értelmesebb cselédet keresek, ki minden házi teendőt el tud látni és egy tizenhárom éves leány és egy hét éves fiut gondozni tud. Női munkákhoz valamennyire ért. Alkalmatosság esetén állandóan hely. Családias jó bánásmód. Czim a kiadóhivatalban. 170

Szép telkek.
A kutvölgyben több szép telek kitünő fekvéssel eladó. Bővebbet a közvetitéssel megbizott kiadóhivatal. 182

Kiadó lakás.
A várban egy 2 utczai 1 udvari, előszoba, konyha és éléskamrából álló tágas lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 161

Társ
3000 forint befektetéssel évi 300 forint kereshető. Ha a vállalkozó élelmes üzletrésze jövedelmét fokozhatja. Tessék a kiadóhivatalhoz fordulni. 174

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest 1897. VI. évfolyam 49. sz. (Karácsony hava.) Vasárnap, deczember 5

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Széchenyi István gróf és a társaskörök.

Buday József dr-tól.

A Budai Polgári Kör, a budai társadalomnak egyik legelevenebb, legtevékenyebb és tegtekintélyesebb társas intézménye tavalyi közgyülésén elhatározta az 1872-ik évben alakult kör 25- éves jubileumának megünneplését és a kör történetének megirására *Buday József dr.* egyetemi m.-tanárt, a kiváló irót kérte föl, ki mint a kör régi tagja azt szivesen, kész örömmel elvállalta. A tiz ívre terjedő jeles munka elkészült és azt a szerző a decz. 18-iki jubiláris köri ünnepélyen fogja bemutatni. Az ünnepi diszbeszédet szintén Buday József fogja tartani,

Ezek rövid előrebocsátása után abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a kiváló munkának egyik fejezetét már most bemutathatjuk olvasóinknak

Nagyon is érdekes és tanulságos részlet ez, miként az alábbiakból is kitünik.

*

A legnagyobb magyar, a nemzet ébresztője Széchenyi István gróf, lángoló szellemében az egyik legélesztőbb eszmét azon törekvése alkotta, hogy honfitársait társulatokba, egyesületekbe tömöritse. A körökben és társulatokban vezérlő eszméjének, a kiváló tehetségekkel megáldott, de hátramaradt, számra csekély, rokontalan és az idegen népek vad morajjal zugó tengerétől körülövedzett magyar faj megmentésének, biztositásának, e faj anyagi, értelmi és erkölcsi ereje emelésének, izmositásának egyik leghatalmasabb eszközét látta.

Fogjon kezet — szokta volt mondani — a szegény a gazdaggal, a nagybirtokos a kisbirtokossal, a világi a pappal, a földmüvelő a kézmüvessel, az iparos a tudóssal az egyosztálybeli más osztálybelivel, egy vallásbeli más vallásbelivel, váll szoruljon vállhoz, vagyis inkább hazafi szivek hazafi-szivekre támaszkodjanak és igy egyesülve mindenikünk fajunk egy-egy nemtője, vérünk megdicsőitője, értelmi felsőbbségünk egyik emelője lehet.

Az egyesülés különböző fajai között nagy jelentőségünek tartotta a klubbok és kaszinók létesitését is, és ezeknek alakitására irányzott buzgalmában nemzetünk e nagy ébresztőjét fontos nemzeti és hazafias célok vezérelték akkor, midőn 1827. évben a Nemzeti Casinónak megalapitásával a társas köröknek az egész országban való szervezésére megtette a kezdeményező lépéseket.

E körökben nem csupán a közmüvelődés, a közhasznu eszmecsere és a kellemes társalgás előmozditását czélozta, hanem az akkori, tompa aléltságban szenvedett, válaszfalakkal osztályokra különült magyar társadalmat mumiaszerü dermedtségéből fölrázni, a megkövült osztályok között, melyek úgy állottak, mint a sivatagban a sphynx és melyek mindenike külön élte le napjait, — egy közös érintkezési pontot, összekötő kapcsot akart létesiteni, mely a jókat a nagyobb és nemesebb czélok elérésére egyesitse.

A honegységesitésén kivül Széchenyi nemzet-átalakitó fáradozásait azon eszme is irányitá, hogy magyarosodjék át a társadalmi élet minél mélyebben és ugyanakkor müvelődjék át mindinkább. Magyarosodva müvelődni és a magyarságot kiművelni lebegett előtte, mint a vándor előtt az esteli csillag, mint a pusztán átvonuló Izrael népe előtt a lángoló tűzoszlop, melynek vezérlő sugárai szerint tájékoztatta magát.

E tekintetben is kiváló missió betöltésére tartotta hivatottaknak a társas köröket, melyek lelkében ugy rajzolódtak le és azokat ugy tervezte, hogy mindenik az erők központositása, a közszellem alkotója, a divergáló elemek összeforrasztó ereje és ne csak egyszerüen a kávéháznál tiszteségesebb társalgási szórakoztató és kártyázó hely legyen.

Izgatásaira csakhamar támadtak szerteszét az országban a nemzeti müvelődés ilyen középpontjai, melengető otthonai, melyek Széchenyi szellemétől vezéreltetve életet öntének a tespedt társadalom ernyedt szervezetébe és a kedélyes társalgás előmozditásán és a társasélet megmagyarositásán kivül Széchenyinek

„BUDA és VIDÉKE TÁRCZÁJA."

Emlékeim a szabadságharczából.

Irta: **Dr. Hatala Péter.**

VIII.

A z u t o l s ó r o h a m.

A mi ütegeink már négy napja irtóztatón menydörögtek május 20-án délután a várból már gyengébb lőn a válasz. Hentzit e napokban, a nehéz ütegeink által okozott, iszonyu rombolás annyira elfoglalta, hogy nem is bombázta Pestet, csak saját biztositásáról gondoskodott.

A hadtestparancsnokok a főhadiszálláson, a svábhegyi Heiderich-féle villában összejöttek s a haditanács másnapra, — május 21-ének hajnali harmadik órájára, — tüzte ki az általános rohamot.

A bevezetés május 20-án este történt, ugy mint már többször, álrohammal, tüntetéssel. Az első hadtest, N a g y Sándor vezetése mellett a rést veszi czéljául két zászlóaljjal, négygyel pedig a bástya előtti erkélyeket, a többi zászlóalj tartalékban az utczán áll. A, u l i c h, — a második hadtest, — három zászlóaljat a királyi palota kertjébe küld két zászlóaljat az alsó vizmü ellen; a tartalékot pedig a Rudasfürdő mellett helyezte el. K n é z i c h, — a harmadik hadtest, — öt zászlóalja a vár éjszaki részét veszi czélpontul; tartalékja a Városmajor és a Téglavető közelében helyezkedik el.

K m e t t y hadosztálya három zászlóaljjal és egy század vadászszal, a Vizivárosban, a vizmüvet védő czölöp erődítményt támadja. Tartalékja a Bombatéren áll.

Ez volt a valódi rohamhoz szóló intézkedés. Kellő számu és magasságu létrákról is gondoskodtak. A létrákon először is önkényt ajánlkozó tisztek és legénység ment fölfelé.

Az álrohamot az ellenség elámitására a szokott időben kezdették. Ágyuink folyton dörögtek... A várőrség midőn észrevette este lent a völgyben közeledő zászlóaljainkat rögtön a bástyán termett... De lassanként elnémultak oda lent a dobpergés és trombitajelzés.. a honvédek éjfél előtt visszavonulnak; az ágyuk tovább dörögnek.. Hentzi pedig, mint máskor is éjjel, fehér köpenyébe burkolva vizsgálva körül jár a várbástyán.

Éjfél után három órakor összes ütegeink sortüzet adtak Irtóztató menydörgés volt ez kora hajnalban!... Aztán csend lett egy kis időre; majd megszólalt az ostromra hivó riadó, a trombita és a dob. Hadtesteink, mindegyik a maga czélja felé, elszánt vitézséggel rohantak. Utczákba, házakba, a résre, a létrákra, a bástyákra, kartács és puskaropogás hangzott körös-körül a vártövéből fel a bástyákig. A Krisztina város felül a résen és létrákon özönlöttek honvédeink a várbástyára, s a vár utczáiba. Aztán a Ráczváros felől, a kertekből a királyi palota mögül jöttek. A bécsi kapu mellett létrákon másztak fel a bástyára, s a várőrséget mindig kisebb helyre szoritották. Hentzi lent a vizivárosban a vizmünél Kmetty ellen küzdött; felhivták... odasietett... s a Szent György-térre szorult katonáit a honvédek ellen rohamra szóllitván puskagolyó által találva összerogyott. A horvátok behatoltak a gróf Sándor palotába s ott a szobákban védelmezték magukat, mig végre leverettek.

a haza reformálására meginditott tevékenységében nem kicsinylendő együtt működést, közrehatást, és támogatást fejtének ki. — Az által, hogy tekintet nélkül a születésre, czimre, vagyonra, és mellőzve az osztály-, vallás- és rangbeli különbségeket, magukba fölvették honunk minden becsületes, tisztességes fiát és mindazokat, kik eléggé műveltek voltanak arra, hogy velük a közelebbi érintkezés és együttlét kellemessé válhassék; — ez által e körök, clubok stbiek lerombolni segitettek az előitéletek emelte rideg válaszfalakat és segiték diadalra juttatni a társadalmi osztályok egyesitését, és ezzel ismét végeredményképpen a hatalmas, nemzeti egységes állam megteremtésén is fáradoztak. — E körök, társulatok az ország különböző helyein az egyes vidékek éltető és a vért szerteszét lüktető szivévé váltak. — A modern élet jelentékeny szerveivé, a gondolatok alakulásának, surlódásának, kicserélésének, terjesztésének hatalmas fészkeivé, az emberek tömegében hullámzó eszmeáramlatok medenczéjévé lettek.

Itt olvadtak egymásba és csapódtak össze az egyesek eszméi közmeggyőződéssé és e körök gondoskodtak arról, hogy a kebelükben megérlelt eszmék az életbe átmenjenek, a közmeggyőződés kincseivé váljanak. Itt ütötte föl mintegy tanyáját az egyes vidékek lelke, közlelkiismerete, mely társadalmi törvényszéket állitván föl, erkölcsi bíróként itélni, itéleteit végrehajtani, birói hatalmával fölemelni és lesujtani, dicsőiteni és összetiporni jogosulttá lett.

Széchenyi István midőn e körök alakitására buzditotta honfitársait, tulajdonképen az embernek társulási természetére, az embernek a társulás iránti legyőzhetetlen és üdvös, istenadta ösztönére támaszkodott. — E társulási vágy egyik legszebb és legnemesebb nyilvánulása az, ha az emberek nem egyéni érdekeiknek kölcsönös ápolása, megvédése czéljából szövetkezve verődnek össze, hanem ha egymást azért keresik föl, hogy eszméiket kicseréljék, egymást felvilágositsák, egymás szellemét áthassák, egymást kölcsönösen szellemük vívmányainak részeseivé avassák és érzelmeik, gondolatviláguk és törekvésük közösségébe kölcsönösen bevonják.

A társulási törekvés e legnemesebb faja lebegett Széchenyi I. előtt, midőn a köröknek feladatául tűzte, hogy embertársaink segitségében necsak saját hasznunkat keressük, hanem az országos közérdekeknek és ezek keretén belül, az ezekkel nem ellenkező egyes kerületi anyagi, erkölcsi és értelmi érdekeknek előmozditása felett tanácskozzunk. — E tanácskozásokból azonban a politikai kérdéseket egyszer s mindenkorra számüzötteknek hirdeti, és e tilalom felállitásában is megnyilatkozott a nagy látnok jós tehetsége, mely előre sejtette, hogy a mozgalmas időkben, a politika hullámverései és izgalmai között, nagy szükség van oly enyhelyre, melynek küszöbén a politikai pártok fegyvereiket lerakják és melynek kebelében a polgárok egymással békésen érintkezhetnek a politika felett álló nemzeti érdekek istápolása czéljából.

Nem azt kivánta e lángeszü államférfiu a körök embereitől, hogy politikai meggyőződéseikről, elveikről lemondjanak, hanem csak azt hangoztatá, hogy a kör küszöbét átlépő hagyja künn a pártember saruját, a pártoskodás szenvedélyeit, a forrongást és izgalmat föl-robbantó kérdéseket; a körbe ne vigye be azt, mi visszavonásra, pártszenvedélyekre, szétválasztásra, a szenvedélyek keltésére alkalmas, hanem csak azt keresse és cultiválja, mi egyesiteni, összehozni és a mi a magasabb szellemi és erkölcsi érdekek körül az állandónak lenni kellő frigyet megerősiteni van hivatva, mert csak igy tenyészhetnek háborithatlanul a körök termeiben, a különböző rangu és osztályu polgárok között a kölcsönös tisztelet, rokonszenv és nagyrabecsülés érzelmei.

A Széchenyi szellemében létesült körök ilyetén működését, sőt az ilyen köröknek még a felállitását is megakadályozták a szabadságharczra rásötétedő nemzeti gyász szomoru napjai. Midőn a némaság tartatik a legtökéletesebb polgári erénynek akkor a meghitt barátságos gondolkodás és társalgás otthonai nem virulhatnak. Az elnyomatás e kétségbeejtő korszakában, melyben Tacitusként gondolkodásunkat is elfelejtettük volna, ha annyira szabadságunkban áll vala nem gondolkodni, mint a hogyan nem volt szabad beszélni: a gondolatoknak és érzelmeknek az agy és a sziv legmélyebb rétegébe kellett visszavonulniok. S jaj volt annak, mert börtön, sőt halál is várt reá, ki érzelmei feletturalkodni nemtudott.

Az ajkak némaságra kárhoztattak és még az arczoknak sem volt szabad beszélniök, annál kevésbbé cserélhették ki a honfiak egymás között, körökben, társulatokban eszméiket. E nyomasztó, fullasztó légkörben, a reményt, erőt fagyasztó e napokban, e sivár korban, a Bach-uralom boldogitotta időben, midőn sokan szivszaggatva idézték beteljesült jóslatként Vörösmarty szavait, hogy eljött a nagyszerü halál, a nagy temetkezési nap, és hogy itt van a sir, melybe a nemzet sülyedt és mely fölött a népek millióinak szemében gyászkönyül: e halotti korszakban a magyar szivek közti közlekedésnek utolsó menedékei, a körök és társulatok is földultattak.

Választottunk*)

A községi választások megtörténtek. Régen nem volt oly élénk választás, mint a most lezajlott. Lapunk a nagy közönség lapja. Pártokat, szövetkezéseket nem szolgálhat, tehát a választási küzködésekben sem segithet elő érdekeket.

A Buda és Vidéke megtartja a maga álláspontját és beszámol az eredményekkel.

Beszámolva erről nem hallgathatja el, hogy a községi választások élénksége, a községi ügyekért való érdeklődés fokozódása.

Inkább legyen egy kis pártoskodás, mint

*) Részletes tudósitás és névsort csak a hivatalos értesülés után adhatunk jövő számunkban

---

Mi Ó-Budán egész éjjel készenlétben voltunk az üteggel, midőn reggelre a folytonos ágyudurrogás és puskaropogás után csend lőn: mi nehányan a Krisztinaváros felé siettünk, hogy a résen át a várba feljussunk. Hat óra volt, midőn a Bécsi kapu tájékára értünk. Sebesültjeinket hozták el a fal mellől s a kaputól

Egy fiatal diákbarátunkat, egy debreczen-vidéki zászlóalj hadnagyát, szinte hozták; ezombjába kapott lövést, utolsó beszélgetésünk volt — mire mi Ó-Budára visszaérkezénk már meghalt. Czélunkhoz jutottunk . . a ledöntött várfalon felmentünk a várba. A halottak még ott feküdtek. . . Egy honvéd baka, a ki szinte felfelé igyekezett, meglátta, hogy egy horvát katonának egészen uj, még fénymáztalan bakancsa van. Nem kell ez már neked pajtás, igy szólt a baka, s levetvén a saját rongyos bakancsát, felhuzta az ujat.

A várban első sorban, az ágyuk érdekeltek. Sorba jártuk. A tűzérek halva feküdtek ágyuik mellett. Megromlott cső és ágyu volt elég. A Krisztinaváros felül egy háznak homlokfala kidőlt, s a szoba butoraival együtt fedett erkélynek tetszett.

Az utczákon és tereken is sok halott feküdt; ki ágyu, ki puska golyó vagy puskagy által leteritve, széttépve. A Szent György téren ültek fegyveres őrizet alatt a hadi foglyok. Bementünk a gróf Sándor-féle palotába is — most a miniszterelnök lakik itt — borzasztó pusztulást láttunk benne; agyonvert horvátokat, összetört tükröket, butor darabokat, véres falakat és ajtókat. . .

A hadi foglyoknak Görgei, a hadtestparancsnokok közbenjárására megkegyelmezett. De Hentziről, a ki sulyosan megsebesülve feküdt a piarista Gymnazium egyik szobájában — azt mondotta Báthori-Schulz Bódog térparancsnoknak: „Ha ez a gazember az éjjel meg nem hal: holnap felakasztatom!. “ Mi is kivántuk, hogy felakasztassa, hiszen Windischgrätz is felakasztatta Kápolnánál a csatatéren elfogott s félholt Venturini őrnagyot, pedig ez nem volt gyujtogató. . . De Hentzi reggelre meghalt; azt beszélték, hogy orvosai, a cs. kir. orvosok, megmérgezték. . .

A horvát hadifoglyokat sajnáltuk. Midőn 1848-iki szeptember 29-én Pákozdnál Jelasics ellőlünk megfutott; ütegünk előre nyomulva, a horvát hadállásokba, ott egy öreg horvátot találtunk, kinek egyik lábát térden alul a mi ágyunk golyója elszakitotta. Felemeltük, zsebkendőinkkel bekötöztük, hogy a vérzést megakadályozzuk: „Nincs nekünk bajunk a magyarokkal, mondá hálálkodva, hanem Jelasics hozott el ide a mészárszékre! . . .“

Eszembe jutott az öreg horvát mondása, midőn itt fogoly honfitársait megláttam

Hirtelen dobszó hallatszik. . A fővezér a várban szabad prédálást engedett déli tizenkét óráig. . .

Görgei mégis a régi katonai traditiók embere. Hat mi, micsoda emléket vigyünk el? . . . Midőn Pákozdnál a horvátok elszaladtak, az első vonalról, s mi helyükre érkeztünk, mint fiatal diákokat, ezen első csatánk, első győzelmünk minden mozzanata érdekelt: minden oly uj volt, oly rendkivüli. Ott feküdt a gyepen egy kapitány, kit golyónk szakitott ketté, csákója a földön elgurult. . . Felvettük azt, sőt kardját, pisztolyát és egy kis szarvasbőrzacskóban rejtett pisztoly golyóit. A szarvasbőr zacskó a golyókkal nekem jutott. De még a csatatéren, midőn már az utolsó horvát is elmenekült, jött a kormánybiztos és elkérte tőlem. . .

Budavárából tehát mily emléket hozzunk? Bementünk a leégett királyi palotába. . és ott a könyvtárból elhoztam magammal Schiller munkáinak gyémánt kiadását. . .

Aztán végig mentünk a városon s az utczákon a halottak mellett egy csomó handlé

hogy lanyha közöny kisérje a választásokat. A polgárnak nem csak joga, de kötelessége is hogy a választásoknál ott legyen és kövesse legjobb meggyőződését.

A választást rámára, sámfára huzni nem ehet. Sok mindenféle ok játszik itt össze és közbe. Az igazság nem mindig győz az érdekszerződések felett és nem mindig van igaza annak, ki igazságot hirdet.

Ha a választás eredményét biráljuk, ugy azt látjuk, hogy a hivatottak nem mindegyike került ki győztesen a küzdelmekből és sok érdemes esett a személyes ügyek áldozatául.

Mi sajnáljuk, hogy azok, kiknek képessége van, nem kerültek be a törvényhatóságba és nem örülünk annak hogy őket is nélkülözni kell a közügynek...

Ez a választások természetében . jlik. Eshetőség eshetőségek törvényétől függ. A győztes párt diadala keserü cseppeket szokott öntögetni a vesztesek poharába. A felzaklatott kedélyek soká nem simulnak el és sok igazolatlan sajnálatra méltó körülményt nem lehet helyre hozni, az érdes hibákat kiköszörülni.

A tény az, hogy a választás megtörtént. A választottak kötelessége kezdődik. Feleljenek meg a bizalomnak, ha lehet ezzel enyhüi majd a felkavart vihar — melynek nyomai sokáig ádázkodnak.

A megválasztott törvényhatósági és választmányi tagok lássanak kötelességeik után és ne essenek hanyagságba és mulasztásokba.

Látogassák szorgalmasan a gyüléseket és őrködjenek állapotaink és ügyeink felett. Nem azért választották meg őket, hogy a gyülésekről elmaradjanak és kötelességeiket ne teljesitsék. Minél buzgóbbak lesznek, annál hamarább simulnak el a hullámok. Mi a magunk részéről figyelemmel fogjuk kisérni működésöket és pontosan nyilvántartjuk, kik jelennek meg a törvényhatósági közgyüléseken és kik nem. Ezzel azután elérjük azt, hogy kitünik, ki méltó és ki méltatlan a tisztségre. A polgárok azután ebből a jövőre nézve levonhatják a tanuságokat, keserü tapasztalatok árán.

Jubiláló iskola.

A II ker. közs. polg. leányiskola 1896 97. tanévvel fennállásának 25. évét töltötte be; a mely alkalommal az intézet jelenlegi érdemes igazgatója Kozma Gyula egy vaskos kötetben ismertette ez intézet történeti multját. Most ez intézet tantestülete, élén mindenki által szeretve tisztelt igazgatójával Kozma Gyulával deczember 5-én oly ünnepet rendez, mely által nemcsak Budapest polgárságának és hatóságának, de egyuttal az egész országnak be fog számolni 25 évi működéséről. Egy negyed század, ha nem is sok idő, de egy iskola történetében épen elegendő arra, hogy az uj alkotmányos aera alatt alapitott ez intézet multjára visszatekintsünk és jövőjére némi következtetést vonhassunk.

Tanerői között nem egy volt és nem egy van jelenleg is olyan, a ki az irodalom paedagogiai, művészet és kézi ügyesség terén is ismert névvel bir, és volt növendékei között, a sok mivelt magyar leány és házi asszony mellett vannak olyanok is, a kik a magyar művészet fényében ragyogva a szükebb családi körön tul is messzire világitanak.

Hogy mennyiben töltötte be hivatását ez intézet ugy a magyarositás, mint a müveltség terjesztése körül, azt a mai ünnepély gazdag müsora bizonyitja, a mikor az intézet volt növendékei Abrányiné-Wein Margit, Török Irma, Payr Olga stb. mint meg annyi a közönség által ismert művésznők fognak szerepelni. — Ez ünnepély iránt az érdeklődés oly nagy, hogy minden belépő-jegy elfogyott, s a kik mégis ez ünnepségben részt venni óhajtanak, azok az ünnepélyt követő banketten megjelenhetnek.

A intézet intensiv működésének feltüntetésére álljanak itt az iskola 25 éves történetéből a következő összefoglaló sorok: Visszapillantás a II. ker. közs. polg. leányiskola multjára.

A lefolyt 25 év alatt az intézetben 70 tanár, tanitó és tanitónő tanitotta a rendes és rendkivüli tantárgyakat. A rendkivüli tanfolyamok tanitói és tanitónői szám szerint 12-en voltak. A hitoktatók a hitfelekezetek feltüntetésével számszerint 33-an. E szerint ez iskolában a mai napig a rendes és rendkivüli tantárgyakat összsen 115 személy tanitotta.

Az intézetnek e lezajlott negyedszázada alatt 6587 tanitványa és 147 osztálya volt, és ezekben az osztályokban 78 féle tankönyvet használtak. A különféle tanszerek gyüjteményei 5783 darabot, a tanári és ifjusági könyvtár 1611 művet tartalmaz, s a gyüjtemények 11.789 frt összes értéket képviselnek. Ehhez számitva még a 10,000 frttal előirányzott belső felszerelést, butorzatot stb., ez iskola felszerelésének értéke 21.789 frtra tehető.

Az épületnek jelenleg mintegy 250.000 frt becsértéke van s igy felszerelésével együtt közel 300.000 frt értéket képvisel. Mindenesetre fényes bizonyitéka a székes főváros áldozatkészségének!

A segélyben és anyagi támogatásban részesitett szegényebb sorsu tanulókra sem megvetendő összeg fordittatott, a mennyiben az ösztöndijak és különféle segélyek főösszege 33.963 frt 85 krt. tesz ki. Ebből csupán a tandijmentesitésekre 21.536 frtnyi összeg esik; a tandijmentességet élvező növendékek száma 1733 volt.

A tanári testület is kivette a maga részét az iskola mellett a közmüvelődés és a társadalom érdekeinek szolgálatából. A lezajlott 25 év alatt majd mindenik tagját kisebb-nagyobb irodalmi és művészi munkásságban láttuk. Irodalmi munkásságuk főtere a pedagogia mellett a tudományos irodalom, melynek érdekeit részint önálló művekben, részint tankönyvekben, részint értekezésekben, ismeretterjesztő czikkekben, tanulmányokban és birálatokban szolgálták. A festőművészet és zeneszerzés terén a testület szintén nem egy tagja érdemelte ki a szakkörök elismerését. Azonban azt is láttuk, hogy a tantestület tagjai nemcsak a szellemi munkában, de az emberbaráti egyesületek és közművelődési intézetek erkölcsi és anyagi támogatásában is buzgólkodtak.

Krónikánk figyelmes áttekintése meggyőzhet mindenkit arról, hogy ez iskola a letünt negyedszázad alatt hiven teljesitette azt a nemzeti missziót, melyet a polg. leányiskolák szellemi megalkotói elébe tüztek. A kezdetben gyenge hajtásnak mutatkozó csemete daczolt az idők viharaival. Az intézet, mely alig 7 tanulóval — szerény helyiségben — kezdé meg pályafutását, ma 25 év után 495 leánykát fogad külsőleg is diszes palotájába és részesit azon kiképzésben, mely egyfelől nemcsak müvelt lelkületü honleanyokat nevel, de őket a megélhetést biztositó fegyverekkel is felruházza, másfelől istápolja nemzeti törekvéseinket, midőn a zengzetes magyar nyelvnek általánositását az idegen ajkuak körében is sikerrel mozditja elő

Körlevél a budai polg. kör t. tagjaihoz.

(Az 1897/98. évi idény programmja.)

A választmány utasitásából és a vigalmi bizottság meghallgatása után van szerencsém a t. körtagokat értesiteni, hogy a körben a folyó 1897/98. évi idényben, még pedig rendszerint szombati napokon, a következő vigalmak fognak megtartatni:

I. A budai polgári kör *25 éves fennállásának megünneplése* alkalmából f. évi deczember hó 13-án tartandó *diszközgyülés* és utána *diszvacsora*. Ezekre a t. körtagok még külön meghivót fognak kapni.

II. *Családi estélyek*. Ezekkel a kör választmánya állandósitani kivánja azon fesztelen és családias jellegü estélyeket, a melyek a multban a kör társas életére oly lényeges hatást gyakoroltak és melyeket a körtagok s

---

— ekkor ugy hivták az őszerest — vásárolt prédát a katonáktól... Mire a Bécsi kapuhoz értünk már rég elmult dél; egy baka nagy batyuval akart a várból kimenni. Nem szabad! kiáltá az őr. A baka visszament, s a bástyáról, az ott álló létrák egyikén, mászott le közderültségen okozván...

Lementünk a Lánczhidhoz, melyet Alnoch ezredes, Hentzinek méltó társa, levegőbe akart röpiteni, de maga röpült oda. Mi reggel, midőn a Bécsi kapu táján jártunk hallottuk a Dunától áthangzó szörnyüséges durranást és láttuk az emelkedő füstöt. Igaza volt Czuczor Gergelynek..

Jertek, jertek elő ti haramia lelkek!...
Kiket nemzet bakók reánk uszitanak!...
— Itt feküdt az egyik haramia...

Utálattal fordultunk el Herostrates megszenesedett hullájától..

Megnéztük a Lánczhid czölöpkeritését, melyre e hó 4-én vagy husz lövést tettem. Két erős karódeszka volt kitörve. Innen a főutczán menve, megnéztük a Kapuczinus templom melletti két ágyut, s homokzsák mellvédüket...

Fáradtan értünk haza Ó Budára...

Midőn ott jártam a csatatéren elestek tetemei között, látva a leégett, romba dőlt épületeket,... a pusztulást.. Örültem ugyan a győzelemnek, hogy ily istentelen, ily minden emberi érzésből kivetkőzött ellenségtől megszabadultunk, de szánalommal tekintém azokat, kiket az állatember mészárszékre hurczolt...

Kiket nemzet bakók, reánk uszitottak...

Buda közönsége özönlött a várba... Néztek... bámultak.. szörnyüködtek a sok halotton, a nagy pusztuláson, . aztán fenhangon adtak hálát az Istennek, hogy ezt a galád ellenséget tönkre tenni sikerült!... Pestről nem jöhettek át a polgárok, oly gyorsan, mert nem volt a két város között közlekedés a Dunán. Csak később létesült.. és jöttek a pestiek is a szétlött várat, a leégett váralját, az elesett katonákat... a hadifoglyokat... szinről-szinre megtekinteni... s hálát adni a seregek urának: hogy immár lezajlott a nagy istenitélet... és Buda a mienk.. Ott leng a várfokán a magyar lobogó...

De egy szomoru kötelességünk is volt.

Az elesett bajtársak eltemetése...

Május 22-én, nagy katonai diszszel, s könnyezve kisértük halottainkat a Gellérthegy közelében levő temetőbe...

Minden hadtestből négy zászlóalj és egy üteg vonult ki... és az egész polgárság..

A főváros összes harangjai zugtak... Ezer meg ezer koszorut tettek a hantokra. Fényes beszéd dicsőitette a hősöket... De legfényesebbek voltak a hazafiak könnyei

.. A csapatok tisztelegtek, az ágyuk utolsó istenhozzádot dörögtek a földben nyugvóknak...

Ez volt a honvédtemetes...

A következő éjjel közönséges parasztkocsi döczögött ki a várból.. Hentzi és Alnoch holttestét szállitotta a temetőbe. A várőrség többi halottait katonai tisztességgel temették el..

A magyar zászló ott lobog Budavár falain!...

(Vége.)

A bölcsek rendithetetlensége nem egyéb, mint különös tehetség arra, hogy izgalmaikat jól eltudják zárni szivelkbe

családtagjaik oly szivesen felkerestek Ezek az estélyek felolvasás- esetleg zene-, szavalat- vagy mutatványokkal kezdődnek, s ezek után esetleg tánez következik.

III *Borgazdai estélyek.* — IV *Tánczestélyek.* — V. *Rendes társasvacsorák.*

Szives miheztartás végett még a következőket bátorkodom a kör t. tagjaival közölni:

1. A tánczestélyek 9 órakor kezdődnek. A családi estélyek, borgazdai estélyek és társasvacsorák kezdetét $8^1/_2$ órára tüztük ki. A gyermek-estély esti 6-tól 9 óráig tart. Minthogy a családi estélyeken a felolvasások, hang versenyek stb. mindég pont $8^1/_2$ órakor kezdődnek, felkérjük a t körtagokat és vendégeket, hogy a családi estélyeken mindég jókor megjelenni sziveskedjenek. Ha a műsor már megkezdődött, csakis annak befejezése után, vagy a műsor egyes számai közötti szünetben lehet a terembe belépni.

Mivel az estély sikeréhez okvetlenül szükséges jó hangulatot igen megzavarhatja az a körülmény, hogy a tagok idejekorán nem jelentkeznek a vacsorákon való részvételre, de azokon tényleg mégis megjelennek, ami által igen sokszor megtörténhetik, hogy az idejekorán előjegyzett tagok a biztositottnak vélt jobb helyekről kiszorulnak és a kör vendéglőse sokszor a legjobb akarattal — még a jókor jelentkezett vendégek kellő ellátásáról sem képes gondoskodni: ezen okok miatt tisztelettel felkérem a kör t. tagjait, hogy a vacsorákon való részvételi szándékukat a kör elnökénél vagy igazgatójánál idejekorán kijelenteni, vagy nevöket a kör komornyikjánál levő ivre feljegyezni sziveskedjenek — Előreláthatólag élénkebben látogatott vacsorákra a jelentkezés sorrendje szerint, folyó számmal ellátott terítékjegyeket fogunk kibocsátani és a nagy teremben csakis az 1—80 ig folyó számokkal ellátott fehér szinü terítékjegyek birtokában levő tagokat fogunk elhelyezni, mig a később jelentkezők, illetőleg magasabb folyó számokkal ellátott vörös szinü terítékjegyek birtokosai, csakis a melléktermekben számithatnak elhelyezésre.

II A mi a *borgazdai estélyeket* illeti, borgazdai szerepre a már emlitetteken kivül a következő urak voltak szivesek vállalkozni:

1898. évi január hó 8 ára: *Biró* Pál, *Jencs* Vilmos és *Rátz* Gerő urak.

1898. évi január hó 29-ére: *Duma* György, *Kanyó* Sándor és *Spuller* István urak.

1898. évi február hó 12-ére: *Lithvay* Mátyás, *Oláh* Gyula és *Wimmert* Károly urak.

1898. évi február hó 26-ára: *Freyberger* Pál, *Hermann* Béla és dr. *Szalay* Béla urak.

1898. évi márczius hó 12-ére: *Ballassa* Gyula, *Biscara* Endre és *Eckermann* Béla urak.

A borgazdáknak szabadságukban áll, saját estélyükhöz idegeneket vendégekül meghivni — Ha nem borgazda körtag vendéget szándékozik meghivatni, sziveskedjék e végett idejekorán az elnökséghez fordulni.

A kör tagjait azonban *a borgazdák egyszer s mindenkorra meghivottaknak tekintik.* Szabály, hogy a borszolgáltatás körül való verseny mellőzése czéljából, a borgazdák (ha saját termésü borokkal nem rendelkeznek) csakis azon közönséges fehér és vörös asztali borokat adhatják, melyek a kör komornyikjánál kaphatók és a melyeket a kör ellenőriz. Ugynevezett hivatalos felköszöntőket nem mondunk.

III. A családi- és tánczestélyekre körtag és neje számára idényjegyet nem kell váltani. A t. körtagoknak a tánczestélyeken résztvenni óhajtó többi női családtagjai számára idényjegyeket adunk ki, melyek f. évi deczember hó 15-éig személyenként 4 koronáért, ezen időn túl pedig, személyenként 6 koronáért, kaphatók. — Oly hölgyvendégek kik nem körtagok hozzátartozói, a vigalmi bizottságtól kiadott meghivó alapján, személyenként 6 koronáért kaphatnak idényjegyet. — Végül egy-egy estélyre szóló belépőjegyek is kaphatók (férfivendégek számára is), természetesen szintén csak meghivó alapján, még pedig személyenként 2 koronáért.

A különböző jegyeket legkésőbben 3 nappal az illető estély előtt kell megváltani.

Az esti pénztárnál belépő jegyek rendszerint nem kaphatók.

Frommann István úr, a kör igazgatója és a vigalmi bizottság elnöke, a meghivók és jegyek kiadása czéljából naponta esti 6—7 óra között a kör helyiségeiben tartózkodik.

Ruhatári jegy személyenként 20 fillérért az esti pénztárnál mindenki által váltandó.

Tekintettel végre arra, hogy közönségünk, különösen a hölgyek csak akkor keresendik fel szivesen családi- és tánczestélyeinket, ha azoknak családias és házias jellegét, tehát a fesztelen és kedélyes hangulatot biztositjuk, mellőzhetetlenül szükséges, miszerint a t körtagok az estélyeket látogató hölgyeket arra birják, hogy azok a tánczestélyeken egyszerü, a családi estélyeken pedig csak utczai öltözetben sziveskedjenek megjelenni.

A tánczban résztvevő urak a tánczestélyeken frakkban vagy egyenruhában, a családi estélyeken pedig sötét kabátban jelennek meg.

Minthogy végül a kedélyes hangulatot az estélyek tulságos látogatottsága is megzavarhatja: felkérem a t körtagokat arra is, hogy a meghivandó vendégeket idejekorán, azaz legkésőbben 8 nappal az illető estély előtt, még pedig a kör komornyikjánál e czélra kapható ürlapokon (meghivási ajánlatokon) a vigalmi bizottság fent megnevezett elnökénél bejelenteni sziveskedjenek, mivel jelzett okból szükséges, hogy a túlságos látogatottság megszoritása végett, a meghivandó vendégek számának meghatározását az elnökség magának fentartsa

IV A kártyázó körtagokat felkérjük, hogy a családi estélyeken 8 órakor az olvasóterembe vonulni, a tánczestélyen pedig a kártyázást az emlitett időpontban egyáltalán beszüntetni sziveskedjenek.

Ez alkalommal a t. körtagoknak ismételve még a következőket hozom szives tudomásukra:

a) A választmány a budai várszinházban a körtagok számára az egész idényre hat I. rendü zártszéket (a VII. és VIII. sorban) bérelt ki Az ebbeli jegyek (2 korona 40 fillér helyett) 2 koronájával a kör komornyikjánál kaphatók.

Felkérem azonban a t. körtagokat, — kik e kedvezményes áru jegyeket igénybevenni kivánják, — hogy azokat az illető előadás napján, legkésőbb délelőtti 10 óráig a kör komornyikjánál átvenni sziveskedjenek, mert ezen időn túl a jegyeket másképen értékesitjük.

b) A vigszinház igazgatósága az eddig, a kör tagjai által is élvezett kedvezményes jegyek kiadását f. évi október hó 31-ével beszüntette

Kelt Budapesten, 1897. év november havában.

Rupp Zsigmond,
a budai polgári kör elnöke.

Budapest III. ker. föld- és szőlőmüvesek egyesületének belső szabályzata.

A) *Házi rend.*

1. Az egyesület tagjai részére az egyesület helyisége s lapjai minden időben rendelkezésre állanak

2. Az egyesület szakosztályai üléseiket a következő rendben s módon tartják:

a) Az első szakosztály a hónap harmadik csütörtökén d. u 7 órakor tartja az egylet helyiségében szaküléseit s e szakosztályok ülési megállapodásaikat az elnökségnek azonnal bemutatván, azok a hónap negyedik csütörtökén d. u. 7 órakor tartandó választmányi ülés elé terjesztetnek s ott véglegesittetnek.

c) A szakosztályok s választmány tagjai minden meghivás nélkül ezen üléseken megjelenni s a rájuk bizottakban lelkiismeretesen eljárni becsületbeli kötelességnek ismerik.

3. Az első szakosztály kötelessége:

3) Helyszini felvétel alapján megállapitja s lajstromozza azon területeket, melyek már szőlővel kiültetvék s pontosan kitünteti, hogy mely területek vannak honi, melyek amerikai direct termő s melyek oltványokkal beültetve s minő mindenikében a kezelési eljárás és történt e rigolirozás — s ezen kimutatást a fokozatos szaporulathoz képest időről-időre kiegészíti.

b) A talajminőség megállapitásánál az eljáró geologust kalauzolja, az e részben tett észleleteit összeállitja s részletes felvétel megtörténte után javaslatait az egyes területek minősége s annál felhasználható szőlőfajok tekintetében, az egész határt érdeklőleg elkészíti s bemutatja.

c) Az ország területén alkalmazott különbféle felujitási módok s fajok megismerése okból szemleutakat s kirándulásokat rendez s tapasztalatait — a helyi viszonyokra tekintettel — összeállitva javaslat alakjában a választmánynak bemutatja.

d) Szemleutjai alkalmával a filloxera ellenállóképes szőlőfajok iránt tett tapasztalatai s azok minősége s miként megszerezhetése tekintetében, ugy a nemesebb gyümölcstermelésről is az adatokat összegyüjti s véleményes jelentéssel a választmánynak bemutatja s javaslatot tesz a beszerzés módozatai tárgyában.

e) A helyi szőlőtelepeket figyelemmel kiséri s a tapasztalt hiányok s félszegségekről — legalább évenként egyszer — részletes kimutatást ad be, hogy ez uton a netán szükséges helyes irányitás keresztül vitessék

4. A második szakbizottság feladata:

a) A szőlő s gyümölcstermelést, tárgyazó szakfelolvasásokat rendez s gondoskodik arról, hogy e részben az ország szakegyénei közreműködését megnyerje.

b) Az ország s főváros szakegyénei közreműködésével az összlakosság részére elméleti s gyakorlati szőlőszeti tanfolyamokat rendez s azok sikeréről gondoskodik.

c) Gondoskodik arról, hogy az egylet életkörébe vágó gépek s eszközök az illető gyáros és feltalálók által az egyletben kiállittassanak s gyakorlatilag bemutattassanak

d) Évenként felveszi a kerületi szőlőtermés mennyiségét s azok átlagos árát, továbbá összeállitja a kerületi fogyasztás mennyiségét, értékét s azon forrásokat, honnan a fogyasztás fedeztetik s minderről pontos statisztikai kimutatásokat szerkesztvén — azokat a választmánynak bemutatja.

e) időleges bor-, szőlő- s gyümölcskiállitásokat rendez s gondoskodik a termelési tökélyt emelő kitüntetések módozatai s foganatositásáról.

5. A harmadik szakosztály teendői:

a) A rak- és szertárt az alábbi különös szabályzat értelmében kezeli, a megrendelést s kiegészitéseket és javittatásokat foganatosittatja s az egyes gépek s eszközök jókarban tartásáról s arról is gondoskodik, hogy kártételek esetén, az illetőtől a javitási költségek bevonattassanak s nem tagok az egylet vagyona használatában ne részesittessenek.

b) A szőlővessző s oltványszükségletet évenként felveszi a beszerzési forrásokat s értékeket kipuhatolja, az egyesektől a megrendelési árt beszedi s ezek után a tömeges megrendelést és átvételt foganatositván, kinekkinek illetményét kiosztja s egyáltalán gondoskodik arról, hogy a szőlőfelujitási s védelmi eszközök fennakadás nélkül rendelkezésre álljanak.

B) *Állami raktár kezelési szabályzat.*

1. Az állami szénkéneg raktárt a III szakosztály elnöke s ez osztály két kiküldöttje, továbbá az egyleti pénztáros közösen és saját felelősségükre kezelik.

2. Az állami szénkének és fecskendő raktárból az ellenérték beszolgáltatása előtt anyagot vagy fecskendőt kiadni nem szabad.

3. A szénkéneg métermázsája 15 frt 60 krban, az állami „Egyszerüség“ fecskendő ára pedig darabonként 31 frt 20 krban van államilag megallapitva, melyből a szénkéneg mmázsája után 60 kr., a fecskendő után 1 frt 20 kr. tehát az alap ár 4%-a kezelési költség czimén az egyesületet illeti s igy az annak pénztárába minden naptari év negyed végén beszolgáltatandó.

4. Ezen kezelési költség ellenében az egylet ingyenesen adja a rak- és szertárhelyiséget s tartozik annak fentartásáról ugy nemkülönben az abba már beszállitott anyagok, hordók és fecskendők biztositásáról is gondoskodni; az egyesület viseli továbba az óbudai vasuttól a raktárba, valamint az üres hordóknak a raktárból a vasuthoz való szállitás és feladás költségeit, mig az ide s tova való vasuti szállitás költsége az államot terheli.

5 Az állam a küldeményeket az óbudai vasut állomásra bérmentesiteni köteles ugyan, az egyes szallitmányok ennek daczára az összes költségek átutalásával szoktak érkezni, ez esetben az egylet e költségeket az államnak előlegezi s az évnegyedi számadásokban az állam terhére kiadásba helyezi s a számadás jóváhagyása után a raktárpénztárból kivéve az egyleti pénztárba bevételezi.

6. A raktárkezelőség köteles a bevételi s kiadási tételeket a történt kiadás és bevétel idejében a főkönyvben az állami utasitáshoz képest azonnal bevezetni, okmányolni s minden polgári évnegyed végén a pénzt a budai adóhivatalhoz beszállitani s a főkönyvet lezárva, másodlatban a csatolmányok eredetijei kapcsán jelentés kiséretében a nagyméltóságu m kir. földmivelési miniszteriumhoz 10 nap alatt beterjeszteni A megérkezett szénkéneknek a kuponkönyvbe való egyéni bejegyzése, az értékkiszámitás és abba való bevezetés, valamint a főkönyvi bejegyzések eszközlése és az évnegyedi számadás elkészitése a pénztáros által eszközöltetik.

7 A raktárkezelőség köteles továbbá az üres hordókat a magánfelektől évnegyedenként beszedni s a zalathnai főbányahivatalhoz czimezve, a vasutra bérmentetlenül feladni.

8. Főkötelessége a raktár kezelőségnek az is, hogy az évi szükségletet összeállitva, vaggonszámban a megrendelést a nagyméltóságu földmivelesi miniszteriumnál oly időben tegye meg, hogy a szükség beálltával a kivánt mennyiség mindenkor rendelkezésre álljon a rakatarban.

9. A szénkéneg és fecskendő eladás szelvénykönyv ellenében eszközlendő, melynek fele ellenőrzésül mindig a főkönyv mellett fekszik, másik felére pedig az anyag kiszolgaltatás eszközöltetik, ugy hogy a vevő szelvényrészlettel szemben kapván a felügyelőtől az anyagot s a hordót, azt csak a hordó visszaszállitása után tartozik a vevőnek kiadni

10 Nem tagok általi s énkéneg vasarlas esetén, a hordók csak személyazonossági bizonylat átadása és 10 frt biztositási összeg letétele ellenében kölcsönöztethetnek ki, ez összeg azonban a letevőnek a hordó visszaszállitása után kiszolgáltatandó.

11 Az anyag s fecskendő megrendelés és számadások bemutatása az elnökség utján történik.

12. E raktár pénzállománya — az egyesületi vagyontól elkülönitve — külön pénztárban kezelendő.

C) *Magán raktár kezelési szabályzat.*

1. Az egyesület tulajdonát képező permetezők és fecskendők az amerikai szőlőtelepen levő raktárba helyzetetnek el és csak egyesületi tagoknak kölcsönöztetnek ki

2. A kikölcsönzési dij darabonként s naponként 10 krban állapittatik meg, melyből 4 kr. a raktár-felügyelőt illeti, 6 kr. pedig egy javitási alap megteremtésére fordittatik.

3. Mindenki tartozik a kikölcsönzött fecskendőket s permetezőket jó állapotban s tisztán a raktárba visszaszállitani, netáni rombolás esetén a javitás költségeit a romlást okozó megfizetni tartozik s ennek behajtása a raktárkezelőség feladata.

4. A feleknek kikölcsönzött fecskendők s permetezők napi dijat azok az átvételkor egy kuponszelvény ellenében lefizetni tartoznak.

5 A befolyt használati dijakat a felügyelő a pénztárossal időről-időre elszámolni tartozik.

6. Az állami s magán raktár felügyelő ebbeli fáradozásáért a 3. pontban irt illetményen felül az egylet pénztárából minden kiadott métermázsa szenkén és egy-egy eladott fecskendő után évenként 10 kr. dijat huz, a mit évnegyedenkénti leszámolás s számadás lezárás alkalmával s eredményéhez képest a pénztáros elnöki utalványra tartozik kfizetni.

7. A raktárfelügyelő 3 és 5 pontban érintett illetményét kivéve, tisztét mindenki ingyen látja el, de készkiadásai megteritését mindenki követelheti.

8. Egy-egy egyén részére egyszerre négy filloxerafecskendőnél vagy 2 perenoszpora permetezőnél többet kiadni nem szabad

Ezen szabályzat az 1897 évi április 24 én tartott választmányi ülés által megerősittetett.

Az elnökség.

Ismerőseink.

— Arnyak és fények. —

Gróf Zichy Géza.*)

Hirlapirásunkban van egy furcsa irány s ez az, hogy a kinek ősei vannak, — ha csak meg nem hunyászkodik a zászlótartók előtt és be nem ismeri, hogy milyen sajnos és szégyenteljes, hogy valaki magyarnak született s a sajtóval való csókolózás nélkül az marad, — azt minden téren, földön és földalatt, látva s láthatatlanul, nyiltan és a sorok között üldözi.

Gróf Zichy Géza festése ennek az iránynak és állapotnak.

Mikor intendáns lett, a sajtó sokat várt tőle, hogy szépen eleget tesz túlhajtott és nemzetközi óhajtásainak.

Nem igy történt.

Gróf Zichy Géza nem jelent meg ugy soha az ujságirók számonkérő széke előtt, mint intendánsságában néhai gróf Keglevich István.

Ez igen szép történet volt.

Nem a mai „Otthon“-ban, hanem az akkor még létező „Irók és művészek köré“-ben a sajtó éles megtámadásai után Keglevich István megjelent, hogy a szinházak ügyéről tanácskozzék a szinházi tudósitókkal

A gróf összebarátkozott az ujságirókkal, de teljes hangulatot nem tudva kelteni, csak fegyverszünetet és nem szilárd békét köthetett.

Gróf Zichy Géza, daczára, hogy folytonosan működvelősködött az irodalomban, az ujságirókkal nem vegyült össze

Csakhamar tagja lett a Kisfaludy-társaságnak néhány elbeszélés, költői beszély és pár egyfelvonásos darab után. Irói egyénisége, kedves modora hóditott és sohasem maradt el a Kisfaludy-társaság — diszlakomáiról, hol az arisztokratákat és rangbelieket mindig szivesen látják és készek volnának a kilenczágu koronát beválasztani, ha soha le nem áldozott is a muzsák berkében.

Zichy Géza gróf a Sipos Antal reggelijeire is elment hol a régibb irók gárdájával, különösen Balázs Sándorral örömmel töltötte idejét.

A nemzeti szinház és opera intendánsának irodalmi sikerei nem csak belsők, de külső okokból is születtek. Az a körülmény, hogy egyik karját vadászaton elvesztette és mégis művész a zongorán, csak emelte sikereit

Külföldön töltött művészi utjában sok sok pénzt zongorázott össze jótékony czélra és nevét ismertté tette az egész müvelt világon. Mindenki bámulta, hogy egy kézzel többet alkot, mint más két kézzel. A bübájossággal határos az ő művészete

Iró és művész és mellette szenvedélyes szinházlátogató, a kaszinóban kedvelt egyéniség Ilyen kellett intendánsnak. Beniczky Ferencznek jutott eszébe, hogy maga helyett intendánsnak ajánlja.

Zichy Géza nem soká kérette magát. Érezte hivatottságát, nemzetének kötelességet vélt teljesiteni mikor elfogadta; hévvel ambiczióval kezdette meg uj állását

A sajtó sem nem dicsérte, sem nem ócsárolta. Tartózkodóan, hidegen viselték magukat a hatodik nagyhatalom csatlósai.

Nem az az opera gordiusi csomója, hogy az bérben van-e vagy hivatalosan kezelik, hanem az hogy deficzit nélkül álljon meg.

Itt eszembe jut a komáromi kántor esete, ki anno harminczas években a nemzeti szinház kakasülőjén hallgatta egy külföldi tenorista magashangu bravurjait és megkérdé a szomszédját, ugyan mennyit kereshet ez az ur egy évben

— Hat-hétezer forintot.

— Ugyan miért?

— Mert elénekli a magas C-ét.

— Ejnye, ejnye Én elénekelem az egész A-B C-t és mégis csak négyszáz váltó forint a fizetésem: ha kövér halottak nem volnának, meg sem tudnék élni.

Ebben a mondásban van valami és ebből indulhat ki az opera rendezése. A művészurak azért a magas C-ért egy kicsit sokat is kapnak. A régi magyar operisták, Füredi, Benza, Stéger és a többiek, elég művészettel énekeltek, habár nem is dolgoztak olyan magas regiszterekben

Szerintem nemzeti operánk addig nem lehet, mig az olyan staggione-féle lesz, mint ma. Legyen egy kicsit nem olyan szinfalrengető, hanem a helyett teljesen magyar Van elég jó régi és ujabb operazenénk, mit nagyobb hanganyag nélkül is elő lehet adni.

Az operának az operaszinház védnöksége mellett vidéken való terjesztése és emelése hozzájárulhat a magyar nemzeti opera fejlesztéséhez.

A hazai erők itthontartása, bátoritása, ellátása hozzájárulhat a sikerhez, mert a nemzeti géniusz figyelembevétele és ápolása nem maradhat el.

Olaszországban már az iskolákban kezdik figyelni a hangot és ha van értéke, azt a fiut vagy leányt kineveltetik.

Mi, ha még találkoznék is jó hanganyag, kinevetjük a kinálkozó kezdőt. Látszik ez a népszinház karpróbáinál: a sajtó kifigurázza a bátorságot, mely sok esetben hangkincset rejt magában. Hiszen Füredi is kovácslegény volt; ha őt is kinevették volna annak idején vagy Tamássyt . . .

Lehetetlen az, hogy a mi nótás fajunkban ne lenne erősebb hang. Hiszen menjünk csak egy falun végig, hány jó dalos gyerek van, kit annak idején ki lehetett volna képezni.

*) Abból az alkalomból, hogy a gróf nevét az ntenánsággal szóba hozták.

Fakadjon a magyar dalból a magyar opera. Ne hordjuk mi ide rakásra a külföld rokkantjain kivül a nagyfizetésü operistákat. Am vendégszerepeljenek a hires énekesnők és énekesek, de legyen egy kis tisztességes magyar operánk, hol a könnyebbfajta operákat elő lehessen adni.

i a.

Különfélék.

— **Ide jön az udvar.** A miről annyit irtunk, a mit annyiszor sürgettünk, többé nem álom. A királyi udvar ugy latszik állandóan Budán fog székelni . . Legvalószinübb, hogy Ottó főherczeg költözködik ide. A királyné is több időt tölt itt, mint eddig. Görög villájából az értékesebb tárgyakat ideszállitják. Buda jövője, virágzása most már biztosabb alapu. Ez a hir minden budai embert megörvendeztet. Ha Buda emelkedik, a vidék is fejlődik.

— **A főváros közgyülése.** A Rézmál- és Szemlőhegy szabályozásának kérdése, a mely már esztendők óta vándorol a közgyüléstől a bizottságokhoz s vissza, ma megint hevesebb vitára adott okot. Quittner Zsigmond nem kivánja a 4 százalékos emelkedést. Matyus Arisztid pedig azt kivánja, hogy a Dunapartot egész hosszában parknak hagyják fön. Kun Gyula tanácsos fölszólalása után elfogadták Devecis Ferencz műszaki tanácsos tervét, azzal, hogy fölkérik a közmunkatanácsot, hogy lehetőségig alacsony lejtésü utat épitsen s elfogadták Mátyus inditványát. Elhatározta a közgyülés, hogy a bombatéri vásárcsarnok körüli utakat 12 ölre szélesiti ki. Az óbudai föld- és szőlőmivesek egyesületének 1000 frt segélyt szavaztak meg. A budai mértékhiteles. ő hivatalt a közgyülés megszüntette s a teendőket a II. kerület elüljáróságra bizta, a hatósági mérlegek kezelését pedig a kerületi elüljáróságok hatáskörébe utalta. Az omnibusz társaság tudvalevőleg azt kérte, hogy a városmajori kocsikat csak a Városmajor utcza elejéig járassa, a rudasfürdői kocsik a ráczfürdőt is érintsék végül, hogy a Csepelrakpart császárfürdői vonalat egyelőre ne léptesse életbe. A tanács mind a három kérelmet pártolja. Péringer Ferencz föltétlenül szükségesnek tartja, hogy a városmajori kocsik egészen a Vaskovits-féle intézetig közlekedjenek. Inkább emeljék föl a viteldijat azon a vonalon, de okvetetlen tartsák fönn a közlekedést. Scheich Károly azt inditványozza, hogy a budai lánczhidtól a Gizella-terig uj vonalat állitsanak föl. Rupp Zsigmond a Mayer-féle árvaházig akarja járatni a kocsikat, Zsigmondy Jenő pedig azt inditványozta, hogy legalább óránként járasson egy kocsit a társaság. A közgyülés Rupp Zsigmond inditványát fogadta el s kimondotta, hogy a kocsik csak a Mayer-árvaházig kötelesek közlekedni, a császárfürdői vonalat pedig legkésőbben febr. elsején életbe kell a társaságnak léptetnie. Az egyesült villamossági r.-t. a Svábhegyre keskenyvaganyu vasutat akart épiteni. A közgyülés az előmunkalati engedelmet nem adta meg.

— **Budai muzeum.** A budai könyvtár közlönye, mit Jurányi Győző szakavatottan szerkeszt a budai muzeumról czikkezik. A jól megirt czikket a gazdag tartalmu lapból mi is átveszszük és közöljük.

— **Disztornázás.** A „Budapesti budai tornaegylet" f. é. decz. hó 7 én esti ½7 órakor saját csarnokában disztornázást rendez, melynek müsora a következő: 1. Bevonulás 2 Közös gyakorlatok vasbottal. 3. Csapattornázás. 4. Mintacsapat tornázás a hosszában állitott magas korlaton, rugódeszkával. 5. Iskola tornázás a lovon. 6. Verseny tornázás. (Összetett verseny). Lovon szeltében, magas nyujtón és távol magasugrás. 7. A versenydijak kiosztása és elvonulás.

— **Estély.** Lebeda Ferencz és Veigel Endre 15 éves mükedvelői működésük tiszteletére ifj. Swoboda Ferencz úr vezetése alatt mükedvelő barátai közremüködésével az „Iparossegédek Egyesülete" f. é decz. hó 5 én (vasárnap) este 7½ órakor a „Fáczán" helyiségeiben II kerület, Medve utcza 6. sz alatt estélyt rendez. A szives adakozásokat köszönettel fogadják és az egyesület javára forditják.

A Buda és Vidéke naptára. A budai társasegyletek, intézetek hü kalauza lessz a Buda és Vidéke naptára. Az anyag jobbára összegyült. Még egyszer kérjük a köröket és intézeteket, hogy választmányuk és elnökségök névsorát velünk közöljék és az elnökök arczképét beküldjék. A kik a naptárban hirdetni akarnak, forduljanak a Buda és Vidéke kiadóhivatalához. Ide irják meg az egyletek és intézetek, hogy az 50 kros naptárból hány példányt rendelnek. A pilisi felső járás községei az előljáróság és képviselő-testület névsorát már beküldték. Kérjük erre az alsó járást is, hogy névsoruk teljes legyen.

— **Eljegyzés.** Frank József Torbágy község köztiszteletben álló érdemes jegyzője eljegyezte Verebéi Bogyó Ilonka urnőt Budapestről.

— **Névmagyarositás.** Polacsek Ignácz dr., a Szt.-János kórház volt alorvosa, a kit mint ügyes sebészt Budán is előnyösen ismertek s a ki jelenleg a Vámház-körut 7. sz. a keresett gyógyintézettel bir, nevét belügyminiszteri engedélylyel Palóczra változtatta át.

— **Felolvasás.** A budapesti népszerü felolvasásokat rendező társulatban f. é decz. 2-án nagy és előkelő közönség hallgatta Dr Varga Ottó tanár lelkes szép felolvasását a 10 szoborról. A felolvasót végezetül zajosan megéljenezték. — A legközelebbi felolvasást decz. 9 én Dr. Stipanits Elek tartja. „A fertőző betegségekről és az ellenök való védekezésről." Ez előadás iránt a nagy közönség körében már most is nagy érdeklődés mutatkozik. A felolvasások ingyenesek.

— **Tanitói zsebnaptár.** Lapunk egyik szerkesztőjének, Koncsek Lajosnak ügyes összeállitásában csinos Zsebnaptárt adott ki a Légrády testvérek könyvkiadó czég az 1898. évre. Ez a zsebnaptár helyes beosztással magában foglalja mindazt, a mire a tanitónak úgy hivatalos működése terén, mint okos szórakozása és önmüvelődése czéljából szüksége lehet. Szakitott az ez eddigi sablónos naptár beosztásokkal s a kis munkát almanachszerüen állitotta egybe, s változatos és érdekes tartalmán kivül ez is emeli jóravaló munkája értékét. A zsebnaptár ára csinos angolvászon kötésben 1 frt 20 kr. Ajánljuk a budavidéki tanitóság szives figyelmébe. Megrendelhető minden könyvkereskedés, nemkülönben lapunk kiadóhivatala utján is.

— **III. Béla király temetése.** A miniszterelnökség most foglalkozik III. Béla király és neje Antiochiai Anna temetésének programmjával. A gyászszertartás igaz királyi pompával fog végbemenni. A gyászszertartás programmjának minden pontjára nézve határozatra jutott már a miniszterelnökség, csak azt nem döntötték még el, hogy a szertartást menettel kössék e össze? Az ereklyéket a budavári Mátyás templomban diszes ravatalra helyezik s a közönségnek közszemlére bocsatják. A templomi gyászszertartást és beszentelést Vaszary Kolos biboros herczegprimás fogja végezni fényes segédlettel s a beszentelés után azonnal a templom alatt külön erre a czélra berendezett sirboltba helyezik az ereklyéket végleges nyugalomra. A temetés napját szintén most, a programm összeállitásánál állapitja meg a miniszterelnökség.

— **A Nemzeti Szövetség ezüst billikoma.** A Nemzeti Szövetség tagjai a Tábori-féle vendéglőben barátságos lakomára gyültek össze, hogy Barthos Andor dr., miniszteri titkárnak, a Nemzeti Szövetség alelnökének nevenapját ünnepeljék. Az egyesület tagjai ez alkalomból gyönyörü ezüst billikommal lepték meg alelnöküket, a kinek sok érdeme van az egyesület fölvirágoztatása körül. A vasuti tisztképző tanfolyam tanári kara, melynek Barthos dr. tagja, szintén jelen volt az ünnepen.

— **Halálozás.** Bleicher Gyula budafoki lakos, korcsmáros, 36 éves, roppant erejéről méltán hires, délczeg — szép ember, — ki oly erős volt, hogy amely tárgyat ő egy kézzel a feje fölé emelt és lassan lebocsájtott, kevés ember két kézzel alig birta a földről elmozditani, — erejének produkálása által életét vesztette, — ugyanis mult hó 26 án pinczéjében egy nagy teli hordót, — melyet talán más közép erejü 5—6 halandó sem birt volna el, — felemelte, minek következtében benne valami ér megszakadt és másnap meghalt. Temetése a budapesti veteran önsegélyző egylet kivonulásával, — melynek ő alelnöke volt, — zene kiséretében tengernyi nép részvételével 28-án ment végbe, — özvegye és 3 kiskoru árvája siratja.

— **Az Első Leánykiházasitási Egyletbe** folyó év november hóban 635 jutalékrész iratatott be és nászjutalék fejében 15 662 frt 73 kr fizettetett ki. 1897. január hó 1 jétől nov. 30-áig beirt összes jutalékrészek száma 6542 és a kifizetett nászjutalékok összege 214,767 frt 54 kr.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket t vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemli thetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— **Elokelő családok leányai számára nyitott krisztinavárosi műszabászati iskolában még két növendék felvétetik.**

— *Vendéglő átvétel.* — Zafourek Ferencz átvette a Fleischer-féle vendéglőt II. Batthyányi utcza 35. Az uj tulajdonos fokozni fogja a régi hirnevet és kitünő borokat mér, melyek jóságáról már is sok látogatója tesz tanubizonyságot. Tessék megpróbálni.

— Olvasóink figyelmébe ajánljuk a mai számunk hirdetési rovatában levő Szabó Lajos fiatal törekvő füszer bor és csemege üzletét, a hol előzékeny kiszolgálás mellett a hirdetésben megjelölt árukon kivül a legfinomabb rum bor és tea kapható. Fa és poroszszén raktára van, minden megrendelés házhoz szállittatik.

— **Kiadó lakások:** Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzéket adhassunk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadólakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.

— *A hazai tejtermékek* legjobbja a fogarasi csemegesajt mindenütt kapható Főraktár: *Löwenstein M.* cs és kir. udv. szállitónál. Főüzlet IV., Vámház-körut 4. a közp. vásárcsarnokkal szemben Fióküzlet: IV. Kishid-utcza 7.

— **Karácsonyi és ujévi vásárlásokra a budai iparosokat és kereskedőket melegen ajánljuk.**

— *Uj tulajdonos.* A jó hirü Pfanzelt-féle kávéházat *Pósch József* vette át, ki többféle ujitással akarja a közönséget meglepni, s mindent elkövet, hogy ez a hely mint eddig ugy ezután is kellemes szórakozásokat nyujtson.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő mindszenti ERDÉLYI GYULA

Szerkesztők: **Koncsek Lajos, Henszler László.**

Pályázati hirdetmény.

31.350/97/III. A m. kir. államvasutak üzletvezetősége Szeged és ehhez tartozó Szeged rendező állomásán megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat nyittatik.

A bélet 1898. május 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1901. évi április hó 30-ig.

Az 50 kros bélyeggel és *„Ajánlat a m. kir. államvasutak fent kiirt Szeged és Szeged-rendező állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletére“* felirattal ellátott, lepecsételt boritékba zárt, nemkülönben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1897. évi deczember hó 15-én déli 12-óráig az alulirt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél vagy személyesen, vagy kir. pósta utján benyujtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 500 az az ötszáz forint készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál 1897. évi deczember hó 14-én déli 12 óráig vagy személyesen leteendő, vagy kir. posta utján beküldendő.

Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régibb, a névértéket megnem haladó napi árfolyamnak 90% szerinti értékben számittatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlitendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fönnebbi feltételektől eltérő vagy a kitüzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tétetnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fog.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1897. november hóban.

Az üzletvezetőség.

! Fontos mindenkinek !

A gyáramban készült legfinomabb és legjobbnak elismert

Uj Rum-Kompozicziómmal

a legkitünőbb és legjobb

thea rum

hideg uton minden készülék nélkül, azonnali használatra 5 percz alatt előállitható. Ezen rum nem jön többe literenkint mint 30—80 kr. (erősség szerint) és **kezeskedem, hogy megfelel 1—4 frtig árusitott rumnak.**

Törköly, cognac, szilvorium, egyéb szeszes italok és likörök fenti mód szerint **100 %-al olcsóbban készithetők** nagyban és kicsinyben az általam gyártott és hozzávaló kompozicziókkal.

Ajánlom egyuttal csomagokban és kimérve a legfinomabb orosz theát, meglepő sikerrel járó **borerősitő szeszt**, tisztitó és savtalanitó porokat, az **összes borbetegségek elleni szereket**, borpinczészeti-, mezőgazdasági czikkeket és a legjobbnak elismert permetező fecskendezőket a **legolcsóbb gyári árakon**.

Árjegyzéket és utasitási könyvecskét kivánatra ingyen és bérmentve küldök.

BAROS GÁBOR

eszenczia és kompoziczió gyáros,
a „három kék golyóhoz“

Budapest, VII. Dohány-utcza 1.
(Huszár-féle ház, az izraelita templommal szemben.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntőház-utcza 1. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Legujabb

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, divatárukból nagy raktàr ugy férfiak mint hölgyek részére

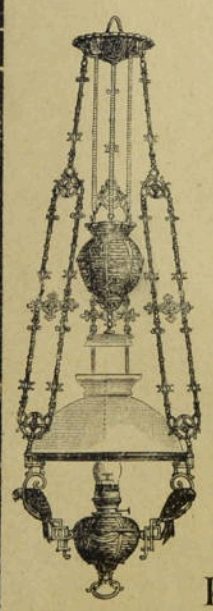
özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-u 5.

Ezredéves országos kiállitás: diszoklevél

MAGY. FÉM- ÉS LÁMPAÁRUGYÁR RÉSZVÉNYTARSASAG.
Budapest-Kőbánya.

Petroleum lámpák
a legegyszerűbb kiviteltől a legpazarabbig.

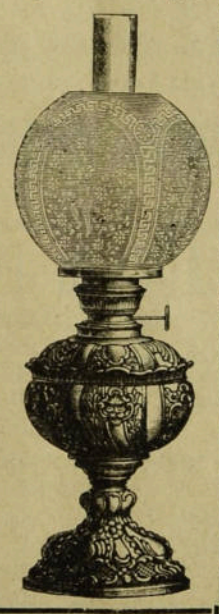
HERRMAN M.-féle
szab. villamlámpák.
a létező legjobb petroleumlámpa.

Stylszerű ujdonságok.

Unikum lámpa
a legczélszerübb használati lámpa.

Fém- és diszmütárgyak.

Valódi
király-olaj
a legjobb biztonsági petroleum,

RAKTÁRAK BUDAPESTEN

V., Gizella-tér 1. szám.
VI., Teréz-körut és Király-u. sarkán.
VIII., Üllői-ut 2. sz., a Kalvin-tér sark.
X., Jászberényi-ut.
Pozsony, Lőrinczkapu-u.
Kolozsvár, Hid-utcza 20.

Cseh kesztyü helyett vegyük inkább a magyart! Mert a külföldi áruért adott pénzzel idegen ország jólétét emeljük, magunkat pedig szegényitjük. Kesztyüseinknek **a székesfővárosi állami kesztyüvarró telepen** varratott, s a telepnek saját számlára előállitott kesztyüi mind magyar czimerrel és Sz. A. K. T. betükkel vannak megjelölve.

Hirdetések felvétetnek
A BUDA ÉS VIDÉKE
kiadóhivatalában.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest Párizsi
társaskirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesités
kapható
HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvenyes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

SZABÓ LAJOS
fűszerkereskedő, I. Krisztina-utcza 6.
Ajánlja dúsan berendezett fűszer, bor, csemege, tea, rum, cognac stb. készletét.
Fa és porosz szén.
Előzékeny kiszolgálás.
Az áruk házhoz szállittatnak.

Benke Bélától ovakodjunk.

1897. idényre.
Elismert legujabb divatu Imperial és Duplex kalapok minden alakban és szinben **egyedüli föraktára**
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt. tér fioküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden szakában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. üdv. sütőmester.

SZALVETER ÁGOSTON
Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükörporczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— Minden vasár- és ünnepnap zene. —

Hatóságilag bejegyzett
Női ruha divat-terem,
szabászati- és varró-tanintézet.
Budapest, II., Retek-u. 49. sz.
Alapos oktatás nyerhető szabás és varrásban kedvező feltételek mellett rövid idő alatt. — Ugyszintén a legujabb angol divat szerint, ruhák elkészitését elfogadjuk. — Mérték szerinti szabásminták kaphatók, megrendelésre vidékre is küldünk. — Vidéki tanitványokat teljes ellátásra elfogadunk. Hatóságilag bejegyzett Női ruha divatterem szabászati és varró tanintézet vezetői:
TÖMÖSVÁRYNÉ F. MATILD,
PELEY MARISKA.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül,** vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kinestári bélyegilleték fizetendő.

Eladó villatelek.
A Mártonhegyen 10 perc a svábhegyi indóháztól és 5 perc a villamos vasuttól 1059 □öl 1300 frtért eladó. Értesités a lap szerkesztőségnél 191

Eladó birtok.
Egy birtok a mely Ákos állomástól Szilágymegye, egy negyed órányira van, 250 hold (1200 □-öl buzatermő) mind uj gazdasági épület, a birtok közepén megfelelően instruálva. Van hozzá egy 5000 forintos urilakás parkirozott, ára: 48.000 frt. Fizetési feltételek: előre fizetendő 10.000 frt és a birtok átvehető melyben most is van 80 hold őszi vetés. A hátralevő összegnek fizetendő 5 kamata. A fél ár lefizetése után a vevőre kebelezhető. Venni szándékozó jelentkezzék Ákos állomáson. A birtok tehermentes és oly helyen fekszik, hogy még több is vehető hozzá. Ezen kivül van itt több kisebb birtok is eladó. 180

Előmenetel a tanulmnyban.
A kik polgári vagy közép iskolai tantárgyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. 161

Könyvvásárlóknak.
A ki bárminő a könyvpiaczon megjelent könyvet akar venni az azt a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatala utján 20%-al olcsóbban szerezheti be. 163

Tyukszemvágás.
Nők részére ajánlkozik az esti órákban egy ügyes tyukszemvágóné és frottirozóné. Czim a kiadóhivatalban. 164

Veszek
kisebb házat Budán, részletfizetésre, vagy évi járadékért. Többit a kiadóhivatal.

Nagy urak figyelmébe.
A városmajor-utcza elején két ház telekkel, urilak vagy bérház épitésére alkalmas, eladó. A tulajdonosok az eladással a Buda és Vidéke kiadóhivatalát bizták meg. 172

Ház.
Házat hat lóra való istálóval keresek vételre vagy bérbe a Krisztinavárosban. Czim a kiadó hivatalban. 65.

Veszek.
Nagyobb telket vagy házat a Városmajorban vagy környékén. Czim a kiadóhivatalban. 166.

Képek.
Eredeti képek festőművésztől kisebbek és nagyobbak kaphatók. Arczképek és tájképek megrendelhetők. A kiadóhivatal a czimmel szolgál. 167

A Krisztinavárosban eladó egy ház gyümölcskerttel és külön egy 300 öles telek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 158

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 169

Cseléd.
40—45 éves olyan értelmesebb cselédet keresek, ki minden házi teendőt el tud látni és egy tizenhárom éves leány és egy hét éves fiut gondozni tud. Női munkákhoz valamennyire ért. Alkalmatosság esetén állandóan hely. Családias jó bánásmód. Czim a kiadóhivatalban. 170

Szép telkek.
A kutvölgyben több szép telek kitünő fekvésü eladó. Bővebbet a közvetitéssel megbizott kiadóhivatal. 182

Kiadó lakás.
A várban egy 2 utczai 1 udvari, előszoba, konyha és éléskamrából álló tágas lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 161

Társ
3000 forint befektetéssel évi 300 forint kereshető. Ha a vállalkozó élelmes üzletrésze jövedelmét tokosithatja. Tessék a kiadóhivatalhoz fordulni. 174

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 50. sz. (Karácsony hava.) Vasárnap, deczember 12.

BUDA ÉS VIDÉKE

Hetenként megjelenő lap a közigazgatás, közgazdaság és társadalom köréből.

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDELYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Széchenyi István gróf és a társaskörök.

Buday József dr-tól.

II.

Midőn azonban virradni, pirkadni kezdett; midőn a nemzet jövőjébe vetett remény körvonalai mindinkább kibontakozni kezdettek a jelen ködös homályából: a régóta elnyomott társulási ösztön ujra érvényesülni akart és különböző alakokban ki-kitört, mint Persia gyantás térein a földalatti láng. Eleinte félve, óvatosan, aggodalmas körültekintéssel keresték a társulási hajlam megnyilatkozhatásának formáit, nehogy a ránk nehezkedő önkény féltékeny, sanda gyanuját magukra zuditsák. Oly időben, midőn a költők éneke is „örömtől idegen“ vala, midőn a nemzet lantosai is még mindig elburkoltan és allegorikus képekben szólhattak csak a nemzethez, beszélvén a „Madár fiaihoz“ a „Gólyához“, melynek „két hazát adott végzete, — nekünk egy volt, az is elveszett“: — még a jobb időkre derengő e napokban is, kénytelen volt a magyar oly társulási alakot kitalálni, mely számithatott a hanyatló önkényuralom türelmére, de a mely alkalmas eszköz volt arra, hogy bár elrejtetten, de mégis megérthetően kifejezze a honfinak a honfi előtt érzelmeit. Eleinte a dal volt az éltető elem és lőn azon eszköz, mely köré a honfiak csoportosultak.

Megzendültek tehát ujra a régi sirónóták és a honfikebel mint a költő énekli:

....a fájdalomban, mely elfojtva sirt,
Önfájdalmát lelé, s hozzá az irt....
Sebet tör a dal, de balzsamteli
Ujjával ismét megengeszteli

És valóban e korra illett legjobban az, mit a költő a dalról mond:

...a dal, mint betegnek a balzsam,
Ugy kell a magyarnak.
Sirni kell minékünk tengerbánatunkban
Zokogó nótakon;
Vigadni a frissen, hogy könnyünk esője
Néha meg megálljon“....

Igy keletkeztek eleinte a sirva vigadó daloskörök, melyek a zene akkordjait használták fel a honfibánat érzelmeinek tolmácsolására; igy támadtak a tisztán mulattató, szórakoztató jelleggel biró és a drámai költészetet cultiváló műkedvelői társaskörök.

Igaz ugyan, hogy mindezen, jobbára a városokban keletkezett körök nem mindenütt lehelték azon szellemet és nélkülözték azon magyar zamatot, melyet Széchenyi a társaskörök éltető elemének kijelölt,— de oly időben, midőn a magyar érzés legkisebb hullámzását is elnyomni törekedett a hatalom és a nemzeti aspiratiókkal ellentétes intézmények ápolására buzditott; oly helyeken, mint minők jobbára nem magyar ajku városaink valának, a hol a polgárság nevelése századok óta összeforrott a német nyelvvel s a hol még nem tört utat azon gondolat, hogy a müveltségnek magyar vonást kell kölcsönözni és hogy a magyar nyelv és a magyar müveltség ápolásával kell erősebben hozzáfüzni magunkat a nemzet testéhez; ezen időben és e helyeken, a hol a magyar nyelv tudásában még nem látták a hazafiság tanujelét és a hol megelégedtek azzal, hogy szivben, érzületben, de nem egyszersmind magyar ajakkal is, magyaroknak vallották magukat: ily helyeken csodálkozni nem lehetett azon, hogy a keletkezett körök nem a Széchenyi szellemét hordták magukon és hogy a törzsgyökeres polgárok conservatismusukhoz makacsul és görcsösen ragaszkodva nem tudtak megválni a fiatalkori nevelésükben elsajátitottaktól. De az is tény, hogy éppen ezen, nem a magyar szellemtől és müveltségtől áthatott körök lettek később, mint egy varázsütésre, az alkotmányos élet helyreállta után, a magyar társadalmi müveltség otthonai, ápoló fészkei és lettek tagjai a magyar aspiratiók lelkes harczosai, bizonyságot tevén ismételve a magyar föld azon csodálatos átalakitó erejéről, mely szerint, ki ennek kenyerét eszi, vizét iszsza és a magyar müveltség

„BUDA és VIDÉKE TÁRCZÁJA.“

Az iskolai fürdőkről.*)

Köztudomásu tény, hogy iskoláztatni és gyermekeit tisztán tartani minden szülőnek kötelessége

Köztudomásu tény az is, hogy legtöbb esetben az iskolába járó gyermekek az iskolából viszik haza a szülői házhoz a ragályt, mely gyakran végzetessé válhatik.

Annak, hogy az iskolák és legfőképpen a népiskolák a járványok fészkei, legfőbb oka az, hogy a tisztaságra nem ügyelnek eléggé ugy a szülők otthon, mint a tanitók az iskolában.

Ha a korral haladni akarunk, hogy a kórt megelőzzük, szükséges minden módon arra törekedni, hogy a szegényebb néposztályokban a tisztaság iránti szeretetet fokozzuk és ezt csakis a népiskolai nevelési ügyünk okszerü berendezésével lehet keresztül vinni.

A mit a gyermek az iskolában megtanult, az vérévé válik és ha egy generaczióba a tisztaság iránti szeretetet, — ha erőszakkal is — beleneveljük, megtettünk mindent, hogy a másik generaczio már magától tisztább legyen, megtettük különösen azt, hogy a népiskolák és kisdedóvodák nem lesznek a járványos betegségek fészkei Megtettük azt, hogy legkényesebb igényü szülő is gyermekét minden aggodalom nélkül fogja a kisdedóvodába küldeni, mint az Svédországban és Németországban szokásos, hol a királyi család is gyermekeit mind nyilvános iskolákban neveli.

Hogy mit tesz az, ha a királyi család gyermeke és egy szóval az előkelő emberek gyermeke a nép gyermekével együtt tanul, nem szükséges bővebben fejtegetnem.

Gondolkoznunk kell erről és meg kell szereznünk az utakat és módokat arra, hogy ez — ha nem is ma — de egy pár évtized alatt keresztül vihető legyen.

Ha valaki a népiskolákat figyelemmel látogatja, el kell, hogy borzadjon nálunk, ha észre veszi, hogy a legtöbb népiskolába járó gyermeknél mily keveset forditanak a tisztaság fenntartására a szülők és hogy milyen enyhe ellenőrzést gyakorolnak az erre hivatott tanitók.

Ezt nem szabad már tovább elnézni, mert ha nem együtt neveljük gyermekeinket, hanem társadalmi rendszerint külön külön, ugy sohasem fognak azok együtt érezni, hanem meg lesz minden társadalmi osztályunak a külön társa, külön érdekbaratja, megmarad a széttagoltság a világ végéig, ugy, a hogy az hazánkban ez ma is van.

Az első lépés erre a *népiskolai fürdők felállitása.*

Tétessék kötelességévé a népiskola és kisded óvodák fenntartoinak, hogy iskolai fürdőket létesitsenek. Támogassa ebben őket a kormány, a városok, faluk és egyéb közhatóságok ugy, hogy ez ne legyen csak egy kidobott eszme, hanem lehetőleg minden népiskolában és kisdedóvodában megvalósittassék. Egy czélszerüen berendezett zuhany is elegendő volna.

A dolgot tovább ugy képzelem, hogy az iskolai fürdőkben a nyilvános közös fürdés rendes tantárgy legyen és a tanitó a nélkül, hogy előre jelezné, naponként épen úgy szólitana ki a fürdésre egy nehány tanulót, mint más tantárgyakból és az előtte történt megfürdés után ugy alsó ruhájuk tisztaságát, mint

*) Ajánljuk a budai tanférfiaknak. Most entél kell ezt a jó inditványt megfontolni.

kútforrásából merit, az csakhamar testestől-lelkestől oly magyarrá válik, mint a délibábos, az aranykalászszal ékes Alföld törzsgyökeres lakója.

Példák mindezekre azon társaskörök, melyek a Budai polgári kört megelőzőleg kerületünkben az ötvenes évek vége felé és a hatvanas években összeverődtek.

A Budai Könyvtár életéből.

Városrészünk ez agilis intézményének legutóbb választmányi ülése volt dr. Csorba Ferencz, vallás- és közokt. minister osztálytanácsos elnöklete alatt. Az elnök a választmány tagjainak általános érdeklődése közepette az ülés megnyitását a következő szavakkal kisérte:

„Szokatlannak fog talán hangzani az, ha ez alkalommal az egyesületünkön kivül álló mozzanatokról is megemlékezem.“

„De a német császár ajkairól elhangzott felköszöntő és kevéssel ezután Ő császári és apostoli kir. Fenségének azon kegye, hogy a magyar nemzeti élet nagyjainak a saját költségén szobrot emeltet: oly mozzanatok, a melyek minden magyar kulturegyesület életére nagy hatással vannak, azért, mert e közjogi jelentőségü nagy tények e kulturegyesületek czéljának szentesitését foglalják magokban és igy ez egyesületek önbizalmát, életerejét és mükődésök sikerét emelik.“

Élénk éljenzéssel határozta el a választmány, hogy e két nagy mozzanatról az egyesület jegyzőkönyvében is hálás megemlékezést tesz.

Hámpel Sándor, majd Duma György üdvözölték ezután a választmány nevében dr. Csorba elnököt min. osztálytanácsossá történt kine veztetése alkalmából és örömüket tolmácsolták egészségének gyökeres javulása felett.

Az elnök meghatva mondott köszönetet a választmánynak mindkét irányu üdvözléseért kijelenti, hogy a jövőben is legnagyobb örömére fog szolgálni, ha egyesületünk érdekeinek előmozditásán munkálkodhatik.

Zipser Károly egyesületi könyvtáros tisztségéről lemondván, a választmány a könyvtárőri teendők teljesitésével a legközelebbi közgyülésig Koncsek Lajost bizta meg.

Az egyesület rendes tagjaiul a következőket vette fel ez alkalommal a választmány: Paulmann Károly, Cavalloni Pál, Alm Emil, Hatváry Antal, Neumann Simon, Lerch Károly, Lejthényi Dezső, Beretz Gyula, Baranyay Dezső, Lederer Oszkár, Petrik Gyula, Lenz Ferencz, Éberling István, Bozóky István, Schinabeck Engelbert, Weinek József, dr., Rónay József dr., Brunner Alajos, Petsits Márk, Ernyei Mór dr., Haypál Benő, Kemény István, Mohr Gizella, Brenner Lajos, Meder Nándor, Jákó Lajos, Politzer Aladár, Kondor József (Csurgó), Guckler Győző, Gánóczy Sándor, Pálfi Sándor, Lendl Adolf dr., Somogyi Aladár dr., Sauerwein Károly, Deutsch János, Madarász László, Tury Zoltán, Laub B. Ferencz, Agoston Béla, Bencze Jákó, Patiz Cornél, Horváth Dezső és Vnutsko Ilka. Összesen 43 tag.

Örömmel tapasztalta a választmány az intézmény iránt nyilvánuló ez élénk érdeklődést és különös háláját fejezte ki a II. kerületi vizivárosi iskolaszéknek, melynek mindama tagjai, kik az egyesülethez eddig még nem tartoztak, majdnem kivétel nélkül tagjai közé léptek.

Élénk tevékenységet fejtett ki az egyesület a lefolyt időszakban a kifelé való működésre. Jelentést terjesztett a közoktatási ministerhez a könyvtár 1896. évi állapotáról és külön fölterjesztésben államsegélyért folyamodott. — Érintkezésben állott a székes főváros polgármesteri hivatalával, a tanáccsal, a fő- és székvárosi pénzügyigazgatósággal, a budapesti posta- és távirda igazgatósággal, a székes fővárosi statisztikai hivatallal, az orsz. muzeum- és könyvtárbizottsággal, a m. tudományos akadémiával, a felvidéki m. közm. egyesülettel stb., ami több nagyfontosságu érdekének előmozditására, anyagi erői vagy a könyvállomány gyarapitására szolgalt.

Az 1900. évi párisi kirándulási vállalat a kirándulásban való részvételre hivta föl az egyesületet, kilátásba helyezvén, hogy testületileg leendő részvétel esetén különös előnyöket és kedvezményeket biztosit.

Tekintve e kirándulás nagy kulturális jelentőséget és az előnyöket, melyeket ezáltal az egyesület tagjainak biztosit, a választmány az egyesületnek a kirándulásban való résztvevését elhatározta sőt készséggel vállalkozott arra is, hogy a „Budaiak társas kirándulása“ czimén az összes budai egyesületek és körök bevonásával városrészünk körében nagy társas kirándulást szervez és, nemcsak az egyesület, hanem a budai müvelt társadalom minden egyes tagját, hogy e kirándulásokhoz csatlakozni és belépési szándékukat az egyesület titkári hivatalával (II. ker Toldy Ferencz-utczai el. iskola) lehetőleg még ez év leforgása előtt bejelenteni sziveskedjenek mivel az ezután jelentkezők részvételi dija a feltételek szerint már magasabb lesz.

Az Egyesület fényesen sikerült mulatságot rendezett szeptember 18-án a budapesti polgári lövészegyesület termében A rendezőség, melynek elnöke Jurányi Győző, jegyzője Pappert Gyula, pénztárosa Rácz József és háznagya Sauerwein Károly volt, kimeritő jelentésben számolt be a mulatság rendezésének minden egyes mozzanatáról, annak erkölcsi és anyagi sikereiről és végül a következő nemes intenciókkal fejezi be jelentését:

„A mulatság tiszta jövedelmét a hazai első takarékpénztár ide csatolt betétkönyvecskéjében a következő feltétellel van szerencsénk átnyujtani:

1. Ez összeg, valamint erre a czélra később befolyandó jövedelmek örök időn át mint a könyvtár alapja külön kezelendők.

2. Az alap takarékpénztári betét, értékpapirok vagy ingatlanságokba fektetendő, minek csak kamatai illetve jövedelmei fordithatók a könyvtár fenntartási czéljaira.

3. Az alap a könyvtártól elválaszthatatlan és azzal mindenkor hasonló rendelkezés alá esik.“

A választmány a fent meghatározott czélra szánt összeget az egyesület nevében hálás köszönettel elfogadta, mint nyilvánvaló jelét annak a hazafias lelkesedésnek és odaadó gondoskodásnak, melylyel intézményünk irányában egyesek viseltetnek; egyszersmind kötelezettséget vállalt az iránt, hogy ez összeg örök időn át a meghatározott feltételek mellett kezeltessék és annak jövedelme a kijelölt czélra forditassék.

Ez alap létesitéséért jegyzőkönyvi hálás köszönetét fejezi ki a rendezőségnek, különösen pedig Jurányi Győzőnek intézményünk érdekében kifejtett buzgó fáradozásáért; a budapesti polg. lövészegyesületnek a teremnek a mulatság alkalmával történt dijtalan átengedéséért; a budai légszesztársulatnak a terem dijtalan világitásáért; Eckermann Ede urnak a légszesztársulatnál történt közbenjárásáért. Köszönetét fejezte ki továbbá a választmány a székes főv Tanácsának a szegény alapra fizetendő járulék elengedéséért; Bagó Alajos könyvnyomdatulajdonosnak nyomtatványainknak kedvezményes árban történt előállitásáért; Wirker Rezső urnak a budapesti polg. lövészegyesület két darab 10 forintos, összesen 20 frt értékü részletjegyeinek ez alkalommal történt ajándékozásáért; végül mindama nemesszivü adakozóknak, kik jegyek megváltása czimén adományaikkal vagy felülfizetéseikkel járultak ez alap létesitéséhez.

A könyvtárőr tette meg ezután kimeritő jelentését a könyvtár állapotáról. Gazdag gyarapodást ért el a lefolyt időszak alatt a könyvtár is; az a számos becses ajándék, melyekben a könyvtár mindenfelől részesül, legfényesebb jelei az érdeklődésnek és rokonszenvnek, mely ez intézmény iránt oly nagy mértékben nyilvánul.

Ez időszak alatt (ápr. 11.—okt. 7) a következők járultak a könyvtár gyarapitásához: Bagó Alajos, Balassa Gyuláné, Barka János, a Buda és Vidéke szerkesztősége, Csorba Ferencz dr., Diószeghy Béla, Fromman István, Gárdonyi Emil, Grolig József, Hübschl Vilmos, Jurányi Győző, Koncsek Alajos, Mihalovits Antal, Parais Ferencz, Schambach Gyula, Szabó M. Ferencz, Toldi Lajos, Vékony András és Zipser Károly.

Dr. Lendl Adolf az általa szerkesztett „Természet“ czimü folyóiratot folyósitotta a könyvtárnak.

A hazai összes tanintézetekhez intézett felhivás következtében mintegy 250 hazai tanintézet eddig megjelent évi értesitőit, történetét és egyéb kiadványait küldte meg körülbelül 1200 darabban. A könyvtár ezáltal oly gazdag tanügy monographiai adattárra tett szert, minővel a nemzeti muzeum könyvtárán kivül egy hazai könyvtárunk sem rendelkezik.

A m. tud. akadémia kiadványainak beszerzésénél messzemenő kedvezményeket engedélyezett, ugy hogy az összes kiadványait, melyek a könyvtárban még nincsenek meg

---

testük előtti tisztaságát szokásos érdemjegyekkel birálná el.

Ezzel a szülők gyermekeik jól felfogott érdekében állandóan több gondot forditanának gyermekük teste és ruhájuk tisztaságára és nevelhetnénk egy nemzedéket, mely erősebb, egészségesebb és szebb volna, mint a mai.

Nyerne ezzel az egyén, nyerne a társadalom, de nyerne sokat szeretett hazánk, mert munkabiró, erős polgárok nagy tömege erejét tetemesen fokozná.

Az iskolában a tisztaságra nevelt gyermek nem tiszta lakásban nem fogja magát jól érezni, arra fog törekedni, hogy emberies otthont szerezzen magának, nem fogja az embert akárhány házban a piszok és szemét fulasztó szaga fogadni, mint azt most, fájdalom, sok helyen tapasztaljuk.

Minden tényezőnek arra kell működni, hogy a mit lehet, tegyen meg.

A városok, melyek vizvezetékkel vannak ellátva, adják a vizet ingyen, vezessék be a vizet közköltségen, mert mindnyájuk gyermeke érezni fogja ennek jótékony hatását és nem lehet sem az iskola-fenntartókat, sem a gyakran nagyon szegény iskolalátogatókat ezzel külön terhelni.

Adjon az állam az iskola fürdő épitéséhez szükséges államsegélyt, bocsásson rendelkezésére szakértő mérnököket ingyen, a kik a czélszerü iskolai fürdők épitését és berendezését vezessék és bizza meg az iskolák orvosait, hogy a fürösztésnél jelen legyenek, nehogy jót akarva kárt tegyen a fürdés.

Kellő felügyelet alatt nyugodjanak bele, hogy iskolába járó gyermekeik tisztán tartását az állam, az iskola is ellenőrizze.

Egy szóval vállvetve gondoskodjunk mindnyájan arról, hogy egészséges, tiszta embereket neveljünk, ez mindeneknek érdekét szolgálja, mert ha hazánk egyes polgárai egészségesek, immunisok és edzettek, ugy az egész ország az és edzett polgárok a haza javára is többet és jobban tehetnek, mint egy beteges, satnya nemzedék.

Dr. Gidófalvy István,
kir. közjegyző.

Aranypor.

A szerénység, a midőn a dicséretet elháritani igyekszik, arra vágyódik, hogy még hizelgőbb dicséretet kapjon.

mintegy 1500 frt bolti ár helyett 558 frt 48 krért hajlandó átengedni.

A választmány az akadémia kiadványainak beszerzését elkerülhetetlenül szükségesnek tartva, azt elvben elhatározta és a szükséges fedezet és a megszerzés módozatainak megállapitása végett az ügyet véleményes jelentéstételre a könyvtári bizottságnak adta ki.

A szakkönyvtár nagy czimjegyzékének kinyomatása már befejezéséhez közeledik és utolsó ivei már legközelebb elhagyják a sajtót. E terjedelmes czimjegyzék a közönség tudományos igényeinek bizonyára kiváló szolgálatot fog tenni.

A könyvtár rohamos gyarapodása folytán beállott helyszüke miatt elhatározta a választmány, hogy ujabb könyvszekrényeket állittat fel és felhatalmazta a könyvtári bizottságot, hogy azok felállittatását 150 frt erejéig eszközölhesse.

Jurányi Győző végül a választmány élénk érdeklődésétől kisérve inditványt terjesztett elő egy az egyesület által szervezendő munkáskönyvtár felallitása iránt.

Rámutatva azokra a mostoha viszonyokra, melyekben nálunk a munkásképzés ügye részesül és ezeknek elszomoritó következményeire, a közjó, a haladás és műveltség, különösen pedig a magyarosodás szempontjából felette kivánatosnak tartja ez intézmény létesitését. Az egyesületünk ezáltal rendeltetésének oly termékeny mezejére lép, mely gazdagon hozza meg áldásos gyümölcseit.

A választmány örömmel fogadta az eszmét, elhatározta, hogy a könyvtár egyéb részeitől elkülönitve munkáskönyvtárt szervez, és ezzel kapcsolatban olvasótermet nyit. A megfelelő helyiség átengedéséért megkeresést intéz a székes főváros tanácsához; a könyvtár kezelése és az olvasóteremben való felügyelet teljesitésére pedig a budai iparossegédek egyesületével lép érintkezésbe.

Kérelem

az árvák karácsonyfája érdekében.

Adakozásra hivjuk fel a nemes-szivü emberbarátokat, adakozásra az árvák sorsa iránt érdeklődő közönséget.

Töröljük le könnyeit a szegény árváknak, kik fájó szivvel emlékeznek vissza azon boldog időre, midőn még szerető szüleik karjai között ünnepelhették a Megváltó születésének magasztos, nagy ünnepét: szent karácsony napját!

Állitsunk nekik karácsonyfát s nyujtsunk ajándékot tőlünk telhetőleg szegény árváinknak! Az emberszeretet melegével töröljük ki lelkökből a keserüség érzetét! Hadd örüljenek ők is a kis Jézus születésének!

A székes fővárosi „Mayer-árvaház“ 75 szegény árva fiu neveléséről gondoskodik; ellátja őket mindennel, neveli, oktatja minden jóra, szépre, hogy felnőve majdan a társadalomnak hasznos tagjaivá legyenek. — A jószivü emberek megemlékezése csak fokozni és erősbiteni fogja szivökben a szeretet és hála érzetét a jótevők iránt.

Adakozzunk azért jó szivvel az árvák karácsonyfájára!

Hálás szivvel fogadunk e czélra bármily csekély adományt is s azt köszönettel nyugtázni is fogjuk. Az adományokat kérjük alulirottakhoz küldeni.

Árvaházunkban a karácsonyfa-ünnepély *f. évi deczember hó 24-én d. u.* 5 órakor tartjuk meg. Tisztelettel kérjük az árvák jótevőit s a mélyen t. közönséget, hogy ünnepélyünkön megjelenni s növendékeinknek ezzel örömet szerezni sziveskedjenek.

Árváinkat kegyes jóindulatukba és szeretetökbe ajánlva mély tisztelettel maradunk.

Budapesten, 1897. évi deczember hó 1-én a Mayer-árvaházi bizottmány nevében.

Kertscher István,
főv. biz. tag, másod-elnök.
I. Gellérthegy-utcza 21.

Somlyay József,
árvaházi igazgató.
I. Városmajor-utcza 31.

Egy jóravaló könyvről.

Manapság, midőn az irodalom mezején szinte gomba módra terem a sok könyv, valóságos hozsannával kell üdvözölni az olyan becses irodalmi terméket, a mely szakitva a sablónszerüséggel, önálló, független eszmékkel, igazán okos, józan tanácsokkal és a mi fő — bátran lép a nyilvánosság elé.

Mert bizony nagy bátorság kell ahhoz, hogy valaki a mai napság nagy hatalmat képező orvosi kar tudományos alapon nyugvó eljárásával szemben felvegye a keztyűt és 224 nyomott oldalon keresztül nyomós érvekkel azt bizonyitsa, hogy minden gyógyitási mód között a természetes gyógymód a legüdvösebb, a legczélravezetőbb.

Ezt teszi Dr. Palócz (Polacsek) Ignácz, a kit Budán is sokan és előnyösen ismernek egyrészt, — mint a Szt. Jánoskórház volt alorvosát, másrészt, mint ügyes és keresett sebészt, a ki több évet töltött el közöttünk, mindazok teljes megelégedésére, akik segitségére rászorultak s a ki kedves és előzékeny modorával társadalmi köreinkben nagy kedveltségnek örvendett.

No, de most megjelent jeles művét, mely „A természetes gyógymód kézikönyve“ czimén jelent meg, nem az ismeretség révén akarjuk kiemelni. Nem a szerzőt tekintjük ez alkalommal, hanem a tartalmat, a melyet nyujtott, s a mely méltó feltünést keltett már eddig is széles körökben.

Bő tapasztalatok, sok tanulmány, éles megfigyelés kellettek e mű megirásához, az kétségtelen. Ha valaki e könyvet figyelmesen átolvassa, lehetetlen, hogy meg ne hódoljon a szerző intenczióinak, melyek egytől-egyig a természetesség követésére vezetik vissza az olvasót.

Könyve valami csodaszerü vegyüléke az eddig alkalmazásban levő összes természetes gyógymódoknak, de a szerző önálló egyénisége s felfogása minden fejezetben hatalmasan kidomborodik s világért sem lehetne ráfogni, hogy idegen tollakkal ékeskednék.

Önálló álláspontját a természetes gyógyitási módra vonatkozólag meggyőző módon és érdekesen fejti ki érdekesen megirt előszavában, valamint a terjedelmes bevezetésben, a hol pálczát tör az orvosi felületesség fölött, mely minden fel nem ismert betegedési esetben a jódkálium alkalmazását véli jónak.

Ennek igazolásául idézi egy hires bécsi orvostanárnak hallgatóihoz nagy páthosszal intézett következő versét:

„Wenn man nicht weiss: wo? wann? warum?
Gebe man Kalium Jodatum!“

„Mintha bizony — mond a szerző — ez a jódkálium olyan ártatlan szer volna! Hisz ez egyike a legnagyobb, legveszedelmesebb mérgeknek egészséges emberre nézve is! Hát még megviselt, gyönge, beteg embert menynyire képes az tönkre tenni! És ez csak ezért szenvedjen, mint valóságos áldozat, mert az orvos nem ismeri, nincs tisztában az ő betegségével?“

Majd alább ezeket mondja: „A természet végzi a gyógyitó működést, az orvosnak pedig kötelessége a természet munkáját elősegiteni“...

Szerzőnek az a czélja, hogy okos orvosi tanácscsal szolgáljon mindenkinek, ha betegségbe esik, hogy a beteg maga is tudjon magán segiteni, még pedig azokkal az ártalmatlan szerekkel, melyeket a természetes gyógyitási mód nyujt. Munkáját három részre osztja; az elsőben az emberi test boncz- és élettanát irja le; a másodikban a természetes gyógymód eszközeinek helyes használatáról szól, mig a harmadik rész az összes betegségeket tárgyalja s a természetes gyógymód eszközeinek miként való használatát ismerteti.

Azok a praktikus utasitások, melyek e könyvben igen gyakran feltalálhatók, nemcsak a szerző sok oldalu tapasztalatairól tanuskodnak, nemcsak bőséges tanulmányairól tesznek tanuságot, hanem őt mint okos, gondolkodó, önállóan vélekedő egyént mutatják be az olvasó előtt, a kiben mint a természetes gyógymód egyik rátermett és hivatott előharczosában bátran megbizhatik mindenki.

Könyve függelékéből megtudjuk, hogy dr. Palócz Ignácz az ő speciális gyógymódjának alkalmazása czéljából a Vámház-körut 7. sz. a diszesen berendezett „Természetes gyógyintézetet“ nyitott, a hol naponként d. e. 10—12-ig d. u. 3—5 óráig történnek a rendelések.

A mily kivánatos a szenvedő emberiségre nézve, hogy ez új gyógyintézet minél többen felkeressék, ép oly kivánatos, hogy jeles könyve minél nagyobb elterjedésnek örvendjen, mert azt valóban mindenki élvezettel és nagy haszonnal olvashatja.

A könyv ára igen diszes állitásban 3 korona, s megrendelhető minden könyvkereskedésben, avagy lapunk utján is.

K. L.

Disztornászás O-Budán.

Az óbudai tornaegylet folyó hó 4-én disztornászással egybekötött tánczestélyt rendezett, mely ünnepélyen a kerület előkelősége részt vett.

A disztornászás az egylet saját csarnokában tartatott s műsora a következő volt:

1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok buzogánynyal 3. Szergyakorlatok.

I. csapat: ló bakkal, vez: Szaffka Manó egyl. műv. II. csapat: magas korlat, vez: Hilbert Vilmos. III. csapat: gyürühinta, vez: Argay Ferencz.

A versenytornászással jutalomdijat nyertek: 1) Barlai Oszkár, 2) Biegelbauer Arpád és 3) Bedők Róbert egyleti tagok.

A növendékek versenyénél 3 növendék nyert jutalom-érmet.

A jutalomdijakat Gergely Jakab elnöki elnök osztotta ki a nyertes versenyzők közt. A disztornászás után tánczestély következett, mely az óbudai „Korona-vendéglő“ összes helyiségeiben tartatott s igen fényesen sikerült. Részt vettek.

Asszonyok: Müller Ignáczné, Stöcker Alajosné, Kaulich Alajosné, Weber Károlyné, Martin Gyuláné, Hilbert Vilmosné, Szende Antalné, Duschek Józsefné, Cristofoli Edéné, Reinprecht Sándorné stb.

Leányok: Prochaska Ilonka, Ligety Kamilla, Wéber Róza, Dániel Stefánia, Szende Vilma, Szende Margit, Nagy Karolin, Ringeisen Ilona, Duschek Margit, Kaulich Fánni, Reinprecht Katicza, Heverle Paula, Varga Ilona stb.

Magyarországot a magyar iparnak.

A mozgalom alkalmából, melyet Matlekovics Sándor dr. v. b. t. tanácsos kezdeményezésére az országos iparegyesülettel egyetértően a székesfőváros legelőkelőbb ipari és kereskedelmi körei inditották uj iparágak meghonositása érdekében, nem lesz talán felesleges, ha a hivatott szakkörök figyelmét egy olyan korára nézve talán fiatal, de már is nagy jelentőségre szert tett iparagra hivjuk fel, mely önmagában is, de meg a magyar bortermelési viszonyokra gyakorolt óriási befolyásánál fogva hivatva van arra, hogy nemzeti megvagyonosodásunk egyik legkiválóbb faktorává váljék. A nagyjelentőségü iparágak alatt a magyarországi franczia módszerinti pezsgőborgyártást értjük, melynek multja ugyszólván mindössze tizenöt évre tehető. Jóllehet ez az ipar nem uj tehát a szó legszorosabb értelmében, a hivatott faktorok megbecsülhetlen szolgálatokat tehetnének az országnak, ha figyelmüket e nagyjelentőségü iparágra is kiterjesztenék. Franciaországban, a melynek évi kivitele 150 millió frankra rug, Németországban, a melynek pezsgőboripara mindössze 20 éves és ennek daczára legutóbb évi kivitele tiz millió palaczk mellett 40 millió márkára rugott, nemcsak a kormányhatalom ismerte fel ezen iparág kiváló nemzetgazdasági jelentőségét, de maguk az illető országok lakosai is kik hazafias kötelességüknek tartják a saját hazájukból származó produktumokat fogyasztani. Ezek a példák eléggé világosan megszabják annak utját-módját, miként kellene az államhatalomnak a szolid franczia módszeren alapuló hazai pezsgőborgyártást a rendelkezésére álló eszközök teljes felhasználásával protezsálnia, a mit megtennie annál is inkább hivatása sőt kötelessége, mivel ezen iparág fellendülése egy egész csomó más iparág — üveggyártás, nádczukor-termelés, cognacgyártás, fonott kosáripar, vignettagyártás, ládagyártás stb. stb — fellendülését vonna maga után, nem is szólva arról a hatalmas fellendülésről, a melyet a magyar bortermelésnek biztositana. Hogy pedig ezen támogatást szolid alapon álló pezsgőborgyáraink mennyire megérdemlik, bizonyitja példának okáért a promontori Louis François-féle gyár, mely tizenegy éve, fenhállása óta, nemcsak a külföldi legelőbbkelő kiállitása első dijainak elnyerésével szerzett becsületet a magyar iparnak, s melynek jó hirnevét hiven őrzi a nagyközönség, daczára más költött franczia nevek alatt dolgozó gyáraknak, a melyek csak arra alkalmasak, hogy a magyar pezsgőborgyártást már itthon is diszkreditálják.

Mondanunk sem kell talán, hogy ezeken a bajokon is a földmivelés és illetve kereskelemügyi miniszeriumok kötelessége volna segiteni szigoru törvényhozási intézkedések hozatala által, a melyek a mig egyuttal lehetetlenné tennék a lelkiismeretlen hamisitók káros üzelmeit, addig más oldalról a reális gyárak boldogulását is biztositanák. Csak nemrég történt, hogy Kramszky Lajos kir. vegyész vezetése alatt a felsőbb borászati tanfolyam hallgatói a promontori François-gyárba ellátogattak, s ott a gyártulajdonos személyes magyarázatai alapján győződtek meg a minden részletében franczia rendszerü gyártási módról. Ugy véljük azonban, hogy a hivatott körök az elismerés ily formájának, bármily megtisztelő legyen is az, az illető gyárra — feladataiknak még nem tettek eleget. Törvénybe iktatott intézkedésekkel kell ez iparnak segitségére sietni s akkor: a magyar ipar csakugyan azzá fog lenni, a mivé tenni akatják: boldoggá.

Azt, hogy „a magyarok nagyon összetartanak“, bebizonyitani pedig a hazafias magyar közönség egyik legszebb és leghazafiasabb feladata leend.

Addig is, mig ez megtörténik, ha uj iparágak alapitása mellett a már meglevőkre is kiterjesztjük figyelmünket, irányitsuk azt első sorban a magyar pezsgőborgyártás felé, mely a hivatottak érdeklődését olyannyira megérdemli.

Tolnay Budapest Évkönyve.

Tolnay Lajos szerkesztése alatt nagyszabásu munka hagyta el a sajtót, mely a mellett, hogy hiteles és megbizható czimtár mindazokat az adatokat, a melyek közéletünkben kiváló fontossággal birnak, lexikonszerüen tárgyalja s igy módot szolgáltat arra, hogy közintézményeink szervezetét, habar csak vázlatosan is, mindenki számára hozzáférhetővé tegye. A mű az I szakaszában a tiszti czimtárban fontosabb közintézményeink négy nyelven tárgyaltatnak, hogy azok megismerését idegen vendégeinknek is megkönnyitse. Egyáltalán a mű négy nyelvü szerkesztésével azt czélozza a mű szerkesztője, hogy hatalmasan fejlődő fővárosunkban az idegen is el tudjon igazodni, s erre alig van alkalmasabb mód, mint a fővárosra vonatkozó összes adatokat magába foglaló czimtár. A II. szakasz a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék hatáskörébe eső összes bejegyzett czégeket (részvénytársaságok, szövetkezetek, közkereseti társaságok és magánczégek) tartalmazza, szintén lexikon szerü feldolgozásban, a mennyiben a czégekre vonatkozó mindazon adatokat közli, melyek a közéletben fontossággal birnak. A III szakasz Budapest telekkönyvének van szánva, mely kimeritő adatainál fogva (helyrajzi szám, betéti szám az ingatlan körülirása, a telek fekvése — utcza és házszám — térmérték és a telek tulajdonosának neve) egymagában áll az egész kontinens czimtárirodalmában. A telekkönyvi rész adatai ugy vannak összeállitva, hogy bármily ingatlan a telekkönyvi, helyrajzi szám és név után is rögtön megtalálható. Érdekes táblázatokat találunk a könyvben, melyek a dülők német neveit s azok magyarázatát tüntetik fel, hogy a főváros németajku lakossága rászokjék a magyar elnevezés használatára. A IV. szakasz a székes főváros lakjegyzéke a túlnyomóan fölösleges czim mellőzésével, az ipar és kereskedelem érdekeinek megfelelő adatok felhasználásával van összeállitva. Az V. szakasz felöleli a székes főváros és környéke területén levő összes önálló foglalkozással biró egyének jegyzékét az egyes foglalkozások betüsoros rendjében, és pedig magyar, német, franczia és angol nyelven. Ez a rész leginkább hozzájárul ahhoz, hogy székes fővárosunkban minden idegen tájékozhassa magát s a műnek ezt a részét bizonyára megelégedéssel fogadják kereskedőink és iparosaink, a kiknek az érdekeit közvetlenül szolgálja. A minden részben nagy szorgalommal és helyes érzékkel szerkesztett munka a Tolnay könyvkiadóvállalat életrevalóságát bizonyitja, mely a könyvet a Robicsek féle könyvkereskedés közreműködésével adta ki a czimtár-irodalomban eddig szokatlan pompás diszkötésben. A több mint 1600 oldalra terjedő könyv ára 8 frt.

Jubiláló iskola.

Mult számunkban jeleztük, hogy a II. ker. közs. polg. leányiskola decz 5-én üli fennállásának 25 éves jubileumát, hogy ez mennyire sikerült, tudositónk a következőkép számol be:

Az ünnepély hálaadó isteni tisztelettel kezdődött, melyet a kerület érdemes plébánosa Dömötör Gedeon rendkivüli fényes segédlettel végezett. Az ünnepély másik része az intézet tágas termében folytatódott, mely ez ünnepélyen zsufolásig telt meg és ha igaz az, hogy Orpheus, zenéje által annyira tudott hatni, hogy még a kövek is tánczoltak; itt ez ünnepélyen még a falak is sirtak, harmatoztak azon örömkönnyektől, melyeket a jelenvolt szülők és érdeklődők eltelve a megelégedéstől, ejtettek.

Az ünnepély az intézet növendékei által énekelt Hymnussal kezdődött, melyet az intézet kipróbált tanára Gyulay Elek dirigált, majd dr. Verédy Károly tanfelügyelő rövid vonásokban vázolta azt a kulturmissziót, amelyet ez intézet betölt. Utána Kozma Gyula ez intézet igazgatója vázolta azt a küzdelmet, amelynek révén ez az iskola arra a magaslatra emelkedett, amelyen jelenleg áll.

Morlin Emil dr. minist. osztalytanácsos Wlassics Gyula kultuszminiszter üdvözletét tolmácsolta, s kifejtette, hogy ez ünnep nemcsak az iskolának, hanem mindnyájunknak öröme, akik csak a tanügy terén tevékenyek. Rózsavölgyi Gyula tanácsos a székes főváros nevében mondott igen hatásos beszédet. Ezek után a mostani növendékek nevében Péter Berta IV. b) oszt. tanuló, — a női kereskedelmi tanfolyam nevében Szakkay Rózsa, — a volt növendékek nevében megható volt Hauszmann Sándorné úrnő szépen átgondolt s költői nyelven tartott üdvözlő beszéde. A szülők nevében igen szellemesen Lithvay Mátyás kir. táblai biró, — a női keresk. tanf. tanari testülete nevében dr. Körömy Árpád felső keresk. isk. tanára volt tanárok nevében Lengyel Sándor felső keresk. igazgató, — az Orsz. polg. isk. Tanáregyesület nevében Lád Károly egyesületi elnök mondtak hatásos üdvözlő beszédeket. Ezek után az intézet növendékei Gyulay Elek enektanár átiratában mindenkinek legnagyobb megelégedésére — közkedveltségü népdalokat énekeltek.

Most következett Varadi Antal „Virágos kertben“ cz. alkalmi ódája, melyet Török Irma az intézet volt növendéke és a nemzeti szinház művésznője, valóban virágos kertben adott elő, körülveve az intézet növendékeitől, — mint megannyi rózsa bimbóktól, kik között Török Irma mint maga egy rózsa kellemes előadásával elbajolta az egész hallgatóságot. Utána Heger Lujza szinten az intézet volt növendéke, jelenleg Kassan felsőbb leányisk. tanitónő, Rigoletto phantasieben Liszt Ferencztől zongorán technikai müveszetet mutatta be. Majd Abrányiné-Weiu Margit az intézet volt növendéke jelenleg a m. kir. opera művésznője két franczia dalt énekelt, a melyeket a közönség kivánatara meg egy népdallal is meg kellett toldania. Payr Olga okl. hegedümüvésznő volt tanitványunk Tarnini Ördögtrilla-szonatájában müveszetének legmagasabb fokát mutatta be, zongoran dr. Anderkóné-Kronich Melania felsőbb leányisk. tanitónő kisérte. Itt megjegyezzük e szerzeménynek története az, hogy a müvésznek álmában megjelent az ördög, a ki azt mondotta, hogy akkor tarthatja magat müvésznek, hogy a mit ő neki eljátszik, azt utána játsza. Tartini ez álom hatása alatt irta e darabot es Payr Olga müvészi játeka az ördögöt hatalmasan legyőzte, mi által meltán kiérdemelt frenetikus tapsokat aratott. Ezutan Haypál Benő intézeti tanár kellemes és érczes hangjával énekelt néhány magyar dalt, mire az ünnep a Szózat eléneklésével véget ért. Delutan 2 órakor az ünneplő társaság a „Budai polgári körben diszlakomára gyült össze, a melyen dr. Verédy Károly tanfelügyelő és Rózsavölgyi Gyula tanácsnok is résztvettek. Az „Étlap“ következő volt: Leves: metelt tésztával. Hal: fogas és tok, Chambord-módra. Becsinált: vesepecsenye, Colbert-modra. Sültek: Pulyka és stájer-kappan, évadsalata és vegyes befőtt gyümölcs, Pészta: káposztás rétes, Csemege: Parfait, czukrász-sütemény gyümölcs, sajt, kávé. Korona sör Badacsonyi fehér- és burgundi vörös borok. Ebed alatt czigánybanda játszott, az első köszöntőt Kozma Gyula igazgató a királyra mondotta, a mire a zenekar a Hymnuszt játszotta, aztán Haypál Benő a cultusminisztert és dr. Verédy kir. tanfelügyelőt éltette. Dr. Körömy Árpád a főpolgármestert és polgármestereket, Laub hitoktató a fővárosi tanácsot s annak jelenlegi képviselőjét Rózsavölgyi Gyula tanügyi tanácsnokot, Balásy Dénes a közreműködő müvésznőket, Dr. Nagyőszi Ferencz a kerület nagy érdemü képviselőjéről, dr. Darányi miniszterről — a ki az ünnepélyen a fővárosból való távolléte miatt nem vehetett részt — meleg szavakban emlékezvén meg, élteti Rupp Zsigmondot mint házigazdát és Kollár Lajost mint a kerület egyik vezérférfiát. Hajnal Márton az intézet első tanárait és a

társiskolák képviselőit, Hampel Sándor, az igazgatót és a tantestületet, Rózsavölgyi Gyula tanácsos a budai polgárokat. Felköszöntőket mondottak még Freyberger Pal, Póra Ferencz és Kollár Lajos. Utóbbi főleg Kozma igazgató tevékenységét aposztrofálván reá üritette poharát. Ebéd után a fiatalság tánczra perdült és este 8 órakor mindenki kellemes emlékkel tért haza.

Az ünnepélyen tartott beszédeket gyorsirói feljegyzések nyomán — Kozma Gyula ünnepi beszédjétől eltekintve, melyet következő számunkban fogunk közölni — a következőkben adjuk:

Első sorban is dr. Verédy Károly kir tanfelügyelő magvas és hatásos megnyitója ez:

Igen tisztelt ünnepi gyülekezet

Méltóztassanak, megengedni, hogy a szeretet családi ünnepélye alkalmából szivemből lelkemből üdvözöljem mindnyájukat, kik jelenlétükkel ez ünnepélyt emelni és megrögziteni szivesek voltak.

Családi ünnepet ülünk A kegyelet szólal meg, a midőn Magyarországon aránylag hosszu pályafutását ünnepeljük meg ez intézetnek. Alapitása nemzeti fellendülésünk alkotmányos szakába esik, a midőn egy hosszu szünet után nagy szellemek tevékenysége uj életet keltett ebben a hazában és ezen életet keltő tevékenység folytán hazánknak különösen városi góczpontjain egy nagy eszmével foglalkoztak: jobbakká, nemesebbekké, okosabbakká akarták nevelni a leendő anyákat. A művelődés a kultura érdekében annak egyik eszménye mellett egy lánglelkü férfi szállott sikra Ez volt ezen iskola szellemi megteremtője: Csengery Antal. Ő volt az, a ki egyik beszédében kijelentette, hogy Magyarországon semmi sem megy a fejlődés törvénye szerint. Mig más állam társadalmi fejlődése folytán szervezi kereskedelmi iskoláit, nálunk először kereskedelmi iskolát kellett csinálni, hogy legyen alkalmas kereskedelmünk. Mig másutt a vagyonos polgárság nemzeti érzülete szólitotta életre a közmüvelődési hajlékokat, a tanintézeteket, addig nálunk először iskolákat kellett állitani, magasabb fokú női iskolákat, hogy ezen hazában mindenütt a nőnevelést biztositsák és növeljenek a jövőre. Azokat a harczokat, melyeket mind átéltünk, melyeket a vezérférfiak ezen iskola érdekében önzetlenül vivtak, inkább a tapintat és megalkuvás, mint a gyors hóditás eredményének tekinthetjük. A polgári leányiskola terfoglalása sem ment könnyen, de azok a kik a nőnevelés érdekében sikraszállottak, meg voltak győződve arról, hogy az igaz ok elvitázhatatlan. Ezen küzdelem fokról-fokra erősödött Fájdalom nagyon sokan kidőltek mellőlünk, kik most ezen intézet győzelmét láthatjuk. Ezen kis iskolánk fokról-fokra emelkedett és habár nem mutathat fel országos jelentőségü tényeket, de szolgálatokat tett a hazának és a fővárosnak s ezek a szolgálatok lehetővé tettek azt, hogy ma ez a városrész szivében, lelkében magyar Az idegen szó elhangzott; a lakosság tisztán a magyar kultura után törekszik s tanáraink tanitásai valóban termékeny földbe kerültek.

(Folytatása következik.)

Körlevél.

A folyó évi november hó 1-én kelt körlevél kapcsán, a melylyel a budai polgári kőr t. tagjai arról értesittettek, hogy *a kör 25 éves fennállásának jubileuma szombaton, f. évi deczember hó 18-án* fog megtartatni, a t. tagtárs urakat ezuttal különösen a következőkről van szerencsém értesiteni

1 *Az ünnepi közgyülés* az emlitett napon *délután 6 órakor fog a kör termében* (II Főutcza 10.) megtartatni. és pedig a következő napirenddel:

1. Rövid elnöki megnyitó beszéd
2. Ünnepi beszéd, elmondja *dr. Buday József* tagtárs ur.
3. A kör 25 éves történetéről megirt monografiának kiosztása.

II A közgyülést a ½9 órakor tartandó *diszvacsora* követi, mely vagy a kör helyiségében, vagy pedig élénkebb részvétel esetén, a „Fáczán" nagytermében, esetleg más alkalmatos helyiségben rendeztetik.

Felkéretnek mindazon tagtárs urak, kik ezen diszvacsorán résztvenni szándékoznak, ebbeli szándékukat a kör komornyikjával legkésőbb *f évi deczember hó 15 ig* (esti 6 óráig) tudatni sziveskedjenek, hogy a jelentkezők számához képest a vacsora helyisége még idejekorán végleg megállapitható legyen.

A mennyiben a vacsora a kőr helyiségében tartatnek meg, — a jelentkezőknek elhelyezése a nagy és kisteremben az ismert módon, a megfelelő teritők bárczák előleges kiszolgáltatása mellett és a jelentkezés sorrendje szerint fog megtörténni

A helyiség végleges megállapitása a kör hirdető tábláján, valamint a hirlapok tján is közzé fog tétetni.

A jelentkezés alkalmával előre lefizetendő teriték ára: személyenként 3 frtot teszen, mely összegben a czigányzene dija és a borok ára is, (egy palaczk pezsgő két személyre számitatván) bennfoglaltatik. Egyéb italok külön fizetendők

Felkérem az igen tisztelt tagtárs urakat, miszerint ezen szép ünnepélyünkön és pedig, ugy a közgyülésen, valamint a diszvacsorán is, minél nagyobb számban résztvenni sziveskedjenek.

Kelt Budapesten, 1897. évi decz. hó 5-én.

Hazafiui üdvözlettel

Rupp Zsigmond,
a „Budai Kör" polgári elnöke.

— **Kérés.** **Azoknak, kik előfizetéseikkel az 1897-ik évre tartoznak, utalványokat küldöttünk, kérjük a hátralékok szives beküldését.**

Különfélék

— **Árvák karácsonyfája.** Más helyen is közöljük a Mayer árvaház igazgatójának felhivását. A kitünő igazgató mindent elkövet, hogy az árváknak valódi otthona legyen és ebből az otthonból ne hianyozzanak az örömök. A jó szivü emberek szeretetébe ajánljuk ezt a felszólitást. . . E helyen megjegyezzük, hogy a Mayer árvaházban jelenleg üres hely nincs és ujabban a következő árvákat vettek fel: Mandl Lajos, Benk Károly, Mayer Lajos, Váncsa János, Sztolár Dezső, Enyingi István, Hampel József, Fillinger Ferencz, Erőd Géza, Füller József, Füller Ferencz, Iván Andor, Paál Béla.

A budai Vigadó ügye A székes fővárosi pénzügyi bizottmánya ugy, se akarja dülőre vinni a budai Vigadó ügyét; mert egy kis költség-többlet mutatkoznék az epitkezésnél, abból tehát azt következteti, hogy ejtessék el egészen ez a kérdés; a budaiaknak ugy sincs szükségük Vigadóra Ez a merev ellentállás s a budai részeknek különben is minduntalan háttérbe szoritása felháborította a fővárosi köztörvényhatósági bizottság budai képviselőit s ezért mind a három kerületből e hó 10-én értekezletre gyültek egybe a budai polgári kaszinó helyiségében s dr. *Országh* Sándor elnöklete alatt megbeszélték ama teendőket, melyekkel a Vigadó létesitésének ügyét előmozdithatják. *Rupp* Zsigmond biz. tag lelkes beszédben meggyőző érvekkel bizonyitotta be, hogy a Vigadó felépitését, melynek létrehozását a törvényhatóság közgyülése már évekkel ezelőtt kimondotta s e határozatot a belügyminister is jóváhagyta, nemcsak szórakozási szempontok, hanem egyéb kulturális és társadalmi érdekek is elodázhatlanul szükségessé teszik. Elhatározták ennélfogva, hogy tömören összetartanak mind a három kerület biz tagjai s ügyüknek iparkodnak megnyerni a pesti oldalon levő képviselőket is. Rövid, tartalmas emlékiratban közölni fogják minden biz. taggal a Vigadó létesitése mellett felhozható érveiket. Az emlékirat szerkesztésére dr *Kollár* Lajos, a közgyülésen való felszólalásra pedig *Rupp* Zsigmond biz. tagokat kérték fel, köszönetet mondván Országh Sándornak az értekezlet egybehivásáért s Rupp Zsigmondnak remek, szép előadásáért. — Kedélyes vacsora követte az értekezletet, melyen Országh Sándor, Rupp Zsigmond, Hámpel Sándor, Freyberger Pal s mások mondtak lelkes felköszöntőket, hangoztatván a három kerület biz. tagjainak minél gyakoribb összejövetelét.

— **Családi ünnepély.** Lélekemelő szép ünnepély folyt le mult hó 30 án — Andrásnapjan — a főv. községi szeretetházban. E napon ünnepelték ugyanis meghitt családi körben az intézet érdemes igazgatójának: *Szőts András*-nak a neve napját. Az ünnepély első része a növendékek és a tanitó testület körében folyt le, a hol a szeretet és ragaszkodás jeleivel halmozták el az ünnepelt igazgatót, majd fényes vendégség következett, hol szivből fakadt lelkes felköszöntőkben éltették a derék házigazdát. A sikerült lakomán jelen volt többek között a II. ker. köztiszteletben álló városbirája: *Hámpel Sándor* is.

— **Szakszerű előadások.** F. hó 1-én *Rácz Sándor*, szőllő- és boraszati felügyelő és *Serfőző Géza* szakszerű előadásokat tartottak a közeli Szent Endrén. Rácz előadása a szőllők felujitásáról szólott s mindvégig érdekes és tanulságos volt, nemkülönben Serfőző előadása is, ki az állattenyesztés köréből meritette anyagát Az előadásokat igen sokan hallgatták a pomázi járáshoz tartozó községek lakói közül.

— **Karácsonyfa.** A békásmegyeri óvoda felügyelő bizottsága f hó 5 én *Tuold Béla* nyug. főszámtanácsos elnöklete mellett ülést tartott, melyen elhatározták, hogy az óvodai gyermekek részére karácsonyfát állitanak.

— **Elveszett tervek.** A II ker Pontyutczában emelendő uj iskola épitését a székes főváros tanácsa már régebben kimondotta s az ehhez szükséges telkeket már 1895-ben birtokába vette. Azóta ez az épitési ügy folyton huzódott. A vizivárosi iskolaszéknek a polgármesterhez intézett sürgető felterjesztésére végre megbizta a tanács a mérnöki hivatalt a tervek elkészitésével. A tervek el is készültek s most arról nyertünk értesitést, hogy a tervek utközben a szolga táskájából *elvesztek*. Csodálatos, hogy mennyi akadály gördül e közszükséget képező iskola épitése elé Mint hirlik, most a II. ker. bizottsági tagok értekezlete tette magáéva ezt az ügyet és sürgősen felir a polgármesterhez az épités gyors foganatositása ügyében.

— **A budapesti (budai) tornaegylet** tartotta Attila-utczai csarnokában ez évi disztornázását. Mint minden évben, ugy ezuttal is nagy érdeklődést tanusitott a budai elite-közönség ez ünnepély iránt A disztornázás a szabad gyakorlatokkal kezdődött. A közönség különösen elismeréssel volt a régi buzgó tornászok, ugymint Belházy főerdőtanácsos, Ferencsich igazgató, dr Czölder jogtanácsos, Demény postaigazgató, Stolp, bankfőtisztviselő, Weitstein kir. táblai biró stb. mutatványai iránt. Ezután szertornázás következett négy csapatban. Majd a sorokból 10 tagból álló mintacsapat vált ki, mely a hosszában állitott magas korláton rugódeszkával sok szép és nehéz gyakorlatot mutatott be. Ezután a száz gyakorlatból álló iskolatornázás következett, melyben a tornászok a fokozatos haladást bemutatva, részint egyenkint, részint párosan és hármasával vettek részt. Utolsó pontja volt az ünnepélynek a versenytornázás. Az első dijat, a nagy ezüstérmet szabatos gyakorlataival *Brunhuber* Béla, és a másodikat, a kis ezüstérmet Rupp Jenő nyerte a kiket Kollár Lajos kir. tanácsos, elnök szivélyes szavakban üdvözölt. A disztornázás 9 órakor ért véget. A tornászok mindannyian az egyleti egyenruhában (piros ing, kék öv, fekete nadrág) jelentek meg. A közönség eltávoztával a tornacsarnokban társas va-

csorához teritettek, melynél az igazi magyaros jókedv soká tartotta együtt a társaságot.

— **Választás után.** A II. kerületben ujonnan megválasztott törvényhatósági bizottsági tagok, póttagok és kerületi választmányi tagok üdvözlésére a budai polgári kör helyiségeiben f. évi deczember hó 9-én este 1/2 9 órakor sikerült társasvacsorát rendeztek, — melyen igen sokan vettek részt s melyen mindvégig derült hangulat uralkodott.

— **Kossuth szobor.** — Stoklasz József fiatal szobrász művész *Kossuth Lajosnak* férfikorabeli igen sikerült mellszobrát készitette el. A szobrot Gellérthegy-utcza 15. szám alatt levő műtermében nagyon sokan nézték és nézik és dicsérik.

— **Pilis hegyvidéki szegény gyermekekért.** Derék turistáink, kik hegyvidékünk ismertetése, megkedveltetése érdekében nyáron oly fáradhatlanok, Deczember hó 4-én a Nemzeti szálloda termeiben a Pilis-hegyvidéki szegény iskolásgyermekek felruházására hangversenyt és tánczmulatságot rendeztek, mely szépen jövedelmezett az emberszeretetre való és a magyarosodást is előmozditó czélra.

— **Népszerü felolvasások.** A budapesti népszerü felolvasó társaságban *Stipanics Elek* dr. *A fertőző betegségekről* érdekesen és szakavatottan értekezett. Deczember 16-án *Győry Ilona* tart felolvasást a *Korjellemző nő alakok* czimen, melyre nagyon sokan készülnek, mert a jeles irónő a legjobb felolvasók egyike. Az előadások minden csütörtökön 5 órakor d. u. kezdődnek.

— **A társaságból.** Az első hazai takarékpénztár budai fiókjának ujabb idő óta *Vidats Dezső* a pénztárnoka, ki mint értesülünk, Budára telepszik. A közélet és társaság egy lelkes taggal számosodik, kinek tehetsége és fenkölt gondolkodása előnyére válik minden társaságnak.

— **Egyesülés.** Budafoki levelezőnk irja, hogy a hazai gyár ipar egyik tekintélye Haggenmacher Henrik a kőbányai királyserfőzővel egyesiti gyárát, a mi az ő jó gyártmányainak kelletét még jobban biztositja.

— **Személyszállitó vonatok megállásának megszüntetése Esztergom csavargőzös megállóhelyen.** A csavargőzös meneteknek Esztergom város és Esztergom csavargőzös megállóhely között f. évi november hó 30-ával történt megszüntetése folytán a budapest marcheggi vonalon közlekedő személyszállitó vonatok ezen megállóhelyen további rendelkezésig nem állanak meg és ugyanezen okból e vonatokhoz Esztergom városra szóló közvetlen menetjegyek sem adatnak ki. *Az igazgatóság.*

— **Franczia zászló alatt.** Ritka világlátott Mihályi Béla nyerges-ujfalusi hazánkfia. Mint franczia gyarmathódító légionárius bejárta a világot harczolva vitézül. Kalandos utleirását 100 füzetben (egy füzet ára 10 kr.) most adja ki tanulságosan szeret olvasni szerezze meg a Franczia zászló alatt czimü művet, a mi igen élvezetesen van irva.

— **Értesités.** Budapest és Budafok közötti helyi hajózás beszüntetése folytán Budapest keleti pályaudvar és Budafok között a hajózás szünete alatt közlekedő Budapest keleti pályaudvarról délelőtt 10 óra 30 perczkor induló Budafokra délelőtt 11 óra 15 perczkor érkező 1026 és Budafokról délelőtt 11 óra 30 perczkor induló és Budapest keleti pályaudvarra délután 12 óra 20 perczkor érkező 1025 számu vegyes vonatokat f. hó 27-től kezdődőleg a hajózás szünetének tartamára forgalomba helyezzük. *A m. kir. államvasutak üzletvezetősége.*

— **A budai vizmü kibővitése.** A középitési bizottság mai ülésén tárgyalták a duna jobbparti (budai) vizmü és vizvezetéki csőhálózat megbővitésének általános tervét. A terv szerint a terület kilencz zónára lesz felosztva, a mikbe be lesz foglalva Ó Buda, Ujlak, Tabán, Vár, Krisztinaváros, Kis-Svábhegy, Lipótmező, Felső-Sashegy, Gellérthegy, Alsó-Farkasvölgy, Orbánhegy Kutvölgy stb. A keresztülvitel fokozatosan történnék. A költség egyelőre 510 000 frt. A Kelenföldnek vizzel való ellátása 140.000 frtot fog igényelni, a Zöldmál és Csatárka dülőké pedig 132.000 frtot. A budai összes vízmüvek végleges költsége 2,756.000 frtra rug. A tervekhez szükséges fölvilágositásokat Kajlinger Mihály vizvezetéki igazgató adta meg, s aztán Nagy Dezső azt az aggodalmat fejezte ki, hogy akkor, ha a káposztásmegyeri átvezetett vizet fölvive a Gellérthegyre, innen látják el a Kelenföldet, a mostani csővezeték nem birja meg a vizszállitást. Sokkal helyesebbnek tartaná tehát, ha a Kelenföld részére a budai oldalon alakitanának külön vizmüvet s a pesti oldalról való vizszolgáltatás csak ideiglenesen történnék. Kajlinger Mihály kifejtette, hogy — különösen pénzbelileg — sokkal előnyösebb, ha a Kelenföld ellátása a tervezet szerint történik, annál is inkább, mert ennek a területnek a fejlődése csak fokozatosan fog végbemenni s igy fölösleges lenne a külön vizmü alkotása. Nagy Dezső azt kivánja, hogy az elaborátumot terjesszék a tanácshoz, a végett, hogy ennek a tárgyalása végett ujra hivják össze a vizmüvek épitésére felügyelő bizottságot. A bizottság ezután fölkérte Nagy Dezsőt, hogy a vizvezetéki igazgatóval együtt vegye át a terveket s aztán referáljon az eredményről. — Hozzájárultak ahoz, hogy — Ziegler Nándor vásárcsarnok igazgató előterjesztéséhez képest — a központi vásárcsarnok mögötti szezon-piaczot kikövezzék. — A tanács véleményt kér a bizottságtól, az iránt, vajjon a Kálvin téri szökőkutnak télen át fabódéval történő beburkolását nem lehetne-e mellőzni. Arnstein Henrik határozottan ellene van a beburkolásnak, mert az az egész teret elcsufitja. Nagy Dezső is azt a véleményét nyilvánitja, hogy a szökőkut szobormüveit a beburkolással legföljebb egy pár évtizeddel lehet tovább tartani s igy a megbotránkoztató bedeszkázást mellőzni kell. Ehez a fölfogáshoz a bizottság egyhangulag hozzájárult.

A Petőfi dombormü. A márczius 15-dikének közelgő 50 éves örömünnepe alkalmából megszerzendő remek Petőfi dombormü költségeire Trencsén vármegye hazafias közönsége 50 frtot szavazott meg. Az eddig begyült összeg 560 frt, a mihez járul még a Jókai Mór, a Petőfi dombormü bizottság diszelnöke által felajánlott 50 frt. A bizottmány által közzétett kimutatásokban eddig csak két budai nevet pillantottunk meg, hazafias áldozatkészségü koszorusunkon, a budaiak büszkeségén kivül a méltán köztiszteletben részesülő, minden hazai közügyet áldozatkészen támogató dr. Orbay Antal ur nevét, a ki 10 frttal járult az ügyhöz. Eddig egyetlen budai egylet, asztaltársaság, kaszinó sem szerepel a napilapokban közzétett kimutatásokban. A hazafias adományok a Petőfi dombormü bizottság pénztárnokához dr. Farnady József úrhoz (Kossuth Lajos-utcza 3.sz.) küldendők. A szobor árán felül begyülendő fölösleg a kiváló sikerrel működő Petőfi társaság alaptőkéjének gyarapitására van szánva.

— **A Budai Muzeum.** Ennek a nagy hézagot pótolni hivatott közintézménynek az eszméjét lapunk vetette fel elsősorban. Örvendünk, hogy az ez ügyben közzétett szózzatunk illetékes körben visszhangra talált. A *Budai Könyvtár Közlönyének*, mely *Jurányi* Győző szerkesztésében jelenik meg, most megjelent száma csaknem egészen e közintézmény felállitásának az eszméjével foglalkozik. Lelkes szózatot intéz Buda és Vidéke társadalmi köreihez; szépen domboritja ki ebben azokat az intenciókat melyek a Budai Muzeum felállitását szükségessé teszik. A Budai könyvtár-Egyesület ebben a kérdésben dicséretre méltó jó példával jár elől, a mennyiben hazafias nagy munka megkezdésére készséggel vállalkozik. Méltán elvárható tehát, hogy vállalkozásában minél több oldalról jövő támogatásra találjon. — Az emlitett közlöny tartalma egyébként is teljesen kielégitheti az igényeket. Kis terjedelme daczára élénk és változatos s ügyes kézre való. Hű tükrét adja a derék egyesület sok oldalos munkásságának, ismeretei azokat az okos terveket, miknek keresztülvitelére az egyesület a közel jövőben törekszik, s a melyek közül különösen kiemelkedik egy *munkáskönyvtár* felállitásának az eszméje, valamint az egyesület tagjai által 1900 ban rendezendő *párisi kirándulás.* — Kivánjuk, hogy ez a kis közlöny a Budai Könyvtár-Egyesülettel együtt folyton gyarapodjék s minél előbb kivivhassa mindazokat az eredményeket, melyekért oly nemes kitartással küzd és jó példával lelkesit!

— **Eljegyzés.** Almássy György Budapest, II. kerületi államrendőrségi kapitány eljegyezte Zelinka Alajos törvényszéki irodavezető gyámleányát, Terézt.

— **Közgyülés.** A budai asztaltársaságok egyik legtevékenyebbje *„A jó akarat"* asztaltársaság közgyülését a Radvaner-féle vendéglőben tartja November 30-án volt az évforduló ünnep, melyen Fantusz Mór elnök és Weisz József titkár szép beszédeket tartottak.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— **Elokelő családok leányai számára nyitott krisztinavárosi műszabászati iskolában még két növendék felvétetik.**

Hus-üzlet. Páll Gyula mészáros és hentes mester II. Lánczhid-utcza 7-ik szám jó árukkal pontos kiszolgálással naponként mindinkább bebizonyitja azt, hogy a közönség teljes bizalmára és pártolására méltó.

— *Vendéglő átvétel.* — Zafourek Ferencz átvette a Fleischer-féle vendéglőt II. Batthyányi utcza 35. Az uj tulajdonos fokozni fogja a régi hirnevet és kitünő borokat mér, melyek jóságáról már is sok látogatója tesz tanubizonyságot. Tessék megpróbálni.

— Olvasóink figyelmébe ajánljuk a mai számunk hirdetési rovatában levő Szabó Lajos fiatal törekvő füszer bor és csemege üzletét, a hol előzékeny kiszolgálás mellett a hirdetésben megjelölt árukon kivül a legfinomabb rum bor és tea kapható. Fa és poroszszén raktára van, minden megrendelés házhoz szállittatik.

— **Kiadó lakások: Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzékét adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadólakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.**

— *A hazai tejtermékek* legjobbja a fogarasi csemegesajt mindenütt kapható. Főraktár: *Lő wenstein M.* cs. és kir. udv. szállitónál. Főüzlet: IV., Vámház-körut 4. a közp. vásárcsarnokkal szemben. Fióküzlet: IV., Kishid-utcza 7.

— *Uj tulajdonos* A jó hirü Pfanzelt-féle kávéházat *Pösch József* vette át, ki többféle ujitással akarja a közönséget meglepni, s mindent elkövet, hogy ez a hely mint eddig ugy ezután is kellemes szórakozásokat nyujtson.

— Karácsonyi és ujévi vásárlásokra a budai iparosokat és kereskedőket melegen ajánljuk.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő
mindszenti **ERDÉLYI GYULA**
Szerkesztők: Koncsek Lajos, Henszler László.

Lakások, boltok.

Buda egyik legélénkebb forgalmi helyén, a társaskocsi, valamint a villamos vasut közvetlen közelében, teljesen ujonnan épült házban

1898. május hó 1-ére

igen szép, kényelmesen berendezhető és olcsó **lakások** valamint **bolthelyiségek** bérbe adandók.

Bővebb felvilágositás II. ker. Csalogány-utcza 53. sz. alatt szerezhető.

Mélyen tisztelt Uram!

Egyetértve és vállvetve nagy czélokat lehet elérni. Elhanyagolt Budánk és vidéke csak abban az esetben érheti el a várt és megérdemelt fejlődést, ha ki-ki eréjéhez képest részt vesz abban a munkában, mely e czél elérésére folyamatban van.

Kell lenni egy központnak, hol a résztvevők beszámolnak, irányt adnak, inditványoznak, nyilvántartanak. Ez a központ ma már a **„BUDA és VIDÉKE"** mely közé nevezetes, befolyásos emberek csoportosulnak s melynek közleményeit a kormány és hatóság nem csak figyelemmel kiséri, de meg is hallgatja. A ki a lapot olvassa, az belátja, hogy ez az állitás nem tulzás

Sajnáljuk, hogy mélyen tisztelt uram még mindig nem vesz részt a **„BUDA és VIDÉKE"** pártolásában és szellemi megerősitésében, mit pedig kiváló helyzete, állása és tekintélye és saját érdeke megkivánna.

Tisztelettel kérjük, sziveskedjék a magyarosságért is küzdő és a magyar egylet által melegen ajánlott **„Buda és Vidéke"**-re előfizetni és azt szellemi közreműködésével támogatni, ismerősei között terjeszteni.

A „Buda és Vidéke" előfizetésének ára:

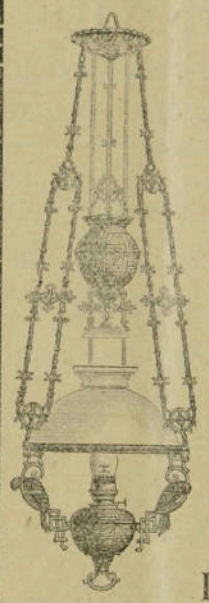
Egy évre	—	—	6 frt.
Fél évre	—	—	3 „
Évnegyedre	—	—	1 „ 50 kr.

Szerkeszti *Erdélyi Gyula*. Kiadóhivatal: Budapest, I. Városmajor-u. 28. sz. alatt.

A „Buda és Vidéke" terjesztésére alakult bizottság.

Hirdetések
felvètetnek
a kiadóhivatalban.
II., ker. Városmajor-utcza 28.

Ezredéves országos kiállitás: diszoklevél

MAGY. FÉM- ÉS LÁMPAÁRUGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
Budapest-Kőbánya.

Petroleum lámpák
a legegyszerübb kiviteltől a legpazarabbig.
HERRMAN M.-féle
szab. villamlámpák.
a létező legjobb petroleumlámpa.
Stylszerű ujdonságok.
Unikum lámpa
a legczélszerübb használati lámpa.
Fém- és diszmütárgyak.
Valódi
király-olaj
a legjobb biztonsági petroleum,

RAKTÁRAK BUDAPESTEN
V., Gizella-tér 1. szám. és Király-u. sarkán.
VI., Teréz-körut
VIII., Üllői-ut 2. sz., a Kalvin-tér sark.
X., Jászberényi-ut.
Pozsony, Lőrinczkapu-u.
Kolozsvár, Hid-utcza 20.

Legujabb
divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, divatárukból nagy raktàr ugy férfiak mint hölgyek részére
özv. Schwartz Józsefné
kalapkereskedőnél
Budapest, (Budán) I., Alagut-u 5.

Szálloda a söröskocsihoz.
Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.
Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan borok kimérése. — Pontos kiszolgálat.
Kanizsai sör.
Galambos U. vendéglős.

Cseh kesztyü helyett vegyük inkább a magyart! Mert a külföldi áruért adott pénzzel idegen ország jólétét emeljük, magunkat pedig szegényitjük. Kesztyüseinknek **a székesfővárosi állami kesztyüvarró telepen** varratott, s a telepnek saját számlára előállitott kesztyüi mind magyar czimerrel és Sz. A. K. T. betükkel vannak megjelölve.

Téli kura
rheumatikus bajok, csözvény, neuralgiák, ischias stb. ellen a
Szt. Lukácsfürdőben
Budapest.
A szállodák és fürdők egy épülettömböt képeznek. **Minden helyiség jól fütve van.** Meghülés kizárva. **Nagy kénes iszapfürdő** Külön fürdők. Douche, Massage stb. Felvonó a vizben. Lift. **Lakás és teljes ellátás hetenként (közepes ár 25 frt.)** Prospectust küld az
igazgatóság

Valódi ó-borok
hordókban és üvegekben üzletváltoztatás miatt jutányosan eladók.
Közvetit a Buda és Vidéke kiadóhivatala.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest
Párizsi
társaskirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesités
kapható
HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

1897. idényre.
Elismert legujabb divatu Imperial és Duplex kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményü férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Hatóságilag bejegyzett
Női ruha divat-terem,
szabászati- és varró-tanintézet.
Budapest, II., Retek-u. 49. sz.
Alapos oktatás nyerhető szabás és varrásban kedvező feltételek mellett rövid idő alatt. — Ugyszintén a legujabb angol divat szerint, ruhák elkészitését elfogadjuk. — Mérték szerinti szabásminták kaphatók, megrendelésre vidékre is küldünk. — Vidéki tanitványokat teljes ellátásra elfogadunk. Hatóságilag bejegyzett Női ruha divatterem szabászati és varró tanintézet vezetői:
TÖMÖSVÁRYNÉ F. MATILD,
PELEY MARISKA.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvenyes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és holyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt.éren fiokiizletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

SZABÓ LAJOS
fűszerkereskedő, I. Krisztina-utcza 6.
Ajánlja dúsan berendezett fűszer, bor, csemege, tea, rum, cognac stb. készletét.
Fa és poposz szén.
Előzékeny kiszolgálás.
Az áruk házhoz szállittatnak.

SZALVETER ÁGOSTON
Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükörporczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.
A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját terméstt borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— Minden vasár- és ünnepnap zene. —

Benke Bélától ovakodjunk.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül,** vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó villatelek.
A Mártonhegyen 10 perc a svábhegyi indóháztól és 5 perc a villamos vasuttól 1059 □öl 1300 frtért eladó. Értesités a lap szerkesztőségnél 191

Eladó birtok.
Egy birtok a mely Ákos állomástól Szilágymegye, egy negyed órányira van, 250 hold (1200 □-öl buzatermő) mind uj gazdasági épület, a birtok közepén megfelelően instruálva. Van hozzá egy 5000 forintos urilakás parkirozott, ára: 48.000 frt. Fizetési feltételek: előre fizetendő 10.000 frt és a birtok átvehető melyben most is van 80 hold őszi vetés. A hátralevő összegnek fizetendő 5 kamata. A fél ár lefizetése után a vevőre kebelezhető. Venni szándékozó jelentkezzék Ákos allomáson. A birtok tehermentes és oly helyen fekszik, hogy még több is vehető hozzá. Ezen kivül van itt több kisebb birtok is eladó. 180

Előmenetel a tanulmányban. 197
A kik polgári vagy közép iskolai tantárgyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. A legelőkelőbb tanférfiakat nyertük meg arra, hogy a szülőknek lapunk szivességeket tehessen.

Könyvvásárlóknak. 196
A ki bármiuő a könyvpiaczon megjelent könyvet akar venni az azt a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatala utján 10%-al olcsóbban szerezheti be. A kiadóhivatal ezt az üzletet még jobban kiterjesztő s ez által bárki akármilyen könyvet 10%-al olcsóbban szerezhet be, mint könyvárusi uton. A megtakaritás mindenben hasznos.

Tyukszemvágás.
Nők részére ajánlkozik az esti órákban egy ügyes tyukszemvágóné és frottirozóné. Czim a kiadóhivatalban. 164

Veszek
kisebb házat Budán, részletfizetésre, vagy évi járadékért. Többit a kiadóhivatal.

Képek.
Eredeti képek festőművésztől kisebbek és nagyobbak kaphatók. Arczképek és tájképek megrendelhetők. A kiadóhivatal a czimmel szolgál. 167

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben minélőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 169

Cseléd.
40—45 éves olyan értelmesebb cselédet keresek, ki minden házi teendőt el tud látni és egy tizenhárom éves leány és egy hét éves fiut gondozni tud. Női munkákhoz valamennyire ért. Alkalmatosság esetén állandóan hely. Családias jó bánásmód. Czim a kiadóhivatalban. 170

Szép telkek.
A kutvölgyben több szép telek kitünő fekvéssel eladó. Bővebbet a közvetitéssel megbizott kiadóhivatal. 182

Társ 198
3000 forint befektetéssel évi 300 forint kereshető. Ha a vállalkozó élelmes üzletrésze jövedelmét fokozhatja. Tessék a kiadóhivatalhoz fordulni. Ez a vállalkozás különösen olyan embernek hasznos és biztos, kinek elegendő ideje van és az előkelő közönséggel érintkezni szeret, a mi által szórakozhatik és nagy összeköttetést szerez.

Csinos lakás.
Krisztinakoruton május-ig 150 frtért kiadó 4 szoba fürdőszoba éléskamrák stb. Bővebbet a kiadóhivatal. 190

Apró hirdetések. 198
Az apró hirdetések ma már a közönség bizalmát és tetszését annyira megnyerték hogy valóságosan pótolják mindenben az ügynökségeket. Felhivjuk rá a **Buda és Vidéke** olvasóinak figyelmét Minél többször és minél több ügyben veszi a közönség ezt a rovatot igénybe, annál biztosabb az eredmény. **Kiadóhivatalunk** minden vételt, eladást és bérletet a törvényes %-ok mellett közvetit.

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 51. sz. (Karácsony hava.) Vasarnap, deczember 19.

BUDA ÉS VIDÉKE

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Választások után.

Mintegy két héttel ezelőtt zajlottak le általános érdeklődés mellett a községi képviselőválasztások. Az eredmény, a mely ma már mindenki előtt ismeretes, kecsegtető lehet a jövőt illetőleg. A mandátumot nyertek legnagyobb része régtől fogva ismert, kipróbált közvitéz, kiknek városrészünk kormányozásában kifejtendő ténykedésétől, miként a multban, ugy ezentul is csak jót várhatunk.

Az uj városatyákról — épen azért, mivel még nem ismerjük őket, döntő véleményt nem mondhatunk. De hisszük és reméljük, hogy annak a megtisztelő bizalomnak, melyhez polgártársaik révén jutottak, mindenkor és mindenben meg fognak felelni.

Kár, hogy egyes rátermett s hivatásukat hiven és lelkiismeretesen betöltött régi városatyák nevei ezuttal az urnákban maradtak. A helyök a főv. képviselőtestületben mindenesetre pótolható, a minthogy semmi sincs a nap alatt, mi pótolható nem volna. Mutassák meg a helyökre bejutott uj városatyák, hogy Buda érdekeiért szent meggyőződéssel lelkesedni tudnak; mutassák meg, hogy a tettek idején talpon tudnak állani s tenni és áldozni is azokért a czélok- s törekvésekért, melyek a budai közállapotok javitására irányulnak.

Mert sok, igen sok életbevágó, fontos kérdés van még eldöntetlenül, kedvező elintézés hiján. Egy test s egy lélek képen szálljanak azok sikeres lebonyolitása érdekében sikra, mert csakis az ő egyetértő, vállvetett közremunkálásuktól várhatók sikeres eredmények azon a téren, melyen Buda gyarapodása, erkölcsi és anyagi virágzása remélhető.

Kicsinyes szempontok, egyéni felfogások, kerületi pártoskodások sohase legyenek törekvéseiknek rugói akkor, midőn egész Buda emeléséről, a székes főváros egész jobbparti részének a javáról van szó! Hanem ellenkezőleg: egymást jól megértve, egymást kitartóan támogatva oda hassanak mindenkor, hogy közös erővel vivhassák ki mindazokat az előnyöket, melyek Budát és annak nagyközönségét méltán megilletik.

Egy ember egymagában alig képes valamire; kevesen sem vállalkozhatnak valamely nagyobb akczió sikeres megindítására, de ha valamennyien kezet fognak, ha valamennyien föl fogják és átérzik a közös érdekek nagy fontosságát, akkor bizonyára nem lészen ok a panaszra, s bizonyosan elérjük mindazt, a mi a budai részek hasznára és lakosainak üdvére szolgál.

Most mikor a főváros háztartásában kissé megbillent az egyensuly s az eddigi okszerütlen gazdálkodás szülte kedvezőtlen tüneteket mindenáron takarékoskodással vélik helyreüthetni: kétszeresen szükséges, hogy a budai városatyák éber figyelemmel kisérjék a történendőket s valamennyien közös ambiczióval résen legyenek, nehogy a jelszóként kimondott takarékoskodás épen a budai részek amugy is elhanyagolt érdekeinek a rovására essék.

Mi teljesen megbizunk a budai képviselő testületi tagok arravalóságában s férfias bátorságában és hisszük, hogy hivatásukat mindenkor nemes öntudattal fogják betölteni s minden törekvésüket arra fogják irányitani, hogy a székes főváros általános gyarapitása s felvirágoztatása mellett Buda is mindenkor kivegye a maga jól megérdemelt részét és soha sem szenvedjen rövidséget akkor, midőn testvéries osztozkodásról van szó testvér és testvér között.

Ebben a reményben szivesen üdvözöljük a főv. közs. képviselőtestületnek a budai oldalon ujonnan megválasztott derék tagjait s a jók áldását kérjük eredményesnek igérkező munkálkodásukra!

* * *

Az 1897. decz. 2-án s 3-án megtartott választás alkalmával a következők választattak meg a budai kerületekben részint törvényhatósági bizottsági, részint pedig kerületi választmányi tagoknak:

a) az I. kerületben rendes tagoknak: Szobovich Lajos, dr. Kovács

„BUDA és VIDÉKE TÁRCZÁJA."

A régi budai társaskörök.

Irta: **Buday József dr.**

E köröket nem a nemzeti aspiratiók hozták izgalomba; keletkezésük alapja tisztán az ember természetében rejlő társulási ösztönben, a társadalmi életet élénkitő, szépitő és a társadalmi érdekeknek szolgálni akaró vágyban keresendő, és keletkezésük jogosultságát pusztán csak a napi munkában elfáradt kedélyt fölvillanyozó mulatságok rendezésében találták fel. A testvérisülés fészkei valának, de otthonuk oltárán nem a magyar érzések istenének áldoztanak.

E körök irányának igazságos megitélésénél azonban mérlegelnünk kell Budának különleges helyzetét. Eltekintve az akkor uralkodott és a magyarságra nem kedvező osztrák-német régime-től, Buda törzsgyökeres, majdnem kizárólag német ajku lakosságában tizedek, sőt századok hagyományos nevelése, észjárása szerint ősöktől öröklött hagyományokhoz, nevelési rendszerekhez, szokásokhoz és gondolkodásmódhoz való conservativ ragaszkodása, mely a Széchenyitől megindított, de a szabadságharczra következett absolutismustól megakadályozott uj, nemzeti áramlat iránt érzékkel viseltetni, azt rögtön megérteni és rövid idő alatt lelkébe termékenyitőleg befogadni nem volt képes. Ily körülmények között, midőn egyébként is félni kellett a magyarságot és a magyar érzést elnyomni, sőt kiirtani törekvő hatalom sandaló szemeitől is, — a hagyományainak hódoló budai polgártól, bár szivében magyar volt, nem lehetett azt várni, hogy a magyarság zászlóvivője, a magyar nyelv apostola legyen és hogy társadalmi életében a magyar nemzeti élet a maga őserejében lüktessen. Midőn tehát a jó budai polgárság az elnyomatás korszakának vége felé köröket alakit, teszi ezt azért, hogy kedélyesebb, és élénkebb vonásokkal lássa el társadalmi életét; hogy lerakja a barátság, testvérisülés feszkeit, de korántsem vala tudatos czélja az, hogy a várost e körökkel igazán magyar várossá átvarázsolni és azután a város nemzeti művelő hatását a Budát gyürüként övedző nem magyar ajku falvakra is kiterjeszteni segitse.

Tagadhatatlan tény tehát, hogy a budai polgári társas kört közvetlenül megelőző társulatok nem a magyar cultura forrásai voltak; alakitásuknál nem azon világos, tudatos czél vezette a polgárságot, hogy a magyar nemzetiség ápolásának, a magyar szellem ébrentartásának és fejlesztésének eszközeit teremtsék meg; de e tény constatálása mellett ki kell emelnünk a budai, illetőleg a II. kerületi polgárság azon érdemét, hogy az alkotmányos élet felvirradtával ismét megujhodott magyar áramlat csakhamar őszinte hivekre talált nála; megbarátkozott vele a polgárság és conservatismusának kérge aránylag rövid idő alatt megtört, ez áramlat melegétől fölolvadt és rohamosan fogadta magába a magyar müveltség terjesztő elemeit, sőt nemsokára a polgárság maga vette kezébe a magyarositás zászlaját, apostolává levén a magyar nyelvnek és ma-

Pál, Zsák Hugó, Seidl Ambrus, Gyertyánffy István, Széll Ignácz, Huszár Adolf, dr. Stipanits Elek, Madarassy Gábor és Márffy Ágost; — póttagoknak: dr. Czölder János, dr. Áldásy Antal, Hoser Viktor.

Kerületi választmányi tagoknak: Jankovics József, Sólyom Jenő, Stolcz István, Horn Vilmos, Radulescu György, Frey Alajos, Szaibb Lipót, Schumy Rezső, Zettl Ágost, Tomor Ferencz, Pertl István, Adamasky József.

b) A II. kerületben rendes tagoknak: Hámpel Sándor, Kollár Lajos, dr. Csorba Ferencz, Eckermann Ede, dr. Buday József, Szabó M. Ferencz, Petsits Márk, Moldoványi Sándor, Duma György, dr. Pald Lipót, póttagoknak: Frommann István, Kozma Gyula, Bauer József.

Kerületi választmányi tagoknak: Szalay Győző, Reinl József, dr. Kiss Károly, Hámpel Sándor, Szabó Ignácz, Szemler Mór, dr. Krieszhaber Adolf, Lissák Ármin, Mocskonyi Gyula, Bauer József, Laumann József.

c) A III. kerületben rendes tagoknak: Kugler József, ifj. Haszmann József, dr. Stern József, ifj. Weber József, Augenstein Samu, dr. Reisz Mór, Kirschhofer Károly, ifj. Holtzspach Nándor, Cristofoli Fortunato, Gyulányi Adolf; — póttagoknak: Kéky Imre, Günther Béla, Kepes Albert.

Kerületi választmányi tagoknak: Molnár József, Szabó József, Haszmann Sebő, Heuthaler Frigyes, Günther Béla, Schwarzmann Lajos, Varga Ignácz (építész), dr. Berger Lipót, Cristofoli Ede, dr. Goldberger Lajos, Janczer Lajos, Kudelka Károly, Weisz Géza, Szende Alajos.

A legtöbb adót fizetők közül megválasztattak rendes tagoknak: Lipthay Béla br., Emmer Kornél, Axaméthy Lajos dr., Eberling József, budai Goldberger Sámuel, Rupp Zsigmond, Hebentanz Nándor, Tatay Adolf, Del Medico Ágoston, Rónay Károly dr., Mihalovits Antal, Osztoits Mihály, Országh Sándor dr.; — póttagoknak: Schiller György, Beck Adolf, Nagyőszi Ferencz dr., Weinek József dr., Hirsch István, Löwenstein Antal, Jankovics József.

Családi estély.

A „*Budapesti Magyar Dalkör*“ folyó hó 7-én tartotta ismét szokásos családi estélyét a Noé bárkájához czimzett jóhirnevü vendéglő külön nagytermében.

Talán nem lesz felesleges e ritka szép családi estélynek lefolyásáról a nagy közönséget is tájékoztatni.

A dalkörnek vigalom-rendező bizottsága fáradhatlanul iparkodott az estélynek családi jelleget adni, mit magában véve már az is igazol, hogy az estélyen csakis a meghivottak jelenhettek meg.

A programmba felvett férfi és vegyes ének-darabok praecis előadása, valamint az egyes közreműködők szellemdus előadásai csak tetézték az estély sikerét.

Legelső sorban is dicséretet érdemel a férfi karnak szabatos előadása, mely méltán helyet foglalhat a fővárosi dalárdák sorában, mert a hangok képviselete, valamint azok hordozása csakis koronáját képezhetik a dalkörnek és az általa előadott darabok csakugyan oly szakavatottságot tanusitanak, hogy mi csakugyan a fejlődő dalkörnek immár szép jövőt jósolhatunk.

Említés nélkül nem hagyható az sem, hogy a dalkör vegyes karra is van szervezve, erről ugyan már volt alkalmunk a nagy közönséget informálni, s már akkor a dalkörnek szép sikert helyeztünk kilátásba, mi csakugyan be is következett, mert a vegyes karoknak előadásáért csak dicsérettel és elismeréssel tartozunk. Szóval volt alkalmunk a maholnap egész nyilvánosan szereplő dalkör előadásai felett itéletet mondani, mely megnyugtató benyomással van reánk nézve, mit eléggé magyaráz azon körülmény, hogy a legkedvesebb énekek emlékével távoztunk eme igazán családi estélyről.

A siker mindenesetre a dalkörnek áldozatkész és szakavatott karmesterét *Csanády Virgil* okleveles zene és énektanárt illeti, ki nem kimélve fáradságot, szüntelenül iparkodott a dalkörrel a szebbnél szebb magyar darabokat betanultatni, hogy mihamarabb elérje a dalkör azon pontot, melyet maga elé czélul tűzött ki.

Kitünő hangulatba hozta a jelenvoltakat a dalkör néhány tagja által előadott monologok, melyek tetézték az estély sikerét, de a kedélyességnek tetőpontja csak akkor latszott kitünni, midőn *Tarczal Victor* „Tudományos felolvasás“-a által a közönséget perczekig tartó hahotára ragadta, mert a tudományos felolvasásnak ép ellenkező fogalmát adta elő, mi általános derültséget keltett oly annyira, hogy csakis a szerző többszöri kihivása után lehetett a programm következő pontjait folytatni.

Lekötött figyelemmel hallgattuk *Kimnach Sarolta* urhölgy alt sólóját, kinek iskolázott hangja és ritka szép előadása méltán dicséretet érdemel.

A programm kiemelkedő pontja volt továbbá *Moussong Gyula* „Honfidal“ czimü férfi kara, gyönyörű harmoniában megirt eneke, mely szabatos előadásával kitünő sikert aratott és lebilincselte a hallgató közönség figyelmét.

Ujabb és ujabb magyar darabok előadását voltunk szerencsések hallhatni, melyek között általános tetszéssel fogadtatott *Várföldi Elek* „Biró Uram“ vegyes karra irt éneke, melynek hallatára önkénytelenül dicséret emelkedik ajkainkra, midőn a magyar zenének és eneknek ily páratlan egyikével találkozunk.

A műsornak ily változatos és kellemes benyomást tett részének kimeritése után a fiatalság tánczot rögtönzött, mely virágos kedvben folyt záróra leteltéig.

Eme szép estélynek létrehozatala közül a dalkör érdemdus elnökének lovag *Grünwald Bernát* ministeri osztálytanácsosnak nem csekély osztályrész jutott, ki tapintatosságával, tudásával és teljes odaadásával vezette a vigalom rendező bizottság működését, mely fáradozása abban fogja találni a közel jövőben jutalmát, hogy az elnöklete alatt álló „Budapesti Magyar Dalkör“ csakhamar elfogja érni azon magas szinvonalat, melyről a magyar társadalom csak dicsérettel és elismeréssel adózhat.

* * *

Élet és halál között.

A Döbrentei-utczában van egy bolt. Ketté van választva, fele a műhely, másik fele a lakószoba. Egy becsületes házaspár hét éves lánykájával lakja azt a helyet. Szorgalmuk után ugy, a hogy tisztességben megélnek. Uj szülöttet várnak. A szomszédok asszonyai Istenhez fohászkodnak, hogy szerencsés körülmények között adjon életet a jövendő kicsinynek. Hamarabb bekövetkeznek a fájdalmak, a mint várták. Éjfélre jár az idő, szitál a hó, s végig sepri az utczákat a Gellérthegy felől jövő szél. És bent abban a hajlékban ott fekszik az anya mélységes fájdalomban, se szó,

---

gyar érzület- és gondolkodásmód terjesztésének, a mennyiben e kerület polgárságából került ki és talált itt legbuzgóbb hivekre, bajnokokra a magyar nyelv megkedveltetésén és különösen a Budapestet környező nem magyar ajku falvak megmagyarositásán fáradozó, e falvakban a magyar nevelés mindmegannyi apró fészkeit, az óvodák egész raját felállító, culturalis küldetéssel biró, immár országos jelentőségü Magyar Iskolaegyesület.

A budai polgárság, illetőleg a II. kerület ezen átmagyarosodásában azonban az iskolák hatása és a korszellem haladása mellett — jelentékeny része volt azon körnek, melynek keletkezését, fokozatos fejlődését és mai helyzetébe jutását előadni szándékozunk. Vajjon e kör Széchenyi István gróf szellemében működött-e, és a kerület társadalmában mily nyomokat hagyott hátra 25 éves életének mozgalmai között? arra feleljen története.

Huszonöt év hosszu idő bármely egyesület életében is, de nagy jelentőségü volt az évek e sorozata különösen körünk életében.

Tevékenységének többféle irányánál fogva sok viszontagságon ment keresztül Casinói jellegén kivül a társadalmi élet terén is feladatokat tűzött maga elé és a közügyek előmozditását is czéljai közé sorolá. Az egyes korszakokban majd az egyik, majd a másik feladat lépett előtérbe és uralkodott a kor munkássága fölött. Volt idő, midőn a társasélet szórakoztatása volt a főszempont és e korunkat jellemzően, a kör művészi korszakának mondhatjuk; máskor ismét a kerület érdekeinek előmozditása dominált életében, de mindkét működési irányában a kör létét nem egyszer megrázó válságokon ment keresztül és e válságok nem pusztán vagyoniak valának, hanem társadalmiak is olyannyira, hogy sokszor optimista elbizakodottságnak látszott azon remény, a mit egyesek — vajmi kevesen voltak ezek! — a kör megmentésébe helyeztek.

Voltak fényes napjai, de át kellett élnie a hanyatlás, a minden irányban való tespedés, az elerőtlenedés, a vajudások kinos időszakát is, mig végre az 1894. évvel az ujjászületés, a fölvirágzás sugározta be életét.

E hullámzó élet történetének bemutatása előtt azonban keletkezésének könnyebb megérthetése végett, nem lesz érdektelen egy futó pillantást vetnünk a budai társadalom talajában, e kört megelőzőleg keletkezett társulatokra.

Már az 50-es évek derekán egy férfinégyes állott össze a zene, a dal cultiválására. Számuk mindinkább szaporodott a pénzügyi hivatalokban ez időben Budán nagy számmal levő német és cseh állami tisztviselők hozzájuk csatlakozásával. Összejöveteleiket majd itt, majd ott tartották, majd Violich Károly tanárnak, majd Schmidt Ferenczneк lakásán gyültek össze alkalmilag, mig végre a mai áll. főreáliskola épitője, Hans Petschnigg, e reáliskola kertjében, a Donáthi-utcza felé eső részen, az épitéshez szükséges és a reáliskola gothikus styljében készült épitési irodát (Bauhütte) e férfi-négyes czéljaira átengedte. Itt, ezen földszintes és két nagy rajzteremből és egy előszobából álló épitő bódéban a 16—20 évesekből és ezek családtagjaiból, de minden alapszabályszerü szervezés, rendszeres organizálás nélkül alakult társaság havonkint egyszer egy hangversenyszerü estélyt adott. Néha azonban egyes magánjeleneteket, costume-ekkel stylizált szavalatokat is előadott, különösen Titl István alakitásaiban. Az összegyülteket rendszerint a hölgyek vendégelték meg ételekkel; az italokról a fiatalok gondoskodtak. A férfi-négyes társaságnak élő tagjai még most is kedves visszaemlékezések között emlegetik azon vörösbor-szállitmányokat, mikkel ilyen havi estélyek alkalmából Rupp Imre látta el a bódé hiveit. E férfi-négyes valósággal fölfrissité Budának

se beszéd többé az ajkán. Csak vergődik tehetetlenül ; nem ismer már sem földet, sem eget, még a maga első szülött magzatját sem. A szülésznő nem tud segiteni. Nem veri fel a ház csendjét, maga szalad orvos után, és mert két életről van szó, kettő után is fut egyszerre. Mind a kettő megérkezik. A Tabán plébánia templom tornya kettőt ver éjfél után. Dr. Kertész Aba és dr. Szőke István megérkeznek. A kötelességtudás mindkettőnél nagy, a lelkiismeret, emberszeretet, a humanismus vezeti őket. A tudomány hatalmával, összes orvosi tudásukkal, nehéz órák küzdelmes és fáradságos műtétük után megmentik a feleséget a férjnek, az anyát a kis lánynak. Aldozatul esett egy embrió, a természetnek kis halottja, de se özvegy ember, se árva nem maradt A szegény embereknek vigasztalása az a tudat, hogy az I. kerületben vannak orvosok, kik nyugodalmas óráikat is feláldozva őrködnek felettük, és készek éj idején, hóvizben is segitségükre lenni, ha élet és halálról van szó. Nem akar ennek az esetnek felemlitése és nyilvánossá tétele reklam lenni, de a szegénység hálájának és gaz szeretetének kifejezése, hogy a Tabánban is gondolnak a szegényekre és ha a szenvedő beteg fehér vánkosok puha pelyhe és csipkés takaró alatt nem is fekszik : segitségére sietnek embertársuknak, hogy érvényesitsék orvosi tudásukat a kötelesség és eskü szerint.

Jubiláló iskola.

II.

Verédy Károly általános tetszés között igy folytatta beszédét :

„Szivem mélyéből üdvözlöm első sorban azt a fővárost, mely mindenkor nagy áldozatokra szánta el magát, a midőn iskoláinak fejlesztéséről volt szó ; feláldozta erejét, mert tudta, hogy a mit tesz, azt bőven kamatozza a jövő. Üdvözlöm éppen azért a főváros hatóságának áldozatkészségét és óhajtom, hogy mint eddig, ugy a jövőben is középfoku leányiskoláit fejlessze, mert a mit itt cselekszik, az a közjót fogja eredményezni.

Közoktatásunk vezérlőeszméit tisztán világitották meg azok az államférfiak, kik a közoktatás terén vezérszerepet játszottak : báró *Eötvös József*, *Pauler és Trefort*. Ezek mindenkor hirdették, hogy a nőnevelést első sorban kell emelni és akkor lehet emancipatióról beszélni. Most is oly szerencsés körülmények között vagyunk, hogy közoktatásunknak nagy érdemü vezetője éppen a nőnevelés terén szerzett halhatatlan érdemeket. Örömmel üdvözlöm azt a körülményt is, hogy Ő exellentiájának méltó képviselőjét van szerencsém tisztelettel bemutatni dr. *Morlin Emil* min. osztálytanácsos ur személyében, kinek a polgári leányiskola érdekében hazánkban nagy érdemei vannak.

Különösen üdvözlőm a székesfőváros képviselőjét, a tanügyeit, a főváros fejlődéseért osztatlanul lelkesedő tanácsosunkat, ngys *Rózsavölgyi Gyula* urat.

Üdvözlöm őt azért is, mert tudom, hogy a mai szerény ünnep csak biztatóul fog szolgálni arra nézve, hogy nehéz munkájában a nőnevelés szent ügyét továbbra is fejlessze. És üdvözlöm végül a tanári kart egyenként és összesen, de különösen ennek érdemdus igazgatóját, szivből óhajtva, hogy az eddigi fényes eredményekben gyönyörködve, abból meritsen a tanári kar erőt a jövőre. Végzem szavaimat azzal, hogy legyen e szent hajlék a mi volt : a tudománynak, vallásosságnak, erkölcsnek, de legfőképen az igaz, szeplőtlen *honszerelemnek* gyujtója."

Másodiknak Dr. *Morlin Emil* min. osztálytanácsos, a közoktatási minister képviseletében szólt, egyebek közt ezeket mondván : „Ebben az iskolában megtestesülve látjuk a polg. leányiskolák intézményének ideálját, a mely intézmény ápolásához, fejlesztéséhez a kormány is örömmel járul, és kiveszi a maga részét a mai ünnepélyből. Ez iskola multja dicsőséges harczok győzelmét mutatja A müveltség fegyverével küzdött a magyar kultura érdekében, nemcsak a tudás, nemcsak az ismeretek terjesztésére törekedett, hanem arrais, hogy a nagy közönséget megnyerje a leánynevelés magasztos eszményének.

Az egész városrész megmagyarosodására irányuló tevékenységével valóban nagy munkásságot fejt ki ezen iskola jelenleg is, midőn a női müveltség emelése mellett a nők keresetképességét is fokozza a női keresk. iskola létesitése által. Köszönet a székesfőv. tanácsnak, hogy ezen intézetet támogatja, köszönet az igazgatóságnak és tanári karnak, hogy lelkesen magasra emelte a szinvonalat és elismerés a közönségnek, hogy magas bizalmával támogatja az iskolát "

A közokt. minister képviselője után *Rózsavölgyi Gyula* főv. tanácsnok a székesfőváros képviseletében beszélt ; beszédje ez :

„Tekintetes Igazgató Ur ! Mélyen tisztelt ünneplő Közönség !

Budapest székesfőváros közönsége a legbensőbb örömmel és megelégedéssel látja ünnepelni az igen tisztelt Igazgató Ur példás vezetése alatt álló tanintézetet, a mely intézet negyed százados működésre tekint vissza. Az intézet tanári kara magasztos feladatának buzgó teljesitése által szerzett jogczimet a mai ünneplésre. Magasztos, és mindenek előtt elismerésre méltó, mert nem csupán müvelt nőket képeznek, hanem azok magyar szellemi oktatása által a hazának lelkes honleányokat is nevelnek, azok, kik a hazai társadalom, a közügyek, a közjótékonyság, a közművelődés körül örömmel, hévvel buzgólkodnak. A tanintézet, mely egy negyedszázadon át ily elismerésre méltó eredménynyel, ily magasztos célokat követ, méltó az ünneplésre és méltó a felsőbb hatóságok igaz hálájára. Ezen őszinte meggyőződésből kiindulva üdvözlöm a székesfőváros közönsége, ugy is mint iskola hatóság nevében, a mai ünnep alkalmából ezen intézet derék Igazgatóját, a tantestületet és a növendékeket azon forró óhajtással, hogy ezen intézet sokáig maradjon kulturális törekvéseink előmozditója s a magyar nők nevelésében tartsa meg továbbra is eddig üdvös szerepét."

Az üdvözletek során első sorban is *Péter* Berta IV. o. n. állott a podiumra, a mostani növendékek nevében üdvözölvén a tanári testületet Őt követte a női kereskedelmi tanfolyam részéről *Szakkay Rózsának* következő beszédje :

Mélyen tisztelt Igazgató Ur ! Szeretve tiszt. Tanári kar ! „Polgári lányiskolánk mai nagyjelentőségü jubiláris ünnepsége nekünk, a női kereskedelmi tanfolyam növendékeinek kétszeresen ünnepnap.

Ugyanis tanfolyamunk a hatóság bölcs intézkedése folytán nemcsak kapcsolatba hozatott ezzel az intézettel, de rövid, öt esztendős története alatt azzal annyira összeforrt, mint lélek a testtel. Az öt esztendő alatt az erőteljes polgári iskola vezetősége hűséges gyámolitója volt uj intézményünknek ; elősegitette növekedésében fokozatos megerősödésében és részesitette gazdag élettapasztalatainak áldásaiban.

És most midőn a mai szép napon női kereskedelmi tanfolyamunk életerejében megerősödve jelenhetik meg ez ünnepély helyén, mi ez időszerinti növendékek, mélyen érzett hálánkat rójuk le a multakban történtekért, — s midőn bizalommal nézünk a jövő elébe, keblünk egész melegségével üdvözöljük az anyaintézetet negyedszázados pályafutása örömünnepén ; üdvözöljük annak tanári testületét és a m. tiszt. Igazgató urat, kérvén az Egek Urát, engedje, hogy ez az intézet évszázadokon át maradhasson állandó otthona a magyar nőnevelésnek, a vallásosságnak és a hazaszeretetnek. S adjon a Mindenható ez intézet tanári karának és vezéreinek a m. t. Igazg Urnak erőt, hogy érdemekben gazdag működésüket még évek hosszu során át folytathassák a hazai nőnevelés, a magyar kereskedelem javára Éljenek."

Ezután a budai társaskörök egyik kedvelt alakja, a bájos megjelenésü *Hauszmann Sándorné* a volt tanitványok nevében mondotta el költői nyelvezeten irt s szép gondolatokkal füzött következő beszédét :

Mélyentisztelt Igazgató Ur ! Nagyon tisztelt Tanári kar ! „A mélyen érzett hála, aranyszálai vezettek ide, hogy a volt tanitványok megtisztelő bizalma folytán ne csak oztoszkodjam ezen intézet örömében, de üdvözöljem e pillanatban annak igazgatóját és tanári karát. E helyen felélednek lelkemben a multak felejthetetlen emlékei. Lelki szemeim elé varázsolva látom a gondtalan gyermekkor pajzánságait, a serdülő leányka képzelmei tündérkertjének tarka virágait, melyeknek bokrétába kötése mellett tanáraink tól eszmékért lelkesedni, honleányi kötelességeket teljesiteni és az emberiséget szeretni tanultuk. Ennek a szép multtal biró intézetnek falai között nyertük utravalóként azt az ábrándos eszményiességet, mely az élet hullámzó tengerén a legválságosabb viszonyok között is felemel és biztatólag lelkesit. Az itt szerzett alapismeretek és emlékek verőfényes napsugarai világitják be utjainkat, azok kölcsönöznek erőt és bátorságot a bizonytalan jövő küzdelmeihez.

Ezeknek átérzése vezérelt ide, hogy mint volt tanitványa ennek az intézetnek volt társnőimnek nevében hálával adózzak a multak szép emlékeinek és a hű tanitvány ragaszkodásával üdvözöljem negyedszázados évfordulója ünnepén a muzsák e megszentelt templomát és ennek jelenlegi functionáriusait, az Igazgató urat és a tanári testületet. Isten oltalmát és áldását kérem ez intézetre és tanáraira !"

(Vége következik.)

---

akkori dermedt társadalmi életét és talán a budai társadalom első föllélegzésének tekinthetjük azt a szabadságharcz leveretése után. Az élénk kis társaság — melynek egyik éltető eleme az akkor élte tavaszát élő Titl István volt — csakhamar igen jó hirre tett szert. Sikerei, mozgékonysága, jól szervezettsége ismeretes lett a pesti partokon is és csakhamar a pesti zenei körök különböző matinée-ken való közremükodésre kérték fel. Igy tagjai a philharmonikusok concertjeire is meghivattak. Részt vettek azon zenei előadáson is, melyet 1857. évben ő felsége fogadtatásakor rendeztek.

A reáliskola bokréta-ünnepélyen e férfinégyes társaság Mozart egyik dalár adta elő. Midőn pedig a reáliskola felépült 1859-ben és az épitési iroda lebontatott : e férfi-négyes társaságból vált ki és lett a „Muri" társaság a 60-as évek elején.

(Folytatása következik

„Római fürdőtelep"-egyesület alapszabályai.

1 §

Az egyesület czime : „Római fürdőtelep-egyesület".

Székhelye : **Budapest.**

2. §

Az egyesület czélja :

a) kieszközölni az egyesületi tagok részére, hogy azok a római fürdő melletti s az alapszabályokhoz csatolt tervben feltüntetett területnek külön megjelölt részén maguknak családi ház épitésére telket szerezzenek ;

b) a létesitendő telep részére minden lehető állami és községi kedvezményt, illetőleg támogatást kieszközölni ;

c) minél olcsóbb hitelnyerés által a házépitést megkönnyiteni.

3 §

Az egyesület alakulása.

Az egyesület megalakult, mihelyt alapszabályait közgyülésileg megallapitotta és a magyar királyi belügyminiszterium ezeket jóváhagyta.

4. §.

Tagság.

Az egyesület tagjai a telep telek-tulajdonosai, kiket a választmány vesz fel.

A felvetel megtagadása esetén jogában áll az illetőnek a közgyüléshez felebbezni.

A megvett telken telekkönyvileg kitüntetendő azon korlátozas, mely szerint a telek mindenkori tulajdonosa az egyleti tagokat terhelő mindennemü közköltségeknek aranylagos részét viselni tartozik.

5. §.

A tagok jogai.

Minden egyesületi tagnak joga van:

a) a második szakaszban jelzett helyen megszerzendő telkek közül legfeljebb 1000 □-ölig terjedő parczellat vagy telekkönyvileg egy jószágtestté egyesitendő, de összesen 1000 ölet tul nem haladó parczellákat tulajdonjogilag megvenni és azon hazat epiteni;

b) az egyesület ügyeinek mikénti állásáról és vezetéséről bármikor felvilágositásokat kérni, valamint az egyesület választmányánál irasban inditvanyokat tenni. Ha az egyesület iranti fizetési kötelezettségével hátralékban nincsen: választó és választható; a közgyülesen szavazati joggal bir, ezt megbizás alapján mas tag altal is gyakorolhatja, egy tag azonban egyszerre ket szavazatnál többet (saját szavazatát is beleszámitva) nem gyakorolhat.

6. §

A tagok kötelességei.

a) A belépesi nyilatkozat aláirása alkalmával mindenki 5 frt beiratási dijat tartozik fizetni.

Ha a jelentkező a tagok sorába fel nem vétetnek, a beiratási dij visszafizettetik;

b) ezen beiratási dijat az is köteles befizetni, a ki valamelyik tag telkét esetleges házzal együtt átveszi s e czimen válik az az egyesület tagjává;

c) minden tag köteles a közköltségek fedezésére és pedig planirozás, a közutak és járdak feltöltese és elkészitése, valamint az utczak befasitási költségeire, ugyszintén a gőzhajózási állomás létesitésére az előzetes költségvetés szerint □-ölenkint 1 frt 35 krban megállapitott összeget a telek vételére vonatkozó szerződés aláirásakor, továbbá a csatornázás létesitése körül felmerülő költségek fedezésére szinte megközelitő számitás szerint □-ölenkint 30 krral megállapitott költséget, úgyszinte a világitás berendezési költségeit a közgyülés által meghatározandó későbbi határidőben befizetni; a választmány azonban a fel irasbeli kérelmére telekkönyvi biztositás mellett az ezen pontban felsorolt költségek lefizetésére 3 hóig terjedhető halasztást adhat;

d) a közgyülés által évről-évre meghatározandó kulcs szerint a viz és világitási dijat, karban tartási és netalán felmerülendő egyeb költségeket birtokarány szerint a választmány által az egyes telektulajdonosokra kivetendő összegben, ugyancsak a közgyülés által meghatározandó határidőben, az egyesület pénztárába befizetni;

e) minden egyesületi tag köteles telkét a szerződés megkötésétől számitott 6 hónap alatt és pedig az utczai vonalat léczkeritéssel vagy vasrácscsal, a belső vonalakat pedig a határos telek birtokosával történt egyéb megállapodás hiányában deszkakeritéssel ellátni;

f) a házak tűzkár elleni biztositása kötelező.

7 §

A tagság megszünése.

Az egyesületi tagság megszünik, ha az egyesületi tag telkétől, illetőleg házától önként vagy kényszerüségből megválik.

8. §.

Az egyesület tartama.

Az egyesület fennáll mindaddig, mig a közgyülés a felosztást ki nem mondja, ily határozat hozatalához a rendes tagok $^2/_3$-ának hozzajárulása szükséges.

9. §.

Az egyesület igazgatása.

Az egyesület ügyeit az igazgató-választmány vezeti, mely áll az elnök, két alelnök, jogtanácsos, titkár, pénztárnok, ellenőr, 8 rendes választmányi és 3 választmanyi póttagból; ezek tiszteletbeli hivatalok lévén, azokkal semmiféle fizetések vagy javadalmazások nem járnak.

10. §.

A választmány megbizatása 3 évig tart, ugy azonban, hogy a választmányi tagok egyharmada minden évben kilép, még pedig az első közgyülésen megválasztottak sorshuzás, a későbbiek pedig választásuk sorrendje szerint.

A kisorsoltak, illetve kilépettek ujból megválaszthatók.

11. §.

Az igazgató-választmány, mint az egyesületi tagok meghatalmazottja, számadás és felelősség terhe mellett intézi az egyesület mindazon ügyeit, melyek a közgyülésnek fentartva nincsenek.

(Vége következik).

Ismerőseink.

— Arnyak és fények. —

Nagyőszi Ferencz dr.

A budai társasélet vezetésében és irányitásában dr. *Nagyőszi Ferenczneк* kiváló szerep jutott. Mert hiába, az okos, müvelt és tenni vágyó ember mindig érvényesül, mindig megtalálja a maga működési körét, melyet betölteni hivatott.

Nagyőszi Ferenczet minden tekintetben sok oldaluság jellemzi. És bármely téren kivánja is érvényesiteni kiváló képességeit, mindenütt beválik, mindenütt derekasan helyt áll magáért. Aránylag fiatal ember még, igy hát természetes, hogy vállakozásai mindig sikerrel végződnek. De nemcsak fiatalos hév vezérli őt cselekvési eljárásaiban, nem pillanatnyi fellobbanás az, a mi tetteinek a rugója, hanem a komoly férfi meggondoltsága, igazi erélye egy érett elmének vezetik őt élete pályáján, melyet jobban, nagyobb kötelességtudással kevesen töltenek be ugy, mint ő.

Mint tanár közszeretetben áll nemcsak a szülők előtt is. Előadásait kitünő készültség jellemzik. E mellett nem rideg, hanem nyájas és leereszkedő a gondjaira bizott gyermekekkel szemben, kiknek erkölcsi nevelésével is behatóan foglalkozik.

És nemcsak a katedráján örvend ő jóleső szeretetnek, közkedveltségü ő ugy a magán életben, mint a budai társas körökben, melyeknek egyik számba menő, agilis tagja. E körökben különösen kiváló szónoki tehetségével tünt fel, s elmondott alkalmi szónoklatai ugy a tartalom, mint a forma tekintetében mindig nagy tetszésben részesültek.

A jótékonyság gyakorlása iránt is kiváló érzékkel bir, s mindig gavallér módon nyitja meg az erszényét, valahányszor valamely humánus vagy kulturális czél előmozditásáról van szó. Sokan talán azt mondhatnák: könnyü neki áldozatokat hozni, van bőven miből! Igaz, jómódja s rendezett anyagi viszonyai ezt mindenesetre megengedik. De hiába való volna nagy vagyona s gazdagsága, ha szivét nem lakná emberies jó érzés, s elméjét nem irányitaná a kulturális törekvések iránti nemes gondolkodás. Ezek a jó tulajdonok emelik őt ama számos vagyonos ember fölé, kik csak a saját jóllétökre, a saját gyarapodásukra gondolnak.

Nagyőszi Ferencz mint vezető is kiváló erényekkel ékeskedik. A „Tanférfiak és Tanügybarátok tekéző körének“, mely a szórakoztatason kivül a jótékonyságnak is szolgálatában all, ő az elnöke S ez a csekély tekintélynek örvendő társaskör az ő tapintatos, higgadt vezetése mellett a legszebben virágzik és folyton gyarapodik.

Érdemei közül megemlitjük még azt a hazafias elhatározását, melylyel idegen hangzásu régi családi nevét (Trübswetter) nem régiben magyar névvel cserélte fel.

Üdvözöljük őt e szép elhatározása alkalmából is, és kivánjuk, hogy törekvéseit olyan mértékben koronázza siker, a mily nemes ambicióval munkálkodik közügyeink terén!

Népünk delejes orvossága.

Tanulmány; irta *Haeffler István*.

A történelmileg elkeresztelt korszakok folytatását képező papir-korszak is lejárta magát, helyet kenyszerülvén engedni vetélytársának — a jelen század végén rohamos fejlődéssel előtörő villamosságnak.

Szervünk villamos voltáról ugyan már az öreg Galenos (†200) is tesz említést — mint korának egyik leghiresebb orvosa, s husz kötetet meghaladó müvében több helyütt elmélkedik az emberi szervben „szerte lakozó villámlásszerü valamiről“ mely az ember sarkából az agya felé működik.

Erről aztan fényes bizonyitékot szolgáltatott is Edison a természettudósok utolsó heidelbergi gyülésén — midőn azok bámulatára egy általa szerkesztett 3—5 gyertyafényt nyujtó kézi lámpához a villamosságot mindenki a saját teste által képeztethette.

A villamosság szülte delejezés és akaraterő átviteléről a középkor hires büveszei és varázslóiról reánk maradt feljegyzések mint olyanról tanuskodnak — a melylyel „békóba verhető az ember teste-lelke“ bizonyos k ö z v e t i t ő k közbenjárásával.

A delejes rokonszenvvel való gyógyitást, illetve az ellenszenvnek átvitelét emberre vagy állatra már a legrégibb korban alkalmazták, s ezeknek gyakorlása sokkal előbb használatban volt már — hogy sem az orvostan tudománynyá vergődött fel.

A delejes rokonszenv létezéséről emlit Varro, Hippokrates; az ó és uj szövetségben: Mózes és a királyok könyvei, Máté, Márkus, Lukács és János evangelisták, a héber Talmud, az Apokalypsia összes művei, Abu-Djaafer kalifa és tudós (Almanzor), Ibn-Sina (Avicenna) hires arab orvos — előbbi a 8-ik, utóbbi a 10-ik században.

E mellett bizonyitnak a középkor siralmas igazságszolgáltatásából kifolyó összes boszorkányperek, a nemzetközileg elterjedt babona hite, a megigézés és megrontás hagyományai s a még manapság s létező b ű b á j o s és j a v a s egyének működése.

Nagyon valószinü, hogy a modern spiritualismusnak — a mely a szellemet mint őserőt külön választja a szerves anyagtól s azt emennek elmulása után is közöttünk élve létezőnek — vagy legalább is bizonyos közvetités által megidézhetőnek vallja — ősanyja a delejes rokonszenv felfedezése volt.

Rokonszenv alatt azon tüneményeket értjük, melyek a szerves testek egyesülése és cserviszonya által az élő természettel és a világegyetemmel hozatnak egymás közt létre — mondja egyik művében a halhatatlan német orvos bölcsész — Hufeland.

Talan azt is mondhatjuk: együttérzés,

szánalom, rokonszenv stb. közelebbi összefüggése egyes lényeknek az egész természettel, ami az összefüggésbe hozott lény érzületén közvetlen észrevétel által, vagy pedig a hatások megfigyelésében nyilatkozik, anélkül azonban, hogy ezen kölcsönös viszony közelebbi oka és alapja világosan tudható vagy látható volna.

Lássuk azonban a népek közt s igy a magyar nép között is elterjedt általános használat módjat a bűbájos delejezésnek, amelyet a nép a természet adományának tekintvén hozza ősidők óta megingathatlan hittel ragaszkodik. Szerintök a rokonszenv és ellenszenv átvitele különféle formákhoz kötelez; a származtatás a nép hite szerint mély titkot és abba vetett erős hitet igényel; tudomással birni a cselekményről csupán csak két egyénnek szabad, csecsemők, kis gyermekek, valamint az állatvilág, kik a hatás erejének amugy is alávetve vannak — ide nem számitvák; a cselekvés végrehajtásának a hold változásaikor — a napnak vagy kelte előtt vagy nyugta után kell történnie.

A rokonszenv vagy ellenszenvnek delejes átszármaztatása leginkább a következő főbb módozatok szerint mint: a behintés, beoltás, elültetés, megtermékenyités, behálózás (reczézés) és elemésztetés (elporlasztás) által lesz közvetitve; a nép által használt közvetitők leginkább szerves testek, kiválóan szerves folyadékok s csak nagy ritkán használják az elhalt erők szervtelen anyagát.

A kapcsolat, helyettes vagy közvetitő (a nép nyelvén czimbora innét: az ördöggel czimborál) lehet a kiszemelt egyénnek különféle, használatban levő tárgya, viselés alatt álló ruhadarab, testéről eredő haj, köröm, vér vagy nedvrész — még mezitelen lábának fris nyoma is stb.. — állatoknál ugyancsak azok szőre, foga, körme stb., miket a végrehajtó — gyógyitás esetében az illető tudtával is — magának megszerezvén, velök aztán a betegséget valamely szerves testre (növényre) vagy viszont — az emlitett módozatok szerint átülteti, ráojtja vagy azt megfertőzi. Formához kötött közvetitéssel lesz betegség átadva még a folyóvizeknek és titkos elásás által az enyészetnek is.

Megemlitésre méltó a bűvereklyék — elhalt szervrészek — határidőhöz kötött viselése is; legnagyobb suly mindenkor a hold változataira s a végrehajtók tudomásában levő különféle és sajátszerü vonzerőkre lesz fektetve

Hogy az állatok bizonyos füvek és azok balzsamos illatérejével rögtön fékezhetők, csaholó ebek éjjel azonnal nesztelenné tehetők, erre nézve nagyon sokat tudnak hazánk vén pásztorjai — s valószinü, hogy ilyen szerrel dolgoztak az ó-kor azon állatszeliditői is a kik a diadalt ünneplő nép között poráron vezették a fenevadak egész csoportját a hódoló bevonulások alatt.

Annyi bizonyos — hogy ide nem értve a közönséges kuruzslókat, ugy a külföld mint hazánk minden vidékének megvan a maga bűbájos tudákosa — a kiket részben az elért eredmények, részben zárkózott természetük miatt is nagy tiszteletben tartanak, — csupán az ily egyén személyéhez fűzött mondák és mesék tulzottak, mert az embernek, különösen a nép alsóbb rétegébe tartozóknak természetükben fekszik mindazt megbámulni a mihez csak bizonyos távolságra férkőzhet — mig a közvetlen közelében levőt és a már megismertet nagyon kevésre — vagy semmire sem szokta méltatni.

Különfélék

— **Németvilág Budán.** Tarczai György a kitünő elbeszélő, ki jól kidolgozott tárgyait a történelemből meriti a karácsonyi könyvpiaczra egy ujabb kötettel lép. Diszes kötetének czime „Németvilág Budán“. A budaiakra nézve különösen érdekes mű Ferenczi József sikerült illustrátióival jelent meg. Kapható Pfeifer Ferdinándnál, ára diszkötésben 2 frt 60 kr. Tarczai Györgyöt a fiatal magyar elbeszélő irodalom ismert tehetségü tagját felesleges ajánlani. A budaiak karácsonyfájára nagyon alkalmas ajándék az ő diszes kiállitásu irodalmi esemény számba menő kötete, mit olvasóink figyelmébe a legmelegebben ajánlunk.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter dr. Klasz Pál orvostudort a belügyministerium egyik szép képességü titkárát a tiszti orvosi vizsgák budapesti országos bizottságának jegyzőjévé nevezte ki.

— **A magántisztviselők országos Nyugdijegyesülete** e hó 12-én Weiss B. orsz. képviselő elnöklete alatt igazgatósági ülést tartott, melyen az üzleti jelentés és folyó ügyek tárgyaltattak. Bejelentetett, hogy a folyó évben 270 uj felvétel eszközöltetett; hogy a taglétszám 1012, és az ezek részére biztositott összeg 2.304,400 korona — Tagdijakban 153,720·58 korona, alapitványokban és adományokban pedig 21.000 korona folyt be ez évben, ugy, hogy az egyesület vagyona immár a fél milliót meghaladta — Bejelentetett továbbá, hogy az alapitó tagok száma legutóbb kettővel szaporodott, a mennyiben az Egyesült tégla és czement-gyár r. t valamint a Muszári aranybánya társulat egyenkint 500 koronával az egyesület alapitó tagjainak sorába léptek, az utolsó hetekben pedig nagyobb összegeket adakoztak: Fiumei első magyar rizshántológyár r. t.; Athenaeum irodalmi- és nyomdai r. t.; Kollerich Pal és fiai; Első magyar papiripar r. t; Stummer Károly Bécs; Ehrlich Mózes, Dunkel V. K. Kassa; Hermanetzi papirgyár; Calderoni és társa; Jacobs Ottokár K Hamor; Heinzelmann-féle vasgyár Hisnyóviz; Koromzay és társai Sz.-Béla; Hamburger és Birkholz; Kassai téglagyár; Prihradny féle vasgyár társulat; Union gőzmalom r. t. Eszék; Zsolnay-féle porczellán-fayencegyár r. t.; Moskovits Mór Nagyvárad; Lederer és Kálmán-féle szeszgyár r. t. Nagyvárad; Első dettai hengermalom; Accumulator-gyár r. t.; Wahrmann Sándor; Concordia vasgyár Csetnek; Nagyszalontai takarékpénztár; Kircz Vilmos és fia Kassa.

— **A gyermekek örömünnepe.** Nehány nap még csak s elérkezik a gyermekvilág legszebb örömünnepe: a karácsony. Családi körökben már is nagy a készülődés és tervezgetés arra nézve: mit és hol szerezenek be meglepetésül a gyermekeknek. Sokan még most is abban a véleményben vannak, hogy jól, jutányosan és nagy választékban csakis a pesti oldalon lehet vásárolni. Pedig tévednek. Buda nincs már annyira hátra, hogy ki ne állná a tekintetben a versenyt a pesti részszel Igen jól felszerelt, s gazdag raktáru üzletekkel diesekedhetünk immár, a hol feltalálható minden, a mit az ember szeme, szája megkiván. Ott van többek között Lenz Ferencz dus választéku játékszer kereskedése, kinek mai számunkban található hirdetésére ez uton is felhivjuk olvasóink figyelmét.

— **Magyar legény, német mester.** Érdekes és eléggé jellemző panaszszal állitott be Iványi Sándor mészároslegény a budapesti mészáros ipartestülethez. Az volt a panasza, hogy mestere: Müller Henrik óbudai mészárosmester hirtelen elbocsátotta. Erre csak az az oka volt a mesternek, hogy a legény nem tud németül és nem tudja e szerint kiszolgálni az óbudai nőket, a kik viszont nem tudnak magyarul. A mészáros ipartestület békéltető bizottsága ma tárgyalta a panaszt s a mestert egyhangulag elmarasztalta a legény részéről követelt 31 frt megfizetésében. Ebből az alkalomból nem érdektelen azt a régi adomát fölelevenitení, hogy a mikor az óbudaiak annak idejében valami dolog miatt Bécsben jártak, Ferdinánd megkérdezte tőlük: — E's seids Ungarn? (Magyarok vagytok ti?) — Ná, Majestät — válaszoltak a kékharisnyások — mer san aldofner. (Nem felség: óbudaiak vagyunk.) Ezt az élczes ujdonságot közli az „Egyetértés“. Élcznek ugyan élcz, de nem egészen valóság. Ó-Buda is magyarosodik. Az iskolák és az egyesületi élet, dalárdák, szinház valóban csodát müveltek. Ha még nem is teljesen ugy van a hogy szeretnénk, eredményekről beszélhetünk. A kedvet ápoljuk, de ne lankaszszuk.

— **Hernádvölgyi magyar vasipar részvénytársaság** dec 14 én *Kohner* Agoston elnök elnöklete tartott második rendes közgyülés alkalmával az igazgatóság a krompachi vasmü épitésének állásáról jelentést tett. E jelentés szerint egy kohó ez évi augusztus hó végétől már üzemben van és bizton remélhető, hogy ez év végeig, illetve a jövő év első hónapjaiban fokozatosan az egész aczél- és hengermü megkezdheti müködését. Az előterjesztett mérleg belevonva a régi mü- és a schönbrunni gyár jövedelmét 86.381 frt 72 kr hasznot mutat fel Hozzáadva az 1896. évi átnozatalt 7767 frt 41 krt. összesen 44.149 frt frt 43 kr. áll rendelkezésre mely összegből az igazgatóság és felügyelőbizottság javaslata szerint 10.000 frt az adótartalék-számlára, 6300 frt a részvénybélyeg tartalék számlára és 15 000 frt a rendes tartalékalapra, 10 000 frt a kétesek tartalék-számlára fordittassék, a fenmaradó 2849 frt 13 kr. pedig uj számlára vezettessék át. Az igazgatóság javaslata folytán a társaság részvénytőkéje 10.000 darab 100 frtos részvény kibocsátása által 5 millió frtról 6 millió frtra emelkedett fel. A kilépett igazgatósági tagok: Rittler Hugó vezérigazgató és Huldschinsky Oszkár helyébe Niedt Ottó, a Huldschinsky-féle vasmüvek részvénytársaság vezérigazgatója Gleiwitzben és dr. Wittkowsky Pal ügyvéd Berlinben választattak meg. A felügyelőbizottságba választattak Münnich Aurél, lovag Mansfeld Rikárd, Winkler Géza és Janus N. rendes tagokul és Veress József póttagul.

— **A Hitelbank gőzmalmai a Hungária tulajdonában.** Az eddig tudvalevőleg a „Magyar Általános Hitelbank“ tulajdonat képező egykori Blum-féle gőzmalom Budán legközelebb a „Hungária“ részvénytársaság hüvelyes terményeknek hántolására cz. társaság tulajdonába megy át A vevő jövő év január elsejével fogja az emlitett gőzmalmot s annak üzemét átvenni. A gőzmalom vételára 525.000 frtot tesz ki, mely vételár a „Hungária“ r-t. részvényeiben fog a Magyar Alt Hitelbanknak kiszolgaltatni. A Magyar Alt. Hitelbank Egyesült Gőzmalmainak jelenlegi személyzetét a „Hungária“ r-t. át fogja venni. Az egyesült gyartelepek vezetésével ennélfogva mint igazgató Bárkány Leó s mint müszaki vezető Kell Izsó fog megbizatni. A fönt emlitett ügyletek keresztülvitele czéljából a „Hungária“ r-t. legközelebb rendkivüli közgyülést fog a végből összehivni, hogy a társasági alaptőke n. é. 750,000 frt, részvények ujonnan kibocsátása által fölemeltessék. A kibocsátandó részvényekből n é. 525,000 frtot a vételárra forditanak, mig a megmaradó n. é. 175,000 frt részvényt egyenlő részekben a Magy. Alt. Hitelbank és a „Hungária“ r-t.-nak eddig kibocsátott összes részvényeit birtokában tartó „Fiumei első magyarországi rizshántoló és rizskeményitőgyár r.-t“ készlefizetés ellenében fogják átvenni. Amint továbbá értesülünk, a gyári vállalat már legközelebb azon helyzetben lesz, hogy egyesitett telepei egyikében a rizshántolást is megkezdhesse.

— **Vivó iskola.** Mostoha viszonyaink között, mikor a jégpályának annyira alkalmas Christen-féle telket okszerü felhasználás helyett parlagon hevertetik, s a nagy közönség testedző sportjára, a korcsolyázásra, ügyet nem is vetnek, örömmel kell üdvözölnünk olyan törekvést, mely a testi mozgás rendszeres üzésére kiván alkalmat szolgáltatni. Tény, hogy a vivás egyike a legegészségesebb testmozgásoknak, s

az idegesség eloszlatásához nagy mértékben hozzájárul. A Medve-utczai polgári iskola tornatermében megnyilt vivó-iskola ezeket a czélokat kivánja szolgálni; s hogy nem hiába nyilt meg, mutatja az a nagy látogatottság, a melynek örvend. Vivó órák hetenként kétszer (kedden és pénteken) este tartatnak. A vivásért havi 2 frt fizetendő. Jelentkezők még mindig felvétetnek. Jelentkezni lehet Szaffka Manó vivómesternél, mint a vivó tanfolyam vezetejőnél.

— **Helyreigazitás**. Becses lapjának legutolsó számában „Népszerü felolvasás“ cz. a. megjelent tudósitására vonatkozólag van szerencsém az abban tévesen foglaltakat ugy a lap, mint az olvasók érdekében rectifikálni. Ugyanis f hó 9-én nem Stipanics Elek dr., hanem Anderkó Aurél dr. tartott nagyszámu és előkelő közönségnek érdekes felolvasást. „Az időjárásról“ közbejött körülmények miatt. Engedje meg a tek. Szerkesztőség, hogy egyuttal az előadásnak két érdekes momentumáról megemlékezzem. Az egyik az, a melyben a felolvasó utal a müvelt nyugaton már széltében létező azon eszmére, hogy vajha nálunk is felállittatnának u. n. „időjárást“ jelző oszlopok, a melyekben az időjárás elemeit (légnyomás, hőmérséklet, nedvesség, szél stb. stb.) feltüntető önjelző műszerek a nagyközönségnek, — némi gyakorlat és megszokás után, — nagy szolgálatot tennének; a felolvasó ezen eszmét több, saját praktikus eszmeivel köti össze, igy pl. hogy az oszlopokon egy a központból regulázható, éjjel is kivilágitott nagy pontosságu óra helyeztetnék el és hogy a diszes kiállitásu oszlopok árát tetemesen leszállitva, annak kivilágitott üveg oldalfalait alkalmas hirdetésekre szánja, a melylyel egyuttal eleje vétetnék azon jelenlégi mizériának, hogy a mostani ízléstelen oszlopok hirdetéseit a korai szürkület után nem olvashatjuk. — A másik nagyfontosságu kijelentése, — a mit a hallgatóság előtt világosan kifejtett, — az, hogy miért számithatunk előre is az idén keményen szord télre? Kötelességet vélek teljesiteni a tek. Szerkesztőségnek ezen rektifikátiommal, mert valóban oly játszi és népszerü módon bevezetni a hallgatóságot oly problémába, mint a minő az időjárás-tana, nem könnyü feladat. *Egy hallgató.*

— **Iskolai hangverseny**. Az I. kerületi Attila utczai elemi népiskola tantestülete febr. hó 6-án d. u. ½4 órakor saját tornatermében iskolai hangversenyt rendez. Lesz ének, szavalás, szini előadás, zongorázás s mindezt a gyermekek fogják előadni. Ezenkivül egy felolvasás is lesz, melyet a tantestület egyik tagja fog tartani. Belépő dij felnőttek részére 50 kr., gyermekek részére 20 kr. lesz. Előre is felhivjuk az I. kerületben lakó szülőket erre az igen szép vállalkozásra. A tiszta jövedelmet szegény gyermekek felruházására szánja a testület.

— **Uj vicinális**. A budapesti borkereskedők küldöttség utján arra kérték a közuti vasut igazgatóját, hogy a Budapest és Budafok között tervezett villámos vasutat mielőbb épitse ki. Az igazgató kijelentette, hogy a vasut épitése tervben van s a miniszter helyi érdekü vasut előmunkálatára már az engedelmet is megadta.

— **A községi választás** ellen beadott fölszólalásoknak az lett az eredménye, hogy az igazoló választmány mai ülésén a második kerületi választást megsemmisitette. A többi kérelmet elutasitotta a választmány. Az inkompatibilitási bejelentésekre vonatkozólag csak Moldoványi Sándor kötőszergyáros és Ehrlich G. Gusztáv ügyét hagyta függőben a választmány, a többire kimondotta, hogy összeférhetetlenség nem forog fönn.

— **Vivó akadémia**. Folyó hó 23-án a vigadó nagytermében vivó-akadémia leszsz. A hires világbajnok Schiavone a római „Scuola Magistrale“ másodtanára, — ki 196 cm. magas impozans alak — és a velenczei internationális vivóverseny 1-sö nyertese a karddal, továbbá Franceschini Bécsből, nemkülönben Barbasetti Luigi hires bécsi vivómester bécsujhelyi tisztiktanitványai közül a legelismertebbek, ezekkel egyetemben pedig nevesebb hazai amateur vivóink is szép számmal fognak közreműködni.

— **A főváros közgyülése**. A főváros közgyülésén Csorba Ferencz a kitünő vezérférfiu élénken és erélyesen szólt hozzá a hidvámok kérdéséhez, a főváros közönségét hálára kötelezte. A mi jó barátunk és a budai ügyek rendületlen szószólója Mátyus Aristid a citadella ügyében szált sikra. A kábel vasut kérdése bár közgyülési tárgy volt keveset haladt előre. — A társaskocsi vállalat szeszélyei is műsoron voltak — a császárfürdői vonal mellett hiában érvelt Rupp Zsigmond, a társaskocsi győzött Kihinné, hogy az omnibusz több mint a közérdek?

— **Meghivó**. A Krisztina-köruti Társaskör f. évi deczember hó 20-án, hétfőn, este 7 órakor helyiségében (I. ker Alkotás-utcza 21. szám, Bittner-féle vendéglő) ünnepélyes társas estélyt tart, 12 szegény iskolás gyermeknek teljes öltözékkel való felruházása alkalmából. Ez ünnepélyre a nagyérdemü közönséget meghivjuk. Ez uttal a vendéglős a gyermekeknek ingyen vacsorát ad. Az elnökség.

— **Szegény gyermekekért**. (*Az emberbarátokhoz.*) A közelgő karácsony-est a keresztény vallás hagyományos szokásaiban s a gyermek-világ örömeiben a családélet legkegyeletteljesebb ünnepe. A hit és reménység vigasztaló sugara sohasem hat fénylőbben és magasztosabban, mint épen e szent napon, mikor a legelhagyottabb szegény családok gyermekei is, kiktől a sors a szülői szeretetet kivül mindent megtagadott, az emberbaráti szeretet érzetétől várják jóviseletük megjutalmazását. Szerezzük meg ez örömöket a szegények és elhagyottak jó gyermekeinek. Hadd lássanak mosolyt az ártatlan ajkakon, derűt az arczokon azok is, kik az egész hosszu éven át csak borut és könyeket láthatának. A gyertyák fényében, az ágak zöldjében a hit és reménység sugara fog vigasztalólag és erőtadólag bevilágitani a szegények és elhagyottak sötét jövőjébe. A várbeli fiú- és leányiskola szegény tanulói részére óhajtunk ajándékot osztogatni. Az e czélra szükségelt költségek beszerezhetése tekintetéből, teljes bizalommal fordulunk mindazokhoz, kikben az emberszeretet és vallásos kegyelet érzelme buzog, hogy barátaik és ismerőseik körében szives gyüjtéseik által az óhajt valósitani kegyeskedjenek. Az ajándékok vásárlását és szétosztását az alólirt iskolaszék által kiküldött bizottság fogja ellenőrizni. A kegyes adományok *Dr. Kemény N. Ferencz* iskolaszéki gondnok urnak adandók át és azok hirlapilag fognak nyugtattatni. Kelt Budapesten, az 1897. évi november 16-án tartott várbeli iskolaszéki ülésből. *Dr Gombár Tivadar*, iskolaszéki elnök. *Kosutányi Geiza*, iskolaszéki jegyző.

Előfizetési felhivás. A magyar tanférfiak a mult évben együttes nagygyülést tartottak ennek lefolyását örökiti meg az a nagybecsü munka, melynek előfizetési felhivását vettük. A II. Országos és Egyetemes Tanügyi Kongresszus Naplója két kötetből fog állani s január hó folyamán jelenik meg. Ez a „Napló“, mint a tanitóság mai közoktatási mozgalmainak, eszméinek, törekvéseinek mindent egybe foglaló hü tükre nem csak történeti értéket képviselni, hanem becses forrásmunka is lesz a közoktatas javán fáradozók kezében s állandó ébrentartója, ösztönzője marad a közoktatásunk nemzeti irányban való egységes fejlődését czélzó törekvéseknek. A Naplót Nagy László, II. ker. tanitóképző igazgató, dr. Beke Manó, gymn. tan., dr. Kovács János, I. ker. tanitóképző tan. és Hajós Mihály, I. ker. elemi isk. tanitó szerkesztik s közel 100 ivre fog terjedni. Előfizetési ára 5 frt. Előfizetést szerkesztőségünk is közvetit.

— **Adományok a karácsonyfára**. A székes fővárosi I. ker. „*Mayer Ferencz-fiárvaház*“ karácsonyfájára edeig a következő adományok folytak be: 10—10 frtot adtak: Vaszary Kolos hg. primás és id. b. Wodianer Albert. — 5—5 frtot küldtek: gr. Hunyady Lászlóné, özv. Szaxlehner Andrásné, özv. Áldásy Antalné özv. Stangl Jánosné, özv. Kovács Pálné, dr. Falk Miksa, dr. Darányi Ignácz, b. Fejérváry Géza, Fabiny Teofil, hg Lobkovitz Rudolf, b. Liptay Béla, Hauszmann Alajos, Walla József, Gul. den Gyula, Weisz Berthold, Benke Gyula, Vuk Lajos, Schomann Antal, Steinschneider Jakab, Gilly József, Dietzl A. czég, Hartmann Istvan, Jalits A. Ferencz és társa, Romeiser F. és Fiai, Geller József, Hoffmann Mór és társa, Humbolt páholy, Deák Ferencz páholy, Hungária-páholy, Egy szomszéd. — 3—3 forintot adtak: Stieber Vincze, Reischl Sándor, Édeskuthy Lajosné, Mandlik Alajos, Szatala Emil, Kreyer E. és Társa. — 2—2 frtot adakoztak: Jelenik Zsigmondné, Kakucsy Sándorné, özv. Hesz Jánosné, özv. Beranek Elekné, Kurz Vilmos, Dömötör Gedeon, Cziegler Győző, Hampel Sándor, Hampel József, Scheich Károly, Eisdorfer Gusztáv, dr. Kertész Aba, Nagy Jenő, Oettl Antal, Willingar Ferencz, Bessenyei Géza, dr Hudomel József, Horváth Ferencz, Adler Lajos, Tavi Ferencz, Hauszmann Sándor, Gürsch Ferencz, Breitner L. Zsigmond, Hebentanz Nándor, Mauthner Ödön, Klasson Gyula és Társa, Chmela János, Kallina Mór, Siemens és Halske. Neruda Nándor, Szimon István. — 1 frt 50 krt küldött dr. Mihelyes József. 1—1 frtot adakoztak: dr. Klauzál Gábor, dr. Popovits L. Béla, Szilágyi Sándor, Kertész Arpád, Kertész Arpádné, Simon Ferenczné, Jakabházy Móriczné, Bereghy Helén, Novák Sándor, Held Károly, Schindler Ferencz, Wettstein Antal, Frank Ferencz, Hesz János, Feit Károly, Prihradny G., Lindmayer Ferencz, Tigermann Sándor, Brunner I. L. és Társa, Barhánovits Antal, Schreiber Victor. — 50-50 krt adtak: Kertész Lóránd és Fürst L. — A kegyes adományokért az árvák nevében hálás köszönetet mond s további adományokat köszönettel fogad *Somlyai József*, árvaházi igazgató (I. ker. Városmajor-utcza 31 sz).

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal**, **kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak.

— **Előkelő családok leányai számára nyitott krisztinavárosi műszabászati iskolában még két növendék felétetik.**

— **Kiadó lakások:** Arra törekedünk, hogy az összes budai lakások és villák jegyzékét adhassuk lapunkban. A közönségnek sokkal kényelmesebb, ha nem kell kapuról kapura járni, hanem hü képet kap a kiadó lakások és azok áráról a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatalában, mely napról, napra mindent elkövet, hogy az apróhirdetéseket a közönség jól kihasználhassa. — Előfizetők czimtelen lakáshirdetése és keresése egyszer ingyen.

— „*Dr. Lendl Adolf*“ preparatoriuma és tanszerkészitő intézete (II. Donáti-u. 7.) legujabb kiadványa „A Természet“ állattani és vadászati folyóirat; előfizetési ára egy évre csak 3 frt. A szépen illusztrált lapot érdeklődőknek figyelmébe ajánljuk most az uj év alkalmából.

— *Jaeger Tanár Társulata* a valódi Jaeger normál alsóruhanemüek és teveszőr-takarók egyedüli főraktára, Budapest, IV. Váczi-u. 30 Calderoni mellett.

Laumann József

képviselője a közkedvelt és legjobb minőségü

WIES-i SZALON FÉNYKŐSZÉNNEK.

Ajánlja a délivasut személypályaudvaránál levő uj jól berendezett

tüzifa és mindennemü **kőszénraktárát**

Budán a váróterem mellett.

Kőszén és Fa a házhoz szállitva a legjutányosabb árban. Becses megrendeléseit kérve

kiváló tisztelettel

Laumann József.

Cseh kesztyü helyett vegyük inkább a magyart! Mert a külföldi áruért adott pénzzel idegen ország jólétét emeljük, magunkat pedig szegényitjük. Kesztyüseinknek **a székesfővárosi állami keztyüvarró telepen** varratott, s a telepnek saját számlára előállitott keztyüi mind magyar czimerrel és Sz. A. K. T. betükkel vannak megjelölve.

Legujabb

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, divatárukból nagy raktàr ugy férfiak mint hölgyek részére

özv. Schwartz Józsefné

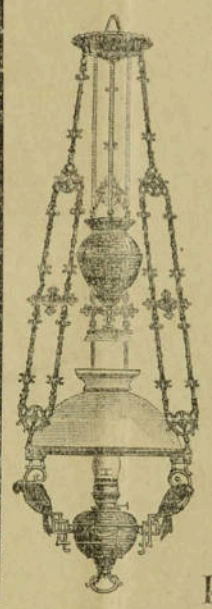
kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-u 5.

Ezredéves országos kiállitás: diszoklevél

MAGY. FÉM- ÉS LÁMPAÁRUGYÁR RÉSZVÉNYTARSASAG.

Budapest-Kőbánya.

Petroleum lámpák

a legegyszerűbb kiviteltől a legpazarabbig.

HERRMAN M.-féle szab. villamlámpák.

a létező legjobb petroleumlámpa.

Stylszerü ujdonságok.

Unikum lámpa

a legczélszerübb használati lámpa.

Fém- és diszmütárgyak.

Valódi

király-olaj

a legjobb biztonsági petroleum,

RAKTÁRAK BUDAPESTEN

V., Gizella-tér I. szám.
VI., Teréz-körut és Király-u. sarkán.
VIII., Üllői-ut 2. sz., a Kalvin-tér sark.
X., Jászberényi-ut.
Pozsony, Lőrinczkapu-u.
Kolozsvár, Hid-utcza 20.

Valódi ó-borok

hordókban és üvegekben üzletváltoztatás miatt jutányosan eladók.

Közvetit a Buda és Vidéke kiadóhivatala.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntöház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan bo ok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

A karácsonyi ünnepek alkalmára

gyermekjátékok,

valamint mindennemü

alkalmi ajándékok

a budai oldalon a legnagyobb választékban és a legjutányosabb árak mellett kaphatók:

LENZ FERENCZ

papir- és játékszerkereskedésében

II. ker. Fő-utcza 68. szám.

Az apáczák templomával szemben.

Előjegyzéseket az
1900. évi
Budapest Párizsi
társaskirándulásra
elfogad és ugyanott
bővebb értesités
kapható
HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legüdítőbb égvenyes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

SZABÓ LAJOS
fűszerkereskedő, I. Krisztina-utcza 6.
Ajánlja dúsan berendezett fűszer, bor, csemege, tea, rum, cognac stb. készletét.
Fa és poroszszén.
Előzékeny kiszolgálás.
Az áruk házhoz szállittatnak.

1897. idényre.
Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli föraktára**
Mechlovits Béla
kalap és férfidivatáruk üzletében
Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)
Saját készitményű férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.
Legujabb alaku
cylinderek
angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Jelentés.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Ágyháztéren fióküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.
LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

SZALVETER ÁGOSTON
Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükörporczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.
TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.
Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

SCHLAUCHER FERENCZ
VENDÉGLŐJE
I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 66. sz. alatt is.
A színkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben
tisztán tartott szobák kiadandók.
Ugyanitt
egész napon át frissen csapolt sör és saját terméső borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.
— Minden vasár- és ünnepnap zene. —

Hatóságilag bejegyzett
Női ruha divat-terem,
szabászati- és varró-tanintézet.
Budapest, II., Retek-u. 49. sz.
Alapos oktatás nyerhető szabás és varrásban kedvező feltételek mellett rövid idő alatt. — Ugyszintén a legujabb angol divat szerint, ruhák elkészitését elfogadjuk. — Mérték szerinti szabásminták kaphatók, megrendelésre vidékre is küldünk. — Vidéki tanitványokat teljes ellátásra elfogadunk. Hatóságilag bejegyzett Női ruha divatterem szabászati és varró tanintézet vezetői:
TÖMÖSVÁRYNÉ F. MATILD,
PELEY MARISKA.

APRÓ HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beigtatása **2 krba kerül,** vastagabb betűből **4 kr.** Oly hirdetések után, melyekben a hirdető czime is ki van téve, külön 30 kr. kincstári bélyegilleték fizetendő.

Eladó villatelek.
A Mártonhegyen 10 perc a svábhegyi indóháztól és 5 perc a villamos vasuttól 1050 □öl 1200 frtért eladó. Értesités a lap szerkesztőségnél 191

Eladó birtok.
Egy birtok a mely Ákos állomástól Szilágymegye, egy negyed órányira van, 250 hold (1200 □-öl buzatermő) mind uj gazdasági épület, a birtok közepén megfelelően instruálva. Van hozzá egy 5000 forintos urilakásparkirozott, ára: 48.000 frt. Fizetési feltételek: előre fizetendő 10.000 frt és a birtok átvehető melyben most is van 80 hold őszi vetés. A hátralevő összegnek fizetendő 5 kamata. A fél ár lefizetése után a vevőre kebelezhető. Venni szándékozó jelentkezzék Ákos állomáson. A birtok tehermentes és oly helyen fekszik, hogy még több is vehető hozzá. Ezen kivül van itt több kisebb birtok is eladó. 180

Előmenetel a tanulmányban. 197
A kik polgári vagy közép iskolai tantárgyakból vizsgát sikerrel akarnak tenni, azoknak utbaigazitást ad a Buda és Vidéke. A legelőkelőbb tanférfiakat nyertük meg arra, hogy a szülőknek lapunk szivességeket tehessen.

Könyvvásárlóknak. 196
A ki bármiuő a könyvpiaczon megjelent könyvet akar venni az azt a BUDA és VIDÉKE kiadóhivatala utján 10%-al olcsóbban szerezheti be. A kiadóhivatal ezt az üzletet még jobban kiterjeszté s ez által bárki akármilyen könyvet 10%-al olcsóbban szerezhet be, mint könyvárusi uton.. A megtakaritás mindenben hasznos.

Tyukszemvágás.
Nők részére ajánlkozik az esti órákban egy ügyes tyukszemvágóné és frottirozóné. Czim a kiadóhivatalban. 164

Veszek
kisebb házat Budán, részletfizetésre, vagy évi járadékért. Többit a kiadóhivatal.

Képek.
Eredeti képek festőművésztől kisebbek és nagyobbak kaphatók. Arczképek és tájképek megrendelhetők. A kiadóhivatal a czimmel szolgál. 167

Eladó telkek.
A ki házat, vagy telket venni akar, forduljon a Buda és Vidéke kiadóhivatalához, személyesen vagy válaszbélyeggel ellátott levélben mielőbb, mert a szabályozások előhaladásával a telkek drágulnak. 169

Cseléd.
40—45 éves olyan értelmesebb cselédet keresek, ki minden házi teendőt el tud látni és egy tizenhárom éves leány és egy hét éves fiut gondozni tud. Női munkákhoz valamennyire ért. Alkalmatosság esetén állandóan hely. Családias jó bánásmód. Czim a kiadóhivatalban. 170

Szép telkek.
A kutvölgyben több szép telek kitünő fekvéssel eladó. Bővebbet a közvetitéssel megbizott kiadóhivatal. 182

Társ 198
3000 forint befektetéssel évi 300 forint kereshető. Ha a vállalkozó élelmes üzletrésze jövedelmét fokozhatja. Tessék a kiadóhivatalhoz fordulni. Ez a vállalkozás különösen olyan embernek hasznos és biztos, kinek elegendő ideje van és az előkelő közönséggel érintkezni szeret, a mi által szórakozhatik és nagy összeköttetést szerez.

Csinos lakás.
Krisztinakörutou májusig 150 frtért kiadó 4 szoba fürdőszoba éléskamrák stb. Bővebbet a kiadóhivatal. 190

Apró hirdetések. 198
Az apró hirdetések ma már a közönség bizalmát és tetszését annyira megnyerték hogy valóságosan pótolják mindenben az ügynökségeket. Felhivjuk rá a **Buda és Vidéke** olvasóinak figyelmét Minél többször és minél több ügyben veszi a közönség ezt a rovatot igénybe, annál biztosabb az eredmény. **Kiadóhivatalunk** minden vételt, eladást és bérletet a törvényes %-ok mellett közvetit

Budapest III., Remetehegy, BARTALITS IMRE könyvnyomdája.

Budapest. 1897. VI. évfolyam 52. sz. (Karácsony hava.) Vasárnap, deczember 26.

BUDA ÉS VIDÉKE

BUDA ÉS VIDÉKE ÉRDEKEINEK ÉS A MAGYAROSODÁSNAK KÖZLÖNYE.

Szerkeszti: ERDÉLYI GYULA.

KIADÓ-HIVATAL, hol előfizetni lehet és hirdetések felvétetnek: Városmajor-utcza 28.

Előfizetési árak: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, évnegyedre 3 korona.

SZERKESZTŐSÉG: Városmajor-utcza 28. Kéziratokat és közleményeket ide kérjük küldeni.

Karácsony.

Irta: Navarra József.

A családi tűzhely költészetének örömünnepén feledve van az élet annyi sivár gondja, csalódása; feledve a külvilág minden ellentéte, a bántó erőszak, a sujtó rosszakarat és a kérlelhetlen mellőzés; feledve a létért való küzdés terhes fáradalmai, melyekben odakint a nagyvilágban mindnyájunk kivétel nélkül részesülünk, sőt feledve vannak a tán még vérző sebek is. Oly jól esik, ezeket a kelletlen mindennapiságokat odakint hagyva, azok elől elzárkózva, a házi tűzhely biztos zavartalanságában, a családi kör őszinte bizalmasságában, annak melegét, ennek pedig szeretetét kettős gyógyerejü balzsamként élvezni, mely az élet küzdelmeiben már-már elcsüggedt halandónak üdülést, ujabb erőt és életkedvet nyujt.

A megváltó jövetele teszi azt, annak a megváltónak az érkezése, a ki rozoga istállóban született és a kereszt-fán halt meg azért, mert szeretetre tanitá az emberiséget. Születését, jövetelét ünnepli a világ és tanitásának hódol ott, azon az egyetlen helyen, hol igazi szeretet honol: a házi tűzhelynél, a családi körben.

A sors kárörőme és zsarnok boszuja, dölyf, irigység, animális hajlamaink fájó kinjai, perpatvar, a hivatal és hivatás terhe és az a sok bántódás, melylyel méltatlanok a türelmes érdemet illetik, szóval minden, de minden szünetelni látszik és az örök fényességnek egy máskor láthatlan sugara világit bennünk, előhirnöke annak az ismeretlen és csak a halál utáni létnek, annak a soh'sem látott országnak, honnan még senki vissza nem tért. Ez a fénysugár része az örök boldogságnak, mely a karácsonyfa apró kis gyertyácskái körül összesereglett mieink orczáiról felénk ragyog.

A ki ezt a boldogságot ismeri, annak az örök boldogságról is van fogalma; a ki pedig a családias egyetértés boldogságát ismeri, annak a menyeiek örök összhangjáról is lehet fogalma.

Miként az apró kis gyertyácskák szerte széjjel terjedő fénye a körülállókat egyaránt világitja be anélkül, hogy sajátságából csak valamit is veszitene: akként nyilvánul e napon az emberi szeretetnek is végtelenül mély forrása. Mindenkit beragyog és mindenkit részesit. Felkeresi a szegényeket, nyomorékokat, betegeket és elhagyottakat; hadd legyen nekik is részök az áldásban, ha már az örömből mi sem jutott számukra; hadd érezzék legalább karácsonykor azt a teljes összhangzatot, mely a csak perczekre megnyilt menyországnak muló tanubizonyságot tesz az emberek szeretetéről.

E napon az egész emberiség egy szivvel, egy lélekkel ismétli az angyalok karának dicsénekét:

Hozsanna! Hozsanna!!

Az, a ki teremtett és kiahaladást kötelességünkké, a dolgok felismerését pedig végzetünkké tette, arról is volt kegyes gondoskodni, hogy az emberi életnek is legyen legalább egyetlenegy oly titkos és titokzatos bűbája, melyben mindnyájunk hiszünk és melynek következtében magunkat fentartás nélkül átengedjük az ihletszerü csodák hatalmának.

Ünnepeltetni fog a karácsony szent éjszakája mindaddig és még akkor is, hogyha az általános műveltség százszorta nagyobb, százszorta elterjedtebb lesz is; mert addig, a mig gyermekek lesznek e világon és addig, mig a gyermekek elmejével a természettudományok örök igazságait megértetni nem sikerül, mindaddig angyalok járnak karácsony szent estéjén e földön, a betlehemi istálló felett fényes csillag ragyog és a napkeleti királyok — hódolatuk jeléül — aranyat, tömjént és mirhát raknak az ujszülött lábaihoz!

„BUDA és VIDÉKE TÁRCZÁJA."

A régi budai társaskörök.

Irta: Buday József dr.

A férfi négyes társaság másik része, jobbára a német és cseh ajku hivatalnokok, elein e különböző helyeken tartották zeneestélyeiket, végre a vitéz-utcza és fő-utcza sarkán, a mostani Szemlér féle kávéházzal szemben, a vitéz utczának a nyul kaszárnyával átellenében levő oldalán, a gróf Győri-féle sarokházban, találtak állandó otthonra.

A „Muri" társaságba csupa budai fiatal emberek verődtek össze; idegeneket be nem fogadtak, csak budai polgárokat. Alapszabályaik nem voltak; elnökük sem volt, hanem a társaság pénzügyi viszonyainak kezelésére egy bizottságot küldöttek ki A társaságot a rendőrség türte. Paulovics László Buda főváros akkori polgármestere ugyanis nagyban pártolta a budai fiatalembereknek ezen társaságba való összejövetelét Prottmann akkori hirhedt rendőrkapitány előtt, ki Paulovics informatiójára hallgatva, végre is belátta, hogy az ő szempontjából is sokkal okosabb, ha a fiatalok ilyen ártatlan zenei- és szini-estélyekre jönnek össze, mintha az akkor napirenden levő tüntetésekben vennének részt, vagy pedig a kávéházakban tartózkodnának. Paulovicsnak sikerült Pálffy János gróf kormányzó hallgatag elismerését is kivivnia, a ki szintén nem bántotta ezen összejöveteleket, pedig néha nem kellemes és a németet nem szeretetreméltóan apostrophaló dalok is megüthették volna füleit, miket e jórészt németajku polgárok énekelgettek, kik közül sokan egy kukkot sem tudtak magyarul.

A reáliskola fölépitése után a férfinégyes tagjainak egy része tehát „Muri" név alatt tovább is megmaradt, és az iskola utczai, Heinrich Ödön féle a kék csillaghoz czimzett háznak a Donáti-utczára néző részében két szobás nagy teremből álló lakást vett ki, illetőleg bérelt ki e társaságnak egyik tagja, t. i Kerntler Ferencz és a többi tagok, quasi mint vendégek a házigazdánál, minden vasárnap szini előadásokat tartottak. Hatásuk Buda polgári elemére nagy és állandó vala: vonzóerejük folyton terjedt, nőttön-nőtt

Előadásaik, estélyeik igen látogatottak, élénkek voltak.

Minden tag évenkint 18 frtot, vagyis havonkint 1 frt 50 krt fizetett Az első előadást az 1860. év decz. 23-án rendezték A társaság 12 évig tartotta fenn magát és ezen idő alatt a tagok a szó szoros értelmében mint egy családnak tagjai érezték magukat és ekként viselkedtek Buda társadalmában is. Az utolsó előadást az 1872 évi május 5-én tartották meg. Ezen 12 év alatt összesen 284 előadást rendeztek és pedig eleinte minden vasárnap; később a nyari hónapok alatt szüneteltek. Az előadások idényét rendesen szeptemberben vagy októberben nyitották meg és májusban fejezték be. A farsang ideje alatt vasárnapokon a padlóhoz erősitett székeket a termekből kihordták és tánczestélyeket rendeztek.

Budának akkori polgári családai vágyva-vágytak ezen estélyek után; ezeket tömegesen fölkeresték az ott uralkodott kedélyes jó hangulatért.

E társaságnak szintén Tittl István volt az éltető lelke. Ő volt a főrendező, a szerep kiosztó, az összes ügyek vezetője; ő volt a diszitményeknek festője is Az ének és a szini-előadásokat Schmidt Ferencz rendezte.

A „Muri" jobbára német darabokkal lépett föl. A német költészet nem egy classikus darabját meglepő hivatással, nem kicsinyelhető praecisióval adták elő.

Annyi tény, hogy a magyar szellemet nem dajkálta és terjesztette, hanem jobbára a német költészet szellemének emlőiből táplálkozott, de, különösen eleinte, magyar szavala-

A karácsony a gyermekek örömünnepe és mi, a kik szeretjük gyermekeinket, nem rabolhatjuk meg őket ettől a sajátszerüen szent éjszakától.

Mi is oda állunk az ajándékokkal megrakott és az apró kis gyertyácskák fényében uszó fenyő-ág alá és a kicsinyek hangos örömujongásába önkéntelenül is belevegyül a szeretet géniusza iránti néma kegyeletünk, a ki ugy született, mint egy közönséges ember és ugy halt meg, mint az isten: minden emberi mértéket meghaladó jóságánál és nagylelkűségénél fogva.

A szeretetnek ebből a végtelen fényözönéből — a karácsonyfa révén — ránk is ömlik egy-egy sugár, mely belelopódzik szivünkbe, kiüzi onnan a sötétséget, melegével felolvasztja a jeget és puha, termő talajból előbukkan a jóság és a türelem rózsája.

Üdvözlégy te szépséges ünnepe a békének és a szeretetnek!

Ha a felhőkből nem is hullana tiszta, fehér hó, hogy a világ sarát elfedve, a gyermekeket meglátogató angyalok puha szőnyegen járhassanak: mégis fehér, mindig fehér, örökké fehér volnál; fehér, mint a béke zászlaja! Mert te vagy az ártatlanság, a megváltó és üdvözitő szeretetnek ünnepe; minden ünnepek között a legszebb, a legszentebb és a legmegörvendeztetőbb!

Mentül müveltebb lesz az emberiség, annál nagyobb lesz a becsed előtte! Mert mentől kevesebb előitélet, mentül kevesebb babona, mentül kevesebb vakság lesz a világ szemében és szivében, annál világosabban fogjuk belátni, hogy csak a szeretet emelheti az embert arra a magaslatra, a hol az isten trónol. Nem az az isten, a ki végtelenül gyülöl és örök kárhozatra itél, hanem az az egy és igaz isten, a ki végtelenül szeret, kinek szigora javitó hatással van és a ki mindnyájunknak egyaránt megbocsájt!

(Borosjenő)

Karácsony ünnepén.

A szeretetnek ünnepe.

Öröm a földön, fényesség az égben!

Angyalok kara hangzik a földtekén, altató dala az öregnek, kaczagása a gyermeknek.

Az Isten-ember születésének napja itt van.

Oly édes az otthon szegénynek, gazdagnak. A pénz, ez a varázs szó adhat mindent, de a szeretet melegét csak a hit adja meg.

Akinek hajléka, tüzelőanyagja van, felejtve bút és bánatot csendben a lelkében ihletett imával az ajkán, rágondol a Jézus születésnapjára, mert ezen a szent napon, egyedül csak ekkor látja együtt a család tagjait, gyermekeit, a hü rokonokat, a bizalmas barátokat.

De mit csinál az, a kinek zu Sọm otthon sem adatott meg.

A bokor nem ad szállást. Zuzmarás az illatos fü, letarolva a mező, csupaszok a fák koronái.

Alszik a természet. És a lélekre ráfekszik a ködöspára, szabadulni nem tud tőle. Elnyomja a napi küzdelem, és enyhet nem ad a nyitott szempillákra az édes álom.

A gond ül sarkában, gond az agyban, gond minden oldalon.

És mind ez a sok gyötrelem elenyészik az évnek egy estéjén.

Megszületik a Jézus, az emberek megváltója.

A hivő ember még odujában is megünnepli a kereszténységnek ezt a nagy ünnepét, a melynek előrejötte megerősiti izmait, aczélositja idegeit, és tovább küzd az élet nehéz napjaiban a szeretet Istenéért, és annak nevében.

Igen! oly szomoru a tél közeledte és a Krisztus születésével oly vidáman csillan fel a remény, hogy az Istennek mindent átható erejéből kipattan a rügy, megleveledzik a fa s virágot hint ágaira az orgonabokor.

A tél fagyában a Jézus születése a remény.

Budapest utczáin a nyüzsgő tömegben zaj, csikorgó hóban kezeit melengeti tüdejének párájával a meggémberedett munkás; élet van az utczákon, szomoruság a pincze lakásokban.

A petroleum lámpa sötétkékesen pislog megkormosodott üvegje alól, kialudni vágy a kanócz.

És az utczák sikátoraiba beözönlő hó szilánkokkal küzködő ember meggörnyedt dereka kiegyenesedik, ujult erőt kap, mert közeledik a karácsony szent ünnepe, Jézusnak születése, gyermekeknek öröme, családok egyesitése, szeretet ápolása.

A küzdő férfi megifjodik, mert hite van és tudja, hogy megállapodás nincs ezen a földön, megváltozik minden, elolvad a hó, felszáll a ködös pára, és meglátja az ég fellegtelen kék szinét, a ragyogó csillagokat, a melegitő napot, a csendesen csobogó patakot, és az erdők sürüjében hallgathatja a madár szavát.

Erős a hite, azért küzd tovább és huzza az igát, mert érzi, mert tudja, hogy a tél zord fagya után jön a kikelet, reménységének bimbaja.

A Jézusban vetett hitnek melege elárasztja lelkét, és munkája édesen megnyugtató, mert jön a karácsony az Isten-ember születésének évfordulója.

Karácsony ünnepén felszáll a lélek az ő Istenéhez.

Oh! mi boldog az, a kinek szerettei vannak, és mi hitbeli kéj, ha felgyul a karácsonyfa, alatta vidám gyermekekkel az elégedés arczával a családfőnek

Te kedves karácsonyest, hintsd be

---

tokkal, magyar énekekkel és magyar vigjátékok előadásával is igyekezett változatossá tenni heti programmját. Igy szavaltak, bár csak elvétve, magyar költöktől; előadták Kisfaludy „Mátyás Diák"-ját, Kövér „Szeget-szeggel" czimü drámai müvét, stbit is.

Hogy nem magyarellenes, vagy, hogy nem teljesen német szellemü volt e társaság, mutatja zenei életének azon kiváló, kimagasló mozzanata, mely szerint akkor, midőn a budai Népszinháznak („Hazafiság a nemzetiség"-nek) javára, mely a jelenlegi északkeleti vasut bérházának a lánczhid mellett fekvő telkén volt és a melyben jelenleg a kereskedelemügyi minister székel, a gyüjtések megindultak: e népszinház javára a „Muri" társaság a „Fáczán" vendéglőben egy hangversenyt rendezett, melyen Molnár akkori népszinházi igazgató is egész szinész-személyzetével megjelent.*) Ezen hangverseny 200 frtnál többet jövedelmezett. A hangversenyt a Szózat eléneklése kezdette be; azután Schmidt Ferencz az „Ilka" cz. dalmü egy részletét énekelte el. Ebenhöch városi tanácsos fuvolyázott, Tittl István, Kakas Márton Pro et Contra müvét szavalta, Bujtor Etel és Bujtor Ilka (később Frenreisz Istvánné) k. a. pedig Liszt rhapsodiáját zongorázták el. Az ünnepélyt Kölcsey Hymusának eléneklése fejezte be.

Látható ebből is, hogy a társaságban nem magyarellenes szellem uralkodott. — Hogy később csakis kizárólag német darabokat adtak elő, ennek oka a budai viszonyokban és főleg a szereplő magyar hölgyszemélyzet hiányában, vagyis azon körülményben rejlett, hogy magyar szinésznőket a budai polgári családok körében nem sikerült találhatni.

A jeles közreműködőktől támogatott társaság kitünően volt szervezve és igen jól volt fegyelmezve. Mindeniknek meg volt a szerepköre, de mindenik a saison elején szavát adta, hogy egy szerepet sem fog visszautasitani. A társaságnak kellően felszerelt női és férfi öltözője volt; a kiválóbb szereplőknek külön asztal, tükör stb. állott rendelkezésükre. Vasárnap az előadás után, már ott találta asztalán a következő előadás szerepét, melyből a rákövetkező csütörtökön már próbát tartottak. De éppen ez a folytonos elfoglalás idővel mindinkább terhesebbé kezdett válni az években is előrehaladó tagokra és sokan már nem igen vállalkoztak arra, hogy minden vasárnapra lekössék magukat. Megunták a már éltesebbek a sok tanulást és a társaság — szereplők nem ajánlkozván — vérszegénységben kimult. Kiveszett Buda társas életéből ugy, mint a természet háztartásából kipusztul azon állatfaj, mely nem találja többé föl környezetében a léte fentartásához szükséges életelemeket, vagy a mely nem képes alkalmazkodni a megváltozott környezethez és körülményekhez.

A „Muri" tagjai sorából kiemeljük a következő neveket.

A hölgyek közül az estélyeken közreműködtek:

Schmidt Ferenczné, Münzberg Anna (később Kemény István kir. tanácsos neje), Antoni Józsa (Szobovics Lajosné), gyönyörü énekével a hallgatóságot elragadó Schreiber Emilia, a Reichel család 3 női tagja és Saxlehner Emma, kit a Nemzeti szinház egyenesen a Muri társaság szinpadjának deszkáiról hódított el — A férfiak közül a Muri társaságban részint activ, részint passiv szerepet játszottak; Bujtor József, Eggler Gáspár, Frenreisz István, Gretschl Ede, Liebscher Vilmos, Öppl Alajos, Reusz József, Nagy Lajos, Nagy Imre, Nagy Jenő, Schmidt Ferencz, Müller Károly czukrász, Stolp Ferencz, Pejakovics Cosmas, Rieger György malomigazgató, id. és ifj. Bún József, Benza Gyula, Wohlfart

*) Molnár György az 1861. év szeptember 11-én nyitotta meg a „Hazafiság a nemzetiség"-nek feliratt al biró budai népszinházat.

megelégedéssel a palotákat, a kunyhóknak küszöbét.

Önts vigaszt az elcsüggedt szivekbe, és áraszd a boldogság sugarát a haza minden polgárára, hogy a Jézus szeretetében egyek legyünk.

Karácsony napja az év utolsó hete, a reménység felcsillámlása.

A királyok, a pásztorok megjelentek a bethlehemi istállóban, és örömsugárzó arczczal az üdv reménységével távoztak. Már onnan, abból a kicsi jászolyból sugárzott ki a világosság és az az isteni tan, hogy egyenlők vagyunk és felettünk az Isten őrködik hatalmának teljes erejével.

Csillogjon a karácsonyfa, a viaszkos gyertyácskák fénye világitson a zöld gallyak között szegénynél, gazdagnál.

Lélekben siessünk Bethlehembe, mert onnan áradt ki a világosság, és ott született az emberiség Megváltója, a ki szeretetre tanitott.

Már hangzik az ének:

Dicsőség az Istennek!

Büttel János.

Jubiláló iskola.

Hauszmanné után a szülők nevében Lithvay Mátyás kir. táblai biró felszólalása keltett élénk derültséget, midőn az érzelmek közvetlenségével mondja el, hogy 7 leánya révén szerzett jogczimet mai szerepéhez. Beszédje igy hangzik:

„Nem szónoki viszketegségből szólok, mert ismerem szónoki tehetségeim fogyatékosságát, nem is szereplési vágy biztat; ez szerénytelenség volna. Csupán a véletlen, vagy a sors azon nem mindennapi — nem mondom: szeszélye — hanem ritkán előforduló intézése, midőn engem 7 leány gyermekkel áldott meg, kik közül h a t ezen polg. leány iskola és női kereskedelmi tanfolyam növendéke volt, s a hetedik, — ha az Isten élteti — legközelebb tanulója lesz Csupán e véletlen folytán jutottam abba a megtisztelő, kitüntető helyzetbe, hogy ez ünnepélyes alkalommal szerencsés vagyok, itt, mint a leghivatottabb családapa felszólalásommal becses figyelmüket rövid időre igénybe venni.

Nem akarom taglalni, hogy mily nagy fontosságu hazánkban a jó magyar iskola, azt sem, mily horderejü nehéz feladatot, felelősséggel járó kötelességet végeznek a művelődés, társadalmi misszió teljesitésében a mi hazafias érzelmü tanitóink és tanáraink. Ennek taglalását itt egy ünnepi beszéd keretébe illeszteni nem lehet. Szoritkozom tehát, kizárólag felszólalásom czéljára, vagy is arra, hogy e jubiláris ünnep alkalmával örömömnek adjak kifejezést, szerencse kivánatokkal halmozzam el és üdvözöljem annak a tantestületnek tagjait a kik ezen polgári és női keresk. tanfolyamnak köztudomásulag jó hirnevét megszerezték, a kik ezen iskola felvirágzásán tevékenyen munkálkodtak és a kik ez iskolát virágzó állapotban negyedszázadon át fenn tartották. De felszólalok, hogy üdvözöljem a jelenlegi tanári testület köztiszteletben álló és általános becsülésben ismert érdemdus Igazgatóját, és az igazgatása alatt álló, a vele közreműködő, a hozzá méltó és hasonló tanárokat és tanárnőket, a kik nem kimélve időt, nem sajnálva fáradságot, lelkesült ügybuzgalommal, kitünő szakképzettséggel, jeles tudásukkal a leánynövendékeket nemcsak a szakismeretek elsajátitására képesitik, hanem jó példával járva elől, a női ékesség, a női erény legszebb gyöngye, a vallásosság, az erkölcsiség, a szülék iránti tiszteletre, a hazaszeretetre oktatják; ez által irányt, vezérfonalat adva nekik lehetővé teszik azt, hogy leánytanitványaik magukat tovább képezhessék, a hazának hőn szerető honleányai, a társadalomnak nemes tagjai, családok megalapitói és azoknak boldogitói legyenek.

Azt hiszem, nemcsak a magam, hanem mindazon szülők, kiknek leánygyermekei ezen intézetet látogatták és látogatják tolmácsolom érzelmeiket, midőn ezen tantestület volt és jelenlegi minden egyes tagjának a leánygyermekek tanitása körül tanusitott odaadó tevékenységü fáradozásáért, szivélyes gyengéd bánásmódjáért legmélyebb elismerésünket és legnagyobb köszönetünket fejezem ki.

Vegyék ezért jutalmukat, mely nemcsak a följebb valók és a nagy közönség elismerése, hanem különösen a haza java, és a haza előnyére lelkiismeretesen, hiven teljesitett kötelesség és jól végzett munkásság tudatában van.

Adja az Ég, hogy ezen iskolának 50 éves jubileumát is megülhessük, de adja az ég, hogy széles Magyarország összes iskoláinak ily lelkes és hazafias tanitói és tanárai legyenek, kik nemcsak helyesen oktatják az ifjuságot, hanem különösen ifjuságunkkal édes hazánkat megszerettetik, a zengzetes magyar nyelvet megkedveltetik és az idegen ajkuakat is tökéletesen megmagyarositani képesek legyenek, hogy jogos önérzettel elmondhassuk: nincs az az erő, az a hatalom, mely minket, magyarokat megtörni képes volna".

Most a női kereskedelmi tanfolyam tanári kara részéről dr Körömy Árpád mondotta a következő üdvözletet:

„Szeretve tisztelt Igazgatónk! Kedves Kartársaim!

Csak a kitartó, szivós és következetes akarat diadalmaskodik mindenütt; de ha valahol, ugy a tanügy terén kell, hogy az együttmüködők lelkében éljen az egymás iránt való szeretet és kölcsönös megbecsülés! E nemes érzelmektől áthatva, üdvözöljük titeket szeretve tisztelt igazgató és kartársaim, mint anya intézetünk tanári karát, társaim a női kereskedelmi tanfolyam tanári kara nevében; a mai napon, midőn lelkesedéstek, tudástok, nemes kitartástok és önzetlenségteknek legnagyobb és legméltóbb erkölcsi jutalmát veszitek, az itt üdvözléstekre és ünneplésteknek egybegyült diszes közönség megjelenésében!

De reánk nézve kettős ünnep e mai nap, mert nemcsak 25 éves fennállásának ünnepét üljük ma anyaintézetünknek, hanem e napokban éppen negyedszázada annak, hogy szeretve tisztelt igazgatónk Kozma Gyula, a hazai tanügynek rögös és tövises utjára lépett.

A kies Erdély egy kis városkájában kezdette meg 25 évvel ezelőtt tanügyi müködését és onnan tudása, lelkesedése és nemes ambitiója által vezéreltetve és segitve, küzdötte fel magát azon diszes állásra, melyet hazai és székes fővárosi tanügyünk terén elfoglal! De nem tanügyi érdemeiről akarok én szólani, hanem két oly kiváló erényéről, melyek egyéniségének kidomborodó jellemvonását képezik, az egyik lángoló hazaszeretete, a másik az, hogy kifogástalan gentlemann! Az első családi traditio nála és azért működésében tanitványainak ifju szivébe: a küzdő, tevékeny és áldozatkész hazaszeretetet igyekszik beojtani!

A másik erénye, hogy kifogástalan gentlemann, — pedig ez a legnagyobb dicséret, mit férfiről mondhatni, — mert addig hazánk nem lesz boldog, mig nálunk is azon elv nem érvényesül: hogy rangra emelhet a felség bárkit, nemessé tehet a király bárkit: de gentlemanné senkit; mert gentlemannséget, csak kifogástalan jellem, szellemi emelkedettség, finom modor és igazi lelki müveltség és nemesség biztositanak csak bárkinek is!

Minthogy sok jeles tulajdonságai mellett

Henrik, Skalla Oszkár, Eckermann Ede, Sártory Béla, Pálmai Rezső, stb. — A „Muri" zenei előadásain nehányszor mint vendég részt vett egyesületünknek az 1873. évtől lelkes tagja Csizik Károly is

Az épitkezési iroda gothikus bódéjának lerombolása után a Győri-féle ház 1-ső emeletére vonult és itt otthont találó, a jobbára nem budaiakból, hanem beköltözöttekből álló német és cseh hivalnokok itt folytatták tovább zeneestélyeik tartását. Vig, kedélyes élet folyt e helyiségekben is.

A havonként egyszer megjelentek a zenei élvezeteken kivül néhány (30–40) krajczárért sört, virstlit kaptak. Számuk nőttön nőtt; ujabb elemekkel gazdagodott. Midőn pedig e házban többé lakást és elhelyezést nem kaphattak, egy daloskör alapitását határozták el és megalakult a „Fáczán"-helyiségben a „Sängar-Hort" az 1864. évi január 14-én Janka Vilmos elnöklete alatt. E daloskörbe különösen Madarassy Pál, az osztrák-magyar bank alkormányzója, akkori pénzügyi titkár törekvései lassanként a dualismust honositák meg a német nyelv mellett használván a magyart is. Az 1866. évben azután a Sänger-Hort fölvette hivatalos cziméül a „Budai dalarda" nevet. Az ős tagok, a német és cseh ajkuak nagyobb része ebbe belenyugodott, némelyik azonban számra nézve körülbelül 12-en, sehogysem érezték jól magukat a magyarosodó légkörben, miért is az akkoriban nagy német birodalmi eszméknek hódoló és Pesten székelő „Eintracht"-egyletbe léptek, mely később a Németországból Magyarországba szakadt egyének mulató és találkozási helye lőn és körülbelül olyan szerepet játszott, mint a Magyar Egyesület Berlinben vagy Párisban. E jellege mellett azonban néhány magyar honosságu, de németajku polgárnak is kedvencz tartózkodási helye lőn és ezek részt vettek és részt vesznek estélyein.

A Muri nevü Liebhaber-Theaterből került ki többek között a budai polgári társaskör két, a legtehetségesebbek közé tartozó mükedvelő és főleg a komikai szerepekben kitünő művésze; Stolp Ferencz és Titl István, kiknél alig lehetett megállapitani, meghatározni a határvonalat, a melynél a dilettantismus végződik és a művészet, a hivatásszerü gyakorlás kezdődik, kik ugy a magyar mint a német előadásban szakképzettségük nem csekély jelét adták.

E két férfiu játszotta egyébként a közbenjáró szerepet az assimilatió azon munkájában, mely a feloszlott Muri-társaság jelesebb erőit a későbbi Budai polgári társaskör szervezetébe beolvasztotta.

A budai szini dilettantismus egy másik, a „Muri"-társulattal majdnem egyidejüleg támadt, nyilatkozatát találjuk a 60-as évek elején, körülbelül az 1863. évben alakult „Gondüző" nevü mükedvelői egyesületben, melynek czélja szinielőadások rendezése volt. A társulat a kacsa-utczai akkori Keller-féle házban, melynek telkén jelenleg Del Medico szalámi gyára van, nagyobb utczai lakást bérelt és azt szinházzá alakitotta át. A jó budaiak a kacsa-utcza után és a jó hangzat kedvéért „Anten-Theater"-nek keresztelték el. Az előadások magyar és német nyelven folytak. Elnöke volt Rosconi Miklós, kinek egész családja közreműködött az előadásokban. Kiválóbb és sokszor föllépő tagja voltak: Bogisich Károly, Draskóczy N., Belányi Ferencz, Zakay Géza, stb. A meddig Rosconi a társaságot anyagilag támogatta, addig fenállott; e támogatás megszüntével az egylet kénytelen volt müködését beszüntetni és szétoszlatni.

Mindössze 3—4 évig állott fenn.

Szorosabb kapcsolatba jutott körünk azon tisztán politikai társulattal, mely a hatvanas évek vége felé „Deák-kör" név alatt létesült a két budai kerület deák-párti hiveiből.

E kör Hunfalvy János és Tanárky Gedeon elnöklete mellett, különösen Eötvös József báró utolsó megválasztása alkalmából fejtett ki élénk tevékenységet és a Széchenyi-szállodában tartotta értekezleteit. Tagjai 1872-ben nagyobbára beolvadtak a tisztán társadalmi culturmissiót kitüzött körünkbe.

(Vége.)

ezen két erény képezi szeretve tisztelt igazgatónk jellemvonását, kivánom én és társaim, hogy a Mindenható őt és derék gárdáját a hazai és székes fővárosi tanügynek diszére és javára, családjuk boldogitására és a mi határtalan örömünkre sokáig, igen sokáig éltesse! Éljenek!"

Ezen szavak elhangzása és az intézet igazgatójának juttatott zajos ovációk után általános figyelem között Lengyel Sándor, az iskola legelső tanárja, jelenleg felső kereskedelmi iskola igazgató szólalt fel és a volt tanárok nevében a következőket mondá:

„Igen tisztelt ünneplő Gyülekezet!

Boldog vagyok e perczben, mert ezen iskola megszületésénél, bölcsőjénél mint első tanár működtem.

Buda hazafias közönsége magyaros érzelmektől vezettetve teremtette meg az első tanári kart.

Engem is az Alföld sikságáról hivott ide, hogy azzal az eszközzel, a mely a legnemesebb eszköz: a tudomány és a müveltséggel, magyarokká neveljük, ne csak az egyik vagy másik részét a polgárságnak hanem az egész polgárságot. Fiukat és leányokat kellett az első évben nevelni, egymástól szétválasztva, de a közös tanárok tanitásában őket egymással egyesitve, hazafias szellemben és oly irányban, a melyben ezt a nemzeti eszme kivánja.

Valóban buzgalommal fogtam a munkához, mert két kézzel kellett dolgoznom. Bal kézzel neveltem a fenyő szálat és a tölgyet, jobb kézzel ápoltam a virágokat.

Kellemes volt a virágokkal foglalkozni, mert a női természet olyan, hogy dolgozik, fárad, munkálkodik nemes ambiczióval fiatal korában és ez végig vezet egész életén a halálig, mig a fiukat bizonyos lanyhaság jellemzi még fiatal korában is. Könnyen visszamaradnak azon a téren, a melyen a nő oly gyorsan tud haladni.

Én a női képzés terén előbb még nem működtem, de midőn láttam mily szépen lehet őket vezetni, kedvet kaptam a munkára és egész lelkesedéssel törekedtem arra, hogy a kezdetben idegen intézménynek látszó leánypolgári iskolát Buda hazafias közönségével megkedveltessem. A mire vállalkoztam lelkes odaadással, fiatal hévvel végeztem, annál is inkább, mert alkotmányosságunk és szabadságunk hajnalán történt ez.

Sajnálom, hogy munkámból már egy év mulva ki voltam szakitva, a fiu iskolához mentem át; ott végeztem tovább teendőmet. A virágok nevelését tovább nem eszközölhettem, — tovább kellett folytatni munkámat a fenyő szálak és tölgyek képezésén. De hátra maradtak az utódok, kik nemes hévvel vették fel a fonalat, a melyet elejtettem és folytatták a munkát.

Azt mondja az ünnepi beszédet tartó Igazgató, hogy tövises pályát végezünk. Én ezt nem tapasztalom. Tövisek vannak minden pályán, de én ezt hiszem, hogy nekünk nem volt annyi, — hogy ne lett volna több a virág a tövisnél; mert a fővárosban mindenkor találkoztunk áldozatkészséggel, szeretettel és támogatással azok részéről, a kik igaz hazafias érzéstől áthatva minden téren, tehát a tanügy terén is támogattak, nem azért, hogy a hiuságot kielégitsék, hanem, hogy a haza és a főváros szent ügyét szolgálják.

Atvették a munkát mások, a melyet elkezdtünk mi, a kik feltünés nélkül szerényen végeztük munkánkat. Később az intézet tanulóinak száma gyarapodott, és a közönség kedvet kapott ez intézet iránt és ma a mint látjuk, bár nehéz napjai is voltak a multban, virágzik. Első sorban nektek lehet köszönni tisztelt Kartársaim, a kik a jelenben oly szerencsések vagytok, hogy ezen intézetet vezetitek, kiknek a mai ünnepélyből a legnagyobb rész jutott: a hálás elismerés.

A kik a gondolatot megvalósitottátok a főváros Duna jobb partjának női közönségét megmagyarositottátok, müveltekké, képzettekké tettétek és ezáltal a székes főváros és a haza diszesebbé. Fogadjátok tehát a volt tanárok nevében hálás elismerésünket, hogy azt a munkát nem hagytátok abba, melyet mások kezdtek, hanem igaz lelkesedéssel tovább folytattátok. És most azon szerencsés körülmények közt, hogy a 25 év elmultával minden oldalról elismeréssel találkoztok, mit kivánhatnék egyebet, mint hogy tovább is lelkesedjetek a hálás elismerés alapján és kivánom, hogy ez iskola tovább is virágozzék és gyarapodjék."

Végül Lád Károly, az „Orsz. polg. isk. Egyesület" elnöke üdvözölte az igazgatót és a tanári kart, a következő beszéddel:

„Mélyen tisztelt Közönség

Szivesen lépek azok sorába, a kik az intézetet e mai napon üdvözlik; teszem ezt a „Polg. isk. orsz. egyesület" nevében. Egy régi mondás azt tartja, hogy „a háznak uralkodója a nő". Ő adja meg jellegét a háznak, ő adja meg jellegét a családnak. Ha a nő magyar nő, az egész család is az lesz és kicsinyei is azok lesznek; azokat is a magyar szellemben fogja nevelni, és képesekké teszi azon kötelmekre, melyeket iránta a haza a jövőben támaszt.

Nagy hazafias cselekedetet müveltek tehát a törvényhozók akkor, midőn Csengery Antal tervezetét törvényre emelték. Ez által tették lehetővé az idegen ajku családok magyarositását. A társadalomban, a művészet — és tudományban legyen szerepe ugyan a nőnek, de eredeti hivatása, az Ur Isten által számára kijelölt foglalkozási kör: a család maradjon továbbra is.

Midőn tehát a „Polg. iskolai Országos Egyesület" nevében a mai napon az intézet tanárait és növendékeit a legszivélyesebben üdvözlöm, és midőn általánosan tisztelt Igazgatóját, ki 25 évi tanári működésének ma évfordulóját üli, a legnagyobb örömmel üdvözlöm, nem fejezhetem be beszédemet méltóbban, mint ha azt kivánom az egész haza minden polgári iskolája nevében, hogy az intézet kitünő tanári kara növendékeivel együtt virágozzék, gyarapodjék, növekedjék és teljesitse feladatát ugy mint eddig, és ha lehet még jobban is".

Ezzel bevégződvén az ünnepély hivatalos része, megkezdődött a művészeti előadások sora, s végződött oly lelkesedéssel, melyhez foghatót iskolai ünnepélyeink nem mutathatnak fel. Valóban aranybetükkel irodik e szép nap emléke az iskola történet lapjaira.

„Római fürdőtelep"-egyesület alapszabályai.

(Folytatás és vége.)

12. §.

Az egyesületet hatóságok irányában az elnök képviseli; a választmányi, valamint a közgyüléseket szintén az elnök hivja egybe s ő elnököl azokon, vezeti a tanácskozást, kimondja a határozatokat, egyenlő megoszlás esetén dönt; az okmányokat, határozatokat, szerződéseket a titkár ellenjegyzése mellett aláirja; őrködik a határozatok foganatositása felett, a pénztárt bármikor megvizsgálhatja, de azt két választmányi tag jelenlétében évenkint legalább kétszer megvizsgálni köteles. Az elnök akadályoztatása esetén mindezen jogok és kötelességek az alelnököt illetik.

13. §.

A választmányi üléseken határozathozatalra az elnök vagy alelnök és legalább 4 választmányi tag jelenléte szükséges. A mely választmányi tag egymás után következő 3 választmányi ülésről igazolatlanul elmarad, lemondottnak tekintetik és helyébe a legtöbb szavazatot nyert póttag hivatik be.

14. §.

Pénzutalványozásra, a kezelési és irodai szükségletet kivéve, melyek az elnökség hatáskörébe tartoznak, választmányi határozat szükséges.

15. §.

A tisztviselők teendőit és a választmány ügyrendjét az igazgató-választmány maga határozza meg.

16. §

Közgyülés minden év első negyedében tartandó, szükség esetén azonban az elnök azt bármikor összehivhatja, 10 egyesületi tag irásbeli kérelmére pedig ha a czel meg van nevezve, a közgyülés összehivandó.

A közgyülés összehivása legalább 8 napra teendő és tárgya előre kitüzendő

A közgyülés határozatképes, ha a tagok egyharmad része személyesen vagy képviselve van jelen

Ha a közgyülés nem határozatképes, 30 napon belül ugyanazon tárgyban ujabb közgyülés tartandó, mely a jelenlevők számára való tekintet nélkül, határozatképes leend.

Határozathozatalra absolut többség kivántatik. A szavazás felállás vagy névszerinti szavazás által történik.

A közgyülésről jegyzőkönyv vezetendő, melyet az elnök, titkár és hitelesitésre elnökileg előre felkért legalább 2 jelen volt tag ir alá

Választmányi ülés a szükséghez képest többször is, de legalább negyedévenként egyszer tartandó

A választmány összes határozatai a közgyüléshez fellebbezhetők.

17. §.

Közgyülésnek fentartott tárgyak.

a) Az igazgató-választmány és számvizsgáló bizottság megválasztasa;

b) a választmány által a lefolyt évről bemutatott jelentés tárgyalása, a mult évi számadások elintézése, az évi tagdijak megállapitása, valamint az alapszabályokban meghatározott járulékok felemelése, leszállitása, megszüntetése, ujabbak kivetése vagy felosztásának kérdése.

c) az alapszabály változtatása, melyhez mindenesetre az összes tagok $^2/_3$-ad részének jelenléte szükséges;

d) az egyesület feloszlása, illetőleg gondoskodás az egyesületi vagyon felosztásáról.

A tagok dijkötelezettségének kiterjesztése vagy megszakitása csak alapaszabály-módositás utján történhetik.

Az alapszabályok netáni módositására vonatkozó közgyülési határozatok foganatositása előtt a belügyi magy kir. ministeriumnak bemutatandók.

18. §.

A számvizsgáló bizottság.

A számvizsgáló bizottság 2 rendes és 1 póttagból áll, a közgyülés által egy évre választatik és feladata a választmány pénzkezelését ellenőrizni, e czélból a pénztárt többször megvizsgálni, az év lefolytával a választmány által elkészitett zárszámadást gondosan átvizsgálni s mindezek eredményéről a közgyülésnek jelentést tenni.

19. §.

Az egyesület vagyona.

Az egyesület vagyona képződik:

a) beiratási dijakból;

b) az évi tagdijakból;

c) esetleges egyéb jövedelmekből.

20. §.

Az egyesület feloszlása.

Az egyesület feloszlásához a tagok $^2/_3$ részének hozzájárulása szükséges.

Az egyesület feloszlásakor az egyesület vagyona a tagok közt a telek nagysága szerint osztatik fel.

21. §.

A felügyeleti jog.

Az egyesület feloszlását, valamint ezen esetben az egyesületi vagyon hovafordítását tárgyazó közgyülési határozat foganatositása előtt a magy. kir. belügyministeriumhoz felterjesztendő.

22. §.

Az esetben, ha az egyesület az alapszabályokban meghatározott czélt és eljárást, illetőleg hatáskörét meg nem tartja, a kir. kormány által, a mennyiben további működésének folytatása által az állam, vagy az egyleti tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladék-

talanul felfüggesztetik s a felfüggesztetés után elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik, vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására különben feloszlatás terhe alatt kötelezteték.

Dr. Fellegi Viktor, s. k.
egyesületi elnök.

Az első kávéház.

Irta: **Tarczai György.**

Künn csöndesen szitált az őszi eső, de a lankás part azért tele volt emberekkel; a röpülő hidon egymás hátán tolongtak a budaiak, a tulsó partra igyekezvén Pestről, a hol aznap vásár volt. A nagy folyam sárga hullámai ellenében egész raj teherszállitó hajót vontattak az ó-budai rév felé telelni, időnként egy-egy dunai malom kapaszkodott lomhán fölfelé, leszerelt lapátos kerékkel.

Fidler Rudolf, a gazdag budai borkereskedő siheder fia, Kafészider Balázs kávésboltjának rácsos ablakából nézte a szemei elé táruló képet. Itt szokott ülni minden áldott nap délutánonként, mivel ez most a hozzá hasonló fiatal uraknál divatos. Rég megitta fekete levesét, melynek csészéjét garasával mérik; háromszor is kiolvasta a Norimbergában nyomatott sovány füzetkét, mely Szavójai Eugén péterváradi győzelméről számolt be ökölnyi betükkel; ennek ugyan már három esztendeje, de az ujság ingerével bir, mivel eddig pusztán jött-ment kalmárok szóbeszédjéből értesültek róla Pest-Budán. Máskor uzsonnatájt már a jobb parton sétál Fidler, most azonban várnia kellett, mig az eső elál, nehogy csattos czipője, ezüstgombos bársonyfrakkja, háromszögletes selyemkalapja kárát vallja a lucskos időnek. Asitva inté magához a kávésgazdát, a ki az idegen kupeczektől elfoglalt asztalok körül sürgött-forgott három legényével; a tágas terem mélyében már sötét volt, Balázs mester előbb faggyugyertyát gyujtott, melyet némely rácz alkuszok csodálkozva tapogattak meg, mivel ő náluk eddigelé mécsessel világitanak, gyertyát csak templomban láttak. A kávés végre Fidler elé tette a kivánt rozólispálinkát, egyuttal bemutatta neki az ajtón belépő Rikkl urat, Pest városa jegyzőjét, a ki szintén törzsvendége volt, de csak késő délután szabadulhatott ki hivatalából. Mire az uj ismerősök kölcsönös hajlongásaikat elvégezték, a nótárius kavéja is ott volt az asztalon s ő mohón szivta föl zamatos páráit.

— Mindig tele van a Balázs mester boltja? — kérdezte a budai fiatal ember, hogy a társalgást végre megkezdje.

— A kávé pompás, csettentett Rikkl ur nyelvével. Sok vendég van-e rá? Nincs jobb üzlet ennél III. Károly császár ő felsége egész országában. Balázs mester öt év alatt dusgazdag ember lett s maholnap szenátornak is megválasztják.

Nem egyszer hallotta ezt már Fidler és a midőn társa sorra szedte, hogy mi mindent s mennyiért mér ki a kávés, meg hogy a jövő tavaszszal mandolatejjel is fog kedveskedni vendégeinek, a mivel az asszonyokat akarja a tél folyamán megnagyobbitandó kávéházába csalogatni: ásitását elfojtva kifelé bámult az ablakon. Az eső elált s neki eszébe jutott, hogy még világos lesz, mire a várba ér s ablakában találja Mariandlit, a városházával szomszédos füszeres leányát, kinek délutánonkint nagyot bókolva köszönni szokott. Nem volt ugyan szerelmes belé, de társai mindegyikének lévén valakije, a kiről alkalomadtával rajongással beszéltek, ő is illőnek tartotta ideált választani.

Nádpálczája után hajolt s midőn ismét fölegyenesedett, ijedten kapta vissza fejét az ablak mellől. Kivülről elzüllött, torzonborz szakállu ember fenyegette meg öklével.

— Megijedni tetszett? — kérdezte Rikkl hangosan fölkaczagva. Pedig ez a bolond Griszhuber Náczi; nem vét a légynek sem. Valamikor jobb napokat látott s most azt hiszi, hogy Balázs mester okozta romlását s estefelé nap-nap mellett eljár kávéháza elé. Megfenyegeti, aztán tovább ballag.

* * *

A nagy pestis idején halt meg Griszhuber Joakim, Buda tekintélyes polgára, a ki szegény mesterlegényként telepedett le a töröktől visszafoglalt városban, a hol, szorgalmas ember lévén, meggazdagodott s első szenátorságig vitte. Gyermeke nem volt, minden vagyonát unokaöcscse örökölte. Griszhuber Náczi valahol a Rajna mentén szabóskodott akkoriban s a nagy utra csak ugy tudta magát rászánni, hogy Szider Balázs, legjobb kenyerespajtása is elkisérte. E munkakerülő, könnyelmü ember kapva-kapott az alkalmon, hogy a gazdagnak hiresztelt örökössel együtt menjen a babaroktól visszafoglalt, tejjel-mézzel folyó Kánaánba, a hol, hir szerint, sült galamb repül az ember szájába, a nélkül, hogy dolgoznia kellene. Ignácz megkapta örökségét, pajtásának is helyet adott házában, de midőn ez egy csepp kedvet sem mutatott arra, hogy kereset után lásson, fölmondta neki a barátságot. Balázs kelletlenül csapott föl ismét szabólegénynek, de lusta lévén, mestere csakhamar elkergette. Hol Budán, hol Pesten nyomorgott egy ideig, miglen egyszer a ráczvárosi Szadi Józsefnek szatócsboltjaba nem tévedt, a kinek apja kikeresztelkedett török volt s kávéméréssel kereskedett, mig a budai főbiró e haszontalan portéka árulásától el nem tiltotta. Fiának azonban már senki sem állt utjában; igaz ugyan, hogy csak mellékesen szolgált a Dunaparton dolgozó napszámosoknak, a kik különösen esős napokon mohón itták az olcsó s kellemesen hevitő italt: de a kávé több dolgot adott neki, mint minden egyéb portékája. Két legénye is volt mivel Balázs jóképü embernek látszott, ajánlkozására fölfogadta harmadiknak. Szider eltanulván a kávészürés titkait, jól érezte magát kényelmes foglalkozása mellett s látván, mily kelendő e portéka, elhatározta, hogy maga is nyit kávésboltot. Ismét fölkereste hütlenné vált pajtását, a ki nagynehezen megadta neki azt a néhány forintot, melyet kért s mivel Budán nem kapott engedélyt, a balparti városban telepedett le.

Szomszédjához képest Pest városa valóságos fészek volt, de vasárai egyre keresettebbek lettek s Balázsnak, a ki neve elé a Kafe szót bigygyeztette, mihamar jól folyt a dolga. Az alkuszok, kupeczek mind a Kafészidernél kötötték meg üzleteiket; jobban tetszett nekik a feketekavé mellett csereberélni, mint borozás közben, a mitől néha könnyen bolondokra vetemedik az ember.

A pesti polgárok is fölkaptak az ujmódi italt s csakhamar Kafészider Balázs boltja lett a nemes város legnagyobb nevezetessége. Az első kávéház genezisét még Rikkl ur sem ismerte, a minthogy szabad királyi Pest városának vajmi kevés lakosáról tudhatott bizonyosat az ember; nagyobbára jött-ment nép telepedett le oda, melynek jó része, nem repülvén a sült galamb szájukba, a mint azt idevándorlásuk közben elgondolták, egyhamar tovább állott. A nótárius azért csak a bolond Náczi történetéről számolt be körülményesen. Ő volt Kafészider első budai törzsvendége s ugy megszerette a fekete levest s a mellette való henyélést, hogy csakhamar egész napját Pesten töltötte el. Estenkint talján muzsikus mulattatta a kávéház vendégeit, leánya, a parázsszemü Giulietta, lángra lobbantotta Griszhuber Náczi szivét; a gazdagságában bizakodó ember rabszolgája lett a kaczér teremtésnek, két kézzel szórta a pénzt s midőn ez fogytán volt a kávéházba a kártyajáték divatját plántálta be; de a mellett maga ment legelőször tönkre. Mire házát dobra ütötték, menyasszonya is cserbenhagyta: Kafészider Balázs felesége lett.

* * *

Megkondult az esteli harangszó, a kávéházbeli uj ismerősök mély hajlongással elváltak.

— Nem lehet tudni, vajjon a lány hütlensége, avagy vagyonának elvesztése miatt bolondult-e meg szegény Náczi.

Ezzel fejezte be Rikkl ur hosszu lére eresztett elbeszélését s társa még akkor is e szavakon rágódott, midőn a Dunát átszelő komppal a tulsó parthoz ütődött.

Vak sötétség borult a budai utczákra s Fidler Rudolf jónak látta lámpáshordó fiut fogadni, a kik ilyenkor seregestül tanyáztak a rév környékén Nyakig sárosan, agyonfaradtan hazaérvén, még sokáig nem tudott elaludni.

A szegény Náczi szomoru sorsa meghatotta. Csak azzal nem tudott tisztába jönni, hogy Balázs mesternek volt-e része romlásának az okában; hogy a rosszlelkü talián lány idézte elő vesztét, az világosnak tetszett előtte, valamint az, hogy maga Griszhuber is esztelenül cselekedett. S mivel más kárán tanul az okos, Rudolf is leakarta vonni a tanulságot e történetből. Jobb ügyhöz méltó buzgalommal törte rajta a fejét; végre sok erőlködés után megszületett agyában a bölcs aforizma:

— A kinek Budán háza van, ne járjon Pestre kávéházba. A mig itt ki nem hal a szebbik nem, ne udvarolj pesti lánynak.

Másnap ebéd után azonban Fidler ismét csak Kafészidernél szürcsölte a feketét; megszokta a hevitő italt, aztán meg a hozzá hasonló fiatal urak is mind által mentek Budáról. Lelkiismerete különben nyugodt volt, mert gyökeret vert szivében a megmásithatatlan elhatározás, hogy hü marad Mariandlihoz, a kinek ablaka előtt uzsonnatájban nagyot bókólva köszönni szokott.

Ismerőseink.

— Árnyak és fények. —

Gróf Karácsonyi Jenő.

A Karátsonyi család nevéhez jótékony nemes tettek egész sorozata füződik. Alig van olyan emberbaráti intézete az országnak, a melyben e név dus alapitványok által meg ne volna örökitve. A közügyek terén ennek a családnak hazafias áldozatkészsége eléggé ismeretes. Karátsonyi Lázár a franczia háboru alkalmával száz embert teljesen fölszerelve saját költségén állit a harczmezőre a szorongatott haza védelmére; a Ludovica akadémia létrejöttét hatalmasan segitette elő az ő bőkezü katonai alapitványa.

Karátsonyi Guidó gróf nagyszerü jótékony adományait mindenki ismeri.

Ilyen ősök méltó utóda Karátsonyi Jenő gróf, Beodrán Torontálvármegyében 1861-ben született, középiskolai tanulmányait Budapesten végezte, a jogot Louvainban hallgatta, Belgiumból hazaerkezte után a gazdasági pályára készült és tanulmányait Magyar-Óvárott a gazdasági akadémián fejezte be. Azóta különösen e téren iparkodik szerzett ismereteit és tapasztalatait érvényesiteni.

Hosszantartó külföldi utazásai alatt beható tanulmány tárgyává tette a kontinens majd minden országának mező és nemzetgazdasági viszonyait és nem hagyva figyelmen kivül egyéb kulturális intézményeiket, sem utazta be ezenkivül Angliát és utóbb Afrika egy részét is.

Midőn birtokait átvette, a régi elavult gazdálkodási rendszerrel szakitott és áldozatot nem kimélve azt ugyszólván egy csapással a kor szinvonalára emelte.

Bánlaki hitbizományi uradalmának vizmentesitési czélból készült nagyszabásu csatornázását és óriás költséggel létesitette szivattyu telepét, a melyet annak idején az Országos Hajózási és Vizügyi Közlöny is ismertetett, a szakértők egyre sürübben keresik fel tanulmányozás végett.

A Delmagyarországban II. József császár idejében óriás állami költségen felállitott de már-már végpusztulásnak indult rizstelepet vé-

tel utján megszerezte s azóta szakadatlanul uj meg uj beruházásokkal iparkodik e hasznos kulturát az országban fönntartani és fejleszteni. — A régi rozzant, kezdetleges hántoló helyén ma két emeletes hántoló és csiszoló malom emelkedik, a melynek kölföldről hozatott uj szerkezetü gépezeteit szakértők elismerése dicséri s a telep mintaszerü berendezését nem egy tanintézet növendékei keresik fel tanulmányozás végett. — E rizstelep, a melynek ugy fenti gépeit, mint külső rendszerét hollandi mérnök tervezte s felügyeli ma is, az egyedüli magán-kezekben levő rizsgyár; a mit az ezredéves kiállitás alkalmával Ő felsége a király is nagy megelégedéssel vett észre és legfelsőbb elismerésével kitüntette érte a kiállitó grófot.

Azóta e telep haltenyésztéssel hozatott összeköttetésbe, a mi ismét egy uj, hasznos iparágnak meghonositását jelenti Délmagyarországon, a mely eddig a maga nemében páratlanul áll az egész világon, mivel a rizsföldeken a rizstermeléssel egyidejüleg tenyésztetik a hal, még pedig a legszebb sikerrel. a mi a szakkörök figyelmét máris a legszélesebb mértékben felköltötte s erről a telepről már több külföldi folyóirat közölt terjedelmes ismertetést.

A közjótékonyság terén is kimagaslik Karátsonyi Jenő gróf neve. Eltekintve azon jelentékeny összegektől, a melyeket e crélra, mint a családi alapitványok kezelője áldoz: benne minden jótékony közhasznu intézmény bőkezü pártfogóra talál. — Birtokain két magyar iskolát tart fenn teljesen a saját költségén. Legutóbbi időben egymásután két nem magyar ajku községben tette lehetővé az állami népiskola fölállitását az által, hogy az iskola czéljaira szükséges telket ingyen fölajánlotta s az épületeket saját költségén felépittette.

A közügyekben már kora ifjuságától fogva élénk részt vett. Utazásaiból történt hazaérkezése után Torontálmegye tb. aljegyzője, majd a megyei közigazg. bizottságnak tagja lett s mint ilyen a megyei életben, mint a főrendiháznak és ott a naplóbiráló, közgazdasági és közlekedési bizottság, valamint a kir. és országos legfőbb fegyelmi bíróság tagja a törvényhozásban is előkelő szerepet játszott.

Legutóbb a zichyfalvi választókerület bizalmának engedve, az országgyülési képviselőséget fogadta el, a hol a közgazdasági bizottságnak tevékeny tagja. Ezenkivül elnöke és igazgatósági tagja számos közhasznu iparvállalatnak és igy különösen a torontálmegyei vasutaknak is, a mely utóbbiak létrejöttét a tetemes pénzáldozatokon kivül a saját birtokain mindenkor ingyenesen átengedett földterületekkel is elősegitette

Társadalmi szereplése különösen az elmult millenáris évről is eléggé ismeretes. — Krisztinavárosi pazar fényü palotájában az előkelő világ kimagasló alakjai, a politikai és diplomacziai kitünőségekadtak egymásnak találkozót s a hódoló felvonulás napján tervezett fényes estélyre Ő felsége a király is megigérte volt megjelenését. Azonban az uralkodó család váratlan gyásza folytán több hasonlóval együtt az az estély is elmaradt s az e napon adott diner alkalmával a külföldi nagyhatalmak képviselői voltak nála hivatalosak. — 1886-ban nőül vette néhai Gróf Andrássy Manó leányát Andrássy Karolin a grófnőt, ki a főuri társaság egyik kedves és szellemes tagja és minden női erényekben gazdag s a legtöbb jótékony egyletnek számottevő vezetője.

— **Buda és Vidéke.** *1898-ik évvel VII ik évfolyamába lép lapunk. Mint eddig ugy ezután is a magyarosodásnak valamint Buda és Vidéke érdekeinek leszsz közlönye azzal a kitartással, igyekezettel mint eddig.... Olvasóink jó akaratába ajánljuk a* Buda és Vidéket *és kérjük, hogy azt ismerőseiknek ajánlani, arra előfizetőket gyüjteni szíveskedjenek A Buda és Vidéke szerkesztősége igyekezni fog, hogy kitüzött czélját a közönség szives támogatásával erkölcsi és anyagi részvételével elérje. A lap izmosodása Buda és Vidéke érdekeinek erősödése. Ezzel kivánunk olvasóinknak boldog ujévet.*

Különfélék

— **Karácsony napján.** Mindenki haza tér ünnepet ülni. Ne kivánkozzék idegenbe, a ki otthonában eltöltheti emlékezését arra a nagy Isten-emberre, a ki Betlehembe született. Szerette az embert, az egész világ tudatos lényét megvilágositotta, mert Isten és ember volt. Tanitott bölcsen, az isteni szikrát szétszórta az emberiségre és megtanitott arra, mint kell becsülni az embertársat. Nem volt különbség előtte; az agg odacsúszott hozzá könyörögve és a kisdedeket szeretettel ölelte keblére. Karácsony napján ne tápláljon haragot a mi lelkünk, de szeretetben egyesüljünk mert megszületett az emberiség Megváltója, édes mindnyájunk öröme. Az ünnep zsolozsmájától hangzik a templomok fala, a családi fészek. Találja fel mindenki nyugodalmát otthonában és ne hangozzék a panasz itt a földön a Jézus születése napján. Boldog ünnepeket kivánunk olvasóinknak és boldog megelégedést a velünk érzőknek.

— **Budai nyomoruságok.** Az omnibusz vállalkozó nagy ur a fővárosban. Megkapja a konczessiót, a mely persze bizonyos kötelezettségekkel jár, mert e nélkül nem kaphat senki monopóliumot. Mikor már a zsebében van az igazság, akkor kijelenti, hogy ezt meg ezt a vonalat be akarja szüntetni, mert az neki nem elég nyereséges. A városmajor utczában a vizgyógyintézetig vagy 30 esztendőn keresztül minden nap járt omnibusz, de a szegény omnibuszosnak elvették a kenyeret; persze a jó közlekedés nagy igényeit veszik tekintetbe az illetékes körök, ha mingyárt egyes iparosok el is pusztulnak. Félévi szünetelés után végre megindultak ujra az elefánt kocsik s a városmajor-utczának megint voltak omnibuszai, de már nincsenek; az utcza elejéig járnak, mert a vállalkozónak ezt megengedte a hatóság persze „méltányosságból" a mi semmi esetre sem a közönség iránti méltányosság. — Hát a vasut? — Kora tavaszszal elkezdték a vasutat épiteni s azt hitték a tapasztalatlanok, hogy 2—3 hó mulva a Rudastól sőt a vámháztól a fogaskereküig vigan szalad a villanyos. Már deczember végét érjük, de bizony még nem mozdul semmi. Azt mondják, hogy ezentul akarják a kocsikat megrendelni. De hiszen örüljünk, ha hetek mulva megindítják a közlekedést, mert Budán czifrább dolgokat is tapasztaltunk. A déli vaspályától a János-kórházig le voltak a lóvonatu sinei rakva és vagy 3 év mulva czammogott az első személyszállitó lóvonatu kocsi. Budán mindenmegtörténhetik. Ez már szálló ige Budán. Különben azt hirdetik a pesti napilapok, hogy már a fővárosban sehol sincs lóvonatu pálya, pedig hát ezen a nagy késöre megindult vonalon ma is a közuti gebéi vonszolják a kocsikat. Persze, hogy Buda nem tartozik a fővároshoz. Talán Budán el is fogják engedni a fővárosi adót.

— **Adományok a karácsonyfára.** A székesfővárosi I. ker. *„Mayer-árvaház"* karácsonyfájára ujabban a következő adományok folytak be: Németh Titusz gyüjtése 23 frt., ehhez járultak: özv. Steinbach Györgyné 5 frt, Steinbach Lujza 5 frt, Steinbach Emilia 2 frt., Németh Titusz 1 frt., E M. Á. B T. 10 frttal. — 10—10 frtot adtak: ifj b. Wodianer Albert, Budai Polgári Casino. Löwenstein Antal. — 5 frt. 55 krt küldött a Schachner sütő-czég. — 5—5 frtot adtak: özv. Párthényi Jánosné, Mendl István, Tichtl Janos, id Luczenbacher Pál, Pleskó és Schneider, Jankovits József, Pakányi Ferencz, Pesti hazai első takarékpénztár egyesület, Gschwindt-féle gyár-részv. társ., Rácfürdő igazgatósága, Budapesti szállodások és vendéglősök ipartestülete, Budapesti férfi- és női ruhakészitők ipartestülete. — 4 frt 55 krt gyüjtött a II ker. Toldy Ferencz-utczai el. iskola tanitótestülete, ehhez járultak: Jurányi János 50 kr., Gárdonyi Emil 50 kr., Nikolits Ignáczné 50 kr., Péter Anna 50 kr., Fromann Istvánné 40 kr., Lutilszky Ivánné 40 kr., Trettina Matild 25 kr., Váradv Aladárné 25 kr., Zipser Károly 25 kr., Agoston Béla 25 kr., Papperth Gyula 25 kr, Stauffer Adolfné 25 kr. és Koncsek Lajos 25 krral. — 3—3 frtot küldtek: Thalyné Tóth Ida, Kanitz C. és fiai. — 2 frt. 50 krt adott: Baletkay Mihály. 2—2 frtot küldtek: Huszár Adolf, Szalbb Lipót, Lechner József, Schober Lajos, Reiszke Ignácz, Heiszler Jaroszlav, Grünwald Samu, Popper Antal és neje 1—1 frtot adtak: gr. Károlyi Alajosné, Tomor Ferencz, Szőllősy István, dr. Szőke, Rajkay Mihály; 50 krt küldött egy névtelen. — 30 krt küldött Grosz János. — A kegyes adományokat az árvák nevében hálásan köszöni s további adakozásokat köszönettel fogad *Somlyay* József, árvaházi igazgató. (I. kerület Városmajor-utcza 31. sz.)

— **A tárogató Amerikában.** Stowasser János a kitünő hangszergyáros, kinek hangszerei a karácsonyi és uj évi vásárlásoknál nagy forgalomnak örvendettek, Amerikából egy hazánkfiától az általa javitott tárogatóra kapott megrendelést. Hazánkfia lelkes levelet irt a páratlan szép hangu tárogató készitőjéhez Stowasserhez, melyben kifejti azt, hogy az uj hazában milyen lélekemelő, ha megszólal az a hangszer, mely a multban a magyar vitézség ébresztője volt. A Stowasser-féle remek hangu tárogató mindig jobban terjed és a hangverseny idényben bebizonyosodik majd, hogy szakkörökben nem hiában dicsérik.

— **Angolok Budán.** Mint értesülünk annak az angol társaságnak, mely a budai fürdőket akarja megvásárolni, két tagja a napokban Budán járt és megtekintette nagy értékü fürdőinket. Az angolok mindenesetre nagygyá és jövedelmezővé tudnák tenni a fürdőket, de hát meglehetne mindent csinálni hazai erővel és hazai tőkével.

— **Vendéglők magyarsága.** — Tóth Béla a Vendéglősök Lapjában erősen megkritizálja a vendéglői étlapok magyartalanságát. Egy kicsit lehetne az étlapok helyesirására is vigyázni, mert a pinczérek képzése előhaladottabb mint volt.

— **Kivégzés a Városmajorban.** A napokban a reggeli órákban a városmajor egyik fáján egy kutya lógott. A szegény állatot valami kegyetlen szivü ember akasztotta fel a járó kelő emberek megbotránkozására. A rendőrség a tettest felfedezte és meg is indítja az eljárást

— **Budai muzeum.** A budai muzeum eszméje terjed. Az előkészitő bizottság a pilisi

alsó és felső járások főszolgabiráit is kéri, hogy a községek előljáróit hivják fel a szép és hasznos terv támogatására.

— **Megjelent a „Törvényhatósági Naptár.“** 1898-iki folyama a szokott gazdag tartalommal. E naptár első sorban a közigazgatási tisztviselők számára nélkülözhetetlen segédkönyv, de orvosoknak, ügyvédeknek s mindazoknak, kiknek bárminő összeköttetésök van a hivatalokkal, szintén hasznos és szükséges. A majd 600 lapra terjedő könyvnek bolti ára fűzve 1 frt 50, kötve 1 frt 80 kr. és kapható Singer és Wolfner főbizományosoknál (Budapest VI. Andrássy-út 10.) s általok minden hazai könyvárusnál. Megszerzését mindenkinek a legmelegebben ajánljuk

— **II. Bohème estély Budán.** Van Budának, nevezetesen a Krisztina városnak egy jó kedvü és jó szivü asztaltársasága, a „*Bohèmek*“ Ezek a budai „*Bohèmek*“ felbuzdulva a tavaly rendezett estélyük fényes sikere által, czidén megismétlik munkásságukat és ismét rendeznek egy jótékony czélu hangversenynyel egybekötött tánczestélyt. A hangverseny számait a budapesti „Magyar szinház“ művész tagjainak előadásai töltik ki, a mi elég biztositékot nyujt a fényes élvezetre. Ugy az idén mint tavaly is, a jó hirnévnek örvendő „*Politikus Greisler*“-hoz czimzett vendéglő nagyterme fogja magába fogadni azt az illusztris közönséget, a mely nem mulasztja el jótékonyságot gyakorolva, egy kitünő hangversenyt végig élvezni, és a reggelig tartó tánczban resztvenni A hangversenynyel egybekötött tánczestély *deczember 30 án*, azaz *Csütörtökön* fog megtartatni, a melyre a t. közönséget meghivják a budai „Bohèmek“ A hangverseny kezdete este 8 óra után.

— **Uj emberek.** A törvényhatóság megalakult, az alpolgármesteri székeket mint uj emberek a tanács régi kipróbált erejü tagjai foglalták el. Reméljük, hogy ugy a törvényhatóság, mint a megválasztott polgármesterek felfogják ismerni Buda rendeltetését, és nem engedik, hogy egy nagyra hivatott testvér város visszafelé fejlődjék. Egészséges és helyes városrendező feltételekkel nem is történhetik az, hogy Európa városainak egyik gyöngye, hazánk szemefénye Buda elmaradottságban vesztegeljen... Mi a magunk részéről inditványok, vélemények és tervekkel mindig szolgálunk és résen leszünk. Ha a polgárság velünk, ki lehet ellenünk?...

— **Műkedvelő-előadás.** „*Tabáni Műkedvelők köre*“. Ez ujonnan alakult kör f. hó 19-én, vasárnap a Buda-eörsi-uti jó hirü Novák-féle vendéglőben, saját helyiségében számos és szép közönség előtt jól sikerült műkedvelői előadást tartott, melyben a „Barátságból“ és „Egyetlen leány“ czimü vigjátékok kerültek szinre. A hölgyek közül leginkább Unger Jánosné úrnő, valamint Augsperger Irma, Heber Sarolta, Kesztner Anna és Irma kisasszonyok nyerték ki a közönség tetszését, mig az urak közül pedig Kardos név alatt Weisz Zsigmond ur, ki egyszersmind körelnök is, Mohrenberger Károly Trettina Antal urak váltak ki. A közönség mely zsufolásig töltötte meg a nagy termet a legnagyobb megelégedéssel távozott. A kör szép jövőnek tekint eléje Az ételeket és italokat a vendéglős közmegelégedésre pontosan és jól szolgáltatta

— **A „Jóakarat“** jótékonysági társaság e hó 19 én tartotta 1-sö rendes évi közgyülését a Radvaner-féle vendéglő helyiségében. Fantusz Mór elnöklete alatt. — Az évi mérleg szerint 553 frt 90 kr. folyt be és különböző segélyekre 540 frt 97 krajczárt adtak ki E társaság nemcsak a „Jóakarat“ czimet viseli, de gyakorolja is.

— **Jogos felszólalás.** Egy városmajor-utczai ház és telektulajdonostól a következő panaszos sorokat vettük: „Semmiképen sem birom megérteni azt a meggondolatlan eljárást, melyet itt Budán a hó eltakaritása körül üznek! Avagy a közegészségügy hivatott őrei nem is tudják talán, hogy az eddig leesett havat mind a Városmajor kellő közepére rakják le, s éppen arra a helyre, mely tavaszszal s nyaranta gyermekeink egyedül alkalmas játszótere szokott lenni? Avagy, ha tudják, meggondolták-e, hogy az az eljárás menynyire káros a környékbeli lakosok egészségének, a mennyiben a rengeteg piszokkal vegyest lerakott hó majd ha olvadni kezd, mennyi bűzt fog terjeszteni, s milyen ingoványnyá fogja változtatni gyermekeink üdülő helyét? Csodálom, hogy az I. ker előljáróság figyelmét kikerüli!“ — Ajánljuk e panaszt az illetékes hatóságok figyelmébe

— **Helyreigazitás.** Nem csekély feltünést kelthetett lapunk mult számában egy csekély sajtóhiba, mely a szedő figyelmetlenségéből esett meg. Ugyanis a dr. Nagyőszi Ferencz urról szóló ismertetésünkben a II. ker. Tanférfiak és Tanügybarátok tekéző körét „csekély“ tekintélyünek jeleztük, pedig hát készséggel elismerjük, hogy ez a derek testület nem „csekély“, hanem — „nem csekély“ tekintélynek örvend.

— **Ruhakiosztás.** A II ker. Medve-utczai iskolában f. hó 23-án d. u. fél 3 órakor volt a szegény iskolás gyermekek felruházása. A jószivü emberbarátok szerezte ruhanemüekben és lábbeliekben ezuttal 300 didergő gyermek részesült. A kiosztott ruhanemüek 1100 frt értéket képviseltek. A jótékony egyesület elnöke: Tabódy József cs. és kir. kamarás rövid beszéddel nyitotta meg ez ünnepélyes kiosztást; szavaira Hampel Sándor iskolaszéki elnök reflektált hosszan és melegen. Az iskola utczai iskola leány növendékei pompás énekkel nyitották meg az ünnepélyt, melyet Könyves Károly igazg. tan. tanitott be. Az ünnepelyen nagy közönség vett részt, s az iskolaszékek képviseletében a következők jelentek meg: Éberling József, Kozma Gyula, Petsits Márk, Szenessy Mihály, Keményy István, Eckermann Ede, Christián János, Schinabeck Engelbert, Almássy János, Várady Aladár, Mocskonyi Gyula, Körömy Árpád, Gyulay Elek stb.

Nyilttér*)

Császárfürdő Budapesten.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógy fürdő **páratlan gőzfürdővel**, legmodernebb **iszapfürdőkkel** pompás ásványviz **uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel**, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

*E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Tájékoztató.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetjük azokat, kik lapunkat egész évben járatják, hogy üzletüket vagy egyébb dolgukat egyszer a tájékoztatóban felemlithetik. A ki erre igényt tart, levelező-lapon irja meg közleményét a kiadóhivatalnak

— **Elokelő családok leányai számára nyitott krisztinavárosi müszabászati iskolában még két növendek felvétetik.**

— *Jó thea. Libmayer Ferenczne*k (Károly-körut) nagyszerü thea küldemény érkezett Angliából. Az áruk jók és valódiak. Egy valóságos thea kiállitás, mit érdemes megtekinteni.

— *Schafler Miskához!* Mikor? Sylvester éjszakáján. Az ó év elbucsuztatása és az uj év ünnepélyes üdvözlése. Alkalmi ételek italok és beszédek. Nagy bor és vizverseny. Felvonulások és levonulások többféle felvonásban....

— *Karácsonyra.* Olvasóink figyelmébe ajánljuk Lichtenstein M II. ker. Fő u. 6. sz a. levő üveg és porczellán üzletét hol karácsonyi és uj évi ajándékoknak alkalmas tárgyak kaphatók.

— *Egy jó házból* való fiu az államilag segélyezett mechanikai tanműhelyben I. ker Alkotás-utcza 16 sz., asztalos tanoncznak azonnal felvétetik.

Kiadó laptulajdonos és felelős szerkesztő mindszenti ERDÉLYI GYULA
Szerkesztők: **Koncsek Lajos, Henszler László.**

Laumann József

képviselője a közkedvelt és legjobb minőségü

WIES-i SZALON FÉNYKŐSZÉNNEK.

Ajánlja a délivasut személypályaudvaránál levő uj jól berendezett

tüzifa és mindennemü **kőszénraktárát**

Budán a váróterem mellett.

Köszén és Fa a házhoz szállitva a legjutányosabb árban. Becses megrendeléseit kérve

kiváló tisztelettel

Laumann József.

Szálloda a söröskocsihoz.

Budapest, II., öntőház-utcza I. sz.

Olcsó szobák mindig rendelkezésre állanak. — Vendéglő, elismert jó konyha, valódi hamisitatlan bor ok kimérése. — Pontos kiszolgálat.

Kanizsai sör.

Galambos U. vendéglős.

Valódi ó-borok

hordókban és üvegekben üzletváltoztatás miatt jutányosan eladók.

Közvetit a Buda és Vidéke kiadóhivatala.

Előjegyzéseket az
1900. évi

Budapest
Párizsi

társaskirándulásra elfogad és ugyanott bővebb értesités kapható

HEISLER J.
II. Várkertrakpart 1.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT

legjobb asztali- és üditő ital,
kitünő hatásunak bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

SZABÓ LAJOS

fűszerkereskedő, I. Krisztina-utcza 6.

Ajánlja dúsan berendezett fűszer, bor, csemege, tea, rum, cognac stb. készletét.

Fa és porosz szén.

Előzékeny kiszolgálás.

Az áruk házhoz szállittatnak.

SCHLAUCHER FERENCZ

VENDÉGLŐJE

I. ker., Alagut-utcza 2. sz. az „Alaguthoz."
Bejárat Attila-utcza 65. sz. alatt is.

A szinkör mellett levő „Alagut"-hoz czimzett vendéglőben

tisztán tartott szobák kiadandók.

Ugyanitt

egész napon át frissen csapolt sör és saját termésü borok állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

— **Minden vasár- és ünnepnap zene.** —

1897. idényre.

Elismert legujabb divatu **Imperial** és **Duplex** kalapok minden alakban és szinben **egyedüli főraktára**

Mechlovits Béla

kalap és férfidivatáruk üzletében

Budapest, II. ker., Fő-utcza 7. sz. a.
(a Lánczhid közelében.)

Saját készitményü **férfi fehérneműek testmérték után jótállás mellett.**

Legujabb alaku

cylinderek

angol és hazai gyártmány
a legjutányosabb árak mellett.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy I. ker., Egyházt̀éren fioküzletet nyitottam — Liszt, tej, tejszin és vaj. Finom- és pék-sütemény a nap minden órájában frissen kapható.

LŐVENSTEIN ANTAL
cs. és kir. udv. sütőmester.

SZALVETER ÁGOSTON

Budapest, II. ker. Fő-utcza 11. sz.
Ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemü
üveg, tükörporczellán, majolika- és kőedény-
valamint
Kávé-, Thea-, Mocca-, Mosó
és étkezési készletekből.
Bel- és külföldi aranyléczek.

TÁBLA-ÜVEG
nagyban és kicsinyben.

Elvállal mindennemü
ÜVEGES MUNKÁKAT
készit mindennemü kép-keretet
és pontosan teljesit.

Hatóságilag bejegyzett

Női ruha divat-terem,

szabászati- és varró-tanintézet.

Budapest, II., Retek-u. 49. sz.

Alapos oktatás nyerhető szabás és varrásban kedvező feltételek mellett rövid idő alatt. — Ugyszintén a legujabb angol divat szerint, ruhák elkészitését elfogadjuk. — Mérték szerinti szabásminták kaphatók, megrendelésre vidékre is küldünk. — Vidéki tanitványokat teljes ellátásra elfogadunk. Hatóságilag bejegyzett Női ruha divatterem szabászati és varró tanintézet vezetői:

TÖMÖSVÁRYNÉ F. MATILD,
PELEY MARISKA.

Cseh kesztyü helyett vegyük inkább a magyart! Mert a külföldi áruért adott pénzzel idegen ország jólétét emeljük, magunkat pedig szegényitjük. Kesztyüseinknek **a székesfővárosi állami kesztyüvarró telepen** varratott, s a telepnek saját számlára előállitott kesztyüi mind magyar czimerrel és **Sz. A. K. T.** betükkel vannak megjelölve.

Lakások, boltok.

Buda egyik legélénkebb forgalmi helyén, a társaskocsi, valamint a villamos vasut közvetlen közelében, teljesen ujjonan épült házban

1898. május hó 1-ére

igen szép, kényelmesen berendezhető és olcsó **lakások** valamint **bolthelyiségek** bérbe adandók.

Bővebb felvilágositás II. kerület Csalogány-utcza 53. szám alatt szerezhető.

Legujabb

divatu czilinder- és nemezkalapok minden létező alakban, divatárukból nagy raktàr ugy férfiak mint hölgyek részére

özv. Schwartz Józsefné

kalapkereskedőnél

Budapest, (Budán) I., Alagut-u 5.